

DERDE TUSSENTIJD'S VERSLAG
Luik Veiligheidsarchitectuur

TROISIEME RAPPORT INTERMEDIAIRE
Volet Architecture de la Sécurité

Bijlage nr. 1

Annexe n° 1

INTEGRALE VERSLAGEN
VAN DE OPENBARE VERGADERINGEN (*)
Inhoudstafel

COMPTES RENDUS INTÉGRAUX
DES REUNIONS PUBLIQUES (*)
Sommaire

Datum Date	Gehoorde persoon Personne auditionnée		
21.09.2016	Frédéric Van Leeuw	Federaal procureur	<i>Procureur fédéral</i>
03.10.2016	Johan Delmulle	Procureur-generaal bij het Hof van beroep te Brussel	<i>Procureur général près la cour d'appel de Bruxelles</i>
	André Vandoren	Voormalig directeur van het OCAD	<i>Ancien directeur de l'OCAM</i>
05.10.2016	Eddy Testelmans	Hoofd van de ADIV	<i>Chef du SGRS</i>
	Jaak Raes	Administrateur-generaal van de Veiligheid van de Staat	<i>Administrateur général de la Sûreté de l'Etat</i>
19.10.2016	Alain Winants	Voormalig administrateur-generaal van de Veiligheid van de Staat	<i>Ancien administrateur général de la Sûreté de l'Etat</i>
24.10.2016	Catherine De Bolle	Commissaris-generaal van de federale politie	<i>Commissaire générale de la police fédérale</i>
07.12.2016	Luc Cap Stanny De Vlieger Jean-Luc Duterme François Farcy Eric Snoeck	Gerechtelijk directeurs van FGP's: Oost-Vlaanderen Antwerpen Charleroi Bergen Luik	<i>Directeurs judiciaires de PJF:</i> <i>Flandre Orientale</i> <i>Anvers</i> <i>Charleroi</i> <i>Mons</i> <i>Liège</i>
	Cédric Smeets Carolien Vander Linden Thierry Lemaire	Sectie- of diensthoofden AIK/SICAD: Brussel Oost-Vlaanderen Henegouwen	<i>Chefs de section ou de service AIK/SICAD:</i> <i>Bruxelles</i> <i>Flandre Orientale</i> <i>Hainaut</i>
	Philippe De Koster	Voorzitter van de Cel voor Financiële Informatieverwerking	<i>Président de la Cellule de Traitement des Informations Financières</i>
12.12.2016	Philippe Van Linthout Jean-Louis Doyen	Voorzitters van de vereniging van onderzoekers	<i>Présidents de l'association des juges d'instruction</i>
	Jean-Marc Meilleur	Procureur des Konings van Brussel	<i>Procureur du Roi de Bruxelles</i>
	Frédéric Van Leeuw	Federaal procureur	<i>Procureur fédéral</i>
14.12.2016	Rob Wainwright	Directeur van Europol	<i>Directeur d'Europol</i>
	Patrick Stevens	Hoofd van de afdeling terreurbestrijding van Interpol	<i>Chef de la section lutte contre le terrorisme d'Interpol</i>
	Claude Fontaine	Directeur-generaal van de federale gerechtelijke politie	<i>Directeur général de la police judiciaire fédérale</i>
	Luc Ysebaert	Directeur coördinator (DIRCO) Brussel-Hoofdstad	<i>Directeur coordinateur (DIRCO) Bruxelles-Capitale</i>
	Jo Decuyper	Dienstchef <i>ad interim</i> van de luchtvaartpolitie in Zaventem	<i>Chef de service ad interim de la police aérienne à Zaventem</i>

Datum Date	Gehoorde persoon Personne auditionnée		
19.12.2016	Koen Geens	Minister van Justitie	<i>Ministre de la Justice</i>
	Jan Jambon	Vice-eersteminister en minister van Veiligheid en Binnenlandse Zaken, belast met de Regie der Gebouwen	<i>Vice-premier ministre et ministre de la Sécurité et de l'Intérieur, chargé de la Régie des Bâtiments</i>
21.12.2016	Arnaud Feist	CEO van Brussels Airport Company	<i>CEO de Brussels Airport Company</i>
11.01.2017	Thierry Vuchelen	Bestendig secretaris van ACLVB - Halle-Vilvoorde	<i>Secrétaire permanent CGSLB – Hal-Vilvoorde</i>
	Sandra Langenus	Secretaris van ABVV/BTB - Brussel/Vlaams-Brabant	<i>Secrétaire FGTV/UBT – Bruxelles/ Brabant flamand</i>
	Bart Neyens	Federaal secretaris van ACOD Telecom Vliegwezen	<i>Secrétaire fédéral de la CGSP Télécom Aviation</i>
	Olivier Van Camp	Adjunct-secretaris van BBTK (ABVV) Brussel-Halle-Vilvoorde	<i>Secrétaire adjoint SETCa (FGTV) – Bruxelles-Hal-Vilvoorde</i>
	Bjorn Vanden Eynde	Secretaris van ACV Transcom	<i>Secrétaire de la CSC Transcom</i>
27.01.2017	Peter De Buysscher	Directeur van de directie van de internationale politiesamenwerking (CGI)	<i>Directeur de la direction de la coopération policière internationale (CGI)</i>
	Sébastien Joris	Verbindingsofficier van de federale politie in Turkije	<i>Officier de liaison de la police fédérale en Turquie</i>

(*) Enkel de openbare vergaderingen worden hier opgenomen.

(*) Seules les réunions publiques sont ici reprises.

CRIV 54 E018

21/09/2016

1

ONDERZOEKSCOMMISSIE TERRORISTISCHE AANSLAGEN

COMMISSION D'ENQUÊTE ATTENTATS TERRORISTES

van

du

WOENSDAG 21 SEPTEMBER 2016

MERCREDI 21 SEPTEMBRE 2016

Namiddag

Après-midi

Hoorzitting over het luik "veiligheidsarchitectuur" met de heer Frédéric Van Leeuw, federaal procureur, over het vervolgingsbeleid inzake terrorisme.
Audition sur le volet "architecture de la sécurité" de M. Frédéric Van Leeuw, procureur fédéral, sur la politique de poursuite en matière de terrorisme.

De **voorzitter**: Collega's, ik stel voor om onze werkzaamheden aan te vatten want de federale procureur en zijn equipe waren stipt op tijd, zelfs te vroeg. Wij gaan hen dus zeker niet penaliseren door te laat te beginnen.

Mijnheer de procureur, wij heten u voor de tweede keer van harte welkom in onze commissie. De eerste keer ging het over het hulpverleningsbeleid. Toen hebt u een heel interessante uiteenzetting gegeven waar vele vragen op gekomen zijn.

Wij komen thans tot het tweede luik van onze opdracht, dat verband houdt met onze veiligheidsarchitectuur. Zo noemen wij dat. Wij hebben de politie- en de inlichtingendiensten alsook andere instanties tijdens de vakantiemaanden onderworpen aan een hele reeks gerichte vragen. De ene na de andere zullen zij naar hier komen om verdere vragen te beantwoorden.

U hebt opnieuw gekozen voor de proactieve aanpak en u hebt een uiteenzetting aangeboden. Deze handelt over het vervolgingsbeleid van het federaal parket inzake terrorisme. Zoals wij zijn overeengekomen zult u opnieuw gebruik maken van een presentatie die wij samen met u zullen bekijken en beluisteren. Toch zou ik u willen vragen om deze enigszins samen te ballen. U hebt een schat aan documentatie en informatie meegebracht maar ik heb ook altijd graag dat er nog wat ruimte overblijft om de commissarissen die dat wensen, toe te laten nadien nog een aantal vragen te stellen.

Ik geef u dus graag het woord. Ik moet u de eed niet afnemen want u hebt dat al gedaan. Laten wij dit beschouwen als een voortgezette eedaflegging van de vorige keer. Ik heb mij bevraagd en er werd mij gezegd dat u nu ontslagen bent van de verplichting om de eed af te leggen. Ik hoop dat het juist is wat men mij zegt, daar ga ik toch altijd van uit.

Frédéric Van Leeuw: Mijnheer de voorzitter, ik heb een taalkeuze moeten maken voor mijn Powerpointpresentatie. Ik heb een presentatie in het Nederlands gekozen. Ik zal tijdens de presentatie vooral in het Frans spreken maar ik kan af en toe switchen.

L'approche du terrorisme par le parquet fédéral a été élaborée avec les années, quasiment depuis la naissance du parquet fédéral et je pense qu'il était intéressant de vous donner, même très rapidement, tous les différents aspects de cette approche du terrorisme.

Il y a évidemment toute une série d'éléments qui sont entrés en compte et des processus qui ont été actionnés lors des derniers événements et de la dernière année où nous avons vécu des événements dramatiques.

Alors, en gros, je vous parlerai de la politique générale du parquet fédéral et de la lutte contre le terrorisme. Je m'arrêterai sur l'ampleur du phénomène des *foreign fighters* et puis j'aurai quelques mots de conclusion.

Au niveau de la politique générale du parquet fédéral, vous le savez, le parquet fédéral a quatre compétences principales, mais on lui en a ajouté quand même pas mal au fur et à mesure des années: l'exercice de l'action publique - c'est là dedans que se situe effectivement l'approche du terrorisme -, mais aussi la coordination de l'action publique, la facilitation de la coopération internationale - là aussi l'aspect terrorisme joue un rôle important - et la surveillance du fonctionnement général et particulier de la police fédérale - là aussi il y a probablement des aspects qui vont rentrer en ligne de compte au cours de vos travaux.

Je ne vous situe pas la place du parquet fédéral dans le paysage judiciaire. J'ai un schéma, comme cela vous le voyez. Le parquet fédéral assiste aux réunions du Collège des procureurs généraux et est membre à part entière du Collège du ministère public. Il est impliqué dans l'élaboration de la politique criminelle, qui est, je vous le rappelle, de la compétence du ministre de la Justice et du Collège des procureurs généraux, et qui élabore toute une série de circulaires qui doivent évidemment être suivies par les parquets locaux et par le parquet fédéral.

Comme vous le savez, il n'existe pas de tribunaux fédéraux. Aujourd'hui, mais nous sommes après les événements dramatiques que nous avons connus, il y a 18 juges d'instruction spécialisés en matière de terrorisme et qui sont répartis dans les cinq ressorts que compte notre territoire.

Vu le développement du phénomène du terrorisme, et là je pense que vous inviterez un membre du Collège des procureurs généraux à vous expliquer cela, le Collège des procureurs généraux a créé un réseau d'expertise "terrorisme" à part. Avant, c'était ensemble avec le grand banditisme, jusqu'au 22 janvier 2015. Au 22 janvier 2015, cette décision est de créer un réseau d'expertise "terrorisme". Nous sommes déjà secoués par les attentats de Paris, les premiers attentats de Paris, à ce moment-là, *Charlie Hebdo*, et l'intervention à Verviers.

C'est quelque chose qui était quand même déjà depuis un certain temps dans le *pipe-line*, vu l'augmentation de la charge de travail du parquet fédéral, dont nous avons fait assez rapidement état, suite à l'attentat au musée juif, qui est intervenu un mois après ma prise de fonction en tant que procureur fédéral.

Alors, première chose sur laquelle je voulais insister pour vous rappeler... c'est que l'exercice de l'action publique en matière de terrorisme n'est pas une compétence exclusive du procureur fédéral. Donc, il y a une circulaire importante du collège qui répartit un petit peu les différentes tâches. C'est la circulaire 9 de 2005 qui parle de l'approche du terrorisme par les autorités judiciaires. Donc, dans les faits, c'est pratiquement une compétence exclusive, mais il faut toujours une notification d'un parquet local, en tous cas quand cela vient via le judiciaire, quand l'information vient du judiciaire, il faut toujours une notification qui nous vient d'un parquet local. Dans la pratique, donc, la plupart des dossiers 'terro' sont par conséquent fédéralisés et le cas échéant, quand j'ai un problème d'effectifs, je peux encore, en accord avec le procureur local, demander qu'un magistrat local soit délégué et agisse sous mon autorité et mène une enquête sous mon autorité et amène le dossier devant le tribunal sous mon autorité.

Quelques limitations des compétences du parquet fédéral en matière 'terro'. Dans beaucoup de dossiers de terrorisme, il est nécessaire de requérir une instruction, cela limite évidemment les possibilités d'alternatives aux poursuites pénales. Le procureur fédéral non plus n'est pas compétent pour l'exécution des peines, ainsi que pour l'approche des mineurs. Nous avons eu récemment un cas qui a attiré l'attention par rapport à ces deux approches différentes, l'approche des mineurs étant toujours de la compétence du parquet local, et l'approche en matière de terrorisme, qui peut révéler l'implication, à ce moment-là, de certains mineurs étant de la compétence du parquet fédéral. Et donc, il y a une grande nécessité, comme dans beaucoup d'autres dossiers d'ailleurs, de coordination avec le niveau local et les parquets locaux.

Je vous donne une liste des circulaires applicables pour votre documentation. Peut-être quelques chiffres par rapport à ma section terrorisme pour vous dire à quel point avons essayé de faire face à l'augmentation extrêmement rapide en matière de terrorisme. En 2013 donc, c'est le moment des plus nombreux départs de *foreign fighters* vers la Syrie, 2013, 2014, j'avais à ce moment-là une section terroriste, anti-terroriste plutôt, composée de trois magistrats francophones et de deux néerlandophones, ainsi que d'un juriste.

En 2014, moment de l'attentat au Musée juif de Bruxelles, j'avais trois francophones et quatre

CRIV 54 E018

21/09/2016

3

néerlandophones et toujours un juriste francophone. Puis, il y a eu l'opération de Verviers et les attentats de Paris, avec une augmentation vertigineuse des dossiers, comme je vais vous le montrer tout à l'heure: avec quatre francophones, quatre néerlandophones. Mais juste après les attentats de Paris – fin novembre –, il a été décidé d'ajouter deux magistrats à la section terrorisme. Donc, à la fin 2015, il y avait six francophones et quatre néerlandophones, vu l'augmentation du travail et l'augmentation aussi du flux d'informations qui, tout à coup, a augmenté et est arrivé vers le parquet fédéral.

Puis, il y a eu les attentats de Zaventem et de Maelbeek en 2016. Il y a, pour le moment, cinq francophones, quatre néerlandophones, trois juristes francophones et un juriste néerlandophone. Les juristes supplémentaires sont arrivés au mois de juin. En 2016, j'ai également un magistrat de la section anti-terroriste qui a quitté le parquet fédéral.

Rapidement, le nombre de dossiers en chiffres, comme ça je vous donne un topo de l'augmentation à laquelle nous avons dû faire face. Sur la période 2012-2015 – j'y inclus aussi 2016 –, nous avons une augmentation de 426 % des dossiers. Vous avez ici les tableaux. Ces tableaux ne correspondent qu'aux nouveaux dossiers ouverts. Ce ne sont pas les dossiers qui sont en cours car cela, c'est plus compliqué à faire. En outre, ce sont des chiffres qui sont moins évocateurs parce qu'il y a des dossiers qui se ferment ou s'ouvrent en cours d'année.

Donc, nous avons, sur toute l'année 2015, 313 nouveaux dossiers fédéraux, dont 95 ont été mis à l'instruction. En 2016, nous sommes déjà à 221 dossiers, dont 45 ont été mis à l'instruction. Il ne s'agit pas du seul flux. Il s'agit des dossiers judiciaires. Le parquet fédéral gère aussi toute une série de flux d'informations, c'est-à-dire les dossiers qui sont notifiés par les parquets locaux – ça, c'est la chaîne judiciaire – mais également toutes les informations qui nous viennent par les services de renseignements, la CTIF et autres ou des organes internationaux. Là, vous voyez également que l'augmentation est spectaculaire, puisqu'en 2012, nous avions 394 informations générales et particulières que l'on a dû traiter. En 2015, nous étions à 975 et en 2016, nous avons déjà dépassé, à l'heure actuelle, le nombre d'informations à traiter de 2015.

J'ai vu dans les questions que vous vouliez me poser figurait le phénomène de la judiciarisation. Avoir ces chiffres en mémoire peut vous montrer l'ampleur du phénomène de la judiciarisation par rapport à toutes les informations qui confluent vers le parquet fédéral.

La problématique de la radicalisation violente. J'ai utilisé ce terme; ce n'est pas nécessairement un bon terme mais c'est pour attirer votre attention également sur le fait que je suis ici en tant qu'autorité judiciaire. Je vous rappelle que la radicalisation n'est pas une infraction mais qu'il y a une grande difficulté à se mettre juste au moment, et le plus tôt possible, où la radicalisation devient violente et devient une infraction. Je dois dire que c'est non seulement le boulot de tous les acteurs classiques, judiciaire et renseignement, mais il y a également un énorme travail ailleurs par rapport à cela pour éviter justement que la radicalisation n'arrive rapidement à des actions violentes qui aboutissent. Mettre un terme à la radicalisation afin de pouvoir éviter des actions violentes est nécessaire mais ce n'est pas une compétence du parquet fédéral. Cela exige, selon, moi, une approche intégrée.

Vous avez un schéma avec les différents canaux d'information. J'ai fait trois blocs: le côté administratif, le côté judiciaire, le côté renseignement. Il y a, au cours de ces dernières années, une énorme augmentation de la demande de renseignements au niveau administratif. Il y a toute une série de mesures administratives qui sont prises et pour lesquelles on demande l'intervention du parquet fédéral, pour dire si cela met en danger ou pas l'action publique. Cela fait aussi toute une série de questions qu'on ne nous posait pas auparavant et qui arrivent maintenant au niveau du parquet fédéral et qui doivent être gérées. Il y a également toute une série de renseignements qui arrivent et toute une série de nouveaux outils qui sont élaborés pour qu'au niveau local, il puisse y avoir un transfert de renseignements tout en respectant la présomption d'innocence et d'autres aspects tels que le secret professionnel.

De inlichtingendiensten worden in onze dossiers systematisch aangeduid zoals het wettelijk kan om technische bijstand te verlenen in de gerechtelijke dossiers aangaande het terrorisme. Dat is zo voorzien door de wet van 30 november 1998 houdende regeling van de inlichtingen- en veiligheidsdiensten.

In concreto houdt dat in dat de inlichtingendiensten toegang krijgen tot onze dossiers. In het kader van hun

finaliteit hebben zij toegang tot onze info. Het probleem is natuurlijk dat de inlichtingendiensten niet in staat waren om het verloop van alle gerechtelijke dossiers te volgen. Daarom hebben wij naar oplossingen moeten zoeken om het vrij verkeer van informatie te organiseren. Daardoor hebben wij op het federaal parket sinds lang regelmatig coördinatievergaderingen met de inlichtingendiensten en de verschillende terro-eenheden van de FGP. Daar worden allerlei processen besproken met de inlichtingendiensten om er zeker van te zijn dat de info bij hen aankomt. Daardoor zijn de inlichtingendiensten ook in staat om ons te voeden over bepaalde entiteiten, fenomenen enzovoort. Door een of ander dossier kan bijvoorbeeld hun aandacht worden getrokken op bepaalde feiten. De gerechtelijke diensten interesseren zich in hun entiteit voor bepaalde fenomenen.

Het principe, ook afgesproken in het kader van een omzendbrief van het college van de procureurs-generaal, is dat de inlichtingendiensten geclassificeerde en gedeclineerde nota's mededelen aan de federale procureur. De federale procureur, het federaal parket en de magistraten van mijn sectie terro kunnen dan de declassificatie aanvragen. Het is de competentie, de bevoegdheid van de inlichtingendiensten om eventueel bepaalde info te declassificeren. Zolang bepaalde info geclassificeerd blijft, blijft die ook onder de verantwoordelijkheid van de inlichtingendienst.

Wat wij wel doen is de tactische onderzoekers zoveel mogelijk op de hoogte houden van de info, zelfs geclassificeerd, want zij zijn het best geplaatst om te zeggen welke info – een zin of een stuk van een zin – het meest nuttig kan zijn voor hun onderzoek. Als het geclassificeerd blijft, wordt het natuurlijk niet gebruikt in het gerechtelijk onderzoek. Maar die info kan wel een bepaalde richting geven aan het gerechtelijk onderzoek.

Ik geef u dan verschillende artikels van de wet van 30 november 1998 die belangrijk zijn. De keuze die door de wetgever werd gemaakt, is duidelijk voorrang te geven aan de gerechtelijke autoriteit. Als een inlichtingenonderzoek bezig is dat een onderzoek kan schaden, is er een systeem georganiseerd, niet alleen op het niveau van de BIM-commissie, om een overleg te hebben tussen de federale procureur, het hoofd van de ADIV en het hoofd van de Staatveiligheid. In de praktijk vindt die dialoog bijna dagelijks plaats.

Artikel 19.1 bepaalt dat wanneer er een inlichtingenonderzoek lopende is en er dan een misdrijf wordt vastgesteld, dit het voorwerp moet uitmaken van een pv, een proces-verbaal van de BIM-commissie, die bezorgd wordt aan de federale procureur of het federaal parket.

De CFI kan ons ook belangrijke informatie bezorgen. Ik ben in een andere commissie komen spreken over de samenwerking met de CFI. Er staan wetsontwerpen op stapel over de CFI die het verkeer van informatie versterken tussen het federaal parket, het gerechtelijke luik, en de info die de CFI kan vergaren.

Ce qui est important, c'est l'approche judiciaire des dossiers "terro", l'articulation parquet fédéral/parquet local. Comme je l'ai dit, le "terro" n'est pas une compétence exclusive du parquet fédéral.

Les principes. Je vous parle de la circulaire 10 de 2015 qui est sortie pratiquement au même moment que la circulaire ministérielle des ministres de l'Intérieur et de la Justice par rapport à l'approche des *foreign fighters*. Il y a d'ailleurs eu une grande concertation par rapport à cela avec le Collège des procureurs généraux, où l'on a mis sur papier quels étaient les principes d'application: quand le parquet fédéral prenait un dossier, que devait faire le parquet local avec ce dossier, etc., pour être sûr qu'à chaque niveau de la chaîne on travaille bien sur toutes les entités.

Donc, le principe est très clair: s'il y a suffisamment d'indices sérieux d'une infraction terroriste, le dossier est immédiatement notifié au parquet fédéral. Je reçois la notification. On analyse à ce moment les choses et on décide si le dossier est pris au niveau du parquet fédéral – ce qui veut dire qu'il y a suffisamment d'indices d'infractions ou qu'il pourrait y avoir des infractions terroristes en cours. Nous avons dans la Code BNG, le code 35 qui vise les infractions terroristes. S'il n'y a pas suffisamment d'indices, à ce moment-là, le dossier reste au niveau du parquet local. C'est ce qu'on appelle un code 45 – un pv d'information. Alors, il y a tout un travail de contextualisation à faire par le parquet local, avec la PJF locale ou même la police locale, sur lesquelles on compte évidemment, vu leur implication sur le terrain, pour nous aider dans la contextualisation, par rapport à laquelle nous donnons des indications sur les possibles actes d'enquête. Ce n'est pas exclusif, mais il y a toute une série d'actes d'enquête qui sont proposés: contextualisation, détermination des profils, vérification des banques de données policières et judiciaires, vérification de

CRIV 54 E018

21/09/2016

5

l'itinéraire, documents d'identité et voyages, téléphonie, etc.

Dans ce cas, avec le pv 45, soit le magistrat du parquet local décide de classer un dossier sans suite, soit il le dénonce au parquet fédéral. La circulaire explique bien que, chaque fois qu'il y a des indices sérieux d'infraction terroriste, le dossier doit être à nouveau dénoncé au parquet fédéral.

Ce qui est important dans cette COL, c'est qu'on a vraiment prévu que, si jamais le parquet fédéral ne prend pas le dossier, à ce moment-là, le procureur local, pour être sûr, vraiment sûr, qu'on ne passe pas à côté de quelque chose, est lui-même autorisé à mettre le dossier à l'instruction le cas échéant, mais à avancer, même en visant des infractions terroristes.

Même s'il y a un dossier dans lequel le procureur fédéral ne croit pas, le parquet local peut à ce moment-là prendre ses responsabilités et avancer à son niveau, mettre à l'instruction ou ouvrir un dossier à l'information, du chef d'infraction terroriste.

Je vous donne les critères possibles mais ils sont dans la COL, donc je ne vais pas insister. Pour décider d'établir un pv 45, on donne également des indications dans cette COL. On vise également l'aspect majeur/mineur qui ne correspond pas nécessairement aux compétences du parquet fédéral, donc je ne m'appesantis pas sur ce sujet.

Alors, il y a des mesures à prendre si insuffisamment d'éléments d'infraction terroriste sont disponibles: le profil clair, l'obtention d'informations; on essaye, à ce moment-là, on donne des indications pour une collecte maximale d'informations.

Un petit mot, je l'ai déjà dit, mais je pense que c'est important à savoir, parce que souvent, il y a une certaine confusion, au niveau de tout ce qui est mesures alternatives. Par exemple, quelqu'un qui est libéré sous un bracelet électronique. Si c'est un bracelet électronique dans le cadre de la détention préventive, c'est une compétence du parquet fédéral. Par contre, comme nous ne sommes pas présents au tribunal d'application des peines, nous n'avons pas de compétences en matière d'exécution. Donc, dès qu'il y a un jugement avec une condamnation définitive, cela revient à ce moment-là au parquet local, qui, lui, a des représentants au niveau du tribunal d'application des peines. Je pense que c'était important à expliquer, parce que, au niveau du tribunal d'application des peines, et même avant, toute une série de mesures peuvent être prises, et des mesures qui nécessitent un suivi. Évidemment, ce n'est pas le parquet fédéral, à ce moment-là, quand il y a une condamnation définitive, qui suit ces mesures. Cela peut aider, par exemple en cas d'échange avec les autorités administratives. Je pense que parfois, on se trompe d'interlocuteur.

Je ne sais pas vous parler de la politique des poursuites sans vous parler des services de police compétents. Il y a un article de loi assez récent - il date de 2014 -, qui a prévu cinq unités spécialisées en matière de terrorisme. C'est l'article 105, § 10 de la loi qui organise un service de police intégré. Cet article parle des compétences du procureur fédéral, prévues à l'article 144ter du Code judiciaire, et il dit que les réquisitions du procureur fédéral sont exécutées par les directions judiciaires déconcentrées d'Anvers, de Bruxelles, de Charleroi-Mons, de Flandre orientale et de Liège. Donc, il y a cinq unités spécialisées, cinq PJF qui ont une unité spécialisée en matière de terrorisme et qui sont les unités auxquelles le procureur fédéral doit adresser ses réquisitions.

La question est de savoir si le procureur du Roi, lui, peut adresser des réquisitions aux PJF spécialisées. En principe, le procureur du Roi doit adresser ses réquisitions à la police locale ou à la PJF territorialement compétente mais pas aux unités spécialisées pour éviter qu'il y ait une double charge de travail. Évidemment, dans les parquets, par exemple à Bruxelles, où c'est la même PJF, cela ne pose pas de problème mais il y a certaines réquisitions qui sont quand même adressées aux unités antiterroristes. Deuxièmement, il y a d'autres problèmes. Vous verrez qu'il n'y a que le parquet fédéral qui est marqué là-dedans, ce qui veut dire que si un juge d'instruction veut un jour décider de ne pas travailler avec l'unité anti-terro, même s'il reçoit un dossier fédéral, et qu'il veut travailler avec la PJF de Namur, qui n'a pas d'unité anti-terro, il n'est pas contraint par cet article de travailler. Cela peut casser éventuellement la chaîne de travail.

Dans l'ensemble, cela fonctionne bien. Il y a deux ou trois choses qui ont nécessité de réunir les différents acteurs mais je pense qu'une chose est de faire les lois, l'autre chose est de faire que les acteurs sur le terrain les appliquent loyalement. Justement, dans cette matière, j'ai vu qu'il y a quand même une volonté

d'appliquer loyalement la législation et de trouver des solutions constructives quand la solution n'est pas dans la loi.

Je pense, par exemple, à la PJF d'Eupen, qui n'est pas une PJF anti-terro, mais nous avons un juge anti-terro à Eupen. Et donc, là, il y a un accord entre la PJF de Liège, l'unité anti-terro qui alors reçoit les réquisitions mais les délègue à la PJF d'Eupen. Ce n'est pas marqué dans la loi, mais on a trouvé la solution ensemble avec tous les acteurs du côté de Liège.

Fonctionnement de la section antiterroriste du parquet fédéral. Nous avons plusieurs processus de travail sur lesquels nous avons beaucoup travaillé ces derniers temps, et plusieurs instruments de gestion, mais qui existent depuis un certain temps. Nous avons un moniteur qui reprend tous les dossiers qui sont ouverts au niveau de la section et qui est un outil de travail très important, moniteur auquel les magistrats des parquets locaux qui s'occupent du terrorisme ont également accès, pour que l'information circule bien et qu'ils sachent par exemple, quand ils veulent travailler sur une entité, qu'ils puissent savoir si le parquet fédéral travaille dessus ou pas. Je pense que c'est très important pour éviter justement qu'on ne passe à côté de quelqu'un ou qu'on pense que le parquet fédéral travaille sur quelqu'un et en fait il n'y a personne qui travaille dessus.

Il y a des réunions de coordination et de concertation à préparer. Nous avons même augmenté ces réunions. Pour le moment, cela se passe toutes les deux semaines. Nous avons les services de renseignement, la CTIF, les cinq PJF terro ainsi que les unités centrales qui sont les services centraux, la DJSOC terro, qui sont ensemble à une réunion, et c'est pour veiller à ce que toute l'information circule bien. On passe en revue le moniteur terro, mais on passe toute une série d'autres informations. Quand des notes, par exemple, nous sont arrivées, il est important que nous en discutons pour être sûrs que chacun soit vraiment au courant de l'information qui circule. C'est un outil très précieux.

Et alors il y a des réunions ad hoc que nous convoquons régulièrement quand il y a différentes informations. Après les attentats de Paris, ces réunions se sont même passées à la PJF et, à certains moments, il y avait même une réunion qui se passait deux fois par semaine, pour être sûrs que toutes les informations, même celles qui nous arrivaient de l'étranger ou les questions qui nous étaient posées de l'étranger, ainsi que toutes les informations – j'ai oublié l'Ocam, évidemment, dans les membres à cette réunion – soient partagées et puissent rapidement être traitées. Donc, c'est un outil précieux qui a été mis en place.

Voilà. Vous connaissez les initiatives. La loi "pot-pourri", le plan Canal, l'extension du cadre du parquet fédéral et la possibilité de détachement des magistrats fédéraux. Comme je vous l'ai déjà expliqué la fois dernière, c'est un outil assez précieux, parce que cela me permet d'étendre mon parquet dans des situations de crise, moyennant évidemment l'accord des procureurs locaux.

Donc, si, un jour, je n'ai pas assez avec les 25 ou 26 magistrats que j'ai actuellement dans mon parquet, et bien, demain, je pourrais très bien en avoir 35, en faisant venir des magistrats du niveau local pour la période de crise et en les faisant travailler au niveau fédéral. Cela me donne une soupape de sécurité qui est quand même très, très importante et qui permet en même temps ... On le fait dans les dossiers terro; dans la plupart des arrondissements, on délègue des magistrats qui restent dans leur arrondissement judiciaire, ce qui assure une circulation de l'information aussi sur les dossiers terro vers les procureurs locaux. Il est important que les procureurs locaux sachent ce qui se passe dans leur propre arrondissement car ils sont vraiment à la base de cela.

Wat zijn de prioriteiten? Wij hebben natuurlijk een aantal prioriteiten moeten definiëren. De werklast is enorm toegenomen de jongste tijd. Wij hebben intern middelen moeten heroriënteren naar de sectie Terrorisme. Op dit ogenblik ben ik in de sectie Georganiseerde Criminaliteit van 4 Franstalige magistraten naar 2 gegaan, omdat ik zeer dringend ervaren magistraten nodig had om de werklast te verlagen en om nieuwe onderzoeken naar terrorisme te voeren.

Wij zijn op dit ogenblik natuurlijk gefocust op de bestrijding van het religieus geïnspireerde terrorisme in al zijn facetten. Internationale samenwerking is daar van enorm groot belang. Wij hebben dus enorm veel contacten onderhouden met onze internationale partners in de materie. Onze contacten met het parket van Parijs bijvoorbeeld, dat in Frankrijk verantwoordelijk is voor de strijd tegen terrorisme, worden dagelijks onderhouden, op alle niveaus: op het niveau van de korpschefs, op het operationele niveau en op het niveau van hoofd van de sectie Terro. Zo zijn wij er zeker van dat alle partners op tijd de info krijgen en kunnen

CRIV 54 E018

21/09/2016

7

verwerken.

Er wordt natuurlijk ook aan andere materies gewerkt in de sectie: sekteproliferatie, spionage. Er zijn ook andere fenomenen van terrorisme. Zo is er het fenomeen PKK. Er is het dossier van de DHKPC. Er is het fenomeen van de anarchisten. Die worden ook opgevolgd binnen deze sectie, indien de capaciteit het toelaat. Wij hebben de jongste tijd keuzes moeten maken.

Om de werkdruk te verlagen, werd de materie wapenhandel verschoven van de sectie Terrorismen naar de sectie Georganiseerde Criminaliteit. Er loopt op dit moment een aantal belangrijke dossiers inzake wapenhandel. Er is een periode geweest, na de aanslagen van 15 november en 22 maart, waar bijna het hele federale parket rond de materie terrorisme aan het werken was. Magistraten van andere secties hebben toen zittingen waargenomen voor de magistraten van de sectie Terro.

De internationale samenwerking is natuurlijk fors gestegen. Ik heb u ook al gesproken over de opvolging van de slachtoffers en over de perscommunicatie. Die heeft op zich enorm veel werk gevraagd.

Als men weet wat de impact is voor het imago van België in de internationale pers, hebben wij dan bewust beslist om heel hard te werken aan ons communicatiebeleid.

Wat het vervolgingsbeleid betreft, vanaf het begin hebben wij beslist om te vervolgen voor terrorismedrijven. Dat is de problematiek van de *foreign terrorist fighters*. Jullie weten dat er een artikel 141bis is in het Strafwetboek dat lijkt te zeggen dat het ene of het andere is, ofwel het internationaal humanitair recht, ofwel terrorisme. Dat is een vraag die enorm veel werk heeft gevraagd in de verschillende processen die sinds de zaak betreffende Sharia for Belgium voor de rechtbank hebben plaatsgevonden. De rechtspraak heeft ons in onze keuze gevolgd in die zin dat deelname aan de activiteiten van een terroristische organisatie heel goed kan gebruikt worden om het fenomeen van de *foreign terrorist fighters* te vervolgen. Jullie weten allemaal dat Daesh eigenlijk een vrij nieuw fenomeen is. Het is eigenlijk bijna de eerste keer dat zo'n terroristische groep zo georganiseerd was op een grondgebied.

Er zijn enorm veel discussies geweest over bepaalde begrippen van internationaal humanitair recht tegenover de begrippen van terrorisme. Indien ik zou moeten vervolgen op basis van het internationaal humanitair recht, zou ik niet zo veel kunnen doen, want dat zijn processen, ook al ligt de bevoegdheid ter zake wel bij mijn ambt, die veel getuigenissen vragen en vaak pas jaren na de feiten kunnen gevoerd worden. We zijn nog bezig met een aantal Rwandaprocessen die in de pipeline zitten.

We zullen zeker in de toekomst, gelet op het aantal personen die het *battlefield* hebben moeten ontvluchten, een aantal processen van internationaal humanitair recht hebben voor oorlogsmisdaden die daar gepleegd werden, maar dat zal eigenlijk heel moeilijk zijn. Men zal heel moeilijk bewijzen kunnen vergaren, zolang het conflict in die zone nog bezig is. Dat is dus iets voor de toekomst.

Wij hebben jaren geleden de belangrijke keuze gemaakt, eigenlijk sinds Sharia for Belgium om, op basis van terrorisme, het fenomeen van de *foreign terrorist fighters* aan te pakken. Nu wij weten dat die *foreign terrorist fighters* terugkomen, is het gemakkelijker om dat te verdedigen. Het probleem was dat wij, wanneer zij niet terugkwamen, enorm veel argumenten kregen. De rechtspraak is ons nu gevolgd. Zelfs het Hof van Cassatie heeft zich in de zaak-Sharia for Belgium in die richting uitgesproken.

Wij hebben een aantal maatregelen genomen binnen de sectie Terrorismen, gezien de stijging van het aantal dossiers. Zoals ik in verband met 141bis zei, is ons inzicht in het fenomeen van de *foreign terrorist fighters* natuurlijk geëvolueerd. Aangezien wij er ons van bewust werden welke bedreiging het fenomeen inhield, hebben wij vrij snel beslist om systematisch een internationaal en een Europees aanhoudingsmandaat te vragen voor iedere persoon die naar Syrië vertrokken is. Een aanhoudingsmandaat moet natuurlijk door een onderzoeksrechter afgeleverd worden. Het is de onderzoeksrechter die, krachtens zijn bevoegdheid, beslist of er al dan niet een mandaat wordt uitgevaardigd.

Wij hebben ook een aantal beslissingen genomen om, in situaties waarin er ernstige aanwijzingen zijn dat een persoon naar Syrië probeert te vertrekken, indien mogelijk, onmiddellijk tussenbeide te komen, wat in het begin – ik spreek nu over de jaren 2012 en 2013 – niet systematisch gebeurde. Wij proberen het sinds een aantal jaren wel systematisch te doen. Natuurlijk moeten wij op het goede moment kunnen beschikken over

de juiste informatie en de juiste capaciteit om efficiënt op te treden.

De aandacht voor de bijzondere rol van de vrouw is ook een probleem in het vervolgingsbeleid. Betekent trouwen met een *foreign terrorist fighter* ook deelnemen aan de activiteiten van een terroristische groep? Dat is misschien een heel rare vraag, maar dat is een vraag die door de rechtspraak gesteld werd. De rechtspraak is een beetje alle kanten uit gegaan, maar meestal zijn er nog andere aanwijzingen van steun en deelname aan de activiteiten van een terroristische groep, waardoor wij kunnen vervolgen.

On avait déjà une organisation en cas de prise d'otages terroriste, mais après les attentats du 13 novembre, il a fallu s'organiser très rapidement pour être présents sur le terrain et y donner les directives nécessaires aux services de police, ce qui a également demandé énormément de travail. Dans notre système, le parquet est très présent aux côtés des services de police au cours d'opérations, ce qui n'est pas le cas en France.

Je vous donne, dans la présentation, le système qui a été très rapidement mis en place le 22 mars. En effet, on avait déjà élaboré le système après le 13 novembre et plusieurs opérations avaient aussi été menées, mais cela a expliqué pourquoi le 22 mars, au niveau judiciaire et au niveau de l'affectation des postes, des magistrats étaient rapidement un petit peu partout et étaient prêts à être les interlocuteurs des différents services présents. Il y a effectivement la direction générale du Centre de crise, où j'étais personnellement présent avec des personnes pour m'aider, les centres de crise provinciaux, le Centre de crise de la Région bruxelloise, la police judiciaire fédérale, où se trouvaient également des magistrats. Une équipe de presse était également déployée. Il y avait la base, à savoir le parquet fédéral pour avoir toutes les notes classifiées par le système Binii?, lesquelles ne peuvent pas passer de mains en mains, et également chercher dans les dossiers très rapidement. Ainsi, le 22 mars, on a immédiatement retourné énormément de dossiers pour essayer de trouver rapidement des pistes par rapport à ce qui s'était passé. Il y a également les unités spéciales qui sont sur le terrain.

Ce système a légèrement changé avec l'arrêté royal du 1er mai 2016 dont les lignes de force sont: "L'enquête judiciaire est menée depuis Bruxelles par le procureur fédéral après concertation avec le procureur local. Le plan d'urgence prévoit une procédure de pré-alerte. Deux structures sont prévues, une cellule de gestion et une cellule opérationnelle". Nous avons doublé cela le 22 mars, c'est-à-dire que nous avons doublé la cellule de gestion et une première cellule opérationnelle qui s'est développée - je parle ici pour mon parquet - à Zaventem et la cellule de gestion au Centre de crise. Ensuite, lors du second attentat, une deuxième cellule opérationnelle s'est déployée, à ce moment du côté de Maelbeek, à l'hôtel Thon si je me souviens bien.

Le point 4 de cet arrêté royal est le plan particulier d'urgence et d'intervention sur lequel toute une série de personnes sont en train de travailler; tout cela, évidemment, pour assurer une bonne coordination entre les différents services. C'est un élément central. Nous avons fait quelques exercices avant. Heureusement que nous les avons faits, parce que nous avons pu anticiper toute une série de difficultés qui s'étaient posées lors des exercices, entre autres le fait que les autorités judiciaires soient complètement isolées de tous les autres services de secours - ce qui non seulement mettait les services de secours en danger parce qu'ils n'avaient pas les informations judiciaires, mais en même temps isolait complètement mon office. Nous avons tiré les conclusions de cet exercice. Entre autres, un exercice "OPLON" avait été fait. Nous avons tiré de très bonnes conclusions de cet exercice, qui ont été appliquées le 22 mars et qui ont permis que soient évitées toute une série de difficultés ou que l'information ne circule pas bien.

Quelques mots sur l'ampleur du phénomène des *Foreign terrorists fighters*. Vous la connaissez. Quelques chiffres, d'abord. Depuis le jugement de Sharia4Belgium, le 11 février 2015 - parce qu'on peut être sur le terrain et mener les enquêtes, mais il faut également amener les procès devant le tribunal et obtenir des décisions judiciaires. Et cela demande énormément de travail aussi à des magistrats - nous avons 247 décisions judiciaires, donc des jugements et arrêts, depuis le 11 février 2015 dans 47 dossiers différents. Donc, ici, je parle des différents niveaux: il y a des jugements, des arrêts, des oppositions, etc. 227 personnes au total ont été condamnées, dont certaines par défaut, et 11 acquittées. Il y a eu également un internement.

Des dossiers "terro" très importants sont encore en cours. Je n'en ai pris que quelques-uns. Je vous en ai donné le nombre au début de mon exposé. Vous avez l'attentat du Musée juif, dont la communication aura lieu probablement dans quelques semaines; le dossier est pratiquement terminé. On attend des retours de commissions rogatoires. On a évidemment le dossier des attentats de Paris: quatre inculpés ont déjà été

CRIV 54 E018

21/09/2016

9

remis à la France. Nous avons travaillé là pour les Français. Un cinquième et un sixième inculpés ont vu leur remise autorisée, mais reportée pour des raisons en rapport avec l'enquête, puisque nous savons que ces deux groupes sont liés les uns aux autres. Il y en a donc que nous voulons garder chez nous un petit temps.

Sept personnes sont toujours sous mandat d'arrêt. Au niveau des attentats de Zaventem et Bruxelles, huit personnes sont toujours sous mandat d'arrêt. À l'heure actuelle, il y a 232 constitutions de partie civile, mais il y a encore des dates qui sont prévues bientôt avec les juges d'instruction pour d'autres constitutions de partie civile.

Il y a encore le dossier des attentats dans le Thalys.

Pourquoi est-ce que je vous cite ces dossiers-là? Un dossier, dans les chiffres, cela peut monopoliser beaucoup plus de capacité que quinze autres dossiers. Dans les chiffres, ce sera une unité, mais cela peut monopoliser énormément de capacité.

Donc, il y a le dossier de l'attentat dans le Thalys. Le dossier Odyssée, où six personnes sont sous mandat d'arrêt. C'est un dossier qui est lié aux événements qu'il y a eu, il n'y a pas tellement longtemps, où des jeunes femmes ont été arrêtées en France. Le dossier Sixty-six, où trois personnes sont sous mandat d'arrêt. Il s'agit de l'attentat qui a été évité par les Français, les Belges et les Néerlandais une semaine après les attentats du 22 mars, où on a trouvé un énorme arsenal à Argenteuil et une arrestation spectaculaire qui s'est passée place Meiser. C'est un dossier qui a été très important et où nous sommes intervenus à temps.

Et alors, il y a toute une série d'autres dossiers qui sont en passe d'être fixés devant le tribunal, c'est-à-dire qu'ils sont terminés. Seize dossiers attendent d'être fixés devant l'un ou l'autre tribunal.

Le problème, aussi, c'est que nous avons 49 personnes en détention préventive, qui sont réparties sur tout le pays, ce qui suppose un suivi de la chambre du conseil et de la chambre des mises en accusation dans tout le pays et la gestion d'un plus grand nombre de procès et la gestion d'une forte augmentation du nombre d'informations générales et particulières, comme vous l'avez vu.

On a déjà parlé énormément du problème de capacité que nous avons eu en matière de terrorisme. À cet égard, cela fait plusieurs années que le parquet fédéral est – quasi depuis sa création – confronté à un problème de capacité dans les matières de terrorisme. Pour faire face à cette problématique et nous permettre quand même de travailler efficacement dans les dossiers, des catégories, des priorités ont été fixées et suivies pour la plupart des dossiers.

Déjà mon prédécesseur en 2009 avait donné son aval à des priorités qui lui ont été proposées. Il y a quatre catégories.

La catégorie 1, ce sont les dossiers prioritaires urgents. Il y a toute une série de critères qui sont prévus pour déterminer si un dossier est prioritaire et urgent. Ce sont les dossiers avec détenu(s) ou les dossiers où il y a un risque immédiat pour l'intégrité physique ou encore un dossier de la catégorie 2, que le procureur fédéral estime devoir mettre dans la catégorie 1. En matière de capacité, les instructions données à la police, à ce moment-là, c'est que ces dossiers priment sur tous les autres dossiers et sont traités immédiatement avec un maximum de capacité.

Er is een tweede categorie, deze van de dringende dossiers. Daar spelen ook een aantal criteria. Het gaat om dossiers met aangehouden, maar waarin geen verdere aanhoudingen meer moeten gebeuren. Een volgend criterium is de waarschijnlijkheid van de resultaten en de concretisering van de verwijzing van de verdachten naar de rechtbank. Het gaat ook om dossiers met een impact op de publieke opinie, de rechtshulpverzoeken in het buitenland in dossiers met aanhoudingen en de buitenlandse vragen tot uitlevering en overlevering. Het gevolg voor de capaciteit is dat er dagelijks aan die dossiers wordt gewerkt.

De derde categorie zijn de gewone dossiers. Aan die dossiers wordt zo regelmatig mogelijk gewerkt. Het gaat om alle dossiers die niet beantwoorden aan één van voormelde criteria en die ook niet met zekerheid kunnen worden afgesloten, door sepot of door buitenvervolginstelling, en de rechtshulpverzoeken in het buitenland in dossiers zonder aanhoudingen.

Er is een restcategorie, de vierde categorie, met dossiers waarvan met grote waarschijnlijkheid gesteld kan

worden dat zij het voorwerp van een seponering of een buitenvervolginstelling zullen uitmaken. Het gevolg voor de capaciteit in die dossiers is dat eraan wordt gewerkt als er capaciteit beschikbaar is. Zo werkt het systeem van de prioriteit die sinds 2009 van kracht is.

Recent werden wij geconfronteerd met de problematiek van de rode dossiers. Dat zijn de dossiers waarin de gespecialiseerde eenheid OA3 van de FGP Brussel geen enkele capaciteit heeft om eraan te werken. Dat heeft natuurlijk het voorwerp uitgemaakt van een enorme dialoog waarbij wij samen naar oplossingen gezocht hebben om ervoor te zorgen dat er aan een aantal dossiers toch wordt gewerkt. In 2014 heb ik beslist om die dossiers te verspreiden onder de andere FGP-eenheden. Enkele dossiers werden toebedeeld aan de vier andere gespecialiseerde terreureenheden. Dat heeft natuurlijk een aantal problemen met zich meegebracht inzake uitwisseling van informatie en inzake kennis van het terrein. Zo is de vraag bijvoorbeeld of de FGP van Antwerpen genoeg kennis heeft van het terrein in Brussel. Ik bedoel dat niet pejoratief. Het gaat om problemen die de gerechtelijk directeur van de FGP van Brussel naar voren heeft gebracht, met de bedoeling om toch intern, binnen de FGP, een oplossing te zoeken. Begin 2015 heeft hij een oplossing geformuleerd.

Begin 2015 zijn wij ingegaan op de vraag van de gerechtelijke directeur van Brussel, om de rode dossiers in de FGP Brussel te behandelen, hetzij binnen de OA3, de antiterreureenheid, hetzij binnen andere eenheden binnen de FGP Brussel.

Na de aanslagen van Parijs heeft de FGP Brussel toch te kennen gegeven dat de politiek inzake de behandeling van dossiers van categorie 1 en 2 — wij spraken in het begin van 3 en 4; nu spreken wij van 1 en 2, waarbinnen wij ook rode dossiers hadden — wegens gebrek aan capaciteit niet langer kon worden gerespecteerd.

Na de aanslagen in Brussel in maart 2016 werden wij ook met een enorm hoge en bruuske stijging van de werklust geconfronteerd. Wij zijn opnieuw begonnen met de dossiers onder de andere gespecialiseerde antiterreureenheden te verspreiden, omdat ze niet meer binnen de FGP Brussel konden worden behandeld.

Mijn probleem is dat de andere terro-eenheden ook prioriteiten beginnen te stellen. Zij verdringen immers ook in de dossiers. Dat probleem is er met de FGP Antwerpen, met de FGP Charleroi, enzovoort, die hebben gevraagd om ook met prioriteiten te kunnen werken.

De capaciteitsproblemen lijken een put zonder bodem. Het is een probleem waarmee wij worden geconfronteerd.

Ik geef u ter illustratie een aantal cijfers mee van de rechercheproblematiek. De gehypotheceerde capaciteit, dat is het deel of het percentage van de FGP dat het federaal parket kan of mag gebruiken. Het is voorzien in een call van 2002. Maar wij zitten al lang boven de gehypotheceerde capaciteit dat het federaal zou kunnen of mogen gebruiken.

In Brussel zou dat 15 procent moeten zijn maar in 2015 hadden wij reeds 35 procent van de volledige capaciteit van de FGP Brussel opgeslorpt.

In 2016 is dat nog spectaculairder. Wij hadden 10 procent van de FGP Antwerpen, 42 procent van de FGP Brussel en een kwart van de FGP van Charleroi.

Dat is natuurlijk ten nadele van het beleid van de lokale procureur en ten nadele van de aanpak van andere fenomenen. Het is iets dat wij momenteel proberen aan te pakken.

Een van de tools die wij hebben, is de problematiek van de arbitrage. Er is een artikel 8.7 in de wet van 1992 op het politieambt dat een aantal bevoegdheden van arbitrage geeft aan de federale procureur. Maar er is tegelijkertijd een artikel in het Wetboek van strafvordering, artikel 28ter, dat eigenlijk dezelfde materie regelt, met name de capaciteit van een procureur des Konings of een onderzoeksrechter.

Zoals ik reeds heb uitgelegd zij wij niet apart. Dat zijn bevoegdheden die parallel lopen. In juni 2016 heb ik het artikel 28ter toegepast om het College van procureurs-generaal te vragen om zich te buigen over deze problematiek want zo konden wij niet langer werken.

CRIV 54 E018

21/09/2016

11

Ce qui se trouve dans cet article 28ter, c'est qu'on peut saisir le Collège des procureurs généraux. Mais je vous fais remarquer que le procureur général peut soumettre le dossier au collège des procureurs généraux. L'article se contente de mettre: "qui prend les initiatives qui s'imposent". À mon avis, il n'y a pas moyen pour le Collège des procureurs généraux. Il doit agir dans la concertation avec la direction DGJ et avec la direction de la police mais il n'y a pas moyen de donner des instructions et de dire: "voilà, on donne priorité à tel phénomène ou tel autre". Le Collège des procureurs généraux n'a qu'une compétence pour faire des recommandations à la police mais n'a aucune compétence pour prendre des directives.

Les outils de gestion de la liste consolidée de l'OCAM, vous les connaissez et l'OCAM viendra vous les expliquer. Mais ce sont des outils... Peut-être un petit rappel: c'est un des outils qui a été lancé en collaboration avec le parquet fédéral. Cela a été une des initiatives lancées en 2012. Au début, on était établi sur 8 catégories. À partir d'octobre 2014, nous avons partagé cette information plus systématiquement avec tous les parquets locaux pour éviter que des personnes qui sont revenues ou qui devraient faire l'objet de dossiers terro ne passent entre les mailles du filet. Donc, à partir d'octobre 2014, la liste consolidée est transmise tous les mois par le procureur fédéral à tous les parquets via les procureurs généraux.

Nous avons encore une avancée également qui, pour moi, est une grande avancée dans tout le débat sur les informations qui vont aux autorités administratives: il s'agit de la banque de données dynamique de l'OCAM. Cette banque de données dynamique prévoit toute une série d'outils. J'y reviendrai un peu plus loin quand j'aborderai les relations avec les autorités administratives.

Une petite remarque: le parquet fédéral n'a pas de compétences, selon les circulaires des procureurs généraux, pour les prédicateurs de haine. C'est quelque chose qui est géré au niveau des parquets locaux pour le moment.

Un petit mot par rapport... Et là on entre déjà dans la matière des contacts avec les autorités administratives. Le principe se trouve dans les articles de la loi sur la fonction de police: les articles 5, 44/1. Le 44/1 vous le connaissez puisqu'il vient d'être modifié il n'y a pas tellement longtemps. Mais on n'a pas modifié spécialement la philosophie de ces articles.

Le principe, c'est la transmission aux autorités administratives lorsqu'il y a un impact sur l'ordre public. Donc, pour lui permettre d'assurer ses responsabilités de police administrative, le chef de corps de la police locale, le directeur-coordonateur administratif et le directeur judiciaire de la police fédérale informent le bourgmestre, sans délai, des faits importants qui sont de nature à troubler la tranquillité, la sécurité et la salubrité publique dans sa commune. L'article 44.1 met une exception un peu plus loin: "sauf si cela peut porter atteinte à l'exercice de l'action publique" et il y a une possibilité qui est laissée au procureur fédéral, la possibilité de prendre un embargo.

Alors, il y a trois types d'embargos sur lesquels je reviendrai plus tard. Ils sont un peu plus loin dans les *slides* mais je reviendrai sur ces embargos.

Petit rappel quand même pour recadrer le débat auquel nous avons été confrontés. Ces deux dernières années, il y a eu un énorme progrès des autorités judiciaires pour décloisonner l'information, mais toujours en ayant en tête quand même certains principes qui sont fondamentaux: le secret de l'information, de l'instruction, la présomption d'innocence qui, pour moi, est un principe fondamental dans notre droit. Et parfois, prendre des dispositions et des mesures administratives sur la base de dossiers où les personnes ne sont pas encore condamnées mais sur la base d'informations qui se trouvent dans les dossiers peut quand même être problématique et source de certaines frustrations. Donc, là, il a fallu trouver un juste milieu qui, je pense, avec le dialogue qui a été fait à plusieurs niveaux, se trouve et également avec l'instauration et le fait que les *task forces* locales fonctionnent de mieux en mieux.

Il y a des exceptions. L'article 21 bis et l'article 1380 du Code judiciaire donnent une compétence générale, au procureur fédéral ou au procureur du Roi même quand un dossier est à l'instruction, de donner certaines informations aux autorités administratives.

J'ai repris dans mon *slide* 51 la liste impressionnante de toutes les informations, de toutes les décisions de type administratif mais dans lesquelles il y a un dialogue qui se fait avec le parquet fédéral ou avec le parquet

12

21/09/2016

CRIV 54 E018

qui a le dossier, ce qui génère évidemment une charge de travail supplémentaire, encore une fois, parce que, parfois, il faut aller chercher des détails dans un dossier qui ne sont pas nécessairement une finalité judiciaire.

Je ne vais pas vous rappeler le plan R, on viendra vous l'expliquer. Je vais juste vous rappeler qu'il est impossible que le parquet fédéral soit présent dans les *local task forces*. Pour cela, il faudrait peut-être doubler mon nombre de magistrats. On n'y est pas encore mais les mécanismes qui ont été mis en place montrent que quand chacun investit et met les bonnes personnes dans la *local task force*, ça peut être un bon endroit d'échanges d'informations entre l'administratif et le judiciaire, où les équilibres sont maintenus et où il y a un espace de dialogue.

Je pense qu'on a fait d'énormes progrès ces derniers temps par rapport à certaines *local task forces*. Certains *local task forces* sont plus importantes que d'autres et génèrent une plus grande charge de travail que d'autres.

Les autorités judiciaires, comme notre indépendance des parquets est inscrite dans la Constitution, je vous le rappelle, ne sont qu'invitées aux *local task forces* et le parquet fédéral est lui invité à la *national task force*. Il y participe dès qu'il y a un point qui pourrait intéresser le parquet fédéral ou à la demande des participants à la *local task force*.

Je parlais des progrès. La circulaire du 21 août 2015 a créé deux instruments qui sont très intéressants. La fiche d'information: toute information provenant des services se trouve dans cette fiche de renseignement. Il est très compliqué et délicat que cette fiche de renseignement soit accessible aux autorités administratives. Par contre, la circulaire a prévu la carte d'information. C'est un extrait de la fiche de renseignement qui concerne certaines informations. Cette carte d'information peut aller, via le chef de corps, aux bourgmestres et les mettre au courant de toute une série de choses. Avec la *databank* dynamique que l'OCAM viendra probablement vous présenter ou vous expliquer, cette fiche d'information peut sortir quasi systématiquement et donner un nombre d'informations précieuses par rapport aux personnes qui sont dans la banque de données. Encore faut-il que les autorités administratives ne se contentent pas de cela. Dans mes dossiers, il y a beaucoup d'informations mais ce qui m'intéresse aussi et ce qui intéresse toute la société, c'est qu'on travaille sur les personnes qui ne sont pas encore arrivées dans mes dossiers. Je pense que c'est important et c'est un rappel à faire. C'est très bien de vouloir avoir les informations dans mes dossiers mais il y a toute une série d'autres informations qu'il faut chercher au niveau local et il ne faut pas se contenter d'essayer d'avoir les informations qu'il y a dans les dossiers judiciaires mais, également, de son côté, développer toute une série de contacts avec le tissu social pour avoir toute une série d'informations. Le plan R, c'est la lutte contre la radicalisation et ce n'est pas la compétence première des autorités judiciaires. Le plan R et le rôle des bourgmestres n'est pas de lutter contre le terrorisme mais d'éviter qu'on en arrive au radicalisme violent.

Donc, la circulaire dispose que toutes les informations ne doivent pas être partagées. Il y a certaines informations qui sont très délicates à partager, entre autres les devoirs d'enquête faits hors de la connaissance des personnes, les méthodes particulières de recherche, les écoutes téléphoniques ou autres. Là, c'est évidemment plus délicat à partager ce genre d'informations.

Comme je l'ai dit, la participation de la PJF terro aux *local task forces* et la représentation correcte de la police locale pour assurer la communication d'infos aux bourgmestres sont des éléments fondamentaux de la réussite de l'échange d'informations dans les *local task forces*. Vous pouvez prévoir le meilleur outil du monde, si on ne met pas dedans les personnes qui ont la connaissance et qui peuvent faire avancer les choses, à ce moment-là, cet outil peut rester lettre morte. Mais je pense que les choses ont bien évolué et continuent à évoluer pour le moment.

Je passe sur les *slides* suivants. Je vous rappelle l'article 458 du Code pénal. Peut-être par rapport à mes dossiers embargo, pour vous dire qu'on est extrêmement prudents avec les mesures d'embargo. Donc les mesures, les dossiers dans lesquels il était interdit à la police de faire état aux autorités administratives de certains dossiers en cours, il n'y en a pas eu beaucoup. Pour les trois types d'embargos, parce qu'il y a trois types: l'embargo BNG, c'est-à-dire l'autorisation, le fait de ne pas inscrire quelque chose, des informations en BNG; l'embargo simplement OCAM où je peux interdire, moi, ou bien les directeurs de la Sûreté de l'État ou du services de renseignement peuvent interdire à l'OCAM ou au directeur de l'OCAM de diffuser l'information plus loin, même s'il l'a; et l'embargo judiciaire.

CRIV 54 E018

21/09/2016

13

Il n'y en a que 10 en 2016, des dossiers terro. Dans certains dossiers, il y a parfois les trois embargos en même temps. Pour l'arrestation de Mohamed Abrini et d'Osama Krayem, ce sont des mesures que je prends en général la veille pour éviter que les informations fuitent, parce que ça peut mettre l'opération de police en danger. Dans le dossier Verviers, un sms qui a été envoyé à toute la police locale a failli avoir des conséquences dramatiques, d'où l'importance de cet outil de l'embargo, mais qui est utilisé avec beaucoup de précautions.

Quels sont les nouveaux défis du parquet fédéral? Et j'en termine, c'est mon avant-dernier *slide*. Comme vous l'avez vu, la gestion de l'augmentation du nombre de dossiers de l'ampleur de ceux-ci.

Er is het beheer van nieuwe taken, er zijn diverse informatieverplichtingen, er is de adviesverlening aan het OCAD, aan Buitenlandse Zaken en Financiën. In de relatie met de politie is er het beheer van de beperkte politionele onderzoekcapaciteiten.

Er zijn natuurlijk knelpunten, dus wij moeten prioriteiten stellen. Er zijn rode dossiers. Wij moeten nieuwe pistes ontwikkelen om *overjuridicalisering* te beperken. Wij moeten expertise opdoen voor nieuwe fenomenen die ons misschien te wachten staan, zoals cyberterrorisme.

Wij moeten ook kunnen bijdragen tot het detecteren van nieuwe vormen van terreur door meer proactief te werken. Momenteel hebben wij te weinig capaciteit om proactief te werken. Wij kunnen dat nu niet doen, maar het is natuurlijk iets wat wij willen kunnen doen in de toekomst.

Wij willen ook een beter evenwicht zoeken tussen het opsporen van terroristische misdrijven en het opsporen van georganiseerde criminaliteit.

Les mots que j'ai mis en conclusion sont des mots qui m'ont beaucoup touchés. Trois jours après les attentats, je pense que le courage de cette personne qui a perdu sa fille lors des événements dramatiques de Maelbeek et le message qu'il a donné, c'est un message pour lequel il ne se passe pas une seule journée sans que j'y pense. C'est quelque chose qui m'a donné le courage d'avancer dans ces dossiers. C'est quelque chose qui me rappelle à chaque fois pourquoi je travaille et dans quelle optique je travaille. Je tenais à le reprendre ici et à témoigner de mon énorme admiration pour le courage dont cette personne a fait preuve trois jours à peine après les attentats en donnant ce message qui, pour moi, est fondamental.

De **voorzitter**: Mijnheer de federale procureur, ik dank u voor uw betoog.

Ik zal zo dadelijk het woord doorgeven aan de commissarissen. Sta mij echter toe even terug te komen op het punt dat u hebt aangehaald nopens de prioriteiten.

Het federaal parket speelt, zoals u hebt opgemerkt, geen exclusieve rol. De facto is dat echter natuurlijk wel het geval voor de terreurbestrijding.

Dat heeft noodzakelijkerwijze gevolgen voor de andere criminaliteitsfenomenen. Wat gebeurt er bijvoorbeeld met de bestrijding en aanpak van het fenomeen van de georganiseerde criminaliteit. Wat is het gevolg van de werklust of *work load*, die uw parket inzake terreur moet torsen?

Op dat punt had ik graag dieper ingegaan. Op die manier verschuiven wij namelijk deels de problematieken.

Ten tweede, wat de samenwerking, de wisselwerking en de interactie met de politie en de FGP's betreft, hebt u gewezen op een complexe situatie. Ze is niet alleen complex; u hebt bovendien geen rechtstreekse pendant. U moet met een veelheid aan FGP's werken. U hebt daarenboven gewezen op de te beperkte capaciteit.

U hebt verklaard dat het College van procureurs-generaal daarin kan proberen te arbitreran, maar meer niet. Iemand moet echter toch beslissingen nemen, opdat die capaciteit in voldoende mate aanwezig zou zijn.

Enerzijds gaat het dus om een complexe situatie. Het federaal parket heeft geen rechtstreekse pendant. U moet in een en dezelfde onderzoeken met verschillende FGP's werken. Anderzijds is de capaciteit niet

14

21/09/2016

CRIV 54 E018

toereikend. Er zouden dus, denkkelijk op het niveau van de politie, beslissingen moeten kunnen worden genomen, om daarin te voorzien en die capaciteit te verzekeren. Dat is een politionele verantwoordelijkheid. Waarom wordt die beslissing niet genomen? Waarom is die problematiek vandaag nog zo schrijnend? Immers, de cijfers die u toont, zijn heel opmerkelijk.

Kortom, er is, ten eerste, de vraag op het niveau van de prioriteit binnen uw eigenste parket. Ik denk dat andere leden nog op dat onderwerp zullen terugkomen. Er is, ten tweede, het probleem van de politionele pendant voor het federaal parket alsook de veelheid aan FGP's en de te beperkte bestaafing alsook het feit dat die situatie al een tijd aansleept en er ter zake niet wordt getrancheerd.

Frédéric Van Leeuw: Mijnheer de voorzitter, het probleem van de prioriteit is natuurlijk een schrijnend probleem. Het gaat natuurlijk gepaard met het probleem van capaciteit. Een speurder in terro wordt niet gemaakt in een week. Dat vraagt een bepaalde opleiding. Het is trouwens hetzelfde voor de magistraat op het federaal parket. We worden al jaren geconfronteerd met een probleem van capaciteit. We konden dus niet anders doen dan prioriteiten stellen. Anderzijds is het ook het werk van een procureur om prioriteiten te stellen. We waren ons er wel van bewust dat er in vele gevallen geen andere mogelijkheden waren, maar we hebben ons er niet bij neergelegd.

Zoals u gezien hebt, hebben wij enorm veel dingen geprobeerd. Wij hebben de dossiers toebedeeld aan andere terro-eenheden; wij hebben geprobeerd op voorstel van de gerechtelijk directeur van de FGP Brussel de dossiers intern toe te bedelen, wat inderdaad als effect kan hebben dat bepaalde andere fenomenen eigenlijk minder worden aangepakt. Hoe kan een oplossing gevonden worden? Zoals u zegt, zijn er oplossingen die gezocht worden binnen de politie.

Het is ook niet altijd gemakkelijk gelet op de verschillende kaders van de politie. Dat zijn geen communicerende vaten. Ik neem een voorbeeld. Men kan misschien op een bepaald ogenblik een lokale politie versterken voor een bepaald fenomeen en tien jaar daarna is dat bepaald fenomeen een beetje naar beneden gegaan. Men kan die capaciteit op een bepaald ogenblik niet terug investeren in een andere fenomeen, want die mensen zitten in het kader van de lokale politie. Er wordt heel veel geput uit het centrale niveau, uit de federale politie. Dat zijn vaststellingen, die ik maak. Ik kan natuurlijk het fenomeen niet doen verdwijnen. De magistratuur probeert dan oplossingen te vinden, neemt verantwoordelijkheden, die soms eigenlijk niet door ons zouden moeten genomen worden. Maar waarom doen wij dat? Omdat wij proberen zo veel mogelijk mee te gaan met die mensen die toch heel hard werken en hun best proberen te doen.

Wij proberen samen een oplossing te vinden. Zoals ik zei, heb ik de situatie aangekaart, want ik ben er mij van bewust dat het zo niet verder kan. De discussie is nu bezig op het niveau van de DGJ, de directeur van het gerechtelijke luik van de politie. Hij zal binnenkort voor het College van procureurs-generaal zijn voorstellen kunnen doen. Dat zal, denk ik, volgende week gebeuren. Er wordt dus naar oplossingen gezocht, maar in het huidige systeem en met de capaciteiten waarover men beschikt, is het heel moeilijk. Soms konden wij niet anders dan met prioriteiten te werken. Wij hebben er ons echter nooit bij neergelegd. Ook voor rode dossiers hebben wij er altijd op aangedrongen en geprobeerd om die in de rode categorie af te schaffen, maar wij zijn er ons van bewust dat het niet altijd mogelijk was om op alle dossiers te werken.

Ik kom tot een volgende vraag: naar welk model kunnen wij gaan en wat zijn de verschillende mogelijkheden. Het systeem kan onveranderd blijven bestaan, maar er zijn ook andere ideeën. Het is echter niet aan mij om te zeggen in welke richting jullie moeten gaan. Wij zouden bijvoorbeeld met de vijf grote FGP's kunnen werken en het centrale niveau DJSOC versterken, zodat de hele beleidsstrategie, de strategische analyse, de beeldvorming, de opleiding, de coördinatie, de steun en de samenwerking in een versterkte DJSOC aanwezig kunnen zijn. DJSOC zou dan dwingende instructies kunnen geven aan de vijf andere eenheden. Dat is een mogelijk model.

Een alternatief zou kunnen zijn dat een FGP – de FGP van Brussel is natuurlijk de grootste in die materie – een referentie-eenheid wordt en alle taken van DJSOC/Terro overneemt. Wij zouden bijvoorbeeld kunnen zeggen – het is een hypothese – dat DJSOC/Terro en de FGP van Brussel samensmelten.

Ce qui m'intéresse très fort, c'est plutôt le modèle auquel je pense, mais c'est un troisième modèle. Ce serait celui d'une unité nationale à deux niveaux. Donc un niveau central, qui intégrerait DJSOC, et cinq antennes locales, qui seraient intégrées dans cinq PJF, un petit peu le modèle des unités spéciales, où nous avons un

CRIV 54 E018

21/09/2016

15

pilier central avec des modules locaux qui pourraient être utilisés.

Ou bien, et c'est la quatrième possibilité, selon moi, une unité nationale avec tout au niveau central. Il y a des avantages et des inconvénients par rapport à l'option 3, pour laquelle, si vous me demandez mon avis, moi, je penche plutôt. L'avantage de cette option, ce serait que les capacités seraient bien définies, ce qui rendrait possible, au procureur local, avec ses propres capacités, d'avoir sa propre politique. On n'irait plus pêcher dans un pot commun, le procureur local et le procureur fédéral, et on ne travaillerait plus avec les mêmes capacités à chaque moment.

Je vais donner un exemple en matière de terrorisme. Comme je vous l'ai expliqué, on a le moment de la contextualisation. Ce moment est très important parce qu'on va voir si la personne est susceptible de passer des indices, des informations de radicalisme à des infractions terroristes. C'est très important. Ce sont pourtant des dossiers qui sont tout au début de la chaîne, qui ne sont pas encore au niveau fédéral, et on n'a pas encore, je veux dire, d'infraction terroriste. Le résultat et le raisonnement ne peuvent pas être: on mise tout sur les dossiers terro, et le procureur local n'a plus rien pour faire ses contextualisations au niveau de la radicalisation, parce que sinon je vais avoir très rapidement beaucoup de dossiers terro. Donc cela demande évidemment un équilibre, mais comme on pêche tous dans le même pot, cela pose parfois un problème, surtout à Bruxelles.

Mon option 3, je vous la rappelle: c'est une unité nationale à deux niveaux, mais il n'y aurait plus de problème de coordination puisqu'on aurait une unité nationale. Il y aurait une spécialisation qui serait garantie. On aurait un seul interlocuteur pour tous les acteurs, que ce soit au niveau de la politique criminelle ou au niveau de l'opérationnel, que ce soit au niveau national ou international. Je pense aux services de renseignement qui doivent travailler aussi avec cinq PJF différentes également, etc. Si on travaille avec une seule PJF, cela peut être quand même intéressant.

Il y a un lien direct, évidemment, avec le parquet fédéral au niveau de la politique des poursuites. On pourrait prévoir que les réquisitions du parquet du procureur fédéral et du juge d'instruction soient adressées au chef de cette seule unité. Alors, le lien avec le local n'est pas coupé, puisque les unités locales seraient intégrées quand même dans les PJF locales.

L'information, elle, est très importante. Elle vient du niveau local. C'est quelque chose dont on ne doit absolument pas se couper parce que les informations qui sont importantes, ce sont aussi les informations qui viennent des gestionnaires locaux, des indicateurs locaux. Cela garantirait aussi une unité de commandement.

Ce qui est important pour moi, en tout cas, c'est que la gestion du radicalisme reste une compétence au niveau local. On n'a pas les outils au niveau du parquet fédéral pour, nous, commencer à faire les contextualisations. Il doit y avoir des soupapes de sûreté. Si on prévoit une seule unité nationale, il faut qu'on puisse faire appel aux polices locales ou aux autres PJF si jamais, on a des grosses opérations terro à mener, sinon, on risque tout à fait le même problème et il faudrait alors au parquet fédéral, comme il y a pour le parquet local, un devoir de notification des autres PJF à la PJF chargée du terro pour que l'information circule bien aussi.

Vous m'aviez déjà envoyé cette question pour que je puisse me préparer un petit peu. Il y a quatre modèles pour moi. Je penche plutôt pour le troisième mais je pense qu'il y aura d'autres avis parmi les différentes personnes que vous auditionnerez.

De voorzitter: Bedankt voor uw antwoord. Het is inderdaad vrij cruciaal. Ik deel uw bekommernis over de lokale component. Op het einde van deze vergadering kom ik daar misschien nog even op terug.

Mijn vraag ging specifiek over de werking van het federaal parket. In uw werk, in de onderzoeken die u voert, is de huidige situatie van de politionele component FGP onbevredigend, ontoereikend. Dat stel ik vast. Het is niet alleen een kwestie van effectieven, maar ook van structuur, als ik u goed beluister. U moet werken met een complexiteit aan FGP's. Het parket is een bepaalde richting uitgeschoten, en laten wij zeggen dat de politionele component niet helemaal of helemaal niet volgt. Dat leid ik af uit wat u zegt. U formuleert een aantal voorstellen ter verbetering. Een mogelijkheid is dat het een mix blijft, een andere mogelijkheid is om tot een exclusieve centrale component over te gaan. Ik spreek mij daar op dit ogenblik niet over uit, maar het

16

21/09/2016

CRIV 54 E018

lijkt mij wel een van de achillespezen te zijn in de huidige slagkracht van het federaal parket.

Frédéric Van Leeuw : Inderdaad.

De **voorzitter**: Je passe la parole aux membres de la commission. Qui demande la parole ?

Laurette Onkelinx (PS): Monsieur le président, je pense qu'une séance à huis clos a été prévue après la séance publique. Pour des questions plus précises ou pas?

Le **président**: Cela dépend des questions naturellement. Cela dépend surtout des réponses. Si vous estimez devoir demander des renseignements, madame Onkelinx que vous considérez comme confidentiels, c'est votre droit de demander le huis clos, mais cela dépend de la question et de la réponse. Nous pouvons également décider maintenant que, si le procureur fédéral – qui m'a fait savoir cela par écrit - l'estime souhaitable, à un moment donné, il peut demander le huis clos aussi. C'est toujours une opportunité pour la commission.

Laurette Onkelinx (PS): Monsieur Van Leeuw, je partage l'inquiétude au niveau de cette classification des dossiers. Voilà un certain temps que nous avons appris cette classification des dossiers due à un manque de moyens humains et financiers! Nous allons examiner ce que vous proposez comme système d'amélioration. Ceux que vous avez proposés peuvent-ils éviter une augmentation des cadres, notamment du parquet fédéral et de la police judiciaire de Bruxelles, spécialisée terro? Je voudrais connaître votre sentiment à cet égard.

Vous avez montré l'explosion des dossiers, mais aussi l'explosion des renseignements qui vous arrivent. C'est assez significatif. Pourriez-vous nous communiquer la proportion de renseignements qui vous viennent de l'interne (belges) et celle qui vous vient de services extérieurs (étrangers)?

Vous avez évoqué la concertation que vous avez mise au point pour que l'information soit véritablement échangée. Je voudrais en revenir à une information qui a été rendue publique, à savoir les menaces sur le sol européen durant l'été 2015.

On a des informations assez précises qui vous viennent - je n'en sais rien - de l'interne ou de l'externe. Ces informations vont s'avérer exactes avec les attentats, notamment de Paris. Il s'avère que la plupart des protagonistes de Paris étaient connus des services. Ils avaient d'ailleurs fait l'objet de travaux, notamment à votre niveau. Ce qui m'intéresse, c'est de savoir comment vous avez traité cette information générale. On parle, à un moment donné, d'une enquête générale qui a été réalisée. Oui? Non? La manière dont vous avez traité cela avec les PJF? Je serais intéressée de voir un petit peu comment vous avez travaillé sur le sujet.

On voit aussi que, pour pas mal de protagonistes, à la suite de PV de contextualisation, vous avez décidé de classer sans suite. Depuis Paris, Zaventem, Maelbeek, est-ce une politique en la matière qui a changé?

Rapidement, vous avez dit que, pour les *terrorist fighters*, maintenant, la politique était de délivrer tout de suite un mandat d'arrêt international mais qu'il faut évidemment une décision d'un juge d'instruction. Est-ce fait systématiquement? Cela m'intéresserait de le savoir.

Je voudrais aussi vous demander, puisque vous avez évoqué le tribunal d'application des peines, si vous êtes demandeur pour être partie prenante des tribunaux d'application des peines. Si oui, cela ne va-t-il pas à nouveau augmenter votre charge de travail et, dès lors, poser un problème supplémentaire? Expliquez-nous ce qu'il en est. J'ai plein d'autres questions mais je suppose que mes collègues complèteront mon intervention.

Frédéric Van Leeuw: En ce qui concerne votre première question consistant à savoir si les formules proposées vont éviter une augmentation des cadres du parquet fédéral ou de la PJF, honnêtement, il faut voir au niveau de l'architecture ce qui va être donné. Si on remplissait les cadres existants, ce serait déjà pas mal, au niveau des PJF et de la police fédérale. Avant de parler d'augmentation, je pense qu'il faut parler de remplir les cadres.

CRIV 54 E018

21/09/2016

17

Au niveau du parquet fédéral, ces derniers temps, nous avons été quand même pas mal renforcés même si cela met du temps à arriver. C'est parfois le problème; c'est qu'entre la décision politique et le moment où cela arrive par toute une série de mécanismes, ... Je ne reviens pas sur l'inspecteur des Finances car plein d'autres vous en parleront. Il faut former les nouveaux arrivés, ce, dans les périodes où on a déjà une charge de travail augmentée.

Il y a, dans le pot-pourri 4, une nouvelle augmentation de cadre, ou en tous cas, dans le plan Canal avait été prévue une augmentation de cadre du parquet fédéral, avec quatre magistrats. Le calcul qu'on avait fait, mais évidemment la situation peut évoluer, mais le calcul que j'avais fait en concertation, c'était que cette augmentation de cadre devrait suffire à repeupler la section "criminalité organisée", parce que je pense qu'il est fondamental de continuer à lutter contre celle-ci. D'autant plus que le parquet fédéral a plutôt un nez, une tendance, à regarder plus vers l'international, parce que on a parfois la capacité de fermer le robinet et de décider d'investir sur tel dossier, alors que les parquets locaux sont envahis par les PV qui rentrent, etc. Donc nous, on a une capacité, quand même, d'investir énormément. D'ailleurs, c'était dans mon plan de gestion, et je pense qu'il est important d'investir dans la criminalité informatique et d'avoir un peu plus d'expertise, même si on en a déjà développé pas mal, en matière de criminalité informatique.

Et donc il est clair que ça reste dans mon plan de gestion et que les demandes de renforts ont été faites en fonction de cela. On est passé de 7 juristes à 12. Je pense que c'est important. Le pot-pourri 2 a intégré aussi Eurojust au parquet fédéral, ce qui, au niveau de la circulation d'informations est quand même intéressant. Les magistrats belges qui sont à Eurojust sont des magistrats fédéraux maintenant. Tout cela, c'est toute une série de mesures qui ont été prises. Évidemment avec les calculs qu'on a faits, je pense qu'on pourra avancer par rapport à cela, même si c'est évident - je vous l'ai expliqué - que dans la période de la crise, où on s'est retrouvés à un point assez bas, puisque, à un certain moment, j'avais moins de magistrats en pleine crise qu'au début de l'année. Ça, ce sont les aléas, évidemment.

Au niveau des PJF, j'ai répondu par rapport au remplissage des cadres.

L'explosion des dossiers de renseignements. Ce sont des renseignements généraux. Là-dedans, ce sont tous des dossiers qui ne sont pas judiciaires. Cela peut aussi bien être une notification de la part du parquet... J'ai ici les détails des chiffres. Par exemple, au niveau de l'origine des dossiers non judiciaires, on a, par exemple, 76 dossiers en 2015 qui viennent de la police fédérale, des GJ (?), des JP terro. On a 241 notifications des parquets locaux.

On a 254 informations qui viennent de la Sûreté de l'État. Au niveau international, là, je peux vous compter les séries actives et passives - je veux dire: sortantes et rentrantes. Donc, septante-sept commissions rogatoires internationales (CRI) actives et cinquante-neuf CRI passives. Soixante-quatre dénonciations qui viennent de la CTIF. Un pv de la commission BIM, par exemple.

Au niveau des informations qui viendraient des services de renseignement étrangers, il y en a très peu qui arrivent comme cela, brutes, au parquet fédéral, puisqu'elles passent évidemment par leurs acteurs, par leurs interlocuteurs. Le cas échéant, si la Sûreté ou les services de renseignement judiciaires, pardon: militaires, le jugent utile, ils font une note classifiée ou déclassifiée qui arrive chez nous. Donc, là, il y a un tri qui se fait, même s'il arrive qu'on ait des informations qui viennent directement du FBI - mais c'est très rare.

Au niveau de la menace à l'été 2015, je rentrerai peut-être plus dans les détails si nous sommes à huis clos, mais quelle est l'info à l'été 2015? Elle rentre par deux canaux: un canal d'un service étranger et une personne arrêtée en Pologne à la suite d'une demande des Espagnols. L'info, c'est: soixante opérationnels sont sur le point de commettre des attentats en Europe occidentale, et l'on cite trois ou quatre pays. En fonction de l'info, il y a une différence entre les quatre pays qui sont cités: parfois, l'Allemagne est dedans; parfois, l'Angleterre est dedans, etc. C'est cela, l'info.

À un certain moment, un lien est fait avec Abaaoud à la suite de l'arrestation d'une deuxième personne, qui est passée par Bruxelles et qui est arrêtée en France. Mais on n'a pas plus en été. Donc, il faut bien faire attention à ne pas relier les événements en fonction de ce qu'il s'est passé. Si j'avais pu le faire, je l'aurais fait. Ce qui est très clair, c'est que le sentiment pendant les vacances 2015 n'était pas bon. C'est-à-dire qu'on n'a pas du tout été étonné de la tentative d'attentat dans le Thalys. On s'y attendait quelque part, on sentait que quelque chose bougeait. Mais, sur la liste de nos *targets*, on en avait plusieurs centaines qui étaient

18

21/09/2016

CRIV 54 E018

possibles.

D'une info vague, il y a eu effectivement un dossier qui a été ouvert, où on a tenté d'en savoir un petit peu plus, d'abord d'avoir plus de renseignements au niveau des Espagnols, et au niveau des Français, par rapport aux auditions de ces deux personnes. Voilà les axes qui ont été suivis au niveau de la coopération internationale.

Au niveau de la coopération internationale, mais j'entrerai peut-être dans les détails plus tard, il y a parfois des services qui travaillent en renseignement, et donc c'est difficile d'avoir les infos obtenues au niveau judiciaire, parce qu'eux travaillent en renseignement dans la matière; et des services qui, comme les services français, en tout cas dans ce cas-là, travaillent en judiciaire, ce qui veut dire qu'on a eu très facilement les infos. Mais donc, la différence de modèle entre les différents pays européens fait que parfois les canaux d'information ne sont pas les mêmes; donc il y a certaines informations qui restent dans certains pays en renseignement, et elles ne peuvent pas être exploitées en judiciaire chez nous. Cela, c'est une difficulté que nous rencontrons.

Les dossiers classés sans suite. Comme je vous l'ai dit hier, quand il n'y a pas d'indice d'infraction, on classe un dossier sans suite. C'est le principe de notre démocratie. Il y a peut-être d'autres services, à ce moment-là, qui doivent les suivre, et une information qui doit circuler. Là, je pense qu'il faut voir. Mais, si moi je n'ai pas d'indice d'infraction, et dans les deux dossiers dont on veut parler, à un certain moment j'ai un pv qui me le dit, hé bien, à ce moment-là, on classe le dossier. D'autant plus qu'on est dans une période de pénurie de capacité, et qu'il est extrêmement compliqué, mais je répondrai plus dans les détails tout à l'heure, de continuer à travailler dans un dossier où on vous dit: il n'y a pas d'indice d'infraction, ce n'est pas confirmé.

Il est clair que, on l'a déjà expliqué, on a essayé ensemble avec la PJF de trouver une solution. Je pense que la volonté est présente partout et je ne veux certainement pas que les propositions que je présente ici, y compris parce que, pour le moment, je dois travailler avec cinq PJF, ressortent comme des récriminations que j'ai par rapport à la façon de travailler. Dans l'absolu, il est compliqué pour un procureur de travailler avec cinq PJF de cinq cultures différentes, alors que le procureur local, et au niveau local, certaines cultures, certaines façons de travailler sont développées au niveau local, et cela ne pose pas de problème. Quand moi, je dois centraliser cela au niveau du parquet fédéral, c'est un petit peu un problème d'avoir cinq façons différentes de gérer les informateurs, par exemple.

C'est un exemple particulier que je peux donner.

Comme je vous l'ai dit, au niveau des mandats d'arrêt, il y a eu une évolution. L'évolution, elle a eu lieu chez nous, elle a eu lieu chez les juges d'instruction. Le rôle du juge d'instruction est de peser le pour et le contre et, le cas échéant, d'avoir une approche plus personnelle. Je pense que la justice doit aussi ne pas fonctionner avec des recettes mais bien avec une approche plus personnelle. Est-ce que c'est systématique? Le juge d'instruction regardera chaque fois les éléments et c'est très important. Nous aussi d'ailleurs, on regarde les éléments à chaque fois.

Au niveau du TAP, est-ce qu'on est demandeur? Non! J'ai déjà assez de choses à faire comme cela. Je pense que le parquet fédéral s'est développé dans une philosophie un peu plus répressive et il ne faut pas mélanger. Je vais en profiter pour dire mon point de vue sur les mineurs. Je ne pense pas qu'il faille changer d'approche. Je suis un ancien magistrat de la jeunesse, j'ai ce *background* aussi. Je pense qu'on a la richesse d'avoir une approche particulière pour les mineurs et il ne faut pas mélanger les genres et donner une chance à la réhabilitation et aux systèmes qui sont en place pour les mineurs.

Siegfried Bracke (N-VA): Mijnheer de voorzitter, ik wil mij beperken tot één vraag aan de federale procureur, met name over de passage in zijn uiteenzetting, waarvoor overigens dank, over de informatiedoorstroming van het gerechtelijke niveau naar het bestuurlijke niveau.

De rol van het lokale niveau is natuurlijk iets wat soms heel prominent in de publieke discussie komt. Als ik goed geluisterd heb, heeft de procureur gezegd dat de lokale overheid in principe wordt ingelicht als de openbare orde in gevaar is. Dit is een samenvatting.

Hoe moeten wij dat precies interpreteren? Wil dat zeggen, bijvoorbeeld, dat als een Syriëstrijder terugkeert

CRIV 54 E018

21/09/2016

19

naar de gemeente X, de burgemeester wordt ingelicht? Gebeurt dat effectief, systematisch? Wordt er op een of andere manier gecontroleerd — dit is een te zwaar woord; ik zou ook kunnen zeggen gecheckt — of die informatie is aangekomen? Wordt er vervolgens op een of andere manier iets mee gedaan? Of is dat iets wat zich afspeelt en waarvoor elkeen zijn verantwoordelijkheid moet nemen?

Tot zover mijn ene vraag, voorzitter.

Frédéric Van Leeuw: Zij houdt vele vragen in.

De natuurlijke plek waar de uitwisseling van informatie moet gebeuren, is de lokale taskforce. Alle entiteiten worden dan bekeken, samen met het OCAD, met het lokale parket, met de FGP en met de terro-FGP, die daar moet zijn.

Zoals gezegd, een kritische factor is ook daar — ik spreek over de lokale invalshoek — om iemand te hebben van de lokale politie die deze dossiers opvolgt en die ook weet waarover men spreekt. Ik heb er heel hard op aangedrongen dat ook de FGP daar zou zijn met info. Daar wordt de info uitgewisseld.

In het systeem met de dynamische databank — die er nu heel snel zal komen; ik heb vorige vrijdag nog een opleiding gekregen inzake de dynamische databank — is in een aantal persoonsgegevens voorzien. Bijna alle persoonsgegevens worden dan automatisch aan de korpschef van de politie gegeven, die ze kan overmaken aan de burgemeester. Dat systeem is voorzien en betekent natuurlijk een grote vooruitgang voor mij. Het is immers niet altijd evident daarin te voorzien. Als het doorspelen van informatie systematisch gebeurt, kan er een correcte uitwisseling van informatie zijn.

Als er iets speciaals gebeurt, is de opdracht die het federale parket in het algemeen geeft, een vergadering van openbare orde te organiseren. Eigenlijk zouden wij die opdracht niet moeten geven, maar soms doen wij het toch. Dat gebeurt een tijdje voor de interventie. Tenzij er een probleem is. Tenzij wij bang zijn voor lekken. Tenzij wat op het spel staat geen enkel lek kan verdragen. Dat is gebeurd in de zaak-Verviers. Dat is gebeurd toen wij Mohammed Abrini en Osama Krayem op dezelfde dag hebben aangehouden. Daar heb ik bewust een embargo opgelegd. Dat is een beslissing van de federale procureur. Ik heb een heel kort embargo, 24 uur, opgelegd om ervoor te zorgen dat er geen lek zou zijn, en om ervoor te zorgen dat wij geen televisiewagen op de plaats van de aanhouding zouden aantreffen. Dat is een paar keer gebeurd de jongste maanden.

Kortom, er zijn een aantal mechanismen in plaats gesteld. Dat artikel is natuurlijk voor interpretatie vatbaar. In februari hebben wij een vergadering gehad met alle gerechtelijke directeurs en met alle gerechtelijke overheden, zoals de procureur-generaal van Brussel, het federale parket, enzovoort, om er zeker van te zijn dat iedereen op dezelfde golflengte zit. Soms is het gemakkelijk te zeggen: de procureur wil het niet, of: de onderzoeksrechter wil het niet. Toen was iedereen het erover eens dat alle informatie, via zijn korpschef, naar de burgemeester kan en mag gaan. Dat staat zo in de wet, trouwens. Dat mag.

De **voorzitter:** Kan.

Frédéric Van Leeuw: Kan, inderdaad.

De **voorzitter:** Ik meen dat dit het antwoord is. Alleen: mag gaan, of moet gaan. In welke mate is het een cultuur dat die informatie effectief wordt gedeeld en dat de gerechtelijke en bestuurlijke component elkaar versterken op het lokale vlak?

Immers, radicalisme kan het best op lokaal niveau opgespoord worden, zeker op het moment dat radicalisme omslaat in een misdrijf. Soms verloopt dat proces heel snel, zoals wij allen weten.

Servais Verherstraeten (CD&V): Mijnheer Van Leeuw, ik wil niet beginnen met een vraag, maar wel met een repliek op uw volgens mij terecht antwoord op de vraag van collega Onkelinx.

Mevrouw Onkelinx stelde vragen omtrent het zonder gevolg blijven van het dossier-Abdeslam. U antwoordde dat er, als er geen bewijs is, geseponneerd wordt, en dat het zo hoort in een democratie. Die regel volg ik en volgens mij is die ook juist. Er waren natuurlijk wel opdrachten gegeven tot bijkomend onderzoek, die niet zijn

20

21/09/2016

CRIV 54 E018

uitgevoerd. Vervolgens wordt dat dossier toch afgesloten.

Mag ik ervan uitgaan, naast de zeer vele succesvolle dossiers inzake onder meer terro, waarvoor ik u en uw medewerkers feliciteer, dat als er een opdracht tot bijkomend onderzoek wordt gegeven, in casu telefonieonderzoek, en dat vindt niet plaats of het wordt niet uitgevoerd, dat er dan wel uitdrukkelijk gevraagd wordt om zulks te doen? Worden de resultaten afgewacht en wordt in functie van die resultaten ofwel geseponeerd, ofwel niet geseponeerd en verder onderzoek verricht en/of vervolgd?

Dit is een bedenking waarop u uiteraard kunt repliceren, en die overigens geen afbreuk doet aan het schitterend ander werk dat geleverd werd.

Mijnheer de procureur, u bent heel transparant geweest inzake de werklastverdeling van de terrodossiers. Dat gebeurt gedeconcentreerd. Die deconcentratie was echter niet goed voor de informatievergadering. De onderzoekers uit Antwerpen kennen bijvoorbeeld het terrein in Brussel niet. Daarom komt alles naar Brussel. Een massa aan dossiers komt in Brussel toe. Dat zijn er te veel. Brussel kan dat niet aan. Zo is het dossier-Abdeslam blijven liggen. Vervolgens verandert u het geweer van schouder en stuurt u dossiers terug naar de regio.

Wellicht waren er problemen en had u redenen om dossiers vanuit de periferie terug naar Brussel te brengen. Zijn die problemen intussen opgelost, waardoor u die dossiers terug naar de periferie kunt brengen, zoals u gedaan hebt, of zijn die niet opgelost?

Een tweede vraag die ik mij daarbij stel, is of het wel nodig is om op het grondgebied van België, een zakdoek groot, vijf diensten te hebben.

Frédéric Van Leeuw: Dat is mijn taak niet.

De **voorzitter:** Nee maar het is wel interessant dat wij u daarmee confronteren want u hebt ons voor een stukje ook nieuwsgierig gemaakt met uw verschillende modellen.

Frédéric Van Leeuw: Ik denk dat ik mijn mening daarover heb gegeven. Ik ben heel duidelijk geweest.

Een woord over het sepot. Na 13 november waren dat de twee eerste dossiers die op mijn bureau zijn gekomen. Ik heb die dus heel grondig bekeken. Die dossiers zijn geseponeerd geweest, ik kan dat niet negeren. Dat is ook zo. Maar twee dingen. Ik werd dan geconfronteerd met een FGP die het heel moeilijk heeft om eigenlijk de nodige capaciteit te vinden om te werken in heel dringende dossiers. Op dat ogenblik zouden wij dan vragen om de telefonie te exploiteren van een dossier dat wij toch gaan seponeren? Dat is volgens mij de redenering die er bij de magistraat is geweest. Zouden wij dat nu opnieuw doen? Ik weet het niet. Maar wij hebben die ervaring nu.

Ten tweede, en dat is ook heel belangrijk. Ik ben niet in het bezit van het verslag van het Comité P maar ik heb het wel kunnen lezen. Wel, wat elementair is en wat eigenlijk dringend terug moet worden onderwezen in alle politiescholen, is dat een sepot nooit definitief is. Overal schrijven dat wegens het feit dat een dossier geseponeerd is de info eigenlijk naar de vuilbak kan gaan, dat is iets wat ik niet kan aanvaarden, des te meer omdat de magistraat had gevraagd dat de personen geseind zouden worden voor het geval dat zij toch zouden proberen om naar Syrië te gaan.

Ik kan misschien wat meer in detail treden als wij achter gesloten deuren zijn want ik wens eigenlijk niemand...

Wat eigenlijk moet worden onthouden, is dat wij toen al in een heel moeilijke situatie verkeerden. Wanneer komen de dossiers-Abdeslam? Gewoon direct na Verviers. Direct na Verviers komen de dossiers-Abdeslam op tafel. Eén dossier betreft radicalisering. Dat had eigenlijk nooit op het niveau van het federaal parket moeten komen. Wat is de info? Dat Salah Abdeslam is geradicaliseerd. Ik heb u al in verschillende talen uitgelegd dat dit geen misdrijf is.

Waarom kwam dat dossier op het niveau van het federale parket? Omdat ergens het magische woord

CRIV 54 E018

21/09/2016

21

Abaaoud in een pv stond. Daarom namen wij het dossier op dat niveau. Ten tweede, het dossier-Brahim Abdeslam kwam een beetje later, op 9 februari. Eén week daarna werd Brahim Abdeslam opgepakt. In het pv stond dat hij ergens in Syrië zat of dat hij naar Syrië zou kunnen gaan. Dat zijn elementen. Wij kunnen natuurlijk heel de geschiedenis overdoen, maar wat ik weet, is dat de exploitatie van de telefonie die pas achteraf, na 13 november, is gebeurd heel weinig heeft opgebracht en er misschien geen andere beslissing genomen zou zijn, want de exploitatie van die stukken is gebeurd en er is heel weinig gevonden. Met de kennis die ik nu heb, zou ik het natuurlijk niet seponeren.

Meer kan ik niet uitleggen. Wij moeten nederig zijn tegenover beslissingen die genomen werden, maar ik dring er heel hard op aan dat u zich de situatie en de problematiek voorstelt waarmee het parket en de FGP op dat ogenblik geconfronteerd werden.

Wat uw laatste vraag betreft, ik heb heel open gezegd wat wij allemaal geprobeerd hebben. Wij hadden een heel groot probleem. Waarom hebben wij geprobeerd om die dossiers naar de provincie, als ik het zo mag zeggen, te sturen? Het was zeker niet de bedoeling om... Ik heb de FGP Antwerpen als voorbeeld geciteerd. Wij hebben de FGP's in de provincies laten werken op entiteiten die eigenlijk in Brussel gesitueerd zijn, wat niet evident is. Het ging bovendien over dossiers die eigenlijk niet als prioritair bestempeld waren door de FGP Brussel.

Het informatieverkeer verliep niet ideaal. Er werd gewerkt met verschillende systemen en databanken. Daarom heeft de gerechtelijke directeur gevraagd om al die dossiers toch intern te kunnen behandelen. Als men niet het volledige plaatje ziet, is het heel moeilijk om te zien welke informatie uit een dossier belangrijk is voor het geheel. Dat was de reden waarom al die dossiers naar Brussel teruggekomen zijn. Na de aanslagen was het hek natuurlijk van de dam. Wij konden niets anders doen dan te proberen zoveel mogelijk informatie te verwerken, want wij hadden natuurlijk door dat wij ons niet konden permitteren informatie niet te verifiëren. Op dat moment zijn de schuiven opengestaan.

Voor het overige is het de taak van de commissie, om zich over het systeem van de politiediensten te buigen.

Servais Verherstraeten (CD&V): Mijnheer de procureur, zijn er voor de problemen die er in 2014 waren en die de reden waren waarom u een transfer hebt gedaan, maatregelen genomen – nu zijn er dossiers teruggekeerd –, opdat de problemen van 2014 in 2016 en de volgende jaren niet meer zouden opdruken? Zijn er geen bijzondere maatregelen genomen?

Frédéric Van Leeuw: Er zijn maatregelen genomen, in die zin dat de FGP werd versterkt.

De gerechtelijke directeur van de FGP zal beter kunnen uitleggen waar, wanneer en op welk ogenblik de versterking er is gekomen. De maatregelen die hij intern heeft genomen, waren gewoon om andere OA's, andere afdelingen van zijn FGP op de terroddossiers te laten werken, teneinde ervoor te zorgen dat geen info verloren zou gaan. Dat zijn de maatregelen die hij heeft getroffen.

Er zijn uitwisselingen geweest. Er is altijd overleg geweest. Wij zijn altijd vragende partij geweest, zodat die dossiers zo snel mogelijk zouden kunnen worden afgehandeld.

Ik heb echter heel weinig tools. Ik kan arbitreran, wat met de speciale eenheden heel goed werkt. Dat is iets wat wij wekelijks doen. Wij hebben zeven POSA-ploegen en er zijn bijvoorbeeld acht interventies. Ze komen dan bij de federale procureur, die arbitreert. Dat verloopt heel goed.

De capaciteit daarentegen is een veel groter probleem.

De **voorzitter**: Er is een capaciteitsprobleem. Ik heb u echter ook horen zeggen dat er vijf verschillende culturen in de verschillende directies zijn. Dat is ook een vaststelling die wij, zo veel jaar na de politiehervorming, moeten maken. Dat is markant. Wij zullen dus zeker op die vaststelling moeten doorgaan en er zeker de bevoegde mensen van de politie mee moeten confronteren.

Meryame Kitir (sp.a): Mijnheer de procureur, ik zou nog even willen doorgaan op de vraag die de heer Verherstraeten heeft gesteld over het feit dat een zaak is geseponeerd geweest.

22

21/09/2016

CRIV 54 E018

Ik begrijp uit het antwoord dat u gegeven hebt, dat het moeilijk is de overweging te maken. Dat het uitlezen van tablets en gsm's op dat ogenblik geen prioriteit heeft, die logica kan ik nog enigszins begrijpen. Wat ik niet zo goed begrijp, is dat na 13 november, toen Salah Abdeslam de meest gezochte terrorist in Europa was, er geen belletje gaan rinkelen is om het sepot op te heffen.

U zei in uw antwoord dat een sepot niet voor altijd is en te allen tijde opgeheven kan worden. Waarom vond die opheffing niet plaats na 13 november?

Frédéric Van Leeuw: Jawel, dat gebeurt wel. Er zijn pv's.

De hele telefonie is wel een tijd bevroren geweest. De telefonie werd op tijd gevraagd om te vermijden dat alle gegevens weg zouden zijn. Op dat ogenblik werd een enorm groot aantal onderzoeksdaten verricht inzake die twee dossiers. Er is natuurlijk een hoofddossier, waaraan men werkt. Dat hoofddossier heeft de informatie uit de twee kleinere dossiers opgeslorpt, en ik voeg die twee dossiers, maar dat was pas na de aanvraag van het Comité P. Het Comité P wou toegang hebben tot die twee dossiers. Die zijn pas in maart gevoegd, om ervoor te zorgen dat het Comité P toegang zou hebben tot die twee kleinere dossiers, zonder toegang te krijgen tot de info van na 13 november die niet tot de bevoegdheid van het Comité P behoorde.

De hoofdonderzoeker van het dossier van de aanslagen van 13 november beschikte over de hele info van die twee dossiers.

Meryame Kitir (sp.a): Hoe komt het dan dat het uitlezen pas na 30 maart gebeurde?

Frédéric Van Leeuw: Na 13 november.

Meryame Kitir (sp.a): Na 13 november. In ieder geval is de uitlezing pas na zijn arrestatie gebeurd.

Frédéric Van Leeuw: Nee, nee, dat is een andere problematiek. Er is het feit dat niet alleen de operationele eenheden enorm veel capaciteitsproblemen hebben, maar ook de CCU's. U hebt, net zoals ik, kunnen lezen in het verslag van het Comité P dat er ook daar een enorm capaciteitsprobleem was.

Het uitlezen van data is iets wat nu onmisbaar wordt in alle terro-onderzoeken. Wij zullen moeten werken op ideeën, wij zullen moeten werken op propaganda, op een aantal aanwijzingen, op Facebookaccounts, enzovoort. Het duurt inderdaad soms een tijdje om alle dragers te analyseren.

Ik ken de precieze data niet. Ik heb hier de kopie van het verslag niet.

Er is een bepaalde termijn nodig om de analyse van een drager te krijgen. Naar gelang de urgentie van het dossier wordt het al dan niet gedaan.

Ik heb in het rapport gelezen dat wij niet gewerkt hebben op het hotmailadres. Sorry, maar waarom hebben wij dat hotmailadres na 13 november gekregen? Omdat de Amerikanen ons dan volledige toegang geeft tot het hotmailadres. Daarvoor krijg ik absoluut geen toegang tot een hotmailadres. Door de Amerikanen moet ik proberen (...). Daarom werd het niet gedaan.

Meryame Kitir (sp.a): Ik begrijp heel goed het verhaal van de e-mails en de problemen die zich hebben voorgedaan. Maar de laptop was wel in het bezit. Ik blijf het een beetje vreemd vinden. Ik begrijp niet dat het van november tot maart duurt om een laptop van de meest gezochte terrorist uit te lezen.

Frédéric Van Leeuw: Misschien kan ik straks iets meer zeggen achter gesloten deuren. Ik wil u wel antwoorden maar daarvoor zou ik moeten beschikken over een kopie van het verslag van het Comité P. Ik heb dat niet. Er zijn een aantal beweringen die ik heb mogen lezen. Om het onderzoek niet te schaden moet ik weten of de gegevens die in het verslag zijn opgenomen juist zijn. Er zijn een aantal gegevens niet juist. Er zijn fouten bij data, enzovoort. Ik zeg niet dat alles fout is, maar een aantal zaken is foutief. Er is ook een volledig antwoord geweest van de politie. Ik denk dat er veel antwoorden zitten in het antwoord van de politie.

De **voorzitter:** Wordt zeker nog vervolgd.

CRIV 54 E018

21/09/2016

23

Georges Dallemagne (cdH): Monsieur le procureur fédéral, en vous entendant, j'ai l'impression qu'un énorme électrochoc s'est quand même produit dans le cadre de vos services et de l'ensemble de l'appareil de sécurité depuis le 22 mars. C'est le moins qu'on puisse attendre de votre part. Je constate qu'il y a toute une série de réunions, de *task forces*, de mécanismes pour fluidifier l'information et faire en sorte d'éviter les failles et les erreurs du passé. Et c'est tant mieux! On reviendra sur l'ensemble de ces éléments.

Certes, je partage les questions de mes collègues sur le passé, notamment sur ce fameux dossier dont on parle aujourd'hui, qui est classé "sans suite". Vous dites vous-même: "Certaines informations ont été gelées". Cela signifie qu'on a classé "sans suite" un dossier pour lequel on n'avait pas fait les devoirs d'enquête que vous aviez vous-même réclamés auprès de la police. On reviendra sur tout cela, mais cela pose toute une série de questions et on entend des informations contradictoires à cet égard.

Ce faisant, vous mettez le doigt sur un problème très important qui est – et c'est le cœur de ce que nous devons tenter de faire pour l'avenir – de proposer des solutions pour notre architecture de sécurité. Certes, on peut s'interroger. C'est un petit territoire. Pourquoi faut-il cinq parquets compétents en matière de terrorisme, alors que la France n'en a qu'un, que le procureur Molins contrôle, au niveau général, l'ensemble des enquêtes terrorisme? C'est, en tout cas, le sentiment que cela donne. C'est un sujet sur lequel nous reviendrons, car vous avez raison dans ce domaine de dire que la situation actuelle n'est pas satisfaisante. Il faut absolument une coordination nationale en matière de terrorisme. De quelle manière? Cela doit-il être un parquet spécialisé terrorisme? Vous n'en avez pas beaucoup parlé. Cela doit-il être un parquet fédéral avec un niveau déconcentré et une articulation entre les deux? Il faudra réfléchir à cette question.

Je voulais vous interroger sur un autre point de l'actualité, qui me paraît important, à savoir les *returnees*, les *foreign fighters* qui retournent. On entend effectivement que la situation en Irak et en Syrie est telle que nombre de terroristes souhaitent aujourd'hui filer, quitter le terrain. On vient d'apprendre que la bataille de Mossoul pourrait s'engager bientôt. On a reçu des informations publiques sur le fait que la France s'apprête à recueillir ces *returnees*.

J'aurais voulu savoir comment ça se passe de votre côté cette question-là, comment elle est traitée. Y a-t-il déjà des personnes qui sont de retour et qui sont en liberté? J'aurais voulu savoir combien de personnes sont en liberté aujourd'hui. C'est une question importante parce que ce sont des personnes qui sont particulièrement dangereuses. Je reviens notamment sur un cas qui avait inquiété à juste titre beaucoup de monde. Ilias Kajani(?), qui a admis avoir décapité une personne en Irak, est en liberté sur notre territoire. Quelle est votre politique à cet égard? Quels sont éventuellement les discussions que vous avez à cet égard-là? Parce que ce sont des personnes qui sont particulièrement dangereuses. S'attend-on à cette vague de retours? Y a-t-il des dispositions particulières qui sont prises à cet égard-là?

J'avais encore une autre question. Par rapport à votre politique de priorités, j'aurais voulu savoir si, aujourd'hui, on en a fini avec les dossiers rouges ou si cela existe encore? Combien de dossiers rouges existeraient-ils encore? Y a-t-il des dossiers d'autres couleurs qui existent? Pour quel sujet?

Le président: Vous vous sentez discriminé, monsieur Dallemagne? (*Rires*)

Georges Dallemagne (cdH): J'aurais voulu savoir, éventuellement à huis clos... Nous savons qu'il y a encore certaines difficultés à cet égard-là. J'aurais voulu avoir de votre côté ces informations. Voilà l'essentiel de mes questions.

Le président: Dans la terminologie, pour qu'il n'y ait pas de confusion, vous avez posé la question de savoir s'il faut un parquet spécialisé en terrorisme. On l'a. Il est ici. C'est la composante policière dont on parle. Si on parle de cinq composantes de la FGP, donc des directions, là on parle de 5 directions différentes et il faut se poser la question de savoir s'il faut une composante policière centrale ou dirigée de façon centrale.

Er is niets in de wetgeving vandaag dat verbiedt dat men zo een federale component ook op het niveau van de politie zou hebben en dat die ook aangestuurd zou worden. Ik stel alleen vast dat hij niet wordt aangestuurd, maar als men wil, kan men die vandaag creëren.

Er is een federaal parket dat zich toelegt op terrorisme. Op het niveau van de politie zegt de federale procureur dat hij moet werken met vijf verschillende FGP's met allemaal verschillende culturen en allemaal te

24

21/09/2016

CRIV 54 E018

weinig bemand. Er is een probleem van capaciteit en een probleem van verschil van cultuur.

Ik geef het enkel mee voor de discussie. Niets belet in de huidige structuren van de federale politie dat er een dergelijke federale component politieel zou zijn die ook leiding geeft in dat soort dossiers. Dat is niet verboden, maar ik denk dat het vandaag niet bestaat.

Frédéric Van Leeuw: Je crois qu'il y a certaines choses auxquelles je devrais répondre à huis clos. Par rapport aux *returnees*, honnêtement, je n'ai pas les chiffres en tête du nombre de *returnees*. J'ai dit très clairement que la politique est de requérir mandat d'arrêt. Point! On requiert mandat d'arrêt. Une personne ne reste pas éternellement sous mandat d'arrêt. Il y en a certains qui donnent certaines garanties, qui sont libérés avec un bracelet électronique ou autre. Ce sont toutes les possibilités qu'il est possible d'avoir. Et au niveau de l'arsenal, des détentions préventives. Il y a également l'aspect des *returnees* qui ont fait l'objet d'une condamnation et dont la condamnation est purgée. Ceux-là, je n'ai plus de dossier judiciaire, je n'ai plus d'infraction. Tant qu'ils ne commettent pas de nouvelles infractions terro, ils ne reviennent pas chez moi. C'est très difficile de répondre à votre question par rapport à cela.

Pour le futur, est-ce qu'on s'attend à un retour massif de *returnees*, j'espère que non mais la logique voudrait quand même que certains veuillent revenir. Il y a pas mal de demandes de retour, plutôt de familles, de femmes. Ce sont des choses qu'on doit gérer et qu'on essaie de gérer de la façon la plus contrôlée possible pour que ces personnes, une fois arrivées, puissent faire l'objet d'un contrôle au niveau judiciaire et autre. C'est ce qu'il se passe pour le moment.

Georges Dallemagne (cdH): Le cas que j'ai cité, par exemple, est quelqu'un qui a fait appel. C'est quelqu'un qui a décapité quelqu'un en Irak parce qu'il avait insulté Allah. Il est en liberté ici, en Belgique. Il ne fait pas l'objet de mesures particulières. Je me posais la question par rapport à des personnes comme celles-là. Vous dites bien qu'ils sont arrêtés mais on n'a pas toujours nécessairement les bases légales pour les détenir. Ce sont des personnes qui sont parfois très dangereuses. On sait que ce sont les personnes les plus dangereuses, ce sont celles qui reviennent. Quelle est la politique menée à cet égard?

Frédéric Van Leeuw: Je dois suivre les décisions judiciaires. S'il y a une décision judiciaire qui décide d'une libération, la seule chose que je peux faire si j'en ai l'opportunité est d'aller en appel ou en cassation. Mais, entre-temps, je ne peux pas décider d'aller à l'encontre de la décision judiciaire. Cela fait partie de notre État de droit. À ce niveau-là, je ne sais pas en dire plus. Je vais demander qu'on m'envoie l'évolution de dossiers rouges et je vous donnerai des chiffres par rapport aux dossiers rouges. Mais je préfère le faire à huis clos.

Stefaan Van Hecke (Ecolo-Groen): Mijnheer de voorzitter, met de hoorzitting van vandaag en met de vragen die daarna zijn gekomen, komen wij al heel dicht bij de kern van de problemen die de onderzoekscommissie zal moeten aankaarten.

Ik begrijp heel goed de positie van de procureur en de moeilijkheden waarmee hij kampt. Andere zaken begrijp ik nog niet zo goed. Ik kan echter heel goed begrijpen dat er een enorm probleem qua capaciteit bij de politiediensten is en dat zulks heel zwaar weegt op de onderzoeken, die moeten gebeuren.

Mijnheer de procureur, u zegt op een bepaald moment bij de slides dat zelfs dossiers van categorie 1 en 2 door de FGP van Brussel niet meer kunnen worden behandeld. Wij hebben in dat geval een groot probleem. Vandaag kunnen wij in ons land, wanneer wij zware terreurdossiers willen onderzoeken, niet om dat probleem heen. Ik verwacht dan dat er heel snel aan wordt geremedieerd.

Er is ook het probleem van de prioriteiten. Indien er voldoende capaciteit is, hoeven wij niet over de prioriteiten te discussiëren en evenmin over de keuzes die daarbij moeten worden gemaakt.

Er is dan ook geen probleem met de jobbeweging bij de dossiers. De dossiers worden naar de provincies overgeheveld, waarna ze naar Brussel terugkeren en opnieuw naar de provincie gaan. Dat is niet goed voor de continuïteit van het onderzoek.

Alle problemen zijn min of meer met één cruciale vaststelling verbonden. Dat is namelijk dat er een gigantisch probleem van capaciteit is voor het onderzoek van terreurdossiers.

CRIV 54 E018

21/09/2016

25

Mijnheer de procureur, ik zou even dieper willen ingaan op een aantal interessante cijfers, die u hebt gegeven. U zult ze misschien niet meer zomaar kunnen citeren, maar u kan ze ons misschien bezorgen.

U hebt wel duidelijk aangegeven hoeveel mensen er in hoeveel dossiers al zijn veroordeeld. In het begin hebt u ook gezegd hoeveel nieuwe dossiers er per jaar bijkomen.

Wat mij interesseert, is in de totaliteit van de dossiers die binnenkomen – wij stellen dikwijls parlementaire vragen over andere misdrijven –, het percentage van de dossiers die op dit moment met een dagvaarding zijn geëindigd. Hoeveel dossiers zijn nog in onderzoek? In hoeveel dossiers is er een buitenvervolginstelling geweest? Welk percentage dossiers is geseponeerd?

Er bestaan bij het College van procureurs-generaal zelfs statistieken, om de redenen van de seponering te achterhalen.

Dat lijkt mij interessant. Ik wou immers net dezelfde vraag stellen die de heer Verherstraeten heeft gesteld. Wat bij mij immers nog altijd vragen oproept, is het gevoerde seponeringsbeleid.

Ik weet ook wel wanneer kan worden geseponeerd. Wanneer er op een bepaald moment aan de federale politie bijkomende onderzoeksdaten worden gevraagd en die onderzoeksdaten worden niet uitgevoerd, omdat men geen tijd heeft of omdat er technische problemen zijn, wordt er geseponeerd.

U geeft, indien ik het goed heb begrepen, als uitleg dat het geen zin heeft te wachten, als men toch van plan is te seponeren.

Als u van plan bent om te seponeren, dan stelt u geen bijkomende onderzoeksdaten. Het is het een of het ander: ofwel wilt u verder graven in het dossier en dan stelt u onderzoeksdaten en wacht u op informatie om uw beslissing te nemen, ofwel bent u van plan om te seponeren en dan stelt u geen onderzoeksdaten, want anders overbelast u een politiedienst. Het is misschien vandaag niet het moment om daarop dieper in te gaan. Misschien moeten wij dat punt apart behandelen in het dossier-Abdeslam. Hoe dan ook, vandaag kan ik het seponeringsbeleid van het federaal parket daarin niet volgen.

Ik wil ook nog een nieuw element aanhalen. Wij hebben het nog niet gehad over een heel interessante passage, namelijk het delen van de geclassificeerde en gedeclineerde nota's en informatie. Het gaat met andere woorden over informatie afkomstig van inlichtingendiensten. Hoe gaat dat precies? Met de documentatie die wij binnenkrijgen, hebben wij al de indruk dat sommige diensten misschien, soms – ik zal voorzichtig zijn – het argument “vertrouwelijk” of “geclassificeerd” te snel invoeren om informatie niet te moeten delen met Justitie of het parket. Wat is uw ervaring? Vindt u dat de informatie-uitwisseling met de inlichtingendiensten goed loopt of hebt u ook al achteraf vastgesteld dat men onterecht cruciale informatie niet heeft megedeeld, zich beroepende op de vertrouwelijkheid of het argument “geclassificeerde gegevens”.

Terzelfder tijd wil ik nog vragen wat uw ervaring is met het werken met onderzoeksrechters en de samenwerking met de onderzoeksrechters die gespecialiseerd zijn in terrorismedossiers en in die dossiers heel vaak een belangrijke taak hebben.

De voorzitter: De cijfers waarnaar gevraagd werd in het eerste gedeelte van de vraag, mogen eventueel schriftelijk bezorgd worden. Het gaat om het aantal vervolgingen, buitenvervolginstellingen enzovoort. De vraag over geclassificeerde en niet-geclassificeerde informatie lijkt mij wel cruciaal. Wordt dat argument soms gebruikt om informatie niet te moeten delen? Dat is wel een hamvraag.

Frédéric Van Leeuw: Dat is niet mijn gevoel. Ik denk dat wij de laatste jaren toch bij verschillende diensten, inlichtingendiensten, gerechtelijke diensten, anders met elkaar omgaan dan voorheen wegens het gevaarlijk karakter van de situatie. Mijn ervaring op het terrein is dat er een heel goede samenwerking is tussen de inlichtingendiensten en de gerechtelijke diensten.

Nu moet de vraag natuurlijk gesteld worden of er niet te veel wordt gevraagd aan de inlichtingendiensten om in het gerechtelijk luik te werken en te veel wordt gevraagd aan het gerecht om zoveel mogelijk informatie te vergaren. Ieder zijn verantwoordelijkheid.

Dat is het cruciaal punt van de *overjudicialisering*, de vraag mag — en ik wijs niemand met de vinger — gesteld worden op verschillende niveaus. Het niveau van de politie, waar bijvoorbeeld iemand van de lokale politie of een andere FGP in plaats van een RIR meteen een pv gaat maken. Direct wordt dat dus *gejudicialiseerd*. Ook op het niveau van de inlichtingendienst. Info komt heel snel naar het federaal parket.

Dat zijn vragen die moeten gesteld worden. Ik heb geen enkel overzicht van over hoeveel informatie de inlichtingendiensten beschikken. Mijn gevoel is dat de samenwerking eigenlijk heel goed verloopt. Er zijn natuurlijk overal altijd problemen maar onder andere door de coördinatievergadering wordt heel veel uitgewisseld, wordt heel veel gediscussieerd, soms over zeer geheime informatie, natuurlijk met personen die de nodige veiligheidsmachtigingen hebben.

Misschien hebt u concrete voorbeelden, maar ik heb niet het gevoel dat er info wordt verborgen omdat men per se info wil verbergen. Dat is eigenlijk niet mijn aanvoelen van de situatie. Als de info van de inlichtingendienst is, dan blijft het de inlichtingendienst die ter zake soeverein bepaalt, tenzij men in de zeer specifieke situatie is dat men een strafmisdrijf heeft. Dat is het artikel dat geciteerd is in mijn voorstelling. Maar het is natuurlijk de bevoegdheid van de inlichtingendienst om te beslissen om de info te delen of niet. Men wordt dan ook gehouden — maar dat kan misschien beter uitgelegd worden door de inlichtingendienst zelf — aan regels van een derde dienst die dan de info geeft en niet wil dat het naar...

Ik zal u straks een voorbeeld geven waar eigenlijk onze inlichtingendiensten zijn afgekomen met info omdat zij vonden dat wij die moesten hebben, terwijl de derde dienst eigenlijk dezelfde info niet had gegeven aan zijn eigen gerechtelijke autoriteit.

Naar mijn aanvoelen bestaat er een zeer grote loyaliteit aan alle kanten. Er is heel veel ruimte voor overleg. De Nationale Veiligheidsraad is ook zo'n overlegruimte, alsook het CCIV, waar de diensten samen zijn. Er vinden regelmatig ook specifieke coördinatievergaderingen plaats om de info te delen, om misschien wat beter aan te voelen in welke richting een en ander gaat. Soms komt er bijvoorbeeld info toe van een buitenlandse dienst via drie verschillende kanalen. Alvorens wij weten dat het over dezelfde info gaat, moeten wij elkaar spreken, want anders werken wij met drie aan dezelfde info, maar vanuit een andere invalshoek, wat ook enorm veel capaciteit opslorpt.

Discussie en overleg is dus zeker nodig en naar mijn aanvoelen doen er zich op dat vlak geen problemen voor, want de contacten tussen de hoofden van de diensten en zelfs tussen de operationele medewerkers verlopen zeer goed. Volgens mij is iedereen zich ervan bewust dat er een debat gevoerd moet worden.

In terrorismezaken wordt aan de procureur gevraagd om te interveniëren vóór het plegen van een misdrijf, terwijl dat misschien niet de hoofdtaak is van de magistratuur. Aan de inlichtingendiensten wordt gevraagd om de gerechtelijke diensten zoveel mogelijk bij te staan. Aan de gerechtelijke diensten wordt gevraagd om over veel informatie te beschikken, zodat er op tijd geïntervenieerd kan worden. Men vraagt aan de militairen om politiewerk uit te voeren. Er ontstaat dus een grote verwarring van de rollen. Misschien kan er daarover een reflectie plaatsvinden. Ik zou nog andere voorbeelden kunnen geven. Dat is de creativiteit van de Belgische diensten en van het pragmatisme, want met soms geringe middelen hebben wij toch behoorlijke resultaten kunnen bereiken. Ik heb dienaangaande cijfers gegeven.

Richard Miller (MR): Monsieur le président, je vais terminer en reprenant ce que M. le procureur fédéral vient de dire. Je voudrais reprendre certains éléments factuels qui, à mes yeux et aux yeux de mon groupe, sont essentiels, à savoir le nombre de condamnations que vous avez évoquées. Si on fait une comparaison, et je rebondis sur la question que mon collègue M. Dallemagne a posée tout à l'heure à propos de la France, la Belgique, quand on consulte Europol, est le pays d'Europe qui a le plus condamné de djihadistes en 2015 avec, je crois, d'après les renseignements, 116 condamnations. Elle est devant le Royaume-Uni (106) et devant l'Espagne (95). À titre d'exemple, la France a enregistré 14 condamnations, l'Allemagne 17 et les Pays-Bas 12. C'est un chiffre qui est quand même important. Je sais que cela traduit par ailleurs le fait qu'il y a énormément de difficultés et de dossiers en cours. Il n'empêche que le résultat est là et que l'on voit bien que nos services, que les vôtres travaillent bien. Vous avez évoqué, depuis février 2015, le chiffre de 227 condamnations, sauf erreur de ma part. Ce sont des éléments importants. On voit quand même également un renforcement positif à cet égard.

CRIV 54 E018

21/09/2016

27

Une question par rapport à cela. Les mesures qui ont été prises récemment par la majorité, et aussi par l'opposition, par rapport à l'extension des perquisitions 24 heures sur 24, à la modification et l'extension des méthodes particulières de recherche, à tout ce qui concerne le fait de sanctionner les départs et les retours, à tout ce qui a été pris en matière de cartes d'identité pour empêcher les départs - je pense que les résultats, là aussi, sont positifs -, pouvez-vous confirmer le résultat positif de ces différentes mesures qui ont été prises?

Deuxièmement, je vous remercie d'avoir beaucoup insisté sur cette loyauté dans l'ensemble des réunions de coordination entre les services. Je pense que vous confirmez bien par là qu'il y a des lignes directrices pour ce qui concerne les services de renseignement, notamment la règle du tiers service.

Point essentiel aussi: la contextualisation. Vous avez insisté à plusieurs reprises, dans les réponses que vous avez apportées à mes collègues, sur ce point. Je tenais également à le souligner.

Encore une petite question précise. Vous en avez parlé tout à l'heure à propos de l'hyperjudiciarisation. Avez-vous la possibilité de décider, la capacité de laisser un dossier traité par les services de renseignement avant qu'il n'entre dans la machine ou le processus de judiciarisation?

Les fameux dossiers rouges ont été évoqués. Si j'ai bien compris ce que vous avez dit tout à l'heure, le fait de décider une catégorisation date déjà de 2009, peut-être même avant comme vous le soulignez. Si j'ai bien compris, en 2009, votre prédécesseur passe à ce système de catégorisation. On peut aussi dire que c'est une sélection forcée dans les dossiers, on peut aussi l'appeler comme cela. En 2012, je crois que la police fédérale tire la sonnette d'alarme, demande un renforcement. J'ai l'impression qu'on voit une évolution positive en termes de mesures qui ont été votées par ce parlement mais il y a aussi une expérience qui se déploie et se développe considérablement ces derniers temps.

Pour ce que vous avez dit sur l'évolution possible de la structure, il est un peu tôt pour se prononcer mais je peux vous dire que notre groupe examinera avec beaucoup d'attention ces différents points.

Le président: Il faut répondre à la question. Je crois qu'il y avait une question précise.

Richard Miller (MR): Monsieur le président, c'est pourquoi j'étais content de terminer le tour des questions.

Le président: C'était très bien. Ce sont des commentaires que je partage, non pas comme président mais personnellement.

Richard Miller (MR): Monsieur le président, vous constaterez que je n'ai pas dit "la majorité". J'ai aussi voulu être agréable avec mes collègues.

Frédéric Van Leeuw: Cela va me permettre de répondre, parce que j'avais oublié, par rapport à la France, donc le système... Je pense que mon collègue Molins, il en est aussi à laisser des dossiers dans différentes autres JIRS et autres. Je ne suis peut-être pas le mieux placé pour pouvoir expliquer, mais on a assez d'échanges que pour savoir qu'il est aussi confronté à ce problème.

Encore une fois, le parquet fédéral - et heureusement que c'est comme ça -, a la soupape d'abord au niveau de la contextualisation, c'est un travail extraordinaire qui est fait au niveau des parquets locaux, et ça doit être dit, parce que c'est vraiment un travail important. Et ça doit rester comme ça, parce que sinon, moi je ne sais pas faire tout ce boulot.

Au niveau des procès terro, il n'est pas impossible, à un certain moment - même si je pense qu'on n'en arriverait pas là parce que je pense que j'aurai à temps les capacités nécessaires pour pouvoir faire face - mais qu'à un certain moment, je laisse des procès terro dans les parquets locaux. C'est d'ailleurs autorisé par la COL.

Ce qu'il y a actuellement, c'est qu'il y a plusieurs parquets locaux qui ont mis à l'instruction des dossiers dans lesquels nous, "on ne croyait pas" et en arrivent maintenant au processus où les dossiers sont renvoyés devant le tribunal et nous renvoient ces dossiers et nous notifient ces dossiers. À ce moment-là, si la chambre du conseil ou la chambre des mises dit: "Voilà, c'est du terro", à ce moment-là, on a pris la décision

28

21/09/2016

CRIV 54 E018

de le prendre au niveau du parquet fédéral. Mais ça va dépendre aussi des capacités de chacun de mes magistrats.

Alors, est-ce qu'il y a une autre couleur? Oui, vous le savez, il y a la couleur verte. Et la couleur verte, ça c'est une aide de la police, où ils nous aident en disant: voilà, ici il y a un dossier qui est fédéralisé, mais on attend les instructions. Et ça attire notre attention à nous, et ça j'en suis reconnaissant par rapport à ce genre de dossiers. Ça attire notre attention, à mes magistrats aussi qui doivent aller aux audiences, qui doivent faire de l'opérationnel – et quand je dis de l'opérationnel, on a passé des semaines où on était toutes les nuits au RAC, au centre de la police fédérale ici – et qui en plus de ça doivent préparer leurs dossiers. À un certain moment, c'est une aide, à ce moment-là, en disant, quand on voit le truc en vert, ça veut dire "on attend des instructions par rapport à ce dossier". Ça, c'est le système des dossiers verts.

Maintenant, je réponds – mais c'est parce que vous m'avez rappelé des éléments que je n'avais pas donnés avant.

Richard Miller (MR): Je les avais repris exprès, vous savez.

Frédéric Van Leeuw: Alors, extension des perquisitions. Je vous dis, pour moi, c'est effectivement un progrès. Je l'ai demandé. Je pense qu'il y a eu un débat qui a été mené. Dès que la loi me l'a autorisé, on l'a fait. Et je pense que ça a été extrêmement bénéfique en matière d'ordre public. Les deux dernières opérations qu'on a faites, on les a faites la nuit. J'avais aussi l'avantage que la presse n'était pas tout de suite au courant, parce qu'ils dorment, enfin certains.

Mais aussi, trêve de plaisanteries, au niveau de la sécurité des habitants du quartier – parce qu'on doit souvent intervenir dans des quartiers très populaires –, c'est vraiment un plus. Vraiment, honnêtement. Parce que des interventions comme on a dû faire, tant à Verviers que lors de l'arrestation d'Ayari Sofiane et de Salah Abdeslam, honnêtement, j'aime autant vous dire qu'on a le cœur qui bat à 100 à l'heure. Parce qu'on a vraiment peur, on doit intervenir, mais en plein quartier populaire alors que la maison est à côté d'une école etc.

C'était le cas à Verviers aussi, il y avait une école de danse à côté. Je veux dire que ce sont des risques énormes en matière de sécurité publique. Si on intervient la nuit, il y a toute une série de ces éléments qui ne sont pas là puisqu'en principe, les gens sont dans leur lit. Dans certains quartiers un peu moins, mais je veux dire, cela fait quand même beaucoup moins de gens et beaucoup moins d'enfants en rue.

Et donc, comme on l'a dit, l'extension 90ter nous permet de travailler sur toute une série de dossiers. Il y a eu une piste évidemment – et c'est une discussion qui est à l'heure actuelle au niveau du collège, parce qu'on ne reste pas les bras pendants – c'est de voir si on ne peut pas instaurer un système un petit peu comme cela a été instauré dans le plan Canal, où sur toute une série d'entités, si on ne sait pas travailler en terro, on travaille sur autre chose. Les pièces dont vous faites état dans le dossier des Abdeslam n'ont pas été saisies dans le dossier terro, elles ont été saisies dans un dossier stupéfiants. Cela met l'accent sur le fait qu'on ne peut pas se permettre de ne pas travailler dans la criminalité organisée quand on voit comment se sont déroulées les enquêtes sur les attentats de Paris.

Là, je pense qu'il faut souligner que la PJF, que l'on critique peut-être beaucoup et qu'on a beaucoup critiquée, a mené une enquête remarquable dans ce dossier, parce que je veux dire, cela a vraiment été un jeu de piste où chaque numéro de téléphone, chaque GPS a été... là, je pense que cela doit être souligné. La PJF, les juges d'instruction ont mené un travail remarquable dans ce dossier aussi. Il y a des gens qui ont travaillé jour et nuit. Et la problématique que moi j'avais, peut-être qu'on en reparlera aussi à huis clos, c'est qu'à un certain moment, j'étais confronté à des personnes qui travaillaient jour et nuit, que ce soit au niveau de mon parquet mais aussi de la PJF, et sur qui on avait l'impression qu'on tirait à boulets rouges. Alors c'est très difficile de gagner un match de football quand vous avez tout le public qui commence à tirer dessus alors que le match n'est pas terminé. On peut prendre un goal au début de la première mi-temps, mais pour le gagner, il faut attendre les deux mi-temps. Et cela, je pense que c'est important à dire aussi.

Et donc là, il y a peut-être eu un problème, et une question à poser, entre le moment où on fait ce genre d'enquête de contrôle. Est-ce que cela doit se passer au moment où on est en pleine poursuite d'éléments extrêmement dangereux, et ce qui a suivi l'a montré puisqu'on a malheureusement eu les attentats du

CRIV 54 E018

21/09/2016

29

22 mars, ou bien est-ce que cela doit se faire dans un délai... un petit peu plus tard, ou autre? Voilà, c'est une question qui doit être posée.

Au niveau de mes capacités...Ah oui, les services de renseignement. Ça, c'est aux services de renseignement à décider. Je veux dire, il y a une concertation qui est prévue avec la commission BIM quand il s'agit, quand on a une infraction pénale ou autre. Cela peut être prévu. Au niveau de la transmission d'un renseignement, c'est le service de renseignement qui décide, mais s'il me transmet une note déclassifiée, à ce moment-là, j'ai l'information et c'est déclassifié, donc je dois travailler dessus, ça, c'est clair.

Si la note est classifiée, je vous dis, ce qu'on fait dans la plupart des cas, c'est entrer en dialogue avec les services de renseignement pour savoir ce qui, le cas échéant, peut être déclassifié. Parfois, on a une réponse très rapide, et parfois ils doivent prendre contact avec le service d'où vient l'information et ça prend plus de temps. C'est tout un processus de travail auquel le judiciaire ne doit absolument pas se mêler, par rapport à cela. Enfin, ça, c'est mon point de vue.

Carina Van Cauter (Open Vld): Mijnheer de federale procureur, ik dank u voor uw uiteenzetting.

Ten eerste, u hebt het herhaaldelijk gehad over de onderzoekscapaciteit in terrorismedossiers, maar ik heb u ook horen vermelden dat 16 terrorismedossiers wachten op vaststelling voor de rechtbank. Zestien lijkt misschien niet veel, maar als men die 16 dossiers plaatst tegenover de 47 dossiers waarin er veroordelingen gevolgd zijn, dan is dat toch een aanzienlijk aantal. Wat bedoelt u met "wachten op vaststelling"? Betekent het dat die dossiers gisteren afgerond zijn en dat er volgende week overgegaan kan worden tot dagvaarding en afhandeling of is er een lange wachttijd? Spreken wij dan ook over dossiers waarin er ooit aangehouden waren of waarin mensen die verdacht zijn van terrorisme, opnieuw in vrijheid zijn? Is er een capaciteitsprobleem bij Justitie om de dossiers effectief af te handelen?

Ten tweede, in het kader van de wet betreffende de voorlopige hechtenis is bepaald dat bij ieder terrorismemisdrijf de openbare orde in gevaar wordt geacht te zijn. Dat moet niet meer expliciet aangeduid worden. Ik sluit aan bij de vraag van collega Bracke en ik trek die redenering door. Betekent dat dan dat in ieder dossier waarin iemand verdacht of beschuldigd wordt van terrorisme, de burgemeester, als hoofd van de bestuurlijke politie, behoudens embargo, ingelicht moet worden? Heb ik dat goed begrepen?

Ten derde, ik begrijp uw insteek dat er voor minderjarigen er een andere aanpak is. Wij spreken nog altijd over jeugdbeschermingsrecht. Ik ben het daarover volledig met u eens, maar ik kan mij indenken dat er af en toe minderjarigen ingezet worden, precies wegens de bescherming die zij genieten. Komt die informatie ook terecht bij jullie, bij het federaal parket, waar alle informatie over terrorismedossiers wordt aangemeld? Misschien zit er achter het jeugdbeschermingsdossier ook nog wel informatie en zijn er dossiers die daadwerkelijk verder moeten worden onderzocht.

Ik rond af. De geïntegreerde databank is een zeer goede zaak. Voeden jullie die databank ook of hebben jullie alleen toegang? Zou het nuttig zijn dat informatie die jullie krijgen, ook in die databank terechtkomt? Ik hoorde u zeggen dat er soms zonder gevolg gerangschikt wordt. Mensen worden ook rechtstreeks door de onderzoeksrechter ondervraagd. Die informatie komt dus niet in de geïntegreerde databank terecht, leid ik af uit uw knik. Zou het nuttig zijn dat die informatie ook in die databank terechtkomt? Moeten wij als wetgever daarvoor aandacht hebben?

Frédéric Van Leeuw: Voor de databank moet ik zien dat ik de opleiding goed gevolgd heb. Het was een vrijdagnamiddag.

Er is een luik in de databank om de gerechtelijke beslissingen te integreren in de dynamische databank. De uitwisseling van informatie tussen administratieve overheden zorgt vaak voor een heel grote werklust. Soms zijn er dingen die heel goed moeten uitgelegd worden. Ik neem een voorbeeld. Aan het einde van de vakantie wordt iemand die in cassatie was gegaan, vrijgelaten onder voorwaarden. De voorwaarde was het betalen van een borgsom. Er komt vrijdag in de pers dat die vrijgelaten wordt en tijdens het weekend interpelleert de betrokken burgemeester het federaal parket om te zeggen dat hij niet op de hoogte werd gebracht enzovoort. Die mevrouw was nog niet vrij, ze moest haar borgsom betalen. Dat is een beslissing die er op vrijdagavond gekomen is, ze moest nog betekend worden. Het was gepland om de lokale overheden op de hoogte te brengen vanaf het moment waarop die mevrouw haar borgsom betaald had. Misschien komt ze nooit vrij

30

21/09/2016

CRIV 54 E018

omdat ze het geld niet heeft om de borgsom te betalen. Dat is een voorbeeld.

16 terroddossiers wachten op vaststelling. Het hangt ervan af waar de dossiers vastgesteld dienen te worden. Als er gedetineerden zijn, is het traditie dat er prioriteit wordt gegeven aan de dossiers waarin er gedetineerden zijn. We hangen natuurlijk af van de capaciteit van de rechtbank. Justitie is een volledige keten, van het parket tot aan de rechtbank. De wachttijden zijn momenteel niet heel lang; ik heb wel geen cijfers, ik kan daar geen cijfers op plakken, want het hangt af van de verschillende rechtbanken. De Nederlandstalige rechtbank in Brussel heeft niet dezelfde termijnen om dossiers vast te stellen als de Franstalige rechtbanken. Het hangt ook af van de grootte van de rechtbank enzovoort. Zoals ik zei, zijn er geen federale rechtbanken. Er moet dus rekening worden gehouden met de grootte van de rechtbank waar wij het dossier vaststellen. In het algemeen wordt er prioriteit gegeven aan de terroddossiers.

Carina Van Cauter (Open Vld): Spreken wij dan over acht dagen, acht maanden of over drie jaar?

Frédéric Van Leeuw: Soms spreken wij over weken. Ik moet eerlijk bekennen dat wij soms over maanden spreken. Dat is naar gelang van het dossier. Het zijn dossiers die soms over feiten van 2013 of 2014 gaan. Zo zijn er steeds minder.

Ik heb ook slechts tien magistraten in mijn sectie. Wanneer ik volgende week een vaststelling voor die zestien dossiers krijg, heb ik dus een heel groot probleem.

Ik moet altijd rekening houden met mijn capaciteiten.

Er was nog een vraag over minderjarigen. Soms komen in onze dossiers minderjarigen in aanmerking. Dat is soms kiezen tussen de pest en de cholera. Een en ander gebeurt echter in overleg met de lokale procureur.

Er zijn soms kopieën van het federale dossier die naar het jeugddossier moeten gaan. Die jeugddossiers gaan natuurlijk veel sneller dan het federale dossier. Er zijn immers maatregelen die op het niveau van het jeugddossier moeten worden genomen.

Het effect is dat soms info die beschermd moet worden, via het jeugddossier naar buitenkomt. Dat is het risico.

Daarover gaat het hele overleg tussen de lokale en de federale procureur. Wij geven de info aan de lokale procureur. Soms krijgt hij niet alle info. De bedoeling is ook niet dezelfde. Er is bijvoorbeeld een problematische opvoedingssituatie. Dan moet men niet van bij het begin het hele onderzoek hebben, om maatregelen voor de jeugdrechter te nemen.

Dat probleem rijst wel vaker en is één van de argumenten op basis waarvan ik de verlenging van de termijn van 24 uur heb gevraagd. In heel moeilijke dossiers namelijk heb ik, indien pas na 24 uur het hele dossier via een aanhoudingsmandaat naar buiten komt, een serieus probleem. De mensen die wij nog willen opzoeken, weten dan immers wat wij weten.

Dat is een van de problemen waarmee wij kampen in het overleg met de lokale parketten met betrekking tot minderjarigen. Er zijn nog andere problemen, maar in het algemeen gebeurt het overleg vrij goed. Het overleg kan echter ook een uitleg geven voor de reden waarom soms niet alle info in het dossier van de minderjarige zit. Het betreft gewoon een overleg dat tussen de verschillende parketten moet gebeuren.

De **voorzitter**: Als sprekers zijn er nog de heer Verherstraeten en mevrouw Onkelinx.

Il faut à ce moment-là encore se prononcer sur une continuation de la réunion à huis clos.

Zijn de heer Verherstraeten en mevrouw Onkelinx de laatste sprekers in het publieke gedeelte?

Laurette Onkelinx (PS): Monsieur le procureur fédéral, par rapport à votre réaction à mon intervention, je voulais vous dire que je suis persuadée comme vous que l'on ne peut pas examiner le dossier avec les éléments que l'on connaît maintenant et retourner dans le passé. Vous avez totalement raison. Vous devez savoir que j'ai énormément d'admiration pour la manière dont le parquet fédéral traite les dossiers terro et la

CRIV 54 E018

21/09/2016

31

manière notamment dont la DR3, avec les moyens du bord, fait le maximum. Je suis d'accord aussi avec ce que vous avez dit tant pour ce qui concerne les mineurs que pour ce qui concerne le respect des règles démocratiques, selon lesquelles il importe de respecter les décisions des magistrats de fond.

Mais ce qui m'intéresse, c'est de savoir, longtemps après ces faits, si on est bien certain qu'il s'agit d'un problème de capacité ou de structure, sans parler des responsabilités. Je n'ai aucune faute à mettre en évidence dans le chef du parquet fédéral ou de la DR3. Mais je reviens sur mon exemple. À un moment donné, on classe le dossier Abdeslam, entre autres, parce que le dossier est vide, même si on voit que vous avez fait des demandes, qui n'ont pas été suivies d'effets, d'exploitation de données. Et la DR3 dit: "On ne peut pas, il y avait un problème de capacité". Par conséquent, vous classez le dossier "sans suite", et je peux le comprendre.

Quelques mois plus tard, mais avant le 13 novembre, on observe une radicalisation très claire sur certains sites, mais dans ce cas, la police dit: "On ne fait plus rien, parce que le dossier a été classé sans suite". Est-ce un problème de moyens, de structures, de législation? Il faut nous aider à déterminer ce qu'il faut faire. Mes questions ne sont pas du tout une remise en cause de votre travail, bien au contraire, soyez-en sûr, mais simplement de voir ce qu'il faut faire pour éviter ce ping-pong.

Frédéric Van Leeuw: Je pense l'avoir dit. Maintenant, si dans la tête de tous les policiers, le fait de classer "sans suite" un dossier signifie que le dossier est terminé et qu'en cas de nouvelles infos, il ne faut pas les transmettre à la magistrature, il faut remettre d'urgence des magistrats dans les écoles de police!

Quelles que soient les explications qui ont été avancées par tous les services, il y a eu une période très compliquée, au cours de laquelle une enquête vitale devait être menée en même temps que des membres importants de différentes polices se trouvaient sous l'enquête du Comité P, ce qui n'est pas facile à gérer, d'autant que je suis une personne extérieure et que je dois gérer toutes ces tensions tout en veillant à ce que tout le monde se dirige dans la même direction.

Là, il y a toute une série de choses. En lisant le rapport du Comité P, j'ai appris plein de choses. Peut-être qu'on peut en parler à huis clos. J'ai appris certaines choses, c'est certain. Est-ce qu'il y a des choses qui auraient dû arriver à mon niveau et rouvrir le dossier? Je pense. Maintenant, les problèmes sont multiples. Il y a des infos qui sont restées au niveau de la locale, il y a des infos qui sont restées au niveau des services centraux, il y a des infos qui sont restées à d'autres niveaux ou qui auraient pu être traitées d'une autre façon. Nous, on aurait peut-être pu traiter d'une autre façon le dossier des Abdeslam. Je pense qu'il faut faire très attention à dégager quels sont les problèmes structurels avec les contraintes, comme vous le dites, qu'il y avait sur les services à ce moment-là. La DGSOc terro n'avait quand même pas beaucoup de personnel à ce moment-là non plus pour traiter ce genre de choses, avec les mécanismes qui sont en cours.

On travaille déjà là-dessus, par exemple sur la question des signalements. Dans le rapport de la commission parlementaire française, il y a le fait que les gendarmes français n'ont absolument rien à se reprocher parce que, soi disant, il était mal signalé, notre ami. Je note simplement qu'il était signalé, qu'ils ont vu ce signalement et qu'ils n'ont pas attendu la réponse avant de le laisser partir. L'explication de la commission française est de dire qu'il n'y avait pas de mandat d'arrêt européen. Je suis désolé, mais quand on a 130 morts à Paris et qu'on a un type qui est signalé, on attend peut-être la réponse du signalement! Je ne veux pas taper sur les gendarmes mais c'est un peu facile! Par contre, ce qui est intéressant, c'est de réfléchir aussi à ce signalement qui a été fait par la locale et c'est à la locale qu'on a reposé la question alors que le dossier était revenu au niveau fédéral.

Le transfert du signalement, ce sont toutes des questions structurelles qui entraînent des questions. Et les questions se posent déjà, il y a déjà des réunions au niveau du ministère de la Justice par rapport à cela pour essayer d'améliorer ce genre de choses. On n'a pas non plus eu nécessairement de la chance parce que, au moment où le signalement a été fait, en janvier, sur ordre du procureur du Roi de Bruxelles, parce que ce dossier n'était pas encore fédéralisé, il n'y avait pas de contextualisation possible dans le 36.2. Au moment où on a confirmé le signalement, il y avait une contextualisation possible mais c'est le signalement d'origine qui est resté. Il y a toute une série de choses structurelles dont on doit discuter un peu plus dans les détails.

Encore une fois, j'aimerais bien pouvoir me préparer et avoir copie de ce rapport du Comité P. Même si cela ne porte pas sur le travail de mes services, cela a quand même un impact énorme. Si vous me posez des

32

21/09/2016

CRIV 54 E018

questions précises, j'aime bien vous répondre de façon très précise par rapport à cela.

Je pense que dans les propositions que j'ai données, les quatre possibilités, je donne déjà une certaine analyse des choses qui, au niveau de la structure, pourraient peut-être mieux fonctionner. Mais c'est un avis personnel, il y en a peut-être d'autres.

Laurette Onkelinx (PS): Je suppose que nous recevrons de manière précise ces quatre propositions?

Frédéric Van Leeuw: Je peux les mettre sur papier, si vous voulez.

Laurette Onkelinx (PS): Pour avoir les quatre propositions précises ...

Le président: Que vous avez formulées.

Ik had trouwens de bedoeling, mijnheer de federale procureur, u op het eind van de publieke vergadering te vragen een schriftelijke reactie te geven op het verslag van het Comité P. U hebt verschillende keren gezegd dat u daar moeilijk op kunt reageren.

Mij interesseert het in de loop van de commissievergaderingen kennis te krijgen van een aantal van uw standpunten of reacties tegenover het verslag van het Comité P. Dat lijkt mij wel de moeite waard.

Servais Verherstraeten (CD&V): Mijnheer de procureur, ik heb nog twee kleine vragen.

Ten eerste, ik heb begrepen dat in Frankrijk het federale parket bij politieoperaties niet aanwezig is, in tegenstelling tot uw Belgische federale parket? Wat zijn de meerwaarden van uw aanwezigheid? Hoe gebeurt een en ander in de praktijk? Neemt u de facto de leiding of hoe zit dat? Wat is de rolverdeling tussen het federaal parket en de politie, wanneer u samen op het terrein optreedt?

Ten tweede, u hebt een paar keer gezegd dat radicaliseren niet strafbaar is. U hebt ook gewezen op de moeilijkheden daarvan. Het gaat om een opiniedelict, wat toch wel zeer gevoelig is en mijns inziens ook gevaarlijk.

Wij kennen wel "aanzetten tot terrorisme" en "haat prediken." Wij hebben in deze legislatuur nieuwe misdrijven gedefinieerd. Hebt u suggesties aan te reiken om onder een of andere vorm, onder voorwaarden, radicalisme wel strafbaar te maken of om fenomenen van radicalisme strafbaar te maken? Bij de twee wandaden die wij strafbaar hebben gemaakt, gaat het voor mij om fenomenen.

U wees daarnaast bijvoorbeeld op cyberterro. Misschien kunnen wij concrete daden via elektronische media strafbaar stellen? Hebt u suggesties voor nieuwe strafbaarheidstellingen die een meerwaarde kunnen betekenen voor het veiligheidsbeleid?

Ik was enorm gecharmeerd, net als nu, mijnheer de procureur, toen u hier voor de zomer uw toelichting gaf over de slachtofferopvang. Het voorkomen van radicalisme is nog beter, meen ik, dan de bestrijding ervan. In welke mate ziet u ter zake tussen de Gewesten en Gemeenschappen en het federale parket invulling? Hebt u bepaalde suggesties?

Frédéric Van Leeuw: Hebt u even tijd?

De **voorzitter:** Daarmee opent u eigenlijk een nieuwe hoorzitting, collega Verherstraeten.

Frédéric Van Leeuw: Het gaat over het verschil met Frankrijk. Wij hebben systemen die samen zijn ontstaan, maar die zich anders hebben ontwikkeld.

In België werd jaren geleden gekozen, misschien ook door de geschiedenis, door wat wij hebben meegemaakt in de jaren 80 enzovoort, voor een belangrijke interventie van het parket in het verloop van het onderzoek. Enkele onderzoeksdaten kunnen slechts mits interventie van het parket gebeuren. Toen ik als substituut van dienst was in Brussel, kreeg ik zestig oproepen per nacht, bijvoorbeeld gewoon om een rijbewijs in te trekken. De politie kan bepaalde zaken niet uitvoeren zonder tussenkomst en controle door een

CRIV 54 E018

21/09/2016

33

magistraat. Zo werkt ons systeem.

U hebt twee actoren vernoemd en ik zal er nog een derde aan toevoegen, met name de onderzoeksrechter. In situaties zoals wij die gekend hebben in november en zelfs nog eerder, in maart, heb ik het onderzoek in bepaalde dossiers zeer snel moeten opstarten, bijvoorbeeld omdat er een tap nodig was, terwijl een tap op heterdaad momenteel niet toegestaan is. Dat kan bijvoorbeeld wel bij een gijzeling, maar niet bij een aanslag. Heel snel wordt het dossier daarom in handen van een onderzoeksrechter gegeven.

Een onderzoeksrechter kan dat alleen niet aan, want hij wordt gebombardeerd door vragen van de politie over vorderingen allerhande. Wij hebben al een onderhoud gehad met de onderzoeksrechters. Het federaal parket dient ertoe bij te dragen dat de beslissing van de onderzoeksrechter goed uitgevoerd wordt. Dat brengt bijvoorbeeld de *rules of engagement* van de speciale eenheden met zich mee, met de vraag wat zij kunnen doen, in welke mate en in welke situaties sommige zaken al dan niet kunnen worden gedaan. Ik zal niet in detail treden, maar de politie is volgens mij zeer tevreden om magistraten bij de hand te hebben die soms de verantwoordelijkheid op zich nemen door een beslissing te nemen.

De politie in Frankrijk gebruikt een totaal ander systeem. De politie behandelt daar het dossier autonoom tot een bepaald punt en dan gaat men ermee naar het parket. De bevoegdheden van een onderzoeksrechter zijn er ook totaal anders.

Ik zal proberen geen incident met Frankrijk te veroorzaken, maar een dossier dat in Frankrijk in onderzoek is, gaat veel trager in Frankrijk, omdat zij een regel hebben die bepaalt dat de onderzoeksrechter zelf de personen moet verhoren. Abdeslam wordt niet verhoord door de politie, maar wel door de onderzoeksrechter zelf, in zijn bureau. De onderzoeksrechter voert zelf het onderzoek. Dat heeft natuurlijk een enorm vertragingseffect in het dossier, terwijl de Belgische onderzoeksrechter sommige taken kan delegeren aan de politie en gerechtelijke politie. Dat zijn verschillende systemen. Ik zal niet zeggen wat de nadelen en de voordelen ervan zijn. Het zijn twee verschillende manieren om een situatie aan te pakken.

De Engelsen hebben ook een totaal ander systeem. Zij hebben een lijst van 100 personen. Zij werken ook heel veel met de inlichtingendiensten, met offensieve inlichtingendiensten, die wij niet hebben. Er gebeurt heel veel via de inlichtingendiensten. Soms gaat het dossier heel laat naar het gerecht. Zij hebben bijvoorbeeld een lijst van 100 personen, waarvan de eerste 20 in terrorismedossiers werken. De andere 80 werken op andere materies. Wij hebben enorm veel contacten gehad, overal, om na te gaan of wij, op basis van wat er in het buitenland gebeurt, misschien enkele lessen kunnen trekken voor ons systeem. Ik ben er niet van overtuigd dat alles kan werken in ons systeem, maar er werden al zaken gedeeltelijk toegepast in het Kanaalplan. Misschien kunnen die ook toegepast worden op het niveau van een procureur-generaal.

Wat radicalisering betreft, ben ik dezelfde mening toegedaan als de heer Delmule. Het zal misschien een oplossing zijn voor de *overjudicialisering*. Men heeft veel tools gekregen. Er waren enorm veel wetgevende initiatieven, maar op een bepaald ogenblik moeten wij, wat het strafrecht betreft, aanvaarden dat een aantal zaken niet opgevangen kan worden door het strafrecht.

Als u echt duidelijk mijn mening vraagt, indien u een misdrijf maakt van radicalisme, dan zet u de deur op voor een arbitraire aanpak. Ik heb het daar als procureur heel moeilijk mee. Want waar stoppen wij? Dan bekijkt u als het ware de gedachten van de mensen. Volgens mij is er daarvoor geen gerechtelijke oplossing.

Ik heb het ook gezegd maar ik meen het, de crisis die wij meemaken, is een teken van de manier waarop wij in onze maatschappij leven. Dat is mijn persoonlijke mening. Er moeten inderdaad maatregelen worden genomen tegen personen die radicaliseren. Maar we moeten des te meer de vraag stellen waarom zij radicaliseren en dat moet gebeuren op andere niveaus dan Justitie. Men moet onder andere in dialoog gaan met die personen. Dat kunnen de Gemeenschappen en de gemeenten doen, op alle niveaus. Iedereen kan daaraan meewerken.

Hoe komt het dat er getto's zijn en andere? Men kan op alle niveaus maatregelen nemen en het gewicht ergens anders leggen. Dat is eigenlijk ook mijn conclusie in mijn Powerpoint. Ik vind de uitspraak van de heer Visart heel opmerkelijk en ik geef hem zeker gelijk. Hij zegt er geen probleem mee te hebben dat men, als over vijf jaar de terreurcrisis gedaan is, mijn budget vermindert, om de middelen zo te investeren dat vermeden wordt dat mensen radicaliseren en overgaan tot terreurdaden.

34

21/09/2016

CRIV 54 E018

De **voorzitter**: Ik ben persoonlijk ook geen voorstander van het criminaliseren van radicalisering. Er zijn een paar aanzetten nu in de wetgeving: men mag geen haat prediken, men mag niet tot geweld aanzetten. Dat is uiteraard vatbaar voor strafvervolgning. Maar voor de rest moet men radicalisering in de kiem smoren en het lokale speelt daar een heel belangrijke rol.

Dus ik geloof sterk in het uitbouwen van lokale taskforces waarbij burgemeesters met behulp van onder andere al hun preventieambtenaren aan bod kunnen komen, maar waar ook het parket aan tafel gaat moet zitten met een *open mind*.

Ik begrijp natuurlijk het geheim van het onderzoek maar ik heb het gevoel dat men soms te gemakkelijk met het geheim van het onderzoek schermt om cruciale informatie die eigenlijk niets met het onderzoek te maken heeft, niet te delen met het bestuurlijke niveau. Ik weet dat er een richtlijn is wat dat betreft, er zijn onderrichtingen maar u zou toch eens moeten nakijken – dit is mijn vraag wat dat betreft – of alle parketten in alle arrondissementen wel werken volgens de geest van de richtlijn. Dat is niet overal het geval.

Misschien wordt soms iets gemakkelijk afgeblokt, door te stellen dat het onderzoek loopt en het strafdossier geheim is, waardoor cruciale informatie verloren gaat op het ogenblik dat radicalisering nog niet tot een misdrijf heeft geleid, zijnde een cruciaal moment waarop dat nog zou kunnen worden gestopt.

Die opmerking wou ik nog maken. U mag er nog op reageren.

Frédéric Van Leeuw: Mijnheer de voorzitter, dringende instructie geven aan de parketten in die materie... Dat is geen materie voor het federaal parket. Daarover kan beter met het College van procureurs-generaal worden gesproken. Ik kan alleen dwingende instructies geven in geval van coördinatieproblemen met de lokale parketten.

De **voorzitter**: Mijn vraag was niet aan u gericht. Het was gewoon een algemene opmerking.

Moet dat alles naar het strafrecht worden gehaald of moet worden geprobeerd dat op een andere manier de kop in te drukken? Voorkomen is immers beter dan genezen.

Y a-t-il des collègues qui insistent pour avoir un huis clos? Ou le procureur fédéral pense-t-il que le huis clos soit souhaitable pour fournir des renseignements supplémentaires? Si vous avez des informations à donner, c'est à vous d'apprécier. Il y a des collègues qui insistent là-dessus.

Meryame Kitir (sp.a): Mijnheer de voorzitter, na het antwoord op mijn vraag hebt u even gerefereerd aan een gesloten vergadering. Ik heb begrepen dat wij sowieso nog een reeks vragen zullen kunnen stellen. Het lijkt mij nuttiger die samen te bundelen en het debat in één keer te voeren dan nu in stukjes te debatteren.

De **voorzitter**: Ik heb in verband met het rapport van het Comité P zelf de suggestie gedaan dat de procureur daar officieel op zou reageren. Dat geeft ons een bijkomende insteek, meen ik.

Begrijp ik goed, collega's, dat op dit ogenblik de vragen gesteld zijn die gesteld moesten worden en dat wij de volgende vragen nog even in voortzetting plaatsen, afhankelijk van de informatie die wij nog moeten krijgen?

Begrijp ik het goed, mijnheer de federale procureur, dat u het goedvindt dat wij u vragen desgevallend schriftelijk uw standpunt inzake het rapport van het Comité P te bepalen? Of een aantal commentaren daarop te geven.

Frédéric Van Leeuw: Ik zal uiteraard een aantal commentaren geven voor wat mij aanbelangt. De scope van het rapport van het Comité P gaat niet over de werking van het federale parket.

De **voorzitter**: Nee, maar er staan zaken in die u misschien wel, vanuit uw functie, nopen tot commentaren?

Ik vraag geen volledig commentaar op alle elementen die niets met uw ambt te maken hebben. Dat is evident.

CRIV 54 **E018**

21/09/2016

35

Is dat de consensus, collega's? Dan meen ik dat wij deze hoorzitting kunnen sluiten.

Ik dank u, mijnheer de federale procureur, omdat u voor de tweede keer naar hier bent gekomen en eens te meer welwillend al onze vragen hebt beantwoord.

Ik kan u niet verzekeren dat het de laatste keer is, maar wij weten dat u druk bezet bent, en wij zullen u voorrang laten geven aan wat u behoort te doen, namelijk het bestrijden van terrorisme. Dank u wel, en ook dank aan uw medewerkers.

De openbare commissievergadering wordt gesloten om 17.08 uur.

La réunion publique de commission est levée à 17.08 heures.

E021

03-10-2016

Johan Delmulle

Hoorzitting over het luik "veiligheidsarchitectuur" met de heer Johan Delmulle, procureur-generaal bij het hof van beroep van Brussel.
Audition sur le volet "architecture de la sécurité" de M. Johan Delmulle, procureur général près la cour d'appel de Bruxelles.

De **voorzitter**: Collega's, ik stel voor dat we onze commissievergadering starten. Ik heet de heer procureur-generaal opnieuw welkom.

Ik denk dat er dossiers in dat valiesje zitten. Hij gaat er misschien ten onrechte van uit dat hij hier in de nacht moet doorbrengen, maar hij zegt dat hij dat altijd en overal bij zich heeft. Hij is dus goed gedocumenteerd.

Wij hebben de vorige keer zijn uiteenzetting uitvoerig beluisterd. Dat is de reden waarom wij hebben voorgesteld om een en ander uit het document dat hij heeft toegelicht, wat te laten bezinken. Dan kunnen we de vraagstelling op een later ogenblik laten doorgaan.

Ik breng even in herinnering dat wij normaal twee uur of maximum tweeënhalf uur hebben om de bevraging te organiseren. Het moet niet zolang duren, maar het kan zolang duren. Als het moet, duurt het nog wat langer.

Misschien kunnen we onmiddellijk van start gaan.

Mijnheer de procureur-generaal, wat mijzelf bezighoudt – misschien kan ik het debat openen – is dat bij lectuur en herlectuur van uw nota, ik het gevoel heb – u kan die indruk wegnemen – dat u voor de politionele component iets strenger en kritischer bent dan voor de justitiële component. Justitie heeft zich ook hervormd en moet zich hervormen. Wij kennen het federaal parket, dat vandaag uiteraard de spil is van alle terrordossiers. Al hetgeen wat zich op dat vlak voordoet, wordt op dit ogenblik daar eigenlijk gecentraliseerd. We kennen ook het College van procureurs-generaal, met de bevoegdheidsverdeling. U bent de portefeuillehouder inzake terro. U vaardigt natuurlijk ook heel wat richtlijnen uit in dat verband.

Bent u zo overtuigd van het feit dat vandaag in de Justitiecomponent, bij de verschillende parketten – misschien ook bij de onderzoeksgerechten – voldoende specialisatie en deskundigheid is om met deze materie om te gaan? Wij vragen een grote mate van specialisatie, wij streven die na op het federale vlak, maar de dingen gaan ook door in de

verschillende arrondissementen. Ook daar wordt men geconfronteerd met die uitingen van terro. Wat is uw mening over de slagkracht vandaag? Is Justitie in voldoende mate gewapend, na de hervorming die zich nog altijd aan het voltrekken is, om daarop een afdoend antwoord te geven?

Ten tweede, inzake de politie misschien toch een algemene bedenking. Ik zal er misschien in de loop van het debat nog eens op willen terugkomen. Wij hebben allemaal over de politiehervorming gestemd: de politiestructuur, de geïntegreerde politie, twee niveaus. We weten van waar we kwamen. Er is een onderzoekscommissie geweest. Er heeft iemand op deze stoel gezeten die aan de basis lag van de hervormingen die we hebben gekend begin van de jaren 2000.

U zegt eigenlijk: "Vanaf begin 2002 ben ik aan het zeggen dat de FGP ontoereikend is." De politiehervorming was amper gestemd. Wat wij vanuit het politieke niveau voornamelijk weten, is dat zowel op lokaal vlak als op federaal vlak die politiehervorming enorm veel geld heeft gekost.

Ik spreek over de totaliteit. U gaat spreken over de FGP, de gerechtelijke *pilier*. Er is dus aanzienlijk veel meer geld gegaan naar de politie. En toch zegt u dat u van in het begin eigenlijk bent geconfronteerd, ook in uw vorig leven, met een tekort aan capaciteit binnen die gerechtelijke pijler.

Als we spreken over een tekort aan capaciteit, kan men meer mankracht voorstellen: meer mensen, meer geld, meer mankracht. Is dat het enige antwoord? Ik stel mij die vraag, want als men daar meer volk naartoe brengt – misschien moeten we dat overwegen, uiteindelijk moet deze commissie ook aanbevelingen overmaken – is dat dan voldoende?

U hebt ook iets anders gezegd: prioriteiten bepalen. Ik ben ervan overtuigd: als men een bepaald crimineel fenomeen onder ogen krijgt, kan men altijd beslissen om daarvoor meer mensen in te zetten. Die extra mensen zullen altijd wel bezig zijn en bezig blijven, maar dat is natuurlijk geen eindig proces. Op een bepaald moment moeten we kunnen zeggen wat de capaciteit inhoudt, met welke mensen men het moet doen. Dat wil ook zeggen dat men bepaalde prioriteiten moet onderkennen. Gebeurt dat wel in voldoende mate? Ik stel mij de vraag: als er een zodanig schrijnend tekort zou zijn aan mankracht, wat heeft u dan in het verleden gedaan om dat onder ogen te brengen van diegenen die daarover beslissingen moesten nemen?

Dan kom ik tot mijn laatste vraag. Schort er dan iets binnen die federale politie of binnen het geheel van die politie aan structuur, aan

E021

03-10-2016

Johan Delmulle

beslissingscapaciteit om te zeggen hoe men een en ander opvangt. U kan mensen opeisen. U zegt dat u die mensen opeist, maar dat u ze niet krijgt. U deed me warempel nog heimwee krijgen naar de vroegere rijkswachtfilosofie, want daar bestond wel meer eenheid van commando, om het zo te zeggen. Schort er iets aan de politiestructuur, waardoor we, met alle middelen die we erin hebben gestopt, er toch niet in slagen om voldoende mensen op post of in beeld te kunnen krijgen om een afdoend antwoord te kunnen geven op de uitdaging, die vandaag terreur is, maar die over drie of vier jaar iets totaal anders kan zijn? Het gaat eigenlijk daarover.

Dus, ten eerste, de justitiële component. Denkt u dat die voldoende gewapend is?

Ten tweede, de politie en de middelen die daar zijn ingepompt de afgelopen jaren. U spreekt over schrijnende tekorten. Quid met prioriteiten?

Ten derde, als er dan tekorten zijn, is er dan voldoende capaciteit om te beslissen? Of zegt u dat de structuur niet werkt, een structuur waarin niemand op een bepaald ogenblik kan beslissen dat alle neuzen dezelfde richting uitgaan?

Die zaken uit uw nota hebben mij gefraspeerd. Daarover zou ik u graag, bij wijze van opwarming, aan het woord willen laten. Daarna kan de commissie het van mij overnemen.

U hebt het woord.

Johan Delmulle: Mijnheer de voorzitter, ik denk dat ik inderdaad wel wat strenger ben geweest in mijn uiteenzetting ten aanzien van de politionele organisatie dan ten aanzien van de justitiële organisatie. Dat komt omdat ik denk dat met de creatie van het...

De **voorzitter:** Ik moet u alleen herinneren aan het feit dat u onder ede staat. Ik heb u die eedformule niet opnieuw voorgelezen. Dat heb ik de vorige keer eigenlijk al gezegd. Voor een goed begrip moet ik dat herhalen in het begin van uw uiteenzetting. Maar zegt u nu vooral hetzelfde.

Johan Delmulle: Ik zal herbeginnen. Ik denk dat ik in mijn tussenkomst van vorige week inderdaad wel wat strenger geweest ben voor de politionele organisatie dan voor de justitiële organisatie, omdat ik ervan overtuigd ben – ik heb het vanuit de eerste lijn zelf kunnen meemaken – dat met de komst van het federaal parket en de afstemming die gebeurd is tussen de lokale parketten en het federaal parket in de behandeling van de terrorismeonderzoeken en in de aanpak van de strijd tegen terrorisme, daar het

juiste instrumentarium gevonden is. Ik heb aan den lijve, van bij het begin, meegemaakt hoe we op het federaal parket onze weg hebben gezocht, hoe we er altijd voor gezorgd hebben dat de grote, lokale parketten die geconfronteerd werden met dat terrorisme, ook altijd werden betrokken.

Ik herinner mij – ik heb het ook zo aangehaald – de vergaderingen die op dit moment nog wekelijks plaatsvinden. Het gaat over de vergadering op maandagochtend, met niet alleen de federale magistraten die terrorisme behandelen, maar ook met de lokale parketmagistraten en uiteraard met politiemensen en andere diensten. Zij vergaderden en wisselden de informatie uit. Ze onderkenden eventuele problemen en vingende deze op. Ik heb kunnen vaststellen dat er eigenlijk nooit een spanningsveld geweest is tussen de lokale parketten en het federaal parket.

Ik sta niet alleen met die overtuiging. U weet dat de federale procureur jaarlijks wordt gehoord door het College van procureurs-generaal. Dat is niet zomaar een interview pro forma met de federale procureur. Hij moet daarvoor een volledig jaarverslag maken. Hij wordt door de procureurs-generaal echt wel aan de tand gevoeld, onder meer inzake de samenwerking met de lokale parketten.

Om de zoveel tijd doen wij trouwens een volledige bevraging van de lokale parketten, een soort tevredenheidsonderzoek – als ik zo mag uitdrukken – over hun relatie met het federaal parket en elke keer is dat lovend.

Ik kan alleen vaststellen dat de creatie van het federaal parket een schot in de roos was. Ik bepleit dan ook – ik heb dat ook gezegd in mijn tussenkomst vorige week – dat daar geen juridische of feitelijke bijstellingen moeten gebeuren.

Wat ik daarentegen wel vaststel – dat is de reden waarom ik daarvoor vorige week en nu wat meer aandacht heb – is dat de slagkracht, die wel gegeven is aan Justitie met de komst van het federaal parket, niet in dezelfde mate aanwezig is bij de politiediensten. Vandaar ook dat ik vorige week heb gezegd dat we hier met een structureel probleem zitten. Een structureel probleem behoeft volgens mij een structurele oplossing.

Ik kan het herhalen, maar ik zal het u besparen. Ik heb een weg afgelegd sinds het begin van mijn komst op het federaal parket, in een poging om die onvoldoende rechnercapaciteit toch uit de wereld te helpen, om ervoor te zorgen dat we weldegelijk voldoende, tijdig, discreet, snel en

E021

03-10-2016

Johan Delmulle

efficiënt over de nodige researchcapaciteit zouden beschikken.

We hebben alles geprobeerd. Ik heb in mijn document, dat ik vorige week heb neergelegd, een aantal pistes geschetst, bijvoorbeeld het netwerk van de 196 gespecialiseerde speurders, die her en der verspreid zaten over de verschillende FGP's in België en waarop een beroep kan worden gedaan als de nood aan de man komt en het federaal parket de behoefte heeft een uitbreiding te hebben van zijn aantal terrorismespeurders voor zijn onderzoeken in Brussel... Het gros van de onderzoeken zit nu eenmaal in Brussel. Ik heb vorige week gesproken over 42 %. Ik heb recente cijfers gekregen: het is al 46 %. Het gros van de terrorismeonderzoeken wordt weldegelijk door de FGP Brussel behandeld.

We hebben dus alles geprobeerd. We hebben geprobeerd om dat netwerk te laten functioneren. Met "we" bedoel ik de directeur-generaal van de gerechtelijke pijler, van DGJ, met mijn akkoord als toenmalig federaal procureur. Als er een probleem was en er extra speurders moesten komen in een bepaald onderzoek, was ik het als federaal procureur eigenlijk beu om bijna de bedelstaf te gaan hanteren en te gaan onderhandelen om één, twee, drie of vier speurders te kunnen krijgen. Ik heb vergaderingen meegemaakt waarop ik als federaal procureur – dan spreek ik inderdaad over die periode – met alle gerechtelijke directeurs moest samen zitten, waarbij ik hen ervan moest overtuigen dat ik een aantal speurders bij moest hebben voor bepaalde grootschalige onderzoeken in terrorisme van de FGP Brussel.

Ik kan u verzekeren dat zoiets niet aangenaam is. Het is ook niet discreet. Dan moet ik mijn onderzoek daar op tafel gaan leggen, met alle toenmalige gerechtelijke directeurs. Snel is dat ook niet. Efficiënt is het ook niet. Ik pik er maar één momentum uit, die 196 speurders. U zal in mijn document gezien hebben dat ik een lang parcours afgelegd heb om onderzoekscapaciteit te proberen te krijgen.

Als dan uiteindelijk een of andere bereidwillige gerechtelijke directeur zei dat we een aantal speurders van hem kregen, mochten we ook vaststellen dat het niet meteen de meest competente, de meest slagkrachtige of de meest gespecialiseerde speurders waren in terrorisme. We hebben daarover nog andere dingen gezegd, maar dat ga ik de commissie niet herhalen,. Het waren niet de beste elementen – laat het mij zo samenvatten – die op dat moment kwamen.

We hebben nog andere zaken geprobeerd. We

hebben gezegd: laten we bij een grootschalig onderzoek in Brussel afspreken, als er te weinig capaciteit is, dat we het uithoren, uitlezen en op proces-verbaal zetten van de telefoontap delokaliseren. Zo laten we, met andere woorden, bij een grootschalig onderzoek naar terrorisme in Brussel, de ganse telefonie in Charleroi draaien. Alle banden gaan naar Charleroi, waar men luistert en noteert wat men al dan niet relevant acht. Als men de speurders niet naar hier krijgt, delokaliseer dan een deel van het onderzoek. Dat was de idee. Daar hebben we gezien dat we dan grote coördinatieproblemen krijgen. Het grote probleem is dat men dan op afstand werkt. Het wordt bijna ambtenarenwerk wat daar gebeurt, maar een echte feeling en connectie met de speurders en het team in Brussel ontbreekt dan. Dan mist men natuurlijk ook zaken. Dat is dus ook niet echt een succesverhaal geworden.

Daarmee haal ik er twee momentopnamen uit, mijnheer de voorzitter. Ik stel alleen vast dat we op vandaag die discussie nog altijd aan het voeren zijn.

Het is juist. We hebben een grote hervorming achter de rug. Die hervorming heeft veel geld gekost, maar ik kan alleen vaststellen dat we op het terrein, wat terrorisme betreft, nog een veel efficiënter product zouden moeten kunnen hebben.

Daarom heb ik vorige week de vrijheid genomen in mijn nota om zes pistes onder uw aandacht te brengen en om die eventueel te bespreken.

Ik ben het ermee eens, en dat heb ik ook gezegd, dat capaciteit één zaak is maar dat men er nooit genoeg van zal hebben, met alle informatie die op dit moment op ons afkomt. Ik heb vorige week niet voor niets gezegd dat het nu een beetje overdreven is. Alle diensten trekken hun paraplu open en pompen alle informatie door naar het federaal parket. Dan zijn zij in elk geval safe, want zij hebben de informatie meegedeeld, terwijl ondertussen de trechter van het federaal parket volzit.

Ik ben het ermee eens dat men op alle informatie die wij vandaag krijgen 300 of 400 speurders kan zetten, maar ook dan zal er altijd werk genoeg zijn. Het is daarom dat ik een lans brak, vorige keer, voor een minimale onderzoekscapaciteit. Laten wij die inschrijven in een koninklijk besluit dat aan de ministers wordt voorgelegd door de commissaris-generaal. Laten wij het College van procureurs-generaal en de federale procureur er ook bij betrekken. Laat hen ook hun advies geven. Laten wij dat vierjaarlijks doen, dan valt het mooi samen met de discussie over het Nationaal

E021

03-10-2016

Johan Delmulle

Veiligheidsplan en over de prioriteiten.

Ik heb er in dezelfde adem aan toegevoegd dat die minimale capaciteit één zaak is, maar dat wij ook moeten nadenken over hoe wij tot een soort prioriteitenbepaling kunnen komen.

Wat ik niemand toewens, is dat die prioriteitenbepaling zoals nu gebeurt. Ik heb ze jaren aan een stuk meegemaakt. Het hoofd van de sectie Terro van het federaal parket maakt het vandaag nog elke week mee. Begin er maar aan: al die informatie ligt daar, mooie vertrouwelijke verslagen van de politie die zeggen; nu is het aan jullie.

Er is wel een voorstel, maar dit moet meer onderbouwd gebeuren in de toekomst. Nu moeten wij zeggen: dit is categorie 1, 2, 3 of 4. Bij categorie 1 gaat het om echte dreigingen waar wij het "pakket" op zetten. Bij categorie 2 moet de politie er echt elke dag op werken. Bij categorie 3 werken zij er op regelmatige wijze op. En bij categorie 4 werken zij erop als ze tijd hebben.

Dat sorteren is echt geen aangename oefening, die elke week moet gebeuren. Met een verpletterende verantwoordelijkheid natuurlijk. Want als er iets fout loopt, is het heel eenvoudig. Men zegt: wij zijn naar het federaal parket geweest; het federaal parket heeft zijn zege gegeven; wij zijn dus safe.

Daarom meen ik dat de prioriteitenstelling wel moet gebeuren, maar dat ze op een andere manier moet gebeuren. Zij moet meer onderbouwd gebeuren.

In mijn uiteenzetting vorige week heb ik onder meer gezegd dat wij absoluut naar één centrale databank moeten evolueren. Daarvan ben ik echt een groot pleitbezorger. Ik vind het nog altijd heel moeilijk te bevatten dat er inzake terrorisme niet één centrale databank is, en niet één Intelligence Led Policing (ILP).

Het is die ILP waarvan wij heil zouden mogen verwachten. Alle informatie komt daar samen, zowel de geclassificeerde als de niet-geclassificeerde, de nationale als de internationale.

De vijf grote FGP's hebben een protocol gesloten om in de richting gaan van allemaal een ILP te hebben, zoals Brussel er al lang een heeft. Men zou eigenlijk een grote ILP moeten hebben voor de vijf terrorisme-eenheden van de federale gerechtelijke politie.

Wat moet daaruit komen? Er moeten

kruisbestuivingen zijn en er moeten daaruit strategische analyses komen, voor welke fenomenen moeten we aandacht hebben, wat komt er op ons af. Daaruit kan een voorstel van prioriteitstelling komen. Dat is dan iets dat onderbouwd is.

Ik heb vorige week gezegd, maar dat is dan nog een fase verder en misschien nog te ver in een eerste fase, dat het optimale zou zijn dat niet alleen de politie die oefening maakt, maar ook de inlichtingendiensten en het OCAD, en dat al die producten naast elkaar kunnen liggen en we op basis daarvan kunnen beslissen om in de toekomst bijvoorbeeld van extreemlinks of extreemrechts of van bepaalde groeperingen een mindere prioriteit te maken, maar alles in te zetten op IS.

Dat is dan in elk geval een product dat richtinggevend kan zijn voor de parketten en de procureurs, met name voor de federale procureur, om te weten aan welke onderzoeken geen prioriteit moet worden verleend.

Dat is niet simpel. Ik heb in het prioriteitenverhaal dat ik heb meegemaakt, toen er wapenstilstand was met de ETA, gezegd dat men niet meer moest afkomen met onderzoeken inzake de ETA, dat we dit niet meer zouden onderzoeken.

Dat is niet simpel. Er zijn immers nog altijd personen die geseind staan en er zijn altijd slachtoffers mee gemoeid. Er is altijd internationale druk, wanneer er een internationale rogatoire opdracht is of een vraag om uitlevering.

Men deelt mee dat iemand van de ETA, die in 1981 tot een gevangenisstraf van bijvoorbeeld 30 jaar werd veroordeeld, zich op een bepaalde plaats in België bevindt en dat wij hem moeten oppakken en de hele procedure moeten doorlopen.

Als de federaal procureur dan moet zeggen dat we het niet zullen doen, dan is dat niet zo eenvoudig. Men zit daar eenzaam en alleen. Wat mijn betrachting zou zijn, is om het verhaal van de prioriteitstelling een iets breder draagvlak te geven.

Uiteindelijk gaat het over het strafrechtelijk beleid, het opsporingsbeleid en het vervolgingsbeleid. Volgens de structuur in ons wetboek legt de minister van Justitie het strafrechtelijk beleid vast, inbegrepen het opsporingsbeleid en het vervolgingsbeleid, na het advies van het College van procureurs-generaal, met de federale procureur. De bespreking moet ook op dat niveau gevoerd kunnen worden, maar wij kunnen die

E021

03-10-2016

Johan Delmulle

maar voeren als wij een product hebben dat echt voldragen is, zodat wij de bespreking zo efficiënt mogelijk kunnen voeren.

Is dat voldoende als opwarming, mijnheer de voorzitter?

De **voorzitter**: Als opwarming, ja, maar mijn vraag was of dat kan binnen de huidige structuur van de hervormde politie. U hebt er niet voor gepleit om terug te keren naar vorige modellen, maar u zegt eigenlijk dat er binnen deze structuur van de geïntegreerde politie op twee niveaus voldoende beslissingscapaciteit is om, als het eens bepaald is, de neuzen in die richting te krijgen.

Johan Delmulle: Mijnheer de voorzitter, zoals u terecht opmerkt heb ik daaraan vorige week, niet voor niets, heel veel aandacht gegeven. Ik heb de oefening gemaakt – voor mij was die ook niet zo simpel – inzake de verschillende opties waarover gediscussieerd zou kunnen worden. Ik heb dat gedaan omdat ik meen dat de huidige structuur het antwoord niet zal bieden. Ik pleit dus inderdaad voor een wijziging van de structuur, wat het terrorismegebeuren betreft.

De **voorzitter**: We beginnen nu onze vragenronde.

Laurette Onkelinx (PS): Monsieur le président, je vous remercie. C'est principalement M. Demeyer qui interviendra mais je voudrais essayer de comprendre l'un ou l'autre élément développé par monsieur le procureur général.

Vous avez été clair lors de votre audition en disant que le problème principal était un problème de capacité, mais que comme vous n'aviez pas cette capacité-là, il faudrait dès lors engager des réformes de structure pour viser à une efficacité maximale. Quand on vous entend donc, c'est dès lors qu'il n'y aurait pas nécessairement besoin d'une grande réforme de structure si on donnait les moyens aux différentes unités d'assumer leur rôle. Il faudrait peut-être des adaptations dans le mode de travail mais pas nécessairement des réformes de structure. Je voudrais que vous me disiez si je me trompe, si j'ai mal compris ou pas.

Deux. Dans votre réflexion sur la structure, vous évoquez finalement une plus grande spécialisation, donc une plus grande centralisation. Est-ce, en quelque sorte, au niveau de la police, ce qu'on a connu au niveau du parquet, lors de la création du parquet fédéral? Est-ce que c'est un peu de cela qu'il s'agit? C'est-à-dire cette réforme de structure qu'on a réalisée à l'époque qui en quelque sorte serait utilisée pour la réforme?

Je vous dis tout de suite, mais Willy le développera, que je ne pense pas qu'il faille une grande réforme des structures, que ce n'est pas de cela dont on a besoin, mais je pense qu'on a besoin de conserver la décentralisation actuelle. Je pense qu'il y a un danger si on centralisait trop. D'abord au niveau de Bruxelles... Est-ce que je me trompe si je dis que Bruxelles concentre déjà 80 % des dossiers de terrorisme?

Johan Delmulle: Ce matin, j'ai encore vu un chiffre de 46 %.

Laurette Onkelinx (PS): D'autres chiffres circulent mais je vous crois évidemment dans ce que vous dites. J'ai entendu que Bruxelles concentre beaucoup plus que cela, et ce faisant en tout cas... Elle concentre 46 % au niveau Terro? Ou au niveau des dossiers PJF?

Johan Delmulle: Je vous dis que là où on avait prévu initialement que 15 % de la capacité de la PJF de Bruxelles allait travailler pour le parquet fédéral, à l'heure actuelle, d'après les chiffres - mais c'est peut-être une question qu'il faut poser au directeur général de DGJ pour avoir les chiffres exacts et les derniers chiffres ; ce matin j'ai encore vu un chiffre de 46 %. C'est 46 % pas uniquement pour le parquet fédéral; il y a aussi une partie pour le parquet de Bruxelles, c'est vrai. Mais quand même, 46 % de la capacité d'enquête de la PJF de Bruxelles travaille dans le domaine du terrorisme.

Ce qui a un impact énorme, je l'ai dit la semaine passée, sur les autres phénomènes criminels. C'est un problème qui m'inquiète.

Laurette Onkelinx (PS): Je suis d'accord avec vous que maintenir la structure et ne pas avoir de moyens supplémentaires pose de graves problèmes. Ça je vous suis tout à fait. Et dès lors, il faut aussi s'interroger sur la judiciarisation de l'ensemble des phénomènes et sur la priorisation. Ça, vous avez tout à fait raison.

Mais justement, parlant de judiciarisation, dans les discussions que l'on a en général ici ou dans l'autre commission, la commission Terrorisme du Parlement, de plus en plus on parle, au contraire, de judiciarisation, même pour les actes préparatoires, à ce point que le radicalisme devient presque un acte préparatoire. Dès lors, le danger existe que l'on va dans le sens totalement contraire.

Outre les problèmes que cela peut poser sur le fait qu'à un moment donné, vous aurez, en matière de radicalisme, peut-être un peu trop de

E021

03-10-2016

Johan Delmulle

stigmatisation terroriste, y compris là où d'autres professionnels, notamment de prévention ou sociaux, suffiraient. Ça va vous poser un problème majeur de moyens. Plus vous judiciarisez, plus ce c'est comme ça.

Vous dites qu'il faut prioriser, vous avez totalement raison. Maintenant, vous savez hein... S'il y a de nouveau demain des CCC et qu'on aura laissé tomber tous les dossiers parce qu'il fallait tout miser sur l'État islamique, on se sentira quelque peu coupable. Ou si, en termes d'extrême droite, il n'y a pas si longtemps il y a eu des phénomènes inquiétants au sein de l'armée, vous vous en souvenez quand même. Donc si à un moment donné, il y a des débordements parce qu'on n'a pas eu le temps de s'y intéresser, de nouveau, on nous le reprochera.

Donc, de nouveau, je vous comprends en disant que c'est un problème douloureux de faire des prioritisations. Mais d'un côté, on n'arrête pas de vouloir judiciariser le radicalisme, alors que vous dites "oh oh oh, on ne sait déjà plus où donner de la tête"; et de l'autre côté, ce n'est pas parce que la lutte contre le terrorisme est une priorité pour nous qu'il faut oublier les autres phénomènes qui peuvent avoir des conséquences très importantes.

Imaginons qu'on ne change pas les structures. Est-ce que vous avez chiffré les nécessités d'investissement en magistrats, en membres des PJF, etc.? Est-ce qu'on pourrait les avoir?

Je voudrais aussi vous poser une dernière question, car pour le reste, c'est Willy qui interviendra. Sur les prisons, vous en avez parlé, comment voyez-vous les choses? Qu'est-ce que l'on peut faire en la matière? Quel est le suivi de ceux qui sont en fin de peine dans nos prisons? Si on pensait tous que la prison allait être la solution pour ces personnes-là, on le saurait. On dit tous le contraire: il y a une radicalisation dans les prisons. Qu'est-ce qui se passe quand les personnes sont en fin de peine? Comment voyez-vous les choses?

Johan Delmulle: Moeten er grote hervormingen gebeuren of volstaat het om de werkwijzen aan te passen?

Vorige week heb ik gepleit om de lokale poot, de lokale verankering van de vijf grote FGP's die allemaal een gespecialiseerde eenheid terrorisme hebben, te behouden. In de opsomming van de kritieke succesfactoren op pagina 16 punt 8 van mijn nota, heb ik gezegd dat de lokale inbedding van de gespecialiseerde onderzoekseenheden terro in de FGP's van Brussel, Antwerpen, Luik,

Charleroi en Oost-Vlaanderen volgens mij absoluut nodig is omdat men daar een garantie krijgt van lokale samenwerking, een garantie van betere informatie-uitwisseling, niet alleen met de lokale politie en de andere FGP's, maar ook met de andere secties van de betrokken FGP. Informatie die behandeld wordt in de sectie georganiseerde criminaliteit kan nuttig zijn voor de gespecialiseerde onderzoekseenheid terrorisme van die FGP. Dus ik bepleit in elk geval een lokale verankering.

Moet het een grote hervorming zijn? Voor mij is ze vooral geënt op terrorisme. Als ik de kritieke succesfactoren overloop, dan kom ik uit bij ofwel de FGP Brussel als grootste FGP die een referentie-eenheid is. Ik heb uitgelegd, en zal dat misschien nu niet herhalen, wat ik daaronder versta. Ofwel FGP Brussel referentie-eenheid terrorisme dus, ofwel een nationale eenheid inzake terrorisme, gestructureerd op twee niveaus: een centraal niveau met lokale organisatie-antennes. Het voorbeeld dat ik vorige week gaf was DSU en de POSA's, een beetje dezelfde.

Is dat een grote hervorming? Dan moeten we eerst gaan definiëren wat een grote hervorming is. Het is in elk geval een gecibleerde hervorming.

Laurette Onkelinx (PS): Comment le traite-t-on maintenant? Et comment serait-il traité demain dans votre système?

Johan Delmulle: Ik ga ervan uit dat het een gefederaliseerd dossier terrorisme is.

Dan zal het onderzoek vandaag gevoerd worden door de FGP van Luik onder de leiding en het gezag van de federale procureur, desgevallend met een gespecialiseerde onderzoeksrechter Terrorismes. Op dat moment zal deze laatste de leiding overnemen. Dat zal doorgaans de gespecialiseerde onderzoeksrechter Terrorismes van Luik zijn, maar dat hoeft niet want de 18, ik denk dat het er ondertussen 18 zijn, gespecialiseerde onderzoeksrechters Terrorismes over heel België hebben een nationale bevoegdheid.

Dat wil zeggen dat de interactie vandaag gebeurt tussen het federaal parket en de FGP van Luik. Het kan zijn, dat is niet in alle gevallen zo, dat een eerste substituut van de procureur des Konings van Luik gedelegeerd is naar het federaal parket. Hij blijft fysiek zitten in Luik, maar hij draagt ook het petje van federaal magistraat. Dat is om zeker te zijn dat de meerwaarde van de federale behandeling en de meerwaarde van de lokale behandeling elkaar ontmoeten.

E021

03-10-2016

Johan Delmulle

Als dus de FGP Luik werkt in een federaal dossier, is het de federale procureur die de verantwoordelijkheid heeft. Als het een onderzoeksrechter is, is het een onderzoeksrechter. Er zal in veel gevallen ook worden gewerkt met een lokale parketmagistraat.

De vorderingen zullen worden toegezonden aan de gerechtelijke directeur van Luik. Men moet er oog voor hebben dat de informatie die uit dat onderzoek komen en die misschien betrekking hebben - die onderzoeken hebben nogal de neiging om verweven te zijn - op een onderzoek dat in Charleroi loopt of een onderzoek lastens een groepering in Brussel, allemaal worden gedeeld en men dus van elkaar weet.

Dat wil dus zeggen dat er wekelijkse vergaderingen op het federaal parket zullen plaatsvinden waar ook het dossier van Luik de revue zal passeren en die informatie zal worden uitgewisseld.

Politioneel zijn er dossiers die lopen in Luik, Charleroi, Oost-Vlaanderen, Antwerpen en het gros in Brussel. Ik stel vast dat een groot stuk van de coördinatie tussen al die dossiers, tussen al die FGP's, niet alleen vandaag maar sinds jaar en dag, opgevangen wordt door het federaal parket.

Daar klopt iets niet. Het parket moet natuurlijk zijn rol spelen, dat spreekt voor zich, maar de politiestructuur zou zo moeten zijn georganiseerd dat de informatie-uitwisseling en de coördinatie intern wordt opgevangen. Daarom breek ik een lans voor een centrale databank, voor de één ILP.

Als men morgen een andere structuur zou hebben, één eenheid, wel nog met lokale antennes, maar die politioneel zouden afhangen van de leiding van die eenheid, dan is dat een heel ander verhaal.

Nu is de baas van de chef d'enquête van Luik die afhangt van de dirjud van Luik. Morgen, als men zou kiezen voor een nationale onderzoekseenheid, dat is een van de pistes, dan hangt die chef d'enquête niet alleen administratief maar ook operationeel af van die nationale eenheid en van de chef van die eenheid. Dan moet de federale procureur morgen zijn apostille niet meer richten naar de dirjud van Luik, Charleroi, Oost-Vlaanderen, Antwerpen of Brussel, maar naar die ene chef.

Dan zal het onderzoek uiteraard nog altijd gebeuren onder de leiding en het gezag van de federale procureur of een onderzoeksrechter als de zaak in onderzoek zou zitten, maar dan zou er

eenheid van commando zijn. Men zou de apostille kunnen sturen naar één persoon. Het is dan aan hem om ervoor te zorgen dat die opdracht wordt uitgevoerd. Hij heeft daarvoor dan ook de verantwoordelijkheid. Hij zal dan ook moeten kijken aan welke onder eenheid, een van die vijf, hij die opdracht toevertrouwt.

De informatie zal binnen één eenheid circuleren, wat een heel ander verhaal is dan informatie die moet circuleren in een structuur met 5 FGP's. Ik kan al die voordelen nog eens opsommen. Ik heb daar een aantal pistes aangereikt.

Dan de *judiciarisation*. Ik heb kunnen vaststellen dat er de laatste tijd sneller dan vroeger een proces-verbaal wordt opgesteld. Met de laatste tijd bedoel ik na november 2015. Er wordt sneller dan vroeger een proces-verbaal door de politiediensten opgesteld, dat wordt bezorgd aan de parketten.

Er wordt sneller dan vroeger door de inlichtingendiensten een nota aan het parket bezorgd. Dat kan geclassificeerd of niet-geclassificeerd zijn. Als ik zeg het parket is dat in dit domein doorgaans het federaal parket. Als het geclassificeerde informatie is, is het trouwens altijd het federaal parket.

De reden is niet ver te zoeken. Ik heb het daarnet al gezegd. Sinds november 2015 is men bang dat men houder zou zijn van een stuk informatie dat men niet, onvoldoende of niet tijdig heeft gedeeld met de gerechtelijke autoriteiten. Als er iets gebeurt en men heeft de informatie niet gedeeld, dan zou men weleens de kop van Jut kunnen zijn.

Ik zie dat ook bij sommige parketmagistraten die sneller een proces-verbaal zullen laten opstellen. Ik zie dat bijvoorbeeld bij het parket van Brussel. Men krijgt informatie binnen. Men zal die informatie willen wikken en wegen, met betrekking tot de persoon en de feitelijkeheden die in de informatie zitten.

Hoe doet men dat? Men doet dat bij voorkeur in een strafonderzoek omdat men dan bepaalde onderzoeksdaden kan stellen. Men kan dan overgaan tot verhoren. Men kan telefonieonderzoek doen. Men kan reisbewegingen nazien. Men kan kijken naar reisdocumenten. Men kan huiszoekingen met toestemming doen. Men kan inbeslagnames doen. Men kan nazicht van sociale media doen, nazicht van bepaalde databanken.

Dat is een beetje de kern van de COL 10/2005 over de FTFs. Als er ernstige aanwijzingen zijn, dan wordt dat genotificeerd naar het federaal

E021

03-10-2016

Johan Delmulle

parket. Zijn er nog geen ernstige aanwijzingen maar voelt men aan over informatie te beschikken die eerst nog moet worden verrijkt of die nog niet voldoende onderbouwd is, dan zal men dat eerst in dat dossier - men noemt dat een code 45, het andere is een code 35 – doen, men zal dat eerst behouden op lokaal niveau en men zal dat daar onderzoeken.

Te snelle judiciarisering is natuurlijk gemakkelijk gezegd. Ik weet dat men dat bij bepaalde diensten inderdaad zegt dat men veel te snel bij het gerecht aanklopt. Het Hof van Cassatie heeft wel gezegd dat zodra een misdrijf identificeerbaar is in tijd en ruimte, men een proces-verbaal moet opstellen. Tel dat gegeven bij het gegeven dat men nu toch bang is om met informatie te blijven zitten, dan weet u dat er snel processen-verbaal zullen worden opgesteld.

Ik heb daarover nagedacht. In de COL10 van 2010 staat: bij ernstige aanwijzingen proces-verbaal, code 35, terrorisme, federaal parket. Is het geen ernstige aanwijzing, dan moet de informatie nog worden verrijkt of onderbouwd. Dan stellen wij een code 45 in. Dat zijn inlichtingen of verdachte handelingen. Dat blijft nog op het lokaal parket.

Stel nu dat wij zouden voorstellen om een instructie te geven, indien dat al mogelijk is, want er is immers de rechtspraak van het Hof van Cassatie en het Wetboek, die men moeilijk naast zich kan leggen, dat in de gevallen van code 45 geen processen-verbaal meer worden opgesteld, en men enkel bij de gerechtelijke autoriteiten zou aankloppen, indien er echt ernstige aanwijzingen zijn. Enkel in dat geval zou een proces-verbaal worden opgesteld en zullen de gerechtelijke autoriteiten er zich mee moeien.

Dan blijft natuurlijk de vraag wat er zal gebeuren in dat stuk daarvóór, in dat voorgeborchte, indien ik dat zo mag noemen. Het is misschien niet het juiste woord, maar wat zal er gebeuren in dat voorgeborchte, vooraleer men in de fase van terrorisme belandt? Dan zou men kunnen beslissen dat de inlichtingendiensten dat moeten opvangen.

Ik zou in die beslissing kunnen meegaan. Echter, dan zal de capaciteit van de Veiligheid van de Staat waarschijnlijk moeten worden verdubbeld. Het is immers een hele brok. De Veiligheid van de Staat zal niet genoeg capaciteit hebben, om dat alles op te vangen.

Men zou dus kunnen beslissen dat stuk door de inlichtingendiensten op te laten vangen.

Een andere mogelijkheid is te beslissen dat het niet een zaak voor de gerechtelijke politie maar voor de bestuurlijke politie wordt. Daarmee wordt het probleem echter niet opgelost. De bestuurlijke politie zal die informatie immers ook moeten wikkelen en wegen en zal ook moeten voelen welk vlees ze in de kuip heeft.

De reden dat het een zeker comfort geeft om dergelijke dossiers binnen de gerechtelijke sfeer te behandelen, is dat bepaalde onderzoeksdaten juist kunnen worden gesteld, die echt wel nodig zijn, om te weten welk vlees men in de kuip heeft.

Een bijkomend comfort is dat daaraan een bepaalde magistratelijke controle te pas komt.

Indien men dus de gerechtelijke autoriteiten uit dat stuk daarvóór wil filteren, moet ervoor worden gezorgd dat de inlichtingendiensten dat stuk kunnen opvangen. Er zal in voorkomend geval waarschijnlijk ook wel wat wetgeving moeten worden veranderd.

Indien men dat stuk door de bestuurlijke politie wil laten behandelen, zijn er niet dezelfde garanties. Er zal ook een capaciteitsprobleem zijn en er zal ook moeten worden gewikt en gewogen.

Wat ik wel zie, is dat, indien wordt beslist om voor de gevallen die thans worden gevat onder een code 45 geen proces-verbaal op te stellen, de politie vertrouwelijke verslagen en RIR's, informatierapporten zal opstellen. Zij zullen daarmee ergens weg moeten kunnen. De politie heeft informatie. De tijd dat zij met die informatie bleef zitten, is geleden van de periode vóór 1998. Na 1998 heeft de politie haar les goed geleerd. Alles wordt bij de gerechtelijke autoriteiten afgeleverd.

De gerechtelijke autoriteit zal dan geen proces-verbaal meer krijgen. Ze zal een vertrouwelijk verslag krijgen. Met een vertrouwelijk verslag kan ik echter geen onderzoeksdaten stellen. In mijn lectuur van het Wetboek van Strafvordering zijn er immers slechts twee soorten onderzoeken, namelijk een opsporingsonderzoek en een gerechtelijk onderzoek. De papieren houder voor de onderzoeksmethoden die in beide onderzoeken worden gesteld, is het proces-verbaal. Ik heb nog geen dossier gezien dat met vertrouwelijke verslagen gevuld is.

Ik weet dat het voorgaande in sommige kringen leeft en dat men stelt dat politie veel te rap proces-verbaal opstelt. Ik antwoord dan dat het misschien aan henzelf ligt. Het ligt misschien ook aan het feit dat de inlichtingendiensten meer informatie krijgen, die zij ook sneller doorpompen.

E021

03-10-2016

Johan Delmulle

Er was nog een vraag over de gevangenis.

De gevangenis zijn bij voorrang het domein van de inlichtingendiensten. Ik heb die lijn ook aangehouden, toen ik federaal procureur was.

Indien iemand aan het einde van zijn straf vrijkomt uit de gevangenis, is er soms de verkeerde verwachting dat het gerecht zich nog om die persoon zal bekommeren. Ik ontken dat. Die persoon heeft zijn straf uitgezeten. Het betreft hier een basisregel. Indien de straf is uitgezeten, moet het gerecht van de rug van die persoon af, tenzij hij of zij een nieuw feit begaat. Dat is natuurlijk een ander verhaal.

Stel dat iemand vijf jaar gevangenisstraf heeft gekregen. Hij heeft, *per impossibile*, zijn vijf jaar uitgezeten en komt vrij. Indien het gerecht dan, hoewel hij een vrij man is, observaties of infiltraties op hem uitvoert of zijn telefoon af luistert, gebeurt dat het liefst op basis van een strafbaar feit, anders zou ik mij echt niet meer goed voelen in die democratie.

Laurette Onkelinx (PS): J'avais aussi une question sur le nombre des magistrats.

Johan Delmulle: Wat het aantal magistraten betreft, eens de versterkingen van het federaal parket die eraan komen, in plaats zijn, is het aantal magistraten in orde.

Wat de politiediensten betreft, ik heb mijn hele carrière voor versterkingen gepleit. Ik heb bitter weinig voor de versterking van de eigen magistratuur gepleit. Wij houden stand. Op dit moment ziet de sectie Terrorisme van het federaal parket alle hoeken van de kamer. Het is echt pompen. De lokale parketten ondersteunen waar zij kunnen. Wij hopen echter allemaal dat een en ander op een bepaald moment – het kan misschien nog een tijdje duren – iets meer redelijke vormen zal aannemen.

Wat de bemanning van het federaal parket en de ondersteuning van de lokale parketten betreft, zal het goed zijn dat de versterkingen die op komst zijn, gerealiseerd zijn. Voor de politiemensen heb ik doorheen de jaren om versterkingen gevraagd. Soms hebben ze deze gekregen en soms was het niet echt duidelijk of de politie ze eigenlijk wel had gekregen.

Er worden 98 speurders beloofd. Indien u mij vraagt of die 98 speurders er echt zijn gekomen, moet ik eerlijk antwoorden dat ik het niet echt goed weet. Ik zie soms wel versterkingen, maar betekent het dat men de belofte heeft

waargemaakt of gaat het om iets anders? Die vragen moeten aan de politiediensten worden gesteld.

Op dat punt merk ik echter op – ik kom nu terug op wat ik in het begin verklaarde – dat er 200, 300, 400 of 500 mensen kunnen worden bijgepompt, maar dat men op een bepaald moment stop moet zeggen. Wij moeten dan ook de oefening maken en nagaan wat de minimumonderzoekscapaciteit is, waarna wij ze in een koninklijk besluit vastleggen.

Waarom moeten wij dat doen? Dat moet, omdat zulks ook psychologisch belangrijk is. Men weet dan dat men het met die capaciteit moet doen. De procureurs weten op dat moment ook dat zij op extra capaciteit niet moeten rekenen. De procureur des Konings van Brussel, die de hele onderliggende, onderbouwende, voedende criminaliteit voor terrorisme moet aanpakken, heeft dan voor zijn lokaal beleid speurders voorhanden om dat te doen. Hij weet dan ten minste dat hij over een bepaald aantal manschappen beschikt en kan op basis van dat gegeven een actieplan uitschrijven.

Onder een minimumonderzoekscapaciteit zullen wij niet uit kunnen. Dat mag echter niet alleen de verantwoordelijkheid van het federaal parket zijn. Er moet daarbij een voorstel van prioriteitenstelling worden gedaan, die gedragen is. Vervolgens zal het gerecht uiteindelijk zijn verantwoordelijkheid moeten nemen. Het is echter een heel ander verhaal te voelen dat het niet gaat om iets wat iemand zomaar even alleen heeft uitgetekend en daarbij heeft bepaald welk dossier als categorie 1, respectievelijk categorie 2, categorie 3 of categorie 4 wordt gelabeld. Het gaat dan om een gezamenlijke inspanning van de diensten.

De **voorzitter**: Soms ligt het aan de vragensteller – en ik neem mijn deel van de verantwoordelijkheid – en soms ook aan degene die moet antwoorden. Ik neem een collectieve verantwoordelijkheid op. Ik denk dat wij gewoon moeten proberen de vragen alsook de antwoorden iets meer samen te ballen.

Mevrouw Van Vaerenbergh gaat het voorbeeld geven.

Kristien Van Vaerenbergh (N-VA): Mijnheer de voorzitter, ik zal heel bondig zijn.

Ik sluit ook aan bij de vragen die al gesteld zijn, ten eerste met betrekking tot de capaciteitsproblemen die structureel zijn. Mijnheer Delmulle, u hebt een aantal aanbevelingen

E021

03-10-2016

Johan Delmulle

gedaan, een aantal pistes voorgesteld. U zegt dat uw ideale oplossing aan zoveel mogelijk van de door u aangehaalde voorwaarden moet voldoen. Op pagina 16 onder punt 10 wordt kort vermeld k“integratie DJSOC versus terro”. Wat bedoelt u daar precies mee? Dat is een heel concrete vraag.

Ten tweede, voortgaand op wat mevrouw Onkelinx heeft gevraagd met betrekking tot de juridisering, het aantal PV's en dergelijke, het volgende. U hebt al een heel uitvoerig antwoord gegeven, maar ik wil iets dieper ingaan op de impact van een PV dat onmiddellijk wordt opgesteld en meteen bij het gerechtelijk niveau komt. Dat heeft natuurlijk een directe impact op de informatiedeling met die bestuurlijke poot. Ik denk dat dit eigenlijk het grootste probleem is. Misschien zijn er wel nog pistes waarbinnen wij dat kunnen oplossen, misschien hebt u daar aanbevelingen over. Het blijkt ook uit de COL die u zelf hebt aangehaald, de COL FTF, dat u voorstander bent van een zeer ruime informatiedeling. Misschien zijn er nog aanbevelingen die u kunt doen zodat wij dichter bij de grenzen kunnen werken. Ik weet ook niet of het noodzakelijk zo is dat wanneer een dossier gerechtelijk wordt, dus als er een PV wordt opgesteld, de bestuurlijke poot daardoor onmiddellijk moet stilvallen. Misschien kunnen er wel nog bestuurlijke maatregelen worden genomen, ondanks het feit dat een dossier al gerechtelijk is. Wat is de verhouding tussen beide? Hoe kunnen wij die grenzen, in het belang van de efficiëntie en om tot goede resultaten te komen, verder aftasten?

Ten derde, een punt waarover u het vorige week niet hebt gehad en waarover nog geen vragen werden gesteld maar waarover u het wel hebt gehad in uw mercuriale. U bent hier nu vandaag en ik neem dus de gelegenheid te baat om u daaromtrent een vraag te stellen. Het gaat over de figuur van de burgerinfiltrant waarover u het uitvoerig hebt gehad en het belang en de noodzaak daarvan. Hoe ziet u dat concreet? Ziet u het zo dat er mensen uit het milieu zelf worden ingeschakeld als burgerinfiltrant of gaat het dan om outsiders? Onder welke voorwaarden zullen zij moeten kunnen werken? Op welke manier gaan wij dat controleren? Het is misschien een noodzakelijk fenomeen maar wij zullen er sowieso voorzichtig moeten mee omgaan. Hoe ziet u dat concreet?

Johan Delmulle: Integratie DJSOC/Terro. Ik denk dat in de huidige structuur en ook voorheen, vroeger, het programma terrorisme, thans DJSOC/Terro, eigenlijk nooit volledig geïntegreerd is geweest in gans die structuur. Het heeft geen

operationele bevoegdheden, maar zou moeten coördineren, controle, steun en expertise geven. Maar dat is daar eigenlijk allemaal niet goed uitgekomen. Als ik zeg waarom integratie DJSOC/Terro, dan denk ik vooral aan conceptuele expertise.

Wat is immers het probleem? Om goed te weten waar de problemen zijn in het onderzoek, waaraan men zich morgen moet verwachten en waar men zich moet tegen wapenen als politiedienst, qua fenomeen, qua techniek die gebruikt wordt, moet men met beide voeten in het onderzoek staan. Ik heb brieven die ik destijds geschreven heb, jaren geleden, om te zeggen denk na, wat komt er op ons af. Ik dacht dan aan cybercriminaliteit of het internetgebeuren inzake terrorisme. Als ik dat nu vandaag zou zeggen, dan zouden wij een tijdje geleden al moeten gezegd hebben; wat met Telegram bijvoorbeeld. Wat nu veel gebruikt wordt, wat is dat, hoe moeten wij daarmee omgaan? Welke zijn de zwakke plekken? Zijn er zwakke plekken? Hoe kunnen wij de internationale samenwerking ten volle benutten zodanig dat wij de knowhow die de Amerikanen, de Fransen, de Israëli's en weet ik veel wie nog al opgedaan hebben rond het Telegramgebeuren, ook gebruiken bij ons?

Als de FGP van Antwerpen jaren gewerkt heeft op een bepaalde organisatie en weet wat de zwakke plekken daarvan zijn, wel, als diezelfde organisatie morgen of overmorgen herbegint in het Luikse, dan moeten ze in Luik het warm water niet gaan uitvinden. Dan zou men moeten zeggen dat men dat al is tegengekomen en delen wat men daaruit allemaal heeft geleerd, en zo kan men ze tackelen. Dat conceptueel gebeuren, dat is er voor mij te weinig uitgekomen.

Een van de redenen was de afstand van DJSOC/Terro, op het centraal niveau, met te weinig verbondenheid, met het te weinig met beide voeten in het dossier staan, in de praktijk staan. Zij maken zelf geen processen-verbaal, zij doen zelf geen onderzoeken. Dat is een van de redenen, de afstand. Omgekeerd ook bestaat de onvoldoende wil om informatie te geven aan DJSOC/Terro of aan het programma terrorisme zodanig dat zij wel degelijk de taken die ik nu omschrijf zouden kunnen oppakken.

Ik schrijf er bij “integreren”. Waarom, Ik ben er 15 jaar mee bezig, vroeger had het wel een andere naam, namelijk Programma Terrorismen. Het heeft niets te maken met personen, want ik heb verschillende leidinggevende figuren aan het hoofd daarvan gezien. Ik heb over al die jaren heen echter gezien dat het geen goed huwelijk is. Het is dus beter om het erin te integreren.

E021

03-10-2016

Johan Delmulle

Uw tweede vraag is een belangrijke vraag. Het is niet omdat een proces-verbaal opgesteld wordt, dat ineens bij alle andere diensten de activiteiten stilvallen. Ik weet dat dit leeft. Als de inlichtingendiensten een inlichtingenonderzoek aan het voeren zijn, als zij een misdrijf opmerken en dat melden aan het parket, dan zal het parket wel een onderzoek openen, maar zij zullen die inlichtingendiensten mee aan boord nemen, als technisch expert in dat onderzoek. Bovendien kan perfect naast het gerechtelijk onderzoek ook het inlichtingenonderzoek blijven voortlopen. Dat staat in onze COL's, dat staat ook in de wetgeving, men moet er natuurlijk voor zorgen dat dit gecoördineerd gebeurt en dat de ene de andere niet mag hinderen.

Dat geldt ook voor de bestuurlijke informatie. Ik heb het destijds als federaal procureur geschreven en die zinnestjes staan nu nog in de briefwisseling met het OCAD. Ik verklaar mij nader. Wij moeten bepaalde gerechtelijke maatregelen melden aan het OCAD, of er iemand is aangehouden enzovoort. Als wij die informatie doorsturen naar het OCAD - dat staat er al jaren onder -, mogen zij die informatie gerust delen met alle anderen.

Wel zouden wij graag het volgende hebben. Als de bestuurlijke politie of overheden ineens zichtbare maatregelen beginnen te nemen, moeten ze ons wel even verwittigen, zodat wij kunnen bekijken of dat wel opportuun is. Ik heb een geval meegemaakt. Wij waren aan het werken aan een dreiging ten aanzien van het Europees Parlement, dat werd doorgegeven aan de bestuurlijke autoriteiten, en ineens werden daar een paar tunnels gesloten, kwamen er containers met zand en hing er een helikopter boven. Dan heb ik niet veel kans meer met mijn strafonderzoek. Daar zeg ik dat wij misschien best eerst eens praten, vooraleer men een container voor de deur zet, want dat valt wel op.

Het principe is wel belangrijk, ze kunnen perfect naast mekaar bestaan. Het staat ook echt overal ingeschreven. Men moet er echter voor zorgen dat het gecoördineerd gebeurt en dat de een de andere niet voor de voeten loopt. Men mag ook niet in de toestanden van vroeger belanden, ik denk nu aan de rijkswacht in vroegere tijden, het is natuurlijk mutatis mutandis, met een target waar eerst twee ploegen van de toenmalige gerechtelijke politie, de GPP, achterhingen en dan twee ploegen van de BOB. Dat komt niet echt professioneel en efficiënt over.

Ik zeg niet dat wij in die situatie zitten, want hier wordt er wel gepraat. Dat is een van de zaken die

ik wil onderstrepen vandaag. Er zijn heel goede zaken, zoals men praat op alle niveaus, ook op het hoogste niveau.

Men heeft nu het Coördinatiecomité voor Inlichting en Veiligheid. Daarin zitten alleen de korpschefs: de bazen van de staatsveiligheid, van de militaire inlichtingendienst, van de FOD Buitenlandse Zaken, van OCAD, van het Crisiscentrum, de federale procureur, de commissaris-generaal van de politie en ik. Ik hoop dat ik niemand vergeet, ik denk dat ik ze ongeveer allemaal heb. Wij kennen mekaar allemaal en daar wordt gepraat. Als er nu een moeilijkheid naar boven komt, is die vrij snel geïdentificeerd en doorgepraat. Wij komen regelmatig samen.

Mijnheer de voorzitter, ik zou graag iets zeggen over de burgerinfiltranten. Ik ben tot de burgerinfiltrant gekomen omdat ik in mijn mercuriale ook benadrukt heb dat als wij een kans op meer succesvol optreden willen hebben in de strijd tegen terrorisme, wij voor alles moeten werken aan onze informatiepositie. Ik was twee weken geleden in de commissie voor de Justitie voor een hoorzitting over de BOM-wet. Dat is trouwens een zeer goede wet, wij zijn reeds lang vragende partij daarvoor, dat wilde ik en passant even meegeven. Wij zullen dan efficiënter en slagkrachtiger kunnen afluisteren, en internetinterceptie kunnen doen.

In alle eerlijkheid, een crimineel of toch een crimineel of terrorist die zichzelf een beetje respecteert, weet dat hij afgeluisterd wordt. Die gaat niet open en bloot over de telefoon zijn zaken regelen. Ik spreek dan over georganiseerde criminaliteit. Maar ook een terrorist zal geen afspraken maken om een aanslag te plannen over de telefoon. Die weet dat. Die zal ergens in de cloud iets posten met een wachtwoord waar wij toch niet bij kunnen, in het beste geval, of die gaat een paar ontmoetingen met indirecte communicatie hebben, maar niet meer langs de technologische weg. Er zijn er die het zo nog doen en daarvoor hebben wij het absoluut nodig. Dat wil ik wel onderstrepen.

Als wij ergens het verschil willen kunnen maken, moeten wij het probleem van binnenuit gaan bestrijden. Dat wil zeggen dat wij er mensen in moeten hebben.

Ik was vroeger tegen de burgerinfiltrant, maar dan spreek ik wel over tien jaren geleden, misschien is het iets minder lang geleden, maar jaren geleden was ik tegen de burgerinfiltrant omdat ik vond dat het een moeilijk te controleren iets zou zijn. Ik ben er nog van overtuigd dat het niet gemakkelijk zal zijn om die persoon te controleren. Met alles wat

E021

03-10-2016

Johan Delmulle

wij nu over ons heen gekregen hebben en alles wat er gebeurd is, ben ik er echter ook van overtuigd dat wij het wel moeten proberen.

Met onze informant en het beperkte wettelijke kader rond die informantenwerking, gaan wij het immers niet halen. Het beperkt aantal politionele infiltranten, de snelheid waarmee die in plaats moeten gesteld worden, het profiel dat zij moeten hebben en het gegeven van een milieu dat zichzelf beschermt, dat achterdochtig en gesloten is, zorgt ervoor dat zij dun gezaaid zijn. Let wel, de mensen van DSU zijn zeer goed en Europa benijdt ons daarvoor.

Ik ben dus inderdaad van mening veranderd en meen dat wij het moeten proberen met een burgerinfiltrant. Men moet dat dan op hetzelfde stramien opbouwen als de politionele infiltrant, dus ook met proportionaliteits- en subsidiariteitsvereisten. Ik heb reeds een beetje zitten freewheelen, ik heb er nog geen diepgaande juridische studie aan gewijd. Ik weet dat Justitie daarmee bezig is. Ik weet dat de politie – dit is interessant voor de commissie, mijnheer de voorzitter – een rechtsvergelijking aan het doen is rond de burgerinfiltratie. Ik kan mij echter perfect voorstellen dat een subsidiariteitsvereiste zou kunnen zijn dat de burgerinfiltrant pas kan ingebracht worden als eerst afgewogen werd of men niet tot hetzelfde resultaat kan komen met een politionele informant. Als het verhaal daar negatief is, kan men beslissen de burgerinfiltrant in te zetten.

Men zal een sluitend controlesysteem moeten hebben, maar dat bestaat vandaag ook voor de politionele infiltratie, waarbij men vermijdt dat de lokale procureur en de lokale BTS-officier van de FGP, die hele dagen samenwerken, op een bepaald moment zouden beslissen om een burgerinfiltrant of om een infiltrant in te zetten. Als men vandaag een infiltrant wil inzetten, wordt er een niveau hoger geschakeld en komt dat bij het federaal parket in een wegingscommissie, waarbij wordt afgewogen, met mensen van DJO, van het centraal niveau van de politie, met het federaal parket, met gespecialiseerde magistraten daar, of het wel wettelijk klopt, of het realistisch en haalbaar is, of wij dat gaan toestaan. Ook de capaciteit wordt bekeken, want er zijn misschien vijf andere wachtenden.

Dat is dus hetzelfde sluitend controlesysteem.

Misschien moet ik daaraan toevoegen dat voor een burgerinfiltrant in terrorisme – laat ik het even tot terrorisme beperken – het federaal parket natuurlijk klant en jury tegelijk is. We zouden daarom kunnen denken aan een wegings-

opvolgingscommissie, waarin een of twee procureurs-generaal van het College van procureurs-generaal zetelen, om zo een externe blik te hebben. Er zou een jaarlijkse rapportering aan het Parlement moeten gebeuren. Ook vind ik dat een controle van de kamer van inbeschuldigingstelling nodig is. Er zal dan met een BOM-dossier moeten worden gewerkt.

Bij de informantenwerking wordt het BOM-dossier niet voorgelegd aan de kamer van inbeschuldigingstelling. De reden daartoe is eenvoudig: de informanten zijn als de dood dat hun identiteit onthuld zou worden. Zeker als zij op een bepaald niveau ageren, kan ik daarvoor begrip opbrengen. Het wordt zo ver doorgedreven dat zelfs de magistraten slechts bij hoge uitzondering de identiteit van de informant mogen kennen en het gaat dan nog maar om bepaalde magistraten. Wij vragen nooit naar de identiteit, tenzij we aanvoelen dat er iets niet juist zit. Destijds hebben wij beslist om dergelijke zaken niet voor de kamer van inbeschuldigingstelling te brengen. Als de informanten weten dat hun vertrouwelijk dossier voorgelegd zal worden aan de kamer van inbeschuldigingstelling, dan haken zij mogelijk af. Voor de premie die zij krijgen, waarover ze ook al niet naar huis moeten schrijven, riskeren ze hun leven niet. De dossiers worden namelijk voorgelegd aan drie rechters die de informant onbekend zijn, terwijl hij wel een zeer vertrouwelijke relatie wil hebben met zijn twee runners, maar niets meer. Daarom werd dus beslist om dergelijke zaken uit te sluiten.

Bij burgerinfiltranten ben ik echter van mening dat wij het dossier wel aan de kamer van inbeschuldigingstelling moeten voorleggen, zodat er externe controle plaatsvindt. We zouden ook kunnen voorzien, zoals dat bestaat voor de anonieme getuigen: de informatie geldt alleen als steunbewijs. Als een politionele infiltrant naar een contact gaat, dan wordt er daarvan een proces-verbaal opgesteld. Dat proces-verbaal wordt opgenomen in het dossier en het heeft bewijskracht. In het proces-verbaal noteert de politiemann wie er wat gezegd heeft. In geval van een burgerinfiltrant zullen de zaken die hij meemaakt en die hij naderhand aan zijn politionele runners meedeelt, eveneens in een proces-verbaal opgenomen worden. Ik zou daarbij geneigd zijn om daaraan niet dezelfde graad toe te kennen als aan een proces-verbaal van een politionele informant. Ik zou dat enkel als steunbewijs omschrijven. Daarmee bedoel ik dat een verdachte louter op basis van een dergelijk steunbewijs niet veroordeeld zal kunnen worden. Daarover zou ik nog zowat drie uur kunnen spreken.

E021

03-10-2016

Johan Delmulle

De **voorzitter**: U bent niet bezig met uw mercuriale, hoor?

M. Pivin a demandé la parole.

Philippe Pivin (MR): J'aimerais partager une remarque et poser deux questions. Comme M. le président l'a formulé à M. le procureur général, vous nous parlez "capacités" et vous répondez "réformes de structures", mais que s'est-il passé auparavant? Nous avons quand même renforcé un certain nombre de points. Le mot "réforme" me séduit car, dans ma formation politique, ce mot est parlant. Ici, par rapport à la problématique, est-ce le mot adéquat, en tout cas par rapport aux structures?

Dans le précédent volet, celui des services de secours, nous avons observé des exemples parlants de réformes à apporter au niveau structurel, plutôt que conjoncturel. Cela nous parlait à tous de la même manière et de façon très harmonieuse. Je vous ai entendu citer deux exemples. Tout d'abord, lorsqu'il vous est arrivé de mendier un, deux, trois enquêteurs de plus, cela n'était pas très agréable. Parce que vous devez demander un, deux, trois enquêteurs de plus, faut-il pour autant réformer tout un système? Je n'en ai pas la conviction. Ensuite, sur la suggestion et la question de Mme Onkelinx de prendre un exemple concret, vous avez alors décliné le mécanisme d'une enquête qui se déroule à la PJ de Liège. Le mécanisme que vous décriviez me semblait bien huilé jusqu'au moment où vous avez parlé d'échange d'informations. Encore une fois, pour autant, devons-nous nous interroger sur une réforme structurelle plutôt que sur des mécanismes d'échange d'informations? Vous apportez, de façon constructive, un certain nombre de réponses, mais ce n'est peut être pas le bon problème qui est posé. Nous devons tout ramener à la question d'échange d'informations au risque d'alourdir des structures existantes qui peut être fonctionneraient mieux si elles avaient une capacité supplémentaire.

En 2009, vous avez déjà eu l'occasion d'exprimer un certain nombre de préoccupations, de demandes, de requêtes auprès de votre hiérarchie, de vos supérieurs, auprès des politiques, probablement. Vous avez dû lister tout cela.

En 2016, le 31 août plus précisément, vous avez évoqué dans une mercuriale plusieurs remarques en indiquant quelles étaient les suggestions que vous formuliez. Entre les deux, ce gouvernement a pris des mesures: douze au début 2015 et dix-huit à la fin 2015. Nous sommes maintenant près de la fin 2016. Avec le regard et l'expertise qui

sont les vôtres, ces mesures ont-elles renforcé la sécurité et le fonctionnement du mécanisme, de la mécanique dans son ensemble? En d'autres termes, auriez-vous aussi mis ces mesures dans votre liste en 2009 ou peut-être plus tard?

J'allais vous questionner sur la mécanique de l'infiltrant civil, mais vous avez répondu complètement à la question. J'ai donc envie de vous demander en guise de sous-question ce qu'il faudrait encore.

Vous aviez également évoqué dans votre mercuriale le secret professionnel des CPAS. Nous en avons parlé vendredi lors de la commission "Lutte contre le terrorisme". Nous sommes en train d'aboutir dans ce domaine-là. Que faut-il encore d'autre? L'expert que vous êtes a-t-il une suggestion à nous donner à ce sujet?

Enfin, dernière question et question principale, monsieur le procureur général: la judiciarisation. Vous nous indiquez qu'à un moment donné le dossier remonte au procureur fédéral. Je me rappelle le geste que vous faisiez lors de votre première audition. Les infos montent et remontent et, à un moment donné, il y a une personne et il faut bien que cela redescende. C'est là que le problème se pose: au niveau des effectifs. Je me demande si l'on ne va pas trop vite dans la judiciarisation. Les services de renseignement collationnent des informations, qui remontent dès que c'est judiciarisé. Cela sort de la sphère policière ou, plutôt, cela y rentre, mais cela sort-il ou non de celle des services de renseignement? En d'autres termes, dès le moment où c'est judiciarisé, les services de renseignement peuvent-ils continuer à travailler ou bien perdent-ils la main? Si c'est le cas, ne va-t-on pas trop vite dans la judiciarisation? N'aurait-on pas intérêt à laisser le dossier se poursuivre auprès des services de renseignement avant de le faire remonter auprès du procureur fédéral?

De **voorzitter**: Op dat laatste bent u al enigszins ingegaan, meen ik?

Johan Delmulle: Ik denk dat ik, wat het laatste betreft, inderdaad heb gezegd dat zij verder kunnen werken, mits er wordt gecoördineerd en in overleg wordt gewerkt. Ik wil dat wel eens uitspitten, maar er zijn nogal wat andere vragen.

Échange d'info. Dat is natuurlijk een van de punten, maar wat ik ook heb gezien, doorheen mijn ervaring, is dat men een andere researchmatige aanpak heeft en ook een andere onderzoekscultuur. Ik geef u een voorbeeld. Het gebeurt dat een bepaalde groepering zowel onderzocht wordt in Antwerpen, in Luik, in Brussel

E021

03-10-2016

Johan Delmulle

en in Charleroi. Het gebeurt dat die onderzoeken worden samengevoegd, maar het kan ook, om strategische redenen, aangewezen zijn om bepaalde onderzoeken toch apart te laten.

Stel nu dat het gaat over een bepaalde groepering, een terroristische groepering. Dan is de wijze van aanpak van het ene arrondissement wel verschillend van het andere en dat heeft vaak te maken met de wijze waarop de enquêteurs die aanpak zien. Er zijn arrondissementen waar men zegt geduldig te wachten, op te bouwen en informatie te vergaren, zodat het dossier rijpt en pas daarna wordt er tussengekomen. Er zijn arrondissementen waar men vrij snel tussenkomt. Van zodra men iets heeft, pakt men alles mee wat in het huis ligt – een grote huiszoeking met inbeslagname van alle datadragers en wat men daar vindt. Van daaruit bouwt men dan verder.

Men zou kunnen zeggen dat het federaal parket dit toch kan bewaken en kan zeggen om die organisatie op dezelfde wijze aan te pakken. Het probleem is echter dat men met verschillende onderzoeksrechters zit. Onderzoeksrechters hebben nogal de neiging om te luisteren naar hun enquêteurs. De ervaring leert mij dat het heel moeilijk is om op dezelfde manier onderzoeksstrategieën bij de verschillende FGP's ingang te laten vinden.

Ik geef u een ander voorbeeld. Wanneer men in dezelfde casus zegt dat men in het strafdossier eerst een proces-verbaal moet hebben waarin de rechter heel duidelijk kan lezen over welke groepering het juist gaat. Wat is de groepering? Wat is de genese van de groepering? Hoe zit die in elkaar? Welke strafbare feiten pleegt ze? Wat is de finaliteit daarvan?

Het ideaal zou natuurlijk zijn dat men eenzelfde “kader proces-verbaal” heeft. Ik heb voorbeelden in mijn hoofd, maar die ga ik hier niet aanhalen. Groepering X in Antwerpen wordt best niet op een andere manier omschreven in het “context proces-verbaal” dan diezelfde groepering in Luik of in Charleroi. Als men voor de rechtbank staat, moet men er rekening mee houden dat die advocaten er mekaar praten. Men krijgt dan de opmerking dat men als procureur dan wel bepaalde dingen kan beweren, maar uit het proces-verbaal, dat men van een confrater heeft mogen lezen die in Luik namens dezelfde groepering optreedt, iets helemaal anders blijkt.

De wijze van aanpak is toch wel belangrijk.

In het voorbeeld dat ik in gedachten heb, hebben wij hemel en aarde bewogen om hetzelfde proces-verbaal te kunnen opstellen. Dat is niet

gelukt omdat de enquêteurs niet overtuigd waren hadden. Zij zijn bij de onderzoeksrechter gegaan. Zij hebben hem gezegd dat hij de baas is en dat hij moet beslissen hoe dat pv er moet uitzien, niet het federaal parket. Dat is de realiteit.

Als men één eenheid zou hebben, zou het gemakkelijker zijn om een terroristische groepering op een bepaalde manier te omschrijven. Of die groepering – ik spreek dan over een buitenlandse groepering – dan optreedt in Luik, Antwerpen of Brussel maakt dan niet uit.

Een andere voorbeeld, ook uit de praktijk gegrepen, gaat over verschillende eenheden. Als ik daarjuist sprak over het feit dat onze diensten bang zijn – bang is misschien overdreven, maar u begrijpt het gevoel dat ik wil laten passeren – en hun paraplu gebruiken, waardoor informatie zo vlug mogelijk naar de gerechtelijke autoriteiten wordt gestuurd, dan geldt dit ook voor de buitenlandse diensten, zowel de inlichtingen- als de politiediensten. Sommige diensten hebben een dubbel petje, zowel inlichtingen- als politiedienst. Als zij informatie hebben waarin sprake is van een terroristische activiteit of aanslag, en stel dat in die informatie sprake is van Luik, Charleroi, Antwerpen en misschien ook Brussel, dan zal die dienst met die informatie de boer op gaan. Zij zullen in Antwerpen, Luik, Charleroi en Brussel bij de FGP aankloppen, bovendien zullen zij ook nog eens aankloppen bij DJ SocTero. Een zusterdienst zal bij de inlichtingendienst aankloppen. Ik ken er die ook bij het OCAD zullen aankloppen. Misschien betreft men er ook Buitenlandse Zaken en de liaison officier bij.

Dezelfde informatie wordt door die buitenlandse dienst dus bij verschillende FGP's uitgezet. Dat is gevaarlijk! Ik heb dit de vorige keer ook al gezegd. Een informatie die langs één kanaal komt, kan men appreciëren, maar als men diezelfde informatie langs drie of vier kanalen krijgt en men ziet niet in dat dit een slang is die in zijn eigen staart bijt omdat het over dezelfde informatie gaat... Als men dan denkt dat men convergerende informatie via drie of vier bronnen ontvangt, dan staat het land op stelten, bij wijze van spreken.

Ook daar kan ik mij voorstellen dat er organisatiestructuren zijn bij de politie met één contactpunt, waar alle informatie binnenkomt, zowel van het buitenland als van het binnenland, geclassificeerd en niet-geclassificeerd, die dat gevaar voor een stuk zou kunnen ondervangen.

Ik ben in 2009 in dit Huis geweest. Op 1 september 2016 heb ik een mercuriale gegeven. Daartussen zijn heel wat maatregelen door de

E021

03-10-2016

Johan Delmulle

regering aangekondigd. Ik heb gezien dat ik in 2009 heel wat maatregelen, die nu worden gerealiseerd, reeds had aangehaald. Ik ben blij dat die nu worden gerealiseerd, ook al hebben we er misschien wat lang op moeten wachten.

Wat het materiële strafrecht betreft, ben ik voldaan. Ik heb in mijn mercuriale gezegd dat wij nog wel de voorbereidingshandelingen nodig hebben, maar voor de rest volstaat ons strafarsenaal. Wij moeten dan ook geen nieuwe strafbare feiten creëren.

Waar ik altijd een onaangenaam gevoel bij heb, is dat men op Europees niveau – waar men natuurlijk moet bewijzen dat men bestaat – een of andere Europese richtlijn opstelt waarin nog een of ander strafbaar feit wordt uitgevonden. Die richtlijn moet daarna natuurlijk worden omgezet. Er zijn nu weer discussies aan de gang om een aantal Europese richtlijnen toch nog om te zetten in materieel strafrecht. Ik sta te roepen langs de kant dat dit voor mij niet hoeft, maar we moeten, want het komt van Europa.

Op de duur zou men te veel strafbare feiten kunnen krijgen. Ik meen dat wat wij nu reeds hebben, volstaat.

Voor de rest kan ik eigenlijk verwijzen naar mijn mercuriale. Er zijn nog een paar zaken die wij absoluut nodig hebben, maar daarmee zijn jullie volop bezig. Ik denk dan aan de arrestatietermijn van 24 uur. Men is bezig met de BOM-wet. Ik heb reeds gesproken over de voorbereidingshandelingen. Wat het beroepsgeheim betreft, doet het mij veel plezier dat dit ter harte wordt genomen.

Ik heb gisteren nog toevallig van de procureur des Konings van Brussel een voorbeeld gekregen van een standaardbrief van een OCMW uit Brussel-Hoofdstad, waarin wordt gezegd: “U kunt die informatie wel vragen, maar u krijgt ze niet, wegens beroepsgeheim”.

De **voorzitter**: U hebt voldoende reclame gemaakt voor uw mercuriale. Ik zal ze nog eens laten uitdelen door het secretariaat, zodat alle commissarissen ze nog eens kunnen lezen.

Philippe Pivin (MR): Je vous remercie pour cette réponse et pour les exemples plus parlants, en tout cas à mes yeux, pour ce qui des différences de méthodologie dans les PJ. Cela me parle mieux maintenant.

Meryame Kitir (sp.a): Mijn vraag werd eigenlijk al gesteld, maar nog niet helemaal beantwoord, daarom kom ik er even op terug. Onze taak als

onderzoekscommissie is vooral om na te gaan of er zaken niet gebeurd zijn die toch gebeurd moesten zijn.

Ik wil even blijven stilstaan bij uw voorstel om te werken met burgerinfiltranten. Ik vraag mij af waarom u denkt dat dit anders kan werken dan met de informanten die er vandaag zijn. Als ik een beetje terugkijk, zijn er heel wat tips al binnengekomen over de daders in het verleden. Ik denk bijvoorbeeld aan een tip die is binnengekomen over Abdeslam van een informant die op de hoogte was dat beide broers aan het radicaliseren waren en van plan waren om een aanslag te plegen. Ik denk ook aan de tip van een informant over Abaaoud, na Verviers, dat die contact had met Salah Abdeslam. Ik denk aan de tip van de schuilplaats waar Salah Abdeslam verbleef. Dat zijn allemaal tips die zijn binnengekomen van mensen die zich zeer dicht bij de personen en de gemeenschap bevonden, maar toch is er niet veel met die tips gebeurd. Ik stel mij dan gewoon de vraag waarom de tip die van een burgerinfiltrant binnenkomt, anders en meer efficiënt zou zijn dan deze die nu zijn binnengekomen van de informanten.

Johan Delmulle: Tips alle dagen, zoveel u wilt, zowel bij de FGP als bij het federaal parket. De vraag is altijd wat het waarheidsgehalte van zo'n tip is. Als wij een tip krijgen van een informant, dan kijken wij naar twee zaken, namelijk of de informant betrouwbaar is en of de informatie betrouwbaar is. Om die afweging te maken gaan wij soms heel ver.

Het grote verschil met een burgerinfiltrant is dat, terwijl er iets binnendwarrelt van een informant die iets gehoord heeft, de burgerinfiltrant er meer middenin zit. De bedoeling is eigenlijk, dat hij zelfs met een fictieve identiteit zou moeten kunnen binnengaan in een bepaald milieu. Een informant kan dat niet. Een burgerinfiltrant zou een actieve rol moeten kunnen spelen en betrokkenheid moeten kunnen tonen ten opzichte van die organisatie, terwijl een informant voor de informatie louter opvangt en puur passief moet zijn. Hij mag gewoon wat hij hoort oppikken en hij kan dat doorgeven, meer niet.

De burgerinfiltrant zou ook bepaalde strafbare feiten kunnen plegen, wat een informant niet kan. De burgerinfiltrant zou kunnen binnengebracht worden in een bepaald terroristisch milieu van buitenaf, terwijl een informant vandaag enkel informatie mag aanbrengen van het milieu waar hij voorheen al in aanwezig was. Men zou eigenlijk met een burgerinfiltrant, denk ik, iemand kunnen binnenbrengen in een bepaald terroristisch milieu, waarmee hij op dat moment

E021

03-10-2016

Johan Delmulle

misschien al in contact stond, maar misschien ook niet. Ik kan mij voorstellen — ik mag ook niet te veel zeggen, natuurlijk — dat er wel burgerinfiltranten zouden kunnen... Ik hou mij even in, anders ga ik te veel zeggen. Ik zit hier in een openbare commissie.

Het zou moeten mogelijk zijn om iemand in te brengen in een bepaald milieu. Aan die persoon zou een bepaalde fictieve legende of een historiek of zelfs een status kunnen gegeven worden. Wij zouden dat kunnen doen aan de hand van vervalste documenten. Wij zouden een vervalst paspoort kunnen geven. Het zou iemand kunnen zijn die daadwerkelijk in Aleppo geweest is en die dus kan uitleggen, als hij in contact is met de mensen hier, hoe het in Aleppo echt is. Die kunnen zij dan niet pakken aan de hand van strikvragen. Dat kan aan de hand van een reële ervaring of van knowhow die men eigenlijk alleen maar kan hebben als men een zeker verblijf in die middens heeft gehad. Dan kan men meepraten over geloofsovertuiging, achtergrond, dan heeft men terreinkennis — denk aan het voorbeeld van Aleppo dat ik daarjuist gaf — en kennis van gewoonten. Hij zou een fictieve naam kunnen hebben, wat hem tegelijkertijd ook meer bescherming geeft.

Wat ook belangrijk is, zodra er sprake zou zijn van de voorbereiding van een terroristische aanslag en men zou vragen naar hulp om doelwitten te verkennen, of om een schuilplaats te zoeken, of om de groep te financieren, of om een vluchtauto te huren, of om materiaal te kopen waarmee een bom kan worden gemaakt, of om valse documenten, reispassen, bij te houden, dan moeten wij vandaag daarvoor passen, want dat zijn allemaal strafbare feiten. Als vandaag een informant daarmee geconfronteerd zou worden, dan mag hij dat niet doen. Wij maken het vaak mee, niet alleen in dit domein, maar ook in andere domeinen, dat informanten bij ons komen en zeggen dat hen is gevraagd om een appartement te huren; of zij zeggen dat er een gewapende overval gaat worden gepleegd en dat hen is gevraagd om de vluchtauto te huren.

Als wij op dat moment de goedkeuring geven, dan maakt hij zich schuldig aan strafbare feiten, hetzij in het kader van deelname aan een terroristische groep, hetzij door het plegen van het feit zelf. Trekken wij hen terug, dan verliezen wij onze informatiepositie.

Wij moeten over mensen beschikken die zich niet bij de minste voorbereidingshandeling moeten onthouden of terugtrekken. Ten eerste, dan heeft de groep hen direct door. Ten tweede, ik denk ook dat wij alleen aan nuttige informatie geraken als

wij iemand hebben die interessant is voor de groep, als hij een bepaalde status heeft of een bijdrage kan leveren aan de groep. Op die manier raken wij aan meer gewikte en gewogen informatie, waarvan wij snel het waarheidsgehalte kunnen achterhalen.

Stefaan Van Hecke (Ecolo-Groen): Mijnheer de procureur-generaal, ik vond het vorige week zeer boeiend om naar u te luisteren en ook nu, naar de denkpijpen die u aanreikt. Zoals ik al zei, was ik er ook bij in 2009 toen u hier was in het kader van de evaluatie.

Telkens als u komt, hebt u ons iets te vragen. U komt nooit met lege handen naar hier. Vorige week, met betrekking tot de BOM-wet, stelde u al meteen een amendement voor want de wet voldeed niet op een bepaald aspect; in september ging het over de burgerinfiltratie, enzovoort. Ik kom daar nog even op terug, om daarna een paar aspecten aan te raken die nog niet veel aan bod zijn gekomen.

De capaciteit is natuurlijk een structureel probleem. Ik denk dat het de kern is van het probleem waarmee wij te maken hebben. Wij hebben dat ook gehoord in vele andere hoorzittingen. Mijnheer de procureur-generaal, beleid voeren is ook kiezen. Stel u voor dat u een keuze moet maken. Ofwel krijgt u morgen 100 extra terrorexperts bij de FGP-Brussel, ofwel krijgt u morgen uw wet op de burgerinfiltranten. Welke keuze maakt u dan? Die 100 terrorexperts kunnen misschien interessant zijn om de tips die nu onderaan de stapel liggen, toch te kunnen onderzoeken.

Ten tweede wil ik iets vragen over seponering. Wij hebben hier namelijk ook de federale procureur gehoord, die ons iets heel opmerkelijks vertelde. Hij zei dat als er nieuwe informatie binnenkomt over een geseponeerd dossier, politiemensen er vaak van uitgaan dat zij niet verder kunnen werken aan dat dossier omdat het geseponeerd is. Er wordt dus verkeerd begrepen wat seponering precies inhoudt. Die kennis zou dus best opgefrist worden. Is het ook uw ervaring dat hierover op het terrein soms misverstanden bestaan? De federale procureur vertelde ons dat hier onder ede. Misschien moet het College van procureurs-generaal toch actie ondernemen om zulke zaken in herinnering te brengen.

Ten derde zal ik het hebben over een aspect dat nog niet vaak aan bod gekomen is, maar dat wordt aangeraakt in de nota. U doet bij onderzoeken naar terrorisme vaak een beroep op de Staatsveiligheid of de ADIV, die dan worden ingeschakeld als een soort van technische

E021

03-10-2016

Johan Delmulle

experts, technische bijstand. Ik had graag geweten hoe die opdrachten precies verlopen. Wat vraagt u specifiek aan de Staatsveiligheid en aan de ADIV? Zij gaan namelijk in onderaanneming voor u werken, wat eigenlijk niet de bedoeling is. Het Comité I maakte daar ook al opmerkingen over, in die zin dat wij ervoor moeten waken dat inlichtingendiensten in dergelijke gevallen niet worden gebruikt voor gerechtelijke doeleinden. Ik had dus graag wat toelichting over hoe u deze taak concreet ziet voor de Staatsveiligheid en de ADIV.

U bent iemand die pleit voor rationalisering. U hebt een aantal denksporen op papier gezet in verband met de FGP's. Het landschap na de politiehervorming is nogal complex. Zo hebben wij 13 DirCo's en 14 DirJuds. De vraag is of dat nog van deze tijd is. Moeten wij ook op dat vlak niet tot een rationalisering komen? Hebt u daarover suggesties?

Tot slot heb ik nog een vraag over het OCAD. Het OCAD wordt gevoed met informatie uit verschillende diensten, zoals de Staatsveiligheid, de ADIV, de federale politie, de lokale politie enzovoort. U zegt duidelijk te beschikken over vele jaren ervaring op het vlak van terrorisme. Wat is uw ervaring inzake de werking van het OCAD? Kan het OCAD zijn taak uitvoeren zoals het hoort of loopt het stroef? Zijn er verbeteringen mogelijk? Wij hebben de laatste jaren namelijk een aantal kritische rapporten gezien over de werking van het OCAD, die wij later vandaag waarschijnlijk nog zullen bespreken. Wat zijn uw concrete ervaringen met het OCAD en de taken die het gekregen heeft, bijvoorbeeld de opmaak van de *joint information box* om radicalisering tegen te gaan? Tot zover mijn concrete vragen.

Johan Delmulle: Voor mij is de keuze tussen 100 extra terrospersoneelsleden voor de FGP-Brussel of burgerinfiltranten vrij simpel. In het belang van de veiligheid van het land kies ik voor beiden.

(...): (...)

Johan Delmulle: Nee, maar dat is wel heel duidelijk het antwoord. Wij hebben ze allebei nodig.

Wat geseponeerde dossiers betreft, denk ik dat wij niet mogen veralgemenen. De politie weet dat een seponering altijd herroepen kan worden. Dat is basiskennis, die tijdens de basisopleiding wordt aangeleerd.

De politie weet dat als er nieuwe elementen zijn, zij die nieuwe elementen moet melden aan de procureur des Konings.

Ik zal een voorbeeld geven. Wanneer men in een moorddossier moet seponeren of iemand buiten vervolging moet stellen omdat er geen gekende dader is, maar als morgen de dader zich komt aanbieden en de moord bekend, of wanneer er informatie binnenkomt over de dader, dan meen ik dat er niet veel verbeelding voor nodig is dat dit in een proces-verbaal moet worden gezet en gemeld aan de procureur des Konings.

Als er bij de politie iemand is die niet weet dat zelfs wanneer een dossier geseponeerd is, wanneer er nieuwe elementen naar boven komen hij een proces-verbaal moet opmaken en aan het gerecht moet bezorgen, dan heeft niet de politie of het parket een probleem, maar wel die persoon. Dan moet men ad hoc ingrijpen jegens die persoon.

Kortom, nee, het college van procureurs generaal hoeft daar niets voor te doen.

De Sûreté als onderaanneming? Ik meen dat Jaak Raes zijn ongenoegen zou laten blijken over die uitspraak. En terecht. De basisregel is: een inlichtingendienst komt niet, om uw woorden te gebruiken, in onderaanneming van het gerecht. Een inlichtingendienst komt niet aan boord met een gerechtelijke finaliteit. Zij blijft absoluut haar inlichtingenfinaliteit behouden.

Een inlichtingendienst wordt, als zij technisch expert is in een strafdossier, ook niet opeens officier van gerechtelijke politie, met de bevoegdheden daarvan. De bedoeling is dat een inlichtingendienst, met al haar knowhow, met al haar expertise, met al haar informatie, waar het kan, binnen de limieten van de wet en binnen haar eigen opdrachten uiteraard, het strafonderzoek kan voeden. Zoals wij vanuit het strafonderzoek ook de inlichtingendienst in kwestie zullen voeden.

Er is een regel, en de federaal procureur hanteert die nog altijd, dat inlichtingendiensten in alle terrorismedossiers aangesteld worden als technisch expert. "Technisch expert" wordt omschreven in de wet van 30 november 1998, artikel 20. Dit is vertaald in de COL 10 van 2012, en daarvoor in een COL van 2009, meen ik. Zij vindt dus haar grondslag in de samenwerking tussen inlichtingendiensten en gerechtelijke autoriteiten, zoals beschreven in de COL afgeleid van artikel 20 van de wet van 30 november 1998.

Als wij een groepering of een persoon hebben, vragen wij aan de inlichtingendiensten altijd om een contextualisering. Hebben zij informatie die ons beter kan doen begrijpen wat we hebben? Wij

E021

03-10-2016

Johan Delmulle

krijgen een samenwerking tussen de inlichtingendiensten en ons, maar het is eigenlijk een samenwerking tussen de inlichtingendiensten en de politie, die zich ook kan veruitwendigen op het terrein.

Zoals met zoveel woorden staat omschreven in de COL, kunnen inlichtingendiensten ook aanwezig zijn in het kader van rogatoire opdrachten, huiszoekingen en analyses die worden gemaakt.

De inlichtingendiensten zijn geen deskundigen en moeten dus niet de eed afleggen, tenzij ze ooit ter zitting zouden worden gehoord, maar u kunt zich wel indenken dat ze dan niet al te veel zullen zeggen.

Wat de concrete samenwerking betreft, elke procureur - zoals de arbeidsauditeur, de federaal procureur, de onderzoeksrechter - kan de administrateur-generaal van de Veiligheid van de Staat of de chef van de ADIV rechtstreeks vragen om het onderzoek als technisch expert te komen versterken.

Dat is een schriftelijke vraag. We hebben in de COL ingeschreven dat de juiste draagwijdte van die vraag in het document moet worden gespecificeerd.

Wij hebben in de COL nogmaals onderstreept dat er een samenloop kan zijn tussen een opsporings- of gerechtelijk onderzoek en een eigen inlichtingenonderzoek door een inlichtingendienst. Het is dus niet omdat een inlichtingendienst als technisch expert is aangewezen in een strafonderzoek dat dit de inlichtingendienst zou beletten om in het kader van zijn eigen opdrachten een inlichtingenonderzoek op dezelfde verdachte persoon verder te zetten.

Uiteraard moet men ervoor zorgen dat er coördinatie is en dat er werkafspraken worden gemaakt. Dat is dan het voorbeeld van de GPP en de rijkswacht dat ik daarnet heb aangehaald.

Dertien Dirco's en veertien Dirjud's, als ik uw vraag goed begrijp, betreft die een verdere afkalving of een samenvoeging van Dirco en Dirjud.

Een paar jaar geleden maakte ik deel uit van de werkgroep-Bruggeman over de optimalisering van de politie. Ik heb vorige week al gezegd dat het een aanrader zou zijn om dat optimaliseringsplan met de commissie door te nemen omdat het veel goede ideeën bevat.

Dat was toen ook aan de orde. Toen stond ik vrij

positief tegenover een samenvoeging Dirco en Dirjud, mits een hele resem voorwaarden die erop neerkwamen dat de prerogatieven van de gerechtelijke autoriteiten niet zouden worden aangetast.

Vandaag ben ik dat niet meer omdat ik meen dat de politie nu wel haar deel aan veranderingen heeft gehad. We zitten met een politieorganisatie die gedurende jaren in een veranderingsmodus zit en elke organisatie wordt op een bepaald moment veranderingsmoe.

Als dat een organisatie is waarop we leunen voor de veiligheid van ons land, moeten we daarmee voorzichtig zijn. Als we er nu nog een rondje bij zouden doen en de Dirco's en de Dirjud's zouden samenvoegen, dan vraag ik mij af of dat wel echt nodig is.

Als ik kijk hoe de nieuwe Dirco en de Dirjud van Brussel in mijn ressort samenwerken, zeg ik dat het niet nodig is. Ik meen dat als die stap zou worden gezet, het een verandering voor de verandering zou zijn. Ik denk niet dat dit nodig is.

Ik pleit wel dat er zou worden tussengekomen wat betreft de veranderingen waaraan op het terrein een absolute behoefte is, en dan heb ik het over terrorisme, een structureel probleem dat een structurele oplossing behoeft. Wat betreft de andere veranderingen, vraag ik om de politieorganisatie met rust te laten.

Ik ken het OCAD van bij de aanvang. Ik heb nog de genese van het OCAD meegemaakt en de discussie over de embargoprocedure en het OCAD. Ik heb altijd goede ervaringen gehad wat betreft de samenwerking tussen het OCAD en de gerechtelijke autoriteiten. Daarover zult u mij niet horen klagen.

Ik bewonder de inspanningen die zij leveren met de JIB en met het plan-radicalisme. Het is niet eenvoudig om al die diensten, en dan ook nog eens het openbaar ministerie, mee te krijgen in die beweging. *Il faut le faire*.

De wijze waarop ze dat blijven doen, en er zitten daar echt goede elementen, dwingt bewondering af. Ik ben daarover steeds tevreden geweest. Het openbaar ministerie is ook, met de nieuwe directeur van het OCAD, nog steeds tevreden en ik heb daar dus geen aanbevelingen te doen.

Carina Van Cauter (Open Vld): Mijnheer de procureur-generaal, ik heb drie punten.

Ten eerste, ik lees in uw nota – en u hebt het vandaag herhaald – uw pleidooi voor een centrale

E021

03-10-2016

Johan Delmulle

databank Terrorisme die wordt uitgebouwd bij DJSOC. Dan spreekt u ook over een ILP Terrorisme. Kunt u eens uitleggen in welke mate die databanken dan zouden verschillen van de aangemaakte databank die beheerd wordt door het OCAD? U weet het wel, de wettelijke basis is gecreëerd in mei van dit jaar met het oog op het opstellen van een centrale databank waarin iedereen die wettelijke bevoegdheid heeft persoonsgegevens, inlichtingen en materiële vaststellingen kan steken, die aanwijzingen zijn van een bepaald misdrijf, en al die informatie samenbrengt en waar proactief ook gewerkt wordt aan de uitvoering van die databank. Die databank is vandaag operationeel en ook het parket zorgt voor input van de gerechtelijke informatie. In welke mate zou er daarnaast nog een andere databank moeten bestaan? Gaan we dan niet opnieuw de informatie versplinteren in plaats van ze samen te brengen? Dat samenbrengen is toch altijd een veelgehoorde vraag van iedereen die op het terrein actief bezig is met de strijd tegen terrorisme.

Ten tweede, wat het materieel strafrecht betreft heb ik uw pleidooi voor ons wetvoorstel van januari, wat de voorbereidende handelingen betreft, gelezen. U hebt dat vandaag opnieuw herhaald en ik hoop dus dat we dat ook zullen kunnen voltooien. U zegt tegelijkertijd: wat het materiële strafrecht betreft zijn wij voldaan in de strijd – als het er komt – tegen terrorisme.

Wij hadden ook een tweede aspect, mijnheer de procureur-generaal. Dat betreft de financiering van terrorisme. Zoals u weet is dat vandaag slechts in beperkte mate strafbaar. Ik had graag uw standpunt ter zake. Wij pleiten in datzelfde wetsvoorstel – dat we hopelijk kunnen voltooien – voor de uitbreiding van het materiële strafrecht inzake de financiering van niet alleen terrorismemisdrijven maar ook van de terrorist. Zo kan de fond van hun handelen weggesneden worden. Dus graag daar uw standpunt over.

Een derde aspect, die heel kort aangeraakt is door mevrouw Onkelinx, is de strafuitvoering.

Mevrouw Onkelinx heeft het specifiek gehad over wat na de uitvoering van de straf. Ik besef echter ten volle dat de keten maar gesloten is wanneer terroristen opgespoord, bestraft en nadien ook de gepaste straf opgelegd krijgen en uitgevoerd zien. Daar hebt u als parket toch ook een zeer belangrijke rol, niet alleen wat de korte straffen betreft. Die korte straf is dan ook relatief, minder dan drie jaar. Maar ook in het kader van de strafuitvoering en de strafuitvoeringsrechtbank is uw rol zeer aanzienlijk. Ik verklaar mij nader. Ik denk dat ik niet alleen maar heel wat burgers - de

veiligheid van onze burgers, de veiligheid van ons land is centraal – de wenkbrauwen hebben gefronst toen zij geconfronteerd werden met opgepakte terroristen die blijkbaar toch een strafverleden hadden, die gekend waren bij Justitie. Dan is de veelgehoorde opmerking “ja, maar niet voor terrorisme of aanverwante misdrijven”. U hoort mij komen. Een, is er een uniforme registratie van vonnissen in alle arrondissementen zodat diegenen die moeten zorgen voor de uitvoering en de opvolging ervan weten dat het over aan terrorisme gelinkte misdrijven gaat waarvoor men is veroordeeld? Als men dat niet weet kan men immers niet extra alert en aandachtig zijn. Die uniforme registratie was geen feit. Bestaat die vandaag reeds?

Ten tweede, wat de kortere straffen betreft, worden die vonnisconform uitgevoerd? Daarmee bedoel ik, is een vrijheidsstraf een vrijheidsstraf? Of, u bent verantwoordelijk voor de strafuitvoering, gaat men ook daar nog steeds over tot een alternatieve vorm van uitvoering van die straf, met alle gevolgen van dien?

Ten derde, wanneer iemand voorwaardelijk in vrijheid gesteld wordt, hoe gaat u daarmee om wanneer voorwaarden... Ik weet het, een vonnis is een vonnis en een uitspraak van de rechtbank is een uitspraak van de rechtbank en dat moet worden gerespecteerd. Maar indien een terrorist in vrijheid wordt gesteld en hij leeft zijn voorwaarden niet na, leunt men dan achterover of schiet men onmiddellijk in actie? Ik ken de rol van de parketmagistraat. Is die voldoende? Is het voldoende dat hij moet wachten op het verslag van de justitieassistent met de voorwaarden of moet hij proactiever kunnen ingrijpen? Indien dat verslag er komt – we hebben dat in een aantal casussen vastgesteld – gaat men dan over tot een arrestatiebevel zodat men de aanhouding kan vorderen en kan seinen, nationaal en internationaal, of leunt men achterover en wacht men dan tot wanneer de strafuitvoeringsrechtbank die voorwaarden desgevallend herroept?

Dat is toch wel iets waar veel burgers zich vragen over hebben gesteld. Hoe gaan jullie daarmee om? Is daar een beleid rond? Gebeurt dat op basis van het dossier? Kan u daar wat meer toelichting bij geven?

Johan Delmulle: Op twee van uw vragen kan ik uitvoerig antwoorden. De laatste vraag, daar zit ik natuurlijk op het domein van het openbaar ministerie bij de strafuitvoeringsrechtbank. Dat zijn gespecialiseerde magistraten. Het zijn ook technische vragen, die laatste. Daar ben ik een beetje terughoudend om mij daar nu al over uit te spreken. Ik weet dat daar een volledige COL over

E021

03-10-2016

Johan Delmulle

bestaat. Als u daar technische antwoorden op wil, en ik voel dat het meer in die richting gaat, dan zou ik daar graag schriftelijk op antwoorden. Ik weet dat dit ook gevoelig ligt en dat is minder uitgesproken mijn domein. Daar zal ik wel voor een antwoord zorgen.

De twee andere vragen, daar kan ik wel onmiddellijk weg mee. Quid met de centrale databank en de ILP-bank? U zei bij DJSOC Terro, maar dat is maar één piste. Wat ik zeg is dat als men één van die zes structuren kiest, dan zijn een centrale databank en een centrale ILP-bank nodig volgens mij. Het hangt er natuurlijk vanaf welke structuur u kiest, waar u ze gaat inplanten. Er is natuurlijk een verschil met de gemeenschappelijke gegevensbank van het OCAD in die zin dat het toepassingsgebied veel breder is wat de centrale databank Terro betreft en de ILP-databank, dan die algemene gegevensbank bij het OCAD, die gefocust zit op de *foreign terrorist fighters*. In de andere databank komt eigenlijk alle informatie uit de onderzoeken samen. Daar komt ook de informatie nationaal, internationaal, geclassificeerd, niet geclassificeerd, nota's van de Veiligheid van de Staat, van de ADIV, als men naar het buitenland kijkt, van de FBI, doorgaans geclassificeerde informatie, dat komt allemaal in de ILP-databank. Dat is juist de rijkdom van de ILP-databank, dat men daar alles samen heeft.

Carina Van Cauter (Open Vld): Het is gewoon om het goed te kunnen begrijpen, want het is echt een vraag die niet alleen ik, maar die vele collega's zich stellen: hoe is dat nu mogelijk dat die informatie niet op de juiste plaats terechtkomt? Ons is altijd gezegd: als een politiemans informatie verwerft, moet dat in een PV en dat PV moet in de ANG. Dat is het luik politie. Die informatie zou, wat het luik politie betreft, volledig moeten zijn. Hetzelfde geldt voor de inlichtingendiensten. Hetzelfde geldt voor BIV. Hetzelfde geldt voor ieder op zich, binnen zijn wettelijke bevoegdheid.

Als die informatie uit die verschillende kanalen samenkomt – u zegt dat die uit verschillende kanalen binnenkomt – in die ANG in een apart vakje belandt – zo stel ik mij dat voor: terrorisme en *foreign fighters*, want dat zijn twee afgebakende luiken, met al die informatie – hoe verschilt dit dan nog van datgene wat u vraagt of suggereert? In welke mate is dat dan niet voldoende?

Johan Delmulle: Ik had daarjuist begrepen dat u over de algemene gegevensbank OCAD praatte, maar u praat ook over ANG, begrijp ik nu.

Carina Van Cauter (Open Vld): ... wettelijke

basis die de geïntegreerde databank eigenlijk heeft opgezet, dus ook met de gerechtelijke informatie van eventuele betrokkenen.

Johan Delmulle: Men heeft nu verschillende databanken terrorisme. De FGP van Brussel heeft er een, die van Antwerpen heeft er een. Ik denk dat als je ze samentelt, je wel boven de tien zit. Antwerpen, Luik, Charleroi...

Carina Van Cauter (Open Vld): En volgens de wet moet dat nu samenkomen?

Johan Delmulle: Nee, ik zie dat nog iets anders, maar ik ben ook geen specialist databanken. Het OCAD met zijn algemene gegevensbank, dat is een specificiteit, dat gaat over *foreign terrorist fighters*. Dat is een OCAD-databank, geen politionele databank. Daar zit informatie in die daarop betrekking heeft van de politie, maar even goed van de inlichtingendiensten of van andere diensten. In de Algemene Nationale Gegevensbank zitten inderdaad voornamelijk de processen-verbaal. Dat is een databank waartoe veertigduizend man van de politie toegang heeft. Daar kan men geen geclassificeerde nota's aan toevoegen.

Ik heb gehoord dat dit één van de items zou kunnen zijn van uw commissie: kunnen geclassificeerde nota's die de politiediensten krijgen van het buitenland of van de Veiligheid van de Staat, ook in die Algemene Nationale Gegevensbank worden gestoken? Ik denk dat dit een brug te ver is. Ik denk dat de geclassificeerde informatie wel haar plaats kan hebben in de ILP-databank, omdat daar alles kan samenkomen, en in de centrale databank terrorisme als men die echt een specifieke bestemming geeft, maar niet in de algemene, grote nationale databank waar iedereen in kan. Zelfs al maakt men daar een beveiligd luikje, dit is onverkoopbaar ten aanzien van het buitenland. Stel u voor: de FBI zendt een geclassificeerde nota "geheim" naar de politie. De FBI heeft een dubbel petje: een petje inlichtingendienst en een petje politiedienst. Dan mogen wij nog zeggen dat het echt beveiligd is, maar als dat in een nationale gegevensbank komt waar veertigduizend man aan kan, dan zeg ik u dat die informatie niet lang zal gegeven worden. We hebben nood aan een databank waar al die informatie samenkomt omdat we daar onze analyses uit moeten kunnen trekken.

Ik ga zelfs nog een stap verder, naar wat ik destijds de cultuur van het geheim genoemd heb.

Als de commissie een internationale aanbeveling zou moeten formuleren, dan is dit een mooie internationale aanbeveling. Ik heb er ooit een

E021

03-10-2016

Johan Delmulle

artikel over geschreven. Ik weet dat het een zijsprong is, maar ik maak die graag af. Ik stel vast dat er vanuit het buitenland steeds meer geclassificeerde informatie wordt aangemeld. Dat plaatst ons in een zeer moeilijke positie, want – ik beperk mij tot Amerika – informatie van het FBI komt aan bij de FGP en informatie van het CIA bij de Veiligheid van de Staat. Als zij daarin aanwijzingen vinden van terroristische misdrijven, dan zullen zij die aanmelden bij het federaal parket, maar dan krijgt men een geclassificeerde “geheime” nota – ik neem het voorbeeld van de Veiligheid van de Staat – met de informatie dat er straks misschien een aanslag op het Europees Parlement kan plaatsvinden. Als die informatie binnenkomt, dan is die geheim. Voor ons is dat geen melding van artikel 29, want als het een melding van artikel 29 betreft, dan dus zouden wij in dezelfde logica die geclassificeerde nota in ons open strafdossier moeten stoppen, wat wij niet doen.

Men kan zelfs dezelfde redenering houden voor de nota van het FBI, die bij de FGP binnenkomt. Moet die informatie in de ANG gestopt worden? Gaat het met andere woorden om politionele informatie? Nee, die heeft een bijzonder karakter. Ik keer terug naar mijn voorbeeld. Ik zou graag dat punt maken, mijnheer de voorzitter. Als er geclassificeerde informatie bij ons komt, dan zitten wij ermee. Wij – ik spreek over het federaal parket – weten op basis van die informatie dat er misschien een aanslag zou kunnen gebeuren op het Europees Parlement, maar wij kunnen die informatie niet vertalen in ons strafdossier. Wat moeten wij dan doen? Wij moeten de declassificatie vragen aan de Veiligheid van de Staat. Wij vragen die en de Veiligheid van de Staat zet alle middelen in om het land waar die informatie vandaan komt ervan te overtuigen dat wij die informatie “gedeclassificeerd” nodig hebben. Het betreffende land zal daar doorgaans niet mee akkoord gaan. Als men zou zeggen dat de Amerikaanse ambassade ook geraakt zal worden, dan zal die informatie misschien gedeclassificeerd worden, maar normaal gezien zal die niet of veel te laat worden gedeclassificeerd. Dat is de regel van de derde dienst, waardoor het land dat de informatie heeft en die aan België meedeelt, in casu aan de Veiligheid van de Staat, eigenaar van die informatie blijft. De informatie kan alleen door dat land gedeclassificeerd worden. Wij zijn dus een beetje gegijzeld want het federaal parket beschikt dus over informatie waarmee het niets kan doen. Dat is heel moeilijk. Als men weet dat die informatie naar het federaal parket is gegaan, dan kan ik mij voorstellen dat de regering en het Parlement denken dat het gerecht ermee bezig is.

Het gerecht is er echter misschien mee bezig als we *chance* hebben en als er al een strafonderzoek lopende is. Als die nota aangeeft dat we niet in de linkerhoek, maar in de rechterhoek moeten zoeken, dan kunnen we die nota gebruiken als sturingsinformatie, zonder die aan het strafdossier toe te voegen. We kunnen aan de speurders dan zeggen dat ze wat meer in de rechterhoek moeten gaan zoeken, omdat daar waarschijnlijk de lamp brandt.

In andere gevallen is het echter mogelijk dat er nog geen strafonderzoek loopt. Dan wordt het pas echt gevaarlijk, want dan komt die informatie tot bij ons, en dan zitten wij daarmee. Iedereen denkt dan dat wij daarmee bezig zijn, maar dat is niet het geval. Wij proberen dan te declassificeren, maar dat is een heel moeilijk verhaal.

Nu kom ik terug tot de databank. Wellicht zullen hier nog specialisten van de ANG komen getuigen. Ik begrijp uw vraag heel goed. Het is ingewikkeld, zelfs voor mij.

Carina Van Cauter (Open Vld): Ik vraag dat ook omdat de volgende reden. Wij hebben een wettelijke basis, een kaderwet, goedgekeurd. In de uitvoering daarvan gaat het in het eerste luik specifiek over de *foreign fighters* en in het tweede luik over terrorisme. Het gaat binnen de algemene databank dus over specifieke vakjes met verschillende niveaus van toegang. Daarmee beogen wij precies tegemoet te komen aan uw bezorgdheden. Zo zit er ook een luik bij, in te vullen door het parket, om al die informatie bij elkaar te brengen.

Als dat wat u voor ogen hebt, echter niet voldoet aan datgene wat is bepaald, dan denk ik dat wij dat moeten onderzoeken. Voor mij is dat niet helemaal duidelijk.

Johan Delmulle: Voor mij is het belangrijk dat er een centrale ILP-databank terrorisme bestaat, waarin alle informatie, geclassificeerd en niet-geclassificeerd, nationaal en internationaal, samenkomt, waarop analyses uitgevoerd kunnen worden en waaruit voorstellen tot prioriteitstelling kunnen voortkomen. Ik zie dat ingeplant bij de speurders die daar elke dag mee moeten werken, maar daaromtrent moeten er keuzes gemaakt worden.

Inzake het strafrecht zijn wij dankbaar voor het feit dat het idee van de strafbaarvoorbereidingshandelingen opgenomen is.

Inzake de financiering terrorisme zou ik het wetsvoorstel ter hand moeten nemen, want dat is

E021

03-10-2016

Johan Delmulle

mij voor een stuk ontgaan. Wel weet ik dat ondertussen de omzetting bezig is van de vierde Europese richtlijn inzake de financiering terro en witwassen, waarin ook sprake is van een definitie van financiering terro. Die zaken moeten op elkaar afgestemd worden.

Carina Van Cauter (Open Vld): De coördinatie loopt.

De **voorzitter**: (...) de procureur-generaal laten antwoorden (...) Nog twee collega's hebben vragen ingediend.

Willy Demeyer (PS): Monsieur le président, je voudrais structurer mon intervention sur deux niveaux. Tout d'abord, revenir sur la proposition de réforme de structure qui est évoquée, et peut-être déjà donner une opinion, puis intervenir sur la police judiciaire et la police administrative et les liens qui sont faits, ou pas, entre les deux.

En ce qui concerne la proposition de réforme de structure, je partage l'opinion qui a été évoquée par M. Pivin tout à l'heure. Il nous disait qu'un certain nombre de constats ont été faits. Des choses sont à améliorer et des dysfonctionnements existent; ceux-ci ne sont pas un problème d'organisation et de structure, mais un problème de fonctionnement de la structure qui a été mise en place récemment. C'est une structure jeune, qui date d'octobre 2014, qui a été précisée au moins deux fois en 2016.

Ne pensez-vous pas qu'il s'agit d'un problème de capacité d'action? Vous avez dit que la capacité peut être infinie et ne pas suffire. Il faut donc travailler sur la priorisation, même si celle-ci est difficile. Ne pensez-vous pas que la responsabilité peut être partagée entre tous les interlocuteurs qui doivent être autour de la table? Cela suppose un partage du renseignement également. En résumé: capacité suffisante mais pas infinie, priorisation des tâches et partage du renseignement.

Cela dit, je note votre suggestion et votre réponse à propos de la DJSOC Terro, d'une part, et de la PJF Bruxelles, d'autre part. On peut constater que, pour l'instant, la PJF Bruxelles a repris la main sur un certain nombre de dossiers, et que cela ne fonctionne pas trop mal à cet égard.

La problématique de la police administrative et de la police judiciaire me permet d'aborder tout d'abord l'hypothèse d'une scission entre autorités hiérarchiques et autorités opérationnelles. Dans la piste n° 3 que vous évoquiez, les polices judiciaires fédérales des cinq arrondissements restent administrativement dépendantes du

directeur judiciaire respectif, mais dépendent opérationnellement du directeur judiciaire de Bruxelles. Or, vous nous parlez de l'unité de commandement. N'est-ce pas contradictoire?

Et surtout, ne pensez-vous pas qu'en prônant une centralisation importante, vous allez perdre l'approche intégrée dans les centres urbains importants que sont, pour l'instant, les cinq centres retenus? Il faut, à mon sens, pour être efficaces sur le terrain, avoir un rapport de confiance et un rapport fréquent en termes de fonctionnement entre le chef de zone, le dirco, le dirju, et le représentant de l'autorité administrative, en l'occurrence le bourgmestre.

Par ailleurs, je voudrais vous interroger sur la manière dont vous voyez les contacts entre l'autorité administrative et l'autorité judiciaire. Vous citez quatre points de contact. Je ne les énumère pas, ils sont dans vos notes et dans le procès-verbal. Mais je suis étonné que vous n'abordiez pas une instance qui, à mon sens, est importante, qui est le conseil zonal de sécurité.

Le conseil zonal de sécurité réunit les autorités administratives, les autorités judiciaires et les autorités locales de police, et il est présidé par le bourgmestre qui le convoque – il faut évidemment prendre les convenances de tout le monde, il faut préparer l'ordre du jour ensemble –, qui établit l'ordre du jour, qui juge de la périodicité. C'est un lieu de concertation et de coordination qui doit se réunir au moins deux fois par an.

Pour ce qui me concerne, je le réunis beaucoup plus souvent, ce qui permet d'aborder tous les problèmes qui peuvent nous concerner et notamment celui relatif à la radicalisation et au terrorisme.

Je voudrais avoir votre sentiment à cet égard. Pensez-vous que c'est ou non important? Quels avantages y voyez-vous et que faudrait-il faire de ces derniers?

Il est important pour nous, qui prenons des responsabilités, d'avoir des interlocuteurs que nous connaissons, qui nous connaissent et qui connaissent le terrain. Je voudrais d'ailleurs vous interroger au sujet d'un problème que j'ai rencontré et qui peut présenter un certain intérêt. Ma question porte sur la manière dont on travaille sur la formulation des éléments qui sont recueillis par la police judiciaire fédérale, par le parquet et qui sont destinés aux autorités administratives. Ainsi, par exemple, j'ai pris la responsabilité de fermer une mosquée pour des raisons liées au terrorisme, ce sur la base d'un rapport du procureur du Roi. Ce dernier se basait sur des

E021

03-10-2016

Johan Delmulle

jugements. Nous nous inscrivons dans un langage judiciaire. Le procureur du Roi a eu la gentillesse – c'est ici également la preuve de sa compétence – de traduire les jugements dans une note que j'ai pu utiliser administrativement. On sait que pour fermer un établissement le Conseil d'État nous demande de répondre à sept conditions et il faut que ces dernières émanent d'actes officiels (actes administratifs, procès-verbaux, jugements). Il est donc, selon moi, important de travailler sur ce volet. J'ai constaté que cela n'était pas le cas partout. Pensez-vous que la formation des policiers et des magistrats soit suffisante? En effet, je constate que quand nous pouvons agir de façon efficace dans les villes, c'est grâce à la conjonction de la police administrative et de la police judiciaire qui permettent de prendre en tenaille les situations problématiques et les délinquants.

Johan Delmulle: Wat de eerste vraag betreft, ik heb het al gezegd, ik meen dat men moet werken op de structuur, op de minimale capaciteit, op een voorstel van prioriteitenstelling, en uiteraard, zoals gezegd in mijn voorstel over de burgerinfiltranten, op de uitbouw van de informatiepositie.

Dat zijn de vier pijlers, die ik in mijn discours naar voren heb willen brengen.

Wat de administratieve en gerechtelijke politie betreft, en de *approche intégrée*, heb ik in mijn tekst en in mijn uiteenzetting al gezegd dat het niet is omdat de focus nu ligt op de FGP, dat de rol van de lokale politie niet het allerbelangrijkst zou zijn.

Ik heb heel duidelijk gezegd dat elke lokale politiedienst en elke FGP die geen gespecialiseerde onderzoekseenheid naar terrorisme binnen de rangen telt, dus alle FGP's behoudens die vijf, zijn informatiepositie moet uitbouwen volgens mij. Zij moeten actief blijven voor het inwinnen en delen van informatie over terrorisme, over gewelddadig radicalisme, over extremistisch geweld. Zij moeten de lijsten van de bestuurlijk te volgen individuen en groepen blijven volgen.

Ik vind het heel belangrijk dat de lokale politie en de FGP de strafonderzoeken naar misdrijven die gelinkt zijn aan de materie van Terro, of die als voedingsbodem kunnen dienen, blijft voeren onder leiding van de lokale procureur des konings. Wij kennen het voorbeeld van Plan Canal: de wapens, de drugs, de valse documenten. Men kan daar ook de inbreuken op de wet van 30 juli 1981 aan toevoegen: racisme, xenofobie, of op die van de wet van 2007: discriminatie.

Ik meen dat wij ook de andere FGP's en lokale politiediensten in het hele verhaal moeten betrekken, in die zin dat zij op een bepaald moment steun zullen moeten kunnen bieden aan de vijf grote FGP's. Ik kan mij voorstellen dat er in bepaalde gevallen een capaciteitstekort kan zijn voor het gerechtelijke werk wanneer men bijvoorbeeld langdurig in niveau 4 werkt en er effectief een aantal grote onderzoeken aan het lopen is waarop men massaal moet enquêteren. Ik meen dat het dan nuttig is dat ook de andere FGP's desgevallend hun steentje bijdragen, mocht men er niet komen met de grote onderzoekseenheid van de vijf in terreuronderzoek gespecialiseerde eenheden van de grote steden.

Ik heb mijzelf trouwens al de vraag gesteld hoe men de grote rechediensten kan doen samenwerken. Het gaat om grote eenheden daar in Antwerpen, Brussel, Luik, Charleroi, Gent, bij de lokale recherche. Men kan eventueel ook terugvallen op artikel 62, 8° van de wet op de geïntegreerde politie.

Wat wij niet mogen vergeten, is dat alle ankerpunten eigenlijk al in de wet staan.

Op dit moment kan de procureur des Konings, de federale procureur, al verschillende diensten laten samenwerken en dan, krachtens ons Wetboek van Strafvordering, bepalen welke van die diensten de leiding zal nemen, welke van die diensten het hoofd van het onderzoek zal zijn. Dat staat met zo veel woorden in artikel 7 van de wet op het politieambt en in artikel 28ter van het Wetboek van Strafvordering.

Wat de contacten tussen de administratieve en den gerechtelijke overheden betreft, ik heb inderdaad vier pistes aangereikt, met name de overlegvergaderingen openbare orde op het federaal parket en de wetgeving die de Dirjud nu al verplicht om de burgemeester te informeren. Die wetgeving is vandaag al vrij breed. Dan heb ik ook de algemene gegevensbank FTF aangehaald, met de inlichtingenfiche en de informatiekaart voor de burgemeester. Tenslotte heb ik ook LTF vermeld.

De zonale veiligheidsraad is van een andere aard. Ik heb het over het delen van operationele informatie, heel concrete informatie uit dossiers. De zonale veiligheidsraad bespreekt niet de inhoud van concrete strafonderzoeken waaruit informatie zou moeten worden gegeven.

Ik vind de zonale veiligheidsraad heel belangrijk, maar ik vind ook het arrondissementeel

E021

03-10-2016

Johan Delmulle

rechercheoverleg heel belangrijk. Ik vind ook het provinciaal veiligheidsoverleg heel belangrijk. Al die beleidsmatige overlegorganen die gericht zijn op concertatie en coördinatie, moeten er absoluut ook zijn, maar dat is voor mij van een andere orde.

Dan over de opmerking met betrekking tot het sluiten van de moskee op basis van het verslag van de procureur op basis van een vonnis. Ik denk dat het een goede zaak geweest is dat de procureur dat vonnis aan de burgemeester heeft bezorgd.

Ik kan mij voorstellen dat andere procureurs dat wellicht ook zouden doen, ook al krijgen we niet alle dagen zulke vonnissen. Ik blijf erbij dat voor de informatiedeling vanuit het strafonderzoek, van de elementen die nuttig kunnen zijn voor de bestuurlijke overheden om maatregelen van bestuurlijke aard te nemen en die zowel raken aan openbare rust, gezondheid als veiligheid, in eerste instantie een politionele infolux moet worden geïnstalleerd en dat wij moeten terugvallen op de wet op het politieambt, omdat de gerechtelijke directeur daaraan al sinds jaar en dag is gebonden.

Willy Demeyer (PS): Monsieur le président, dans les quatre exemples cités par M. le procureur, les bourgmestres sont peu impliqués. Dans la concertation pour l'ordre public, c'est le chef de zone qui intervient. La loi sur la fonction de police fait peser des obligations sur les policiers mais ne s'adresse pas au parquet. Les bourgmestres ne sont pas dans les task forces locales et la fiche d'information ne doit pas être transmise obligatoirement. Cela dépend des fonctionnements. En ce qui me concerne, c'est le conseil zonal qui est important. Je voudrais vous rendre attentif au fait que nous avons une responsabilité importante d'une manière générale, y compris dans les priorités que nous indiquons à la police locale. La police locale peut être nécessaire à venir en appoint. Ici, nous pouvons être dans un problème de choix de priorités. Je vous invite à considérer que les bourgmestres doivent être suffisamment impliqués en manière telle qu'ils perçoivent bien la nécessité de déléguer suffisamment de forces.

Johan Delmulle: Ik wil daaraan nog toevoegen dat de hele structuur tot op vandaag erop is gericht dat als de lokale zonechef van de informatie op de hoogte is, we ervan uitgaan dat hij de link legt naar de burgemeester.

Als wij in alle overlegorganen waar de lokale politie zit ook nog de burgemeesters daarbij

moeten zetten, ... We gaan ervan uit dat als de lokale zonechef het weet, hij zijn burgemeester op de hoogte brengt. Als er een informatiekaart is, moet die aan de burgemeester worden doorgegeven.

De voorzitter: U moet zich verstaan met uw zonechef.

Willy Demeyer (PS): Monsieur le président, c'est une précision importante.

Le président: Oui, c'est important.

In der Beschränkung zeigt sich der Meister. Collega Verherstraeten zal dat illustreren.

Servais Verherstraeten (CD&V): Ik zal pogen uw woord gestand te doen, mijnheer de voorzitter.

Mijnheer de procureur-generaal, in uw exposé van vorige week hoorde ik dat de structuren van Justitie in orde zijn, dat de samenwerking in orde is en dat het volk in orde is, maar dat er bij de politie te weinig volk is en dat de structuren ervan aangepast moeten worden. Nochtans denk ik dat zij beiden met dezelfde problematiek worden geconfronteerd: een hoge terroristische dreiging, daardoor ook een veelheid aan dossiers en informatie en problemen met de informatiedoorstroming.

Wat de samenwerking bij de federale politie, tussen de geconcentreerde en gedeconcentreerde diensten betreft, hetzelfde probleem doet zich voor op het niveau van Justitie, met het federale parket en de lokale parketten en de delegatie ertussen. U pleit voor eenheid van commando en als het ware bepaalde gezagsverhoudingen bij de politie. Hoe werkt die hiërarchie dan bij Justitie? Wie heeft daar de leiding? Als men een beroep doet op lokale magistraten, zijn dat dan steeds dezelfde, zodat er een specialisatie is? Zijn er daar werkelijk geen problemen? Hoe werkt het?

U vroeg meer volk voor de politie. Mag ik even in de huid van de minister van Begroting kruipen? Wij hebben, in vergelijking met onze buurlanden, meer politiemensen dan gemiddeld.

De voorzitter: Dat was mijn opening, zopas. U was iets te laat.

Servais Verherstraeten (CD&V): Waarvoor mijn verontschuldiging, mijnheer de voorzitter.

Als die vraag reeds gesteld is, zal ik daarop niet dieper ingaan.

E021

03-10-2016

Johan Delmulle

Mijnheer Delmulle, over de structuur, los van de capaciteit, u zegt eigenlijk dat de federale politie geen pendant heeft, dat u te weinig beroep kunt doen op gedeconcentreerde diensten en dat u de percentages die u afsprekt, niet haalt. U suggereert bovendien een structuurhervorming. Maar keert u de problematiek daardoor als het ware niet om?

Johan Delmulle: U zegt dat bij Justitie structuur, volk en organisatie in orde is en ik beaam dat, ik vind van wel. Om u een voorbeeld te geven, als er een onderzoek in Antwerpen zou zijn rond terrorisme, zal dat in eerste instantie opgevangen worden door de lokale procureur, dan zal dat naar de gespecialiseerde magistraat terrorisme van het lokaal parket gaan, die zal dat aanmelden aan het federaal parket. Bij het federaal parket zal dat gefederaliseerd worden, zal het onderzoek toevertrouwd worden aan, in dit geval, de FGP van Antwerpen – ik ga wat kort door de bocht hoor – en de lokale gespecialiseerde magistraat terrorisme van het parket van Antwerpen zal op dat moment gedelegeerd worden, fysiek blijft hij ter plaatse, maar hij wordt gedelegeerd naar het federaal parket. Daardoor werkt hij met twee petjes, in het algemeen blijft hij zijn petje houden van lokaal procureur, maar in dat specifiek onderzoek zet hij het petje van federaal magistraat op, waardoor hij onder leiding en gezag van de federale procureur valt. Men gaat dus een federale magistraat hebben en een lokale gedelegeerde magistraat. Ik kan maar vaststellen dat het goed loopt.

Ik pleit niet om meer volk; ik pleit ervoor dat er een minimale onderzoekscapaciteit vastgelegd wordt. Die discussie moet eens gevoerd worden. Wij moeten stellen dat voor terrorisme bij de politie de capaciteit 400 moet bedragen, ik zeg maar iets. Op die manier wordt dat een ankerpunt, niet alleen voor de federale procureur, die goed weet dat hij er 400 heeft, maar ook voor de lokale procureur, die weet dat er van die 400 zoveel zitten op de FGP van Brussel, hij weet dan dat al de rest voor hem kan werken.

Wij zien nu echter dat die 15 % in Brussel 20 wordt, 25, 30 en nu 46. Wat zullen wij doen als wij volgend jaar aan 65 % zitten? Zullen wij dan de boeken toedoen op het vlak van groot banditisme? Ik kan u voorbeelden geven van criminaliteitsdomeinen waar het nu minder druk is, zo zal ik het maar stellen. En dat is niet omdat de magistraten niet willen werken, maar wel omdat de enquêteurs bezig zijn met terrorisme.

Ik vraag dus wel een minimale onderzoekscapaciteit, maar men moet ze onmiddellijk koppelen aan de discussie van

prioriteitenstelling. Ik kom dus altijd terug op hetzelfde verhaal. Volgens mij keer ik het niet om, ik vraag niet noodzakelijk meer mensen, ik vraag dat men eens de discussie houdt, zegt dat men zo veel onderzoekscapaciteit nodig heeft en dan een gedragen voorstel van prioriteitenstelling daaraan toevoegt en dat men de structuur hervormt, zodat die efficiënter wordt.

De **voorzitter:** Het punt is dan gemaakt.

Ik ben de tolk van ons allen als ik u dank voor uw omstandige antwoorden. De vraagstelling was ook omstandig. We hebben onze tijd genomen.

Ik denk dat het document dat u hebt ingediend een belangrijk document is, waarop we in de finale deliberatie over de aanbevelingen zeker zullen terugkomen. Het is ook niet uitgesloten dat wij bij meer punctuele zaken misschien een beroep op u moeten doen, maar dat zullen we u dan wel laten weten.

Ik dank u voor uw passage, mijnheer de procureur-generaal.

Na lezing, volhardt en tekent,

.....
Johan DELMULLE

E021

03-10-2016

André Vandoren

Hoorzitting over het luik "veiligheidsarchitectuur" met de heer André Vandoren, voormalig directeur van het Coördinatieorgaan voor de Analyse van de Dreiging (OCAD).
Audition sur le volet "architecture de la sécurité" de M. André Vandoren, ancien directeur de l'Organe pour la Coordination de l'Analyse de la menace (OCAM).

De **voorzitter**: Collega's, wij hernemen onze werkzaamheden.

Op de agenda staat de hoorzitting met de heer Vandoren.

U weet dat de heer Vandoren meerdere functies heeft bekleed. Hij is de gewezen directeur van het OCAD, hij is ook voorzitter geweest van het Comité P en hij is federaal magistraat geweest. Daarom oordeelde de commissie dat het interessant zou zijn om even met u van gedachten te wisselen.

Zoals u weet, moet ik u eerst de eed afnemen.

Ik herinner er u aan dat conform artikel 4, § 1, van de wet van 3 mei 1880 op het parlementair onderzoek, gewijzigd bij wet van 30 juni 1996, de onderzoekscommissie alle in het Wetboek van Strafvordering omschreven onderzoeksmaatregelen kan nemen. Ze kan onder meer getuigen onder eed horen.

Alvorens u te vragen de eed af te leggen, wens ik de aandacht te vestigen op het laatste lid van artikel 8 van bovenvermelde wet, volgens hetwelk iedere getuige kan aanvoeren dat hij, door naar waarheid een verklaring af te leggen, zich zou kunnen blootstellen aan strafvervolgning en derhalve getuigenis weigeren (zie ook artikel 14, 3, g van het internationaal verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten van 19 december 1966, bekrachtigd bij wet van 15 mei 1981).

Dat betekent dat u het recht heeft om te zwijgen wanneer u meent dat uw publieke verklaring later tegen u zou kunnen worden gebruikt in een strafvordering.

Ik wil er vervolgens nog de nadruk op leggen dat u, krachtens artikel 9 van dezelfde wet, voor valse getuigenis kan worden gestraft met een gevangenisstraf van twee maanden tot drie jaar en u voor een termijn van ten minste vijf ten hoogste tien jaar kunt worden ontzet uit het recht om te kiezen of verkozen te worden.

Tenslotte, wijs ik u erop dat tengevolge van artikel 3 van voornoemde wet de geheimhouding van uw verklaringen niet is gewaarborgd tenzij het gaat om verklaringen afgelegd tijdens een vergadering met gesloten deuren en waarvoor de commissie zich uitdrukkelijk heeft verbonden de geheimhouding in acht te nemen. Bovendien is ieder stuk dat u aan de commissie zou overleggen vatbaar voor openbaarmaking.

Na deze verduidelijking vraag ik u de eed af te leggen door de hand op te heffen en de volgende woorden te herhalen: "Ik zweer de gehele waarheid en niets dan de waarheid te zullen zeggen."

De heer Vandoren legt de eed af.

Waarvan akte.

Mijnheer Vandoren, ik geef u graag het woord voor een korte inleiding, als u dat nuttig acht. Daarna zullen de commissarissen en ikzelf vragen stellen om wat nader in te gaan op een aantal aspecten.

André Vandoren: Ik heb verschillen vragen gekregen en zal ze even overlopen.

Hoe verliep de samenwerking tussen de politie- en veiligheidsdiensten? Werd er voldoende informatie aangereikt? Waren er specifieke problemen?

Laten wij klaar en duidelijk zijn. Toen ik toekwam, in 2008, waren wij nog bijna in een inloophase. Wij hebben toen contacten gelegd met de verschillende diensten. Hoe langer hoe meer hebben wij een goede samenwerking kunnen bekomen met de verschillende steundiensten.

Een punt in de wet waar men natuurlijk geen antwoord op heeft, is de uitdrukking "relevante informatie". Wat is relevante informatie? Het is ontegensprekelijk zo dat een dossier, als ik mij zo oneerbiedig mag uitdrukken, in het algemeen een soort van puzzel is, waarvoor iedereen stukken aanbrengt. Het is mogelijk

E021

03-10-2016

André Vandoren

dat men op een zeker ogenblik 80 of 90 procent heeft van de puzzel, maar dat de sleutel voor heel de zaak ergens op een van 5 procent is. Het is geen eenvoudige zaak om alle gegevens bij elkaar te brengen en te kunnen evalueren. Een ding is absoluut zeker, ik heb er altijd voor gezorgd dat de samenwerking met de steundiensten zo goed mogelijk verliep, met respect voor ieders specificiteit.

Is de uitbreiding van de bevoegdheden van het OCAD niet mede het gevolg van te weinig samenwerking tussen de diensten? In het bijzonder spreken wij over de intrekking van paspoorten en identiteitskaarten en de *freezing of assets*.

Ik zou in dit verband durven stellen dat het net een verbetering is van de samenwerking, maar dat het zeker niet te wijten is aan te weinig samenwerking. Net door het tot de bevoegdheid te maken van het OCAD, valt het alweer onder het verzamelen van informatie. Ik geef een voorbeeld. Rond 2009-2010 hebben wij contact gehad met de CTIF, die zich zorgen maakte over de financiering van terrorisme. Wij hebben toen in dat verband aan onze twee voogdijministers de toelating gevraagd om een soort samenwerkingsprotocol uit te kunnen werken met de CTIF. Dat werd toegestaan en dat protocol is tot stand gekomen. Waarom? Wij spreken wel altijd over terrorisme, maar wat uiteindelijk ook heel belangrijk is, is het radicalisme en het extremisme. Er is namelijk geen enkele terrorist die op een dag wakker wordt en zegt: ik ben een terrorist. Dat is een proces. Om dat proces te kunnen realiseren, is er geld nodig. Ik denk dus dat wij ons alleen maar kunnen verheugen over de evolutie zoals wij ze gekend hebben en dat wij op dit vlak in de goede richting gaan.

Zijn de huidige dreigingsniveaus de juiste en voldoende, bijvoorbeeld niveau 2+? Men kan eventueel, als men wil, drie, vier, vijf of zelfs tien niveaus bijmaken. Ik denk echter te kunnen stellen dat wij altijd op de juiste manier de evaluaties hebben kunnen maken met het gebruik van de vier niveaus. Uiteindelijk is de situatie opeens veranderd op 15 januari 2015, met de gebeurtenissen in Verviers. Van 2008 tot dan hebben wij altijd niveau 2 behouden voor het hele land. Het is een feit dat wij soms het niveau 2+ naar voren brachten, zeker in 2014, toen wij potentiële dreigingen en bewegingen voelden opkomen. Wij hadden echter niet de informatie om naar een hoger niveau te gaan, vandaar dus niveau 2+. Ik durf gerust stellen dat ik steeds de politiek gevolgd heb om een zo laag mogelijk niveau te behouden, om de bevolking niet ongerust te maken. Vanaf het ogenblik dat het noodzakelijk was, hebben wij telkens het niveau verhoogd. Als ik zeg "ik", dan is dat omdat ik uiteindelijk de beslissing ondertekende.

Bij het OCAD heb ik dergelijke beslissingen altijd genomen in samenspraak met de verschillende mensen die specifiek in de materie van de evaluatie actief waren alsook in samenspraak met mijn collega, de adjunct-directeur.

Het is een feit dat de enige keer dat ik niveau 4 heb afgekondigd, met name in de periode van eind 2015, ten tijde van de aanslag op het Joods Museum was. Op dat ogenblik wisten wij helemaal niet welke richting wij uitgingen. Wij hebben toen niveau 4 afgekondigd voor de ambassade van Israël en voor de Joodse belangen. Na enige evaluatie, iedere keer in samenspraak met de steundiensten, hebben wij het dreigingniveau opnieuw verlaagd naar niveau 3. Laten wij klaar en duidelijk zijn, van 2008 tot 15 januari 2015 was er permanent niveau 2, met dien verstande dat er ook niveau 3 was voor de Amerikaanse ambassade, voor de Joodse belangen en voor de Israëlische ambassade. Die maatregel was al vóór mijn aantreden in voege.

Het is ook een feit dat wij op het gebied van de evaluaties, eens wij met 15 januari 2015 zijn geconfronteerd, hebben vastgesteld dat wij de methodologie voor het nemen van de beslissingen enigszins moesten aanpassen, wat dan ook gebeurd is. Dat is gebeurd in samenwerking met de FOD P&O, die ons daarin serieus heeft gesteund, onder andere bij het uitwerken van een nieuwe methodologie, en in samenspraak met onze verschillende steundiensten.

Zoals u hebt kunnen vaststellen in de statistieken die de heer Van Tichgelt u heeft medegedeeld, is er in vergelijking met het begin een enorme stijging van de evaluaties, zeker voor de voorbije jaren. Ik zal u zelfs zeggen dat er tussen 2008 en 2012 ook serieuze stijgingen zijn geweest, maar niet zoals tussen 2012 en vandaag.

Over de samenwerking tussen de veiligheids- en politiediensten kan ik u meegeven dat ik heb kunnen vaststellen dat deze altijd constructief is verlopen. Op het gebied van embargo's voorziet de wet op het OCAD in embargo's vanaf het ogenblik dat een en ander een gevaar betekent voor de veiligheidsdiensten, voor het gerechtelijk onderzoek, voor Buitenlandse Zaken of voor de douane. In de periode dat ik er was,

E021

03-10-2016

André Vandoren

ging het vooral om embargo's op gerechtelijk vlak, zoals bepaald in de wet, telkenmale in afspraak met de federale procureur.

Het is ook een feit dat er eind 2014 een embargo is gekomen van een van de diensten met betrekking tot het dossier in Verviers, wat natuurlijk, gezien de omstandigheden, helemaal met de realiteit overeenstemde.

Hoe verliep de samenwerking tussen het OCAD, het crisiscentrum en de regering?

Op dat vlak hebben wij geen noemenswaardige problemen te melden. Er werd altijd heel open samengewerkt.

Natuurlijk hadden wij dagelijks contact met het crisiscentrum omdat alle evaluaties van ons naar het crisiscentrum gingen. Bovendien was het crisiscentrum sterk vragende partij op het gebied van het bekomen van evaluaties. Die samenwerking is altijd heel goed geweest.

Voor de samenwerking met de regering is het ontegensprekelijk zo dat met de Nationale Veiligheidsraad telkenmale de evaluaties naar voren werden gebracht en telkenmale ook de redenen werden uiteengezet. Ook werden de gestelde vragen telkenmale beantwoord.

Hoe kan de internationale samenwerking van de politie en van de veiligheidsdiensten worden geoptimaliseerd?

De politie heeft instrumenten zoals Schengen, Europol en Interpol. Op dat vlak hebben regelmatig vergaderingen met uitwisseling van informatie plaatsgevonden.

Het is een feit dat de veiligheidsdiensten ook structuren hebben. Ik ken er maar één, namelijk de Club van Bern. Ik weet echter ook van de veiligheidsdiensten dat zij op dat vlak regelmatig vergaderingen hadden om informatie uit te wisselen en samen te werken.

Hoe ver staat het OCAD met de dynamische databank en lijsten? Wat kan beter?

Het is belangrijk goed te begrijpen waarover die actuele databank gaat. Men moet uiteindelijk naar 2012 terugkeren. Wij moeten klaar en duidelijk zijn. In de jaren vóór juni-juli 2012 vertrokken sommige personen uit België om naar Afghanistan, Somalië of Irak te gaan.

We mogen niet vergeten dat de moordenaar van commandant Massoud een persoon was die houder was van een Belgisch paspoort. We mogen ook mevrouw Degauque niet vergeten die zich als zelfmoordterroriste heeft opgeblazen in Irak. Er waren er ook enkele in Somalië. Er is echter sprake van enkele mensen. Het was makkelijk te tellen op een hand, maximum twee handen.

Wat stellen wij echter vast in 2012? We stellen vast dat er een volledige verandering is, namelijk dat er verschillende mensen vertrekken. Het waren geen enkelingen, maar enkele tientallen die vertrokken of op het punt stonden te vertrekken naar Syrië. We voelen dat op basis van de informatie die komt via de steundiensten, maar tevens door de activiteiten van het plan Radicalisme.

Toen hebben wij vergaderingen georganiseerd. In oktober 2012, in samenspraak met het federaal parket, de militaire inlichtingendiensten, de Veiligheid van de Staat, de federale politie en Buitenlandse Zaken, zijn wij het erover eens geraakt om een lijst op te stellen met verschillende categorieën. Die lijst is zeer goed opgevolgd. Er werd regelmatig vergaderd. Dat is de oorsprong en de basis om te komen tot wat wij nu kennen, de fameuze databank van de *Foreign Terrorist Fighters*.

Ik denk dat het belangrijk is te onderstrepen dat wij een van de eerste landen van Europa zijn die dit hebben ontdekt. Ik kan u ook zeggen dat wij, vanaf het ogenblik dat wij die informatie hadden, met onze buitenlandse collega's contact hebben opgenomen. Zij zetten soms grote ogen toen wij hen daarover spraken.

Ik denk dat wij op dat vlak werkelijk baanbrekend werk hebben geleverd in België. Wanneer ik zeg "wij", dan heb ik het over alle diensten. Dit heeft ons de mogelijkheid geboden om zo goed als mogelijk op de bal te kunnen spelen.

E021

03-10-2016

André Vandoren

Het is ook een feit dat wij in dat kader met de operationalisering van het plan Radicalisme een heel stel initiatieven hebben genomen, bijvoorbeeld in West-Vlaanderen. Wij hebben ook initiatieven genomen in Arlon, Eupen, Verviers, Luik, Brussel, Vilvoorde en Mechelen om telkens informatie te laten doorstromen en er de aandacht op de vestigen.

Ook hier wens ik te stellen dat wij telkens zeer goed werden ontvangen. Er is sprake van een daadwerkelijke return.

Is het niet beter om verwerkte informatie te krijgen in plaats van brute informatie, van bijvoorbeeld de politie? Ik kom terug op wat ik in het begin zei. In artikel 6 van de OCAD-wet heeft men het over "relevante" informatie. Wat is relevante informatie? Het is ontegensprekelijk zo dat wij na de zaak-Verviers hebben vastgesteld dat wij op dat ogenblik werden overstelpt door de politie met informatie, daar waar er vroeger niet zo veel informatie toekwam. Mijn collega heeft dit met statistieken klaar en duidelijk aangetoond. Het is ontegensprekelijk zo dat de meeste informatie wordt aangereikt door de geïntegreerde politie.

Het is een feit dat de oorsprong van informatie belangrijk is qua kwaliteit en return. Als wij spreken van radicalisme dan mogen we niet vergeten wie een van de sleutelfiguren is van dit radicalisme, namelijk de wijkagent. De wijkagent is dikwijls de eerste persoon die vaststelt dat er iets evolueert. Bij de informatie die hij overmaakt en bij zijn evaluatie ervan, is return heel belangrijk. Om die reden kan verwerkte informatie in de twee richtingen een voordeel bieden.

Ik kom terug tot het probleem van de definitie van "relevante informatie". Ik vrees dat wij daar dikwijls over hebben nagedacht, samen met sommige van onze steundiensten. Dit is helemaal geen gemakkelijk antwoord.

Moet er niet worden gezocht naar een betere samenhang tussen veiligheid (OCAD) en risicoanalyses (Crisiscentrum en diensten)? Ik denk dat de wetgever op dat vlak een zeer goede keuze heeft gemaakt. Men bepaalt enerzijds de dreigingsanalyse en anderzijds de risicoanalyse, en de maatregelen die moeten worden getroffen. Ik denk dat dit heel goed is want uiteindelijk kan men beiden niet vermengen.

Maar het is ook een feit en dat moeten we leren, namelijk het uitwerken van een veiligheidscultuur. Men moet niet wachten dat er werkelijk een dreiging is met betrekking tot één of andere instelling en ondertussen geen maatregelen treffen. Ik denk dat dit heel belangrijk is vanaf het ogenblik dat men leeft in een niveau 3 of in een niveau 2+ en de verschillende potentiële targets die in de evaluaties van het OCAD vermeld worden op basis van de informatie die ons aangereikt wordt. Het is een feit dat men op dat vlak een maximum aan informatie moet kunnen gebruiken op gebied van die veiligheidscultuur.

De laatste vraag was of er zaken zijn misgegaan voor en naar aanleiding van de aanslagen in het Joods Museum, Parijs en, recent, in Brussel. Voor de zaak van het Joods Museum denk ik dat het heel belangrijk is te kunnen stellen dat wij op het ogenblik dat het zich voorgedaan heeft, geen enkele informatie, zelfs algemeen, hadden met betrekking tot een aanslag op het Joods Museum. Wat Parijs betreft, hadden wij op het ogenblik zelf ook geen informatie. Wat recent Brussel betreft, daar zal ik mij niet over uitspreken, want die materie kan ik zeker niet bespreken.

Ik wens even terug te komen op de evaluatie die wij gedaan hebben eind november met betrekking tot niveau 4 in Brussel. Ik zal het niet snel vergeten. Het was een vrijdagavond en de personen met permanentie bellen mij op om te zeggen dat zij informatie hebben gekregen van een steundienst waar niet naast gekeken kan worden en nog wordt bevestigd nog door een andere steundienst. Ik ben terug naar Brussel gegaan. Mijn collega is ook teruggekomen. Samen met de verschillende specialisten van die materie bij ons hebben we dan de beslissing genomen om op vrijdagavond niveau 4 af te kondigen. We gingen dat behouden tot de zondagmiddag.

De zondagmiddag waren we terug samen en hebben dan de beslissing genomen aan de Nationale Veiligheidsraad een niveau 3 voor te stellen. Zo gezegd, zo gedaan. We komen naar de vergadering van de Nationale Veiligheidsraad en op het ogenblik waarop ik dat wil mededelen, krijg ik een telefoon van mijn collega met de mededeling dat er nieuwe info is en ik aan de verantwoordelijke van de steundienst die daar bij mij is moet vragen dit te checken met zijn dienst. Dit is gebeurd en het eminent karakter werd daar bevestigd, zodat we tijdens de vergadering zelfs meegedeeld hebben dat het geen niveau 3 kon worden maar dat niveau 4 behouden zou worden tot de woensdag. Dan doen wij een evaluatie over de eminentie van het karakter. Dan is dat de donderdag inderdaad herleid geworden naar een niveau 3. Ik wenste dat

E021

03-10-2016

André Vandoren

toch ook even mee te delen. Dat was het in het kort.

Ik zou er nog iets willen aan toevoegen. U hebt gezegd dat ik een federaal magistraat ben geweest. Dat is niet juist. Nee. Federaal magistraat is de derde fase. In het begin, in 1985, hebben wij de CCC gedaan als magistraten van het parket Brussel. In 1991 heeft men toen bij circulaire de nationale magistraten gecreëerd. En in 1997 heeft men de nationaal magistraat gecreëerd en nadien het federaal parket. Ik ben nooit bij het federaal parket geweest, maar wel nationale en nationaal magistraat geweest.

De **voorzitter**: Een belangrijke correctie. Ik ga u niet tegenspreken wat dat betreft, mijnheer Vandoren.

Ik heb twee vragen en één die daarbij aansluit. Eerst en vooral, de wetgever heeft ervoor geopteerd dat oor wat de bepaling van de dreigingsanalyse aangaat, het OCAD in volle onafhankelijkheid moest kunnen opereren, ook ten overstaan van de politiek. Dat is belangrijk. Er zijn landen die een andere cultuur hebben of een ander systeem hebben waarbij de politiek, de regering zeg maar, tussenkomt. Wij kennen zelfs ook landen als Frankrijk waar bijvoorbeeld een systeem bestaat zoals de noodtoestand. Hier doet het OCAD dat, in volle onafhankelijkheid.

Hebt u tijdens uw loopbaan bij het OCAD ervaren dat er ooit enige druk is geweest vanuit de politiek of vanwege de regering of wie ook, om de dreigingsanalyse te bepalen, te beïnvloeden? Vorige keer werd hier gesproken over een hefboomfunctie: de maatregelen die voortspruiten uit de analyse van de dreiging eens die is bepaald, worden niet meer door het OCAD genomen maar door een andere instantie.

Mijn tweede vraag sluit hier onmiddellijk bij aan. U zegt dat de wetgever verstandig is geweest door die uit mekaar te houden. In het ene geval is het OCAD onafhankelijk, in het andere geval gaat het over het crisiscentrum waar natuurlijk de maatregelen worden bepaald, samen met, in overleg met, in samenspraak met de mensen ook van de regering. Hebt u soms de indruk gehad dat bij de bepaling van de dreigingsanalyse u uitging van een bepaalde analyse en dat de maatregelen die vervolgens werden genomen, eigenlijk niet in verhouding waren tot wat u had bepaald als dreigingsanalyse? Ik geef altijd als voorbeeld dat men na de aanslagen in Parijs hier in Brussel heel ingrijpende maatregelen heeft afgekondigd, maar dat heeft men niet herhaald toen de aanslagen zijn gepleegd in Maalbeek en in Zaventem. Toen heeft men gekozen voor andere maatregelen. Kunt u daar wat uitleg bij geven? Ik weet wel dat u op een bepaald moment bent weggegaan, maar u hebt het toch wel van nabij gevolgd.

Een laatste vraag stel ik u heel nadrukkelijk. Er is een wettelijke verplichting om u informatie over te maken, als OCAD bedoel ik dan. Hebt u van geen diensten weerwerk ontvangen? Hebt u altijd de volle medewerking kunnen hebben van alle diensten? Of zijn er bepaalde diensten waarvan u zegt dat die het deden met meer aarzeling, al is "aarzeling" het juiste woord niet, maar die minder enthousiast waren en anderen meer enthousiast? Ik heb het dan specifiek over de inlichtingendiensten. Heeft het OCAD van de inlichtingendiensten altijd de volle bereidheid gevoeld tot samenwerking?

Dat zijn mijn vragen.

André Vandoren: Wat de onafhankelijkheid van het OCAD betreft, het OCAD is ten opzichte van zijn steundiensten onafhankelijk, maar ook niet, en dat is het best zo, in die zin dat wij niet iets mogen uitvinden. Wij moeten steunen op de informatie die ons aangereikt wordt. Dat is heel belangrijk. Wij hebben altijd in eer en geweten en collegiaal beslissingen genomen. Als er vragen gesteld werden, hebben wij die telkenmale beantwoord. Wij hebben daarbij geen druk, uit de ene of andere richting, hoger of lager, ondervonden. Dat wil ik klaar en duidelijk stellen. Wij hebben er ook altijd voor gezorgd dat de ingebrachte informatie uiteindelijk het resultaat was van de informatie die ons door de verschillende steundiensten aangereikt werd. Dat moet absoluut onderstreept worden. Wij zijn altijd in die richting gegaan.

Voor de evaluatie van de algemene dreigingsniveaus is er, zeker sinds 15 januari — voordien was het niet echt noodzakelijk, want dat was het verlengde — ook een volledig nieuwe methodologie uitgewerkt. Alle steundiensten waren telkenmale aanwezig bij het bijeenbrengen van de ideeën en de beslissingen in verband met het dreigingsniveau.

De **voorzitter**: Eens het niveau van de dreiging vastgelegd is, wat zijn dan de maatregelen die als gevolg daarvan worden genomen?

André Vandoren: In de maand november zijn wij heel klaar en duidelijk geweest. Er is echter iets dat ons

E021

03-10-2016

André Vandoren

verrast heeft, namelijk het sluiten van alle scholen in Brussel. U kunt al onze evaluaties bekijken, dat werd nooit hernomen. IS heeft tot nu toe trouwens nooit een aanslag op een school gepleegd, tenzij in Toulouse, maar dat was een joodse school. De joodse gemeenschap was het target. Wij hadden van onze steundiensten geen informatie over scholen. Wij hadden wel andere targeting, die zeer goed uitgewerkt werd in de evaluatie.

De **voorzitter**: Ik had ook nog een vraag over de inlichtingendiensten.

André Vandoren: Ik heb altijd open gesprekken gehad met de verantwoordelijken van de inlichtingendiensten. Wij zijn altijd tot goede oplossingen kunnen komen. Dat geldt ook voor politie. U mag niet vergeten dat er, vanaf het ogenblik dat men niet over terrorisme maar over radicalisme spreekt — zoals ik gezegd heb, zijn wij ook bevoegd voor radicalisme en extremisme — ook een belangrijk aspect van administratieve politie is.

Ook voor ons is het dus soms belangrijk te weten wie wie is bij de politie. Ik moet zeggen dat de contacten die wij in dat verband gehad hebben met mevrouw De Bolle, altijd zeer constructief waren inzake het vinden van oplossingen. Hetzelfde is gebeurd met de heren Winants en Raes.

Stefaan Van Hecke (Ecolo-Groen): Mijnheer Vandoren, bedankt voor uw toelichting, waarmee u kort ook al enkele vragen beantwoord hebt.

Sta mij toe om uw toelichting samen te vatten. Ik hoor van u dat alles goed loopt. De samenwerking met al de steundiensten verloopt goed. Het is allemaal peis en vree. Er ligt geen druk op het OCAD.

Ik moet zeggen dat mij dat een beetje verbaast. Op basis van onze informatie van vroeger, dacht ik immers dat er hier en daar soms toch wel eens een probleem was.

De voorzitter stelde vragen met betrekking tot de druk. De huidige OCAD-topman, de heer Van Tigchelt, heeft vorige week in deze commissie letterlijk gezegd dat hij soms de indruk had dat de dreigingsniveaus soms werden geïnstrumentaliseerd door anderen, in functie van het bekomen van bepaalde maatregelen. Wij hebben gevraagd of hij daaromtrent voorbeelden kon geven, maar toen bleef hij vaag. De heer Verherstraeten heeft daar even op doorgeboord. De heer Van Tigchelt had de indruk dat er soms wat druk was, dat het OCAD soms een beetje wordt gebruikt. U zegt nu echter dat daar niets van aan is. Misschien is er een verschil tussen de periode waarin u aan het hoofd van het OCAD stond en de periode erna; dat weet ik niet. Ik leg u alleen voor wat wij horen. De vergadering van vorige week was openbaar en daarvan is er een geluidsopname.

Alles loopt goed, maar u hebt wel even de bevroering van terreurgelden aangehaald. Daaromtrent heb ik eerder ook al een vraag gesteld. Er bestaat een koninklijk besluit uit 2006 dat toelaat dat terreurgelden bevroren worden via een administratieve maatregel, waarbij ook het OCAD een specifieke en belangrijke rol speelt. Toch moeten wij vaststellen dat die wet pas voor de eerste keer werd aangewend in 2016, tien jaar later, tenzij dat die informatie niet klopt. Ik heb de voorbije zomer een ministerieel of een koninklijk besluit gelezen waarin stond dat voor het eerst van die maatregel werd gebruikgemaakt. Hoe komt het dat het koninklijk besluit van 2006 tien jaar lang niet gebruikt werd? Wat is er fout gelopen? Het is ook mogelijk dat er niets fout is gelopen, maar dat onze informatie verkeerd is.

Alles peis en vree, alles loopt goed, maar vorig jaar zijn er rapporten opgesteld door het Comité P en het Comité I, specifiek over de werking van het JIB, de joint information box, dat u wellicht kent. Dat rapport was vrij kritisch, zelfs vrij vernietigend. Er werden vragen gesteld over 97 entiteiten. Er werden 65 personen in vernoemd volgens de situatie uit 2014. In het rapport werd gevraagd hoe het komt dat bepaalde namen, die nochtans gekend waren, niet op de lijst staan. De informatie werd ook niet bewerkt of gesynthetiseerd en werd evenmin verspreid. Op basis van die namen werd er ook geen dreigingsanalyse gemaakt, enzovoort. U kent dat rapport waarschijnlijk wel. Ik wil u dan ook vragen naar uw reactie op dit vrij kritisch rapport naar de manier waarop het JIB door u moest worden uitgebouwd, terwijl u zelf afhankelijk waren van informatie van de steundiensten. Nochtans heb ik net van u gehoord dat die samenwerking zeer goed verliep.

Daarom ben ik een beetje verbaasd bij het horen van uw inleidend verhaal, als ik uw toelichting leg naast rapporten die opgesteld werden door organen die voor het Parlement werken en waarvan wij verslagen krijgen over de werking van bepaalde diensten. Graag kreeg ik uw reactie daarop.

E021

03-10-2016

André Vandoren

André Vandoren: Worden de dreigingsniveaus soms geïnstrumentaliseerd? Die vraag kan ik onmiddellijk beantwoorden, want ik heb daar in zekere zin al op geantwoord. Het is een feit dat een vraag tot evaluatie soms als nut kan hebben maatregelen te kunnen nemen. Als ons een evaluatie gevraagd wordt, wie de vraagsteller ook is, dan moeten wij daarop ingaan vanaf het ogenblik dat die vraag kadert in radicalisme, extremisme en terrorisme. Wij hebben die aanvragen ook telkenmale beantwoord. Daarmee beantwoord ik uw eerste vraag.

Nu kom ik tot de vraag naar de financiering van terrorisme. Het is een feit dat wij alleen maar kunnen geven wat wij hebben. In 2014, daar ben ik absoluut zeker van, hebben wij de eerste procedure ingezet op het gebied van de bevrozing van *assets*. Vooraleer die maatregel gebruikt kan worden, moeten wij natuurlijk ook over de nodige informatie beschikken om die maatregel te kunnen uitvoeren. Op het gebied van financiering van terrorisme, radicalisme en extremisme, hebben wij ontegensprekelijk bijzonder weinig informatie gekregen, zoals ik al gezegd heb. Om die reden heeft CTIF ons overigens gevraagd om een protocol te sluiten waarbinnen er gewerkt zou kunnen worden. CTIF werd onder andere in het Plan R ingebracht.

Uw derde vraag ging over de *joint information box*. De *joint information box* werd opgericht in het kader van het Plan R. Het Plan R dateert van 2004 en werd volledig aangepast in 2008. De *joint information box* werd goedgekeurd door het ministerieel comité van Inlichtingen en Veiligheid, zoals dat toen bestond, en werd toegepast. De vergaderingen vonden regelmatig plaats op het OCAD. Heel het Plan R werkt werkelijk goed en dat hebben wij kunnen realiseren vanaf eind 2014, begin 2015. De informatie moeten wij verkrijgen van het lokaal niveau, via het arrondissementeel niveau naar het federaal niveau, naar de nationale taskforce. Om de *local taskforces* te dynamiseren, zijn wij op verschillende plaatsen geweest, zodat wij ervoor konden zorgen dat de informatie tot bij ons toekomt. Met de *joint information box* zijn wij begonnen in 2013-2014. Samen met de verschillende steundiensten werd de werking van de *joint information box* en ook van het Plan R op punt gezet.

Ik denk te kunnen stellen dat ondertussen enorm veel is geïnvesteerd in de problematiek van de lijst van Syrië- en Irakstrijders, wat een totaal nieuw gegeven was. We hebben daar geprobeerd zo goed mogelijk te werken, met dien verstande eerst de lijst, dan zijn we overgeschakeld op werkelijke evaluaties voor iedere persoon die op de lijst voorkwam en nu zijn wij tot een systeem gekomen waarin alles kadert. Ik heb nooit gezegd dat alles perfect verliep, maar wij hebben altijd gewerkt op basis van de informatie, die ons aangereikt werd. Voor het Plan R en voor de *joint information box* waren wij de ontvanger van de informatie – als ik het zo mag noemen – die werd ingebracht. Werd er niet ingebracht, ja, er werd niet ingebracht. Dat is wat er inderdaad op dat vlak uitgewerkt is.

Ik denk nu te kunnen stellen dat we zeker het laatste anderhalve jaar vooruitgang in de goede richting geboekt hebben daarmee. We mogen immers niet vergeten dat uiteindelijk al die initiatieven, die wij genomen hebben – en ik sprak van het Plan R... Wij waren een van de eerste landen in Europa, om niet te zeggen ruimer, die al die informatie over de mensen die geïmpliceerd waren, werkelijk opgelijst hebben en ermee zijn beginnen te werken. Ik moet wel toegeven dat we op een zeker ogenblik niet zeer gelukkig waren te moeten horen dat proportioneel, op het gebied van het aantal Syriëstrijders dat vertrok, België zeer hoog scoorde. Dat is heel eenvoudig, omdat we er heel vroeg mee begonnen zijn en dat we er een zeer goed zicht op hadden. Ik kan u verzekeren – ik zal geen landen noemen – dat sommige landen, niet ver van ons, die visie niet hebben op wat er juist gebeurt bij hen. Dat moet ook onderstreept worden.

Ik wens er nog een zaak aan toe te voegen. In het kader van de werking met betrekking tot alle dossiers die voor het ogenblik draaien, ook voor de informatiegaring, mag de inzet van de mensen toch onderstreept worden. Zij zetten zich werkelijk volledig in om maximaal samen te werken. Ik geef u slechts een voorbeeld. Ik kom even terug op 15 januari 2015, de zaak-Verviers. Ik kan u zeggen dat de manier waarop alle diensten samengewerkt hebben, weken van tevoren tot de laatste uren voor de interventie, en ook de samenhang, die er geweest is tussen politie, veiligheidsdiensten en federaal parket, mogen onderstreept worden. Dat moet ook eens gezegd worden.

Servais Verherstraeten (CD&V): U zegt dat we meer Syriëstrijders noteren dan sommige buurlanden, omdat we het probleem beter hebben opgevolgd?

André Vandoren: Geviseerd en opgevolgd.

Servais Verherstraeten (CD&V): En opgevolgd. Beide. U verwijst ernaar dat dat in andere landen niet

E021

03-10-2016

André Vandoren

gebeurt. Zijn dat ook buurlanden die zelf geconfronteerd zijn met terrorisme, mijnheer Vandoren?

André Vandoren: Ja.

Servais Verherstraeten (CD&V): Dus Frankrijk?

De **voorzitter:** U hoeft geen grote speurder te zijn. Maar ik heb het hier ook al gezegd.

André Vandoren: Maar niet alleen Frankrijk, niet alleen Frankrijk. In dat verband hebben wij ook een klein voordeel. We hebben het Plan R en we hebben daar kunnen focussen bij de mensen. De samenwerking die wij gehad hebben in Vilvoorde, in Mechelen, in Antwerpen om dat in kaart te brengen, mag inderdaad onderstreept worden. Het feit dat wij de activiteiten van Sharia4 Belgium heel snel ontdekt hebben, heeft ons ook een zeer goed zicht gegeven op de problematiek die vandaar grotendeels gekomen is.

Servais Verherstraeten (CD&V): Ik ben blij dat te horen, want wij zijn kampioenen in het bekladden van ons land als er eens iets niet perfect verloopt, terwijl het soms beter verloopt dan in andere landen. U sprak dus niet alleen over Frankrijk maar ook over andere landen. Zoals?

André Vandoren: Absoluut. Ik ga u zeggen, wij hebben een groot voordeel in vergelijking met sommige van die andere landen, dat is dat wij geen grote steden hebben.

Servais Verherstraeten (CD&V): Hoe zit het met Groot-Brittannië, Duitsland, Nederland?

André Vandoren: Daar zijn problemen. Ik doe terrorismedossiers sinds 1985. We worden nu voor de eerste keer geconfronteerd met een wereldfenomeen. Men heeft acties all over the world. Beeldt u zich in dat er ongeveer 300 Syriëstrijders vertrokken zijn uit Australië. Je vliegt niet van Australië naar Turkije zoals wij van hier naar Turkije. Er zijn er ook uit Zuid-Amerika, Amerika, Canada. Over Afrika spreken we zelfs niet. Er zijn er uit Zuidoost-Azië, China, Rusland, Noord-Afrika, Europa. Dit is een van de grote challenges: de aantallen en de ideeën die thans werkelijk naar beneden gekomen zijn tot een groot deel van de bevolking. Ik hoop dat ik volledig verkeerd ben, maar ik vrees dat we er nog een tijdje mee bezig zullen zijn. U ziet heel goed ook die hele evolutie. Al-Qaeda, dat waren de grote aanslagen. Ze hebben het bewezen. Zou men bij mij gekomen zijn op 10 september met het volledige scenario, zou ik waarschijnlijk een zware professionele fout begaan hebben, want ik zou gezegd hebben: ga daarmee naar Hollywood maar niet bij mij.

Kijk maar naar de manier waarop men de aanslagen had voorbereid en bedenk dat de plegers die dat allemaal hebben voorbereid, wisten dat ze zouden sterven. In alle terreurzaken die wij voordien gehad hebben, in de jaren 80, hadden de terroristen geen goesting om zich op te offeren, wel waren ze bereid neergeschoten te worden. Dat is een van de aspecten.

Vervolgens is er IS, dat zegt dat een steen, een mes of een auto een wapen kan zijn. En dat is zo, kijk naar Australië, naar Canada, naar Merah, naar Kopenhagen, ik geef maar enkele voorbeelden. Dan ziet men ineens ook een evolutie. Er is de aanslag op het vliegtuig boven de Sinaï. En dan zijn er de aanslagen in Parijs en bij ons. Nice is ook een ongelooflijk voorbeeld, want op het ogenblik zelf van de aanslag, zei men dat het er een was die een bevlieging had en dit en dat. Nu komt naar boven dat er bewijzen zijn dat hij het reeds een jaar op voorhand had voorbereid. Men heeft het niet opgemerkt en er zijn nu 10 mensen – geloof ik – aangehouden in Frankrijk. Dat wil toch iets zeggen.

De **voorzitter:** Ik wil toch even terugkeren naar de methode van de bevraging en die eerst uitputten. Mijnheer Vandoren, het is zeer interessant, maar ik moet ervoor zorgen dat iedereen aan bod kan komen.

Siegfried Bracke (N-VA): Mijnheer Vandoren, bedankt voor de uiteenzetting. Ik deel de interpretatie van collega Van Hecke, die zegt dat u de indruk wekt dat alles goed gaat en dat het eigenlijk wel zo goed mogelijk is. Anderzijds doet u mij soms twifelen - mijn vragen dienen om duidelijkheid te creëren - bijvoorbeeld als het gaat over relevante informatie en over de vraag naar bewerkte informatie of brute informatie, zoals u het hebt genoemd. Iedereen begrijpt waarover het gaat.

Net om de relevantie te kunnen bepalen, moet men over alle informatie beschikken, want anders kan men dat niet. U hebt zelf de vergelijking met de puzzel gemaakt, terecht volgens mij. Het feit dat u daarover niet beschikt, dat anderen bepalen wat relevant is voor u, zou toch, als ik u goed begrepen heb, een

E021

03-10-2016

André Vandoren

tekortkoming zijn.

Ik koppel daaraan trouwens uw lokale initiatieven. U bent naar allerlei plaatsen in België geweest. Ik vroeg mij in eerste instantie af wat u daar gaan doen bent, maar u hebt het dan zelf gezegd. U hebt ervoor gezorgd dat ook die lokale informatie tot bij u komt, met andere woorden, dat u ook van dat niveau de brute informatie hebt.

Ik zou graag hebben dat u in dat verband verduidelijking geeft.

Ten tweede, er is iets wat mij geweldig is opgevallen, u zegt dat u bij het OCAD probeert om het dreigingsniveau zo laag mogelijk te houden, om paniek te voorkomen, zo zegt u, of om in elk geval niet te zorgen voor paniek. Als u mij toestaat, u moet mij desnoods maar tegenspreken, ik vind dat een vreemde redenering, in die zin dat het publieke effect daarvan, denk ik, niet zou mogen spelen. Men moet hier zeggen dat het is wat het is.

Tegelijk heeft dat ook een omgekeerde werking, wij hebben nu reeds maanden niveau 3. Als u dat afmeet op het publieke effect, vrees ik dat het effect nul is geworden, omdat men dat gewoon wordt. Ik vind die relatie tot het publiek merkwaardig.

Mijnheer Vandoren, ik onthoud ten slotte dat u ons duidelijk hebt gemaakt dat de sluiting van de scholen, waartoe men op een bepaald moment heeft besloten, nergens op gebaseerd was, in termen van dreigingsanalyse.

André Vandoren: Dat laatste is volledig juist.

Wat het laag houden van het niveau betreft, het laag houden van het niveau heeft twee bedoelingen, enerzijds inderdaad om geen onrust te veroorzaken maar anderzijds om de mogelijkheid te hebben om te kunnen stijgen. Want, dat was onze bekommernis ook, een niveau 4 moet zo kort mogelijk gehouden worden om eventueel terug naar boven te kunnen gaan. Dat was de regel.

Nu zitten wij op niveau 3 sinds veel maanden. Vanaf het ogenblik dat men niet meer de mogelijkheid heeft om te kunnen stijgen, verliest men ook de mogelijkheid van een fine tuning. Vandaar dat ik die twee elementen naar voren gebracht.

Laat het klaar en duidelijk zijn, het heeft mij dikwijls geërgerd dat men zei: het is maar niveau 2. Sorry, niveau 2 is gemiddeld. Ga kijken in de wet wat dat bepaalt. Het gaat ook om een veiligheidscultuur, die men moet hebben.

Het is een feit dat men op dat vlak – ik spreek alleen over Justitie spreken –, sinds jaar en dag niet hetzelfde doet als in Frankrijk bijvoorbeeld. Ik kan u verzekeren dat om in Frankrijk, in Duitsland, in Italië een justiepaleis binnen te geraken, er heel wat veiligheidsmaatregelen zijn. Bij ons is het pas twee jaar geleden dat er werkelijk een begin van veiligheidsmaatregelen worden getroffen. Dat is ook een veiligheidscultuur.

Zoals ik met mijn collega heb besproken, verwijzend naar de hele problematiek rond het NICC, als men in een algemeen niveau 3 of zelfs een niveau 2+ zit, dan moet men zich ook zo goed mogelijk voorbereiden om het risico waarmee men kan worden geconfronteerd, tot een minimum te herleiden op een evenwichtige en constructieve wijze.

Uw eerste vraag ging over de informatie.

Siegfried Bracke (N-VA): (...)

André Vandoren: Daar een antwoord op geven is heel moeilijk.

Het is ontegensprekelijk zo dat, wanneer wij begonnen zijn met Plan R, er informatie werd gebruikt die niet afdoende was. Het is daarom dat in de opleiding van politiemensen op het gebied van radicalisering, die in België werd gegeven – het was trouwens een Europees maar Belgisch project, bijzonder belangrijk is dat men de informatie zo goed als mogelijk kan doorsturen.

Laten we klaar en duidelijk zijn. Als wij alle informatie krijgen van alle politiediensten, van alle veiligheidsdiensten – er zijn niet alleen de veiligheidsdiensten en de politiediensten, maar wij hadden zeven

E021

03-10-2016

André Vandoren

steundiensten -, dan denk ik dat het OCAD snel volledig overstelpd zal zijn.

Die contacten die wij hebben gehad met burgemeesters, met de lokale politiediensten, was net om die hele evolutie te kunnen waarmaken. Dan is er structureel een initiatief genomen om opleidingen te geven aan wijkagenten, aan de lokale politie, aan de federale politie, met betrekking tot de radicalisering. Dat kan alleen maar positieve effecten hebben.

Het is ook een feit dat wij ons over de evolutie die nu gaat naar de Gemeenschappen enzovoort alleen maar kunnen verheugen. Het is juist op dat vlak de mogelijkheid geven om te anticiperen. Dat is belangrijk. Het is belangrijk dat de mensen over de informatie beschikken om te kunnen identificeren en dan maatregelen te nemen om het risico van radicalisering tot een minimum te kunnen herleiden.

Het reduceren tot nul bestaat niet. Daarom is het belangrijk om alle informatie te hebben, hoe een heel stel associaties werken enzovoort, om net dat te kunnen opvolgen en opvangen.

Willy Demeyer (PS): Monsieur le président, je ne sais pas si c'est le cas d'autres collègues, mais j'ai eu l'occasion de recevoir M. Vandoren et son équipe. C'est une proposition qui nous a été faite et que j'ai acceptée. Nous avons reçu toutes les informations et réponses à toutes les questions et nous avons mis en place un certain nombre de choses, suite à cette visite. Nous avons aussi reçu chaque fois que nécessaire des précisions sur le niveau de la menace sur des cibles particulières à Liège et ce fut bien utile.

Je voudrais aussi répondre au collègue Bracke. Le niveau de menace est effectivement quelque chose de très délicat. Le niveau 2 est important; 2+, comme on le dit, c'est plus. Le niveau 3 n'est pas banalisé. Nous vivons pour l'instant dans un état de sécurité qui implique beaucoup de précautions, dans les organisations de manifestations, dans la sécurisation des bâtiments ... Nous avons ce changement de culture. On peut regretter d'être obligé de faire cela, mais nous avons changé d'époque, en quelque sorte.

Cela étant dit, monsieur Vandoren, je voudrais vous poser quelques questions auxquelles vous pourrez répondre en fonction de l'état d'information qui était le vôtre quand vous avez quitté vos fonctions à l'OCAM. Et je voudrais être précis, monsieur le président. Et si je sors de ce qui peut être demandé, vous me le signalez et je retire ma question.

Vous étiez un homme bien informé, évidemment par vos fonctions et le travail que vous avez déployé à l'OCAM. Je pense que vous le restez. Mais en ce qui concerne les *Foreign Terrorist Fighters*, à partir de quand avez-vous été informé et de quoi avez-vous été informé? On parle beaucoup d'une opération qui aurait été menée avec Abaoud et en relation avec les FTF. Avez-vous des informations à ce niveau? Deuxième question factuelle: en ce qui concerne la *task force* locale de Bruxelles, on nous dit qu'elle a parfois été mal employée ou sous-employée? Avez-vous quelque chose à nous dire à ce niveau-là?

M. le président vous a posé les questions dans les relations avec les services de renseignement; je n'y reviens pas. Avez-vous constaté – c'est important pour nous, pour les propositions pour l'avenir – des manques de collaboration dans la sphère de la sécurité de manière générale ou des choses à améliorer? Je parle ici des services publics qui sont en charge.

Vous aviez aussi dans vos responsabilités, les relations internationales avec les autres services similaires à l'OCAM. Pouvez-vous nous en dire plus? Comment cela fonctionne-t-il? Comment cela a-t-il fonctionné à des moments comme celui de l'attentat de Paris ou un peu avant, par exemple?

André Vandoren: Monsieur le président, en ce qui concerne les FTF, une évolution a été perceptible au travers de certains signaux perçus: l'assassinat du commandant Massoud, madame Degauque, les gens en Somalie ... Quelques-unes de ces personnes étaient suivies par les services, par la justice et par l'OCAM.

En 2012, nous constatons, sur la base de nos renseignements, qu'il y a une recrudescence de personnes qui quittent le territoire national. Cela se passe aux environs du mois de juin. Lorsque nous avons vérifié ces informations, nous avons constaté qu'un certain nombre de personnes partaient pour cause de mauvais rapport ou mauvais bulletin ou encore pour fuir leurs ennuis. À partir de là, nous nous sommes renseignés pour constater qu'en effet, la situation était en train de bouger et d'évoluer. Suite à ces constats, nous avons pris l'initiative de réunir les services de renseignement, la police, les Affaires étrangères et le parquet fédéral dans le but de recueillir leur avis.

E021

03-10-2016

André Vandoren

Unanimement, nous avons pris la décision de suivre la situation de très près, ce qui a débouché sur la création d'une liste comprenant plusieurs catégories pour aboutir à ce que nous connaissons actuellement, à savoir la *database* FTF qui offrira des possibilités vers le local et qui a évolué notamment sur le plan du radicalisme, ce dont nous ne pouvons que nous réjouir.

Rappelons que nous sommes partis de zéro. En fin de compte, nous pouvons affirmer que ce système apparaît être fiable et est, par ailleurs, légalement reconnu. La *local task force Brussels* a longtemps connu des problèmes; cependant je pense pouvoir affirmer que, depuis près de deux ans, une nouvelle dynamique a été mise en place, ce qui a pour effet de la rendre particulièrement opérationnelle. Je peux l'affirmer car je participe à toutes les *local task forces* des arrondissements de la cour d'appel de Bruxelles pour le procureur général. Je suis donc un témoin privilégié et cela fonctionne.

En ce qui concerne les contacts internationaux, il est prévu d'avoir ces contacts. C'est ce que nous appelons "le club de Madrid". Ce sont des organes de coordination qui existent dans plusieurs pays de l'Union européenne et aussi à l'étranger.

Soyons très clairs: quand je suis arrivé à l'OCAM, ces contacts existaient; je les ai poursuivis et je les ai améliorés.

Actuellement, la liste des points de contact a été décidée par le conseil national de sécurité; je ne connais plus la liste exacte maintenant, mais cela a été mis au point, à ce sujet-là.

Il y a une chose que je voudrais encore dire. On a parlé de l'OCAM, etc. Je peux vous dire que, comme organe de coordination, je crois que c'est l'un des meilleurs d'Europe, pour ne pas dire du monde, et je vais vous dire pourquoi.

1. Vous avez sept services d'appui.
2. Ils sont dirigés par deux magistrats et c'est important parce que le lien vers les dossiers judiciaires est aussi quelque chose d'extrêmement important.
3. En Belgique, nous sommes un service indépendant. C'est aussi le cas en Espagne et aux Pays-Bas. Dans tous les autres pays, ce n'est pas le cas. Les services y dépendent aussi bien d'un service de police ou d'un service de renseignement. Les Danois et les Anglais dépendent d'un service de renseignement; les Français, c'est un service de la police. Je crois pouvoir dire que les Français, dans leur commission d'enquête, ont pu constater la différence.

De **voorzitter**: De heer Van Hecke heeft nog een vraag. Zelf heb ik ook nog een kleine punctuele vraag.

Stefaan Van Hecke (Ecolo-Groen): Ik blijf toch wat op mijn honger zitten. We horen hier vandaag heel veel verwijzingen naar het buitenland. Men wil aantonen hoe goed we hier wel zijn, door te verwijzen naar de grote achterstand die andere landen hebben op ons.

Volgens het rapport van de Comités P en I is de eerste *foreign terrorist fighter* vertrokken in augustus 2012. Vanaf dan, zegt men, zijn er gemiddeld 12 vertrekkers per maand. Dus in 2012, 2013 en 2014 zijn er telkens gemiddeld 12 vertrekkers per maand. In 2014 zijn het er gemiddeld 11. Als de Comités I en P een analyse maken, vinden ze het laatste kwartaal van 2014 65 namen.

Dan stel ik me twee vragen. Hoe komt het dat er maar 65 namen gekend zijn, terwijl er elk jaar 12 maal 12, dus 144 strijders vertrekken? Het gaat over een periode van twee jaar en er zou dus een veelvoud in moeten staan. Hoe komt het dat die lijst onvolledig is?

Twee jaar na de eerste vertrekkers, is er van die lijst met 97 entiteiten waarvan 65 personen, geen enkele evaluatie van de dreiging gemaakt, hoewel de wet dat voorschrijft. Hoe komt dat? Het staat in het rapport, dat kan u dus niet ontkennen.

Ik heb dus twee vragen. Hoe verklaart u die cijfers? Hoe verklaart u dat er geen evaluatie gebeurde? Men kan dan wel een lijst met namen hebben, maar als er geen evaluatie gemaakt wordt, kan men er niet veel mee doen en kan men de diensten ook geen informatie aanleveren. Daar zou ik graag een verklaring voor krijgen.

André Vandoren: U moet twee zaken duidelijk bekijken. Enerzijds heb je de JIB. In de JIB was klaar en

E021

03-10-2016

André Vandoren

duidelijk de beslissing genomen om niemand die opgenomen was in Syriëlijst of de Iraklijst, in te brengen. De Syriëlijst was klaar en duidelijk opgesteld en die werd stelselmatig opgevolgd door de verschillende diensten. Van ieder van deze personen is er een evaluatie gemaakt. Dat kan ik klaar en duidelijk stellen.

De Syriëlijst had echter niets te maken met de JIB, omdat we een volledig ander platform hadden om dat op te volgen dan de JIB, waar men alleen maar sprak van "radicalen" hier bij ons. Deze specifieke materie werd volledig en nauwlettend opgevolgd, dat kan ik u verzekeren. Soms waren er bijna alle weken vergaderingen in het Crisiscentrum van de regering, met de verschillende actoren. De evaluaties zijn gemaakt, dat kan ik u verzekeren.

Stefaan Van Hecke (Ecolo-Groen): Dus wat in het rapport van de Comités P en I staat, is niet correct?

André Vandoren: Wat de Comités P en I geschreven hebben, betreft de JIB. De JIB heeft niets te maken met de Syriëlijst, op het ogenblik dat die opgesteld werd.

Stefaan Van Hecke (Ecolo-Groen): U zei daarnet dat er ook evaluaties zijn gemaakt van de mensen op de JIB-lijst.

André Vandoren: Daar heb ik mij vergist. Eens ze werden opgenomen in de JIB, deden de diensten verder en als er informatie bijkwam, werd dat geacteerd.

Het was een totaal andere *approach*. Er is daar een evolutie geweest, volgens mij in de goede richting. Het zijn twee totaal verschillende elementen, het ene over radicalisme en het andere over terrorisme.

Er werd op een permanente interactieve wijze gewerkt met die lijst. Ze werd heel regelmatig gewijzigd. Er kwamen namen bij en er waren namen van mensen die terugkwamen. Telkens wanneer we informatie hadden over *returnees* werd de lokale overheid ingelicht.

Ik ben met twee van mijn mensen persoonlijk bij verschillende burgemeesters geweest om daarover te spreken en om de lokale overheid zo goed mogelijk te proberen inlichten.

Richard Miller (MR): Monsieur le président, une petite question. Après avoir entendu toutes les réponses qui ont été apportées aux différentes questions, une question m'est venue en vous écoutant. Vous avez évoqué la transformation du type du terroriste. Vous êtes remonté à Al Qaeda, etc. et les profils auxquels nous sommes confrontés aujourd'hui. Je me demandais, en vous entendant, si cette évolution n'entraîne pas ou ne devrait pas entraîner une modification du système des quatre niveaux puisqu'on est toujours occupé de... Je vais encore le dire autrement, l'ennemi est occupé de modifier complètement ses stratégies. Il y a des phénomènes de radicalisation qui touchent aussi, vous l'avez évoqué, les femmes, les jeunes, etc. Par rapport à cette évolution des stratégies de l'ennemi, ne faut-il pas modifier le système des quatre niveaux?

André Vandoren: Écoutez, je dois vous dire, j'ai déjà beaucoup réfléchi à cela, pendant et après. Tout est possible. Mais la façon dont nous avons travaillé a permis de pouvoir jouer sur la balle. On peut mettre des niveaux en plus, c'est possible mais, moi, j'ai comparé avec pas mal d'autres pays. Le maximum de niveaux que j'ai trouvé, c'est cinq. De là, je reviens de nouveau: le niveau est une chose, les mesures c'est autre chose. Ce n'est pas parce que vous mettez à toute une série de personnes un niveau 3 que les mesures pour toutes ces personnes doivent être les mêmes. Il faut les adapter en fonction du profil d'un chacun. La même chose pour les menaces générales en niveau 3 par rapport aux *targets* qui nous sont donnés doivent être adaptés en fonction des situations auxquelles on est confronté. Ce qu'il faut surtout, c'est essayer d'avoir de la souplesse.

Je reviens à ce que je disais: ce qu'il faut toujours essayer de faire, cela a toujours été ma politique, c'est de descendre dès qu'on peut pour avoir de la réserve, pour savoir remonter en cas... Soyons clairs, on a eu les Merah, etc. mais on n'a jamais cru, à un certain moment, eu égard à la politique qui était menée dans les attentats, qu'on allait confronter avec la problématique Bataclan, avec la problématique Zaventem et Maelbeek et avec la problématique à Nice. Donc, à partir de ce moment-là, il faut bien faire un choix pour justement pouvoir réagir immédiatement. C'est ce que nous avons chaque fois fait: que ce soit pour le Musée juif. De nouveau, on n'a pas fait un niveau 4 général mais uniquement pour l'ambassade d'Israël et les intérêts juifs pour justement pouvoir réagir. On a essayé aussi à un certain moment de revenir à un niveau 3 pour avoir de la manœuvre. On est revenu au niveau 3 une fois que Nemouche a été arrêté à Marseille.

E021

03-10-2016

André Vandoren

L'évaluation des niveaux 4 que j'ai eus à connaître, on l'a vraiment suivie, je vous assure, d'heure en heure pour justement avoir la possibilité, à certains moments, de descendre pour savoir bouger. Imaginez que vous êtes en niveau 4 et qu'il y a encore quelque chose en plus qui arrive. Alors là, vous êtes avec le dos contre le mur. Il faut pour ça évaluer pour voir... L'imminence, par exemple, est un des éléments importants pour déterminer un niveau 4. C'est ce que nous avons fait à ce moment-là.

Le président: Il y a encore M. Demeyer. Je crois que c'est la dernière question.

Willy Demeyer (PS): Merci, monsieur le président. L'intervention de M. Vandoren assez précise ici m'amène à vous poser une question qui me tracasse depuis longtemps. Je voudrais avoir votre réponse à cet égard. Dans l'évaluation de la menace – et vous venez de citer finalement la gradation de ce qui est arrivé –, un raisonnement que je vais énoncer tient-il la route ou pas? Nous avons les événements de Verviers. Ça, c'est la preuve qu'après l'attentat du Musée juif, on a quelque chose sur le territoire belge. Donc, ça peut se passer en Belgique. Nous avons Paris. Paris, ça veut dire terrorisme de masse: on ne vise plus des intérêts particuliers mais on est dans le terrorisme de masse. Si on conjugue les deux - Verviers, ça peut se passer en Belgique et Paris, terrorisme de masse – est-ce que la suite du raisonnement c'est de dire "on peut avoir du terrorisme de masse en Belgique aussi"?

André Vandoren: Là, il est certain que ce que vous dites, oui, oui mais là je crois que ce qui est important, c'est que sentir quelque chose, c'est une chose mais faire une évaluation en définissant un niveau, on doit le faire sur base des éléments pertinents qui nous sont fournis. La loi est très claire. Quand nous faisons une évaluation, n'oublions pas, nous engageons les services d'appui. Il ne faudrait pas qu'à un certain moment, ils disent "oui, mais qu'est-ce que vous êtes pour des fantaisistes". Non. Et quand nous avons fait un niveau 4, on avait des informations pertinentes au point de vue de la gravité de l'imminence et nous ne savions plus voir à côté, et nous l'avons fait sur base de ces éléments-là. J'ai souvent dit, comme directeur de l'OCAM, le plus simple c'est de décréter un niveau 4. Et justement, on a toujours essayé de faire l'inverse pour justement être en temps et sur base des informations qui nous sont fournies par les services d'appui.

Servais Verherstraeten (CD&V): Mijnheer de voorzitter, ik zal het zeer kort houden. Mijnheer Vandoren, u hebt net als de heer Van Tigchelt eigenlijk het onderscheid gemaakt tussen dreigingsanalyse, risicoanalyse en concrete maatregelen. Voor mij is dat onderscheid als leek niet perfect duidelijk. Ik stel mij dat dan voor aan de hand van het voorbeeld dat door de heer Van Tigchelt vorige week is aangehaald, de brandstichting bij het NICC. De mensen van het NICC zeiden dat het OCAD hen niet had verwittigd. Het OCAD reageerde dat het ging om technopreventie, risicoanalyse. Ik stel mij dan de vraag of technopreventie niet eerder een concrete maatregel is dan risicoanalyse.

Ten tweede, ook op dat punt bent u gelijklopend aan de heer Van Tigchelt. Drie is niet gelijk aan drie. Het is niet omdat Jansens en Peeters op dezelfde lijn staan dat het dezelfde maatregelen vergt. De heer Van Tigchelt zei dat zij bijvoorbeeld ook moeten cibleren, het niveau cibleren. Men pakt een drie maar die kan gecibleerd zijn. Maar als het gecibleerd is, bent u dan niet in de feiten in de concrete maatregelen bijna zo ver aan het gaan of aan het adviseren dat een overheid als het ware de voorzet moet inkoppen? Eigenlijk is mijn vraag waar u de lijn strikt kan trekken zodat er geen misverstanden tussen diverse diensten zijn en de bal naar elkaar terug wordt gespeeld.

André Vandoren: Ik ga u zeggen, ik wil terugkomen op het NICC. Als het NICC in de huidige omstandigheden niet begrijpt of aanvoelt dat zij een serieus potentieel target zijn, met alles waar daar aan gewerkt wordt, zowel in terrorismedossiers als dossiers van georganiseerde criminaliteit, oké, daar volg ik volledig de heer Van Tigchelt die zegt dat zij geen info hadden dat er een aanslag kon worden gepleegd op het NICC. Maar daar komen we terug op die veiligheidscultuur. Men moet beseffen een potentieel target te kunnen en dus passieve en als het noodzakelijk is actieve maatregelen treffen om toch zo goed mogelijk beschermd zijn.

Wat betreft de evaluaties, het is een feit dat in sommige evaluaties... Ik neem de niveaus 4 van eind vorig jaar. We hebben in die niveaus 4 klaar en duidelijk gepreciseerd wat de potentiële targets waren. Waarom? Omdat die info bij ons aanwezig was. Als men zegt verzamelingen enzovoort enzovoort, dan hebben wij natuurlijk ook die verplichting om dat te doen. Enerzijds moet men een niveau 4 afkondigen voor Brussel. Als men de info heeft moet men kunnen zeggen welke de potentiële mogelijke doelwitten zijn voor niveau 4, waar er veel volk aanwezig is, een kerstmarkt enzovoort enzovoort. Ja, als men de info heeft. Dat

E021

03-10-2016

André Vandoren

wil echter niet zeggen dat men daarmee maatregelen forceert, neen. Als men de info echter heeft, ja, dan moet men die geven. Men moet toch niet komen zeggen niveau 4 voor gans Brussel. Wat betekent dat? Dan kan men er immers niet op reageren. Het moet dus ook werkbaar zijn. Kom ik dan terug om te zeggen ja, niveau 4, en wij zijn op ons gemak? Neen, ik denk dat op basis van de informatie die ons – weer eens – toegeleverd wordt door de steundiensten wij zoveel mogelijk in details moeten gaan op dat vlak.

De **voorzitter**: Ik sluit daarbij even aan. Het is toch wel belangrijk. Dat punt werd ook reeds gemaakt tijdens de vorige commissievergadering. De bepaling van het dreigingniveau gebeurt door de diensten, door het OCAD samen met de steundiensten. U zegt dat de samenwerking voorbeeldig verloopt, dat de informatie binnenkomt en dat u dan die analyse maakt. De politiek, als ik het zo mag uitdrukken, neemt daarvan dan akte.

Zou een systeem waarbij de maatregelen die vervolgens moeten getroffen worden om een accuraat antwoord te geven op dat dreigingniveau ook niet best door de diensten worden bepaald, separaat van de leden van de regering? Die komen vervolgens natuurlijk wel in de Veiligheidsraad samen en moeten dat bekrachtigen, want er is steeds een politieke verantwoordelijkheid. En dit precies om te vermijden dat men aan opbod doet.

Daarnt gaf u een verhelderend antwoord in verband met de scholen. Ik kan u zeggen dat ik als ik minister van Welzijn zou zijn, ik heb het voorbeeld gegeven, zou zeggen om de kinderkribben er ook aan toe te voegen. Vervolgens kan een andere minister nog iets anders zeggen. Ik heb zelfs meegemaakt dat er een mediatisering was en dat men vanop televisieplateaus een opbod aan het voeren was in het maximaliseren van de maatregelen die moesten genomen worden.

Het is slechts een idee. Het OCAD en de steundiensten reiken de elementen aan om te zeggen dat het niveau 4 wordt. Vervolgens is er een reflectie in het Crisiscentrum met alle mogelijke diensten, politie enzovoort, om operationeel te bepalen wat er moet gebeuren. Vervolgens is er de Veiligheidsraad, met de ministers, die deze maatregelen bekrachtigt. Als men het samen bediscussieert, samen overlegt en samen delibereert, vous risquez de la surenchère à ce moment-là. Valt daar iets voor te zeggen? Wat is uw mening daarover?

André Vandoren: Volgens mij gebeurt dat zo ook. Wanneer wij een evaluatie gemaakt hebben, dan wordt die aan het Crisiscentrum doorgegeven. Het Crisiscentrum nodigt de actoren uit, alle diensten die in het kader van de evaluatie vernoemd zijn, inbegrepen het OCAD. Vervolgens worden allerlei maatregelen ter uitvoering besproken. Op dit ogenblik werkt dat dus ook zo. Op die manier heb ik het in ieder geval gekend. Ik herinner mij nog dat wij een evaluatie uitbrachten en dat wij een half uur tot drie kwartier daarna al een telefoontje kregen over een vergadering van het Crisiscentrum, om maatregelen te nemen.

De **voorzitter**: Gaat het dan eerst om de maatregelen, bepaald door de diensten, en vervolgens pas...

André Vandoren: Dat werd in samenspraak gedaan.

De **voorzitter**: Maar zonder de aanwezigheid van ministers?

André Vandoren: Ja.

De **voorzitter**: Dat is belangrijk. Misschien is dat nog een aandachtspunt voor de komende vergaderingen.

André Vandoren: Ik kan daar wel aan toevoegen dat de Nationale Veiligheidsraad soms samengekomen is om de maatregelen te bespreken. Daarbij zijn ook de ministers-presidenten van de regio's aanwezig.

De **voorzitter**: Dat weet ik, maar ik doel op de recepten. Sta me toe om het als volgt voor te stellen. Het OCAD werkt als een thermometer die de temperatuur aangeeft. De te volgen recepten of remedie worden vervolgens bepaald door de diensten. Nadien worden de maatregelen politiek bevestigd. Mijn vraag is echter of de recepten worden bepaald tussen de diensten en het politiek niveau in gemeenschappelijk overleg. U antwoordt mij dat dat gescheiden verloopt.

André Vandoren: Ik heb beide manieren van werken gekend.

De **voorzitter**: Nu antwoordt u wel iets anders. Volgens mij hebben beide werkwijzen ook bestaan, op basis

E021

03-10-2016

André Vandoren

van de informatie waarover wij beschikken. U hebt inderdaad situaties gekend... Ik werp geen steen, maar ik wil zaken vaststellen. Als we willen dat er zo objectief mogelijk gewerkt wordt, dan stel ik dat de onafhankelijkheid van het OCAD heel belangrijk is. Vervolgens zouden de diensten moeten overleggen en in functie van de dreigingsanalyse maatregelen moeten bepalen. Vervolgens, omdat wij in een politieke democratie leven, moet een politiek orgaan, zoals de regering of de Nationale Veiligheidsraad, die maatregelen bestendigen.

Ik vind het belangrijk dat het bespreken van maatregelen in een eerste fase los van de aanwezigheid van ministers zou kunnen gebeuren. Ik denk immers dat ministers, met de beste bedoelingen, weleens maatregelen zouden kunnen nemen, bijvoorbeeld omdat dreigingsniveau 4 uitgesproken is, zoals het betrekken van de scholen in de maatregelen. Op de duur dreigt er een batterij aan maatregelen opgezet te worden die in de praktijk niet kan functioneren, omdat het geheel aan maatregelen veel te ver gaat.

Bent u het daarmee eens?

André Vandoren: Ik heb kunnen vaststellen, op sommige vergaderingen waaraan ik heb deelgenomen voor de maatregelen op het Crisiscentrum, dat er ook regelmatig vertegenwoordigers zijn van de kabinetten en de ministers, die een belangrijke functie hebben bij het toepassen van die maatregelen.

De **voorzitter:** Ik heb geen andere vragen meer. On peut conclure le témoignage de M. Vandoren. We kunnen hiermee uw getuigenis afronden. Dank om naar de commissie te komen, mijnheer Vandoren. En dank voor uw getuigenis.

Na lezing, volhardt en tekent,

.....
André VANDOREN

CRIV 54 E022

05/10/2016

1

ONDERZOEKSCOMMISSIE TERRORISTISCHE AANSLAGEN

van

WOENSDAG 05 OKTOBER 2016

Voormiddag

COMMISSION D'ENQUÊTE ATTENTATS TERRORISTES

du

MERCREDI 05 OCTOBRE 2016

Matin

Hoorzitting over het luik "veiligheidsarchitectuur" met luitenant-generaal Eddy Testelmans, hoofd van de Algemene dienst inlichting en Veiligheid (ADIV).

Audition sur le volet "architecture de la sécurité" du lieutenant-général Eddy Testelmans, chef du Service général du Renseignement et de la Sécurité (SGRS).

De **voorzitter**: Collega's, wij verwelkomen luitenant-generaal Eddy Testelmans van de militaire inlichtingendienst. Ik zal u vragen om de eed af te leggen maar voorafgaandelijk wil ik u vragen om uw dienst kort te beschrijven, even in te gaan op de informatiepositie die u bekleedt en ook in te gaan op de samenwerking van uw dienst met andere diensten zoals daar zijn de Veiligheid van de Staat maar ook OCAD, politie, Justitie, enzovoort.

Ik herinner er u aan dat conform artikel 4, § 1, van de wet van 3 mei 1880 op het parlementair onderzoek, gewijzigd bij wet van 30 juni 1996, de onderzoekscommissie alle in het Wetboek van Strafvordering omschreven onderzoeksmaatregelen kan nemen. Ze kan onder meer getuigen onder eed horen.

Alvorens u te vragen de eed af te leggen, wens ik de aandacht te vestigen op het laatste lid van artikel 8 van bovenvermelde wet, volgens hetwelk iedere getuige kan aanvoeren dat hij, door naar waarheid een verklaring af te leggen, zich zou kunnen blootstellen aan strafvervolging en derhalve getuigenis weigeren (zie ook artikel 14, 3, g van het internationaal verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten van 19 december 1966, bekrachtigd bij wet van 15 mei 1981).

Dat betekent dat u het recht heeft om te zwijgen wanneer u meent dat uw publieke verklaring later tegen u zou kunnen worden gebruikt in een strafvordering.

Ik wil er vervolgens nog de nadruk op leggen dat

u, krachtens artikel 9 van dezelfde wet, voor valse getuigenis kan worden gestraft met een gevangenisstraf van twee maanden tot drie jaar en u voor een termijn van ten minste vijf ten hoogste tien jaar kunt worden ontzet uit het recht om te kiezen of verkozen te worden.

Ten slotte wijs ik u erop dat tengevolge van artikel 3 van voornoemde wet de geheimhouding van uw verklaringen niet is gewaarborgd tenzij het gaat om verklaringen afgelegd tijdens een vergadering met gesloten deuren en waarvoor de commissie zich uitdrukkelijk heeft verbonden de geheimhouding in acht te nemen. Bovendien is ieder stuk dat u aan de commissie zou overleggen vatbaar voor openbaarmaking.

Na deze verduidelijking vraag ik u de eed af te leggen door de hand op te heffen en de volgende woorden te herhalen: "Ik zweer de gehele waarheid en niets dan de waarheid te zullen zeggen."

De heer Eddy Testelmans legt de eed af.

Waarvan akte. Ik geef u onmiddellijk het woord voor uw inleidende uiteenzetting binnen het bestek dat wij zijn overeengekomen.

Eddy Testelmans: Mijnheer de voorzitter, geachte leden van de parlementaire onderzoekscommissie, ik dank u eerst en vooral voor de gelegenheid die u mij biedt om toelichting te geven bij het werk dat de Algemene Dienst Inlichtingen en Veiligheid (ADIV) heeft verricht, verricht en nog zal verrichten, trouwens in nauwe samenwerking met de nationale veiligheidspartners, in het kader van de strijd tegen Daesh.

Zoals u weet, opende het Vast Comité van Toezicht voor rekening van de parlementaire onderzoekscommissie een toezichtsonderzoek naar de informatiepositie van de inlichtingendiensten ten aanzien van de aanslagen

2

05/10/2016

CRIV 54 E022

in Brussel en Zaventem, waarbij ook wordt nagegaan hoe de inlichtingendiensten de autoriteiten op de hoogte hielden van de terroristische dreiging ten aanzien van ons land. Die onderwerpen zullen bijgevolg in principe in mijn uiteenzetting niet worden behandeld.

Mijn inleidende briefing zal de volgende delen bevatten: organisatiestructuur van de dienst, onze objectieven in het domein van *counter terror*, de manier waarop wij in dat domein werken, onze uitdagingen en aanbevelingen en tot slot enkele besluiten. Daarna zal ik graag op uw vragen antwoorden.

Ik toon u nu een vereenvoudigde voorstelling van onze organisatiestructuur. Eerst en vooral is er een stafgedeelte, bestaande uit een klassieke stafstructuur met personeelsbeheer, rekrutering, opleiding en training, budgetair beheer, materieel beheer en dies meer. Er is ook een cel IMC, *information management cel*, die verantwoordelijk is voor het beheer van de verschillende interne en externe netwerken en databases van de dienst.

Ook hebben wij de bijzondere cel ERO, *external relations office*, verantwoordelijk voor het beheer van de eigen defenceattachés. Onze defenceattachés bestrijken ongeveer 65 landen in het buitenland en zeven organisaties, zoals de Verenigde Naties en OVSE. Die cel beheert ook de buitenlandse defenceattachés en de residenten; het gaat om 92 personen die in totaal 67 landen vertegenwoordigen.

Zo kom ik bij het departement veiligheid, het departement gemarkeerd met S, in de oranje kleur, als ik mij niet vergis. Daarin bestaat er een cel veiligheidshabilitaties. Die personeelsleden zijn verantwoordelijk om op jaarbasis ongeveer 8 500 veiligheidshabilitaties uit te reiken aan militair en burgerpersoneel van Defensie, maar ook aan privéfirma's en privépersonen. Zij doen ongeveer 3 200 screenings van kandidaat-militairen per jaar. Er bestaat ook een cel militaire veiligheid, die de veiligheidsincidenten onderzoekt, bijvoorbeeld in kwartieren en met militair personeel. Bij ons is er ook een cel geclassificeerde archieven. Ook is er een cel die dienst doet als nationale cryptografische autoriteit. Tot slot, *last but not least*, is de cyberveiligheids capaciteit bij ons in volle opbouw.

Nu ga ik over tot het volgend departement, het departement inlichtingen, afgekort I, in de groene kleur. Dat departement bevat de meeste collectiemiddelen van de dienst. Later kom ik nog terug op de capaciteiten *human intelligence*, *open*

source intelligence, *signals intelligence* en *imagery intelligence*. Ook de ontplooibare ploegen zijn daarin vervat.

Ik vestig uw bijzondere aandacht op het *electronic warfare center*, dat er bijvoorbeeld voor zorgt dat de F-16's die momenteel vanuit Jordanië in Syrië en Irak opereren, voorzien zijn van de juiste programma's ter bescherming tegen luchtafweersystemen. Ook de stoorzenders, gemonteerd op de landmachtvoertuigen die wij gebruiken in bijvoorbeeld Afghanistan en Mali, zijn zo correct mogelijk geprogrammeerd tegen risico's vanwege bermbommen, de *counter-ID*-optie. Dat departement bevat ook de analyse bij ons, onder andere Syrië, Irak, Mali, Afghanistan, Centraal-Afrika, Noord-Afrika en de Russische Federatie. Desks is verantwoordelijk voor de ondersteuning van land-, maritieme en luchtoperaties. Wij bestrijken ook de fenomenen proliferatie en internationaal terrorisme.

Dat brengt mij tot het volgend departement, het departement contra-inlichtingen, als CI gekenmerkt in de rode kleur. Dit departement werkt in de domeinen contraspionage, links- en rechtsextremisme, radicalisme, en is geconcentreerd op het personeel van Defensie en op de militaire belangen. Dit departement is ook verantwoordelijk voor de bescherming van het wetenschappelijk en economisch potentieel, gerelateerd aan Defensie. Dit departement bevat ook de capaciteit *social media*, maar ook daar kom ik later op terug.

Dan hebben we ook de cel *joined contraterroism*, misschien hier toepasselijk in zwart-wit. Eigenlijk is deze cel geleidelijk tot stand gekomen. In 2012, de periode waarin het fenomeen van de *foreign terrorist fighters* ontstond en IS als beweging opgang maakte, beperkte mijn dienst zich tot het leveren van inlichtingen binnen de militaire keten ten behoeve van *force protection*, van eventueel ontplooibare of ontplooiende militaire elementen. Het ging dan voornamelijk over inlichtingen van algemeen militair-politieke aard.

In het najaar van 2013 begonnen de terugkeerders uit Syrië een bedreiging te vormen voor België en worden ook de islamitische extremistische netwerken en fenomenen in de bredere regio in een betere context opgevolgd. Vanaf mei 2014, en dat is zoals u ongetwijfeld weet de aanslag op het joods museum, wordt de prioriteit op terrorbestrijding nogmaals in de schoot van de dienst versterkt. Vanaf januari 2015 wordt er dan definitief beslist om ons niet te beperken tot het puur militaire. Ook risico's door aanvallen op niet-

CRIV 54 E022

05/10/2016

3

militaire objectieven of belangen worden bestudeerd en de focus komt duidelijk te liggen op de bescherming van de Belgische bevolking en de Belgische belangen. De Algemene Dienst Inlichtingen en Veiligheid heeft dus ingezien dat de problematiek van het terrorisme een ruimer kader besloeg en dat daartoe aanpassingen qua structuur, organisatie en werking nodig waren.

De cel *counter terror* is geleidelijk gegroeid en is geëvolueerd door samenvoeging van personeelsleden uit het departement contra-inlichtingen en uit het departement Inlichtingen, en dit weliswaar ten nadele van het opvolgen van andere landen, regio's of fenomenen.

Ik geef enkele afsluitende commentaren bij dit organogram. De dienst opereert op basis van een inlichtingenstuurplan – *plan directeur du renseignement* – dat geldig is voor vier jaar. We zitten nu in de periode 2015-2018. Dit plan plaatst Syrië en Irak als zone in prioriteit 1 en terror als wereldwijd fenomeen in prioriteit 2.

Mijn dienst staat op 85 % van zijn personeelscapaciteit en is hierdoor ondergedimensioneerd, ondanks groeiende verantwoordelijkheden. Gelukkig zijn we in staat om op basis van de door de regering goedgekeurde veiligheidsprovisie 92 medewerkers te rekruteren, gespreid over drie jaar.

U zult begrepen hebben, en dit is een belangrijk element voor u allen, dat omwille van de andere wettelijke en prioritaire verantwoordelijkheden van de dienst, uiteindelijk slechts een onderdeel van onze capaciteit exclusief kan worden gereserveerd voor de strijd tegen Daesh.

In de strijd tegen Daesh is de dienst nochtans geëvolueerd van een focus op strategisch operationele inlichtingen van vooral militaire aard naar ook het tactische niveau. Zo volgen wij met de nodige prioriteit een twintigtal Belgische *foreign terrorist fighters* in Syrië en Irak op.

Op de volgend *slide* ziet u ons ambitieniveau in het domein van *counter terror*. De dienst wenst een zo autonoom mogelijke informatiepositie te verwerven aangaande de volgende zaken: eerst en vooral de commando- en de controlemechanismen van Daesh als beweging; de manier waarop operaties in Europa vanuit het hoofdkwartier in Raqqa worden voorbereid en aangestuurd; de manier waarop Daesh intern en met operationele elementen in Europa communiceert; het uithoudingsvermogen van

Daesh, met andere woorden de financiering, de logistieke bevoorrading, de rekrutering en diens meer; waar zijn de trainingskampen en wat doen ze. *Last but not least* volgen we individuele *Belgian foreign terrorist fighters* in Syrië en Irak op met de klassieke vragen: wie zijn ze, waar zijn ze, wat doen ze, wat zijn hun intenties en wat zijn de risico's mochten ze eventueel beslissen en in staat zijn om terug te keren naar België?

Hoe werken we hieraan? Dat doen we met de volgende capaciteiten.

Eerst en vooral IMINT of satellietobservatie. België maakt deel uit van de Heliosconstellatie, samen met Frankrijk, Italië, Griekenland en Duitsland. Dat is een unieke, nationale capaciteit die Defensie ten dienste stelt en die binnenkort waarschijnlijk zal worden gemoderniseerd door de toetreding tot de MUSIS-constellatie, die moderner van aard is en ons meer mogelijkheden zal bieden. Die capaciteit heeft ons onder andere toegelaten om bepaalde trainingskampen in Syrië, Irak en zelfs Libië te detecteren of de ligging ervan te bevestigen.

De volgende capaciteit is *open source intelligence*. Geloof mij gerust, die houdt veel meer in dan het lezen van krantenartikels of googelen op het internet en vraagt specifiek getrainde mensen, specifiek gemotiveerde mensen en ook specifieke instrumenten. Van alles wat wij willen weten over fenomenen en personen of regio's of landen ben ik ervan overtuigd dat wij 80 procent kunnen terugvinden in de dimensie van de *open sources*. Die capaciteit is in ontwikkeling in de dienst sinds 2008. Er wordt trouwens heel veel verwacht van de *open-source-intelligencesoftware*, die wij gezamenlijk met de federale politie en de Veiligheid van de Staat zullen aankopen, op basis van budgettaire middelen die ter beschikking worden gesteld via de veiligheidsprovisie, en dit beslist door de regering.

Een volgende capaciteit is *social media intelligence*. De rijkdom van dat domein in de strijd tegen *terror* hoeft voor u hoegenaamd geen betoog. Die capaciteit is relatief nieuw bij de dienst, maar ook *social-media-intelligence* is als capaciteit opgenomen in het gezamenlijk aan te kopen softwarepakket Algemene Dienst Inlichtingen en Veiligheid, de Veiligheid van de Staat en de federale politie. Het is uiteraard logisch daaruit te concluderen dat zowel werken in OSINT als in SOCMINT verregaande mogelijkheden van synergie en samenwerking biedt voor de drie diensten, namelijk de Veiligheid van de Staat, wijzelf en de federale politie.

4

05/10/2016

CRIV 54 E022

De volgende, belangrijke capaciteit is *human intelligence*. Human Intelligence betreft het werken met menselijke bronnen. Dat kan zowel openlijk, *overt* gebeuren als bedekt, *covert*.

De Algemene Dienst Inlichtingen en Veiligheid beschikt over bronnen zowel in België als buiten België. Het aantal en de aard van die bronnen in het terreurdomein is echter nog niet optimaal om afdoende te beantwoorden aan de verwachtingen die we stellen. Het rekruteren, opleiden en aansturen van bronnen gerelateerd aan Daesh is geen sinecure. Het kan tussen zes maanden tot drie jaar duren vooraleer een contact echt kan worden gevalideerd en worden gebruikt als bron. De controleactiviteiten van de gemeenschap Daesh zijn draconisch en de werkomgeving is zeer riskant. Bovendien ontbreekt het Daesh-bronnen vaak aan de klassieke motivatiefactoren om voor ons te willen werken, zoals daar zijn financiële motieven, ideologische motieven enzovoort.

Wij werken ook op basis van elektronische onderschepping van communicaties. De dienst beschikt over de voor België enige nationale elektronische onderscheppingscapaciteit buitenland. Het is dus de enige dienst die, wat België betreft, legaal het recht heeft om onderscheppingen in het buitenland te doen.

De Sigintcapaciteit van de dienst werkt op basis van een luisterplan. In het domein van *terror* heeft Sigint als objectief, ik citeer, "... elke vorm van communicatie te onderscheppen, gebruikt door terroristische organisaties in het buitenland, en dit ter bescherming en beveiliging van Belgische of geallieerde belangen op het nationale grondgebied of in het buitenland, en Belgische onderdanen, gevestigd in het buitenland". Deze capaciteit werkt op basis van selectoren zoals telefoonnummers en IP-adressen. Wij doen dus niet aan massale datacaptatie. Sigint werkt bij voorkeur in multinationaal verband. Dit verklaart de vaak hoge classificatiegraad van de informatie, die daardoor moeilijk of moeilijker bruikbaar is bij politieel of gerechtelijk onderzoek.

Last but not least is er de capaciteit *digital forensics*. De bij ons in opbouw zijnde cybersecuritycapaciteit heeft in feite als ambitieniveau om de netwerken van Defensie te beschermen, evenals de wapensystemen van Defensie. Dat is eigenlijk ons ambitieniveau. Na de aanslagen van 22 maart werd deze capaciteit echter ook ingezet in een counterterrorrol en de dienst kreeg daartoe een aantal informatiedragers zoals laptops, USB-sticks en iPhones aangereikt

voor analyse.

Wat laten die *cyber forensics* ons toe te doen? Dat is onder andere steun leveren aan de Federal Crime Computer Unit van de federale politie, dat is duidelijk. Onze eigen diensten zijn bijvoorbeeld in staat om het internetgebruik van terrorgerelateerde individuen in kaart te brengen en om verwijderde berichten terug te restaureren. Zo hebben we bijvoorbeeld een handleiding ontdekt op één van de media, die erin bestond van de Daesh-aanhangers op een veilige manier te laten communiceren met elkaar via iPhones. We kunnen daardoor foto's recupereren, we kunnen audiofragmenten terug laten hoorbaar zijn en dies meer.

De nationale samenwerking, eerst en vooral met het OCAD. Onze dienst is, denk ik, een trouwe steundienst van het OCAD en stelt twee medewerkers ter beschikking. Met de Veiligheid van de Staat bestaat er een protocolakkoord dat onder andere samenwerking in het domein islamitisch radicalisme beslaat. De coördinatiemogelijkheden met de Veiligheid van de Staat zijn legio en worden ook geëxploiteerd. Ik noem er enkele: *local task forces*, *national task forces*, bilaterale coördinaties, samenwerking in het kader van het plan R, coördinatiecomité inlichtingen en veiligheid, Nationale Veiligheidsraad, u noemt het maar.

De weken na de aanvallen van 13 november en van 22 maart stelde onze dienst zich volledig ter beschikking van de Veiligheid van de Staat. Zo hebben wij de volledige surveillancecapaciteit, inclusief de technische surveillancecapaciteit, onze volledige vertaalcapaciteit Arabisch, onze volledige Sigintcapaciteit en onze volledige Digital Forensic Analysiscapaciteit na de aanslagen van 22 maart gedurende enkele weken ter beschikking gesteld van de Veiligheid van de Staat.

De federale politie. Op 19 mei van dit jaar werd er tussen de federale politie, de Veiligheid van de Staat, mijn dienst en het OCAD een *memorandum of understanding* ondertekend ter inrichting van een *intelligence fusion* cel, waarvan het de opdracht is om in de strijd tegen Daesh op het Belgisch grondgebied te komen tot een gemeenschappelijke informatiepositie, zodat het aansturen van het werk van de verschillende diensten op een gecoördineerde manier zou kunnen gebeuren.

Met het federaal parket gebeurt de samenwerking zoals voorgeschreven door de verschillende richtlijnen, COL's, waarover de federaal procureur

CRIV 54 E022

05/10/2016

5

u ongetwijfeld heeft gebrieft. Die samenwerking stelt voor, wat mij betreft, geen problemen, maar ik kom hier wel op terug in het gedeelte aanbevelingen.

Met de dienst Vreemdelingenzaken en het Commissariaat-generaal voor de Vreemdelingen en de Staatlozen wordt goed samengewerkt en dit volgens verschillende assen zoals de screening van asielzoekers, samenwerking in het kader van het plan R, wederzijdse briefings op niveau van de analisten en een beroep doen op elkaars vertaalcapaciteit.

Met het Centrum voor Financiële Informatieverwerking zit de samenwerking op een groeicurve, in die zin dat veel verwacht wordt van de werkgroep "Platform 4", die ressorteert onder de Nationale Veiligheidsraad en die zich tot doel stelt mechanismen in plaats te stellen om te strijden tegen de financiering van terrorisme.

Misschien enkele cijfers om die nationale samenwerking te onderstrepen. Tussen januari 2014 en midden van dit jaar – juli 2016 – stuurde onze dienst een duizendtal terrorgerelateerde documenten naar de nationale partners en ontvingen wij er ongeveer 20 000 van de nationale partners. Dat zijn vrij interessante aantallen.

De internationale samenwerking. Een bekend Belgisch politicus heeft ooit gezegd: "Er zijn twee soorten van kleine landen. De kleine landen die het nog niet begrepen hebben en zij die het wel begrepen hebben dat zij een klein land zijn." Ik kan u garanderen dat ik begrepen heb dat ik een kleine dienst ben. Vandaar dat het ook essentieel is, van levensbelang, en het is trouwens ook wettelijk voorgeschreven, dat wij ons zeer goed inbedden in het internationale milieu, temeer omdat een fenomeen zoals terrorisme geen grenzen heeft. Het is internationaal, grensoverschrijdend en bijgevolg behoeft het een internationale benadering.

Er zijn echter geen echt voor de hand liggende internationale of multinationale fora waarin wij kunnen samenwerken. Misschien kan ik hier later, eventueel achter gesloten deuren, op terugkomen.

Ook hier enkele cijfergegevens ter ondersteuning. In dezelfde periode, januari 2014 tot midden van dit jaar, hebben wij ongeveer 6 000 terrorgerelateerde documenten ontvangen van partners en hebben wij er ongeveer 3 500 uitgestuurd. Wij hebben ook 200 bilaterale activiteiten gehad met buitenlandse partners tussen analisten, technici of op het niveau van

diensthooften. 30 % van deze laatste activiteiten waren voor 100 % terrorgerelateerd.

Wat zijn onze uitdagingen, mijn uitdagingen? *Information overload* of *information obesitas*. Ik denk dat het woord in dit forum al is gevallen. Technologie kan ons hierbij helpen, evenals een andere manier van werken, maar uiteindelijk – ik refereer graag naar een reclameslogan van Harley-Davidson die zegt: *'There is no substitute for cubic inches.'* - volume telt. Uiteindelijk is een groot stuk van de oplossing menselijk georiënteerd. Vroeg of laat moet de informatie door mensenhanden, door mensenbreinen gaan om de informatie te verwerken en te analyseren.

Ik geef u een voorbeeld van vorige week. Wij kregen een nota binnen van de Veiligheid van de Staat waarin staat dat zij op bepaalde netwerken 10 Facebookprofielen hebben ontdekt. Zij vroegen of wij hen konden helpen om die Facebookprofielen te analyseren en de nodige informatie te verstrekken. De volgende dag is de chef van de *Social Media Intelligence* bij mij langsgekomen, zeggende: "Generaal, ik wil wel maar het eerste Facebookprofiel dat wij opendoen, bevat 1300 pagina's informatie in het Nederlands, Frans, Engels en Arabisch. Ik weet niet goed hoe ik eraan moet beginnen."

Tweede uitdaging: het herkennen van zwakke signalen. Sterke signalen zijn gemakkelijk herkenbaar en gemakkelijk interpreteerbaar. Bijvoorbeeld het overschrijden van de Russisch-Oekraïense grens door Russische troepen is zichtbaar en interpreteerbaar. Zwakke signalen zijn vaak subtiel, moeilijk detecteerbaar en vaak ook minder duidelijk interpreteerbaar. Het zijn nochtans essentiële referentiepunten bij het ontdekken en opvolgen van tendensen en fenomenen zoals terreur. Een voorbeeld van een zwak signaal is bijvoorbeeld wanneer wij communicaties onderscheppen of lezen tussen terroristen waarin zij zeggen dat zij sinds een bepaalde tijd niet meer zoveel worden betaald, of niet zo regelmatig worden betaald. Dit geeft aanleiding tot bepaalde tendensen en analyses. Er is ook de snelheid waarmee inlichtingen ter beschikking moeten worden gesteld. Politieke of militaire autoriteiten vernemen iets op het internet, vaak via de media, en vragen dan, terecht, aan de inlichtingendiensten of de informatie kan worden bevestigd, ontkend of genuanceerd. In zekere zin zijn wij als inlichtingendienst het slachtoffer geworden van de snelheid van de maatschappij. Mijnheer de voorzitter, geachte leden, wat zijn mijn aanbevelingen? De eerste aanbeveling. De dienst

6

05/10/2016

CRIV 54 E022

vraagt dat België in Europees verband een initiatief neemt dat de toegang tot de Europese markt verbiedt aan providers die communicatieapplicaties aanbieden waartoe de inlichtingendiensten geen toegang hebben, ondanks het feit dat dit hun wettelijke plicht en bevoegdheid is en hierop een strenge democratische controle bestaat. Applicaties zoals WhatsApp, Telegram, Viber zijn in mijn ogen per definitie subversief van aard zoals ook het op de markt brengen van toestellen om zich te onttrekken aan snelheidscontroles subversief is.

Tweede aanbeveling. Er bestaat in de Belgische inlichtingen- en veiligheidsgemeenschap de reflex – wettelijk ingegeven weliswaar – om dossiers te snel te judicialiseren. Ik moet opletten met het woord. De inlichtingendiensten worden hierdoor gedeeltelijk vleugellam gemaakt en hun speelveld wordt verkleind. De strijd tegen Daesh kan niet enkel gewonnen worden door een maximum aan Daesh-aanhangers achter de tralies te brengen. Vervolg is een belangrijk onderdeel van de strijd tegen Daesh maar het is evenwel slechts een onderdeel van een ruimer scala aan mogelijkheden. Maar ook de inlichtingendiensten moeten hun rol kunnen spelen. Iets of iemand zou dus de formele rol moeten hebben om te triëren of een dossier gejudicialiseerd wordt dan wel of het dossier nog een bepaalde tijd in verwerking kan blijven bij de inlichtingendiensten.

De derde aanbeveling. Ik vraag dat de dienst zo snel als mogelijk kan beginnen werken aan wat voor hem is voorzien binnen de visienota voor Defensie. Reeds geruime tijd voor de aanslagen van Parijs en Brussel bestond er bij de minister van Defensie de ferme intentie om de militaire inlichtingendienst – de tweede nationale inlichtingendienst trouwens – te versterken. De visienota laat de Algemene Dienst Inlichtingen en Veiligheid toe 60 % te groeien in menselijk potentieel, om toegang te krijgen tot het moderne communicatiespectrum en om middels relatief kleine investeringen te evolueren naar een moderne militaire inlichtingendienst, inclusief een relevante cyberveiligheids capaciteit.

Vierde en laatste aanbeveling. Ik vraag aandacht voor onze communicatiepolitiek in geval van terroristische aanslagen, huiszoekingen, arrestaties. Onze communicatie was soms voorbarig, tegenstrijdig zelfs gevaarlijk. Tegelijkertijd vraag ik ook uw aandacht om doortastend in te grijpen tegen perslekken.

Mijn conclusie, mijnheer de voorzitter, dames en heren van de onderzoekscommissie, perfectie is

niet van deze wereld maar ik blijf erbij dat de dienst, in het kader van de opgevoerde strijd tegen Daesh, zich tijdig heeft aangepast en georganiseerd, gedaan heeft wat hij moest doen en met de middelen waarover hij beschikt. Ik blijf er ook bij dat de dienst zich nationaal meer dan goed heeft geïntegreerd in het inlichtingen- en veiligheidswerk. Ik blijf er ook bij dat de dienst efficiënt gebruik heeft gemaakt van de mogelijkheden tot internationale integratie, coördinatie en samenwerking. Ik blijf er ook bij dat wij de nationale autoriteiten tijdig en voldoende hebben gewaarschuwd, samen met de Staatsveiligheid, omtrent wat mogelijks ging komen voor België en zijn bevolking. Maar ik blijf er ook bij – en dat is belangrijk – dat het fenomeen Daesh uitermate complex en adaptief is en dat het enorm moeilijk is om er volledig vat op te krijgen.

Het dossier terrorisme heeft in onze verantwoordelijkheidsdomeinen alvast en onmiskenbaar voor een gezonde dynamiek gezorgd. Mijn dienst is verplicht geweest zich aan te passen, zich te reorganiseren en is reeds bezig zich te moderniseren binnen de grenzen van de bestaande capaciteit. Er is nu een intensere operationele samenwerking tussen de diensten, *duty to share* is een realiteit geworden. De cultuuromslag bij de diensten is een feit. Er is een groeiende wil om capaciteit en infrastructuur tussen de diensten te delen en er is zelfs een groeiende wil om gezamenlijk aan investeringen te doen in de toekomst.

Met deze veeleer positieve boodschap, mijnheer de voorzitter, dames en heren van de parlementaire onderzoekscommissie, sluit ik graag af en dank ik u voor uw aandacht.

De **voorzitter**: Generaal, ik dank u voor uw uiteenzetting.

Ik wil u vragen om nog eens in te gaan op datgene waarmee u eindigde, met name de positie van uw dienst in het geheel van de diensten en dan voornamelijk de andere inlichtingendiensten en ook binnen de Nationale Veiligheidsraad. Is uw positie daar voldoende sterk? Wordt uw dienst voldoende ernstig genomen?

Dan bekijk ik ook uw positie ten opzichte van de andere inlichtingendienst, de Veiligheid van de Staat. Uiteraard is de oriëntering verschillend maar rekening houdend met het feit dat wij krachten moeten bundelen, ziet u in de toekomst geen reden om te zeggen dat uw dienst veel nauwer moet aansluiten bij de Veiligheid van de

CRIV 54 E022

05/10/2016

7

Staat en nog meer moet samenwerken? Of er is een reden om te zeggen dat die diensten moeten worden samengebracht, een soort cohabitatie om mekaar te versterken? U behoort tot het departement Defensie, terwijl de Veiligheid van de Staat onder Justitie valt en de politiediensten onder Binnenlandse Zaken. Dat was een eerste, meer structurele vraag.

Ten tweede, wat betreft de informatie die u krijgt vanuit het buitenland, er werd hier al gediscussieerd over hoe wordt omgegaan met brute informatie. Men zegt mij dat die informatie wordt gefilterd. Wat gebeurt er met de resterende informatie? U zegt dat alles moet worden gecontextualiseerd en dat u de informatie filtert. Met filteren bedoel ik niet achterhouden, maar het contextualiseren van informatie. Houdt dat niet het risico in dat de restinformatie ook voor andere doelstellingen belangrijk kan zijn en verloren dreigt te gaan?

Eddy Testelmans: Mijnheer de voorzitter, ik dank u voor uw eerste, zware vraag, waarop ik graag zal antwoorden.

Zoals ik in mijn conclusies zei, denk ik dat de Algemene Dienst Inlichting en Veiligheid zijn positie in het inlichtingen- en veiligheidslandschap verdient, waard is en in dit dossier in zekere mate heeft moeten afdwingen.

Ik heb getracht te bewijzen dat wij beschikken over unieke, nationale capaciteiten die worden gefinancierd door het budget van Defensie. De eerste capaciteit is de elektronische onderscheppingscapaciteit. Dat is een unieke capaciteit welke alleen bij ons bestaat, die ten dienste van de Natie wordt gesteld en waarvoor wij de wettelijke basis hebben om voor de Natie intercepties uit te voeren, middels toepassing van een luisterplan, dat trouwens op jaarlijkse basis wordt onderworpen aan de *scrutiny* van het Comité I.

De tweede capaciteit is de satellietcapaciteit, die toch wel belangrijk is, die uniek is voor België en waarin Defensie veel middelen investeert om die ter beschikking te stellen van België.

U vraagt of er niet moet worden gedacht aan één dienst. Ik denk het niet. Ik ben ervan overtuigd dat er ruimte is voor de twee diensten naast elkaar, waar iedereen op basis van de eigen wettelijke bevoegdheden en zijn finaliteit naast elkaar kan, mag en moet leven.

Specifiek in het kader van de commissie heb ik

nogmaals de wettelijke basis erop nageslagen en ben onmiddellijk gegaan naar het ontwerp van aanpassing van de wet van 1998 en de rollen en de verantwoordelijkheden die zijn voorzien voor de twee diensten.

Daar lees ik inderdaad een zeker risico voor overlapping van bevoegdheden en attributies tussen de twee diensten. Ik heb er hoegenaamd geen probleem mee dat wij, wat de strijd tegen *terror* betreft, in zekere mate overlappen met de Veiligheid van de Staat.

Die overlapping met de Staatsveiligheid zou er zelfs moeten zijn, want het betreft een prioritair dossier voor België. Een overlapping in prioritaire dossiers met een collega-dienst is geen enkel probleem, op twee voorwaarden: de overlapping moet bewust en gecoördineerd zijn. Ik denk dat er in dit geval zeker sprake is van een bewuste en gecoördineerde samenwerking. Wij zijn op bijna dagelijkse basis met de Staatsveiligheid in gesprek voor het coördineren van bepaalde inlichtingenacties op het domein van terreur. Ik antwoord dus negatief op de vraag of de twee diensten in elkaar moeten opgaan.

Ik antwoord ook negatief op de vraag of de twee diensten op een andere wettelijke basis moeten werken. Ik zou wel willen aansturen op het ontwikkelen van een strategisch inlichtingenplan, zoals dat voorzien is door de Nationale Veiligheidsraad, Zoals jullie misschien weten, is een van de platforms die ressorteren onder de auspiciën van de Nationale Veiligheidsraad, het platform 5. Platform 5 heeft de opdracht gekregen om onder leiding van de Staatsveiligheid te zorgen voor een meerjareninlichtingenstuurplan voor de twee diensten. De coördinatie van onze bevoegdheden zal dus gebeuren op basis van dat inlichtingenstuurplan.

Het platform zal ook werk maken van wat in het regeerakkoord van deze regering geschreven staat: zoeken naar meer synergie tussen de diensten, zoeken naar het uitwisselen van capaciteiten, zoeken naar mogelijkheden voor het delen van infrastructuur. Platform 5 geeft dus invulling aan de uitvoering van het regeerakkoord en het zal op termijn ook invulling geven aan de wens van de regering dat beide diensten elkaar op bepaalde domeinen beter aanvullen. Complementariteit is belangrijk. Ik denk dat er zowel voor de militaire inlichtingendienst als voor de Staatsveiligheid ruimte is om naast elkaar te bestaan, op een gecoördineerde manier.

De **voorzitter:** Wat hebt u te zeggen over het

8

05/10/2016

CRIV 54 E022

kuisen van informatie?

Eddy Testelmans: Mijnheer de voorzitter, het probleem is dat, wanneer we informatie krijgen, we niet altijd weten wat er is weggekuist. Waar we echter altijd wel zeker van zijn, is dat, wanneer we informatie krijgen van een partnerdienst, de oorsprong van die informatie is verwijderd. In de plaats van de bron van de informatie krijgen we een betrouwbaarheidsgraad. Men schrijft dan iets als "deze informatie is afkomstig van een bron waarvan de betrouwbaarheid A, B of C is". Dat geeft ons dus een graad van fiabiliteit van de informatie.

Het probleem rijst voornamelijk wanneer het gaat over informatie die verkregen is door elektronische interceptie. Dan wordt informatie ontdaan, gefilterd van de technische context die uiteindelijk niet nodig is om de informatie te kunnen lezen en begrijpen.

Ook op nationaal niveau is dat een probleem. De Singintinformatie die wij afleveren, bijvoorbeeld aan de Veiligheid van de Staat en de federale politie, is vaak zeer geheim geclassificeerd. Wanneer een dossier op een bepaald moment wordt gejudicialiseerd, vraagt de federaal procureur ons systematisch: die informatie is voor mij essentieel in het kader van mijn vervolging. Kunt u paragraaf a, b en c sanitiseren of niet geclassificeerd maken?

Indien dezelfde vraag komt van de federaal procureur, gebaseerd op informatie vanuit het buitenland, moeten wij hetzelfde proces doorlopen. Dan wordt contact opgenomen met de partners waarbij wij vragen of paragrafen a, b en c lager of niet kunnen worden geclassificeerd. Dat is de procedure. Dat is een beperking, maar er is een *work around*.

Laurette Onkelinx (PS): Monsieur le lieutenant-général, je vous remercie pour votre intervention dynamique et positive. Sachez que je partage certaines de vos recommandations, comme celle relative à la judiciarisation. Nous aurons ce débat ultérieurement en commission.

Je voudrais intervenir sur trois thèmes. En ce qui concerne l'informatique, des informations filtrent selon lesquelles vous avez des problèmes informatiques très importants: des données non digitalisées, pas de *database* centrale, des bases de données insuffisamment protégées. Je voudrais savoir ce qu'il en est. Je pense que le gouvernement vous a soutenu dernièrement pour renforcer vos effectifs en personnel mais il semble

que, dans une commission qui se déroule ce matin au parlement, le ministre de Défense a dit qu'il y avait eu 22 millions d'euros d'investissement en informatique pour la police, la justice et le SGRS. Pour ce qui vous concerne, je voudrais savoir quel sont les problèmes et les urgences en matière informatique.

Deux. Je voudrais connaître votre position sur ISTAR. Vous avez des difficultés, semble-t-il, pour suivre les civils sur terrain étranger. Il y a un projet de loi qui est à l'examen au parlement pour supprimer le critère territorial de certaines méthodes. Le SGRS pourra utiliser les méthodes spécifiques et exceptionnelles à l'étranger, notamment dans les pays où l'armée belge est engagée. Cela a une certaine importance dans le cadre de la lutte contre le terrorisme, notamment contre l'État islamique.

Mais, à partir du moment où le SGRS va avoir des pouvoirs supplémentaires, ISTAR aura-t-il le même rôle ou bien faut-il que le SGRS puisse reprendre des missions et recevoir aussi les mêmes moyens qu'ISTAR, puisque celui-ci a toujours été privilégié en la matière?

Enfin, le Comité R a constaté que le SGRS avait de la peine à définir son rôle dans la lutte contre le terrorisme. Il se fait qu'il n'y a pas, en Belgique, d'équivalent de la DGSE française ou du MI6 anglais. Je voudrais avoir votre avis sur le sujet: faut-il des adaptations structurelles?

Eddy Testelmans: Merci, madame Onkelinx, pour vos questions aussi difficiles, je dirais. Tout d'abord, en ce qui concerne la base de données, c'est un constat personnel et qu'en effet, le comité a déjà fait à l'occasion de ses enquêtes dans le passé.

Comme vous l'avez remarqué, notre cellule contre le terrorisme est, je ne vais pas dire un amalgame, mais une recombinaison de membres revenant de deux divisions différentes. Ces deux divisions différentes, en effet, dans le domaine du terrorisme, travaillaient sur base d'une base de données différente. Nous sommes en train, maintenant on y travaille, de fusionner les deux bases de données. C'est une question de temps avant que ces deux bases de données se rencontrent afin de mieux travailler.

Toujours est-il que, et je crois que là aussi, le Comité R va le souligner, malgré le fait que nous disposons de bases de données différentes, cela n'a pas donné lieu à des erreurs, à des choses que nous avons ratées, à des informations

essentielles que nous aurions ratées. C'est bien plus difficile de travailler sur base de bases de données qui sont pour l'instant encore indépendantes l'une de l'autre. On y travaille. Mais je crois que cela n'a pas eu d'effet trop négatif sur le fonctionnement du service, pas du tout.

D'un point de vue informatique, en effet, dans le passé, il y a eu un investissement de 1,8 million afin de nous équiper d'un nouveau parc informatique. Ce parc est en train de s'installer. Nous sommes en train de faire la migration des données dans une autre structure de base de données. Ce qu'il nous faut maintenant encore, mais c'est prévu dans la provision terro et/ou dans les investissements au niveau de la Défense, c'est le moteur de recherche qui est tellement performant pour pouvoir parcourir toutes ces bases de données. Donc c'est en cours.

Je réserve le problème ISTAR pour la fin. BIM, en effet, vous avez très bien lu le projet de loi ou le projet d'adaptation de la loi de 1998 qui va nous permettre de faire des méthodes de recherche spécifiques exceptionnelles à l'étranger, ce qui pour l'instant n'est pas le cas. Ceci va nous permettre, en cas de déploiement, par exemple après une perquisition, d'avoir accès à des gsm, des iPhones, des iPads, ce qui pour l'instant n'est pas permis. On ne peut pas, à l'étranger, en appui de troupes déployées, infiltrer des réseaux informatiques. Jusqu'à maintenant, on ne peut pas le faire. Bientôt, et je crois que cela va être discuté vendredi au parlement, bientôt on va avoir cette possibilité à l'étranger aussi.

En effet, le Comité R a découvert que le bataillon ISTAR est une entité, qui compte 650 unités, qui applique le cycle des renseignements. Cette entité fait du renseignement en dehors de tout contrôle parlementaire qu'est appliqué par le Comité R.

Il y a trois solutions pour régler cette situation: la mauvaise serait de changer la loi et considérer le bataillon ISTAR comme un troisième service de renseignement afin qu'il soit reconnu et qu'il soit, dès lors, sous le contrôle des parlementaires via le Comité R. Cette solution ne m'apparaît pas être la bonne. La seconde solution: le bataillon ISTAR serait soumis au contrôle de notre service, sous notre commandement. C'est une option à l'étude dans le cadre de la vision stratégique pour la Défense. Dans ce cas, la problématique par rapport à la législation ne se pose plus. Le contrôle parlementaire peut suivre son cours. Il n'y aurait aucun problème de travailler ensemble. La troisième option est de trouver une solution permettant au Service du renseignement de rester

le deuxième service de renseignement national tout en gardant le bataillon ISTAR à son niveau lequel est tactique.

Toujours est-il que nous devrions avoir toujours accès au bataillon ISTAR pour ses capacités de renseignement, comme c'est déjà le cas maintenant. Actuellement, des analystes du bataillon travaillent déjà chez nous, par affectation dérivée, dans notre jargon technique, qui sont donc mutés chez nous et font temporairement partie de notre service et sont légalement couverts.

Lorsque nous nous déployons, nous avons à bord de nos équipes déployables des gens du bataillon ISTAR. Ces derniers ont aussi été mutés. On devra avoir davantage recours à ce genre de coopération dans le futur. Une solution technique doit être trouvée pour que le bataillon ISTAR puisse faire du renseignement sous couvert légal du service. C'est la troisième option que nous étudions avec nos juristes et le concours du Comité R.

Il y a donc trois options: la première serait de changer la loi mais ce n'est pas une bonne option; la seconde serait de nous donner le bataillon ISTAR ce qui occasionnerait des frustrations et crispations; la troisième serait de trouver des mesures exceptionnelles, juridiquement fondées afin que ce bataillon puisse faire son travail.

Vous avez bien écouté mon exposé. Depuis 2014, nous avons dû à chaque fois adapter notre interprétation de la loi afin de pouvoir jouer notre rôle dans le domaine du terrorisme. Dès le début, certains ont dit "le pays est en guerre". En tant que service de renseignement, nous ne pouvions pas rester à la traîne, nous devons intervenir et trouver la base légale pour ce faire et appuyer la sûreté de l'État, la police fédérale et le parquet fédéral. Nous avons trouvé la base légale; d'ailleurs le Comité R l'ont investiguée. Nos actions, dans le cadre du contre-terrorisme, ont été fondées légalement. Dans le projet d'adaptation de la loi, il est encore plus clairement écrit que, dorénavant, nous sommes, dans le domaine du terrorisme, responsables vis-à-vis de la population belge. C'est l'ajout de la population belge qui a changé la donne.

Laurette Onkelinx (PS): MI6.

Eddy Testelmans: Ma réponse couvre partiellement la réponse que j'ai donnée à M. le président. Cela n'est pas vraiment une question de structure. Le terrorisme est un problème

10

05/10/2016

CRIV 54 E022

international. La grande criminalité est un problème international. La cybersécurité est et va encore plus devenir un problème international, qui ne respecte pas les frontières. Les mots finissant en -isme, terrorisme, radicalisme, extrémisme, sont difficiles car ce sont des phénomènes transfrontaliers. Même sur la base légale de la Sûreté de l'État et nous, il n'y a aucun problème d'être complémentaires dans ce domaine. Par exemple, pour le terrorisme, il y a différentes dimensions, notamment la dimension Syrie et Irak. C'est clairement notre dimension. Il y a la dimension des routes vers l'Irak et le retour de l'Irak, la dimension européenne, la dimension du territoire belge, la dimension virtuelle, tout ce qui est narratif, cybersécurité. Les deux services peuvent se rencontrer sur base d'un bon arrangement qui existe, et qui va être figé dans ce fameux plan de renseignements stratégiques que nous allons développer ensemble. Un problème international ne doit pas être résolu par un changement de structure. Il faut repérer ce qui ne fonctionne pas bien, où nous risquons de trop nous chevaucher, où nous risquons de laisser des trous.

Pour ce qui me concerne, je suis donc défavorable à un service de renseignement unique du style de la DGSE ou MI6.

Laurette Onkelinx (PS): Vous avez répondu pour ce qui concerne ISTAR. Il y a plusieurs possibilités. Je vous ai interrogé dans le cadre du contrôle parlementaire, mais aussi et surtout pour avoir une meilleure intégration, pour ne pas multiplier les services de renseignement.

Je reviens à MI6. Il y a MI5, MI6, des services différents.

Eddy Testelmans: Oui.

Laurette Onkelinx (PS): Idem en France où il y a un service intérieur et un service extérieur. Mais vous n'avez pas toutes les potentialités d'un service comme MI6. Je voudrais simplement savoir si vous pensez qu'il est nécessaire de vous transformer en MI6. Si oui, quels seraient les avantages d'une telle transformation?

Eddy Testelmans: MI6 a une autre base légale. Il a aussi une autre stratégie. Il est plus offensif que les services belges. Il a également d'autres capacités. Mais du point de vue des responsabilités, je crois pouvoir dire que les deux sont comparables.

Permettez-moi de vous donner l'exemple concret

de la Grande-Bretagne. Comment ce pays s'organise-t-il pour combattre contre Daesh? MI5, MI6, GCHQ, etc., ils sont confrontés aux mêmes problèmes que nous. Qui fait quoi? Mais ils ont un arrangement comme nous avons un arrangement avec la Sûreté de l'État.

La stratégie britannique vise à défendre les frontières. Comme c'est une île, leur tâche est peut-être plus facile. Toujours est-il que la stratégie vise à défendre la population britannique et le territoire, ce, bien entendu, avec une certaine profondeur.

Le service principal est celui qui a le *lead*. Le service qui est appuyé par les autres est le MI5. Ce dernier définit les priorités, la répartition du travail. Il se fait appuyer par MI6, GCHQ et autres. C'est au niveau du MI5, du MI6 et autres que l'on décide si un dossier va rester au MI5 ou au MI6 ou si un dossier est tellement "mûr" qu'il doit être transmis au procureur général.

Le modèle britannique est un modèle. Il y en a certainement d'autres. Il ne faut pas nécessairement raisonner en partant du principe qu'il faut un changement de structure pour mieux mettre en exergue la complémentarité entre la finalité, les capacités et les responsabilités des services.

Peter De Roover (N-VA): Mijnheer de voorzitter, mijnheer de luitenant-generaal, bedankt voor uw uiteenzetting.

In eerste instantie zijn wij blij dat de mogelijkheden gecreëerd zijn en in uitvoering zijn om de doeltreffendheid van uw diensten te verhogen in het belang van de werking van zowel de Veiligheid van de Staat als van de ADIV. Dat kan moeilijk onderschat worden. Dat u meer ademruimte krijgt, is naar onze mening volkomen terecht.

U hebt het organogram laten zien van zowel uw eigen dienst als alle diensten waarmee u op een of andere manier hoort samen te werken. U hebt de samenwerking gepezen en gezegd dat die goed verloopt. Uit het organogram kan echter hoe dan ook opgemaakt worden dat de informatiedeling veel aandacht vraagt en zeker niet automatisch verloopt, en daarmee druk ik mij dan nog voorzichtig uit. Inzake informatiedeling onder verschillende instellingen kan ik mij voorstellen dat er ook altijd een zekere wederzijdse achterdocht bestaat. Dat lijkt mij niet meer dan menselijk. Zo gaat dat met organisaties; de angst rijst telkens rond de vraag wat er met de informatie gebeurt, van zodra die informatie

gedeeld wordt. De terughoudendheid begrijp ik dus wel. Een verantwoordelijke van het OCAD heeft er in deze commissie voor gepleit om al de informatie in een soort van kruispuntbank te steken. Het gaat dan om informatie inzake terrorisme en extremisme, om op uw -ismen terug te komen; wij nemen die hier onder de loep. Welke ruimte ziet u in dat verband? Welke risico's en mogelijkheden ziet u? In welke mate kunt u in dat verhaal meegaan?

Ten tweede, u hebt ook over de *human intelligence* gesproken. Ik kan mij voorstellen dat het iets gemakkelijker is om te infiltreren in drugsmilieus dan bij leden van Islamitische Staat. Die component kan in se heel belangrijk zijn, maar is net hier bijzonder moeilijk en ingewikkeld. U hebt uitgelegd hoelang het duurt vooraleer iemand klaargestoomd kan worden. Ook hebt u erop gewezen dat de financiële of ideologische motivatie soms moeilijker kan meespelen. Welke ruimte ziet u daarin? Wat zou er gedaan moeten worden om die component te versterken? Of zal die component in dergelijke zaken per definitie altijd wat marginaal blijven?

Ten derde, u beschikt over zeer veel inlichtingen. Uit onderzoek door het Comité I is gebleken dat er in uw diensten geen informatie was — dat lees ik in het rapport — die van aard was om de aanslagen van 22 maart op een of andere manier te voorkomen. Ik zou graag hebben dat u de volgende vraag expliciet beantwoordt. Is er informatie geweest waarvan men eventueel nadien zou kunnen gezegd hebben dat ze nuttig zou zijn geweest om de aanslagen te voorkomen? “Voorkomen” is daarin wel een heel zwaar woord, want zo lijkt het alsof er een-op-eenrelatie bestaat, maar ik bedoel of bepaalde informatie nuttig kon zijn geweest, mocht die zijn doorgesijpeld bij bepaalde diensten, om op een andere manier of meer succesrijk zaken te kunnen verhinderen? Zijn er misschien belangrijke elementen die dateren van vóór 22 maart? Of kunt u in onze onderzoekscommissie formeel stellen dat er van uw diensten geen greintje informatie is blijven hangen of verdwenen, dat in dat verband relevant geweest zou kunnen zijn?

Eddy Testelmans: Mijnheer de voorzitter, mijnheer De Roover, ik dank u voor uw vragen.

Ik ben hoegenaamd niet tegen de kruispuntbank. Alleen moet men goed weten waarheen men daarmee wil.

Een eerste voorwaarde voor een dergelijke gemeenschappelijke database vraagt een

cultuurwijziging. Ik heb die cultuurwijziging ook intern bij onze dienst moeten doorvoeren door uiteindelijk de databases en de mentaliteit van twee werelden — *country intelligence* voor het binnenland en *intelligence* voor het buitenland — te verenigen. Wij zijn daarin geslaagd.

De tijd is ook rijp om daarover op nationaal vlak te kunnen nadenken. De cultuurschok is gebeurd sinds 13 november 2015, zelfs al wat vroeger, en zeker sinds 22 maart 2016. Bij de diensten is er de bereidheid, om dat als een actiepoint op te nemen.

Wij moeten echter weten waarheen wij daarmee willen en wat wij in de gemeenschappelijke reuzendatabase willen stoppen. Ongetwijfeld hebben mijn voorgangers hier al verteld dat er een onlosmakelijk verband bestaat tussen *terror*, grote criminaliteit, kleine criminaliteit, mensenhandel, drugs en dies meer. De vraag is of wij dan in de kruispuntbank, behalve terroristisch gerelateerde informatie, ook crimineel gerelateerde informatie zullen stoppen. Zo ja, stoppen wij dan ook de kleine criminaliteit daarin? De kleine crimineel heeft immers de neiging een grote crimineel te worden.

Ik heb dus geen probleem met het principe. Ik heb enkel een conceptueel probleem, namelijk met de vraag hoever de database moet gaan. Wij zouden kunnen zeggen dat de vraag kan worden bestudeerd over de mate waarin de database moet worden gevuld, over hoever wij mogen gaan om de database zinvol te maken en over hoever wij moeten gaan om ze te zwaar te maken. Dat zijn de elementen van antwoord waarmee ik u van dienst kan zijn.

Mijnheer de voorzitter, het *human intelligence* verhaal had ik graag in gesloten commissievergadering besproken.

De informatiepositie is, ik herhaal het, in onderzoek bij het Comité I. Het onderzoek van 13 november 2015 is afgerond. De conclusie was dat — ik citeer min of meer — ondanks het feit dat de diensten goed hadden samengewerkt en zelfs twintig Europese diensten intensief hadden samengewerkt, om bijvoorbeeld Salah Abdeslam te vinden en op te sporen, wij er niet in zijn geslaagd. Wij zijn er ook niet in geslaagd de aanslagen van 22 maart 2016 te verhinderen.

Ik laat het verder aan het onderzoek van het Comité I over, om na te gaan of de conclusies die naar aanleiding van de aanslagen van 13 november 2015 zijn gemaakt, ook voor

12

05/10/2016

CRIV 54 E022

22 maart 2016 van toepassing kunnen zijn.

Ik heb alvast de indruk, op basis van de informatie die ik heb, dat wij niet in het bezit waren van informatie die tot het vermijden van de gebeurtenissen van 22 maart 2016 had kunnen leiden. Anders hadden wij, zoals ongetwijfeld de directeur van het OCAD hier heeft verklaard, op 21 maart 2016 of vroeger in niveau 4 gestaan.

Anderzijds moeten wij oppassen met het herinterpreteren van informatie die wij toen hadden, nu nog altijd hebben en waarop wij het principe van de *Hindsight* toepassen.

Ik meen evenwel te weten op basis van informatie dat wij voor 22 maart, zowel als voor 13 november, niet in bezit waren van essentiële informatie die de feiten van 22 maart hadden kunnen verhinderen of voorzien. Maar ik leg mijn lot graag in handen van het Comité R.

De **voorzitter**: Mag ik de commissie raadplegen in verband met een agendaprobleem. Wij hebben om 12 u Bureau van de Kamer en een aantal leden van deze commissie zetelt in het Bureau van de Kamer, waaronder uw voorzitter.

Ik stel voor dat wij deze commissie een half uurtje schorsen.

*De vergadering wordt geschorst.
La séance est suspendue.*

De **voorzitter**: Wij hervatten onze werkzaamheden en ik kom onmiddellijk bij onze collega Miller want collega Verherstraeten heeft ons moeten verlaten.

Richard Miller (MR): Nous avons bien compris, au fil de toutes les auditions et après vous avoir entendu, qu'en matière de terrorisme, les interrelations entre le monde judiciaire, le monde policier, le monde du renseignement sont extrêmement importantes. Vous avez rappelé combien, notamment, la criminalité et le terrorisme pouvaient être imbriqués, reliés d'une façon ou d'une autre.

Le partage de l'information - tous les collègues n'ont pas cessé d'en parler - est extrêmement important. Je voudrais revenir sur la question du président, et j'ai bien entendu la réponse que vous y avez apportée, sur les rapports entre vos services et la sûreté de l'État. J'ai compris que vous étiez ouvert à une collaboration coordonnée. Peut-on envisager une banque de données commune entre la sûreté de l'État et vos services?

Peut-on aller jusque là? Peut-on aussi envisager un accès modulé entre la police et le renseignement? C'est-à-dire un accès contrôlé sous certains critères. Peut-on penser aller dans ce sens?

Je reviens sur le problème de la judiciarisation, qui est un problème-clé. Mme Onkelinx l'a évoqué aussi tout à l'heure, au début de sa question. Nous avons entendu le procureur-général dire que lorsqu'il y a judiciarisation, ça ne retire rien aux possibilités des services de renseignement de continuer leur enquête. Il me semble, après vous avoir entendu, que vous aviez un avis un peu différent sur le sujet. Est-ce que vous pouvez donner l'un ou l'autre exemple de difficultés que les services de renseignement peuvent rencontrer à partir du moment où le dossier est entré dans une phase de judiciarisation?

Alors, ce n'est pas vraiment une question, c'est plutôt une remarque. J'ai beaucoup apprécié ce que vous avez dit à propos des *providers*. Je suis tout à fait de votre avis. Étant donné les liens que vous avez évoqués vous-même entre criminalité et terrorisme, je crois réellement qu'au niveau européen, le laxisme est beaucoup trop grand vis-à-vis des *providers*. Je crois que la directive E-commerce laisse un champ libre à la cybercriminalité et je crois que là, il y a vraiment quelque chose à faire.

Enfin, dernière question, par rapport au *screening*, disposez-vous de *guidelines*? Sont-ils réitérés et à quelle fréquence? Peut-on envisager, à votre avis, des mesures analogues dans le cadre de l'octroi de l'habilitation de sécurité dans le secteur privé ou relevant de domaines stratégiques comme les aéroports? Je crois que le ministre Reynders avait évoqué la question.

Eddy Testelmans: Monsieur Miller, je vous remercie pour vos questions.

Tout d'abord, en ce qui concerne la base de données commune entre nous et la Sûreté de l'État, c'est plus ou moins la même chose. Je crois qu'entre-temps, culturellement, les deux services ont évolué vers une volonté de travailler ensemble. Mais, avant de constituer des bases de données communes entre la Sûreté de l'État et nous, il faut voir à quel effet et dans quel domaine. Il faut donc définir dans quels domaines les compétences de la Sûreté de l'État et celles du SGRS se touchent. Une compétence où les deux se touchent, c'est bien sûr le terrorisme. On fait une option pour une entreprise pour les traîtres, une base de données commune terrorisme, mais

CRIV 54 E022

05/10/2016

13

la question est, une fois de plus, de savoir où finit le terrorisme. Cela finit-il après la criminalité, la petite criminalité? Pour le principe, je suis tout à fait d'accord.

Mais il y a d'autres domaines où la Sûreté et le Service général du renseignement se touchent et sont complémentaires: par exemple, la prolifération, pas seulement des petites armes, mais aussi des armes de destruction massive, armes chimiques et nucléaires. Ce sont deux compétences légales qui se touchent. Comme il s'agit d'une compétence plus ou moins commune, on pourrait concevoir une base de données commune et on pourrait même concevoir – j'en parle régulièrement avec mon collègue Jaak Raes – que, pour certaines capacités, certaines cellules, certains départements des deux services, on co-localise. Je ne parle pas de s'intégrer mutuellement, mais on pourrait, par exemple, co-localiser les gens qui travaillent sur le terrorisme, comme on le fait en quelque sorte déjà au sein de la DR3 de la police. On pourrait concevoir de mettre ensemble des gens qui travaillent sur la prolifération avec comme motivation, un plus un équivalait à trois.

Il y a donc quelques domaines qui, pour la Sûreté et le SGRS, sont tellement communs qu'on pourrait concevoir, un, de se parler et de corréler les activités et, deux, se co-localiser physiquement. Celui qui co-localise physiquement a bien sûr accès aux différentes bases de données.

En ce qui concerne cette même problématique au niveau de la police, la cellule de fusion qui a été créée depuis le 19 mai de cette année, au niveau de la DR3 de la police fédérale, avec l'OCAM, la Sûreté et nous est, je dirais, l'émanation d'une confiance accrue entre les services de renseignements. Mon représentant au sein de cette cellule de fusion, que j'ai encore rencontré ce matin, me dit tout le temps qu'il est étonné d'avoir tellement d'accès aux bases de données, aux différents dossiers Polfed. C'est un vrai changement de culture. Il y a quelques années, nous n'aurions jamais pensé à cela. Entre politique et renseignements, oui. La cellule fusion, limitée bien sûr aux dossiers du terrorisme en Belgique, est un très bon exemple de comment cela pourrait fonctionner.

Sur la judiciarisation, une fois qu'un dossier est transmis au procureur fédéral, nous devons être attentifs aux méthodes de recherche particulières. Ce que nous entreprenons ne peut pas nuire à l'enquête. Beaucoup de nos actions pourraient

nuire à l'enquête. Nous ne sommes pas tout à fait paralysés une fois qu'un dossier est chez le procureur général, mais cela nous rend quand même la tâche difficile. Il faut chaque fois discuter avec le juge pour savoir si nous pouvons lancer une enquête ou une méthode. Cela n'est pas facile. La moindre erreur pourrait faire rater le dossier judiciaire. Cela n'est pas impossible, mais cela rend le travail plus difficile. Il vaut quand même mieux envisager cet élément qui, pour les services de renseignement, de sécurité, et fédéral, joue le rôle du juge, de celui qui décide: "Voilà ce dossier-là, il reste à la Sûreté puisqu'il peut être épluché un peu plus, ce dossier est mûr pour être traité."

En ce qui concerne les *providers*, j'espère que la Belgique va m'appuyer. Dans le passé, j'ai été très "vocal" dans ce domaine dans les forums internationaux et j'ai eu l'impression de crier dans le désert. Depuis, le ministère de la Justice, au niveau de ses collègues européens, mais bien sûr dans le cadre de la judiciarisation des dossiers, a soulevé le problème que cela devrait être traité au niveau européen. Entre-temps, je suis très content d'avoir lu que l'Allemagne et la France aimeraient, et cette fois-ci aussi dans le domaine du renseignement, prendre l'initiative afin d'aller en discussion avec les *providers*.

En ce qui concerne les *screenings*, il y a des *guidelines*. Nous screenons les candidats-réfugiés, nous screenons aussi les gens qui sont censés travailler dans des infrastructures critiques. Ce sont des dizaines de milliers de gens. Je vous donne un chiffre: 4 000 *screenings*, c'est une personne à temps plein. Je crois que nous en faisons des dizaines de milliers par an. C'est bien sûr sur base des *guidelines*, c'est-à-dire qu'on passe l'individu à travers nos bases de données ou à travers des bases de données auxquelles nous avons accès.

Il y a une différence entre un *screening* et l'octroi d'une habilitation de sécurité. L'octroi d'une habilitation de sécurité, c'est une enquête qui est beaucoup plus profonde. Là, on va vraiment creuser, en fonction du niveau de sécurité, dans la vie privée d'une personne, ce qui n'est pas le cas lorsqu'on fait un *screening*.

Meryame Kitir (sp.a): Mijnheer de voorzitter, luitenant-generaal, ik wil terugkomen op een vraag die de heer De Roover al heeft gesteld. Ik stel ze opnieuw omdat ik daarop nog geen antwoord heb gehoord.

Uit de documenten die wij hebben gekregen, blijkt

14

05/10/2016

CRIV 54 E022

dat de veiligheidsdiensten goed werk hebben geleverd en dat u geen nuttige informatie hebt achtergehouden, dus dat daar alles in orde is.

Zoals de heer De Roover heeft gezegd, werd er door uw dienst echter geen informatie aangereikt naar de diensten die nuttig kon zijn om de daders te volgen of tegen te houden. Bepaalde terroristen zijn naar het buitenland gereisd en teruggekomen. Sommigen zijn zelfs teruggekomen om hun broertje op te halen en mee te nemen naar Syrië.

Vanuit de veiligheidsdiensten is rond dat dossier en die daders geen informatie binnengekomen. Mijn vraag is hoe het komt dat wij vanuit de veiligheidsdienst geen informatie krijgen over de daders die rondreizen. Ik zou verwachten dat er vanuit die dienst informatie zou komen. Daarop heb ik geen antwoord gekregen. Kunt u dat wat meer toelichten?

Eddy Testelmans: Ik kan opnieuw het concrete voorbeeld geven van Abaoud, die wat ons betreft sinds 2013 bekend was in het kader van het dossier-Zerkani, berucht rekruteerder. Als dusdanig was hij bij ons bekend, maar meer dan dat was er bij ons ook niet beschikbaar.

Op een bepaald ogenblik was hij prioritair voor alle inlichtingen- en veiligheidsdiensten in België en voor alle mogelijke Europese en niet-Europese inlichtingendiensten. Dan spreken we over een twintigtal diensten.

Zelfs door een nauwe samenwerking van de nationale diensten met 20 Europese en niet-Europese diensten zijn wij er nooit in geslaagd om zijn terugkeer te voorspellen.

Meryame Kitir (sp.a): Waaraan ligt dat dan?

Eddy Testelmans: Zoals ik al heb gezegd in mijn uiteenzetting, ligt dat volgens mij aan de complexiteit van het probleem.

Als die mensen vrij en onbelemmerd kunnen rondreizen in de Schengenzone en in Turkije zonder op de *no entry list* te komen, die toen nog niet van toepassing was, als ze vrij en onbelemmerd kunnen rondreizen in Syrië en Irak, dan is het moeilijk om hun sporen te volgen.

Als die mensen bovendien heel professioneel zijn in het ontwijken van alle mogelijke observaties door inlichtingendiensten omdat ze daarvoor getraind zijn, indien ze bovendien uiterst getraind zijn in het veilig gebruikmaken van commerciële communicatiemiddelen door *information security*

en als bovendien zelfs diensten, zoals de Amerikaanse diensten, die we er toch niet van kunnen verdenken een gebrek aan middelen te hebben, ook niet in staat zijn om dit soort mensen te volgen, dan heb ik op uw vraag niet echt een antwoord dan te stellen dat we met de beschikbare nationale of internationale middelen heel goed gecoördineerd hebben samengewerkt op basis van een aantal prioriteiten.

Zoals ik al heb gezegd, werken wij bij de dienst momenteel op 20 namen, 20 prioriteiten. Wij hebben het gewoonweg niet kunnen opvolgen, gezien de complexiteit van het probleem en de geraffineerdheid van de beweging Daesh en haar medewerkers.

Meryame Kitir (sp.a): Aansluitend daarop, hoeveel van uw personeelsleden zijn de Arabische taal machtig en hoeveel van uw personeelsleden hebben een allochtone origine? Hoe divers is uw personeelsbeleid?

Eddy Testelmans: Wij hebben 19 medewerkers van Noord-Afrikaanse/Maghrebijnse afkomst en wij hebben in totaal 24 medewerkers die het Arabisch machtig zijn.

Stefaan Van Hecke (Ecolo-Groen): Bedankt voor de informatie, mijnheer Testelmans. Ik wil een aantal nieuwe elementen aanhalen, maar voor ik daartoe kom, verwijs ik naar de eerste vraag die door de voorzitter gesteld werd, over de overlapping in de werking van de Veiligheid van de Staat en de militaire inlichtingendienst. Die vraag was heel terecht. Jullie komen soms op elkaars terrein. Het is natuurlijk niet verwonderlijk dat u uw dienst verdedigt. U zei dat die overlapping voor u geen probleem is, maar dat jullie wel goed moeten samenwerken. Mocht u hier iets anders komen zeggen, dan zou dat verbazing wekken.

Om goed te kunnen samenwerken, moet er natuurlijk wel een goed informatiebeheer zijn. U hebt daarover heel weinig gesproken, maar als ik de rapporten van het Comité I lees, dan maak ik mij ernstige zorgen daarover. Het gaat misschien om gegevens van zes maanden geleden, maar die zijn toch nog vrij recent. Ik lees dat het informatie- en beheersysteem erop neer komt dat de binnenkomende informatie verspreid wordt onder de analisten en degenen die de informatie moeten onderzoeken. De informatie moet in principe geëncodeerd worden in een relationele databank. Door de werkdruk doen de analisten dat niet altijd, wat er aanleiding toe geeft dat leden van de ADIV een eigen boomstructuur en repertorium aanleggen, in hun eigen computer,

CRIV 54 E022

05/10/2016

15

waartoe enkel zij toegang hebben. U zegt wel dat u alles zult centraliseren, maar als er medewerkers zijn die informatie op hun eigen computer opslaan, met een eigen boomstructuur, dan is de integratie-oefening wellicht heel moeilijk. Wanneer bij u in de dienst de vraag binnenkomt of u informatie hebt over een bepaalde persoon, hoe kunt u dan met 100 % zekerheid zeggen dat u informatie hebt over bijvoorbeeld Abdeslam, Abaaoud of Abrini, als die informatie niet gecentraliseerd is? Welke garantie hebt u dat u het juiste antwoord kunt geven aan de andere diensten die u om informatie vragen?

Ik maak hier de link met Abaaoud. Uit rapporten bleek dat jullie wel wat informatie over Abaaoud hadden. Op een bepaald moment is er vanuit het federaal parket technische bijstand aan jullie gevraagd – technische bijstand kan worden gevraagd aan de ADIV en de Veiligheid van de Staat – over Abdeslam, Hadfi en Abrini. Er zou niets geproduceerd zijn voor de vragende dienst. Hoe komt dat? Hadden jullie geen informatie over Abdeslam, Hadfi en Abrini? Hebben jullie de tijd niet gehad voor een analyse of zijn er andere redenen? Ik kom nu terug tot mijn eerste bedenking. Als er een analist iets had op zijn computer, met zijn eigen boomstructuur, dan was er misschien wel informatie aanwezig, maar diegene die de vraag had gekregen, wist dat misschien niet.

Ik denk dat dat toch wel een essentieel probleem is. Het rapport van het Comité I is op dat vlak toch wel vrij kritisch. Als men dan de conclusie leest dat het huidige infobeheer van ADIV een risico is voor het gehele inlichtingenproces bij ADIV, dan is dat voor mij vrij alarmerend en vrij vernietigend. Ik had graag daarop een antwoord van u gekregen.

Ten tweede is er het personeelsbeleid. Daarover hebben wij het nog niet gehad. Ik vond heel interessant het cijfer dat u gaf met betrekking tot Arabischsprekenden, omdat dat essentieel is in de huidige opdrachten en uitdagingen waarvoor u staat. U werkt dus duidelijk met twee soorten personeel. U hebt militair personeel en u hebt burgerpersoneel ter beschikking.

Hoe rekruteert u het militair personeel? Zijn dat mensen die echt goesting hebben om op uw dienst te komen werken? Of zijn er ook bij voor wie het een tweede of derde keuze is en voor wie ergens in de hiërarchie wordt beslist om die mensen een job te geven bij ADIV? Dat geldt dan zowel voor de mensen die het werk op de bureaus doen als voor de leidinggevenden. Hoe kunt u uw sterkste mensen proberen te motiveren om ook bij

ADIV te komen werken? Dat is mijns inziens essentieel.

Dan is er het burgerpersoneel, waarbij u, neem ik aan, via Selor moet passeren. Wij horen dat er een probleem is bij de selectie van Selor, omdat er steeds een algemene proef is. Soms zijn er zeer goede mensen met zeer goede profielen – en hetzelfde geldt voor de Staatsveiligheid, daarover zullen wij het vanmiddag moeten hebben – die niet door die eerste proef geraken. Stel, u zoekt Arabischsprekenden, u zoekt iemand die gespecialiseerd is in ICT, in cybercriminaliteit, een superspecialist, en die geraakt niet door de eerste algemene proef van Selor.

Is dat een probleem voor u? Vindt u dat wij daaraan moeten sleutelen, dat wij als onderzoekscommissie aanbevelingen kunnen doen om ervoor te zorgen dat wij echt de profielen en de medewerkers aantrekken die wij ook nodig hebben en dat zij niet struikelen over een of andere proef die misschien minder relevant is bij de uitoefening van de job?

Ten slotte, sinds meer dan een jaar lopen vele militairen op straat, in bewakingsopdrachten, zij staan onder toezicht van de politie. Ik verneem ook dat af en toe militairen observaties doen. Ze zijn daarop getraind: als ze op missie in het buitenland verdachte voertuigen of verdachte bewegingen zien, dan rapporteren ze dat. De militairen proberen ook te werken in zo'n systeem wanneer ze vandaag bewakingsopdrachten doen.

De observaties die de militairen doen, moeten ze in principe ook doorgeven aan de politie, voor wie ze werken, maar wordt die informatie ook doorgegeven aan ADIV, aan uw dienst? Het kan immers ook nuttige informatie zijn, die zij collecteren op het terrein. Komt die informatie finaal ook bij u en wat doet u met die informatie, wordt die geanalyseerd, wordt die gedeeld, hoe gaat dat in zijn werk?

Eddy Testelmans: Mijnheer Van Hecke, dank u wel voor het citaat uit het onderzoeksverslag van het Comité I. Ik ga daar uiteraard mee akkoord. Het onderzoek is bij ons gebeurd, is met ons gebeurd, is met ons besproken. De vraag is al gedeeltelijk beantwoord.

Ten eerste, we zijn ons bewust van het probleem, dat is al een begin van een oplossing, en ook het zich bewust zijn van de ernst van het probleem. Geloof mij vrij, daar zijn wij het volledig eens met de conclusies en aanbevelingen van het Comité I.

16

05/10/2016

CRIV 54 E022

Het is niet omdat informatie bij een analist volgens een eigen classificatiesysteem wordt opgeslagen, dat de informatie niet beschikbaar is in de database. Die conclusie mogen wij niet trekken.

Ik ben relatief gerustgesteld dat, wanneer men aan ons vraagt om de heer X te screenen op basis van de bestaande databases die voorlopig nog gescheiden zijn maar waar wij binnen de komende weken de fusie garanderen, de functie hit-no hit werkt.

Ik verschuul mij niet graag achter capaciteitsproblemen om problemen te vergoelijken, maar in dit geval is het wel degelijk een capaciteitsprobleem dat mee aan de basis ligt van het probleem zoals het bestaat.

Bij ons in de dienst bestaat de functie documentalist niet. Een documentalist is iemand die een document overneemt van een analist na analyse en die de essentiële parameters van een document, naam, locatie, data en dies meer, overdraagt naar een database met bepaalde velden. Bij ons is dat het systeem I2 dat wij daarvoor gebruiken.

Die interface, die functie, die schakel bestaat bij ons niet, met als gevolg dat de analisten na de analyse zelf de database moeten gaan voeden. Ze slagen daar wonderwel in, maar op het gebied van termijnen kunnen wij niet garanderen dat dit voldoende snel gebeurt.

Wij hebben dus een capaciteitsprobleem, waarvoor wij een oplossing hebben in die zin dat wij, in het kader van de rekrutering van de 92 medewerkers de komende drie jaar, binnen de veiligheidsprovisie in de functie van documentalist hebben voorzien.

Ten eerste, dus enerzijds niet de link maken tussen informatie, documentbeheer en databasing. Er is een verschil.

Ten tweede, de databases worden wel uniek gemaakt en daar is een programmeur mee bezig *as we speak*. De komende weken zal de fusie gebeuren en dan zullen wij zien waar de conflicten zitten.

Ten derde, de essentiële tussenschakel, de man die de analist ontlast van het voeden van de database. Die mensen zijn in rekrutering dankzij de veiligheidsprovisie.

Ik ben mij bewust van de ernst van de zaak. Er wordt ook met de nodige aandacht aan gewerkt.

In het domein van het personeelsbeleid slaat u de nagel op de kop, niet zozeer qua beleid maar qua complexiteit.

Mijn dienst bestaat inderdaad voor 20 % uit burgerpersoneelsleden. De burgerpersoneelsleden worden gerekruteerd via Selor. Het Selorproces is inderdaad administratief zwaar. Het kan wat mij betreft flexibeler gemaakt worden, opdat wij erin slagen binnen de gegeven termijn de juiste mensen, de juiste profielen, te krijgen.

Het feit dat wij daar soms niet in slagen is een gedeelde schuld, of verantwoordelijkheid. Enerzijds slagen wij er voor bepaalde specifieke functies onvoldoende in de profielen voldoende te definiëren, en anderzijds meen ik dat wij met Selor moeten praten over meer flexibiliteit inzake de samenstelling van de ingangstesten.

Ik vermoed, mijnheer Van Hecke, dat u verwijst naar de in-baskettest als eerste test? Daarover struikelen vele nochtans gekwalificeerde mensen. Dat is zo. Maar hierover wordt genegotieerd met Selor. Wij hebben de voorbije maanden een aantal ervaringen opgedaan, slechte en goede. Slechte ervaringen zijn ook ervaringen. Die worden verwerkt in de discussies met Selor. Zoals u weet, hangt Selor als orgaan af van mijn minister, de minister van Defensie, die ook minister van Openbaar Ambt is. Er wordt dus wel degelijk aan gewerkt.

Wij moeten ook met Selor in discussie gaan over het trachten te vermijden dat aan het eind van het proces altijd dezelfde profielen aan bod komen. De Franse collega van de heer Raes heeft die verklaring ook in de parlementaire commissie afgelegd. Hij zei dat in de selectieprocedure heel wat mensen voor komen die misschien wel geschikt zijn, maar op het einde hebben wij allemaal identieke profielen. En dat is net niet wat een inlichtingendienst nodig heeft. Ik geef u een klein voorbeeld. Het kan u anekdotisch lijken. De Israëlische inlichtingendiensten rekruteren autisten. Dat zijn mensen die bepaalde gaven hebben, die voor bepaalde dossiers, voor bepaalde activiteiten van de inlichtingendienst meer geschikt zijn dan de klassiek geprofileerde analist. Ik laat in het midden of die autisten door de in-baskettest zouden geraken. Het zou kunnen dat dit niet het geval is.

Kortom, het probleem is ontdekt. Er wordt aan gewerkt met Selor. Van de kant van Selor is er heel veel goede wil om flexibiliteit in te bouwen in

CRIV 54 E022

05/10/2016

17

het systeem. Het is een kwestie van tijd om dat beter te doen lopen.

Wat de militairen betreft, ik zeg altijd met een boutade dat we slechts recht hebben op tweedehandsmilitairen. Wij hebben niet het recht als inlichtingendienst om te rekruteren aan de basis. Bij ons zijn er geen eerste functies of geen basisfuncties voor militairen. Onze mensen komen uit het ISTAR-bataljon, komen uit de school, komen uit eenheden en andere diensten.

Wij zijn een populaire dienst. Wij hebben er sinds een aantal jaar een punt van gemaakt om redelijk openlijk te communiceren naar de militaire gemeenschap, bij de verschillende vormingscycli, in de verschillende scholen, over wie we zijn, wat we doen, de manier waarop we een en ander doen en waarom het interessant is om bij ons te komen werken. En dat is ook zo. We hebben bijgevolg heel veel vragen van mensen die bij ons willen komen werken. Iedereen leest de krant, iedereen leest de visienota, iedereen ziet dat op de militaire inlichtingendienst in het kader van de visienota van Defensie een groeicurve van toepassing is. Dus wij hebben heel veel mensen die bij ons willen komen werken enerzijds. Anderzijds zijn dat ook vaak mensen, die zodanig goed zijn dat ze ook zeer goed werk verrichten in eenheden, waar de vullingsgraad nog lager is dan bij ons.

Het is jaarlijks altijd een helse discussie om bij ons de aantallen medewerkers met het juiste profiel binnen te krijgen die degenen die vertrekken, vervangen. Maar ik denk dat we in het kader van de realisatie van de visienota er mogen op rekenen dat binnenkort de personeelskraan een beetje opengaat en dat we daardoor ook meer militairen binnenkrijgen, en ook beter geprofileerde militairen. Trouwens, ik geef het u ook even mee: wij zijn ook het slachtoffer van de verouderingsgraad van Defensie en wij verliezen de komende vijf jaar 20 % van onze mensen, waaronder heel veel ervaren mensen. Dus de vervanging van wie vertrekt, is ook voor ons een helse opgave.

Wat de militairen op straat betreft, u stelt het terecht dat die in eerste instantie wat zij observeren, rapporteren aan de politieketen bij wie ze in steun zijn. Zij doen dat ook. Soms krijgen wij felicitaties dat zij zeer aandachtig zijn en heel veel dingen opmerken die andere mensen zijn ontgaan. Wij krijgen inderdaad de informatie over de incidenten ook binnen. Er wordt momenteel trouwens onderzocht door het Comité I, in het kader van het onderzoek naar 22 maart, wat wij

met die informatie doen.

Wij krijgen die informatie dus wel binnen en het wordt inderdaad bij ons verhandeld, maar het is vaak van dusdanig tactische aard dat dit onder het niveau ligt van het werk dat we verondersteld worden te doen. Soms krijgen wij zelfs de opmerking van politieagenten dat onze militairen in de straat beter geïnformeerd zijn dan hun collega's, maar dat is een statement waarvan ik geen bewijzen heb en dat ik laat voor wat het is.

Ik hoop dat dit een beetje beantwoordt aan uw vraag.

Stefaan Van Hecke (Ecolo-Groen): Er was nog een kleine vraag over de vraag naar technische bijstand die er is gekomen van het federaal parket, specifiek naar de informatie die jullie hadden over Abdeslam, Abrini en Hadfi. Daarop is geen antwoord gevolgd.

Eddy Testelmans: Ik bezorg u het antwoord via de geëigende kanalen, ofwel schriftelijk, ofwel op een andere manier. Het betreft een individueel, concreet dossier; ik veronderstel dat ik daarop kan antwoorden via het Comité I of via andere geëigende kanalen.

De **voorzitter**: U had daarstraks trouwens ook gevraagd, op vraag van de heer De Roover, om eventueel na het afsluiten van de publieke vragenronde, daaraan nog iets toe te voegen achter gesloten deuren. Anders kan het via de geëigende kanalen.

Verwees u daarnet niet naar een verklaring van de heer Raes? U zei dat de collega van de Staatsveiligheid hier iets verklaard zou hebben?

Eddy Testelmans: Op welk gebied?

De **voorzitter**: Ik dacht dat u daarnet in uw antwoord...

De verklaring die hij hier zou hebben afgelegd. Hij moet deze namiddag nog komen. Ik vond u wel performant, want u weet al wat de heer Raes gaat zeggen, terwijl hij nog niet is gekomen.

Eddy Testelmans: Ooit hebben we hier eens samen gezeten voor de parlementaire opvolgingscommissie, maar...

De **voorzitter**: Niet voor deze commissie. Ik maak maar een grapje hoor.

Ik kom nog bij de heer Dallemagne. Ik heb ook

18

05/10/2016

CRIV 54 E022

nog de heer Demeyer en mevrouw Van Cauter. Daarna moeten we de deuren eventueel sluiten.

Georges Dallemagne (cdH): Merci, Monsieur le général Testelmans, merci pour votre exposé, que j'ai trouvé intéressant mais qui, en réalité, ne répondait pas à notre mission première, qui est de savoir pourquoi les principaux protagonistes, les auteurs des attentats du 13 novembre et du 22 mars avaient complètement échappé à vos services. C'est le cœur de notre question et de notre commission d'enquête. Certains de mes collègues vous ont déjà interrogé à ce sujet mais je dois vous avouer que je ne suis pas, à ce stade-ci, satisfait de vos réponses. Vous avez notamment évoqué la complexité de la situation, notamment le fait que "puisque les Américains n'avaient rien vu, comment voulez-vous que nous voyions quelque chose?". Sauf que cela se passait sur notre pays, avec des compatriotes, et je pense qu'il faut quand même creuser cette question-là. Parce que, en filigrane, vous nous avez indiqué les difficultés auxquelles vous étiez confronté. Vous avez dit qu'aujourd'hui, vous aviez changé la culture, qu'il y a un changement de culture en cours, une modernisation, une réorganisation, une amélioration de la base légale et une augmentation des capacités.

En fait, vous avez mis le doigt sur les cinq problèmes auxquels vous étiez, à mon sens, confronté à cette époque-là. Et je pense qu'il est important qu'on y revienne. C'est cette question-là qui est la question fondamentale pour nos travaux: comment se fait-il, d'après nos sources, et vous le confirmez, que vous n'aviez aucune information sur aucun des protagonistes, des auteurs des deux attentats de Paris et de Bruxelles? Vous étiez complètement sur la touche, vous n'aviez aucune information sur les auteurs de ces attentats. C'est extrêmement préoccupant parce qu'on s'attend de la part des services de renseignement qui opèrent notamment en Irak, qu'ils aient des informations pertinentes là-dessus et qu'ils puissent alimenter nos services de police et nos services de justice quant à ces éléments-là.

Je vais reprendre dans l'ordre des questions et des points que vous avez vous-même soulignés. Vous avez parlé de changement de culture, d'abord. Quelle était la culture qui régnait à cette époque-là en matière de gestion des informations? Est-ce que, comme on nous l'a indiqué, certaines informations mettaient beaucoup de temps à arriver aux services partenaires? Est-ce que ces informations étaient à ce point fragmentées entre différentes bases de données qu'en réalité, même le SGRS lui-même

n'avait pas une connaissance précise des informations qu'il détenait. D'après les informations que nous avons reçues, il y avait une multitude de bases de données, que chacun improvisait un peu sa base de données, sur des fichiers Excel, sur d'autres types de support, et que donc, en réalité, même au sein du SGRS, on ne savait pas quelle était l'information qui était disponible par rapport à certains individus dangereux ou recherchés. Quelle était la culture du renseignement à cette époque-là et qu'est ce qui a changé depuis? Qu'avez-vous donné comme instructions en matière de culture de renseignement par rapport à ce qui existait auparavant?

Deuxième chose, sur les capacités. Je me souviens très bien que vous nous aviez rendu visite en commission de la Défense en janvier 2015, quelques jours après les attentats d'Hyper Cacher et contre Charlie Hebdo à Paris. Vous aviez lancé un véritable cri d'alarme, parce que vous étiez étranglé à cette époque-là. Le nouveau gouvernement s'était mis en place. Il avait fait des coupes budgétaires, y compris dans votre département. Vous aviez indiqué à ce moment-là que, par rapport même à votre capacité de 2014 qui était insuffisante, vous aviez vingt éléments en moins, alors que nous étions dans des circonstances qui auraient probablement mérité un dédoublement de vos besoins, puisque la charge de travail avait plus que doublé. J'aurais donc aimé savoir quel a été l'impact de ces restrictions en matière de capacités sur votre travail et sur votre mission au début 2015. Cela me semble extrêmement important pour savoir ce qui s'est passé.

Troisième chose, mais nous en avons déjà parlé. Vous avez évoqué la réorganisation en matière de base de données. Il est en effet essentiel de vérifier que les données soient aujourd'hui mieux traitées. Plusieurs l'ont déjà dit de même que le président, s'agissant de votre service – qui n'est pas véritablement un service de renseignement extérieur, mais un service de renseignement militaire –, vous aviez une interprétation de votre base légale qui a évolué au fur et à mesure. Vous considérez aujourd'hui que certains civils dangereux pour la Belgique résidant à l'étranger peuvent faire l'objet de vos préoccupations, mais ce n'était pas le cas, si j'ai bien compris, en 2014 et au début 2015. Avant les attentats, vous aviez une interprétation plus restrictive. C'est la raison pour laquelle, probablement, ils n'étaient pas sur vos radars.

Vous nous dites: "Ce qu'il faut, c'est mieux

CRIV 54 E022

05/10/2016

19

coopérer". J'ai envie de vous répondre, général, que j'entends cela depuis une dizaine d'années que je suis ces questions : "On va mieux coopérer; cela va beaucoup mieux aujourd'hui qu'hier". C'est ce que vous nous redites aujourd'hui. Je me demande vraiment si l'on n'a pas intérêt... En matière de sécurité, on a rajouté des couches à des couches. On a créé l'OCAM il y a dix ans; aujourd'hui, le Conseil national de sécurité. On continue à créer des institutions, mais on ne simplifie jamais le schéma d'organisation de nos services de sécurité et de renseignement. C'est une habitude en Belgique: quand il y a un problème, on crée une instance supplémentaire et nous sommes champions en matière de coordination entre différentes instances.

Mais n'est-il pas temps de simplifier nos services de renseignement? N'est-il pas temps d'éviter qu'il y ait du temps qui soit gaspillé dans la transmission d'informations entre deux services de renseignement? Lorsqu'un service de renseignement comme le FBI s'adresse à la Belgique, il ne sait pas très bien à qui s'adresser. Une fois c'est la Sûreté, une autre fois, c'est le renseignement militaire, la troisième fois, c'est directement les services de police. N'est-il pas temps de n'avoir qu'une seule porte d'entrée pour les services de renseignement extérieurs également? N'est-il pas temps de consolider nos services de renseignement et aussi d'étendre leurs missions sur le renseignement extérieur en général? Les évolutions et le projet de loi qui est sur la table en matière de méthodes particulières vont dans le bon sens. N'est-il pas temps, au-delà de ces méthodes particulières, d'avoir une base légale qui, effectivement, élargit nos compétences en matière de renseignement extérieur pour en faire, ce que Mme Onkelinx disait tout à l'heure, un MI6 ou, en tout cas avoir des compétences dans ce domaine-là qui soient plus étendues qu'aujourd'hui? Je pense que c'est aussi une chose sur laquelle il faut travailler.

Dernière question. Nous avons été informés que vous aviez reçu, en novembre 2015, avant les attentats de Paris, des informations importantes, sérieuses, sur la commission d'un attentat en Europe, à une date indéterminée, à un lieu indéterminé. J'aurais voulu savoir ce que vous avez fait de cette information et comment cela a ensuite été intégré dans vos préoccupations. Quelle mobilisation cela a fait? J'ai compris que cette information, vous l'avez donnée à d'autres services compétents mais, vous-même, comment vous êtes-vous mobilisé sur cette information?

C'est vraiment important qu'on ait des réponses

sur la situation qui prévalait en 2015 ou en 2014, avant la commission des attentats, sur les raisons profondes pour lesquelles ces auteurs des attentats vous ont complètement échappé et pour lesquels vous n'avez pas été impliqué dans les informations, les renseignements et, *a fortiori*, l'empêchement de ces attentats avant qu'ils aient lieu!

C'est important pour l'avenir, qu'on ait des réponses précises. On sait que le contexte est compliqué. On sait que tout le monde s'est fait avoir mais je pense que ce sont nos services de sécurité, ce sont nos services de renseignement et je pense qu'il est important que, pour l'avenir, on ait des réponses précises sur ce qui s'est passé à ce moment-là.

Eddy Testelmans: Où démarrer? D'un point de vue structurel, monsieur Dallemagne, je crois que nous avons en Belgique une des structures les plus simples dans le domaine du renseignement et de la sécurité, lorsqu'on compare cela entre autres avec les États-Unis, avec la Grande-Bretagne, avec la France. Nous avons une structure très simple, avec un service de renseignement militaire à vocation intérieure et extérieure, avec un service de renseignement civil à vocation intérieure mais aussi extérieure, mais avec une police fédérale et les autres, avec un organe qui s'occupe de l'analyse de la menace, avec un parquet fédéral.

Comme je l'avais dit en réponse à la première question de M. le président, je ne suis certainement pas en faveur d'encore une autre structure, superstructure afin de mieux synchroniser, afin de mieux coordonner cela. Je plaide pour un mécanisme de coordination entre les deux services. Et ce mécanisme de coordination, on va l'élaborer dans le cadre de cette fameuse plate-forme 5 qui, en fait, est née sous l'égide du Conseil national de sécurité.

Vous connaissez le modèle américain, où après 9/11, ils ont créé le DNI, Mr James Clapper, que j'ai visité récemment, qui est derrière son bureau, bien sûr secondé par quelques dizaines de collaborateurs, où moi j'en ai deux, trois, avec les logos des différents services qu'il est censé coordonner. Onze logos. Je ne sais pas si le modèle pour les États-Unis va fonctionner, mais en tout cas, je crois que chez nous, il ne faut pas nécessairement vouloir le copier.

Donc la coordination est dans la complémentarité et dans une synchronisation des plans de renseignement de niveau stratégique au niveau

des services de renseignement. Un plan qui s'étend sur quatre, cinq ans, qui est approuvé par le Conseil national de sécurité. On dit, phénomène par phénomène, région par région, pays par pays, -isme par -isme, qui est *in the lead*, qui est *supporting*, et comment va-t-on faire.

J'y crois et, à mon avis, cela peut fonctionner. Ce genre de plan peut fonctionner, peut-être déjà à partir de l'année prochaine.

Pourquoi n'avons-nous pas pu prévoir le 22 mars 2016? Ma réponse reste la même. Est-ce de par la complexité du phénomène? Sans doute, c'est un facteur. Est-ce dû à un manque de capacités? Peut-être. Je vous rappelle, et vous avez certainement lu les rapports de la commission parlementaire en France, que les deux grands services DGSI et DGSE ont dit: "Oui, nous, en effet, malgré le fait que nous comptons chacun environ 6 000 personnes, nous n'avons pas non plus pu le prévoir", de par la complexité, de par le fait que certaines capacités manquaient peut-être. Chez nous, c'est certainement le cas. Les deux services de renseignement manquent de capacités. Peut-être est-ce par malchance? Cela joue un rôle aussi. Mais je n'ai pas d'explication mathématique pour laquelle on n'a pas pu. On a vu venir le phénomène. Cela bien!

Comme je l'ai dit à l'occasion de mon introduction, on a bien averti les autorités politiques de ce qui allait venir mais on n'a pas été dans une position de renseignement jusqu'à preuve du contraire, sur la base de l'enquête du comité, qui nous dit: "voilà la raison pour laquelle vous avez raté le ballon". Je ne l'ai pas encore découverte chez moi. Je suis désolé. Je n'ai pas encore découvert la raison ou les raisons pour lesquelles on n'a pas pu prévoir le 22 mars ou le 13 novembre.

Il faut faire attention; les capacités ne sont pas encore là. Nous sommes en train de recruter. Les documentalistes ne sont pas encore là. Le personnel ICT n'est pas encore là. Les analystes supplémentaires ne sont pas encore là. Ils doivent encore arriver. La nouvelle base légale doit encore être votée. Mais je me sens relativement serein car, dès le début, on a en fait eu une bonne interprétation de notre responsabilité, c'est-à-dire dans le domaine du terrorisme et des menaces qui pesaient sur le territoire et la population belge. En Belgique, nous avons un rôle à jouer.

En ce qui concerne les changements de culture, je commande un service – j'évite toujours de dire la date – depuis le 1er avril 2014. Depuis que je suis en fonction, depuis quelques années maintenant,

j'ai quand même découvert à quel point M. Raes et moi-même nous voyons quasiment toutes les semaines, à quel point nous nous téléphonons. Nous nous voyons au Conseil national de sécurité, au comité de coordination, au comité stratégique. Les opérations d'échanges de données sont multiples. Il n'y a pas de différends entre nous et la Sûreté, ni de divergences de vues sur nos responsabilités entre M. Raes et moi.

Le changement de culture est arrivé par ce phénomène du terrorisme, comme je l'avais dit en conclusion de mon exposé. Les mentalités ont changé sous la pression des événements et sous la pression de ce que la Nation attendait de nous. Les services de renseignement ont changé de culture. Si techniquement, ce n'est pas encore le cas, physiquement, je peux consulter la base de données de la Sûreté de l'État. C'est une question de temps. Je crois que certains députés ont déjà eu la bonne idée de développer ce principe. Je ne suis pas du tout contre.

Georges Dallemagne (cdH): Vous ne pouvez, par exemple, toujours pas consulter la base de données de la Sûreté de l'État?

Eddy Testelmans: Le *need to share*, nous l'avons. Le *duty to share*, il est là. C'est clair. Le *willing to share*, il est là aussi mais souvent, dans le passé, le *willing to share* était un peu difficile entre les services de renseignement mais aussi avec la police fédérale.

Là, je vous donne une fois de plus comme exemple concret *intel fusion cell*. C'est la première fois que dans un même local, et bien qu'étant dans une nouvelle infrastructure au RAC, la Sûreté de l'État, l'Ocam et nous, la DR3, allons nous mettre ensemble et tous avoir accès aux données de la police fédérale et via nos éléments (?), nous avons un accès direct à notre base de données.

Ce n'est pas encore une fusion physique des bases de données mais c'est déjà une fusion des gens qui ont, de leur côté, accès aux différents services. Je trouve que par rapport à ce que j'ai vécu, il y a quatre ans, ce n'est pas une évolution mais une révolution.

De voorzitter: Maar ik heb alleszins... Bent u klaar met uw antwoord?

Eddy Testelmans: Als de heer Dallemagne...

Georges Dallemagne (cdH): Il y avait notamment l'information que vous avez reçue en novembre

CRIV 54 E022

05/10/2016

21

2015.

Eddy Testelmans: Peut-on en discuter à huis-clos?

Le président: On l'organisera juste après.

Ik vraag aan de commissie om ermee akkoord te gaan om ook dit nader te onderzoeken.

De laatste uren circuleert het bericht in de media dat de undercoveroperatie van de Britse geheime dienst de aanslagen in Parijs en Brussel had kunnen voorkomen. Het gaat over het feit dat Abrini in de zomer van 2015 naar het Verenigd Koninkrijk is gegaan. Daar is hij in het vizier gekomen van de Britse dienst MI5. Die had een aantal Britse targets. Op een bepaald ogenblik heeft men die operatie stopgezet en op die manier de kans gemist om hem te vatten. Zij hebben dat niet gedaan. Er wordt een link gelegd met het feit dat hij is kunnen terugkomen naar België, naar Molenbeek. Op dat ogenblik heeft de MI5, waarover veel wordt gepraat, blijkbaar een steek laten vallen; ik weet het niet. Voor de werkzaamheden van deze commissie is het interessant om dat ook te onderzoeken.

Ik stel voor dat ik namens de commissie aan de Britse ambassade of via de verbindingsofficier kan vragen wat er zich daar precies heeft voorgedaan. Het is zeer terecht om vragen te stellen als "wat als?" en "hadden wij dan kunnen...?". Ik wil dat die vragen natuurlijk worden gesteld aan de eigen diensten, dat is de taak van deze parlementaire commissie, maar ook aan de buitenlandse diensten. Ik ben de Parijse ervaringen nog niet vergeten. Het Franse rapport heeft mij veel geleerd, *à charge* en *à décharge*. De commissie moet proberen hiervan het fijne te weten te komen.

Je donne à présent la parole à M. Demeyer, ensuite à Mme. Van Cauter, après quoi nous organiserons un huit clos.

Willy Demeyer (PS): Merci, Monsieur le président. Je voudrais rester un moment sur les interrogations du collègue Dallemagne en vous demandant, général, si on peut considérer que ce que vous pensez être le problème principal est une absence de collégialité dans la gestion du renseignement, jusqu'à une certaine époque. Puisque vous nous dites "on avait une culture; on a changé de culture". Selon vous, le principal problème n'est pas la structure mais la manière de fonctionner. Peut-on dire qu'il y avait un problème de collégialité dans la gestion des renseignements

et dans la gestion des données ?

Vous avez cité d'autres services comme les services américains ou les services anglais. Quand on les interroge, on ne sait pas s'ils le pratiquent ou pas, mais ils nous parlent de la nécessité de travailler collégialement, donc de partager toutes les informations et de prendre les décisions en commun, même si c'est un service qui prend le lit de l'autre. Pouvez-vous me répondre à cette question-là?

Pour le reste, quelques questions précises. Que pensez-vous d'un modèle européen de base de données? Quelle est votre préférence entre le principe du pays-tiers et celui du tiers-service? Pensez-vous que dans la collaboration avec les autres pays, qu'il y a une évolution ces derniers temps suite au terrorisme et aux retombées internationales ? Pouvez-vous nous en dire quelques mots? Pouvez-vous aussi nous dire quelques mots de la manière dont le suivi des militaires radicalisés s'opère? On sait qu'il y avait plusieurs types de radicalismes suivis: les bandes *hell's angels*, le radicalisme d'extrême-droite et le radicalisme islamiste violent. Où en est-on à ce niveau? Et enfin, en ce qui concerne les logiciels, pensez-vous qu'il est préférable, si nous le pouvons, d'avoir un logiciel que la Belgique contrôle et fabrique ou faut-il se tourner, le cas échéant, vers un logiciel venant de l'étranger?

Eddy Testelmans: Merci, monsieur Demeyer, pour vos questions assez difficiles, surtout la première: Depuis quand y a-t-il eu ce changement? Je suis en service, comme je vous l'ai dit, depuis avril 2014. Mon collègue de l'époque était M. Alain Winants que vous allez voir ce soir, si tout va bien. M. Raes est venu en service deux ans après que j'aie pris les rênes du service. J'avoue qu'avec M. Raes, j'ai beaucoup plus de contacts qu'avec M. Winants, mais c'est induit par les événements, bien sûr. Entre 2012 et 2014, et 2014 et aujourd'hui, pas mal de choses catastrophiques se sont passées. J'avais une bonne relation de coopération avec M. Winants. Mais suite aux événements, suite à la pression sur les deux services de renseignement entre autres, suite aux événements de 2014, de 2015 et de 2016, on a, avec les deux services et avec M. Raes, vraiment une relation de confiance, de coopération et de coordination. Au début j'avais peut-être une relation de liaison et de contact. J'ai maintenant vraiment, avec le deuxième service de renseignement civil belge, une relation de coopération et de coordination. C'est une autre dimension qu'auparavant, et cela n'a rien à voir avec les personnes, cela a à voir avec l'air du

22

05/10/2016

CRIV 54 E022

temps, et avec les pressions ou la pression sur les services.

Une solution européenne ? Mon collègue de la Sûreté de l'État est peut-être mieux placé pour vous en parler, puisqu'il va certainement vous parler du *Counter-Terror Group* qui a vu le jour il y a peu de temps. Il vous parlera certainement de ce groupe qui s'appelle Synapse. Je suis personnellement d'avis que, bien que le terrorisme, encore un mot en "isme", soit un problème international, il ne faut pas nécessairement une structure internationale pour le résoudre. Il faut bien sûr une structure de coordination internationale, mais pas nécessairement une structure de commandement et de contrôle européenne ou internationale.

Personnellement, j'estime qu'il faudrait peut-être envisager d'organiser, au niveau européen, une coopération entre ce *Counter Terror Group* (CTG) Synapse très prometteur, qui est en train de se construire et a notamment pour vocation le renseignement, et la police. Pour ce qui me concerne, je ne vois pas une superstructure européenne mais une bonne relation de travail, comme en Belgique, avec de bonnes relations de travail entre les renseignements européens qui peuvent être "basés" sur ce CTG Synapse et sur ce qu'Europol est en train de mettre en place avec l'ECTC.

Nous suivons, bien entendu, les militaires radicalisés. Au sein du département *Counter Intelligence* ou Contre-ingérence, une petite cellule appelée *Homeland* qui se concentre sur la population militaire et civile de la Défense dans le domaine du terrorisme, du radicalisme et de l'extrémisme, tant de gauche que de droite. Le personnel de cette cellule a du travail. Actuellement, nous gardons un œil sur quelques militaires qui sont peut-être en train de se radicaliser. Nous surveillons, bien entendu, quelques militaires qui font partie de certains groupes de motards qui ne sont pas nécessairement des mouvements de bienfaisance. Nous suivons également quatre ex-militaires qui sont ou ont été déployés en Syrie ou en Irak.

Par ailleurs, il va de soi que, lorsque le marché sera lancé pour ce software commun à la Sûreté de l'État et à la police fédérale, nous procéderons à des tests. Nous allons procéder à du *penetration testing* et nous allons veiller à ce que rien ne soit caché dans le software lâché sur nos réseaux. Cela figure dans le contrat. C'est notre devoir de procéder de cette manière.

Carina Van Cauter (Open Vld): Mijnheer Testelmans, ik wil u op mijn beurt bedanken voor de uiteenzetting en uw uitvoerige antwoorden op de eerdere vragen. Dat kan mij er toch niet van weerhouden om toch nog eens terug te komen op hetgeen door collega De Roover en een aantal andere collega's werd aangeraakt.

Mijnheer Testelmans, u zegt dat u niet in het bezit was van cruciale informatie die de aanslagen van 22 maart had kunnen voorkomen. Ik heb echter genoteerd bij uw heel aanvankelijke inleidende uiteenzetting dat u op tijd hebt gewaarschuwd. Waarop slaat die op tijd gewaarschuwd? Slaait dat op de terroristische dreiging in het algemeen? Kunt u dat eens linken aan uw latere bewering dat u geen cruciale informatie had. Waarom is er dan op tijd gewaarschuwd? Waarvoor en wanneer is er op tijd gewaarschuwd?

Voorafgaandelijk aan de commissievergadering hebt u een aantal stukken bezorgd. Misschien wilt u hierop achter gesloten deuren antwoorden, maar ik stel de vraag nu in algemene bewoordingen. U zegt dat ADIV uiteindelijk wel cruciale informatie en inlichtingen heeft verstrekt. Dan spreken wij, denk ik, over de aanslagen in november. Als wij spreken over de aanslagen in november, dan hebben wij het toch over dezelfde groep protagonisten, die dan blijkbaar in het vizier kwam.

Collega Onkelinx en andere collega's hebben het volgende aangehaald, u ook trouwens. Het moment van juridicialisering, wanneer wordt die informatie, wanneer er aanwijzingen zijn van een misdrijf, dan bezorgd aan het federaal parket?

Als er cruciale informatie was naar aanleiding van de aanslagen in november, is er dan wel tijdig gejuridicialiseerd? Ik neem aan dat u contextualiseert wanneer u persoonsgebonden inlichtingen verzamelt. Is het federaal parket wel op tijd verwittigd, zodat het verdere gerechtelijke onderzoeksmethodes kon aanwenden om die groep nauwer op te volgen en eventuele plannen te doorkruisen? Dat is toch belangrijk, meen ik.

In uw inleidende uiteenzetting hebt u het ook gehad over de informatica waarmee u het moet doen, het gebrek aan zoekmachines en dergelijke. U zegt dat u die nu samen met een aantal andere diensten zult aankopen en dat u daarvoor middelen opzij hebt gezet.

U hebt een voorbeeld gegeven. U zegt dat u het facebookprofiel van een aantal verdachte

CRIV 54 E022

05/10/2016

23

personen of personen die moest worden gevolgd, moest onderzoeken, goed voor 100 bladzijden! Wat doet u dan nu? Hoe hebt u dat probleem opgelost? Hoe gaat u daarmee om in de praktijk?

Meer specifiek, hoe is het gesteld met de veiligheid van uw informatiesysteem? Dat blijkt ook problematisch te zijn, net zoals de aanwerving van geschikt personeel. U hebt uitleg gegeven over het waarom en hoe, maar er is een probleem. Klopt dat? Is daaraan geremedieerd? Zal daaraan geremedieerd zijn met de investeringen, die gepland zijn?

Eddy Testelmans: Wanneer wij spreken over waarschuwingen op tijd spreken wij onder andere over het op tijd informeren van de regering over de tendensen die aan het ontstaan waren. Inzake de evolutie van Daesh hebben wij een aantal tendensen gezien, vooreerst de tendens dat de mensen die vertrokken uit België en die wij nog beschouwden als *freedom fighters*, die het regime van Assad wilden proberen neer te halen, daarna geëvolueerd zijn tot *foreign fighters*. Dat is allemaal op tijd voorspeld en meegedeeld.

Carina Van Cauter (Open Vld): Aan de regering? Wordt dat dan ook aan het federaal parket gezegd?

Eddy Testelmans: De inlichtingen die wij verstrekken aan de regering, aan de militaire leiders, gaan systematisch naar de Veiligheid van de Staat, de federale politie, het federaal parket. Dat zijn ruim verspreide producten.

Ik meen dat wij op tijd hebben gewaarschuwd voor de dimensie die IS in Irak en Syrië aan het aannemen was en hoe groots en gevaarlijk die dreigde te worden voor de interne stabiliteit van Irak en Syrië en voor de mogelijke migratiestromen die daarmee gepaard konden gaan en die mogelijkerwijs destabiliserend konden zijn voor onze landen en democratieën. Wij hebben ook op tijd gewaarschuwd toen het Kalifaat IS sterk onder druk begon te komen. Er zijn toen duidelijk waarschuwingen gekomen: des te meer druk er op het Kalifaat komt, des te groter de kans dat er mensen het Kalifaat verlaten om slechte dingen te doen in Europa. De laatste tendens, de nieuwe IS, is ingegeven door boodschappen van al-Adnani en, recentelijk via Telegram, van onze vriend Rachid Kassim. Het gaat dan om de *lone wolves*. Dat zijn tendensen waarvoor zowel wij als de Veiligheid van de Staat op tijd aan de alarmbel hebben getrokken bij de regering.

Daarmee heb ik niet gezegd dat de *lone wolf* in het Joods Museum voorspeld en voorspelbaar was. Daarmee heb ik niet gezegd dat wij 13 november hadden kunnen voorspellen. Maar het was te verwachten dat die dingen gingen kunnen gebeuren. Er zijn duidelijke waarschuwingen geweest naar bepaalde Europese landen dat zij het doelwit konden zijn van de veranderende modus operandi, zoals die er nu nog altijd zijn, met de *lone wolves*. Die blijven een van de grote risico's. Wij waarschuwen ook op tijd voor het volgende. Des te meer het IS-Kalifaat onder druk komt, des te meer het IS-Kalifaat iets virtueels dreigt te worden, wat nog moeilijker onder controle te krijgen zal zijn dan het concrete Kalifaat, zoals het nu in delen van Syrië en Irak bestaat. Dat zijn tendensen en evoluties die een zekere impact hebben op de veiligheidstoestand in België. Zowel de Veiligheid van de Staat als wij hebben daarover op tijd de beslissingsnemers geïnformeerd.

Over de cruciale informatie zou ik het ook liefst achter gesloten deuren willen hebben, net als over de judicialisering, omdat ik daarvoor misschien een aantal concrete voorbeelden zal moeten geven, geen concrete werkelijke voorbeelden, maar voorbeelden van wat een inlichtingendienst kan doen met een dossier vooraleer het gejudicialiseerd zou zijn.

Wat de zoekmachine betreft, het waren 1 300 bladzijden, geen 100, achter een Facebookprofiel. Wat wij daarop loslaten, zijn de commerciële, beperkte zoekmachines waarover wij nu beschikken. Binnenkort, en in afwachting van de definitieve levering van de definitieve software, krijgen wij een meer performante zoekmotor van een bepaalde firma, in een experimentele versie. Wij hopen dat het daarmee beter zal gaan. Het is een combinatie van technologie, anders werken en mensen.

Ik denk niet dat wij een probleem van informaticaveiligheid hebben. Er is een probleem van *data basing*, zoals aangehaald door de heer Van Hecke. Ik heb daarop geantwoord dat er geen probleem is inzake de netwerken en de informaticaveiligheid. De beveiligde netwerken zijn volgens de regels van de kunst van de niet-beveiligde netwerken geïsoleerd.

De **voorzitter:** Wij gaan nu over tot een gesloten zitting.

Na lezing, volhardt en tekent,

24

05/10/2016

CRIV 54 **E022**

.....
Eddy Testelmans

CRIV 54 E024

05/10/2016

1

ONDERZOEKSCOMMISSIE TERRORISTISCHE AANSLAGEN

van

WOENSDAG 05 OKTOBER 2016

Namiddag

COMMISSION D'ENQUÊTE ATTENTATS TERRORISTES

du

MERCREDI 05 OCTOBRE 2016

Après-midi

Hoorzitting over het luik "veiligheidsarchitectuur" met de heer Jaak Raes, administrateur-generaal van de Veiligheid van Staat.

Audition sur le volet "architecture de la sécurité" de M. Jaak Raes, administrateur général de la Sûreté de l'État.

De **voorzitter**: Collega's, ik heet de heer Raes, administrateur-generaal van de Veiligheid van de Staat, welkom. De persoon die hem vergezelt zal hem enkel technisch bijstaan bij de powerpointvoorstelling die hij heeft voorbereid. Mijnheer Raes, er is afgesproken dat u eerst een inleiding zal geven van ongeveer 20 minuten met de beschrijving van uw dienst, haar informatiepositie, de samenwerking met andere diensten – politie, justitie en OCAD – en internationale samenwerking.

Ik zal u vragen de eed af te leggen, maar ik wil u er eerst op wijzen dat, indien u, door de aard van de vraagstelling, meent dat u vertrouwelijke informatie moet geven, dat achter gesloten deuren kan. In de regel is dit een openbare vergadering, ik geef u dat maar mee.

Ik herinner er u aan dat conform artikel 4, § 1, van de wet van 3 mei 1880 op het parlementair onderzoek, gewijzigd bij wet van 30 juni 1996, de onderzoekscommissie alle in het Wetboek van Strafvordering omschreven onderzoeksmaatregelen kan nemen. Ze kan onder meer getuigen onder eed horen.

Alvorens u te vragen de eed af te leggen, wens ik de aandacht te vestigen op het laatste lid van artikel 8 van bovenvermelde wet, volgens hetwelk iedere getuige kan aanvoeren dat hij, door naar waarheid een verklaring af te leggen, zich zou kunnen blootstellen aan strafvervolgning en derhalve getuigenis weigeren (zie ook artikel 14, 3, g van het internationaal verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten van 19 december 1966, bekrachtigd bij wet van

15 mei 1981).

Dat betekent dat u het recht heeft om te zwijgen wanneer u meent dat uw publieke verklaring later tegen u zou kunnen worden gebruikt in een straffordering.

Ik wil er vervolgens nog de nadruk op leggen dat u, krachtens artikel 9 van dezelfde wet, voor valse getuigenis kan worden gestraft met een gevangenisstraf van twee maanden tot drie jaar en u voor een termijn van ten minste vijf ten hoogste tien jaar kunt worden ontzet uit het recht om te kiezen of verkozen te worden.

Ten slotte, wijs ik u erop dat tengevolge van artikel 3 van voornoemde wet de geheimhouding van uw verklaringen niet is gewaarborgd tenzij het gaat om verklaringen afgelegd tijdens een vergadering met gesloten deuren en waarvoor de commissie zich uitdrukkelijk heeft verbonden de geheimhouding in acht te nemen. Bovendien is ieder stuk dat u aan de commissie zou overleggen vatbaar voor openbaarmaking.

Na deze verduidelijking vraag ik u de eed af te leggen door de hand op te heffen en de volgende woorden te herhalen: "Ik zweer de gehele waarheid en niets dan de waarheid te zullen zeggen."

De heer Jaak Raes legt de eed af.

Waarvan akte.

Ik geef u graag het woord voor uw inleiding, mijnheer de administrateur-generaal.

Jaak Raes: Mijnheer de voorzitter, geachte dames en heren van de onderzoekscommissie, ik wil starten met een *slideshow*. Inlichtingendiensten hebben op vele plaatsen in de wereld een negatieve connotatie. Zowel in Latijns-Amerika als in Oost-Europa is de herinnering aan de rol van inlichtingendiensten bij het onder de knoet houden

2

05/10/2016

CRIV 54 E024

van de bevolking nog steeds levendig aanwezig.

Mijn dienst, de Veiligheid van de Staat, heeft ook een bewogen geschiedenis achter de rug en werd genoemd in tal van spraakmakende dossiers, zonder dat zich ooit in de publieke ruimte heeft verdedigd. Ik ben blij vandaag het woord te krijgen in de parlementaire onderzoekscommissie. Ik wil hier dan ook de absolute waarheid en niets dan de waarheid vertellen, zoals ik daarnet gezworen heb.

Ik denk dat het belangrijk is dat sinds de Tweede Wereldoorlog het Westerse democratieconcept gelijkstaat met het verder ontwikkelen van inlichtingendiensten op basis van een wetenschappelijk geschoeid concept. Dat gebeurde net om de democratie te beschermen tegen bedreigingen als spionage, proliferatie, radicalisering, inmenging enzovoort. Een inlichtingendienst in een democratisch land, zoals het onze, heeft geen geheime dienst met een eigen agenda. Een inlichtingendienst is een dienst die de samenleving moet beschermen tegen goed omschreven dreigingen. Ik vind het wel belangrijk om dit punt meteen duidelijk te maken voor de leden van de commissie.

De Veiligheid van de Staat is dan ook blij dat er ondertussen een heel wettelijk kader werd geschapen. Ik begin met de controle door het Comité I en de wet van 1991. Nadien volgt dan de wet op de oprichting van de Veiligheid van de Staat in 1998. Het valt me trouwens op dat de controle er eerder was dan de dienst en dan de formulering van de opdrachten van de dienst.

We vinden het niet meer dan normaal dat een inlichtingendienst afdoende wordt gecontroleerd. Daarom zal het af en toe ook wel gebeuren, mijnheer de voorzitter en geachte leden, dat ik de vrijheid neem om te verwijzen naar verklaringen, informatie en stukken die al eerder werden voorgelegd aan de enquêteurs en die zich dus onder de hoede van de voorzitter van het Comité I bevinden.

Mijnheer de voorzitter, niet ver hiervandaan is er een lokaal bij het Comité I, waar op dit moment een twintigtal fardes op voorhand zijn neergelegd, die toegankelijk zijn voor personen die de gepaste veiligheidsmachtigingen hebben, zodat ik aan u of aan uw commissie niet de indruk moet geven dat wij snel nog iets moeten toevoegen aan de informatie die wij voorafgaand aan die dag hebben verzameld.

De dienst Veiligheid van de Staat wordt niet enkel door het Parlement gecontroleerd. Er is ook de

controle van de toezichhoudende minister, zijnde de minister van Justitie. Ook de minister van Binnenlandse Zaken heeft een controlefunctie. Hij zorgt er samen met de minister van Justitie bijvoorbeeld voor dat mijn mandaat en het mandaat van mijn adjunct regelmatig worden geëvalueerd.

Ik wil daar graag aan toevoegen dat u niet mag vergeten dat mijn dienst aan de Nationale Veiligheidsraad een actieplan heeft voorgelegd. Dat plan is in juli 2015 goedgekeurd.

Ik hoef niet terug te komen op het feit dat België twee inlichtingendiensten heeft. Voor de militaire inlichtingendienst hebt u vanochtend de heer Eddy Testelmans gehoord. Ik spreek voortaan voor de burgerlijke inlichtingendienst, zijnde de Veiligheid van de Staat.

De Veiligheid van de Staat is geen politiedienst. Het is geen dienst met politionele handelingen. De Veiligheid van de Staat kan bijvoorbeeld geen mensen aanhouden, geen huiszoekingen doen, geen dwang uitoefenen door middel van een door een onderzoeksrechter afgeleverd dwangbevel.

De Veiligheid van de Staat heeft als enige opdracht informatie te verzamelen over wettelijk omschreven dreigingen en belangen en ze naar inlichtingen om te zetten. Dat is belangrijk. Die inlichtingen dienen voortdurend te worden aangewend, om de partners – administraties, buitenlandse zusterdiensten, enzovoort – in staat te stellen hun eigen opdrachten uit te voeren.

Ik kom graag even terug op het onderscheid in de doelstellingen van de dienst. De politie houdt zich bezig met strafbare handelingen. De bestuurlijke politie voorkomt een verstoring van de openbare orde. Als dat gebeurt, moet dat kunnen worden gestopt door de acties van de bestuurlijke politie. De gerechtelijke politie spoort de daders van misdrijven op, verzamelt bewijzen en stelt die ter beschikking van het parket. Inlichtingendiensten dienen informatie te verzamelen over dreigingen waarvan het strafbare karakter niet altijd duidelijk is en ook niet altijd bij voorbaat vooropstaat. Dat is belangrijk.

Spionage is strafbaar in België, maar België veroordeelt in de laatste decennia quasi niemand voor die inbreuk. Dat wil nochtans niet zeggen dat België in het kader van de spionageactiviteiten geen werk verzet. Hetzelfde geldt voor radicalisering.

Radicaliseren is in principe niet strafbaar, maar

CRIV 54 E024

05/10/2016

3

toch zal de Veiligheid van de Staat daarover informatie verzamelen en te gepasten tijde de informatie ter beschikking stellen van beleidsmakers en van partners die ertegen kunnen optreden. Pas bij strafbare handelingen zullen de politie en het gerecht worden ingeschakeld.

Over “inlichtingen” heb ik een definitie gevonden waarop ik nogal ben gesteld. Het is een internationaal aanvaarde definitie: *intelligence is processed information provided to and used by political en military leaders to help them to make decisions on a basis of an informed analysis rather than instinct*. Instinct mag of kan de beleidsmakers niet leiden. Daarom zijn we verplicht om informatie die verrijkt is door analyse, aan te reiken. Dat is de kern van de werking van een inlichtingendienst. Ik zal daar nog een paar keer op terugkomen.

Er zijn 4 stadia in de *intelligence cycle*. Ten eerste, *intelligence requirements*. Ten tweede, de verzameling, *collection*. Ten derde, *analysis*. En ten vierde, het ter beschikking stellen, *dissimination*.

Deze definitie, dames en heren, is afkomstig van Paul Robinson. Hij is professor in Ottawa. Ik meen dat deze definitie intussen wereldwijd aanvaard is als een correcte beschrijving van het werk van een inlichtingendienst die –ik herhaal – geen politiedienst is en dus ook niet bekleed is met dezelfde bevoegdheden.

Ik kom nog even terug op de opdrachten op *slide* 3. Die opdrachten werden ons toebedeeld via de wet van 98. De dreigingen waarmee wij geconfronteerd worden en waarvoor wij de samenleving moeten beschermen zijn: spionage, inmenging onder meer door terrorisme, extremisme en het gevaar voor ongecontroleerde verspreiding van chemische, biologische en nucleaire wapens, het gevaar van sektarische organisaties en georganiseerde criminaliteit.

De belangen die de Veiligheid van de Staat moet beschermen zijn dus: de veiligheid van de instellingen van de Staat en het vrijwaren van de continuïteit van de regelmatige werking ervan. Ik meen dat de *slide* op dat vlak voldoende duidelijkheid biedt.

Op de *slide* ziet u rechts onderaan een kadertje inzake een aantal veiligheidsonderzoeken, uitgevoerd op vraag van de ANS, de *Autorité Nationale de Sécurité*, de Nationale Veiligheidsoverheid. Dat is ook ons werk. Sinds

september 2015 komt daar trouwens een bijzonder groot gedeelte bij door de aandacht die wij besteden aan asielzoekers.

Voor de rest, meen ik, zijn de hoofdpodochten van de Veiligheid van de Staat die hier vandaag aan de orde zullen zijn: inlichtingen. Daarnaast zijn er nog enkele andere die te maken hebben met de controle op activiteiten van buitenlandse inlichtingendiensten, sinds februari 2016 trouwens ook een wettelijke opdracht. Deze zal echter niet het voorwerp uitmaken van onze aandacht vandaag.

In de vierde *slide* kom ik nog heel even terug op die zogenaamde inlichtingenopdracht en op de inlichtingencyclus waarover ik het al heb gehad.

De eerste fase is het vatten van onbewerkte informatie, de tweede is de bewerking daarvan door analysediensten om te komen tot een eindproduct, waardoor informatie inlichting wordt. De derde fase is het eventueel checken van die informatie en het ter beschikking stellen ervan aan buitenlandse zusterdiensten. Daarop kom ik straks terug in de loop van dit betoog. *Last but not least* is de verspreiding van de informatie aan wie ze behoort te hebben.

Langs die inputzijde hebben wij vier belangrijke mogelijkheden om informatie in te zamelen. De eerste mogelijkheid is dat onze eigen buitendiensten zelf op zoek gaan naar informatie. Dat is een normaal proces waarbij wij vandaag in overweging nemen of via menselijke bronnen interessante inlichtingen met betrekking tot onze opdrachten kunnen worden gegaard. Die menselijke bronnen en de informatie die daarvan komt, wordt soms versterkt, gekruist en gecheckt door gebruik te maken van HUMINT. Ik kom daarop later terug.

We hebben informatie die we uit open bronnen kunnen bekomen, OSINT. Wij weten dat van oudsher al wat heel informatie zomaar voor het grijpen ligt, onder meer op het internet, maar ook via open bronnen die vrij toegankelijk zijn, zoals traktaten, publicaties, enzovoort.

Een bijzondere vermelding als mogelijke informatiebron is de sociale media. Wij noemen dat SOCMINT – *social media intelligence*. Dat is een schat aan informatie, ook al is ze niet enkel beschikbaar in België, maar mogelijks ook in het buitenland.

Wij kunnen ten slotte heel wat informatie halen daar waar ze zich bevindt, in de overheidssector,

4

05/10/2016

CRIV 54 E024

in de politieke, gerechtelijke en administratieve instellingen van alle beleidsniveaus die België rijk is.

We vergeten daarbij niet dat wij er als kleine binnenlandse dienst goed aan doen om heel goede contacten te onderhouden met buitenlandse zusterdiensten, al is het maar om af en toe onze informatie daar te checken, wetende dat een aloude wet geldt: *do ut des*. Als men niets geeft, zal men ook niets krijgen. Dat is een principe dat heel goed gekend is in de inlichtingenwereld.

Op deze manier stroomt die ruwe onbewerkte informatie binnen en komt die terecht bij de analysedienst. Een analist is dus iemand die verantwoordelijk is voor de output van deze informatie en die deze ruwe informatie gaat bewerken. Ofwel kan hij vaststellen dat hij onvoldoende informatie heeft, waarna deze terug naar de buitendienst gaat die moet zorgen voor nog meer informatie. Ofwel zegt hij over voldoende informatie te beschikken en ze te kunnen kruisen met andere bronnen om zo tot een nuttige inlichting te kunnen komen. Op deze manier kan een antwoord gegeven worden op eventuele vragen van buitenlandse zusterdiensten of kunnen wij hen vragen stellen om onze informatie te verrijken.

Die inlichtingen worden dan ter beschikking gesteld van de partners, of wat wij noemen “de klanten”, Belgische politieke klanten zijn daarbij, administratieve en gerechtelijke overheden zijn daarbij, de buitenlandse zusterdiensten zijn daarbij, maar ook diensten zoals het OCAD.

In de vijfde *slide* dames en heren, ga ik even in op de vraag met hoeveel mensen we zijn om dat allemaal te doen? Dat is een cruciale vraag. Binnen inlichtingendiensten is er altijd al een opdeling geweest tussen collecte-eenheden, mensen die informatie zoeken, enerzijds, en de analysediensten anderzijds. Maar die inspecteurs en commissarissen binnen de diensten moeten aan de slag met wat ze hebben. Er kunnen geen mensen bij gefabriceerd worden. We gaan het moeten doen met de degenen die er zijn.

U ziet een klassieke organisatie: operaties, analyse en omkadering. Ik ga graag eens, samen met u, een rekeningsom maken. Hoeveel mensen denkt u dat de Veiligheid van de Staat nodig heeft om spionage op te volgen, goed wetende dat Brussel, na Washington, ongeveer het meeste aantal diplomaten van de wereld telt? Dat is een eerste vraag. Ik voeg bij dat getal toe dat er zeven

provincieposten bij de Veiligheid van de Staat zijn die radicalisering en terrorisme moeten kunnen opvolgen en die van dichtbij de *Local Task Forces* moeten kunnen voeden. Ik voeg daar dus nog een aantal analisten aan toe die deze ruwe informatie moeten bewerken. Ik tel daarbij medewerkers op die we denken nodig te hebben om databanken te beheren, om telefonieonderzoeken te doen en om relevante passages van telefoononderzoeken verder uit te schrijven. Daarnaast zijn er ook een aantal ondersteunende medewerkers nodig, zoals juristen, vertalers, ICT-mensen en medewerkers ter ondersteuning van het personeelsbeleid. Ik kan dan wel een idee hebben van het getal, maar wat ik werkelijk heb, op 31 augustus van dit jaar, zijn 571 voltijdse equivalenten, mijnheer de voorzitter.

Ik vergeet nog te zeggen — dit is misschien van belang — dat in de loop van 2016, 42 medewerkers zijn afgevoeld die niet waren ingeschakeld in het inlichtingenwerk maar zorgden voor de persoonsprotectie en die vanaf 1 juni 2016 deel uitmaken van de federale politie. Zij worden hier niet in beschouwing genomen.

Ik vergelijk graag met een paar landen die wij kennen. Het zijn bovendien geen landen die blijken geven van minder democratisch te zijn dan België. Ik stel vast dat de Nederlandse AIVD met een budget van meer dan 200 miljoen euro werkt, in vergelijking met ons budget van 50 miljoen euro. De Deense inlichtingendienst PET is actief in een perifere regio in Europa met een bevolking die niet vergelijkbaar is met de bevolking van België maar wel van Vlaanderen. Wel, die dienst beschikt over meer personeel.

Samenvattend en zonder het belachelijk te willen laten worden, er zijn meer gemeenten in België dan dat er medewerkers bij de Veiligheid van de Staat zijn. Professor Matthijs berekende in 2014 dat de kostprijs van de Senaat na de laatste herstructurering 60 miljoen euro zou bedragen. Dames en heren, het budget van de Veiligheid van de Staat bedraagt 0,073 % — ik herhaal: 0,073 % — van de totale overheidsuitgaven in België.

Ik bladerde gisteren toevallig doorheen een website van Vlaanderen. Ik las op de website van de Vlaamse overheid dat zij inspanningen doet om wie in parken gaat picknicken, een proper park zonder zwerfvuil aan te bieden. Wel, het ruimen van afval in een openbare ruimte veroorzaakt uiteraard ergernis en is duur. Ik las dat het opruimen van dat zwerfvuil in Vlaanderen 61 miljoen euro kost. Dat is dus meer dan 20 % bovenop het budget van de Veiligheid van de

CRIV 54 E024

05/10/2016

5

Staat.

Ik vat samen. Er zijn 571 medewerkers voor alle categorieën samen, zijnde ondersteunend personeel, operationeel personeel en mensen die analyses maken.

Dan kom ik aan slide 6. Ik kom graag nog even terug op de financiële middelen die het ons moeten mogelijk maken om te werken.

De Veiligheid van de Staat werd in de periode van het ontstaan van FTF, dat is wat wij noemen de problematiek van de *foreign terrorist fighters*, net als trouwens andere overheidsdepartementen van de federale overheid, ik ontken dat niet, geconfronteerd met besparingen, met lineaire besparingen die op dat moment aan de orde waren om de staatsfinanciën enigszins proberen gezond te maken.

In 2015 was er terug een stijging van de beschikbare middelen en 2016 gaf een daling aan. Ik zeg u, en ik houd eraan om dit even te duiden, die daling moet grotendeels gezien worden in het kader van het verlaten van een aantal mensen van de protectie naar de federale politie. In de loop van 2016 werden op die manier 42 mensen getransfereerd.

In tegenstelling tot de dalende trend in de grafiek stellen wij vast dat in 2016 de werkmiddelen van de VSSE terug toenemen. Wij moeten vaststellen dat er uiteraard een inspanning gedaan is, op twee vlakken. Ten eerste is dat op het vlak van de 400 miljoen euro die de regering heeft uitgetrokken ter bestrijding van terrorisme. Ten tweede heeft dat ook te maken met de aandacht voor het zogenaamde Kanaalplan.

Voor alle duidelijkheid, op dit ogenblik, wij spreken dan gemakkelijheidshalve over 1 oktober 2016, is er van de gevraagde 7,3 miljoen euro extra budget, exact 1,7 miljoen euro verkregen. Wij wachten nog wel op een aantal besluiten, die zullen genomen worden om de interdepartementale reserve te verdelen. Dat gebeurt per koninklijk besluit en per tranche.

Er moet ook opgemerkt worden dat er uiteraard een grote vertraging is tussen het moment dat de regering aankondigt dat er bijkomende middelen zijn en het moment dat uiteindelijk die middelen effectief ter beschikking zijn. Dat kost een zekere tijd.

Mijnheer de voorzitter, slide 7 gaat over een punt waarnaar u duidelijk verwezen hebt en wil een

overzicht geven van de zogenaamde bilaterale nationale samenwerking. Ik heb daarover ook reeds wat tekst geproduceerd in de maand augustus. Die tekst is ingediend bij het secretariaat van uw commissie. Ik overloop heel even nog de plejade van onze samenwerkingspartners.

In de eerste plaats is er ADIV. Wij hebben een *point of contact* binnen de Veiligheid van de Staat, specifiek voor de opvolging. Wij hebben ongeveer dagelijkse contacten met generaal Testelmans. Ik denk dat wij ook heel eerlijk moeten zeggen dat een aantal projecten ons verbindt. Op dit moment is er een specifiek project om de opvolging te organiseren van de *Open Sources Intelligence*. Dat is project dat ik samen doe met de federale politie en dat ook moet worden geïmplementeerd in die 400 miljoen euro. Ik hoop maar dat wij daar samen ook de vruchten van kunnen plukken.

Wij hebben samen ook een *Belgian Intelligence Academy*. Om u maar aan te tonen, dames en heren, dat er heel wat synergieën bestaan, niet enkel op het vlak van de uitvoering van dienst maar ook op het vlak van opleiding, waar wij toch proberen om onze schaarse middelen samen te leggen.

Een tweede dienst is het federaal parket en de federaal procureur en ikzelf. Wij ontmoeten elkaar semestrieel, en daarnaast ook zeer regelmatig. Wij hebben een *point of contact* dat dagelijks in verbinding met het federaal parket staat. Wij volgen een aantal vergaderingen die om de 14 dagen worden georganiseerd bij het federaal parket om op de hoogte te blijven van de ontwikkeling van een aantal terroddossiers. Ik denk dat het past om even te onderstrepen dat wij continu een aantal nota's aan de federaal procureur versturen over een aantal bedreigingen.

Ik denk dat het ook moet gezegd worden dat wij proberen om maximaal gedeclassificeerde informatie te sturen naar de federaal procureur. Als dat niet mogelijk is, proberen wij in elk geval een bijkomende nota te sturen die de zaak declassificeert om enigszins mogelijk te maken dat men aan de slag kan met onze informatie. Die inspanning wordt geleverd.

Ik denk dat het past om een woord te vertellen over de samenwerking met de federale politie. Ik denk dat er een heel goede verstandhouding bestaat. In de uitwerking heeft dat bijvoorbeeld al geresulteerd in het opstellen van een *memorandum of understanding*, dat samen met het OCAD, de SGRS en de federale politie

Brussel werd opgesteld. Er is ook de fysieke aanwezigheid van een lid van de Veiligheid van de Staat in de federale politie Brussel. Dat is belangrijk. Ik denk dat het belangrijk is om te onderstrepen dat, als de transfer van informatie soms moeilijk lijkt, men niet uit het oog mag verliezen dat het versturen van geclassificeerde nota's aan verschillende eenheden van de federale gerechtelijke politie soms moeilijk kan zijn, omdat niet iedereen zo'n BINI-systeem heeft waarover wij geclassificeerde informatie kunnen versturen. Het gaat hierbij over een goedgekeurd systeem waarover wij geclassificeerde informatie kunnen versturen.

Ik heb ook in het verleden gezien dat, wanneer een inlichtingenonderzoek wordt overgeheveld naar een strafonderzoek waarbij een federaal magistraat de teugels in handen neemt, bepaalde van onze inlichtingenmethodes werden overgenomen door de politie. Volgens mij getuigt dit toch wel een zekere samenwerking, wat volgens mij voorheen moeilijker was.

In de geïntegreerde politie vergeet ik uiteraard niet die andere partner te vermelden, de lokale politie. Wij zijn sterke voorstander van de uitwisseling van om het even welke informatie die voorhanden is bij de Veiligheid van de Staat in de zogenaamde *Local Task Forces*. Ik kom daar later op terug.

OCAD is een partner. Pertinente info wordt bezorgd aan het OCAD. Ik heb vernomen dat in het kader van deze vergadering een paar vragen zijn gesteld over brute informatie en bewerkte informatie. Ik ben nogal legalistisch aangelegd en ik zie dat de wet erin voorziet dat de Veiligheid van de Staat pertinente info moet doorgeven. Pertinente info is voor ons brute info die het proces van de analyse heeft doorstaan, die is gecheckt en die verrijkt is. Dat is de info die wij bezorgen aan het OCAD. Ik zorg er uiteraard voor dat alle informatie daar op tafel komt. Telkens er een dreiging op ons land rust, is het precies aan de hand van een dreigingsanalyse dat het Crisiscentrum de passende maatregelen moet kunnen nemen. 11 jaar Crisiscentrum heeft ervoor gezorgd dat ik die gevoeligheden bijzonder goed ken.

Het Crisiscentrum is sinds kort niet meer het adres waar we terecht moeten voor de maatregelen in verband met persoonsbescherming. Die persoonsbescherming is overgedragen naar de federale politie. Toch hebben we een verbindingsofficier, die regelmatig voeling houdt met de beslissingen in het Crisiscentrum. Ik vind het bovendien zeer

interessant om in tijden van crisis een gecoördineerde communicatie af te stemmen op die van het Crisiscentrum. Daarom is het nuttig om die verbindingsofficier te hebben.

De penitentiaire inrichtingen in dit land dreigen af en toe al eens uit het oog verloren te worden, maar we houden daar goede werkcontacten mee. Er is de dagelijkse samenwerking. We hebben ook een versterkte bilaterale samenwerking opengesteld voor de federale politie en het OCAD met die directie-generaal. Een specifieke cel Gevangenen, die twee jaar geleden is opgericht binnen de Veiligheid van de Staat, kan op dit moment zijn geloofsbrieven al voorleggen in het onderzoek naar de radicalisering in de Belgische gevangenen. We hebben ook toegang tot een aantal databanken van die directie-generaal en dat leert ons heel wat. Ik zie ook heel regelmatig de directeur-generaal van Penitentiaire Inrichtingen (EPI).

Niet te vergeten is de samenwerking met de justitiehuisen, ook al maken ze op dit moment deel uit van de Vlaamse en Franse Gemeenschap. We laten die niet los en we vinden het belangrijk genoeg om de opvolging van de veroordeelden in het oog te houden. Ik moet ook de dienst Vreemdelingenzaken en het Commissariaat-Generaal voor de Vluchtelingen en de Staatslozen vermelden. We hebben daar ook een verbindingsofficier. De Veiligheid van de Staat heeft sinds 7 september 2015 alle asielzoekers gescreend die hier zijn komen aankloppen. Op dit moment zijn dat er ongeveer 20 840. Het is belangrijk om "met die diensten" een goede samenwerking mee te hebben, niet alleen om degenen die binnenkomen in België te checken, maar ook om attent te zijn voor mogelijke uitwassen van radicalisering die zich kunnen voordoen binnen asielcentra. Ook in het kader van de haatpredikers hebben we een goede werkrelatie met de dienst Vreemdelingenzaken.

De Cel voor Financiële Informatieverwerking is de instantie waaraan wij bij incidenten namen doorgeven om te laten checken. Op die manier waren wij bijvoorbeeld in staat om het traject te volgen van een van de gekende daders van de aanslagen.

Men mag ook niet vergeten dat de FOD Buitenlandse Zaken, waar wij ook een verbindingsofficier hebben, uiteraard belang heeft bij elk soort van overleg tijdens internationale overlegmomenten, maar ook bij zaken als de sensibilisatie van ambassadeurs die naar het buitenland vertrekken en die eerst langskomen bij

CRIV 54 E024

05/10/2016

7

de Veiligheid van de Staat om goed geïnformeerd te worden over de diplomatieke valkuilen, bijvoorbeeld op het vlak van spionage in het buitenland.

Dan heb ik het “moederhuis” nog niet vernoemd, met name de FOD Justitie. Het spreekt voor zich dat wij regelmatig samenwerken met de erediensafdelingen, vooral in het kader van de adviezen die wij indienen voor de erkenning van de geloofsgemeenschappen.

Last but not least hebben wij, zoals ik daarnet al zei, ook een samenwerking met justitiehuizen, Gemeenschappen en Gewesten. Op dit moment zijn er zelfs een aantal protocollen in vergeworderde staat van gesprek die aanleiding kunnen geven tot ondertekening.

Tot zover onze bilaterale, nationale samenwerking. Ik vat samen: de Veiligheid van de Staat werkt op lokaal en nationaal — straks komt nog internationaal — vlak samen met partners. Op lokaal vlak is het van belang nog even te benadrukken dat de *25 Local Task Forces* voor mij van het grootste belang zijn. Dat is de draaischijf van informatie-uitwisseling.

Op nationaal vlak zijn er met die verschillende partners ook heel wat nationale werkgroepen, zoals salafisme, Klein-Azië, Noordelijke Kaukasus, extreem-links, extreem-rechts, migratie, internet, sociale media enzovoort. Ook op nationaal vlak, maar veeleer strategisch-beleidsmatig investeren wij nogal wat in elk overleg binnen de organen van de Nationale Veiligheidsraad, te weten het overlegorgaan voor inlichtingen en veiligheid, het strategisch comité voor inlichtingen en veiligheid en uiteraard de vergadering van de Nationale Veiligheidsraad zelf.

Ik wil snel nog enkele voorbeelden geven van de nationale samenwerking. Ik overloop ze snel. De gegevensuitwisseling met gerechtelijke instanties en met de ADIV.

Ook hier in de commissie is al een paar keer gesproken over zogenaamde technische assistentie, die de Veiligheid van de Staat levert op verzoek van de federaal procureur. Ik denk niet dat de federaal procureur op dit moment over verzoeken beschikt waarop hij geen positief antwoord heeft gekregen. Op elk verzoek wordt positief ingegaan door de VSSE.

Bij een lopend terro-onderzoek wordt op die manier aan de Veiligheid van de Staat maar ook aan de ADIV bijstand gevraagd. Ik meen te kunnen garanderen dat wij op die manier ook in

een lopend onderzoek informatie kunnen aanleveren. Omgekeerd is het voor ons interessant om op de hoogte te blijven van de evolutie van het dossier.

Wij, zijnde ADIV en de Veiligheid van de Staat, kunnen zowel niet-geclassificeerde als geclassificeerde informatie aanleveren. De niet-geclassificeerde informatie kan in de procedure onmiddellijk worden gebruikt. De geclassificeerde informatie dient veeleer als achtergrondinformatie voor de magistraten die in het dossier werkzaam zijn.

Inzage in het dossier leert ons soms ook dat er inbeslagnames van datadragers zijn gebeurd. Onafhankelijk van de zoektocht in het gerechtelijk onderzoek is het duidelijk geworden dat er niet het minste verzet meer is. Vroeger was dat anders. Dat er nu geen verzet meer is, om exploitatie te ondernemen van pc's, in beslag genomen laptops of in beslag genomen telefoons, enzovoort, is van belang. Het gerechtelijk onderzoek concentreert zich niet altijd op die zaken. Het kan van belang zijn dat een inlichtingendienst bijvoorbeeld een netwerk rond een bepaalde dader blootlegt, om van daaruit alweer bijkomende informatie te kunnen aanbrengen.

Ik zou voor de commissie wel graag willen benadrukken dat die samenwerking geen afbreuk kan, mag en zal doen — daarover wil ik waken — aan de inlichtingenfinaliteit die wij hebben. Ik maak er namelijk over dat de Veiligheid van de Staat niet wordt gereduceerd tot een dienst die zich enkel en alleen op korte termijn in actuele dreigingdossiers aanbiedt als een soort reserveonderdeel van de federale politie. Dat is niet de vocatie van de inlichtingendienst, zoals u zich nog herinnert uit de eerste slide. Wij moeten inlichtingen aanbrengen. Wij zijn geen zoveelste afdeling van de gerechtelijke politie, die door de gerechtelijke instanties, in casu door de federaal procureur, wordt aangestuurd.

De meerwaarde van een inlichtingendienst in terreurdoossiers situeert zich mijns inziens in eerste instantie op middellange en langere termijn. Anders gezegd, wij wensen niet enkel in te spelen op de dreiging van vandaag maar mogelijks ook, indien wij dit kunnen, op de dreiging van de toekomst.

Ik denk dat het belangrijk was om nog even te onderstrepen dat de samenwerking in het raam van de technische assistentie nog verder uitgebouwd kan worden. Daar ben ik vragende partij voor. Een dergelijke aanpak wordt volgens

8

05/10/2016

CRIV 54 E024

mij in de toekomst best ook goed gestructureerd benaderd.

Ten slotte wil ik nog een woord over de LTF's zeggen. In een van de commissievergaderingen heb ik al gezegd dat de draaischijven voor informatie wel degelijk de *Local Task Forces (LTF)* zijn. Ik meen dat echt. De koppeling van informatie-uitwisseling loopt daar nu beter dan voorheen. In het begin verliep het misschien een beetje minder vlot, maar ik denk dat wij nu toch mogen stellen dat iedereen het belang heeft ingezien van het lokaal niveau.

Nu kom ik tot de internationale samenwerking. Voor de Veiligheid van de Staat is internationale samenwerking belangrijk omdat wij een kleine dienst zijn met binnenlandse opdrachten. Wij kunnen niet rijk aan informatie zijn als wij niet in staat zijn om die informatie te checken en uit te wisselen met andere diensten. Onze bevoegdheid situeert zich op het Belgisch grondgebied. Als wij willen weten wat er gebeurt in het buitenland en waar België mogelijk het slachtoffer van kan zijn, dan is het goed dat informatie met internationale partners wordt gedeeld.

Wij onderhouden bilaterale contacten en uitwisseling met 88 diensten uit 74 landen, verdeeld over vijf continenten. Er wordt een onderscheid gemaakt tussen frequentie en intensiteit. Amper vorige week legde ik in de Nationale Veiligheidsraad uit dat ook de contacten op internationaal vlak nu het voorwerp uitmaken van een richtlijn. Die richtlijn is door de Nationale Veiligheidsraad goedgekeurd. Het werd ook wel eens tijd dat wij anno 2016 aan de politieke overheid de goedkeuring van een dergelijk document konden presenteren, waarin iedereen nu precies weet welke onze relaties zijn, hetzij met de United States, hetzij met China, om van het een uiterste in het andere te vallen.

Wij onderhouden ook multilaterale contacten met het buitenland. Drie grote vermeldingen dringen zich op, namelijk de *Counter Terrorism Working Group*, met 28 landen plus Noorwegen en Zwitserland, specifiek gericht op de terrorismeproblematiek, de Club de Berne, eigenlijk de moeder van een informeel samenwerkingsverband dat al langer bestond en 27 Europese burgerlijke inlichtingendiensten verzamelt, en ook de *Middle European Conference*, een informeel samenwerkingsverband van 31 civiele veiligheidsdiensten.

Een woord over die internationale uitwisseling. Ik

hoor regelmatig dat dit niet zo vlotjes loopt. Ik kan u verzekeren dat in het kader van *Counter Terrorism Working Group* een versterkte counterterrorismesamenwerking is uitgebouwd. Wij hebben een aantal werksessies gehouden met een min of meer permanente structuur die sinds het Nederlandse voorzitterschap van vorig jaar is geïnstalleerd.

Als daar informatie wordt uitgewisseld, onder meer over de daders van Brussel, dan heeft die ons overtuigd van het nut van die dienst, want die informatie die daar toen werd uitgewisseld heeft onder meer kunnen leiden tot de rechtstreekse aanhouding van een van de kopstukken van Brussel. Daarmee is dus aangetoond dat als men goede informatie uitwisselt men tot snelle resultaten kan komen.

Ik ga u niet verder vervelen, maar samenvattend zou ik nog kunnen zeggen dat inlichtingendiensten uit tien Europese landen vrij intensief samenwerken rond de problematiek in Syrië en Irak en langer dan dat de verschrikkelijke voorvallen in Brussel en Parijs zich hebben voorgedaan. Men noemt dat JIT-Levant-vergadering. Naast België maken daar ook deel van uit: Frankrijk, Groot-Brittannië, Nederland, Spanje, Oostenrijk, Duitsland, Denemarken, Noorwegen en Zweden.

In het kader van die internationale samenwerking denk ik dat dit gewoon nog aandacht verdient om erover te waken dat politionele en gerechtelijke finaliteituitwisseling in de diverse Europese lidstaten gescheiden blijven van inlichtingenuitwisseling. Dat is een soort van mantra die voorop staat en waar ook sterk naar wordt gekeken. Indien wij die regel niet respecteren, wordt men eenvoudigweg uitgesloten van informatie en dat is toch wel het laatste wat wij willen.

Dan kunnen wij overgaan naar de elfde slide. Die elfde slide heb ik toegevoegd omdat ik bij het bekijken van de beelden uit de commissie en het lezen van de artikelen al een paar keer heb gehoord dat er toch wel aandacht is voor classificatie. Dat is een item dat wellicht met enige schaduw is omgeven. Ik wil daar de grootste transparantie in brengen.

Ik denk dat het belangrijk is dat ik u elementen in handen geef om heel goed mee te zijn in de redenering dat informatie in de eerste plaats wordt geclassificeerd om te beletten dat door ongepast gebruik er schade wordt berokkend aan de fundamentele belangen van ons land.

Als de opdracht van de inlichtingendiensten is om die belangen te beschermen, dan moeten wij ook onze eigen middelen en informatiebronnen beschermen tegen ongepaste bekendmaking.

De inlichtingendiensten zijn trouwens niet alleen om zulk classificatiesysteem te hanteren. Ook Defensie, Buitenlandse Zaken en overheden op het gebied van kernenergie werken met zo'n systeem van geclassificeerde informatie. Informatie wordt dus geclassificeerd om bronnen te beschermen en om te vermijden dat niet-geverifieerde informatie zomaar wordt verspreid.

Informatie is bovendien niet altijd eigendom van de Veiligheid van de Staat. Verspreiding bij partners kan dus nefaste gevolgen hebben. Als ik ongelimiteerd informatie die mij door een buitenlandse partner wordt aangereikt zonder zijn toestemming op de straatstenen zou gooien, gaat die kraan dicht en beschouwt men de Belgische dienst als onbetrouwbaar. Dan hebben wij niets meer. Rekening houdend, opnieuw, met het feit dat wij als kleine dienst afhankelijk zijn van die informatiestroom, doen we er dus goed aan om de spelregels te volgen.

Die spelregels bestaan niet alleen in België, maar ook internationaal. Het respecteren van de wet van 1998 op de classificatie heeft dus helemaal niets te maken met het zogenaamde verbergen van informatie.

We leven in België. In heel wat andere landen vindt men het normaal dat mensen die moeten omgaan met geclassificeerde informatie zich aanbieden en doorheen het proces gaan van onderzoek voor het verkrijgen van een veiligheidsmachtiging.

In België is dat soms wat epidermisch, maar wij moeten ervoor waken dat niet-gecheckte informatie over een medeburger niet zomaar wordt bezorgd aan mensen die mogelijks de waarde van die informatie niet correct kunnen inschatten. Dat is de rode draad.

Het cruciale onderscheid dat ik dus maak, is het verschil tussen een inlichting en bewijsmateriaal. Inlichting is niet-gecheckte informatie. Bewijsmateriaal is iets anders. Dat zit te paard bij mensen van de politie en dat is niet het speelveld waarin de inlichtingendiensten zich bevinden.

Indien een inlichtingendienst enkel over geclassificeerde informatie zou beschikken, dan is er ook iets mis. Daar moeten we ons toch op de

borst kloppen. Als wij enkel geclassificeerde informatie zouden hebben, dan gaan we uiteindelijk de mist in. De inlichtingendienst moet immers ook in staat zijn informatie te bezorgen maken aan een breder publiek, zelfs aan de gehele bevolking. Dat betekent ook dat die dienst zijn informatie dermate zal moeten bewerken en toestemming zal moeten vragen aan de eigenaar ervan opdat die informatie ook bruikbaar zou zijn voor partners en eventueel beleidsvoerders.

Ik heb een paar zaken geschreven over de *slide* van het beroepsgeheim, maar ik zal daar niet bij stilstaan. U weet dat er een hele discussie is geweest over beroepsgeheim en gedeeld beroepsgeheim. Ik denk dat we samenvattend kunnen zeggen dat gedeeld beroepsgeheim een uitkomst biedt voor de problemen die wij dagelijks ondervinden, onder meer op het niveau van de *Local Task Forces*.

In *slide* 12 probeer ik te zeggen waarvoor de Veiligheid van de Staat in de toekomst wil gaan. Het toekomstbeeld dat ik heb, is een strategisch plan 2017-2020, een soort hefboom om de visie op de organisatie op punt te stellen. Ik denk dat de visie duidelijk is georiënteerd op het gegeven van de bescherming van de burger, door te waarschuwen, te adviseren en mogelijks aan verstoring, disruptie te doen waar dat nodig is.

Ik stel namelijk met heel wat collega's in het veld, heel wat actoren in deze sector vast dat de omvang en de duur, maar ook de diversiteit van de bedreiging waarmee wij vandaag te maken hebben, nooit eerder gezien is en dat de dreiging zich vandaag grondig anders profileert.

We hebben niet te maken met een heel langzaam radicaliseringsproces, maar er zijn gevallen bekend van jonge mensen die op de meest korte tijd, zonder iets te kennen over islam, zich aangetrokken voelen tot jihadisme. Ik heb mij ooit eens laten wijsmaken dat iemand werd tegengehouden bij het vertrek op een luchthaven en dat hij een boek had gekocht, waarin stond: *islam for dummies*. Het is toch erg te zien dat mensen soms op bijzonder korte termijn de overstap maken van een slecht begrepen islam naar een radicalisering, zeg maar een jihadisme.

Ik denk dat de informaties over de dreigingen die voorhanden zijn, ook toenemen. U moet weten dat sinds de gebeurtenissen in Parijs en in Brussel het zo wel lijkt te zijn dat ongeveer elke inlichtingendienst van gans de wereld zijn schuiven leegmaakt en naar elkaar stuurt.

10

05/10/2016

CRIV 54 E024

In deze commissie is ook al gesproken over infobesitas. Het weze duidelijk dat niemand nog een risico neemt en dat we mekaar ongeveer platslaan met alle mogelijke informaties en non-informaties, maar men kan zich echt niet meer permitteren om die niet te checken. Dat is toch een element, dat we ook moeten aandragen. Ik denk dat de klassieke kijk op een nationale dreiging in België ook achterhaald is. Er is geen klassieke dreiging op België, de bedreiging is Europees, zelfs mondiaal geworden. Dat heeft er ook toe geleid dat een aantal inlichtingendiensten meer dan vroeger bereid zijn om de schuiven open te trekken en informatie te delen.

Vijf sporen houd ik aan, waar volgens mij moet op gewerkt worden, geachte dames en heren. Personeel: het ontbreekt ons aan voldoende middelen. ICT: ik vraag geen wonderen, maar ik vraag enkel dat we adequaat kunnen werken. Juridische grondslagen, die ons toelaten om snelle evolutie te kunnen volgen: denk maar aan de versleutelde WhatsApp-toestanden en Viber en zo meer, communicatiemediën.

Ik ben ook natuurlijk niet bij de pakken blijven zitten en ik ben ook bezig met een interne herstructurering te doen. De winkel is niet gesloten tijdens die herstructurering. Uiteindelijk landen we bij het meest cruciale, maar ook kwetsbare punt: aangepaste budgetten. Ik hoop met andere woorden dat de aandacht voor terrorisme, die op de eerste lijn is gekomen naar aanleiding van de vrijdelde aanslag in Verviers, en die aanleiding gegeven heeft tot het rijpen van de geesten, dat het geen *one shot* is, maar dat we als inlichtingendiensten ons mogen blijven vergenoegen in die aandacht, al ware het maar om ook budgettair in een ruimer kader te kunnen werken.

Geachte leden van de jury, mijnheer de voorzitter, ik rond de presentatie af en ben bereid om vragen die u mocht hebben, te beantwoorden.

De **voorzitter**: Mijnheer de administrateur-generaal, ten eerste, in een rapport van het Comité I wordt op de vrij zwakke informatiepositie van de Veiligheid van de Staat gewezen. U hebt op de middelen, de mensen en de effectieven gewezen.

Zijn er volgens u nog andere redenen, die kunnen verklaren waarom die positie als vrij zwak wordt omschreven?

Ik verwijs in dat verband onder meer ook naar de ruimere strafbaarstelling van terrorisme en ook

naar de vroegere strafbaarstelling van terrorisme alsook naar het probleem van het systematisch opstellen van processen-verbaal. Wij hebben daar hier in de commissie al verschillende malen bij stilgestaan.

Ten tweede, in de huidige tijd zou men kunnen voorstellen de middelen te verenigen, de diensten proberen nog meer te verenigen en nog beter te laten samenwerken. Sommigen gaan zo ver om voor het samenvallen of het fusioneren van verschillende diensten te pleiten.

Ik heb de vraag ook aan uw collega van de militaire inlichtingendienst gesteld.

U valt onder twee verschillende departementen. Valt er in de huidige tijd niks te zeggen voor een voorstel om de middelen en de mensen te verenigen en als het ware in een en hetzelfde huis onder te brengen?

Dat is een tweede vraag die ik u zou willen stellen. Mijn derde vraag sluit daarbij aan.

Wij hebben in ons land de OCAD/OCAM-wetgeving ingevoerd, waardoor alle diensten wettelijk worden verplicht hun informatie met elkaar te delen. Informatie hebben is belangrijk, maar informatie delen is nog belangrijker.

Die verplichting heeft op een bepaald ogenblik onze internationale positie echter enigszins geschaad. Buitenlandse diensten dachten plots immers dat alle informatie die zij onder meer aan uw dienst bezorgden, automatisch met alle andere diensten werd gedeeld.

Heeft dat onze internationale positie geschaad? Zijn wij die beschadiging helemaal te boven gekomen of is onze internationale reputatie daarentegen nog intact of misschien zelfs versterkt?

Daarover zou ik graag uw inschatting hebben. Voornamelijk de Britten hebben bij die situatie destijds veel vragen gesteld.

Dat zijn drie punten, waarvan ik zou willen dat u ze eerst even aansnijdt. Nadien geef ik graag het verdere woord aan de commissie. Laten we echter proberen de vragen en antwoorden zo veel mogelijk en in de mate van het mogelijke samen te ballen. Wij hebben enige achterstand op onze timing. Wij nemen echter de tijd, die nodig is.

Jaak Raes: Mijnheer de voorzitter, ik kom graag terug op uw eerste opmerking: een zwakke

CRIV 54 E024

05/10/2016

11

informatiepositie. Het is juist dat het Comité I in haar rapportering de vinger op de wonde heeft gelegd over een zwakke informatiepositie, maar vooral – en ik denk dat het toch belangrijk is dat te onderstrepen – vooral in het kader van het jihadisme. Het is niet zo verschrikkelijk moeilijk om veel bronnen te hebben. U weet dat de Veiligheid van de Staat bij voorkeur – en dat is misschien de sterkte van onze dienst – werkt met *humint*, menselijke bronnen.

Men zou kunnen stellen dat wat in Verviers is verhinderd geworden, eigenlijk niets meer, maar ook niets minder was, dan menselijke bronnen die op een bepaald moment zijn bereid gevonden om ons te vertellen welk soort voorbereidselen daar aan de gang waren. Die menselijke bronnen en die menselijke informatie is dan later, pas later en ter aanvulling zou ik bijna zeggen, versterkt geworden met BIM's, Bijzondere Informatiemethodieken die – zoals u weet – streng gecontroleerd worden door een BIM-commissie alvorens ze kunnen toegepast worden. Maar initieel moeten we zeggen: de zaak Verviers is iets wat Belgische diensten hebben kunnen verhinderen, dankzij de exploitatie van menselijke bronnen die de Veiligheid van de Staat in die kringen had. Die menselijke bronnen hebben ook informatie aangedragen die door andere diensten, door andere zusterdiensten – zoals we ze graag noemen – zijn gecheckt geworden en zijn versterkt geworden. Bronnen hebben in jihadistische middens is belangrijk, rechtstreeks, om te weten of er mogelijk aanslagen op het grondgebied van België, op haar bevolking, op touw staan.

Het is gemakkelijk om bronnen te hebben in tal van andere sectoren. Ik zeg nu maar wat: in de Afrikaanse scene is het een stuk makkelijker om in Brussel bronnen te hebben. In de scene van het jihadisme ligt het iets moeilijker. Het is een gesloten gemeenschap, het is een radicale gemeenschap. Men kan niet zomaar daar binnenwandelen en zeggen: hallo, ik heb graag wat informatie. Het is dus een lange zoektocht en ook voor de Veiligheid van de Staat een zoektocht die niet zonder gevaren verloopt. Vooraleer men kan spreken over een waardevolle bron is men toch al vaak bezig met het checken van iemand die komt vertellen dat hij misschien wel goede informatie heeft. Maar we kunnen ons ook niet permitteren dat er intoxicatie zou zijn van informatie. Zo'n bron werven...Ik zal daar geen datum op plakken en ik zal daar ook geen bedrag op plakken, maar ik kan u wel zeggen: er bestaan geen bronnen die men op één jaar tijd kan werven en goed laten werken. Er bestaan ook evenmin

bronnen die gratis werken: voor niets gaat de zon op.

Die bronnen worden mogelijks betaald als zij waardevolle informatie hebben, niet om de informatie zelf te betalen, maar wel om een zekere tegemoetkoming te kunnen organiseren in het feit dat zij ook een zeker risico lopen. Er zijn daar geen echte tarieven, maar de betaling van die bronnen gebeurt ook met de werkingskredieten. Als ik dus graag een lans heb gebroken om meer werkings-, investerings- en personeelsmiddelen te hebben, dan dienen die middelen ook om die werving van die bijkomende bronnen te kunnen financieren. Dat is van belang.

U sprak ook over de ruimere strafbaarstelling. Het is een gegeven, het woord juridisering viel hier reeds, dat het speelveld van de inlichtingendiensten steeds krimpt. Dat is natuurlijk ook een spijtige vaststelling. Toch meen ik dat er nog voldoende ruimte is. In het document dat ik aangeleverd heb, heb ik ook gesproken over pistes die ons moeten toelaten om mogelijks aan zogenaamde disruptie te doen.

Ik geef een praktisch voorbeeld. Wij weten allemaal dat bij jonge mensen die zich hebben blootgesteld aan de lokroep van IS, die mogelijk gaan strijden zijn, terugkomen, worden veroordeeld en eventueel het voorwerp uitmaken van een straf. Maar daarmee is het verhaal niet af. In de gevangenis zelf wordt er ook geradicaliseerd. Als in Frankrijk op dit moment – en ik haal dat uit open bronnen – cijfers genoemd worden van meer dan 1 400 sterk geradicaliseerde *détenus*, dan is het logisch dat, als wij de verhoudingen een beetje in acht nemen, wij in België ook moeten spreken over 200 *détenus* die aan het radicaliseren zijn of geradicaliseerd zijn.

We moeten even in het achterhoofd houden dat Mehdi Nemmouche de eerste was die terugkwam uit een geradicaliseerde toestand in een Franse gevangenis, in Noord-Frankrijk. Hij is naar Syrië gegaan, hij heeft de aanslag gepleegd in Brussel. Hij was geradicaliseerd in de gevangenis.

Inderdaad, door de juridisering van de onderzoeken, door het feit dat heel snel de weg wordt gevonden naar het federaal parket, kan de indruk bestaan dat inlichtingendiensten worden lamgelegd. Ik denk dat het de boodschap maar ook de opdracht is om in het kader van hetgeen ik daarnet heb uitgelegd, namelijk het ingaan op de vraag van de federaal procureur en het bereid zijn om als technische assistentie het onderzoek

12

05/10/2016

CRIV 54 E024

verder te volgen, wij nog zicht op de zaken moeten kunnen houden.

Het is logisch dat in de nasleep van een traumatische gebeurtenis zoals die in Verviers, men heel graag en heel vlug naar het papier grijpt en ongeveer alles op papier zet. Dat is logisch. In dat kader – en nu maak ik de sprong naar het laatste deel van uw vraag – blijf ik een lans breken voor het gegeven dat wij niet alle informatie aan de collega's van het OCAD moeten bezorgen, maar dat wij zelf de verplichting hebben en ook de opdracht vanuit onze inlichtingenwetgeving, om die informatie te delen, maar ook te bewerken. Voor mij is het ter beschikking stellen aan OCAD van relevante informatie gelijk aan informatie die gecheckt is, waarmee men iets kan aanvangen.

Het is natuurlijk anders wanneer er mensenlevens op het spel zouden staan. Dan gaan wij ons niet bezighouden met het allemaal nog eens tegen het licht houden van die informatie. Dan spreekt het voor zich dat de informatielijn heel kort moet gehouden worden.

Mijnheer de voorzitter, u sprak over het functioneren van de verschillende diensten en over het feit dat de Veiligheid van de Staat ressorteert onder Justitie en mijn collega onder Defensie en u vroeg of wij niet eens moesten nadenken om allemaal onder één koepel te zitten.

Ik denk dat het een slecht idee zou zijn om alle diensten onder één koepel te brengen. Het is een keuze van de politiek om daar eventueel een initiatief te nemen en ik zal mij uiteraard graag neerleggen bij die beslissing. Bij om het even welke beslissing die politiek wordt genomen, moet echter goed in het achterhoofd worden gehouden dat de finaliteiten gescheiden moeten blijven.

In een aantal Scandinavische landen waar men de fusie tussen politie en inlichtingendiensten heeft gedaan, zien wij dat de schotten blijven bestaan tussen de informatie en de informatiehuishouding op het vlak van inlichtingen en politie. Voor zover dat schot bestaat, is de rest een politieke keuze.

Wij moeten echter ook zeggen dat er vandaag toch heel wat samenwerking is en dat die ons extern wordt opgedrongen, zonder dat iemand daarachter zit. De ADIV en de Veiligheid van de Staat begrijpen allebei dat zij elkaar in tijden van nood moeten helpen.

Op die manier heb ik een aantal initiatieven enorm kunnen appreciëren, zoals het feit dat tolken die aanwezig waren en een Berbers dialect kenden,

ter beschikking werden gesteld van de Veiligheid van de Staat bij het beluisteren van een aantal gesprekken waaraan wij op het eerste gezicht niet uit konden.

Dat soort samenwerking ad hoc, maar ook de samenwerking structureel en bijvoorbeeld de afspraken die ik verwacht van mijn collega-militair, dat hij mij SIGINT – *Signals Intelligence* – kan aanreiken die is bewerkt, zodat wij daarmee aan de slag kunnen en in België het plaatje van de inlichtingen kunnen afmaken, lijken mij rijker te zijn dan ons enkel en alleen blind te staren op samen één dienst uit te maken.

Bovendien zijn er volgens mij een aantal opdrachten die specifiek voor onze militaire collega's voorbehouden zal moeten blijven, namelijk hun opdrachten van inlichtingen-garing in het buitenland ter bescherming van de troepen die daar worden ontplooid en de informatiepositie die daarbij nodig is. Ik verheel u echter niet dat ik op dat vlak degene ben die graag samenwerkingsverbanden sluit en daarin verder gaat.

In illo tempore non suspecto kan ik trouwens verwijzen naar wat ik hier op ongeveer dezelfde stoel gezegd heb naar aanleiding van de commissie Defensie van twee jaar geleden. Ik heb daar ook duidelijk gemaakt welk soort samenwerkingsverbanden ons bindt.

Mijnheer de voorzitter, u sprak ook over de internationale positie in verband met informatie. Inderdaad, toen er in België sprake van was dat het OCAD werd opgericht, zijn er denk ik een paar traumatische toestanden geweest. Van die traumatische toestanden heb ik op dit moment niet de minste last, niet de minste. Ik word door mij Europese collega's niet bekeken als iemand die hun informatie zomaar, zonder bescherming, op de tafel legt van een evaluatiedienst die daar ongezond zou mee omspringen. Integendeel, er is het grootste respect voor het gegeven dat België – u hebt het zelf gezegd – daar niet alleen alle diensten toe verplicht maar dat ook doet op straffe van veroordeeld te worden als men dat niet doet. Er is het grootste respect voor dat mechanisme. Men beseft ook maar al te goed dat het OCAD nodig is. Er zijn ook een paar diensten in de ons omringende landen, om bijvoorbeeld met JTAC van start te gaan, de Britse dienst JTAC die ook een soort *fusion centre* is, een evaluatiedienst die zit ingebed in de inlichtingengemeenschap, in de inlichtingendiensten.

Alle modellen zijn mogelijk. Het belangrijkste is dat

CRIV 54 E024

05/10/2016

13

het OCAD op dit moment geen voorbeelden kan putten uit het recente verleden, of minstens zeker niet sinds mijn aanstelling, waarbij de Veiligheid van de Staat reticent zou zijn geweest bij het meedelen van informatie die nodig is om de evaluatie van de dreiging te maken. Zouden we dat wel doen, dan tekenen wij ons eigen doodvonnis. Dat ben ik toch niet van plan.

Laurette Onkelinx (PS): Monsieur le président, je voudrais remercier M. Raes pour sa franchise. Comme lui, je crois que le renseignement est le sésame pour lutter efficacement contre le terrorisme et que vous ne disposez pas de suffisamment de moyens pour assumer votre rôle, comme c'est d'ailleurs le cas d'ans d'autres pays.

Pour le reste, on a beaucoup parlé, monsieur l'administrateur général, de la judiciarisation qui fera partie des thèmes de cette commission. La trop grande judiciarisation vous empêche-t-elle de travailler comme vous le souhaiteriez pour récolter du renseignement? Pourriez-vous être plus précis sur ce sujet? Et je profite de l'occasion qui m'est donnée pour élargir la question à l'application de l'article 29 du Code d'instruction criminelle et à l'article 19 de la loi organique du renseignement. Dès que vous êtes au courant d'une infraction commise à l'occasion d'une opération que vous menez (filature, écoute, etc.), vous devez immédiatement dénoncer les faits au parquet. Si le parquet poursuit, cela vous arrête dans votre élan. Estimez-vous oui ou non que cela constitue un réel problème pour vous? Dites-nous ce qu'il en est?

Ma deuxième question a trait aux prisons. C'est un débat qui secoue beaucoup de démocraties. Je me souviens, par exemple, qu'en France, Mme Taubira s'était opposée à la transformation des agents pénitentiaires en agents de renseignement, contrairement à son successeur. C'est donc un débat à part entière. Ici, nous avons un système qui se situe un peu entre les deux. Mais il existe une convention avec la DG-EP (Établissements pénitentiaires). Vous en avez d'ailleurs déjà parlé. Vous aviez également déjà une convention dans le passé qui, me semble-t-il, n'avait pas donné grand chose. Je ne sais pas pourquoi. Toujours est-il que vous ne l'avez pas exploitée. Aujourd'hui, vous avez une nouvelle convention. Cela fonctionne-t-il? Recevez-vous beaucoup d'informations? Pouvez-vous toutes les exploiter? Lorsque vous constatez une radicalisation violente d'une personne et que celle-ci sort de prison en fin de peine, seul le renseignement peut continuer à entourer la personne en question. Le faites-vous

systématiquement? Comment cela se passe-t-il?

Enfin, après le 19 octobre, nous aurons l'occasion de discuter de ce qui a et qui n'a pas été fait sur la base de tout ce que l'on sait sur les protagonistes. Je voudrais évoquer le cas de deux protagonistes, non pas pour savoir précisément comment vous avez traité le sujet – on verra cela plus tard –, mais pour connaître votre réponse à certaines critiques.

Concernant Salah Abdeslam d'abord, vous connaissez la critique du rapporteur de la commission parlementaire française sur les attentats qui a dit que les services de renseignements belges, qui connaissaient la radicalisation de Salah Abdeslam, n'ont pas entré cette information dans la base de données consultée par des gendarmes français qui l'ont contrôlée quelques heures après les attentats du 13 novembre. Vous avez en partie répondu. Mais j'aimerais savoir, à partir de votre position de l'information sur Salah Abdeslam, la raison pour laquelle vous n'avez pas alimenté le système CX2. Quels sont les autres canaux que vous utilisez pour l'échange d'informations au niveau international?

Idem pour concerne Brahim Abdeslam. Votre position d'information n'était guère enviable puisque vous n'en aviez aucune. Ce qui m'intéresse, c'est est de savoir pourquoi lorsqu'un intéressé est répertorié sur la liste "Syrie", il ne fait pas l'objet d'un suivi spécifique de la part des services de renseignements. Par ailleurs, lorsqu'une instance comme la PJF classe un dossier sans suite, avez-vous l'occasion de reprendre le dossier et, notamment, d'exploiter des données non exploitées par la PJF (GSM, voiture, etc.)? Légale, pouvez-vous reprendre la main et le faites-vous?

Jaak Raes: Ik zal eerst proberen te antwoorden op de vraag over de al dan niet overdreven juridisering, artikel 29. We hebben natuurlijk nog geen echte ervaring. We moeten het allemaal nog wat ontdekken, als die ruimere strafbaarstelling er komt in het kader van de ontwikkeling van de wetgeving terrorisme. Artikel 29 is een verplichting, *tout court*. Ik denk dat het speelveld van de inlichtingendiensten in bijzonder grote mate wordt beperkt door overdreven juridisering. Het is natuurlijk logisch dat men geen risico's wil lopen. De typisch Belgische houding om geen risico te willen lopen, leidt ertoe dat het vertrouwen volledig en enkel wordt gesteld in het strafonderzoek van iedere persoon die België verlaat en die in de OCAD-database wordt

14

05/10/2016

CRIV 54 E024

ingevoerd. Van elk van die vertrekkers wordt een gerechtelijk dossier gemaakt.

Het gerechtelijk opvolgen van een persoon is echter niet enig en zaligmakend. Ik blijf erbij dat inlichtingendiensten een belangrijke rol kunnen spelen om informatie te vergaren, om te weten te komen wat de mogelijke plannen zijn van een terugkeerder, om de personen in kwestie eventueel ook te confronteren met die wetenschap en om op die manier eventueel ook aanslagen te kunnen vermijden. Ik vind het echter nogal eenzijdig te denken dat enkel en alleen gerechtelijke vervolging een oplossing zou kunnen betekenen voor onze *foreign terrorist fighters*. Ik blijf herhalen dat onze ervaring op dat vlak nog niet rijk genoeg is om daar al onmiddellijk eventuele lessen uit te trekken en om bij te sturen.

Ik ben in ieder geval blij met de vraag van mevrouw Onkelinx over artikel 19 van de wet op de inlichtingendiensten, dat voorziet dat bij de inzet van bijzondere informatiemethodieken, wanneer er strafbare feiten opduiken, een niet-geclassificeerd proces-verbaal moet worden opgesteld. In de tekst van de wet staat nu "onverwijld", wat de voorzitter van de BIM-commissie eigenlijk een beetje bindt. "Onverwijld" betekent "onmiddellijk". Als met andere woorden een BIM wordt uitgevoerd, en tijdens een observatie stelt men bijvoorbeeld vast dat de targets die in het oog gehouden worden een winkeldiefstal plegen, dan is de voorzitter van de BIM-commissie verplicht om daarvan onverwijld een niet-geclassificeerd PV op te stellen en dat naar het federaal parket te sturen.

Op dat moment zijn er twee gevolgen. Het eerste gevolg is dat het federaal parket zowat dreigt te verdrinken in dat soort meldingen en in wezen dat soort strafbare feiten wellicht niet als de meest interessante en meest prioritaire zaken kan beantwoorden. Er is nog een tweede vaststelling. Doordat dat feit wordt aangemeld, kan een deel van het inlichtingenonderzoek mogelijk verloren gaan. Een technische, praktische oplossing daarvoor was het initiatief dat ik genomen heb met de huidige voorzitter van de BIM-commissie om in het pv duidelijk te vermelden dat de aanmelding van de strafbare feiten op grond van artikel 19 in wezen een reëel gevaar zouden kunnen betekenen, als daarin vervolgd wordt, voor het inlichtingenonderzoek. Dat is eigenlijk een beetje dweilen met de kraan open.

Ik houd mijn hart vast, mevrouw Onkelinx, dat het federaal parket op zijn beurt die strafbare feiten zou doorsturen naar een ander bevoegd parket,

dat die informatie mogelijk in handen komt van een parketmagistraat die het niet gewoon is om met dat soort informatie te werken en dat daardoor precies ook de inlichtingenmethode op de straatstenen komt. Dat zijn toch allemaal moeilijke toestanden.

Wij hebben nog niet lang geleden een vergadering gehad — als ik het goed voorheb op 14 september — en wij dachten het op een bepaald moment te hebben gevonden. Er was een soort overeenkomst rond de tafel tussen de federale procureur, de voorzitter van de BIM-commissie en mijzelf om eventueel voor te stellen, bij de bespreking van de aanpassing van de BIM-wetgeving, een artikel op te nemen dat ertoe leidt dat de melding niet onverwijld moet gebeuren, maar dat die een uitgesteld karakter kan hebben. De melding zou dus later kunnen gebeuren.

Wij stellen ons niet in de plaats van het parket, dat beschikt over een seponeringsrecht. Wij zouden alleen kunnen zeggen dat het niet interessant is om bepaalde informatie nu te melden, maar wel op een later ogenblik, wanneer er met andere woorden geen gevaar meer kan zijn voor de schending van het inlichtingenonderzoek. Ik heb ondertussen begrepen dat dat misschien toch ook weer niet de beste methode is en dat de voorzitter van de BIM-commissie misschien moet proberen los te komen van de tekst, waarin "onverwijld" staat. Betekent onverwijld noodzakelijkerwijs binnen het uur? Misschien niet. Ik meen dat wij de praktijk voorrang moeten geven op de theoretische beschouwingen. Wij moeten echter wel in het achterhoofd houden dat het aanmelden van een strafbaar feit dat vastgesteld wordt tijdens een BIM-uitvoering mogelijk het inlichtingenonderzoek schaadt. Op dat moment moeten wij goed weten wat de belangen zijn. Wij moeten proberen daar een afweging van te maken.

U zult begrijpen dat ik preek voor eigen kapel en dat ik uiteraard zeg dat het inlichtingenonderzoek zijn kans moet kunnen krijgen, weliswaar onder de voorwaarde dat het inlichtingenonderzoek uiteraard het gerechtelijk onderzoek niet zou schaden.

Mevrouw Onkelinx, u sprak mij ook aan over de radicalisering in de gevangenen. Ik heb hier in mijn bundel zelfs een artikel uit de Franse media, dat mij ertoe gebracht heeft een paar vergelijkingen te kunnen maken met de Belgische situatie. Ik lees in dat artikel dat er bijvoorbeeld op dit moment in de 188 Franse gevangenen "1 400 *détenus qui peuvent être considérés*

CRIV 54 E024

05/10/2016

15

comme radicaux” verblijven. Als wij de bevolking van Frankrijk ongeveer omrekenen naar die van België, zou dat dan in België neerkomen op ongeveer 200. Dat is ook wat de cel van de Veiligheid van de Staat vaststelt. Anderhalf, maximaal twee jaar geleden is er een cel ingesteld binnen de Veiligheid van de Staat die zich moet bezighouden met radicalisering in gevangenen. Zoals ik daarnet zei, heeft het feit dat Mehdi Nemmouche het beste voorbeeld is als bewijs dat men kan radicaliseren en overgaan tot uitvoering van verschrikkelijke feiten, ons daartoe gedwongen.

Ik moet u gelijk geven bij de vaststelling dat in het verleden werd vertrokken vanuit de redenering dat de Veiligheid van de Staat een onderdeel is van departement Justitie en dat zij dus het best geplaatst zijn, uit de natuur van de samenhang van de departementen, om een oog te hebben op die radicalisering.

Ik denk dat wij een vinger in het eigen oog moeten steken en moeten zeggen dat wij te laat hebben gezien dat radicaliseren in de gevangenis sneller verloopt dat gedacht, dat de omslag van kleine criminelen naar radicalen sneller kan verlopen door het radicaliserend gedrag in de gevangenis zelf. En daarom pleit ik dus ook graag voor een uitbouw van de cel radicalisering in de gevangenen. Momenteel bestaat deze cel slechts uit 6 mensen, niet meer.

Er zijn rapporten opgesteld door de dienst over de toestanden, zeg maar wantoestanden, in sommige gevangenen in dit land, waarbij wij zien dat geradicaliseerden toch de gelegenheid hebben om anderen aan te steken. Anderen die daar dan misschien in een uitzichtloze situatie zijn terechtgekomen, die geen echt vooruitzicht meer hebben op een blinkende toekomst buiten de gevangensmuren, die geen zicht hebben op totale reïntegratie en die natuurlijk ook mede door deze zwakke positie een stuk toegankelijker zijn voor degenen die de knepen van het vak kennen.

Er zijn wat rapporten daarover opgestuurd. Deze zijn ook besproken met de directeur-generaal van het Belgische gevangeniswezen. In wezen stel ik vast dat de problematiek in Frankrijk niet zo ver staat van wat wij hebben. Ik lees dat Frankrijk zich afvraagt wat het kan doen.

Changer plus fréquemment les cellules, instaurer des rotations de cellules systématiques, multiplier les fouilles, limiter les offertes personnelles des détenus, contrôler leur accès aux publications extérieures, internet, diminuer les achats prisons ?

Dat zijn allemaal maatregelen die ook Frankrijk neemt.

Tijdens de vergadering die ik met de directeur-generaal van het gevangeniswezen heb gehad, hebben wij afgesproken dat versterkt en versneld moet worden ingezet op een aantal gevangenen, waarin wij een aantal wantoestanden hebben gezien. Het is niet aan mij om hierover uit te weiden, maar ik stel vast dat ook in het gevangeniswezen weliswaar inspanningen zijn gebeurd, maar zoals vaak misschien te weinig. De cel deradicalisering bestaat, maar heeft geen echte toegang tot alle meldingen die worden gelanceerd. Ik stel vast dat islamconsulenten worden aangetrokken, maar dat zij in wezen ook geen toegang hebben tot de meest geradicaliseerde elementen in de gevangenis. Er zijn elementen in de gevangenis die zich daarvoor afsluiten. Dat zijn schrikwekkende denkbeelden, wetende dat die mensen morgen vrijkomen en in feite aan het einde van de cyclus staan. Er is immers geen politie meer die opsporingen heeft gedaan en de straf is ook uitgezeten. Wij weten echter dat zij vroeg of laat kunnen vrijkomen.

Ik koppel nu terug naar het eerste deel van uw vraag. Daarom heb ik gedacht dat het goed zou zijn dat bij de Veiligheid van de Staat de zogenaamde disruptie aan de orde zou zijn: informatie garen uit de gevangenen, die informatie ter beschikking van de deradicaliseringscellen stellen en er uiteindelijk voor zorgen dat een informatiefloed tot stand komt die verder reikt dan de muren van de gevangenis, maar ook naar de Gemeenschappen gaat, die justitiehuisen hebben die ook iets moeten kunnen betekenen.

Ik zou dat graag voortzetten. Wij engageren ons om dat ook goed te doen in alle gevangenen. Voorlopig hebben wij nog maar een zicht op een paar gevangenen, waar de feedback, eerlijk gezegd, niet rooskleurig is. Het is echter ook een taak van de Veiligheid van de Staat, om in de *Local Task Forces*, waarin over problematische gevallen wordt gesproken, de link te leggen, voor het geval dat een veroordeelde *foreign terrorist fighter* opnieuw in vrijheid zou kunnen worden gesteld, zodat ook het lokale niveau — ik spreek nu over de burgemeester, die zijn bevoegdheid van bestuurlijke politie kan laten gelden — correct kan worden meegenomen.

Mevrouw Onkelinx, u sprak mij over een aantal coryfeeën die wij in België hebben gezien en waar

16

05/10/2016

CRIV 54 E024

wij toch wat informatie over hebben. Indien dat schikt met wat de voorzitter daarover denkt, zou ik u daarover heel graag wat meer kunnen vertellen maar dan wel achter gesloten deuren. Ik beschik immers over een aantal informaties. Ik hoop dat u dit niet ziet als het proberen wegmoffelen van de waarheid. Ik zal daarin de grootste transparantie bieden.

Wij hebben ter zake aan de onderzoeksmensen van het Comité I daarover al heel wat informatie meegedeeld. Die informatie is onder meer gebruikt om ook voeding aan het rapport "De informatiepositie van de inlichtingendiensten aan de vooravond van Parijs" te geven.

De **voorzitter**: Ik wil daarop ingaan. Ik zou de commissie willen bevragen. Ik vind het uitermate boeiend en interessant. U antwoordt in extensie op alle vragen. Aan het huidige ritme zijn wij ten vroegste rond 19.00 uur klaar. Wij hebben de heer Winants laten komen tegen 16.00 uur. Het is voor mij geen probleem om hem naar een later uur te verwijzen en hem vanavond nog aan bod te laten komen, als dat schikt voor de agenda van iedereen.

Jaak Raes: Ik hoop dat u mijn antwoorden niet beschouwt als een stiekeme poging om mijn voorganger het woord niet te verlenen.

De **voorzitter**: Oh maar hij komt zeker aan bod. Ik zal beginnen met hem te verwittigen dat hij iets later mag zijn.

De rest – en daarmee bedoel ik de vraag van mevrouw Onkelinx naar een aantal actoren – gaat na het publieke gedeelte verder.

Kristien Van Vaerenbergh (N-VA): Mijnheer Raes, dank u voor uw uiteenzetting. Ik zal heel kort mijn vragen stellen, om u voldoende tijd te geven om te antwoorden.

Ten eerste, uit uw uiteenzetting en uit de antwoorden die u onze commissie toegezonden hebt, bleek dat u vragende partij bent om uw rol en uw verantwoordelijkheid op het vlak van de strijd tegen radicalisering en terrorisme uit te breiden. U sprak zoniet over de zogenaamde disruptie van extremistische en terroristische activiteiten. U zei dat u de klassieke rol van informatie garen wil uitbreiden naar een meer actieve rol. Wat betekent dan concreet?

Betekent het dat u ook operationele maatregelen zult koppelen aan de informatie die u verzameld hebt? U had het net over de problematiek van de

radicalisering in de gevangenissen. De gevangenen komen buiten, wij weten dat zij geradicaliseerd zijn en dan spreekt u over disruptie en de taak van de Gemeenschappen. Wat betekent dat concreet in dit geval? Zult u dan ook operationeel werken?

Ten tweede, wij hebben het OCAD al ontvangen in onze commissie. Het OCAD pleit ervoor te komen tot één gemeenschappelijke kruispuntbank voor alle informatie inzake terrorisme en extremisme. De bedoeling is natuurlijk efficiënt met alle informatie te kunnen omgaan. Ik had graag uw mening daarover gehoord.

Ten derde, wij hebben het hier al vaak gehad over de juridisering. Dat is een terugkerende problematiek, die wij waarschijnlijk nog verder zullen uitpuren in de discussie. Misschien is dat ook voer voor onze experts, die dit nog verder kunnen onderzoeken. Hoe gaat men daarmee om in het buitenland. Ik veronderstel dat België niet het enige land is dat met dat probleem geconfronteerd wordt. Misschien kunt u daar nu iets over vertellen? Zo niet zullen wij het later verder uitpuren met onze experts.

Jaak Raes: Mevrouw Van Vaerenbergh, misschien eerst een woord over disruptie. Ik meen dat het duidelijk moet zijn dat de terreurdreiging in ons land voorheen nog nooit zo groot geweest is. Daarom meen ik ook dat de rol van de Veiligheid van de Staat niet beperkt mag blijven tot het louter informeren van de autoriteiten. De wet zegt: u moet de autoriteiten informeren. Ik voel persoonlijk aan dat wij ons niet kunnen beperken tot informeren. In het slechtste geval zou men zelfs kunnen zeggen dat een nota met informatie voor de autoriteiten maken als een soort paraplutechniek kan worden beschouwd. Dat is niet de bedoeling van de dienst.

Wij zijn dus vragende partij voor een duidelijker definiëring van onze rol en verantwoordelijkheid op het vlak van de strijd tegen radicalisering en terrorisme.

U hebt volgens mij de puntjes op de i gezet. Wij zijn graag bereid om mee verantwoordelijkheid op te nemen, inzake de disruptie van extremistische activiteiten. Als ik een definitie mag geven, ook om mekaar goed te begrijpen, dan zou ik disruptie omschrijven als een dermate verstoring van bepaalde schadelijke activiteiten, opdat die activiteiten niet langer zouden plaatsvinden, dus ophouden, of opdat de schadelijkheid ervan wordt teruggebracht. Dat geldt ten opzichte van personen, maar het kan ook slaan op entiteiten,

CRIV 54 E024

05/10/2016

17

bijvoorbeeld een radicale boekhandel of een extremistische onderwijsinstelling.

Ik denk dat het goed is om ons te houden aan de taakverdelingen en werkafspraken, die op dit moment bestaan, voor zowel radicalisme, extremisme als terrorisme. Die taakverdeling en afspraken zijn vastgelegd. Het Plan R bestaat. Er zijn regelingen opgesteld. De rondzendbrief in verband met de *foreign terrorist fighters* van augustus 2015 is goed; daar wordt goed mee gewerkt. Het is dus geenszins de bedoeling om de gemaakte afspraken, bijvoorbeeld inzake de rol in de informatiedeling, onderuit te halen. Wel is het de bedoeling om een actieve rol te spelen door kennis aan te brengen, wat wij in inlichtingendiensten *trade craft* noemen, om toegang te hebben op het terrein voor bepaalde middelen en om de aanpak daarin te laten spelen.

Als wij tot nu toe onze rol vaak beperkten tot het louter informeren van de autoriteiten, dan denk ik dat wij nu actiever moeten proberen te communiceren inzake de inlichtingen die door onze dienst kunnen worden verstrekt. Eventueel kunnen die vergezeld gaan van een soort van beleidsadvies, waarbij wij bepaalde zaken aanraden om te doen. De Veiligheid van de Staat moet uiteraard proberen om op niet-geclassificeerde wijze te communiceren. Wij steken, met andere woorden, op dat moment een pluim op de hoed. Wij zullen die pluim echter goed moeten koesteren, want het moet een echte pluim zijn, het mag niet tot een restant van een pluim verworden. Daarom denken wij dat wij kunnen spreken over een soort van tweedelijnsdisruptie. De diensten en partners behouden daarbij hun eigen bevoegdheden, maar wij zouden bijvoorbeeld mededelingen kunnen doen. Dat hebben wij trouwens al gedaan. Ik verwijs naar een persbericht ter zake van 12 december 2014, waarin de Veiligheid van de Staat mededeling gedaan heeft van een radicale activiteit, die zou plaatsvinden in België.

Wij hebben toen gezegd dat we zouden komen kijken, dat we een en ander in het oog zouden houden en iedereen identificeren die daarmee iets te maken had. Dat soort proactieve communicatie heeft uiteindelijk ertoe geleid dat de vergadering niet heeft plaatsgevonden. Dat vind ik ook disruptief optreden.

Een ander voorbeeld van disruptief optreden is er geweest in het kader van counterintelligence. Wij hebben ook een opdracht in verband met spionage. Het zal u niet onbekend zijn dat in Brussel heel veel mensen rondlopen met een

diplomatiek paspoort die in wezen niets meer zijn dan mensen die aan inlichtingenvergaring doen. Heel wat diplomaten in België zijn hier onder een dubbele hoed. Officieel zijn ze medewerker van een ambassade, de facto zijn ze vaak inlichtingenagent.

Het is gebeurd dat wij, samen met de minister van Buitenlandse Zaken, een verblijfsvergunning van een van die diplomaten hebben laten intrekken, verdergaande op het proces waarbij de Veiligheid van de Staat die man heeft gesproken en gezegd dat wij wisten dat hij iets anders deed dan louter diplomatiek werk, dat wij wisten dat hij zich mogelijk bezighield met het vergaren van informatie, dat wij het wisten, dat hij zich daarnaar moest gedragen.

Dat is een disruptief optreden dat niets te maken heeft met een veroordeling, niets te maken heeft, mevrouw Onkelinx, met een vervolging, want wij weten dat spionage eigenlijk niet kan vervolgd worden in vredetijd. Het is een voorbeeld waarbij de jurisdisering niet nodig was, waarbij wij hebben kunnen optreden, waarbij wij een halt hebben kunnen toeroepen aan die schadelijke toestand door te communiceren, in plaats van enkel en alleen te vertrouwen op een veroordeling.

Is het efficiënt geweest? Ja. Is de man vertrokken? Ja. Zijn naam is ondertussen ook bekend in de inlichtingenwereld, wat maakt dat die naam ook in het oog gehouden wordt door andere inlichtingendiensten. In wezen denken wij dat dat soort optreden op termijn minder schadelijk zal zijn voor België en voor de Europese partners.

U sprak ook over OCAD. U zei dat er wordt gepleit voor één grote soort databank, een soort gemeenschappelijke databank, een moederdatabank. Ik zou er toch over willen waken, dat het schot tussen inlichtingen en politionele informatie blijft bestaan. Het kan niet de bedoeling zijn alles met alles te mengen. Binnen de kortste keren zouden wij trouwens door onze buitenlandse collega's droog gezet worden en zouden wij geen informatie meer krijgen, als wij alles zo maar met mekaar vermengen.

Daarnet is al de vraag gesteld door de voorzitter. Heeft u op dit moment nog een negatieve *fall out*? Neen, wij hebben die niet omdat wij ook de buitenlandse partners duidelijk hebben gemaakt dat OCAD niet zomaar alle informatie krijgt, maar alleen de bewerkte informatie en daaruit zijn plan kan trekken om de dreiging van de evaluatie te maken.

18

05/10/2016

CRIV 54 E024

Waarvoor ik zou pleiten, is in het meest verregaande geval een databank waar een soort van knipperlicht bestaat, een toestand van *hit – no hit*: oké, de heer X is bij ons gekend. Wil men daar meer over weten, dan moet men de dienst bevragen.

Dat bestaat ook in andere middens, dergelijke databases. Daarvoor zou ik eerder pleiten dan te pleiten voor het samengooien van informatie waarvan de finaliteit duidelijk van elkaar verschilt.

U stelde mij ook de vraag in verband met de juridisering. Ik denk dat een goed voorbeeld het Nederlandse voorbeeld is. In Nederland is een magistraat van het landelijk parket afgedeeld bij de AIVD, bij de Nederlandse algemene inlichtingen- en veiligheidsdienst. Die magistraat neemt kennis, eventueel, van de rapportering over het feit dat ook onze Nederlandse collega's tijdens het uitvoeren van hun opdrachten wel eens strafbare feiten zien, maar de rapportering aan die afgedeelde magistraat op zich volstaat.

Zij weet perfect, het is een vrouw, dat zij op dat moment het belang van het inlichtingenonderzoek prioritair moet stellen en daar waakt zij ook over. Ik heb de indruk dat dit systeem werkt. Dit systeem biedt de garantie dat inlichtingenonderzoeken verder kunnen lopen en dat gerechtelijke onderzoeken bij wijze van spreken niet uit het oog worden verloren en op een bepaald moment minder hoog in de prioriteit staan.

Dat is natuurlijk een politieke keuze. Als ik zie dat in Groot-Brittannië de inlichtingenmentaliteit veel sterker primeert dan de gerechtelijke finaliteit, dan heeft dat onder meer te maken met hun rechtssysteem en met de tradities die daar bestaan.

In Groot-Brittannië heeft de baas van MI5 geen geheimen voor de baas van MI6, maar werken zij allemaal samen om GCHQ te voeden. Het is de evaluatiedienst JTAL die naar buiten kan komen met de informatie zonder dat schot van de finaliteit in de informatie te gaan schenden.

Dus het werkt in het buitenland. Kan het werken in België? Ik denk dat het de politieke wil moet zijn die daar de doorslag zal geven, maar nogmaals wens ik toch graag te waarschuwen voor het gegeven dat wij er ook over moeten waken om blijvend op de hoogte te worden gehouden. Wij zullen dat met de nodige omzichtigheid moeten behandelen. Ik ben dus samenvattend tegen één grote databank waarin iedereen maar wat kan

graaien, naar hartelust. Dat zint mij niet.

Denis Ducarme (MR): Monsieur le président, je vous remercie d'avoir posé d'emblée une question qui nous traverse, tous, l'esprit, à savoir, le SGRS, la Sûreté et d'autres services, comme dans un certain nombre d'autres pays, ne pourraient-ils pas être plus rapprochés, et même au-delà? Il n'y a pas de questions idiotes dans le cadre de cette commission. Vous avez répondu. Nous aurons encore dans les débats à venir une réflexion sur cet aspect. Une référence a été indiquée par la collègue de la N-VA. À l'étranger, comment font-ils? Des services se sont regroupés: n'ont-ils pas rencontré davantage de succès, plus de performance et d'efficacité? À votre écoute, monsieur Raes, tout en notant votre appréciation sur cette question, nous devons garder l'esprit le plus ouvert possible et cela me conduit à la question qui a déjà été largement abordée, la question des banques de données.

Un effort, une progression en la matière pourraient être réalisés, sans parler fusion ou autre. Vous pourriez avoir accès à la BNG si un arrêté royal de la loi sur la fonction de police avait été activée. Comment la collaboration avec la DR3 s'opère-t-elle? Sur le plan de l'échange d'informations, a-t-on la fluidité nécessaire? Cela n'est pas toujours ce qui nous revient, à nous, politiques. Je me permets donc de vous poser franchement la question.

Il est intéressant aussi de vous recevoir ici pour vous poser des questions extrêmement précises par rapport à la manière dont vous fonctionnez. Vous incarnez une des plus vieilles administrations du pays. Vous êtes une administration du renseignement. La Sûreté, cela n'est pas uniquement de la sémantique, a-t-elle muté suffisamment vers le service de renseignement?

Ces éléments critiques sont apparus à plusieurs reprises dans le cadre de la préparation du travail que nous faisons, aujourd'hui, avec vous.

Par ailleurs, il s'agit d'un service qui fonctionne de manière autonome, dirais-je. Mais je m'interroge sur le fait que la Sûreté n'ait pas une voix délibérative au sein du comité de direction du SPF. Il y a là quelque chose qui m'interpelle notamment en termes de ressources humaines. Je souhaitais donc vous interroger très précisément sur ce point.

J'en arrive ainsi à un autre élément qui m'a interpellé. Je fais ici référence à ce que nous a dit

CRIV 54 E024

05/10/2016

19

M. Grignard concernant diverses craintes au sujet d'un certain nombre de services de renseignement qui ne recruteraient pas ou ne laisseraient pas entrer un certain nombre de personnes qui ont certains profils – je pense ici aux personnes d'origines étrangères, aux musulmans – qui pourraient pourtant constituer une plus-value et qui pourraient être utiles. Suite à la critique très constructive de M. Grignard, je voudrais savoir ce qu'il en est pour ce qui concerne les procédures de recrutement.

Je voudrais maintenant aborder un point à caractère budgétaire. Nous avons pris acte des chiffres que vous avez indiqués. Vous pourrez sans doute nous confirmer que le coût annuel du service de protection qui a été transféré à la police fédérale se situe à hauteur de 2,5 millions d'euros. En tout cas, en 2016, pour le premier semestre, il a coûté 1,1 million d'euros au SPF Justice et, pour le second semestre, il devrait coûter à la police 1,5 million d'euros. Cela nous permet, sur la base du tableau que vous nous avez présenté, d'estimer l'évolution de votre budget.

Nous avons naturellement pu constater une augmentation en 2015. Peut-être pourrez-vous confirmer que cela a permis l'engagement de 45 équivalents temps plein.

Nous savons qu'en septembre, le *kern* a décidé d'affecter 7,2 millions d'euros supplémentaires à la Sûreté de l'État. J'aurais voulu savoir ce que vous comptez faire de cette augmentation très importante de votre budget. Quelles sont les priorités de la Sûreté par rapport à l'utilisation de ces moyens considérables?

Jaak Raes: In verband met de toegang tot databanken en de toegang tot BNG en de samenwerking met DR3, heb ik nog wat informatie die dateert van amper gisteren, heet van de naald dus. Ik begrijp dat er een KB in de maak is dat de Veiligheid van de Staat toegang zal geven tot de ANG. Wij gaan er dus op vooruit.

Die toegang zie ik niet enkel in één richting; ik denk dat er ook in de andere richting gekeken zal worden. *Mutatis mutandis* zullen wij op een bepaald moment volwassen genoeg moeten zijn om inderdaad toegang te hebben tot elkaars data. De enige bekommernis — en ik blijf het als een mantra herhalen — is dat geclassificeerde informatie dermate behandeld moet worden dat ze ons niet ontnomen wordt. Wij zijn er ook geen eigenaar van, dus wij kunnen niet zomaar alle deuren opengooien en het risico lopen op droog zaad te blijven zitten.

Dan wil ik ingaan op de vraag of de Veiligheid van de Staat eigenlijk wel voldoende geïntegreerd is in Justitie. Het is juist dat de administrateur-generaal op dit moment geen regelmatige gast is in het directiecomité van de FOD Justitie. Dat klopt. Ik ben daar wel te gast als ik kom voor een deel van het personeel van de Veiligheid van de Staat, namelijk voor al degenen met het statuut Camus. Mensen met het statuut Camus zijn in concreto de mensen van de analysediensten en van de ondersteunende diensten, dus niet de leden van de buitendiensten want die hebben een eigen, specifiek statuut. Ik word regelmatig uitgenodigd op dat directiecomité om mijn kandidaten met het statuut Camus voor te stellen die willen promoveren voor een betrekking van niveau A2, A3 enzovoort.

Ben ik daardoor ongelukkig? Nee, ik ben daardoor niet bepaald ongelukkig. Ik heb van de minister van Justitie de vraag gekregen om, samen met de vakorganisaties, goed na te denken over het naar elkaar toe groeien van de verschillende statuten die er nu uiteindelijk zijn in de dienst. Er zijn buitendiensten en binnendiensten, en het is niet altijd gemakkelijk om rond de tafel dezelfde inspanningen te vragen van al die mensen als de ene zijn overuren mag recupereren, terwijl de andere ervoor betaald wordt en nog een andere er helemaal niets mee kan doen.

De waarheid is dat het instituut in het verleden misschien onvoldoende oog heeft gehad voor een modern personeelsbeheer, dat vertrekt vanuit hetzelfde statuut. De vaststelling dat vandaag de collega's van het OCAD en de ADIV nog eens een ander statuut hebben, is eigenlijk dramatisch. Het vergemakkelijkt de *brain drain* en het muteren van goede elementen naar een plaats waar zij eventueel een habbekrats meer verdienen op het einde van de maand. Sommige mensen kunnen daar gevoelig voor zijn. En dat is gevaarlijk.

Ik pleit er aldus al langer voor om niet alleen binnen de Veiligheid van de Staat te komen tot een nieuw statuut, maar om te komen tot een statuut dat niet enkel geldig is voor de diensten Veiligheid van de Staat, maar ook voor het OCAD en voor de ADIV. Het zou goed zijn om op hetzelfde elan verder te gaan als wat er nu al bestaat met de ADIV, namelijk een gemeenschappelijke opleiding voor de analisten. Dat maakt de uitwisseling van mensen mogelijk. Het kan soms interessant zijn om in een soortgelijke organisatie zuurstof op te doen.

Ik kom graag terug op de opmerking van Alain

20

05/10/2016

CRIV 54 E024

Grignard die ik ten zeerste apprecieer; hij kent zijn materie. De vaststelling dat de Veiligheid van de Staat wellicht onvoldoende allochtonen toelaat tot zijn eigen rangen, hangt samen met de vaststelling dat de Veiligheid van de Staat aangewezen is op het federale selectiebureau Selor. Wij moeten met andere woorden via Selor om onze noden te lenigen. De Veiligheid van de Staat kan soms tijdelijke specifieke noden hebben die wij bij Selor niet vertaald krijgen. Zo kunnen wij bijvoorbeeld in het kader van een bepaalde zaak nood hebben aan iemand die Kantonees begrijpt. Daarmee kan ik niet onmiddellijk terecht bij Selor, maar ik kan wel proberen om een tijdelijke nood te lenigen met een tijdelijk statuut. Ik ben er grote voorstander van om de aanwervingen soepeler te maken, ze te laten samenvallen met de noden van de dienst, misschien af te wijken van het dictaat om de selectie via Selor te laten verlopen en over te stappen op specifieke contractuele aanwervingen als er daaraan nood is.

Ik weet wel dat wij daarover een zware discussie zullen hebben met de vakorganisaties, die uiteraard nadenken over de vastheid van betrekking, enzovoort, maar wij kunnen er ook niet aan voorbij dat wij bij de werving op dit moment een beetje stiekem moeten kijken naar de curricula vitae om te zien of er af en toe mensen bij zijn die een vreemde taal spreken, die een groot begrip hebben van een andere cultuur, enzovoort. Wij proberen te roeien met de riemen die wij hebben, maar dit is niet ideaal. Wij moeten met andere woorden — collega Testelmans heeft daar ook al een lans voor gebroken — ervoor zorgen dat wij niet enkel standaardmensen aanwerven, mensen die worden aangeworven omdat zij nu eenmaal standaardopleidingen en standaardinstellingen in hun curriculum hebben en beantwoorden aan het standaardprofiel van de postbakoefening en wat daarmee gepaard gaat.

Ik heb ook gelezen wat er in de pers is verschenen naar aanleiding van de jongste aanwerving van inspecteurs van de buitendiensten en van analisten van de Veiligheid van de Staat. Ik stel vast dat wij allicht een aantal mensen hebben gemist. Dat is spijtig.

Ik kan alleen vaststellen dat er Belgische burgers, maar ook anderen, die niet van Belgische maar van allochtone oorsprong zijn, komen aankloppen. Wij zien regelmatig mensen uit allochtone middelen die zich komen aandienen en die zeggen dat zij de Belgische Staat iets verschuldigd zijn en dat zij bereid zijn hun informatie of hun diensten aan te bieden.

Ik durf het bijna niet te zeggen, maar ik zal het toch maar zeggen: soms moeten wij gebruikmaken van bronnen, tegen betaling, om bepaalde gesprekken of teksten voor ons begrijpbaar te maken. Dat is niet de juiste manier van werken natuurlijk. Maar het is de realiteit. In een land waar geen middelen zijn, moet men zijn plan trekken, en Belgen zijn bekend als planttrekkers.

Wat uw vraag over de budgetten betreft, zult u mij vergeven dat ik even een ander document ter hand neem.

Het budget van De Veiligheid van de Staat is naar onze berekeningen met 20 % gestegen in 2015. Het budget in 2014 was 45 700 000, dat van 2015 was 50 500 000. Ik denk dat in 2015 in totaal 44 mensen zijn aangeworven. In 2016 zijn al 18 mensen aangeworven en er zijn op dit moment selectieprocedures lopende voor ongeveer 18 mensen, van wie er 4 vorige week zijn toegekomen als analist.

Ik spreek u niet meer over de transfer van de persoonsbescherming. U hebt gezien dat er toch 22 mensen bij de Veiligheid van de Staat gebleven zijn. 46 mensen zijn overgegaan en er zijn 22 mensen gebleven, dat zijn de inspecteurs, degenen die de omkadering uitmaakten van de persoonsprotectie. Die mensen krijgen nu een vorming die hen moet toelaten om te fungeren als inspecteur. Zij hebben dat soort werk nooit gedaan. Zij kennen enkel persoonsprotectie, maar zij waren wel inspecteur. Zij krijgen nu een bijkomende vorming die ons toestaat hen in te schakelen.

Dan is er uiteindelijk nog een actieplan. In dat actieplan, van de Veiligheid van de Staat, hebben wij de prioriteiten bepaald. Deze zijn, in de eerste plaats investeren in menselijke middelen en in de tweede plaats ervoor zorgen dat onze ICT huishouding op orde komt. Wij willen dat niet meteen doordrukken, maar wij hebben in een soort fasering voorzien.

Wij hebben er ook in voorzien dat de markt verkend kan worden door het aantrekken van de firma Smals, een typische Belgische tussenschakel. Zij weten hoe het zit met aanbestedingen, met het voorhanden hebben van budgetten, met het vrijmaken van budgetten, met het in betaling stellen, enzovoort. Zij zijn het gewoon daar rond te werken.

Last but not least; ook de werkingsmiddelen zijn belangrijk. Werkingsmiddelen laten ons toe om

CRIV 54 E024

05/10/2016

21

het materiaal dat nodig is voor binnenuitvoering op peil te houden. Uiteindelijk is het ook belangrijk om niet als het Europese kneusje door het leven te gaan wanneer er gesproken wordt over het opvolgen van technologische componenten van ons werk. Het zal u niet vreemd zijn dat als wij blijven, zelfs enkel en alleen op ICT vlak, dit geld kost *tout court*.

Bijblijven betekent uiteindelijk altijd nog een stap achterop hinken. De mensen die wij volgen in het kader van terrorisme, zijn natuurlijk ook degenen die mee zijn met technologie. Op dit moment staan wij een beetje met de rug tegen de muur bij de vaststelling dat een aantal communicatietechnieken door ons niet kunnen ontsleuteld, noch beluisterd, worden.

De tijd dat degenen die in terrorisme actief zijn zich enkel behielpen met het gebruik van gsm, ligt ondertussen al ver achter ons. Heel ver.

De **voorzitter**: Ik kom nu bij de heer Verherstraeten. Vooraleer ik hem het woord zal geven, kom ik nog eens terug op onze agenda. Wij hadden de afspraak dat wij op woensdagnamiddag altijd op een redelijk uur zouden stoppen. Verscheidene collega's hebben mij dat laten weten, ook via andere vormen van communicatie. Ik denk dat wij de heer Winants onrecht zouden aandoen om hem op een zeer laat uur te laten getuigen. Ik vind de hoorzitting buitengewoon interessant, met nog een stuk achter gesloten deuren. We komen dan op een uur waarop we, ik herhaal het, onrecht zouden aandoen aan de belangrijke getuigenis van de heer Winants. Ik stel voor, met uw akkoord, dat ik hem verplaats naar een later moment.

Ik geef nu het woord aan de heer Verherstraeten. Laat dit geen prikkel zijn, mijnheer Raes, om nog omstandiger te antwoorden op de vragen.

Jaak Raes: Ik voel de druk, mijnheer de voorzitter, maar ik begrijp u.

De **voorzitter**: Ik begrijp het, u hebt zich zeer goed voorbereid en u vertelt buitengewoon interessante zaken maar ik moet er een beetje voor zorgen dat mijn winkel ook draait.

Servais Verherstraeten (CD&V): Mijnheer de voorzitter, mijnheer de administrateur-generaal, u zei dat de veiligheidsdiensten in de ruime zin van het woord vandaag beter gewapend zijn tegen terrorisme dan gisteren. Dat is volgens u onder meer te danken aan een hechtere samenwerking.

In het licht van vorige getuigenissen, ook van vanochtend, kan ik mij echter niet van de indruk ontdoen dat de aanslagen een trigger zijn geweest voor meer samenwerking. Ik heb vanochtend gehoord over cultuurverschillen en over een gebrek aan openheid, dat aan het wijzigen is. Dat zijn allemaal positieve zaken.

De MOU dateert van mei 2016, niet van eerder. Het water was voor de aanslagen blijkbaar diep en er waren drempels. Zijn er nog andere drempels dan degenen die ik heb opgesomd?

Zijn er nu nog steeds drempels? Kunnen wij die wegwerken? Hoe kunnen we die wegwerken om te komen tot meer samenwerking? U hebt al een tipje van de sluier gelicht met betrekking tot uw visie daarover, die bovendien grotendeels overeenstemt met die van luitenant-generaal Testelmans: geen koepel, geen enige databank, maar ik noteer de knipperlichten.

Hebt u nog meer concrete suggesties om, en ik gebruik de terminologie van het regeerakkoord, de samenwerking en synergie te verbeteren? Ik wil dat uitbreiden, niet alleen binnenlands, maar ook buitenlands. U hebt gesproken van een verbeterde samenwerking met andere landen. Dit dossier is een geglobaliseerd dossier.

Voorzitter: Stefaan Van Hecke.

Président: Stefaan Van Hecke.

U sprak daarnet van een terecht probleem. Men kan in België iemand met kennis van het Kantonees niet vast benoemen, maar ook Nederland, Luxemburg, misschien uitgezonderd Frankrijk of Duitsland, en de meeste Europese landen kunnen dat niet.

Hebben wij geen samenwerkingsmogelijkheden of ziet u samenwerkingsmogelijkheden zonder over een koepel te spreken, ook op Europees vlak om aldus langzamerhand naar de start van een *Euro Intelligence* te gaan?

Jaak Raes: Mijnheer Verherstraeten, wat de samenwerking op Belgisch vlak betreft, ik heb daarover al gesproken, maar ik herhaal graag nog eens dat er op dit moment een goede samenwerking is op strategisch vlak, in het Strategisch Comité voor inlichtingen en veiligheid, in de Nationale Veiligheidsraad en op operationeel vlak, in de *Local Task Forces*.

Op internationaal vlak sta ik erop om de samenwerking die bestaat in de Club de Berne, even aan de orde te brengen. De *Counter*

22

05/10/2016

CRIV 54 E024

Terrorism Werkgroep, die afgeleid is uit die Club de Berne werkt ook. Er zijn een aantal structuren in tot stand gekomen die zelfs een permanent karakter hebben en waar wij ook, als kleine Belgen, aan meewerken. Ik heb dus ook, niet permanent, maar zeer regelmatig, iemand in die structuur.

Wij hadden over de problematiek van de *foreign terrorist fighters* al heel wat informatie uitgewisseld, vóór de aanslagen in Parijs, maar ik moet toegeven dat voor de aanslagen in Parijs en Brussel uiteindelijk die ene cruciale melding ontbrak die de aanslagen kon helpen vermijden. Dat moeten wij toegeven, maar wij moeten dat ook in juiste kader proberen te plaatsen.

Ook de Europese partners zijn het erover eens dat de bestaande samenwerkingsverbanden verder uitgediept moeten kunnen worden. Vandaag zijn die bestaande samenwerkingsverbanden uitgebreid met bijvoorbeeld het Nederlandse initiatief, waarover ik sprak. Die samenwerkingsverbanden krijgen veeleer de vorm van een permanente uitwisseling dan een samenwerking, waarbij wij elkaar af te toe eens zien en elkaar met informatie bevruchten. Nee, het wordt een permanente uitwisseling. Dat is nieuw. Dat moet niet alleen op internationaal vlak gezien worden. Men kan dat ook betrekken op de dynamiek die ontstaat in de *Local Task Forces*. Daar wacht men ook niet tot het moment rijp is. Er is daar een dynamiek ontstaan waarbij informatie wordt uitgewisseld.

Onze dienst zou erbij gebaat zijn dat bepaalde tools samen ontwikkeld worden, bijvoorbeeld OSINT, *Open Source Intelligence*, en SIGINT, die tot de specifieke speelruimte van mijn militaire collega's behoort. Op dat vlak hebben wij een aantal stappen gezet. Voorheen waren die er niet.

Het woord complementariteit moet daarbij volgens mij aan de orde zijn, veeleer dan concurrentie. Voor concurrentie is er geen plaats, trouwens ook geen geld. Als je geen geld hebt, moet je je ook geen begoochelingen maken. Complementariteit is aan de orde, concurrentie kan niet. De bestaande samenwerking kan volgens mij ook zeer intensief voortgezet worden. De Veiligheid van de Staat is voorstander van het respect voor die diverse finaliteiten – dat hebt u al meer dan genoeg begrepen, denk ik – en is voorstander van het duidelijk vastleggen van de kerntaken om die fenomenen te bestrijden.

Ik weet wel dat er in de media af en toe opgeroepen wordt om overkoepelende structuren

te maken voor de coördinatie van inlichtingendiensten en politiediensten. Wij zijn daarvoor echter geen vragende partij. Op dit ogenblik bestaan er volgens mij voldoende structuren, die mekaar regelmatig zien en waar informatie wordt uitgewisseld, zowel op lokaal als op nationaal vlak, zowel op beleidsmatig als op operationeel vlak. Ik wil u ook garanderen dat onze dienst geen taboes heeft inzake de uitwisseling van informatie met onze partners.

Het is trouwens bekend dat ik in de tweede maand na mijn aantreden een soort van *Tour de Belgique* gedaan heb, waarbij ik het belang van de uitwisseling van informatie op lokaal vlak, lang voordat de rondzendbrief *Local Task Force* bestond, telkens op tafel heb gelegd. Ook op technisch en praktisch vlak heb ik dat vorm willen geven. Immers, wanneer die boodschap niet verkocht wordt, dan blijven het theorieën op papier. Ik ben daarvoor echt de boer opgegaan om dat op het terrein uit te leggen.

Tot slot, inzake de analyse van de dreiging bestaat er een coördinatieorgaan. Er is geen coördinatieorgaan om inlichtingen te coördineren, samen met het politiewerk. Het Coördinatieorgaan voor de Dreigingsanalyse coördineert de informatie die het binnenkrijgt. Volgens mij werkt dat goed. Ik acht het contraproductief om een overkoepelende structuur op te richten, die enkel de bestaande samenwerking zou kunnen bestendigen. Daar zie ik het nut niet van in. In deze commissie is al gezegd dat enkele instellingen het hervormen misschien al moe zijn, maar in de Veiligheid van de Staat ben ik ook nog met hervormingen bezig. De twee statuten wil ik echt samenbrengen en ondertussen wil ik de winkel niet sluiten. Ik wil echter ook niet vervallen in het euvel dat wij hervormen om te hervormen en dat het na die hervormingen allemaal beter zal zijn. Ik wil graag de koe bij de horens vatten en nu met die uitdagingen voortgaan.

Ik herhaal wel dat het spijtig is te moeten vaststellen dat het de inlichtingendiensten overal ter wereld aan die ene informatie ontbrak. Wat ontbrak ons om de aanval te vermijden? Ik kan u ook garanderen dat geen enkele buitenlandse inlichtingendienst mij erop aangesproken heeft dat men mij bepaalde informatie zou hebben toegestuurd, die ik had moeten weten en dat ik, had ik daarmee iets gedaan, de gebeurtenissen had kunnen vermijden.

De eerste dagen na de ontwikkelingen in Parijs en in Brussel zijn er heel wat persartikels geweest. Ik heb heel wat dagen gesleten met dat allemaal te

CRIV 54 E024

05/10/2016

23

weerleggen. Zo zijn er bijvoorbeeld persartikels geweest van iemand die reeds 14 jaren geleden ontslag nam bij de Franse DGSI. Die man zei dat die Belgen eigenlijk maar prutters zijn, dat wij niet overweg kunnen met informatie, dat het ons ontbreekt aan visie enzovoort. Ik heb daarover gebeld met mijn Franse collega, die heeft dat in een mail ontkend. Dat soort berichtgeving vindt men dan natuurlijk pas terug op bladzijde 42 onderaan van de krant.

Het gegeven dat ik na Parijs een Franse verbindingsofficier van de DGSI een bureau heb gegeven bij mij, samen met de operationelen, en dat ik in staat was om een verbindingsofficier van de Veiligheid van de Staat te laten reizen en samen met de Franse diensten een plaats te geven in de operationele staf, bewijst volgens mij dat de oplossing zit in samenwerken en delen van informatie en onderling vertrouwen.

Georges Dallemagne (cdH): Monsieur Raes, je vous remercie d'emblée pour votre exposé que j'ai trouvé très sincère, très franc et très ouvert. Je vous remercie notamment d'avoir jeté un véritable pavé dans la mare et d'avoir lancé ce signal d'alarme très fort sur le manque de ressources et de capacités dont vous souffrez aujourd'hui.

Je pense que la situation que vous décrivez est effectivement alarmante. Le gouvernement serait bien inspiré de répondre rapidement à vos préoccupations parce que moi, ce qui m'étonne, c'est l'inertie absolument considérable qui existe aujourd'hui face aux besoins que vous soulignez et aux réponses que vous obtenez.

Vous avez parlé notamment du fait que vous n'avez reçu jusqu'à présent que 1 700 000 euros sur les 7 300 000 euros qui vous ont été promis. Je rappelle que l'annonce faite par le gouvernement date de près d'un an (400 millions d'euros), et qu'un an après, on en n'est qu'à une petite fraction des besoins qui eux-mêmes ne représentent finalement qu'une fraction de ce que vous devriez avoir si vous travailliez dans des conditions optimales.

J'ai bien noté que, par rapport à des menaces qui sont moins importantes dans nos pays voisins, les ressources dont disposent leurs services de renseignement sont très considérablement supérieures aux ressources dont vous disposez. J'ai bien noté notamment qu'à population égale, ce n'est pas un, ni deux ni cinq millions d'euros qu'il faudrait, mais c'est le doublement de votre budget pour pouvoir effectivement répondre aux besoins en renseignement.

Je rappelle - et c'est un policier qui le disait, M. Grignard en l'occurrence - que l'argent qui est le mieux dépensé aujourd'hui par rapport à la menace terroriste, c'est en matière de renseignement. Vraiment, je pense qu'il est temps d'entendre votre cri d'alarme. Je suis personnellement extrêmement préoccupé par l'inertie du gouvernement par rapport à des besoins cruciaux et par le fait que vous n'êtes toujours pas à même de mener votre mission dans des conditions décentes.

Vous avez d'ailleurs dit, dans votre rapport écrit, que les personnels que vous allez recevoir maintenant ne feront finalement que combler le trou lié aux prestations d'heures supplémentaires et qu'en réalité, il ne s'agit pas d'une capacité supplémentaire mais simplement de combler ce trou - c'est le terme que vous utilisez - lié aux heures supplémentaires.

Je demande vraiment qu'il y ait là un sursaut et qu'enfin, on sorte de l'inertie face aux ressources dont vous avez besoin pour l'avenir. Le mot "inertie" est vraiment le terme qui me revient et je suis vraiment extrêmement préoccupé par rapport aux demandes que vous faites.

J'ai parlé du recrutement, j'ai parlé du budget, la troisième chose, c'est en matière de base de données. Vous nous apprenez aujourd'hui qu'un arrêté royal va sortir concernant la capacité de notre principal service de renseignement à avoir enfin accès à des informations qui existent dans notre principale base de données policière. Je trouve absolument hallucinant que notre principal service de renseignement n'ait toujours pas accès à la BNG, notre principale base de données en matière de renseignement policier. De nouveau, là, je ne peux qu'être choqué par l'inertie en la matière. Je demande vraiment qu'on entende ce cri d'alarme et qu'on puisse effectivement, enfin, se rendre compte que les besoins en matière de renseignement aujourd'hui sont considérablement au-dessus de ce qui vous est offert actuellement.

Par rapport à cela, j'aurais aimé vous entendre parce que vous dites dans votre rapport écrit qu'en fait, au lieu de 571 personnes, c'est de 1150 personnes dont vous auriez besoin. Le double. Ce sont les besoins que vous exprimez. Je pense que cela doit quand même être l'objectif et j'aurais aimé que vous puissiez nous donner quelques détails là-dessus mais c'est bien 1150 personnes dont vous auriez besoin pour avoir des services de renseignement. Je pense qu'il est temps d'arrêter de bricoler en matière de renseignement

24

05/10/2016

CRIV 54 E024

et qu'on entende enfin quels sont les besoins en matière de ressources humaines, de budget, de bases de données, d'échanges d'informations. Je pense qu'il est temps qu'on prenne au sérieux ... Il y a encore eu aujourd'hui deux policiers qui ont été agressés à Schaerbeek. On pense qu'il s'agirait probablement d'une attaque terroriste. Il est grand temps qu'on prenne la mesure de la menace qui existe encore sur le pays et des moyens dont vous avez besoin. Je pense qu'il est temps que ce message, il passe enfin et qu'on arrête de bricoler avec quelques centaines de milliers d'euros qu'on promet depuis un an et qui ne sont toujours pas là.

(...) Je pense que notre commission d'enquête ronronne un peu trop par rapport à ce type d'enjeux.

On a entendu votre homologue, M. Testelmans, ce matin, invoquer surtout le contexte extrêmement compliqué pour dire qu'on n'a pas pu voir et que, finalement, c'est sorti hors de nos écrans radar. Vous avez bien indiqué le manque de capacités mais il n'y a pas eu que cela. Quelles sont les raisons - et j'aurais bien aimé que vous nous souligniez les raisons internes, pas les raisons liées au contexte -, qui ont fait que vous n'avez pas été en mesure de pouvoir jouer votre rôle ou que vous l'avez fait mais que cela n'a pas été suffisamment productif?

Par exemple, vous pouvez servir d'assistance technique par rapport à la Justice, comme vous l'avez souligné. D'après mes informations, vous ne l'avez fait qu'une seule fois, pour un seul auteur des attentats de Paris et de Bruxelles. Est-ce exact? Dans la négative, pourriez-vous nous dire pour combien d'auteurs - et lesquels -, vous avez servi d'assistance technique aux services judiciaires? Quels en ont été les résultats? Pourquoi ce service n'est-il pas mis en œuvre systématiquement? Pourquoi, dans certains cas, fait-on appel à vous et pas dans d'autres? Je vous avoue ne pas très bien comprendre quelle est notre architecture en matière de sécurité et de renseignement.

Autre question. Pour ce qui est de la radicalisation en prison, vous avez indiqué qu'on s'en est rendu compte trop tard et que c'était là une source d'informations importante. Vous êtes-vous dit, pour certains auteurs des attentats de Paris et de Bruxelles: "Tiens, ils se sont radicalisés en prison. Nous aurions pu le savoir si nous avions mis en place des systèmes à cette époque pour mieux connaître la radicalisation en prison"? Je pense notamment à Ibrahim El Bakraoui, qui a fait un

long séjour en prison. Vous avez cité Nemmouche tout à l'heure. El Bakraoui s'est-il radicalisé en prison? Avez-vous des informations à ce sujet? Je trouve que cela aurait été extrêmement intéressant de le savoir.

Enfin, sur l'architecture générale de sécurité et de renseignement, vous avez indiqué au président et à M. Ducarme, qui vous ont interrogé à cet égard, que vous préféreriez une coopération étroite plutôt qu'une fusion. Vous avez pris l'exemple des services scandinaves, où il y a toujours des cloisons, avez-vous dit, entre services de police et services de renseignement. Notre question portait plus sur la question de la fusion des services de renseignement, étant entendu qu'il y aura effectivement toujours une séparation entre ceux-ci et les services de police.

Ce matin, le renseignement militaire nous a dit: "Nous suivons 20 FTF en Syrie et en Irak". Vu que le temps était trop court, je n'ai pas eu l'occasion d'interroger là-dessus. Mais pourquoi 20, alors qu'il en existe 270? J'imagine que les 250 autres, c'est vous qui les suivez en Syrie et en Irak. Comment se fait ce partage d'informations? On les a entendus dire: "Nous sommes plus proactifs aujourd'hui et nous collectons les informations sur les FTF". Vous le faites aussi, tout comme l'Ocam. Ne perd-on pas de l'énergie? N'y a-t-il pas des fichiers différents, des informations qu'il faut ensuite partager entre vous, des comités de coordination qu'il faut créer, etc.?

Voorzitter: Patrick Dewael.

Président: Patrick Dewael.

Cela reste un peu surprenant comme organisation générale. Je comprends bien qu'aujourd'hui, il y a eu véritablement une modification dans la culture du renseignement. Après mars et après novembre, nous ne pouvons plus procéder comme avant. Avant, nous avions donc un peu de mal à partager l'information, à s'échanger les données. Ne risquons-nous pas de retourner assez rapidement dans cette routine en se disant "je vais garder un peu cette information car je dois la recouper, parce que je dois l'améliorer, parce que je dois faire mes propres enquêtes". Et puis chacun réalise ses enquêtes de son côté. Cela ne pose-t-il pas une difficulté aujourd'hui dans l'organisation générale du renseignement?

Jaak Raes: Dank u, mijnheer Dallemagne. Ik heb heel wat kunnen noteren. Ik distilleer als een zeer belangrijk element uit uw vraag de lange weg die nodig is om de aangekondigde budgetten uiteindelijk ook te kunnen engageren en nieuwe

CRIV 54 E024

05/10/2016

25

medewerkers te kunnen verwelkomen. Dat proces duurt mijns insziens inderdaad veel te lang.

Ik heb eens een berekening gemaakt. Voor een medewerker, die nochtans geen witte merel is en waarvan het profiel niet heel specifiek is, duurt het op dit moment ongeveer een jaar tussen de aankondiging en het feit dat hij de voordeur openmaakt. Dan moet die man of vrouw ook nog gevormd worden, en moet er nog een onderzoek gebeuren naar het gegeven of die persoon nog een veiligheidsmachtiging heeft enzovoort. Dat duurt mijns insziens verschrikkelijk lang. Als u dat vergelijkt met buitenlandse diensten, waar wij al zeer bekaaid uitkomen, begrijpt u dat de zin om de diensten te versterken in tijden van nood uiteraard nog meer doorweegt.

Een vergelijking met andere landen. U hebt gesproken over het gegeven dat wij een tijdje achterop zijn geraakt als Veiligheid van de Staat in die beweging. Dat is juist. Het is met andere woorden niet nieuw dat de Veiligheid van de Staat er een beetje bekaaid uitkwam. Dat heeft misschien ook te maken met het gebrek aan belangstelling voor de dienst. Misschien heeft dat ook wel te maken met het feit dat de dienst ook niet altijd zeer transparant naar buiten is gekomen met de noden die er waren. Onbekend is onbemand, zegt men vaak.

Sinds mijn aantreden heb ik er, denk ik, voor gezorgd dat wat wij doen duidelijk gecontroleerd kan worden. Het is misschien een eigenaardig uitspraak, maar ik ben blij dat wij sterk worden gecontroleerd door de diensten van het Comité I. Zij stellen ons in staat om aan te tonen dat wij doen wat wij moeten doen. Zij stellen ons ook in staat om ons te laten steunen in de vraag naar wat ons eindproduct is, naar de vraag naar wat wij allemaal maken en met welke mensen wij dat doen.

Ik heb, bij wijze van informatie, een document meegebracht. Als de voorzitter het ermee eens is, wil ik dit document graag ronddelen. Ik had min of meer verwacht dat iemand de vraag zou stellen naar de middelen. Maar ik had ook verwacht dat iemand de vraag zou stellen wat wij eigenlijk allemaal doen. Wij hebben niet altijd erg uitgeblonken in transparantie over ons eindproduct, laat dat duidelijk zijn.

Wel, wat wij gedaan hebben in 2015 heb ik geprobeerd samen te vatten op één grote *slide*. Ik meen dat mijn medewerker op dit moment in het bezit daarvan is. Ik zal dat document ook ter beschikking stellen van de commissie.

De **voorzitter**: Het zal achteraf gedistribueerd worden, tenzij het van belang is om nu te kunnen volgen. Hebt u al de nodige kopieën?

Jaak Raes: Ik heb al een aantal kopieën.

De **voorzitter**: Dan kan het onmiddellijk rondgedeeld worden. Geen probleem.

Jaak Raes: Ik heb daarin geschreven, mijnheer Dallemagne, wat wij zoal doen. Als ik dat vergelijk met andere diensten, en ik ontmoet toch regelmatig mijn Europese collega's, moet ik niet rood worden. Ik kan zeggen dat wat wij presteren met ons hoopje volk ... Er wordt wel af en toe in de reserves gegaan.

Omgekeerd heeft het Comité mij er opmerkzaam op gemaakt dat men de citroen niet eeuwig kan blijven uitpersen. Het aantal overuren bij de Veiligheid van de Staat ligt ondertussen al ver boven de 20 000. Die moeten ooit toch opgenomen worden. De mensen hebben het recht om op een bepaald moment in hun leven naar adem te happen.

Ik vrees dat door de druk steeds op te voeren... Ik druk graag op het gegeven dat wij gelukkig nog kunnen bogen op vele gemotiveerde werknemers, die in staat zijn om zelfs in hun vrije uren, zaterdag en zondag, een tandje bij te steken. Maar ik meen dat daar ooit een einde aan moet komen.

Wanneer ik bereken hoeveel mensen hoeveel overuren hebben gemaakt, moet ik u gelijk geven, in die zin dat een verdubbeling van het aantal mensen dat er nu is, niet veel meer is dan waar wij volgens mij echt nood aan hebben om te kunnen werken. Vergeet ook niet dat ik een beetje gewrongen zit met de vaststelling dat ik naar de Nationale Veiligheidsraad ben moeten stappen bij mijn aantreden om te zeggen dat men niet alles prioritair kan doen. Men kan maar een paar prioriteiten hebben met het aantal mensen dat er is en met de middelen die er zijn. Uiteraard is de prioriteit terrorisme. Uiteraard is dat zo. Het is ook niet anders in de ons omringende landen.

Een verdubbeling van het personeel, ja, ik durf dat te vragen. Ik zeg daarbij wel dat ik niet verwacht dat het personeelsaantal morgen verdubbeld wordt. Het lijkt mij echter verstandig om eventueel een groeipad aan te bieden waar wij kunnen mee leven. Wij moeten morgen niet versterkt worden, maar verspreid over de tijd moet er toch wel een inspanning zijn die de moeite waard is.

Ik denk, mijnheer Dallemagne, dat ik u moet corrigeren als u de informatie hebt gekregen dat het slechts eenmaal is gebeurd dat wij werden aangesteld door de federaal procureur in de rol van technische assistentie. Dit gebeurt systematisch in alle dossiers-terro. In alle dossiers-terro krijg ik een vriendelijke brief van de heer Van Leeuw die mij vraagt de naam te geven van de commissaris of inspecteur die daarvoor wordt aangewezen. Wij hebben dit nog nooit geweigerd. Wij beseffen dat. Dit betekent ook dat wij vandaag zowat rond de 200 zitten. Die cijfers lopen parallel met de cijfers die Frédéric Van Leeuw heeft gegeven over de stijging van het aantal terrorismedossiers.

In elk terrorismedossier vraagt hij of de Veiligheid van de Staat kan worden aangesteld. Hij doet dat natuurlijk om het inlichtingenonderzoek een kans te geven, maar zeker en vast ook om te zien in welke mate er uit de schuiven van de inlichtingendienst nog informatie kan worden opgediept die nuttig kan zijn voor zijn onderzoek.

U sprak mij ook over de radicalisering in de gevangenis, mijnheer Dallemagne. Wie is geradicaliseerd? Het beste voorbeeld is natuurlijk Mehdi Nemmouche. Hij is geradicaliseerd in een Noord-Franse gevangenis.

U sprak mij over Bakraoui. Ik moet even in mijn papieren duiken, maar ik kan u uit het hoofd zeggen dat hij uiteraard een *carceraal* verleden had en dat hij bij onze dienst inzonderheid gekend was als pleger van criminele feiten.

De overstap van criminelen die worden veroordeeld naar *foreign terrorist fighters* of jihadisten is zeer klein te noemen. Dat is een ervaring die wij niet alleen in België hebben maar dat is Europees vastgesteld. Heel wat mensen, die vroeger geen aandacht kregen omdat de Veiligheid van de Staat ook niet geïnteresseerd was in het *carceraal* verleden van die kleine criminelen, zijn binnen de kortste keren kunnen naar buiten komen en als geradicaliseerd door het leven gaan. Ik kan u, met de beste wil van de wereld, nu niet meteen opsommen wie allemaal aan die voorwaarden voldoet, maar het zijn er veel, heel veel.

U stelde me ook de vraag over het volgen van *foreign terrorist fighters*. Ik heb daarvan een rekensommetje gemaakt. Het kan belachelijk klinken, maar dat is het niet. We gaan ervan uit dat volgen betekent dat men er capaciteit opzet in de zin van schaduwen. Er zijn methodieken mogelijk waarbij de Veiligheid van de Staat

schaduwingsploegen instelt. Men moet daar ook toestemming voor krijgen van de BIN-commissie. Stel dat het mogelijk is, dan heeft men om 1 persoon dag en nacht te volgen ongeveer 30 mensen nodig om daarover een rapportering op te stellen, om de telefoongesprekken te beluisteren en daaruit het noodzakelijke te halen. De rekening is snel gemaakt. Als men het aantal terugkeerders in België bekijkt, dan kunnen we onmogelijk met het beschikbare personeel iedereen 24u op 24u volgen. Dat is misschien ook niet nodig. Daarom vind ik dat we er uiteindelijk goed aan doen om maximaal de *Local Task Forces* te voeden met informatie. Daar wordt die informatie gedeeld en daaruit ontstaat ook de zogenaamde informatiefiche. Daarmee moeten bestuurlijke overheden, in casu de burgemeester, kunnen werken om een opvolging te organiseren.

Ik weet dat er in het beginstadium nogal wat moeilijkheden waren, maar we moeten de lokale politie en de partners in de LTF's de tijd gunnen om zich in te werken in de materie. Ik heb verkeerdelijk gehoord in de pers dat sommige burgemeesters verwezen naar de opvolging van de *foreign terrorist fighters* als zijnde een materie die enkel en alleen van het federale niveau afhangt. Ondertussen is die discussie uitgeklaard en is er duidelijkheid gekomen. De *foreign terrorist fighters* moeten zich onderwerpen aan het zogenaamde aanklappende gedrag. Het gaat om diegene die de aanklamping verdienen en die als zodanig in de groep van *foreign terrorist fighters* worden besproken in de LTF's. We kunnen niet bogen op een arsenaal mensen die het op een andere manier zou doen, want daarvoor zijn er gewoonweg geen mensen.

Ik moet nog een cijfer geven met betrekking tot de 400 miljoen euro. Het klopt dat we op dit moment zonder personeelskrediet een aanvraag hebben ingediend voor 7,3 miljoen euro. We hebben 1,7 miljoen euro ontvangen. Dat heeft ook te maken met het feit dat er per schijf die van de 400 miljoen euro wordt vrijgemaakt, er nogal wat administratieve en andere bekommernissen zijn. Dat verloopt mijns inziens bijzonder traag.

Stefaan Van Hecke (Ecolo-Groen): Mijnheer Raes, collega's, wij hebben de laatste dagen al heel veel belangrijke mensen gehoord, waarmee ik mensen bedoel in leidinggevende functies. Wij hebben de procureur-generaal gehoord, de federaal procureur, het hoofd van OCAD, zijn voorganger deze morgen, het hoofd van ADIV vandaag, de administrateur-generaal van de Veiligheid van de Staat.

CRIV 54 E024

05/10/2016

27

Wat mij opvalt, is dat jullie allemaal zo enorm vriendelijk zijn voor elkaar en voor elkaars diensten. Dat kan een zekere vorm van hoffelijkheid betekenen, wat ik altijd zeer apprecieer, maar bij de voorbereiding van deze zittingen lezen wij natuurlijk ook wel een en ander: rapporten van het Comité P en het Comité I enzovoort. Dan verbaast het mij hoe vriendelijk jullie soms zijn voor elkaar. Ik wil het feestje niet verbroden, maar ik wil wel iets kritischer worden. Ik zou graag hebben dat jullie ook heel kritisch zijn, want de bedoeling van deze onderzoekscommissie is wel om na te gaan of onze diensten performant werken, of er verbeteringen mogelijk zijn, of er dysfuncties zijn, of ze goed samenwerken of niet, wat de oorzaken zijn. Ik zou heel graag hebben dat iedereen zijn echte gevoelens op tafel legt.

Als het over de Veiligheid van de Staat gaat, moeten we vandaag nagaan hoe performant jullie zijn vandaag, hoe performant jullie kunnen zijn en wat jullie daarvoor nodig hebben om dat te verbeteren. Dan gaat het over de middelen en daar hebben we het over gehad, dat is een probleem. Het gaat over de mensen. Het gaat over de technische mogelijkheden die jullie hebben of niet hebben, de focus die gelegd wordt, de sturing vanuit het politieke midden wat de prioriteiten zijn en waarop we moeten focussen, de samenwerking tussen de diensten. Op basis daarvan ga ik een paar concrete vragen stellen.

Over personeel is al heel veel gezegd. Over de problemen met Selor enzovoort zal ik niet terugkomen. In het begin hebt u heel transparant aangegeven hoeveel medewerkers er zijn: 571. We weten uit de documentatie wat de evolutie van de laatste jaren is. Ik zou graag een beetje inzicht krijgen in die cijfers: binnendienst/buitendienst, wie is binnen die diensten waarmee bezig, terrorisme, contraterrorisme, *intelligence*. Dit ook in functie van de andere fenomenen die jullie bij wet verplicht zijn om op te volgen. Er is natuurlijk een verschuiving doorheen de jaren. Er worden natuurlijk veel meer mensen ingezet voor terrorisme, terecht ook. Ik zou ook graag willen weten welke impact dit heeft op de andere taken die jullie hebben, de andere fenomenen die jullie moeten volgen.

Ik begrijp dat u vandaag niet alle verschuivingen kunt toelichten die er zijn geweest, maar hoe ging het bijvoorbeeld op de structurele momenten: Verviers, Parijs, 22 maart en vandaag? Hoe zijn die verschuivingen doorgevoerd doorheen het laatste anderhalf of de laatste twee jaar? U mag ons die informatie gerust achteraf bezorgen, als u

die vandaag niet kunt geven. Ik wil gewoon inzicht krijgen in de aanpassingen aan de structuur doorheen de voorbije 2 à 3 jaar, als gevolg van de fenomenen waarmee wij vandaag geconfronteerd worden.

Wij hebben het al heel vaak gehad over samenwerking en gegevensuitwisseling. Wij hebben er ook veel vragen over gesteld aan andere personen die hier langsgesproken zijn. U hebt in het schriftelijke antwoord op onze vragen mooi opgelijst welke samenwerkingen er zijn, maar ik mis een kwalitatieve beoordeling ervan. Ik neem als voorbeeld het OCAD. Loopt de samenwerking met het OCAD goed of niet goed? Of loopt die nu goed en liep die vroeger niet goed? Wat waren de eventuele oorzaken daarvan? In bepaalde rapporten lezen wij namelijk vrij kritische opmerkingen over de JIB, de *Joint Information Box*.

Als reactie vanuit het OCAD hoorden we dan dat men daar misschien niet altijd de juiste informatie kreeg van de partnerdiensten of de ondersteunende diensten, waarbij ook naar jullie verwezen werd. Ik voelde daar toch enige frictie of een gebrek aan vertrouwen tussen de diensten. Die zaken kunnen een impact hebben op het delen van informatie. Ik zou graag van u horen hoe het er in het recente verleden aan toe ging. Hoe loopt het vandaag?

Hoe loopt de samenwerking met de ADIV? Wij hebben vanmorgen gehoord dat er bij de ADIV een serieus probleem is met het informatiebeheer. Zij hebben eigenlijk geen centraal bestand of een databank met alle gegevens die zij verzameld hebben. Medewerkers, individuele analisten, hebben zelfs op hun eigen computer een eigen boomstructuur uitgebouwd met de informatie over de dossiers die zij zelf geanalyseerd hebben. Als jullie van de Veiligheid van de Staat de concrete vraag stellen aan de ADIV of men daar informatie heeft over de heer x, y of z, zijn jullie er dan wel zeker van dat jullie de informatie zullen krijgen die daar effectief aanwezig is, gelet op de problemen die er op dit moment zijn in de informatiestructuur van de ADIV? Hoe staan jullie daartegenover? Hoe ervaren jullie die informatie-uitwisseling?

We lezen ook in de rapporten dat buitenlandse inlichtingendiensten soms een beetje op zoek moeten gaan om na te gaan aan wie ze iets moeten bezorgen. Als men informatie bezorgt aan de Staatsveiligheid, weet men niet of men dat ook moet doen ten opzichte van ADIV of de federale gerechtelijke politie, of informatie naar Brussel of naar Antwerpen moet.

Is het bijgevolg niet raadzaam om even na te denken over de vraag of we geen *single point of contact* moet hebben voor buitenlandse inlichtingen waarbij de informatie dan verspreid of gecentraliseerd wordt. Dan is het voor buitenlandse inlichtingendiensten van bij het begin zeer duidelijk met wie ze moeten communiceren en hoe ze dat moeten doen, zodat ze dat geen twee, drie of vier keer moeten doen en jullie coördinatievergaderingen moeten gaan organiseren om ervoor te zorgen dat u niet alle vijf aan dezelfde informatie werkt. Ik heb namelijk de indruk dat jullie heel veel moeten vergaderen en coördineren.

De BIM-commissie hebt u even aangehaald. Hoe staat u daar tegenover? Hoe vindt u de werking van de BIM-commissie? Lukt dat goed? Loopt dat stroef? Ik heb ook ideeën gehoord om die BIM-commissie maar af te schaffen en de toestemming voor het schaduwen en aftappen van telefoons maar meteen als bevoegdheid aan de minister toe te vertrouwen. Vindt u dat een verbetering? Staat u daar achter of vindt u dat we beter met de BIM-commissie kunnen werken waar magistraten oordelen?

Ten slotte wil ik het even hebben over de interne veiligheidscultuur binnen de Staatsveiligheid. Een jaar geleden is er in de kranten een aantal verhalen verschenen – u weet wellicht waar ik op doel – over interne veiligheidsproblemen, die zich hebben voorgedaan. Een Israëlische firma komt in de Staatsveiligheid tonen hoe een IMSI-catcher werkt. Een IMSI-catcher vangt alle gegevens van gsm-apparaten in een straal van 15 tot 20 meter. Die doen een demonstratie in het hart van de Staatsveiligheid op de vierde verdieping en catchen alle gegevens van de gsm's van alle medewerkers in een straal van 20 meter, boven, onder, links, rechts. Hoe komt het dat een Israëlisch bedrijf dat kan en mag doen? Blijkbaar hebben jullie dan nadien vriendelijk gevraagd of ze die gegevens zouden willen wissen. Wat is het veiligheidsbeleid daarover? Ik stel mij vragen als ik dat lees. Blijkbaar is er een suggestie geweest aan alle medewerkers om alle gsm's te wijzigen. Ze kregen 20 euro als vergoeding om een nieuwe gsm aan te schaffen. Klopt dat? Klopt dat niet? Welke lessen trekken jullie daar uit?

Een medewerker zou een USB-stick meegenomen hebben naar huis en die verloren hebben op de metro. Hoe reageert u op het feit dat medewerkers met gevoelige informatie naar huis gaan, op een stick, om thuis te bekijken. Welke richtlijnen worden er gegeven aan de

medewerkers?

Ik hoor dat op 22 maart iedereen met Viber begon te communiceren. Is Viber een veilig systeem om mee te communiceren? Volgens mij heeft dat systeem een Russische oorsprong, maar ik ben geen specialist.

In de commissie zegt iedereen dat wij tot een veiligheidscultuur moeten komen. Ik vraag mij af of die veiligheidscultuur voldoende aanwezig is in de Veiligheid van de Staat. Vooraleer wij die cultuur allemaal overnemen, zouden we toch mogen verwachten dat die veiligheidscultuur bij de Veiligheid van de Staat grote prioriteit is, als wij willen dat de Veiligheid van de Staat slagkrachtig en performant kan werken.

Tot daar mijn eerste vragen, mijnheer de voorzitter.

De **voorzitter**: Mijnheer Raes, uw antwoord op die eerste vragen?

Jaak Raes: Mijnheer de voorzitter, ik word ertoe uitgenodigd om mijn ziel op tafel te leggen en ik zal dat ook doen. Ook word ik uitgenodigd om minder vriendelijk te zijn en dat zal ik eveneens doen.

Ik antwoord graag op de vraag van de heer Van Hecke over welke verbetering er mogelijk is in de samenwerking met ADIV. Zoals ik al zei, als iedereen nu eens voor eigen deur veegt en zijn eigen middelen, opdrachten en inspanningen moduleert naar de dreiging die aan de voordeur klopt, dan denk ik dat onze dienst van de Veiligheid van de Staat inzonderheid graag kijkt naar wat ADIV kan opleveren op het vlak van Sigint. Wij hebben dat niet. We weten dat de tijd waarin met de gsm naar elkaar gebeld werd om een afspraak te maken, lang achter ons ligt. Sigint is een van de methodieken waarnaar volgens mij wereldwijd gekeken wordt ter ondersteuning van de traditionele informatiegaringen. Als ADIV Sigint op tafel kan leggen, die geanalyseerd is, dan denk ik dat wij voort kunnen werken in een domein waarin wij doof en blind zijn. Minder vriendelijk is het om dat zomaar op tafel te leggen, maar het mag u niet verwonderen dat wij dat zo formuleren, want wij spreken natuurlijk ook met elkaar. U zult mij vandaag niet ontlokken dat ik uitval naar een of andere collega of dat ik een collega door het slijk sleur. Op een bepaald moment stonden wij allemaal schouder aan schouder in dezelfde situatie.

In nood leert men zijn vrienden kennen en in nood

CRIV 54 E024

05/10/2016

29

weet men dan ook wie wat kan aanleveren om de andere zijn werk te faciliteren, te vergemakkelijken en mogelijk te maken.

Ik denk dat als de aanslagen, en inzonderheid de voorbereiding van Verviers, ons iets hebben geleerd, is het wel dat samenwerken de boodschap is en dat wij allemaal samen dat resultaat willen neerleggen.

Hoe performant is de Veiligheid van de Staat? Ik ben blij dat ik, vooraleer u die vraag stelde, heb verwezen naar het gegeven dat de dienst goed wordt gecontroleerd door het Comité I. U krijgt en leest die verslagen en u trekt daaruit lessen. Ik voel mij helemaal niet te beroerd om bij vragen daaromtrent verantwoording van bestuur af te leggen. Dat is ook waarvoor ik word betaald.

Hoe performant is de Veiligheid van de Staat? Ik klop niet graag op eigen borst, maar ik zou zeggen dat de Veiligheid van de Staat even performant is als men kan lezen uit de conclusies die het controleorgaan van het Parlement over ons opstelt.

Wij zijn geen vrienden, wij lopen niet arm in arm over straat. Wij zijn er om ons werk te doen en ik vergenoeg mij in die controle, omdat ze mij versterkt in het gegeven dat het goed is dat men een extern oog heeft op ons werk. Ik voel mij daarin veeleer gesterkt dan afgestraft.

Ik maak dan ook graag gebruik van de conclusies van het Comité I. Een van die conclusies is dat we, om performanter te werken, ervoor moeten zorgen dat we de regering ervan overtuigen wat meer volk in de barak te steken. Dat is minder vriendelijk dan gezegd, maar dat is waarop het aankomt.

U stelde mij een vraag over de prioriteiten. Bij mijn aantreden heb ik vastgesteld dat er 30 prioriteiten waren. Dat zijn er ongeveer evenveel als er opdrachten zijn in de wet van 1998.

Als men te weinig mensen heeft, kan men onmogelijk voldoen aan al die prioriteiten. Ik ben in oppperste transparantie naar de Nationale Veiligheidsraad gegaan, nadat ik uiteraard eerst ben gepasseerd bij de collega's van het Coördinatiecomité voor Inlichting en Veiligheid en het Strategisch Comité voor Inlichting en Veiligheid, en heb daar een prioriteitenlijst op tafel gelegd.

Ik heb het toen vergeleken met de oude Leuvense stoof: boven het vuur staat de pot met

counterterrorisme en de andere materies staan wel op de buis en blijven warm, maar een beetje meer naar achter.

Uiteraard kunnen wij ons niet permitteren om een aantal opdrachten zomaar weg te schuiven en te zeggen dat ze niet meer bestaan want er is geen volk voor.

Ik denk dat wie de actualiteit vorige week heeft gevolgd ook begrepen heeft dat, zelfs met de habbekrats aan mensen die er zijn, er ook nog oog kan bestaan voor *counter intelligence* en spionagetoestanden en de gevaren en risico's.

U stelde mij de vraag over het personeel, 571 fulltime equivalenten. Wat zijn de verschuivingen in de dienst? Ik kan daar hic et nunc geen juist antwoord op geven. Ik geef graag juiste antwoorden. Ik geef niet graag schattingen op dat vlak, maar ik kan u verzekeren dat ik best in staat ben om u die cijfers aan te reiken zodat u ook kunt zien dat er een logica bestaat tussen de prioriteiten en het aantal mensen dat daarvoor dan wordt ingeschakeld.

Uit het hoofd kan ik u zeggen dat bijvoorbeeld een aantal medewerkers uit andere afdelingen uit CE of CI werd gevraagd om ondersteuning te geven aan de collega's van *counter terrorism* als de nood het hoogst was.

U hebt ongetwijfeld ook gezien dat ik aan de personeelsleden heb gevraagd om een tandje bij te steken en ook eens te komen werken op uren en data dat normale federale ambtenaren al lang naar huis zijn.

Wij hebben gedurende een aantal maanden kunnen draaien met drie shiften. Dat is misschien niet normaal, maar het was wel noodzakelijk. Ik heb achteraf weinig gehoord van mensen die daarmee niet akkoord gingen.

U weet dat ik toch wat wil veranderen in de organisatie. Ik wil die twee statuten naar elkaar laten toe groeien, de zogenaamde buitendienst en de zogenaamde analysedienst. U weet dat iedere organisatie die veranderingsrijp is hoe dan ook af te rekenen heeft met een aantal weerstanden. Dat is nu eenmaal zo. Mensen veranderen niet graag.

Er stond inderdaad in een bepaalde krant een artikel waarin stond niet te veel te luisteren naar die Raes, want hij verkoopt het mooie weer maar kijk eens naar wat daar binnen gebeurt. Ik betreur een dergelijke vorm van journalistiek. Ik heb nooit enige kans gehad om te duiden waarover het

30

05/10/2016

CRIV 54 E024

werkelijk ging. Ik meen en ik vrees dat mijn deur nog altijd open staat voor degene die commentaar heeft op veranderingsmanagement. Ik ben best in staat om de prioriteiten te duiden die ik van de regering heb gekregen en die ik vertaal in het werk van alle dag.

Wellicht schikt dat niet voor iedereen. Ik ken altijd wel een aantal ambtenaren die uiteraard minder graag en gemakkelijk meegaat in veranderingsprocessen. Ik wijt het eraan dat het hier wellicht ging om iemand die het niet zo graag had dat het allemaal veranderde. Er is niets leuker dan te doen wat men doet en in een zekere comfortpositie te kunnen blijven. Dan had men mij echter niet moeten aanstellen.

Ik kom uit een federale overheidsdienst, namelijk Binnenlandse Zaken, waar ik geleerd heb om te werken met cijfers en doelstellingen. Ik wil graag ook verantwoording van bestuur daarover afleggen. Men rekent me daarop af. Misschien in tegenstelling tot de traditie van het huis, ben ik dan de eerste die nu ook aan twee ministers verantwoording van bestuur zou moeten afleggen: zowel aan de minister van Justitie als aan die van Binnenlandse Zaken. Bij het afleggen van verantwoording van bestuur, moet men zijn beweringen en realisaties kunnen staven en onderbouwen. Het klopt inderdaad dat ik veel gevraagd heb aan de mensen. Het is ongetwijfeld zo dat er mensen zijn die daar minder gemakkelijk in meegaan.

U schetst een verhaal over een IMSI-catcher en een Israëlisch bedrijf enzovoort. Mijnheer Van Hecke, ik kan u verzekeren dat er in die IMSI-catcher geen batterij aanwezig was. Ik heb een vrij technische hobby, ik ben namelijk zendamateur. Dat klopt toevallig, maar er zat geen batterij in die IMSI-catcher. Bovendien zijn er in de vergaderzaal waar wij die mensen ontvangen, geen telefoons toegelaten. Daarom is er buiten aan de muur een plaats waar iedereen zijn toestel kan achterlaten.

Wij weten dat er zowel bij de militairen als bij het comité als in andere omgevingen altijd het risico bestaat dat iemand een gesprek opneemt of ongewild afgeluisterd wordt. Zelfs met dat risico hebben wij rekening gehouden. Dat er achteraf een aantal kaarten zijn veranderd, heeft inderdaad gewoon te maken met de nadruk op de veiligheidscultuur en het absoluut willen uitsluiten van de gedachte dat er misschien toch nog een andere techniek gebruikt werd. We hebben het eerder gedaan om de rust te laten terugkeren, dan wel om de noodzaak te benadrukken van de verandering.

Het is juist, ik ontken dat niet, dat een medewerker van de binnendienst op een bepaald moment een USB-stick verloren heeft. Wij hebben een paar dagen later die stick teruggekregen van de bewaking van de metro, waarvoor dank. Weten wij wat er ondertussen gebeurd is met die stick? Neen. Is er daarvan ondertussen een kopie gemaakt en hebben wij die gegevens zien terugkomen via de heer Assange of via IS? Tot op dit ogenblik niet. Ik wil de zaak niet belachelijk voorstellen, maar dit zijn natuurlijk ook de risico's van mensen die hun werk een stukje meedragen naar huis. Het kan niet en mag niet.

Wat is er gebruikelijk in die gevallen? Gebruikelijk is dat de Nationale Veiligheidsoverheid wordt verwittigd en dat de buitenlandse dienst, waarover men denkt dat er informatie op die stick staat, ook wordt verwittigd. Dat is gebeurd en wij hebben die procedure gevolgd. Wij hebben ook afgesproken dat voortaan niemand van de Veiligheid van de Staat naar een minister gaat, naar een briefing gaat, naar een federale overheidsdienst gaat, naar een partner gaat zonder dat de stick beveiligd is, met andere woorden die een kryptering bevat die niet kan gebroken worden. Wij hebben daaruit dus toch wel lessen getrokken.

U vroeg ook naar de veiligheidscultuur, u sprak over de Vibertoepassing. Ik weet dat die Vibertoepassing bij een aantal mensen is gebruikt. Ik ga dat ook niet ontkennen. Men zou kunnen zeggen dat als wij andere middelen hadden, wij die ook gebruikt zouden hebben, quod non. In dit geval is de jager een boswachter geworden. Wij hebben inderdaad, om snel te gaan en een aantal mensen op de hoogte te houden van praktische zaken Viber gebruikt. Is op die manier inhoud van dossiers verstuurd? Ik kan u garanderen van niet. Dat is niet gebeurd.

Ik stel vast dat er collega's in dit land zijn die ook andere communicatietechnieken gebruiken, die misschien minder beschermd zijn. Wij hebben ondertussen bij de Veiligheid van de Staat smartphones waarop de toepassing KNOX draait, die verhindert dat die communicatie zou kunnen worden afgetapt en waarbij de berichtenuitwisseling van mailverkeer versleuteld is.

Daar is dus ook een les uit getrokken.

Mijnheer de voorzitter, tot zover de minder vriendelijke versie.

De **voorzitter**: Was dat snedig genoeg, mijnheer Van Hecke?

Stefaan Van Hecke (Ecolo-Groen): Het begint te komen.

De vraag over de BIM-commissie is nog niet beantwoord.

De **voorzitter**: Mijnheer Raes, de vraag over de BIM-commissie hebt u inderdaad niet beantwoord. De andere vragen zijn wel de revue gepasseerd.

Jaak Raes: Dat is een vergetelheid, niet gewild.

Mijnheer Van Hecke, de BIM-commissie bestaat uit drie magistraten die voorafgaandelijk enkele onderzoeken uitvoeren, waardoor het ons op een bepaald moment toegelaten is om de privacy van mensen te schenden. De samenstelling van de BIM-commissie garandeert ook een vrij multidisciplinair zicht. Er zit een voorzitter ex-onderzoeksrechter, er zit iemand die van de zetel komt en er zit ook een substituut. Het conglomeraat van hun visie staat volgens mij garant voor een degelijke test voor al de vragen die tot de BIM-commissie worden gericht.

Sta me toe om in dat verband wel een cijfer te vernoemen. In 2011 zijn er 764 BIM's aangevraagd en in 2015 zijn er 1 271 aangevraagd. U ziet dus toch wel het relatieve belang en de groei van het aantal BIM's.

Ik herhaal dat een BIM niet alleen zaligmakend is. Soms wordt een BIM gelanceerd – dat geef ik toe – om ook een onderzoekshypothese te bevestigen, om de ernst van een dreiging te bepalen of om op technische wijze verbanden te leggen tussen personen en gebeurtenissen waarover bijvoorbeeld de federale politie geen informatie heeft. Traditioneel geldt dat daar waar technische middelen worden ingezet, dat natuurlijk ook een risico inhoudt voor de veiligheid van de agenten op het terrein. Al die beslommeringen worden op voorhand meegegeven en de BIM-commissie oordeelt daarin.

Ik voel mij, met andere woorden, ook gesterkt door de controle, die niet alleen voorafgaand maar ook tijdens de uitoefening van de BIM kan gebeuren door het Comité I. Daarmee hebben wij absoluut geen probleem. Dat betekent ook, eens dat er geen vormvereisten zijn die de geldigheid zouden ondergraven of eens dat vastgesteld wordt dat wij rechtsgeldig een telefoongesprek kunnen beluisteren, dat wij des te meer overtuigd kunnen zijn van de bruikbaarheid van de informatie. Als de controle oké is, moet de kwaliteit van de informatie ook gebruikt worden.

Ik ben geen voorstander van de afschaffing van de BIM-commissie. Tijdens mijn periode van twee jaar heb ik de BIM-commissie eenmaal ontmoet. De BIM-commissie huist weliswaar in hetzelfde gebouw, maar in een beveiligde zone. Ik heb gemerkt dat de BIM-commissie veel kritische vragen durft te stellen.

Ik vind het ook goed dat die vragen worden gesteld. Maar ik heb ook een BIM-commissie ontmoet die haar verantwoordelijkheid opneemt, en die zeer goed weet welk spel wij soms spelen als het zeer snel moet gaan.

Men kan niet verwachten dat mensen dag en nacht beschikbaar zijn. Voor de BIM-commissie kan het erop aankomen snel toelatingen te geven. Ik meen dat de wijzigingen die nu voorliggen in de BIM-commissie ook in die richting gaan. Zij put uit het gegeven dat men na een paar jaar de zwakke kanten kan evalueren en de sterke kanten kan waarderen.

Wij hebben de gelegenheid gehad, dat is toch uniek, samen met de BIM-commissie een aantal aanbevelingen te doen. Die aanbevelingen zijn hernomen in het voorstel dat nu op tafel ligt en dat deze week of volgende week verder zal worden besproken.

Als ik een tegenstander zou zijn van de manier van werken van de BIM-commissie en als ik het niet met haar eens zou zijn, heb ik ruimschoots de gelegenheid gekregen om mijn gram te halen bij de minister van Justitie. Wat niet het geval is.

Carina Van Cauter (Open Vld): Mijnheer Raes, ik hoor u zeggen over de steeds verdergaande jurisdisering dat u dat een spijtige vaststelling vindt. Ik wil u vragen dit nader toe te lichten. U weet dat wanneer wij bepaalde gedragingen maatschappelijk strafbaar stellen, dit betekent dat wij ze als maatschappij onaanvaardbaar vinden.

Dit geldt evenzeer voor terrorisme. Sedert 2003 hebben wij in ons Strafwetboek het plegen van aanslagen strafbaar gesteld. Wij hebben als maatschappij gemeend gaandeweg het materiële strafrecht te moeten aanvullen op zo'n wijze dat niet alleen het effectief plegen van aanslagen maar ook het ronselen en het grondgebied betreden of verlaten met het oog op het plegen van aanslagen, strafbaar werden gesteld. Terecht ook. Ik sta nog altijd achter deze keuze. Wij hebben terecht gekozen voor deze aanpak.

Nu hoor ik u, als hoofd van de Veiligheid van de

32

05/10/2016

CRIV 54 E024

Staat, dus van de veiligheid van de burgers van ons land, zeggen dat de steeds verdergaande juridisering een spijtige zaak is. Dat moet u mij toch eens uitleggen. Ik begrijp dat u spreekt voor de eigen kapel. U hebt dat zo genoemd. Ik begrijp dat u het moment dat u een dossier moet afgeven vervelend vindt.

Ik heb daar begrip voor. Uiteindelijk is de finaliteit toch het verhinderen van het plegen van misdrijven en het vervolgen van degenen die misdrijven hebben gepleegd. Misschien heb ik u verkeerd begrepen, maar ik zou graag hebben dat u dit toch nog eens goed duidt.

In dezelfde zin hoor ik u zeggen: als wij op basis van artikel 19 moeten melden, dan bestaat het gevaar dat een informatieopdracht die wij uitvoeren wordt doorkruist door een onoordeelkundig vervolgingsbeleid, zo begrijp ik dat dan, van het federaal parket dat eventueel een dossier doorstuurt naar een lokaal parket. Zegt u dan dat het strafrechtelijk beleid en het vervolgingsbeleid beter kan? En dat men aanmeldingen krijgt – het federaal parket staat in de Grondwet en het Wetboek van strafvordering bepaalt het vervolgingsbeleid, zij zijn daarin autonoom – dat men dat op een onoordeelkundige manier doet en onrechtstreeks veiligheidsonderzoeken, door jullie gevoerd, in gevaar brengt? Heb ik dat zo goed begrepen?

Anders moet u mij uitleggen waarom die aanmelding van misdrijven een probleem zou zijn. Ik zie niet in waarom een parketmagistraat niet op de hoogte zou mogen zijn van het feit dat naar aanleiding van een BIM-onderzoek een bepaald misdrijf wordt vastgesteld en of daar al of niet onmiddellijk gevolg aan wordt gegeven. Ik ga er vanuit dat het parket dit op een oordeelkundige en pertinente wijze doet. Als dat anders is, zou ik dat graag van u horen.

Dan over uw informatiepositie. Daarover is het hier ook al een aantal keren gegaan. U zegt, ik apprecieer dat ook: wij kunnen de nood aan middelen en het nut van onze diensten best door middel van resultaten en cijfers naar voren brengen. U geeft ook aan in welke mate u technische ondersteuning biedt in het kader van terrorismeonderzoeken.

Kunt u misschien ook eens aangeven hoeveel dossiers daadwerkelijk zijn opgestart door informatie die door jullie is aangemeld? Ik denk dat dit cruciaal is. In hoeveel dossiers – u weet dat misschien niet van buiten – in het recente verleden is het daadwerkelijk zo dat het federaal

parket op basis van informatie die door jullie is aangereikt een dossier is opgestart?

Ik denk dat het belangrijk is dat u ons dat kunt meedelen. Het is nuttig om op die piste verder in te zetten.

Ik heb begrip voor de boosheid van collega Dallemagne over het feit dat de Veiligheid van de Staat nu nog geen toegang heeft tot de ANG. Ik begrijp ook niet waarom dat vandaag nog niet zo zou zijn. In mei dit jaar – ik heb het ondertussen opgezocht – is het wetsontwerp nr. 1727 aangenomen met betrekking tot de gemeenschappelijke gegevensbanken. De Veiligheid van de Staat, de politiediensten en al degenen die wettelijk gemandateerd zijn om informatie te verzamelen, niet alleen met betrekking tot *foreign terrorist fighters*, maar ook met betrekking tot terrorisme, kunnen nu informatie inbrengen in eenzelfde databank en, met een zekere veiligheidsmachtiging, een sleutel en een graad van inzage in de databank, kennis van die gegevens nemen.

Er is ons ook gezegd dat men proactief al klaar was voor de aansluiting en het kruisen van gegevens, zodat men zelfs, zodra de wet was goedgekeurd en gepubliceerd, de connectie kon worden gemaakt en u toegang zou krijgen. Als ik collega Dallemagne en uw antwoord goed heb gehoord, dan zou dat dus niet zo zijn voor de Veiligheid van de Staat. Of heb ik u niet goed begrepen?

Jaak Raes: Mevrouw Van Cauter, ik wil enkele zaken helderder formuleren, om misverstanden te vermijden. Als ik zei dat de verdergaande juridisering het werk van een inlichtingendienst belet, dan kom ik daar niet op terug. Dat is zo. In de mate dat een zaak wordt opgenomen als gerechtelijk onderzoek, weten wij ook dat de Strafwet voorrang geeft aan het gerechtelijk onderzoek en niet aan de inlichtingendienst. Dat is een rode draad, die door ons strafrecht loopt.

Dat heeft te maken met cultuur, dat heeft te maken met de opvatting van de wetgeving daaromtrent, ik leg mij daarbij neer.

U hebt gezegd dat ik voor eigen kapel spreek en dat u begrijpt dat mijn speelveld kleiner wordt. Dat is ook juist. Het speelveld van de inlichtingendiensten wordt dan kleiner. Ik geef een voorbeeld. Als wij iemand als bron betalen voor de informatie die hij geeft aan ons, dan moeten wij opletten dat wij dat soort handeling niet vermengen met het sponsoren als het ware, met

CRIV 54 E024

05/10/2016

33

het steunen van een terroristische actie. De informatie die wij van die man willen verkrijgen, is ons iets waard, we zijn bereid om daarvoor een som geld op tafel te leggen, maar wij wensen niet beschouwd te worden als dienst die het terrorisme financiert. Het is op dat moment niet de bedoeling van onze dienst om het te financieren, maar het is een typisch voorbeeld van het gegeven dat het speelveld verkleint.

Wij zijn geen politiedienst en wij hoeven dus ook geen strafbare feiten te gaan opzoeken. Dat was de eerste slide van mijn uiteenzetting. Onze bedoeling is inlichtingen te vergaren en toe te laten dat mensen daarmee iets doen, op langere termijn, gedwongen door de omstandigheden van Brussel en Parijs op zeer korte termijn, maar de bedoeling is op langere termijn informatie te verstrekken, om zich een beeld te vormen van een bepaald netwerk, om zich een beeld te vormen van een bepaalde bedreiging die op ons af kan komen.

Ik hoor u zeggen in verband met artikel 19: vertrouwt u dan de federaal procureur niet. Integendeel, ik stel vast dat de federaal procureur met de melding die gemaakt wordt door de voorzitter van de BIM-commissie eigenlijk geen weg kan en dat eigenlijk allemaal op een stapel zet. Dat stel ik vast. De federaal procureur is, denk ik, voldoende ingelicht over het belang van een inlichtingenonderzoek om te weten dat, als hij een aantal van die zaken onmiddellijk in onderzoek steekt of toebedeelt aan een ander parket, de methodiek, de BIM, op de straatstenen kan gegooid worden. Men kan niet verwachten dat elke gespecialiseerde parketmagistraat van elk parket daarvan op de hoogte is. Het zou in mijn ogen alleen betekenen dat er een vervolging kan gebeuren op dat moment en dat het onderzoek wordt gedwarsboomd.

Soms lopen onderzoeken op langere termijn. Op langere termijn worden bronnen gezocht die zich op een bepaald moment gedirigeerd voelen om informatie te verstrekken omtrent bepaalde plannen van een groepering, enzovoort. Als dat uitlekt, kunnen wij in het beste geval de begrafenis van die bron betalen. In het slechtste geval zien we hem nooit terug en zullen we binnen de kortste keren te maken hebben met het feit dat niemand deze dienst nog vertrouwt.

Als ik zeg dat het speelveld wordt verkleind, bedoel ik dat niet omdat het federaal parket of de vervolgingsmachinerie of de politiek van de procureur-generaal of van het College van procureurs-generaal in verband met vervolging

fout is. Ik herhaal alleen de woorden van de procureur-generaal van Brussel, de heer Delmulle, die zegt dat hij begrijpt dat de verdergaande juridisering een probleem kan zijn voor inlichtingendiensten.

Precies om die reden probeer ik als inlichtingendienst mezelf nuttig te maken en te zeggen dat we dan misschien ook beter moeten inzetten op die disruptietheorie. Er is nog een speelveld voor inlichtingendiensten over, maar ik stel vast dat er een politieke prioriteit geldt. Als men zegt dat men de politieke prioriteit bij het vervolgingsbeleid zal leggen, loopt men tegelijkertijd het risico een inlichtingencultuur te fnuiken. Dat is een vaststelling, die ik doe.

Er was een vraag in verband met de informatiepositie, de nood aan middelen, de technische ondersteuning. De vraag was in hoeveel dossiers er door het federaal parket een onderzoek is opgestart.

Ik laat dat antwoord graag over aan de federaal procureur, maar ik kan u zeggen dat Verviers maar een klein voorbeeld is. Het volgende werd ook in deze zaal gezegd, vandaar dat ik het durf te herhalen. Vorige week is de melding gekomen dat een aantal militairen misschien onvoorzichtig is geweest door te veel informatie prijs te geven op open Facebookprofielen.

Dat soort informatie komt van de Veiligheid van de Staat. Wij hebben op een bepaald moment geoordeeld dat het leven van die mensen mogelijks in gevaar was, omdat hun identiteit, hun foto en hun persoonlijke gegevens circuleerden op een paar kanalen die dapper werden gebruikt door mensen van IS.

Het feit dat daaraan ruchtbaarheid wordt gegeven, is een zaak, maar ik kan u verzekeren dat er in de recente geschiedenis van ons land een aantal zaken is waar het federaal parket bijzonder goed weet tot wat een nota over inlichtingen heeft geleid.

Maar ik verkies in een openbare vergadering de namen van die dossiers niet te noemen. Ik denk trouwens ook dat het beter is dat de federaal procureur daarover zelf communiceert. Ik kan u geruststellen, Jaak Raes slaapt rustig want hij heeft een aantal zaken in een zeer vroege fase aangemeld die uitgemond zijn in een paar zeer praktische dossiers. Ik meen dat wij op dat vlak niet moeten bewijzen dat wij nut hebben om te bestaan als inlichtingendienst.

34

05/10/2016

CRIV 54 E024

U stelde mij vragen in verband met de toegang tot de nationale gegevensbank. Ja, er is natuurlijk een verschil tussen het nemen van een wet en de uitvoeringsbesluiten. Ik denk dat wij daar nu nog te paard zitten. Ik heb gisterenmiddag vernomen dat wij nu toe zijn aan het schrijven van het KB. Dat mag u niet verwonderen denk ik, de uitvoering komt na de wet.

Wat betreft alle diensten, ik zeg u dat uiteraard iedereen moet meewerken aan het gegeven dat in de *Local Task Force* informatie op tafel wordt gelegd. Maar er zijn op dit moment nog altijd diensten die niet aangesloten zijn, weet u, en die volgens mij ook hun belang hebben. Ik noem uit het hoofd de dienst Vreemdelingenzaken bijvoorbeeld. Die zijn ook nog niet aangesloten. Ik ben er echt van overtuigd dat zij een meerwaarde kunnen betekenen in die aansluiting, niet van de ANG maar van de database *foreign terrorist fighters*.

Willy Demeyer (PS): Monsieur, vous nous avez expliqué, et nous sommes prêts à vous croire, que les effectifs dont vous disposez sont insuffisants, ce qui renforce la nécessité d'une priorisation.

M. Delmulle, lors de son audition, a parlé de la solitude du procureur-général au moment où il fixe les priorités en matière de poursuite.

À un moment de sa carrière, il a dû décider de ne plus suivre les dossiers de l'ETA, décision difficile prise dans la solitude.

La question que je voudrais vous poser à cet égard, c'est de savoir si vous pouvez vous inscrire dans une politique collégiale des organes de poursuite et de renseignement, politique qui aurait pour objectifs la priorisation, le renseignement, les banques de données et la judiciarisation.

M. Van Hecke nous a laissé penser que vous aviez déjà une modification de culture en ce qui concerne la collégialité des exposés que nous avons entendus. Je n'irai donc pas jusque-là. Si la culture a pu évoluer, comme M. Testelmans l'a dit tout à l'heure, nous avons changé! Il y a un avant et il y a un après et tant mieux!

Les rapports que nous avons reçus et la pratique que nous avons parfois nous montrent que la collégialité, même si elle progresse, n'est pas encore optimale. Cela pourrait être une solution pour l'avenir: une organisation qui se rapprocherait de ce que font les Anglais. Ce n'est pas tant la structure qui est concernée mais davantage l'état d'esprit.

En termes de priorisation, vous dites ne pas vouloir abandonner la poursuite du radicalisme violent. Pouvez-vous en dire un peu plus? Quels sont les phénomènes que vous suivez encore? Je voudrais porter ici le témoignage de la réunion d'hier soir d'un comité de quartier de Liège auquel je participais: dans la salle, je n'avais pas de radicaux violents mais bien deux membres de Pegida, deux Liégeois et un Allemand.

Ils étaient là. Je peux vous dire que, comme bourgmestre de Liège, je crains autant Pegida, qui essaie de manifester à Liège et tirer profit de la situation sociale, que le radicalisme violent, même si on me prête une certaine expérience en matière de police administrative. Je vais y venir, en faisant un petit détour.

Vous nous avez parlé des problèmes de financement en matière de fonctionnement. Je voudrais vous entendre un peu sur les problèmes de financement en matière d'investissement. Nous savons tous qu'il y a deux grands types de dépenses publiques: le fonctionnement et l'investissement. Où en êtes-vous dans l'investissement? De quoi avez-vous besoin? Vous êtes ici devant un démembrement du pouvoir législatif. Et vous avez bien raison de faire appel à la loi. Nous devons être heureux quand nos fonctionnaires sont des démocrates mais nous avons le pouvoir peut-être de changer la loi pour aller vers un mieux. C'est le moment de le dire.

En ce qui concerne la police administrative, tout à l'heure, vous avez dit qu'il y a un moment où les dossiers, notamment pour les *returnees*... Comme Mme Onkelinx le disait, certains sont en fin de peine et reviennent dans la société civile. Ils ont payé leur dette mais il faut encore avoir l'œil. Vous avez fait appel à l'autorité administrative. Je voudrais, ne fût-ce que pour ma propre gouverne, que vous soyez un peu plus précis à cet égard et vous dire que l'autorité administrative peut avoir des accords avec le pilier fédéral pour savoir qui surveille qui et comment? Mais l'autorité administrative aimerait aussi parfois être informée a priori. Les informations circulent à l'intérieur de la *task force* locale mais pas toujours. Je voudrais donc aussi vous entendre sur la vision que vous avez de l'autorité administrative préventive et a priori.

Je vous remercie déjà pour vos réponses.

Le **président:** Je propose que M. Frédéric pose sa question maintenant. Vous pourrez ainsi

CRIV 54 E024

05/10/2016

35

répondre globalement avant de passer au huis-clos.

André Frédéric (PS): Monsieur le président, rassurez-vous, je serai extrêmement bref. Beaucoup de réponses ont été apportées aux questions. Je remercie M. Raes à cet égard. Je voudrais aborder simplement quelque chose qui m'interpelle. Monsieur le président, nous sommes ici pour analyser et mesurer l'efficacité de nos services. On l'a fait pour les secours, on le fait pour la sécurité, pour les services de renseignement avec des recommandations auxquelles on devrait aboutir en décembre. C'est en tout cas l'objectif qu'on s'est fixé.

Je constate - mais je n'engage pas M. Raes sur ce débat, je m'adresse au président - qu'effectivement, le gouvernement est très proactif puisque, avant même qu'on ne dépose des recommandations, un certain nombre de textes arrivent sur la table dont l'un qui concerne la Sûreté de l'État. Je voulais profiter des compétences techniques de M. Raes pour dire qu'un texte était effectivement arrivé vendredi, comptant 351 pages que nous avons lues en diagonale.

L'objectif de ce projet de loi, je cite, est de "mieux armer le renseignement belge face à la menace terroriste". On est donc tout à fait dans l'actualité. Je ne vais pas reprendre le résumé du texte. Je suppose que vous en connaissez la teneur: "Les services de renseignement belges verront leurs moyens techniques et opérationnels renforcés". Cela tombe bien, vous avez mis cet élément-là en évidence. Je ne sais pas si c'est à hauteur de trente personnes pour suivre un suspect mais en tout cas c'est dans le texte. La Sûreté pourra avoir recours à des identités fictives, etc.

La seule question que je vais vous poser est d'une grande simplicité. Est-ce que la Sûreté de l'État a été consultée dans l'élaboration de ce texte qui vise à répondre à ses besoins? Je présume que, oui. Si vous avez été consultés, dans l'état de la connaissance du texte, que pouvez-vous en dire? Vous satisfait-il ou des besoins qui auraient été exprimés ne sont pas rencontrés par ce texte?

Jaak Raes: Ik zal eerst de laatste vraag beantwoorden. Ja, de Veiligheid van de Staat werd uitgenodigd en heeft zijn noden op tafel gelegd. Ik ben een gelukkig man omdat de wetgever daarmee heeft willen en kunnen rekening houden. Het toont aan dat er aandacht is voor de dienst Veiligheid van de Staat en tegelijkertijd ook dat er in het verleden minder

aandacht was voor de Veiligheid van de Staat. Ik ben dus tevreden nu te kunnen leven met de aandacht die het politiek niveau nu besteedt aan onze verzuchtingen. Ik ben niet alleen tevreden met de wijzigingen in de BIM, ik kan u garanderen dat wij inderdaad de gelegenheid hebben gehad om onze desiderata op tafel te leggen en dat wij daarover zelfs gesproken hebben met de BIM-commissie. Het was dus niet enkel ons idee, er ging heel wat overleg aan vooraf.

De heer Demeyer sprak over de middelen en de prioriteiten. Hij vroeg of er een collegiale techniek bestaat om de prioriteiten te bepalen. Mijnheer Demeyer, ik ben heel tevreden met die vraag, want tegelijkertijd stelt u de vraag naar het nut van het Strategisch Comité voor Inlichtingen en Veiligheid en het nut van de Nationale Veiligheidsraad. Ik heb in een vroeger leven meegemaakt dat er een College voor Inlichtingen en Veiligheid was, en een Ministerieel Comité voor Inlichtingen en Veiligheid. Nu heeft men dat opgesplitst in drie delen. Ik ben toch wel blij, want die prioritisering wordt precies daar bepaald.

Ik geloof dat niemand van ons de durf heeft, noch de federaal procureur, noch de procureur-generaal, noch de commissaris-generaal van de federale politie, noch het hoofd van het OCAD, noch mijn collega Eddy Testelmans, om af te wijken van de tendens die is ingezet, namelijk te komen tot meer samenwerking, tot meer uitwisseling, tot een synergie van diensten in de plaats van een concurrentie tussen diensten. Ik denk dat wij daar vandaag echt niet meer moeten bij stilstaan; dat soort concurrentieverhalen wordt niet gemaakt en die worden daar ook niet op tafel gelegd.

Het verloopt misschien allemaal niet optimaal op dit moment. Ik zei wel dat die *Local Task Forces* niet vanaf de eerste dag optimaal draaiden, maar dat vind ik niet meer dan normaal. Elke nieuwe organisatie moet een beetje haar weg vinden. Elke organisatie is ook maar even sterk als de wil van alle betrokkenen om er iets goed van te maken. Soms moeten mensen over de streep getrokken worden, overtuigd worden van het nut. Ik denk dat wij op dat vlak heel wat stappen vooruit gezet hebben.

U zei dat u bij een vergadering in Luik hebt vastgesteld dat Pegida-aanwezigheid volgens u mogelijks even schadelijk kan zijn. Uiteraard is dat het geval.

Ik wil toch ook graag even aanhalen, mijnheer de voorzitter, geachte leden, dat in de jaren 90 al

36

05/10/2016

CRIV 54 E024

aandacht werd besteed aan de opkomst van het salafisme door de Veiligheid van de Staat. Ik geef het voorbeeld van het volgen van de toenmalige Moslimbroederschap. Ik geef ook het voorbeeld, toen reeds, van het soennitische en het sjiiitische extremisme. In 2009 werd een geclassificeerde fenomeenanalyse over islamitisch extremisme in België aan de toenmalige regering aangeboden. Dat is een vaststelling.

Als mij de vraag wordt gesteld of deze dienst op tijd heeft gewezen op de problematiek van de *foreign terrorist fighters* dan grijp ik toch graag terug naar een nota van 2 april 2010 — u zult daarover mogelijks de heer Winants kunnen ondervragen — waarin de Veiligheid van de Staat waarschuwde voor het fenomeen van Sharia4Belgium in Antwerpen. Wij hebben gezien tot wat die radicalisering toen al heeft geleid. Wij hebben ook gezien tot welke clandestiene activiteiten dergelijke bewegingen zijn overgegaan.

Later werd vastgesteld dat die Syriëproblematiek een impact had. In oktober 2012 werd daarover een nota opgesteld. Ik heb die nota gedeclasseerd en meegestuurd. Ik meen dat u deze nota kunt vinden onder bijlage 9 van de vragenlijst waarop wij hebben geantwoord.

Ook voor het uitreizen en het fenomeen van de vertrekkers uit België zijn bijlagen 10 en 11 gemaakt. Beide werden gedeclasseerd en meegestuurd in de bundel.

Om tegemoet te komen aan uw onrust, mijnheer Demeyer. Er bestaat uiteraard nog altijd een afdeling CE, *Counter Extremism*. Die bestaat al van oudsher, lang vóór er aandacht was voor terrorisme. Als ik op een bepaald moment zou kunnen zeggen dat wij niet meer moeten werken met prioriteiten en dat elke afdeling zoveel krachten heeft als ze zou moeten hebben, dan zal ik natuurlijk een stuk geruster zijn in de opvolging van dat fenomeen.

Mijnheer de voorzitter, ik denk dat ik op die manier ongeveer rond ben.

De **voorzitter**: Ik denk dat u er ongeveer wel door bent. Ik denk dat ik de waarheid geen geweld aandoe als ik zeg dat u zeer, zeer uitvoerig op alle mogelijke opmerkingen hebt geantwoord. Ik spreek mij niet uit over de inhoud van datgene wat u hebt gezegd, maar u hebt alleszins blij gegeven van een zeer grondige voorbereiding. U bent met een zeer open geest deze commissie tegemoet getreden. Ik wens u daarvoor te bedanken.

Ik kan dan het publieke gedeelte van deze vergadering beëindigen. Wij zullen u nog een paar vragen stellen en u kunt nog een paar toevoegingen doen achter gesloten deuren.

Ik wens degenen die ons verlaten nog een goede avond.

Na lezing, volhardt en tekent,

.....
Jaak Raes

CRIV 54 E026

19/10/2016

1

ONDERZOEKSCOMMISSIE TERRORISTISCHE AANSLAGEN

van

WOENSDAG 19 OKTOBER 2016

Voormiddag

COMMISSION D'ENQUÊTE ATTENTATS TERRORISTES

du

MERCREDI 19 OCTOBRE 2016

Matin

De openbare commissievergadering wordt geopend om 10.07 uur en voorgezeten door de heer Patrick Dewael.

La réunion publique de commission est ouverte à 10.07 heures et présidée par M. Patrick Dewael.

Hoorzitting over het luik "veiligheidsarchitectuur" met de heer Alain Winants, voormalig administrateur-generaal van de Veiligheid van Staat.

Audition sur le volet "architecture de la sécurité" de M. Alain Winants, ancien administrateur-général de la Sûreté de l'État.

De **voorzitter**: Collega's, we beginnen vandaag met de hoorzitting van de heer Alain Winants, voormalig administrateur-generaal van de Veiligheid van de Staat.

Ik wil misschien van de gelegenheid gebruikmaken om te zeggen dat onze agenda een beetje is doorheen gegooid door de verklaring van de regering en het debat dat daarop is gevolgd. Daardoor hebben wij de vergadering van maandagnamiddag moeten uitstellen. We zullen die vergadering deze namiddag laten plaatsvinden.

Deze voormiddag doen we de hoorzitting met de heer Winants, zodat we deze namiddag, in aanwezigheid van onze experts, kennis kunnen nemen van het document dat de heer Bruggeman heeft opgesteld voor de verdere werkzaamheden van onze commissie.

Nu richt ik mij tot onze getuige van deze voormiddag, de heer Alain Winants. Vooraleer we de hoorzitting kunnen aanvatten, moet ik hem vragen, zoals dat gebruikelijk is, om de eed af te leggen.

Mijnheer Winants, op het formulier dat voor u ligt, staat de tekst die ik u ga voorlezen:

Ik herinner er u aan dat conform artikel 4, § 1, van de wet van 3 mei 1880 op het parlementair onderzoek, gewijzigd bij wet van 30 juni 1996, de onderzoekscommissie alle in het Wetboek van Strafvordering omschreven onderzoeksmaatregelen kan nemen. Ze kan

onder meer getuigen onder eed horen.

Alvorens u te vragen de eed af te leggen, wens ik de aandacht te vestigen op het laatste lid van artikel 8 van bovenvermelde wet, volgens hetwelk iedere getuige kan aanvoeren dat hij, door naar waarheid een verklaring af te leggen, zich zou kunnen blootstellen aan strafvervolging en derhalve getuigenis weigeren (zie ook artikel 14, 3, g van het internationaal verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten van 19 december 1966, bekrachtigd bij wet van 15 mei 1981).

Dat betekent dat u het recht heeft om te zwijgen wanneer u meent dat uw publieke verklaring later tegen u zou kunnen worden gebruikt in een strafvordering.

Ik wil er vervolgens nog de nadruk op leggen dat u, krachtens artikel 9 van dezelfde wet, voor valse getuigenis kan worden gestraft met een gevangenisstraf van twee maanden tot drie jaar en u voor een termijn van ten minste vijf ten hoogste tien jaar kunt worden ontzet uit het recht om te kiezen of verkozen te worden.

Ten slotte wijs ik u erop dat ten gevolge van artikel 3 van voornoemde wet de geheimhouding van uw verklaringen niet is gewaarborgd tenzij het gaat om verklaringen afgelegd tijdens een vergadering met gesloten deuren en waarvoor de commissie zich uitdrukkelijk heeft verbonden de geheimhouding in acht te nemen. Bovendien is ieder stuk dat u aan de commissie zou overleggen vatbaar voor openbaarmaking.

Na deze verduidelijking vraag ik u de eed af te leggen door de hand op te heffen en de volgende woorden te herhalen: "Ik zweer de gehele waarheid en niets dan de waarheid te zullen zeggen."

De heer Alain Winants legt de eed af.

Waarvan akte. Ik geef u graag het woord voor een korte inleiding bij uw getuigenis, waarvoor ik ongeveer een kwartier tot twintig minuten heb ingeschat. Daarna is het de gewoonte dat ikzelf en de commissarissen u nog vragen kunnen stellen.

2

19/10/2016

CRIV 54 E026

Ik geef u graag het woord.

Alain Winants: Mijnheer de voorzitter, ik zal beginnen met een korte beschrijving van de dienst. De Veiligheid van de Staat is even oud als de Belgische Staat zelf. Hij is opgericht in oktober 1830 en is op één uitzondering na de oudste continue inlichtingendienst ter wereld. Deze uitzondering is het Sanctum Officium van het Vaticaan, een inlichtingendienst die nog iets ouder is dan de onze. Ik vertel dit om erop te wijzen dat, ondanks het feit dat we sinds 1830 bestaan, onze organieke wet pas dateert van 1998, waarna de wet op de BIM-methoden van 2010 is gevolgd. Ik wil daaraan enkel toevoegen dat dit mij lijkt te wijzen op hetgeen ik nog vaak zal aanhalen: het grote gebrek aan een inlichtingencultuur in België. Om het met een boutade te zeggen: James Bond zou onmogelijk een Belg kunnen zijn. Wij hebben dan wel Kuifje, maar het was vroeger *de bon ton* – daarin is een beetje verandering gekomen – om de staatsveiligheid eerder af te schilderen als de blunderende Janssen en Janssen.

De dienst bestaat sinds 1830. De wet van 1998 geeft ons een aantal opdrachten, namelijk het beschermen van de inwendige en de uitwendige veiligheid van de Staat, de grondwettelijk orde, de diplomatieke betrekkingen en het wetenschappelijk en economisch potentieel tegen een aantal bedreigingen die in de wet zijn beschreven. Die bedreigingen zijn: terrorisme, extremisme, spionage, proliferatie, criminele organisaties, sektarische organisaties en inmenging. Hetgeen daarbij belangrijk is, is dat de Veiligheid van de Staat enkel inlichtingen mag verzamelen indien zij deze kan verbinden aan één van deze bedreigingen. Indien er sprake is van inlichtingen die niet aansluiten bij een van deze bedreigingen, heeft de Veiligheid van de Staat geen bevoegdheid.

De organisatie van de dienst heeft twee grote pijlers en een derde kleine pijler. De derde kleine pijler omvat de algemene diensten: de juridische dienst, de boekhouding, de aankoopdienst en dergelijke. De twee grote pijlers omvatten de buitendiensten: de operationele diensten, de commissarissen en inspecteurs die de informatie verzamelen op het terrein, en de studiedienst of analysedienst, die de brute informatie moet analyseren, vergelijken en checken om van die brute informatie een inlichting te maken.

Dat is belangrijk omdat de Veiligheid van de Staat nooit *raw intelligence*, brute informatie de wereld instuurt. Informatie moet altijd geanalyseerd zijn.

Een kleine opmerking terzijde. Binnen de dienst zijn er twee grote eenheden. Wat ik daarbij als een probleem heb ervaren en ik denk dat het nog steeds een probleem is, dat is dat de twee pijlers een verschillend statuut hebben. De operationele diensten hebben een speciaal statuut, dat trouwens pas werd verwezenlijkt op het ogenblik dat ik in dienst trad. Dat statuut is gunstiger vergeleken met dat van de binnendiensten, zowel qua loopbaan als qua verloning. Ik verheer u niet dat dit natuurlijk in de dienst soms kan aanleiding geven tot moeilijkheden, omdat sommige personeelsleden het statuut van Rijkspersoneel hebben, namelijk de analysedienst en de algemene diensten, terwijl andere personeelsleden een specifiek en dus voordeliger statuut hebben.

Hoe wordt er informatie verzameld door de buitendiensten? Hiervoor zijn er verschillende middelen. Enerzijds hebben wij de gewone methoden, dat zijn open bronnen en vragen om inlichtingen aan privé-instellingen, aan openbare instellingen, aan de politie en dergelijke. Daarnaast hebben wij de specifieke methoden, dat zijn methoden die al iets intrusiever zijn voor de privacy van de burger, bijvoorbeeld observatie, identificatie van abonnees en dergelijke. Hoewel, deze laatste methode is ondertussen veranderd en is een gewone methode geworden. Ten slotte is er een derde categorie, de meest intrusieve methoden voor de privacy, dat zijn de uitzonderlijke methoden, namelijk het aftappen, het plaatsen van microfoons en camera's en dergelijke.

De gewone en specifieke methoden worden bevolen door de administrateur-generaal. De uitzonderlijke methoden kunnen enkel in werking gesteld worden mits een voorafgaande toestemming van de BIM-commissie, die werd opgericht bij de wet van 2010.

Ten slotte nog een woordje over de controle. Wij hebben uiteraard een zeer ver doorgevoerde interne controle. Daarnaast is er de controle door het Comité I. Wat de BIM-methodes betreft, is er ook nog de controle door de BIM-commissie.

Wij werken samen met politie, Justitie en het OCAD. Wat betreft Justitie zou ik er eerst op willen wijzen dat er in België in vergelijking met andere landen, ik denk bijvoorbeeld aan Nederland of aan het Verenigd Koninkrijk, primauteit bestaat voor het gerechtelijke. Het gerechtelijke domineert dus op de Veiligheid van de Staat. In andere landen is dat niet zo. Dat

betekent dus dat wij, overeenkomstig het Wetboek van Strafvordering, artikel 29, de verplichting hebben, wanneer er misdrijven ontdekt worden, deze "onverwijld", zoals in de tekst staat, aan te geven bij de gerechtelijke overheden. Nog een stap verder: ingevolge de BIM-wetgeving is er een artikel 19 van die wetgeving dat ons verplicht zelfs nog niet gepleegde misdrijven, maar misdrijven waarvan er bepaalde aanduidingen zouden bestaan, ook aan te geven aan de gerechtelijke overheden.

Ik zal u niet verhehlen dat ik geen voorstander was en ben van dat systeem. Waarom? Omdat, denk ik, het in het belang is van de veiligheid in het algemeen dat informatie pas wordt doorgegeven op een ogenblik dat deze informatie ook een resultaat zal kunnen genereren. Indien men, met andere woorden, verplicht wordt te vroeg de informatie van de inlichtingendienst door te geven aan de gerechtelijke instanties, dan creëert men een situatie waarbij enerzijds de gerechtelijke instanties over onvoldoende materiaal zullen beschikken om tot een veroordeling te komen en anderzijds de inlichtingendiensten verplicht zijn geworden hun informatiepositie vroegtijdig vrij te geven. Ik heb er daarom ook altijd voor gepleit, en met de vroegere federale procureur hadden wij daar een akkoord over, om regelmatig samen te komen en om af te toetsen op welk ogenblik het in beider belang het meest aangewezen was om de inlichtingen naar buiten te brengen, dus over te brengen naar de gerechtelijke diensten, zodanig dat de kans op slagen het grootst zou zijn.

Met de politie hebben wij op het terrein geen enkel probleem gehad, en dit in tegenstelling tot wat jaren beweerd is,. Waar ik wel op gewezen heb destijds, toen de BIM-wetgeving er eindelijk gekomen is, is dat de politiedienst die over een BOM-wetgeving beschikte sinds 2005, uiteraard een voorsprong had op de inlichtingendiensten, omdat, ten eerste, zij de BOM-wetgeving hadden, ten tweede, zij een bevoegdheid hadden voor terroristische misdrijven die zeer uitgebreid was en, ten derde, inmiddels de proactieve recherche ook was doorgevoerd.

Mocht ik in die tijd hoofd van de politie zijn geweest, dan zou ik ook gebruik hebben gemaakt van de methodes die mij worden voorgelegd, maar vanaf het ogenblik dat de inlichtingendienst over gelijkaardige methodes beschikt, moet er volgens mij opnieuw naar een zeker evenwicht worden gezocht.

Met de politiediensten op het terrein, en zeker wat betreft het terrorisme, hebben wij nooit

moeilijkheden ervaren.

Ik wil hier nogmaals onderstrepen dat het OCAD, het Orgaan voor de Coördinatie en de Analyse van de Dreiging, geen inlichtingendienst is en ook geen operationele bevoegdheid heeft. Het is een dienst die informatie van de steundiensten analyseert, daaruit gevolgtrekkingen op het vlak van de dreiging trekt en de regering belast met het nemen van bepaalde maatregelen.

Toen ik in oktober 2006 in functie trad, was de wetgeving op het OCAD net in werking getreden, ik meen in juli 2006. Ik zal u niet verhehlen dat het OCAD aanvankelijk, en zeker toen de wet is totstandgekomen, bepaalde vragen opriep bij onze zusterdiensten.

Men was immers van oordeel dat de verplichting die erin bestond om alle informatie door te geven aan het OCAD van die aard kon zijn om een fundamentele regel uit de inlichtingenwereld te schenden, namelijk de regel van de derde dienst.

De eerste maanden van mijn mandaat heb ik, samen met de toenmalige veiligheidsadviseur van de eerste minister en de adjunct-kabinetschef van de minister van Justitie, de ons omringende en niet-omringende landen afgereisd om uit te leggen wat het OCAD was en dat er geen bedreiging zou zijn van de regel van de derde dienst. Ik moet wel zeggen dat de wetgeving inmiddels was aangepast en dat men ook in de embargoregeling had voorzien.

Dat is uiteindelijk tot een goed einde gebracht. Eerlijkheidshalve moet ik toegeven dat er een zekere vorm van hypocrisie was bij die buitenlandse diensten, omdat inmiddels - maar toen ook al - elke buitenlandse dienst over een lokaal OCAD beschikte. Het enige verschil is dat het OCAD is de meeste veiligheidsdiensten is geïntegreerd, waardoor het probleem van de derde dienst van de baan is. Het was een vrij hypocriete bedoening en ik moet vaststellen dat ondertussen alle diensten over een gelijkaardig orgaan beschikken.

Derde punt, de internationale samenwerking. De Veiligheid van de Staat werkt samen met een honderdtal buitenlandse diensten, zowel defensieve als offensieve diensten. Dat gebeurt zowel bilateraal. Ik moet er toch op wijzen dat de bilaterale samenwerking de samenwerking is tussen inlichtingendiensten die het meeste vruchten afwerpt. Dat gebeurt ook multilateraal. Dat gebeurt in het kader van een aantal forums, de Club van Bern, de MEC, de CTG.

Zeer belangrijk daarbij is dat dit allemaal is gebaseerd op vertrouwen, op respect voor de regel van de derde dienst. Ik hamer daar bijzonder op omdat, vanaf het ogenblik dat een dienst zou vaststellen dat de regel van de derde dienst niet wordt geëerbiedigd, men zich daarmee afsluit van de informatie die door die diensten zou worden aangeleverd.

Toen ik aan het hoofd van de dienst kwam, heb ik er herhaaldelijke malen voor gepleit - blijkbaar is dat nu toch verwezenlijkt - dat de dienst niet alleen een defensieve dienst zou worden, maar ook een dienst met buitenlandse bevoegdheden, zonder daarom noodzakelijkerwijze een offensieve dienst te worden. Wij gaan niet een operatie-Varkensbaai organiseren zoals de CIA, maar ik denk wel dat in de huidige stand van zaken met de manier waarop onder meer terrorisme evolueert het niet meer mogelijk is om een dienst tot de landsgrenzen te beperken.

Het grootste deel van de bedreiging waarmee de Veiligheid van de Staat wordt geconfronteerd vindt zijn oorsprong in het buitenland. Ik heb er altijd voor gepleit om minstens in de landen die voor ons van belang zijn, hetzij uit historisch oogpunt zoals Congo en Centraal-Afrika, hetzij omdat hier een belangrijke kolonie van dat land aanwezig is zoals Marokko, een aantal leden van de dienst af te vaardigen.

Met betrekking tot de internationale samenwerking wil ik er nog op wijzen dat wij ook officieren van de dienst hebben die afgedeeld zijn bij een aantal andere diensten zoals de NAVO, zoals het INT-CEN (EU's Intelligence Analysis Centre), en Europol. Ik heb gehoord dat dit ondertussen afgebouwd is. Ik vind dat persoonlijk het slechtste moment om af te bouwen, net op het moment dat Europol een aantal vrij grote bevoegdheden inzake terrorisme heeft gekregen.

Een laatste punt waarover ik wil spreken is het probleem van de classificatie en de geheimhouding. Er is ons meerdere malen verweten dat wij overclassificeren, dat wij dingen classificeren die niet moeten worden geclassificeerd en, om de woorden van de federale procureur te citeren, dat er bij de inlichtingendienst een politiek van het geheim bestaat. Ik denk dat dit een verkeerd begrepen opvatting is van wat een inlichtingendienst doet en ik zou daarop kunnen antwoorden dat er bij de gerechtelijke diensten een politiek bestaat van het geheim van het onderzoek die juist dezelfde is.

Waarom spreek ik daarover? De classificatie is, ten eerste, van fundamenteel belang voor een inlichtingendienst omdat informatie wordt geclassificeerd wanneer zij van aard is om bijvoorbeeld een bron bloot te stellen en menselijke bronnen is hetgeen waarmee een inlichtingendienst moet werken, naast andere. Ten tweede, er is de regel van de derde dienst. Nogmaals, sommige zaken zijn geclassificeerd omdat de dienst waarvan de informatie afkomstig is ze heeft geclassificeerd. De regel van de derde dienst bepaalt dat enkel de dienst die informatie heeft gegeven over de classificatie of de declassificatie ervan kan beslissen en geen enkele andere instantie.

Nogmaals, ik denk dat het een fundamentele vergissing zou zijn, en zeer nadelig voor de internationale samenwerking en het vertrouwen tussen de Veiligheid van de Staat en andere diensten, om die bevoegdheid tot declassificatie te geven aan iemand anders dan hetzij de Veiligheid van de Staat voor haar eigen informatie, of de toestemming van de staat waarvan de informatie afkomstig is.

Dat is een nutshell samengevat wat ik momenteel te zeggen heb.

De **voorzitter**: Dankuwel voor die inleiding, mijnheer Winants.

U bent uiteraard al een tijd weg bij de Veiligheid van de Staat. Dat geeft u nog meer vrijheid van spreken. U moet zich ook in de antwoorden die u geeft op de vragen niet beperken tot die specifieke bevoegdheid van de staatsveiligheid.

Het eerste dat u graag nog eens zou willen voorleggen, is waarop u zelf heeft gealludeerd, met name de voorrang of de prioriteit voor het gerechtelijke. Wij hebben dat ook in voorgaande getuigenissen gehoord.

Als ik het een beetje summier mag samenvatten. U hebt uw activiteiten binnen uw wettelijke opdracht. U hebt met uw dienst bepaalde targets in het vizier. Op een bepaald ogenblik moet u daarvan aangifte doen bij het gerechtelijke en dan - om het nu zwart-wit te stellen - is het voor u afgelopen, dan stopt de activiteit van de staatsveiligheid en neemt iemand anders de leiding over.

Dat komt mij voor als het niet maximaal benutten van de capaciteit waarover wij beschikken. Stel ik dat te zwart-wit? Als het pv eenmaal is opgesteld, dan heeft het jurisdictionele immers voorrang. Dat

hebben ook magistraten vóór u getuigd. Wat zou de rol kunnen zijn en blijven van de Veiligheid van de Staat, die toch energie heeft gestoken in bepaalde dossiers en die op een bepaald ogenblik het dossier ziet weggaan naar het gerechtelijke niveau, waardoor volgens mij een stuk capaciteit niet meer ten volle kan worden benut?

Mijn tweede vraag gaat over iets helemaal anders. Het betreft de praktijk die wij nu kennen waarin terro-dossiers allemaal worden aangezogen door het federale parket. De federale procureur is hier ook komen getuigen. Hij zegt dat hij met vijf verschillende gerechtelijke politiediensten werkt, die natuurlijk allemaal hun eigen cultuur en manier van werken hebben. Er is dus voor het federaal parket inzake terro-dossiers geen politionele pendant. Men werkt met de vijf verschillende eenheden die u kent.

Hebt u daar een idee of suggestie over waarvoor u zou kunnen pleiten in de commissie met het oog op een nuttige beleidsaanbeveling om de capaciteit op een of andere manier beter te benutten, want zij blijven natuurlijk allemaal werken binnen hun verschillende eenheden – Luik, Charleroi, of Brussel, dat overbelast is, enzovoort. Eigenlijk zit men met een federaal werkend parket en een gerechtelijke politie die op een andere manier is gestructureerd en georganiseerd. Dat zijn twee meer algemene vragen die ik u zou willen voorleggen. Daarna geef ik ook het woord, zoals ik u heb gezegd, aan de commissarissen die erom verzoeken, maar misschien kunt u eerst op die twee punten ingaan.

Alain Winants: (...) gerechtelijke. Vanaf het ogenblik dat wij het dossier uit handen geven, worden wij door het parket meestal of zelfs altijd in technische bijstand aangesteld. Dat betekent dus dat wij toegang blijven hebben tot het dossier en dat wij analyses kunnen blijven doorsturen, maar dat neemt niet weg dat vanaf dat ogenblik het overwicht op het gerechtelijk vlak ligt. Ik zal niet zeggen dat de rol van de Veiligheid van de Staat is uitgespeeld, maar zij komt toch op een ander niveau.

Daarenboven heeft de BIM-wet die indruk – enfin, het is geen indruk, maar de realiteit – van de voorrang van het gerechtelijke nog versterkt, omdat in de BIM-wet bijvoorbeeld staat - in principe mag de Veiligheid van de Staat haar onderzoek immers voortzetten - dat het inlichtingenonderzoek geen storend element mag zijn, geen bewust nadeel – hetgeen ik al een zeer eigenaardige woordkeuze vond, maar enfin – mag berokkenen aan het gerechtelijke. Dat heeft dus

tot gevolg dat vanaf dat ogenblik de staatsveiligheid eigenlijk een tweederangsrol speelt.

Daarenboven zijn wij geen officieren van gerechtelijke politie en kunnen wij dus geen bevelen ontvangen van de magistraten. Die mogen dus geen kantschriften voorschrijven. Dus waar ik voor pleit is, ten eerste, dat men zich eens zou afvragen of het echt nodig is dat de gerechtelijke finaliteit domineert op de inlichtingenfinaliteit. De mensen van de Veiligheid van de Staat zijn volwassene genoeg denk ik om in te zien dat wanneer er zeer erge, reële bedreigingen zijn dat het dossier zo vlug mogelijk en met maximale informatie aan de gerechtelijke overheden moet worden bezorgd. Ten tweede pleit ik ervoor dat er overleg is – maar dat is er in de praktijk geweest – met het parket, meestal het federaal parket, om te zien op welk ogenblik het ideaal is om een dossier door te sturen. Het kan bijvoorbeeld dat de Veiligheid van de Staat misschien nog observaties kan blijven uitvoeren, misschien nog telefoontaps kan doen, en pas op het ogenblik dat dit dossier voldoende materiaal bevat om met enige kans op succes naar een veroordeling te gaan het dossier doorgeeft.

Uw tweede vraag werd geregeld door de federale procureur naar voren gebracht en waarbij het antwoord van de tegenstanders vaak was dat het een middel was om meer personeel los te krijgen. Ik denk dat dit misschien ergens ook juist is. De meeste terro-dossiers worden toch gedraaid door Brussel en door de specifieke dienst in Brussel, Terro 3 was dat in mijn tijd, die daarmee belast is en die zeer gespecialiseerd is daarin.

Ik wil er toch op wijzen, u zegt dat er een federaal parket is maar dat er geen federale politie voor specifiek terrorisme is, dat er ook geen federale onderzoeksrechters zijn. Er zijn wel terrorismeonderzoeksrechters maar er zijn dus ook geen federale onderzoeksrechters die verbonden zijn aan het federaal parket. Maar dat is een politieke optie denk ik. Met de middelen die er momenteel zijn, beschikt de federale procureur toch over zeer gemotiveerd politiepersoneel om die talrijke opdrachten uit te voeren.

André Frédéric (PS): Monsieur le président, très brièvement, je vous demanderai d'excuser mon arrivée tardive mais j'étais en comité de gouvernance. On m'a fait rapport du contenu de l'intervention et je remercie, évidemment, M. Winants. Vous êtes parti, si je voulais faire de l'humour, je dirais au "bon" moment, puisque vous n'avez pas eu à subir ce travail auquel nous

6

19/10/2016

CRIV 54 E026

sommes confrontés. Mais il est intéressant pour nous de savoir comment les choses se passaient avant.

J'ai une première question pour ce qui concerne les aspects humains. À plusieurs reprises, on a entendu – M. Raes l'a répété ici – que, pour pouvoir être efficace aujourd'hui, si on veut surveiller une personne en permanence, il faut 30 équivalents temps plein. Ce chiffre m'avait interpellé. M. Raes nous a expliqué que, pour que la Sûreté puisse faire son travail aujourd'hui, avec 571 personnes ce n'était pas possible et qu'il fallait au moins 1 150 équivalents temps plein. Je suppose que cette situation n'est pas neuve et cela m'intéresse de savoir quelle était la situation à votre époque. Avez-vous attiré l'attention de façon claire et précise sur les besoins en moyens humains nécessaires à la Sûreté pour effectuer ses missions? Avez-vous argumenté, expliqué, défendu de façon claire ces éventuelles demandes d'augmentation en moyens humains?

La deuxième question concerne les priorités fixées par la Sûreté. Chaque fois, nous avons le rapport. Les priorités sont fixées et, à plusieurs reprises j'ai eu l'occasion de dire qu'effectivement la lutte contre le terrorisme est la priorité *number one* et qu'on doit y consacrer tous les moyens techniques et humains. À côté de cela, la Sûreté a été amenée à délaisser un certain nombre de cibles aussi préoccupantes comme les organisations criminelles ou les organisations sectaires nuisibles, pour ne reprendre que ces exemples-là, alors qu'on sait que les terroristes de Paris étaient tous des criminels de droit commun. Je sais que vous allez me dire que c'est lié à la capacité humaine, évidemment, mais j'aimerais bien que vous m'expliquiez comment on fixait, à votre époque, les priorités.

Dernière question, très précise, concernant les relations qu'avait à votre époque la Sûreté de l'État avec l'ensemble des acteurs de terrain. J'ai vu que le Comité R avait constaté ceci: "La Sûreté de l'État sollicite rarement, par exemple, le SGRS. Leur coopération est perfectible." J'aurais aimé, par rapport à cette mise en évidence – on semble dire que les relations n'étaient totalement efficaces, à l'époque –, ce que vous en pensez. J'aimerais encore que vous me disiez ce que vous pensez de vos relations, par exemple avec l'OCAM, lorsque vous étiez en fonction.

Alain Winants: En ce qui concerne la première question, je suis effectivement parti depuis deux ans. Je ne suis pas parti entièrement de mon plein gré. Donc, dire, comme vous le faites, que je suis

content d'être parti, ce n'est pas tout à fait exact.

En ce qui concerne l'augmentation des moyens, j'ai, à plusieurs reprises, dans les rapports adressés aux autorités (de mon temps, on faisait aussi un rapport annuel), dans les trois ou quatre derniers rapports annuels, attiré l'attention sur la situation dramatique dans laquelle se trouvait la Sûreté de l'État au niveau du personnel. J'ai, à plusieurs reprises, insisté sur le fait que, s'il n'y avait pas de changement de politique à ce niveau, la Sûreté de l'État serait amenée, à un certain moment, dans une situation dans laquelle elle ne serait plus à même de couvrir toutes les tâches qui lui sont dévolues par la loi.

Je voudrais aussi signaler que, jusque février 2015, après l'affaire de Verviers, le projet de budget de la Sûreté de l'État était de diminuer ce budget. Ce n'est qu'à la suite des attentats de Verviers, de Paris et puis de Bruxelles que la décision a été prise d'enfin relancer ce budget.

J'ai donc aussi insisté à plusieurs reprises sur la nécessité d'avoir plus de personnel. Lorsque j'y étais, j'ai fait la comparaison notamment avec les Pays-Bas, où la Sûreté de l'État compte le double d'effectifs et un budget de 200 millions – le quintuple de celui de la Sûreté de l'État à mon époque.

Je crois que dire qu'il faut renforcer le personnel, c'est une évidence, mais il ne faut pas renforcer le personnel à petits coups. Ce n'est pas par cinq ou dix personnes qu'il faut renforcer notre personnel. D'ailleurs, on ne s'improvise pas agent de la Sûreté de l'État. Les nouveaux qui sont appelés à renforcer le service devront suivre une formation. Cela nécessite environ deux ans avant de devenir opérationnel.

Ce que moi, j'ai toujours dit – et je rejoins l'analyse de M. Raes à ce propos –, c'est qu'il faut effectivement un doublement du personnel et à tout le moins un doublement du budget.

En ce qui concerne votre deuxième question relative aux priorités de la Sûreté de l'État, je voudrais quand même attirer l'attention sur le fait que, normalement, les priorités d'un service de renseignement sont fixées par le gouvernement.

The intelligence requirements, comme nous appelons cela, sont donc les priorités que le gouvernement fixe au service de renseignement. Il y a, dans notre loi, un organisme qui sert à cela, c'est le Comité ministériel du renseignement et le Collège du renseignement, qui est devenu

actuellement le *Nationale Veiligheidsraad*.

En mon temps, à aucun moment, les priorités du service de renseignement n'ont été fixées par le politique. Que se passait-il? La Sûreté de l'État fixait elle-même ses priorités, en tenant compte de la législation, des compétences et des menaces qu'elle est supposée contrecarrer, et envoyait cela au gouvernement. Le gouvernement avalisait alors ce genre de travail. Cela ne pose pas nécessairement de problèmes quand tout va bien. Le jour où cela ne va pas bien, le risque est de se voir reprocher de ne pas avoir enquêté sur des priorités du gouvernement, par exemple, et vous l'avez mentionné, sur des cas comme les organisations sectaires nuisibles. La lutte contre les organisations sectaires nuisibles figure dans les tâches du service de renseignement et il est donc normal qu'il s'y intéresse. Actuellement, la priorité absolue de la Sûreté de l'État, mais des autres services également, c'est le terrorisme, mais cela ne veut pas dire que, demain, il n'y aura pas d'autres menaces possibles. À Bruxelles, nous restons confrontés aux menaces d'espionnage, notamment l'espionnage économique, etc. Actuellement, si le gouvernement veut que la Sûreté de l'État enquête sur certaines menaces particulières, il doit disposer d'un moyen pour, dans le cadre de ses priorités, nous dire sur quoi nous devons nécessairement enquêter.

Je n'ai pas eu l'impression qu'avec le SGRS, nous avions un mauvais rapport, au contraire. Il y a un protocole entre la Sûreté de l'État et le SGRS. Nous nous rencontrons, entre chefs de service, entre toutes les sections, tous les trois ou quatre mois. Donc, les relations avec le SGRS étaient excellentes. Le SGRS a un domaine de compétences différent de celui de la Sûreté de l'État et dont la plus grande partie se situe plutôt à l'extérieur de la Belgique qu'à l'intérieur de la Belgique.

Peter De Roover (N-VA): Mijnheer de voorzitter, mijnheer Winants, u hebt op een aantal belangrijke vragen zelfs al geanticipeerd en ze beantwoord. Niettemin zou ik over de hiernavolgende punten nog even uw mening willen kennen.

Het OCAD wil één kruispuntbank om alle informatie over terrorisme en extremisme te bundelen. Het is evident wat daarvan de voordelen zouden zijn, namelijk efficiëntie en vermindering van het risico dat bepaalde informatie niet op de juiste plaats terechtkomt. De

voordelen van die bank staan dus buiten kijf, maar de risico's natuurlijk ook. Zodra alle informatie wordt gecentraliseerd, loopt men wellicht ook het risico dat mensen toegang hebben tot die informatie, terwijl zij die beter niet zouden hebben.

U hebt net tijdens uw uiteenzetting erop gewezen dat u en uw dienst een strikt beleid van classificatie en declassificatie voeren. Ik kan mij voorstellen dat geclassificeerd materiaal niet in een kruispuntbank wordt opgenomen, omdat het dan per definitie wordt gedeclineerd. Kortom, hoe moet de toegang tot een dergelijke centrale databank worden geregeld, zodat wij de voordelen hebben, zonder dat de eraan verbonden risico's te groot worden?

Mijn tweede vraag is de volgende. Deze onderzoekscommissie is er een voorbeeld van dat, ingevolge de tragische gebeurtenissen, terrorisme natuurlijk prioriteit heeft in de huidige werkzaamheden. De vorige collega heeft daar ook op gewezen. Ik kan mij voorstellen dat enkele jaren geleden die gewichten anders lagen, omdat wij een periode hebben gekend waarin het idee terrorisme bij ons redelijk fantasishtisch leek, terwijl wij er nu middenin zitten.

U zegt dat er politieke keuzes zijn en dat de overheid bepaalt waar de prioriteiten moeten liggen, maar ik neem aan dat u vanuit uw dienst suggesties doet. Hoe beoordeelt u vandaag wat de risico's over twee jaar zouden kunnen zijn? Dat is een heel moeilijke vraag. Treedt u pas op, wanneer er iets is gebeurd? Zegt u bijvoorbeeld, wanneer er een aanslag voordoet, dat daarover informatie moet worden verzameld?

Men mag van een inlichtingendienst natuurlijk verwachten dat hij tijdig, vooraf dus, net iets meer ziet dan een overheid of regering. Hoe gaat uw dienst daarbij te werk om, bij wijze van spreken, enkele jaren geleden al te zeggen: "Let op, daar dreigt zich een probleem voor te doen."

Alain Winants: Ik ga eerst in op uw vraag over de kruispuntbank van het OCAD. U mag niet uit het oog verliezen dat bijvoorbeeld de federale politie reeds beschikt over een gegevensbank, de ANG. De diensten beschikken over gegevens. Indien het aantal kruispuntbanken blijft toenemen, bestaat inderdaad het risico dat men uiteindelijk in al die informatie zal verzanden. Het is misschien het ogenblik om na te denken waar en door wie een algemene kruispuntbank zou moeten worden beheerd, maar ik denk dat het niet de bedoeling moet zijn om her en der meer van dergelijke kruispuntbanken op te richten.

Peter De Roover (N-VA): Mag ik hier even iets aan toevoegen? Ik denk dat het inderdaad net de bedoeling is te vragen hoe deze diverse kruispuntbanken gecentraliseerd kunnen worden en dus niet om daarnaast nog een nieuwe op te richten. Dit is juist een pleidooi tot centraliseren. Het is dan ook vanuit die doelstelling dat ik u de vraag stel wat de eventuele voordelen zijn, maar ook wat de eventuele risico's zijn en hoe we deze kunnen beperken.

Alain Winants: Als oud hoofd van de inlichtingendienst zou ik er uiteraard voor pleiten dat, indien er een centrale gegevensbank zou komen, deze bij de inlichtingendienst terecht komt. Hij beschikt immers, ten eerste, over de knowhow inzake het classificeren en declassificeren en weet ook welke soort van informatie in een dergelijke gegevensbank al dan niet zou kunnen terechtkomen. Voor het overige moet men zich, zoals u zegt, toch hoeden voor het vrijgeven en lekken van informatie, zeker gelet op het feit dat een vermenigvuldiging van gegevensbanken de risico's daarvoor vergroot.

Wat uw tweede vraag over terrorisme betreft, wil ik er toch op wijzen dat de Veiligheid van de Staat een van de eerste diensten is geweest die in tempore non suspecto de aandacht heeft gevestigd op het fenomeen van bijvoorbeeld Sharia4Belgium. Wij hebben reeds voor de Syriëcrisis gezegd dat Sharia4Belgium in elk geval in den beginne een rol heeft gespeeld in de logistiek en in het organiseren van de vertrekken van bepaalde mensen naar gevechtzones.

Ik had het zonet tijdens mijn algemene inleiding misschien moeten benadrukken, maar een inlichtingendienst werkt op middellange en lange termijn, niet op korte termijn. Het is dus voor een inlichtingendienst van fundamenteel belang dat de politieke wereld ook op middellange en lange termijn werkt en zich dus niet beperkt tot punctuele tussenkomsten op het ogenblik dat er zich een crisis voordoet, maar dat er wordt geanticipeerd en dat er blijvend geïnvesteerd wordt in wat een inlichtingendienst moet doen.

U zegt dat terrorisme vroeger minder belangrijk was. Vanaf de aanslagen van 9/11 werd terrorisme een van de belangrijkste aandachtspunten voor de inlichtingendienst. Ik heb me er altijd verbaasd dat men, om een of andere reden, dacht dat Brussel immuun zou zijn voor terroristische aanslagen. Ik heb altijd gezegd dat Brussel integendeel om verschillende redenen een uitgelezen doelwit is. Ten eerste is Brussel de

hoofdstad van Europa. Ten tweede wordt Brussel van buitenaf gepercipieerd als Europa, zonder onderscheid. België neemt deel aan verschillende gewapende conflicten in de zones. Brussel was, met haar NAVO- en Europese instellingen, dus een ideaal doelwit. Ik ben alleen maar verwonderd dat het zolang geduurd heeft.

U vraagt of de Veiligheid van de Staat enkel tussenbeide komt op het ogenblik dat er een aanslag is gebeurd. Uiteraard niet. Wij overleggen constant met alle andere diensten over risico's en over mogelijke aanslagen. De dienst werkt dus op de lange termijn en probeert op dergelijke zaken te anticiperen. Dat is uiteraard niet evident en daarom blijft de samenwerking met andere diensten van primordiaal belang.

Hoe zie ik de toekomst? Ik denk dat wij in België gedurende een zekere termijn zullen moeten leven met de idee dat er nog aanslagen mogelijk zijn. Ik vrees dat er nog aanslagen zullen gebeuren. Het IS-terrorisme zal uiteraard op een bepaald ogenblik het onderspit delven, zoals dat ook gebeurd is met andere vormen van terrorisme, zoals de ETA in Spanje en het IRA in Noord-Ierland. Dat betekent echter niet dat het terrorisme daarmee ophoudt te bestaan. Terrorismen zal onder een andere vorm opnieuw opgang maken.

Ik vrees ook dat hoe meer IS terrein verliest, hoe meer het geneigd zal zijn om aan te tonen dat het toch nog in staat is om bepaalde aanslagen te plegen, in Europa. Ik heb onlangs gelezen dat er blijkbaar – alhoewel het wordt tegengesproken – geen of minder vertrekkers zouden zijn die gaan vechten in Syrië. Dat is mogelijk maar het is daarom nog niet geruststellend, want dat betekent dat de potentiële daders hier reeds aanwezig zijn. De tactiek van IS momenteel bestaat er trouwens ook in om mensen die reeds ter plekke zijn ertoe aan te zetten iets te ondernemen, kleinschalig of middenschallig. Ik vrees dat wij de komende jaren nog vaak zullen geconfronteerd worden met die terroristische dreiging.

Maar dat mag ons niet doen vergeten dat de Veiligheid van de Staat ook nog andere targets heeft en men mag die niet uit het oog gaan verliezen. Ik denk bijvoorbeeld aan alles dat te maken heeft met cybercriminaliteit, aan alles dat te maken heeft met bescherming van het wetenschappelijk-economisch potentieel, aan alles wat te maken heeft met bijvoorbeeld economische spionage en dergelijke.

Peter De Roover (N-VA): Mijnheer de voorzitter, mag ik vragen om een verduidelijking? Mijnheer Winants, ik heb tussen de regels het volgende

CRIV 54 E026

19/10/2016

9

menen te begrijpen. U wijst terecht op wat wij de al-qaidaisering van IS zouden kunnen noemen, zonder grondgebied een klassieke terreur opzetten.

Ik zou even willen teruggaan naar wat u eerder hebt gezegd. U zegt dat u er met Sharia4Belgium "erg vroeg" bij was om te waarschuwen. Ik neem aan dat u toen politieke overheden hebt gewaarschuwd. Aangezien de Veiligheid van de Staat een staatsveiligheid is, bent u geen roeper in de woestijn, want dat zou de discretie niet te goede komen, maar hebt dan de indruk dat u een fluisterende was in de woestijn, dat die signalen niet zijn opgevangen?

Alain Winants: Ik herinner mij dat ik op een bepaald ogenblik de idee heb geopperd om het debat te openen over de vraag of Sharia4Belgium al dan niet moest verboden worden als organisatie. Ik herinner mij dat ik hier in de Kamer, in de commissie voor de Justitie onder leiding van de heer Bracke, samen met een aantal mensen van de federale politie dat ben komen uiteenzetten, maar verder dan dat is dat niet gegaan.

Zonder dat ik een naam ga kunnen plakken op wie die reactie zou gegeven hebben, was de algemene reactie over Sharia4Belgium dat wij ons toch niet te druk moesten maken, want dat dit eerder mannen waren met lange baarden in witte kleding, dat het clowns waren en dat ze niet gevaarlijk waren.

Ik heb er toen op gewezen dat er misschien wel gevaarlijkere organisaties waren dan Sharia4Belgium maar dat Sharia4Belgium zeker in het begin van de crisis een belangrijke rol heeft gespeeld in de logistiek. Wanneer men kijkt naar de personen die momenteel worden aangehouden, hoort men dat er steeds een link wordt gemaakt naar Sharia4Belgium.

Ik kon als hoofd van de Veiligheid van de Staat moeilijk op tv verschijnen om te waarschuwen voor dat gevaar. De politieke overheden werden daar destijds echter wel en herhaaldelijk van verwittigd van dat gevaar. Er bestaat in België een plan radicalisme, om de radicalisering tegen te gaan. Dat plan is op papier zeer goed, maar om het in de realiteit te brengen, heeft men wel middelen nodig.

Een van de taken die daarin worden toebedeeld aan de inlichtingendiensten is bijvoorbeeld het monitoren van het internet. Dat is niet iets dat men na 17 uur 's avonds doet. Dat is een fulltime

bezigheid. Ik heb er dus ook voor gepleit de nodige middelen te geven aan de diensten.

Ik kom nog altijd terug op dat middelenprobleem. Ik weet dat er andere diensten zijn met veel meer middelen, veel meer personeel en veel meer budget die er toch niet in geslaagd zijn bepaalde aanslagen op hun territorium tegen te houden. Ik wil er ook gewoon op wijzen dat het nulrisico niet bestaat. Geen enkele inlichtingendienst ter wereld, ook al is het een inlichtingendienst met enorme budgetten en personeel, zal u kunnen verzekeren dat bij hen een dergelijke aanslag niet mogelijk is. Ik vind echter dat de politiek op de middellange en de lange termijn moet investeren in een inlichtingendienst. Dat is jarenlang niet gebeurd. Misschien was de *sense of urgency* op dat ogenblik niet aanwezig. Men moet, mijns inziens, ervoor pleiten dat investeren in een inlichtingendienst iets is van lange en constante duur en niet met ad-hocoperaties moet gebeuren.

Philippe Pivin (MR): Monsieur le président, monsieur l'avocat général, vous avez été administrateur général de la Sûreté pendant huit ans, de 2006 à 2014. Si je suis bien informé, le 14 avril 2016, vous avez déclaré qu'à plusieurs reprises, vous aviez alerté le gouvernement de M. Di Rupo, ses prédécesseurs aussi. Il faut être honnête. Jamais, on n'a pris au sérieux des mouvements tels que Sharia4Belgium et la montée en puissance de la radicalisation. Vous avez effectivement déclaré très clairement, à ce moment-là, si du moins ce sont vos propos, que vous aviez mis en garde mais que vous avez eu comme réaction qu'il s'agissait "de clowns avec de longues barbes".

Verviers a évidemment été un accélérateur de tout cela. On a renforcé des moyens et c'est sur une partie de ces moyens que je voudrais vous interroger. Je sais qu'on a recruté une quarantaine d'agents supplémentaires en 2015, et puis, qu'on en a libéré une vingtaine qui étaient plus particulièrement dédiés à la protection des VIP. Ensuite, on en a encore une trentaine en 2016 et, au total, cela fait à peu près 140 depuis le début de l'année 2015. Ce n'est probablement pas assez à vos yeux mais c'est quand même un effort considérable.

Je reviens un instant sur ces vingt inspecteurs libérés dans la protection VIP. Vous parliez tout à l'heure de la formation, du temps de formation de ce personnel. J'imagine que ces gens ont déjà un certain bagage au niveau de la Sûreté de l'État. Je me pose donc une question. Si on les libère

10

19/10/2016

CRIV 54 E026

maintenant, ne pouvait-on pas les libérer plus tôt et sortir peut-être cette protection du cadre du *core business* ou des missions de la Sûreté de l'État? J'aimerais avoir votre avis à ce sujet. N'y avait-il pas déjà une possibilité de renforcer, par ce biais, le personnel de terrain de la Sûreté de l'État?

La deuxième question que je voudrais vous poser porte sur le projet BIM. Comme vous le savez, on doit encore discuter de 18 mesures sur les 30 qui ont été annoncées par ce gouvernement. Il y a certaines modifications, améliorations en matière de méthodes particulières de recherche et il y a, je veux être précis, notamment la possibilité d'être un peu plus intrusif à l'égard des FTF au niveau des écoutes. Qu'en pensez-vous? Que pensez-vous des améliorations qui sont apportées ou qui doivent encore être apportées dans le cadre des méthodes particulières de recherche? Avons-nous fait le tour de la question? Ou bien, à vos yeux, des améliorations en matière de BIM doivent-elles encore être apportées par le gouvernement ou le parlement?

Alain Winants: En ce qui concerne votre première question, la protection, la Sûreté de l'État doit être, à mon avis, ou était, le seul service de renseignement chargé d'une mission de protection. J'ai toujours dit que la mission de protection était quelque chose de très important, parce que c'est aussi la carte de visite de la Belgique vers l'extérieur. C'est donc quelque chose qui doit être pris au sérieux et qui doit être accompli de manière professionnelle, mais c'est aussi quelque chose qui, à mon avis, n'avait pas sa place dans un service de renseignement. Ou bien, et j'ai plaidé à plusieurs reprises pour le transfert de la protection vers un corps spécifique, l'autre alternative était de laisser la protection au niveau de la Sûreté de l'État, mais alors de lui donner les moyens.

Je me rappelle qu'un jour, j'étais à l'étranger pour une conférence et qu'à six heures du matin, j'ai reçu un coup de fil d'un ministre que je ne vais pas nommer et qui m'a dit: "Où sont mes limousines?". Je ne le savais pas. À la fin de mon mandat, nous en étions arrivés à une situation dans laquelle on assurait une protection *hard* pour les gens qui étaient menacés et une protection *light*, une sorte d'escorte, où nous livrions la voiture et le chauffeur – mais j'ai toujours dit au monde politique que la Sûreté de l'État n'était pas un service d'escorte.

Lors de l'établissement du nouveau plan de stratégie 2013-2016, j'ai clairement fait mettre que

la Sûreté de l'État estimait que la protection devait sortir de ses compétences et être transférée à un corps spécifique. Cela s'est fait, je crois, pendant l'été 2016.

Il faut bien savoir aussi qu'au début, la protection était assurée par les inspecteurs de la Sûreté de l'État eux-mêmes. La loi prévoit en outre que ceux qui font de la protection ne peuvent pas accomplir d'autres tâches de la Sûreté de l'État. Donc, un inspecteur qui fait de la protection ne peut pas recueillir de renseignements.

Cela veut donc dire que ces gens sont bloqués uniquement pour cette fonction-là. On a constaté, lorsque j'étais à la tête de la Sûreté de l'État, que le nombre de tops européens, de visites de personnes qui devaient bénéficier d'une protection ou d'une escorte allait en augmentant. À un certain moment, on a demandé du personnel en plus. C'était du personnel spécifique qu'on appelait les assistants de protection qui ne sont donc pas des agents de la Sûreté de l'État mais qui ont un statut spécifique. On en a alors reçu une quarantaine.

Cela veut dire qu'on s'est retrouvé avec 15 à 20 inspecteurs du service et 40 assistants de protection. Ce sont uniquement les assistants de protection qui sont maintenant partis vers la police fédérale, donc pas les inspecteurs qui sont restés à la Sûreté de l'État.

Ce que vous dites est exact. Ce sont des inspecteurs. Ce sont donc des gens qui ont suivi la formation de la Sûreté de l'État avec quand même ce bémol que la plupart d'entre eux, depuis 10, 15 voire 20 ans, n'ont fait que de la protection. Si ces gens sont réaffectés à un service de recueil de renseignements, il faut quand même une certaine période d'adaptation. Mais ces personnes-là sont donc retournées dans des sections d'informations.

En ce qui concerne le projet BIM, à la Sûreté de l'État, nous avons, à un certain moment, plaidé pour certaines modifications mineures et d'autres majeures du projet de loi BIM, notamment le fait – et cela a été réalisé actuellement – de faire de l'identification d'un abonné, qui était une méthode spécifique, une méthode ordinaire; parce que c'était quand même assez lourd comme méthode spécifique, alors que c'est une action qui se produit journalièrement à la Sûreté de l'État.

Pour le reste, je suis assez content des modifications prévues. S'il y a quelque chose qu'on pourrait encore envisager, c'est

effectivement de donner à la Sûreté de l'État la possibilité – je sais que c'est quelque chose d'assez délicat – d'utiliser ces méthodes BIM à l'extérieur du territoire belge.

Stefaan Van Hecke (Ecolo-Groen): Mijnheer de voorzitter, mijnheer Winants, u bent heel rustig begonnen, zoals wij u kennen, met een schets van de middelen en de wetgeving, onder andere de BIM-wet, die ter uwer beschikking staan. U hebt ook enkele knelpunten opgesomd.

In de pers was u de jongste maanden echter veel scherper. U begon uw uiteenzetting hier rustig, maar in antwoord op de vragen, bent u wel op de echte knelpunten ingegaan.

U hebt aangeklaagd dat het fenomeen van het radicalisme nooit ernstig is genomen. Daarbij doelt u niet alleen op de regering-Di Rupo, maar ook op voorgaande regeringen. U hebt ook duidelijk gezegd dat u meer budgetten hebt gevraagd, maar dat u die nooit gekregen hebt. Daarop ga ik nu niet dieper in, want de vragen die daaromtrent gesteld zijn, hebt u al beantwoord.

Wel wil ik een link leggen. Vanuit uw positie formuleert u aanbevelingen en zelfs een noodkreet om bepaalde zaken ernstig te nemen. De regering doet dat niet. De vraag naar meer budgetten wordt evenmin gehonoreerd. Hoe gaat u vervolgens om met uw dienst? Vanaf 2012 ontstaat namelijk het fenomeen van de *foreign fighters* die naar Syrië trekken. Voordien zijn er ook mensen naar Afghanistan vertrokken, maar het ging toen om erg beperkte aantallen. Mijn vraag is echter wat u vanaf 2012 binnen de Veiligheid van de Staat gedaan hebt, toen u dat fenomeen opgemerkt hebt. Hoe hebt u zich aangepast aan dat nieuw fenomeen? Inzake informatieverzameling hebt u bijvoorbeeld nood aan Arabisch sprekend personeel en aan specialisten in ICT omdat er op een andere manier wordt gecommuniceerd. Hoe hebt u intern de nodige aanpassingen, wijzigingen en eventueel verschuivingen doorgevoerd? Hebt u dienaangaande problemen ervaren?

Met mijn vraag wil ik ook polsen hoe soepel de Veiligheid van de Staat vandaag kan inspelen op nieuwe fenomenen die opduiken. Veronderstel dat de huidige problemen binnen twee tot drie jaar opgelost zijn, maar dat er dan nieuwe fenomenen ontstaan. Uw diensten zullen zich dan ook aan die nieuwe fenomenen moeten aanpassen, zeker als er mensen uit andere regio's en culturen en met andere talen bij betrokken zijn. Daarom vraag ik u hoe u dat intern aangepakt hebt.

Nu kom ik tot een tweede punt. De jongste weken hebben wij in deze commissie veel belangrijke mensen gehoord, zoals het hoofd van ADIV, van de Veiligheid van de Staat, de procureur-generaal, de federaal procureur, het hoofd en het vroeger hoofd van het OCAD. Uit die hoorzittingen valt een rode draad af te leiden. Telkens als wij vroegen hoe de samenwerking tussen de verschillende diensten verliep, luidde de boodschap dat alles goed verliep. Wij hoeven ons geen zorgen te maken, want eigenlijk waren het allemaal dikke vrienden, om het zo uit te drukken, en de diensten werken goed samen.

Die antwoorden wekten enigszins mijn verbazing op. In vroegere rapporten van het Comité I werd er immers toch af en toe gewezen op enkele spanningen. Door gebrek aan doorgegeven informatie zeiden sommigen dat zij hun job niet behoorlijk konden uitvoeren.

Er werd gewag gemaakt van wantrouwen tussen de Veiligheid van de Staat en het OCAD, want het OCAD is een parallelle inlichtingendienst aan het worden, waardoor mensen van de Veiligheid van de Staat minder geneigd zijn om informatie door te geven enzovoort.

Hoe ziet u dat? Liep de samenwerking in de periode dat u administrateur-generaal was wel zo goed of waren er echt wel knelpunten die een impact hadden op het inlichtingenwerk en het zich voorbereiden op mogelijke aanslagen en de strijd tegen het radicalisme? In een rapport van het Comité I vinden wij trouwens terug dat de FGP zegt dat de info-uitwisseling beter loopt met de nieuwe administrateur-generaal. Daarmee wordt eigenlijk gesuggereerd dat het met de vorige, met u, wat moeilijker liep. Is dat zo? Verliep de uitwisseling van gegevens met de FGP Brussel moeilijk? Misschien heeft de regel van de derde dienst waar u naar verwees, daar een impact op gehad. Ik wil graag uw reflectie daarover horen.

In 2010 heeft het Comité I een audit gedaan naar de werking van de Veiligheid van de Staat. Het Parlement heeft daar niet zo heel veel van gehoord, maar volgens krantenberichten – soms zijn journalisten beter geïnformeerd dan parlementsleden – zou dat een vrij kritisch of zelfs vernietigend rapport zijn geweest in 2010. U was toen administrateur-generaal. Wat waren de belangrijkste kritieken of analyses die werden gemaakt? Hoe hebt u met uw dienst gereageerd op het rapport om te antwoorden op de opmerkingen en uw dienst performanter te maken?

12

19/10/2016

CRIV 54 E026

Alain Winants: Kunt u mij nog even uw allereerste vraag herhalen, want ik heb ze ietwat uit het oog verloren?

Stefaan Van Hecke (Ecolo-Groen): U hebt gewaarschuwd voor het fenomeen Sharia4Belgium. De regering vond dat niet ernstig. Er zijn vragen voor middelen geweest, maar die hebt u niet gekregen. Hoe hebt u zich dan in die omstandigheden binnen uw dienst voorbereid en aangepast om dat fenomeen toch aan te pakken?

Alain Winants: De dienst heeft meerdere malen gewezen op het gebrek aan personeel, op het gebrek aan bijvoorbeeld ICT-personeel, op het gebrek aan tolken, op het gebrek aan budget, meerdere malen, meerdere jaren na mekaar, maar bij elke nieuwe begrotingsopmaak stelden wij vast dat een lineaire besparing de dienst trof.

Hoe gaat de dienst daarmee om? Wel, vanaf het ogenblik dat er geen bijkomende middelen komen, moeten wij het doen met de middelen waarover wij beschikken.

Het gevolg is dus dat men bepaalde secties zal moeten versterken en parallel een aantal andere secties verzwakken.

Vanaf het moment dat het terrorisme meer en meer opgang maakt, worden meer en meer mensen uit de Veiligheid van de Staat ingezet, zowel langs de analysekant als de operationele kant, op terrorisme. Dat gaat dan ten nadele van een aantal andere taken van de Veiligheid van de Staat.

Wanneer men niet over voldoende middelen beschikt, moet men bepaalde keuzes maken. Ik zal hier niet te veel in detail treden, maar een van de middelen om terrorisme te bestrijden en een van de middelen voor een inlichtingendienst, is menselijke bronnen.

Menselijke bronnen biedt de beste soort informatie die men kan bekomen. Het is in die milieus echter niet evident om menselijke bronnen te vinden en ze op een voldoende veilige manier in een organisatie in te brengen. Bovendien doen die mensen dat niet voor de schone ogen van de inspecteur. Ze moeten ook betaald worden.

Op een bepaald ogenblik is het zelfs zover gekomen dat de kas voor de informanten ook niet meer voldoende was. Dus men roeit met de riemen, met de middelen die men heeft.

Wat betreft de vraag over de samenwerking, ik blijf bij mijn standpunt dat de samenwerking op het terrein grosso modo goed verliep, maar dat er op bepaalde ogenblikken knelpunten waren die werden opgelost door de diensthoofden die daarover regelmatig vergaderden.

Ik ben mijn uiteenzetting begonnen met het OCAD. Ik verheel u niet dat wij in het begin inderdaad problemen hadden met het OCAD omdat het de neiging had zich als een inlichtingendienst en een operationele dienst op te stellen. Wij hebben daarop herhaaldelijk gewezen en we hebben daarover vergaderingen gehad, waarna er daarmee uiteindelijk rekening werd gehouden.

Hetzelfde met de federale procureur. Ik heb herhaalde malen samengezeten met de heer Delmulle om een werkbare afspraak te maken over het beste moment om informatie van het intelligencieniveau naar het gerechtelijk niveau te laten overbrengen. Uiteindelijk heeft dat gewerkt.

Geheel terzijde, maar de traditie van de inlichtingendienst is dat het hoofd ervan meestal een magistraat is.

Waarom is dat zo? Dat is geschiedkundig, maar magistraten vormen een nogal gesloten kaste en men geraakt daar eigenlijk enkel binnen wanneer u zelf tot die kaste behoort. Nu is het zo dat het hoofd van het OCAD, van het federaal parket, van het Comité I en van de Cel Financiële Inlichtingen allemaal magistraten zijn. Via die contacten kon men toch bepaalde zaken oplossen.

Ik heb nooit beweerd dat er geen enkel knelpunt was. Er is inderdaad op bepaalde ogenblikken, maar van beide kanten – zowel van de Veiligheid van de Staat als van de federale politie – gezegd dat informatie niet voldoende werd overgemaakt. Ik heb er altijd over gewaakt daar een oplossing voor te vinden en ik kan u verzekeren dat er momenteel in heel België in de federale politie en de Veiligheid van de Staat niemand is die er ook maar even aan zou denken om informatie over terrorisme achter te houden. Men stelt zelfs, denk ik, eerder het tegendeel vast, namelijk dat er heel veel informatie wordt verspreid omdat men het risico niet wil lopen van nadien het verwijt te krijgen dat men zaken heeft achtergehouden.

Een van de regels in inlichtingendiensten is ook dat te veel informatie de informatie doodt.

Wat uw laatste opmerking betreft over de audit. Op die audit hebben wij inderdaad destijds

CRIV 54 E026

19/10/2016

13

gereageerd omdat wij vonden dat de techniek die werd gehanteerd voor die audit, overgenomen was uit de privé en zonder de minste aanpassing aan het specifieke kader van de inlichtingendienst op de inlichtingendienst werd toegepast, onder andere wat betreft KPI's, en beheer en budget.

Men moet zich de situatie voorstellen van de administrateur-generaal die eigenlijk over het budget van de Veiligheid van de Staat niets te zeggen heeft. Wij krijgen een budget en kunnen binnen dat budget wel bepaalde aankopen doen, maar bijvoorbeeld voor het personeel hangen wij volledig af van de regering en ook van Selor. Wanneer men komt zeggen dat ik mijn bedrijf, de veiligheid van de Staat moet leiden zoals men een privé-bedrijf leidt, met dezelfde middelen dan zeg ik u dat dit niet mogelijk is. Een inlichtingendienst wordt niet geleid op de manier van een privé-dienst. Een inlichtingendienst heeft verscheidene eigen wetmatigheden. Het Comité I heeft daarna, in een aanvullend verslag, trouwens erop gewezen dat een aantal van de aanbevelingen nadien door de dienst werden geïmplementeerd.

Nogmaals, men roeit met de riemen waarover men beschikt. Als die riemen te kort of te smal zijn, dan kan men geen wonderen verrichten.

Georges Dallemagne (cdH): Monsieur le président, monsieur Winants, je vous remercie pour votre exposé.

Comme vous le savez, notre commission d'enquête a pour objet principal de faire la lumière sur les raisons pour lesquelles on n'a pas pu éviter ces attentats et sur ce qu'il s'est passé dans nos services de sécurité et de renseignement, mais aussi de pointer les éventuelles défaillances, difficultés ou négligences.

Sans faire une attaque ou une critique, je pense qu'il faut faire le constat que ces attentats sont un échec grave pour nos services de sécurité et de renseignement. C'est un échec qui ne se limite pas à nos propres services mais s'étend à toute la communauté du renseignement en général. Les interrogations tournent autour du pourquoi. Qu'est-ce qui a manqué? Quels ont été les moyens? Quelles ont été les capacités? Quelles ont été les procédures? Quelles ont été les bases légales? Quels ont été les défauts dans l'architecture de sécurité qui auraient pu être évités et auraient permis d'arrêter cette machine infernale?

On sait aujourd'hui que ces attentats ont été préparés de longue date, que toute une série de personnes ont communiqué entre elles, se sont

organisées et ont mis en œuvre des moyens logistiques relativement importants.

Que saviez-vous des auteurs des attentats? Quels étaient ceux qui étaient dans votre ligne de mire? Quels étaient ceux que vous aviez repérés?

D'après les informations que nous avons, il s'agit de très peu de personnes. Seul Abdelhamid Abaaoud faisait l'objet d'une surveillance de la part de la Sûreté de l'État. C'est probablement cela qui a été déterminant dans le fait qu'on ait pu intercepter ses coreligionnaires de la cellule de Verviers.

Les autres personnes n'étaient manifestement pas sur les radars. Comment se fait-il que notre principal service de renseignement n'avait pas d'informations en sa possession? Comme vous le dites vous-même, lorsque vous étiez patron de la Sûreté de l'État, votre fonction était de prévoir ce qui n'était pas encore présent sur les radars: prévoir la menace à moyen et long termes. Comment n'a-t-on pas pu repérer ces personnes?

Vous pointez un problème majeur: on n'a pas pris au sérieux votre manque de ressources. Vous avez effectivement raison d'insister sur le fait que par rapport à des pays de taille comparable, nos services de renseignement ont besoin de moyens bien plus substantiels que ceux déployés aujourd'hui. J'ai fait cet exercice lors du débat portant sur le budget du gouvernement.

Et vous avez raison aussi de dénoncer cette attitude scandaleuse qu'a eue le gouvernement en début de législature, qui était qu'alors que vous étiez à la corde et qu'alors qu'une menace planait sur l'Europe et sur le pays, il a encore diminué les moyens budgétaires et les moyens en ressources humaines au début de la législature. Il a fallu attendre le lendemain des attentats de Paris et le lendemain de Verviers pour qu'enfin, on commence tout doucement, à petites doses et avec une cuillère à café, à redonner des moyens à la Sûreté.

Je veux le dire car c'est très important. M. Pivin s'est réjoui tout à l'heure. Je ne peux pas accepter cette autosatisfaction de M. Pivin qui dit: "On a redonné des moyens à la Sûreté." M. Raes a dit exactement l'inverse, quand il est venu ici la semaine dernière.

Le **président**: Ce n'est pas un débat budgétaire. Pose-t-on des questions au témoin, ou poursuit-on le débat d'hier et d'avant-hier, monsieur

14

19/10/2016

CRIV 54 E026

Dallemagne? Moi, je veux que l'on pose des questions.

Georges Dallemagne (cdH): Monsieur le président, je pose des questions. Je voulais simplement réagir à l'attitude d'autosatisfaction de M. Pivin qui, en plus, a donné des mauvais chiffres.

Le président: Posez vos questions, alors!

Richard Miller (MR): Monsieur le président, je tiens à dire que je n'apprécie pas les termes "autosatisfaction de M. Pivin". M. Pivin, notre collègue, a posé les questions qu'il pensait devoir poser.

Georges Dallemagne (cdH): Donc lui, il peut s'exprimer là-dessus?

Richard Miller (MR): Je trouve qu'il est un peu indécent de la part de M. Dallemagne de faire une polémique là-dessus.

De **voorzitter**: Ik geef hier het woord en ik neem hier het woord af, maar ik ga het ook bij het debat houden dat wij horen te voeren in een onderzoekscommissie. Dus mijnheer Dallemagne, niet te polemisch. Stel uw vragen aan de getuige die voor u zit. Stel vragen, alstublieft.

Georges Dallemagne (cdH): Monsieur le président, la vérité a ses droits. Quand on parle de 140 personnes qui sont engagées, ce n'est pas exact, ce n'est pas la réalité des chiffres. M. Raes a dit autre chose.

Monsieur Winants, vous avez pointé la question du manque d'orientation politique. Je pense que c'est un problème très sérieux. Les services de sécurité et de renseignement doivent pouvoir avoir une feuille de route sur le plan politique. Je voudrais vous interroger à ce sujet. Vous disiez que vous aviez les mains libres pour orienter vos priorités. C'est donc un peu vous qui avez décidé des priorités en matière de renseignement. À partir de quel moment avez-vous estimé que vous devriez réorienter vos priorités et focaliser plus de ressources sur les questions de terrorisme? À partir de quel moment vous êtes-vous dit: "Voilà, je vais enlever des moyens à tel ou tel autre problème de criminalité et je vais les affecter au terrorisme."? Il est important que l'on sache à partir de quel moment vous avez vous-même décidé de prendre les devants et d'effectivement réorienter la politique que vous meniez à l'époque sur le plan du terrorisme et des inquiétudes en matière de terrorisme.

Je voudrais revenir d'ailleurs sur une expression que vous avez utilisée et que beaucoup utilisent mais j'aimerais bien qu'on la creuse un peu. Vous avez dit: "On n'a pas de culture du renseignement." Que signifie cela en pratique? Il est vrai que certains de mes collègues vous ont interrogé en disant: "On a attiré notre attention, dans toute une série de rapports, sur le fait qu'il y avait des difficultés dans les relations entre les différents services de renseignement." Vous avez rétorqué: "Non, ce n'est pas exact, ce n'est pas vrai, cela marchait plutôt bien." Mais, pour suivre cette question depuis un certain nombre d'années, chaque fois qu'on est en audition publique d'un patron d'un service de sécurité et de renseignement, il nous dit, et on peut le comprendre, que "non, non, cela marche bien". Chaque fois qu'on reçoit un rapport confidentiel, on nous dit: "Ah non, c'est vraiment perfectible." Donc, comment peut-on aller de l'avant? Comment peut-on éviter que, dans un an ou deux, on nous dise que des difficultés, des problèmes subsistent? Une des solutions n'est-elle pas d'aller vers des services de renseignement intégrés? Vous plaidez, par exemple, pour le fait qu'il faut des méthodes BIM à l'extérieur des frontières, et je pense que c'est que très bonne proposition, pour la Sûreté. Le SGRS en a besoin également. Ne serait-il pas utile, étant donné la taille du pays, que l'on ait, en matière de service de renseignement, des moyens qui soient nettement plus intégrés et que l'on ait finalement un seul service de renseignement, plutôt qu'aujourd'hui deux, voire trois, puisque vous disiez que vous aviez dénoncé les tendances de l'OCAM à se comporter comme un service de renseignement?

J'ai le sentiment que l'OCAM aura toujours tendance à essayer d'avoir ses propres informations s'il estime que les informations qui lui sont transmises par les services de renseignement ou de police ne sont pas suffisantes. Il a ses propres fiches. Il travaille avec des *open sources*, des données ouvertes. Comment pourrait-on simplifier, aujourd'hui, l'architecture de sécurité pour que cette dernière soit meilleure ou, en tout cas, moins complexe que celle que nous avons eue, jusqu'à présent?

Alain Winants: Monsieur Dallemagne, vous dites que les attentats sont le reflet de l'échec des services de renseignement. Dans une certaine mesure, ce que vous dites est exact. Mais cette constatation vaut pour tous les pays. Tous les attentats constituent, par définition, un échec.

Cela dit, je tiens à signaler que, lorsqu'on a démantelé la cellule de Verviers, en février 2015,

CRIV 54 E026

19/10/2016

15

ce en collaboration avec la police fédérale et grâce aux informations de la Sûreté de l'État, la Belgique a été citée en exemple par tous. Nous avons été considérés comme des héros. Six mois plus tard, nous avons été considérés comme des "zéros".

Il faut rester un peu honnête. Comme je l'ai dit tout à l'heure, aucun service au monde que ce soit la CIA, le service britannique, le service marocain, le service espagnol n'a pu empêcher tous les attentats organisés sur leur territoire.

Il faut naturellement veiller à disposer de tous les moyens humains et budgétaires. Mais cela n'empêche pas que quelque chose puisse se passer.

Permettez-moi ici de vous citer une anecdote qui m'a été rapportée par un de mes collègues britanniques. Les faits se passaient lors de la vague des attentats de l'IRA, en Irlande du Nord. À un certain moment, les services britanniques ont réussi à démanteler une cellule avant que l'attentat n'ait été commis. Suite à ce démantèlement, le service de renseignement a reçu une lettre de l'IRA dans laquelle l'organisation lui faisait savoir qu'il avait réussi cette fois-ci, qu'il avait eu de la chance. Elle ajoutait que cette dernière lui était constamment nécessaire alors que, pour sa part, il lui suffisait de l'avoir une fois.

Donc, aucun service de renseignement, qu'il ait un budget de 200 millions ou de 400 millions, un personnel de 1 500 ou de 3 000 personnes, n'est à même d'empêcher tous les attentats.

Vous dites: "Vous auriez dû prévoir ces personnes." Je n'ai aucune information sur les dossiers dont il s'agit actuellement. Je ne peux pas me rappeler non plus le nom des personnes qui sont actuellement impliquées. Il y a naturellement une différence entre prévoir quelque chose et être magicien avec une "boule magique". La Sûreté de l'État et l'administrateur général n'ont pas de "boule magique" pour dire: "Cette personne-là va commettre un attentat dans deux ou trois ans."

Ce qu'il faut, c'est effectivement que les services de renseignement informent sur les dangers qui existent et qu'ils ont repérés. Comme je l'ai dit tout à l'heure lorsque j'ai parlé de Sharia4Belgium *in tempore non suspecto*, je me rappelle avoir donné une interview au *Vif* – je ne sais pas si c'était en 2011 ou 2012 – dans laquelle j'ai dit que le salafisme serait le plus grand danger pour la démocratie occidentale dans les années à venir.

Le service de renseignement joue là son rôle.

Vous dites qu'il n'y a pas de culture du renseignement; une journaliste a un jour écrit: "La Sûreté de l'État, soit, on s'en fout, soit, on s'en méfie." Cela répond assez bien au sentiment qui existe en Belgique. Il y a une méfiance énorme d'un certain monde politique vis-à-vis des services de renseignement. Je suis tout à fait d'accord pour vous dire que l'inverse vaut aussi. Lorsque je dis qu'il n'y a pas de culture de renseignement, je veux dire par-là qu'on préfère taper sur un service de renseignement que réfléchir un peu plus loin et voir ce dont il a besoin ou de quelle façon il pourrait évoluer d'une autre manière. Il y a un pays où il y a une énorme culture du renseignement, c'est la Grande-Bretagne. Cela ne veut pas dire que les services de renseignement sont aimés et idolâtrés mais il y a quand même une différence avec la Belgique où il est de bon ton de dénigrer et de taper sur un service de renseignement ou de dire, comme certains, que les gens du service de renseignement se limitent à lire des journaux ou à préparer ce que quelqu'un a récemment nommé des "*papiertjes*".

Je crois qu'on a quand même autre chose à faire et qu'il faudrait prendre un peu plus au sérieux un service de renseignement et investir, comme je l'ai dit et j'insiste, dans le moyen et le long termes.

Tout est perfectible. On a déjà pris certaines dispositions pour essayer d'augmenter cette culture du renseignement. La Belgian Intelligence Academy (BIA) a été créée. Lorsque j'étais à la Sûreté de l'État, mon but était aussi d'avoir une politique de communication, d'essayer d'expliquer, en tenant compte de toutes les règles internes, nationales et internationales auxquelles est soumis un service de renseignement, ce que fait un service de renseignement et, a fortiori, ce qu'il ne fait pas. En somme, mieux communiquer pour mieux garder le secret. Mais il reste encore un très sérieux travail à faire sur cela.

Vous vous demandez s'il n'est pas temps de fusionner les deux services. C'est une idée qui a déjà germé voici plusieurs années. Je ne pense pas que ce soit nécessaire. Le travail de la Sûreté de l'État et celui du SGRS ne sont pas identiques. Ils ont d'autres cibles, d'autres méthodes, d'autres moyens. Comme je l'ai déjà dit, nous collaborons avec le SGRS depuis de nombreuses années. Cependant, je reste sur la demande que j'ai signalée qu'il serait peut-être utile de faire du service belge, un service mixte, à savoir un service à double casquette: extérieur et intérieur, avec des compétences à l'extérieur du territoire.

Carina Van Cauter (Open Vld): Mijnheer Winants, ik wil even terugkomen op de kwestie van de voorrang van de gerechtelijke finaliteit. Ik ben blij dat u de casus van Verviers hebt aangehaald. Als ik die samen lees met wat u stelt, namelijk dat de gerechtelijke finaliteit een probleem zou zijn voor de performante werking van de inlichtingendiensten op middellange en lange termijn, stel ik toch vast dat in het dossier-Verviers het snel delen van informatie ertoe heeft geleid dat erger is voorkomen. Aanslagen zijn verijdeld.

Ik begrijp dat u zegt dat u de fenomenen in kaart moet kunnen brengen. Dat is belangrijk. U wijst op Sharia4Belgium, radicalisme en terrorisme, de fenomenen die de inlichtingendiensten hebben zien ontstaan. Anderzijds is het toch ook belangrijk dat er tijdig kan worden ingegrepen? Verviers bewijst dat.

U zegt ook: in de praktijk zijn wij naar elkaar toe gegroeid; wij hebben een *modus vivendi* gevonden met het federaal parket; wanneer het over terrorisme gaat, is er overleg. Volstaat dat om beide finaliteiten te dienen, of is er nog een probleem?

Waarom stel ik die vraag? Ik neem aan dat als er overleg is, het federaal parket zijn beleid zo ontwikkelt dat het de finaliteit van de veiligheidsdiensten, de Veiligheid van de Staat, niet in het gedrang brengt als dat niet nodig is.

Ik begrijp dat het federaal parket onmiddellijk optreedt wanneer er een aanslag dreigt plaats te vinden. Ik begrijp dat men dan het verzamelen van inlichtingen op langere termijn dan even in een achterkamer plaatst. Ik veronderstel ook, tenzij u het tegendeel bevestigt, dat er samengewerkt wordt.

Ten eerste, volstaat die samenwerking of zijn er vandaag nog problemen inzake de samenwerking tussen het federale parket en de Veiligheid van de Staat? Ik bedoel hiermee op het ogenblik dat u de dienst hebt verlaten. Hoe hebt u dat ervaren?

Ten tweede, en deze vraag gaat voort op dezelfde lijn. Wij hebben vandaag reeds meerdere gegevens ter beschikking. Nu spreek ik te persoonlijk titel. Analyse en lezing van die gegevens doen mij – misschien voorlopig – besluiten dat het samenbrengen van alle informatie cruciaal is om performant te kunnen optreden met het oog op de gerechtelijke finaliteit en om erger te voorkomen. Al te vaak is

vastgesteld dat niet altijd alle informatie is terechtgekomen bij diegene die de leiding en beslissingsbevoegdheid heeft in een dossier. Dat is een probleem. Het delen en kunnen gebruiken van informatie is belangrijk. Inzake geclassificeerde informatie zegt u dat er op een goede manier mee moet worden omgegaan en dat u anders niet meer over informatie beschikt.

We komen dan tot, zoals u dat noemt, de regel van de derde dienst. Is dat hetzelfde als de regel van de derde staat? Daarmee bedoel ik het volgende. Klopt het dat de informatie die u als inlichtingendienst aangereikt krijgt door een derde dienst of land, gebruikt kan worden door de politiediensten voor administratieve en gerechtelijke finaliteit? Met andere woorden, valt die informatie onder artikel 44.1 van de wet op het politieambt? Kan die gebruikt worden? Ik weet dat er daarover discussie bestaat in de praktijk en ik wil graag weten hoe u daarmee omgaat. Dat is heel belangrijk. Als de informatie die uw diensten verwerven, niet gedeeld kan worden of in de praktijk niet gedeeld wordt met degene die het onderzoek leidt, onder het label van geclassificeerde informatie, dan is dat een probleem. Hoe werd dat onder uw leiding geïnterpreteerd? Werd er informatie gedeeld? Valt die informatie onder dat artikel 44.1 van het politieambt, of interpreteert u dat anders?

Alain Winants: Mevrouw Van Cauter, wat uw eerste vraag betreft over de relatie tussen de Veiligheid van de Staat en het federaal parket, heb ik nooit gezegd dat de gerechtelijke finaliteit een probleem stelt voor de Veiligheid van de Staat. Ik heb gezegd dat – het dossier van Verviers lijkt mij de beste illustratie van een zeer goede samenwerking – men vroeger vaak vaststelde dat de Veiligheid van de Staat ingevolge artikel 29 een aangifte van misdrijven moest doen, maar dat de elementen die daarin zaten onvoldoende waren voor het federaal parket om tot een veroordeling te komen. Dan zit men dus in een patsituatie waarin de ene zijn informatiepositie heeft prijsgegeven en de andere over onvoldoende elementen beschikt om die informatie uit te werken.

Waar ik voor heb gepleit – Verviers is daar het beste voorbeeld van – is dat men in onderling overleg... De federale procureur werd betrokken bij die dossiers van de Veiligheid van de Staat. Er waren vergaderingen waarbij wij hem de informatie voorlegden, de evolutie van de informatie, hetgeen wij aan het doen waren en hetgeen wij nog konden doen. Dan werd de discussie geopend: gaan wij momenteel verder op

het inlichtingenvlak of moet het dossier nu al naar u worden doorgestuurd? De afspraak was dan dat wij nog even konden verder gaan, maar geen zinnig mens bij de Veiligheid van de Staat zal het zich in het hoofd halen dat, wanneer er aanwijzingen zijn van iets dat imminent gaat gebeuren, die informatie achter te houden. Dat heb ik dus nooit gezegd.

Ik heb wel gezegd dat er op een bepaald ogenblik een probleem was, doordat er misschien te snel naar de gerechtelijke wereld werd doorgestuurd en dat men daar een ophoping had van terroristische dossiers die geen afsluiting kregen op het gerechtelijke vlak. De bedoeling van de drie diensten, politiediensten, gerechtelijke diensten en Veiligheid van de Staat, is uiteindelijk toch om samen te werken in het belang van de veiligheid in het algemeen. Ik heb ervoor gepleit om ervoor te zorgen dat elke dienst zijn middelen maximaal kan inzetten en benutten, en het dossier op het meest aangepaste moment kan doorsturen naar de gerechtelijke overheden, die dan beschikken over een dossier waarin er voldoende aanwijzingen zijn.

De voorzitter: De praktijk die u beschrijft en die goed is, is niet structureel voorzien op dit ogenblik? U zegt dat u de openheid hebt om dat overleg te doen en dat u dat altijd hebt gedaan en dat men zo tot goede resultaten komt. In de wet wordt dat zelfs niet onmogelijk gemaakt, maar u past de wet daarvoor op een nogal expansieve manier toe. Er bestaat dus geen cel of overlegpunt waar dat structureel eigenlijk zou moeten kunnen gebeuren?

Alain Winants: Er is in de BIM-wet, geloof ik, wel een artikel dat bepaalt dat er een samenkomst kan zijn met de federale procureur.

Ik wilde het volgende zeggen. Als wij artikel 29 en 19 strikt toepassen, geven wij ons dossier vanaf de minste aanwijzing op een misdrijf uit handen. En dan krijgt de procureur des Konings of de federale procureur zo'n dossier in handen, waar zowel hij als wijzelf niets mee zijn. Ik had destijds met de heer Delmulle in verschillende dossiers maandelijks, maar als de nood het hoogst was zelfs wekelijks, een bijeenkomst met de operationele diensten. Daarbij werd alle geheime informatie op tafel gelegd en werden alle operaties gedeeld, waarna er werd beslist over of wij ermee doorgingen ofwel of hij het zou overnemen. Dat is, denk ik, de ideale aanpak.

Wanneer men echter artikel 29 naar de letter van de wet zou toepassen... Artikel 29 bepaalt dat de

informatie "onverwijld" moet overgemaakt worden. En artikel 19 van de BIM-wet bepaald dat wij, wanneer er aanwijzingen zijn van een nog niet gepleegd misdrijf, de informatie nog vroeger zouden moeten overmaken. Voor een inlichtingendienst is het zeer frustrerend om een beginnende informatiepositie te moeten opgeven.

De voorzitter: Ik vroeg dit alleen maar omwille van de aanbevelingen die wij moeten formuleren. Hier is misschien wel het terrein waar men het systeem dat u beschrijft anders zou kunnen omschrijven in de wetgeving. Ik denk aan de conclusies en de aanbevelingen.

Alain Winants: Ik denk trouwens dat het Comité I destijds reeds een aanbeveling in die zin had gedaan om het op die manier op te lossen.

Wat betreft de regel van de derde dienst, dat is een fundamentele regel in de inlichtingenwereld. Daar blijf ik bij. Dat betekent eigenlijk dat een land eigenaar blijft van de informatie.

Carina Van Cauter (Open Vld): Het land, niet de dienst?

Alain Winants: De dienst, excuseer. De regel van de derde dienst, le tiers service.

Carina Van Cauter (Open Vld): Dat is de discussie, toch? Als het over het land gaat, betekent dit dat u kunt delen met het parket onder dezelfde classificatie. Men weet dan uiteraard ten minste dat dit niet gebeurt om deel uit te maken van het dossier dat kan ingezien en gekopieerd worden, maar wel om de onderzoeksstrategie aan te sturen. Dat is toch belangrijk?

Alain Winants: Er zijn landen die de regel van de derde dienst toepassen als de regel van het derde land. België past de regel van de derde dienst toe. Dus, de dienst. Ik geef u een voorbeeld: als de CIA ons een informatie doorstuurt die geclassificeerd is, dan blijft de CIA eigenaar van deze informatie tot op het ogenblik dat zij ons toestemming geven om die verder te...

Carina Van Cauter (Open Vld): Wie is er bij ons dan lezer van die informatie?

Alain Winants: Dan past men de regel toe van de *need to know*, wie moet die informatie kennen binnen het kader van zijn bevoegdheden? Als het gaat over een mogelijke terroristische aanslag, over een dreiging, dan wordt die informatie overgemaakt aan de gerechtelijke overheden, de politiediensten en het OCAD.

18

19/10/2016

CRIV 54 E026

De **voorzitter**: Inlichtingendiensten zijn echter niet in alle landen op dezelfde manier ingebed. Dat maakt het debat verschillend. In elk land heeft men veiligheids- en inlichtingendiensten, maar de inlichtingendiensten in ons land zijn op een andere manier ingebed in de globale structuur, wat soms zorgt voor problemen.

Alain Winants: Dat was bijvoorbeeld het probleem met het OCAD. Ik ben toen bij de Britse collega's gaan uitleggen dat wij ondertussen een regeling hadden gevonden met de embargoproblematiek. Het hoofd van die dienst zei mij toen dat dit bij hen geen probleem was, want dat de JTAC — hun OCAD — bij hun dienst zat en hij daarvan de baas was. Daarop keken de leden van de J-TAC mij aan, om te zeggen dat die persoon ook niet zo erg hun baas is. Hoe dan ook, het was ingebed in de inlichtingendienst, zodat de regel van de derde dienst daar niet speelt.

Ik heb er altijd zorg voor proberen dragen dat informatie, die van cruciaal belang was op het niveau van dreigingen van terroristische aanslagen, aan de bevoegde instanties kon worden overgemaakt. Wanneer men het gevaar van het niet overmaken voldoende benadrukt, gaan de meeste buitenlandse diensten akkoord met een declassificatie.

Nogmaals, ik weet dat de idee is gerezen dat een andere instantie dan de dienst zelf zou declassificeren. Ik wil waarschuwen dat dit de beste manier is om zich af te sluiten van de informatie van buitenlandse diensten. Zodra zij zouden vernemen dat de informatie die zij aan de inlichtingendienst zouden verstrekken door iemand anders zou worden gedeclineerd, stopt die informatie-uitwisseling.

Carina Van Cauter (Open Vld): Ik begrijp declassificering, maar in de mate dat het niet is geregeld, moet het kunnen gebruiken door wie de bevoegdheid heeft worden uitgeklaard.

Alain Winants: Vanaf het ogenblik dat die informatie van belang is voor de politie, wordt ze aan de politiediensten overgemaakt. Het principe van de *need to know* wordt op die informatie toegepast. Ik heb in de praktijk nooit een probleem gehad met het declassificeren van fundamentele, noodzakelijke informatie.

Meryame Kitir (sp.a): Een deel van mijn vragen is al gesteld, maar ik heb nog een bijkomende vraag. U zegt dat na *nine eleven* terrorisme een prioriteit is geworden bij alle inlichtingendiensten

en dat daarover geen twijfel mogelijk is. U hebt ook gezegd dat telkens er een aanslag gebeurt, dit een mislukking is voor elke dienst en elk land. U hebt Verviers aangegeven als een goed voorbeeld van samenwerking tussen politie, gerecht en staatsveiligheid, waar men goed en preventief heeft gewerkt.

Toch blijf ik nog met één vraag zitten. Salah Abdeslam, de meest gezochte terrorist, is vier maanden ondergedoken in zijn eigen stad. Vanuit de Veiligheid van de Staat noch de diensten werd enige informatie aangeleverd. Ik blijf op mijn honger: hoe kan het dat hij vier maanden lang kon onderduiken? Vindt u dit niet de taak van de inlichtingendienst? Is het omdat er te weinig informanten waren? Vond u dat dit een taak voor de politie was? Hoe kijkt u daar tegenaan? Hoe kan het dat hij vier maanden kon onderduiken zonder dat de diensten enige informatie hebben kunnen aanleveren? U zegt dat het preventief heel moeilijk is, maar Salah Abdeslam had al een aanslag gepleegd, hij was op de vlucht, men wist wie hij was. Toch kan er in heel die periode geen informatie aangereikt worden. Daar krijg ik graag uw mening over.

Ik heb nog een tweede vraag. Ik lees vandaag in de kranten de waarschuwing dat als bij de gevechten vandaag in Irak de overwinning wordt behaald, heel veel Syriëstrijders mogelijk zullen terugkeren naar Europa. Bent u van mening dat de Veiligheid van de Staat in staat is om op te volgen wie terugkomt en wie niet? Hoe groot schat u zelf dat risico in?

De **voorzitter**: Ik heb een opmerking omtrent uw eerste vraag. De heer Winants is al een hele tijd niet meer in functie en u vraagt zijn mening over iets wat deze commissie bezighoudt, maar zich heeft voltrokken in een periode waarin hij niet meer in functie was. Maar u mag uiteraard uw mening daarover geven, mijnheer Winants.

Alain Winants: Dat is uiteraard een delicaat probleem. Men moet zich inderdaad de vraag stellen hoe het mogelijk is dat iemand die blijkbaar een aanslag heeft gepleegd, of daarvan verdacht wordt, en ontsnapt is, erin slaagt om zich vier maanden aan opsporing te onttrekken. Laat ons eerlijk zijn, er zal waarschijnlijk wel een zekere hulp van een aantal kompanen van de organisatie geweest zijn om die persoon aan de radar te onttrekken, maar zeggen dat de hele bevolking van Molenbeek daaraan meegedaan heeft, is een stap te ver.

Hoe kan men zo iets voorkomen? Dat is een taak

van zowel de politie als de inlichtingendiensten. De beste manier om dergelijke informatie los te krijgen, naast de BIM-methode, is gebruikmaken van menselijke bronnen en ervoor zorgen dat men menselijke bronnen in de omgeving van die persoon kan krijgen. Dat is echter niet evident. Die milieus zijn bijzonder gesloten en bijzonder moeilijk toegankelijk. Ik kan op die vraag niet meer antwoorden dan dat en ik kan alleen vaststellen dat die persoon er gedurende een zekere tijd in geslaagd is zich aan de opzoekingen te onttrekken.

Indien een aantal Syriëstrijders zou terugkeren, dan is het, om zeer duidelijk te zijn, uitgesloten dat de Veiligheid van de Staat met haar huidige personeelsbestand al die personen zou kunnen monitoren. Men heeft daarstraks gezegd wat het met zich meebrengt om iemand 24 uur per dag te volgen. Ik weet niet over hoeveel personen het gaat. Wij kwamen in België aan meer dan 500 buitenlandse strijders. Als zelfs maar de helft daarvan terugkomt, dan is het niet mogelijk om die mensen met de ploegen van de Veiligheid van de Staat 24 uur per dag te volgen.

Men zal dus prioriteiten moeten bepalen en targets aangeven, als zijnde hoofdzakelijke en bijkomende targets. Het feit dat die personen terugkeren na, in uw optiek, de nederlaag van IS, zal ervoor zorgen dat zij voor België en West-Europa een groot gevaar betekenen, ermee rekening houdend dat er in België en in Europa reeds een aantal mensen aanwezig is die hun sympathie zullen uiten ten opzichte van hetgeen in Syrië gebeurt. Op dat vlak zie ik de toekomst eerder somber in.

Servais Verherstraeten (CD&V): Mijnheer de voorzitter, ik heb een korte vraag naar aanleiding van het antwoord dat de gewezen administrateur-generaal heeft gegeven op een vraag van collega Van Hecke. Indien er in de voorafgaande discussies al op geantwoord zou zijn, dan onderbreekt u mij maar onmiddellijk.

Mijnheer Winants, u zei dat u te weinig informanten en te weinig geld had. Op een gegeven moment was het geld op om nog langer informanten te kunnen betalen. Ging het louter om een gebrek aan middelen? Middelen zijn, zoals u weet, niet onuitputtelijk. Stelt u dat u, bij beschikking over meer middelen, ook meer informanten zou hebben kunnen betalen, waardoor u over meer cruciale informatie had beschikt? Of heeft het per definitie ook te maken met een gebrek aan kwantiteit en/of kwaliteit aan informanten, vanwege het feit dat het een

gesloten milieu is? Naast *human intelligence* bestaat er ook *social intelligence*. Is de *social intelligence*, bijvoorbeeld via sociale media, te weinig ontwikkeld, hoewel het de sokkel moet vormen om minder nood te hebben aan kwantitatieve menselijke informatie? Wat is het evenwicht tussen de middelen, de menselijke inlichtingen en de sociale inlichtingen?

Alain Winants: Als ik zeg dat het om een gesloten milieu gaat, dan bedoel ik daarmee dat er een evolutie werd vastgesteld in het terrorisme. Het is begonnen met zeer grote structuren, zoals Al Qaeda, met duidelijke leiders, duidelijke doelstellingen, duidelijke methodes en duidelijke doelwitten. Hoe groter een organisatie is, des te makkelijker valt ze te infiltreren. Hoe kleiner een organisatie is, hoe moeilijker dat wordt. Inzake het terrorisme werd vastgesteld dat er een evolutie plaatsgevonden heeft van Al Qaeda naar kleinere bewegingen, om uiteindelijk uit te komen bij kleinere cellen of in bepaalde gevallen zelfs bij zogenaamde *lone wolves*, personen die alleen handelen. Hoe kleiner de cel, hoe moeilijker het is om daarin te infiltreren. Daarenboven gaat het om mensen die vaak zelf radicaliseren. Zij hebben niet veel omgevingsfactoren nodig om te radicaliseren. Het kan volstaan om op het internet bepaalde chatrooms te bezoeken om te radicaliseren. Hoe kleiner het milieu, hoe meer gesloten het milieu, des te moeilijker is het om daarin bronnen te vinden die van enig nut kunnen zijn.

Ik heb daarstraks ook gezegd dat het niet alleen om middelen gaat, dat het niet alleen om geld gaat, dat het niet om personeel gaat. Het om alle drie, het gaat ook om een instelling ten opzichte van de inlichtingendiensten, dat men ietwat meer aandacht besteedt aan het werk van dergelijke inlichtingendiensten. Alle methodes waarover men nu beschikt, moeten samen gebruikt worden, complementair en met respect voor de verschillende finaliteiten.

Er werd gesproken over de sociale media. Er zijn inderdaad sociale media die toegankelijk zijn, maar de Veiligheid van de Staat beschikt niet over de mogelijkheid om al het personeel constant te gaan inzetten om Facebook te gaan bewaken, bijvoorbeeld. Dat is een van de redenen die mij ertoe hebben aangezet om te zeggen dat als u wenst dat wij het internet gaan monitoren, dat wij de sociale media gaan monitoren, er personeel nodig is om dit constant te kunnen doen. Er zijn immers inderdaad bepaalde sociale media waarop mensen zaken zetten die voor een inlichtingendienst van belang zijn.

20

19/10/2016

CRIV 54 E026

Het is echter wel zo dat in de gesloten wereld waarover wij hier spreken het gaat over welbepaalde sociale media, die met de huidige middelen van de Veiligheid van de staat niet toegankelijk zijn. Men moet dus ook investeren in ICT, in intrusies op het internet, om daartoe te kunnen komen.

Alles is echter complementair, HUMINT-methodes, social-mediamediothodes, BIM-methodes, ze moeten allemaal samen gebruikt worden. De voorkeur van een inlichtingendienst zal altijd blijven uitgaan naar menselijke bronnen, maar menselijke bronnen in dit milieu zijn zeer moeilijk te vinden.

Willy Demeyer (PS): Monsieur Winants, quel était votre sentiment quand vous étiez responsable dans ce secteur? On l'a dit, la radicalisation a trouvé son origine dans les prisons à une époque. J'aimerais connaître votre évaluation du protocole d'accord conclu entre la Sûreté de l'État et la Direction générale des établissements pénitentiaires en novembre 2006. Comment cela a-t-il fonctionné? Le cas échéant, quelles étaient vos propositions d'amélioration?

On a parlé de la circulation de l'information vers la Belgique avec la règle du tiers-service, du pays tiers. Dans la mesure où vous nous avez dit que la Sûreté n'est pas compétente pour le renseignement extérieur, comment faisiez-vous pour compenser les éventuelles lacunes dans le renseignement extérieur? Vous pouvez ne pas être compétent en la matière mais vous en avez besoin pour faire la connexion entre le renseignement intérieur et le renseignement extérieur. Cette frontière, même si elle est défendable, profite malgré tout aux malfaiteurs. Comment faisiez-vous pour compenser cet éventuel déficit?

Quelles étaient vos informations sur ces phénomènes internationaux à l'époque? Aviez-vous des collaborations avec des services de sécurité étrangers présents sur le terrain?

Alain Winants: Je suis d'accord avec vous pour affirmer que les prisons sont un environnement de radicalisation. Cependant, la radicalisation dont nous parlons ici était également active en dehors des prisons.

J'ai dit tout à l'heure qu'au sein de la Sûreté, on appelait cela la radicalisation de garage qui se faisait dans les arrière-cours entre personnes présentes sur internet qui se radicalisent chacune.

La Sûreté a naturellement eu son attention attirée par la nécessité d'avoir un protocole d'accord avec les prisons. Ce protocole a été conclu en 2006 et nous avons fait en sorte que les agents de la Sûreté puissent avoir un contact avec des personnes qui bénéficient d'une habilitation de sécurité au sein des prisons pour pouvoir recueillir des renseignements sur des phénomènes de radicalisation qui s'y déroulent.

Pour le renseignement extérieur, ce n'est pas parce qu'on n'a pas de compétences à l'extérieur qu'on n'avait pas de renseignements venant de l'extérieur. La Sûreté de l'État a des contacts avec une centaine de services. Comment recueillir ou récolter le renseignement qui concerne des faits qui se passent à l'extérieur de la Belgique? Par la collaboration avec ces services dont certains sont effectivement sur le terrain et dont la plupart – c'est la raison pour laquelle j'ai plaidé pour avoir la même chose du côté belge – ont des représentants ici, dans les ambassades respectives, qui sont des agents déclarés du service de renseignement du pays et qui sont en contact journalier avec les services belges. Nous avons ces contacts, ces contacts avec des personnes qui sont sur le terrain. Je vous rappelle, par exemple, que la Belgique a l'honneur d'avoir la première femme qui s'est fait exploser en Irak, Murielle Degauque. Par des renseignements que la Sûreté de l'État avait à l'époque, on a réussi à avertir les services compétents sur le terrain que le conjoint de Mme Degauque allait faire la même chose. En ayant pu avertir notre correspondant en question, ce danger a été éliminé. La Belgique a naturellement des contacts avec tous ces services, mais cela n'empêche qu'il serait fort utile d'avoir la même capacité de récolter du renseignement à l'extérieur et de placer des officiers du service dans des ambassades à l'extérieur.

Willy Demeyer (PS): Monsieur Winants, je vous remercie pour les réponses. Je reviens sur ma première question relative aux prisons. Je vous ai demandé si vous étiez satisfait. Vous nous avez expliqué comment vous travaillez, avec des personnes habilitées. Mais êtes-vous satisfait du résultat obtenu à l'époque? Avez-vous des suggestions à nous faire pour améliorer les choses?

Alain Winants: De manière générale, nous étions relativement satisfaits parce que non seulement cela nous donnait un accès aux personnes qui étaient emprisonnées, mais cela nous permettait également, par exemple, lors des fêtes religieuses

CRIV 54 E026

19/10/2016

21

dans certaines communes, de voir les prêcheurs qui venaient prêcher dans ces prisons.

Donc, c'est un système qui fonctionne, mais il faudrait faire en sorte qu'il y ait des personnes en possession d'une habilitation de sécurité qui puissent, à des intervalles réguliers, avoir des contacts avec la Sûreté. Le problème a été, au début, de trouver des personnes acceptant de se soumettre à une enquête de sécurité pour obtenir cette habilitation. Je crois que, vu la situation actuelle, il serait fort utile d'avoir des personnes qui aient ce genre d'habilitation et qui puissent informer les services de renseignement.

De **voorzitter**: Mijnheer Winants, namens de commissie dank ik u voor de open en directe wijze waarop u op de vragen van de commissarissen bent ingegaan.

Collega's, onze voormiddagvergadering kunnen wij hiermee besluiten. Wij zien elkaar terug om 14 uur voor een werkvergadering waar wij het plan van aanpak van onze experts zullen bespreken.

De openbare commissievergadering wordt gesloten om 12.10 uur.

La réunion publique de commission est levée à 12.10 heures.

CRIV 54 E027

24/10/2016

1

ONDERZOEKSCOMMISSIE TERRORISTISCHE AANSLAGEN

van

MAANDAG 24 OKTOBER 2016

Namiddag

COMMISSION D'ENQUÊTE ATTENTATS TERRORISTES

du

LUNDI 24 OCTOBRE 2016

Après-midi

**Hoorzitting over het luik
"veiligheidsarchitectuur" met mevrouw
Catherine De Bolle, commissaris-generaal van
de federale politie.**

**Audition sur le volet "architecture de
la sécurité" de Mme Catherine De Bolle,
commissaire générale de la police fédérale.**

De **voorzitter**: Collega's, wij verwelkomen in ons midden mevrouw Catherine De Bolle, commissaris-generaal van de federale politie. Ik zal u onmiddellijk uitnodigen om de eed af te leggen, mevrouw De Bolle. U weet dat wij als eerste luik de hulpverlening hebben onderzocht en dat wij ons als commissie in tweede instantie buigen over onze veiligheidsarchitectuur. Onze experts en de commissie hebben de verschillende diensten bevraagd. Wij hebben veel rapporten binnengekregen over wie wat gedaan heeft op basis van welke regelgeving en wie wat niet gedaan heeft. Vanaf eerstkomende woensdag zal ons dat brengen tot een bevraging, per dader, die werkelijk in de diepte zal gaan.

U weet, mevrouw De Bolle, dat in de voorbije weken een aantal collega's de revue gepasseerd is. Zij hebben de gelegenheid gehad een algemene toelichting te geven bij de manier waarop zij terugblikken op wat er op 22 maart in ons land is gebeurd. U weet dat de Veiligheid van de Staat, het federaal parket, het College van procureurs-generaal en het OCAD hier geweest zijn. Wij vonden het niet meer dan passend, billijk en rechtvaardig om ook het hoofd van de federale politie de kans te geven om "macro-economisch" haar visie te geven en op een aantal punten in te gaan, wat de politionele bevoegdheid betreft. Dat is de bedoeling van deze hoorzitting.

Ik heb u gezegd dat u de kans hebt om een inleiding te geven bij een aantal punten waarvan u vindt dat die belangrijk zijn om aan de commissie mee te delen. Vervolgens zullen wij de kans krijgen om u daarover verder te ondervragen. Wij

hebben van onze experts een tijdslijn gekregen. Het is dus niet zozeer de bedoeling dat u ingaat op de details, maar misschien kunt u toch wel verduidelijken waar de federale politie, waarvoor u de verantwoordelijkheid draagt, staat.

Mag ik u, vooraleer u start met uw uiteenzetting, vragen om de eed af te leggen?

Ik herinner er u aan dat conform artikel 4, § 1, van de wet van 3 mei 1880 op het parlementair onderzoek, gewijzigd bij wet van 30 juni 1996, de onderzoekscommissie alle in het Wetboek van Strafvordering omschreven onderzoeksmaatregelen kan nemen. Ze kan onder meer getuigen onder eed horen.

Alvorens u te vragen de eed af te leggen, wens ik de aandacht te vestigen op het laatste lid van artikel 8 van bovenvermelde wet, volgens hetwelk iedere getuige kan aanvoeren dat hij, door naar waarheid een verklaring af te leggen, zich zou kunnen blootstellen aan strafvervolging en derhalve getuigenis weigeren (zie ook artikel 14, 3, g van het internationaal verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten van 19 december 1966, bekrachtigd bij wet van 15 mei 1981).

Dat betekent dat u het recht heeft om te zwijgen wanneer u meent dat uw publieke verklaring later tegen u zou kunnen worden gebruikt in een strafvordering.

Ik wil er vervolgens nog de nadruk op leggen dat u, krachtens artikel 9 van dezelfde wet, voor valse getuigenis kan worden gestraft met een gevangenisstraf van twee maanden tot drie jaar en u voor een termijn van ten minste vijf ten hoogste tien jaar kunt worden ontzet uit het recht om te kiezen of verkozen te worden.

Ten slotte wijs ik u erop dat tengevolge van artikel 3 van voornoemde wet de geheimhouding van uw verklaringen niet is gewaarborgd tenzij het

gaat om verklaringen afgelegd tijdens een vergadering met gesloten deuren en waarvoor de commissie zich uitdrukkelijk heeft verbonden de geheimhouding in acht te nemen. Bovendien is ieder stuk dat u aan de commissie zou overleggen vatbaar voor openbaarmaking.

Na deze verduidelijking vraag ik u de eed af te leggen door de hand op te heffen en de volgende woorden te herhalen: "Ik zweer de gehele waarheid en niets dan de waarheid te zullen zeggen."

Mevrouw Catherine De Bolle legt de eed af.

Dan geef ik u graag het woord voor uw inleiding, mevrouw de commissaris-generaal.

Catherine De Bolle: Mijnheer de voorzitter, dames en heren commissarissen, geachte heren experts, dames en heren, eerst en vooral wil ik u danken voor uw uitnodiging om hier aanwezig te kunnen zijn om de federale politie als grote organisatie te kunnen toelichten.

Ik kan u uitleggen hoe wij als federale politie dagelijks werken om met een groot samenlevingsprobleem waarmee wij thans worden geconfronteerd en dat een veiligheidsprobleem geworden is, om te gaan. Ik zal mijn inleiding zo kort mogelijk houden. Ik heb geen powerpointpresentatie bij, omdat ik meen dat die geen meerwaarde biedt. Er werd u een overzicht overhandigd van mijn inleiding, zodat u mijn inleiding beter kunt volgen.

Mijn uiteenzetting bestaat uit de omschrijving van de bevoegdheden en de bedenkingen over spanningsvelden waarmee wij binnen de geïntegreerde politie geconfronteerd worden. Ook zou ik de vrijheid willen nemen om een aantal voorstellen te formuleren.

De federale politie is een onderdeel van de geïntegreerde politie, de politie op twee niveaus, namelijk de federale en de lokale politie. De federale politie bestaat uit een commissariaat-generaal en drie directies-generaal, een opsplitsing tussen de gerechtelijke politie, de bestuurlijke politie, de directie-generaal van de middelen en het commissariaat-generaal. De recente optimalisatiewet van 2014 herschikt of reorganiseert voornamelijk het niveau van het arrondissement dat meestal gelijkloopt met de provincie en de bevoegdheden en de verantwoordelijkheden van de commissaris-generaal.

Mijn verantwoordelijkheden, bevoegdheden en functiebeschrijvingen worden uitvoerig omschreven in de wettelijke en reglementaire bepalingen. Het is dan ook mijn plicht om mij daaraan strikt te houden als commissaris-generaal. De bevoegdheden van een commissaris-generaal liggen vooral op het strategisch-beleidsmatig vlak en worden uitgeoefend onder het gezag van twee ministers, de minister van Binnenlandse Zaken en de minister van Justitie.

De fundamentele opdrachten voor het commissariaat-generaal zijn de uitvoering van het politiebeleid, zoals dat is bepaald door de twee ministers, de voorbereiding en uitvoering van het NVP, het Nationaal Veiligheidsplan, het waken over een doeltreffende en doelmatige werking van de federale politie en ervoor zorgen dat de twee politieniveaus goed samenwerken.

De invulling van die bevoegdheden zie ik concreet als volgt en is als volgt concreet omschreven in de wet. Een commissaris-generaal heeft de dagelijkse leiding en staat in voor de coördinatie tussen de drie directies-generaal, want de leiding van de operationele directies-generaal, zijnde de gerechtelijke politie en de bestuurlijke politie, behoort tot de directeur-generaal.

Sinds de optimalisatiewet van 24 maart 2014 worden strategische beslissingen, niet alleen adviezen, genomen collectief door het directiecomité van de federale politie dat bestaat uit de drie directeurs-generaal en de commissaris-generaal. De beslissingen moeten genomen worden bij consensus. Wanneer wij in het directiecomité geen consensus bereiken over die strategische of beleidsmatige beslissingen, moeten wij naar de twee voogdijministers gaan om de *dissenting opinion* te laten kennen. Totnogtoe is dat in twee gevallen gebeurd.

De strategie wordt bepaald door het directiecomité en de uitvoering en vertaling van de strategie naar de directies-generaal gebeurt door mijzelf, door de commissaris-generaal, bij wijze van algemene strategische richtlijn, die ook genomen worden na advies van de bevoegde directie-generaal. In het kader van de gerechtelijke pijler vragen wij ook het advies van het College van procureurs-generaal. Zo is er in het bijzonder voor de gerechtelijke pijler een algemene richtlijn inzake operationele, politieke strategie met betrekking tot de algemene directie Gerechtelijke Politie van 11 december 2015.

Het directiecomité gaat dus niet over operationele,

CRIV 54 E027

24/10/2016

3

concrete, gerechtelijke of bestuurlijke dossiers.

De gevolgen van deze manier van werken is dat beslissingen bij consensus genomen worden. Enerzijds betekent dit dat erover gesproken is, dat er draagvlak is en dat de implementatie vergemakkelijkt wordt. Anderzijds brengt het met zich mee dat die een traagheid betekent in het nemen van beslissingen. De beslissingsbevoegdheid van de commissaris-generaal, van mezelf, blijft beperkt tot beslissingen van beleidsmatige aard.

Dat neemt niet weg dat ik de bevoegdheid heb om audits te laten doorvoeren, ofwel door de eigen interne auditdienst ofwel door de algemene inspectie. De beslissingen die genomen worden door de directies-generaal kunnen herroepen worden door de commissaris-generaal wanneer ze de coherentie binnen de federale politie schaden, wanneer ze de werking van een andere directie-generaal zouden benadelen, wanneer ze ingaan tegen het Nationaal Veiligheidsplan, uiteraard mits naleving van de prioriteiten die gesteld zijn door de gerechtelijke overheden en het geheim van het onderzoek.

Naast drie directies-generaal ben ik ook nog verantwoordelijk voor een aantal eigen directies en diensten. Drie directies, internationale politiesamenwerking, communicatie en welzijn op het werk, ressorteren onmiddellijk op het niveau van het commissariaat-generaal. Ik heb ook de leiding over de 13 directeurs-coördinatoren in de verschillende arrondissementen die verantwoordelijk zijn voor de politionele informatiehuishouding, het verlenen van operationele steun, bijvoorbeeld de inzet van de interventiekorpsen bij de lokale politiediensten, en administratieve steun aan lokale politie, de gerechtelijke directeur en andere diensten van de federale politie.

Wat de krachtlijnen betreft, die wij hanteren binnen de werking van de federale politie, wij laten ons leiden door de optimalisering van onze processen en onze werking, om die logischer en efficiënter te maken. Integriteit is een sleutelwoord in ons handelen. Samenwerking staat centraal, zowel nationaal als internationaal.

De optimaliseringsbeweging is gestart op vraag van de toenmalige minister van Binnenlandse Zaken. Wij zijn toen gestart met de werkgroep-Bruggeman, waarin de bestuurlijke en de gerechtelijke autoriteiten vertegenwoordigd waren. Wij hebben op 21 januari 2013 een rapport afgeleverd, dat uitgemond is in de wet van

maart 2014. De bedoeling van de optimalisatie was de basisfuncties van de federale politie te verbeteren, de overhead te verminderen, capaciteitswinst te genereren en die capaciteitswinst op het terrein in te zetten, in de gedeconcentreerde eenheden of de arrondissementen van de federale politie.

De oorspronkelijke voorstellen zijn voor een groot deel overgenomen in de optimalisatiewet van 2014. Op het gedeconcentreerde niveau, op het niveau van de arrondissementen dus, hebben wij voorzien in vier basisprocessen, die overal ingevuld moesten worden: de opdrachten bestuurlijke politie, de opdrachten gerechtelijke politie, het beheer en de analyse van de informatie en het beheer van de niet-operationele steun inzake personeel, logistiek, IT en financiën.

Het sleutelwoord in onze werking is, zoals ik heb aangehaald, "samenwerken". Hoe werken wij samen? Dat doen wij door te investeren in overlegorganen. Er zijn veel partnerschappen waarin de federale politie zich reeds lange tijd ingeschreven heeft. Voor de optimalisatiewet was een aantal van die overlegmomenten vrijwillig en afhankelijk van de goodwill van alle partijen, bijvoorbeeld het overleg met de lokale politie, vertegenwoordigd door de Vaste Commissie voor de Lokale Politie.

Sedert de optimalisatiewet, en omdat wij daarop echt hebben aangedrongen, hebben wij het coördinatiecomité voor de geïntegreerde politie opgericht, dat nu maandelijks bijeenkomt en zich buigt over alle domeinen die relevant zijn voor de politiewerking op lokaal en federaal vlak. Het is de bedoeling om zo veel mogelijk gemeenschappelijke adviezen te kunnen geven aan de ministers van Binnenlandse Zaken en Justitie. Wat wordt daar besproken? Het politieonderwijs, de rekrutering en selectie, pilootprojecten die wij kunnen opstarten, de verdeling van de capaciteit, het Nationaal Veiligheidsplan enzovoort.

Voor optimalisatie kwamen wij ook al informeel samen met het College van procureurs-generaal. Sedert de optimalisatiewet is dat overlegorgaan ook geëfficialiseerd in de wet en komen wij ook minstens twee keer per jaar samen, Coördinatiecomité Geïntegreerde Politie en College van procureurs-generaal, waar wij dan ook de gemeenschappelijke onderwerpen bespreken. Die instantie kan ook zogenaamde richtlijnen uitvaardigen voor de politiediensten. Komen daar ter sprake onder andere het nationaal veiligheidsplan, de antwoorden, die we zullen

geven op het nationaal veiligheidsplan, hoe zal de capaciteit verdeeld worden en de werking van de gerechtelijke pijler. De bezorgdheden van de lokale politie worden ook meegenomen. Bijvoorbeeld op een van de jongste vergaderingen hadden wij het over de problemen inzake beroepsgeheim in de lokale taskforces die bestaan op gedeconcentreerd niveau. Die twee overlegfora zijn voor mij essentieel, omdat die ons toelaten om onze capaciteit, die toch wel beperkt is, zowel voor de lokale als voor de federale politie, optimaal in te zetten en om een grotere operationele slagkracht te kunnen hebben.

Een andere essentieel overlegorgaan is de Federale Politieraad. Die bestond al en was al officieel een overlegorgaan voor de optimalisatiewet. In de Federale Politieraad vergaderen de bestuurlijke overheden, gouverneurs en burgemeesters, de gerechtelijke overheden, het parket-generaal, de federale procureur, de onderzoeksrechter en het parket van de procureur des Konings, de twee kabinetten Justitie en Binnenlandse Zaken en de Algemene Inspectie Lokale en Federale Politie. De Federale Politieraad is echt een zeer belangrijk orgaan, omdat alle partners in de veiligheidsketen elkaar daar ontmoeten en stelling kunnen innemen, de problemen bediscussiëren. Dankzij de oprichting van de Raad van Burgemeesters – ook zeer belangrijk om lokale voeling te hebben – denk ik dat de Federale Politieraad aan slagkracht zal winnen. De Raad van Burgemeesters is pas samengesteld. De eerste Federale Politieraad met een vertegenwoordiging heeft plaatsgevonden en ik denk dat wij daar echt een meerwaarde zullen hebben in de politieorganisatie. Het nationaal veiligheidsplan wordt bijvoorbeeld besproken in de Federale Politieraad.

Ten slotte hebben de ministers van Binnenlandse Zaken en Justitie mij aangesteld als voorzitter van het Comité van Inlichtingen en Veiligheid. Dat orgaan is opgericht is op 2 juni 2015. Wij buigen ons over adviezen, die wij geven aan de Nationale Veiligheidsraad in het kader van het veiligheidsbeleid in België. We staan ook in voor de opvolging van de prioriteiten die bepaald zijn door die Nationale Veiligheidsraad. Alle mensen die bezig zijn met inlichtingen- en veiligheidsdiensten, welke u hier al hebt zien passeren, zetelen in dat coördinatiecomité.

Op federaal niveau hebben wij dus heel veel overlegorganen. Ik heb de belangrijkste opgesomd.

Op arrondissementeel niveau is dat ook zo. De

dirco, die onmiddellijk afhangt van het commissariaat-generaal, is verantwoordelijk voor het houden van contacten met de lokale partners actief in de veiligheidsketen op het arrondissementeel niveau.

Zeer belangrijk op het arrondissementeel niveau is de werking van de lokale taskforces waarbij de directeur-coördinator voorzitter is en waarbij de FTF besproken worden op het lokaal terrein.

Die lokale taskforces vragen zeer veel inspanningen. De federale gerechtelijke politie van Brussel moet bijvoorbeeld aan elf lokale taskforces deelnemen. Dat is dus zeer arbeidsintensief en het zal nog veel arbeidsintensiever worden. Die lokale taskforces zijn nog niet zo lang opgericht. De intentie is om het steeds beter te doen.

Internationaal investeren wij ook. Het behoeft geen betoog dat de internationale context dagelijks onze werking op onze straten bepaalt. Vanaf mijn aanstelling in 2012 heb ik echt geïnvesteerd in internationale politiesamenwerking.

De directie Internationale Politiesamenwerking heeft naast beleidsvoorbereidend werk ook een operationele poot, de verwerking van de internationale politionele informatie. Daarvoor is een single point of contact in België opgericht. Men staat ook in voor de LO's, de aansturing van de liaisonofficiërs in het buitenland.

Internationaal hebben wij drie vertegenwoordigers bij Europol, twee bij Interpol, waarbij onlangs een van de twee benoemd is tot directeur Terrorisme bij Interpol.

Tevens ben ik lid van het Executief Comité van Interpol, waarmee ik mee de prioriteiten kan bepalen voor die organisatie. Dat gaat dan vooral over de integriteit van de gegevens, die zij krijgen en stoppen in hun databanken, de uitwisseling van informatie verbeteren en de prioriteit Terro uiteraard.

Die functie bij Interpol heb ik aangenomen. De voorwaarde was dat dat niet te veel van mijn tijd benam en dat is ook zo.

Dat is in het kort de aansturing en de leiding van de federale politie.

Er zijn wel een aantal spanningsvelden, waarmee wij te maken hebben door de organisatiestructuur, waarvoor men koos in België.

CRIV 54 E027

24/10/2016

5

Het is een overheidsgerichte structuur, waarbij de politie is opgedeeld in lokaal en federaal, in bestuurlijke en gerechtelijke politie apart. Die organisationele en functionele opsplitsing in bestuurlijke en gerechtelijke politie maakt ons het leven niet altijd gemakkelijk. Voor ons zou het gemakkelijk zijn dat de informatie die wij krijgen, door een iemand te kunnen laten bekijken en dat wij complementair en continu met die informatie verder kunnen gaan.

In het optimalisatierapport hadden wij ook voorgesteld om op gedeconcentreerd arrondissementeel niveau te werken met één directeur. Dit had eigenlijk als hoofddoel om de split tussen bestuurlijk en gerechtelijk te laten wegwerken en om meer informatiegestuurd te kunnen werken en in een globale aanpak van het fenomeen te kunnen voorzien, omdat men nu binnen de politie, ingebouwd in de structuur, de split nog altijd heeft, en men echt coördinerende inspanningen moet doen om een fenomeen integraal en geïntegreerd aan te pakken vanaf preventie tot repressie. Binnen de lokale politie is die split niet voorzien.

Tweede spanningsveld in onze dagelijkse werking, waarmee wij echt worden geconfronteerd, is de geïntegreerde politiewerking die onder druk staat. Dat is een permanent aandachtspunt voor ons. Wij worden thans geconfronteerd met een zeer zware operationele druk — de migratie, de terrorismedreiging, de gevangenisstakingen — en wij hebben te maken met een zeer zware en moeilijke budgettaire omgeving. In die omstandigheden is het dikwijls moeilijk om de solidariteit tussen de verschillende politieniveaus te behouden. De federale politie kampt met ernstige personeelstekorten, de lokale politie stelt hoge eisen ten overstaan van de federale politie en het is niet altijd mogelijk om daar een positief antwoord op te geven. Het systeem van de onderlinge solidariteit tussen de verschillende politiezones staat onder druk en wij zijn samen met de lokale politie de omzendbrief — MFO2 in ons jargon — aan het herbekijken, om constructieve voorstellen te doen naar de minister om die omzendbrief aan te passen en om dat solidariteitsmechanisme aan te passen.

Een derde spanningsveld waarmee wij worden geconfronteerd is over- en underpolicing. Wat bedoel ik daarmee? Te veel of te weinig naar kwaliteit en kwantiteit van politie. Het is zeer belangrijk dat wij steeds blijven zoeken naar het evenwicht tussen preventie en repressie. Het is zeer belangrijk dat wij blijven investeren in

community policing, omdat volgens mij dat absoluut noodzakelijk is om op lange termijn echte antwoorden te bieden aan de problematiek van radicalisme, deradicalisering en terrorisme. Wij moeten er ons altijd van bewust zijn dat wij die balans moeten in evenwicht houden. Community policing bestaat wel degelijk uit verschillende pijlers, maar voorziet ook dat echt een politioneel of justitieel antwoord moet gegeven worden op het einde van de keten, om de keten geloofwaardig te houden.

De rol van de politiemens als onderdeel en integrerend deel van de samenleving is essentieel. Bijvoorbeeld in het kader van het Kanaalplan hier in Brussel hebben wij een verdubbeling van het aantal wijkagenten voorzien, omdat wij menen dat de kennis van het terrein essentieel is om dergelijke problematiek, waarmee wij vandaag worden geconfronteerd, te blijven aanpakken. De partner in de veiligheidsketen is de politiemans, naast andere instanties, zoals onderwijs, welzijnswerker, straathoekwerker, integratie, deradicaliseringsambtenaar, werkloosheidsambtenaar en dergelijke.

Naast die spanningsvelden, verbonden aan de bevoegdheden van de politie, zijn er spanningsvelden, die ik u niet wil onthouden, voor de volledige werking van de geïntegreerde politie, het personeel en de motivatie van het personeel, sleutelfactor in de bestrijding van de criminaliteit.

Eerst en vooral wil ik het kort hebben over het welzijn op het werk. Wij stellen vast dat politiemensen in dreigingsniveau 2 zitten, de algemene dreiging van het land is dreigingsniveau 3. Ik begrijp perfect de beslissing van het OCAD om dreigingsniveau 2 te voorzien voor de politiemensen. Maar ook politiemensen hebben het moeilijk om te begrijpen dat het dreigingsniveau 3 is voor het algemeen en dreigingsniveau 2 voor de politiemensen.

De politiemensen voelen zich bedreigd en zij voelen zich minder veilig. Als werkgever moeten wij daarvoor permanent oog hebben. Wij investeren in bijkomende beveiligingsmaatregelen voor onze politiemensen. Onze politiemensen kunnen met meerderen tussenkomsten doen, het materiaal en de beschermingsmaatregelen worden aangepast. Sedert de geweldplegingen in Schaarbeek en Charleroi vragen zij steeds bijkomende bescherming. Het feit dat een politiemans in Frankrijk samen met zijn vrouw in zijn eigen huis is aangevallen door een geradicaliseerde persoon, laat natuurlijk ook sporen na bij onze Belgische politie.

Wij moeten er natuurlijk voor zorgen als werkgever dat dit onze politieorganisatie niet lamlegt. Wij kunnen ons niet verstoppen als politiemensen. Wij moeten ervoor zorgen dat de beschikbaarheid en de bereikbaarheid van ons politiepersoneel gewaarborgd blijft om de politiezorg te bieden aan de samenleving die de samenleving verdient. Iedereen die bij de politie werkt, weet dat het beroep niet evident is, weet dat het een zwaar beroep is en weet dat het een beroep is dat risico met zich meebrengt. Wij moeten ervoor zorgen dat wij de opdracht blijven uitoefenen.

Zelf neem ik permanent maatregelen vanuit de dienst Welzijn op het Werk, waarvoor ik verantwoordelijk ben. In bepaalde periodes stellen wij bijvoorbeeld het stressteam ter beschikking van bepaalde diensten en eenheden, permanent, waar de politiemensen dan kunnen langsgaan of een afspraak maken om in psychosociale begeleiding te voorzien.

Het tweede probleem, het tweede spanningsveld met personeel en motivatie, is of er een vertrouwenscrisis is. Politiemensen vragen zich dat af. Door mijn regelmatige contacten in het kader van het welzijn op het werk, met de chercheurs, ervaar ik dat de stress van deze medewerkers zich niet beperkt tot het voeren van de delicate onderzoeken en de hiervoor geleverde grote inspanningen. De stress heeft ook te maken met het feit dat zij aanslagen niet hebben kunnen voorkomen.

Hun stress wordt ook veroorzaakt omdat zij zich niet enkel kunnen focussen op de onderzoeken, hun kerntaak, met name de daders voor de rechtbank brengen en het voorkomen van aanslagen. Aangezien zij zelf het voorwerp uitmaken van een onderzoek, dienen zij regelmatig hun onderzoek te onderbreken om bewijsmateriaal aan te leveren en om gehoord of verhoord te worden. Geen enkele onderzoeker binnen de federale politie heeft problemen met de controle op de politiediensten, maar gelet op de permanente dreiging en de bezorgdheid om aanslagen te vermijden, wordt dat als zeer belastend ervaren door ons personeel.

Iedere onderzoeker in gelijk welk domein zal trouwens kunnen bevestigen dat de retroactieve evaluatie van een onderzoek bijzonder gemakkelijk zou kunnen zijn. Wanneer die onderzoeken dan nog geheel of gedeeltelijk uitlekken in de pers, voelen zij zich als aangeschoten wild en dreigen zij veel van hun

motivatie en idealisme te verliezen. Ik stoor mij zelf bijzonder aan de artikels die over hen in de pers verschijnen en waarin zij als onbekwaam bestempeld worden. Ik refereer hier aan de recente perslekken over een vertrouwelijk rapport van het Comité P. Dat rapport was nog niet in het bezit van de federale politie. Bij dezen vraag ik ook om in het bezit te worden gesteld van dat rapport.

Sommige artikels in de Belgische pers staan in schril contrast met wat wij nationaal en internationaal horen over de werking van de Belgische politiediensten. Bijvoorbeeld, de baas van de FBI liet zich vorige week nog zeer lovend uit over het werk van de Belgische speurders, met wie hij trouwens samenwerkt in het kader van een *joint investigation team*.

Het klopt dat er steeds controle op het politiewerk moet plaatsvinden, zeker in het geval van de aanpak van radicalisme en terrorisme. Alleen vind ik het spijtig dat de controles gecibleerd zijn op één activiteit binnen de veiligheidsketen, waar alle betrokken partijen die in de dossiers geïntervenieerd hebben, gecontroleerd zouden moeten worden.

De directeurs-generaal en ikzelf worden geconfronteerd met de permanente bezorgdheid om ons personeel gemotiveerd te houden. Er zijn geen duizenden leden binnen de politie die terrorismeonderzoek aankunnen. Het is een bijzondere specialiteit. Niet elk politielid is ervoor geschikt. Het duurt een hele tijd vooraleer iemand die materie beheerst. Wij moeten vertrouwen hebben in de politiemensen. Wij moeten hen steunen en wij moeten ervoor zorgen dat zij met elkaar blijven werken, elkaar blijven vertrouwen en ook in partnerschap werken met onder andere de Veiligheid van de Staat, de ADIV en buitenlandse politiediensten.

Om al deze redenen kijk ik met ontzettend veel vertrouwen uit naar de resultaten van uw commissie. Bovendien kan ik u zeggen dat ik zelf een onderzoek bevolen heb bij de dienst Intern Toezicht van de federale politie naar de feiten die door premier Erdogan naar buiten zijn gebracht in maart, kort na de aanslagen.

Een ander spanningsveld waarmee wij worden geconfronteerd is de personeelstoestand van de federale politie. Wij hebben een personeelsbestand dat is berekend op de uitvoering van een aantal opgelegd opdrachten. Dat bestand bedraagt 13 500 man. Vandaag beschikken wij over 11 000 medewerkers. De

CRIV 54 E027

24/10/2016

7

besparingsmaatregelen sinds 2007 hebben ervoor gezorgd dat ons personeelsbestand zwaar ingekrompen is.

Momenteel kampt de federale politie met een personeelsdeficit van 14,1 %. Voor het operationeel kader is dit 15,1 %.

Het huidig deficit aan personeel laat niet toe om alle opdrachten in te vullen. Dit zal zeker ook niet het geval zijn in 2019 wanneer alle besparingsmaatregelen zouden worden doorgevoerd, want dan stevenen wij voor het operationeel kader af op een tekort van 24 %. Dat betekent dat 1 op 4 weg is.

Die 24 % heeft alleen betrekking op de eenheden die thans niet als prioritair zijn beschouwd, want in 2015 en 2016 zijn bijkomende kredieten ter beschikking gesteld voor de invulling van 1 229 mensen in eenheden die rechtstreeks betrokken zijn bij terrorisme, grenscontrole en steuneenheden. Dit maakt dat andere niet-prioritaire eenheden, bijvoorbeeld de kustdiensten, de wegpolitie, de interventiekorpsen, onderhevig blijven aan de besparingsmaatregelen. Dat zal een impact hebben op de uitvoering van het Nationaal Veiligheidsplan en de routineopdrachten waarmee wij vooralsnog zijn belast.

In ieder geval moeten wij op korte termijn een oefening maken waarbij de beschikbare capaciteit verdeeld wordt over de bestaande functies, rekening houdend met de te bepalen prioriteiten en rekening houdend met de werklast.

De actuele toestand, waarbij ik iedere week vragen krijg om een of ander deficit in een of andere eenheid in te vullen, is dus onhoudbaar, niet beheersbaar en creëert valse verwachtingen die niet kunnen worden ingevuld.

De getroffen eenheden raken gefrustreerd en brengen geregeld hun ongenoegen en onbegrip over.

Het vijfde spanningsveld is de judiciarisering. Alles is tegenwoordig gerechtelijk. Hoe komt dat? Iedereen zet zijn paraplu open. Het minste feit dat men vaststelt, wanneer er nog geen sprake is van een strafrechtelijk feit, zal tot gevolg hebben dat er toch een gerechtelijk stuk wordt gemaakt. Meestal is dat een proces-verbaal. In het kader van radicalisme of terrorisme gaat dat pv naar de gerechtelijke diensten belast met die fenomenen, die daardoor overspoeld worden, een probleem hebben met het stellen van prioriteiten en verdrinken in het werk. De judiciarisering en de

infobesitas zijn op dit moment grote uitdagingen.

Het zesde spanningsveld gaat ook over kredieten, op het gebied van werking en investering. Ook daar zijn de kredieten sinds 2007 in dalende lijn. In 2014 waren wij aanbeldend op het punt waarbij wij met de beschikbare kredieten onze normale afschrijvingen niet meer konden vervangen, waardoor wij dus materiaal langer in dienst hebben gehouden, maar vanaf 2015 is de situatie verbeterd, door de interdepartementale kredieten waarin voorzien is in het raam van terrorismebestrijding en cybercrime. Is ons probleem daarmee opgelost? Neen. Hebben wij stappen vooruit gezet? Ja, maar vooral in de eenheden die gelinkt zijn aan terrorisme en cybercrime.

U herinnert zich waarschijnlijk dat de mensen van de speciale eenheden afgedankte wapens van de Nederlanders moesten gebruiken om te kunnen tussenkomen in Verviers. Die situaties hebben wij niet meer. Wanneer wij naar het buitenland gaan, zal het zijn om zeer specifiek, zeer duur en zeer uitzonderlijk materiaal te gebruiken. De lijst van het basismateriaal dat men kan verwachten en waarmee de speciale eenheden uitgerust moeten zijn, is ingehaald.

Nog een spanningsveld waarmee wij worden geconfronteerd – ik kan daarvoor verwijzen naar de uiteenzetting van collega Wim Liekens hier in dit forum – is de informatiehuishouding. Wij staan voor grote uitdagingen bij het verwerken van alle informatie die wij binnenkrijgen in het kader van radicalisme en terrorisme. Een sterk punt in België is het totaalconcept van de Algemene Nationale Gegevensbank, waarin de juiste informatie op het juiste moment verwerkt bij de juiste persoon zou moeten terechtkomen. Elke politieambtenaar voert en gebruikt die databank. De opgeslagen gegevens zijn gevalideerd. De zwakke punten zijn onder meer de zeer oude technologie. Oud is relatief, maar in IT is 1985 oud.

Er is een overvloed aan informatie, waarop het systeem niet is geconcipeerd. Wij hebben, in uitvoering van het vorige Nationaal Veiligheidsplan een totaalconcept voor iPolice uitgewerkt.

Indien u het goedvindt, zou ik tot een aantal algemene aanbevelingen willen overgaan.

De aanpak van radicalisme en terrorisme moet een volledig ketengerichte aanpak blijven of worden. Er kunnen nog veel inspanningen gebeuren. Een en ander is zeker niet alleen de taak van de politie. De capaciteit enkel bij de

federale gerechtelijke politie verhogen, zal niet de oplossing zijn voor de aanpak van radicalisme en terrorisme. Er moet ook worden geïnvesteerd in onze inlichtingendiensten. Het aantal gespecialiseerde onderzoekers moet stijgen. Een sterk ingebedde lokale politie is essentieel in de aanpak van het fenomeen.

Volgens ons moeten in de onderzoeken sowieso blijvend prioriteiten worden gesteld. Een nulrisico bestaat niet. Wij hebben te maken met *lone wolves*, met gestructureerde aanvallen en met heel snelle radicalisatie.

De nood aan investeren in andere criminele fenomenen blijft bestaan en mag zeker niet over het hoofd worden gezien. In het kader van het Kanaalplan wordt ook op economische en financiële criminaliteit en op valse documenten gewerkt.

Specifiek voor de politie blijft de scheiding bestuurlijke en gerechtelijk nefast. Nieuwe wegen van aanpak moeten worden gezocht.

Het realiseren van het IT- en informatiebeheersconcept is noodzakelijk voor de hele geïntegreerde politie. Sleuteldiensten voor de verwerking van informatie zouden 100 % bemand moeten kunnen zijn. Ik denk daarbij aan het internationale *single point of contact* en aan de communicatie- en informatiecentra op gedeconcentreerd niveau.

De besteding van de ons toegestane kredieten verloopt heel moeilijk, zowel op het vlak van aankopen als op het vlak van rekruteringen van personeel. Er zou moeten worden gezocht naar een soepeler systeem dat de besteding van de kredieten vlotter en sneller toelaat.

Optimalisatie en capaciteitswinsten binnen de geïntegreerde politieorganisatie moeten een blijvend aandachtspunt zijn en moeten wij te allen tijde meenemen, wanneer wij nadenken over outsourcing, statuten en het herzien van onze processen. Onderlinge steun- en coördinatiemechanismen tussen de lokale politie en de federale politie zouden moeten worden bijgestuurd om de solidariteit en het geïntegreerd model te behouden.

Als algemeen besluit wil ik u graag het volgende zeggen. Met de opgesomde spanningsvelden moet ik dagelijks rekening houden in de werking van de federale politie. Ik heb u deze voorgelegd voor uw overweging. Dit betekent niet dat ik pleit voor nog eens een grote, revolutionaire

politiehervorming. Boven een mogelijke aanpassing van de bestaande structuren verkies ik een grondige, maar geleidelijke aanpassing van de bestaande werkprocessen. Ik zeg dit vanuit mijn grote bezorgdheid voor de samenleving, de politiemensen en de politieorganisatie. Ik denk dat, in dit moment van serieuze dreiging, stabiliteit en continuïteit moeten kunnen worden gewaarborgd.

Onze drie werven waarmee het directiecomité van de federale politie dagelijks te maken heeft, zijn eerst en vooral het maximaal blijven inzetten op de veiligheid van de bevolking. Dit vraagt veel capaciteit en vernieuwde veiligheidsconcepten, maar we moeten daar blijvend op inzetten.

Ten tweede, de informatiehuishouding. Hoe gaan we om met geclassificeerde informatie? Wat is de relatie tussen geclassificeerde informatie en politionele informatie? De informatiehuishouding is essentieel. De verouderde middelen beantwoorden niet meer aan het behandelingen van de massa data die wij dagelijks binnen krijgen.

Ten derde, in samenspraak met het College van procureurs-generaal moeten wij komen tot een duidelijke, coherente bevoegdheidsafbakening tussen het centrale niveau en het gedeconcentreerde niveau van de federale gerechtelijke politie.

Mijnheer de voorzitter, ik zou het hier bij willen laten. Ik stel mij ter beschikking voor het beantwoorden van vragen.

De voorzitter: Mevrouw de commissaris-generaal, bedankt voor uw inleiding. Sta mij misschien toe om bij wijze van algemene opmerking te zeggen dat wij een politiehervorming hebben meegemaakt die geboren is uit de schoot van een van de vorige onderzoekscommissies, op een ogenblik dat België zich de vraag stelde hoe het zat met lokale politie, rijkswacht en gerechtelijke politie. Wij hadden namelijk vastgesteld dat die verschillende diensten onvoldoende met mekaar samenwerkten. Wat ik nu zeg, is een understatement.

Wij hebben de geïntegreerde politie gecreëerd en die heeft een aanzienlijke meerkost met zich meegebracht voor alle overheden.

We worden aan de ene kant voorgesteld als een land dat eigenlijk per capita het hoogste aantal politie-inspecteurs of agenten kent en aan de ander kant hebben we voor u en met u opnieuw

CRIV 54 E027

24/10/2016

9

mensen de revue zien passeren die zeggen dat er een schrijnend tekort is aan mensen en aan middelen. U wijst op inspanningen, budgettaire, die gebeurd zijn sinds 2007-2008, niet toevallig ook de financiële crisis die op dat ogenblik in alle landen van de Europese Unie en daarbuiten toch wel wat gevolgen heeft gehad. Maar hoe kunnen we die twee nu met elkaar rijmen, als men zegt aan de ene kant dat er een flagrant tekort is aan mensen en middelen en dat er meer geïnvesteerd moet worden terwijl men globaal toch ziet dat alle overheden geconfronteerd zijn met aanzienlijke meeruitgaven? Vindt u dat binnen die globale dotaties die ter beschikking zijn er niet meer kan geschoven of herschikt worden op basis van prioriteiten? Is het met andere woorden volgens u toch een vraag naar altijd maar meer middelen, meer mensen?

Een vraag die daarbij aansluit is wat uw impact is als commissaris-generaal om die mensen te kunnen zetten op de plaatsen waar zij effectief ook nodig zijn. Criminaliteit is immers een evolutief iets en prioriteiten evolueren. Alles staat nu in het teken van terro. Dat kan binnen twee jaar iets helemaal anders zijn. Maar waar is dan de flexibiliteit van zo'n organisatie om te zeggen dat op basis van de wijzigende prioriteiten er kan geschoven worden in plaats van – ja, dat moet mij toch een beetje van het hart hoor – de vraag naar altijd maar meer? Vraag het nu aan alle burgemeesters van het land, vraag het nu ook aan alle ministers van Binnenlandse Zaken, er is eigenlijk soms wat minder stijging geweest maar de budgetten zijn altijd maar gestegen. In verhouding tot andere landen van Europese Unie hebben we het hoogste aantal mensen per capita. We hebben van verschillende diensten gehoord dat ze een schrijnend tekort hebben aan middelen. Is er dan een gebrek aan management? Is er iets in de wetgeving waardoor u zegt dat u als commissaris-generaal onvoldoende kunt wegen, dat u onvoldoende beslissingsbevoegdheid hebt? Dat moet mij toch even van het hart en daar zou ik willen dat u misschien eerst eens even op ingaat. Dan geef ik verder het woord aan de commissie.

Catherine De Bolle: Mijnheer de voorzitter, dank u voor de vragen.

Binnen de federale politie en bij uitbreiding binnen de geïntegreerde politie zijn er twee bewegingen lopende, die de bedoeling hebben om capaciteit te optimaliseren en capaciteit meer te oriënteren naar de operationele eenheden. Enerzijds is dat de optimalisatieoefening. Dat is een beweging, die ingezet is in 2012 en die eigenlijk permanent is en

waaraan zeer veel initiatieven getoetst worden. Dan hebben we de beweging van de kerntaken, waarbij we zullen definiëren wat de kerntaken zijn waarvoor de politiediensten moeten instaan en wat de samenleving verwacht van een politieorganisatie.

In het kader van de optimalisatie zijn we gegaan voor de federale politie naar een schaalvergroting, hetgeen overheadbesparing met zich heeft meegebracht. In het kader van de optimalisatie zijn we ook gegaan naar een deconcentratie van de operationele mensen. Dus de politiemensen die eigenlijk vroeger in Brussel op burelen zaten, die zijn met 1 700 man verschoven naar het gedeconcentreerd niveau. 1 700 man zeg ik u: 1 700 lege stoelen. Er was een groot personeelsdeficit binnen de federale politie, dus de oefening met de verschuiving van capaciteit is dikwijls ook wel een theoretische oefening, maar wij doen toch wel inspanningen in de toekomst om mensen naar die operationele eenheden te doen vertrekken.

Voor die optimalisatie werken wij in zes fases. Wij zitten nu in fase vier. Wij hebben net, sedert 1 september, de ronde achter de rug waarbij we dus de interne heroriëntering hebben kunnen organiseren. Dat was een eenmalige toestemming die we daarvoor bij wet gekregen hebben, onderhandeld met de vakbonden, waarbij we een mobiliteit intern de federale politie mochten organiseren. Immers, het verschuiven van mensen binnen de geïntegreerde politie verloopt altijd tussen de lokale en de federale politie. Je kan niet verschuiven in één korps. Door de optimalisatie hebben we dat wel kunnen doen, met alle rechten daaraan verbonden. Dat betekent ook dat we mensen gewoon intern binnen de federale politie niet kunnen verplaatsen, bijvoorbeeld iemand die vandaag motard is, kan morgen niet zomaar terrorismespeurder zijn, omdat daar brevetten aan verbonden zijn. Die moeten via mobiliteit eigenlijk van plaats veranderen.

Interne mobiliteit is nu toegestaan. Vandaar zijn wij ook gezakt in ons deficit na die vierde fase, omdat wij ook van de inspecteur van Financiën de toelating hebben gekregen om de mensen die op de reservebank zaten, in de politieorganisatie te laten meedingen voor effectieve plaatsen binnen de organisatie.

Terwijl vroeger het KB over de verdeling van het personeel binnen de politie zeer strikt georganiseerd was, hebben wij dat ook gewijzigd naar een algemeen KB op het niveau van de

directie. Een directie heeft recht op zoveel man, maar iedere directeur-generaal en directeur heeft nu wel de mogelijkheid om zijn eigen interne organisatie jaarlijks te herbekijken, na overleg met de vakbonden welteverstaan, waarbij hij flexibiliteit moet creëren. Wanneer hij vandaag moet investeren in pedofilie en morgen in terrorisme, kan hij zijn speurders gemakkelijk wijzigen via een intern reglement om dan de plaatsen in mobiliteit open te stellen. Vandaar heb je meer flexibiliteit dan vroeger.

Is de flexibiliteit compleet en beantwoordt die volledig aan onze noden? Absoluut niet. Organisatorisch bekeken is het statuut enorm geschreven op het belang van het individu. Het is het individueel personeelslid, dat kiest waarnaar hij mobiliteit zal maken, maar het is wel zo dat wij de plaatsen openzetten in prioritaire eenheden die samen met de ministers worden bepaald.

Wat de kerntaken en de afschaffing van een aantal taken betreft, de drukkerij binnen de politiediensten bestaat bijvoorbeeld niet meer. Wij doen nu een beroep op de drukkerij van de FOD Financiën. Het aantal mensen dat op de paarden rijdt, is verminderd. Zo zijn er 20 maatregelen genomen die een beperking van de capaciteit moeten meebrengen.

De terrorismespeurders zijn gespecialiseerd. Door de toevloed aan informatie daar moeten wij daarin bijkomend investeren. De invulling van de diensten van terrorisme zijn een tijd geleden gebeurd met het halen van mensen uit de federale politie, omdat er onvoldoende kredieten waren om plaatsen in echte mobiliteit open te stellen met het risico dat mensen van de lokale naar de federale politie zouden kunnen komen waarvoor geen kredieten waren.

Dat betekent dat de aanpak van andere fenomenen daaronder lijdt.

Het is altijd gemakkelijk om te beweren dat België een hoog aantal politiemensen telt. Volgens mij moeten vooral de taken en de opdrachten van de politiediensten bekeken worden. Wij hebben ook een zeer specifiek model van geïntegreerde politie, gestructureerd op twee niveaus. Dat heeft als voordeel dat de lokale korpsen dicht bij de lokale bevolking staan, wat mogelijkheden schept in het leggen van contacten met de lokale bevolking en om een link te behouden. Dat is natuurlijk duur. Er bestaan 189 politiezones, vrij veel voor een land van geringe grootte als België.

Aangaande de federale politie kan ik verwijzen

naar een tabel in de documenten die ik overhandigd heb, waarin u het verschil ziet tussen de theoretische basis en de werkelijke invulling. Het ontbreekt ons binnen de federale politie aan 2 000 personeelsleden. Wij zijn berekend op een capaciteit van 13 500 mensen. Door de IDP-kredieten ziet u de personeelsaantallen opnieuw stijgen, waardoor we verderop in de tabel weer op een normaler niveau uitkomen. Wanneer wij geen IDP-kredieten zouden hebben en moeten besparen, dan zouden wij tot een vierde verliezen.

Nu bespreek ik de werkings- en investeringskredieten. U ziet een piek voor de werkingskredieten in 2008. Vanaf dan ziet u een daling. Opnieuw gebeurt er een inhaalbeweging door de IDP-kredieten, zeker in de fenomenen waarin wij het nu moeilijk hebben als samenleving.

Inzake de investeringskredieten ziet u een spectaculaire stijging dankzij de kredieten voor terrorismebestrijding, grensbewaking en dergelijke, en de investeringskredieten worden momenteel geherevalueerd.

Tussen 2007 en 2014 zijn de investeringskredieten gedaald met 58 %. De werkingskredieten zijn tussen 2007 en nu gedaald met 15 %. Dat heeft natuurlijk gevolgen. Inzake communicatie zijn er minder radio's per groep. Er zijn abonnementen opgezegd. De IT-structuur kon enkel onderhouden worden, maar er werd niet in IT geïnvesteerd. Veel materiaal, onder andere voertuigen, werd niet meer gerepareerd en stond gewoon aan de kant. Het ontbrak ook aan de mogelijkheid tot het inhuren van diensten, bijvoorbeeld voor de bewaking van onze eigen gebouwen.

Ik weet niet of dat voldoende is?

Laurette Onkelinx (PS): (...)?

De **voorzitter**: Dat wou ik net vragen. Ik wou u vragen om de uiteenzetting die u in extenso hebt gehouden, ter beschikking te stellen van de commissie. Als ik het goed begrepen heb, hebben wij een inhoudstafel gekregen om uw exposé te kunnen volgen. De slides waarvan u gebruikmaakt en die de evolutie tonen van de kredieten, jaar per jaar, zijn uiteraard ook ter beschikking van de commissie.

Ik behoud mij de mogelijkheid voor om op het einde nog even terug te komen, maar het komt mij nu toe de commissie het woord geven. De commissarissen zullen ongetwijfeld de vragen aanvullen, die ik al gesteld heb.

CRIV 54 E027

24/10/2016

11

Willy Demeyer (PS): Monsieur le président, je voudrais tout d'abord remercier Mme la commissaire générale pour son exposé à la fois précis et complet. Mais je voudrais l'interroger, revenir sur l'état de la police tel qu'elle le perçoit, sur la capacité et l'affectation de moyens, et plus largement, sur le modèle de notre police.

Tout d'abord sur l'état des policiers: nous sommes confrontés à des témoignages et à des éléments qui nous montrent le *burn out* qui est présent dans les troupes. Malheureusement, aussi, les suicides, qui sont la forme ultime de cet épuisement. Il est deux fois plus élevé qu'au sein de la population belge qui a déjà un taux élevé, déplore le président du SLFP Police. Le même constat est fait du côté de la CGSP, par M. Eddy Quaino.

Pouvez-vous, indépendamment des considérations générales que vous avez données sur vos difficultés, venir d'une manière plus précise sur ce phénomène-là, et nous dire comment vous voyez la manière de lutter contre cela, puisque nous en avons la responsabilité?

J'aimerais aussi venir un peu plus particulièrement sur la PJF de Bruxelles où nous avons des éléments plus précis, avec le nombre d'heures supplémentaires par unité, entre 100 et 200 heures par personne. La durée de la pression depuis plusieurs mois, la pression psychologique, aussi, par rapport au fait d'être à l'épicentre de la problématique qui nous occupe. Et vous avez également dit que le jugement qui était posé sur ces membres du corps de police était difficile à tenir. Donc là, j'ai les mêmes questions. Avez-vous un plan d'action particulier ou des considérations particulières à donner, pour ceux qui sont à l'épicentre des difficultés?

En ce qui concerne la capacité et l'affectation des moyens, vous n'êtes pas la seule à nous dire que les moyens manquent dans certains cas, puisque les rapports des Comité R et Comité P montrent des difficultés à cet égard. Notre collègue Dallemagne nous disait que seuls 68 millions étaient à disposition des services sur les 400 millions promis. Qu'en est-il? Qu'avez-vous vu arriver concrètement à l'heure où nous sommes? Pouvez-vous formuler des propositions sur des manières plus rapides d'engager l'argent quand il est disponible? Quelles sont vos difficultés à cet égard et comment pouvons-nous vous aider?

Les procédures sont-elles trop lourdes? Les critères d'affectation sont-ils trop restrictifs et quelles sont vos difficultés à cet égard?

Vous avez abordé votre vision, que je connais puisque nous avons eu l'occasion d'en parler, d'une police intégrée à deux niveaux qui embrasse l'ensemble des problèmes, de la prévention à la répression. Mais vous nous avez aussi indiqué que vous devez travailler en fonction des priorités. Vous nous avez indiqué que certains services n'étaient pas suffisamment pourvus pour l'instant. Pour connaître votre vision, que je partage, de l'organisation de la police, que devons-nous faire et quels services doit-on prioritairement remplir à nouveau puisque les priorités sont sur le terrorisme et que d'autres services sont dégarnis? Où croyez-vous qu'il y a une difficulté dans les services non affectés au terrorisme, difficulté qui pourrait occasionner des problèmes à moyen terme?

Le troisième champ de préoccupation est le modèle de police. Je ne veux pas vous mettre en difficulté sur un plan qui pourrait être qualifié de politique, mais on peut avoir plusieurs visions des services de police. On peut avoir une police qui est plus guidée par le marché et un modèle plus participant, avec une police de proximité. Nous avons pour l'instant un modèle qui est mis en place avec, à la fois, les tâches clés et la privatisation de tâches policières. Sans dire qu'on ne peut pas aller dans le sens de certaines tâches qui seraient déléguées à d'autres, le modèle qui est celui de ma formation politique est fortement ancré dans le *community policing*, la police de proximité.

Pourriez-vous nous donner votre sentiment plus précis quant à l'un ou l'autre de ces modèles à propos de la lutte contre le terrorisme, lutte qui commence à notre sens dès la prévention? À cet égard, on sait que certaines informations déterminantes, même si elles n'ont pas été correctement exploitées dans la suite, venaient de la police de proximité.

Le rôle de la police locale est déterminant et on constate un désinvestissement. Nous voyons les chiffres de la dotation fédérale aux zones de police locale. En 2014, réalisés: 747 millions. Crédit ajusté 2015: 709. Et 718 à l'initiale 2016. Comment analysez-vous cette situation? Là, nous sommes, dans les rapports, au sein d'un budget qui est déterminé entre le niveau fédéral et les niveaux locaux. Pouvez-vous nous en dire un peu plus?

J'ai quand même perçu, et cela m'inquiète fortement, votre inquiétude par rapport à la sous-capacité. Vous avez parlé de 23 %. Je considère

12

24/10/2016

CRIV 54 E027

que c'est un cri d'alarme, monsieur le président, et nous devons nous pencher là-dessus, pas seulement la commission mais le parlement.

Catherine De Bolle: Merci beaucoup, monsieur le commissaire, pour vos questions. Si vous le permettez, je vais répondre en néerlandais car c'est très technique.

De eerste vraag naar het geïntegreerd politiemodel en de affectatie van de mensen en de middelen. Ik geloof dat het geïntegreerde politiemodel een heel goed model is op voorwaarde dat iedere partner binnen dat politiemodel zijn rol kan spelen.

De zeven basisfunctionaliteiten van de lokale politie zijn voor mij essentieel om een lokale politiezorg te kunnen bieden. De directe link met de bestuurlijke overheid is heel belangrijk rekening houdend met het feit dat de lokale integrale veiligheidscellen nu ook hier en daar van de grond komen en beginnen te werken. Ik denk dan ook dat wij dat model niet mogen overboord gooien.

Wat wij wel merken is dat de eisen van de ene partner naar de andere partner op het vlak van politie steeds groter en hoger worden en dat wij als federale politie vaak niet kunnen voldoen aan de verwachtingen van steun van een lokaal politiekorps. Dat komt doordat wij te maken hebben met een aantal crisissen op hetzelfde moment en met budgettaire beperkingen sedert jaren. Er zijn inhaalbewegingen bezig. Dat is correct binnen de grenscontroles, de Computer Crime Unit en in het kader van terrorisme en radicalisme, maar in de andere fenomenen zijn wij onderhevig aan besparingen wat minder middelen betekent.

Qua functioneren van het model, meen ik dat het een heel goed model is. De taken tussen de lokale en federale politie zijn afgelijnd. Waar er onduidelijkheid is over taakverdeling zijn er altijd protocollen mogelijk die worden nageleefd door zowel de federale politie als de lokale politie. Als het er op aankomt is de solidariteit tussen de twee niveaus groot. In tijden van crisis zullen wij elkaar helpen.

De affectatie van de middelen binnen de federale politie. Uiteraard is het zo dat wij de interdepartementale kredieten hebben besteed aan de diensten die daarvoor voorzien waren en de vragen die wij daarvoor gesteld hebben. Wij stellen wel vast dat de aankoopprocedure heel log is, zeker op federaal niveau. Ik ben vroeger korpschef geweest van een lokale politiezone. Ik

kan u zeggen dat er een jaar verschil zit op dezelfde markt, qua tijdsduurloop.

Je comprends cela parce qu'au niveau fédéral, on a instauré beaucoup plus de systèmes de contrôle, si on compare avec la police locale.

Dat laat ons echter niet toe om heel flexibel en wendbaar te zijn wat betreft de aankoop van materiaal.

Binnen de federale politie hebben wij de studie gemaakt over onze onderbenutting, de kredieten die niet werden gebruikt. Wij stellen vast dat wij een heel grote onderbenutting hebben gehad in 2012, 2013 en 2014.

Wat hebben wij gedaan om daaraan verbetering te brengen? Wij hebben in vorming voorzien voor de mensen, wij hebben een monitoring gedaan op de budgetbesteding en wij hebben een aanvang genomen met het meerjarenplan. Er zijn plaatsen bijkomend in mobiliteit opengesteld, de synergie met het leger werd gezocht, maar ik moet zeggen dat dit geen groot succes was, en de inspecteur van Financiën werd vervangen.

Wat betreft de logheid van de procedures, hebben wij een aantal voorstellen. Ten eerste, het systematisch overschrijven van niet-aangewende investeringskredieten naar het volgend begrotingsjaar. Op die manier verliest men geen kredieten. Ten tweede, de nieuwe wetgeving overheidsopdrachten aflijnen op de Europese regelgeving, zodat de Belgische procedure niet complexer is dan de Europese. Ten derde, het doorvoeren van besparingen op het budget en, ten vierde, geen maatregelen van budgettaire voorzichtigheid. Wij weten in het begin van het jaar immers niet wanneer die budgettaire voorzichtigheidsmaatregelen zullen worden afgekondigd.

Een controlefunctie moet zeker voorzien blijven, maar men moet vermijden dat de persoon die de controle uitoefent de organisatie verlamt en dossiers daardoor op de lange baan kunnen worden geschoven. Het niet-bindend karakter van het advies zou kunnen worden overwogen in het kader van die controlefunctie. Wij stellen ons ook vragen bij het opportuïteitsadvies wanneer een voorgedijoverheid bepaalde beslissingen heeft genomen om over te gaan tot aankoop.

En dan is er een verzwaarde procedure inzake de interdepartementale kredieten, waarbij wij twee keer naar de minister van Begroting moeten gaan.

CRIV 54 E027

24/10/2016

13

Ik begrijp dat, omdat er controle moet zijn op de begroting, maar daardoor verminderen ook onze aankopen.

Wat betreft de burn-outs en de zelfmoorden binnen de politie en daaraan gekoppeld de situatie specifiek in de federale gerechtelijke politie van Brussel, hebben wij op dit moment inderdaad te maken met zeer veel overuren, zeer veel druk, zeer veel mensen die de arbeidsgeneesheer raadplegen. Wij hebben momenten gehad dat in bepaalde eenheden 20 % van het personeel ziek was door de werkdruk, door de onderzoeken die lopen en door de angst om fouten te maken.

Hoe gaan wij daarmee om? Wanneer wij vaststellen dat bepaalde diensten zware problemen hebben op het vlak van welzijn en geneeskundige zorgen, dan wordt er contact opgenomen met de arbeidsgeneesheer, het stressteam en de welzijnsdienst en wordt er een actieplan uitgewerkt. Bij de eenheden die het zwaarst getroffen waren naar aanleiding van de acties in Verviers, naar aanleiding van de huiszoekingen in de Max Rooslaan, naar aanleiding van de daaropvolgende acties en naar aanleiding van de aanslagen werden psychologen in de diensten geplaatst, zodat zij enerzijds konden helpen met de traumaverwerking en anderzijds de administratieve ondersteuning konden verzekeren met betrekking tot de dossiers die moesten worden ingediend met het oog op de arbeidsgeneeskundige erkenning als arbeidsongeval.

Samen met de leiding van de diensten bespreken wij hoelang de terbeschikkingstelling van de mensen van het stressteam of de arbeidsgeneeskundige opvolging moet duren. Op een bepaald moment hebben wij de mensen ook verzocht om naar de arbeidsgeneesheer te gaan om zeker te zijn dat zij psychologisch nog in staat zijn om het werk uit te voeren. Wanneer er zeer ernstige gevallen zijn, ga ik er zelf naartoe. Dan bezoek ik hen thuis of in het ziekenhuis en zet ik er iemand van mijn dienst op die onmiddellijk alles moet opvolgen wanneer er problemen zouden zijn met het erkennen van een arbeidsongeval of het toekennen van een of andere prothese naar aanleiding van de gebeurtenissen.

Wat betreft de burn-outs en de zelfmoorden, dat is een permanent aandachtspunt binnen de politie. Wij proberen dat ook altijd te kaderen met onze sociale assistenten en onze psychologen in een ruimer kader dan het werk, om te bepalen of het echt werkgerelateerd is of niet. Er is een behandeling, een psychologische opvolging die

daarvoor kan worden voorzien. Ik moet wel zeggen dat er ook nog zeer veel weerbare politiemensen zijn. Ieder mens is verschillend en sommige politiemensen gaan gemakkelijker om met de toestand zoals hij nu is dan andere politiemensen. Er zijn ook mensen die geen hulp willen van de organisatie en die private hulp zoeken. Er zijn ook mensen die het op prijs stellen om groepsgesprekken te doen over de gebeurtenissen die zij hebben meegemaakt. Ik sta er ook op dat de leidinggevendenden voldoende contact nemen met de mensen die slachtoffer waren van de aanslagen of die slachtoffer waren van echte agressie tegen hen, bijvoorbeeld bij zware huiszoekingen.

Wat betreft de prioritaire diensten, in het kader van de bijkomende kredieten heb ik het al gezegd, wij kennen de financiële middelen toe aan die diensten. Daar staat een zeer zware monitoring op, ook vanuit de inspectie van Financiën. De 1 200 mensen die wij erbij krijgen voor prioritaire diensten zullen dus ook naar die prioritaire diensten gaan. Anders worden die kredieten niet vrijgemaakt. Wij monitoren dat dus, dat die gelden besteed worden aan de prioritaire diensten. Hetzelfde geldt voor de aankopen en de werkingskredieten.

Doordat wij werken met prioriteiten zijn er inderdaad tekorten in andere diensten waardoor wij kortelings zullen moeten overgaan tot het bepalen van waar wij nog aanvullen en waar niet meer. Indien wij onderhevig zullen zijn aan bijkomende besparingen, dan betekent dit dat wij ook daar keuzes zullen moeten maken en onze dienstverlening in vraag zullen moeten stellen om na te gaan of dat nog een taak is die door de federale politie zal worden uitgeoefend, of een taak die kan overgedragen worden aan een private partner, of een taak die niet meer zal gewaarborgd worden door de overheid.

Het risico dat steeds aangehaald wordt door de lokale politie is dat zij meer taken zouden krijgen, doordat wij binnen de federale politie ondergefinancierd zouden kunnen zijn.

Het ergste vind ik het feit dat binnen de gerechtelijke politie bepaalde onderzoekseenheden op dit moment onderbemand zijn, doordat wij enorm inzetten op terrorisme en cybercrime. Wij zien wel het volgende in het kader van het Kanaalplan in Brussel. Daar wordt gewerkt op andere fenomenen, ondersteunende fenomenen van terrorisme. Daar ziet men dat de globale en geïntegreerde aanpak werkt.

In verband met de privatisering, wij zijn bij de federale politie bezig met drie oefeningen op het vlak van outsourcing.

De eerste oefening betreft de medische dienst. Die studie is bijna rond. Het moet overlegd worden met de minister, met de vakbonden en met de betrokken personeelsleden zelf om te bekijken hoe ver wij gaan in de outsourcing van de medische dienst. Natuurlijk, de medische zorgen zullen steeds moeten betaald blijven, arbeidsgeneeskunde of controle-geneeskunde. Door de gratis medische verzorging zal er steeds een betaling zijn vanuit de federale politie. Dat zal dan in de werkingskosten zitten in plaats van in de personeelskosten. Wij moeten daar dan wel de zekerheid hebben, wanneer wij contracten sluiten met de private sector, dat wij die kunnen blijven betalen op lange termijn en dat, wanneer er lineaire coupures zouden zijn in de werkingskredieten, wij die contracten toch kunnen naleven.

Er zijn ook oefeningen outsourcing in het HR-aspect. Wij gaan ook bekijken welke onderdelen van de human resources kunnen worden geoutsourcet naar de private sector.

In verband met de berekening van de wedden, dat zit reeds in een aparte organisatie, los van de federale politie, maar wel nog van de overheid, die onmiddellijk afhangt van de minister van Binnenlandse Zaken. Deze berekent de wedden van de lokale en de federale politie.

Op het vlak van het beheer van het personeel, rekrutering, selectie en opleidingen zijn wij aan het bekijken wat daarvan echt nog door de politie moet gedaan worden en wat niet en wat de kostprijs daarvan zal zijn.

Dan hebben wij ook een derde studie aangevat, de outsourcing van de logistieke keten. Moeten wij zelf nog garages hebben die het onderhoud van onze voertuigen doen? Gaan wij daarvoor naar de privésector? Het hebben van klusjesmannen. Wij hebben heel veel gebouwen. Elke dag is er wel iets kapot. Moet dat gebeuren door mensen van de federale politie zelf? Wij hebben slotenmakers. Wij hebben ambachtslui. Wij hebben nog hoefsmeden. Wij hebben allerlei soorten personeel dat gespecialiseerd is in een of ander logistiek proces of onderdeel van een logistiek proces. Ook daar zijn wij aan het bekijken hoe dat kan worden geoutsourcet.

De strijd tegen terrorisme en extreem radicalisme.

Ik deel volledig uw mening: preventie en repressie gaan daar samen. Bij ons is het een zorg om de balans tussen beide steeds te behouden.

Wij rekenen ook op de maatregelen en de gesprekken die worden gevoerd in de lokale taskforces, waarbij men maatregelen kan bepalen per individu dat geradicaliseerd is en op de lijst van OCAD staat en dus besproken kan worden.

Wat de beschikbare kredieten betreft die door de regering ter beschikking zijn gesteld, wil ik u vragen of ik u die cijfers mag bezorgen omdat ik die niet bij mij heb, mijnheer de voorzitter. Ik denk wel dat die in ons globaal antwoord stonden dat wij u hebben bezorgd in de voorbereiding hiervan.

De **voorzitter**: Dank u. Mijnheer De Roover?

Peter De Roover (N-VA): Ook op mijn beurt bedankt voor uw inleiding. Het begin van uw antwoorden doet natuurlijk ook nieuwe vragen rijzen.

Ten eerste, ik heb in uw uiteenzetting en in antwoorden die u daarmee hebt gegeven geregeld het begrip “niet-flexibel” horen gebruiken, bijvoorbeeld bij de aankoop van materieel maar ook bij interne mobiliteit. U hebt daar een reeks inspanningen geleverd, zegt u, maar “er is nog wel wat te doen” heb ik uit uw mond vernomen. Kan dat binnen de huidige omstandigheden want u stoot daar wellicht toch wel op een zekere conservatieve reflex?

Ik meen uit uw woorden te kunnen begrijpen dat niet elke politiemens even efficiënt kan worden ingezet. Dat is toch mijn vertaling van uw opmerking dat er nog wat te doen is op het vlak van de interne mobiliteit. Zou het helpen om meer binnen de diensten te schuiven? Welke suggesties hebt u om daarin nog verder te gaan? Laat ik de bal maar in uw kamp leggen wat dit betreft.

Ten tweede, ik heb een ander citaatje van u: “Er zijn nogal wat politiemensen die uitvallen uit angst om fouten te maken.” Ik heb daar trouwens alle begrip voor want op een bepaald ogenblik wordt een omgeving zo complex en worden de controlerende ogen – maatschappelijk, media – van die aard dat mensen misschien langer dan mogelijk nuttig is blijven werken aan bepaalde dossiers. Wanneer ze worden afgeleverd, zitten ze bovendien met de angst of ze het wel goed hebben gedaan. Welke suggesties zouden voor onze commissie nuttig zijn om die omgeving waarin die mensen moeten werken wat minder

CRIV 54 E027

24/10/2016

15

complex te maken? Zijn dat allemaal nuttige afbakeningen waarmee zij rekening moeten houden? Ik denk dat het antwoord wellicht nee is. U mag van de gelegenheid gebruik maken om suggesties te doen wat daar eventueel uit kan wegvallen.

Ten derde, op mijn laatste vraag hebt u eigenlijk al geantwoord. Ik zal mijn vraag expliciteren. België telt 189 en binnenkort 188 onafhankelijke politiezones en daarnaast is er de federale politie met aparte zuilen. Zou er een grote efficiëntiewinst geboekt kunnen worden worden als er, om de vraag eenvoudig te houden, minder politiezones zouden zijn?

De voorzitter had u een vraag gesteld, waarop u niet geantwoord hebt. Daarom zal ik die vraag hernemen. Vindt u zelf dat u voldoende gewicht in de schaal kunt leggen om heel het politieapparaat aan te sturen, of bent u door allerhande reglementeringen enigszins vleugellam om de dingen te doen waarvan u denkt dat ze zouden moeten gebeuren?

Catherine De Bolle: Eerst zal ik de vraag naar inspanningen inzake mobiliteit beantwoorden. Wij worden met dat probleem geconfronteerd. We zouden het systeem van de brevetten moeten kunnen afschaffen, maar daarover moeten wij natuurlijk met de vakorganisaties overleggen. Het systeem van de brevetten belet een soepele inzet en verschuiving van personeel, omdat het personeel gespecialiseerd is en niet zomaar van de ene naar de andere plaats overgezet kan worden. Wanneer in de organisatie mobiliteit wordt opengezet, dan heeft de brevethouder altijd voorrang op een gebrevetteerde plaats. Ook dat is niet normaal, want de brevethouders zijn soms al gedurende zeer lange tijd houder van dat brevet. De mobiliteit wordt daardoor negatief beïnvloed.

Wat zullen wij nu doen? Wij hebben het akkoord gevraagd van de twee ministers. Wij stellen voor samen met de Inspectie van Financiën na te kijken hoe wij het systeem van de organieke tabellen soepeler kunnen toepassen, en gebruikmaken van personeelenvoloppes.

Die personeelenvoloppes kunnen wij dan toekennen aan categorieën of diensten die volgens ons meer prioritair zijn, zodat wij niet steeds moeten gebruikmaken van de organieke tabel.

Ik vind wel dat de organieke tabel de personeelsformatie, die berekend is op basis van minimale normen, ook voor de federale politie...

Bij de lokale politie bestaan er minimale normen waaraan ieder korps moet voldoen. Daarop wordt een deel van de capaciteit berekend. Bij de federale politie hadden wij dat niet. Bij de inplaatsstelling van de optimalisatie hebben wij de gerechtelijke directeurs en voor de directeurs-coördinatoren minimale normen opgelegd waaraan zij moeten voldoen om de zekerheid te hebben dat wij in het hele land een evenwaardige dienstverlening kunnen organiseren.

Die tabellen zijn daarop gebaseerd. Wij zouden ze kunnen gebruiken als referentiekader, voor ons, voor de totale capaciteit. Maar dan zouden wij de totale capaciteit soepeler kunnen indelen, daar wij niet meer strikt gebonden zouden zijn aan het strikt reglementaire kader.

Ik moet onmiddellijk de bedenking toevoegen dat wij met het oog op de optimalisatie, en voor de overgang van het koninklijk besluit, waarin lijn per lijn bepaald was wie waar zat binnen de politie, het systeem wel al veel soepeler gemaakt is. Het heeft ons uren onderhandelingen gekost vooraleer wij daarover een akkoord hadden. De vakbonden en wijzelf zijn eigenlijk tevreden met het resultaat.

Op crisismomenten hebben wij wel nog dikwijls problemen om de operationele capaciteit in te zetten waar wij ze nodig hebben. Daarom hebben wij, voor de eerste keer in 15 jaar gebruikgemaakt van de algemene reserve, mensen in een afwachtingstatuut die gedetacheerd zijn naar bepaalde diensten binnen de federale of de lokale politie. Wij hebben hen teruggeroepen naar Brussel om ze in te zetten met het oog op de prioriteiten die de regering gesteld heeft, bijvoorbeeld de uitvoering van het Kanaalplan.

Wij hebben daarvoor met de vakbonden zeer veel overleg moeten plegen, want het ging bijvoorbeeld om mensen die al een jaar of vijf in een korps in de Ardennen werkten. Die moesten dan plots naar Brussel komen werken.

Daarom denk ik dat de techniek die wij nu hebben gebruikt, mensen ertoe zal aanzetten om ook een plaats te kiezen en te vragen wanneer ze ergens echt geaffecteerd willen worden. Nu hadden we een systeem waarbij men de mensen die in de GRG zaten, moeilijk kon verplichten een plaats in een bepaald korps aan te vragen en ze veranderden dan zelf wanneer het hen uitkwam. Er was een grote soepelheid in het systeem.

We moeten zeker verder werken aan de afbouw van de algemene reserve. Op een bepaald moment zaten er 1 500 man in die reserve, dus

mensen die niet geaffecteerd zijn in een lokale of een federale zone. We zijn dit volledig aan het afbouwen en doen de mensen kiezen voor een bepaalde betrekking binnen het politielandschap.

Wat betreft de bijkomende rekruteringen die dit jaar en volgend jaar zijn voorzien, hebben we een voorafname gedaan op de aspiranten. De mensen die binnenkomen in de opleiding, mogen normaal gezien bijna op het einde van hun opleiding een plaats kiezen bij mobiliteit. Nu hebben we daarop 300 tot 400 man voorafname gedaan. Zij weten nu al in welke dienst binnen de federale politie zij op het einde van hun opleiding zullen moeten werken.

Wij hadden de regelgeving daar vrij ruim geïnterpreteerd en we zijn daar terecht een stuk teruggefloten door onze vakorganisaties en hebben die aantallen moeten verminderen. Dat is de zogenaamde aspirantenmobiliteit om nieuwe mensen in te zetten waar dat noodzakelijk is.

Wat betreft de angst om fouten te maken, het *judicialiseren*, het langer dan mogelijk blijven werken op een dossier, ik begrijp uw bedenking volledig en ik maak mij die ook. De directeur-generaal van de gerechtelijke pijler heeft op zijn niveau een beheerscontrolesysteem geïmplementeerd, waarvan we de eerste resultaten hebben gezien in september.

Daarbij kunnen wij een meting doen van de capaciteit die wordt besteed aan echte operationele dossiers en aan overhead. Daar zien we dat het gemiddelde ligt rond 20% overhead - daarin zitten ook de opleidingen en de zieken - en 80% operationele inzet van de mensen in de operationele dossiers.

Er zijn wat uitschuivers naar links en rechts. Door individuele gesprekken met de verantwoordelijken zal de directeur-generaal proberen de capaciteit, de operationaliteit te verhogen.

Het tweede wat wij hebben opgenomen in het nationaal veiligheidsplan en wat ook in uitvoering zit bij de federale gerechtelijke politie, is het *recherchemanagement*. *Recherchemanagement* doet men echter maar in overeenstemming met de gerechtelijke overheden. Daar moeten de gerechtelijk directeurs dus in gesprek gaan met de procureurs des Konings en het College van procureurs-generaal om te zien hoever men gaat met het *recherchemanagement*, maar ik geloof er echt in.

Het is eigenlijk aan de hand van een opsporings-

of onderzoeksplan. Als men vertrekt met een onderzoek, bepaalt men tot hoever men zal gaan in dat onderzoek. Dat betekent echter dat, wanneer men voldoende feiten heeft die onderzocht zijn en er nog een pak feiten niet onderzocht zijn, bijvoorbeeld in diefstallen, men die dan niet meer onderzoekt. Dan moet men ook de moed hebben om aan de slachtoffers te zeggen dat een zaak niet wordt onderzocht. Wij denken wel dat zij is gelinkt aan een bepaalde bende, maar wij hebben eigenlijk genoeg om de bende te laten veroordelen met dit aantal feiten.

Ik denk dus dat het *recherchemanagement* en de beheerscontrole die zijn geïnstalleerd, verder moeten worden uitgebouwd en zeker ook met de gerechtelijke overheden moeten worden besproken.

Voor wat de dossiers in het kader van het terrorisme betreft, meen ik echt wel dat samen met de overheden moet worden bepaald waar de prioriteiten liggen. Wij moeten nog prioriteren in dossiers, want de toevloed is zo groot. Door te werken in alle dossiers zou het risico kunnen ontstaan dat men de verkeerde dossiers aanpakt en dat men de echt zeer actuele en dringende dossiers uit het oog verliest. Het kan ook voor een stuk aanleiding geven tot het verspillen van bijzondere technieken en middelen, bijvoorbeeld inzet van undercover's. Wij hebben er geen tientallen en die kan men dan minder inzetten. Hetzelfde geldt voor de inzet van de apparatuur om het internet te screenen en om de telecommunicatie na te kijken. Als men die moet verdelen over 100 dossiers of als men werkt met prioriteit 1 en 2 bijvoorbeeld, dan kunnen de middelen efficiënter worden aangewend.

Ik ga in op de 189 politiezones. Toen ik zelf korpschef was van de lokale politie Ninove, heeft men mij ook die vraag gesteld en ik heb toen 30 bladzijden geschreven waarom ik vond dat het ogenblik niet rijp was om een fusie door te voeren. Als ik dat nu bekijk, sta ik daar nog grotendeels achter, maar ik vind dat er wel zeer veel politiezones zijn en het zou soms wel nuttig kunnen zijn om tot schaalvergroting over te gaan.

De voorwaarde is wel dat de link met de lokale bevolking behouden blijft. De wijkwerking moet dus zeker gegarandeerd zijn.

De burgemeesters die voor het veiligheidsbeleid in hun gemeente en voor de bestuurlijke politie in hun gemeente verantwoordelijk zijn, moeten de garantie hebben dat zij hun veiligheidsbeleid zullen kunnen blijven voeren en dat zij de politie

CRIV 54 E027

24/10/2016

17

kunnen aanspreken en aansturen wanneer zij dat noodzakelijk achten.

Echter, 189 politiezones zijn er wel heel veel. Voor de federale politie is het ook moeilijk om te bekijken wat het dienstenaanbod zal zijn. Er zijn immers erg grote en erg kleine zones.

Wat wij nu vrij recent doen met de Vaste Commissie en met een aantal korpschefs die specifieke creatieve of ingenieuze mensen hebben die in een bepaald domein gespecialiseerd zijn, is bepalen dat zij de denktank voor de geïntegreerde politie zijn, waarbij wij een en ander bij hen testen en daarna uitrollen over de volledige politie.

Dat zullen wij ook doen met iPolice. Bepaalde stukken zullen eerst in korpsen worden uitgerold en nadien globaal ter beschikking van de hele politie worden gesteld.

In een overgangsfase moeten wij ook kunnen verder werken met technologieën die al in bepaalde politiekorpsen worden gebruikt en die daar erg performant blijken te zijn.

Eigenlijk zitten wij in een systeem, waarbij vroeger de opzet van de geïntegreerde politie was dat gespecialiseerde steun door de federale politie wordt geleverd. De federale politie kan door de technische evoluties niet langer in alles gespecialiseerd zijn. Wij bekijken op het terrein welk lokaal politiekorps koploper in een bepaald domein is. Wij willen daarmee samenwerken om een zo groot mogelijke implementatie te hebben, indien men dat wil, binnen de hele politie.

Het klopt inderdaad dat de politiezones onafhankelijk zijn.

Voldoende gericht om het apparaat te sturen, betekent dat federale en lokale politie autonoom ten opzichte van elkaar zijn. Er zijn evenwel integrerende mechanismen.

Voor de federale politie zitten wij inderdaad in een consensusmodel. Daarvoor is bij de politiehervorming gekozen. Het directiecomité gaat over alle beslissingen. Het is geen commandant die aan het hoofd van de federale politie staat, die over alle beslissingen gaat. De bewuste keuze van de wetgever was een consensusmodel te creëren en de beslissingen strategisch in dat consensusmodel te bespreken.

De dagelijkse operationele leiding behoort dus toe aan de twee operationele directeurs.

De wens voor een ander model is een filosofische discussie, die door het beleid wordt gevoerd.

De voorzitter: Dat lijkt mij een politieke discussie te zijn. Ze kan ook filosofisch worden genoemd. Laat het ons een politieke discussie met filosofische inslag noemen.

Philippe Pivin (MR): Monsieur le président, madame la commissaire, je vous remercie pour votre exposé. Je ne peux que me réjouir du fait que la commissaire générale de la police fédérale que vous êtes ait pu exprimer le point de vue d'un corps de police qui est, finalement, un des centres d'intérêt de cette commission.

J'ai beaucoup apprécié votre exposé d'autant que vous êtes bien placée pour apprécier les deux facettes. En effet, comme vous l'avez rappelé, vous avez été chef de corps de la zone de Ninove durant dix ans. Vous êtes d'ailleurs très appréciée par le chef de corps de Bruxelles-Ouest qui n'a pas tari d'éloges à votre égard. Quoi qu'il en soit, grâce à votre expérience passée, vous connaissez très bien les difficultés de la police locale. Et, aujourd'hui, vous connaissez les difficultés de la police fédérale.

Pour rappel, vous avez rempli la fonction de chef de corps à la naissance de la réforme de la police. Vous avez donc eu l'occasion de mesurer les bienfaits de cette réforme, mais aussi des difficultés qui y sont liées.

Je me souviens qu'en 2001, d'aucuns aimaient à dire que les Belges étaient fantastiques, qu'ils pensaient pouvoir mettre en place le *community policing* d'un claquement de doigt alors que le Canada avait mis plus de dix ans pour ce faire. J'ai donc apprécié votre discours en la matière. En effet, le *community policing* implique la proximité, mais aussi l'information et le renseignement.

Madame la commissaire, que pensez-vous de la circulation des renseignements entre les services de la police locale, de la police fédérale et des services de renseignement? Quelle est votre appréciation quant au phénomène de circulation des renseignements? Ces derniers circulent-ils bien? Avez-vous des réserves à cet égard? Si oui, lesquelles?

J'en arrive ainsi aux moyens humains. Vous avez évoqué l'inspecteur des Finances et les difficultés en matière d'harmonisation des boucliers, difficultés qu'a connues également la Conférence des bourgmestres.

Vous réclamez des moyens depuis 2007. Force est donc de constater que vous faites preuve de constance dans vos revendications. Des moyens vous ont été accordés durant ces dernières années. Ils sont, certes, insuffisants, mais une réponse a été apportée à vos revendications dans le cadre de matières comme le terrorisme, ou de phénomènes périphériques comme le trafic d'armes ou de faux papiers. L'aspect positif du Plan Canal réside d'ailleurs dans le fait qu'il a permis ce genre d'investissements complémentaires.

Cela dit, vous remplissez une tâche extrêmement difficile et délicate, tout comme c'est le cas de la police locale. Je comprends donc fort bien que vous ayez pu avoir des réactions assez vives concernant les rapports qui nous étaient transmis par le Comité P.

À ce sujet, madame, j'ai cru comprendre – mais peut-être me suis-je trompé – qu'il existe encore un document dont vous souhaiteriez pouvoir disposer. Vous avez dit que le dernier rapport qui a fait l'objet de fuites dans la presse ne vous avait pas été transmis. J'aimerais vous entendre à ce sujet. Pour ce qui me concerne, je croyais avoir compris que tout ce qui avait été produit par le Comité P avait déjà fait l'objet de réactions de la part de la police fédérale.

Si ce n'est pas le cas, ce serait bien que nous le sachions.

Je voudrais vous poser une troisième question. C'est aussi un sujet qui a déjà été débattu ici à plusieurs reprises. Vous avez dit que tout est actuellement trop judiciaire. Cela vous entraîne dans des efforts et dans des difficultés opérationnelles que vous ne souhaitez évidemment pas. Quelle est votre réponse à ce que vous appelez un nouveau défi? Passe-t-elle par une réforme structurelle des PJF? Nous avons entendu à ce sujet le procureur fédéral et le procureur général qui nous ont donné leur vision des réformes qui devraient être apportées aux cinq PJF. Quelle est votre vision par rapport à cela?

Catherine De Bolle: Merci, monsieur Pivin, pour vos questions. Si cela ne vous dérange pas, puis-je répondre en néerlandais? (*Assentiment*)

Inderdaad, ik was gedurende tien jaar korpschef in Ninove. Dat was inderdaad aan het begin van de politiehervorming. Op dat ogenblik was er ook nog veel geld, zowel in de lokale als in de federale

politie.

Zoals ik zopas al heb gezegd, geloof ik nog altijd zeer sterk in het politiemodel. Ik ben er vast van overtuigd dat *community policing*, de inbedding van de politie in de samenleving, essentieel is in ons politiemodel. Het hangt dikwijls af van de wil van de lokale, bestuurlijke autoriteit hoe ver daarin kan worden gegaan en hoe ver zij zelf willen meegaan in de ontwikkeling van *community policing*. In mijn korps heb ik daar nooit problemen mee gehad.

Uw vraag naar de circulatie van de informatie tussen de federale politie, de lokale politie en de inlichtingendiensten. Ik vind dat er bij velen de wil is om informatie te delen. Toen ik nog korpschef was, vond er een inval plaats van de federale gerechtelijke politie bij ROJ TV, een Koerdisch tv-station, in Denderleeuw in de naburige zone. Toen het daar uit de hand liep, heeft de solidariteit tussen de politiezones gespeeld en zijn daar zo veel mogelijk ploegen naartoe gegaan om de openbare orde te herstellen, ook al was de bestuurlijke autoriteit van de gemeente, noch de korpschef en de naburige korpschef van de inval op de hoogte gebracht.

In de nasleep van die gebeurtenis is de eerste kentering gekomen in het delen van informatie tussen federale politie en lokale politie, meer bepaald tussen federale gerechtelijke politie en lokale politie. De procureur-generaal, de heer Delmulle, heeft toen zelf initiatieven genomen om garant te staan dat een en ander niet meer mocht gebeuren.

In het kader van de aanpak van terrorisme en radicalisme zie ik ook een positieve evolutie. Wanneer ik kijk naar de feiten in Verviers van 15 januari 2015, dan kan ik u zeggen dat de federale procureur, de gerechtelijke directeur van Brussel, de dirjud, de bevoegde administratieve politiechefs tijdig heeft verwittigd om bepaalde maatregelen te nemen in het geval van tussenkomst in Verviers en de mogelijke effecten die wij op dat ogenblik verwachtten – mogelijk dodelijke slachtoffers – bij die tussenkomst.

De lokale autoriteiten waren verwittigd, zij het laattijdig.

Ook sinds Verviers hebben wij grote sprongen vooruit gedaan. Het is nu de gewoonte bij interventies de lokale korpschef te verwittigen. De lokale korpschef stuurt dan meestal een liaisonofficier naar het operationeel commandocentrum om de operatie te kunnen

CRIV 54 E027

24/10/2016

19

volgen.

Ook de directeur-coördinator van het betrokken arrondissement plaatst een liaisonofficier in de commandocel.

Inzake de doorstroming van de informatie tussen de inlichtingendiensten en de federale politiediensten heeft de dirjud van Brussel, de gerechtelijk directeur, een *memorandum of understanding* gesloten met de Veiligheid van de Staat, met de militaire veiligheidsdienst en met het OCAD, met goedkeuring van de federale procureur, om een *fusion center* te organiseren binnen de gerechtelijke directie van de federale politie te Brussel.

Er is dus, in reële tijd, een uitwisseling van inlichtingen en informatie, en daar wordt de evaluatie gemaakt wat men ermee zal doen.

De agent van de militaire veiligheidsdienst is permanent aanwezig in de lokalen te Brussel. De agent van de Veiligheid van de Staat is op afroep aanwezig. Wanneer hij nodig is, komt hij langs. Ook het OCAD heeft zich nu bereid verklaard iemand te stationeren bij de federale gerechtelijke politie te Brussel.

Inzake de doorstroming van de informatie naar de lokale politie, meen ik dat er grote vooruitgang is. De lokale chefs bevestigen dat. De federale gerechtelijke politie neemt deel aan de lokale taskforces, de strategische en de operationele.

Wij hadden aanvankelijk een probleem met het beroepsgeheim. Onze politiemensen zijn immers geschoold volgens het oude systeem. Dat betekent: gerechtelijke informatie behoort, door de split tussen bestuurlijk en gerechtelijk luik, toe aan het parket. Men vraagt dus toelating aan het parket, voor men die informatie doorgeeft aan een bestuurlijke autoriteit.

De geesten zijn ondertussen echter zodanig gerijpt, dat informatie wordt doorgegeven in de lokale taskforces, tussen lokale en federale politie. Ook de inlichtingenfiche waarvan sprake is in de rondzendbrief inzake *foreign terrorist fighters* wordt ter beschikking gesteld van de burgemeester.

Loopt het overal al, zoals het hoort? Loopt het overal perfect? Ik denk dat niet. Wij zitten in een evolutie en er is nog altijd ruimte voor verbetering. Is de wil om veel samen te werken aanwezig? Ja. Is die noodzakelijk? Ja. Niemand wil een informatie missen. De andere FGP's, naast de

FGP Brussel, kijken nu naar het lopende experiment met het fusion centre in Brussel. Ik denk dat wij dat het best ook uitrollen naar de andere FGP's en de andere federale gerechtelijke diensten die zich met terrorisme bezighouden, om daar ook de een-op-eenrelatie in de uitwisseling van informatie te creëren.

Is dat voldoende als antwoord op uw vraag?

Ik kan er misschien nog aan toevoegen dat op het nationale niveau iedereen bijeenkomt in het Coördinatiecomité voor Inlichtingen en Veiligheid. De procureur-generaal, de federale procureur, het crisiscentrum, de ADIV, de Veiligheid van de Staat en de federale politie zijn daar aanwezig.

Le centre de crise ADIV (armée, Sûreté de l'État, police fédérale) se réunit chaque mois. Cela améliore évidemment la collaboration. Quand le top veut vraiment travailler ensemble, cela change un peu la culture qui existe dans les services.

Comité P. Ik ben ervan overtuigd dat er controle op de politie moet zijn en blijven. De manier waarop de controle nu soms gebeurt, vind ik, moet uitgebreid worden naar een controle op de volledige veiligheidsketen zoals ik heb uitgelegd. Wij hebben onze mening kunnen geven op de tussentijdse rapporten, maar ik heb het over het eindrapport, dat hebben wij nog niet ontvangen.

Dan la judiciarisation, oui, tout à fait, en de link naar de voorstellen van de federale procureur. De juridisering stelt ons inderdaad voor problemen. Wij stellen zelfs vast in bepaalde lokale taskforces dat wanneer men het minste hoort over radicalisme of mogelijk terrorisme, daar al beslist wordt dat er een proces-verbaal wordt opgesteld, waardoor eigenlijk de bewegingsruimte voor de bestuurlijke overheid te klein wordt. Dus men heeft echt schrik om niets te doen onmiddellijk, concreet, met een informatie, daar waar het niet betekent dat wanneer er een proces-verbaal bestaat of wanneer er een informatierapport is opgesteld, dat probleem opgelost is en dat de betrokkene 24 op 24 onder controle staat van eenieder. Totaal niet de oplossing.

Dus wij denken dat daar inderdaad meer mogelijkheid zou moeten zijn voor de bestuurlijke overheid om maatregelen te treffen. Er zouden eigenlijk concrete aanwijzingen moeten zijn vooraleer men begint met het opstellen van een proces-verbaal. Ik ben eigenlijk grote voorstander van een casusoverleg, ook na een seponering, waarbij de verschillende diensten worden samengeroepen en waarbij persoon per persoon

20

24/10/2016

CRIV 54 E027

wordt beslist wat we daarmee gaan doen, ook na de seponering van een dossier in het kader van terrorisme.

Wat de hervormingen betreft die voorgesteld zijn door de federale procureur en door de procureur-generaal, neem ik er even mijn stukken bij. De procureur-generaal heeft zes mogelijke voorstellen gedaan van structurele hervormingen en hij vraagt ook veel capaciteit bij. Ik ben van mening, zoals ik al in mijn uiteenzetting heb gezegd, dat we altijd moeten streven naar een evenwicht met andere fenomenen van georganiseerde criminaliteit en niet enkel terrorisme. We moeten ook altijd blijven zoeken naar het evenwicht met de bestuurlijke politie: welke andere maatregelen, preventie en beveiliging, kunnen we nemen om een bepaalde situatie onder controle te krijgen, louter dan het in het gerechtelijke te steken?

Capaciteit zal volgens mij niet alles oplossen. Zoals wij nu bezig zijn, mogen wij nog in zeer veel capaciteit voorzien, het is een bodemloos vat. Wij moeten de cultuur kunnen wijzigen dat onmiddellijk overgegaan wordt tot de redactie van processen-verbaal of van gerechtelijke stukken.

In verband met de vraag naar nog meer onderzoekers, wij hebben meer onderzoekers nodig maar wij moeten daarin ook niet te ver gaan, want er zal steeds een risico op aanslagen blijven. Wanneer wij bijvoorbeeld de studies lezen over de *lone wolves*, dan zien wij dat die reeds twee à drie jaar bezig zijn met de voorbereiding van een daad, maar die blijven onder de radar van de politie en andere diensten. Iemand in hun omgeving heeft wel weet van het feit dat een daad zou kunnen gepleegd worden. Zij hebben op een of ander moment een stimulus nodig om over te gaan tot die daad. Zelfs met duizenden onderzoekers, die mensen detecteren en voorkomen dat ze een aanslag zullen plegen, zal steeds zeer moeilijk blijven.

Daarom ben ik ervan overtuigd dat wij zeker moeten zijn dat wij voldoende mensen hebben met voelsprietten in de samenleving, zodat er vertrouwen is in de scholen, in de OCMW's, in de welzijnssector en in de politiediensten. Mensen kunnen daar dan terecht met problemen en die zaken kunnen melden die dan worden doorgemeld. Dan kan een assessment gemaakt worden of de betrokkene al dan niet zal overgaan tot een of andere daad.

Waarom zien wij volgens die studies ook dat meer en meer *lone wolves*, dikwijls met psychologische

problemen, daden plegen? Omdat zij in feite de stimulus hebben van IS, van het geloof, zeer snel geradicaliseerd zijn en daaraan zich ophangen om een motivatie te vinden voor hun daad.

De vraag was wat ik vind van het systeem dat nu in plaats gesteld is voor de aanpak van terrorismedossiers gespecialiseerd binnen de gerechtelijke federale politie, de vijf referentie-eenheden op het vlak van terrorisme op het niveau van de hoven van beroep. Persoonlijk vind ik dat die goed werk leveren. Ik vind die inplaatsstelling ook zeer pertinent, omdat de contacten met de lokale politie en de proximité gewaarborgd zijn door dat systeem.

Ik heb daarnet gezegd dat de optimalisatiewet dateert van 24 maart 2014. Wij zijn nu oktober 2016. Dat systeem heeft dus eigenlijk nog niet zijn volledige kracht kunnen bewijzen.

Ik ben ervan overtuigd dat één eenheid in Brussel die zich enkel met terrorisme bezighoudt niet zal volstaan om een antwoord te bieden op de huidige problemen inzake extreem radicalisme en terrorisme en dat de link met het lokale niveau via het hof van beroep, wat toch vrij groot is, er zeker moet zijn.

Dat betekent voor mij heel veel omdat de gerechtelijke directeurs van de verschillende arrondissementen verantwoordelijk zijn voor de dossiers. Zij zijn mandatarissen. Zij zijn verantwoordelijk voor de operationele dossiers die zij draaien. Hun betrokkenheid is echt groot. Zij hebben er belang bij om samen te werken met de inlichtingendiensten. Zij hebben er belang bij om de informatie naar OCAD door te sturen. Zij hebben er belang bij dat ze een grondige en goede evaluatie van hun dossiers doen. Hun betrokkenheid is dus groot.

Als wij nu enkel één eenheid in Brussel hadden gehad, dan hadden wij enorme capaciteitsproblemen gehad. Wij hadden ook nog problemen in Luik. Wij hebben problemen in Antwerpen. Wij hebben problemen in Charleroi.

Bruxelles ne peut pas gérer le pays dans ce phénomène, j'en suis convaincue. Donc, je trouve que le modèle actuel est un bon modèle, qui mérite d'exister et d'être évalué.

Le **président**: Monsieur Verherstraeten, Bruxelles ne peut pas gérer le pays en ce domaine. Non plus dans d'autres domaines!

Servais Verherstraeten (CD&V): Je ne vous

CRIV 54 E027

24/10/2016

21

contredis pas, monsieur le président!

Mevrouw de commissaris-generaal, niet alleen deze onderzoekscommissie, maar ook het hele Parlement en veel instellingen daarbuiten hebben zeer veel begrip voor de werkdruk waaronder de politie in het algemeen in de huidige onveiligheidsomstandigheden moet werken. Wij zijn ons ook bewust van de gevaren waarmee de mensen, zeker vandaag de dag, worden geconfronteerd. Als er dan al eens kritische vragen of bemerkingen zijn, dan ben ik ervan overtuigd dat die voornamelijk de finaliteit hebben om het beleid te verbeteren, zodanig dat u nog beter politiewerk kunt verrichten. Laten wij daar vooral van uitgaan.

Ik kom terug op uw laatste antwoord op de vraag van collega Pivin met betrekking tot het functioneren van de Terro-cellen binnen de gerechtelijke politie. Uit vorige hoorzittingen hebben wij het volgende gehoord, maar mijn chronologie kan fout zijn en omgekeerd. Aanvankelijk worden alle dossiers in Brussel beheerd. Dan wordt er doorgeschoven naar de periferie, omdat Brussel het niet aankan. Daar verloopt het niet optimaal, omdat de cultuur niet goed was, omdat de mensen onvoldoende ... en het komt terug naar Brussel. Dat geeft aan mij, een leek, het gevoel dat het probleem niet wordt opgelost, maar eerder verschoven.

Is het dan niet veeleer een probleem van kwaliteit dan van kwantiteit, al is dat laatste uiteraard ook belangrijk? Welke kwalificaties vereisen wij van die mensen bij de instroom, welke diplomaverrekenen alvorens zij instromen, en opleiding om de nodige kennis en ervaring op te doen?

Onderbreek mij onmiddellijk indien mijn informatie fout is, maar ik verneem vandaag dat er een brief van het College van procureurs-generaal zou zijn verstuurd naar de politie, waarbij men eigenlijk vraagt om de capaciteit voor Terro-cellen te beperken tot 15 %, terwijl ik uit vorige hoorzittingen heb begrepen dat wij op een gegeven moment aan 45 % zaten. Die brief van het College van procureurs-generaal vraagt dus eigenlijk om de capaciteit tot één derde te beperken voor de Terro-afdeling. Dat is niet neutraal naar Terro toe en uiteraard ook niet naar andere dossiers. Er is hier ook geklaagd dat andere dossiers wat achterwege bleven.

Is dat het juiste antwoord? Bent u daarbij betrokken geweest? Is daar overleg rond geweest? Hoe zult u dat dan op het terrein

implementeren of hoe is het implementeerbaar met betrekking tot de problemen die u daarnet hebt geschetst?

Mijn tweede vraag gaat over de optimalisatiewet, waarover u gesproken hebt. In het optimalisatierapport staat onder meer het wegwerken van de functionele splitsing tussen bestuurlijke en gerechtelijke politie. Dat is een oud zeer dat al jaren meegaat. Van collega's van u hebben wij vernomen dat er hervormingsmoeheid bestaat binnen de politie. Ik hoor van u dat u geen pleidooi houdt voor revolutionaire hervormingen, maar veeleer voor geleidelijke aanpassingen van bestaande processen, om de continuïteit te garanderen. Het wegwerken van een dergelijke opsplitsing is echter niet weinig revolutionair en het staat dus enigszins in contradictie met wat u daarnet stelde, maar het is wel conform het optimalisatierapport. Hoe ziet u dat verlopen, in verhouding tot het gezag van het parket of van de onderzoeksrechters ter zake? Gaat het om een louter organieke aanpassing? Hoe meent u dat te kunnen invullen?

Tot slot heb ik nog een kleine vraag. Als ik goed kan tellen — u weet echter dat politici niet goed kunnen tellen, althans sommige politici, onder wie mezelf — dan bent u bijna vijf jaar commissaris-generaal, een hele periode, waarvoor ik u feliciteer, en dat is overigens ook een goede zaak. Het is goed dat mensen gedurende een bepaalde tijd een functie kunnen bekleden, om beleidslijnen te kunnen trekken. Het voorwerp van onze onderzoekscommissie, met name terrorisme, valt onder de gerechtelijke poot. De leiding van die gerechtelijke poot heeft tijdens uw dienstperiode een viertal directeurs-generaal gekend. Uw continuïteit staat dus enigszins in discordantie met de discontinuïteit van de directeurs-generaal. Is dat niet van het goede te veel geweest? Waarom al die opvolgingen? Heeft dat een bijzondere reden? Heeft dat geen negatieve impact gehad op de gerechtelijke poot en op de aanpak van het terrorisme in het bijzonder? Hoe kunnen wij in de toekomst zorgen voor een minder groot verloop?

Catherine De Bolle: Mijnheer Verherstraeten, voor uw eerste vraag over de toebedeling van de dossiers binnen de gerechtelijke pijler. U zou veel meer informatie kunnen verkrijgen van de directeur-generaal van de gerechtelijke pijler en van de betrokken gerechtelijk directeurs binnen hun arrondissement, maar er bestaat in feite een protocol tussen de vijf gerechtelijke directeurs waarbij zij onderling overeenkomen welk dossier door wie zal worden behandeld, mits het federaal parket daarvan op de hoogte is. Wanneer er een

22

24/10/2016

CRIV 54 E027

probleem is dan wordt er contact genomen door het federaal parket met de directeur-generaal en beslist de directeur-generaal.

Het is inderdaad zo dat de kennis inzake terrorisme tot de optimalisatiewet bij de federale gerechtelijke politie van Brussel zat. Dat was de enige dienst binnen de federale politie die een expertisebureau, een sectie terrorisme, had die al 20 of 30 jaar werkte. En zij leverden ook goed werk want in 2015 waren er 150 terrorismeveroordelingen zonder vernietigingen. Dat is wel zeer veel en het betekent dat zij echt wel een expertise in de materie hebben opgebouwd.

Door de optimalisatiewet en in tegenstelling tot het optimalisatierapport, is beslist dat die organisatie moest worden herbekeken. De vijf hoven van beroep zouden een cel terrorisme krijgen. Die cellen moesten worden gecreëerd want de optimalisatiewet is van 23 maart 2014 en de inwerkingtreding van een aantal artikelen van 1 juni 2014. Een andere reeks artikelen werden op 1 oktober 2014 van kracht.

Op 15 januari 2015 waren er de gebeurtenissen in Verviers en daarna is het niet meer gestopt en was er permanent een zeer hoge druk.

De vijf gerechtelijke directeurs hebben begrepen dat de terrorismeproblematiek zeer ernstig is en de informatie die bestond in het kader van de aanpak van dergelijke dossiers moest worden gedeeld over de vijf FGP's.

Wat de opleiding betreft, mijnheer Verherstraeten, kan ik u zeggen dat onze opleiding niet performant is omdat een terrorismedossier evolueert. De daders worden met de dag vindingrijker. Zij hebben inzage in de dossiers. Zij weten wat onze methoden en technieken zijn, en zij passen zich daaraan aan.

Het is niet gemakkelijk om daar in een performante opleiding te voorzien, te meer daar de terrorismespeurders, die de opleiding zouden moeten geven, eigenlijk bezig moeten zijn met hun dossiers. In de beginfase, bij de versterkingen, hebben wij in een systeem van coaching voorzien, dus een speurder met een nieuweling; en de nieuweling wordt gecoacht om te weten hoe een dossier kan worden aangepakt.

Er wordt ook heel methodologisch gewerkt via een vast systeem voor bepaalde delen van het onderzoek. Daarin kan men natuurlijk ook verdergaan en speurders uit andere secties

daarbij betrekken.

Wat betreft de cultuurverschillen, die zullen er altijd zijn. Elke gemeente is anders en heeft een eigen manier van werken. We streven naar een bedrijfscultuur, maar een federale gerechtelijke dienst binnen een arrondissement werkt voor een bepaald parket en ook de parketten hebben verschillende manieren van werken. Niet ieder parket werkt op dezelfde manier. Die federale dienst werkt voor dat lokaal parket en schrijft zich uiteraard in in de gewoonten en de manieren van werken van dat lokaal parket, waardoor men inderdaad een diversiteit in cultuur kan hebben.

Wat betreft de samenwerking tussen de vijf gerechtelijke politiediensten in de hoven van beroep, streeft men naar een zo groot mogelijke coherentie. Het systeem Intelligence Led Policing, waarbij de databases worden gekopieerd en gekoppeld tussen de verschillende gerechtelijke diensten van de federale politie en de procesmatige aansturing, zoals die in Brussel bestaat, wordt ook in bijvoorbeeld Luik en andere FGP's overgenomen.

Wekelijks zijn er vergaderingen op het federaal parket, waarbij de vijf 5 FGP's en DJSOC Terro aanwezig zijn. Indien noodzakelijk en gewenst door de federaal procureur, neemt ook de directeur-generaal van de gerechtelijke pijler daaraan deel.

Wat betreft uw vraag over de brief, heeft de directeur-generaal van de gerechtelijke politie inderdaad een brief ontvangen van het College van procureurs-generaal om een antwoord te bieden op de vraag van de procureur des Konings van Brussel, die zegt dat door die overinvestering in terrorisme de capaciteit die normaal is voorzien voor een lokale procureur, in casu de procureur van Brussel, te laag is en dat die percentages naar omhoog moeten. De directeur-generaal van de gerechtelijke pijler zal een antwoord formuleren. Wij zullen dat bespreken, maar die brief is dermate recent dat wij daarover nog met het College van procureurs-generaal in overleg moeten gaan. Ik kan u hier dus geen kant-en-klaar antwoord geven.

De 15% komt van de regeling in de wet die was voorzien voor de gerechtelijke HyCap. Door dat systeem moeten, wanneer er capaciteit te kort is in een gerechtelijke dienst van de federale politie, de andere arrondissementen een deel van hun capaciteit ter beschikking stellen van die dienst.

Vroeger ging het personeelslid van Luik werken

CRIV 54 E027

24/10/2016

23

naar Brussel. Nu is het zo dat het dossier van Brussel naar Luik gaat en wordt behandeld door de collega's in Luik. Het is in alle arrondissementen zo belast met terrorismeonderzoeken dat we boven de normale capaciteit zitten. Als ik zie had men voor optimalisatie in Luik 11 man, nu heeft men er al 41. In de andere arrondissementen is het net zo.

Servais Verherstraeten (CD&V): Mevrouw de commissaris-generaal, als ik even mag, zal die brief niet als consequentie hebben dat sommige terro-dossiers zullen blijven liggen?

Catherine De Bolle: Ik ben er altijd voorstander van om dergelijke zaken samen met onze gerechtelijke autoriteiten te bespreken. We moeten samen bekijken hoe we dat kunnen oplossen. Maar ik blijf erbij, de deficits binnen onze organisatie zijn zo groot in bepaalde diensten dat we ook de vraag moeten durven stellen of we altijd kunnen blijven volk bijpompen in de gerechtelijke pijler. Want als ik kijk naar fase 4, de dienst die de minste deficits heeft is de gerechtelijke pijler, iets meer dan 9 %. Mijn dienst, niveau CG, dus met de interventiekorpsen, met de CIC's, dus de noodoproepen, de dispatching van de ploegen op het terrein, met de AIK's die instaan voor de verwerking van informatie, ik denk dat wij rond de 30 % zitten. Ik ga het u direct juist zeggen. Neen, niveau CG heeft 23 % deficit, niveau DG A, de administratieve zuil, scheepvaartpolitie, luchtvaartpolitie, spoorwegpolitie, hondentrainingscenter enzovoort 13 % deficit, DG J 8,8 % deficit en DG R – dat zijn de middelen – 14,6 % deficit. De pijler CG heeft dus een zwaar deficit. In sommige provincies loopt dat zelfs op tot 44 % capaciteit. Dat is dus zeer hoog. De evenwichten tussen de bestuurlijke werking en de gerechtelijke werking moeten behouden blijven. We kunnen niet blijven van het ene bevoegdheids- en verantwoordelijkheidsdomein overhevelen naar het andere domein. We kunnen niet zomaar personeel bij creëren. Ze moeten opgeleid worden, gevormd worden en dan moeten ze nog stage lopen binnen de verschillende diensten. Wij zullen ons beraden over die brief. Dat is zeker een onderwerp dat door het directiecomité zal worden besproken. De kans is groot dat we daar een *dissenting opinion* zullen hebben en dat we de ministers uiteindelijk een voorstel zullen vragen om de prioriteiten eventueel te herschikken.

De **voorzitter:** Wordt vervolgd ongetwijfeld.

Stefaan Van Hecke (Ecolo-Groen): Mijnheer de voorzitter, we leren opnieuw bij. De heer Delmulle heeft hier trouwens een paar weken geleden nog

gepleit voor een gegarandeerde minimumcapaciteit aan speurders. Nu schrijft hij een brief met, naar ik op het eerste zicht hoor, toch wel een andere boodschap. We zullen dat nog wel even moeten uitklaren.

Mevrouw de commissaris-generaal, ik wil u eerst en vooral van harte bedanken voor uw uiteenzetting die er toch niet helemaal naast was.

Servais Verherstraeten (CD&V): Mijnheer de voorzitter, mag ik nog even tussenbeide komen alvorens mijn zeer goede collega zijn vragen stelt? Dat mag na collega Van Hecke, daar heb ik geen probleem mee. Er zijn nog twee vragen niet beantwoord.

Catherine De Bolle: Wat betreft de split bestuurlijke en gerechtelijke politie en de hervormingsmoeheid, ben ik er nog altijd van overtuigd dat de voorstellen die we met de commissie Bruggeman gedaan hebben om op gedeconcentreerd niveau die split weg te werken, dat dat de beste oplossing was. Het behage de overheden om te beslissen wat ze willen beslissen: wij zijn loyale ambtenaren en wij voeren de beslissingen uit. De split tussen bestuurlijke en gerechtelijke politie betekent voor mij eigenlijk dat een informatie nu onmiddellijk in de ene of de andere pijler gaat. Voor mij zou een informatie een politie-informatie moeten kunnen zijn en men zou consequent, coherent en complementair zijn maatregelen moeten kunnen nemen.

Wat mijn grootste bezorgdheid is met de split bestuurlijk-gerechtelijk is dat we structureel een schot installeren tussen de meest efficiënte oplossing voor een probleem, en dat wij eigenlijk gedwongen zijn om permanent in overleg, in consensus, in gesprek te moeten gaan met de mensen om een fenomeen geïntegreerd aan te pakken met bestuurlijke aspecten en met gerechtelijke aspecten. Wij sturen daar echt op, maar zolang men die split laat bestaan in het landschap, zal men altijd die coördinatieproblemen hebben en zal men altijd die culturele verschillen hebben tussen de verschillende pijlers, en zal men altijd bij mensen die in de ene of de andere pijler zitten, een reflex hebben niet "politieoplossing", maar een reflex bestuurlijke politie of gerechtelijke politie.

Ik denk, moesten we niet in deze situatie zitten van zware terroristische dreiging, van migratie, van dreigende economische problemen, stakingen die we waarschijnlijk ook wel zullen krijgen, politiepersoneel dat zich nog altijd veel vragen stelt over pensioenen en dergelijke meer, kortom

24

24/10/2016

CRIV 54 E027

moesten we in een rustig klimaat zitten, zou mijn advies zijn om de split weg te werken.

Nu hebben wij al de derde hervorming gehad sinds de politiehervorming binnen de federale politie. Wij hebben in 2014 de gerechtelijke directeurs en de directeurs-coördinatoren aangesteld. Het is een gedwongen huwelijk.

Zij moeten samenwerken. De vier basisprocessen zijn nog aanwezig, zoals wij die voorzien hebben in de optimalisatie, maar ze zijn gesplitst in de twee pijlers. Er is in een evaluatie van het systeem voorzien, in 2018. Ik heb dus aan de directeurs-coördinatoren en aan de gerechtelijke directeurs al gezegd dat wat de evaluatie zal brengen van hen zal afhangen. Loopt de samenwerking op gedeconcentreerd niveau goed en hebben wij een geïntegreerde aanpak van de fenomenen, dan moeten wij misschien niet overgaan naar de oorspronkelijke voorstellen. Als wij echter vaststellen dat het echt niet goed loopt en dat men blijft werken zoals men het altijd al gedaan heeft, dan zou het evaluatievoorstel kunnen zijn dat wij wel anders gaan werken.

Door alle dreigingen en het verschil in aanpak van politieel werk gekoppeld aan die dreigingen denk ik niet dat het nu het moment is om weer een hervorming door te voeren. Het personeel zal zo nog meer gedestabiliseerd raken. Wij hebben hen nu meer dan ooit nodig om een antwoord te bieden op alle veiligheidsproblemen waarmee wij te maken hebben. Het zou goed zijn dat zij kunnen voortwerken in een stabiele omgeving. Voor mij hebben wij het momentum een beetje gemist.

(...): (...)

Catherine De Bolle: Bijna vijf jaar CG, inderdaad. Dank u wel. Ik dank u trouwens ook voor het begrip dat u hebt betoond voor de werkdruk op de politiediensten en omdat u zich bewust bent van de gevaren. Ik dank u van harte voor uw steun.

Ik ben inderdaad bijna vijf jaar commissaris-generaal. Ik doe mijn job nog altijd heel graag. Binnen de gerechtelijke pijler is het inderdaad anders geweest. Paul Van Thielen was waarnemend CG. Valère De Cloet was toen waarnemend DG. Toen werd ik CG en was Paul Van Thielen geen waarnemend DG, maar adjunct-DG. Dan was er de heer Farcy, die uiteindelijk niet benoemd werd. Nu hebben we de stabiliteit van een benoemde directeur-generaal voor de gerechtelijke politie. Het is goed dat iemand aan het hoofd van zo'n belangrijke directie zeker in de

huidige dreiging en met de huidige uitdagingen de lijnen kan uitzetten voor een directie-generaal. In de jaren dat ik CG ben, heeft verder mijn directeur-generaal voor de administratieve politie gekozen voor een zone, de zone Namen. Ik werk op dat vlak dus nu met een directeur-generaal ad interim. Na het overlijden van de heer Van Branteghem, directeur-generaal van de resources, hebben we zes maanden een ad-interimdirecteur gehad, zijnde de directeur-coördinator van Antwerpen.

Daarna hadden wij de directeur-generaal van het SAT, de heer de Mesmaeker, en uiteindelijk kregen wij een vastbenoemde directeur-generaal voor de Resources, de heer Putteman, voormalig korpschef van de politiezone Dendermonde.

Stabiliteit in de top en stabiliteit in de gelederen is volgens mij wel aangewezen. Ik ben dus blij dat twee van de drie DG's nu benoemd zijn en dat wij daarmee verder kunnen.

Stefaan Van Hecke (Ecolo-Groen): Mevrouw de commissaris-generaal, ik wil u bedanken voor uw uiteenzetting en voor de duidelijke boodschap, die u hier gebracht hebt. U bent, meen ik, heel streng voor de besparingen die de federale politie hebben getroffen. U trekt duidelijk aan de alarmbel wat dat betreft. De cijfers die u ter zake gegeven hebt, zijn heel duidelijk.

Er zijn al vele vragen gesteld, maar toch zijn er zaken die nog niet aan bod zijn gekomen. Ik zal dus proberen niet in herhaling te vallen maar over die andere zaken vragen te stellen.

Ten eerste, u hebt het kort gehad over verbindingsofficieren. Ik wil daar niet in detail op ingaan. Wij weten dat er enkele problemen zijn. In het algemeen hoor ik echter graag van u hoe de informatie-uitwisseling tussen de verbindingsofficieren en de federale politie loopt. Hoe ervaart u die? Loopt ze vlot? Zijn er problemen? Worden de verbindingsofficieren voldoende gesteund wanneer zij hun opdracht, vaak in moeilijke omstandigheden, moeten uitvoeren?

Of ziet u verbeterpunten? Meent u dat er structureel nog een en ander moet verbeteren? Wij horen immers soms noodkreten van personen die verdrinken in de dossiers. Recentelijk is er ook beslist tot versterkingen. Graag hoor ik uw analyse en eventuele verbeterpunten, wat de informatie-uitwisseling betreft.

Ten tweede, u hebt in uw nota ook gesproken

CRIV 54 E027

24/10/2016

25

over een aantal spanningsvelden. Als ik de rapporten bekijk, heb ik de indruk dat er mogelijk nog een spanningsveld is dat nog niet aan bod gekomen is en dat ik even wil voorleggen, namelijk tussen DJSOC/Terro en de FGP's. Hoe verhouden die federale diensten zich in de praktijk tot elkaar?

Wij krijgen enerzijds signalen dat DJSOC overstelpt wordt met informatie en dat het de kerntaken van analyse, enzovoort, nog nauwelijks kan uitoefenen. Er zijn anderzijds ook vragen over de relatie tussen DJSOC en de FGP's. Gaat het om een hiërarchische relatie? Moeten de FGP's luisteren naar richtlijnen die DJSOC uitvaardigt? Of niet?

Wat zegt de FGP Brussel in het antwoord dat zij aan onze commissie bezorgde? Dat zij alleen naar u wil luisteren, of naar de directeurs-generaal, maar niet naar DJSOC.

Zij zegt eigenlijk dat DJSOC zoveel richtlijnen aan haar mag geven als zij wil, maar zij luistert daar niet naar en aanvaardt ze niet. Voor mij is niet duidelijk hoe het nu eigenlijk zit. Is er een hiërarchische relatie? Moet zij luisteren naar DJSOC of is het DJSOC die ten onrechte richtlijnen geeft die het eigenlijk niet mag geven? Het is belangrijk dat dat even wordt uitgeklaard.

Ten derde, het sepot is even aan bod gekomen. Andere sprekers voor u hebben al over de problemen met het sepot gesproken, maar het is tegenstrijdig. Wij krijgen signalen dat er problemen zijn op het terrein en dat politiemensen er soms ten onrechte van uitgaan dat, omdat een dossier is geseponneerd, wanneer nieuwe informatie binnenkomt, zij niets meer moeten doen. Als wij dat voorleggen aan de heer Delmulle, dan zegt hij dat hij niets zal doen en dat dat betekent dat die politiemensen hun job niet kennen en, bij wijze van spreken, terug naar de politieschool moeten, want zij zouden moeten weten wat een sepot betekent. Als zij nieuwe informatie krijgen, moeten zij het dossier opnieuw openen en nieuwe onderzoeken doen.

In uw aanbevelingen aan onze commissie op pagina 38 wordt wel gevraagd om het statuut van de klasseringen zonder gevolg te herbekijken of beter te omschrijven. Wij krijgen dus verschillende signalen van verschillende getuigen.

Wat is volgens u dan het probleem? Wat is niet duidelijk voor de politiemensen wat het omgaan met het sepot betreft? Licht het aan de wetgever of schort er iets aan de opleiding, waardoor de

politiemensen soms te weinig weten hoe zij daarmee moeten omgaan?

Ten vierde, zonder in detail te willen treden, wil ik een algemene vraag stellen over de rol van allochtone politiemensen in de korpsen. Wij gaan in de commissie dieper ingaan op een aantal heel specifieke problemen die er zijn gerezen onder andere in Mechelen en Brussel rond allochtone politiemensen die informatie hebben doorgegeven, maar waaruit blijkt dat er met die informatie weinig of niets is gebeurd en dat men soms niet ernstig is genomen, terwijl het achteraf zeer nuttige informatie bleek te zijn.

Hebt u daar in het algemeen, als u dat ziet en hoort, lessen of conclusies uit getrokken of initiatieven ondernomen om ervoor te zorgen dat de relatie met de allochtone politiemensen in het korps kan worden verbeterd en dat een signaal wordt gegeven dat hun informatie ernstig wordt genomen, want nu krijgen wij soms de indruk dat dat niet het geval is?

Tot slot, één zinnetje in uw betoog heeft mij getroffen en is mij bijgebleven, daar waar u zei dat het onderzoek van het Comité P dat gericht is naar het politiewerk nogal gecibleerd is – u hebt dat woord gebruikt, gecibleerd – op de federale politie maar dat het beter ook zou gebeuren naar de andere partijen. Zo hebt u het genoemd. Het Comité I heeft ook onderzoek gedaan naar de rol van de staatsveiligheid en de militaire inlichtingendienst. Als u zegt dat er beter ook naar andere partijen even moet worden gekeken, dan zou ik van u heel graag vernemen naar welke partijen wij, het Comité P of het Comité I nog even nader moeten kijken. Blijkbaar zien we misschien iets over het hoofd want u voelt zich, en uw politiemensen, nogal geïsoleerd. Dus graag een tip. Het kan nuttig zijn voor ons om ook nog ergens anders even te gaan snuisteren.

Catherine De Bolle: Mijnheer Van Hecke, dank u wel voor uw vragen. Ik zal beginnen met de LO's en het statuut van de verbindingsambtenaren binnen de federale politie. Wij hebben 10 verbindingsambtenaren op het einde van het jaar. Nu hebben we er nog 11 maar de post in Duitsland wordt gesloten op 31 december. 10 verbindingsambtenaren is niet zoveel maar dat past in een rationalisering van het verbindingsofficiërennetwerk waartoe wij beslist hebben in 2013, 2014. Ik ken de datum niet uit het hoofd. Hierbij hebben we eigenlijk een analyse gedaan van de opportuniteit om nog verbindingsambtenaren te hebben in Europese landen omdat we dan – en dat is veel rationeler,

veel goedkoper – kunnen werken via de Europol-desk. De Europol-desk, dat is een ganse etage, een ganse verdieping, waar de verschillende landen hun vertegenwoordigers hebben en waarbij de Belgische mensen aan de Belgische desk onmiddellijk bij de collega's van bijvoorbeeld Groot-Brittannië kunnen gaan om te vragen of zij bepaalde informatie kunnen bezorgen die ze dan kunnen doorsturen aan hun mensen. Wij hebben beslist om toch nog een aantal LO's te behouden in Europa, bijvoorbeeld in Italië. Italië heeft minstens 5 politiekorpsen. Ik ga nu geen groot oordeel vellen over de Italiaanse politie maar het is zo dat informatie verkrijgen via de Europol-LO-desk waar niet noodzakelijk alle politiediensten vertegenwoordigd zijn zeer moeilijk is. Vandaar dat we ervoor geopteerd hebben om in Italië een LO te behouden. Hetzelfde geldt voor Spanje en Roemenië.

Wij hebben ook geopteerd om in Brazilië een nieuwe LO-post te openen voor Zuid-Amerika. Wij hebben daar enorm veel werk.

Wat hebben wij ook nog gedaan voor de rationalisatie van het netwerk? Wij hebben gekeken in de Benelux of wij samen met Luxemburg en Nederland ons netwerk kunnen uitbouwen. Wanneer iedereen een deel van de koek betaalt, is de koek wel groot. Onze LO in Brazilië werkt ook voor de Nederlandse autoriteiten. Hun LO in Colombia werkt voor ons. Dat systeem functioneert vrij goed. Die LO's zijn geaccrediteerd, en worden ook erkend en aanvaard door de justitiële en ministeriële overheden, en door de landen waarvoor zij geaccrediteerd zijn zodat een Belgische LO kan werken voor een Nederlands dossier.

Wij hebben ook nog drie verbindingsofficieren bij Europol. Zij zitten op de LO-desk. Wij hebben er twee bij Interpol. Wij hebben een LO bij de FOD Buitenlandse Zaken. Dit is belangrijk omdat wij enorm veel dossiers hebben met het buitenland en wij moeten veel adviezen verstrekken voor de geïntegreerde politie met betrekking tot buitenlandse situaties. Daarnaast zijn er ook nog de missies. Er is één verbindingsofficier op het Benelux-secretariaat in Brussel. Tot een jaar of drie geleden waren dat er nog drie.

De LO is een van de zes kanalen voor informatie-uitwisseling. Hij is een van de zes. Hij is het niet enige kanaal voor informatie-uitwisseling. De LO kan alleen gebruikt worden in vier gevallen: wanneer het dringend is, wanneer het zeer complex is, wanneer het gaat om vertrouwelijke verslagen of vragen, of wanneer alle andere

kanalen niet werken. LO's faciliteren de politiesamenwerking, maar ze kunnen nooit zelf onderzoeksdaden stellen of autonoom politiemaatregelen uitvoeren. Zij faciliteren de samenwerking met ons land, met Nederland of met Luxemburg.

Wat het netwerk van de verbindingsofficieren betreft, dit werd al eens geëvalueerd. Wij hebben dit jaar een nieuwe evaluatie doorgevoerd van het netwerk en wij hebben onze voogdijautoriteit voorgesteld om in een bijkomende LO te voorzien in Turkije, de Verenigde Staten en een nieuwe post in Algerije of Tunesië omdat de bezetting van het terrein daar zeer zwak is. Met het oog op de brexit moet eventueel ook in een LO worden voorzien in Groot-Brittannië.

De selectiemodaliteiten voor de LO's werden opgenomen in een KB, een nieuw KB sedert 2013. Nu zitten we weer in een roulement: wanneer er een LO weggaat, kunnen we een nieuwe LO aanstellen. Een LO wordt aangesteld voor zes jaar. Dan moet hij twee jaar terugkomen naar ons land, om terug geïmplementeerd te worden in onze eigen organisatie. Eigenlijk vergeten die dikwijls uit welke organisatie ze komen, kennen ze de veranderingen niet meer uit de eigen organisatie en moeten ze weer twee jaar meedraaien in onze organisatie.

Er zijn inderdaad noodkreten geweest van onze LO's, die enorm veel werk hebben, maar de financiële middelen lieten niet toe om in meerdere LO's te voorzien in verschillende landen. Het voorstel van vier bijkomende LO's hebben wij nu gedaan, maar daar ga ik wel ook voorstellen om het statuut te herbekijken en om niet twee hoofdcommissarissen te hebben, maar om in een hiërarchische relatie te voorzien tussen de LO's, dus iemand die de LO bijstaat in zijn dagelijkse werking.

De zes kanalen voor de informatie-uitwisseling, dat zijn onder andere de Interpolkanalen, de Europolkanalen, de centra die wij hebben aan de grenzen, de CCPD's, die samen bevolkt worden met de douane, bijvoorbeeld aan de Franse grens hebben wij er zo een. Dan binnen de informatie- en communicatiecentra hebben we ook voor de buurlanden het zogenaamde OIPG. Dat is een operationeel invalspunt voor politiesamenwerking, waarvan ook gebruik kan worden gemaakt.

Het feit dat een LO 24 op 7 beschikbaar moet zijn, is bijna niet leefbaar, want dan heeft hij zelf geen vrije tijd meer, en hij heeft ook recht op verlof. Maar in de omzendbrief staat er wel dat hij zich

CRIV 54 E027

24/10/2016

27

moet verzekeren van het feit dat er een zekere opvolging is. Normaal gezien neemt de LO verlof wanneer de assistente er is. Iedere LO heeft een assistente en zij nemen in verschillende periodes verlof. In verschillende landen zijn er verschillende plaatsen, locaties, waar de LO aanwezig moet zijn, zoals in Turkije in Ankara of Istanboel.

Wil u dat ik op de relatie met Turkije inga?

Stefaan Van Hecke (Ecolo-Groen): Ik merk dat u goed voorbereid bent. Doet u dus maar.

Catherine De Bolle: De LO's hebben het inderdaad niet altijd gemakkelijk. Inzake de relatie met Turkije zijn er geen toegelaten contacten voor de LO door de Turkse overheden met alle bevoegde diensten binnen Turkije. De LO heeft geen toegang tot de *no-entry list*. Dat is een lijst die door de Turkse overheden is opgesteld en waarop meer dan duizend Belgische namen voorkomen. Wij weten niet om welke namen het gaat en waarom zij op die lijst staan.

In Turkije geldt de regel *Rule of Law 157*. Dat betekent dat geen informatie over lopende onderzoeken wordt gedeeld. Er is geen contextuele informatie over redenen van administratieve detentie of uitwijzing. Het seinen tot arrestatie wordt niet noodzakelijk door Turkije uitgevoerd. Turkije werkt niet zo graag samen met het kanaal Interpol. De verantwoordelijke dienst binnen Turkije is niet altijd de Turkse nationale politie. De Belgische politie is op een bepaalde wijze georganiseerd en heeft bepaalde bevoegdheden, maar de Turkse nationale politie is anders georganiseerd. Het politieportaal Interpol wordt, zoals ik al heb vermeld, niet gebruikt voor informatie-uitwisseling inzake uitwijzingen.

Wij hebben op het niveau van Interpol nu ook een probleem met Turkije. Na de incidenten van een paar maanden geleden, die sommigen een coup en anderen een terroristische aanslag noemen, hebben wij aan onze grensposten in België vastgesteld dat meerdere mensen met de Turkse nationaliteit geseinde identiteitsdocumenten of reisdocumenten hadden in de Interpol database van Stolen and Lost Documents. Wij hebben met verschillende landen in onze omgeving contact opgenomen en hebben vastgesteld dat duizende seiningen op die manier in de databases van Interpol waren ingevoerd. De secretaris-generaal heeft daarop beslist alle seiningen na de bewuste datum uit de databank te halen. Dat is natuurlijk problematisch in de huidige relatie tussen Interpol en Turkije. Turkije is dus een land dat niet altijd gemakkelijk is. Daarom was het ook noodzakelijk

om daar een liaisonofficier te plaatsen.

Stefaan Van Hecke (Ecolo-Groen): Mevrouw de commissaris-generaal, indien u nog meer over Turkije wil vertellen, mag dat natuurlijk altijd.

De **voorzitter**: Mevrouw Kitir...

Catherine De Bolle: Mijnheer de voorzitter, ik heb nog vier vragen te beantwoorden.

Op uw vraag over de verhouding tussen de FGP's en DJSOC, het volgende.

De huidige verhouding tussen de FGP's en de DJSOC is verbeterd tegenover vroeger. De processen zijn aangepast, maar er is geen hiërarchische verhouding tussen de DJSOC en de FGP's. Indien er richtlijnen moeten worden uitgevaardigd op het niveau van de gerechtelijke pijler, dan komt dat toe aan de directeur-generaal.

Ik vaardig een strategische richtlijn uit voor de gerechtelijke pijler waarin ik zeg dat de directeur-generaal een nieuw functioneringsmodel moet ontwikkelen voor zijn gerechtelijke pijler, wat is beslist in het directiecomité, en waarbij ik zeg dat ik meen dat dit verder de uitbouw moet zijn van de optimalisatie; men moet deconcentreren wat kan en centraal houden wat moet, volgens het principe van meerwaarde van een centrale dienst.

Dat functioneringsmodel kan de directeur-generaal zelf beter toelichten. Dat bepaalt de verhoudingen tussen de centrale directies en de gedeconcentreerde gerechtelijke directies van de gerechtelijke pijler. Daarin staan de taken van de FGP's en de DJSOC omschreven.

De DJSOC blijft een nationaal invalspunt voor internationale contacten. Een internationaal bericht of een internationale seining komt binnen op het Single Point Of Contact, dat beheersmatig wordt georganiseerd door het niveau CG, omdat men daar de berichten bestuurlijke en gerechtelijke politie heeft, dus daar heeft men die integratie. Het SPOC stuurt dat bericht door naar de bevoegde dienst op centraal niveau, dat een uniek loket is binnen de DGJ. Die dienst zorgt verder voor de behandeling en verspreiding van dat bericht.

Men heeft een heel grondige SWOT-analyse van de DJSOC gemaakt. Op basis daarvan is een aantal taken bepaald die de DJSOC in de toekomst nog wel zal doen en zeker niet meer zal doen. Zo zal bijvoorbeeld de operationele coördinatie niet meer gebeuren door DJSOC.

Daarvoor bestaat een protocol tussen de vijf federale gerechtelijke diensten, zoals ik daarnet heb vermeld. Wanneer er daar geen eensgezindheid is, komt de directeur-generaal daarin tussen, wanneer het gaat over dossiers federaal parket met het federaal parket. Daarin wordt ook bepaald dat de DJSOC in geen enkel geval operationeel werk zal verrichten in een gerechtelijk dossier, zoals onderzoeken of opsporingen.

Dus eigenlijk moet de DJSOC zorgen voor beeldvorming, voor analyse, voor een internationaal invalspunt, en moet het fenomeen beschrijven en ondersteunend zijn voor de FGP's.

Er was bij de DJSOC een personeelsprobleem. Er is in de interdepartementale kredieten voorzien dat de DJSOC mag uitgebreid worden met 23 mensen, om dan ook in een permanentiedienst te kunnen voorzien.

In verband met de spanningsvelden, ik durf te zeggen dat die zijn afgenomen. De DJSOC en de vijf FGP's nemen deel aan de vergaderingen met het federaal parket.

In verband met het sepot, een zeer interessante vraag en zeer moeilijk, het is inderdaad een tijdelijk statuut. Een sepot is een tijdelijk statuut. Blijkbaar is er dan iets mis met de opleiding. In het verleden was het ook wel zo dat een sepot dikwijls het einde van een dossier betekende. Ik denk dat het gewoonterecht daar ook gewonnen heeft van het recht.

Het voorstel dat ik doe om dergelijke discussies in de toekomst niet meer te hebben, het is ook een praktisch voorstel, dat denk ik niet wettelijk verankerd moet worden, is een casusoverleg na elk sepot. Als de federale procureur in een bepaald dossier beslist om er niet meer aan verder te werken, wordt er met de partners rond de tafel gezeten om het te bekijken. Voorzien de inlichtingendiensten in een opvolging in dat dossier? Krijgt de FGP van Brussel nog bepaalde taken? Of de FGP van Luik of een ander arrondissement? Wat is de opdracht van de lokale politie? Wordt de bestuurlijke overheid ingelicht? Ik ben voorstander om, alvorens over te gaan tot een sepot om, zodra er iets nieuw is het dossier te reactiveren, een casusoverleg te houden, wanneer er beslist wordt tot seponering, zeker in die ernstige dossiers zoals wij ze nu kennen.

Dan kom ik tot de rol van de allochtone politiemensen in de korpsen. Ik veronderstel dat u het hebt over het rapport van het Comité P over

Mechelen. Ik ken dat rapport onvoldoende om mij daarover uit te spreken. Bij de federale politie is er gelijke berechting van iedereen. Wij hebben allochtone politiemensen die *chef d'enquête* zijn in vele terrorismedossiers, die zeer goed werk leveren. Om te werken op een terrorisme-eenheid moet men beschikken over een veiligheidsmachtiging. Zij beschikken daarover en sturen hele groepen aan.

Als ik in mijn organisatie zou horen dat er discriminatie is van minderheidsgroepen binnen mijn organisatie, zal ik niet aarzelen om daarin op te treden. Integriteit is een van de speerpunten van ons beleid, van het directiecomité van de federale politie, en wij doen daarop geen toegevingen.

Het onderzoek van het Comité P gecibleerd in de veiligheidsketen, daarmee bedoel ik dat het Comité P naar de enquêtes kijkt die door de federale gerechtelijke politie zijn gevoerd. Ik meen ook dat men verder zou moeten kijken naar het gevolg. De onderzoekers werken altijd in een gerechtelijke dossier van een procureur of voor een onderzoeksrechter. Men moet kunnen verder kijken wat het gevolg is dat werd gegeven aan een bepaald dossier in de volledige keten. In het verleden moet men ook kijken.

Ik weet dat dit niet gemakkelijk is en dat is misschien niet de rol van het Comité P. Misschien moet men naar een ander onderzoeks- of toezichtsorgaan gaan. Als iemand begint te radicaliseren kan men nagaan of de scholen en de OCMW's ervan op de hoogte zijn. Ik denk dat men de volledige aanpak moet bekijken en kijken om het beter te doen naar de toekomst. Waar hebben wij als maatschappij gefaald? Want justitie en politie, zeker de federale gerechtelijke politie, komen op het einde van de keten wanneer de problemen heel groot zijn. De federale gerechtelijke politie, de afdelingen terro, staat niet in het begin van de keten.

Meryame Kitir (sp.a): Dank u wel, mijnheer de voorzitter. Ik had nog enkele vragen ter verduidelijking over de laatste toelichting die u heeft gegeven over de verbindingsofficieren. Het is mij opgevallen dat u de verbindingsofficier van Marokko niet hebt opgesomd in uw lijstje. Misschien is dat een vergetelheid of is dat intussen veranderd? Vanaf 1 juli was de directeur Operaties ook aangeduid om verbindingsofficier te worden in Marokko. Misschien een verduidelijking of dat nog zo is?

Ik had ook nog een bijkomende vraag. Is het niet

CRIV 54 E027

24/10/2016

29

vreemd dat op het moment dat de politiediensten onder druk staan de meest ervaren personen verbindingsofficier worden gemaakt? Ik had daarover graag uw mening gekend.

De meeste vragen zijn al gesteld maar ik had graag nog wat toelichting gekregen over de prioriteiten die u aan uw dossiers geeft. Als ik bij FGP Brussel kijk is er het systeem van prioriteiten. Er zijn vier systemen: ofwel dringend en prioritair, ofwel belangrijk of prioritair, ofwel gewoon of secundair, ofwel zijn het restdossiers. Men heeft dus vier verschillende niveaus.

Daarbovenop heeft men nog de rode en groene dossiers. Ik vind het op zich een zeer ingewikkeld systeem omdat ook veel van de daders van het onderzoek dat wij hier in de commissie voeren ofwel in rode dossiers ofwel in groene dossiers zijn terechtgekomen, dossiers dus waaraan eigenlijk verder geen gehoor is gegeven.

Ik had graag geweten wat u van deze manier van werken vindt. Bent u betrokken geweest bij het invoeren van dat systeem? Is het de efficiëntste manier van werken of brengt het meer verwarring met zich mee?

Catherine De Bolle: Mevrouw Kitir, de LO in Marokko is inderdaad de heer Greif, de vroegere verantwoordelijke voor DJSOC. Wij hebben LO's in Italië, Spanje, Roemenië, Albanië, Marokko, Turkije, Rusland, de Verenigde Staten, Brazilië en Thailand. Wij hebben nu vier nieuwe LO's benoemd, die in Roemenië, Thailand, de Verenigde Staten en Marokko.

Het is inderdaad altijd moeilijk om mensen met veel ervaring te laten gaan. De LO in de Verenigde Staten bijvoorbeeld hebben wij laten gaan om directeur terrorisme te worden bij Interpol. Hij was vroeger ook hoofd van de terroreenheid in het oude systeem van de federale politie. Zoals ik al heb gezegd, voorziet het statuut in vrijwilligheid. Wanneer mensen dus aan de voorwaarden voldoen om te solliciteren voor posten, dan kunnen zij dat doen en dan doen zij dat wanneer het hen interesseert. De commissies zijn selectiecommissies waarin alle partners zitten, Buitenlandse Zaken, de Vaste Commissie, het federaal parket, het parket-generaal, de lokale politie, om een LO te kiezen. De klassering die zij maken, is de klassering die zij maken. Als die mensen zeer goed scoren, kunnen zij inderdaad worden benoemd tot LO. Ik moet wel zeggen dat wij gelukkig tamelijk veel talent hebben in de federale politie. Voor sleutelposten verzoeken wij mensen om bepaalde verantwoordelijkheden op te

nemen en zij doen dat in veel gevallen dan ook wel.

Over de prioriteiten die worden gegeven aan een dossiers, ik moet u zeggen dat ik niet betrokken ben bij de bepaling van de prioriteiten. Ik ben ook nooit betrokken geweest bij het definiëren van prioriteit 1 tot 4 en van rood en groen. Ik kan u daar dus weinig over zeggen. Ik vind wel dat er veel te veel categorieën, prioriteiten, systemen zijn van A tot D of van 1 tot 4 of van 3 tot 5 of van verschillende niveaus. Het zou aangewezen zijn dat daarin enige rechte lijn kwam.

Als ik het mij ook mag permitteren, het volgende. De regelgeving waarmee wij moeten werken is ook zeer complex en uitgebreid. Het zou ook aangewezen zijn om een analyse te maken van wat wij nog echt nodig hebben inzake regelgeving en wat kan worden afgeschaft. Het wordt zeer moeilijk voor de mensen op het terrein om te werken met al die prioriteiten en verschillende categorieën. Daarnaast is er de wetgeving die daaraan is gekoppeld. Dat is niet meer evident.

Stefaan Van Hecke (Ecolo-Groen): Ik neem even de rol van voorzitter over. De volgende op de lijst is de heer Dallemagne.

Président: Stefaan Van Hecke.

Voorzitter: Stefaan Van Hecke.

Georges Dallemagne (cdH): Merci beaucoup, madame De Bolle, d'avoir exposé longuement, à la fois les difficultés et les priorités de votre service. Je dois d'abord dire, à nouveau, à quel point j'apprécie les efforts que vous et l'ensemble de la police menez, dans des conditions qui sont particulièrement difficiles, pour assurer la protection de nos citoyens. C'est évidemment une mission cruciale, importante, et je vous remercie donc, d'avoir pris le temps de venir répondre à nos questions.

De nombreuses questions ont été posées. À l'issue de cette session, je voudrais vous poser une question qui me semble être cruciale et qui me semble être au cœur de notre mandat, à savoir essayer de comprendre les enchaînements de circonstances qui ont conduit aux attentats terroristes de Paris et de Bruxelles.

J'aurais voulu savoir, parmi tous ces éléments dont on a parlé, quels sont pour vous les éléments fondamentaux qui ont été, peut-être, à l'origine de l'enchaînement des circonstances qui ont conduit à ces attentats. J'imagine que ce sont des questions qui tournent dans votre tête nuit et jour.

30

24/10/2016

CRIV 54 E027

Ce sont des questions qui vous hantent peut-être. Quelles ont été pour vous, parmi toutes les questions que vous avez mises sur la table, celles qui vous semblent les plus importantes, celles qui ont été finalement au cœur des difficultés que nous avons connues?

Je l'ai dit précédemment, ce qui s'est passé est un échec pour tout le monde. C'est un échec, d'abord, politique. Je pense qu'il faut quand même le rappeler. Pour nous, pour ceux qui nous ont précédés. C'est un échec des services, c'est un échec de l'ensemble de la société. Qu'est-ce qui vous paraît, vous, être parmi les éléments les plus fondamentaux qu'il faut pouvoir tenter d'améliorer pour l'avenir?

Vous avez à juste titre – on en a souvent parlé ici et j'ai souligné régulièrement la question des capacités – lancé un nouveau cri d'alarme. Ce n'est pas une question neuve. Il faut être de bon compte mais, enfin, vous nous dites que, d'ici à la fin de la législature, il pourrait manquer 23 % de vos effectifs. J'ai fait le compte. Cela voudrait dire que 3 100 policiers pourraient manquer dans vos effectifs. On a bien compris cet enjeu qui est crucial, fondamental. Dans quel domaine, ces plus de 3 000 policiers vont-ils manquer? Est-ce un problème linéaire ou est-ce un problème qui va se poser plus spécifiquement pour certains de vos services?

Le deuxième point que vous avez souligné, c'est la question de circulation de l'information. C'est vrai, à longueur de commissions, on a vu à quel point elle était difficile. Vous avez vous-même évoqué le terme de "bases de données périmées". Certains ont parlé de bases de données obsolètes. D'autres ont évoqué le nombre de bases de données. D'autres ont évoqué le fait que les informations n'étaient pas convenablement échangées dans ces bases de données. On nous a expliqué que tout cela serait résolu progressivement et qu'en 2021, ce serait définitivement résolu. C'est à la fois une bonne et une mauvaise nouvelle. La mauvaise nouvelle, c'est que cela va prendre encore beaucoup de temps. J'aurais aimé savoir, pour vous, dans ce domaine-là, quelle était véritablement l'urgence? Que faut-il résoudre si possible dans les semaines et dans les mois qui viennent? Je voudrais revenir sur un élément que personne d'autre que vous, je pense, n'avait cité dans un de vos rapports qui me paraît intéressant. Je vous cite. Vous dites:

"We stellen voor om te onderzoeken of de politie, zoals in het buitenland, geen eigenaar kan worden van de politionele databanken. Nu zijn

respectievelijk de gerechtelijke en de bestuurlijke overheden eigenaar."

Vous semblez dire que cette question de la propriété des bases de données est une difficulté et qu'une base de données, si je traduis bien, ne devrait pas appartenir au service qui l'a réalisée mais plutôt à la communauté de la sécurité au sens large, c'est-à-dire non seulement à la police mais peut-être aussi à nos services de renseignements. J'aurais voulu savoir exactement ce que vous aviez souligné à cet endroit-là de votre rapport.

Ma troisième question concerne l'architecture. Nous n'y reviendrons pas et j'apprécie le fait que vous disiez "il y a eu toute une série de réformes", "nous sommes en train de mettre en œuvre aujourd'hui la réforme du gouvernement précédent", "nous n'allons pas tout bousculer", "toute une série d'étapes sont en train d'être menées". En même temps, vous soulignez le fait que des difficultés se présentent encore, notamment l'impossibilité pour la DJSOC de pouvoir donner des directives stratégiques. Voilà un élément que l'on retrouve dans plusieurs problèmes, à plusieurs endroits! Ni le parquet ni vous, par exemple, n'avez pu attribuer les fameux dossiers rouges.

À ce propos, à partir de quel moment étiez-vous, vous-même, informée de l'existence de ces dossiers qui, alors qu'ils étaient prioritaires et méritaient un traitement quotidien, n'ont pas pu être examinés faute de capacités à la PJ de Bruxelles? Celle-ci a cherché le concours d'autres acteurs pour pouvoir traiter ces dossiers. Comment avez-vous agi à cet égard pour que ces dossiers puissent être traités plus rapidement? On sait que, finalement et malheureusement, certains de ces dossiers sont restés négligés jusqu'après les attentats de Paris. Je voulais voir quel avait été votre rôle en la matière.

Quatrième question, toujours sur l'architecture. On comprend bien que vous ne voulez pas toucher à tout. En même temps, c'est vrai qu'on a une structure qui est aujourd'hui un petit peu complexe. Je voudrais prendre l'exemple de l'information sur les recherches à mener par rapport aux auteurs des attentats de Paris. Il y a tout le CPOC, le *Central Point of Contact* qui est à la direction de la coopération internationale, qui travaille avec Interpol, qui travaille avec le système d'information Schengen.

Mais il y a aussi le système FAST qui, lui, appartient à une autre direction qui est la DJO,

CRIV 54 E027

24/10/2016

31

avec le commissaire Marc Van Laere. En lisant les documents qui nous ont été soumis, je m'aperçois que FAST a comme mission de rechercher les frères El Bakraoui, Abdelamid Abaaoud, Chakib Akrouh, Najim Najraoui. Point. Et pas du tout les frères Abdeslam, par exemple. C'est vrai qu'on a un peu du mal à comprendre pourquoi FAST se concentre sur ces auteurs-là, pourquoi ils ont cette mission par rapport à des unités qui sont déconcentrées. Vous venez de dire "tiens, ce sont les seules unités déconcentrées qui devraient être impliquées dans l'opérationnel!" Du point de vue du néophyte que je suis, il semble encore un peu compliqué et un peu difficile à comprendre l'ensemble des rôles et des raisons pour lesquelles, par exemple, les frères Abdeslam ne sont pas dans le radar du FAST, alors que d'autres auteurs des attentats y sont.

Vous avez évoqué le rôle des officiers de liaison. Nous aurons l'occasion de revenir longuement sur la question lors du huis clos. Cependant, pourriez-vous me dire si notre officier de liaison en Turquie a bien fait son boulot? Pensez-vous qu'il a fait son travail? Sinon, quelles ont été les difficultés rencontrées? Vous avez dit que vous aviez doublé les effectifs sur place. Les éventuelles difficultés rencontrées étaient-elles liées au manque de capacité que nous avons en Turquie?

Enfin, on sait que le gouvernement – selon moi, c'est une bonne idée – souhaite que nous puissions nous passer le plus rapidement possible des militaires dans les rues. Ces derniers exercent, aujourd'hui, une fonction très importante. Mais l'idée est de les remplacer par un corps de police qui tomberait fatalement, selon moi, sous votre autorité. Où en est la mise en œuvre de ce nouveau corps de police?

Voorzitter: Patrick Dewael.

Président: Patrick Dewael.

Catherine De Bolle: Monsieur le président, monsieur Dallemagne, je souhaiterais apporter une première précision.

Het deficit van 24 % dat wij in 2019 zullen hebben, indien wij verder moeten besparen, slaat op de niet-prioritaire eenheden. Wij hebben van de regering kredieten gekregen in het kader van terrorisme, grenscontroles en cybercrime voor 1 200 man. Dat zijn eenheden die wij wel mogen bezetten, maar het deficit van 24 % slaat op een deficit in de eenheden die niet prioritair zijn. Dat zijn eenheden die niet opgenomen zijn in de lijsten IDP voor het toekennen van personeel.

Ce ne seront donc pas 3 000 personnes. Ce sera moins.

Wat de aanslagen betreft, heb ik mij inderdaad ook al dikwijls vragen gesteld. Hoe zijn die kunnen gebeuren? Hoe kan dat in andere landen gebeuren? Hoe kan een samenlevingsprobleem zo degenereren dat het zorgt voor een enorm veiligheidsprobleem voor ons land? Hoe komt het dat wij mensen verloren zijn in onze samenleving? Wat is er verkeerd gegaan?

Ik meen dat het interessant zou zijn te bekijken wat in het proces van het begin, radicalisering, tot het einde, terrorisme, gewerkt heeft en wat niet. Die evaluatie zou moeten gebeuren.

Wat de federale politie betreft, ben ik ervan overtuigd dat wij nog meer moeten doen, dat wij nog meer structureel moeten inbedden, dat er een permanente informatie-uitwisseling moet zijn tussen de inlichtingendiensten, de politiediensten en de bestuurlijke overheden, die verantwoordelijk zijn voor de lokale integrale veiligheidscellen, waar zij voor hun gemeenten bepalen wat te doen met onder meer geradicaliseerde mensen.

Het is noodzakelijk dat de overheden die verantwoordelijk zijn, de informatie hebben die zij moeten hebben. Het is noodzakelijk dat ook het OCAD de informatie heeft die het moet hebben. Wat wij nu zien, is echter infobesitas, zoals Paul Van Tigchelt het noemde: er is te veel informatie en eigenlijk vindt er geen evaluatie meer plaats van die informatie.

Ik meen dat het echt een werkpunt is te bepalen: welke informatie, hoe evalueren wij die informatie, welke inlichtingen, hoe evalueren wij die inlichtingen, en hoe gaan wij daar structureel mee om. Wij hebben nu het *memorandum of understanding* inzake het *fusion center* voor Brussel. Ik ben ervan overtuigd dat wij in iedere gerechtelijke directie zo'n centrum moeten hebben.

Ik vraag mij af of wij niet, om de zekerheid te hebben dat de minister van Binnenlandse Zaken ook de informatie krijgt die hij nodig heeft om zijn diensten te leiden en aan te sturen, ook op centraal niveau, bijvoorbeeld binnen het OCAD, moeten kunnen beschikken over een *fusion center* dat de informatie betreft uit de vijf andere en zo een volledig zicht kan hebben over het hele land.

Ik sta binnen de politie nog tamelijk alleen met dat idee, waarvan ik meen dat het niet slecht zou zijn. Ik ben samen met de directeur van het OCAD in

het Verenigd Koninkrijk gaan kijken hoe men daar omgaat met het verspreiden en met het delen van informatie. Ik meen dat dat niet slecht zou zijn voor ons land. Ik heb bijvoorbeeld het rapport gelezen van de dirjud van Luik. Hij zegt daarin dat het hem ontbreekt aan een analyse van het beeld, een degelijke analyse van met welke groeperingen hij proactief moet beginnen te werken en waarover hij zich zorgen moet maken.

Wat ik nu vaststel, is het volgende. Wij hebben analisten bij de federale politie. ADIV heeft analisten. De Veiligheid van de Staat heeft analisten. Het OCAD heeft analisten. Op dat vlak zouden wij onze krachten moeten bundelen en een heel goede analysedienst voor het hele land uitwerken, die heel goede rapporten maakt en in de toekomst de politie- en inlichtingendiensten, in overleg uiteraard met de parketten en met de bestuurlijke overheden, kan richten naar nieuwe fenomenen en groeperingen alsook naar nieuwe bewegingen, die wij zouden moeten volgen.

Wat ook belangrijk is, is de communicatie. Ik heb dat ook in de communicatie van generaal Testelmans gehoord.

Soms communiceren wij te vlug. Soms worden identiteiten te vlug doorgegeven. Wij moeten ons echt buigen over een communicatiestrategie die terughoudender is, natuurlijk met het risico dat mensen binnen de media mensen binnen de diensten zullen consulteren, om achteraf informatie te ontvangen die zij zullen publiceren.

Het is echter niet goed, zoals wij hebben gezien, toen onze speciale eenheden moesten optreden in de zoektocht naar een van de mensen die wij moesten opsporen, dat alle pers filmt waar die eenheden binnengaan en buitenkomen. Immers, wanneer wij een en ander op onze televisie kunnen zien, kunnen ook de personen die wij zoeken, dat op hun televisie zien. Zij kunnen dan maatregelen treffen, om alsnog te kunnen ontsnappen.

Over de communicatie en de relatie met de media moet dus worden nagedacht, met name over de vraag op welke manier wij in de toekomst daarmee kunnen omgaan.

Wanneer wij echt vaststellen dat informatie uit een heel zwaar gerechtelijk dossier lekt, moeten wij ons een vraag stellen. Ik heb hierover al met de procureur-generaal gesproken. Wij hebben hierover ook op het Coördinatiecomité Inlichtingen en Veiligheid gesproken. Wij moeten ons ter zake de vraag stellen of wij de wet op het

bronnengeheim niet moeten aanpassen.

De sleutel ligt voor mij dus bij het geven van informatie aan de bestuurlijke overheid en aan de gerechtelijke overheden. Voor mij is de creatie van gedeconcentreerde en nationale *fusion centers* essentieel.

In antwoord op uw tweede vraag over "la circulation de l'information et la situation intermédiaire" kan ik het volgende meegeven.

Ik heb ten behoeve van de commissie opdracht gegeven aan de directeur verantwoordelijk voor de informatie en de IT om voor u een tussentijds rapport te maken, waarbij hij aangeeft hoe zal gewerkt worden tot 2021.

Wat betreft de circulatie van de informatie denk ik dat wij ons moeten buigen over de split die bestaat tussen de verschillende wetgevingen: geclassificeerde informatie en politionele informatie.

Als men geclassificeerde informatie verspreidt, is men strafbaar. Als men politionele informatie niet invoegt in de database, is men ook strafbaar. Er is dus een discussie aan de gang over hoe een politiedienst moet omgaan met geclassificeerde informatie. Ik denk dat dit enige reflectie vraagt om in de toekomst ook duidelijkheid te bieden aan alle partners. De Staatsveiligheid geeft ons informatie en buitenlandse diensten geven ons informatie. Dat is geclassificeerde informatie. Een sleutelwoord in de internationale gemeenschap voor de aanpak van terrorisme is *trust*. Hoe gaan wij om met deze geclassificeerde informatie?

Ik ben ervan overtuigd dat de directeur-generaal van de gerechtelijke pijler u daar veel duidelijker kan over inlichten. Wat heeft hij intermediair gedaan en wat is in uitvoering. Dat is het systeem ILP, *intelligence-led policing*, zoals dat bestaat in de federale gerechtelijke politie van Brussel, wordt uitgebreid naar de andere diensten en die worden geconnecteerd op een systeem hit/no hit. Dat in combinatie met de wekelijkse vergaderingen, denk ik, biedt voldoende ingebouwde waarborgen om de informatiedoorstroming te verzekeren.

De politionele databank, bestuurlijk en gerechtelijk. Binnen de federale politie zijn wij voorstander van het hebben van politionele informatie in een politionele databank waar een geïntegreerde gerechtelijke/bestuurlijke aanpak een antwoord op kan bieden. Dat is wat wij daarmee bedoelden.

CRIV 54 E027

24/10/2016

33

Wat betreft de architectuur, *les dossiers rouges*, en de manier waarop daar geageerd wordt. Ik moet u zeggen dat de operationele werking en de operationele verdeling en behandeling van dossiers een bevoegdheid is van de gerechtelijke pijler. Het is de gerechtelijke pijler – de directeur-generaal en de gerechtelijke directeurs – die bepaalt hoe dossiers verdeeld worden in afstemming met het parket.

Wanneer er problemen zouden opduiken in de verdeling van *les dossiers rouges*, dan ga ik ervan uit dat het federaal parket of het parket-generaal mij in kennis stelt van het feit dat er zich een probleem voordoet met de verdeling en dat ik moet interveniëren ten aanzien van de directeur-generaal. Zolang dat niet gebeurt, ga ik ervan uit dat de directeur-generaal, die mij dat ook bevestigt, een systeem op poten stelt om die dossiers te verdelen, samen met de gerechtelijke directeur. Dat is een zeer technische vraag naar de operationele werking. Om u volledig te kunnen informeren, zou ik die vraag liever door de gerechtelijk directeur en de directeur-generaal laten beantwoorden.

Georges Dallemagne (cdH): Vous-même, vous n'avez pas été informée, si je comprends bien, de l'existence de ces dossiers?

Catherine De Bolle: U bedoelt, de verdeling van de dossiers? Nee.

Georges Dallemagne (cdH): Non, de l'existence de ces dossiers. De l'existence de dossiers qui étaient prioritaires mais pas traités faute de capacités à la PJF.

Catherine De Bolle: Je l'ai appris par des contacts avec les PJF.

Georges Dallemagne (cdH): À ce moment-là?

Catherine De Bolle: Oui.

Wat het FAST en de inhoud van het dossier betreft, omdat dit een bevoegdheid is van de directeur-generaal van de gerechtelijke pijler kan ik u daarover niet zoveel zeggen. Het is beter dat hij daarop zelf het antwoord geeft.

De directeur-generaal van de gerechtelijke pijler heeft een mobilisatiecapaciteit binnen de gerechtelijke pijler ontwikkeld. Wanneer hij vaststelt dat er heel veel dossiers zijn waarop onmiddellijk een antwoord moet worden gegeven, haalt hij capaciteit uit heel de pijler.

Ik veronderstel dat er in het geval van het FAST overal te veel werk was en dan heeft men gemobiliseerd daar waar mensen met specifieke kennis en kunde kunnen worden ingezet en heeft hij hen ingezet ten behoeve van de behandeling van de dossiers.

En ce qui concerne notre LO en Turquie, est-ce qu'il a fait son boulot?

Na de aanslagen en na de verklaringen van de Turkse president in de Belgische pers heb ik aan mijn dienst Intern Toezicht een onderzoek naar de feiten gevraagd. Hoewel ik u zou willen antwoorden op uw vragen daarover, kan ik u daarop niet antwoorden omdat ik anders alle mogelijke toekomstige procedures onmogelijk maak.

La question sur les militaires...

Servais Verherstraeten (CD&V): Wil dat zeggen dat er een tuchtonderzoek of een tuchtprocedure loopt, mevrouw de commissaris-generaal?

Catherine De Bolle: Een tuchtprocedure is nog iets anders dan een onderzoek naar de feiten. Vooraleer een tuchtonderzoek te kunnen starten, moet men goed weten wat de feiten zijn en wie men bepaalde feiten ten laste kan leggen.

De **voorzitter**: Het is een soort vooronderzoek?

Catherine De Bolle: Het betreft een onderzoek naar de feiten en dat onderzoek loopt.

Laurette Onkelinx (PS): Sur ce sujet-là, précisément, est-ce que vous n'avez pas réalisé... je pensais que vous aviez quand même réalisé un audit et que vous aviez décidé de soutenir le poste parce qu'il y avait une surcharge de travail. Je me trompe?

Catherine De Bolle: Donc, j'ai constaté, un, que les liaisons de la Turquie étaient bouleversées. Donc, au niveau de l'organisation, on n'avait plus la certitude qu'il pouvait se mettre à 100 % sur son boulot. Deuxième chose, il devait avoir la possibilité de se préparer pour les auditions ici. Donc on a dû lui donner la possibilité aussi. Et troisièmement, j'ai pris la décision de le soutenir pendant quatre mois, parce que quelqu'un de la PJF de Bruxelles qui parle la langue et qui, donc, l'a soutenu pendant cette période-là. Parce que le médecin du travail ... donc il pouvait partir en Turquie, il n'y avait pas d'objection, mais on voulait vraiment être sûr qu'il pouvait faire son boulot, parce qu'il était trop traumatisé par ce qui s'était

34

24/10/2016

CRIV 54 E027

passé.

Laurette Onkelinx (PS): Donc si je comprends bien, cette aide pour la surcharge de travail, c'est en fonction de ce qu'a vécu cet officier de liaison, et de l'accusation dont il a été l'objet. Ce n'est pas un audit sur la charge de travail en règle générale, dans le poste en Turquie.

De voorzitter: Mag ik een algemene opmerking maken, enkel voor de procedure?

Mevrouw de commissaris-generaal, u hebt gezegd dat er een soort van vooronderzoek – u heeft het over een onderzoek naar de feiten – loopt en geen tuchtonderzoek. Dat is een belangrijke mededeling voor de commissie. U zegt ook dat u daar niet meer details over kwijt wilt want anders gaat u mogelijk een hypotheek leggen op een eventueel tuchtonderzoek. Dit lijkt mij een begrijpelijke verklaring. U staat onder eed. Wij zullen zeker terugkomen op deze zaak. Dat staat vast.

Donc, je me demande si on ne ferait pas mieux de continuer à huis clos? Si, pour le moment, on prend des risques en discutant sur cette affaire, en demandant des détails sur les conditions de travail, etc., on entre tout de même un peu dans le fond de l'affaire. Non? C'est mon rôle de ...

Als u nu zegt we gaan daar nu wel op verder, dan is toch in het verleden al ooit gebleken dat men verwezen heeft naar verklaringen die afgelegd zijn in een openbare zitting, wat ook gebeurd is trouwens in de openbare zitting van de Kamer, ik bedoel van de gemeenschappelijke commissies die hebben vergaderd over de materie. Wat daar gezegd is, is ook gezegd. Maar dit maakt allemaal deel uit waarschijnlijk van het onderzoek dat op dit moment naar de feiten loopt.

Georges Dallemagne (cdH): Monsieur le président, si je me suis permis de poser cette question, c'est parce que cet officier de liaison a quand même été mis en cause publiquement. Je trouvais intéressant d'avoir l'avis de la commissaire en chef. Je respecte le fait qu'il faille être prudent sur les réponses qui sont données mais il me semblait intéressant qu'on ait ce début d'échange de vues sur cette question-là. J'entends bien qu'effectivement, il a été soutenu pour une période déterminée.

Pour l'avenir, de toutes façons, il est vrai, comme nous allons le faire pour les frères Abdeslam, que nous aurons à examiner dans le détail toutes les circonstances qui ont conduit les frères

El Bakraoui à ne pas être interceptés à un moment ou à un autre.

Il est intéressant que la commissaire, qui sait très bien qu'elle peut se taire, voit jusqu'où elle se sent autorisée à répondre à ces questions.

Le président: Cette personne se trouve sur notre liste pour être entendue. On a même discuté sur les modalités. Cette personne nous a fait savoir qu'elle voulait être entendue à huis clos. Ce sont les éléments.

Je suis persuadé que suite aux déclarations qu'elle va faire ici en commission, cette discussion-là sera poursuivie avec la hiérarchie ou autre. Cela reste à décider. Moi, je veux en tous cas qu'on évite qu'une nouvelle fois, on se base sur un débat qui a été mené en public sur une personne et que ces éléments soient repris plus tard dans d'autres procédures qui n'ont même pas été entamées à ce jour. En effet, à ce jour, on parle d'une enquête sur les faits, d'une pré-enquête.

Stefaan Van Hecke (Ecolo-Groen): Ik heb nog een informatieve vraag. Er loopt een vooronderzoek naar de feiten, wij zijn nu 7 maanden na 22 maart, dan vraag ik mij af of het zo lang duurt om een onderzoek naar de feiten te doen? Zo ja, hoe lang gaat dat nog lopen?

Stel dat dit op 2 januari wordt beëindigd en wij stoppen op 31 december, dan wordt het moeilijk voor ons. Ik weet niet of de commissaris-generaal weet wanneer dat vooronderzoek zal worden afgerond. Dit kan uiteraard, met de mogelijke beslissingen die al dan niet daarna zullen worden genomen, relevant zijn voor ons werk. Vanaf wanneer mogen wij meer informatie over dat vooronderzoek verwachten?

Laurette Onkelinx (PS): Monsieur le président, je complète en disant que ma question n'avait rien à voir avec cela. Je ne sais pas pourquoi vous avez arrêté en plein vol, comme cela. Je souhaitais simplement savoir si l'audit était sur la situation en général en Turquie ou en fonction de la situation vécue par ce monsieur.

Catherine De Bolle: Mevrouw Onkelinx, de audit is eigenlijk een evaluatie van het LO-netwerk, die wij hebben gedaan en waarbij wij zijn overgegaan tot een evaluatie van de werklust. Dat heeft uitgemond in het voorstel aan de minister van Binnenlandse Zaken om in drie — wij laten *en suspens* vier, voor Groot-Brittannië — bijkomende supplementaire posten te voorzien, onder meer in

CRIV 54 E027

24/10/2016

35

Turkije, onder meer in de Verenigde Staten, ter ondersteuning van de LO, omdat wij vaststellen dat er enorm veel werklast is in die posten, niet alleen in Turkije. Het was dus geen audit naar de post in Turkije; het was een evaluatie van het LO-netwerk, waarin was voorzien, maar die wij vervroegd hebben naargelang de omstandigheden, omdat wij een stijging zien van de berichten overal, internationaal en nationaal. Daarom hebben wij een evaluatie gedaan.

Wat ik wel gedaan heb, en misschien doelt u daarop: ik heb ook een audit laten uitvoeren naar de efficiëntie en de effectiviteit van het gebruik van de interdepartementale kredieten in de strijd tegen het terrorisme. Deze audit is in een eindfase, maar zal geclassificeerd zijn.

Un audit est en cours et une évaluation a été faite, dont nous avons proposé les suggestions au ministre de l'Intérieur pour voir ce qu'il veut en faire. C'est notre proposition.

Dus het onderzoek naar de feiten dat loopt. Eigenlijk, als ik nu meer zeg, mijnheer de voorzitter, dan ga ik zaken zeggen uit het dossier die ik eigenlijk niet mag zeggen en die het naar de toekomst zouden belasten.

Stefaan Van Hecke (Ecolo-Groen): Het is gewoon een vraag naar timing.

Catherine De Bolle : Ik mag ook geen diensten onder druk zetten in bepaalde aangelegenheden.

De **voorzitter**: Ik zeg niets meer. De commissarissen mogen vragen wat ze willen. Het is mijn plicht om te wijzen op bepaalde gevolgen die mogelijkwijze een invloed kunnen hebben. En u houdt zich aan wat u nu zegt, dat u daar niet verder op ingaat? Goed.

Catherine De Bolle: Ik vind het zeer moeilijk er nu verder op in te gaan wanneer ik niet kan spreken over de inhoud van het dossier, hetgeen de procedure zwaar zou bezwaren.

Stefaan Van Hecke (Ecolo-Groen): Ik denk dat u toch zult begrijpen dat het voor ons ook moeilijk is. Het is een punt, dat wij moeten uitklaren. Ik begrijp ook dat u heel voorzichtig moet zijn, uiteraard. Misschien is dat een belangrijk element dat voor ons nuttig kan zijn in ons werk. Als wij ook niet weten wanneer ongeveer jullie dat vooronderzoek kunnen beëindigen, is dat ook voor onze werkplanning moeilijk. Als we stoppen met de commissie en daarna komen die elementen, dan zijn we te laat. Ik hoop dat u ook begrijpt dat het

voor ons belangrijk is dat we tijdig die informatie kunnen hebben.

De **voorzitter**: Mijnheer Van Hecke, u hebt gewezen op het einde van de parlementaire onderzoekscommissie. Onze commissie zal niet stoppen vooraleer wij de officier in kwestie hebben gesproken en hem de vragen hebben gesteld, die wij moeten stellen. Als wij hem verhoren, zullen wij beslissen in welke omstandigheden wij hem verhoren. Mogelijkerwijze zal zijn getuigenis andere vragen oproepen. Ik twijfel daar zelfs niet aan. Ik sluit dan ook niet uit dat wij de commissaris-generaal daar opnieuw over horen op basis van de informatie, die wij van hem hebben verkregen.

Ik denk dat je dan opbouwt van beneden naar boven. Hij is de betrokkene. Hij en niemand anders kan ons zo goed informeren over zijn werksituatie et cetera. Op basis van die getuigenis kunnen wij dan zien wat de hiërarchie ervan denkt, enzovoort.

Ik herhaal dat wij daarbij geen nadeel mogen berokkenen aan onderzoeken, die volgens mij nog altijd lopende zijn. De termijn waarbinnen een mogelijke procedure kan worden opgestart, is nog altijd lopende.

Georges Dallemagne (cdH): (...)

Catherine De Bolle: Le corps pour la protection DAB.

Mijnheer de voorzitter, de DAB, Directie Administratieve Beveiliging, zal deel uitmaken van de directie DGA. Wij zijn bezig met het berekenen van de kostprijs: hoeveel voertuigen zullen wij nodig hebben, het materiaal dat wij zullen nodig hebben om die mensen uit te rusten. De wetgevende bepalingen die wij moeten treffen om de mensen van de DAB in te zetten, zijn wij aan het voorbereiden. De exacte cijfers uit de begrotingsbesprekingen die ter beschikking worden gesteld voor de DAB ken ik nog niet. Het zal een overdracht zijn van militairen, van mensen uit het veiligheidskorps voor de bewaking van de justiepaleizen, en van een aantal mensen die nu nog op de inspectie van de luchtvaartpolitie werken.

Georges Dallemagne (cdH): Vous pensez être opérationnels quand?

Catherine De Bolle: Ça dépend.

Het hangt van de onderhandelingen af wanneer

36

24/10/2016

CRIV 54 E027

wij de mensen zullen kunnen overnemen en wanneer wij zekerheid zullen hebben over de kredieten.

Le dossier avance très bien.

Georges Dallemagne (cdH): J'avais une petite question sur la propriété des banques de données. J'avais lu dans votre rapport:

“Wij stellen voor om te onderzoeken of de politie, zoals in het buitenland, geen eigenaar kan worden van de positionele databanken. Nu zijn respectievelijk de gerechtelijke en de bestuurlijke overheden eigenaar.”

Catherine De Bolle: J'ai déjà répondu à cette question.

De bedoeling is de volgende. Wij menen dat wij eigenaar moeten kunnen zijn van de informatie in de positionele databanken omdat wij informatie die wij binnenkrijgen beschouwen als positionele informatie, die dan een finaliteit bestuurlijk of een finaliteit gerechtelijk kan hebben. De informatiehuishouding wordt daarop georganiseerd om een continue en coherente aanpak te kunnen hebben van de veiligheidsfenomenen, van de criminaliteitsfenomenen.

Carina Van Cauter (Open Vld): Mevrouw de commissaris-generaal, ik wil u op mijn beurt bedanken voor uw uitvoerige uiteenzetting en het geleverde werk, dag in dag uit, door uzelf en de diensten, om bezig te zijn met de veiligheid. Het is al een paar keer gezegd, maar ik wil dit zelf ook nog eens herhalen.

Ik heb nog twee punten.

U hebt gesproken over de wijze waarop dossiers worden geseponneerd. U hebt een suggestie gedaan. Er zou beter casusoverleg zijn, samen met de politie en de betrokken diensten die het onderzoek voeren.

Volgens mijn persoonlijke mening, denk ik dat het onmogelijk is om in elk geseponneerd dossier tot casusoverleg te komen. Denkt u dat het realistisch is om dat daadwerkelijk te doen?

Ten tweede, er leeft bij de politie volgens u het volgende. Eens geseponneerd lijkt het alsof men zich niet meer met een dossier moet bezighouden. De macht der gewoonte. Is het niet zo dat het parket al sinds een aantal jaren moet verantwoorden op welke basis en om welke reden

zij een dossier heeft geseponneerd? Dit kan zijn: andere prioriteiten. Dit kan zijn: de feiten zijn geen misdrijf en kunnen niet worden vervolgd. Dat kan zijn: er is een gebrek aan recherchecapaciteit.

Met andere woorden, een beleidsbeslissing dan wel een beslissing die voor de politie al dan niet leidt tot het nemen van bijkomend onderzoek, indien die capaciteit er wel is, indien men op nieuwe feiten stoot en dergelijke meer. Of leid ik uit wat u zegt af dat er niet teruggekoppeld wordt tussen parket en politie?

Als de politie de reden van seponnering niet kent, dan kunnen zij uiteraard niet weten dat zij hun onderzoek moeten voortzetten, als er wel bijkomende capaciteit is. Als het parket zegt: voor ons is dat geen prioriteit, dan weet men waar de lijn is. Het is geen misdrijf. U had het over overjuridicalisering. Als er geen misdrijf is, moet er niet verder worden onderzocht. Wordt er teruggekoppeld of is dat vandaag niet geval? Wordt dat ook geregistreerd zodat dit zichtbaar is voor elke politieman die dagelijks actief op het terrein aan de slag is?

Een tweede punt waarover nog niet is gesproken, betreft de opvolging van voorwaarden, zowel in het kader van een onderzoek als in het kader van de uitvoering van een vonnis, dus de politieel controleerbare voorwaarden.

Uit de praktijk en de feiten blijkt een en ander op het eerste zicht niet pertinent te zijn gelopen. Dat is de reden waarom ik u de vraag stel. Is dat ook uw ervaring? Loopt dit goed? Hoe verloopt de samenwerking met de parketten?

Wordt er voldoende kort op de bal gespeeld, als we het hebben over desgevallend herroepen of tussenkomst van de parketten? Is er daar een goede samenwerking? Heeft dit het voorwerp uitgemaakt van een bespreking met het parket-generaal? Zijn daaruit bepaalde strategische richtlijnen voortgevloeid?

Catherine De Bolle: Ik heb het hier over het algemene. Ik spreek niet over de individuele dossiers die het voorwerp hebben uitgemaakt van het onderzoek van het comité P omdat dit behoort tot de operationele bevoegdheid van de directeur-generaal gerechtelijke pijler en onder directie van het federaal parket. De vragen over de specifieke dossiers moeten aan hen worden gesteld.

Wat betreft het casusoverleg, ongeacht de bestaande capaciteitsproblemen, vind ik dat, wanneer het dossiers betreffen van het federaal

CRIV 54 E027

24/10/2016

37

parket en wanneer men overgaat tot seponering in een dossier terrorisme, men dat dan *d'office* moet overleggen met alle betrokken partners - lokale en federale politie en inlichtingendiensten.

Ik denk dat de samenleving daarbij alleen maar kan winnen. Wanneer iemand in een dergelijk dossier zit, zal daarvoor waarschijnlijk wel een reden zijn geweest, en op een bepaald moment heeft men dan onvoldoende elementen om verder te gaan.

Ik kan mij niet uitspreken over de beslissing die in dit specifiek dossier is genomen.

Ik meen toch dat wanneer het over terrorismedossiers gaat van het federaal parket die worden geseponeerd dat er in casusoverleg moet worden voorzien. Tegenwoordig wordt er zeer weinig geseponeerd...

Carina Van Cauter (Open Vld): Ik had begrepen dat u het had over "algemeen".

Catherine De Bolle: Neen. Dit zijn feiten tegen de publieke veiligheid die zeer zware gevolgen kunnen hebben, dus federaal parket terrorismedossiers.

Als dat goed loopt, kan dat misschien worden uitgebreid naar andere dossiers.

Carina Van Cauter (Open Vld): En wordt u vandaag de reden ter kennis gebracht waarom er geseponeerd wordt?

Catherine De Bolle: Ik kan u geen antwoord geven of het in het hele land zo is dat de politiediensten weten waarom een dossier al dan niet wordt geseponeerd. Ik kan u dat niet zeggen. Ik kan dat wel laten navragen, maar ik kan niet garanderen dat ik voor de volledige lokale en federale politie een antwoord daarop zal krijgen.

Wat de opvolging van de voorwaarden betreft, ook daar hebben wij vastgesteld - ook los van het dossier - dat er toch nogal verschillende mogelijkheden zijn in heel het land. In het Coördinatiecomité voor Inlichtingen en Veiligheid hebben wij daarover een gesprek gehad met de lokale politie. De lokale politie is nu een bevraging aan het doen om te zien hoe het verloopt in de verschillende politiezones en arrondissementen van het land.

Wij zullen dit bespreken in het Coördinatiecomité voor Inlichtingen en Veiligheid, en proberen conclusies te trekken en voorstellen te doen naar

verbetering of oplossingen voor de toekomst. Op dit ogenblik weten we immers niet of het een zeer groot probleem is, dan wel een punctueel probleem, in bepaalde gevallen. Zijn het menselijke fouten of zit het echt wel structureel verkeerd met die voorwaarden?

De **voorzitter**: Wensen er nog collega's het woord te nemen, bemerkingen te maken of vragen te stellen? Nee?

Mevrouw de commissaris-generaal, dan meen ik dat ik u mag bedanken voor uw getuigenis.

Na lezing, volhardt en tekent,

.....
Catherine De Bolle

CRIV 54 E040

07/12/2016

1

ONDERZOEKSCOMMISSIE TERRORISTISCHE AANSLAGEN

van

WOENSDAG 07 DECEMBER 2016

Voormiddag

COMMISSION D'ENQUETE ATTENTATS TERRORISTES

du

MERCREDI 07 DECEMBRE 2016

Matin

Hoorzitting met de heer Luc Cap, gerechtelijk directeur, federaal gerechtelijke politie van Oost-Vlaanderen, de heer Stanny De Vlieger, gerechtelijk directeur, federaal gerechtelijke politie van Antwerpen, de heer Jean-Luc Duterme, gerechtelijk directeur, federaal gerechtelijke politie van Charleroi, de heer François Farcy, gerechtelijk directeur, federaal gerechtelijke politie van Bergen en de heer Eric Snoeck, gerechtelijk directeur, federaal gerechtelijke politie van Luik.

Audition de M. Luc Cap, directeur judiciaire, police judiciaire fédérale de la Flandre orientale, de M. Stanny De Vlieger, directeur judiciaire, police judiciaire fédérale d'Anvers, de M. Jean-Luc Duterme, directeur judiciaire, police judiciaire fédérale de Charleroi, de M. François Farcy, directeur judiciaire, police judiciaire fédérale de Mons et de M. Eric Snoeck, directeur judiciaire, police judiciaire fédérale de Liège.

De **voorzitter**: Welkom heren in onze commissie.

Ik moet jullie de eed laten afleggen respectievelijk in het Nederlands en het Frans. Ik moet daarvoor eerst een tekst voorlezen in het Nederlands en het Frans.

Ik herinner er u aan dat conform artikel 4, § 1, van de wet van 3 mei 1880 op het parlementair onderzoek, gewijzigd bij wet van 30 juni 1996, de onderzoekscommissie alle in het Wetboek van Strafvordering omschreven onderzoeksmaatregelen kan nemen. Ze kan onder meer getuigen onder eed horen.

Alvorens u te vragen de eed af te leggen, wens ik de aandacht te vestigen op het laatste lid van artikel 8 van bovenvermelde wet, volgens hetwelk iedere getuige kan aanvoeren dat hij, door naar waarheid een verklaring af te leggen, zich zou kunnen blootstellen aan strafvervolgning en derhalve getuigenis weigeren (zie ook artikel 14, 3, g van het internationaal verdrag inzake

burgerrechten en politieke rechten van 19 december 1966, bekrachtigd bij wet van 15 mei 1981).

Dat betekent dat u het recht heeft om te zwijgen wanneer u meent dat uw publieke verklaring later tegen u zou kunnen worden gebruikt in een strafvordering.

Ik wil er vervolgens nog de nadruk op leggen dat u, krachtens artikel 9 van dezelfde wet, voor valse getuigenis kan worden gestraft met een gevangenisstraf van twee maanden tot drie jaar en u voor een termijn van ten minste vijf ten hoogste tien jaar kunt worden ontzet uit het recht om te kiezen of verkozen te worden.

Ten slotte wijs ik u erop dat tengevolge van artikel 3 van voornoemde wet de geheimhouding van uw verklaringen niet is gewaarborgd tenzij het gaat om verklaringen afgelegd tijdens een vergadering met gesloten deuren en waarvoor de commissie zich uitdrukkelijk heeft verbonden de geheimhouding in acht te nemen. Bovendien is ieder stuk dat u aan de commissie zou overleggen vatbaar voor openbaarmaking.

Na deze verduidelijking vraag ik u de eed af te leggen door de hand op te heffen en de volgende woorden te herhalen: "Ik zweer de gehele waarheid en niets dan de waarheid te zullen zeggen."

Tot zover de Nederlandstalige versie, in het Frans luidt dat als volgt.

Je vous rappelle qu'en vertu de l'article 4, §1, de la loi de 3 mai 1880 sur les enquêtes parlementaires, telle que modifiée par la loi du 30 juin 1996, la commission d'enquête peut prendre toutes les mesures d'instruction prévues par le Code d'instruction criminelle. Elle peut notamment entendre les témoins sous serment.

Avant de vous inviter à prêter serment, je tiens à

attirer votre attention sur le dernier alinéa de l'article 8 de la loi précitée, suivant lequel tout témoin qui, en faisant une déclaration conforme à la vérité, pourrait s'exposer à des poursuites pénales, peut refuser de témoigner (cf. également l'article 14, 3, g, du Pacte international relatif aux droits civils et politiques du 19 décembre 1966, ratifié par la loi du 15 mai 1981).

Cela signifie qu'un témoin a le droit de se taire lorsqu'il pense que sa déclaration publique pourrait être ultérieurement utilisée contre lui dans une procédure pénale.

Je vous rappelle en outre que, suivant l'article 9 de cette même loi, tout coupable de faux témoignage sera puni d'un emprisonnement de deux mois à trois ans et privé de l'exercice du droit de vote et d'éligibilité pendant cinq ans au moins et dix ans au plus.

Enfin, je vous rappelle que, suivant l'article 3, de la loi précitée, le secret de vos déclarations n'est pas garanti, sauf s'il s'agit de déclarations faites lors d'une réunion à huis clos et pour laquelle la commission s'est engagée explicitement à respecter le secret. De plus, chaque document que vous remettiez à la commission est susceptible d'être révélé.

Après ces précisions, je vous invite à prêter serment en levant la main et en prononçant la formule suivante: "Je jure de dire toute la vérité et rien que la vérité".

M. Jean-Luc Duterme prête serment.

De heer Luc Cap legt de eed af.

De heer Stanny De Vlieger legt de eed af.

M. François Farcy prête serment.

M. Eric Snoeck prête serment.

De **voorzitter**: Dont acte. Waarvan akte.

Heren, misschien kan ik best aanvatten met een algemene opening. Wij weten dat het federaal parket – we hebben hier al verschillende keren de federaal procureur ondervraagd – voor de uitvoering van haar vorderingen een beroep doet op de verschillende FGP's. In onze structuur hebben wij geen zogenaamde politionele *pendant* op federaal vlak voor het federaal parket.

Wij hebben geleerd dat er binnen de FGP's verschillende organisatiestructuren bestaan,

verschillende methodes. Een getuige sprak hier ook over verschillende culturen. Bovendien is er het ondertussen bekend capaciteitsprobleem, dat hier ook al verschillende keren naar voren is gekomen. Er blijkt zich dus een probleem inzake capaciteit voor te doen en er is ook een verschil in cultuur.

Zonder noodzakelijkerwijze in herhaling te vallen, wil ik u vragen om in te gaan op die eerste vaststellingen van verschillende gewoontes en verschillende culturen, en ook op het capaciteitsprobleem, door een algemene worp te doen naar onze commissie, waarna wij daarop dieper kunnen ingaan.

Ik stel voor dat u zelf onder mekaar uitmaakt wie de spits afbijt of wie de *lead* neemt.

Eric Snoeck: Mijnheer de voorzitter, dames en heren, ik wil u bedanken, ook namens mijn collega's, voor het feit dat wij hier, *entre guillemets*, "de stem van de provincie" mogen verdedigen en laten horen.

Monsieur le président, avant de répondre à votre question de la façon la plus précise possible, je voudrais vous exposer quelques éléments introductifs.

Tout d'abord, nous avons tous les cinq été confrontés, il y a deux ans, à la mise en place en quelque sorte d'un nouveau modèle ou d'un modèle qui a évolué. Vous avez donc devant vous les représentants d'une organisation relativement jeune.

En guise d'introduction, je voudrais également attirer l'attention sur le fait que, contrairement à nos collègues de Bruxelles qui ne sont pas là aujourd'hui, nous avons été confrontés, il y a maintenant deux ans, au développement d'unités anti-terroristes dans les différentes provinces ou, en tout cas, dans les différents chefs-lieux de cour d'appel et que, concomitamment, nous avons été appelés à être très actifs dans le mouvement d'optimisation de la police fédérale. Ce sont des situations que nous avons dû gérer de manière parallèle.

Il est ici question d'une réorganisation qui a été concrétisée par une fusion de plusieurs arrondissements. Pour ce qui me concerne, la fusion des arrondissements de Liège, Huy et Verviers. Et nous avons dû, en même temps, affronter la pression opérationnelle du terrorisme qui a été très médiatisée – c'est normal – sur Bruxelles, mais qui est également présente dans

CRIV 54 E040

07/12/2016

3

nos grandes villes.

Voilà les raisons pour lesquelles, avant d'aborder les recommandations ou les problèmes que vous avez très justement mis en lumière, je voudrais témoigner à titre personnel, même si je ne doute pas que mes collègues partagent mon point de vue. Nous n'avons pas ménagé nos efforts pour mettre en place une offre qui, de notre point de vue, semble crédible. Très concrètement, à côté de ce qui se passe à Bruxelles, il ne se passe pas une semaine, voire un jour en province sans que des personnes ne soient arrêtées, interpellées, et parfois mises hors d'état de nuire.

Je souhaitais apporter cette précision car il s'agit d'un élément qui, vu la fusion que nous avons du opérer, nous distingue un peu de la problématique bruxelloise.

Une offre crédible ne signifie évidemment pas que tout est parfait, loin de là. Nous avons conscience du fait que nous nous inscrivons dans un modèle encore perfectible. Nous y travaillons depuis deux ans. Nonobstant l'honneur que vous nous faites de vous pencher sur notre travail, des choses doivent, sans doute, être améliorées et nous nous y appliquons au jour le jour.

Avant de rebondir sur les problèmes ayant trait à la capacité et à la culture, je voudrais envoyer un premier message qui fait déjà écho aux discussions que vous avez eues sur la structure et vous dire que, selon moi, il est absolument nécessaire de maintenir des unités anti-terroristes dans les provinces et singulièrement dans les cours d'appel. Il y a deux ans, parfois un peu plus longtemps, nous avons développé une procédure qui, dans une certaine mesure, tient la route. Nous avons développé un partenariat de confiance avec les autorités locales, avec nos principaux partenaires, à savoir la police locale, les services déconcentrés de la Sûreté de l'État. Je crains – je suis très direct car j'estime qu'il faut avancer – qu'un repli sur Bruxelles – je ne sais pas si c'est à l'ordre du jour – vienne casser un outil patiemment construit et qui rapporte sur le plan opérationnel.

En ce qui me concerne, je plaide donc pour le maintien de cinq unités terroristes imbriquées de manière très claire dans la structure d'une police judiciaire fédérale. J'ai eu l'occasion de rédiger des réponses à vos questions et j'ai essayé de démontrer à quel point une unité anti-terroriste, ce n'est pas que des enquêteurs ou des dizaines d'enquêteurs, mais ce sont aussi des services d'appui, Forensic, des gens qui analysent des gsm, des smartphones. Ce sont aussi le

laboratoire de police technique et scientifique, ce sont aussi des unités spéciales, etc.

Vouloir isoler la problématique terroriste en disant, voilà, une unité, ce sont des enquêteurs, je pense que c'est une erreur. Au contraire, je plaide en faveur du maintien, vraiment, de nos services anti-terroristes, sous l'égide d'un directeur judiciaire, pour également – il y a une série d'autres arguments, sur lesquels mes collègues ne manqueront pas de revenir –, maintenir le continuum avec la criminalité organisée.

En ce qui me concerne, je suis aussi convaincu du maintien de cinq unités anti-terroristes, ni plus ni moins. Cela me semble être un bon compromis entre, d'une part, une proximité avec le terrain, et principalement dans les grandes villes, parce qu'il faut constater que c'est principalement dans les grands centres urbains que la problématique semble se développer ou être présente. C'est un bon compromis au niveau du coût aussi. Maintenir ou développer une unité anti-terroriste, cela coûte cher. C'est recruter des enquêteurs, les former, en faire des experts dans une série de domaines que j'ai tenté d'illustrer dans mon document, mais c'est aussi investir dans les outils technologiques qui permettent de faire avancer les enquêtes. En ce qui me concerne, je suis convaincu que ce modèle à cinq est quelque chose, non seulement qui fonctionne, qui est perfectible, mais qui, de mon point de vue, porte en lui les germes d'un fonctionnement vraiment performant aussi pour l'avenir.

Pour revenir au problème que vous évoquez, de capacité et de culture, certes, il y a encore des progrès à réaliser, nous en sommes tout à fait conscients. Je vais paraphraser ma réponse écrite rapidement pour la resituer. J'en ai identifié plusieurs. Je pense qu'on doit encore être sur la voie de la professionnalisation. C'est donc un premier point. C'est le facteur interne. Plus d'experts, des enquêteurs encore mieux formés, notamment. Dans la professionnalisation, j'ai inclus notamment l'aspect des infrastructures, dans la sécurisation de nos locaux, qui sont aussi des choses sur lesquelles on doit encore progresser et qui doivent nous rendre plus crédibles encore à l'égard des partenaires étrangers. C'est le premier point.

Deuxième point, je suis, en ce qui me concerne, attaché au principe de bétonner encore plus le principe des cinq unités anti-terroristes, puisque le modèle des cinq PJF est un modèle qui, de facto, émerge dans le domaine du terrorisme, et c'est le cas aussi dans le domaine de la *computer crime*

4

07/12/2016

CRIV 54 E040

unit, peut-être demain des labos, puisqu'il est question, aussi, de développer un modèle à cinq. Je pense qu'on ne doit pas s'exonérer d'une réflexion sur ce que sont ces cinq PJF par rapport aux autres PJF par ailleurs.

Un troisième point, et ça je l'ai écrit également, c'est une meilleure coordination. On a vraiment fait beaucoup d'efforts sous l'égide du directeur général, avec les services du commissariat général également, et entre nous, pour nous coordonner au mieux dans cette période difficile. Vous savez qu'un protocole a été rédigé, vous savez que moi je suis en tout cas convaincu que cette coordination opérationnelle fonctionne au jour le jour. Nous menons nos opérations en commun, c'est quelque chose qui fonctionne. Mais je pense qu'on peut encore aller au-delà avec une meilleure coordination stratégique et des meilleures analyses tactiques qui impliquent l'ensemble du pays.

Quatrième point, c'est le facteur interne: progresser sur le professionnalisme en matière de récolte d'informations.

Je voudrais aussi ne pas réduire le débat sur le futur de la police judiciaire fédérale à une thématique de structures. Je pense que c'est aussi comment envisager le partenariat. Et en matière de coopération externe, j'ai, en ce qui me concerne, souhaité mettre l'accent sur une évolution, de mon point de vue, indispensable de la relation avec les services de renseignement. Je pense qu'il a déjà été ici question du modèle anglais avec la gare de triage et le fait de mettre ensemble des services à tous les stades et pas uniquement en bout de chaîne pénale, sûreté comme assistant technique, mais dès le début pour l'analyse ensemble des informations et de mieux prioriser les informations. C'est, je pense, une des réponses aux problèmes de capacité qui consiste à mutualiser les décisions en matière de priorisation et à le faire peut-être selon un canevas ou un certain nombre de critères qui sont peut-être plus objectifs que des critères ou d'attendre d'une personne, que ce soit un magistrat, un policier ou un membre d'un service de renseignement, de prendre sur lui le choix de prioriser ou non une information ou le choix ou non de l'exploiter.

Voilà, en termes d'introduction, quelques pistes que je me suis permis d'évoquer.

Le **président**: J'insisterai sur deux facteurs encore. Vous avez souligné la nécessité du facteur de proximité. De nabijheidspolitie was heel

belangrijk in het concept van de geïntegreerde politie. Ce facteur est également important dans la lutte contre le terrorisme.

Kunt u even ingaan op de betrokkenheid van de lokale politie? Als een dossier eenmaal wordt gefederaliseerd, hoe betreft u dan in een goed functionerend model de lokale politie, die vaak een dossier heeft opgestart en die blijvend moet worden betrokken, ook als het dossier op een bepaald ogenblik wordt geseponneerd? Wij hebben immers soms de indruk dat, zodra een dossier wordt geseponneerd, het onderzoek helemaal stopt. Het gerechtelijk onderzoek stopt uiteraard wel, maar dan blijven die mensen de moeite waard, denk ik, om te volgen. Hoe doet u dat? Welk systeem is daar van toepassing?

Mijn laatste opmerking gaat over de databanken. Wij hebben gezien dat er nogal een wildgroei van databanken bestaat. Dat blijkt ook uit de rapporten van de Comités P en I. Er is een inflatie, met verschillende systemen, technieken en methodes die zich in de schoot van de verschillende FGP's hebben ontwikkeld. Ik zou ook graag hebben dat iemand ingaat op dat punt.

François Farcy: Goedemorgen allemaal en hartelijk bedankt voor de uitnodiging. Wij hebben hier de eer om onze standpunten en een aantal elementen met u te delen.

In verband met de proximateit, ik zit in een heel specifieke toestand in Henegouwen waar wij zitten met een heel specifiek arrondissement, dus met één arrondissement maar met twee parketten en twee FGP's. Het is ook bepaald in de wet, artikel 105 van de LPI, dat beide FGP's Charleroi en Mons als FGP hof van beroep beschouwd zijn en in dat kader hebben wij samen met mijn collega van Charleroi akkoord kunnen leggen. Het is klaar en duidelijk dat Charleroi de FGP/Terro is maar ik behoud ook de rol van FGP hof van beroep in het kader van Ecofin en ICT. Dat doen wij ook samen.

Pour la proximité justement, je crois que cette position me donne un peu un rôle entre les deux. Eric Snoeck a parlé des cinq PJF Terro. Il y a les autres polices judiciaires fédérales qui ont aussi évidemment un rôle très important à jouer dans la recherche d'informations, dans l'initialisation de dossiers, d'abord dans le rôle des local task forces en matière de radicalisme et de radicalisme violent, et puis, pour ce qui apparaît comme du terrorisme.

Donc, dans la gestion d'informations, on a toutes

CRIV 54 E040

07/12/2016

5

les autres PJF qui jouent un rôle important. On s'est tous mis d'accord – et je crois que cela se passe très bien en tous cas dans le Hainaut et je crois aussi à Liège – entre les PJF qui ont été chargées de cette mission d'enquête terrorisme pur avec les autres PJF de la cour d'appel. L'échange d'informations circule et les opérations sont communes. Pour revenir sur la proximité – et là, j'insiste et je rejoins tout à fait mon collègue Eric Snoeck sur le modèle qui est présenté – on doit absolument garder cette proximité avec le terrain c'est-à-dire entre les PJF Terro et les autres PJF et surtout avec la police locale.

On a tous observé, ces dernières années, en matière de terrorisme, une évolution. Le terrorisme n'est plus monolithique. On n'a plus uniquement des organisations internationales structurées. On a affaire à ce que nous appelons dans notre jargon "les pieds nickelés du terrorisme", c'est-à-dire des gens qui se radicalisent et qui peuvent, à un moment donné, être pris dans ce cercle de mouvance djihadiste. On pourrait aussi parler de tout ce qui constitue la virtualisation du terrorisme mais cela nous mènerait dans de longs débats.

De fait, on a maintenant des gens qui se radicalisent et qui peuvent, à un moment donné, devenir dangereux et passer à l'acte, alors qu'ils peuvent être détectés au niveau local. C'est là tout le travail qu'on fait dans les local task forces dans les différentes provinces. Dans le Hainaut, cela se passe assez bien puisque – et les Dirco pourraient être une part importante à ce débat – on a, de commun accord, créé au sein de cette task force ce lien avec la police locale. Finalement, si on veut vraiment être efficace, pourquoi se limiter à 3 000 personnes, alors que nous avons peut-être 40 000 policiers sur le terrain qui peuvent être nos yeux et nos oreilles?

À partir du moment où l'on parle de radicalisme, de radicalisme violent vers le terrorisme, le tout est évidemment après de trouver l'équilibre entre cette approche générale de détection d'informations qui doivent remonter du terrain vers les unités spécialisées et la spécialisation, voire l'hyperspécialisation qui est grandement nécessaire au niveau des unités Terro et particulièrement à Bruxelles. C'est dans cet échange entre les task forces locales vers les PJF, qu'on peut à ce moment-là récupérer l'information et décider de passer au niveau terrorisme avec les PJF Terro.

Concernant votre question par rapport aux retours, il est clair qu'une fois qu'une enquête est

en cours, on est tenu par le secret de l'instruction.

Maintenant, je suis personnellement un partisan de la communication avec les zones de police et surtout les zones où sont ancrés ces auteurs, au regard, notamment, de la sécurité publique et du travail que les policiers locaux doivent faire. Dans le Hainaut, nous avons un *modus vivendi* qui fonctionne très bien puisqu'on a mis en place, avec le Dirco, une cellule qu'on a nommée Coppra, qui fait ce lien entre l'administratif et le judiciaire. Toute l'information y est traitée chaque semaine, notamment au niveau des plate-formes techniques, avec un magistrat. Toutes les informations qui sont en limite "radicalisme", "terrorisme", font systématiquement l'objet d'une évaluation et in fine d'une décision du magistrat qui dit: "Telle information relève du judiciaire, on ouvre une enquête; telle information relève du suivi au niveau de la police locale, voire de la police judiciaire", puisque je rappelle que nous assumons toujours aussi nos missions de police administrative spécialisées quand il y a un suivi vraiment particulier à faire ou des contacts vers l'étranger, etc.

Donc, cela me paraît vraiment essentiel et c'est là que je rejoins tout à fait le modèle dont parlait mon collègue Eric Snoeck (et je crois qu'on est tous sur la même longueur d'onde): on doit absolument, face au phénomène du terrorisme, en tout cas tel qu'il est aujourd'hui, garder cet ancrage local. Parce que, oui, nous avons des organisations internationales qui, à un moment donné, peuvent venir s'installer chez nous ou s'implémenter pour commettre des attentats d'envergure. Mais, au quotidien, nous avons ce phénomène de radicalisme – et n'oublions pas les contre-courants qui émergent, notamment au niveau de l'extrême droite, je pense notamment aux *Soldiers of Odin*, etc. qui sont aussi des extrêmes de l'autre côté qui peuvent aussi nous poser des problèmes. Donc, on est dans cette configuration-là, où on doit absolument garder ce lien et cet ancrage local. Et je crois que le modèle actuel nécessite des améliorations – il y a toute la problématique des capacités et de la technologie – mais on est sur la bonne voie.

Je voulais peut-être ajouter un dernier point pour l'avoir vécu en son temps. C'est qu'on doit absolument miser sur le fait que notre organisation a été modifiée et qu'en termes de momentum, tous les attentats sont survenus durant l'optimisation. Je pense notamment aux services centraux qui étaient en pleine réorganisation, donc ce n'était forcément pas la meilleure période, mais je crois que tout le monde

6

07/12/2016

CRIV 54 E040

a relevé les défis et maintenant, on doit absolument avancer dans ce sens-là.

En ce qui concerne les banques de données, je passe peut-être la parole à mon collègue Stanny De Vlieger.

Stanny De Vlieger: Mijnheer de voorzitter, heren en dames parlementsleden, ik wil nog even verder ingaan op de proximateit. Wij hebben op voorhand even afgesproken. Ik ga het meer hands-on doen.

Ik wil u gewoon duiden wat wij bijvoorbeeld zien in dossiers van verdovende middelen. Wij zien een vader van een potentiële Syriëstrijder handelen in verdovende middelen en gelden aanwenden om zijn zoon ginds te krijgen. Wij zien dossiers met betrekking tot rondtrekkende daders waar het gewin van de rondtrekkende daders richting het Midden-Oosten vertrekt. Dergelijke dossiers zien wij, behandelen wij in de klassieke criminaliteit. Daarom vinden wij hands-on dat die proximateit zo belangrijk is.

Ik treed mijn collega's bij, men kan dan discussiëren over wat proximateit is. Wij zijn met vijf. Daartegenover staat de specialisatie an sich, men heeft bepaalde profielen nodig die niet gemakkelijk te vinden zijn. Wij hebben het geluk gehad om bijvoorbeeld twee niveau A's, universitaire ingenieurs te kunnen aanwerven om specifiek naar nieuwe technologieën te kijken. Men vindt die tout court niet aan de arbeidsvoorwaarden die wij op dit moment kunnen aanbieden. Wij hebben er één kunnen aanwerven. Als men dat maal zoveel gaat doen, men gaat die tout court niet vinden. Wij zijn ook financieel niet in staat om die allemaal te betalen.

Hetzelfde geldt voor high tech, gespecialiseerde tools. Of het nu gaat over het digitaal bekijken van camerabeelden om heel snel beelden van 24 uren op enkele minuten erdoor te draaien en bepaalde dingen te bekijken, dat zijn tools die heel veel geld kosten. Als men dat gaat vertalen maal x aantal installaties, kost dat geld.

Daarom denk ik dat het aantal van vijf een evenwicht is tussen enerzijds de proximateit en anderzijds de kost, de specialisatie.

Over proximateit kan ook het volgende gezegd worden. Meestal teken ik het op een bord. Ik teken meestal een driehoek, met als eerste punt, de veiligheidsdiensten, de Veiligheid van de Staat en de militaire veiligheid, als tweede punt de lokale politie en als derde punt de FGP, de gespecialiseerde terro-eenheid.

Men moet weten, verschillende mensen voor mij hebben ongetwijfeld reeds heel vaak het verschil uitgelegd op basis van een richtlijn van het College van procureurs-generaal, dat wij een bepaalde materie behandelen als het echt over een terroristisch misdrijf gaat, genoteerd op het parket onder de code 35 in die mooie richtlijn.

De andere feiten die eventueel kunnen gelinkt worden aan klassieke criminaliteit, maar die nog een voorbode zouden kunnen zijn van potentiële klassieke terrorismemisdrijven, worden bijvoorbeeld behandeld door de lokale politie. Ik geef steeds volgend voorbeeld. Wij hadden op een zeker moment een man die zijn matje uitrolde op een bekend plein in het Antwerpse en begon te bidden. Is dat een terroristische act? Ik denk het niet, maar iemand moet daar wel naar kijken. Die proximateit en de wil van de lokale politie om daarop in te spelen, is heel belangrijk.

Ik steek niet onder stoelen of banken dat ik het geluk heb om een grote politiezone te zien die daarop enorm inzet. Men ziet ook dat er een verschil is. Hoe sterk een lokale politiezone inzet op dat verhaal bepaalt hoe snel de FGP wel of niet in *the picture* moet komen om bepaalde dingen, die misschien niet echt terrorisme zijn, toch te moeten behandelen.

Daar ziet men differentiatie in. Ik heb het ook geschreven in mijn teksten. Door de opschaling van zones merkt men dat zones die meer "omzet" hebben, als ik het zo economisch mag uitdrukken, ook meer begaan zijn met dat verhaal en het ook meer erkennen. Wij hebben bijvoorbeeld niet zo lang geleden de burgemeesters van de provincie Antwerpen heel hands-on het verhaal gedaan van wat is het, welke strekkingen zijn er, wat bedoelen wij daarmee, hoe zou men het kunnen aanpakken? Zo zien wij interacties ontstaan tussen zones die erkennen: wij zien het niet, misschien hebben wij het ook niet, maar de burens misschien wel, misschien kunnen wij samen iets doen. Door de opschaling, zij het in associatie of door het echt vergroten van zones, ziet men het rendement van de lokale politie wel omhoog gaan.

Een federaal parket is op een bepaalde manier georganiseerd. Men ziet dat er een heel sterke entente is met de lokale parketten, om zich daar ook te behelpen met magistraten die in naam van het federaal parket bepaalde zaken behartigen. Ook daar ziet men de link met de FGP van het ressort, zodat men één op één kan spelen en samen dingen kan bekijken op het lokale niveau.

CRIV 54 E040

07/12/2016

7

Dit over het lokale niveau.

Mijn collega sprak over LTF's. Wij zitten er misschien een beetje tussenin als het over het aantal dossiers gaat. Er is Brussel, *en masse*. Op dit moment zijn er grofweg een honderdtal lopende dossiers inzake terrorisme. Wij zitten er een beetje tussenin. De LTF is een formele bevestiging van de dingen die elke dag lopen in die driehoek. Die driehoek ziet men elke dag spelen. Men ziet de actoren elke dag samen zitten en elke dag bellen met elkaar om bepaalde items en bepaalde personen te bespreken: wie doet wat? Volgt men iets op in de richting radicalisme, richting Veiligheid van de Staat, richting inlichtingen; volgt men op lokaal vlak de kleinere inbreuken en de overlast op, of volgt men op in de richting van terroristisch misdrijf an sich, code 35, een gefederaliseerd dossier?

Die interactie loont. Hoe meer men in die zaken met elkaar praat, hoe meer men elkaar aanvoelt. De lokale poot, helemaal beneden, en dat bedoel ik niet negatief, is erg sterk ingebed in het maatschappelijk weefsel dat er omheen zit en waar onze maatschappij eventueel breekt. De lokale poot kan voelen vanwaar dat komt.

Men kan natuurlijk helemaal op het einde blijven werken, en gerechtelijke capaciteit bijsteken, hetzij bij ons of bij anderen, maar dan zijn wij slecht geplaatst. Het probleem zit in onze maatschappij. Men moet eigenlijk vooraf proberen te voelen waar wringt het, waar moeten wij capaciteit bijsteken: in preventie, in het maatschappelijk weefsel, in het onderwijs? Tal van actoren kunnen veel beter op voorhand voor ons het werk doen dan dat wij, jammer genoeg, op het einde tussenbeide moeten komen.

Dat wou ik nog even zeggen over de proximateit.

Over de databanken zullen mijn collega's ongetwijfeld meer zeggen. Ik heb u geschreven dat ik nog altijd heil zie in de nationale gegevensbank van de politie, maar wij voelen maar al te goed aan dat die nu beperkingen kent.

Wij zien dat dit een momentum is om enorm te investeren – de heer Farcy heeft het ook al gezegd – in een nieuwe databank. Ik heb die in de teksten die ik aan u heb bezorgd een ANG in het kwadraat genoemd. Men kan er de naam iPolice, ANG in het kwadraat of uitgebreide databank aan geven, maar er moeten wel schotten zijn en regeltjes voor wie wat mag zien, om alle rechten te vrijwaren. Wij moeten dus tot een supersysteem komen, niet dé databank, maar wel een systeem

met vele containers naast elkaar en een layer erboven. Afhankelijk van de rechten en het doel kan men dan in bepaalde containers kijken. De een zal allicht meer kunnen zien dan de ander.

Laurette Onkelinx (PS): Merci, monsieur le président, et merci à tous. Il est dommage que je ne puisse pas dire tous et toutes. Je ne vois que des hommes!

Le président: Cela pourrait être une des recommandations de la commission.

Laurette Onkelinx (PS): Effectivement! À mon avis, cela aurait été mieux avec quelques femmes dans le circuit.

Et merci d'avoir directement déjà proposé quelques pistes intéressantes pour les travaux de notre commission. C'est vrai que depuis le temps qu'on examine la situation suite aux attentats terroristes, on a pu constater l'existence de nombreux problèmes. Comme vous l'avez dit, notamment des problèmes de moyens: moyens informatiques, moyens en hommes et en femmes. On a remarqué que suite à ces difficultés, le nombre de personnes malades, de personnes en burn out est vraiment très élevé, par exemple.

Il est évident que cette question de moyens est un des problèmes pointés. Comme d'ailleurs ce que, globalement, vous avez fait pour répondre à cette question de moyens, par exemple les dossiers rouges et la manière dont cela a été géré.

Mais à côté de ces problèmes de moyens, on a constaté d'autres types de problèmes, que ce soient des problèmes de leadership, des problèmes de formation, des fautes individuelles, des méfiances vis-à-vis de certains agents, peut-être en fonction de leurs origines, ou que sais-je.

Par contre, on a constaté qu'il y avait des choses qui étaient absolument nécessaires. Le travail de proximité que vous avez tout de suite cité a pu montrer, me semble-t-il, dans cette commission, tout son apport.

Pour nous aider à voir comment faire par rapport à toutes ces problématiques que nous avons pointées au fur et à mesure des auditions, je voudrais vous poser quelques questions. Je vous demanderai de ne pas avoir la langue de bois.

Par exemple, que pensez-vous de l'apport de DJSOC Terro? Par exemple, que pensez-vous de la dichotomie dirju/dirco? Par exemple, pour ce qui concerne les bourgmestres, comment voyez-

8

07/12/2016

CRIV 54 E040

vous leur rôle dans la matière de lutte contre le terrorisme?

Vous l'avez évoquée, j'en suis très heureuse, c'est la problématique des services de renseignement. On a été fort étonné. On ne les a pas eus beaucoup dans notre commission, puisqu'ils n'étaient d'aucun apport parce qu'ils ne connaissaient rien. Cela m'a quand même bouleversée.

Pourriez-vous un peu redire le modèle anglais, puisque vous l'avez cité, monsieur Snoeck, et dire comment faire pour que cela ne dilue pas non plus les forces des services de renseignement, car ils ne sont pas non plus très nombreux? Comment peut-on faire par rapport à cela? Cela va-t-il les renforcer ou pas? Et quid des services de renseignement civil et peut-être militaire pour la sécurité extérieure?

De **voorzitter**: De commissie gaat ermee akkoord dat u zelf de taken verdeelt. Als we niet tevreden zijn, komen we daar meestal nog wel op terug.

Luc Cap: Mijnheer de voorzitter, geachte parlementsleden, ik zal de eerste vraag voor mijn rekening nemen: de meerwaarde of niet van de dienst DJSOC. Ik zal ook meteen zeggen waarom. Ik heb toch al een aantal jaren ervaring binnen de gerechtelijke zuil. Ik heb gedurende 17 jaren in de provincie gewerkt, de vroegere FGP Dendermonde. Ik heb dan ook de mogelijkheid gehad om als beleidsadviseur meer dan een jaar naast de vroegere directeur-generaal te kunnen bekijken wat de meerwaarde is van de centrale directie DJSOC. Nu momenteel ben ik terug op het niveau van het arrondissement en kan ik kijken welke vruchten dat aflevert, want in 2014 hebben we dan toch wel degelijk nagedacht over de rol van de centrale directies, waarbij we dan onmiddellijk teruggrijpen naar het functioneringsmodel.

Dat functioneringsmiddel bestaat reeds lang, van in 2001 in principe, maar in 2003 wel degelijk gefinetuned, waar er afspraken waren rond een aantal aspecten: controle, leiderschap, expertiseontwikkeling, steun, coördinatie. Dat waren alle aspecten, welke van het allergrootste belang waren. Over al die aspecten is iets te zeggen. De jongste jaren is daar nog een grote poot bijgekomen, een grote poot die in elk nationaal veiligheidsplan aan bod is gekomen, maar waar zeker nog werk van te maken is. Dat is het researchmanagement en de invloed of de resultaten van researchmanagement, dus de invloed of de resultaten van onze dossiers, dat we

die kunnen beoordelen.

Als we gaan kijken, de rol van DJSOC momenteel is inderdaad een moeilijk vraagstuk, omdat we momenteel in volle reorganisatie zitten van deze dienst. We hebben een fusie gehad van een aantal diensten, we hebben een heroriëntering gehad van een aantal andere diensten. Heel algemeen kan ik stellen dat de rol van DJSOC, zeker ook wat het aspect van terrorisme en radicalisme betreft, niet meer de rol is van vroeger, maar ik zou ook niet durven stellen dat je het kind met het badwater mag weggieten. In eerste instantie heb ik gezien, op het ogenblik dat ik in Brussel werkte bij de toenmalige directeur-generaal, dat DJSOC op het vlak van expertiseontwikkeling, algemeen, en op vlak van internationale contacten, daar een enorme meerwaarde in heeft, met dien verstande, mochten die aspecten niet meer op een centraal niveau kunnen uitgevoerd worden, moeten ze elders uitgevoerd worden en moeten ze op gedeconcentreerd niveau uitgevoerd worden, maal zoveel.

Vanochtend bijvoorbeeld – en ik geef een eenvoudig voorbeeld – komt er iemand bij mij en die heeft de resultaten van het GAFI-rapport van Europa rond witwassen, de evaluatie van witwassen. Daar moet op geantwoord worden. Ik stel mij voor, als de centrale directie DJSOC niet bestond, dan hadden wij nu alle vijf dat rapport gekregen, dan hadden wij alle vijf daarop moeten antwoorden. Dus op het vlak van conceptie, op het vlak van expertise zit daar zeker een grote meerwaarde in.

Op het vlak van coördinatie zou ik zeggen daar hebben we een ernstige revolutie meegemaakt. Bij de voorbereiding van het optimalisatierapport zijn ook alle DirJud's bevestigd, wat hun visie was op het aspect coördinatie, vanuit de centrale directies, meer bepaald van de toenmalige fenomeendirecties naar de huidige DJSOC. En dan zijn wij allen de mening toegedaan dat het aspect coördinatie de dag van vandaag eigenlijk van minder prioritair belang is en dat wij perfect – en de realiteit bewijst dat ook – onder elkaar, zeker met de opschaling, die coördinatie kunnen voorzien.

Misschien, en zeker in crisissituaties, heb ik wel iets op het niveau van de centrale directie: de directeur-generaal zou een directeur Operaties moeten hebben voor de aspecten waar we in crisissituatie zitten, zodat hij onmiddellijk kan bevelen over de FGP's heen. Dat is een meerwaarde.

CRIV 54 E040

07/12/2016

9

Op het vlak van onderzoek hebben we dat ook bekeken, voor die materies die zo specialistisch zijn, die bijna niet voorkomen in een arrondissement, is dat zeker een meerwaarde.

Last but not least, we zijn het nog niet gewend maar we leven in een virtuele wereld en de virtuele wereld kent natuurlijk geen grenzen. Daar denken wij ook dat op het vlak van de virtuele wereld wel een rol weggelegd is voor de centrale directies, zijnde monitoring van het internet, zodanig dat wij niet alle werk op het niveau van het arrondissement moeten doen. Dat wil niet zeggen dat wij op het niveau van het arrondissement zeker geen monitoring van het internet zullen doen en van de sociale media, maar daar zullen wij focussen op de fenomenen die voor ons van belang zijn op arrondissementeel niveau en zullen we ook focussen op de dadergroeperingen die voor ons van belang zijn. Maar op dat vlak is er ook wel een rol weggelegd voor DJSOC. Dus ik zou zeggen, DJSOC in een vernieuwd kledde, ja, afschaffen, neen.

Jean-Luc Duterme: Monsieur le président, beaucoup a déjà été dit effectivement, mais j'insiste vraiment sur le rôle de la DJSOC, parce qu'il ne faut pas oublier que les cinq unités territoriales anti-Terro sont des unités d'enquête, des unités opérationnelles qui font un dossier d'enquête sur le terrain. Donc, nous avons besoin d'un appui avec un contact central pour les contacts internationaux, bien que les enquêteurs prennent contact entre eux quel que soit le pays sur lequel ils travaillent dans le dossier.

Le rôle de DJSOC me paraît fondamental. Il doit encore vraiment être développé dans le contexte que Luc vient d'évoquer.

S'agissant de la proximité, je vais vous donner un exemple, sans entrer dans le détail de l'enquête que nous menons actuellement à Charleroi concernant la tentative d'assassinat sur les deux policières. Tout ce monde radicalisé est circonscrit dans l'arrondissement. Nous travaillons dans ce contexte avec les gens de la police locale de Charleroi. Nous avons un excellent échange entre enquêteurs. Nous travaillons avec des zones de police qui nous donnent un appui lors d'interventions avec des unités spécialement formées à cet effet. Donc, je ne vois vraiment pas, dans le contexte de l'enquête, en quoi une unité centrale et unique viendrait donner un appui et serait plus performante. Vraiment pas.

Deuxième exemple dans ce sens-là: si vous avez

un dossier, une enquête qui commence à Charleroi, elle est prise par le parquet local. À un moment donné, l'enquête prend de l'expansion et le parquet fédéral prend le dossier. Mais, sur le terrain, qui continue? Les enquêteurs de Charleroi. Vous pouvez continuer l'enquête, qui est commencée par le parquet local et qui va monter vers le parquet fédéral, vous ne perdez absolument pas de temps. Ce sont des éléments très concrets, qui illustrent bien qu'une unité centrale viendrait jouer contre cette synergie, comme actuellement. Parce que les problèmes que vous évoquiez, je ne les ai pas rencontrés à Charleroi. Il ne faut pas non plus oublier que la relation humaine est aussi fondamentale. Le judiciaire, c'est de l'humain, c'est du relationnel.

Voilà ce que je voulais ajouter.

Laurette Onkelinx (PS): Monsieur le président, avant qu'il ne réponde aux deux autres questions relatives aux bourgmestres et aux services de renseignement, on avait remarqué à propos de DJSOC que, pour l'accord sur les dossiers rouges, c'est vous qui l'aviez fait directement. On n'a pas eu l'impression qu'il y avait eu une impulsion. Cela nous intéresserait d'en savoir plus.

Deuxièmement, en ce qui concerne la proximité, nous avons été très heureusement impressionnés par son apport. Par contre, quel manque de dialogue entre les services! L'information ne circule pas. Dans le dossier Abdeslam, parmi beaucoup d'autres, c'est incroyable comme l'information entre les services n'a pas circulé!

On peut me dire que tout est bien et que tout est simplement une question d'hommes, mais ...

Stanny De Vlieger: Als ik nog even mag over de rol van de DJSOC. Wij zitten hier met vijf, maar wij weten ook met vijf wat wij geschreven hebben. Daar zit hier en daar toch wel een genuanceerde visie in over de rol van de DJSOC omdat men merkt dat hoe meer men op het terrein bepaalde zaken in de vingers krijgt, hoe moeilijker het is om op een meer nationaal niveau, als men het onderzoek zelf niet voert, de specialisatie op te bouwen.

Wij hebben allemaal een verleden waar dat wel zo was, maar door het statuut dat wij kennen, door de afstand die wordt gecreëerd tussen het echte werk of de deskresearch op een ander niveau, voelt men die spanning. Ik neem het voorbeeld van verdovende middelen, cocaïne-invoer in de haven van Antwerpen. Allicht wordt Antwerpen

10

07/12/2016

CRIV 54 E040

internationaal gevraagd om die boetiek te komen uitleggen en is het niet het nationale niveau dat wordt uitgestuurd om die problematiek uit te leggen. Men voelt dat ook in het verhaal van terrorisme en radicalisme. Hoe meer, zeker in Brussel, men in die operaties draait, hoe meer expertise men opbouwt en hoe moeilijker het is om dat nationaal te blijven aanhouden als men zelf niet uit die operaties komt.

Wij zitten sinds 2001 met een bepaald politiestatuut dat er niet voor gezorgd heeft dat men de juiste mensen op het nationale niveau naar zich trekt om die expertise uit te bouwen. Wij zijn genuanceerder. Daarom heb ik een tussenoplossing beschreven. Wij zitten vandaag jammer genoeg in de parlementaire onderzoekscommissie naar terrorisme, maar de DJSOC heeft verschillende fenomenen onder zich waarin men telkens de expertise moet opbouwen, wat eigenlijk ondoenbaar is.

In mijn verhaal – daarin treed ik mijn collega Luc Cap bij – moet men, als het nodig is, een zekere hiërarchie vanuit het directoraat-generaal kunnen laten gelden. Wij zien dat nu reeds in bepaalde dingen. Als wij een toepassing hebben van bijzondere technieken – noem het observatie en infiltratie – dan moet men op een zeker moment *power* geven aan het nationaal niveau. Dat heet bij ons de DJO, de operaties. In mijn ogen zou men die *power*, als het nodig is, als een ultimatum voor de coördinatie nodig is, ook daar kunnen leggen, maar de expertise per fenomeen blijven opbouwen op nationaal niveau wordt zo moeilijk, zeker door de sterkere en grotere FGP's die gecreëerd zijn.

De **voorzitter**: U mag op de andere punten van mevrouw Onkelinx ingaan. Ik dring erop aan dat u volledig antwoordt, maar ook rekening houdt met het feit dat andere commissieleden nog aan bod willen komen. Verdeel de taken. Tot nu toe loopt het prima, hoor. Ik heb nog geen tegenspraak ontwaard.

Eric Snoeck: Avant que mon collègue, François Farcy, réponde à la question dirco/dirju, je voudrais revenir, madame Onkelinx, à la double question que vous posez, à savoir la question de la coopération avec les services de renseignement et ce que vous avez dit par la suite, en effet que l'information ne circule pas ou pas toujours bien.

Je voudrais d'abord dire en ce qui concerne le modèle anglais, de ce que j'en connais – je ne peux pas prétendre évidemment le connaître sur

le bout des doigts – mais, de ce que j'en ai vu, le modèle me semble séduisant. Déjà parce que ce pays a une expérience de plus longue date que nous en matière de terrorisme. Il y a eu des attentats en 2005-2006, dont il a pu être démontré d'ailleurs, pour l'anecdote qui n'en est pas une, que les auteurs ne venaient pas de la capitale mais d'une grande ville périphérique, de Birmingham en l'occurrence. Et donc, une réflexion y a été menée, que je trouve intéressante, sur central-déconcentré qui a abouti au modèle, en effet, qui existe à l'heure actuelle.

Alors, quand vous dites que l'information ne circule pas, je voudrais, pour être très rapide, d'abord saluer le fait qu'elle circule sans doute mieux qu'elle ne circulait jusqu'il y a deux ans. Je pense que les task force locales qui ont été institutionnalisées sont une belle avancée, font en sorte que les services se parlent. Je pense que le fait de se voir a aussi agi, dans un deuxième temps, sur la culture et je pense que beaucoup plus qu'il y a deux ou trois ans, nous sommes tous convaincus de l'importance d'échanger et quand je dis tous, cela signifie services de renseignement, en tout cas ceux que je côtoie, policiers, magistrats. Maintenant, la culture ne suffit pas. Il faut des processus. Il faut des modèles. Il faut des outils de coordination. J'en suis convaincu.

Donc, les TFL, c'est quelque chose qui fonctionne, mais je suis d'accord – si c'est ce que vous vouliez dire – ce n'est pas suffisant. Je prends le cas très, très concret de l'arrondissement de la cour d'appel de Liège. Les TFL pour l'arrondissement de Liège, c'est une TFL sur Liège et une TFL sur Verviers. Ce sont des forums qui se réunissent grosso modo tous les mois, tous les deux mois, où une série de personnes se retrouvent autour de la table, une trentaine de personnes généralement et on passe en revue un nombre assez important de personnes de la liste OCAM. Pour l'ensemble de l'arrondissement de Liège, ce sont plus d'une septantaine. Ce sont aussi toute une série d'autres catégories de personnes, des personnes susceptibles de rejoindre la liste ou des personnes à surveiller qui sont abordées en TFL.

Et donc l'exercice qui est fait là-bas, c'est un exercice dont la fréquence n'est pas suffisante et où on aborde trop de monde. Et j'ose à peine imaginer la situation sur Bruxelles d'ailleurs. C'est également une situation où il n'est pas possible d'approfondir les choses. Donc, c'est un bel outil mais qui n'est pas suffisant. C'est en cela que le modèle anglais, pour moi, peut être

CRIV 54 E040

07/12/2016

11

complémentaire, parce qu'entre deux TFL, la vie continue. Que se passe-t-il? Les services de police rédigent des procès-verbaux, judiciairent vite – ce sera peut-être un thème d'aujourd'hui aussi – non à la Justice. Les services de renseignement - il faut aussi le considérer un peu comme cela - sont surtout vus dans le rôle d'assistants techniques dans des dossiers judiciaires et donc eux aussi alimentent, au travers de leurs notes classifiées et selon des modus différents, mais enfin, l'enquête judiciaire et tout ce travail se font au quotidien quelque part, à côté des TFL.

Je pense, et c'est en cela que le modèle anglais est intéressant, qu'il y a lieu d'instaurer une concertation qui soit beaucoup plus permanente, mais peut-être un peu moins élargie. Modèle anglais, c'est une réunion très régulière entre les services de renseignement intérieurs, extérieurs, MI5, MI6 – on pourrait comparer à la situation Sûreté de l'État et SGRS pour ce qui concerne la Belgique. Les unités anti-terroristes se voient à l'échelle d'une entité. On pourrait imaginer dans le futur, pour ce qui nous concerne, une réunion de ce type-là par cour d'appel par exemple.

Echanges au quotidien et analyse de l'information entrante. L'information arrive, c'est là qu'on décide, selon des critères qui sont prédéfinis et qui ne sont pas simplement des décisions purement personnelles, de la façon dont doit être analysée et surtout traitée l'information. Quel est le degré de crédibilité de l'information? Qui s'en charge? Cela reste-t-il dans le champ du renseignement, dans le champ de la police administrative spécialisée, dont on n'a pas beaucoup parlé mais dont nous sommes aussi chargés? Ou judiciaire-t-on? C'est déjà un progrès phénoménal par rapport à la situation actuelle qui, je le rappelle, maximise bien souvent d'ailleurs l'alimentation de la machine justice.

Ce forum existe et ils vont plus loin, notamment au regard du traitement des sources humaines, dont on ne soulignera jamais assez l'importance dans le domaine qui nous parle. Là aussi, il y a, de manière commune, des échanges de matières très concrètes. On se met d'accord sur le service le mieux placé pour approcher telle ou telle source humaine et pour notamment organiser un retour.

Enfin, c'est la troisième dimension, c'est la gestion des opérations qui est, là aussi, planifiée au sein de ce forum-là de manière commune. Donc, moi je pense qu'il y a là, si je peux me permettre, un trou ou en tout cas un manque dans le système qui permettra de faire en sorte que les

informations qui rentrent soient analysées conjointement, que la seule filière judiciaire ne puisse pas être la filière systématique, ce qui résoudrait quand même une partie du problème de capacité, j'y reviens, et que la priorisation soit plutôt collective sur base de modèles qui doivent être validés d'ailleurs, de mon point de vue, par l'autorité politique et pas nécessairement par les personnes qui représentent les différents services.

Donc voilà pourquoi je pense que ce modèle porte en lui vraiment un élément de solution, avec une nuance que je souhaiterais ajouter. Je ne dois pas vous convaincre, vous pourriez le décrire mieux que moi, que le modèle anglais ou le système anglais, notamment judiciaire, n'est pas du tout comparable à celui de la Belgique. Et donc, je pense qu'il y a une vraie réflexion de transposition de ce modèle au système belge en se posant la question de savoir comment la justice peut être intégrée dans ce modèle. La justice dans toute sa diversité: parquets locaux, parquet fédéral qui, au jour le jour, ont tous les deux un rôle très important à jouer, juge d'instruction aussi. Est-ce concevable de mettre autour de la table dans ce forum-là un juge d'instruction qui aura traité une des affaires les plus importantes? La jurisprudence assez récente tente à dire que plutôt non mais cela, ce sont des questions sur lesquelles, en ce qui me concerne, je ne me sens pas habilité à aller plus loin. Mais c'est une question, que je soumetts en tout cas à votre appréciation. Voilà!

Laurette Onkelinx (PS): (...)

Le président: Gardez cela en mémoire!

Kristien Van Vaerenbergh (N-VA): Heren, ik dank u voor uw uitleg. Wij hebben het hier net over de functie van DJSOC en uw mening daarover gehad, maar ik zoom nog even specifiek in op DJSOC/Terro, want die sectie is uiteraard al verschillende keren in onze commissie besproken geworden.

Kunt u misschien specifiek zeggen op welke manier DJSOC/Terro expertise heeft aangeleverd voor de oprichting, operationalisering en werking van uw antiterrorisme-eenheid?

Ten tweede, wij hebben ook al over de capaciteitsproblemen gesproken en wij hebben ook specifiek met betrekking tot de FGP van Brussel gesproken over de zogezegde rode dossiers, dossiers die moeten worden onderzocht maar waarvoor er geen capaciteit is, een soort prioriteringsmechanisme. Hanteert u ook een

12

07/12/2016

CRIV 54 E040

soort mechanisme om te prioriteren? Dat zijn mijn eerste vragen.

Stanny De Vlieger: Heel kort – mijn collega's kunnen allicht aanvullen – het is niet zo dat wij vanaf april 2014 of juni 2014, toen wij echt in plaats zijn gesteld als provinciale FGP, als ik het zo mag zeggen, van nul zijn gestart met die terreenheden. Zeker voor mijzelf moet ik zeggen dat wij op dat moment grofweg een vijftiental mensen hadden. Nu zijn wij met meer dan het dubbel en dat zal nog stijgen naar het driedubbel bijna. Wij zijn dus zeker niet van nul gestart. Naar het opstarten of het uitbouwen hebben wij in eerste instantie bilaterale contacten gelegd met de FGP Brussel en niet zozeer met DJSOC. Als uw concrete vraag is of zij ons hebben geholpen in de uitbouw, dan is dat voor ons inderdaad minder het geval geweest.

Naar de rode dossiers – maar dan moet ik nuanceren tussen de Nederlandstalige en de Franstalige dossiers – is het voor ons iets makkelijker geweest. Wij kregen via het federaal parket/de directeur-generaal het signaal dat er rode dossiers te behandelen zijn die niet langer in Brussel door de DR 3 konden worden behandeld, met het gevolg dat zij werden gedispacht afhankelijk van de taalrol. Als ik voor de Nederlandstalige dossiers mag spreken, dan was het voor ons vrij eenvoudig: wij belden onder elkaar om te weten wie het dossier zou nemen en wat eventueel de link is, want wij hadden bijvoorbeeld nog wel een link vanuit Shariah4Belgium richting het Brusselse, waar wij allicht dat dossier eerder behartigden in het Antwerpse dan dat Oost-Vlaanderen dat zou doen. Wij zijn daar eigenlijk altijd onder elkaar uitgekomen. Onze directeur-generaal bedankte ons ervoor dat wij die dossiers ook bilateraal opnamen.

Ik begrijp wel – maar dan moeten mijn Franstalige collega's invallen – dat dat voor het Franstalige landsgedeelte iets moeilijker is, want het aantal rode dossiers in het Franstalige landsgedeelte is nu eenmaal veel hoger.

Eric Snoeck: Sur le rôle de DJSOC, puisque la question est posée à plusieurs reprises, je voudrais dire plusieurs choses. D'abord, en ce qui me concerne, je veux quand même le dire formellement: ce service est mis sur la sellette. Il faut le remarquer, je le constate. Je voudrais, comme directeur judiciaire de Liège, tirer mon chapeau pour le travail des individus qui constituent cette direction. Ils ont été soumis, autant que nous, voire plus, à une pression

énorme, au jour le jour. Autant, bien sûr, on peut critiquer, poser la question de la structure, c'est tout à fait légitime, autant, moi, je vois au jour le jour, la manière dont ces personnes, avec les moyens qui sont les leurs, se sont, si je puis dire, décarcassées pour traiter la quantité énorme d'informations qui leur était soumise. C'est une première chose.

Ensuite, il y a la question de savoir si l'expertise a été délivrée par DJSOC. Je vais vous répondre de manière très claire: non. On n'est pas ici pour utiliser la langue de bois. Non pour deux raisons, de mon point de vue. D'une part, parce que ce service est submergé par le travail quotidien, les informations entrantes et sortantes, et, d'autre part, la difficulté dans un service central de recruter des experts, ce qui est un problème que nous connaissons depuis quinze ans à la police.

Si vous posez la question de savoir si demain, il faut des services centraux plus forts ou moins forts, ou je pose la question autrement, s'il faut des experts dans les services centraux, dans le système actuel, c'est quelque chose d'extrêmement difficile, avec, notamment, sur le plan statutaire des dispositions qui font en sorte que, selon que vous travaillez à Liège ou à Bruxelles, dans les services centraux, vous gagnerez moins d'argent, vous serez moins au contact des opérations tous les jours.

Et donc, la question du renforcement éventuel de DJSOC ne se pose pas seulement tellement en question de budget, en disant: "Affectons plus de membres du personnel". Derrière cela, il y a également des questions statutaires et des questions de modèle.

Renforcer les services centraux... Tout système peut marcher. Toute structure peut marcher. Cela ne dépend pas seulement des cases, mais des individus, et des moyens qu'on veut y affecter aussi. Mais il y a des modèles qui sont évidemment plus chers que d'autres. Et celui, effectivement, de services centraux importants, est un modèle qui coûte. Je n'invente rien. Ce sont exactement les conclusions de l'optimisation voulue en 2013, qui postulait déjà – je sais qu'il y a beaucoup de débats à ce sujet-là, et c'est légitime –, dans une certaine mesure, des renforcements des services déconcentrés et une structure de coordination la plus minimaliste possible, mais efficace, quelque part.

Pour décentrer la thématique sur spécifiquement DJSOC, c'est une question, plutôt, de modèle policier, qui a déjà été tranchée en partie, ou en

CRIV 54 E040

07/12/2016

13

grande partie à mon avis, en 2013, sur laquelle nous nous sommes engagés, mais pour laquelle on est au milieu du gué, il faut le reconnaître.

Kristien Van Vaerenbergh (N-VA): Mijnheer Farcy, ik heb nog een vraag aan u. Ik heb begrepen dat u geen specifieke antiterrorisme-eenheid hebt, maar dat u in uw vroegere hoedanigheid wel directeur-generaal was van de gerechtelijke politie. Kunt u ons vertellen, vanuit uw vorige hoedanigheid en met uw ervaring, wat u specifiek gedaan hebt in de strijd tegen terrorisme? Dat vraag ik in het bijzonder ook in verband met de DJSOC/Terro. De indruk van onze commissie ten aanzien van die dienst is namelijk niet heel positief. Misschien hebt u iets ondernomen om de werking van die dienst te optimaliseren. Kunt u dat voor ons concreet toelichten?

De **voorzitter**: Het is dus een vraag in functie van uw vorige beroepsfunctie.

François Farcy: Lorsque j'étais en fonction, à savoir fin 2012-début 2014, donc avant les attentats, nous étions confrontés à l'émergence des problématiques liées à la Syrie et à l'Irak et aux premiers départs de *foreign fighters*. Il ne faut pas se voiler la face. À l'époque, nous étions également confrontés à la problématique Sharia4Belgium prise en compte de diverses manières à Bruxelles, Anvers, etc..

Nous nous sommes rendu compte de la nécessité de rassembler les services de police, raison pour laquelle la fameuse task force nationale a été mise en place et dont les premières réunions ont eu lieu au Centre de crise où ont été appelés les responsables judiciaires, de la police fédérale, des services de renseignement, des polices locales. À ce moment-là, les magistrats et les autorités administratives n'étaient pas ou très peu présentes.

À l'époque, nous nous trouvions – il est intéressant de voir le chemin parcouru depuis lors – face à un système dans le cadre duquel il y avait un hermétisme assez important au niveau de l'information sur les enquêtes de terrorisme lié aux principes fondamentaux que je respecte et qui doivent absolument demeurer concernant le secret d'instruction. Cependant, j'ai œuvré, avec plusieurs collègues, en faveur d'une certaine ouverture car nous étions confrontés à la problématique Sharia4Belgium, à des dossiers terrorisme et à des demandes de plus en plus prégnantes de la police et des autorités locales désireuses de savoir ce que nous faisions.

Aujourd'hui, on peut voir comment ont évolué les choses avec les directives qui ont été prises. Mais les autorités judiciaires seront plus à même d'en parler. Toujours est-il que, depuis lors, il y a eu une forte ouverture en matière de communication aux polices locales et aux unités de terrain. À un moment donné, on s'inscrivait un peu dans une culture malade du secret.

Même si je ne suis pas un spécialiste du terrorisme, mais le crime organisé avec les contre-stratégies et les menaces émanant du milieu est parfois également très dangereux, pour ma part – cela n'engage que moi –, j'ai toujours privilégié la communication et l'échange d'informations. À de très rares exceptions, j'ai toujours été gagnant en matière d'échange d'informations.

Toujours est-il qu'une ouverture a été amorcée. Il faut voir d'où l'on vient. Cette ouverture est, selon moi, tout à fait positive, les arguments principaux étant le respect de l'instruction et des devoirs de justice, mais aussi un souci majeur en matière de sécurité publique et d'information des unités.

Au niveau de DJSOC, c'était à l'époque DJP/Terro, on était en pleine phase d'optimisation, en tout cas sur la discussion de l'optimisation. Je reviens exactement sur ce qu'Eric Snoeck disait tout à l'heure. On était déjà à cette époque-là en problème de capacité importante. Je me rappelle à plusieurs reprises avoir dû réengager des gens, trouver des rustines. Ce que l'on a aussi vécu à cette période-là – tantôt, on disait la difficulté de recruter des experts dans les services centraux –, c'est le vieillissement des cadres et la pyramide des âges; c'est une problématique de tout le pilier judiciaire.

On se rend compte, aujourd'hui encore, que ce vieillissement des cadres combiné à la difficulté de recruter et de former des experts font que notre know-how et nos compétences sont partis. Je prends un exemple qui n'a rien du tout à voir avec le terrorisme: il n'y a aujourd'hui plus personne dans les services centraux spécialisés dans la problématique des mafias italiennes. On a eu un service performant dans les années 90. Tous ces gens sont partis, n'ont pas pu être remplacés. Dans les unités, nos collègues, que je qualifie d'encyclopédies sur pieds, nous quittent. Et comme, dans ces difficultés, on n'a plus ce qu'on avait avant, une possibilité d'*overlapping* où on pouvait mettre des jeunes pendant quelques mois faire le buvard avec les anciens, on a perdu ce know-how. Donc il y a à la fois ce problème de capacité et ce problème de know-how.

L'autre volet qui a été très prégnant, c'est qu'on a été très rapidement dans un schéma de besoins, de capacité d'enquête. Je reconnais, à un moment donné, on n'a plus su investir dans l'expertise et dans l'analyse. On parlait tout à l'heure de l'importance d'investir à l'avenir dans ce qu'on appelle l'analyse tactique. On a toujours ce gap entre les analystes opérationnels qui font l'analyse, le suivi des dossiers d'enquête; les analystes stratégiques qui, chaque année, vous sortent les statistiques, les évolutions de phénomènes; et cette analyse tactique qui est le suivi d'une problématique bien particulière.

On a été confrontés, dès cette époque-là, à la nécessité de renforcer notamment la PJF de Bruxelles et d'Anvers, sur les dossiers à l'époque Sharia4Belgium, les premiers dossiers *foreign fighters*. Et donc, la priorité est mise là. De fait, DJSOC a continué pendant quelque temps à perdre cette capacité qui, pour celle qui était là, devait déjà fournir des appuis dans les dossiers d'enquête.

J'embraie sur ce que mon collègue a dit. Une évolution majeure, notamment avec les *foreign fighters* et la problématique du djihadisme, qu'on a, je ne vais pas dire sous-estimée, mais pour laquelle on n'était pas équipés et on ne l'est toujours pas aujourd'hui, c'est la virtualisation des enquêtes. Le volume de données d'informations, mais aussi de données venant d'internet, des réseaux sociaux qui doivent être traitées dans ces enquêtes est énorme.

On sait qu'ISIS travaille essentiellement par les réseaux y compris sur le *dark net* où ils sont difficilement pénétrables. Vous retrouvez donc dans toutes les enquêtes – mes collègues sont plus spécialisés que moi en la matière –, des volumes de données à traiter.

À un moment donné, pris de court, on a dû détourner – et il fallait le faire – une bonne capacité des services centraux qui ont malheureusement dû quitter leur travail d'analyse et de dispatching d'informations pour faire du travail réel. Je me rappelle à l'époque, lors des menaces sur le réveillon de nouvel an sur la place de Bruxelles, avoir injecté des gens des services centraux en permanence 24 h/24 pour faire du *screening* du net pour essayer de détecter les informations.

Après, est venue l'optimisation. Je disais aussi, par rapport aux événements, que le *momentum*, c'est que tout ce qui a suivi s'est passé

parallèlement à l'optimisation et aux changements. Il faut bien reconnaître qu'aujourd'hui, nos services centraux, en termes de capacités, sont un peu sinistrés puisque beaucoup de gens ont profité des phases d'optimisation pour rejoindre les provinces. Comme Éric le dit, de fait, ils font un travail formidable mais avec les moyens dont ils disposent.

Richard Miller (MR): À mon tour, je vous remercie pour vos exposés et vos réponses. On a beaucoup évoqué la DJSOC. Je comptais le faire également mais Mme Onkelinx a déjà posé les questions. Je ne vais donc pas y revenir.

Je voudrais vous entendre à propos de la façon dont vous travaillez avec les zones de police locale. Comment cela se passe-t-il? Comment les zones de police font-elles remonter l'information vers vous? Comment estimez-vous cette information ou ce qui vous est transmis? Il ne doit pas toujours être simple d'apprécier la valeur ou non d'une information. Je voudrais vous entendre par rapport à ce volet-là.

J'aimerais aussi avoir un mot d'explication – je crois que cela concerne davantage M. Farcy – sur la COPPRA. En effet, lors d'une audition à huis clos – je ne vais donc pas faire référence à tout ce qui a été dit et je vais utiliser des termes *soft* comme on dit – le travail de la COPRA avait été salué. Je m'en tiens à cela, chers collègues. Cela concernait le Hainaut.

Mais je voudrais vous entendre sur la manière de travailler, sur ce qui se passe au sein de ces relations entre l'administratif et le judiciaire. Je pense que c'est M. Snoeck qui, tout à l'heure, a évoqué rapidement l'existence d'un protocole entre la Sûreté, le parquet, les PJF. Pouvez-vous en dire un mot? Comment cela fonctionne-t-il?

Luc Cap: Mijnheer de voorzitter, ik zal de spits afbijten.

Wat betreft de samenwerking, algemeen, met de lokale politiezones. Het is hier al gezegd en ik zal dit niet in detail herhalen: de lokale verankering, of de proximateit zoals we het ook noemen, is van het allergegrootste belang. Dat is ook in onze relatie met de lokale politiezones.

Ik kan u spreken over de provincies Oost- en West-Vlaanderen, het hof van beroep van Gent. Oost-Vlaanderen 28 politiezones, West-Vlaanderen 19 politiezones. In zijn totaliteit 47 politiezones. Dat wil zeggen op het vlak van het

CRIV 54 E040

07/12/2016

15

managen van de relaties met de politiezones, dat is wel wat. Het zijn 47 politiezones.

Wij hebben op het niveau van het hof van beroep 5 LTF's, maandelijks. De meeste zones die nemen deel aan de LTF's. De meeste zones, en de meeste gemeenten of steden, hebben geïnvesteerd in LIVC's, hetgeen een zeer sterke vooruitgang is. De meeste zones investeren zelf ook intern in de benadering van radicalisme en radicaliseringsproces.

Waar rijpt het schoentje soms? Eén, een aantal politiezones of politiekorpsen worden hoe dan ook niet geconfronteerd met de problematiek en dan is het een stukje de ver-van-mijn-bed-show vandaag, maar kan het morgen brandend actueel zijn. Dat is een probleem waardoor wij er heel sterk op aandringen dat alle politiezones daar werk van maken.

Wat is het tweede probleem? Voor heel wat politiekorpsen is de strijd tegen radicalisme en het radicaliseringsproces weer iets dat er bijkomt, weer een bijkomende taak. En dat weegt wel. Anderzijds kan ik zeggen : de lokale politiezones werken op rechtmatige manier of onder de vorm van actieplannen heel intensief rond radicalisering en extreem radicalisme – en dat zijn dan ook meestal de politiezones die geconfronteerd worden met een aantal van die problemen – is voor ons, vanuit de federale politie, een gigantisch voordeel – dan kom ik weer terug in het aspect van de prioritisering - om bepaalde informatie te kunnen kaderen.

Nogmaals, die lokale verankering, die lokale politiekorpsen. Als er een informatie binnenkomt over iemand die zogezegd radicaliseert en die lokale politiekorpsen kunnen dat niet plaatsen, dan is dat voor ons enorm moeilijk om te oordelen over de waarachtigheid of de ernst van die informatie.

Lokale politiekorpsen die daarin sterk investeren, zijn een zeer groot voordeel in heel het proces.

Wat is nog belangrijker? Momenteel wordt sterk de aandacht gevestigd op het gerechtelijke proces, het einde van de keten. In principe is het gerechtelijke proces het einde van de keten, maar ook het begin van een andere keten. Voor ons is het van groot belang dat lokale politiekorpsen, samen met hun bestuurlijke autoriteiten en het maatschappelijk middenveld, heel veel investeren in preventie en proactiviteit. Zo ziet men dat de korpsen die heel goed werken op het vlak van de LIVC resultaten boeken.

Als een gerechtelijk onderzoek of een opsporingsonderzoek voor een FGP wordt afgesloten... Wij horen heel dikwijls in een LTF dat een persoon geschrapt kan worden van de lijst, maar een persoon schrappen van een LTF-lijst wil niet zeggen dat er geen opvolging meer moet zijn. Voor de lokale politie is dat van het allergrootste belang. In dat verband zie ik soms dat de kleinschaligheid van een aantal zones – ik zal hier geen discussie voeren over de minimale norm van een lokaal politiekorps – nefast is voor de beheersing van het proces. Zij moeten daarvoor zelf in de nodige middelen voorzien. Zij moeten echter dweilen met de kraan open, terwijl het toch ook om communicerende vaten gaat. Wij hebben het over de specialisatie, maar ook op lokaal vlak is er een stuk specialisatie nodig in de kennis van het radicaliseringsproces en de detectie van de indicatoren daarin. Hoe kleiner een korps, hoe moeilijker men het heeft om die problematiek aan te pakken.

Ik kom tot de vraag over de rol van de bestuurlijke autoriteiten. Wij zijn heel blij – ik kan alleen maar spreken over Oost-Vlaanderen – dat de link met de LTF en de dagelijkse werking van de lokale politiekorpsen dermate goed is dat zij hun bestuurlijke autoriteiten, de burgemeester dus, kunnen inlichten van bepaalde problemen op hun grondgebied. Het systeem met de LIVC's en de informatiekaart werkt goed. Voor ons zijn er dus veel aspecten, zoals de relatie tussen de lokale en de federale politie, die werken. Het enige dat ons soms parten speelt, bekeken door de bril van de federale politie, is de kleinschaligheid.

Ik ben er zeker van dat mijn collega's dat nog zullen aanvullen.

Sta me toe om er nog een punt aan toe te voegen, omdat er ook over protocol gesproken wordt. In Oost- en West-Vlaanderen zijn wij er ook in geslaagd om een consensus te vinden, niet alleen over informatieverwerking – we hebben het informatieproces en het rechteproces –, maar ook inzake recherche. Er zijn omtrent recherche afspraken gemaakt met lokale politiekorpsen voor bepaalde onderzoeken, meestal laagdrempelige onderzoeken en onderzoeken in verband met radicalisering, extremisme en terrorisme.

Stanny De Vlieger: Ik kom nog even terug op wat mijn collega Luc Cap zei in verband met het protocol. Sta me toe om in dat verband kort een kleine zijspiong te maken.

Ik schetste de driehoek tussen veiligheidsdiensten, lokale politie en de federale

politie. Hoe beter die driehoek werkt, des te meer capaciteit komt er vrij voor het echte werk waarvoor wij eigenlijk aangesteld zijn. Als u mij vraagt waar de oplossing zit, dan zit die in die driehoek. Die driehoek wordt potentieel geformaliseerd met een protocol. Net zoals in Oost-Vlaanderen hebben wij, toevallig met het grootste korps in de provincie Antwerpen, ook echt een protocol met afspraken over wie welk werk uitvoert in dat domein. Dat creëert voor ons enorm veel ademruimte.

Met een zijsprong beland ik zo ook bij de gerechtelijke zuil. Sta me toe om daar even voor op te komen. Ook inzake de klassieke fenomenen kunnen er immers goede afspraken worden gemaakt. Er bestaat een richtlijn van het College van procureurs-generaal van 2002 (COL 2/2002) met een taakverdeling tussen de lokale en de federale recherche. Hoe meer die richtlijn toegepast wordt, des te meer ruimte krijgen wij voor de echte, zwaarwichtige onderzoeken die wij zouden moeten uitvoeren. De link met de lokale politie is dus zeer belangrijk.

Van belang zijn dus enerzijds het protocol of potentieel protocol met de lokale politie, anderzijds het protocol waarvan sprake, een memorandum of understanding met de Veiligheid van de Staat. Wij hebben dat document ook gezien. De facto staat daarin de realiteit uitgeschreven die op dit moment gangbaar is op het terrein in Brussel, door de massale activiteiten die in Brussel in het onderzoek gebeuren. De Veiligheid van de Staat zit echt in de kantoren van onze collega's in Brussel. Dat staat uitgeschreven in een protocol. Wij zien dat als een opportuniteit om ook dat aan te grijpen.

Daarbij rijst de vraag hoe vaak dat overleg plaatsvindt. Bij ons is dat haast dagelijks *face to face* of telefonisch. Om 24 op 24 uur samen in een kantoor te zitten, moet men natuurlijk wel volume hebben om dat te draaien. Het principe om in een protocol te beschrijven welke taken die drie diensten, de lokale en federale politie en de veiligheidsdiensten, precies doen, kan alleen maar voordelen bieden.

Door een dergelijk protocol kan ook worden vermeden, waar collega Eric Snoeck al over sprak, dat zaken te snel in de gerechtelijke pijplijn worden gestoken, waar ze ook capaciteit opeten.

Eric Snoeck: Mijnheer de voorzitter, sta me toe om daar in verband met het protocol nog iets aan toe te voegen.

Sur les protocoles, monsieur Miller, je pense que mes collègues ont déjà apporté un certain nombre d'explications, mais je voudrais dire encore autre chose. L'idée ou en tous cas les premiers protocoles qui ont été signés, au sein de la police fédérale, sont la conséquence de l'article 105 paragraphe 10 de la loi sur la police intégrée qui, au 1er octobre 2014, octroie de facto aux PJF dites de cours d'appels des compétences supplémentaires en matière de traitement des dossiers fédéralisés. En la matière, je ne vous apprends rien. Je voudrais ajouter que sur ce point – cette nouvelle compétence – la structure de la police fédérale n'est pas faite pour cela. La structure de la police fédérale, dans la loi sur la police intégrée, c'est 14 PJF équivalentes. L'idée qu'il y a derrière, et c'est tout à fait légitime, c'est l'équivalence du service public, alors qu'on vient en quelque sorte un peu perturber cet équilibre, si je puis dire. Et c'est ce qui a fait en sorte que des protocoles, à notre initiative, ont été signés, pour justement donner, entre les cinq PJF Terro, la garantie au parquet fédéral notamment qu'il y a une coordination qui s'organise entre nous; pour donner la garantie également qu'il y a un développement le plus harmonieux et le plus animé possible entre les cinq.

Il y a également des protocoles signés au niveau des cours d'appel. En ce qui me concerne, sur Liège, avec mes collègues de Namur, du Luxembourg et d'Eupen, pour avoir la garantie qu'il y a une répartition correcte des tâches. Les enquêtes Terro fédéralisées, c'est pour Liège, mais la recherche d'informations dans le Luxembourg, à Namur et à Eupen, a fortiori, c'est encore le job des PJF en synergie avec les zones de police locale. Donc, ce sont des protocoles qui ont été signés.

Les protocoles de type *memorandum of understanding*, je pense que Stanny De Vlieger en a parlé. Moi ce que je voudrais ajouter c'est que les protocoles ont un intérêt; c'est que quand on signe un protocole, toutes les parties, en principe, sont d'accord, c'est qu'il y a un consensus. Mais il faut se poser la question de savoir un jour si on doit continuer à rester une police de protocole ou s'il n'y a peut-être pas des choses qui doivent être formalisées de manière plus directive, au risque de voir se développer des initiatives un peu partout dans le pays et d'avoir un système policier quelque part qui est – et c'est louable – sur mesure, mais peut-être aussi dans une certaine mesure qui ne vise peut-être plus l'équivalence du service public sur l'ensemble du territoire. C'est une question plus générale sur les protocoles qui sont tous partis d'une bonne intention, qui nous

CRIV 54 E040

07/12/2016

17

ont aidés, dans lesquels on s'est inscrits mais je pense qu'il y a des domaines – je vise notamment la structure interne de la police fédérale, mais aussi la coopération avec la Sûreté de l'État - qui pour moi ne peuvent pas se régler sur le long terme uniquement au travers de protocoles. Mais c'est une position personnelle que je voulais encore amener dans le débat.

François Farcy: "Le coPPra vient du nom de la formation qui a été donnée à tous les policiers, en tous cas, une grande majorité d'entre eux, sur la problématique du radicalisme, la façon d'y réagir, etc. Le nom a été repris et je rends à César ce qui est à César; ce n'est pas de moi que cela vient, c'est de mon DirCo Hainaut, même si on a développé cela ensemble.

C'est l'idée, et cela rejoint un peu ce que disait Éric Snoeck, dans ce *gap* dans le traitement de l'information et la problématique de la lourdeur des TFL. J'ai bien conscience que, dans le Hainaut, nous sommes une terre un peu bénie par rapport au volume – et c'est là le problème, le traitement du volume d'informations que nos collègues bruxellois doivent traiter. Pour la TFL Mons-Tournai, je ne parle pas de l'ensemble du Hainaut, nous avons quand même plus ou moins quatre-vingts personnes à suivre en permanence, avec une dizaine de *foreign fighters*.

Nous nous sommes d'abord rendu compte, eu égard au suivi par les TFL et même les TFL opérationnelles tous les deux mois, qu'entre-temps, la vie continuait et que des choses pouvaient parfois évoluer très vite. Donc, il y avait un facteur de risque à ce niveau-là.

Deuxièmement, dans des arrondissements où vous avez, et Luc Cap en a parlé tout à l'heure, de toutes petites zones qui ont une capacité de gestion limitée pour ce genre de problématique, les chefs de corps étaient aussi demandeurs d'un rôle plus directif ou, en tout cas, de coordination de la part de la DCA. Dès lors, on a eu l'idée de créer ce service coPPra au sein du service du DirCo, service au sein duquel j'ai détaché un officier en permanence, justement pour assurer ce lien entre la police administrative et la police judiciaire en termes d'informations entre lesdites polices sur le radicalisme violent ou non et le terrorisme. Nous avons doublé cela. Le service coPPra envoie ce qu'on a appelé, et ce n'est pas du tout un terme juridique, des apostilles administratives vers les zones ou les services concernés par le suivi d'une entité ou une nouvelle information. Ils s'engagent à y répondre et cela permet, lors des TFL, d'être le plus à jour possible

et de gagner du temps au lieu de passer des journées entières à passer en revue les quatre-vingts personnes – vous imaginez le travail sur des arrondissements où ils sont bien plus nombreux que chez nous.

Deuxièmement, le lien vers le judiciaire est fait par ce qu'on appelle les réunions hebdomadaires techniques, qui existent dans la majorité des arrondissements, c'est-à-dire les réunions où toutes les semaines, parfois à plus longue échéance, le parquet passe en revue avec les services de police les rapports d'information entrants et leur attribue une suite, qui est soit "information pertinente, ouverture d'enquête immédiate", soit "renvoi pour complément d'information", soit "information à mettre simplement en BNG". J'ai oublié de préciser au départ que ce service emploie les outils existants – donc on n'invente pas le fil à couper le beurre – à savoir la BNG, le BEPAD, etc., pour l'information judiciaire et administrative. Donc, il n'est pas question de créer des banques de données supplémentaires. On alimente évidemment aussi la banque de données interactives pour les LTF.

Cela nous donne une facilité, c'est-à-dire que, quand des informations sont à cheval entre les deux, elles sont systématiquement traitées à la réunion technique, où intervient "une sanction claire", c'est-à-dire que le magistrat dit "je prends" ou "je ne prends pas". Je crois que c'est aussi une manière de filtrer peut-être une hyperjudiciarisation de certaines informations. Mais en tout cas, on est certain qu'il y a un suivi soit judiciaire soit administratif. Le système est perfectible parce qu'on se rend compte avec le temps que le volume d'informations augmente, mais je crois que c'est une solution qui est chez nous tout à fait gérable. Je ne sais pas ce que ça donnerait sur un volume dix fois supérieur, comme c'est malheureusement le cas à mon avis pour nos collègues bruxellois.

Servais Verherstraeten (CD&V): Mijnheer de voorzitter, heren directeurs, in de aanvangsfase van de fenomenale toestroom van terrorismedossiers, die op de eerste plaats vooral aan Brussel gelieerd zijn, krijgt Brussel het niet gedaan. Brussels schuift ze door naar u en uiteindelijk komen ze terug. Dat hebben wij hier gehoord. Ik kan mij niet van de indruk ontdoen dat er in die fase een spanningsveld was tussen de FGP Brussel en de FGP van de andere regio's. Hoe is dat pingpongspel verlopen?

Wat is de actuele stand van zaken van de samenwerking inzake terroddossiers tussen

18

07/12/2016

CRIV 54 E040

Brussel en de regio's? Zijn er mensen onder u die op dit ogenblik hetzij tijdelijk, hetzij langdurig, actief zijn in Brussel? Zijn er dossiers die u nog voor Brussel behandelt en hoeveel? Is dat structureel?

Hoe gebeurt de informatiedeling, capaciteitsverschuiving en eventuele kennisoverdracht waarover u het daarnet had? Hoe koppelt u dat aan de brief van het College van procureurs-generaal? In Brussel zat men op een bepaald moment met 15 % terrorismedossiers. Het werd 45%, veel te veel. Het College van procureurs-generaal zegt dat het opnieuw 15 % moet worden. Ik neem aan dat dit op het terrein toch wel gevolgen heeft. Hoe gebeurt dat dan in de regio's afzonderlijk en in samenspraak met Brussel? Hoe verloopt dat op dit ogenblik?

Jean-Luc Duterme: En ce qui concerne les dossiers rouges, je prends le cas de Charleroi. Actuellement, on en traite huit ou neuf. L'importance de ces dossiers varie. Je prends le dossier rouge sur lequel on a travaillé : Paris, à l'époque après les faits ou des dossiers rouges maintenant qui concernent en fait des gens qui sont partis en Syrie. Donc, le travail est tout à fait différent. Comment l'avons-nous réparti? Bruxelles, à un moment donné, s'est dit: moi, je n'ai plus assez de capacités pour travailler dans ces dossiers-là mais le parquet fédéral veut quand même qu'on travaille dans ces dossiers. Et on s'arrange. Simplement, je n'ai jamais eu aucun problème avec Bruxelles pour traiter ces dossiers. Donc, le problème relationnel entre Bruxelles, la PJF et les autres qui prennent les dossiers rouges ne s'est pas posé en ce qui concerne Charleroi.

Au niveau maintenant du travail avec les enquêteurs de Bruxelles, il existe un logiciel qui permet de travailler en même temps dans un dossier, cela s'appelle le GES, et vous avez des enquêteurs de Charleroi qui peuvent travailler dans ce dossier. Ils introduisent leurs données, ce qu'ils font dans le dossier, les contacts qu'ils ont avec les magistrats. Et Bruxelles, qui fait un autre aspect du dossier, va remplir aussi ce même GES avec le travail qu'elle fait avec les entités et là, vous avez un travail commun: l'enquêteur de Bruxelles sait ce que Charleroi fait et Charleroi sait ce que Bruxelles fait.

Donc, pour ce qui est du problème des dossiers rouges, à mon avis, c'est le mot "rouge" qui a peut-être créé beaucoup de tensions sur un problème de sémantique. Mais, jusqu'à présent, en ce qui nous concerne, nous n'en avons pas eu.

Il est évident que si la masse de travail devait continuer à croître, telle qu'elle croît, là évidemment, on va rencontrer un problème.

Mais je voudrais vous illustrer le cas de l'évolution de l'enquête judiciaire vers l'enquête terro. Je reviens sur le cas de Charleroi. Vous avez un auteur qui a voulu tuer deux collègues. Une collègue abat l'auteur. L'auteur est mort. L'action publique est éteinte. Si vous avez un dossier de criminalité ordinaire, l'enquête ne va pas durer très longtemps. Actuellement, que se passe-t-il? Il est évident que le juge d'instruction ne va pas se contenter de travailler uniquement sur l'auteur mais on va aller voir qui pourrait avoir amené l'auteur sur place. Quelles sont les personnes qui étaient en contact avec l'auteur qui était probablement sur place, lesquelles sont elles-mêmes en contact avec d'autres personnes qui fréquentent une mosquée radicale? Donc, on s'éloigne très loin ... Je ne dis pas qu'il y a une zone grise très courte. Cette zone grise est très importante. Mais où se situe la limite entre le rôle du juge d'instruction? Quel est le raisonnement pénal pur? Où s'arrête-t-il? Et où commence le travail d'autres services éventuellement? Je n'ai pas la prétention de répondre à la question. Mais cela démontre comment la capacité de la police judiciaire *sensu stricto* peut être engagée dans une orientation de recherche d'informations.

On se rend compte que les écoutes téléphoniques, que les observations dans ce dossier sont importantes, qu'elles donnent des éléments qui démontrent que ce monde forcément a des appréhensions – pour utiliser un euphémisme – contre notre manière de vivre. Mais ce n'est pas directement en lien avec l'auteur. Donc, c'est une police judiciaire qui est engagée dans une capacité, dans une zone grise.

C'est une réflexion qui démontre que plus on travaillera là-dedans, plus on engage de la capacité ... mais où sera la limite de l'engagement de la capacité?

Eric Snoeck: Puis-je juste encore clarifier une chose pour M. Verherstraeten? Vous avez évoqué le fait que des dossiers rouges sont retournés sur Bruxelles. En ce qui concerne ma direction, sur Liège, je peux vous assurer que tous les dossiers rouges qui nous ont été confiés ont tous été traités. À aucun moment, nous n'avons renvoyé de dossiers vers Bruxelles sans les traiter. Je voudrais aussi, quelque part, renforcer ce que dit Jean-Luc Duterme.

Vous avez posé la question de la coopération

CRIV 54 E040

07/12/2016

19

entre la PJF de Bruxelles et nos PJF respectives. Je parle de mon point de vue. Je dirais qu'elle est permanente. Jean-Luc l'a évoquée. Il arrive régulièrement que, dans des dossiers liégeois, puisqu'on s'est accordés à traiter principalement les dossiers qui concernent nos groupes d'auteurs, nous allons faire des perquisitions à Bruxelles parce que ces auteurs sont en lien. Il est arrivé, et le dossier de Verviers, rue de la Colline, en est l'illustration la plus parfaite, que des dossiers bruxellois trouvent un épilogue ou en tout cas soient liés à des opérations sur d'autres territoires chez nous. Et il y a une entraide qui est de facto, je pense pouvoir le dire, qui fonctionne, en tout cas de mon point de vue.

Je cèderai la parole, peut-être à mes collègues, sur le problème de la capacité. Vous avez raison, il semble y avoir un problème manifeste de capacité sur Bruxelles: 45 % affectés au terro, la problématique est connue. Je voudrais ajouter que le problème de capacité se pose chez nous aussi. Dans nos PJF, c'est entre 15 et 25 % de notre capacité affectée au terrorisme, avec des effets, en fonction de nos déficits - Anvers pourrait en parler encore plus que moi -, qui sont aussi majeurs sur la lutte contre la criminalité organisée. Donc le problème n'est pas que bruxellois, il se pose aussi, dans des termes sans doute moins aigus mais quand même, dans d'autres arrondissements.

Quant aux réponses, cela, je ne vais pas aller plus loin, il y a déjà beaucoup de choses qui ont été dites aujourd'hui. Cela peut être de réinjecter des policiers, mais je crains que dans le domaine du terrorisme, plus vous vous réinjecterez des policiers, plus vous trouverez de l'information. Mais je pense que la solution et je reviens, par cohérence, à ce que j'ai dit tout à l'heure, est aussi dans le fait notamment de mettre en place des systèmes de meilleure priorisation et de meilleure analyse conjointe de l'information. Je ne vais pas redire ce que j'ai dit tout à l'heure. Cette réflexion est en cours. On s'est déjà concertés, sous l'égide de la justice pour, notamment, dans la structure actuelle, voir comment on pourrait déjà, avec nos moyens actuels, essayer de contrer ce problème de capacité qui existe et pas qu'à Bruxelles.

Stanny De Vlieger: Ik zal heel concreet op uw vraag antwoorden.

Wij behandelen vier rode dossiers. Wij hebben er geen enkel teruggestuurd. Wij behandelen ze gewoon.

Ik wil vooral op het laatste punt terugkomen,

namelijk de vraag wat het maatschappelijk betekent dat men massaal in terrorismedossiers blijft investeren en daar capaciteit tegenoverplaatst, ongeacht of het nu bij Justitie of bij de politie is. Dat betekent dat in budgettaire tijden zoals vandaag de andere klassieke criminaliteitsfenomenen de facto in behandeling naar beneden worden gehaald. Dat betekent heel concreet dat wij in België, ook in Antwerpen — gelukkig, zou ik bijna zeggen — massaal investeren in terrorismebestrijding. Dat betekent dat er op dit moment — ik spreek nu voor mezelf — voor het arrondissement Antwerpen min 156 mensen staan op de klassieke criminaliteitsfenomenen. Hoe kan een leidinggevende van een land dat op een zeker moment verzoenen met het feit dat men andere criminaliteitsfenomenen laat begaan, omdat men per se de laatste informatie inzake terrorismemisdrijven wil benaderen?

De prioriteitsbepaling is dus erg belangrijk. De oplossing ligt in het verhaal dat wij het samen moeten doen en dat men dat niet alleen achteraan aan de gerechtelijke kant kan doen.

Servais Verherstraeten (CD&V): Mijnheer de voorzitter, mag ik op dat laatste punt ingaan?

Het gaat over 156 manschappen per ressort. Ik vermenigvuldig bij wijze van spreken met factor vijf voor Antwerpen en Brussel omwille van de grootstedelijke problematiek, hoewel dat voor Charleroi ook kan gelden.

Stanny De Vlieger: Ten eerste, ik heb de cijfers van mijn collega's niet, maar wij zijn massaal en het zwaarst van het hele land in deficit, niet alleen in procenten maar ook in absolute getallen. Het gaat om een verhaal van leeftijden en dies meer, wat met zich heeft gebracht dat wij normaliter bij klassieke aanwervingen massaal nieuwe mensen zouden moeten hebben gekregen. Het is echter — op een zeker moment dat de feiten opduiken — een bewuste keuze dat het voorbije jaar alleen maar in terrorisme wordt geïnvesteerd.

Mijn collega's zijn gelukkig iets minder door die deficits geplaagd dan Antwerpen op dit moment.

Servais Verherstraeten (CD&V): Mijnheer de voorzitter, mag ik nog één vraag stellen over het sepot?

Wij hebben wat seponeringen gekend in terrorismedossiers, waarbij er, los van uw beroepsactiviteiten, soms gefederaliseerde dossiers waren, waarin er zeker ook

20

07/12/2016

CRIV 54 E040

gemeenrechtelijke criminaliteit was en waarvoor het misschien aangewezen was om na een sepot op federaal vlak eventueel te defederaliseren. Soms wordt echter ook bij gebreke aan rechnercapaciteit geseponeerd. U hebt het daarover al uitvoerig gehad.

Het College van procureurs-generaal tekent een vervolgingsbeleid uit. Dat heeft natuurlijk invloed op de werking op het terrein. Is er op dat vlak afstemming? Zijn er contacten tussen magistratuur en politie, om het vervolgingsbeleid op de capaciteit af te stemmen of vice versa? Verschuift de capaciteit in functie van de keuzes die de magistratuur maakt inzake rechnercapaciteit teneinde wederzijdse frustraties te voorkomen?

Wat als er een sepot is — en dit is wel binnen uw domein — bij wijze van spreken bij gebrek aan bewijs van misdrijf?

De **voorzitter**: Aansluitend daarbij ook de volgende vraag. Eens sepot, en u verneemt dat, informeert u dan daarvan de lokale politie, die bijvoorbeeld het initiële proces-verbaal heeft opgemaakt?

Servais Verherstraeten (CD&V): Dat lijkt mij inderdaad zeer relevant en dat sluit er zeker bij aan.

Ten tweede, het is niet omdat er geen misdrijf is dat er geen gevaar is voor de samenleving. Naast het lokale is er misschien ook die driehoek, met de Staatsveiligheid en eventueel andere diensten. Of volgt u nog op na een sepot en hoe?

Luc Cap: Dat is natuurlijk een complexe vraag. Ik heb het daarnet reeds gehad over een van de functionaliteiten binnen onze directie, namelijk het rechnermanagement. Dat is een grote uitdaging. Men heeft daar het zaakgericht rechnermanagement rond dossiers. Daarover gaan wij het niet hebben. Dat is hoe wij de dossiers voeren, welke onderzoeksdaten wij stellen. Wij hebben daar een luik beheersmatig rechnermanagement en een luik strategisch rechnermanagement.

Mijnheer Verherstraeten, zoals u terecht opmerkt, op een gegeven moment moet het justitieel beleid, het beleid van de procureurs-generaal en bij uitbreiding van de procureur des Konings, eigenlijk perfect in ons politiemodel passen; een procureur-generaal of een procureur kan een beleid voeren, maar als wij daarvoor geen mensen hebben, wordt het dode letter.

Binnen DGJ hebben wij daarin al heel veel geïnvesteerd. Heel recent, het voorbije weekend pas, hebben wij ook op het vlak van informatica-technische mogelijkheden de link gemaakt tussen onze tool rond rechnermanagement en de databank waarin Justitie alle dossiers opvolgt. Op die manier kunnen wij het volgende bekijken.

Ten eerste, wat de stand van het dossier is. Wordt de lokale politie ingelicht van een sepot? In vele gevallen weten wij dat zelf niet. In vele gevallen weten wij zelf niet of er een sepot is. Ik kan u meegeven dat wij soms nog rechneren in een dossier, terwijl er reeds een beslissing tot sepot is. Het feit dat wij nu onze databanken linken is een gigantische vooruitgang. Dat heeft niet alleen met terro te maken, dat heeft met alle misdrijven te maken. Wij weten nu wat de stand van ons dossier is en waar het dossier zich bevindt op het niveau van het parket.

Ten tweede, op het vlak van het beleid heeft de procureur en bij uitbreiding de procureur-generaal zijn beleidskeuzes en het is aan de procureur om te bekijken welke prioriteiten hij vooropstelt en welke politionele capaciteit hij daarvoor wil vrijwaren. Het is natuurlijk een theoretische oefening, maar ze moet gebeuren.

Dan moet men kunnen opvolgen op het terrein of die theoretische oefening bewerkstelligd wordt. Dan zit men natuurlijk in crisissituaties. Dan zit men in een crisissituatie zoals die waarin wij ons nu bevinden. Wij kennen de problematiek van Brussel. Die problematiek is er echter ook in de andere arrondissementen.

Men ziet dat door het feit dat veel capaciteit door terrodossiers wordt opgeslorpt, er voor andere fenomenen hoe dan ook minder capaciteit wordt ingezet.

Het is een heel fundamentele vraag: zal de procureur des Konings, of de procureur-generaal, zijn vervolgingsbeleid aanpassen, of niet. Dat is een heel cruciale vraag.

Waarom? Als hij beslist zijn vervolgingsbeleid niet aan te passen, wil dat zeggen dat alle dossiers die gisteren bij ons op de plank kwamen te liggen, daar vandaag en morgen ook zijn. Dat wil zeggen dat wij met minder capaciteit dezelfde dossiers moeten opvolgen, met als gevolg kwaliteitsverlies, met als gevolg dat de doorlooptijden verhogen, enzovoort.

De procureur-generaal of de procureur des

CRIV 54 E040

07/12/2016

21

Konings kan anderzijds, ook nagaan waar hij voor bepaalde fenomenen het vervolgingsbeleid kan aanpassen en waar het mogelijk is tot besparingen, met andere woorden, welke feiten vervolgt men niet meer. Een mooi voorbeeld op dit moment is oplichting via het internet, criminaliteit waarbij het internet gebruikt wordt als *tool*. Een mooi voorbeeld is een bedreiging in een dossier in de reële wereld, waar de ene de andere bedreigt maar waar de bedreiging niet dermate ernstig is. In het verleden kwam dat niet bij een politiedienst, dat werd geseponeerd. Als het bij herhaling gebeurde, zei de procureur dat men daar eens naar moest kijken. Een dossier inzake bedreiging via mail, eigenlijk hetzelfde dossier, werd op een gegeven moment wel onderzocht. Waarom? Omdat er een spoor was dat men verder kon onderzoeken.

Men ziet nu dat het openbaar ministerie bepaalde prioriteiten voor de vervolging moet stellen. Bijvoorbeeld in Oost-Vlaanderen hebben wij een rondzendbrief over het omgaan met de virtuele criminaliteit. Voor oplichting geldt idem dito. Oplichtingen via het internet zijn schering en inslag. Misschien is iedereen die hier in de zaal zit daar al mee geconfronteerd. Daar moet nu een beleid gevoerd worden, want men kan niet al die dossiers onderzoeken.

Als u mij vraagt of er een afstemming is tussen de beleidsprioriteiten op het niveau van het parket en de uitvoering op het niveau van de politie, zeg ik volmondig ja. Zijn wij op het moment gekomen waar dat optimaal functioneert? Daarop moet ik zeggen neen, het is in volle ontwikkeling.

Maar ik kan u ook geruststellen. Ik heb daarover een studie gemaakt en ook eens in het buitenland gekeken of het vervolgingsbeleid en wat er gebeurt op het vlak van opsporing volledig geregeld is. In geen enkel van onze buurlanden kan je daar een volledig beeld opnemen. Ik denk dat we daar in België – en we moeten ook niet te onderdanig of te simplistisch zijn – zelfs een heel grote stap in zullen doen, wanneer we kijken naar de resultaten.

Last but not least, een van de grote aspecten is – en wij hebben het daarnet gehad over sepotdossiers en we hebben het ook over dossiers met vervolging – dat men nagaat – en dat zit dan ook in het strategisch beleid – welke dossiers men heeft gevoerd voor het openbaar ministerie, voor de onderzoeksrechter en wat de resultaten zijn en welke lessen men eruit kan trekken. Het zou perfect mogelijk zijn dat we in een bepaald fenomeen heel veel capaciteit steken

zonder enig resultaat, dat we daar lessen uit trekken. Wil dat zeggen dat we er geen capaciteit meer in moeten steken? Neen. Dat heb ik niet gezegd. Maar we moeten er wel lessen uit trekken. Dat is ook een gigantische vooruitgang.

Ik laat nu het woord eens aan Stanny, want anders blijf ik vertellen.

Stanny De Vlieger: Ja, ik wou gewoon nog even de rol hands-on opnemen.

Ik maak een vergelijking met een ander fenomeen, cocaïne-invoer opnieuw in de haven van Antwerpen. We hebben x aantal informaties. Tweewekelijks zitten we met de parketmagistraat samen om die berg van informaties te bespreken: wat doen we, wat doen we niet; dit of dat leggen we even aan de kant; dit zullen we morgen behandelen; dit zullen we niet behandelen. De week nadien bekijken we het opnieuw. Eigenlijk valt daar niemand over, bijna een collectieve verantwoordelijkheid politie-justitie om te zeggen ja, neen. Soms een verantwoordelijkheid ook, wij noemen het dan droog in beslag nemen. We weten dat de drugs er komen, we gaan er naartoe, we halen ze uit de container en dat is het. Wij hebben geen capaciteit om verder te zoeken. Waar zit het probleem naar een ander fenomeen? Ik neem nog geen terro, ik kom straks bij terro. Moord. Het lijkt ligt er. Gaan we discussiëren of we dat doen? Neen, we gaan naar het lijk. En idem dito met terrorisme. Op dit moment, die collectieve verantwoordelijkheid voor beslissing, prioritisering, is zo moeilijk in het fenomeen terrorisme.

En dan kom je eigenlijk... Is dat een vervolgingsbeleid? Neen, wij worden in de feiten dagelijks geduwd in een richting waar wij niet uit raken als wij inderdaad maatschappelijk dat fenomeen niet kunnen vastpakken, ook heel diep in de maatschappij.

Meryame Kitir (sp.a): Ik had alleen graag willen weten hoeveel dossiers de FGP van jullie gekregen heeft, die rode dossiers. Zijn jullie gemachtigd om contact op te nemen met de lokale politie buiten jullie zones? Is dat bij die rode dossiers dan gebeurd? De heer De Vlieger had gezegd dat jullie vier rode dossiers hadden. Ik zou graag ook van de rest willen weten hoeveel er nog zijn.

Stanny De Vlieger: Op zich zijn wij natuurlijk gemachtigd. Wij zijn nationaal bevoegd, dus dat is op zich theoretisch geen probleem.

Ik heb nu niet echt gisteren of de voorbije dagen al

22

07/12/2016

CRIV 54 E040

die dossiers opnieuw doorgenomen, maar mijn collega heeft het ook aangehaald. Welke dossiers worden op een zeker moment potentieel in het Brusselse rode dossiers? Je hebt een dossier dat eigenlijk wachtende is op eventueel een signaal: de persoon zit potentieel in Syrië/Irak en zou kunnen terugkomen. Zodra er een signaal is van het feit dat hij potentieel aan het terugkeren is, wordt dat dossier echt wel actueel en op dat moment kijkt Brussel of men genoeg capaciteit heeft om dat te doen of niet te doen? Zo hebben wij enkele dossiers voor Brussel gedaan: wij krijgen signalen, hij/zij zat eventueel op het vliegtuig, zou om zo laat landen, en hebben wij de persoon opgepakt. Richting lokale politie zat daar op dat moment weinig in.

Eén uitzondering. Wij hadden er eentje, omdat wij de geschiedenis 2013-2014-2015 Sharia4Belgium gekend hebben, die gelinkt was vanuit dat dossier, dichtbij het dossier zat, waarbij wij met de zone waar betrokkene normaliter jaren geleden uitkwam, wel wat contact gehad hadden. Dus op zich, maar nog eens, ik kan alleen voor onze dossiers spreken, en langs Nederlandstalige zijde valt dat nogal mee.

Luc Cap: Ja, wat Oost-Vlaanderen betreft, Oost/West-Vlaanderen betreft, sluit ik mij volledig aan bij mijn collega. Bij ons betrof dat drie dossiers. Wij kunnen inderdaad contact opnemen met de lokaal bevoegde politiediensten, geen enkel probleem. Er is ook een contextualisering bij die dossiers. Het enige probleem daarbij is dat de grote onderzoeksdaden zich meestal op het grondgebied Brussel afspelen en dat is natuurlijk een aspect dat moeilijker te managen is vanuit de provincie dan vanuit Brussel zelf. Dat mogen jullie weten.

Jean-Luc Duterme: Je voudrais préciser, concernant les dossiers qui sont classés sans suite, sur notre arrondissement, en tout cas depuis quelques années, on ne travaille plus dans aucun dossier qui est classé sans suite. On résout cela par un monitoring des enquêtes que l'on fait trimestriellement avec le procureur du Roi, avec les substituts chargés de chaque phénomène, et chacun sait très bien dans quel dossier il travaille. Le procureur du Roi prend ses responsabilités en tant que chef d'enquête judiciaire. Cela résout énormément de problèmes conflictuels et certainement en matière de capacité. Donc, là aussi, on a une responsabilité collective et qui se traduit même concrètement au niveau de l'enquête judiciaire par un plan d'enquête qui est convenu entre le procureur du Roi et les enquêteurs, voire, et là c'est plus délicat, le juge

d'instruction et les enquêteurs.

De **voorzitter:** Op dat punt wou ik nog even aandringen. De vraag is gesteld, maar daarnet zei men: als we zelf al weten dat het zonder gevolg gerangschikt is.

Het punt van de commissie, dat willen wij toch nog eens duidelijk maken, eens de gerechtelijke autoriteit zegt: in dit concreet dossier zonder gevolg of geseponeerd, lijkt het mij van het grootste belang, de persoon in kwestie kan nog altijd een bedreiging uitmaken, dat niet alleen de FGP maar ook de zonale politie en alle lokale actoren verder hun duizenden oren en ogen kunnen aanwenden.

Ons komt het over dat, eens het zonder gevolg is gerangschikt, het gedaan is.

Dat is misschien een aanbeveling die de commissie kan doen, dat men daar tot betere afspraken komt of tot een uniforme procedure.

Luc Cap: Nog even een kleine aanvulling. Wij hadden het daarstraks over de kennisgeving van de stand van zaken van het dossier op het vlak van het openbaar ministerie en de wijze waarop wij dat vernemen. Ik heb daarnet gezegd dat wij dat momenteel volledig geautomatiseerd kunnen. Natuurlijk, binnen het fenomeen radicalisme en terrorisme worden die elementen ook meegenomen naar de LTF. De magistratuur zit daar ook. Zij kennen ook de stand van de dossiers. Zij weten ook of een bepaald dossier wordt geseponeerd.

Op basis van het feit of een dossier wordt geseponeerd zal de beslissing wel worden genomen op welke wijze die informatie, die persoon, die plaats of wat dan ook verder zal worden opgevolgd.

Meryame Kitir (sp.a): Ik wil alleen nog graag willen weten of jullie van de FGP Charleroi, Bergen en Luik geen rode dossiers hebben gekregen?

Eric Snoeck: De meeste rode dossiers zijn Franstalige dossiers. Dat werd al gezegd. Ceci à cause notamment des personnes incriminées dans le cadre des dossiers.

Pour ce qui nous concerne, nous avons traité onze dossiers rouges depuis le début de la mise en place de ce système. Voilà pour la réponse formelle et quantitative.

CRIV 54 E040

07/12/2016

23

Je voudrais ajouter que nous sommes tous conscients, y compris notre directeur général, le dirju de Bruxelles, etc., que ce n'est pas une situation idéale. Je l'ai écrit dans le document que je vous ai adressé. Je traite des dossiers rouges sur des Bruxellois, mais je ne connais pas les zones de police de Bruxelles. Je n'ai pas de contact avec les services de renseignement de Bruxelles. Cela représente des distances à parcourir. Vous pouvez donc vous imaginer que traiter des dossiers de cette nature, faire des surveillances, ce n'est pas évident. Par ailleurs, cela n'est pas non plus idéal dans la mesure où un cinquième de ma capacité pour mes dossiers fédéralisés est parti dans les dossiers rouges de Bruxelles. C'est cela en moins que j'ai pour mon état de vigilance et les dossiers liégeois et verviétois. C'est un vrai problème. C'est la raison pour laquelle j'aspire à ce que l'on revienne à une situation où "chacun" traite les dossiers qui concernent "sa cour d'appel". Je crois que tout le monde est conscient que la situation n'est pas idéale. Mais pour paraphraser M. Fontaine, il vaut mieux un dossier traité de cette manière-là qu'un dossier qui n'est pas traité. Telle est, en tout cas, la dynamique qui nous anime depuis le début.

Jean-Luc Duterme: Pour ce qui nous concerne, neuf dossiers rouges sont traités à Charleroi. Mais je rejoins M. Eric Snoeck. Avec ces dossiers rouges, il s'agit d'une situation de dépannage. Nous dépannons Bruxelles qui est confrontée à un problème de capacité. Mais l'idéal est que chacun puisse travailler dans ses dossiers, dans sa circonscription.

Meryame Kitir (sp.a): Maar Bergen heeft er geen gehad? Mijnheer Farcy, u hebt geen rode dossiers gehad? Neen?

François Farcy: Wij leveren steun aan (...)

Meryame Kitir (sp.a): Oké. Ik heb nog één vraagje voor u, mijnheer De Vlieger. Met de opkomst van Shariah4Belgium kan ik mij indenken dat er ook wel een heel aantal dossiers is bijgekomen. Hoe is men toen omgegaan met die grote hoeveelheid en met de capaciteit die daarvoor werd gevraagd?

Stanny De Vlieger: Het is zo dat... Ik situeerde u al... Ik zou nog eens moeten spieken, want ik heb het hier echt wel op staan, maar dit is gestart helemaal op het einde van 2012 en het dossier heeft voor ons, politieel, gelopen tot midden 2015. Wij hebben daar ongeveer – ook weer uit het hoofd, uit een jaaroverzicht van eind 2014 – 31 000 of 32 000 uren aan onderzoek

aan besteed. Deel dat theoretisch door 1 520 – dat is het bij ons – of grofweg 1 000, als men andere activiteiten van onderzoekers bekijkt, dan hebben wij daar op die 2,5 jaar met 30 FTE's aan gewerkt in de totaliteit.

Ik moet wel zeggen dat het dossier van Shariah4Belgium een totaal ander dossier is dan de dossiers waar wij vandaag naar kijken. Wij hebben het geluk gehad dat wij hebben kunnen groeien, vanuit 2013, 2014 enzovoort, met een lokale politie en een lokale setting, die eigenlijk capteerden wat er in een stukje van de maatschappij leefde. Toen waren zij nog vrij open om bepaalde dingen te uiten, letterlijk op straat met de *street dawahs*, en om de overheden te provoceren. Men kreeg signalen dat er maatschappelijk iets niet klopte. Het dossier-Shariah4Belgium is eigenlijk opgebouwd als een terroristisch dossier, vanuit de ideologie. Wij zijn gestart met wat wij zagen en wat voor potentieel terroristisch misdrijf er was, eigenlijk het prediken van haat en het proberen omverwerpen van de staat. Dat is een vorm van terroristisch misdrijf, maar als men dat vergelijkt met de dreiging van een aanslag vandaag, dan is het een totaal andere aanpak.

Wij hebben, één, onze expertise dus kunnen opbouwen door zo te werken en, twee, ook het dossier zo kunnen opbouwen, want als u de veroordeling van de verdachten zou bekijken – door de veroordeling nu daders van het terroristisch misdrijf – dan ziet u dat zij daarop zijn veroordeeld, omdat zij in die gedachte hun ding deden en de terroristische ideologie uitdroegen. Dat is onze sterkte en ons geluk geweest dat wij zo konden groeien.

Als wij nu de andere dossiers zien waar wij ook mee worden geconfronteerd... Acute dreiging vraagt een totaal andere manier van onderzoek voeren. Men kan ze eigenlijk niet vergelijken. De ene geeft veel meer mogelijkheden dan de andere. Ik moet u niet zeggen dat de acute dreiging tegen de fysieke integriteit van ons allen of van ons land stante pede een bepaalde activiteit vraagt, die men niet opbouwt en die men gewoon moet gaan zoeken op het moment zelf.

Stefaan Van Hecke (Ecolo-Groen): Mijnheer de voorzitter, op mijn beurt wil ik jullie bedanken voor de interessante gedachtewisseling. Ik moet zeggen, voorzitter, ik ben toch wel even verbaasd als ik hoor dat als er een beslissing is genomen tot seponering door het parket dat er nog politiediensten actief zijn, onderzoeksdaten uitvoeren, maar niet weten dat er ondertussen een

24

07/12/2016

CRIV 54 E040

seponering is. Ik neem aan dat jullie toch ook eens de telefoon nemen en naar de parketmagistraat bellen, in vriendelijke of wat minder vriendelijke bewoordingen, want dat is natuurlijk wel...

Luc Cap: Mijnheer Van Hecke, ik ken niet de exacte cijfers van het aantal dossiers op het niveau van het parket Oost-Vlaanderen, maar dat gaat over honderdduizenden. Dat wil zeggen dat er een aantal basisonderzoeksactiviteiten wordt gevraagd. We moeten ook opletten; we moeten niet alles vergelijken met radicalisme en terrorisme. Dat is heel veel in het kader van diefstallen met braak, woninginbraken, winkeldiefstallen, enzovoort. Moest een parketmagistraat telkenmale elke politiemens individueel op de hoogte brengen van een sepot, dan denk ik dat het onmogelijk zou zijn. Dat moeten we technisch oplossen. Door het feit dat wij momenteel onze databanken met mekaar verbinden – fusioneren zou een verkeerd woord zijn –, is dat een gigantische stap voorwaarts.

Natuurlijk, voor onderzoeken op niveau FGP, en daar kom ik nu toe, zou het een spijtige zaak zijn dat een onderzoeker het sepot niet zou weten van een dossier. Ik ga niet zeggen dat dit nooit voorvalt, maar dat is in minimale orde dat dit voorvalt. Maar als men gaat kijken naar de bulk misdrijven, als ik het zo oneerbiedig mag noemen, dat is onmogelijk om dat persoonlijk te begeleiden.

Stanny De Vlieger: Misschien nog even, heel snel.

Wij hebben het geluk gehad pilootproject te zijn in die interactie tussen Justitie, eigenlijk digitaal, en wij hebben gezien – dat is ondertussen bijna twee jaar geleden – dat door die interactie wij eigenlijk heel snel letterlijk een rood lichtje op een notienummer zien – daar moet men niet meer in investeren. Dat betekent eigenlijk ofwel een verwijzing naar de raadkamer, en dan moet men misschien nog heel snel dingen gaan doen omdat dit voor de raadkamer moet komen, ofwel is het een sepot en dan moet men eigenlijk de reflex hebben te stoppen. Door het installeren van desk- en rechermanagement binnen onze organisaties heb je die signalen heel snel door en is er eigenlijk een interactie tussen die desk en de eigenlijke onderzoekers.

Waar mijn collega op doelt, is natuurlijk in de bulk van lokale en federale politie samen, de tienduizenden notienummers, zijn wij daar nog aan het groeien. De eerste stapjes, en meer in

Oost-Vlaanderen dan bij ons, worden nu gezet om allemaal – lokaal en federaal – op dat ene platform te geraken, maar dan zit je met zones – de ene heeft daar meer mogelijkheden in als de andere – en informaticasystemen die daarvoor nog altijd niet op mekaar afgestemd zijn.

Stefaan Van Hecke (Ecolo-Groen): Ik had het uiteraard over de grotere dossiers waarin u nog tijd en manschappen investeert. Dat lijkt mij evident. Ik zie dat er aan oplossingen wordt gewerkt en ik denk dat dit de goede richting uitgaat.

Ik wil het over iets anders hebben. We hebben in de loop van onze werkzaamheden kunnen kennismaken met contextualisatieprocessen-verbaal. Stellen uw diensten ook dergelijke processen-verbaal op? Hoe doet u dat?

Wanneer u dossiers krijgt van Brussel, zal er wellicht een contextualisatie-pv bij zitten. Hoe pakt u dat aan wanneer u een dergelijk proces-verbaal moet opstellen? Bekijkt u daarvoor uw eigen bestanden – ANG of bestanden van de federale politie – of kijkt u wat breder “om die foto te nemen”?

Contacteert u daarvoor andere diensten? Contacteert u de lokale politie wanneer u een duidelijke link ziet met een bepaalde gemeente waar er potentiële kennis is? Ik wil graag weten hoe u dat aanpakt.

Luc Cap: Ik zal al een aanzet geven. Mijn collega's zullen dan wel de nodige aspecten toevoegen.

Weerom, contextualisatie, ik heb vernomen dat dit als iets nieuws wordt bekeken. Daar is niets nieuw aan. In elk dossier, georganiseerde criminaliteit of een ander grootschalig dossier, zit er contextualisatie, zij het in een aanvankelijk proces-verbaal, zij het in een proces-verbaal van inlichtingen die de betrokken targets plaatsen in het kader van het crimineel milieu dat we onderzoeken.

Wat doen wij in het kader van die contextualisatie? Het werd hier al gezegd, voor wie het benijdt, onze Nationale Gegevensbank geeft ons veel informatie. Alle informatie over concrete en niet-concrete feiten zit in de ANG.

Dat is een. Twee, wij hebben op het aspect...

Laurette Onkelinx (PS): (*Hors micro*) Pas nécessairement.

CRIV 54 E040

07/12/2016

25

Luc Cap: Ik zal daarover straks misschien nog enige verduidelijking geven, maar ik zal nu verder gaan met mijn uiteenzetting.

Ten tweede, in elke FGP, met hoofdplaats bij een hof beroep, in elke Terro-FGP dus, hebben wij een ILP-cel, die alle mogelijke informatie verwerkt – verkregen via sociale media, internationale en andere mogelijke bronnen – waarmee de informatie in de ANG verrijkt kan worden. Of het nu al dan niet om een rood dossier gaat, in principe heeft elk goed onderzoek een contextualisatie.

Misschien kunnen mijn collega's verder aanvullen.

Eric Snoeck: Je vais peut-être préciser. En effet, ce n'est pas nouveau, ça se fait dans toutes les enquêtes. Il y a deux manières d'aborder la contextualisation. Soit, je reçois une information ou je traite un dossier et je vais voir uniquement dans les bases de données ce qui s'y trouve; j'en fais une compilation et j'envoie ça au magistrat. Ou alors va-t-on jusqu'à – je pense que c'est le sens de votre question – faire de la recherche active? En tout cas, c'est comme ça que je l'ai perçu. Recherche active qui passe par des contacts avec la police locale, avec l'agent de quartier, avec que sais-je encore.

En vérité, je dois vous dire deux choses quant à la manière dont se déroulent ces enquêtes. D'une part, ce n'est pas toujours codifié. On ne peut pas prétendre qu'il y a un système qui, de manière noire ou blanche, fonctionne de telle ou telle manière. Il y a l'appréciation du magistrat qui, lui aussi, peut aller jusqu'à demander des devoirs plus ou moins intrusifs. Et il y a l'appréciation du policier qui joue aussi encore un rôle.

Donc venir vous vendre le fait qu'il y a un système absolument codifié qui, dans tel cas de figure, fait en sorte qu'il y a des recherches qui sont de telle et de telle nature, je ne peux pas vous le garantir, si ce n'est que ce sont des systèmes, là aussi, qui sont en cours de construction. Donc Bruxelles a son modèle de PV de contextualisation. D'autres PJF agissent en fonction de leur manière de percevoir les choses.

Particulièrement dans le domaine du terrorisme, on est évidemment dans une logique de risque zéro beaucoup plus que dans le domaine de la criminalité organisée. Il faut se poser la question de savoir si c'est bien comme ça, mais c'est une réalité, s'il ne faut pas se poser la question en effet de plus encore codifier nos activités, mais

avec l'écueil que ça risque de brider également l'initiative du policier. C'est une réponse très générale que je vous donne.

Stefaan Van Hecke (Ecolo-Groen): Zijn er afspraken gemaakt met het parket over de manier waarop zo'n proces-verbaal van contextualisatie opgesteld moet worden in zware zaken als grootbanditisme en terrorisme? Bestaan er daaromtrent richtlijnen? In Brussel is er daarover een SLE gemaakt tussen het parket van Brussel en de FGP met afspraken over de bronnen die geraadpleegd kunnen worden. Hebt u daarover ook afspraken met het parket?

Luc Cap: Bij mijn weten niet. Ik zie ook de nood daartoe niet.

Stanny De Vlieger: U moet ook weten dat een contextualisatie bij aanvang – dat is de kern van onze job – de bedoeling heeft om een opsporings- of gerechtelijk onderzoek te voeren dat verdachten voor de rechtbank kan leiden. Wij proberen daarin de context te omschrijven die het strafrechtelijk misdrijf tracht te bewijzen.

Mevrouw Kitir stelde daarnet vragen over Sharia4Belgium. Welnu, in dat voorbeeld zullen wij vanuit die redenering de context opbouwen. Zo zal worden omschreven in welk internationaal gezelschap de betrokkenen zich vertoeven of begeven.

De contextualisatie wordt opgebouwd met een gerechtelijke finaliteit, want dat is nu eenmaal de kern van onze functie als federale gerechtelijk politie.

Stefaan Van Hecke (Ecolo-Groen): Kan de finaliteit ook een suggestie tot seponering zijn? Wat is de conclusie van een dergelijk proces-verbaal?

Stanny De Vlieger: Dat is nu net het tegenovergestelde van wat wij willen bereiken. Wij maken geen proces-verbaal met de vraag om iets te seponeren. Dus, ofwel hebben we informatie...

Stefaan Van Hecke (Ecolo-Groen): Mijn vraag klinkt mogelijk raar, maar er zijn redenen waarom we die stellen.

Luc Cap: Ik kan daarop aanvullen dat wij onderzoekspistes aanreiken. Een seponering is geen onderzoekspiste.

Stefaan Van Hecke (Ecolo-Groen): Dat is duidelijk. Ik dank u voor die stellingname. We

26

07/12/2016

CRIV 54 E040

denken er, voor alle duidelijkheid, hetzelfde over.

Laurette Onkelinx (PS): Très clairement, vous dites qu'il n'y a pas nécessairement de recherche active et qu'on ne prend pas nécessairement son téléphone pour appeler la zone locale. Imaginez-vous qu'avec un procès-verbal de contextualisation où l'on prend toute une série d'éléments, selon le procès-verbal, en fonction de la demande du magistrat, d'une manière ou d'une autre, on puisse classer sans suite? Selon vous, même si vous ne le suggérez pas, cela peut-il être dans l'ordre des choses que sur base d'un procès-verbal de contextualisation, sans recherche active, on puisse classer sans suite parce qu'on n'a rien trouvé dans la banque par exemple?

Eric Snoeck: Je peux peut-être préciser ce que j'ai dit. Quand j'ai dit qu'il n'y avait pas nécessairement de contacts avec la police locale, j'envisageais aussi l'ensemble des dossiers judiciaires qu'on traite. Je parle du fait qu'en matière de terrorisme particulièrement, même si ce n'est pas codifié, même s'il n'y a pas de directive qui impose exactement avec qui il faut prendre contact et à quel moment dans telle enquête, cela reste encore et toujours un peu le feeling, si je puis dire, de l'enquêteur. Je peux en tous cas vous dire qu'à Liège, il y a un contact systématique avec la zone de police, par exemple de résidence des auteurs sur lesquels on se penche.

Quand j'évoquais tout à l'heure le "trou" entre les TFL et le travail quotidien, j'ai peut-être omis de dire que les contacts bilatéraux, pour ce qui me concerne avec la police de Liège et avec la police de Verviers, se font de manière quotidienne. Je voulais préciser pour répondre à votre question. Mais ce n'est pas codifié au sens où cela ne se retrouve pas nécessairement dans une directive.

Stefaan Van Hecke (Ecolo-Groen): In Luik zegt men dat het normaal is dat men ook contact opneemt met de lokale zone als men weet dat een persoon daar woont of gewoond heeft. Is dat bij de andere FGP's ook het gebruik?

Stanny De Vlieger: Nog eens over die driehoek, het is zo belangrijk om die contacten te hebben. Het gebeurt, wanneer wij er inderdaad niet geraken, hoewel het onze bedoeling is om er te geraken, maar wij geraken er niet, als een dossier zonder gevolg wordt geklasseerd of als de raadkamer beslist tot een buitenvervolginstelling, dat men vraagt aan de andere partners, de Veiligheid van de Staat of de lokale politie, om dat verder op te volgen in het maatschappelijk

speelveld waarin wij zitten. Die contacten horen er te zijn en die worden altijd maar beter naarmate men in die dynamiek van de driehoek/LTF begint te spelen.

De voorzitter: U antwoordt algemeen, wat ik begrijp, maar wij redeneren vanuit een zekere casuïstiek. Wij hebben een aantal cases concreet onderzocht waarin wij het tegendeel hebben gezien of waarin wij gezien hebben dat de voorschriften die u nu als zeer vanzelfsprekend voorstelt, toch niet allemaal even rigoureuus zijn gevolgd en dat bepaalde zaken tussen de plooiën vallen.

Stanny De Vlieger: Zoals ik al zei, wij zijn gegroeid.

Laurette Onkelinx (PS): J'aimerais bien une réponse à ma question, à savoir, selon vous, un simple PV de contextualisation peut-il amener le parquet à classer sans suite? Ou, pour vous, c'est un élément parmi beaucoup d'autres et certainement pas un élément déterminant ou important?

Luc Cap: Ik zal een poging doen.

Ik ben ervan overtuigd dat er een basisinformatie is. Als uit de contextualisering blijkt dat die basisinformatie volledig ontkracht wordt, dan ben ik van oordeel dat het parket op basis daarvan geen verdere onderzoeksdaden zal laten verrichten.

Jean-Luc Duterme: Je prendrai un exemple concret: on reçoit l'information que M. X est parti en Syrie; bon, on fait une enquête sur M. X, sur sa famille, on va prendre contact avec la police locale, on va prendre contact avec la Sûreté, on va prendre contact avec les GRS, on va mener une enquête de voisinage. Bon! On détermine que l'intéressé est effectivement parti, qu'il n'y a plus personne ici; on va remettre ce procès-verbal au procureur du Roi. Il est évident que les chefs d'enquête et le procureur du Roi vont dire que vu les éléments que nous avons concrètement abordés dans ce dossier-là, il n'y a aucune raison d'entamer des poursuites". On signale la personne, elle est signalée internationalement. Le jour où on l'intercepte, on continuera le dossier, on l'arrêtera, on l'entendra, etc. Donc, voilà le concret d'une enquête de ce type-là! C'est assez simple! Je ne sais pas si on peut illustrer cela autrement!

Le président: C'est une tentative!

Laurette Onkelinx (PS): J'aurais besoin de

CRIV 54 E040

07/12/2016

27

prendre le cas précis qui s'est posé, mais je ne peux le faire puisque nous ne sommes pas en huis clos. Voilà!

Le président: Je vois de quoi vous parlez!

Stefaan Van Hecke (Ecolo-Groen): Als ons rapport uitkomt, zult u waarschijnlijk lezen wat wij bedoelen.

Maar ik heb nog een vraag over de capaciteit die wordt ingezet voor terrorismeonderzoeken. Wat betekent concreet het capaciteitsverlies voor Antwerpen van de voorbije jaren? Welke misdaadfenomenen hebt u de laatste jaren minder kunnen aanpakken? Gaat het over banditisme of over financieel-economische misdrijven? U zit ook met de haven.

Stanny De Vlieger: U somt ze allemaal op. Ik maakte daarnet al het verschil. Bij een reactief misdrijf, als het lijkt er op, dan zijn wij tout court niet geplaatst om te zeggen dat wij niet zullen gaan. Maar er zijn veel misdrijven — en hier zitten toch wel wat burgemeesters of lokale verkozenen — waarbij wij echt wel problemen ervaren. Bijvoorbeeld het verhaal van rondtrekkende daders, waar men, allicht terecht, naar een federale politie kijkt. Het voorbeeld van dit moment is het halen van dure gps-installaties uit voertuigen, waar wij horen naar te kijken en waar wij x aantal dossiers moeten laten liggen, omdat wij ze niet kunnen vastpakken.

Mijn bedoeling was, en ik ben al een tijdje toch in het Antwerpse, om eigenlijk die capaciteit op te voeren om rondtrekkende daders aan te pakken. Op een zeker moment waren wij met in de vijftig. Wij zitten vandaag nog met in de dertig om hetzelfde te doen. En zo kan men fenomeen na fenomeen na fenomeen aanhalen, maar maatschappelijk begrijp ik wel dat men op een zeker moment de push doet naar terrorisme. Maar dat heeft nadelen en toevallig bij ons, door de uitstroom, de pensionering, meer dan bij andere.

Ik kan ze zo allemaal overlopen. Waar wij nu ook proberen een tandje bij te steken is mensenhandel/mensensmokkel, gezien de link naar valse documenten. Wij proberen, maar dat betekent, aangezien dat bij ons gemengd is, dat wij in sociale fraude alweer wat minder doen.

Inzake verdovende middelen schreeuwen wij moord en brand op dit moment over wat wij slechts aanpakken in de internationale zwendel van cocaïne in de haven van Antwerpen. Wij zitten hier niet met gesloten deuren, dus kan ik het u

eigenlijk allemaal niet zeggen, want morgen staat in de pers wat wij niet doen.

Stefaan Van Hecke (Ecolo-Groen): Ecofindossiers ook, waarschijnlijk.

Stanny De Vlieger: Idem dito, ja. Ook in de internationale context van Antwerpen en Ecofindossiers, hebben wij zaken moeten laten liggen. Dat is een ramp, ook naar inkomsten voor de overheid.

Luc Cap: Mag ik daar misschien nog één klein detail aan toevoegen?

In het kader van de capaciteitsproblemen is het ook wel zo dat wij inzake bepaalde fenomenen moeten investeren. Ik geef het voorbeeld van mensensmokkel. Al mijn mensen die zich buigen over mensensmokkel, werken in overdrive. Dat wil zeggen 50, 100, 150 overuren in één periode. Men vangt dat dus deels op door op een gegeven moment in overdrive te gaan.

Georges Dallemagne (cdH): Monsieur le président, merci, messieurs, de prendre le temps de répondre à nos questions et merci aussi du travail difficile que vous faites dans des conditions que vous avez décrites. C'est un travail qui est évidemment très précieux pour la protection des citoyens.

Je voulais revenir d'abord sur une question qui a déjà été abordée à de nombreuses reprises par mes collègues mais sur laquelle j'aimerais bien affiner la réponse, à savoir l'organisation finalement de la lutte contre le terrorisme à travers ces cinq polices judiciaires et à travers DJSOC Terro.

Certains d'entre vous ont notamment dit qu'une des difficultés, c'est qu'on est un peu au milieu du gué. Il y a eu à la fois des efforts pour fusionner certains services — monsieur Snoeck, vous disiez, par exemple, sur Liège, Verviers-Huy-Liège — et en même temps une déconcentration. Mais vous avez aussi souligné — je pense que c'est aussi M. Snoeck qui l'a dit ou son collègue de Mons — que les services centraux sont sinistrés. J'aimerais bien revenir sur cette question des services centraux sinistrés. Vous avez dit: "Il y a notamment la question du statut. Il y a la question de l'attractivité du poste". On est moins opérationnel. J'aurais voulu que vous affiniez un peu, que vous fassiez la part entre ces questions-là et éventuellement des questions d'organisation et de structure. Donc, les questions statutaires, les questions d'attractivité, de salaire etc. mais aussi

28

07/12/2016

CRIV 54 E040

les questions en termes de mandat donné aux services centraux.

Nous avons entendu que la DJSOC Terro ... Et je fais bien la part des choses entre les hommes et les structures et vous avez raison d'insister là-dessus. Je pense que c'est très important et nous le faisons sans arrêt dans cette commission. Notre rôle principal, c'est évidemment de voir comment mieux faire fonctionner les structures et les services. Ce qui nous a frappé, c'est qu'on nous a dit: "Nous n'avons plus de capacités opérationnelles. Nous n'avons plus de capacités de commandement. Nous ne pouvons pas donner instruction pour suivre tel ou tel dossier. Nous ne pouvons pas répartir les dossiers entre les différentes PJF". C'est une difficulté importante. Et, comme nous ne sommes plus dans la chaîne opérationnelle, il peut arriver – il y a des cas sur lesquels on ne va pas revenir ici en public – que, en quelque sorte, DJSOC Terro devienne une voie de garage. Certaines informations n'ont pas pu ou n'ont pas été diffusées par ailleurs et, donc, cela pose une difficulté.

J'aurais aimé vous réinterroger à ce sujet. Je crois aussi – et vous avez raison d'insister – qu'on a besoin d'une structure centralisée. La seule chose, effectivement c'est qu'il faut la consolider. Dès lors, ne faut-il pas la consolider là-dessus aussi? Je rajoute comme élément dans ma question cette fameuse question des dossiers rouges. Vous avez dit: "c'est un emplâtre sur une jambe de bois."

Et effectivement, ça ne peut pas rester en l'état. Et d'ailleurs, cela n'a pas toujours fonctionné comme ça puisque pendant toute une période et pendant la période cruciale, en fait, les dossiers rouges sont restés à Bruxelles. On ne les a pas renvoyés sur les autres PJF, pour la simple et bonne raison qu'effectivement, l'argument principal pour les garder à Bruxelles entre février 2015 et avril 2016, c'était qu'il y avait toute une perte d'informations puisqu'on vous demandait à vous d'enquêter sur Bruxelles sur des personnes dont vous n'aviez pas connaissance préalablement, vous n'étiez pas en contact avec les polices locales, etc. Donc, il y a eu un système de yo-yo, de balancier, où on essaie un système, on concentre tout sur Bruxelles et puis on sait qu'en réalité on n'en a pas les moyens; puis, finalement, on re-répartit sur les PJF. Et c'est la situation actuelle qui n'est pas bonne non plus. Comment résoudre ces problèmes-là? On va dire qu'il suffit de renforcer Bruxelles. Oui, c'est certainement important de renforcer Bruxelles. Mais ne faut-il pas quand même imaginer un système fédéral avec une

espèce de réserve fédérale, de capacité fédérale qui pourrait arriver en soutien lorsque c'est nécessaire, lorsqu'il y a des problèmes aigus. Parce que ces problèmes qui se posent aujourd'hui à Bruxelles se sont posés hier à Anvers, avec Sharia 4 Belgium. Ne faudra-t-il pas quand même avoir une capacité opérationnelle renforcée, une capacité de coordination, une autorité véritablement donnée à DJSOC Terro pour que, effectivement, elle réintègre la chaîne opérationnelle et qu'elle ne soit pas simplement en appui pour donner une série de conseils? C'est ma première question.

Le **président**: M. Demeyer voudrait joindre sa question à votre analyse et question. Je propose qu'elles soient globalisées et que vous répliquiez ensuite.

Willy Demeyer (PS): Monsieur le président, en fait j'ai trois questions et j'en ai une qui vient dans la foulée et c'est celle-là que je vais poser. Par rapport à la question posée par le collègue Dallemagne et sur le problème de la capacité, avez-vous quelque chose à nous dire sur le mécanisme de la capacité hypothéquée? On n'en a pas parlé mais ce mécanisme qui est prévu, peut-il jouer en l'espèce, a-t-il joué, et peut-il être une hypothèse de solution? Et dans ce cas-là, pouvez-vous aussi être précis sur, en termes d'enquête, qui a le *lead*? Qui dirige? Quelle est l'entité qui mène les opérations?

De **voorzitter**: Ik weet niet of u overlegd hebt over het probleem van de HyCap. Kunt u daar nog op antwoorden?

Eric Snoeck: Ik zal een poging doen, want dat zijn heel complexe vragen.

Si je reprends structurellement ce que vous avez dit, sur la déconcentration, je voudrais quand même préciser une chose en ce qui nous concerne - c'est pour cela que j'ai dit que nous étions au milieu du gué. S'il y avait, certes, une partie de désinvestissement dans les services centraux, pour l'instant, cela ne s'est pas encore fait de manière très concrète au bénéfice de PJF d'arrondissement. Pour ce qui concerne la direction de Liège, que j'ai la chance de diriger, je n'ai pas vu beaucoup d'enquêteurs bruxellois ou autres de services centraux qui sont venus renforcer les PJF d'arrondissement, alors que nous avons eu des missions supplémentaires. Nous sommes aussi encore en plein mouvement. Cela ne s'est pas traduit de manière concrète.

Georges Dallemagne (cdH): Juste sur ce point,

CRIV 54 E040

07/12/2016

29

car votre remarque est quand même intéressante, puisqu'on nous a décrit des effectifs centraux qui avaient considérablement diminué. Donc, en même temps, vous n'avez pas été renforcés, mais eux, au niveau des ressources humaines, se sont considérablement affaiblis.

Eric Snoeck: Parce qu'il faut faire la distinction - c'est une partie de la réponse - entre la situation théorique et la situation réelle. La situation théorique, ce sont les tableaux organiques qui ont été composés voici un an et demi/deux ans dans le cadre de l'optimisation où, c'est vrai, on a revu à la baisse les capacités des services centraux dans le cadre du modèle d'optimisation. Souvenons-nous: renforcement de la capacité opérationnelle, cela veut dire plus d'enquêteurs sur le terrain et dans les arrondissements. Donc, les TO (tableaux organiques) ont été vus en effet dans ce sens, avec pour partie un *statu quo* dans des PJF. Certains d'entre eux ont bénéficié d'une augmentation théorique, mais c'est seulement la théorie. La réalité budgétaire de la police fédérale et du non-remplacement de certaines personnes fait en sorte que, dans la pratique, cela ne s'est pas traduit par des mouvements d'hommes et de femmes sonnants et trébuchants, si je puis dire.

Stanny De Vlieger: Heel kort. Wat betekent dat? U vraagt naar een theoretisch model. Maar dat is het verschuiven van lege stoelen.

Ik neem de gelegenheid te baat, nogmaals, om tegen de lokale mandatarissen te zeggen dat de federale politie jarenlang bij besparingen betrokken geweest is, waardoor wij alsmaar een lager aantal effectieven hadden. Dat betekent dat wanneer men in tijden van crisis plots naar het federale niveau kijkt, men vaststelt dat dit niveau volledig uitgehold is, terwijl men daar de oplossing van verwacht.

In tijden van budgettaire crisis is het heel fijn te denken dat wij nationale reserves kunnen inzetten, maar wij hebben die luxe niet. Wij hebben niet de luxe van een extra contingent, of het nu inzake openbare orde is, om de straten te bewaken, of om nabij Calais de grenzen te bewaken. Wij hebben die reserve niet. Wij hebben ook helemaal niet de budgettaire luxe om ergens mensen neer te zetten in de hoop ze in te zetten waar wij ze morgen nodig hebben.

François Farcy: Je voudrais dire un mot historique sur la capacité hypothéquée et peut-être aborder le modèle, en toute transparence. Il y a l'optimisation, mes collègues l'ont dit, et j'y ai participé à l'époque. Malheureusement, avec la

pyramide des âges spécifiquement de la DGJ, ces dernières années, on a eu énormément de départs. Le déficit chronique, les épargnes budgétaires sur le personnel ont fait qu'on n'a pas remplacé les gens. On se trouve donc maintenant avec des déficits quand même importants.

Ce qui en résulte, c'est que ce transfert de capacité et cette déconcentration de capacité sont restés actuellement un jeu d'écritures, finalement. C'est sur des théoriques qu'on a fait des transferts de capacité et qu'on a déconcentré les services centraux. Par rapport à cela, on a voulu renforcer les PJF en termes d'effectifs réels par rapport à leur tableau organique. Et on a eu de fait, dans les phases d'optimisation, un départ, je ne vais pas dire massif, mais important, de Bruxelles, soit de gens qui partaient à la pension, soit de gens qui sont venus dans les PJF. Cela s'est fait surtout au niveau du personnel administratif, en tout cas en ce qui me concerne.

Il est vrai qu'on parle tout le temps de capacité. Et ce que je vais dire sont des lapalissades. On a l'impression de dire: il faut plus de gens, il faut plus de gens. La majorité d'entre nous dit - et c'est ce qui crée à certains moments certaines tensions: on ne veut pas des gens en plus, on veut remplir nos TO. Point à la ligne. Tout cela, c'est le travail qui est à faire, évidemment.

J'en viens à la capacité hypothéquée, et là c'est peut-être le fonctionnement depuis la réforme. On avait en place notamment - et ce n'était pas uniquement pour le terrorisme, parce qu'au début des années 2000 ce n'était pas le sujet prioritaire, même s'il a été vite dans le *scope* de l'actualité - la capacité hypothéquée au profit du parquet fédéral, autrement dit pour l'ensemble des phénomènes dont le parquet fédéral avait la charge.

Ce système de capacité hypothéquée a fonctionné sur base de la bonne volonté et du consensus, jusqu'au moment où tout le monde a commencé à coïncider, évidemment. Le consensus a atteint ses limites. Personnellement, quand je suis arrivé comme DGJ a.i. en 2012, j'ai dit: "Maintenant, on arrête, on force la décision." Et on a détaché des gens pour appuyer les dossiers de terrorisme à Bruxelles, avec tout le problème que mon collègue Eric Snoeck a mis en avant, c'est que de facto, on s'est retrouvé dans une situation, avec notre statut, où détacher des gens d'Arlon, de Namur, même de Liège voire de Tournai, vers Bruxelles, au niveau statutaire, c'est très coûteux. On comptabilise les heures. Les gens passent déjà la moitié de la journée dans le train ou dans la

voiture et si on veut faire des économies, quand ils arrivent à Bruxelles, ils travaillent trois heures et ils reprennent le train ou la voiture dans l'autre sens. Je caricature, mais on en est à peu près là!

Donc, ce système-là ne fonctionnait pas. En plus, les gens ne sont pas très motivés à la chose. Dès lors, là aussi, on avait des exemptions. Le système n'ayant pas fonctionné – et là je rejoins tout à fait l'analyse qui a été faite sur Bruxelles –, on a fait le constat qu'il fallait renforcer, dans les nouveaux TO, au niveau de l'analyse de capacité, certaines PJF. L'exercice a été mené, je vous le dis franchement, de manière un peu différenciée. Mais, en tout cas, pour deux grandes agglomérations telles que Bruxelles et Anvers, dans les calculs, on a dit qu'il fallait augmenter la capacité. De nouveau, avec le souci qu'on a actuellement, c'est que cela s'est fait sur papier. Les moyens sont prévus: oui, il y a autant de personnes en plus. Dans les autres arrondissements, on a fait une stabilisation. Il y a eu, alors, toute la discussion sur le transfert des capacités des services centraux.

Je voudrais apporter un éclairage qui est peut-être important et qui est une particularité de la Belgique. Vous parliez tout à l'heure de l'autorité. Contrairement à ce qui se passe dans d'autres pays, comme en France par exemple, les services centraux, en Belgique, sont des services de coordination et d'appui depuis toujours, et ne sont pas des services d'enquête, à l'exception de l'OCDEFO, du FCCU dans une certaine mesure et de l'OCRC. On a toujours eu dans notre système, sur un modèle consensuel, des services centraux qui étaient en appui, en coordination des unités d'enquête, donc des PJF. Ces services centraux ont, de fait, une charge de travail importante. On le disait tout à l'heure: que ferons-nous, si demain on décidait de ne plus avoir de service central, avec tout ce qui est de l'input venant de l'étranger? Europol, Interpol, le suivi des projets européens, la réponse à des questions... Et c'est aussi un souci d'économie. Un de mes collègues a pour habitude de dire: "Pourquoi faire à vingt-cinq ce que l'on peut faire une fois?" Cela aussi c'est une logique rationnelle qu'il faut garder en tête.

On a déconcentré les services centraux en gardant un seuil acceptable sur TO. Le problème, c'est que pour l'instant on n'atteint plus du tout ce seuil. Quand je dis que les services centraux sont sinistrés, je crois que personne ne me contredira. Il y a des services – heureusement, le Terro fait encore l'objet d'un engagement prioritaire – où il n'y a vraiment plus grand monde. C'est le

problème actuel.

Kristien Van Vaerenbergh (N-VA): Mijnheer de voorzitter, ik wou reageren op de woorden van de heer De Vlieger.

Mijnheer De Vlieger, u zegt dat u over de jaren heen naar steeds minder capaciteit bent gegaan en dat dan niet kan worden verwacht dat jullie opeens de oplossingen bieden.

Wat vindt u dan van de huidige situatie? Vindt u dat de tanker is gekeerd en dat er opnieuw wordt geïnvesteerd?

Stanny De Vlieger: Wij hoopten allemaal dat de klik zou komen en dat er ook wat budgettaire ruimte zou zijn. Ik merk echter dat heel wat mensen in de lijn, ongeacht of het nu bij de politie, bij overheidsdiensten of bij kabinetten is, het wel proberen, maar dat er heel duidelijk voor de inhaalbeweging op personeelsvlak op dit moment voor de federale politie geen marge is.

Georges Dallemagne (cdH): Merci pour ces éléments d'information. Je n'ai pas eu tout à fait, sauf de la part de M. Farcy, un début de réponse sur le futur rôle de la DJSOC Terro. Vous avez indiqué que, dans certains pays, il y avait une autorité centrale qui pouvait exercer son pouvoir d'autorité.

Je suis tout à fait conscient de l'intérêt qu'il y a à avoir cinq PJF Terro et la proximité du terrain. Mais cela ne contredit pas, éventuellement, le fait qu'il y ait, à un moment donné,... On l'a vu sur les dossiers rouges: personne ne voulait s'occuper de ces dossiers. Tout le monde était encombré, tout le monde avait autre chose à faire. Et donc à un moment donné, il y a eu des dossiers rouges qui sont restés pendant des mois en train de flotter, parce que ni le parquet, ni au niveau de la police, personne ne disait: "Maintenant c'est vous qui vous en occupez, et les devoirs d'enquête que j'ai demandés seront réalisés".

Eric Snoeck: Je voudrais peut-être amener un élément de réponse, monsieur Dallemagne, et quand on parle de capacité de commandement des services centraux, apporter une nuance. Pour moi, il y a une nuance à apporter: la capacité, pour moi, de commandement opérationnel, la capacité de commandement stratégique... Je vais m'expliquer. La capacité opérationnelle, cela reviendrait à répartir les dossiers, à donner des instructions sur ce que l'on fait ou pas dans les dossiers, depuis un niveau central. Je dois avouer que ce débat-là me fait un peu peur, parce que

CRIV 54 E040

07/12/2016

31

c'est précisément pour cette raison, voici vingt ans, dans ce même lieu-ci, qu'on a recréé un autre modèle policier. Donc je crains, je suis très franc ici en ce qui me concerne, que se départir d'une situation où, quelque part, c'est dans les arrondissements que sont gérés les dossiers, sous l'égide de magistrats qui restent les directeurs d'enquête, c'est créer plus de problèmes qu'en résoudre.

Je dirai, pour le surplus, que sur le plan de la coordination concrète des dossiers rouges, en ce qui concerne la répartition entre les PJF – je répète un peu ce qu'on a dit tout à l'heure – il n'y a pas eu de problème de mon point de vue. Je le répète, quand j'ai été sollicité pour reprendre des dossiers rouges, ceux-ci ont été gérés.

Je voudrais juste terminer. Cela, c'est pour la gestion opérationnelle. Je vous invite très modestement simplement à dire que considérer la reprise en main d'un niveau central de compétences opérationnelles, je pense que cela nécessite une réflexion vraiment approfondie. Pour les compétences structurelles, c'est-à-dire impulser une gestion de processus, impulser un modèle fonctionnel etc., le modèle actuel existe et fonctionne, je pense. Le DGJ est l'autorité, donc, le directeur général de la police judiciaire est l'autorité hiérarchique sur le directeur judiciaire, la commissaire générale dirige... Ici, je paraphrase, je reprends exactement les termes de la loi sur la fonction de police « dirige la police fédérale ».

Donc sur le plan structurel, parce que le système existe, pour pouvoir donner des impulsions, donc parfois directives, à l'égard, en tous cas, des polices judiciaires fédérales que nous sommes. Donc je voudrais introduire cette nuance entre le commandement opérationnel, en disant, en ce qui me concerne, attention parce qu'il y a la compétence des magistrats. Dès lors, la répartition des dossiers, la coordination des dossiers relèvent de la compétence d'un magistrat. L'attribution des dossiers relève de la compétence d'un magistrat. Et versus alors, la coordination structurelle, qui pour moi est d'un autre ordre. Elle est effectivement de la compétence policière et pour laquelle je pense que l'arsenal législatif nous donne les outils pour les exercer.

Le président: Continuez!

Georges Dallemagne (cdH): Cette discussion pourrait s'étendre longuement. La même question se pose au niveau du parquet. Faut-il ou non un parquet terrorisme centralisé? La France, qui est

quand même un grand pays, en a un. Nous en avons cinq! Une nouvelle fois, la question de l'attribution des dossiers pose une série de problèmes. Et je ne peux pas m'empêcher de penser que nous sommes, aujourd'hui, confrontés à des difficultés de coordination. Comme beaucoup d'entre vous l'ont dit, nous avons dû faire des protocoles d'accord. Il a été signalé à de nombreuses reprises à notre commission qu'on n'arrêterait plus de se réunir et qu'on passait parfois ses journées à se réunir pour se coordonner. De ce point de vue, le système mérite donc d'être simplifié.

Par ailleurs, les dernières arrestations en matière de terrorisme concernent, à nouveau, toute une série de polices judiciaires. Il n'est pas évident de mener une opération sur Schaerbeek tout en en menant simultanément d'autres dans toute une série d'autres d'endroits, en l'absence d'une forme de commandement opérationnel ou de coordination opérationnelle au niveau central. C'est question me semble toujours assez ouverte.

Vous avez dit, en outre, avoir accepté les dossiers rouges. Mais comme vous l'avez dit avec vos collègues, il n'est pas évident de traiter des dossiers qui n'ont rien à voir avec votre arrondissement. Vous voulez bien le faire, mais ce système n'est pas bon. D'ailleurs, pendant toute la période critique, entre février 2015 et avril 2016, ce système a été écarté. Il faut donc clairement supprimer ces dossiers.

Le président: Ce sont des points de vue.

Georges Dallemagne (cdH): Effectivement!

Le président: Nous reparlerons de la question quand nous en viendrons aux recommandations.

Je vous propose donc de poser vos questions aux témoins.

Georges Dallemagne (cdH): Monsieur le président, si je me suis permis de procéder de la sorte, c'est parce que je pensais qu'il était important de réagir.

Le président: J'ai bien compris!

Georges Dallemagne (cdH): Selon moi, il est préférable discuter de cette question avec les policiers, les responsables judiciaire qu'entre nous.

Je voudrais maintenant poser deux questions concrètes complémentaires; Nous avons eu la

réponse de M. Snoeck quant au fait que la police locale était systématiquement interrogée au moment du dossier de contextualisation. Je voudrais maintenant avoir la réponse de l'ensemble des directeurs judiciaires. En cas de PV de contextualisation terro, interrogez-vous systématiquement la police locale? Par ailleurs, vous arrive-t-il de ne pas avoir le temps de réaliser des devoirs d'enquête sur des dossiers terro commandés par un magistrat et, ce faisant, de contextualiser sans avoir reçu ces devoirs d'enquête?

Jean-Luc Duterme: Je vais revenir sur la manière de diriger une opération. Vous avez dit tantôt qu'il faudrait quelqu'un au niveau fédéral qui dirige à un moment donné, mais il faut bien comprendre que c'est le parquet qui est désigné et qui est le patron du dossier. Le responsable, celui auquel il va s'adresser, c'est le directeur judiciaire local. C'est à lui que s'adresse soit le parquet fédéral soit le parquet local.

Ce directeur judiciaire engage les moyens qu'il a et ceux qu'il va demander. Si on fait une opération à Charleroi, je peux très bien demander des gens de Mons. On le fait fréquemment. Je peux demander des gens de Nivelles, de la police locale. Ce niveau de direction centrale – si c'est cela que vous évoquez – pour réunir des entités qui n'appartiennent pas à l'arrondissement, non! C'est l'arrondissement qui est responsable et qui engage les moyens qu'il peut en fonction des accords qu'il a avec les autres services.

Deuxièmement, au niveau de la DJSOC, comme il a été dit, il faut bien faire la différence. Les arrondissements judiciaires sont des arrondissements autonomes en matière de responsabilité de la gestion de l'enquête. Ce sont eux qui ont l'enquête en main. Les arrondissements judiciaires n'ont rien d'autre comme mission. C'est la loi qui le dit. C'est clairement stipulé.

Le service central doit nous donner – et il le fait dans la mesure de ses possibilités – l'appui nécessaire que ce soit pour des analyses stratégiques, pour des analyses tactiques, que ce soit pour la coordination de tout ce qui est *input* international ou même, que ce soit – vous l'avez dit tantôt – une réserve de moyens spécialisés qui coûtent très cher. Des ingénieurs, des informaticiens ne sont pas nécessaires dans chaque arrondissement pourvu que l'arrondissement puisse faire appel à cette technologie, à cette capacité, à cette spécialité au moment où il en a besoin. C'est

fondamentalement différent par rapport au concept qu'on pourrait avoir de manière globale de direction de la part d'une unité centrale.

Georges Dallemagne (cdH): Qu'en est-il de la question précise que j'ai posée dans le dossier?

Jean-Luc Duterme: En matière de police locale? Je ne comprends pas la question parce qu'on le fait d'office.

Georges Dallemagne (cdH): Vous le faites d'office, systématiquement!

Jean-Luc Duterme: Je ne vois pas comment on pourrait contextualiser si on ne prend pas contact même avec certains services sociaux ou avec des gens de la commune pour savoir. Donc, voilà!

Luc Cap: Dat is overal de geplogenheid. Er zijn niet alleen fysieke contactnames, maar ook LTF's in het kader van terro en de consultaties van gegevensbanken, die ook door de lokale politie gevoed worden. Niet alleen het fysieke contact is van belang.

Stanny De Vlieger: Ik kan alleen maar herhalen dat dat ook bij ons het geval is. Ik heb dat al een paar keer gezegd. Wat uw vraag over de capaciteit betreft, ik moet erkennen dat wij in terrozaken nog nooit de opdracht van een magistraat niet hebben uitgevoerd, maar altijd ten nadele van andere fenomenen. Als wij ze al niet hadden de capaciteit, dan hebben wij die intern van andere fenomenen verschoven, om de opdracht toch uit te voeren.

De voorzitter: Dat punt is gemaakt.

Carina Van Cauter (Open Vld): Ik wil iedereen bedanken voor de uiteenzettingen, die ongetwijfeld verrijkend waren, maar ik heb nog twee resterende vragen.

Ik heb hier al een aantal zaken gehoord met betrekking tot het gerechtelijk gevolg in een onderzoek. Ik heb gehoord dat het gerechtelijk gevolg binnen sommige ressorten gecommuniceerd wordt naar aanleiding van bepaalde driemaandelijks overlegmomenten. Ik heb ook gehoord dat er in Antwerpen een proefproject is en dat er een link is gecreëerd tussen de ANG en de REA-databank. Is dat een structureel voor alle ressorten?

Ik wil die vraag nog specificeren. Hoe zit dat in elkaar? Het is ons niet helemaal duidelijk. In eerdere vergaderingen werd ons gezegd dat het

CRIV 54 E040

07/12/2016

33

gevolg, al dan niet seponering, in de ANG wordt ingegeven. Wordt ook de reden van seponering ingegeven? Dat weet ik niet. Wordt een veroordeling ingegeven in de ANG of blijft die binnen de REA-databank?

Waarom vraag ik dat? Als u in het kader van een gerechtelijk onderzoek dat u voert, een voortvluchtige veroordeelde terrorist boven water ziet komen, hoe reageert u dan? Als u niet weet dat hij veroordeeld en voortvluchtig is – zo zijn er een aantal – dan kunt u daaraan geen gevolg geven. Als er geseponerd is en men krijgt nieuwe elementen binnen, dan moet men, ook de lokale politiemann, dat toch structureel op dezelfde wijze kunnen zien, voor alle misdrijven? Het gaat niet alleen over terrorisme, maar bijvoorbeeld ook over kindermisbruik. Als u niet kunt zien dat er een veroordeelde terrorist voor u staat, dan wordt de informatie anders gecontextualiseerd en wordt er een ander pv opgesteld dan wanneer u wel kunt zien dat er een veroordeling is. Ik moet u dat niet uitleggen. Kunt u dat eens klaar en duidelijk uiteenzetten?

Wat zit er in de ANG?

Hoe zit het met de koppeling van REA?

Welke proefprojecten lopen er?

Wat is eventueel het tekort om het een en ander, het gerechtelijk gevolg te koppelen aan onderzoek in het algemeen?

Luc Cap: Dat is een niet zo gemakkelijke vraag, maar ik zal proberen een zo duidelijk mogelijk antwoord te geven.

De **voorzitter:** Het komt vanuit Oost-Vlaanderen.

Luc Cap: Ik wil daaraan geen gevolgen koppelen.

Ik zei reeds dat de koppeling tussen REA-TPI en in de toekomst MaCH, dat is het toekomstige systeem van justitie, en Itinera, een voortvloeiende uit onze onderzoeksdatabase – alle onderzoeken zitten in een onderzoeksdatabase GES en daaruit is een beheersmatige databank Itinera gekomen – , gelegd is het voorbije weekend. In Antwerpen waren er proefprojecten. In Oost-Vlaanderen waren er in het verleden ook proefprojecten.

Die koppeling is gelegd op het niveau van dossiers. Dat wil zeggen dat wij van elk dossier dat bij de FGP, over heel het land, is aangemeld, feedback krijgen. Feedback tot op het niveau van het dossier, dan kunnen wij daarin zien of dat

dossier nog in opsporingsonderzoek is of in gerechtelijk onderzoek of ter beschikking van de raadkamer is of er een buitenvervolginstelling is enzovoort. En dat per 24 uur, het is niet in realtime maar per 24 uur, maar dat is van minder belang. Wij zien dat.

Wij zien ook het sepot. Dat zien wij ook. Zien wij de reden van sepot? Neen. Gaat dat toekomstgericht gebeuren? Dat zou een mogelijke uitbreiding kunnen zijn. U weet dat er diverse redenen van sepot zijn, ik denk dat er ongeveer 30 zijn, ik durf ze niet allemaal op te sommen. Momenteel zien wij de reden van sepot niet. Dat is de toestand vandaag. Wij zijn in bepaalde aspecten wel geïnteresseerd, in het veld van sepot voor een politiedienst.

Dat is er momenteel alleen voor de FGP, niet voor de lokale politie. Bijvoorbeeld in Oost-Vlaanderen zijn wij momenteel bezig om alle lokale politiezones mee aan te sluiten op dat systeem. Maar dat vergt nog wel wat tijd.

Ten tweede, op het niveau van personen komt er momenteel nog geen enkele informatie vanuit REA-TPI richting federale politie. Daaraan wordt gewerkt. Toekomstgericht wordt er daaraan gewerkt en zullen wij zien tot op persoonsniveau wat de gevolgen zijn. Maar vandaag is dat er niet.

Drie, de vraag die u stelde. Een veroordeelde die voortvluchtig is, daar moet men zich in principe geen zorgen over maken, die is geseind, die wordt geseind in de ANG. Bij aantreffen zullen de maatregelen uitgevoerd worden – onmiddellijke aanhouding of om het even wat; dus op het moment dat de betrokkene geïntercepteerd wordt. Zo zijn er zoveel die voortvluchtig zijn na veroordeling bij verstek of die niet komen opdagen op de zitting. Dus dat is een ganse serie. U weet ook dat zeer recent – het is nog in het nieuws geweest – ons team FAST daar ook echt actief gaat opsporen. Zeker terroristen die veroordeeld zijn, zullen daar bij zitten, bij onze top.

Heb ik nog op een aantal vragen niet geantwoord?

Stanny De Vlieger: Misschien even de verwarring omdat u zei tweewekelijks, driemaandelijks of wat dan ook. Waar zit misschien de verwarring? Wat Luc beschrijft is eigenlijk wat er dagdagelijks informaticatechnisch rolt. En daarnaast, wij tekenen altijd een driehoek, ook daar, maar helemaal beneden is het dossiermatig overleg met de magistraat en het tussenniveau, het beheersmatige waarover wij het hier hebben, via systemen Itinera, REA/TPI of REA/MaCH, is

34

07/12/2016

CRIV 54 E040

eigenlijk de interactie op beheersmatig niveau. Daar kan men bijvoorbeeld — wij hebben het in sommige domeinen tweewekelijks en in andere domeinen maandelijks — een overleg hebben met de fenomeenmagistraat rondtrekkende daders en de dossierbeheerders in de FGP om tweewekelijks, maandelijks of wat dan ook, de dossiers te overschouwen. Wij doen het zo dat eigenlijk de tool Itinera met de feedback daar geprojecteerd wordt op dat moment, op de muur, om op basis van de tool die wij hebben eigenlijk in interactie te kunnen gaan.

Luc Cap: Ik wil er tot slot nog aan toevoegen dat ik denk dat dit een heel uniek systeem is in België. Dat is geen evidentie, dat wij online, om de 24 uur, maar toekomstgericht online, ingelicht worden over de stand van een dossier, toekomstgericht zelfs over de stand van dossiers naar entiteiten toe. Dat is een gigantische stap vooruit.

Carina Van Cauter (Open Vld): Ik heb niet gezegd dat dat evident is, maar ik besef wel het nut ervan. Als u zegt dat de doorkoppeling naar de lokale politie op dossierniveau nog moet gebeuren, dan neem ik aan dat dit overal in het land op hetzelfde niveau zit, dus dossierniveau tot op het niveau van de gerechtelijke politie, terugkoppeling wat het gerechtelijk gevolg betreft. De reden tot seponering kan belangrijk zijn, dat beseft u ook. De reden van seponering kan ook zijn onvoldoende onderzoekscapaciteit, immuniteit, enzovoort.

Stanny De Vlieger: Ik wou misschien even snel richting lokale politie.

Carina Van Cauter (Open Vld): Maar richting lokale politie...

Stanny De Vlieger: Dat is niet zo evident en ik verduidelijk. Bij ons, onze dossiers, die hebben een zekere omvang. Dat betekent dat wij eigenlijk onze entiteiten, onze activiteiten, of wat dan ook, in ons GES, in onze tool aanmaken. Onze processen-verbaal circuleren in die tool en komen eigenlijk in de beheersmatige tool erboven, de Itinera.

Als wij dat verhaal proberen te verkopen — ik ben voorzichtig —, door aan de lokale politie te vragen of zij bijtreedt, waarna zij één opdrachtje uitvoert, bijvoorbeeld het verhoren van persoon A, dan wegen de meerkosten om dat systeem te voeden niet op tegen de eventuele gevolgen of de positieve effecten die wij nadien als terugkoppeling krijgen en dan is dat voor ons een moeilijk verhaal.

Ik spreek vandaag over een 900-tal lopende dossiers bij onze FGP.

Carina Van Cauter (Open Vld): Spreken wij dan over een interactief beheer?

Stanny De Vlieger: Dat zou in theorie zo moeten zijn. Het concept zit zo in elkaar. Wij zitten, zeker op dit moment, met verschillende tools lokaal en federaal. Onze processen-verbaalsystemen zijn niet dezelfde. De onze zijn veel meer gericht op het voeren van het onderzoek, terwijl het proces-verbaal van de lokale politie in eerste instantie is opgebouwd rond het verhaal van vaststellingen ter plaatse, namelijk rond de vraag wat zij tegenkomen.

Er zit dus een enorme ruis op het vormen van één mooi systeem. Idealiter zou het moeten bestaan en theoretisch kan het wel worden uitgebouwd.

Carina Van Cauter (Open Vld): Ik hoor wat u verklaart over de koppeling met de lokale politie. Het is echter nog niet structureel beslist dat die koppeling er komt. Vandaag wordt dus gewerkt op basis van de idee dat die koppeling er komt.

Stanny De Vlieger: Ook daarbij moet u weten — en ik ben terug voorzichtig — dat er in ons land nog altijd 189 politiezones zijn, waar er geen hiërarchie boven staat die zone A of B oplegt om mee in het systeem in te stappen. Wij zien het voordeel van dat systeem, namelijk de capaciteitswinst, door in interactie te gaan.

Carina Van Cauter (Open Vld): Ik stel gewoon de vraag. Ik wil het gewoon weten.

Stanny De Vlieger: Bij de lokale politie hebben sommige korpschefs oor naar die koppeling, omdat zij de winst ervan zien. Andere korpschefs vragen zich echter af welke winst zij kunnen halen uit de meerkosten die de koppeling zou teweegbrengen.

De **voorzitter:** Mevrouw Van Cauter, u hebt nog een laatste of een tweede vraag.

Carina Van Cauter (Open Vld): Mijnheer de voorzitter, nog altijd op het voorgaande voortbouwend, kan ik concluderen dat er op persoonsniveau geen dossierstroming en gerechtelijk gevolg is.

Wat verhindert u om die cruciale informatie ook in de ANG te stoppen? U zegt dat men zich over de voortvluchtigen geen zorgen moet maken. Wel, ik

CRIV 54 E040

07/12/2016

35

maak mij wel zorgen.

Ik heb hier gehoord en gezien — en samen met mij heel wat collega's — dat een seining niet altijd binnen de 24 uur gebeurt. Daar kunnen maanden overheen gaan. Het is dus niet altijd evident om een onmiddellijke aanhouding te bevelen.

Indien men die gegevens dus ook in de ANG zou ingeven, zou het tenminste geweten zijn. Of is dat een gek idee?

Luc Cap: We zijn hier twee zaken door elkaar aan het halen. Het ene luik de seiningen. Volgens mij moet u dat apart bekijken. Heel eenvoudig, de link tussen REA/TPI, of toekomstgericht MaCH, en onze databank Itinera zal een link zijn die toekomstgericht in reële tijd gebeurt, maar u moet ook weten dat de voeding van REA/TPI geen dringende activiteit is.

Dat wil zeggen dat er over het resultaat van een stand van een dossier, zijnde in onderzoek of in opsporingsonderzoek, een overgang van de een naar de zitting, soms dagen, maanden gaan, afhankelijk van hoe de administratie op het ene parket is geregeld ten opzichte van het ander, dus daarop mag u zich niet baseren.

Dan gaan we terug naar de seiningen. Wij hebben vastgesteld dat er op het vlak van de seiningen soms wel iets misloopt, maar dan hebben we het puur over het procesmatige. Wij moeten de processen dermate goed op elkaar afstemmen dat geen enkele seining, zeker geen seining in het kader van aanhouding, door de mazen van het net kan glijpen. De procedure daarvoor is uitgewerkt.

Carina Van Cauter (Open Vld): Hoe verhouden uw databank Itinera en de ANG zich tot elkaar?

Luc Cap: Initera is een beheersmatige tool. De ANG bevat alle processen-verbaal, alle informatierapporten en onderzoeks fiches en nog meer informatie.

In het kader van een onderzoek wordt een onderzoeks fiche opgesteld en worden er entiteiten aan gekoppeld. Op het ogenblik dat informatie relevant wordt om op basis van een vattingsmotief definitief in de ANG te worden gezet, zoals bekentenissen, convergerende getuigenissen of materiële vaststellingen, worden die betrokken entiteiten in de ANG gevat en zitten ze er definitief in.

Een onderzoek is een tijdelijk iets. Dat loopt gedurende een bepaalde tijd en de entiteiten die in

dat onderzoek zijn gevat, moeten worden bevestigd door een correct vattingsmotief, achteraf of in de loop van het onderzoek. Ik geef een voorbeeld. Iemand kan worden gevat in het kader van een onderzoek, waar achteraf blijkt dat hij er niets mee te maken heeft. Dat moet er natuurlijk uit.

Carina Van Cauter (Open Vld): Een gerechtelijk gevolg, een beslissing tot seponering, de reden van seponering, een definitieve veroordeling, dat zijn toch zaken die in de ANG moeten zitten?

Luc Cap: In principe zitten die niet in de ANG omdat de ANG een politionele databank is. De veroordelingen zitten in het strafregister, dat wij ook kunnen consulteren.

Willy Demeyer (PS): Monsieur le président, j'ai encore deux questions.

La première tient — on a parlé de la police administrative et judiciaire — au rôle des bourgmestres et à ce que vous en pensez dans le cadre des enquêtes ou des dossiers difficiles. On a pu voir que certains bourgmestres souhaitent être informés et d'autres pas. Les task forces locales fonctionnent en dehors des bourgmestres, et c'est très bien ainsi. Quelle est votre vision par rapport à cela, étant entendu que cela touche à la proximité?

Deuxième question: par rapport à l'organisation et aux structures, quel est votre point de vue, quelle est votre analyse — et vous n'aurez peut-être pas la même — de la classification qui est opérée par le procureur général de Bruxelles, M. Delmule, qui met six modèles sur la table et qui donne sa préférence? Dans le même registre, quelle est votre conception par rapport à une éventuelle fusion des postes dirco et dirju?

François Farcy: Pour la première question, il faut savoir que, dans le paysage policier, le système est un peu particulier. Je pense notamment aux conseil zonal de sécurité. Le dirco y participe de droit et le dirju y est invité. Nous y participons presque systématiquement, mais quand nous avons beaucoup de zones, comme nous nous entendons très bien, nous nous appuyons l'un l'autre, dirco et dirju.

Pour ce qui est de l'aspect terro-radicalisme, je pars du principe — ce n'est peut-être pas comme cela partout — que la courroie de transmission est le chef de corps, avec lequel nous avons des contacts très réguliers, des réunions mensuelles chef de corps-dirco-dirju. Là, il y a déjà

énormément de choses qui passent. Le reste, de manière plus opérationnelle, se fait via la participation aux task forces locales.

La discussion existe. Certains le font, d'autres pas. Nous essayons de le faire. Mais c'est là – de nouveau, nous rentrons dans le problème des capacités – la question de savoir quelle est l'opportunité pour une PJF de participer à la CSIL. Je ne cache pas que nous le faisons. Maintenant, et je n'ai jamais eu de problème, je n'ai jamais rencontré de bourgmestre qui nous mettait "sous pression" en nous disant: "Je veux savoir ce qu'il y a dans les enquêtes, je veux savoir ce qui se passe."

Ils savent, ils sont au courant, généralement par leur chef de corps, des problématiques qui sont en cours. S'il y a une menace, évidemment, on entre dans la sécurité publique: c'est le travail du dirco. Dans les enquêtes, il n'y a jamais eu de problème et on garde clairement la scission avec le secret de l'enquête. Mais, moi, je suis partisan d'un message qui passe via la courroie de transmission du chef de corps. Cela n'empêche que, ponctuellement, sur certains sujets, le dirco ou le dirju peuvent être amenés à échanger, mais plus sur une problématique de sécurité, sur une problématique de menace éventuellement. Là on en arrive à l'analyse des risques, voire même à un engagement lors d'événements internationaux comme le Grand prix de Francorchamps, le Doudou à Mons, les Fêtes du 15 août à Liège ou les Gentse Feesten. Là il y a vraiment une analyse mais qui est plus ponctuelle où je trouve que le dirju peut avoir aussi sa place, même s'il n'est pas question pour lui de révéler des éléments d'enquête. En tout cas, je n'ai jamais eu de problème à ce niveau-là.

Au début, via le gouverneur, des séances d'information aux bourgmestres sur la problématique du radicalisme ont eu lieu. Forcément, tout le monde avait des questions: "Peut-on être au courant?", "Peut-on avoir les listes?", etc. Je crois qu'à partir du moment où l'information est donnée et échangée, très peu de problèmes se posent. Mais, de nouveau, je suis dans une zone privilégiée par rapport au problème. On a des radicaux, on a quelques *foreign fighters* mais on n'est pas dans le noyau dur actuellement.

Luc Cap: De tweede vraag gaat over de zes modellen van de heer Delmule. Wij hadden model per model een antwoord kunnen voorbereiden, een SWOT maken en de voor- en nadelen evalueren. Dan zouden wij tot 19 uur vanavond

kunnen blijven zitten om dat ten gronde te analyseren.

Er zijn hier al tal van problemen besproken – ik denk dat zij voor een groot deel allemaal zijn opgeworpen – die wij al hebben meegemaakt in de loop der maanden en jaren in de aanpak van radicalisme en terrorisme. Ik heb mij afgevraagd welke problemen nu zullen worden opgelost door voor een ander model te kiezen dan het model waar wij vandaag in werken. Dat is voor mij de hamvraag.

Dan kom ik tot mijn besluit dat ik zal motiveren. Voldoet ons huidig model vandaag aan de uitdagingen waarvoor wij staan? Dan zeg ik volmondig ja. Dan zeg ik dat wij in principe voldoende slagkracht aan capaciteit hebben – ik zeg dat en ik zal direct verduidelijken waarom – en met ingebouwde reserves in dit model. Wat bedoel ik daarmee? Binnen elk arrondissement – wij hebben dat hier al gezegd – kunnen wij in crisissituaties schuiven met onze capaciteit op het niveau-FGP. Wij hebben voldoende schaalgrootte, vind ik, om onze expertise op te bouwen. Heel belangrijk is dat wij onze passerelles hebben naar alle andere criminaliteitsvormen, want iedereen rond de tafel weet dat ik bij elk dossier-terro dat wij draaien, nog maar weinig heb meegemaakt dat onze targets niet gekend zijn voor andere feiten of fenomenen. Wij hebben het, tot slot, ook gehad over het belang van de lokale verankering. Ik denk niet dat wij dat nog moeten toelichten.

Er zijn echter – hier komt het nu – een aantal randvoorwaarden of kritieke succesfactoren – hoe wij ze ook noemen – die hier volgens mij aan gekoppeld zijn. Eén, op het vlak van menselijke capaciteit – ik kom daarmee terug op wat de collega's al hebben gezegd – moeten wij ervoor zorgen dat onze organieke tabellen worden ingevuld. Wij hebben daarin voorzien en moeten ervoor zorgen dat zij worden ingevuld. Het moet vrij snel gaan.

Ik geef een eenvoudig voorbeeld: in de FGP Oost-Vlaanderen heb ik momenteel 47 mensen die pensioengerechtigd zijn. Ik hoop dat zij iets langer zullen blijven, maar als zij morgen allemaal zeggen dat zij ermee stoppen omdat die parlementaire commissie het ene of het andere besluit heeft genomen, dan ben ik in het slechtste geval 47 man kwijt.

De voorzitter: Denkt u dat wij die macht hebben?

Luc Cap: Ik hoop het niet.

CRIV 54 E040

07/12/2016

37

(...) (...)

Luc Cap: *Voilà*, dat hoop ik.

Ten tweede, wat hier ook al meegegeven werd, op statutair vlak moeten er enkele aanpassingen gebeuren. Dat is niet nieuw. Ik zal geen details aanhalen, maar die aanpassingen moeten wel gebeuren.

Ten derde, tijdens de vergadering met de kabinetschef van Justitie is onze capaciteitsproblematiek nog eens naar voren gekomen. Wij moeten naar mijn mening gemakkelijker reserves kunnen vrijmaken. Ik kom uit een organisatie die destijds veel reserves aan mensen had, maar wij hebben die niet meer. Elk personeelslid van de politie – hetzij federaal, hetzij lokaal, waar hij of zij ook zit – kan niet als reserve werken, omdat elk personeelslid zijn taak heeft. Wij werken dan wel met HyCap op bestuurlijk niveau en op gerechtelijk niveau, maar die mensen hebben allemaal hun taak. Als zij opgeroepen worden, dan betekent dit dat zij hun eigen taak moeten laten vallen.

Ten vierde, inzake capaciteit doet zich momenteel ook het probleem voor van de rekrutering van geschikte profielen. Wij zijn met de federale politie failliet aan het gaan als het gaat om gespecialiseerde profielen in bijvoorbeeld ICT, technici voor het uitvoeren van technische vaststellingen, en zo kan ik nog verder gaan. Ik zie het met lede ogen aan. Binnen enkele jaren – het zal niet heel lang meer duren – hebben wij op het vlak van steun in ons geïntegreerd model geen mensen meer. Ze stromen uit, de mensen gaan met pensioen, maar we hebben geen instroom. De functies moeten dus attractief gemaakt worden.

Over de middelen hebben we het slechts in de rand gehad. Inzake middelen hebben we nood aan een performante ICT-structuur. Het project iPolice is momenteel lopende. Ik heb nog nooit meegemaakt dat wij een dergelijk project op stapel konden zetten. Het zal geld kosten, maar als wij de kans van dat project missen, dan zitten we met een groot probleem.

Dat is nog maar zijdelings aan bod gekomen, bijvoorbeeld inzake de centrale directies DJSOC, met de vraag wat de meerwaarde is. Er werd ons vandaag nog niet gevraagd wat die mensen doen in het kader van de operationele werking. Welnu, de meeste van onze mensen – zonder er een percentage op te plakken, want ik wil er geen

statement van maken – zijn bezig met de input van informatie. In principe zou dat werk eenmalig moeten gebeuren, terwijl voor het overige de ICT-systemen voor de verwerking moeten kunnen zorgen. Straks hoort u de diensthoofden van de AIK's en zij zullen u hetzelfde verhaal brengen. Binnen de politie zijn wij erg veel bezig met de input van informatie. Een toekomstgericht systeem is wel iPolice, wat voor ons voor een stuk kan bemiddelen.

Een tweede punt op het vlak van middelen zal volgens mij ook op het vlak van capaciteit gigantische winst betekenen, met name voor onze onderzoekers. Momenteel kunnen wij niet beschikken over de moderne onderzoekstools die wij vandaag nodig hebben. Ik kan een eenvoudig voorbeeld geven. Als wij in een dossier rechtstreeks afluisteren en camerabeelden en een internettap gebruiken, dan vergen die drie zaken samen minstens tien onderzoekers. Mijn collega's zullen dat kunnen bevestigen. Als de technologie het ons zou toestaan, dan zou de inzet van misschien twee onderzoekers daarvoor volstaan. Daar moeten wij zeker verder op werken.

Op het vlak van de processen, en dat sluit aan bij de middelen, er moet een gemixt systeem zijn met eenmalige input en gebruiksprofielen op basis van verschillende rollen, zodat niet iedereen op elk moment aan die informatie moet kunnen, maar dat wie eraan moet kunnen, eraan kan, zowel intern als extern. Straks heb ik het bijvoorbeeld over de interactie tussen inlichtingendiensten en politiediensten.

Vervolgens moet er een informatieproces zijn, dat wij kunnen ontwikkelen. Wij zijn erg gehecht aan onze ANG, maar de ANG is een referotheek, op basis van vatting aan de ingang. Wij moeten naar een systeem van gestructureerde informatie gaan, de ANG, maar met een bijkomend systeem van niet-gestructureerde informatie, zodat wij dat kunnen consulteren aan het einde van de rit.

Last but not least, wij moeten komen tot intelligente systemen, want ik stel meer en meer vast dat de onderzoekers crashen. Dat geldt niet alleen voor mijn onderzoekers. U zult die verhalen al gehoord hebben. Onderzoekers crashen. Zij zijn niet meer mee, omdat zij de informatie niet meer kunnen beheren. Dat wil zeggen dat de technologie ons moet helpen.

Wanneer wij het daarover hebben, hebben wij al gigantisch veel capaciteit gewonnen.

Ik kom tot het onderdeel informatie-ethiek, en de

38

07/12/2016

CRIV 54 E040

prioritisering. Daar is al genoeg over gezegd, maar volgens ons zou dat ook een gigantische winst opleveren. Waar nodig, zelfs binnen de geïntegreerde politie, moeten er dwingende richtlijnen zijn inzake de processen en de uitwerking van de processen.

Op het vlak van de organisatie moet er een duidelijkere taakstelling zijn tussen de centrale directies en gedeconcentreerde diensten. Ik meen dat wij het er wel over eens zijn, binnen ons korps, dat de centrale directies moeten blijven maar dat er een heel duidelijkere taakstelling moet zijn.

Op het vlak van de organisatie is er een geïntegreerd beheer van de informatie, zowel bestuurlijk als gerechtelijk. Wij zijn daar. Als wij een systeem hebben dat heel performant is, kunnen wij de informatie op een nog betere manier beheren.

Er moeten duidelijke taakafspraken zijn met de lokale politie. Daar hebben wij het al over gehad.

Ook aan bod gekomen is de moeilijkheid van de versnippering op het niveau van onze lokale korpsen.

Op het vlak van de maatschappij moeten wij afstappen van het zoeken naar oplossingen aan het einde van de keten, wat wij zijn. Wij moeten ruimer gaan.

Als wij dat hebben, ben ik ervan overtuigd dat ons huidige model de storm doorstaat.

Ik wil graag nog heel kort overlopen welke risico's men neemt, als men voor een ander model kiest.

Voor mij is het eerste risico, als men voor een ander model kiest, de verkokering en de isolatie van een eenheid. Er was een voorbeeld met een nationale eenheid. Die zal verkokeren. Het zal een aparte eenheid worden, naast de andere eenheden, waarbij alle andere voordelen van ons huidige model oppositie zullen voeren tegen dat aspect.

Als men voor een ander model kiest, zal voor alle onderzoekscapaciteit, zoals hier ook al is gezegd, in extra ondersteunende capaciteit moeten worden voorzien. Dat wil zeggen dat men ook moet voorzien in al wat ondersteuning is op het vlak van ICT en op het vlak van labo daarbij.

Het grootste probleem, als men voor een ander model kiest, is volgens mij dat men geen manoeuvreer ruimte meer heeft. Als de

personeelscapaciteit op is, is zij op en is het gedaan. Stel dat men kiest voor een centrale eenheid, zelfs met gedeconcentreerde inplaatsstelling, dan heeft die een bepaalde capaciteit. Is die capaciteit op, is het gedaan, of men moet weer andere mechanismen in plaats stellen.

Verlies van lokale verankering en interactie met de partners. Het is niet alleen, zoals de driehoek aangeeft, de lokale politie. Wij hebben nog andere lokale partners.

Verlies interactie bestuurlijk-gerechtelijk, want die interactie wordt gemaakt op het lokale niveau. Die wordt niet nationaal gemaakt.

Het is misschien bijkomend, maar ik wil het toch meegeven, op het vlak van human resources zijn onze mensen veranderingsmoe. Zij zijn het echt beu. Wij hebben een politiehervorming gehad, wij hebben een optimalisatie gehad. Als wij nu nog eens in de richting van een verandering gaan, zien zij het niet meer zitten. Dat is een.

Ten tweede, let op als wij gaan praten over de integratie op provinciaal niveau van directies. Ik heb het meegemaakt in het verhaal van personeel en logistiek. De overgang van mensen van de federale gerechtelijke politie naar bestuurlijke politie is op het vlak van perceptie gigantisch. Wat bedoel ik daarmee? Als wij onze gerechtelijke politie laten opgaan in een groter geheel, dan zal het identiteitsverlies enorm zijn, met de grote kans van uitstroom naar lokale recherches.

Dat is wat ik wou zeggen.

De **voorzitter**: Ik denk dat dit een belangrijk statement was.

Aan de ene kant hebben wij u op voorhand schriftelijke input gevraagd. Wij hebben die ook gekregen. Onze experts, die u ook kent, hebben dat al een beetje verwerkt. U hebt daar op het einde van uw verhoor nog eens de nadruk op gelegd. Ik denk dat wij dat meenemen.

Ik denk dat het niet de bedoeling is dat wij nu met u in debat gaan over het wat en hoe, maar ik denk dat uw inbreng voor het formuleren van conclusies en aanbevelingen voor de toekomst zeker naar waarde wordt geschat.

Stefaan Van Hecke (Ecolo-Groen): Ik heb de indruk dat u een voorbereid stuk argumentatie heeft van de voor- en nadelen van de modellen. Als dat op papier staat, zou het nuttig zijn om dat

CRIV 54 E040

07/12/2016

39

aan de commissie te bezorgen.

Jean-Luc Duterme

Luc Cap: Het ligt hier. Het is een oefening van deze nacht.

Stanny De Vlieger: Mijnheer de voorzitter, nog een ding. Ik dacht dat Luc het er ook had ingestoken. In tijden van crisis, ik vergelijk met de crash van de MH17 in Nederland, waarin men plots iets moet doen, zien wij dat onze aanbestedings- en aankoopprocedures bij de overheid faliekant de mist ingaan. Dat statement wil ik ook maken.

Na lezing, volhardt en tekent,

Als er in een crisis plots iets moet gebeuren, zitten wij met bepaalde terechte procedures. In Nederland is er een verantwoording nadien om bepaalde aankopen in procedure te doen. Wij hebben een verantwoording vooraf door verschillende echelons. Dat betekent dat wij op het moment van de crisis niet in staat zijn om heel snel bijvoorbeeld hightechmiddelen te kopen.

.....

Luc Cap

Na lezing, volhardt en tekent,

De **voorzitter:** Die nota of dat nachtwerk, ik weet niet of wij daarvoor overuren moeten betalen, maar als wij dat kunnen meenemen... Ik zou toch voorstellen dat ook de experts te gepasten tijde met u kunnen terugkoppelen wanneer wij dat debat intern gaan voeren.

.....

Stanny De Vlieger

Eric Snoeck: Twee secondjes, alleen maar om te zeggen dat het niet het nachtwerk is van DirJud Oost-Vlaanderen alleen. Dit zijn argumenten die al lang met mekaar worden bediscussieerd.

Lecture faite, persiste et signe,

De **voorzitter:** Het is een collectief werkstuk, dat heb ik ook zo begrepen omdat hij de woordvoerder was. Maar ik heb begrepen dat dit toch wel een gemeenschappelijk standpunt is en ik meen ook te mogen zeggen namens de commissie dat het u siert dat u in moeilijke omstandigheden toch uw verantwoordelijkheid ten volle wil opnemen. Ik schat dat naar waarde.

.....

François Farcy

Geen andere tussenkomsten meer? (Nee.) Dan mag ik u bedanken voor uw getuigenis.

Lecture faite, persiste et signe,

Lecture faite, persiste et signe,

.....

Eric Snoeck

E041

07-12-2016

Cédric SMEETS
Carolien VANDER LINDEN
Thierry LEMAIRE

Audition de

- M. Cédric Smeets, chef de section du carrefour d'information d'arrondissement (CIA) de Bruxelles (police fédérale);
- Mme Carolien Vander Linden, chef de section du carrefour d'information d'arrondissement (CIA) de Flandre orientale (police fédérale);
- M. Thierry Lemaire, chef de service du service d'information et de communication de l'arrondissement (SICAD) du Hainaut (police fédérale).

Hoorzitting met

- de heer Cédric Smeets, sectiehoofd van het arrondissementeel informatiekruispunt (AIK) Brussel (federale politie);
- mevrouw Carolien Vander Linden, sectiehoofd van het arrondissementeel informatiekruispunt (AIK) Oost-Vlaanderen (federale politie);
- de heer Thierry Lemaire, diensthoofd van de communicatie- en informatiedienst van het arrondissement (SICAD) Henegouwen (federale politie).

Voorzitter: Stefaan Van Hecke.

Président: Stefaan Van Hecke.

De **voorzitter**: Collega's, ik stel voor dat we starten met de werkzaamheden. De voorzitter en de eerste ondervoorzitter zijn nog even verhinderd, waardoor ik de eer heb om tijdelijk de honneurs waar te nemen.

Ik verwelkom in ieder geval de heer Smeets, mevrouw Vander Linden en de heer Lemaire.

Zoals jullie wellicht weten, is dit een onderzoekscommissie en moeten jullie de eed afleggen. Ik zal de tekst eerst voorlezen in de twee talen, waarna jullie de eed afleggen, ieder zijn eigen taal.

Ik herinner er u aan dat conform artikel 4, § 1, van de wet van 3 mei 1880 op het parlementair onderzoek, gewijzigd bij wet van 30 juni 1996, de onderzoekscommissie alle in het Wetboek van Strafvordering omschreven onderzoeksmaatregelen kan nemen. Ze kan onder meer getuigen onder eed horen.

Alvorens u te vragen de eed af te leggen, wens ik de aandacht te vestigen op het laatste lid van artikel 8 van bovenvermelde wet, volgens hetwelk iedere getuige kan aanvoeren dat hij, door naar waarheid een verklaring af te leggen, zich zou kunnen blootstellen aan strafvervolgning en derhalve getuigenis weigeren (zie ook artikel 14, 3, g van het internationaal verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten van 19 december 1966, bekrachtigd bij wet van 15 mei 1981).

Dat betekent dat u het recht heeft om te zwijgen wanneer u meent dat uw publieke verklaring later tegen u zou kunnen worden gebruikt in een strafvordering.

Ik wil er vervolgens nog de nadruk op leggen dat u, krachtens artikel 9 van dezelfde wet, voor valse getuigenis kan worden gestraft met een gevangenisstraf van twee maanden tot drie jaar en u voor een termijn van ten minste vijf ten hoogste tien jaar kunt worden ontzet uit het recht om te kiezen of verkozen te worden.

Ten slotte wijs ik u erop dat ten gevolge van artikel 3 van voornoemde wet de geheimhouding van uw verklaringen niet is gewaarborgd tenzij het gaat om verklaringen afgelegd tijdens een vergadering met gesloten deuren en waarvoor de commissie zich uitdrukkelijk heeft verbonden de geheimhouding in acht te nemen. Bovendien is ieder stuk dat u aan de commissie zou overleggen vatbaar voor openbaarmaking.

Je vous rappelle qu'en vertu de l'article 4, § 1, de la loi de 3 mai 1880 sur les enquêtes parlementaires, telle que modifiée par la loi du 30 juin 1996, la commission d'enquête peut prendre toutes les mesures d'instruction prévues par le Code d'instruction criminelle. Elle peut notamment entendre les témoins sous serment.

Avant de vous inviter à prêter serment, je tiens à attirer votre attention sur le dernier alinéa de l'article 8 de la loi précitée, suivant lequel tout témoin qui, en faisant une déclaration conforme à la vérité, pourrait s'exposer à des poursuites pénales, peut refuser de témoigner (cf. également l'article 14, 3, g, du Pacte international relatif aux droits civils et politiques du 19 décembre 1966, ratifié par la loi du 15 mai 1981).

E041

07-12-2016

Cédric SMEETS
Carolien VANDER LINDEN
Thierry LEMAIRE

Cela signifie qu'un témoin a le droit de se taire lorsqu'il pense que sa déclaration publique pourrait être ultérieurement utilisée contre lui dans une procédure pénale.
Je vous rappelle en outre que, suivant l'article 9 de cette même loi, tout coupable de faux témoignage sera puni d'un emprisonnement de deux mois à trois ans et privé de l'exercice du droit de vote et d'éligibilité pendant cinq ans au moins et dix ans au plus.

Enfin, je vous rappelle que, suivant l'article 3, de la loi précitée, le secret de vos déclarations n'est pas garanti, sauf s'il s'agit de déclarations faites lors d'une réunion à huis clos et pour laquelle la commission s'est engagée explicitement à respecter le secret. De plus, chaque document que vous remettiez à la commission est susceptible d'être révélé.

Après ces précisions, je vous invite à prêter serment en levant la main et en prononçant la formule suivante: "Je jure de dire toute la vérité et rien que la vérité".

Na deze verduidelijking vraag ik u de eed af te leggen door de hand op te heffen en de volgende woorden te herhalen: "Ik zweer de gehele waarheid en niets dan de waarheid te zullen zeggen."

*MM. Cédric Smeets et Thierry Lemaire prêtent serment en français.
Mevrouw Carolien Vander Linden legt de eed af in het Nederlands.*

Mijnheer de voorzitter, ik geef het woord terug aan u. Ik dacht dat u geen zin meer had om de lange eedformule voor te lezen, en dat u daarom vijf minuten later bent gekomen.

*Voorzitter: Patrick Dewael.
Président: Patrick Dewael.*

De **voorzitter**: Dat is juist, maar u mocht dat niet gezegd hebben natuurlijk...

Mijn dank voor de korte vervanging.

Ik zou willen beginnen met een vrij algemene openingsvraag. U weet dat in de werking van wat wij de geïntegreerde politie noemen de AIK's aan de ene kant en de SICAD's aan de andere kant een vrij cruciale rol te spelen hebben met betrekking tot wat wij de informatiehuishouding noemen. Het is natuurlijk cruciaal, en dat hebben wij in onze onderzoeken verschillende keren mogen vaststellen, dat informatie goed kan circuleren opdat alle entiteiten binnen de politie over de nodige informatie zouden kunnen beschikken.

Mag ik vragen op een meer algemene manier, en iedereen antwoordt wat hem of haar betreft, u mag dat onder elkaar verdelen, hoe u de manier evalueert waarop die rol, die belangrijke functie, wordt ingevuld? Ondervindt u daar bepaalde moeilijkheden? Hebt u bepaalde voorstellen om die werking te verbeteren? Ik denk dat dit een van de grote lessen was van de onderzoekscommissie die zich heeft beziggehouden, of die eigenlijk aan de basis lag van de oprichting van de geïntegreerde politie, diegene die na de affaire Dutroux heeft gefunctioneerd. Daar hebben we vastgesteld dat de informatie niet altijd circuleert zoals dat zou moeten. Dan zijn er bepaalde structuren opgezet. De AIK's zijn daarin cruciaal, zijn daarin essentieel. Mag ik vragen, algemeen, hoe u dat ervaart? Zijn daar bepaalde mankementen? Zijn daar bepaalde voorstellen tot verbetering?

Vous partagez les tâches comme vous voulez.

Thierry Lemaire: Monsieur le président, je vais prendre la parole en premier pour le Hainaut. Le Hainaut a la particularité que, s'il y a un arrondissement judiciaire, il y a deux parquets. Qui dit deux parquets dit que nous avons deux directeurs judiciaires qui sont présents avec un seul directeur coordinateur qui, lui, gère le CIA (AIK en néerlandais).

Au sein du Hainaut et bien conscient de l'importance de la problématique – et je vais rester sur la problématique du radicalisme et du terrorisme puisque c'est l'objet de cette commission –, la décision a été prise de ne souffrir, en tout cas d'essayer de ne souffrir d'aucun retard dans le traitement de l'information qui traite le radicalisme.

E041

07-12-2016

Cédric SMEETS
Carolien VANDER LINDEN
Thierry LEMAIRE

À cette fin, pour éviter tout amalgame, une cellule particulière a été créée: une cellule opérationnelle radicalisme avec un apport en personnel à la fois de la Direction de Coordination et d'Appui, donc sous la direction du dirco, mais également avec un officier mis à disposition par la police judiciaire fédérale de Mons. Cette cellule est active dès le début, dès l'apparition d'une information via un rapport d'information dans la structure générale du traitement de l'information jusqu'à pratiquement la fin de cette information, c'est-à-dire l'encodage dans les banques de données.

C'est une particularité du Hainaut. Ce n'est peut-être pas fait sous la même forme ou pas du tout dans les autres arrondissements. Je ne me prononcerai pas là-dessus. En tout cas, pour ce qui est de la question par rapport aux propositions, nous constatons que cela fonctionne, que cela fonctionne bien. D'ailleurs, alors que ce n'est prévu dans aucun texte, cette cellule a même la possibilité, un peu comme le procureur du Roi le ferait pour une information judiciaire, en matière de police administrative, d'attribuer une mission, que nous appelons "requête administrative" tout simplement, aux partenaires, par exemple aux zones de police dans le cadre de la recherche d'éléments d'information qui viendraient compléter l'information reçue sur un rapport d'information général. Et nous recevons les retours. À chaque fois, c'est présenté au magistrat avant et après les réponses. C'est important même si c'est purement administratif.

Cédric Smeets: Comme vous l'avez dit, monsieur le président, j'estime – et je crois pouvoir dire que mes collègues pensent comme moi – que les CIA ont un rôle important à jouer en matière de circulation de l'information et du renseignement. Selon moi, il est capital que nous continuions à différencier et à diviser les missions liées à l'information dans ces trois métiers que sont la collecte, la structuration et l'utilisation de l'information.

Les CIA se situent au niveau de la gestion et de la structuration. Nous ne collectons pas l'information et nous n'en faisons pas usage dans le cadre des dossiers. Nous structurons simplement l'information et nous essayons d'identifier, quelle que soit la matière (il n'y a pas que le radicalisme), quels sont nos partenaires qui ont besoin d'en connaître.

Comme vous et mes collègues, je pense que le rôle du CIA est essentiel. Il y a probablement beaucoup de choses à améliorer. Il s'agit, selon moi, d'un processus continu qui n'a jamais cessé et qui s'est accéléré après les événements dramatiques de cette année et de l'année passée. Nous avons, évidemment, tenté d'identifier toute une série de petits problèmes. Nous essayons de les résoudre au jour le jour.

Carolien Vander Linden: Mijnheer de voorzitter, voor Oost-Vlaanderen kan ik inderdaad mijn collega's bijtreden. Het is zo dat het AIK een belangrijke rol te spelen heeft in de informatie-inwinning, maar vooral ook uitwisseling. Een AIK heeft eigenlijk één ding voor ogen – het delen van informatie. Dat is belangrijk.

Zoals u weet, maken wij een onderscheid tussen gerechtelijke en bestuurlijke informatie. Het is aan een AIK om ervoor te zorgen dat die verbinding, die kruisbestuiving er is. Dat is toch wel een belangrijk punt dat wij doen op het AIK om te proberen de twee soorten informatie met mekaar te kruisen. Wat niet altijd eenvoudig is omdat, zoals u weet, er bestaan verschillende databanken. Dat is direct een van de verbeterpunten, maar ik denk dat we daar later nog toe komen. Dat het toch wel een belangrijke functie is.

Ook in Oost-Vlaanderen hebben wij ervoor gekozen om radicalisme en terrorisme door een apart team te laten opvolgen. Wij noemen dat heel specifiek de geïntegreerde fenomeenopvolging, waarbij we zowel radicalisering als gewelddadig radicalisme en terrorisme willen gaan opvolgen.

Specifiek voor het arrondissement Oost-Vlaanderen willen wij ook, in het kader van *intelligence led policing*, een stukje verder gaan om al de info die binnenkomt op een AIK en die voortdurend stijgt, in Oost-Vlaanderen aan RIR-management te doen. Onze procureur heeft daar heel uitdrukkelijk een omzendbrief over geschreven om eigenlijk elke partner binnen het verhaal van het informatiebeheer een rol te laten spelen, zowel de opsteller als het AIK. Waarbij wij als AIK meer willen zijn dan een postbus om ervoor te zorgen dat de informatie bij de juiste bestemming geraakt, maar eigenlijk om ook een meerwaarde te kunnen gaan geven aan de informatie. Wij gaan eigenlijk die zoveel mogelijk gaan verrijken vóór we die naar bestemmingen doen.

Dat is eigenlijk het belangrijkste dat ik hier als inleiding kan geven.

De **voorzitter:** Ik ga daar even op door en dan geef ik het woord aan de commissie.

E041

07-12-2016

Cédric SMEETS
Carolien VANDER LINDEN
Thierry LEMAIRE

Er is het controleorgaan op de politionele organisatie. Uit een onderzoek, een enquête is gebleken dat nogal wat antiterreureenheden van de politie beschikken over eigen databanken. Ik kom dan ook even tot het onderscheid tussen geclassificeerde en niet-geclassificeerde informatie. Dat is een versnippering. Dat geeft aanleiding tot het feit dat men een bijkomende werklust heeft, een capaciteitsverlies omdat die versnippering van informatie het natuurlijk moeilijker maakt om die informatie gevat en snel te laten circuleren.

Die veelheid aan databanken. De commissie heeft daar ook al een paar keer bij stilgestaan. Leven er bij u inzichten om met die veelheid, die diversiteit van databanken om te gaan om ervoor te zorgen dat het resultaat, namelijk het snel en efficiënt circuleren van informatie, kan worden gehaald?

Cédric Smeets: Moi, je parle évidemment pour le CIA de Bruxelles. Je pense que vous allez rapidement vous rendre compte que les CIA sont souvent organisés en fonction des spécificités des arrondissements. Il n'est donc pas impossible que chaque CIA ait sa propre façon d'envisager les choses même si les processus restent souvent les mêmes.

En ce qui nous concerne, nous avons peu de fichiers sources, c'est-à-dire des fichiers des banques de données qui contiennent des informations nouvelles. Nous en avons un de police judiciaire qui est en réalité la BNG. Nous en avons un de police administrative qui s'appelle, pour des raisons techniques, le BEPAD et tout le reste de l'information que nous collectons et que nous structurons, nous le faisons dans des fichiers d'analyse ou dans des fichiers qui ne sont pas des fichiers sources. Vous avez certainement tous entendu parler des fichiers de la *database* dynamique *Foreign terrorist fighters*. Il n'existe aucun élément dans la DB FTF qui ne provienne pas d'une autre banque de données sources.

L'idée est que nous ne pouvons stocker d'information sans la mettre le plus possible à disposition de nos partenaires. La BNG répond à cette demande. La BNG est à disposition de l'entière des forces de police en Belgique quel que soit le lieu, quelle que soit l'unité, avec des niveaux d'accès différents selon la fonction occupée par le policier. Le BEPAD est également en partie accessible à toutes les zones de police et à toutes les unités de police fédérale. Tous les autres fichiers avec des accès plus limités, avec parfois des accès très limités, ne contiennent que des analyses ou des structurations de données mais qui existent par ailleurs. Il est important de comprendre cela.

Quand nous fournissons un service à nos partenaires, nous fournissons une analyse, nous fournissons des liens entre différents éléments qui se trouvent dans des banques de données qui sont déjà accessibles. Notre métier, au fond, quand on intervient dans le cadre de ce que l'on appelle l'appui à l'enquête, consiste à faire économiser du temps à l'enquêteur. On ne remplace pas l'enquêteur. On lui permet de gagner tout un temps qu'il aurait perdu à structurer lui-même l'information qui est, de toutes façons, à sa disposition. Donc, pour moi, il faut séparer les deux.

Stefaan Van Hecke (Ecolo-Groen): Mevrouw Vander Linden, ik wil even dieper ingaan op wat u zei over het RIR-management, dat blijkbaar is afgesproken met het parket van Oost-Vlaanderen. Kunt u daar iets meer over zeggen? Wat houdt dat precies in, want wij hebben al veel over RIR's gehoord? Wij hebben geleerd dat, wanneer een politieagent een RIR wilt opstellen, hij die onmiddellijk moet inbrengen. Soms zien wij dat er ook interne processen zijn om die RIR's te controleren en aan te vullen binnen de politiediensten zelf. Kunt u even aanduiden wat de rol is van ieder in dat management: opsteller, diensthoofd, korpschef, mensen van het AIK? Hoelang kan het duren voor een RIR, wanneer hij initieel is opgesteld, door dat proces heen uiteindelijk in het systeem wordt gevat?

Carolien Vander Linden: Specifiek voor het RIR-management in Oost-Vlaanderen is het zo dat in de omzendbrief geschreven staat dat elke politiedienst die een informatierapport opstelt, een RIR-CO, een RIR-coördinator, moet aanduiden binnen zijn zone. Dat verschilt eigenlijk van zone tot zone. In Oost-Vlaanderen hebben wij 28 politiezones. Bij de meeste zitten die RIR-coördinatoren ofwel bij het functioneel beheer ofwel bij de recherche.

Het is zo dat de RIR-coördinator de verantwoordelijkheid heeft om ervoor te zorgen dat die informatierapporten zo volledig mogelijk worden opgesteld. Het is niet de bedoeling dat om het even welke informatie in een informatierapport komt. Er moet een bepaalde inhoud zijn, echte niet-concrete informatie, en vrij volledige informatie, al gecheckte informatie soms als het kan, voordat het in een informatierapport gaat, zodat wij ermee aan de slag kunnen. Het is dus de RIR-coördinator die hierop toeziet. Hij zorgt er ook

E041

07-12-2016

Cédric SMEETS
Carolien VANDER LINDEN
Thierry LEMAIRE

voor dat de controle gedaan wordt en dat alles goed in de ANG zit, want dat is, zoals de collega het heeft aangehaald, de databank waar alle politiemensen het mee moeten doen. De RIR-coördinator zorgt ervoor dat die informatie volledig in de ANG zit.

Dan komt het naar het AIK. Wat doet het AIK? Dat doet nog eens een dubbelcheck: zit alles goed in de ANG? Dat is echter heel snel gebeurd. Een belangrijke functie die het AIK dan heeft, is te kijken naar de info die erin zit: is dat informatie die maar puur ter informatie kan worden toegezonden aan bepaalde bestemmingen of is het informatie waar nog iets mee moet gebeuren? Dan gaan wij die ter verwerking versturen naar ofwel een politiezone ofwel een eenheid van de federale gerechtelijke politie en vragen wij om ons feedback te geven over die informatie.

Wij volgen dat op in een databank. Dat is eigenlijk een opvolgingsdatabank. Wij noemen het al zeer snel een databank. Het is een soort opvolgingsdatabank. Een stuurbord is eigenlijk een juister woord, een stuurbord waarmee wij de opvolging kunnen doen. De procureur heeft immers bij ons ook opgelegd dat de feedback binnen 30 dagen moet komen. Als wij dus een RIR ter verwerking naar een politiezone sturen, dan verwachten wij eigenlijk binnen 30 dagen een antwoord.

Die informatie leeft dus, dus daar moet iets mee gebeuren. Wij volgen dat ook op. Wij gaan er ook voor zorgen dat die informatie via de RIR-coördinator terugkomt.

Door dat stuurbord in te vullen, kunnen wij ook alle doorlooptijden gaan controleren en zitten wij daar redelijk kort op. Als RIR's op het AIK komen, als ze in het slechtste geval drie maanden geleden zijn opgemaakt, zijn dat zaken die wij proberen bij te sturen, maar dat loopt eigenlijk heel goed.

Dat is het RIR-management. Dat is niet zomaar de postbus spelen, maar daar een meerwaarde aan geven door te vragen om die informatie te controleren en daarover ook feedback te krijgen.

Het is ook zo dat wij de informatie op het AIK, een RIR-rapport, niet zomaar gaan doorsturen, maar wij gaan dat ook verrijken. Hebben wij over de entiteiten in het informatierapport meer informatie? Bestaat daar een dossier van? Wij proberen dat te verrijken voor wij ze doorsturen.

Stefaan Van Hecke (Ecolo-Groen): Is er iets afgesproken in het akkoord of in het overleg met de procureur binnen welke termijn een RIR opgesteld door een politie-inspecteur bij jullie moet binnenkomen, dus de tijd tussen de vaststelling, de informatieverzameling van de politieagent en het tijdstip dat dit idealiter bij jullie moet binnenkomen?

Carolien Vander Linden: Als ik mij niet vergis, ik kan dat gerust voor u opzoeken, is in de MFO-3 bepaald dat het zo snel mogelijk naar het AIK moet komen. Ik kan voor u opzoeken of daar een specifieke termijn voor bestaat, maar er staat wel in dat dit snel moet.

Servais Verherstraeten (CD&V): U zegt dat het zo breed mogelijk moet zijn, al gecheckt als het kan. Als het niet gecheckt is, stuurt u het terug? Wat als de informatie niet volledig is, stuurt u het dan terug? Of belt u dan om te zeggen dat dit moet worden aangevuld of verbeterd?

Carolien Vander Linden: Het tweede. Wij hebben geen hiërarchische band met de lokale politie. Wij gaan altijd in communicatie. Wij nemen de telefoon en wij gaan in communicatie, niet rechtstreeks met de opsteller. Eigenlijk is de RIR-coördinator onze contactpersoon. Hij gaat de contacten leggen, bijvoorbeeld om ervoor te zorgen dat de informatie al gecheckt is binnen de zone. Is er al een patrouille geweest? Is er langsgegaan om na te gaan of de informatie juist is? Kunnen wij dat verrijken, zodat de informatie zo rijk mogelijk in de informatiestroom wordt gestoken.

Servais Verherstraeten (CD&V): Krijgen mensen opleidingen om RIR's op te stellen, zodat ze eenvormig worden opgesteld van Arlon tot Veurne?

Thierry Lemaire: Je vais répondre à cette question. En fait, pour compléter aussi ce que ma collègue vient de dire, nous recevons de plus en plus de rapports d'information. C'est une bonne chose. Les rapports d'information – on a dit tout à l'heure qu'il y avait deux banques de données: BNG et Bepad, l'une pour l'appui judiciaire, l'autre la police administrative ... Nous partons du point de vue que ce n'était déjà pas évident pour des spécialistes de savoir à tous les coups si c'est de l'appui judiciaire pur, de la police

E041

07-12-2016

Cédric SMEETS
Carolien VANDER LINDEN
Thierry LEMAIRE

administrative pure, etc., qu'à la limite peu importe le support sur lequel un membre du personnel va nous faire parvenir une information. Ce sera à nous, après, de reprendre l'information et de la mettre dans la bonne partie du système. Si nous allions, je crois, demander – je ne dis pas exiger – à ce qu'il y ait des corrections, que ce soit mieux fait en amont, donc au moment de la rédaction, je crains que nous perdions des informations parce que les membres du personnel diraient: "Si je prends déjà la peine de donner une information et si en plus je me fais "engueuler" parce que ce n'est pas bien fait, eh bien maintenant je ne fais plus rien, je ne fais plus rien". Donc, on ne court pas ce risque-là. Je crois que c'est partout.

On prend donc l'information telle qu'elle nous arrive et, au niveau de l'enrichissement – donc avec l'information qui est reçue sur un document, peu importe –, on essaie déjà de voir dans les différentes banques de données qui sont les nôtres, si on a déjà des informations sur les entités qui sont mentionnées. Donc, sur les personnes, par exemple. On essaie de l'enrichir, pourquoi? Parce que – en tout cas c'est comme ça dans le Hainaut – tous les rapports d'information sont présentés, toutes les semaines, au procureur du Roi. Ce qu'on appelle les RIR, pour information, sont présentés en commission technique – c'est le nom qu'on leur donne – et, pour permettre au magistrat de décider de la meilleure façon possible, on lui donne le maximum d'informations. Ce qui prend évidemment un certain temps.

Donc, toutes les semaines, il y a une commission technique et, en fonction des éléments qui sont communiqués au magistrat, le magistrat donne une destination au rapport. Cela peut être pour information; donc, il renvoie à l'unité et il dit: "Bon, il n'y a rien dans cette information, je vous la rends, vous en faites ce que vous voulez"; cela peut être pour disposition, c'est-à-dire: "Il n'y a pas grand chose mais si vous avez le temps, ça vaudrait peut-être la peine de jeter un œil"; cela peut être également pour exécution et là, des devoirs sont indiqués et un délai est mentionné. Évidemment, à l'issue du délai, cela repasse en commission technique et le magistrat a le suivi: "Tiens voilà, il y a quinze jours, j'ai demandé ceci, qu'est-ce qui a été fait, oui, non quelles sont réponses ...?" Voilà, c'est cela si c'est du judiciaire.

Par contre, s'il n'y a pas d'élément qui pourrait être constitutif d'une infraction, donc ce n'est pas judiciaire: un texte qui viendrait comme, par exemple "M. Lemaire se radicaliserait". Voilà, ce n'est pas une infraction. À ce moment-là, comme je disais tout à l'heure, le magistrat confie ce rapport au directeur coordinateur pour disposition et cela part alors en suivi administratif, où le dirco va demander à la zone de police, généralement, d'effectuer des devoirs pour essayer d'étayer, de confirmer ou d'infirmer les éléments qui seraient repris dans le rapport de départ.

Et les réponses reviennent systématiquement sur un rapport d'information qui est de nouveau présenté au magistrat, parce que peut-être qu'à ce moment-là des éléments constitutifs d'infraction pourraient apparaître. C'est un exemple très simple que je peux citer: par exemple dans le cadre d'une enquête un peu sociale, on s'aperçoit que les enfants de la personne ne vont plus à l'école. Là, il s'agit de mineurs en danger, cela devient une infraction judiciaire et le magistrat reprend l'information à sa charge et ça repart, et ça tourne.

Georges Dallemagne (cdH): Bonjour madame, messieurs. J'avais peut-être d'abord une première question sur votre dernière intervention, monsieur Lemaire. Cette réunion de coordination hebdomadaire, si je comprends bien, c'est une initiative de votre arrondissement ou c'est une instruction qui est donnée à tous les CIA et à tous les arrondissements?

Thierry Lemaire: Les réunions de coordination avec le parquet sont des initiatives du parquet, mais je crois que c'est déjà depuis ...

Georges Dallemagne (cdH): Mais de votre parquet? Ce n'est pas une instruction qui est donnée en général sur la manière dont on doit traiter ...

Thierry Lemaire: Ce n'est pas prévu dans la MFO-3. Enfin, je m'avance peut-être, mais pour moi, ce n'est pas prévu dans la MFO-3. C'est une initiative qui a été prise parce que c'est une façon de travailler qui rencontre un peu les intérêts de tout le monde, et certainement du CIA, parce que si tel n'était pas le cas, ce serait les membres du CIA qui devraient "prendre" une responsabilité sur le suivi qui est à donner à une information. Il est préférable aussi pour la logique, (?) Franchimont, au niveau de la gestion des enquêtes, je crois qu'il est logique que la gestion des informations soit attribuée au parquet. Et en tout cas, ils sont plus que demandeurs.

Georges Dallemagne (cdH): D'accord. Mais entre-temps, l'information est quand même rentrée en BNG.

E041

07-12-2016

Cédric SMEETS
Carolien VANDER LINDEN
Thierry LEMAIRE

Elle existe déjà.

Thierry Lemaire: L'information peut déjà être en partie à l'intérieur de la BNG, parce que ça peut être une redite. On vient avec une information, mais qui existait déjà.

Cela, c'est une possibilité. Normalement, nous ferons monter l'information dans les heures qui suivent la commission technique. Donc, c'est toutes les semaines.

Georges Dallemagne (cdH): J'ai une question alors, plus générale ...

Cédric Smeets: Sur ce point, et sur le point précédent, une réponse aussi à la question précédente ... Si j'ai bien compris, au fond, le souci, c'est de savoir si nous disposons d'une capacité de modifier ou de demander des modifications à un RIR établi par la police locale. La réponse est non.

La montée en BNG se fait directement, en tout cas pour Bruxelles, depuis la zone; la zone dispose d'une autonomie. Nous ne produisons rien, aucun effet technique, sauf un contrôle éventuellement, s'il y a eu des erreurs d'encodage. Mais l'encodage et la validation, ce qu'on appelle la validation de deuxième niveau en BNG, sont faits directement par la zone. Nous n'avons pas le pouvoir légal ni technique de modifier le contenu du RIR. C'est une première chose.

Deuxièmement, il faut quand même revenir à l'idée que la police locale est autonome. Nous n'avons que peu de pouvoir, finalement, sur son travail. Nous n'avons pas non plus de pouvoir sur le classement qui est fait du RIR. Certains RIR ont des classifications qui les empêchent, ou en tout cas qui en limitent l'usage. Nous pouvons tout au plus prendre contact avec notre collègue au sein de la zone, et espérer le convaincre que son classement n'est pas adéquat, mais il reste maître et propriétaire de son information.

Ensuite, dans un RIR, il est important de faire la différence entre les champs qui sont paramétrés, ce qu'il faut remplir si vous voulez lier un RIR, un rapport à une personne, à un objet, à un véhicule, à un lieu, ce sont tous des éléments qui seront paramétrés, qui existeront et qui permettront de faire un lien en BNG, avec un autre champ, qui est le champ libre. Dans ce champ libre, la personne va mettre du texte. Et c'est souvent dans ce texte qu'on retrouve évidemment l'information intéressante.

Faire un contrôle de qualité sur ce texte est très compliqué, puisqu'en théorie, c'est la zone qui le fait. Donc quand la zone a validé un RIR, et moi j'ai cette chance à Bruxelles de n'avoir que six zones de grande taille, de grand format; la qualité y est, le contrôle de qualité est bien fait. Je pense que dans les plus petites zones, ce ne sera peut-être pas toujours le cas.

Enfin, et ça c'est vraiment typique à Bruxelles, nous avons une instruction du parquet de ne pas lui transmettre les RIR. Le parquet ne souhaite pas lire les RIR produits par la police locale et la police fédérale à Bruxelles, sauf si nous estimons que dans le cadre, par exemple de la problématique du radicalisme, en *task force* locale, que le parquet doit le savoir.

La différence c'est qu'aujourd'hui avec la *database* dynamique *Foreign Terrorist Fighters*, le parquet a, depuis très récemment, accès au contenu des fiches et nous y inscrivons évidemment le contenu des RIR qui intéressent une des personnes reprises dans la *database*. La fiche remonte en tête de liste et le parquet peut alors constater qu'il y a une modification, et la lire. Mais actuellement, à Bruxelles, pour des raisons évidentes, on parle de milliers de RIR toutes les semaines et le parquet ne veut pas recevoir tous ces RIR. Voilà qui répond aux deux questions.

Georges Dallemagne (cdH): Merci, monsieur Smeets, pour ces précisions. Il est vraiment intéressant de voir des modes de fonctionnement totalement opposés puisque, dans un cas, c'est le parquet qui prend l'initiative de regarder tous les RIR et, dans l'autre cas, le parquet dit qu'il ne veut pas les voir car il est débordé. C'est une remarque intéressante. Alors, j'avais une question plus générale ...

Le président: Si vous permettez ...

Carina Van Cauter (Open Vld): Als ik het goed begrijp zegt de heer Smeets dat de RIR's in de ANG worden ingevoerd en dat het parket van Brussel zegt dat ze die RIR's niet meegedeeld moeten krijgen, want ze bevatten geen gerechtelijke informatie of geen concrete aanwijzingen van een misdrijf.

E041

07-12-2016

Cédric SMEETS
Carolien VANDER LINDEN
Thierry LEMAIRE

Cédric Smeets: Avant que vous alliez plus loin, il y a une petite nuance: un RIR peut être établi pour une infraction qui ne serait ni localisée ni déterminée dans le temps. Mais, en général, quand nous obtenons un RIR pareil, que nous détectons parce que nous les lisons, nous, évidemment, à la place du parquet, quand nous détectons un RIR qui concerne une infraction qui n'est pas localisée dans l'espace et dans le temps, nous avons tendance à demander à la zone d'établir un procès-verbal.

Carina Van Cauter (Open Vld): Deze morgen werd ons ook uitgelegd dat er een nieuwe databank, Itinera, bestaat bij de gerechtelijke federale politie op het niveau van het onderzoeksdossier. Hoe verhoudt die databank zich tot de ANG en de RIR's waarover u beschikt en die u op de juiste plaatsen moet laten terechtkomen? Wordt Itinera bijvoorbeeld ook gevoed door u met de RIR's?

Thierry Lemaire: Ik weet het niet. Ik kan er niet op antwoorden.

Je ne saurais pas vous répondre personnellement par rapport à cette banque de données judiciaires.

Carina Van Cauter (Open Vld): Het zou mij interesseren om dat te weten omdat men ons uitgelegd heeft dat ieder gerechtelijk dossier een vakje heeft binnen de databank Itinera, waar alle informatie wordt samengebracht op het niveau van het dossier. Het zou mij logisch lijken dat de informatie van de RIR's, die mogelijkerwijze kan worden gekoppeld aan een dossier in een gerechtelijk onderzoek, daar ook in terechtkomt. Wij proberen gewoon door het bos de bomen te zien.

Thierry Lemaire: Je ne peux pas l'affirmer mais, pour moi, il n'y a pas de lien entre les RIR qui montent en BNG et Itinera. C'est un travail qui ne se fait pas au même niveau et donc les enquêteurs doivent systématiquement consulter les différentes banques de données. Pour moi, il n'y a pas de passage entre ces différentes banques de données. Mais cela mériterait une confirmation parce que je ne suis pas un spécialiste des banques de données, je ne les manipule pas. Mais pour moi, il n'y en a pas.

De **voorzitter:** Ik ga toch even terug naar de heer Dallemagne, als u mij het toelaat. Ik kan aan zijn mimiek zien dat hij het verband tussen het punt dat hij maakte en dit probleem niet onmiddellijk ziet. Mevrouw Van Cauter kan straks terugkomen op haar punt, maar ik laat eerst de heer Dallemagne zijn vragen afwerken.

Georges Dallemagne (cdH): Monsieur le président, M. Smeets ou M. Lemaire ont dit qu'ils intervenaient sur la structuration des données et non sur la collecte et la manière dont les informations seront utilisées. Et il a ajouté qu'il y avait probablement un tas de choses à améliorer.

J'aimerais revenir sur cette remarque parce que, pour une personne qui n'est pas un spécialiste, ce qui est frappant, c'est qu'il y a des informations qui existent, qui traînent ou sont bloquées et qui peuvent éventuellement ne pas être injectées au bon endroit, etc.

Comment faire pour rendre ce système le plus efficient possible? Comment faire pour l'améliorer? On a dit qu'il n'y avait pas nécessaire de délai. Ce point fait, d'ailleurs, l'objet d'une de mes questions subsidiaires. Avez-vous connaissance de nombreux RIR qui ne sont toujours pas injectés? Cette information nous a parfois été donnée. Quelle est la manière dont cette question est traitée?

Plus généralement – je pose souvent cette question peut-être un peu naïve – quand on a accès à une information concernant un des suspects n° 1 recherché dans le monde entier, pourquoi ne décroche-t-on pas son téléphone pour appeler la police, comme le ferait n'importe quel citoyen? On a l'impression qu'on rentre dans une grande bureaucratie – je mets les pieds dans le plat – et que cette bureaucratie n'est pas nécessairement toujours efficace. Autrement dit, on utilise énormément d'énergie pour rentrer des données à certains endroits et elles restent parfois bloquées ou ne sont pas utilisées? Comment faire pour qu'une information soit traitée, à un moment donné, de manière très rapide et efficace, et entraîne une action? Que manque-t-il, selon vous qui êtes les praticiens du traitement des données?

Cédric Smeets: Vous devez comprendre que la très grande majorité des données – je ne dirai pas la totalité des données, car je ne voudrais pas être présomptueux – sont disponibles. Le problème réside dans le fait qu'un enquêteur est un utilisateur final. Il ne sait pas toujours où chercher et, comme je l'ai dit, il perd parfois du temps à chercher.

E041

07-12-2016

Cédric SMEETS
Carolien VANDER LINDEN
Thierry LEMAIRE

Pour ce qui nous concerne, nous devons faire l'effort – et nous le faisons tous les jours – de prendre ces données là où elles se trouvent. Ces données sont stockées. Mais vous devez comprendre qu'une banque de données comme la BNG représente des millions d'entités stockées dont certaines n'ont pas de lien entre elles. Au fond, notre métier, c'est de créer ces liens et de rendre la structuration visible et utilisable par l'enquêteur.

Aujourd'hui, si vous consultez la BNG, vous prenez une entité "personne", vous commencez à voyager en regardant à quel(s) lien(s), à quel(s) fait(s) elle est liée. Vous prenez, ensuite, un fait auquel elle est liée et vous regardez quelles sont les autres personnes avec qui elle est en lien. Vous allez alors voir quels sont les véhicules utilisés. Les informations sont là, mais les trouver est compliqué ou fastidieux.

Notre métier, au fond, c'est de faire ces liens et de les rendre visuellement faciles à utiliser. C'est peut-être là qu'il y a des choses à améliorer. Ne nous leurrions pas: nous travaillons avec des outils informatiques qui sont soit produits en interne... Avec tout le respect que j'ai pour la fonction publique et pour l'intérêt de travailler en interne, il n'est pas impossible que, dans ce type de métier très spécifique, nous devions un jour faire l'effort de penser que des systèmes plus efficaces existent ailleurs. Ensuite, nous devons aussi comprendre que le double encodage, si nous voulons traiter des données, de par la nature même de la structure de la BNG, nous devons réencoder une grande partie de ces données dans des programmes qui sont parfois obsolètes, qui ne sont plus soutenus ou dans lesquels il y a des limitations dans le nombre de données.

Un exemple. Nous encodons depuis quinze ans dans une banque de données, qui n'est pas une donnée-source, mais une banque de données d'analyse. Nous tirons tous nos éléments de la BNG. Nous encodons, par exemple, toutes les données liées au trafic de stupéfiants. Nous encodons toutes les personnes, tous les PV, tous les liens et les RIR, les véhicules utilisés, les objets saisis. On parle de plusieurs millions de données. Nous avons besoin aujourd'hui d'outils informatiques. Il ne faut pas se leurrer: nous n'avons pas l'expertise requise pour les créer. Ils nous permettent, un, de structurer ces données, deux, d'être sûrs d'être soutenus par des équipes techniques en cas de problème et, trois, d'être certains que le produit que nous élaborons à partir de cette banque de données soit utilisable par les enquêteurs. Si je me contente de leur donner des listes, je n'ai pas gagné du temps. À la rigueur, je leur en ai fait perdre. Tandis que, si je leur fournis l'interface qui leur permette de tirer immédiatement une espèce de galaxie, qui leur permette de comprendre, voire de détecter un phénomène, alors j'ai fait mon travail. L'information, elle est là; mais elle n'est peut-être pas toujours visible. C'est peut-être là que nous péchons.

Georges Dallemagne (cdH): Ce sont des RIR en retard?

Thierry Lemaire: Pour les RIR, il est évident qu'à chaque niveau de la chaîne, il y a des possibilités de retard. Le membre du personnel qui va écrire son RIR va-t-il le laisser sur son bureau ou bien va-t-il le faire partir tout de suite? Normalement, il doit y avoir un contrôle au sein de la zone – on va parler des zones de police. La personne qui y est affectée est-elle présente? Y a-t-il beaucoup de retards? Ce sont aussi des sources de retard. Ensuite, c'est envoyé au CIA, où un travail est mené. J'ose l'affirmer, à Charleroi, je n'ai aucun retard; à Mons, j'ai 350 RIR en retard pour le moment.

Ces 350 RIR ne concernent pas le terrorisme, parce que nous avons un tri en amont pour être certains du contenu. Les RIR dans lesquels on trouverait, par exemple, que le vendredi soir, entre 21 h et 22 h, derrière l'église de tel village, on s'adonne à la vente de stupéfiants, ne seront peut-être pas traités la semaine où on les aura reçus, ce pourra être la semaine suivante parce que, dans les priorités que l'on donne actuellement aux différents phénomènes que nous traitons, celui-là sera un petit peu mis de côté. Le radicalisme et le terrorisme ont toute la priorité et sont traités je ne dirai pas dans la minute, mais dès qu'on les reçoit.

André Frédéric (PS): Je voudrais remercier les trois intervenants de cet après-midi. Je vais me permettre de rebondir sur des éléments que vous venez de mettre en lumière par rapport à votre travail. On sait combien dans le travail que nous menons, l'information, la centralisation de l'information et son partage sont extrêmement importants pour lutter efficacement contre le terrorisme. Vous venez de le dire vous-même. Ce sont des millions d'informations qui ne doivent pas seulement être emmagasinées en rayon et disponibles pour les enquêteurs, mais ce sont des millions d'informations qui doivent être structurées et qui doivent amener un plus à celles et ceux qui, sur le terrain, font de la recherche.

Vous avez aussi fait allusion à la nécessité d'avoir du matériel adéquat, du matériel informatique, des

E041

07-12-2016

Cédric SMEETS
Carolien VANDER LINDEN
Thierry LEMAIRE

techniciens, etc. La question très concrète que je voulais vous poser repose sur deux ou trois déclarations. Nous devons nous mettre en perspective et essayer non pas de trouver des responsabilités, mais de dégager des pistes d'action. Dès lors, dans son intervention ici, le commissaire général Demol a dit qu'"on était plus ou moins à moins 14,1 % d'effectifs policiers au niveau du cadre et qu'il y avait des rééquilibrages internes". Si je reprends le chiffre qui vous concernait et qui concernait les SICAD et les CIA, j'ai entendu qu'on était à moins 30 % de moyens à disposition de votre travail. Confirmez-vous ces chiffres sur le terrain? Avez-vous dû faire face à cette diminution de 30 %? Le cas échéant, quel regard portez-vous sur cette situation? Quel impact concret peut-elle avoir sur votre travail?

Ma deuxième question sera plus brève. On a constaté toute une série de dysfonctionnements.

Évidemment, on a constaté aussi des dysfonctionnements en matière de signalements internationaux des FTF qui étaient gérés avant par la DJSOC Terro et qui maintenant relèvent de SICAD CIA. C'est vous qui gérez maintenant ces signalements internationaux. La question est simple. Est-ce le cas? Si tel est le cas, comment les choses se passent-elles? Peut-on être assuré que dorénavant tout service qui travaille sur un dossier sera systématiquement mis au courant dans le cas d'un *hit* international? Je vous remercie

Thierry Lemaire: Peut-être, pour les effectifs, pour le Hainaut, le cadre prévoit 62 personnes. J'en ai 37 actuellement et, sur les 37 - 37 c'est la capacité brute - il faut encore retirer bien entendu, tout ce qui est congés mais, malheureusement également, toutes les personnes malades et parfois malades de longue durée, cancers et autres. Donc, la capacité disponible est inférieure chez nous au pourcentage général qui a été donné.

Vous parliez du SICAD. Je vous donne ici les chiffres pour le CIA. Le SICAD, c'est le CIA et le CIC, donc tout ce qui est le traitement des appels 101. Sur 79 personnes, j'en ai 56. La problématique est donc un peu la même.

Concernant les signalements internationaux, ceux-ci ne sont pas faits actuellement par le CIA. Chez nous, c'est par CGI.

Cédric Smeets: Tout à fait! Pour Bruxelles, il faut différencier le cadre normal du CIA du cadre qui nous a été alloué dans le cadre du plan Canal. J'imagine que nous y reviendrons.

Dans le cadre du fonctionnement normal du CIA, nous sommes à plein, grâce à l'appui que nous avons reçu des zones. Les zones mettent à disposition du personnel. Mon cadre est rempli. Par contre, en ce qui concerne le Plan Canal, là, je suis à 0 sur les 27, puisque les recrutements sont en cours. Malheureusement, je pense que je ne monterai pas au-dessus de 10 sur 27, puisque cet effet du manque de personnel à la police va évidemment se répercuter sur ce nouveau cadre. Voilà!

Pour ce qui est des signalements internationaux, je vous confirme que nous ne sommes pas en charge des signalements internationaux. C'est une compétence de CGI, avec cette remarque que, pour que signalement international il y ait, il faut d'abord un signalement national qui, lui, est de notre compétence. Je prétends, et j'imagine qu'on me dira que c'est la situation actuelle, que nous sommes exactement dans les délais des signalements nationaux, puisque nous parlons parfois en termes de minutes si nous sommes dans les journées de travail et au mieux, le lendemain matin du premier jour ouvrable.

Ce n'est pas pour les signalements urgents puisque les signalements urgents, eux, sont faits par le SICAD au niveau du CIC et cela, c'est instantané. Mais effectivement, CGI, une fois que nous avons fait un signalement national qui nécessite un signalement international, nous envoyons un message électronique vers CGI qui, à ce moment-là, en fonction du type de signalement que nous avons demandé, va faire le nécessaire. Et là, nous n'avons plus la main.

Carolien Vander Linden: Voor Oost-Vlaanderen hebben wij een voorziene personeelscapaciteit van 63 personeelsleden. Die wordt nu door 43 mensen ingevuld. Ik maak daarbij dezelfde bemerking als mijn collega. Er zijn namelijk ook langdurig zieken bij. Op mijn lijst staan dus 43 mensen, maar er zijn zeker geen 43 FTE's.

Voor de seiningen volgen wij de nota die DJSOC heeft opgesteld. Wij volgen de signaleringen van de FTF'ers. Wij staan ook in voor de nationale signaleringen van de FGP. De nationale signaleringen van de

E041

07-12-2016

Cédric SMEETS
Carolien VANDER LINDEN
Thierry LEMAIRE

lokale politie worden door de lokale politie zelf gedaan.

Le président: Satisfait?

Carina Van Cauter (Open Vld): Een onderwerp dat hier al een aantal keer aan bod is gekomen, is het opvolgen van voorwaarden van in vrijheid gestelde veroordeelden of gevonnisse personen. Er zijn algemene en bijzondere voorwaarden, zoals het niet plegen van misdrijven als algemene voorwaarde, en eventuele contact- of plaatsverboden. Dat is een opdracht van niet alleen de justitieassistenten, maar ook van de politie. Ik neem aan dat informatie uit RIR's belangrijk kan zijn voor het opvolgen van de voorwaarden en de terugkoppeling naar de parketten, die uiteindelijk instaan voor het gevolg dat moet worden verleend.

Spelen jullie daar een rol in, bijvoorbeeld wanneer uit RIR's blijkt dat bepaalde geboden of verboden in de voorwaarden zouden worden overtreden? Hoe gaan jullie daarmee om? Wie wordt dan van die informatie verwittigd? Hoe loopt de stroom?

Cédric Smeets: Pour la matière spécifique de ce qu'on appelle les conditions alternatives à la détention – c'est-à-dire des gens qui sont soit mis en libération conditionnelle, soit qui sont dans une condition alternative à une détention préventive, soit ont des aménagements de peine et donc sont laissés en liberté sous conditions –, les dispositions légales donnent la compétence de suivi de ce type de personnes à la police locale.

Effectivement, les inscriptions en BNG des conditions sont effectuées par la police fédérale – en l'espèce, la direction générale de la police judiciaire (DJO), un service central. Il n'est pas impossible qu'il y ait du retard dans ces inscriptions. Mais quand vous lisez la loi et les circulaires qui concernent la détention préventive, à chaque fois qu'un signal électronique part du ministère de la Justice vers DJO – je dis le ministère de la Justice; c'est parfois le tribunal; je ne parle pas nécessairement du SPF Justice – en disant "attention, voici une apostille avec un jugement, ici vous avez des conditions liées à une personne en BNG", en même temps, le même signal part vers le chef de corps de la police locale du domicile où la personne sous conditions va résider ou est inscrite, voire, si éventuellement dans ses conditions, elle a une interdiction de se trouver au lieu où elle habite, vers le territoire où elle devra être inscrite. Par exemple, elle a un certain délai pour s'inscrire quelque part, parce qu'il y a des personnes qui sont libérées et qui n'ont plus d'adresse. À ce moment-là, on attend de voir où elle s'inscrit et le message est envoyé vers cette police locale.

Donc, en théorie, c'est vrai qu'il y a probablement un retard dans l'inscription de ces conditions dans la BNG; dans la pratique, la zone de police locale en charge est au courant. Il est également à noter que, dans le cadre spécifique des FTF, nous avons demandé de pouvoir – avec une négociation avec le ministère de la Justice – traiter directement, inscrire directement sur base de la détection... Si vous faites le lien entre deux fichiers, le fichier de qui est un FTF et le fichier de qui est sous conditions, l'unité de police, le niveau de la police qui a cette information, c'est la police locale. Donc, nous avons négocié avec les polices locales. La procédure est en court d'acceptation. Quand une zone détecte une personne qui correspond aux deux critères, elle nous informe et nous ouvrons une fiche dans la *database* dynamique *Foreign terrorist fighters* dans laquelle nous inscrirons les données, non pas sur base du signalement de DJO, qui lui prendra peut-être un mois ou deux de retard, mais sur base des informations transmises par la zone. Ces données sont immédiatement disponibles pour l'ensemble des personnes qui travaillent dans la problématique du radicalisme dans tout le pays.

Carina Van Cauter (Open Vld): Hoe kan het zijn dat de lokale politie eerder op de hoogte is van de voorwaarden gekoppeld aan een voorwaardelijke invrijheidstelling dan DGO? Dat begrijp ik niet.

Cédric Smeets: L'apostille qui part de la Justice, que ce soit le TAP ou le juge d'instruction ou éventuellement la maison de justice, vers DJO, est au même moment... Si vous lisez dans la loi, pour chaque type de libération conditionnelle, chaque type de condition, il y a chaque fois un signal vers la direction générale de la police judiciaire et un signal simultané vers le chef de corps de la police locale.

De nouveau, je parle pour Bruxelles, où effectivement, quand vous dites "police locale", vous parlez de corps de police très grands qui ont les moyens de prendre cette information instantanément et d'en faire quelque chose. Je reste persuadé que dans des zones plus petites, dans des zones dans d'autres arrondissements, il n'est pas impossible qu'il y ait un délai entre cette transmission et son inscription quelque part.

E041

07-12-2016

Cédric SMEETS
Carolien VANDER LINDEN
Thierry LEMAIRE

Carina Van Cauter (Open Vld): Dan is er de opvolging van de voorwaarden. Eens ingegeven in de databank, moet de lokale politie die voorwaarden opvolgen. Maar wat indien er bij u RIR's toekomen met bepaalde informatie, uit andere zones over het al dan niet schenden van een voorwaarde?

Carolien Vander Linden: Het antwoord hierop is dat de stroom gevolgd wordt zoals die is voor alle informatierapporten. Alle informatie die daarin komt, wordt doorgestuurd naar de politiezone. In Oost-Vlaanderen proberen wij dat dan ook te begeleiden en zeggen wij "Let op, dit is iemand onder voorwaarden en hier is informatie dat hij zijn voorwaarden zou geschonden hebben." Wij proberen dat dus ook wel te verrijken en te plaatsen. Dat gaat rechtstreeks naar de lokale politie, volgens de gewone informatiestroom, zoals die er is en die werkt. Dat komt zo ter plaatse.

Carina Van Cauter (Open Vld): Naar de lokale politiezone en van de lokale politiezone naar het parket.

Carolien Vander Linden: Het is aan de lokale politie om het parket te melden dat er voorwaarden zijn geschonden.

Het AIK is een centrum. Als er informatie toekomt, komt deze steeds toe bij het AIK en het AIK zorgt voor de verspreiding naar de juiste politiedienst, zodat eraan een gevolg kan gegeven worden. In dit geval is dat de lokale politie waar de persoon zich bevindt, waar de verblijfplaats is van de persoon.

Thierry Lemaire: Pour le Hainaut, c'est un petit peu différent. C'est un petit peu différent parce que si effectivement la responsabilité dans une circulaire était mise sur la police locale, au sein du Hainaut et sur l'arrondissement Mons-Tournai, l'initiative a été prise par un chef de corps de développer une plate-forme informatique. Cette plate-forme a été étendue à toutes les zones de police de l'arrondissement Mons-Tournai sur décision de M. le procureur du Roi. Elle comprend différents items. L'un de ceux-ci est effectivement la problématique des délibérés.

S'il est vrai que l'information montera un jour en BNG, on peut supposer, malheureusement, que la plupart du temps, elle sera en BNG à un moment donné où les conditions seront dépassées depuis longtemps. D'autant qu'il ne faut pas oublier qu'on peut avoir également des congés pénitentiaires qui sont accordés le vendredi soir avec une réintégration à la prison le lundi. Ces cas ne montent jamais en BNG. Dans la solution qui a été mise en place pour Mons-Tournai, elle ne l'est pas encore pour l'ancien arrondissement judiciaire de Charleroi, donc le parquet de Charleroi.

Ces informations arrivent au CIA et sont encodées dans cette banque de données. C'est une plate-forme informatique mais c'est une banque de données. Lors des contrôles, il y a évidemment possibilité, mais chez nous, on dit, par exemple pour le CIC, il y a obligation de vérifier dans cette banque de données si la personne que l'on contrôle se retrouve également dans cette banque de données. Et dans la banque de données se retrouvent, pour faire simple, par hypertexte ou autre, les conditions qui sont reprises.

Nous avons des contacts avec l'administration pénitentiaire par exemple, parce que ce qui est possible pour la prison de Jamioux, de Tournai, de Leuze ou de Mons, ne l'est pas pour la prison de Nivelles qui n'est pas sur le ressort de la province du Hainaut. Or, des personnes qui seraient libérées dans la région de Nivelles pourraient très bien venir en lieu de résidence sur la province du Hainaut. Donc, le système n'est pas étanche.

La volonté serait de pouvoir étendre à l'ensemble des institutions une solution. Il est clair que la solution que nous avons est une solution qui est de *bottom-up*. C'est une solution qui a été mise au point pour essayer de résoudre un problème que le système général ne permettait pas de couvrir.

Je sais que pour Oost-Vlaanderen il y a aussi une banque de données, une solution informatique. Des différences existent mais l'objectif est identique.

Ce sont des développements locaux, qui essayent de répondre à des cas pratiques du quotidien. On ne peut pas, on ne peut plus se permettre de contrôler une personne et de la laisser simplement partir alors qu'ailleurs, l'information était disponible. On essaye, mais c'est encore du bricolage. Néanmoins, cela fonctionne.

Carolien Vander Linden: Mag ik daar één ding aan toevoegen? Het is inderdaad bricolage. Wij proberen

E041

07-12-2016

Cédric SMEETS
Carolien VANDER LINDEN
Thierry LEMAIRE

eigenlijk een pleister te plakken om ervoor te zorgen dat die informatie beschikbaar is. Dat is met vele dingen zo in de AIK. Het is hier al vermeld. Wij proberen eigenlijk zoveel mogelijk alles in de ANG te zetten. Dit is eigenlijk een pleister die wij plakken om te zorgen dat de doorlooptijd verkort wordt doordat wij zo de voorwaarden op een andere manier kunnen zien.

Het ideale is natuurlijk dat de vatting onmiddellijk in de ANG kan, en dan hoeven wij niet te doen op dit manier.

Thierry Lemaire: On a déjà eu des match. Cela a déjà fonctionné.

Carina Van Cauter (Open Vld): Het lijkt mij belangrijk dat wanneer iemand verhuist, of een andere verblijfplaats aanneemt, de lokale politie daar onmiddellijk kan zien welke de voorwaarden zijn die men moet opvolgen. Ook naar aanleiding van een controle. Als er een tijdsverloop is tussen...

Thierry Lemaire: Et ce n'est pas nécessairement la zone de police du lieu de résidence. Les personnes ne restent pas nécessairement confinées à leur commune; elles voyagent. Donc on est obligés d'avoir cette information ailleurs.

Carina Van Cauter (Open Vld): C'est logique.

Kristien Van Vaerenbergh (N-VA): Ik heb twee korte algemene vragen. Het is mogelijk dat ze al beantwoord zijn, want ik ben even weggeweest.

Ten eerste, het AIK en het CIC zijn nu gevestigd onder één dak, de SICAD. Kunt u ons duiden wat de meerwaarde is van ze onder één dak te plaatsen?

Ten tweede, zijn er audits ter beschikking inzake de SICAD, het AIK, het CIC? Kunnen wij die dan krijgen?

Thierry Lemaire: Le CIA existait, le CIC existait. On a créé le SICAD effectivement, pas pour un souci simplement de réorganisation mais pour y apporter une plus-value. La plus-value que nous essayons en tout cas de mettre en place devrait apparaître dans ce qu'on appelle le *real time intelligence center*. Essayer, en tout cas c'est la volonté, par une gestion de l'information en temps réel pour qui en a besoin, au moment où il en a besoin, les informations qui sont disponibles, à la limite peu importe sur quel support, soient mises à la disposition du policier, même de terrain, au moment où il en a besoin. Je prends toujours le même exemple: il y a une demande d'intervention peut-être pour un différend familial, ça arrive tous les jours. L'appel arrive par le 101. Un plaignant qui téléphone: "Voilà, il se passe ceci chez moi, j'ai peur, je voudrais bien des secours", enfin bon voilà. Une mission est attribuée à une équipe de la police locale. Il ne serait pas normal au jour d'aujourd'hui qu'on envoie cette personne à une adresse où il y a quelqu'un qui est réputé dangereux mais dont l'information sur la dangerosité ne se retrouve pas dans la BNG. C'est une plus-value, si pas la plus grande plus-value, que le SICAD devrait pouvoir offrir dans le cadre de l'optimisation. Et notamment par le *real time intelligence center*. Voilà, pour faire simple.

Cédric Smeets: Le SICAD existe, c'est un fait. On a regroupé au sein d'une même coupole deux métiers qui sont la gestion de l'information, le CIA, et la gestion de l'événement, le CIC, avec la petite remarque avec laquelle j'ai commencé tout à l'heure. Il faut faire attention à bien séparer la collecte, la gestion, le traitement de l'information, la structuration et son utilisation. Comme mon collègue vient de le dire, il y a une vraie plus-value dans le futur *real time intelligence center*, qui sera le lien entre les deux. Il faut simplement garder à l'esprit que ce sont deux métiers différents. Une petite remarque cependant, et c'est là que parfois il y a des sensibilités différentes au sein de la police: il faut bien comprendre qu'une grande partie de l'information dont nous disposons en matière de radicalisme ne concerne pas des infractions. Il n'est pas interdit aujourd'hui d'être radical.

Il faut prendre toutes les mesures possibles afin d'éviter une sur-réaction, une sur-intervention des services de police. Je m'explique. Si le policier qui est envoyé pour intervenir sur un tapage nocturne à l'adresse 44 rue des Tomates apprend qu'y vit quelqu'un qui est connu comme étant radical, il faut aussi éviter de courir le risque que ce policier fasse une intervention qui ne soit pas adéquate avec les circonstances. Il est envoyé pour un tapage nocturne. Je ne suis pas sûr que le casque balistique et le bouclier sont une manière idéale d'intervenir. Donc, si on donne l'information à la disposition des intervenants, il faudra aussi faire preuve de discernement afin d'éviter toute action qui aura probablement comme conséquence une sur-

E041

07-12-2016

Cédric SMEETS
Carolien VANDER LINDEN
Thierry LEMAIRE

radicalisation. Il ne faut pas que la police devienne le problème, évidemment.

Kristien Van Vaerenbergh (N-VA): Mijn tweede vraag was of er audits zijn geweest. Ik vraag dit gewoon om wat meer inzicht te krijgen in de werking.

Carolien Vander Linden: Bij mijn weten zijn er geen geweest voor Oost-Vlaanderen, maar ik zal zeker navragen of er al audits bestaan inzake het CIC. Daar kan ik nu eigenlijk niet op antwoorden.

Richard Miller (MR): Vous avez bien spécifié que votre travail portait sur la structuration. C'est un élément extrêmement important. À travers toutes les auditions que nous avons faites, nous nous rendons bien compte que la structuration de l'information est vraiment capitale. C'est un travail essentiel.

Le terme que vous avez utilisé, "bricolage", n'est évidemment pas du tout péjoratif. On se rend bien compte de la difficulté énorme que tout ceci représente, et il faut saluer les initiatives qui sont prises pour essayer d'y remédier. L'importance des défis à relever ... Un, tout d'abord, le nombre de RIR. Le nombre d'informations. Vous aviez évoqué déjà un aspect quantitatif, mais *grosso modo*, par semaine, cela représente combien? Et combien au niveau des éléments terroristes, radicalisation etc.? C'est une première petite question.

Une deuxième question m'intéresse aussi: y a-t-il un feedback, un retour à un moment donné vers vous? Vous structurez des éléments d'information, c'est parti et c'est peut-être utilisé. À un moment donné, y a-t-il un retour vers vous, voilà, ceci a donné ça, et peut-être le moyen d'affiner etc.? Donc, y a-t-il un feedback?

Troisième toute petite question: les zones locales sont-elles proactives? Ce matin, je pense avoir entendu que certaines zones considéraient qu'elles n'étaient pas directement concernées par ces phénomènes-là. Y a-t-il une proactivité des zones locales en matière de terrorisme et de radicalisation? Merci.

Thierry Lemaire: Pour le Hainaut, nous avons deux commissions techniques par semaine (Mons-Tournai-Charleroi). Entre 100 et 120 RIR sont traités et présentés aux magistrats, chaque semaine. Pour ce qui concerne le pourcentage relatif au radicalisme ou le terrorisme, afin d'éviter de dire une bêtise, vous me permettrez de répondre par écrit. Si vous le souhaitez, nous vous ferons parvenir les statistiques.

Nous avons le feedback car, dans la structure qui a été mise en place, nous assurons pratiquement nous-même le suivi et le secrétariat. S'il ne s'agit pas de judiciaire, nous sommes à l'origine des demandes. Ce faisant, nous recevons les réponses et nous faisons circuler l'information. Si c'est du judiciaire, le feedback est donné au parquet où nous sommes également présents. Nous avons donc automatiquement le feedback.

Willy Demeyer (PS): Vous l'introduisez? Vous retravaillez vos ...

Thierry Lemaire: Systématiquement. Il s'agit, en fait, d'un processus continu. Prenons le cas où nous travaillons sur une personne. Nous recevons des informations. Nous demandons un travail. Nous recevons des réponses. Suite à ces dernières, de nouvelles questions seront peut-être posées. Il s'agit donc d'un travail continu. En matière de radicalisme, c'est nous qui alimentons la banque de données et les fiches particulières sur les entités. Nous produisons un recueil qui comprend entre 160 et 180 pages pour Mons, Tournai et Charleroi en vue des réunions, des TFL Ops dans le cadre desquelles ne sont normalement évoquées que les difficultés éventuellement rencontrées pour obtenir, par exemple, des informations. Le but n'est pas de re-parcourir toutes les fiches, même si cela arrive parfois. En effet, avec notre manière de travailler, ce n'est pas lors de ces réunions qu'a lieu l'échange d'informations. Ce dernier se fait au jour le jour, dès que l'information est disponible. Mais lors des réunions, des TFL Op ; comme on les appelle, on peut évoquer d'éventuelles difficultés, le fait que d'autres zones de police ou la police judiciaire fédérale pourraient être concernées. On parlera de problématiques particulières plutôt que de lire les 180 pages qui auraient été rédigées.

Pour la troisième partie de votre question concernant la proactivité ou non des zones de police, je vais vous dire que cela dépend. Peu importe la structure que l'on peut mettre en place, la structure fonctionne grâce aux personnes. Il y a peut-être des personnes qui sont plus enclines à vouloir ou à pouvoir travailler dans le domaine. En tout cas, pour le Hainaut, je ne pourrais pas indiquer, même à huis clos, le nom d'une zone de police qui ne participerait pas. On a peut-être de la chance mais on n'a pas ce problème-là, à ma connaissance.

E041

07-12-2016

Cédric SMEETS
Carolien VANDER LINDEN
Thierry LEMAIRE

Stefaan Van Hecke (Ecolo-Groen): Mijnheer de voorzitter, ik heb een andere vraag.

Heren, u hebt bij het AIK ook een rol bij het inbrengen van de seponering van een dossier in de ANG. Dat hebben wij althans gehoord, tenzij ik mij heb vergist.

Speelt u een rol bij het inbrengen? Als het dossier wordt geseponneerd, wordt dat dan aan u gemeld? Brengt u de seponering in de ANG in?

Ik meende dat vanmorgen te hebben gehoord. Nee?

Carolien Vander Linden: Nee.

Cédric Smeets : Dat zegt mij niets.

En tant que CIA, non! D'ailleurs, nous ne sommes pas nécessairement avisés - soyons clairs, en tout cas pour un arrondissement comme celui de Bruxelles, vu le nombre de dossiers qui rentrent et qui sortent tous les jours - nous ne sommes pas nécessairement avisés du classement sans suite. Ici, je parle en tant que CIA. Dans le cadre de la *task force* locale, spécifiquement dédiée aux *foreign terrorist fighters* (qui sont, au fond, les gens qui nous intéressent le plus ici) et également aux salafistes, il a été convenu que, lorsqu'un dossier est terminé au niveau de l'enquête ou est classé sans suite par le parquet, ce dernier avise par mail la zone en charge du FTF ou la police fédérale si une enquête est en cours. Nous avons décidé que le mail était la solution. Le sujet est forcément toujours abordé lors de la réunion suivante de la TFL.

Pour ce qui concerne les fins d'enquête, c'est-à-dire le passage d'une enquête fédéralisée ou menée par la police judiciaire fédérale à une fin d'enquête - ce qui ne veut pas dire que c'est classé sans suite; on part peut-être vers un règlement de procédure et un procès, voire d'autres choses - à ce moment-là, non seulement nous organisons une espèce de remise en temps réel du dossier et surtout du signalement, mais également, en TFL, nous signalons - enfin, la police judiciaire fédérale - que tel dossier est clôturé. Nous recevons la *check-list* de clôture et nous faisons le nécessaire pour que les éléments qui ont été collectés durant l'enquête et qui n'auraient pas encore été rentrés en BNG le soient à ce moment-là, y compris parfois en sortant des éléments. Il n'est pas impossible que, dans une enquête, vous ayez mis vingt-cinq personnes dont seulement trois ou quatre se révèlent utiles - les vingt-deux autres sont alors sortis de la BNG, puisqu'on ventile l'information qui n'est plus pertinente. Donc, nous n'avons aucun rôle en matière de classement sans suite.

Stefaan Van Hecke (Ecolo-Groen): Nu begrijp ik het beter. Is dat een regeling op het niveau van Brussel of worden ook in de andere arrondissementen dergelijke afspraken gemaakt?

Thierry Lemaire: Pour le Hainaut, je n'ai pas connaissance d'une procédure décrite telle qu'elle l'est pour Bruxelles. Mais du fait de la présence des magistrats dans les différentes TFL ... On en a trois (Mons, Tournai, Charleroi mais également une thématique particulière pour l'aéroport de Charleroi avec présence du parquet, voire du parquet général. Les informations concernant les suites qui ont été données à un dossier judiciaire sont communiquées à ce moment-là. Mais, pour moi, elles sont communiquées en temps réel lors de la réunion. Il n'y a pas spécifiquement un courrier sous une forme ou une autre qui serait communiqué.

Carolien Vander Linden: Voor Oost-Vlaanderen is dat ook zo. Op de LTF is bij ons de referentiemagistraat aanwezig. Daar wordt openlijk gecommuniceerd. In de fiches die in de dynamische databank staan - voor de FTF'ers is dat heel specifiek -, wordt alles mooi geformuleerd. In die zin zijn wij dus wel geïnformeerd, ja.

Cédric Smeets: Il faut également comprendre qu'un dossier classé sans suite au niveau du parquet, on est en termes de poursuites, n'est pas un critère d'inscription ou non dans la BNG. Donc, les critères d'inscription, d'existence d'un fait dans la BNG sont tout à fait différents. Un dossier peut être complètement classé sans suite - et je ne parle pas de roulage ici mais bien de faits de droit commun - quand un dossier est classé sans suite, les conditions de son existence dans la BNG peuvent survivre. Simplement parce que les classements sans suite sont liés à d'autres considérations parfois l'inopportunité des poursuites, parfois l'infraction est rejointe à une autre. Nous faisons exister dans la BNG des faits qui sont classés sans suite.

E041

07-12-2016

Cédric SMEETS
Carolien VANDER LINDEN
Thierry LEMAIRE

Bien évidemment!

De **voorzitter**: Ik heb nog een vraag ter informatie. Bij de grensovergang van Salah Abdeslam in Cambrai is er een controle geweest door de Franse gendarmerie. Kunt u mij uitleggen hoe dat in zijn werk gaat met die nummerplaat? Hoe komt dat terecht in ons systeem van slimme camera's, ANPR?

Puisque vous êtes de la zone voisine, en fait, tout près de Cambrai, est-ce que vous pourriez expliquer un peu comment cela se passe, si un contrôle se passe ainsi?

Thierry Lemaire: Actuellement nous n'avons pas encore d'ANPR. Pour le Hainaut, on n'a pas encore d'ANPR. Je crois que c'est en cours de placement au poste frontière d'Hensies, de la France vers la Belgique. Donc, actuellement, toutes les informations que nous recevons pour les ANPR proviennent, pour ainsi dire, des zones de police néerlandophones à 99 %.

C'est en cours d'installation, je ne vais pas dire un petit peu partout, mais enfin, le projet a pris du retard et certainement en Wallonie par rapport à la Flandre. Donc, actuellement, encore même aurions-nous du personnel pour traiter, nous n'avons pas l'outil. Actuellement, nous n'avons pas l'outil ANPR. S'il passe par la Flandre, à ce moment-là, nous recevrons l'information via les zones néerlandophones qui, elles, ont l'information, via notre CIC.

Le **président**: Donc c'est une responsabilité des zones, et vous dites qu'il n'y en a pas en Wallonie par le moment?

Thierry Lemaire: Des zones de police ou...

Le **président**: Il n'y a pas de programmes qui sont élaborés en concertation avec...?

Thierry Lemaire: L'achat et le placement des caméras peut être évidemment une responsabilité d'une zone de police, mais ça peut être aussi celle d'une institution publique. Enfin, cela pourrait être une commune, cela pourrait être l'État. Pour les autoroutes, je veux dire, ce n'est pas la zone de police qui va investir, à mon sens, au niveau de la frontière. D'ailleurs, je crois que ce n'est pas le cas. Le dossier est en cours. J'ai entendu dire que l'aménagement était en cours. Il y a peut-être eu des retards ici et là pour des problématiques de permis, permis de bâtir je crois, etc. Maintenant, il y a des zones de police qui ont des ANPR, mais des ANPR qui existaient dans les zones de police, et plus du côté de la frontière néerlandophone comme Comines ou Mouscron, sont des ANPR mobiles, donc qui sont placés sur véhicules.

Maintenant, il faut savoir qu'avec les ANPR, une heure de travail avec une caméra donne ou est susceptible de donner du travail pour des jours, tellement le nombre de *hits* peut être grand à partir du moment où les listes, ou les *black lists*,... sont larges ou pas.

Si on prend tout, aussi bien les personnes qui sont en défaut d'assurance, de contrôle technique, qui n'ont pas payé leur pension alimentaire, qui etc., etc., ce sont des milliers de *hits* par jour au sein d'une province, auxquels nous ne pouvons pas, évidemment, accorder une réponse. La question qui devra se poser à un moment donné, c'est de pouvoir, là aussi, filtrer tous les *hits* pour pouvoir apporter une réponse ciblée, là où on en a réellement besoin. Et voilà! Il y a différentes façons de travailler, que ce soit a posteriori, cela peut être... Si on recevait, par exemple, de collègues français – imaginons, dans le cas que vous disiez - une information comme quoi le véhicule de telle marque, portant la marque d'immatriculation untel, serait impliqué en France dans un événement et se dirige vers la Belgique, à ce moment-là, il serait possible de prendre la marque d'immatriculation comme la clé pour voir dès qu'un *hit* sort sur cette plaque-là. Et là, on aurait une réponse qu'on pourrait attribuer directement à une problématique spécifique. Actuellement, si c'est l'entière, c'est noyé *tot en met*.

De **voorzitter**: U verwijst naar de moeilijkheden, maar het systeem bevat natuurlijk ook ongelijke mogelijkheden. Il y a des possibilités qui...

Thierry Lemaire: Cela offre des possibilités. Et je crois que c'est – enfin, c'est mon avis personnel – c'est vers cette solution-là que l'on va devoir travailler. Et on parlait du *realtime intelligence*. C'est là aussi de pouvoir en temps réel – et c'est à dire 24 h/24 et pas uniquement du lundi au vendredi de 08 h à 17 h. C'est

E041

07-12-2016

Cédric SMEETS
Carolien VANDER LINDEN
Thierry LEMAIRE

24 h/24 avoir quelqu'un qui peut recevoir une information, la traiter – parce que, comme a dit mon collègue, on ne peut pas faire tout et n'importe quoi non plus.

Donc il faudra avoir une réflexion pertinente sur le suivi qui est à donner à une information précise et de déterminer quel est l'outil à utiliser et la manière de procéder. C'est un métier qui va devoir être créé, que nous n'avons pas encore actuellement, à mon sens.

Le président: Vous voudriez ajouter quelque chose?

Cédric Smeets: Oui. Je tiens... Je vais vous donner deux réponses différentes, une en tant que, quelque part, gestionnaire de l'information, c'est évidemment, pour nous, très sexy de disposer de plein d'informations qui nous arrivent de caméras ANPR qui vont être placées. Et on parle de plusieurs centaines rien que sur l'arrondissement par les Régions, les communes, les zones et le fédéral. Donc, on va recevoir plein d'informations qu'on va pouvoir mettre dans des banques de données et pouvoir, quelque part, suivre des gens.

Mais il faut, et ça c'est le deuxième avis, en tant que policier – je reste quand même un policier – n'allons pas croire... Quand on parle de bouclier ANPR, le mot important c'est "ANPR", pas "bouclier". On ne va rien protéger avec de l'ANPR, à partir du moment où on ne sera pas en mesure d'intervenir. Une fois que la caméra va détecter sur une liste rouge que telle voiture est probablement conduite par quelqu'un qu'on doit arrêter, le temps de réaction sera tel, même en imaginant que nous disposions de 60 fois le nombre de policiers dont nous disposons aujourd'hui, sera tel qu'il est probable qu'on n'interviendra jamais suffisamment à temps que pour être à l'endroit de la caméra et arrêter la personne qui est recherchée. Donc, il ne faut pas tout baser sur l'ANPR. Il faut garder en tête que l'ANPR est un outil, mais ne sera pas le bouclier que l'on prétend qu'il sera.

Le président: Ce n'était pas le but de ma question. Mais merci pour l'information, en tout cas. Il n'y a pas d'autre question? Zijn er geen andere vragen? Mag ik dan deze drie getuigen bedanken? Je peux vous remercier pour votre témoignage. U mag beschikken. Bon après-midi, goede namiddag.

Lecture faite, persiste et signe,

Na lezing, volhardt en tekent,

.....
Thierry LEMAIRE

.....
Carolien VANDER LINDEN

.....
Cédric SMEETS

E041

07-12-2016

Philippe de Koster

Audition de M. Philippe de Koster, président de la Cellule de Traitement des Informations Financières (CTIF).
Hoorzitting met de heer Philippe de Koster, voorzitter van de Cel voor Financiële Informatieverwerking (CFI).

Le **président**: Je vous souhaite la bienvenue, monsieur de Koster.

U bent de voorzitter van de Cel voor Financiële Informatieverwerking (CFI). Ik heet u welkom in onze onderzoekscommissie.

Je vais tout d'abord vous demander de faire la prestation de serment.

Je vous rappelle qu'en vertu de l'article 4, §1, de la loi de 3 mai 1880 sur les enquêtes parlementaires, telle que modifiée par la loi du 30 juin 1996, la commission d'enquête peut prendre toutes les mesures d'instruction prévues par le Code d'instruction criminelle. Elle peut notamment entendre les témoins sous serment.

Avant de vous inviter à prêter serment, je tiens à attirer votre attention sur le dernier alinéa de l'article 8 de la loi précitée, suivant lequel tout témoin qui, en faisant une déclaration conforme à la vérité, pourrait s'exposer à des poursuites pénales, peut refuser de témoigner (cf. également l'article 14, 3, g, du Pacte international relatif aux droits civils et politiques du 19 décembre 1966, ratifié par la loi du 15 mai 1981).

Cela signifie qu'un témoin a le droit de se taire lorsqu'il pense que sa déclaration publique pourrait être ultérieurement utilisée contre lui dans une procédure pénale.

Je vous rappelle en outre que, suivant l'article 9 de cette même loi, tout coupable de faux témoignage sera puni d'un emprisonnement de deux mois à trois ans et privé de l'exercice du droit de vote et d'éligibilité pendant cinq ans au moins et dix ans au plus.

Enfin, je vous rappelle que, suivant l'article 3, de la loi précitée, le secret de vos déclarations n'est pas garanti, sauf s'il s'agit de déclarations faites lors d'une réunion à huis clos et pour laquelle la commission s'est engagée explicitement à respecter le secret. De plus, chaque document que vous remettiez à la commission est susceptible d'être révélé.

Après ces précisions, je vous invite à prêter serment en levant la main et en prononçant la formule suivante: "Je jure de dire toute la vérité et rien que la vérité".

M. Philippe de Koster prête serment.

Dont acte.

Monsieur de Koster, vous avez vous-même sollicité votre passage devant cette commission d'enquête. Cela signifie que vous avez des informations qui pourraient être très utiles à cette commission, concernant les acteurs des attentats de Paris et de Bruxelles. Vous avez préparé un document que vous avez sous les yeux et que je vais faire distribuer aux membres de la commission. Je propose que pendant quelques minutes, vous vous positionniez quelque peu. Que fait la cellule dont vous êtes le président? Faites-nous une petite présentation. Après, les membres de la commission vous poseront des questions. Je vous cède la parole.

Philippe de Koster: Mijnheer de voorzitter, dames en heren, ik ben Philippe de Koster, voorzitter van de Cel voor Financiële Informatieverwerking. Dat is een onafhankelijke administratieve overheid die, en dat is belangrijk, informatie ontvangt, verwerkt en behandelt ter bestrijding van het witwassen van geld, de financiering van terrorisme en de financiering en proliferatie van massavernietigingswapens.

Wij zorgen ook voor een doeltreffende samenwerking en overleg tussen de betrokken overheden en diensten. Wij hebben een bijzonder beroepsgeheim en hebben sinds 1993 een gerechtelijke finaliteit.

Telle est la mission de la cellule. J'attire l'attention toute particulière des membres de cette commission sur le fait que nous ne pouvons exercer nos compétences qu'à partir du moment où nous avons reçu quelque chose soit des intermédiaires financiers ou des institutions financières, soit des différents services de l'État, que ce soit du parquet fédéral voire, lorsqu'on parle de financement du terrorisme ou de terrorisme, de la

E041

07-12-2016

Philippe de Koster

Sûreté de l'État, du SGRS ou de l'OCAM.

Nous n'avons pas de pouvoir d'action autonome et cela n'a jamais été prévu comme tel. Nous devons nécessairement recevoir quelque chose, un document, à propos de transactions qui paraîtraient suspectes au regard des organismes qui en sont informés ou qui doivent l'exécuter.

Wat betreft het bijzonder beroepsgeheim, mijnheer de voorzitter, ik heb u een brief gestuurd waarin ik u meedeel dat ik een aantal dossiers heb overgemaakt aan het federaal parket. De wet voorziet alleen dat wij deze informatie naar het federaal parket sturen. Wij hebben alleen maar een gerechtelijke finaliteit.

Cela veut dire que, suite au contact que nous avons eu avec M. Bruggeman et aux questions qui ont été posées, j'ai tout donné comme indications, mais je ne peux pas vous communiquer des noms ou des éléments de ces dossiers. Ils sont en possession du procureur fédéral qui, lui, peut très bien déterminer de vous donner l'accès.

Encore un point important: c'est la capacité de cette cellule à collaborer avec les autorités étrangères. À travers le monde, il existe, en fait, dans tous les pays reconnus ou membres des Nations unies, une cellule de renseignement. Ces cellules de renseignement se retrouvent dans un groupe que l'on appelle le Groupe Egmont, parce que la première réunion de ce groupe informel de cellules de renseignement financier s'est tenue à Bruxelles, en 1995, au Palais d'Egmont. La Belgique et les États-Unis ont été, dans ce domaine, les précurseurs.

Wij kunnen ook informatie krijgen van onze buitenlandse collega's. Met die informatie kunnen wij ook aan het werk gaan.

Il est important de le signaler.

En ce qui concerne plus spécifiquement la matière qui vous intéresse de manière générale, c'est-à-dire le financement du terrorisme, notre cadre est constitué des résolutions des Nations unies ainsi que des recommandations du Groupe d'action financière (GAFI) ou Financial Action Task Force (FATF).

Ik kan u meedelen dat de cel het hoofd vormde van de Belgische delegatie in de FATF tot juni van dit jaar. Sinds juni zit de trésorie de delegatie van België voor.

C'était quelque chose auquel je tenais particulièrement ainsi que mon prédécesseur parce que les recommandations au sein du GAFI devenaient de plus en plus chargées politiquement et que la cellule que je préside est d'abord un organe opérationnel avant d'être un organe politique.

Nous devons également travailler sur base des directives européennes que l'État belge transpose, la troisième directive, la quatrième directive ainsi que la cinquième d'ailleurs ou le projet de cinquième qui est maintenant sur la table des négociations au sein des instances européennes.

Sta me toe om enkele cijfers te geven over de dossiers die wij behandelen, meestal dossiers in verband met terrorisme. In 2015 hebben wij 75 dossiers gemeld aan het federaal parket, terwijl dat er 36 waren in 2014 en 25 in 2013. Dit jaar, tot eind november, hebben wij 95 dossiers aangemeld.

Monsieur le président, mesdames et messieurs, lorsque l'on parle de financement du terrorisme ou du terrorisme, que devons-nous regarder indépendamment du problème fondamental qui se pose à nous lorsque nous devons traiter ces dossiers? De l'analyse que nous avons pu faire jusqu'à présent de la manière de financer le terrorisme à une échelle de micro-financement, que voit-on? Cela se résume d'un mot: le cash, le cash et le cash. Quand je parle d'argent liquide, oui, c'est l'argent liquide que l'on transfère sur des comptes, que tout un chacun d'entre nous peut avoir dans son portefeuille et qu'il va peut-être chercher, mais c'est également une autre forme de cash qui se transfère de manière électronique ou de manière déguisée, et c'est l'un des plus grands challenges pour les mois à venir, en utilisant les nouvelles techniques. Il peut s'agir de monnaies virtuelles, du recours à ce que l'on appelle les "FinTech".

Certes, et je pense que la commission en connaît autant que moi lorsque l'on évoque certains dossiers particuliers, il y avait une forme principale de financement des différents acteurs qui se sont retrouvés aussi bien dans les attentats de Paris que de Bruxelles: c'était celui de percevoir diverses allocations sociales en Belgique. Il est vrai qu'elles pouvaient être utilisées aux fins délictueuses qu'ils poursuivaient.

E041

07-12-2016

Philippe de Koster

Je sais également comme magistrat du ministère public et comme magistrat qui appartient aux juridictions sociales à un audiorat général, jusqu'à présent, que le droit pénal social nous avait armés pour lutter contre la chose, tout en sachant que cette matière particulière suppose aussi de travailler avec les diverses administrations sociales.

Il y a également, monsieur le président, une caractéristique que nous avons rencontrée, qui a posé problème et qui continue à poser problème. De manière générale, comme citoyens, nous savons tous qu'il faut consommer des biens, obtenir du crédit, et que l'on tente de faciliter par tous les moyens l'usage de ce crédit. Il existe des systèmes que l'on appelle "carte bancaire prépayée", "carte de crédit anonyme prépayée" ou, du moins, "préalimentée", qui ont été utilisés. Dans la mesure où l'identité n'est pas fondamentalement cachée – elle est simplement dissimulée –, lorsque l'on doit se livrer à ce genre d'examen, il y a toujours un certain retard.

Monsieur le président, je pense que vous comme moi, nous avons une carte de crédit. Sur notre carte de crédit figure notre nom; nous pouvons donc directement être identifiés. D'autres produits sont développés, pas seulement en Belgique, qui s'appellent cartes de crédit, où on a placé effectivement un plafond. Il n'y pas de nom. On sait qui en est le supposé détenteur, et on retrouvera les mouvements, mais on peut l'utiliser de manière relativement discrète, sans une identification immédiate.

Voilà *grosso modo* le résumé des typologies que nous avons pu voir au travers des dossiers. Typologies qui sont évidemment importantes dans la mesure où elles nous permettent de réagir, de penser et d'essayer de découvrir d'autres mécanismes. Il existe d'autres méthodes de macro-financement, qui sont reprises par les Nations unies (trafic de pétrole, trafic d'œuvres d'art, etc.). Si des questions devaient m'être posées à cet égard, je suis prêt à y répondre mais je ne vais peut-être pas, maintenant, trop m'appesantir là-dessus.

Ik kom tot misschien wel het belangrijkste punt: de cel bestaat, maar hij bestaat niet alleen. Wij hebben een gerechtelijk doeleinde.

Ce qui veut dire que nous travaillons avec les autorités judiciaires, que ce soit le parquet fédéral ou les magistrats du ministère public.

Wij werken ook samen met het OCAD, de Veiligheid van de Staat en ADIV.

Que ce soit le parquet fédéral, l'Ocam, la Sûreté de l'État ou l'ADIV ou le SGRS, ces services ont la capacité – parce que le législateur l'a prévu – de briser, en quelque sorte, notre secret professionnel. Et ils peuvent nous demander d'agir en fonction des renseignements qu'ils nous communiquent. C'est ce qu'on appelle l'article 33 de notre loi. Je dois vous signaler que cet article 33 est de plus en plus utilisé, que ce soit par le parquet fédéral, par l'Ocam, par la Sûreté de l'État ou le SGRS.

Il y a également une disposition extrêmement importante à mes yeux et qui se situe dans la problématique que doit examiner votre commission. C'est ce que l'on appelle l'article 35 de la loi de la cellule. Cet article est récent. Il a été adopté par le parlement et est entré en vigueur en février 2016. Il est entré en vigueur après les attentats de Paris et c'est une disposition tout à fait particulière. Lorsque la cellule examine les renseignements qu'elle a pu recueillir, elle ne peut communiquer un dossier aux autorités judiciaires qu'à partir du moment où elle a des raisons suffisantes de penser qu'un lien peut être fait entre les transactions financières douteuses, des criminalités, voire le terrorisme. Dans nombre de cas, nous ne parvenons pas à recueillir des informations nous permettant de faire ce lien. Et donc, nos informations, compte tenu de notre secret professionnel, restaient dans notre base de données et étaient inaccessibles.

Mon prédécesseur, M. Delepière, avait été particulièrement attentif à cette question. Nous en avons discuté et, en février 2016, l'article 35 nous permet, lorsque nous décidons que nous ne pouvons pas aller plus loin, de transmettre à l'Ocam, à la Sûreté de l'État et au SGRS, toutes les informations qui sont en notre possession. Pourquoi? Pour qu'ils puissent continuer l'enquête, qu'ils puissent peut-être recueillir d'autres éléments et que l'on développe, ce que j'ai coutume d'appeler non pas une coopération mais des synergies fructueuses.

Synergie is voor mij de nieuwe terminologie, samenwerking ook, inderdaad, maar synergie is misschien het belangrijkste. Dezelfde samenwerking en synergie zijn ook mogelijk op internationaal vlak.

E041

07-12-2016

Philippe de Koster

Vous devez savoir que la cellule que je préside peut entrer en contact avec ses partenaires et que nous pouvons, en quelques heures ou en quelques jours – au maximum cinq –, obtenir tous les renseignements financiers et les transactions qui sont effectuées, ou les informations disponibles dans des pays étrangers.

Inutile de vous dire que si je demande à mon homologue français des informations par rapport à des transactions qui ont lieu en France, le délai de réception des informations prend entre une demi-heure à trois quarts d'heure. Si je le demande aux États-Unis, dans la journée, je l'aurai. Si je le demande aux Luxembourgeois, pratiquement dans la journée, j'ai également les informations.

Les informations que je recueille, ce sont des informations financières, des mouvements sur des comptes bancaires. La police et les autorités judiciaires peuvent le faire. Mais leur temps, ou le temps qu'ils devront consacrer pour obtenir ces informations, est plus long. Plus long par les traités qui ont été conclus, par, peut-être, les termes de la coopération judiciaire ou policière internationale.

C'est un avantage que nous avons et que nous mettons à disposition du parquet fédéral voire, en fait, des services de renseignement.

De twee inlichtingendiensten in België moeten soms een beroep doen op bijzondere inlichtingenmethodes. De CFI heeft sinds 1993 een bijzondere inlichtingenmethode gekregen, namelijk de verzameling van financiële informatie en de analyse ervan. Wij moeten geen gerechtelijk verzoek sturen naar de bank. Een boodschap (mailing) is voldoende. De bank is verplicht om ons alle beschikbare informatie te sturen.

C'est peut-être également un élément important dans l'architecture ou les synergies que nous pouvons développer. Peut-être, monsieur le président, et je répondrai à vos questions ultérieurement, y a-t-il un élément important. J'ai suivi vos travaux. Je sais quelles sont, en tout cas, les questions qui se posent. Et je voudrais peut-être vous situer ou vous indiquer ma conception du temps d'une enquête de financement du terrorisme, d'une enquête, fût-elle financière, policière ou judiciaire, ou le temps, en tout cas, des autorités de renseignement policier et judiciaire.

En tant que président d'un FIU, même si mon âge ne me permet plus, en tout cas, de participer aux jeux olympiques, je pourrais encore concevoir que les gens, chez moi, et ils le font, sont effectivement des sprinters sur 100 ou 200 mètres. Ils vont très vite, ils recueillent très vite des informations, mais on est très vite épuisé. On s'engage après dans un relais, et ce relais, c'est vers les autorités policières ou les autorités judiciaires. On leur passe ce que nous avons recueilli pour aller plus vite.

Et puis, malheureusement, parce que je suis aussi magistrat du ministère public, je sais que le temps de la procédure judiciaire ressemble plus à un marathon qu'à un sprint ou, en tout cas, à un 5 000 mètres. C'est dans ce laps de temps que nous pouvons effectivement jouer.

Je serai également très clair: la cellule n'a jamais eu la capacité, et n'aura jamais la capacité d'arrêter un terroriste ou d'arrêter des mouvements financiers. Mais la cellule a la capacité de fournir, en tout cas très rapidement, des informations qui permettent d'agir.

Une autre chose est également essentielle à mes yeux: la création de ces synergies. Je sais que beaucoup de mes partenaires habituels sont sans doute venus se plaindre devant vous du manque de moyens, du manque de personnel. Je ne le ferai pas, non pas parce que je ne souhaite pas avoir plus de moyens, mais parce que je pense que nous pouvons développer ou utiliser tous les moyens que la loi nous donne déjà pour essayer de combattre ce phénomène.

Ce sont ces synergies, non pas une coopération dans des dossiers, mais simplement la capacité d'apporter au bon moment l'expertise ou l'échange d'informations nécessaire. Dans le *power point* que j'ai préparé, vous verrez, dans les dernières pages, certains *slides* où vous voyez, en fait, des cercles concentriques qui se rapprochent, que ce soit avec le parquet... je ne peux pas le faire avec la police ni avec le juge d'instruction, je ne peux le faire qu'avec le parquet. Je peux le faire avec les services de renseignement, je peux le faire avec la Banque nationale, la FSMA également. Nous avons à chaque fois identifié des centres d'action communs, et c'est peut-être là que doit se placer notre action.

Je plaiderai également pour deux choses, monsieur le président, en termes de rapide conclusion. L'expérience que nous avons pu tirer nous force bien souvent à penser dans les termes de la loi, mais également, pour reprendre l'expression anglaise, d'être capables de penser *think out of the box*. Cela ne

E041

07-12-2016

Philippe de Koster

veut pas dire faire tout et n'importe quoi, mais pouvoir faire évoluer une loi pour qu'elle réponde, en tout cas, le mieux possible, aux objectifs qui sont poursuivis ou que l'on attend que l'on remplisse.

De plus en plus, je suis en train de développer, avec d'autres collègues dans d'autre pays, ce que l'on appelle, excusez-moi, je n'ai pas pu trouver ni en néerlandais ni en français une traduction compatible avec l'expression anglaise, ce que l'on appelle des *cross talks*. Ce qui signifie simplement que des personnes intéressées, qui poursuivent un même objectif avec des moyens différents, mettent à disposition de chacun, les informations, les renseignements qu'ils pourraient avoir et qui pourraient être utiles.

En guise de conclusion, monsieur le président, depuis le 13 novembre 2015, avec notre partenaire français, Tracfin, nous n'attendons plus qu'on nous adresse des demandes de renseignement. On pense directement, à savoir: de quoi est-ce que je dispose et qui pourrait être utile pour le partenaire? C'est évidemment une autre approche, beaucoup plus proactive, dans l'échange d'informations. Nous sommes moins passifs et beaucoup plus actifs dans cet échange.

Dat is mijn "samenvatting", mijnheer de voorzitter, en ik ben bereid om te proberen een antwoord te geven op uw vragen.

De **voorzitter**: Mijnheer de Koster, u hebt duidelijk gemaakt dat bepaalde informatie die u gekregen hebt, vertrouwelijk is. U hebt ook informatie gekregen over de zaken die ons bezighouden. U hebt er de nadruk op gelegd dat u daarover publiekelijk niet veel kunt zeggen, wegens de geheimhouding, waarover u net gesproken hebt, maar dat toont wel het belang aan van het orgaan dat u voorziet.

Ik zou graag hebben dat wij in onze publieke vergadering alleszins toch wat nader zouden kunnen ingaan op de zaken die u nodig zou hebben om de slagkracht van uw organisatie of orgaan te vergroten.

Alvorens het woord te geven aan de commissieleden, merk ik nog op dat de mogelijkheid bestaat om na de publieke vergadering bepaalde zaken te verduidelijken achter gesloten deuren, als u dat wenst. Ik begrijp dat uw positie delicaat is.

Si vous l'estimez ou vous le désirez souhaitable, il y a toujours moyen de faire certaines déclarations à huis clos en ce qui concerne des informations qui sont confidentielles. Mais sur votre exposé et sur votre service, y a-t-il des questions ou des demandes d'ajouts?

Laurette Onkelinx (PS): Bonjour monsieur de Koster, dites-moi, la CTIF est organisée en Belgique d'une manière différente de ce que l'on connaît en France. Le GAFI d'ailleurs, s'est régulièrement interrogé sur la structure de la CTIF en Belgique et de ses modalités d'action. Ce qu'il me paraît intéressant en France, c'est que, si je ne m'abuse, corrigez-moi, là-bas, TRACFIN ou, en tout cas, un de ses départements est considéré comme un service de renseignement à part entière. Et donc, dans ce cadre-là, il intervient en amont, en aval, à des collaborations avec les autres services, il est entièrement dans la communauté du renseignement. Donc, je voulais vous demander si cela n'est pas un avantage pour que vous puissiez être directement au cœur des enquêtes. Je dis notamment cela parce que je remarque que, dans tous les dossiers que l'on examine, vous êtes saisi mais après qu'un drame soit arrivé et pas en amont. Donc, voilà, c'est quelque chose de très important, je trouve, de voir un petit peu l'inconvénient de votre structure par rapport notamment à la structure française.

Deux. Vous avez parlé du temps et effectivement, en la matière, le temps est très, très important. À la suite des attentats terroristes de Paris, je pense, on a changé un petit peu vos modalités d'action. Vous l'avez dit tout à l'heure et nous étions tout à fait partisans de cela. Par contre, on constate que la CTIF n'a toujours pas d'accès direct au registre des comptes bancaires hébergé par la Banque Nationale, même en cas de déclaration de soupçons. Cela ne pourrait-il pas être très intéressant, plutôt que de faire un mailing tous azimuts?

Enfin, dernièrement, on a beaucoup parlé du démantèlement de la cellule "oeuvres d'art". Avez-vous l'impression que les œuvres d'art occupent une part non négligeable en matière de financement du terrorisme? Si oui, ne serait-il pas intéressant que la CTIF puisse prendre en charge, en quelque sorte, ce travail lié de manière à part entière au financement du terrorisme?

Philippe de Koster: Monsieur le président, madame Onkelinx, pour répondre à votre première question, il est exact que TRACFIN fait partie de la communauté du renseignement.

E041

07-12-2016

Philippe de Koster

Monsieur le président, vous m'avez demandé ce qui pourrait renforcer l'action de la cellule. Cela figure dans mon dernier *slide*. En fait, je fais un plaidoyer tout particulier pour que la cellule que je préside et que présidait M. Delepierre auparavant soit reconnue comme un service de renseignement de seconde ligne ou soit reconnu comme faisant partie de la communauté du renseignement.

En tout cas, nous analysons des renseignements. Nous recueillons des renseignements stratégiques. Depuis maintenant plus de 23 ans, nous avons une technique spéciale de renseignement avec cette analyse des comptes bancaires. Mais pour être clair, cet aspect n'a pas été repris momentanément par le ministre de la Justice. Pourtant, ce dernier sait très bien que cela fait l'objet d'une requête de notre part. Peut-être y a-t-il eu une incompréhension ou du moins une mauvaise explication de ma part quand j'ai abordé la question. Aujourd'hui, je peux vous dire que je reformule la même requête en parlant d'un service de renseignement de seconde ligne. Je n'ai pas besoin des techniques spéciales de renseignement, d'écoutes téléphoniques, etc. Je ne souhaite pas non plus – et, selon moi, c'est la crainte que pouvait notamment avoir la Sûreté de l'État – prendre contact avec les homologues étrangers de la Sûreté de l'État. Je veux simplement que la cellule soit considérée comme un partenaire dans le monde du renseignement en Belgique et que nous puissions avoir des relations plus souples.

Quelque chose que vous n'avez pas repris, madame Onkelinx, mais que je suis prêt à affirmer: je le souhaite vivement. Je souhaite également que la cellule que je préside soit contrôlée par le Comité R. J'échappe à tout contrôle aujourd'hui.

Laurette Onkelinx (PS): Ce serait dans la lignée des services de renseignements.

Philippe de Koster: Cela peut paraître étonnant que quelqu'un vienne réclamer d'être contrôlé mais c'est la moindre des choses, me semble-t-il, parce que dans ce groupe Egmont, je me trouve parfois à devoir échanger des informations sensibles avec des partenaires qui ne sont peut-être pas d'un grand professionnalisme ou à l'égard desquels je ne peux pas avoir une confiance totale. Je préférerais avoir ce genre de barrière. Voilà ma réponse claire.

Si le ministre ne l'a pas repris dans le projet de loi transposant la quatrième directive, je pense qu'il a raison. Ce n'est pas la bonne méthode pour le faire. Une loi sur le blanchiment où l'on va glisser quelque chose qui a de telles conséquences, j'en suis bien conscient, ce n'était pas le bon point d'entrée.

Je crois également que je n'avais pas été assez précis. Si le SGRS l'a très bien compris, la Sûreté pouvait avoir une inquiétude. Je ne tiens pas à faire de la concurrence. Je tiens simplement à ce qu'on me reconnaisse un statut qui me permettra également de pouvoir les assurer que leurs informations seront protégées comme ils estiment devoir les protéger. Première question.

Concernant la deuxième question relative au temps et à l'accès au registre central des comptes bancaires auprès de la Banque nationale, madame Onkelinx, nous avons accès. Nous l'avons eu, il y a deux mois. Les autorités judiciaires non et les autorités policières non.

Maintenant, j'ai prêté serment de dire la vérité, toute la vérité. Nous avons accès et cela change quoi? Rien! Parce que ce système est en voie d'élaboration. Il ne contient que des informations qui, d'après ce que je sais, datent de six mois. Il n'y a pas de processus informatisé, ce qui veut dire que les demandes se font toujours par écrit et que donc, on n'avance pas. Peut-être qu'en 2017 il y aura une structure beaucoup plus performante à laquelle nous aurons accès et à laquelle les magistrats, les policiers, tout le monde aura accès. Au jour d'aujourd'hui, je réponds: "oui, j'ai accès mais cela n'a pas changé grand-chose!".

Alors, je voudrais peut-être insister sur ce point parce que votre question est plus qu'intéressante. Cet accès au registre des comptes bancaires, je pourrais dire: "Je m'en passe". Je m'en passe puisque les banques sont forcées de me communiquer les renseignements sur simple réquisition. Oui, mais quand je fais une réquisition ou quand je demande à une banque à 16 h 59 le vendredi de me passer les renseignements, alors qu'elle ferme à 17 h 00, j'aurai au mieux les renseignements le lundi en fin de journée ou le mardi. Si ce registre fonctionne ou fonctionnait, ou lorsqu'il fonctionnera, à 16h59, à 17 h 00, à 18 h 00, à 19 h 00 ou même le week-end, je pourrais y avoir accès et avoir les informations, et donc, gagner du temps. Ici, c'est en fait dans ces périodes que je dirais creuses, le week-end ou en soirée, où on perd du temps. Et ce registre pourrait être en tout cas d'une utilité plus qu'intéressante.

E041

07-12-2016

Philippe de Koster

Troisième question. Des œuvres d'art. Je n'en ai pas parlé, en tout cas, dans mon exposé. C'est le macro-financement, les résolutions des Nations unies. Je m'y suis intéressé parce que j'essaie également de jouer un peu à l'analyste stratégique et de savoir ... En fait, ce qui m'intéresse, ce n'est pas ce que je sais. Ce qui m'intéresse, c'est que l'on me dise ce que je ne connais pas pour que je puisse développer quelque chose. Or, en matière de macro-financement, œuvres d'art, et bien on n'a rien. On ne reçoit rien.

Alors, j'ai peut-être la stupidité de croire que, s'il y a une résolution des Nations unies, il doit bien y avoir quelque chose. Ces gens ne vont pas s'amuser à prendre des résolutions s'il n'y a rien. S'ils prennent une résolution, c'est qu'il y a quelque chose. Et au mois d'avril de cette année, j'ai dû aller au Conseil de Sécurité parler de cette question et je n'avais pas beaucoup d'informations. J'avais élaboré, échafaudé en fait un plan un peu fumeux qui consistait à dire: je vais essayer de répondre à la question et regarder dans la presse. On parle en Suisse du vol d'un tableau, d'un Modigliani en 1939 que deux antiquaires suisses vendaient sur la place de Genève. Ce tableau appartenait à une société de droit panaméen, une offshore qui avait placé ce bien dans un entrepôt douanier à Genève. Quand on a interrogé les deux antiquaires, ils ne pouvaient pas dire qui étaient les propriétaires de la société en question.

Pas de chance pour eux, les Panama Papers sont passés par là, et on a trouvé qu'ils étaient les propriétaires de la société qui détenait le Modigliani volé. Mais que s'est-il passé depuis lors? C'est qu'en réalité, les entrepôts douaniers, que ce soit à Genève ou en Chine notamment, sont maintenant reconnus comme étant les lieux de passage privilégiés pour ces œuvres d'art. La particularité est que la Belgique, en 2010 au GAFI, avait participé avec les États-Unis à la rédaction d'un rapport sur le danger de l'utilisation de ces entrepôts douaniers pour le blanchiment d'argent – on ne parlait pas du financement du terrorisme. Mais, maintenant, c'est de plus en plus quelque chose qui émerge. Je pense que, la semaine dernière, on a encore donné deux exemples d'œuvres d'art qu'on a retrouvées dans l'entrepôt douanier à Genève, provenant de Syrie et d'Irak. Donc, oui, les éléments sont effectivement concordants.

La semaine dernière, il y a eu un colloque à l'ULB particulièrement intéressant et présidé, d'ailleurs, par M. Busquin, où la personne des Nations unies a été interpellée par un antiquaire ou, en tout cas, un Syrien qui s'occupait de toutes ces antiquités et qui a demandé: "Quelles sont vos sources quand vous dites que c'est Daech qui vole tout cela? Pour moi, non, ce n'est pas Daech, ce sont les locaux. C'était effectivement la mafia ou les mafias italiennes, ce qui explique que l'Italie retrouve pas mal de dossiers. Mais Daech, non. Ils détruisent, mais rien de plus." Elle n'a pas pu répondre. Il n'en reste pas moins que l'on se trouve là dans une zone grise où l'on pourrait agir et voir, d'une manière ou d'une autre, apparaître des liens.

Vous le savez, cette cellule "œuvres d'art" de la police fédérale a été démantelée. Sauf erreur de ma part, voici quinze jours, il y a eu une interpellation du ministre de l'Intérieur par Interpol, par l'Unesco et par une autre organisation internationale dont je ne me rappelle pas le nom. Le ministre a répondu que c'était la décision politique ou de gestion, point; que le trafic d'œuvres d'art n'était pas une priorité, point; que ce serait régionalisé, point. Je ne peux rien vous dire de plus. Je trouve cela peut-être dommage que l'on n'y accorde pas plus d'attention. Je sais également qu'Interpol a une structure en place et dit que l'essentiel est de pouvoir collaborer extrêmement vite.

Je ne peux rien vous dire de plus. Sauf que si vous voulez que la cellule s'occupe de cela, je dirai non. Non parce que c'est une tendance qu'a ce gouvernement, ou d'autres, à vouloir demander à la cellule de faire ce que d'autres ne font plus. Mais notre mission, c'est le blanchiment, le financement du terrorisme au travers des transactions financières. Ne nous mettez pas plus!

Oui, que l'on nous mette des partenaires fiables pour traiter le trafic d'œuvres d'art, qu'on les aide à travers l'analyse des transactions financières, oui, mais pas plus. Ne me donnez pas cette compétence générale; je ne saurai pas l'utiliser! Parce que je ne pourrai pas entrer, je n'aurai pas la capacité humaine de pouvoir entrer, notamment, en collaboration avec Interpol. Je peux le faire d'une autre manière, mais je n'aurai pas la capacité structurelle pour répondre.

La décision de la police fédérale de maintenir cette option est-elle la bonne? Je ne sais pas. J'espère, je croise les doigts. Je sais en tous cas que les policiers agissent. On pourrait effectivement revendiquer cette structure fédérale, centrale, mais là, c'est une dimension politique qui m'échappe.

Le président: La parole est à M. Miller qui souhaite intervenir sur ce point.

Richard Miller (MR): Monsieur le président, je voudrais intervenir sur la question sans polémiquer avec

E041

07-12-2016

Philippe de Koster

Mme Onkelinx. Il y a eu des interpellations en séance publique et le ministre a répondu. Dans la réponse, il a bien précisé que cette mission, par rapport au trafic d'œuvres d'art servant au financement du terrorisme, continuait à faire partie des missions des PJF. Donc, la cellule a été démantelée, mais cela ne veut pas dire que plus personne ne s'occupe de cet aspect-là. Je tenais à rappeler la réponse du ministre.

Le président: Sans vouloir de polémique, Mme Onkelinx demande la parole.

Laurette Onkelinx (PS): Je ne suis pas là pour faire ce genre de ping-pong politique, vraiment pas; je suis dans le cadre d'une commission d'enquête. On me dit qu'au niveau des Nations unies, le trafic d'œuvres d'art concourt au financement du terrorisme. On interpelle la Belgique parce qu'il n'y a plus d'organisme spécialisé. Je n'ai pas prétendu qu'on ne disait pas aux policiers: "Vous avez 36 000 missions. Si vous pouviez prendre cela en plus, ce serait bien." On le fait. Je constate simplement qu'il n'y a plus d'organisme spécialisé et je m'interroge en commission d'enquête pour savoir si c'est une bonne chose. Ni plus ni moins.

Richard Miller (MR): Ne le prenez pas mal, mais c'est aussi mon droit de rappeler que le ministre a bien conscience de ce démantèlement. Il a répondu que les PJF s'en occupaient. Par contre, un élément nouveau a été apporté par la personne que nous auditionnons et que je remercie au passage. C'est le fait de dire que ce n'était probablement pas Daech qui réalisait ce type de financement servant au terrorisme. On parle de mafias, de grand banditisme, etc. C'est une pièce intéressante à verser au dossier.

De voorzitter: De experts merken op dat Interpol volgende week naar hier komt. Dat is een goede chronologie.

Stefaan Van Hecke (Ecolo-Groen): Mijnheer de voorzitter, ik had ook een vraag over die afgeschafte cel. Mevrouw Onkelinx was mij echter voor.

Die cel heeft een eersteklasbegrafenis gekregen, en ik ben er niet van overtuigd dat de herschikking van de taken een oplossing zal bieden. Maar, onze onderzoeksc commissie kan misschien de aanbeveling doen om opnieuw te investeren in een gespecialiseerde cel wat dat betreft. Dat kunnen wij later bekijken. Ik zal het in ieder geval blijven verdedigen. Ik merk ook op dat België geïnterpelleerd is, internationaal. De Verenigde Naties en Interpol vroegen zich af wat er gebeurde. Maar dat debat kunnen wij later voeren.

Mijnheer de Koster, ik wil nog even ingaan op de laatste slide. Het was mij opgevallen dat u zei "ons toekomstig statuut" Wat zou u willen, een financiële inlichtingendienst worden?

Het laatst aangehaalde element was voor mij echter niet helemaal duidelijk. U hebt daarnet verteld, en ik was daarvan onder de indruk, dat wanneer u informatie nodig hebt van bijvoorbeeld Frankrijk, u die krijgt binnen de 30 tot 45 minuten. Wanneer u informatie vraagt aan de Verenigde Staten, krijgt u die de dag zelf. Van Luxemburg ook. Ik vind dat vrij snel, zeker in vergelijking met wat wij eerder gehoord hebben in deze commissie.

Mijn vraag is of u voor het opvragen van informatie toestemming nodig hebt van iemand. In uw visie, in uw droom om een inlichtingendienst in tweede lijn te worden, voegt u er zelf aan toe dat u geen contact wilt opnemen met buitenlandse inlichtingendiensten zonder voorafgaande toestemming van de Veiligheid van de Staat of van het OCAD. Vandaag kunt u dat blijkbaar wel met de financiële inlichtingendienst van Frankrijk. U krijgt binnen de 30 minuten antwoord. Wil dat zeggen dat u dit vandaag autonoom kunt doen met uw homologe diensten in het buitenland, ook al gaat het daar om een soort inlichtingendienst? Zult u door uw voorstel niet een stukje meer aan banden gelegd worden? Zult u dan geen toestemming moeten vragen om hetzelfde te doen wat u vandaag kunt?

Dat is mij niet helemaal duidelijk. Kunt u mij dat even uitleggen?

Philippe de Koster: Ik moet een verschil maken tussen de inlichtingendiensten zoals de Veiligheid van de Staat, de ADIV of het OCAD en de andere FAU's, of de andere cel of partners in het kader van witwassen en financiering van terrorisme.

Mevrouw Onkelinx heeft de vraag gesteld of Tracfin wel of niet behoort tot de familie van de inlichtingendiensten in Frankrijk. Ja, inderdaad, het is zo. Ik heb sinds meer dan 20 jaar nooit een probleem gehad met Tracfin om informatie te krijgen, te vragen of om de vragen van Tracfin te beantwoorden. Dus een verschil moet duidelijk gemaakt worden tussen laten wij zeggen de buitenlandse dienst zoals mijn

E041

07-12-2016

Philippe de Koster

dienst, maar integendeel... Ik weet dat het de vrees was, meestal van de Veiligheid van de Staat, dat als een bijzonder statuut aan de cel zou worden toegekend, dus de inlichtingendiensten van de tweede lijn, de CFI dan rechtstreeks contact zou opnemen, bijvoorbeeld met de CIA. En daar is mijn antwoord duidelijk: nee, dat is mijn taak niet. Ik heb genoeg werk.

Ik heb dat duidelijk geschreven om meer zekerheid te geven, meestal wat de Veiligheid van de Staat betreft. Ik kan u een voorbeeld geven. Twee weken geleden was ik in Washington in gesprek met mijn Amerikaanse partner, dus FinCEN. Wij waren daar om te spreken over een aantal operationele dossiers. Ik heb de boodschap gekregen van onze ambassade dat er een vergadering op hoog niveau was de week nadien met de CIA, de FBI, de NSA. De ADIV zou komen en de Veiligheid van de Staat. De vraag was of wij ook wensten deel te nemen aan de vergadering. Ik heb gezegd: nee, ik ben niet uitgenodigd, ik ben niet op de hoogte maar ik weet wel dat de Veiligheid van de Staat en de ADIV komen. Dus voor mij is het perfect en wij kunnen perfect de informatie verzamelen en uitwisselen in België.

Je revendique ce statut pour la cellule mais je sais que, et c'est ce qui explique peut-être aussi la difficulté de résoudre cette matière, dans le domaine du renseignement, il y a des règles fondamentales, règles que j'applique d'ailleurs déjà. ADIV a notamment parfois tendance à me communiquer des renseignements auxquels je n'ai pas naturellement accès. Le *need to know*, dans ce domaine, est peut-être un point fondamental. Il y a ce que j'ai intérêt de savoir ou ce que j'ai le droit de savoir pour l'exercice de ma mission ou pour un partenariat, et il y a toute une série d'informations dont je n'ai pas le droit de disposer.

Je vais essayer de retrouver la page dans mon document. C'est peut-être plus parlant. Il s'agit de la page 29.

Het gaat over bladzijde 29: synergie inlichtingendiensten.

La cellule apparaît, les FIU étrangers apparaissent, on est là. On a notre partie à nous. Et puis on a une partie commune avec ADIV. Il peut y avoir une partie commune avec la Sûreté de l'État. Une partie commune aux trois, même aux quatre avec l'OCAM. C'est cette partie rouge. Là, effectivement il est intéressant que l'on joue. Mais vous voyez qu'il y a également des parties communes Sûreté de l'État et ADIV. Je n'ai pas à jouer, parce que cela va peut-être concerner des informations d'un tout autre niveau. Et je ne réclame pas, effectivement, le droit d'arriver là et d'avoir accès aux informations.

Wanneer ik spreek over synergie, is deze tabel misschien een goede uitleg. Ik vraag om toegang te krijgen tot bijzondere informatie die nuttig zou zijn voor de uitoefening van mijn taken, en alleen maar dat.

Je pense, monsieur le président, avoir répondu le plus clairement à la question posée.

Servais Verherstraeten (CD&V): U hebt wat financiering en geldstromen betreft, onder meer gewezen op cashbetalingen. Wij kennen in de eurozone de coupure van 500 euro. Over de omvang van die coupure, hebt u in het licht van de informatie waarover u professioneel beschikt, de indruk dat deze coupure ook wordt gebruikt voor financiering van terroristische activiteiten? Lijkt het u aangewezen om die coupure eigenlijk uit de wereld te helpen?

Philippe de Koster: Over de 500-nota. De beslissing is al genomen door de Europese Bank. Wij kunnen niet meer gebruikmaken van de 500 eurobiljetten.

In verband met uw vraag: eerlijk gezegd, in mijn dossier heb ik nooit een biljet van 500 euro gezien in de financiering van terrorisme. De 500 eurobiljetten werden wel gebruikt voor transporten van cash als wij spreken van totaal andere misdrijven. Het is de fiscale fraude. Als men geld moet terugbrengen in België of sturen naar om het even welke fiscale paradijzen, dan gebruikt men de 500 eurobiljetten. Maar in verband met de financiering van terrorisme heb ik dat nooit gezien. Men moet ook het volgende beseffen. Ik heb misschien een keer een 500 eurobiljet gezien. Ga naar een winkel en probeer er iets te doen met zo'n biljet, dat is onmogelijk of bijna onmogelijk.

Voilà, la décision est prise. Je pense personnellement, c'est mon avis strictement personnel, que l'excuse qui a été prise pour dire qu'il faut se séparer des billets de 500 euros parce qu'ils seraient effectivement utiles ou importants en ce qui concerne le financement du terrorisme, je ne vais pas dire que c'était la bonne excuse mais c'était également la justification pour le faire admettre. Je crois personnellement qu'il y a d'autres débats qui étaient effectivement en jeu, des débats politiques qui dépassent largement le cadre du

E041

07-12-2016

Philippe de Koster

financement du terrorisme ou du blanchiment. Il faut savoir que le billet de 500 euros devenait effectivement la monnaie la plus forte ou faisait de l'euro la monnaie, en tout cas, une des monnaies utilisables, la plus forte puisque les Américains, sauf erreur de ma part, se limitent à des billets de 100 dollars. Maintenant, on revient à quelque chose de moindre. Mais le problème, c'est effectivement peut-être un trait d'humour que vous n'appréciez pas. La SNCB a toujours pensé que, avec les trains, le problème, c'est le dernier wagon. Alors, pour éviter les accidents, on a supprimé les derniers wagons. Donc, il n'y avait plus que des locomotives. Alors, on peut supprimer tous les billets. On peut supprimer les 500, 200, 100, 50, 20. Et qu'est-ce qui va rester? Il va y avoir autre chose et ce sont les monnaies virtuelles, ce sont les bitcoins et ça, c'est toute une autre question et ce n'est pas encadré.

Voor mij is dat het grootste gevaar voor de toekomst.

Servais Verherstraeten (CD&V): Mijnheer de voorzitter, mag ik nog één vraag stellen in het kader van terrorisme?

Mijnheer de Koster, IS heeft een belangrijk deel van het grondgebied in handen gehad en dus ook grondstoffen, oliebronnen en, naar ik mij kan inbeelden, stockageplaatsen van de Syrische overheid waar wapens en dies meer waren opgeslagen. Dat is een fenomenale bron van inkomsten, wanneer die goederen in handen komen van malafide handelaars.

Hoe kunnen wij op internationaal vlak efficiënt daartegen optreden, zodat wij handelaars, op het ogenblik waarop zij in aanraking komen met producten die van dergelijke gebieden afkomstig zijn en op illegale wijze zijn verkregen, kunnen aanpakken, zelfs in hun reguliere handelsactiviteiten?

Philippe de Koster: Mijnheer de voorzitter, mijnheer Verherstraeten, dat is een moeilijke vraag, omdat ik tot nu toe niks bijzonders over wapenhandel of de financiering daarvan heb gezien. U moet echter wel beseffen dat, als over wapenhandel of kalachnikovs wordt gesproken, er een bijzondere plaats is waar wapens kunnen worden gekocht of verkocht. De naam van die plaats is DarkNet.

Cette partie du net auquel apparemment peu d'entre nous ont accès, cette partie en tout cas non régulée, où on peut effectivement acheter, vendre, proposer les services totalement illégaux, où ni vous ni moi n'aurons accès parce que, évidemment, il faut tout un processus de reconnaissance, parce que c'est effectivement un monde tout à fait particulier. Et quand on a des transactions dans ce domaine-là, inutile de vous dire qu'on utilise d'autres moyens, les monnaies virtuelles, le bitcoin, etc., et que là aussi, je dois bien le reconnaître, c'est effectivement un sujet préoccupant parce que je suis aveugle, je n'ai pas accès au *darknet* et je ne souhaite pas, en tout cas, l'avoir tellement c'est dangereux. On n'a pas encore pris suffisamment la mesure en Belgique du problème des bitcoins, de ces monnaies virtuelles et des autres monnaies parce que le bitcoin, ce n'en est qu'une. Il y a beaucoup d'autres monnaies virtuelles qui servent de monnaie d'échange quand on rentre dans ces sphères d'activité.

Ik beschik eerlijk gezegd niet over informatie. Ik weet het wel, maar ik heb geen bijzondere dossiers. Ik weet dat er iets gebeurt, maar ik heb geen bevoegdheden. Ik kan geen bevoegdheden uitoefenen om op het darknet te gaan zoeken. Dat is mijn taak niet. Dat is misschien een taak voor de politiediensten. Wij moeten echter heel voorzichtig zijn.

C'est également une approche qui pose des tas de questions juridiques. Faut-il ou pas des techniques spéciales d'enquête pour accéder à ce monde virtuel, à ce *darknet*? Il existe. On en parle comme une entité qui existe un peu au-dessus de nous, en dehors de nous, mais quels sont les moyens que l'on va légalement utiliser pour y parvenir? Il y a un ensemble de questions qui dépassent - je ne vais pas dire largement - le travail de votre commission. Oui, il y a tout un ensemble d'événements dont on doit mesurer la portée et les conséquences aujourd'hui.

Si vous me permettez, monsieur le président, peut-être deux mots par rapport au bitcoin. À ce propos, le message de la Banque nationale et de la FSMA en Belgique, c'est: danger! Danger d'utiliser, danger de faire quoi que ce soit, danger de réguler. Je peux comprendre l'approche mais vous devez savoir qu'en même temps, au Luxembourg, il y a une plate-forme d'échange de bitcoins qui a été reconnue par les autorités luxembourgeoises. Il y a également une plate-forme d'échange de bitcoins qui est reconnue aux Pays-Bas.

Que se passe-t-il? Un citoyen belge qui a des bitcoins et qui veut les échanger passera soit par le Luxembourg, soit par les Pays-Bas. Cela veut dire que si, maintenant, je replace cela dans la structure, dans

E041

07-12-2016

Philippe de Koster

le monde de la cellule du renseignement, je suis aveugle et totalement dépendant soit du Luxembourg, soit des Pays-Bas. Si un citoyen belge, fût-il terroriste, va échanger des bitcoins, il devra utiliser la plate-forme luxembourgeoise. Je peux espérer que le Luxembourg me passe l'information mais moi, je ne saurai rien de ce qui se fait avant que les Luxembourgeois ou les Hollandais ne m'interpellent.

Je suis encore de la vieille école. Luxembourg, Pays-Bas, au milieu, il y a la Belgique. On formait le Benelux. Il est quand même assez étonnant de voir qu'aujourd'hui, les deux pays membres du Benelux ont fait quelque chose mais que nous, nous attendons. C'est une question politique. On peut attendre mais pas trop, sinon, là, je suis effectivement déforcé.

Ik heb geen middelen. Ik kan niets anders doen dan wachten op een boodschap van de FAO-Luxemburg of van de FAO-Nederland om toch iets te starten in verband met bitcoin en de financiering van terrorisme.

Carina Van Cauter (Open Vld): Mijnheer de advocaat-generaal, u hebt even de anonieme betaalkaarten vermeld. U sprak daarover en over de problematiek daaromtrent. Kunt u dat misschien nog eens even duiden? Is dat een probleem dat alleen in ons land bestaat of bestaan die kaarten wereldwijd, binnen Europa? Kunt u dat eens even toelichten?

Philippe de Koster: Monsieur le président, je suis prêt à donner des explications sur la base d'un *slide* qui est dans ma présentation, mais je demanderai alors à pouvoir parler à huis clos parce que je peux aller très loin dans l'explication que je donnerai à Mme Van Cauter. Mais je la réserve exclusivement à la commission.

De **voorzitter:** Wij komen straks terug op de vraag om een vergadering achter gesloten deuren te organiseren, maar eerst ronden we de vragen in openbare zitting af.

Meryame Kitir (sp.a): Ik heb nog een vraag. Ik heb in het jaarverslag gezien dat in het jaar 2015 75 meldingen voor terroristische financiering waren. Ik vroeg mij af wie die heeft gemeld. Welke categorie is dat? Zijn dat burgers, zijn dat banken? Van wie komen die meldingen? Hebt u een zicht op de verwachtingen voor 2016?

Philippe de Koster: Ik kan misschien heel vlug op een deeltje van uw vraag antwoorden. Voor 2015 hebben wij 75 dossiers doorgemeld aan het federaal parket. Voor 2016 is er een cijfer, ik moet het terugvinden.

(...) (...)

Philippe de Koster: Ongeveer. Eerlijk gezegd, op het eerste deel van uw vraag kan ik niet onmiddellijk antwoorden. Ik denk dat het meestal van vreemde diensten komt, ook van banken, misschien ook van de Veiligheid van de Staat, maar eerlijk gezegd ik moet dat checken in de dossiers en ik kan daarover misschien nadien meer duidelijke informatie sturen naar de commissie.

Richard Miller (MR): Vous avez rappelé tout à l'heure la circulaire prise récemment et qui permet notamment le gel des avoirs. Vous avez également rappelé la loi qui vous donne un canal permanent de communication entre CTIF, Sûreté de l'État, Ocam, etc. Vous avez évoqué à un moment donné, tout au début de votre intervention, la problématique des allocations sociales en Belgique. C'est vrai qu'il y a le projet BELFI qui est développé à Bruxelles par les forces de l'ordre et l'ONSS à ce sujet.

J'ai pointé, dans la fameuse enveloppe des 400 millions affectés à la lutte anti-terroriste, une augmentation importante concernant votre organisme. J'en suis heureux pour vous. C'est tout à fait nécessaire. Ma question ne vise pas à remettre cela en cause, bien entendu. Mais pourriez-vous nous dire un petit peu ce que vous envisagez avec ce renforcement substantiel de vos moyens?

Philippe de Koster: Monsieur le président, la question de M. Miller est éminemment délicate parce qu'elle nous ramène à 1993. Vous devez savoir que la Cellule de Traitement des Informations Financières n'est pas financée par l'État. En 1993, lorsqu'on a créé la CTIF, l'État n'avait pas d'argent. Et donc, le budget de la CTIF est en fait constitué de contributions des déclarants, c'est-à-dire que les banques, les compagnies d'assurance, toute personne qui a l'obligation de faire une déclaration à la Cellule participe au budget.

Donc, l'État belge ou l'enveloppe des 400 millions dont vous parlez, en fait, pour nous, il n'y a rien, zéro! Ce

E041

07-12-2016

Philippe de Koster

qui se passe lorsque l'on veut une augmentation budgétaire à la Cellule, on demande en fait aux deux ministres, le ministre des Finances et le ministre de la Justice, de prendre un arrêté royal qui augmente le budget et, donc, automatiquement, les déclarants doivent payer un peu plus. Mais nous avons une gestion complètement autonome. Cela pourrait faire ravir en tout cas le ministre de la Justice. Nous sommes effectivement autonomes.

"L'État" ne nous finance pas. Et, donc, dans l'enveloppe des 400 millions, il n'y a rien.

Richard Miller (MR): Autant pour moi. Je l'ignorais. Je suis heureux d'avoir posé une question qui m'a appris quelque chose que j'ignorais. Merci. Mes collègues le savaient probablement.

Le **président**: Reste la réponse que le témoin voulait donner à la question de Mme Van Cauter. S'il estime que c'est une réponse qui est utile pour la commission, je demanderai à la commission de le suivre dans sa demande de pouvoir la prononcer à huis clos.

Gaat de commissie daarmee akkoord?

(...): (...)

De **voorzitter**: Ja. Dat is wat u mij hebt gevraagd voor u naar hier kwam.

We hebben deze vragenronde afgehandeld. Niemand heeft nog een vraag die in openbare vergadering kan worden gesteld.

Dan moet ik vragen dat journalisten en mensen die niet tot de commissie behoren de zaal verlaten.

Lecture faite, persiste et signe,

.....
Philippe de Koster

Hoorzitting van 12.12.2016 over het luik "veiligheidsarchitectuur" met de heren Philippe Van Linthout en Jean-Louis Doyen, voorzitters van de vereniging van onderzoeksrechters.

Audition du 12.12.2016 sur le volet "architecture de la sécurité" de MM. Philippe Van Linthout et Jean-Louis Doyen, présidents de l'association des juges d'instruction.

De **voorzitter**: Collega's, ik stel voor dat we onze werkzaamheden aanvatten.

Wij begroeten in ons midden de heren Philippe Van Linthout en Jean-Louis Doyen die de voorzitters zijn van de vereniging van onderzoeksrechters. Zij zijn voor het Parlement niet onbekend. Ook in de schoot van andere commissie zijn zij reeds de revue gepasseerd. Zij kennen dus de werkmethode van Parlement.

Wat deze commissie wel wat speciaal maakt, is dat het een onderzoekscommissie is. Ik moet u dus voorafgaandelijk vragen om de eed af te leggen.

Ik zal de eedformule in twee talen voorlezen vermits u beiden een andere taalrol hebt. Na afloop legt u de eed af in de taal naar uw keuze.

Ik herinner er u aan dat conform artikel 4, § 1, van de wet van 3 mei 1880 op het parlementair onderzoek, gewijzigd bij wet van 30 juni 1996, de onderzoekscommissie alle in het Wetboek van Strafvordering omschreven onderzoeksmaatregelen kan nemen. Ze kan onder meer getuigen onder eed horen.

Alvorens u te vragen de eed af te leggen, wens ik de aandacht te vestigen op het laatste lid van artikel 8 van bovenvermelde wet, volgens hetwelk iedere getuige kan aanvoeren dat hij, door naar waarheid een verklaring af te leggen, zich zou kunnen blootstellen aan strafvervolging en derhalve getuigenis weigeren (zie ook artikel 14, 3, g van het internationaal verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten van 19 december 1966, bekrachtigd bij wet van 15 mei 1981).

Dat betekent dat u het recht heeft om te zwijgen wanneer u meent dat uw publieke verklaring later tegen u zou kunnen worden gebruikt in een strafvordering.

Ik wil er vervolgens nog de nadruk op leggen dat u, krachtens artikel 9 van dezelfde wet, voor valse getuigenis kan worden gestraft met een gevangenisstraf van twee maanden tot drie jaar en u voor een termijn van ten minste vijf ten hoogste tien jaar kunt worden ontzet uit het recht om te kiezen of verkozen te worden.

Ten slotte wijs ik u erop dat tengevolge van artikel 3 van voornoemde wet de geheimhouding van uw verklaringen niet is gewaarborgd tenzij het gaat om verklaringen afgelegd tijdens een vergadering met gesloten deuren en waarvoor de commissie zich uitdrukkelijk heeft verbonden de geheimhouding in acht te nemen. Bovendien is ieder stuk dat u aan de commissie zou overleggen vatbaar voor openbaarmaking.

Je vous rappelle qu'en vertu de l'article 4, §1, de la loi de 3 mai 1880 sur les enquêtes parlementaires, telle que modifiée par la loi du 30 juin 1996, la commission d'enquête peut prendre toutes les mesures d'instruction prévues par le Code d'instruction criminelle. Elle peut notamment entendre les témoins sous serment.

Avant de vous inviter à prêter serment, je tiens à attirer votre attention sur le dernier alinéa de l'article 8 de la loi précitée, suivant lequel tout témoin qui, en faisant une déclaration conforme à la vérité, pourrait s'exposer à des poursuites pénales, peut refuser de témoigner (cf. également l'article 14, 3, g, du Pacte international relatif aux droits civils et politiques du 19 décembre 1966, ratifié par la loi du 15 mai 1981).

Cela signifie qu'un témoin a le droit de se taire lorsqu'il pense que sa déclaration publique pourrait être ultérieurement utilisée contre lui dans une procédure pénale.

Je vous rappelle en outre que, suivant l'article 9 de cette même loi, tout coupable de faux témoignage sera puni d'un emprisonnement de deux mois à trois ans et privé de l'exercice du droit de vote et d'éligibilité pendant cinq ans au moins et dix ans au plus.

Enfin, je vous rappelle que, suivant l'article 3, de la loi précitée, le secret de vos déclarations n'est pas garanti, sauf s'il s'agit de déclarations faites lors d'une réunion à huis clos et pour laquelle la commission s'est engagée explicitement à respecter le secret. De plus, chaque document que vous remettiez à la commission est susceptible d'être révélé.

E042

12-12-2016

Philippe Van Linthout – Jean-Louis Doyen

Ik ga nu eerst aan mijnheer Van Linthout neem ik aan de vraag stellen.

Na deze verduidelijking vraag ik u de eed af te leggen door de hand op te heffen en de volgende woorden te herhalen: "Ik zweer de gehele waarheid en niets dan de waarheid te zullen zeggen."

De heer Philippe Van Linthout legt de eed af.

Après ces précisions, je vous invite à prêter serment en levant la main et en prononçant la formule suivante: "Je jure de dire toute la vérité et rien que la vérité".

M. Jean-Louis Doyen prête serment.

Ik zal de spits afbijten, heren onderzoeksrechters, met een aantal algemene vragen.

Eerst en vooral is er het feit dat wij in deze commissie werden geconfronteerd met een bepaald model waarbij terrorisme wordt bestreden en aangepakt. Ook de federaal procureur, die wij straks gaan zien, heeft daarover een aantal verklaringen afgelegd. Wij hebben geleerd dat het in ons land zo is dat wij nood hebben aan onderzoeksrechters die gespecialiseerd zijn in terrorisme, gelet op het stijgend aantal onderzoeken in dat verband. De vraag stelt zich of er voldoende onderzoeksrechters zijn die gespecialiseerd zijn in de materie om dat aan te kunnen?

Een vraag die daar onmiddellijk bij aansluit is de volgende. Wij hebben de methode van het federaliseren van die dossiers. Dat gaat naar het federaal parket. Is er een pendant op het federale vlak nodig wat uw functie of ambt – de onderzoeksrechter – aangaat? Want dat is niet het geval. Als men dat allemaal federaliseert, moet men dan eigenlijk kunnen beschikken over een soort van nationaal team van onderzoeksrechters. Dat is een eerste vraag, een vraag over de structuur.

Een tweede vraag sluit aan bij de actualiteit. U weet dat de minister van Justitie een aantal inzichten heeft om de onderzoeksrechter te herpositioneren. Ik zou vragen dat u van de gelegenheid gebruikmaakt om daarover even uw mening te geven.

Een laatste vraag die u al eens beantwoord hebt: blijft u bij uw eerdere verklaringen, moet ik bijna zeggen, met betrekking tot de 48 en 72 uur? Dat is die aanhoudingstermijn. De commissie voor de Hervorming van de Grondwet komt er immers niet toe om een voldoende meerderheid te vinden. Ik zou nog eens graag horen hoe u tegen deze problematiek aankijkt om de politieke besluitvorming, wat dat betreft, misschien te faciliteren of te bespoedigen. Dat zou misschien een goede zaak zijn voor het Parlement.

Ik heb dus drie groepen onderscheiden. U kiest wie welke vraag beantwoordt of u beantwoordt beiden de vragen. Dat is uw vrijheid.

Philippe Van Linthout: Mijnheer de voorzitter, dank u wel. Wij zullen elkaar aanvullen. In het verleden hebben wij dat ook zo gedaan. We hadden de vragen niet op voorhand gekregen dus we gaan uit onze herinnering en parate kennis putten.

Ik dank u in eerste instantie dat wij hier uitgenodigd worden. Het is een belangrijke opdracht die u heeft. Net zoals de burger zijn ook wij, magistraten, op 23 maart – de dag na – in een ander land wakker geworden dan ervoor. Wij werden geconfronteerd met iets dat wij gelukkig nog niet hebben meegemaakt en dat eigenlijk ook soms aantoonde in welke moeilijke materie wij moeten werken.

Want als ik het moet hebben over de drie vragen die u hebt gesteld, mijnheer de voorzitter, dan moet u weten dat de meeste dossiers waarin wij actief zijn, dossiers zijn waar en nog geen aanslag is gebeurd en waar er informatie binnenkomt. Waar gespecialiseerde onderzoeksrechters gevraagd worden om duidelijkheid te krijgen in de zaak, het recht te vinden, de waarheid te vinden en ook uiteraard te voorkomen dat erger zich zou kunnen afspelen. Dat is een heel moeilijke opdracht. Een heel moeilijke opdracht waar wij, dat mag u gerust weten, 's nachts wel eens van wakker liggen om bijvoorbeeld af te wegen op welk moment men bij een bepaald dossier tussenkomt. U weet dat wanneer wij te vroeg tussenkomen het verwijt zou kunnen zijn dat wij in een niet-democratisch land leven waar bepaalde garantie en rechten niet zijn gewaarborgd en waar men te radicaal optreedt of de vrije meningsuiting wordt aangetast. Uiteraard willen we ook niet terechtkomen in een scenario waar wij te laat zouden optreden.

Dit gezegd zijnde en herhalend dat wij een bijzondere en moeilijke rol hebben, zal ik uw eerste en tweede vraag samennemen, mijnheer de voorzitter. Wat voor mij cruciaal is, is dat wij elkaar geen blaasjes wijsmaken. Of u aan ons het etiket federaal onderzoeksrechter of onderzoeksrechter gespecialiseerd in

E042

12-12-2016

Philippe Van Linthout – Jean-Louis Doyen

terrorisme zal geven in de toekomst, mij gaat het erover dat men gespecialiseerde collega's heeft, die tijd hebben, die goesting hebben om met deze materie bezig te zijn. Deze materie slurpt immers heel veel van uw tijd, ook privé tijd, op. Het vereist bijna een 24/7 inzet van de magistraat. In deze dossier worden wij ook gebeld als wij niet van dienst zijn en dan moeten wij, cru gesteld, alles laten vallen en een gepaste reactie geven op de vraag die voorligt.

Dat wij gespecialiseerde onderzoeksrechters nodig hebben, is een *no brainer*, dat is evident. We zijn momenteel met 16. Er is een verruiming doorgevoerd. Er zijn onderzoeksrechters bijgekomen. Wij krijgen alleszins niet de impressie dat dit systeem niet zou werken.

Als u naar mijn persoonlijke ervaring zou vragen, dan vind ik het als onderzoeksrechter soms fijn om niet voltijds en continu terrorismezaken te moeten behandelen, omdat het een afmattende materie is. Het klinkt misschien een beetje vreemd, maar voor mij persoonlijk lijkt het zeer belangrijk om ook nog met andere criminaliteit bezig te zijn, andere fenomenen tegen te komen en niet te zeer gedwongen te worden om in hokjes te denken.

Ik heb een hekel aan etikettes kleven. Ik zou niet graag het etiket van rechter van het onderzoek krijgen dat onze minister van Justitie ons zou willen toebedelen en waartoe de commissie van experts is gekomen na rijp of onrijp beraad. Ik ben graag een onderzoeksrechter die, zeker in deze delicate materie, met zijn twee voeten in het dossier staat. Welke afwegingen maken wij in deze dossiers? Waarmee worden wij geconfronteerd? Hebben wij gewoon te maken met verdachtmakingen en extremisme? In welke vorm van extremisme zijn wij terechtgekomen? Kent men de politiemensen en de mensen die de informatie aandragen? Heeft men genoeg informatie? Naar mijn persoonlijke ervaring is dat een positie waarin ik graag mee leiding kan geven aan het onderzoek. Als magistraat, als rechter, staat men op een afstand, met een slechts gedeeltelijke kennis of kennis die voorgekauwd wordt door de politie en, in dit geval, door de federale procureur. Ik ben dan niet dezelfde rechter als de rechter die van a tot z het dossier kent en van in het begin in het dossier staat, van bij het binnenkomen van het eerste, aanvankelijke pv met bijvoorbeeld de melding dat men van een bevriende politiedienst verneemt dat een persoon aan het radicaliseren is. Vaak is het niet meer dan dat. Als men van in het begin erin staat, weet men welke machtigingen men moet afleveren.

Mijnheer de voorzitter, u hebt gezegd dat de ik de stukken die ik gebruik openbaar moet maken. Ik heb daar geen bezwaar tegen, maar voor het gemak heb ik voor mijn eerste terrorismezaak, die momenteel afgesloten is, het Excelbestand afgedrukt van de tapmaatregelen die ik neem als onderzoeksrechter in zo'n zaak. Wat kan een onderzoeksrechter allemaal doen? Huiszoekingen bevelen, maar die komen er meestal pas op momenten waarop men tussenkomt en het dossier opengaat. De heimelijke maatregelen die wij nemen en waarmee wij een beeld trachten te krijgen van wat er aan het gebeuren is, zijn meestal telefoontaps, directe af luistermaatregelen en observatie- en infiltratiemaatregelen. De onderzoeksrechter, in welk model dan ook, zal steeds, zeker als de wet op de nieuwe BOM-technieken erdoor zal komen, degene zijn die uw telefoon vanop afstand kan hacken. Het zal altijd de onderzoeksrechter zijn die dat zal moeten bevelen en toestaan.

Wel, ik nodig u uit om in een dossier de lijst met de nummers eens te bekijken. Ons cliënteel, of onze verdachten, veranderen meer van telefoon dan wij van pyjama. Dit wil zeggen dat wij constant geconfronteerd worden met nieuwe vragen en dat wij geconfronteerd worden met een nieuwe analyse van het dossier.

In de hypothese dat op een blauwe maandag het Parlement ooit zou kiezen voor de figuur van de rechter van het onderzoek, moet u beseffen dat in dat model de onderzoeksrechter constant dossiers over en weer gaat zien vliegen waarvan hij de finesse niet beheerst en waarbij, nog voor hij een bepaalde maatregel heeft genomen, dat dossier terug moet naar het federaal parket, want dat is op dat moment de leider van het onderzoek, waarna dan, als de politie zegt dat hij terug van nummer is veranderd, het dossier terug naar de onderzoeksrechter gaat. Dat is op dit moment niet het geval, omdat wij met onze twee voeten in het dossier zitten en dus al die maatregelen van heel dichtbij kunnen opvolgen. Niet alleen om te weten of wij ze kunnen machtigen, maar ook om te weten wanneer wij ze moeten stopzetten, als blijkt dat het een privacyinvasieve maatregel is die niet geoorloofd is, en om te bekijken wat er met het gevolg van die informatie gebeurt.

Ik ben momenteel nog steeds niet in staat om mij zelfs visueel voor te stellen hoe proceseconomisch slecht wij zullen bezig zijn, hoeveel tijd er gaat verloren gaan, hoeveel geld het aan de Belgische Staat gaat kosten, zonder dat er een winsituatie tegenoverstaat. U moet zich inbeelden, alle dossiers die nu door mijn collega's terro-onderzoeksrechters worden gedraaid, gaan dan in principe terug naar het federaal parket. Daar zal men

E042

12-12-2016

Philippe Van Linthout – Jean-Louis Doyen

allicht zeggen dat ze met onvoldoende mensen zijn om dat allemaal te draaien en dat ze meer mensen nodig hebben. Die onderzoeksrechters zijn echter hun job niet kwijt, want die dossiers gaan ook terugkomen bij de onderzoeksrechters om over de volgende maatregelen te beslissen. Dat gaat op het vlak van budgettaire impact, ik weet niet of daarover werd nagedacht, kosten met zich meebrengen. Maar naar de praktijk, de winst, de efficiëntie, de kennis van zaken toe is dat volgens mij een totale nuloperatie.

Ik zal niet te veel praten want ik wil niet alles voor de voeten van Jean-Louis Doyen wegmaaien.

Ten derde, u weet, maar ik herhaal het hier graag, dat wij na bevraging van de onderzoeksrechters gemeend hebben dat de huidige termijn van 24 uur onvoldoende lang is. Wij vinden dat niet alleen voor terrorismezaken maar ook voor andere zaken.

Ik ben dit weekend van dienst geweest. Dat betekent dat als men's nachts iemand oppakt en er om een of andere reden geen grondig onderzoek gebeurt dat ik moet controleren, mijn 24 uur eigenlijk nooit 24 uur is. U moet weten dat de aanrijtijd van een advocaat, die wordt gegund, 2 uur is. Dus, die 24 uur is eigenlijk 22 uur, en als men graag heeft dat ik een grondig verhoor afneem, is die 22 uur zelfs geen 22 uur.

Is dat omdat wij te lui en te moe zijn? Nee. Ik meen dat Jean-Louis Doyen een mooi voorbeeld kan geven van dit weekend. Wel is dat omdat wij soms vaststellen dat alvorens beslist wordt of iemand via de grote poort de gevangenis binnengaat, wij eigenlijk niet alle informatie hebben die wij nodig hebben om een beslissing te kunnen nemen. Dikwijls is het een afweging van wat wij voor ons hebben. Als de man of de vrouw voor ons aangekondigd wordt als potentieel zeer gevaarlijk, zou er sneller de neiging kunnen zijn om over te gaan tot een aanhoudingsmandaat, want aan alle voorwaarden is voldaan en er zijn ernstige aanwijzingen, waarna wij later tot verdere onderzoeken zullen bevelen. Terwijl, als men meer tijd heeft, dan kan men de politie de opdracht geven om bepaalde zaken eerst na te gaan.

Onze collega's hebben gezegd dat zij de bezorgdheid delen die zij van sommige parlementariërs gehoord hebben, met name dat men niet te extreem mag gaan, dat men moet evalueren en dat men moet voorkomen dat sommige politiemensen of parketmagistraten zouden zeggen: de eerste 24 uur gaan wij niet veel doen; wij gaan die mens laten zitten en er pas later aan beginnen. Om dat te voorkomen, delen wij de mening dat 48 uur voldoende moet zijn om de eerste druk van de ketel te halen. Inzake de materie die u aan het onderzoeken bent. Weet u bijvoorbeeld dat als men ergens een pand binnenvalt en 10 mensen oppakt, maar men van die 10 mensen geen papieren heeft, men soms tijd nodig heeft om na te gaan wie wie is. Vingerafdrukken moeten bijvoorbeeld geseind worden om te weten: wat hebben wij te verwachten? Die tijd hebben wij nodig.

De brug die ik heb horen maken, dat er in de 72 uur een soort rechterlijke controle zou zijn, daar kan ik persoonlijk mee leven. Dat wil zeggen dat men *d'office* van 48 uur uitgaat, maar dat bijvoorbeeld voor terrorismezaken, waar men echt kan aantonen dat men wacht op informatie uit Frankrijk, Nederland of Hongarije, de rechter al een toets kan doen, nadat er goed is doorgewerkt, en dat men er dan 24 uur extra kan bijplakken. Dat is een hypothese die ik wel mooi vind.

Ik geef nu graag het woord door aan Jean-Louis Doyen.

Jean-Louis Doyen: Monsieur le président, mesdames, messieurs, concernant la première question, nous n'avons pas d'informations, à notre niveau, selon lesquelles il n'y aurait pas assez de juges d'instruction spécialisés en matière de terrorisme. Comme vous le savez, la Belgique a choisi le système de répartition de ses magistrats au travers de la Belgique. Donc, il peut y avoir une répartition qui est faite par le doyen des juges d'instruction. Cette répartition se fait au niveau du territoire avec une compétence nationale pour chaque magistrat instructeur, ce qui signifie que si l'un d'entre eux apparaît surchargé, il est possible de faire basculer des dossiers vers un autre magistrat. En l'état actuel, sauf chiffres contraires mais que nous n'avons pas, je pense que jusqu'à présent nous n'avons aucun écho d'un collègue disant qu'il n'est pas en mesure de suivre ses dossiers de façon correcte.

La centralisation, c'est une autre question. C'est un modèle. C'est le modèle choisi par la France. Je n'ai jamais pratiqué ce modèle mais nous pratiquons le système décentralisé. Je suis à Liège, donc je vis en tant que décentralisé. Moi, je n'y vois pour l'instant, en l'état actuel, que des avantages ou en tout cas j'y vois une plus-value certaine: la proximité par rapport à une certaine région et la proximité par rapport à certains

E042

12-12-2016

Philippe Van Linthout – Jean-Louis Doyen

services de police. Ces rapports privilégiés permettent une très grande efficacité et une meilleure efficience. Nous connaissons les enquêteurs, nous les côtoyons plus régulièrement. Il est clair que si vous avez un service qui se trouve, comme c'est déjà arrivé, à Liège et que vous avez une direction d'enquête à Mons, il y a des moyens de communication, bien sûr, mais le contact est quand même plus difficile. Donc, au niveau de la centralisation, je ne suis pas certain que ce soit une plus-value. En tout cas, le système de décentralisation, à ma connaissance, n'a pas montré d'écueils jusqu'à présent. Il faut savoir que, même dans les arrondissements extérieurs, nous sommes amenés parfois à traiter des dossiers – je peux parler en connaissance de cause puisque c'est mon cas – qui débordent sur Bruxelles, voire même qui ne ciblent plus que des suspects à Bruxelles. Parce que ce sont des suites de dossiers que j'ai connus, il a paru plus opportun de me confier les dossiers à la satisfaction peut-être des collègues bruxellois et même des services de police bruxellois qui, parfois, sont surchargés de travail.

Par ailleurs, cette centralisation pourrait éventuellement impliquer une autre incidence qui serait une spécialisation absolue. C'est-à-dire que les juges d'instruction, comme en France, ne feraient plus que les matières du terrorisme. Là, je peux parler en ayant déjà eu des discussions avec certains de mes collègues, certains collègues bruxellois notamment, confrontés à certains gros dossiers dont celui qui a donné naissance à cette commission. En fait, ils souhaitent pouvoir conserver un pied dans la criminalité de droit commun. S'isoler dans une matière aussi spécifique sans garder un pied dans la criminalité dite plus commune, ce n'est peut-être pas une bonne chose.

Cette autre criminalité permet notamment de développer des réflexes, des techniques d'enquête, des approches d'enquête qui évoluent, que ce soit la grande criminalité, les stupéfiants, le grand banditisme et autres, et parfois, amènent à devoir avoir d'autres réflexes ou d'autres réactions ou d'autres approches. Et c'est très précieux parce que le danger de ne faire qu'une seule matière de manière spécialisée en tout cas, comme le terrorisme qui est polymorphe, risque peut-être de laisser dans une quiétude ou dans un modus operandi qui peut-être évoluera moins vite.

En tout cas, ce sont les échos que j'ai eus et que je partage, avec évidemment la petite réserve que, en fonction des cabinets, il est vrai que, jusqu'à présent, il est parfois difficile d'obtenir une écoute de la part de certains tribunaux par rapport à la charge de travail. Il faut savoir que, à ma connaissance, la plupart des juges d'instruction qui sont spécialisés en matière de terrorisme, gèrent un cabinet normal, sans autre aménagement. J'ai appris récemment qu'à Bruxelles, on avait accepté de soulager une partie de leurs cabinets.

C'est peut-être à ce niveau-là qu'une réflexion pourrait être menée, sachant que si une "extension de cadre" devait intervenir, ce serait au bénéfice du droit commun et non pas du terrorisme puisqu'à ce moment-là, on reviendrait à remettre en cause ce dont je viens de parler. Voilà une piste de réflexion.

La nécessité du juge d'instruction, je pense que Philippe vous en a parlé. S'il y a bien des dossiers où la plus-value du juge d'instruction en charge de l'enquête est prégnante, c'est évidemment cette matière-là, puisque nous sommes amenés à devoir réagir dans l'urgence, des décisions très lourdes à prendre, et ça paraît difficilement concevable avec un dossier qui est dirigé par une entité comme le parquet par exemple, avec des demandes ponctuelles et incessantes d'actes. Parfois, il faut une décision dans l'heure ou dans les deux heures. Ça paraît difficilement concevable avec des mesures qui sont demandées à une autre instance qui n'a pas le dossier, en l'occurrence le juge de l'enquête, puisque c'est ça dont il est question. Je crois qu'il ne faut pas tourner autour du pot, on connaît tous ce projet.

Nous avons déjà réfléchi longuement, et il y a des textes en cours de rédaction par rapport à ce projet. Nous ne vous cachons pas qu'à notre niveau, tout en gardant l'objectivité voulue, et en essayant de se consacrer sur l'essentiel, pas simplement en essayant de défendre notre boulot – nous sommes magistrats au tribunal de première instance, on fera ce qu'on nous demandera de faire – mais par rapport à la nécessité, l'urgence des enquêtes, et par rapport à, je dirais même, l'intérêt des citoyens, ça nous pose énormément de questions, nous sommes extrêmement sceptiques, et je crois que nous allons arriver à un système qui risque d'être complètement paralysé, avec des conséquences qui pourraient être graves. Je crois que nous pouvons en parler.

Nous en faisons déjà l'expérience maintenant même dans le système qui fonctionne. Philippe a parlé d'un dossier que j'ai eu ce week-end en garde. C'est un dossier qui n'a pas l'importance d'un dossier tel qu'on connaît ici pour Bruxelles mais c'est un dossier où j'ai dû vraiment faire usage de l'indépendance qui est celle du juge d'instruction pour mener le dossier, et notamment faire certains devoirs qui me paraissent

E042

12-12-2016

Philippe Van Linthout – Jean-Louis Doyen

indispensables avant d'aller plus avant dans les mesures coercitives, devoirs qui se sont révélés négatifs. J'ai eu devant moi une personne - parce que j'ai pris la peine de l'entendre alors qu'il n'y avait rien - qui était un peu révoltée. J'ai dû admettre que je comprenais sa révolte. Cette personne avait été privée de liberté, avait fait l'objet de toute une série de mesures avant que je ne sois saisi du dossier. J'étais perplexe par rapport à tout ce qui avait été fait. Lorsque je suis intervenu, j'ai directement pris les mesures pour vérifier tout ce qu'il fallait, et notamment à décharge. Lorsque j'ai vu cela, je me suis posé des questions.

Alors je pense qu'il n'est pas question de remettre en cause l'intégrité des magistrats du parquet. Loin de là. Mais je pense qu'il y a d'autres facteurs qui jouent, tels la jeunesse des magistrats récemment nommés (il y a une inexpérimentation au niveau des parquets qui est assez importante), et puis la charge de travail au niveau des parquets. L'idée de leur transférer la charge de nos dossiers qui a priori sont des dossiers de plus grosse ampleur et plus compliqués, nous fait froid dans le dos quant au sort qui leur sera réservé et plus spécialement en matière de terrorisme.

Je terminerai pour le délai de 48 heures. Nous avons évoqué à l'époque ce qui nous paraissait intéressant de dire et que nous étions favorables à cette mesure. Cela n'a pas changé. Nous le voyons. Dans le dossier que je vous ai cité, il n'était pas question de délai mais on a perdu du temps et ce temps qui a été perdu et que j'ai rajouté était justifié pour permettre de voir également des éléments à décharge et d'avoir un dossier complet avant d'entendre la personne. Sinon on me demandait de l'entendre, alors que je n'avais aucun élément. Voilà.

C'est à cela que nous sommes attentifs et plus l'urgence est là, plus il faut réagir. Au plus près de l'enquête on est, meilleure sera notre réaction. Voilà.

De **voorzitter**: Ik dank u voor deze overwegingen.

De vraagstellers zijn de heer Demeyer, mevrouw Van Cauter, de heren D'Haese, Dallemagne, Van Hecke en Verherstraeten en mevrouw Kitir.

Willy Demeyer (PS): Bonjour messieurs les juges d'instruction, ma première question vise à vous faire réagir à l'idée qui est sur la table de la commission, sans qu'elle n'ait été tranchée, d'une transposition réfléchie du modèle anglais en ce qui concerne l'instruction et les poursuites. On a évoqué devant nous le modèle anglais qui plaide pour une plus grande collégialité aux moments clés de la procédure: au moment de la judiciarisation, au moment de la fédéralisation, au moment du classement sans suite. Le directeur judiciaire de Liège nous en a dit quelques mots et nous devons prolonger notre réflexion à ce sujet.

L'idée est celle d'un tri collégial et d'une plus grande collaboration entre police judiciaire, services de renseignements et police administrative spécialisée et pour un meilleur partage des rôles tout au long de la procédure. Ce tri collégial permettrait de sortir du règne de la responsabilité individuelle du juge d'instruction ou du policier et serait une méthode pour sortir de la sur-judiciarisation, qui fera l'objet de ma seconde question.

Il y a plusieurs points d'attention, dont le fait que le mode d'organisation de la justice – que nous connaissons tous ici - est bien différent en Angleterre et en Belgique, en particulier dans le cas du rôle du juge d'instruction.

Je voudrais savoir, messieurs, comment vous réagissez à l'idée d'une transposition chez nous du modèle anglais. Pourriez-vous adhérer ou vous retrouver dans ce modèle? Avec quelle collaboration, quel suivi de votre part, notamment en matière de radicalisme avéré?

Selon vous, à quel niveau pourrait-on organiser la concertation collégiale entre services? Au niveau des task forces locales ou au niveau de la cour d'appel? Et à quelle fréquence?

Voilà pour la première question.

Pour la seconde question, je voudrais revenir sur la problématique de la judiciarisation et de la sur-judiciarisation. Qu'en est-il? Selon vous, est-ce un réel problème? Quelle place reste-t-il pour le travail en amont: travail de police administrative, travail de prévention, travail de la sûreté hors de l'enquête judiciaire?

E042

12-12-2016

Philippe Van Linthout – Jean-Louis Doyen

J'ai encore beaucoup d'autres questions, mais comme nous sommes nombreux dans la commission, je me limiterai à celles-ci.

Le président: Messieurs, vous pouvez vous partager les tâches pour les réponses.

Jean-Louis Doyen : Si vous le permettez, je vais commencer en répondant à votre deuxième question, celle sur la sur-judiciarisation.

Je dirais que cet avis est, pour le moment, partagé. Il est vrai qu'à l'époque où nous avons rencontré le ministre, la question était peut-être celle de la surcharge de l'instruction par rapport à des dossiers qui ne devraient pas y être. Le problème, c'est que cette surcharge entraîne une procédure qui est différente et qui vient alourdir le processus.

En l'état actuel – et cela fait peut-être le lien avec ce que vous avez dit précédemment –, nous constatons que cette responsabilisation se place au niveau de l'instruction. Je m'explique. Lorsqu'il y a un dossier qui brûle les doigts, très souvent, ce dossier est mis à l'instruction. Pourquoi? Parce qu'en définitive, nous sommes le dernier maillon à intervenir. C'est peut-être aussi notre indépendance qui fait qu'on se dit que si jamais il y a un problème, ce sera pour le juge d'instruction; il est indépendant.

J'avoue – et je pense que M. Van Linthout sera d'accord avec moi – que nous constatons parfois effectivement une certaine fébrilité dans l'approche de certains dossiers, notamment au niveau du parquet, parce qu'il y a toujours la peur de devoir rendre des comptes.

Nous sommes également amenés à devoir en rendre, mais de façon différente. Cela étant, le problème est que parfois, nous avons des dossiers ou une surcharge de dossiers qui pourraient très bien ne pas se trouver chez nous. Et cela vaut pour toutes les matières.

Trouver une solution à ce problème est plus difficile. Une piste avait été ouverte, à laquelle nous nous étions opposés, qui consistait en l'extension des mini-instructions. Même si nous pouvions la concevoir dans certains domaines particuliers, comme la question des perquisitions; maintenant, nous en tirons un peu l'expérience. Je vais aller dans le sens de ce que je viens de dire. Et ce que je dirai risque d'en froisser certains. Mais nous sommes là pour parler librement. Nous nous sommes réunis entre juges d'instruction, il n'y a pas si longtemps. Et de notre expérience, nous avons constaté – ce que les auteurs avaient prédit – une augmentation des demandes de perquisitions.

Et surtout, de façon plus étonnante, il n'y a quasiment plus aucune demande de perquisition dans le cadre d'instructions complètes. Cela signifie concrètement qu'on laisse au juge d'instruction la décision de mettre le dossier à l'instruction ou pas. Est-ce une bonne chose? Je pense que le système a déjà été dévié de son but initial. Pourquoi? Parce qu'à ce moment-là, on délègue la responsabilité.

Nous sommes coutumiers de cette prise de responsabilité. Comment l'aménager? Là, je rejoins votre première question. Personnellement, je ne connais pas ce qui était préconisé, ce système de collège. Mais il est vrai que nous pouvons parfois nous poser des questions – je reste prudent – par rapport à certaines politiques criminelles pour certains phénomènes. Je vais prendre un exemple: les plantations de cannabis, qui inondent les parquets. Ce type de dossiers demande des efforts conséquents et la réponse, pour l'instant – et nous la subissons –, c'est la plupart du temps, hormis pour les toutes petites plantations, une mise à l'instruction avec demande de mandat d'arrêt. Il y a donc un grand nombre de dossiers.

Mais ce n'est pas tout de mettre à l'instruction et de demander un mandat d'arrêt; il y a les suites d'enquêtes. Lorsque vous faites les suites d'enquête dans un dossier à l'instruction, vous devez être complet. Donc vous devez vérifier la plupart des pistes, aussi bien pour impliquer la (ou les) personne(s), mais aussi pour vérifier son (leur) degré de responsabilité dans les faits. Ce sont des devoirs conséquents, qui prennent du temps et qui mobilisent beaucoup les services de police. Nous n'avons aucune prise là-dessus. Nous ne pouvons pas décider. Nous essayons parfois, pensant qu'on a assez d'éléments et que ce n'est pas la peine de surcharger. Mais il n'est alors pas rare qu'on nous renvoie le dossier en nous disant que l'on veut aller jusqu'au bout, puisque c'est un dossier à l'instruction.

Il y a certainement une piste de réflexion dans l'approche de certains phénomènes criminels. Est-ce que c'est sous la forme de discussions dans un collège? Nous, les juges d'instruction, nous sommes un peu étrangers à cette problématique. Mais je pense que cela pourrait être une bonne chose d'avoir davantage une politique

E042

12-12-2016

Philippe Van Linthout – Jean-Louis Doyen

qui anticiperait les choses et qui permettrait, justement, d'avoir une attitude peut-être plus adaptée aux réalités de terrain.

Voilà... J'avais une autre idée, mais je l'ai perdue dans le fil de ce que j'ai dit.

De **voorzitter**: Mevrouw Van Cauter, ik stel voor dat u meteen doorgaat op dat punt.

Carina Van Cauter (Open Vld): Gewoon voor alle duidelijkheid, want ik denk dat er geen goed begrip over de vraagstelling is. Ik denk dat collega Demeyer wou aangeven dat een aantal inlichtingendiensten ons heeft geconfronteerd met de vaststelling dat, wanneer zij inlichtingen verzamelen waaruit blijkt dat er een misdrijf wordt gepleegd, de regelgeving vandaag stelt dat zij dat onmiddellijk moeten aanmelden bij het parket, dat het onderzoek overneemt. Dan spreken wij over een te snelle juridiciërisering, waarbij men zegt dat het soms aangewezen zou zijn om nog verder inlichtingen te verzamelen om een en ander in de juiste context te plaatsen, alvorens men het dossier aan het parket – dixit federaal parket – moet doorgeven.

Ik neem echter aan dat u in dit stadium eigenlijk weinig wordt gevat. Ik veronderstel dat de aanmelding via het parket verloopt, dat dan een opsporingsonderzoek en een al dan niet gerechtelijk onderzoek start. Ik begrijp ook dat u ook daar een probleem ervaart. Ik veronderstel dat, ik weet dat niet. Wordt u soms ook onmiddellijk gevat door inlichtingendiensten in het kader van een gerechtelijk onderzoek?

Philippe Van Linthout: Het is belangrijk om te onderstrepen dat een onderzoeksrechter geen autosaisine heeft. Wij worden dus altijd gevat door het openbaar ministerie, dat op een gegeven moment meent, aan de hand van informatie die van zowel politie als veiligheidsdiensten kan komen, dat het tijd is om bepaalde maatregelen te nemen. Het gaat dan om maatregelen die niet door de veiligheidsdiensten uitgevoerd kunnen worden. De veiligheidsdiensten kunnen zelf ook bijvoorbeeld af luisteren, zij kunnen zelfs meer dan wij. Het punt is dat onze finaliteit er altijd in bestaat de waarheid te achterhalen en een dossier aan de rechtbank te kunnen voorleggen. Wij onderzoeken het verhaal dus op zijn correctheid, à charge en à décharge.

Ik dien u toe te geven dat op een gegeven moment soms geconcludeerd wordt dat wij al aan het af luisteren zijn, terwijl er weinig criminele activiteiten te ontdekken vallen. Dergelijke kwesties worden momenteel geremedieerd in vergaderingen met de vorderende instantie, de federaal procureur samen met de politiediensten en ook vertegenwoordigers van de veiligheidsdiensten, die in onze dossiers courant als experts aangesteld worden, zowel de Veiligheid van de Staat als de veiligheidsdiensten van het leger. In zulke af luisterzaken voelen wij wel dat er iets aan de hand is, maar wij zijn dan niet meteen in staat om daarvan een zaak voor de rechtbank te maken. In dergelijke gevallen wordt er soms voor gekozen om het dossier vroegtijdig af te sluiten en dan wordt de zaak terug aan de veiligheidsdiensten overgedragen. Volgens mij is de opmerking dus wel correct dat wij soms gevat worden, vooral als de informatie zeer summier is, en dat wij daarbij vaststellen dat wij er geen zaak van kunnen maken bij gebrek aan strafrechtelijke bewijzen, maar dat er wel een reukje aan zit.

Carina Van Cauter (Open Vld): Ik denk dat collega Demeyer eigenlijk aan u wou vragen: vinden jullie, indien zo'n overleg structureel zou worden georganiseerd, dat de onderzoeksrechters daarin een plaats moeten hebben? Ik denk dat dit eigenlijk de vraag was van collega Demeyer.

Le **président**: Est-ce que Mme Van Cauter interprète bien votre question?

Willy Demeyer (PS): Je pense que la collègue pense bien.

De **voorzitter**: Het is dat wat u wilde vragen?

Willy Demeyer (PS): Oui.

De **voorzitter**: U mag er nog even op doorgaan. Daarna kunt u verder gaan met de andere vraag van de heer Demeyer.

S'il vous plaît, je vous en prie.

Jean-Louis Doyen: Il s'agit d'une étape qui est antérieure à la mise à l'instruction. Philippe vous a rappelé le

E042

12-12-2016

Philippe Van Linthout – Jean-Louis Doyen

processus de mise à l'instruction. Nous ne sommes pas partie dans ce processus-là et je ne pense pas qu'il serait sain que l'on y soit. Il nous arrive parfois d'être éventuellement destinataire d'informations qui pourraient être hors du dossier. Libre à chacun d'en prendre connaissance ou pas mais c'est de nature à éventuellement influencer notre perception des choses. Je pense donc qu'il est sain que ce type de détermination d'information et d'appréciation soit faite. Nous, nous travaillons de façon judiciaire par rapport à un fait précis. Ici, nous sommes en plein dans l'information voire dans le renseignement. Ce que nous nous voyons, c'est à l'inverse parfois, des dossiers d'instruction qu'on voudrait essayer de transformer en dossiers d'information et de renseignement.

À la limite, s'il y a même pour ce type de dossiers, un processus qui est mis en place pour éviter ce genre de choses, nous n'allons certainement pas nous y opposer.

Willy Demeyer (PS): J'ai posé les deux questions. J'ai obtenu des réponses partiellement satisfaisantes. Maintenant, j'en ai d'autres.

Philippe Van Linthout: Partiellement, c'est pas bien.

De **voorzitter:** Dat is in deze commissie al heel veel, hoor. Voordat u euforisch wordt...

Philippe Van Linthout: Wij hebben het doel gezet...

Willy Demeyer (PS): Monsieur le président, si je peux me permettre de garder la parole 30 secondes. L'objectif des questions tourne autour de la judiciarisation. C'est "quand passe-t-on de l'enquête à la phase judiciaire". Ici, ce que je note d'intéressant, c'est peut-être le retour, c'est-à-dire revenir de la phase judiciaire à une phase d'enquête. C'est un élément nouveau par rapport à ce qui nous avait été dit et cela permet de ne pas arriver à des problèmes comme ceux qu'on a rencontrés quelquefois, c'est-à-dire le classement. Un des deux, soit le judiciaire soit l'enquête clôtüre le dossier et le dossier alors n'avance plus et ne connaît pas de suite. Voilà un élément intéressant, monsieur le président.

De **voorzitter:** Dat zou een meerwaarde kunnen betekenen in verhouding tot wat men ons gezegd heeft, met name: het is het een of het ander.

Philippe Van Linthout: Het Parlement heeft er ooit voor gekozen dat de onderzoeksrechter toegang heeft tot de geheime dossiers bij de BOM-magistraat van het Parket. Als men een goede onderzoeksrechter is, wil men meer weten dan wat er in het proces-verbaal staat.

Ons probleem is natuurlijk wel, als men in het gerechtelijke deel zit, dat wij onze motivatie voor onze tapmachtigingen voor onze aanhoudingsbevelen alleen mogen baseren op wat er in het open dossier staat. Dat is soms moeilijk. Soms weet men dat er meer aan de hand is, maar wij moeten het recht toepassen op basis van het open dossier want wij moeten dat kunnen uitleggen tot in Straatsburg zodat men weet dat het een goed gemotiveerd vonnis, beschikking of arrest is.

De **voorzitter:** Daar kan de commissie toch iets mee doen voor haar aanbevelingen.

Christoph D'Haese (N-VA): Ik heb een vijftal vragen voor de onderzoeksrechters en experts ter zake.

De vraag van de dag is alleszins de verlenging van de aanhoudingstermijnen. Dat is in dit land, dat is maar goed ook, zo essentieel dat het fundamenteel verankerd is in onze Grondwet. Het is belangrijk dat wij hier ook waken over de grondrechten van iedereen, want wij raken een heel gevoelige snaar. Dat is de essentie die ons moet bezighouden.

Jarenlang hoor ik verzuchtingen van onderzoeksrechters die zeggen dat die termijn van 24 uur te kort is. Wij zijn met deze onderzoekscommissie ook naar Frankrijk geweest. Daar hebben wij toch een heel onthutsende vaststelling moeten ondergaan. De voorzitter en ikzelf hadden het voorrecht om de procureur van Frankrijk te spreken. Er is een enorm grote discrepantie. Bij ons: 24 uur of een dag. Frankrijk in de meest extreme omstandigheden: zes dagen.

Naar aanleiding van de uitwisseling van de ervaringen is er zeer duidelijk gezegd: terrorisme is een

E042

12-12-2016

Philippe Van Linthout – Jean-Louis Doyen

internationale aangelegenheid. Beperkt dat alstublieft niet tot de landsgrenzen, maar bekijk dat veel ruimer, teneinde tot een adequate efficiënte samenwerking te komen. Internationaal gezien, in terroddossiers, is het absoluut noodzakelijk. Wij hebben daar eigenlijk meer dan een stille wenk gekregen om die termijnen uit te breiden.

Wat is uw idee, internationaal bekeken, voor gegevensuitwisseling? U bent immers het verzamelpunt van elementen à charge en à decharge in een onderzoek. In hoeverre is die te beperkte termijn te rijmen met bestrijding van terrorisme vanuit internationaal oogpunt?

U hebt in een eerste opening gezegd dat voor u 48 uur goed zijn. Die 48 uur verankeren in de Grondwet zou goed zijn, maar ik neem aan dat er voor terroddossiers in de wet nog een uitbreiding kan zijn met 24 uur, zodat u in totaal toch over 72 uur zou kunnen beschikken.

(...) : (...)

Christoph D'Haese (N-VA): Ik stel enkel de vraag. Ik wil weten wat de mensen op het terrein erover denken.

Ten tweede, u waakt ook over de legitimiteit en de risico's bij huiszoekingen. Ik voer een pleidooi ter zake. Ik vind dat op dit ogenblik in de rechtspleging vrij belangrijke risico's worden genomen door politiemensen die huiszoekingen uitvoeren.

Acht u het nodig of wenselijk – ik wil uw idee hierover – dat vuurwapengevaarlijke huiszoekingen zouden worden uitgevoerd door bijzondere bijstandsteams en niet langer door, zoals helaas bij gebrek aan middelen gebeurt, mensen die daarvoor niet of niet specifiek genoeg zijn opgeleid?

Ten derde, u waakt over het onderzoek en u waakt over goede informatie. Men probeert ook aan zoveel mogelijk informatie te geraken. Wat is uw mening in uw hoedanigheid van onderzoeksrechter over burgerinfiltranten bij terrorismeonderzoeken? Hoe moet of kan een dergelijke infiltratie concreet worden ingevuld?

Ten vierde, er tekent zich in het vooronderzoek – de tendens is alleszins ingezet – een tendens tot specialisatie af, met specifieke terrorismesecties. Is het wenselijk op het niveau van de rechtspleging – raadkamer, Kamer van Inbeschuldigingstelling, correctionele rechtbank en hof van beroep – voor het regelen van de rechtspleging afzonderlijke kamers mogelijk te maken?

Ten vijfde, u hebt heel terecht gealludeerd op de beperkte termijn van 24 uur die u hebt. Die termijn is immers geen 24 uur maar slechts 22 uur. U kan in uw hoedanigheid van onderzoeksrechter, wanneer u van wacht bent, niet meer slapen – den ik - omdat er zoveel op u afkomt. Hoe hebt u nog tijd en mogelijkheden, om u bij te scholen, teneinde mee te zijn? U bent immers een van de cruciale punten in de terrorismebestrijding. Hoe kan u uitwisselingen doen met collega-onderzoekers van dit land maar ook veel verder op internationaal vlak? Hebt u daar voldoende tijd en mogelijkheden voor? Voor welke zaken ziet u op dat vlak oplossingen, om een en ander zo adequaat, performant en efficiënt mogelijk te maken?

De **voorzitter**: Dat waren vijf vragen.

Philippe Van Linthout: Ik ga proberen krachtadig maar kort te antwoorden.

Wat de aanhoudingstermijn betreft wil ik niet in herhaling vallen. Wij vinden het belangrijk dat een onderzoeksrechter die een beslissing moet nemen om iemand naar de gevangenis te sturen of niet, tijd genoeg heeft omdat de gevolgen daarvan zeer nefast zijn voor iemand zijn leven. Meestal heeft dat effecten niet alleen op uw werk maar op uw relatie. Dat heeft een hele lawine van gevolgen. Als men met het etiket "verdachte van een terrorismezaak" naar de gevangenis wordt gestuurd heeft dat ook zijn consequenties, zelfs voor bevriende diensten, landen. Dat is niet meer op reis gaan zonder gecontroleerd te worden. Dat houdt dat dan in. We kunnen niet ontkennen – daar heeft u een terecht punt – dat de onderzoekers al meerdere keren hebben gezegd dat die termijn kort is. We leven niet meer in dezelfde wereld waar we minder geconfronteerd werden met mensen die uit vreemde landen kwamen zonder identiteit en waar dus bepaalde opzoeken nog dienen te gebeuren. Dat is alleen nog maar de verificatie, wie heb je voor je. Dus ik zeg het, die 48 uur, dat is wat onze collega's hebben gesteld. Die stap naar 72 uur – want u hebt in een

E042

12-12-2016

Philippe Van Linthout – Jean-Louis Doyen

vorige commissie ons die vraag ook gesteld... In het huidige systeem is er een verlenging van de termijn mogelijk, maar bij de onderzoeksrechter. Artikel 15bis. Dat wordt zelden of nooit toegepast. Waarom? Omdat dat artikel eigenlijk zodanig veel motivering vraagt dat als je al die motivering op papier hebt gezet je eigenlijk je aanhoudingsmandaat gemaakt hebt. Nu, in die terrorismezaak waar men wil waken over het feit dat iemand toch niet lichtzinnig lang van zijn vrijheid wordt beroofd, lijkt mij dat een mogelijke oplossing maar daar zult u als parlementariërs over oordelen, om daar de mogelijke brug te maken naar de 72 uur omdat men dan toch de controle hebt van een rechter.

Ik wil onze rol toch wel even in de verf zetten. Wij moeten er toch ook op toezien dat mensen niet geparkeerd worden in een cel want dat is toch een gevaar dat kan bestaan, dat gelukkig niet elke dag bestaat, maar dat we toch in onze carrière al eens tegenkomen, dat we moeten zeggen sorry maar dit is wel niet oké. En ik kan ze in vrijheid stellen uiteraard. Maar men zit natuurlijk dikwijls met de druk... Daarom herhaal ik nog eens het belang van die kennis van die zaak. We zitten in een materie, een werkveld waar de druk enorm is. Tegenstrijdige beslissingen... Dat is wat Napoleon zei, de grootste macht van een onderzoeksrechter is niet iemand aan te houden maar net iemand niet aan te houden. Als u wenst dat wij die job kunnen blijven doen, dan wil ik een dossier goed kennen. Dus dat is uw eerste vraag.

De versterkte huiszoeking. Ik heb nog nooit, nog nooit politiemensen het terrein op gestuurd als men mij op voorhand zei dat het vuurwapengevaarlijke mensen waren zonder dat ik op voorhand zei dat het een versterkte huiszoeking moest zijn. Aan de andere kant is het ook wel mijn taak als rechter om erover te waken dat niet iedereen wordt gebrandmerkt als vuurwapengevaarlijk, waar ze eerst de deur eruit blazen om dan misschien bij brave mensen binnen te komen die het verschieten van hun leven tegenkomen. De rechter doet daar een controle in samenspraak met de politiemensen die hem een bepaalde vraag stellen.

Opnieuw, en ik ga in herhaling vallen, is er een fundamenteel substantieel verschil rechter onderzoek en onderzoeksrechters. In de figuur van de onderzoeksrechters kennen wij onze pappenheimers. Wij kennen onze politiemensen die ons de zaken vragen en die hebben er ook belang bij dat ze niet met onze voeten spelen. In de figuur van de rechter van het onderzoek is het het Openbaar Ministerie dat iets gaat vorderen en alles gaat eigenlijk buiten ons gebeuren. Ik wil mijn pappenheimers blijven kennen. Iemand die twee keer zegt ergens met alle geweld binnen te vallen en dat blijkt bij twee oude mensen te zijn geweest, die gaat bij mij geen versterkte huiszoeking krijgen. Dus de kennis van zaken is fundamenteel.

Ten derde, de burgerinfiltrant. Daar kan ik een uurtje over doorgaan. Ik ga u gewoon een voorbeeld geven uit een concreet dossier, zonder in detail te treden uiteraard. In een concreet dossier is er een bron die getuige is geweest van iets, waar er sprake is over een aanslag. Die bron zegt: er zijn wapens. Wat gebeurt er dan? Er wordt een gerechtelijk onderzoek in gang gezet en wij moeten proberen te voorkomen dat er een nieuwe aanslag is. Zo begint het meestal. Die bron wordt aangestuurd en die bron is een informant, dat heeft u wettelijk geregeld. Die persoon mag informatie geven en aan de hand van die informatie kunnen wij verifiëren of het gerechtelijk onderzoek, namelijk die af luistermaatregelen, die observatiemaatregelen, of die informatie bevestigd wordt.

Nu, in veel van mijn dossiers zit ik te werken in een milieu waar ik niet zomaar een politiemans de straat op kan sturen, omdat die politiemans direct door de mand valt, omdat hij direct gezien wordt. In veel van mijn dossiers zijn mijn af luistermaatregelen van generlei waarde. Waarom? Omdat mijn cliënteel niet gebruikmaakt van de klassieke telefoonlijn van Telenet en Proximus, maar van Viber, Telegram, van al zo'n dingen. Mijn observaties, mijn infiltraties, mijn huiszoekingen, de maatregelen die u mij gegeven heeft: op een gegeven moment gaat het niet meer. Maar we hebben nog altijd die bron die zegt: ja maar, mannen, het wordt hier nu wel serieus, want ze hebben mij nu weer meer gevraagd om te gaan en ze gaan nu in de Ardennen een training gaan doen, en er gaan echte wapens bij zijn, en ze gaan leren schieten. Wat doe je op dat moment als leidend magistraat van een onderzoek?

Op het huidige moment mogen wij niet aan die bron vragen om mee te gaan, want dan zouden wij die bron sturen en dan zouden wij eigenlijk op dat moment van die bron een burgerinfiltrant maken. Maar wij zitten dan op een vergadering waar, heel eerlijk gezegd, niemand zich prettig voelt, en waar men met andere maatregelen probeert dat te controleren. Dat lukt zelden en dan kiest men in veel gevallen voor het afbranden van de zaak, zo heet dat, en dat is gewoon huiszoekingen doen, zien of men iets vindt en laten voelen aan het milieu dat men actief is en dat er iets aanwezig is. Voor mij zou zo'n burgerinfiltrant een oplossing kunnen zijn, maar, altijd met twee woorden spreken: we moeten ons er heel bewust van zijn, ik

E042

12-12-2016

Philippe Van Linthout – Jean-Louis Doyen

denk aan de zaken in Nederland, de commissie Van Tra, in België de zaak François, dat als men iets in gang zet, dat men daar ook wel een controle over moet hebben want als land, als onderzoeksrechter of als federaal procureur wil men niet meemaken dat onder uw watch een infiltrant u “charelt” en eigenlijk van twee walletjes eet en dat men er eigenlijk voor instaat dat de aanslag kan gebeuren omdat men hem zelf heeft laten doen.

Maar ik zeg u, onze informatiepositie in deze materie, de materie die u onderzoekt, is bijzonder klein.

Ik heb soms al eens een discussie met eminente professoren. Ik zie er hier momenteel ook een zitten. En er wordt soms al eens gezegd dat wij een mooi, rijkelijk arsenaal van u hebben gekregen, maar ik zeg u, in de praktijk, en zeker in deze materies, komen wij wat slagkracht te kort.

Ten vierde, specialisatie, afzonderlijke kamers. Hiermee sluit ik aan op wat De heer Doyen ook heeft gezegd. De collega's van Brussel zeggen blij te zijn dat zij ook andere zaken kunnen doen. Ik vind het niet verkeerd dat soms terrorismezaken op verschillende rechtbanken zitten omdat het zo'n gevoelige materie is. Vanaf wanneer ben je een terrorist? Vanaf wanneer maak je deel uit van een terroristische groep?

De wetgeving is stringenter geworden. De voorbereidingshandelingen zijn ook strafbaar. Het net is ruimer gemaakt om ons meer slagkracht te geven.

Christoph D'Haese (N-VA): Per ressort, daar zou u wel kunnen in leven?

Philippe Van Linthout: Ja, per ressort, maar het feit dat verschillende mensen eens over zo'n materie nadenken, lijkt mij niet slecht. Het verhindert tunnelvisie te krijgen met zittingen op automatische piloot waarbij de redenering is dat als de federale procureur vordert, het wel juist zal zijn of dat als een onderzoeksrechter hem heeft aangehouden, het wel juist zal zijn. Wij veroordelen en wij gaan verder. Dat kan in een rechtstaat geenszins de bedoeling zijn.

Het laatste punt was of wij nog tijd hebben. Bah ja, wij maken tijd. Wij hebben een Instituut voor Gerechtelijke Opleiding dat ons in staat stelt om naar opleidingen te gaan en andere mensen te ontmoeten. Gelukkig hebben we dat ook, omdat die andere mensen ontmoeten in de rechtshulp, die wij soms van andere landen nodig hebben, heel belangrijk is. Soms is het veel gemakkelijker om naar iemand te bellen die men kent, dan te werken met al die mooie instrumenten, die wij hebben, maar die soms in de praktijk eigenlijk niet blijken te werken.

Jean-Louis Doyen: Pour la première question, simplement dire que nous sommes confrontés également à un nouvel enjeu qui est la loi Salduz Plus. Se profilent déjà deux difficultés dans le délai: la première, c'est qu'il y a ce fameux délai de deux heures au-delà duquel normalement on ne peut procéder à l'audition de la personne s'il n'y a pas d'avocat que pour autant qu'il y ait un cas de force majeure. Ce cas de force majeure n'a pas encore été défini et selon la circulaire des procureurs généraux, le simple fait qu'il n'y ait pas un avocat n'est pas suffisant. Donc, il y a une situation de fait qui devra être tranchée, et qui se complique encore davantage avec les personnes vulnérables qui ne sont pas censées pouvoir renoncer. Donc là, dans les faits, on va se retrouver confronté à des situations où le temps va couler. Et toujours dans le respect ou dans le but de sauver les droits de la défense, on risque d'avoir des difficultés.

Christoph D'Haese (N-VA): U hebt het ook over minderjarigen en Salduz Plus. U hebt het over een zaak waarin u een minderjarige moet aanhouden om hem een advocaat op te dringen?

Laurette Onkelinx (PS): J'aimerais intervenir sur ce dernier point.

Je me souviens que dans une autre commission, vous aviez été entendu et vous aviez, en gros, expliqué que pour vous, le mieux était 48 heures. Vous aviez dit qu'il ne fallait surtout pas faire de différence entre les infractions terroristes et les autres. Donner deux délais différents allait encore compliquer votre tâche. Je dois vous dire que je suis totalement d'accord avec vous.

La question que je me pose est la suivante. Passer de 24 à 48 heures, si vous n'êtes pas averti suffisamment vite, continue à poser des problèmes. Il faut que vous puissiez avoir l'occasion, le plus rapidement possible, d'être saisi. Dans ce cadre-là, est-ce qu'il y a un moyen particulier? Est-ce qu'il y a une

E042

12-12-2016

Philippe Van Linthout – Jean-Louis Doyen

règle que l'on peut prendre qui permette que l'on ne profite pas du passage de 24 à 48 heures pour simplement repousser le moment où vous entrez en piste?

Jean-Louis Doyen: Ce que nous avons suggéré à l'époque, c'est qu'éventuellement, ce passage de 24 à 48 heures se fasse avec l'accord d'un magistrat, mais pas avec le système d'avant qui consistait à demander systématiquement au juge d'instruction. Parce que cela risque de poser des problèmes procéduraux au niveau de la forme et autres. Il faut un magistrat en charge du dossier. Si le dossier est à l'information, c'est le magistrat du parquet qui doit marquer son accord, d'une façon déterminée, sur cette prolongation. Si le dossier est à l'instruction, c'est le juge d'instruction qui doit le faire. C'est ce que nous avons préconisé.

Philippe Van Linthout : Ik denk ook dat dat heel eenvoudig kan blijken uit het proces-verbaal. Dan zou u de rol van de advocaat ook kunnen versterken. Politie mensen stellen al een proces-verbaal op waarin het uur van arrestatie en het uur van de vrijheidsberoving staan.

Ik denk dat het eigenlijk weinig moeite zou kosten om in de processen-verbaal die ze al opstellen, te documenteren wat ze in die tijd hebben gedaan. Dan zou de advocaat die meekomt met de Saldus of op de raadkamer kunnen pleiten dat hij moet vaststellen dat men iemand vijf uur heeft geparkeerd, waardoor men in de volgende dag is terechtgekomen, maar dat ze eigenlijk niets hebben gedaan.

Ik denk dat politie noch magistratuur mensen opzettelijk langer van hun vrijheid willen beroven, maar ze willen wel hun werk goed kunnen doen en dan moet men aan de bevolking en voor een raadkamer kunnen uitleggen dat zij die tijd nodig hadden, omdat ze bijvoorbeeld geen tolk of advocaat vonden.

De **voorzitter:** Dat hebt u toen ook gezegd.

Ik ga nu naar mevrouw Van Cauter, want het moet vooruitgaan. We kunnen na afloop nog op bepaalde zaken terugkomen.

Carina Van Cauter (Open Vld): Heren onderzoeksrechters, ik heb u horen pleiten voor het behoud van twee soorten onderzoek.

U bent nogal vurig voorstander, zowel omwille van de efficiëntie als de kwaliteit van het onderzoek, om beide soorten onderzoeken, het gerechtelijk onderzoek en het opsporingsonderzoek, te behouden.

Degenen die ervoor pleiten om over te stappen naar één soort onderzoek, halen heel vaak als argument aan dat de proceseconomie veel beter zou zijn gediend door één soort onderzoek, dus het tegenovergestelde van wat u zegt.

Hoe legt men dat uit? Een magistraat, zijnde de procureur des Konings, heeft zich beziggehouden met een onderzoek, heeft feiten tot zich genomen en dat onderzoek geleid. Hij staat dat af aan een onderzoeksrechter, die het dossier van voren af aan moet doorlezen. Eens het onderzoek afgesloten, komt dat dossier terug naar het parket, waar weer iemand heel dat onderzoek moet doorlezen. Dan gaat het dossier naar de raadkamer, waar men het ook helemaal moet doorlezen.

Hoe kunt u dat argument tegenspreken? Hoe kunt u volhouden dat het efficiënter zou zijn om de twee soorten onderzoeken te behouden, waardoor het veel sneller zou kunnen worden afgehandeld?

Philippe Van Linthout: Dat is een prachtige vraag en ik zal ze beantwoorden.

De **voorzitter:** À décharge.

Philippe Van Linthout: À décharge.

Philippe Van Linthout: De eerste te beantwoorden vraag is waarom er een rechter nodig is tijdens een onderzoek. Dat vergeten de mensen soms.

Carina Van Cauter (Open Vld): Wij willen het u graag horen zeggen.

E042

12-12-2016

Philippe Van Linthout – Jean-Louis Doyen

Philippe Van Linthout: Tijdens het onderzoek is er een rechter nodig, omdat u niet wilt dat u mensen over de vloer krijgt die u niet uitgenodigd hebt, bijvoorbeeld politiemensen die bij u huiszoeken komen doen. U wilt niet dat bij u lichtzinnig de telefoon afgeluisterd wordt, waardoor politiemensen van naaldje tot draadje weten wat u in uw privéleven doet. De rechter, die moet toezien op de maatregel die gevorderd wordt, heeft dus een belangrijke functie. Hij is er om uw privacy te beschermen, en meer dan dat, want op een later moment zal er misschien gevraagd worden om u in de gevangenis te steken en dezelfde rechter moet daarover beslissen. Dat is het uitgangspunt, het vertrekpunt. Soms wordt wel gezegd dat onderzoeksrechters maar instaan voor 5 % van de dossiers, terwijl wij nog 95 % andere zaken met opsporingsonderzoeken hebben. Die 5 % zijn nu toevallig wel de zwaarste dossiers, waarin al die zaken gebeuren als aanhoudingen, huiszoeken, telefoontaps en dergelijke. Dat zit dus sowieso bij ons.

De volgende vraag luidt: hoe weten wij wat we moeten afleveren. Wij moeten dat allemaal lezen. In het voorbeeld dat u voor de andere zijde gegeven hebt, wordt gesteld dat steeds lezen en herlezen niet de bedoeling kan zijn. Dat is nu net waarom ik niet geloof in een rechter van het onderzoek. Als een dossier bij de procureur des Konings behouden blijft, dan wordt dat dossier op een gegeven moment naar de rechter van het onderzoek gestuurd. Bij een vorige getuigenis voor uw commissie heb ik twee dossiers meegebracht, een groot en een klein dossier. Kleine dossiers zijn dossiers in de toestand waarin zij normaal nu bij ons binnenkomen. Als ik daarentegen een dossier binnenkrijg, een kleffer waarin het openbaar ministerie al rond geroeid heeft zonder kapitein aan boord, dan zal ik dat dossier toch moeten lezen? Mijn grootste vrees is de volgende. Het gaat om erg belangrijke materies, zoals terrorisme. Veronderstel dat ik dat dossier niet zou lezen, maar ervan uitga dat de informatie in het dossier wel juist zou zijn. In dat geval word ik een soort van dactylo van het openbaar ministerie en onderteken ik alles blind. Ik zal dat dossier dus sowieso moeten lezen. In dat geval lees ik het dossier liever van in het begin, met alle finesses en nuances. Doorheen de tijd zie ik het dossier aangroeien.

In het model dat sommige mensen van het openbaar ministerie aanhangen, wordt gesteld dat het openbaar ministerie niet graag herleest. Het openbaar ministerie is echter pas aan zet op het moment dat een dossier voorgelegd wordt voor eindvordering. Het openbaar ministerie stelt de eindvordering op en meteen ook de zittingsnota, om op de zitting voor te leggen. Maar in het model waarin gesteld wordt dat herlezen niet zo gezond is, het model van de rechter van het onderzoek, wordt het dossier zelfs elke keer overgestuurd, telkens als het openbaar ministerie iets nodig heeft. Dat betekent dat een onderzoeksrechter op een mooie dag op zijn bureau opeens een hem onbekend dossier aantreft, waarvan hij vaststelt dat het teruggestuurd werd. Ondertussen zijn er aan dat dossier enkele elementen toegevoegd, maar de onderzoeksrechter weet niet welke elementen dat zijn, want het openbaar ministerie heeft zelf aan het dossier gewerkt. De onderzoeksrechter zal het dossier dus opnieuw alweer moeten herlezen om weer bij te zijn. Dat lijkt mij ongezond. Dat kunt u zelfs fysiek vaststellen. Ik nodig u alstublieft uit om eens naar de lokalen van de onderzoeksrechters te komen. Ik verwijs naar de film *Minority Report*, waarin Tom Cruise allemaal schermen voor zich heeft waarop hij zijn dossiers kan lezen. Welnu, bij ons werkt dat nog niet op die manier. Wij hebben papieren dossiers die van de terechtzitting door bodes met karretjes naar ons worden gebracht. Dat zou in terrorismedossiers betekenen dat de chauffeur van het federaal parket het dossier naar de onderzoeksrechter brengt. De onderzoeksrechter machtigt een tap. Het dossier gaat terug naar het parket. Ondertussen gebeurt er van alles en er is een nieuwe maatregel nodig. De chauffeur van het federaal parket moet terug naar de onderzoeksrechter rijden, die vaststelt dat er 20 centimeter is bijgekomen, terwijl men hem binnen het uur een maatregel vraagt. Dat lijkt mij absoluut niet goed voor een grondige bescherming van uw rechten en van de burger, want de burger moet worden beschermd tegen mensen die in de rapte, omdat het volk buiten roept of omdat zij dat gewoon zijn, bepaalde maatregelen zouden afvaardigen. Dan zijn wij er om de zaak eerst te lezen en na te kijken wat men concreet tegen bepaalde personen heeft.

Behoudens bewijs van het tegendeel denk ik dat ons systeem – ik heb het niet over de raadkamer, ik heb het niet over de bottlenecks in de procedure – momenteel werkt. Onze onderzoeksrechters kennen hun dossiers. Zoals er al eens een slechte parlementair kan bestaan, bestaat er wellicht ook eens een slechte onderzoeksrechter, net zoals men een slechte dokter kan hebben, maar het instituut zelf functioneert.

U hebt echter gelijk dat er een aantal punten is waar de dossiers vertragen. Pak die alstublieft aan. Als wij rond zijn met ons dossier, waar blijft het dan hangen? Waar wordt de procedure gevoerd? Dat is op de raadkamer. Dat kunt u oplossen.

De **voorzitter:** Op dat punt voelde de heer Verherstraeten zich aangesproken. Ik zeg niet het punt van de

E042

12-12-2016

Philippe Van Linthout – Jean-Louis Doyen

slechte parlementariër, maar het idee dat men zal worden voorgeleid gedurende 24 uur om eens te gaan kijken.

Jean-Louis Doyen: Je voudrais réagir très brièvement parce que c'est un sujet qui nous tient évidemment fort à cœur. Je vais vous surprendre: je suis d'accord avec ceux qui vous ont dit cela, mais jusqu'à un certain point. Il ne faut pas jeter le bébé avec l'eau du bain.

(...): (...)

Jean-Louis Doyen: Je ne dis pas cela pour vous. Je dis: "pour ceux qui soutiennent cette thèse-là"; je suis nuancé. En fait, nous, les problèmes, nous en sommes les premières victimes. Lorsque nous faisons nos dossiers de façon très consciencieuse, rapidement et efficacement, les dossiers sont clôturés. Et lorsqu'on apprend que le dossier est en chambre du conseil depuis six mois voire un an avant d'être fixé, là, on peut agir. Ce n'est pas pour cela que l'institution du juge d'instruction ne fonctionne pas. C'est à ce niveau-là que cela peut être fait. On est allé trop loin au niveau du règlement de la procédure où, maintenant, on plaide le fond. On est allé trop loin dans les possibilités de recours. Il est possible d'aménager tout cela en préservant les droits de la défense. Donc, ce sont des problèmes procéduraux.

Mais je pense que le raisonnement est pernicieux lorsque l'on dit que c'est l'institution qu'il faut remettre en cause. L'institution fonctionne depuis – si je calcule bien – près de deux cents ans, à la satisfaction de tout le monde. Et je pense que personne ne peut la remettre en cause à ce niveau-là. Non pas parce que c'est nous! Tout simplement parce que cela a fait ses preuves. C'est notre mode de fonctionnement depuis très longtemps. Il y a des choses à améliorer, qui sont ponctuelles et qui coûteraient – parlons budget, puisqu'on aime parler budget – nettement moins cher.

On ne va pas développer le sujet ici, mais le projet qui est fait – nous avons eu confirmation des experts – va coûter un pont! À une époque où l'on veut restreindre le budget partout, je ne sais pas comment ... Si, la seule solution – et c'est le seul danger que l'on craigne –, c'est qu'en définitive, on installe le système mais que tout le contrôle juridictionnel, comme il coûte cher, on l'enlève. Et je vous laisse imaginer la suite. Je ne sais pas si nous serions encore dans un État de droit.

Servais Verherstraeten (CD&V): Op dit punt, voorzitter, als ik mag.

Ik heb onze onderzoeksrechters, hier aanwezig, – en bedankt ook voor de uitleg – goed aanhoord, maar mag ik uit de voorlaatste opmerking, mijnheer de onderzoeksrechter, afleiden dat eigenlijk sommige kritische bedenkingen die u geeft, met betrekking tot een mogelijke rechter van het onderzoek, grotendeels zouden worden ondervangen als er een elektronisch strafdossier zou zijn? En mag ik er nog een vraag aan toevoegen? U hebt ongetwijfeld ook contacten met Nederlandse rechters van het onderzoek die kunnen ingrijpen, die het onderzoek – meen ik begrepen te hebben – kenden. Zij zijn daar eigenlijk van systeem veranderd. Welk zijn de ervaringen daar en zijn de zorgen, die jullie beiden hebben vertolkt, daar ook realiteit geworden?

Philippe Van Linthout: Een goed elektronisch dossier zou ons met veel in onze werking kunnen helpen, laat ons alleen maar al denken aan de tonnen papier die verspild worden door het nemen van fotokopies van dossiers. De initiatieven die daar al zijn genomen, zijn initiatieven die soms de goede weg ingaan, maar ik u moet zeggen, als ik probeer een digitaal dossier te bekijken, als ik een assisendossier voorbereid, en ik moet vijf minuten gemiddeld wachten voor mijn pdf opengaat van één proces-verbaal, dan zijn wij nog lang niet bij Tom Cruise die dat met zijn vingertje doet en dat onmiddellijk kan zien.

Het feit dat er een digitaal dossier is, neemt natuurlijk niet weg wat ik u heb uitgelegd over de inhoudelijke controle en de kennis van zaken, niet alleen van het dossier, de stand van het dossier, de dynamiek van het onderzoek en uw pappenheimers, namelijk de politiemensen die voor u werken. Dat gaat men niet oplossen met een digitaal dossier.

Ik ben blij dat u zelf begint over Nederland want dat krijgen wij regelmatig als argument "tegengeworpen". U weet dat er in verschillende landen getracht is om de figuur van de onderzoeksrechter af te schaffen, of men heeft voor een ander model gekozen. In Frankrijk heeft president Sarkozy dat proberen te doen, maar is er een gigantische revolutie gekomen van alle rechters en ook de advocatuur trouwens, en is dat eigenlijk

E042

12-12-2016

Philippe Van Linthout – Jean-Louis Doyen

tegegehouden en heeft men nog altijd de *juge d'instruction*.

In Nederland heeft men een rechter-commissaris. De rechter-commissaris is iemand die aan de kant staat, het is een loods die op gepaste tijdstippen het schip betreedt. Het zal u dan wellicht ook opgevallen zijn dat de Nederlanders recent nieuwe wetgeving hebben gemaakt ter versterking van de rechter-commissaris, omdat men door heeft dat als men als loods op een boot komt, die loods toch wel moet weten wat er in die boot zit, in welke vaargeul men vaart, wie de kapitein is die naast u staat en dat is niet dezelfde garantie als in het huidige model.

Wij zijn vorige week samengekomen met alle onderzoeksrechter en wij hebben daar de experts gehoord. Het dynamisme van een dossier, en zeker in terro-dossiers - ik hoor de Brusselse collega's, die dit dossier doen, nog zeggen dat zij een DNA-vergelijking nodig hadden waarbij men een evenknie zoekt in Nederland. Dat is een ervaring die ik persoonlijk ook heb als ik dossiers doe met rechtshulp in Nederland – het duurt, het duurt, het duurt. Het is een openbaar ministerie dat bij een vreemde rechter, die het dossier niet kent, een vraag moet uitzetten. Die rechter neemt daar zijn tijd voor en in veel gevallen is het neen omdat men zegt: doe uw huiswerk opnieuw.

Als u met verlangende ogen naar andere landen kijkt, moet u natuurlijk ook heel het systeem daar bekijken. In Nederland legt men aan zijn burgers uit dat ze de zaken die wij allemaal doen in België, niet doen. Daar werkt men volgens het plankjesprincipe. Dit wil zeggen, als ik een dossier in bankenfraude heb met 20 miljoen euro schade en ik stel een vraag aan Nederland, dan zeggen ze: "Nou, 20 miljoen, dat zijn banken, dat gaan wij niet doen." Dat zou in België tot een rel leiden. Ze hebben daar dus een totaal ander systeem, met een grotere terughoudendheid om alles te onderzoeken en alles te doen.

Mijn collega's die de terro-onderzoeken doen die u onderzoekt, zeggen dat dit niet de dynamiek is die wij nastreven in België. In België willen wij dat het vooruitgaat en dat wij absoluut niet riskeren dat te laat een goede beslissing zou worden genomen. Degene die de beslissing kan nemen, moet degene zijn die de kennis heeft van de beslissing en niet een soort van porte-parole die daartussen zit.

Ik ben dus helemaal geen fan van het Nederlandse model. Ook uit ervaring, een rechtshulp met Nederland, dat mag u aan al mijn collega's vragen, is niet evident.

Carina Van Cauter (Open Vld): Ik wil nog eens terugkomen op de aanhoudingstermijn, de 24 uur. U zult allicht reeds hebben vernomen of beseffen dat het bereiken van consensus desbetreffend niet eenvoudig is. Kijkend over de muur naar Nederland, men zegt dat de problematiek van de voorlopige hechtenis enigszins zou kunnen worden teruggedrongen. Als wij kijken naar cijfers, ik heb ze hier bij, zegt men dat de voorlopige hechtenis over het algemeen ook in ons land zeer beperkt is. 17 % van de voorlopige hechtenis stopt binnen de vijf dagen, maar men heeft wel het etiket, het etiket dat zo kwalijk kan zijn in bepaalde gevallen. 40 % stopt binnen de maand. Ongeveer 25 % duurt langer dan drie maanden.

In Nederland heeft men het een en ander opgelost – enfin opgelost – heeft men geremedieerd door de arrestatieduur te verlengen en het moment van voorlopige hechtenis achteruit te schuiven. Kan dat een oplossing zijn? Of zegt u dat wij ons moeten houden aan ons systeem? Is het een idee dat men langer in handen blijft van de politie, dat er toezicht is door een magistraat en dat het moment dat de hechtenis speelt, achteruit wordt geschoven? Wij hebben een arrestatieduur van 24 uur en nadien treedt de voorlopige hechtenis in werking. Zou het een mogelijkheid zijn om dat eerste traject wat uitgebreider te zien? Of is dat geen goede werkmethode?

Ik zoek gewoon naar een oplossing. Zou dit een oplossing kunnen zijn voor ons probleem?

Jean-Louis Doyen: Je vais essayer de bien comprendre la question. Il s'agirait d'une détention préventive, au niveau de la police, plus longue, avant que n'intervienne le magistrat.

Carina Van Cauter (Open Vld): Oui, c'est cela.

Jean-Louis Doyen: Et qui serait de combien de temps?

(...): (...)

E042

12-12-2016

Philippe Van Linthout – Jean-Louis Doyen

Le président: Est-ce que vous avez compris la question? Ou faut-il la préciser?

Jean-Louis Doyen: En fait, j'aimerais savoir de quelle détention il s'agissait. Si c'est une détention, je ne dirais pas administrative, mais une détention uniquement au niveau de la police et si elle est prescrite par le parquet. Et si c'est avant un déferrement.

Carina Van Cauter (Open Vld): Het gaat over de 24 uur die bij ons geldt. Als men door de politie administratief aangehouden kan blijven, met het oog op het opstarten van een opsporingsonderzoek, kan die 24 uur worden verlengd. Dan start men het onderzoek en pas dan treedt de periode van aanhouding in werking, dus zoals in Nederland.

Jean-Louis Doyen: Ou en France alors. En France, la garde à vue est uniquement policière dans un premier temps.

Carina Van Cauter (Open Vld): Garde a vue, oui, c'est un peu la même chose. Je suppose que c'est la même chose.

Jean-Louis Doyen: Cette situation-là n'a jamais été envisagée parce qu'elle nous paraît très difficilement envisageable en Belgique. Quand je vois déjà les discussions qu'il y a pour étendre, de façon judiciaire ou en tout cas dans le cadre d'une procédure, le délai de 24 à 48 heures. Maintenant, je pense que nous ne serions pas très favorables à une telle solution parce que, à ce moment-là, cette prolongation se ferait en dehors de tout contrôle judiciaire, que ce soit du parquet ou de l'instruction. Et nous voyons que, malheureusement et sans jeter la pierre à personne, parfois, des détentions se prolongent avant même les auditions pour simple raison de contingents policiers, de disponibilité ou autres. Et là, je pense qu'à ce moment-là, s'il n'y a pas la surveillance d'un magistrat, je pense qu'il risquerait d'y avoir probablement – je n'aime pas le terme abus – des prolongations, des allongements inutiles qui ne seraient pas réellement justifiés par les nécessités de l'enquête ou du dossier.

Philippe Van Linthout: Mijnheer de voorzitter, indien ik het goed voorheb, is de termijn in Nederland ook geschorst, bijvoorbeeld tijdens het weekend. Ik heb in Nederland stage gelopen. Het kan zijn dat het systeem er ondertussen is veranderd, maar in Nederland werden de parketmagistraten van dienst tijdens het weekend zelden of nooit gebeld, omdat de permanentiedienst er op vrijdagavond sloot. Behoudens een moord werden die mensen eigenlijk niet gecontacteerd. Mensen werden tot maandag bijgehouden.

In dat geval wordt voor een systeem gekozen, waarbij waarschijnlijk wel op magistraten van dienst wordt bezuinigd. Het komt echter altijd op hetzelfde neer, namelijk dat een periode wordt overbrugd waarin er geen controle van een magistraat is.

Carina Van Cauter (Open Vld): Blijkbaar is er in Nederland controle op de periode tijdens dewelke er ondervraging door de politie is en voor het verzamelen van feitelijke elementen. De termijn waarbinnen men werkelijk wordt aangehouden, treedt dus blijkbaar pas in een later stadium in werking. Blijkbaar. Het is niet bekeken.

De **voorzitter:** Mijnheer Van Linthout, mag ik de heer Van Hecke het woord geven? Anders zullen wij u hier langer dan 24 uur moeten houden. *(Gelach.)*

Philippe Van Linthout: Mijnheer de voorzitter, we kunnen dat dan zelf ook eens meemaken.

Stefaan Van Hecke (Ecolo-Groen): Mijnheer de voorzitter, mijnheer Van Linthout, ik moest even glimlachen, toen u op de eerste vraag van de voorzitter, de heer Dewael, antwoordde. U antwoordde dat u de vragen niet op voorhand kreeg. Veel verdachten die voor u verschijnen, maken ook die bedenking: "wat bedoelt u? Welke vragen stelt u mij? Ik heb die vragen niet op voorhand gekregen." Wij voelen ons nu ook een beetje onderzoeksrechter.

Philippe Van Linthout: Ik moet er u wel op wijzen dat in onze wetgeving is opgenomen dat wij de verdachte moeten inlichten over de feiten waarover hij zal worden verhoord. Die inlichtingen hebben wij van u niet gekregen. *(Gelach.)*

E042

12-12-2016

Philippe Van Linthout – Jean-Louis Doyen

Stefaan Van Hecke (Ecolo-Groen): Mijnheer de voorzitter, mijnheer de onderzoeksrechter, wij zijn over de aanslagen bezig.

De **voorzitter**: U bent al twee keer geweest. Vele van de bedenkingen die ik heb gehoord, zijn in de commissie voor de Justitie en in de commissie Terreur al aan bod gekomen.

Mijnheer Van Hecke, probeer vernieuwend te zijn.

Stefaan Van Hecke (Ecolo-Groen): Mijnheer de voorzitter, ik was niet van plan in te gaan op alle maatregelen die de regering al heeft getroffen of wil treffen en ook niet op de ballonnetjes die zijn opgelaten. Aangezien u daar echter zelf meer bent begonnen en de meerderheidspartijen dat ook doen, wil ik natuurlijk niet achterblijven.

Mijnheer Van Linthout, ik heb goed begrepen dat u het ballonnetje van de afschaffing van de onderzoeksrechter op een heel overtuigende manier hebt doorprikt. Ik dank u daarvoor en hoop dat de meerderheidspartijen daarvan overtuigd zullen zijn.

Inzake de termijnen van 48 uur en 72 uur is het duidelijk dat u nooit voorstander van de termijn van 72 uur bent geweest. Dat was duidelijk. Ik heb in de beleidsnota van minister Geens echter ook gelezen dat er van de termijn van 72 uur geen sprake meer is. Er wordt enkel nog over de termijn van 48 uur gesproken. Eerste minister Michel die voor een termijn van 72 uur heeft gepleit, is dus eigenlijk al door zijn minister van Justitie teruggefloten, indien ik dat op die manier mag interpreteren.

Indien ik het goed begrijp, zegt u eigenlijk dat de termijn voor u 48 uur moet zijn – het gaat om een interpretatie die ik aan jullie woorden geef – ...

De **voorzitter**: Mijnheer Van Hecke, het lijkt wel donderdagnamiddag.

Stefaan Van Hecke (Ecolo-Groen): Mijnheer Dewael, u moet eens meer naar de commissie voor de Justitie komen. Het is daar boeiend.

Als ik het goed begrijp, pleit u wel voor een zekere controle na 24 uur, weze het door een parketmagistraat in een opsporingsonderzoek of door een onderzoeksrechter in een gerechtelijk onderzoek.

Wij hebben het al gehad over de verlenging die nu al mogelijk is, van 24 uur naar 48 uur. U hebt daarvan gezegd dat het complex is, maar ons lijkt het wel belangrijk dat er een soort controle mogelijk moet zijn om, om het met uw woorden te zeggen, te vermijden dat men mensen een beetje te lang parkeert in de cel.

Ik meen dat als wij daar even creatief over nadenken, wij in dit Parlement wel tot oplossingen kunnen komen.

Ik wil eigenlijk iets vragen over een andere maatregel. U weet dat de BOM-wet ook gewijzigd wordt. Daarin is via een amendement helemaal op het einde aan toegevoegd dat de procureur gedurende 72 uur bevoegd zal zijn om af te luisteren, zonder controle van de onderzoeksrechter, en in geval van heterdaad zelfs langer dan 72 uur. Ik verneem graag wat u daarvan denkt.

De tweede vraag die ik u wil stellen, gaat over de samenwerking. Daar is nog niet over gesproken. In dergelijke dossiers is er samenwerking met de Veiligheid van de Staat en met het OCAD. Veel informatie is immers ook aanwezig op andere terreinen. Hoe beoordeelt u de samenwerking met die andere diensten als de ADIV, de Veiligheid van de Staat en het OCAD? Loopt die vlot? Is de informatie die u krijgt performant? Kunt u daar iets mee? Beroept men zich niet te vaak op bijvoorbeeld geheime rapporten of op de regel van de derde dienst, en dergelijke meer, om essentiële informatie niet te hoeven doorgeven? Graag hoor ik wat uw ervaringen zijn op dat gebied.

Tot slot is er mijn derde vraag. Hoe verloopt de samenwerking met de federale gerechtelijke politie in dergelijke complexe dossiers? Wij horen vaak dat er een probleem van capaciteit is. Hoe ervaart u dat op het terrein? Ervaart u ook dat er een nijpend tekort is aan capaciteit, niet alleen specifiek voor terroddossiers, maar ook globaal gezien?

E042

12-12-2016

Philippe Van Linthout – Jean-Louis Doyen

Er zijn nog andere dossiers die belangrijk zijn, inzake groot banditisme, wapensmokkel, drugs, financieel-economische misdrijven, en dergelijke meer.

Hoe hebt u dit zien evolueren de jongste jaren? Ziet u dat bepaalde dingen niet meer gedaan kunnen worden waarvan u meent dat het ook om belangrijke fenomenen gaat waar wij onze tanden in moeten zetten?

Graag krijg ik uw kijk op dat aspect.

Philippe Van Linthout: Beginnend met de tap, als onderzoeksrechter kan men dat alleen maar een kwalijke evolutie noemen, dat wij merken dat er qua macht op ons wordt ingebeukt. Dat is gewoon een vaststelling. Ik zie een goede wettelijke reden om in een bepaalde periode bij bepaalde misdrijven de onderzoeksrechter nog niet aan het woord te laten. Denk maar aan een terroristische gijzeling, Fort-Chabrol, mensen die ergens gegijzeld zijn. Dan gaat men eigenlijk om de speciale eenheden te kunnen aansturen onmiddellijk een telefoontap nodig hebben, niet voor bewijsgaring maar eigenlijk om een actie op het terrein te kunnen sturen, een actie die bijvoorbeeld ook zou kunnen leiden tot de neutralisatie van een persoon. Dat wij daar als onpartijdige en onafhankelijke rechter nog niet mee te maken hebben, daar kan ik helemaal mee leven. Ik denk dat daar een logica achter zit. Maar vanaf het moment dat men eigenlijk uitdeint naar de bewijsgaring – waar men toch bij ons in het huidige model nog altijd de rechter verantwoordelijk gaat maken om à charge en à décharge te onderzoeken – begrijp ik niet waarom men eigenlijk die eerste zet of de onmiddellijke betrokkenheid van de onderzoeksrechter wil voorkomen. Ik denk dat er daar geen opmerkingen of aanmerkingen zijn, toch geen die mij bekend zijn, in de inzetbaarheid of de oproepbaarheid van bijvoorbeeld terro-onderzoekers. Wij zijn er als u ons nodig heeft. Wij hebben geen chauffeur, wij hebben geen diensten tot onze beschikking maar wij zullen er zijn en wij zullen de machtigingen afleveren die nodig zijn, na kennis van zaken, na kennis van het dossier. Ik vind dat onprettig en ik heb gezworen om hier niet te liegen dus ik mag zeggen dat ik het helemaal onprettig vind. Wij krijgen toch wel de indruk dat wanneer het gaat over het aan de kant zetten van de onderzoeksrechter, dat men toch niet kan verhelen dat het ook gaat over wie de macht in handen houdt. Kan men het zelf doen of heeft men een ambetanterik nodig die u kan controleren? In dit gebouw is er ooit commissie geweest Bosly-Franchimont waar in de teksten staat dat ze dat onderzocht hebben in andere landen - ik denk dat het Duitsland en Nederland waren – waar men vaststelt afschaffing onderzoeksrechter is meer macht aan de politie die sowieso alle informatie heeft. Als ze die informatie niet aan u geeft zal men het ook nooit weten. Een parket dat overbevraagd is, dat de facto minder controle doet. Dus het is niet goed. Dat hebben parlementariërs waarschijnlijk op deze zelfde banken al in 1998 geconcludeerd. Vandaag staan we opnieuw bij een orgaan dat zegt dat ze dat liever zelf zouden doen, dat ze ons eigenlijk niet nodig hebben. Dus ik vind dat een kwalijke evolutie.

Over de samenwerking met veiligheidsdiensten heb ik al gezegd dat wij graag goed geïnformeerd zijn. Voor sommige zaken is het ook goed dat ze bij de veiligheidsdiensten blijven, omdat wij onze beslissingen moeten motiveren. Het is moeilijk voor een onderzoeksrechter om iemand aan te houden zonder dat men iets kan schrijven in zijn aanhoudingsbevel maar waarover een beviende dienst informatie zou hebben. Het is dus goed dat er informatiedoorstroming is en men ons kan attenderen op bepaalde zaken, maar als het gaat over het gerechtelijk luik is er bewijsmateriaal nodig. Men kan niet iemand in de gevangenis steken, louter en alleen op een gezegde van een dienst, dat wij niet kunnen controleren.

Die samenwerking zal altijd gevoelig blijven. De informatie-inwinning en de geheime informatie vinden op een gegeven moment raakvlakken met het gerechtelijk onderzoek. Wij hebben natuurlijk niet liever dan dat er gedeclassificeerde nota's komen waarin men bepaald informatie kan meedelen en zeggen: dit kunnen wij u nu wel zeggen.

De samenwerking met de FGP. Ik ga niet verhelen dat het — dat klinkt raar in onderzoekscommissie als deze — als rechter wel fijn is om terrorismedossiers te doen omdat men capaciteit krijgt van mensen. Dat is soms de frustratie van onderzoekers in andere dossiers, namelijk dat men weet dat men met een belangrijk dossier bezig is en dat men eigenlijk geen politionele capaciteit heeft. Dat is ook belangrijk als democratisch principe. Ik ben wel de baas maar als de politie mij zegt dat zij mij geen volk leveren, dan zijn zij eigenlijk de baas. Dat is een beetje zeggen: met alle respect, mijnheer de onderzoeksrechter, maar wij gaan het toch niet doen, want wij hebben geen volk. Zo krijgt men een verschuiving van de macht.

In terrorismedossiers heb ik daarover nog nooit mogen klagen. Ik heb al samengewerkt met de FGP van Gent, Antwerpen en Brussel en dat zijn meestal supergemotiveerde mensen die tot het gaatje van het plaatje

E042

12-12-2016

Philippe Van Linthout – Jean-Louis Doyen

willen gaan.

Waarover ik wel een bedenking heb, is de speciale technieken. Daar blijf ik wel op mijn honger. Wanneer politiemensen naar mij komen en zeggen dat zij graag het hele Parlement zouden onderzoeken en alle parlementsleden zouden willen fouilleren, dan moet ik zeggen: dat mag niet, dat gaat niet. Dat is mijn taak als onderzoeksrechter, namelijk er wordt iets gevraagd, er wordt een middel voorgesteld en wij gaan de juridische controle doen of het kan of mag. Bij sommige speciale technieken heb ik de indruk dat er diensten zijn die als een moederkloek op hun speciale technieken zitten en dat wij het nooit weten. Dat staat los van de tactische mensen die heel gedreven zijn in het dossier en die blijkbaar ook niet altijd weten wat mogelijk en niet mogelijk is. Dat is een grote frustratie. Ik vind het raar dat men als magistraat, van het Openbaar Ministerie of als rechter, eigenlijk zelf op zoek moet gaan naar wat er technisch mogelijk zou kunnen zijn. Dat is niet goed.

De samenwerking met de FGP's is, wat terrorisme betreft, zeer goed, maar wat de speciale eenheden en hun "menukaart" betreft — u moet weten dat wij de subsidiariteit en proportionaliteit moeten afwegen — krijg ik graag een menu, zodat ik kan zeggen dat een bepaalde maatregel nog niet aan de orde is en dat wij eerst een andere maatregel zullen gebruiken. Daar ontbreekt het ons soms aan.

Mijnheer de voorzitter, een collega uit Brussel heeft ons gevraagd om het volgende te signaleren. Ik zou het vervelend vinden om dit niet te vermelden. De dataretentiewetgeving sluit hier misschien een beetje op aan, maar wij hebben elkaar daarvoor al in andere commissies gezien. Als een onderzoeksrechter nu een link met de aanslagen van 13 november vorig jaar in Parijs wil onderzoeken, dan zijn al die data al vernietigd. In België hebben wij een dataretentiewetgeving die maar één jaar toelaat voor terrorismemisdrijven. Wij, als zoekers van de waarheid, van wat er aan de hand is, kunnen niet begrijpen dat men 10 jaar kan teruggaan om te weten wat de heer Van Linthout met zijn bankpasje met Valentijn heeft gekocht, maar dat men voor terrorisme maar een jaar kan teruggaan om te zien of er een link is met de aanslagen in Parijs. Ik vermeld dat tussendoor, want ik zou het mijzelf niet vergeven als ik dat niet gesignaleerd zou hebben.

De **voorzitter**: Wij zullen melden dat u dat hier opgemerkt hebt.

Stefaan Van Hecke (Ecolo-Groen): De Veiligheid van de Staat wordt door het federaal parket bijna altijd aangesteld als technisch expert. De verslagen die zij als expert indienen of de informatie die zij bezorgen, komt toch ook bij jullie terecht? Of blijft die enkel bij het federaal parket?

Jean-Louis Doyen: Si vous permettez, je vais poursuivre la réponse à cette question parce que c'est un sujet qui, à titre personnel m'intéresse beaucoup. Ça dépend un peu des arrondissements. Je sais que les pratiques sont différentes. À Bruxelles, par exemple, la collaboration est différente qu'elle ne l'était à Liège, lorsque j'ai commencé à y travailler. Ma première remarque étant, pour embrayer sur ce que Philippe a dit, que structurellement, la collaboration peut être bonne, les outils sont là, mais c'est une question de mentalités et d'hommes. En tout cas à Liège et je pense que dans d'autres arrondissements, on s'attache à y travailler, parce qu'en fait, cette collaboration dépend de la manière dont les gens vont vouloir travailler ensemble. Il est difficile d'aller contre certaines idées préconçues. Dès l'instant où une police judiciaire travaille dans un but et où la Sûreté travaille dans un autre, parfois on ne se comprend pas toujours.

La Sûreté est systématiquement désignée comme expert technique dans tous les dossiers de terrorisme. Que ce soit par le parquet ou le parquet fédéral ou par nous parce que nous pouvons aussi avoir des dossiers qui sont mis à l'instruction mais qui ne sont pas automatiquement fédéralisés, ça résulte plus d'un accord de fonctionnement. Je ne sais pas comment ça se passe à Malines, mais en tout cas à Liège, même des dossiers qui ne sont pas fédéralisés mais qui concernent ma matière, sont mis chez moi. Mais le juge d'instruction peut à ce moment-là désigner, demander lui-même également l'assistance technique de la Sûreté. Ce qui apporte un confort à tout le monde puisqu'à ce moment-là, la Sûreté a accès au dossier et il peut y avoir un échange d'informations.

Ce qui est très important, c'est que cet échange se passe au niveau de la police et qu'il n'y a pas de réticence mutuelle. Ce qui parfois, malheureusement, a déjà été constaté, mais, je précise, qui tend, à mon sens, à s'amenuiser. Mais c'est très important parce que parfois on apprend que les mêmes choses ont été faites de part et d'autre, alors que l'intérêt de tout le monde est d'œuvrer dans la même direction et de ne pas multiplier les moyens d'enquête.

E042

12-12-2016

Philippe Van Linthout – Jean-Louis Doyen

Meryame Kitir (sp.a): Mijnheer de voorzitter, ook ik dank de heren voor hun toelichtingen.

Er is al heel veel gezegd. Ik wil aansluiten bij de vraag van collega Van Hecke over de duur en de procedure om een dossier te behandelen. Wij hebben gezien dat het parket overbevraagd is. U hebt dat in uw toelichting ook aangegeven. Als ik het goed begrijp, slaagt u er wel in om de terrorismedossiers te behandelen. Mijn vraag is of er bij u terrorismedossiers blijven liggen wegens de capaciteit, al meen ik van niet want u zegt dat u extra capaciteit krijgt. Zo ja, gaat het over de FGP Brussel of de FGP's die in die dossiers betrokken zijn? Hebt u een systeem om te beslissen welk terrorismedossier u met prioriteit behandelt en welk niet? Kunt u daarover wat meer toelichting geven? Hoe weet u welk dossier het meest dringend is? Welke werkwijze hanteert u?

Philippe Van Linthout: Wat betreft de urgentie van terrorismedossiers, als men uit dezelfde vijver van politiemensen moet vissen, komt op een gegeven moment vanuit die kringen wel het signaal dat zij de dossiers die zij behandelen moeten prioriteren.

In de provincie waarin ik actief ben, Antwerpen, worden er dan vergaderingen belegd waar een overzicht wordt gemaakt van alle dossiers en waaraan een dringendheidsgetal wordt gegeven.

Het zal u niet verbazen dat de dossiers waar er concreet wordt bedreigd met een aanslag bovenaan de stapel komen en alle aandacht krijgen. En wanneer men niet genoeg personeel heeft en moet improviseren, dan zal men een dossier waarin wordt gesuggereerd dat iemand centen opstuurt naar Syrië, moeten afwegen tegen een dossier van iemand die een Kalasjnikov zou kopen en ergens een aanslag zou plegen; dan gaan wij er eerst voor zorgen dat die aanslag niet gebeurt.

Het is eigen aan de hoeveelheid zaken die men heeft, dat men daarin prioriteert. Ik denk dat het heel belangrijk is dat men dat niet alleen aan de politie overlaat, maar dat men ook met een magistraat een controle doet en dat zowel de federaal procureur als de onderzoeksrechter daarbij zijn. Want als u mij verantwoordelijk stelt voor een dossier, zal ik, als het verkeerd afloopt, allicht ook bij u moeten komen om mijn eindverantwoordelijkheid toe te lichten. Dan weet ik graag waarmee men bezig is.

In dergelijke zaken probeert men tot een gedragen beslissing te komen, waar men samen de knoop doorhakt. Ik probeer dat altijd te doen. Dat is niet omdat wij schrik hebben voor de parlementaire onderzoekscommissie, maar omdat wij het dan samen kunnen komen uitleggen en zeggen dat er een afweging moest gebeuren en dat wij nooit kunnen voorspellen wat er allemaal kan gebeuren in het leven. Er is maar één zotte mens nodig die iets heel akeligs kan doen, maar wij proberen wel te beslissen wat er dringend en dringender is.

Ik zeg het soms wat lachend, maar in de terrorismedossiers heb ik *prioritair*, *prioritairder*, *prioritairst* en hoogst *prioritairst*.

Dat is een probleem.

Servais Verherstraeten (CD&V): Op dit punt, toen u zei dat u voldoende capaciteit had in de terrorismedossiers, klonk dat als muziek in de oren.

Heeft het ook de consequentie dat u als onderzoeksrechter sneller geneigd bent om, als u twee dossiers hebt liggen, een terrorismedossier en een dossier van gemeenschappelijke criminaliteit, het eerste te nemen omdat u daarvoor toch voldoende onderzoekscapaciteit hebt, en dat er dus daardoor andere dossiers blijven liggen?

Jean-Louis Doyen: Il faut faire attention quand on parle de capacité. D'abord peut-être une petite nuance. Un arrondissement n'est pas l'autre. Je sais d'expérience qu'à Liège, si on parle de la capacité de la PJF en matière de terrorisme, ils absorbent le contentieux dévolu à Liège et viennent en renfort pour Bruxelles.

À Bruxelles, je sais par contre que la capacité est complètement absorbée et déborde même sur des zones locales chargées aussi de certains dossiers. Par contre - je ne sais pas ce qui s'est passé à Bruxelles mais je l'imagine -, à Liège, j'ai vu un glissement de capacité des autres matières vers le terrorisme. Et donc les autres divisions, les autres secteurs d'enquête se sont vus réduire en moyens. Ça c'est une première

E042

12-12-2016

Philippe Van Linthout – Jean-Louis Doyen

remarque.

La seconde remarque concerne la façon dont nous, nous allons ventiler les capacités. Quand on parle de priorités, c'est dans les dossiers de terrorisme, puisque s'agissant d'équipes d'enquête différentes, on va confier aux équipes spécialisées nos dossiers de terrorisme, et aux autres équipes, les dossiers qui ne les concernent pas.

Lorsque l'on dit "priorité" au sein des dossiers Terro, et c'est comme ça que j'ai compris Philippe, on ne laisse pas le dossier de côté mais c'est-à-dire que nous avons des dossiers qui sont traités à des rythmes différents. C'est là aussi, je vais dire l'intérêt d'un bon gestionnaire d'enquête, c'est de savoir faire la part des choses dans les dossiers et de dire "tiens, ces dossiers-là seront traités de jour à jour", et puis il y a des dossiers où les investigations peuvent être effectuées dans un délai un peu plus long. Et c'est à nous d'apprécier cela. Exiger la même urgence pour tous les dossiers, ce serait une erreur, ce serait du mauvais management d'enquête. Mais ça ne veut pas dire que les dossiers sont laissés à la traîne. C'est simplement un ordre.

À titre d'exemple, et je pense que c'est le cas pour beaucoup d'autres, la plupart de mes dossiers terrorisme, même lorsqu'il n'y a pas de détenus, sont traités par les services d'enquête au même rythme que les dossiers 'détenus'. Je ne sais pas si j'ai répondu...

Philippe Van Linthout: U hebt wel een punt, mijnheer Verherstraeten. Mijn collega's die in dezelfde gang zitten, klagen nu wel dat zij ook heel zware dossiers doen die niet terrorisme zijn, en waar zij geen capaciteit bijvoorbeeld vinden om in een heel groot witwasdossier direct af te luisteren te krijgen, omdat ik ermee ga lopen. Dat is natuurlijk geen prettige vaststelling. U hebt mij verkeerd begrepen als ik gezegd heb dat wij genoeg capaciteit hadden. Nee, nee. Het is zo dat er meer mogelijk is in terrorismedossiers. Maar of we er genoeg hebben, dat is een ander paar mouwen. Het is een vaststelling dat alle andere dossiers daar momenteel onder lijden, omdat men niet genoeg toestelletjes heeft om onder auto's te plakken, niet genoeg directe af luister technieken heeft, de POSA, de speciale eenheden, aan het rijden zijn in terrorismedossiers en dus niet kunnen rijden in die andere dossiers. Dat is soms heel frustrerend voor die andere dossiers.

Servais Verherstraeten (CD&V): Worden jullie als onderzoeksrechters niet betrokken bij researchmanagement? Jullie zijn, eens gevat door het openbaar ministerie, op dit ogenblik baas van het onderzoek. Het lijkt mij toch ook een beetje de logica der dingen dat als ge generaal zijt van het leger, ge ook een beetje mee invloed kunt hebben op de hoeveelheid soldaten die ge hebt waarmee ge ten oorlog gaat. Wordt ge daarbij betrokken? Zijt ge daar totaal niet bij betrokken?

Philippe Van Linthout: Dat is, denk ik, de individuele keuze van de magistraat momenteel. Er zijn arbitrageprocedures. Bijvoorbeeld, ik heb heel dringend een team nodig, maar POSA zegt dat men geen team heeft, dan kan men via het federaal parket arbitrage doen. Maar het is eigenlijk het parket, het is niet de onderzoeksrechter die daar aan slag is. Het is wat ik daarnet heb gezegd: we hebben de grootste macht, maar als u als politieman die naar mij zou moeten luisteren als ik iets vraag, en het is ook in de wet geregeld wat ik moet doen als er niet genoeg capaciteit is, zegt van: ja, meneer, ik zou u graag willen helpen, maar al mijn mensen hebben al een activiteit in een ander dossier, dan zijn onze tools wat dat betreft eigenlijk zeer, zeer klein. Mijn collega die in de gang verderop eigenlijk die mensen nodig heeft voor een heel zwaar dossier van witwassen, die kan niet zeggen: ik ga een keer samen zitten met de heer Van Linthout en die mannen die nu bezig zijn voor terrorisme, ik zou die ook eigenlijk even willen hebben. Zo werkt het niet. Ik denk dat we daar in een heel moeilijke situatie zitten en dat het eigenlijk een gebrek aan personeel is.

Servais Verherstraeten (CD&V): We hebben in ons onderzoek geleerd dat een sepot van in casu het federaal parket tot gevolg heeft gehad dat een cruciaal figuur eigenlijk een tijd onder de radar bleef en jammer genoeg veel te laat van de radar is opnieuw af gekomen. Strikt theoretisch kunnen jullie met hetzelfde geconfronteerd worden. Hetzij jullie laten als onderzoeksrechter eigenmachtig iemand vrij, of de onderzoeksrechtbank beslist zulks, of de onderzoeksrechtbanken of hoven doen een buitenvervolginstelling om diverse redenen, terwijl die persoon aartsgevaarlijk is omdat hij of zij terroristische dreiging kan veroorzaken.

Zijn er dan linken naar andere veiligheidsdiensten tussen u als onderzoeksrechters en die diensten of zijn die er te weinig?

E042

12-12-2016

Philippe Van Linthout – Jean-Louis Doyen

Philippe Van Linthout: Wij hebben geen rechtstreekse linken naar andere veiligheidsdiensten. Zoals Jean-Louis heeft uitgelegd, stellen wij zowel de militaire als burgerlijke veiligheidsdiensten, Veiligheid van de Staat, als experts aan in onze dossiers. Het is daarvan dat wij die informatie krijgen.

Ik moet echter heel eerlijk bekennen – ik zeg dat met heel veel nederigheid en ook angst – dat men in heel veel dossiers – wij werken uiteindelijk in een rechtsstaat waarin men iets moet hebben om iemand vast te kunnen houden – soms vaststelt dat er wel een reukje aan is, maar men vindt bij huiszoeken geen wapens, hoogstens een vlag of een aantal gedownloade YouTube filmpjes. De advocatuur, de verdediging zou heel hard op haar achterste poten staan, als iedereen die bepaalde ideeën heeft of geïnteresseerd is in een en ander – jonge gastjes die bij het matuur worden eens willen zien hoe men het in bepaalde landen doet – binnen zou worden gestoken en aangehouden. Riskeren wij dat wij ooit iemand laten lopen bij wie wij een slecht gevoel hebben, maar van wie wij niet alle informatie hebben, omdat wij er ook niet aan kunnen? Ik vind dat een heel, heel erge vaststelling, maar dat is effectief zo, denk ik.

Servais Verherstraeten (CD&V): Uw rechtsmacht is uitgeput in geval van buitenvervolginstelling.

Philippe Van Linthout: Ja. Men heeft ook bewijzen nodig. Dat is het punt. Om iemand aan te houden, heeft men geen bewijzen nodig. Daar heeft men ernstige aanwijzingen van schuld voor nodig. Daar komen wij soms wel een aantal dagen tot een maand mee verder, maar dan moet men iets vinden.

Het is heel gemakkelijk om in een land als België – u weet het goed genoeg – huizen te huren om zaken te verstoppen. Dat zien wij niet alleen in terrorismezaken. Dat zien wij ook in drughandelzaken. Men leert uit de fouten die men in het verleden heeft gemaakt. Terwijl wij vroeger bij huiszoeken bij drughandelaars gemakkelijk grote hoeveelheden drugs vonden, hebben die mensen geleerd om, zoals bij Colruyt, met korte termijnen te werken. Wij zien uiteraard ook bij andere fenomenen dat men leert uit de fouten die men in het verleden heeft gemaakt. Dat maakt onze job niet gemakkelijker.

De **voorzitter:** Ik wil de rechten van de commissaris niet beknotten, maar het is al na 16 uur en wij zitten nog altijd met één spreker in de eerste ronde. De volgende getuige was gepland om 16 uur.

Georges Dallemagne (cdH): Merci, messieurs, d'être venus répondre à nos questions.

J'avais d'abord une question un peu factuelle, pour avoir une idée de votre charge de travail. Est-ce que vous pourriez nous dire, de manière indicative, combien il y a de dossiers Terro à l'instruction pour l'instant? Avez-vous une idée de ce nombre? Combien y a-t-il aussi de dossiers dont l'instruction est terminée et qui sont en attente d'un jugement? Ceci est une première question factuelle, afin d'avoir un ordre d'idée par rapport à ces éléments.

Deuxième question: est-ce qu'aujourd'hui, vous êtes associés à des réunions de coordination, de concertation, justement au sujet de l'amélioration de notre architecture de sécurité? Vous êtes un des éléments importants de notre architecture de sécurité. Vous êtes aussi un observateur de l'ensemble de l'architecture de sécurité. Est-ce que vous êtes associés à des réunions de concertation, de coordination, de réflexion?

Et par rapport à l'ensemble de l'architecture de sécurité, la question centrale que l'on se pose est: comment améliorer son efficacité? On s'est rendu compte qu'il y avait toute une série de problèmes, voire de déficiences, de difficultés. Quel regard portez-vous justement sur les autres éléments de l'architecture de sécurité? Quels sont les éléments qui devraient pouvoir évoluer – au-delà de ce que vous avez déjà rappelé – et qui pourraient être les plus efficaces en termes de coût/efficacité? Où faudrait-il avoir une amélioration ou une initiative sensible? Dans quel élément: police, justice, service de renseignement? Où pensez-vous qu'il y a, aujourd'hui, soit les problèmes les plus graves, soit les améliorations les plus faciles à obtenir pour l'avenir?

Enfin, dernière question: le secret de l'instruction. On sait aujourd'hui qu'un des enjeux est de pouvoir mieux partager certaines informations. Vous en avez déjà évoqué certains éléments. Nous, ce qui nous a frappé, c'est que nos services de renseignement n'étaient pas toujours très informés de ce qui se savait par ailleurs. Vous avez évoqué le fait que les services de renseignement pourraient vous apporter certaines informations.

E042

12-12-2016

Philippe Van Linthout – Jean-Louis Doyen

Mais l'inverse devrait pouvoir être vrai également. On s'est rendu compte que dans toute une série de situations, certaines informations policières ou au niveau de la justice n'étaient pas partagées avec nos services de renseignement? Comment voyez-vous cette question-là?

Jean-Louis Doyen: Pour la première question, je ne pourrais personnellement pas vous répondre. Cela dit, si vous souhaitez les chiffres, on peut très bien demander à nos collègues, par exemple, le nombre de dossiers ouverts depuis le début de l'année, tout en sachant que cela varie d'un arrondissement à l'autre, le plus grand nombre se trouvant à Bruxelles.

J'ai justement, il y a peu, indicé mes dossiers différemment pour pouvoir les repérer. Dans mon cabinet en tout cas, ils interviennent dans la masse des autres dossiers. Je les ai numérotés. Et maintenant, j'essaye de les identifier, justement pour me faire une idée.

Vous donner un ordre de grandeur, ... En tout cas, cela a augmenté. C'est clair.

Mais ceci n'est qu'indicatif, parce que vous pouvez avoir un dossier qui va mobiliser une énergie très importante, parce que c'est un dossier très chaud. Cela va du dossier qui concerne quelqu'un qui fait partie de la logistique, tout comme la personne qui est soit partie, soit revenue ou même la personne qui n'est jamais partie, mais qui se radicalise et commence à avoir des comportements interpellants. C'est très variable. Mais si vous le souhaitez, on peut faire la demande.

La deuxième remarque, la deuxième question. Il y a deux choses qui me viennent en tête directement. D'abord, il y a l'aspect préventif sur le terrain. Je pense qu'on a essayé de développer cet axe, qui concerne moins l'instruction mais qui, nous on le voit en tant qu'observateurs, c'est la détection. La détection, c'est la proximité. Et la proximité, c'est notamment les agents de quartier. Je pense qu'à ce niveau-là, il y a vraiment un travail; et les enquêteurs spécialisés en sont très conscients, puisqu'en général, ils sont souvent en contact avec eux, mais encore faut-il qu'on leur donne les moyens. À ce stade-ci, ça je ne sais pas ce qu'il en est exactement, mais trop souvent, ces agents de quartier sont noyés par des tas de tâches administratives, et peuvent moins jouer cette forme de relais.

L'autre aspect, me semble-t-il, et dès l'instant, à partir du moment où est arrivée cette problématique du terrorisme, très vite, m'est venue l'idée: nous, on nous demande d'intervenir, on nous demande de placer sous mandat d'arrêt, le cas échéant, éventuellement des condamnations, mais après? On va mettre quelqu'un en sécurité pendant un certain temps, mais que va-t-il se passer après? Je crois que c'est ce qui va se passer après qui est extrêmement important, et là il y a un enjeu. Je sais que des initiatives se sont créées, dans la région liégeoise notamment, pour creuser cette question. Là, je pense qu'en termes de sécurité, c'est extrêmement important.

En matière de terrorisme, nous avons affaire à une problématique extrêmement mouvante et évolutive. Au départ, nous avons été confrontés à des problèmes de départs, problèmes de retours, problèmes d'événements comme celui pour lequel votre commission a été créée. Puis, il y a le reste. Il y a aussi le problème des personnes qui se trouvent là et qui n'ont plus besoin d'y aller pour basculer.

Donc, c'est cette détection et notamment aussi cette prise en charge lorsque ces personnes ont été trouvées. Nous sommes confrontés à beaucoup de dossiers où nous avons des personnes qui se sont radicalisées mais, au niveau infractionnel, on est vraiment à la limite. Très souvent, nous sommes amenés à devoir jouer l'arbitre. Ce n'est pas toujours facile car il y a aussi la liberté de tout un chacun. Donc, s'il y avait cet outil qui existe derrière, cela pourrait permettre aussi d'avoir une réponse autre que celle qui est parfois brute de la réponse judiciaire qui sont des mesures coercitives mais qui ne sont jamais que temporaires. Je crois que là, c'est vraiment un axe sur lequel il faudrait réfléchir. On y réfléchit. Voilà, c'est en tout cas la chose qui me vient en termes de réflexion. Et c'est un aspect sécuritaire aussi. On peut avoir un effet inverse aussi: le fait d'avoir une réaction extrêmement forte vis-à-vis de ce type de comportement peut exacerber, même si la personne ou les personnes vont faire le gros dos pendant un certain temps, et la réaction peut être encore pire.

Philippe Van Linthout: De vraag wat de grootste uitdagingen in die materie zijn, vind ik geweldig interessant. Aan mijn studenten vraag ik wel eens hoe zij denken zelf een onderzoek te kunnen aanvangen. Wat kan je doen om een fenomeen te onderzoeken, als je alleen de melding binnenkrijgt dat iemand een

E042

12-12-2016

Philippe Van Linthout – Jean-Louis Doyen

plan zou hebben om een bom te laten ontploffen? Welnu, wij moeten vaststellen dat wij met de huidige middelen en technieken eigenlijk zeer weinig kunnen doen. Bij klassieke verhoren wordt de bijstand van een advocaat ingeroepen en kan de betrokkene zich op zijn zwijgrecht beroepen. Huiszoekingen leveren niets op, omdat de eventuele materialen niet in het huis zelf opgeslagen liggen. Een telefoontap schiet ons tekort, en hopelijk zullen de nieuwe middelen die ons aangereikt worden, kunnen helpen om systemen te hacken, penetreren, maar dan nog worden wij geconfronteerd met spelers als Telegram die vanuit het buitenland opereren en waar wij niet bij kunnen.

Vanuit het Parlement waakt u erover dat de burger niet zomaar invasieve, intrusieve maatregelen krijgt, die op een hoop worden gegooid. Toch moet er ernstig nagedacht worden over de mogelijkheden die wij hebben om aan dergelijke onderzoeken te beginnen. Dat is momenteel niet gek veel. Verhalen van burgerinfiltratie, mogelijkheden tot hacking en dataretentie, het langer bijhouden van data, zijn niet zo absurd in die context. Ik vrees ervoor dat mijn instrumenten anders op zijn.

Jean-Louis Doyen: Je pense avoir omis également de répondre à votre troisième question. Donc, j'y viens. De nouveau, structurellement, il n'y a aucun problème pour cet échange d'informations. Dès l'instant où la Sûreté est assistant technique, ils ont accès au dossier et aux informations qui s'y trouvent. Et il n'est pas rare d'avoir des contacts directs entre les enquêteurs. Il m'est même déjà arrivé d'avoir des contacts avec le directeur régional de la Sûreté pour un échange d'informations. C'est une question de personnes. Si on se plaint à ce niveau-là d'un manque d'informations, c'est une question de personnes et de mentalité. Mais, légalement, le moyen existe.

Si on quitte l'instruction – là, c'est vraiment dans le domaine de l'information – je crois savoir – mais si vous avez entendu des personnes du parquet, on pourra vous l'expliquer – qu'il y a ce qu'on appelle les CRA, donc des réunions où plusieurs zones de réunissent. Et je pense, sauf erreur, qu'en matière de terrorisme, la Sûreté y est maintenant associée. Je pense qu'il y a une prise de conscience – je dis ça comme observateur au niveau de l'information puisque ce n'est pas ma partie –, je pense qu'il y a une forme d'ouverture mais je crois que c'est comme ça qu'il faut aller pour cet échange d'informations. Je parle à titre personnel, dans les dossiers à l'instruction, je suis tout à fait partisan pour cet échange d'informations parce que c'est évidemment très profitable pour tout le monde.

Carina Van Cauter (Open Vld): Aan welke dwangmaatregelen ontbreekt het u om de strijd beter te kunnen voeren, behalve de burgerinfiltranten, waarover wij het daarnet hebben gehad? Zijn er nog andere instrumenten?

Philippe Van Linthout: Ja, maar ik zal er op voorhand al bij zeggen, zodat u niet van uw stoel valt, dat ik wil dat daarrond alle democratische garanties bestaan. Ik zou niet graag hebben dat u denkt: "Wat een rare mijnheer is dat? Dat is een rechter en die heeft blijkbaar geen democratisch benul."

Mijn probleem is het volgende. In alle soorten van criminaliteit, en zeker bij terroristische activiteiten, moeten mensen met elkaar kunnen communiceren, bijvoorbeeld om een aanslag te plannen. Als er rechtstreeks instructies worden gegeven vanuit een strijdgebied als Syrië of Irak, of als er mensen gerekruteerd worden om naar daar te gaan, dan gaat het altijd over communicatie. Er zal niemand met een autootje komen om hier mensen op te halen en hen daarheen te brengen. Net die communicatie hebben wij zo weinig onder controle.

Wij kunnen strijd leveren, maar u moet weten dat onze communicatie vaak niet meer in onze eigen handen is. Onze Belgische spelers hebben heel veel verantwoordelijkheden. Zij hebben een cel Justitie en zij moeten ons helpen waar het mogelijk is. Zij zeggen ons dat zij de lijnen leveren, maar dat er op die lijnen buitenlandse diensten komen waarover zij geen controle hebben. Heel dat stuk communicatie zijn wij kwijt.

In mijn droom – met alle nodige democratische garanties, want het is een griezelig verhaal – heeft men al die communicatie weer onder controle. Dat wil eigenlijk zeggen dat men in een land de "in en de out" van het internet onder controle heeft. In sommige landen – allicht ook in minder democratische landen, zult u zeggen – is dat al het geval. Als men vaststelt dat het gros van onze terroristische klanten gebruikmaakt van een systeem als Telegram om in nieuwsgroepen met elkaar af te spreken en aanslagen te plannen - Telegram blijkt een bedrijf te zijn dat nergens een zetel heeft, tenzij een lege zetel ergens in Berlijn; het Bundeskriminalamt is daar eens gaan kijken, maar die zetel bestaat niet - dan zou een democratische staat, na alle checks and balances en controlemogelijkheden van een rechter of meerdere rechters of een administratief college, moeten kunnen zeggen dat zoiets te gevaarlijk is voor het land. Als wij niet eens weten

E042

12-12-2016

Philippe Van Linthout – Jean-Louis Doyen

met wie wij zaken doen, dan moeten wij kunnen zeggen: "Sorry, maar er zijn spelregels voor iedereen." In zo'n geval zou men de kraan moeten kunnen dichtdraaien. Dat zou onze klanten die misbruik maken van de systemen al een gigantische slag toebrengen.

Wij zijn er om te garanderen dat er niet lichtzinnig afgeluisterd en op de privacy zou worden ingegrepen, maar op dit moment, wanneer het verantwoord is en ik het zou mogen en moeten, kan ik het niet meer.

En dat vind ik een heel raar systeem, dat we daarover nadenken. Als er een bedrijf is in China dat kinderspeelgoed op de Europese markt wil brengen dat geverfd is met toxische verf, dan gaan wij allemaal zeggen: uit de rekken want wij hebben regels en men moet die regels respecteren, en als men die niet nakomt, is er een reactie. Doch, inzake telecommunicatie - ik herhaal dat telecommunicatie een keyaspect is van alle soorten van criminaliteit -, als men daar zegt: ik trek het mij allemaal niet aan, Europa, ik doe toch maar wat ik wil, dan zeggen wij: goh ja, da's jammer.

Als u mij echt een plezier wilt doen, dan maakt u een heel zware wet, met heel veel controles waar u het systeem terug controleerbaar maakt.

Carina Van Cauter (Open Vld): En dat is technisch mogelijk?

Philippe Van Linthout: Dat is technisch mogelijk, maar u weet dat dit in landen gebruikt wordt, soms voor ook ondemocratische principes. Ik zal de landen hier niet noemen. Ik ben geen politiekeer, maar dan is de kans om de democratie en de vrije meningsuiting te beknotten wel reëel. Dat is een gevaar dat daar uiteraard schuilt.

De **voorzitter**: Daarmee kunnen we, denk ik, afronden als er geen andere vragen meer zijn, want anders zitten we toch wat in de knel met onze timing.

Ik mag de beide heren danken voor hun getuigenis. Ik zou zeggen *une fois n'est pas coutume*, maar zo hebt u alle commissies van dit Parlement al wat leren kennen. Wij zullen op een bepaald ogenblik natuurlijk overgaan tot het opstellen van aanbevelingen en de dingen die u gezegd hebt vandaag, waarvan zorgvuldig verslag is genomen, zullen ons zeker inspireren.

Na lezing, volhardt en tekent,

Lecture faite, persiste et signe,

Philippe Van Linthout.

Jean-Louis Doyen.

E042

12-12-2016

Jean-Marc Meilleur

Audition sur le volet "architecture de la sécurité" de M. Jean-Marc Meilleur, procureur du Roi de Bruxelles.

Hoorzitting over het luik "veiligheidsarchitectuur" met de heer Jean-Marc Meilleur, procureur des Konings van Brussel.

De **voorzitter**: Collega's, ik stel voor dat wij onze werkzaamheden hervatten.

Wij verwelkomen de procureur des konings van Brussel, de heer Meilleur, die meegedeeld heeft dat zijn moedertaal het Frans is. Hij zal zodadelijk dus de eed afleggen in het Frans.

De procureur weet dat wij bezig zijn met het onderzoeken van het luik veiligheidsarchitectuur in het raam van onze opdracht. Wij hebben reeds een aantal vergaderingen achter gesloten deuren gehouden, die te maken hadden met de specifieke cases die wij onderzocht hebben.

Deze commissie moet echter ook kunnen komen tot aanbevelingen voor de toekomst, en verbeteringen voorstellen waar zich in de veiligheidsinfrastructuur wijzigingen zouden opdringen.

Mijnheer Meilleur, wij hebben dit in de breedte en de diepte onderzocht, en uw getuigenis lijkt ons daarbij ook heel nuttig in deze openbare vergadering.

D'abord, je vais vous demander, monsieur le procureur, de prêter serment.

U hebt het formulier voor u.

Je vous rappelle qu'en vertu de l'article 4, §1, de la loi de 3 mai 1880 sur les enquêtes parlementaires, telle que modifiée par la loi du 30 juin 1996, la commission d'enquête peut prendre toutes les mesures d'instruction prévues par le Code d'instruction criminelle. Elle peut notamment entendre les témoins sous serment.

Avant de vous inviter à prêter serment, je tiens à attirer votre attention sur le dernier alinéa de l'article 8 de la loi précitée, suivant lequel tout témoin qui, en faisant une déclaration conforme à la vérité, pourrait s'exposer à des poursuites pénales, peut refuser de témoigner (cf. également l'article 14, 3, g, du Pacte international relatif aux droits civils et politiques du 19 décembre 1966, ratifié par la loi du 15 mai 1981).

Cela signifie qu'un témoin a le droit de se taire lorsqu'il pense que sa déclaration publique pourrait être ultérieurement utilisée contre lui dans une procédure pénale.

Je vous rappelle en outre que, suivant l'article 9 de cette même loi, tout coupable de faux témoignage sera puni d'un emprisonnement de deux mois à trois ans et privé de l'exercice du droit de vote et d'éligibilité pendant cinq ans au moins et dix ans au plus.

Enfin, je vous rappelle que, suivant l'article 3, de la loi précitée, le secret de vos déclarations n'est pas garanti, sauf s'il s'agit de déclarations faites lors d'une réunion à huis clos et pour laquelle la commission s'est engagée explicitement à respecter le secret. De plus, chaque document que vous remettiez à la commission est susceptible d'être révélé.

Après ces précisions, je vous invite à prêter serment en levant la main et en prononçant la formule suivante: "Je jure de dire toute la vérité et rien que la vérité".

M. Jean-Marc Meilleur prête serment.

Dank u wel. Merci beaucoup.

Mijnheer de procureur, ik wil starten met een openingsvraag. U weet wat deze commissie bezighoudt. Wij hebben hier lang stilgestaan bij het feit dat wanneer terrorisme in het spel is, het federaal parket aan bod komt. Het dossier wordt dan ook aangemeld bij het federaal parket. Het begrip heeft ook ingang gevonden dat het dossier op een bepaald ogenblik wordt of kan worden gefederaliseerd.

Het wordt gefederaliseerd, de bedoeling van het systeem is dat natuurlijk ook de lokale expertise blijft bestaan en dat die complementair wordt ingezet naast hetgeen dat het federaal parket doet. De betrokkenheid van het lokale parket, stelt men ons voor, is toch heel belangrijk. Het gaat weliswaar naar het federaal parket om evidente redenen, wij begrijpen dat, maar men verzekert ons ook dat aan de andere kant de lokale parketten betrokken blijven.

E042

12-12-2016

Jean-Marc Meilleur

Dat is de theorie. Ik zou u gewoon volgende openingsvraag willen stellen.

Wordt een lokaal parket, eens het dossier gefederaliseerd, nog wel in voldoende mate betrokken? De expertise die werd opgebouwd, wordt die in voldoende mate geëxploiteerd? Wordt u in voldoende mate op de hoogte gehouden? Ook wanneer er bijvoorbeeld een sepot is op het niveau van het federaal parket. Wij zouden zeggen dat dit evident lijkt, maar wordt dan het lokale parket daarvan onmiddellijk geïnformeerd? Dat is de eerste vraag die ik u zou willen stellen.

De bedoeling is dat u direct probeert te antwoorden op elke vraag, ook bij de andere commissarissen die vragen stellen. Ik geef u graag het woord voor uw eerste repliek.

Jean-Marc Meilleur: Monsieur le président, je vous remercie. Effectivement, ma langue maternelle étant le français, je m'exprimerai en français, même si cela ne pose pas de problème de comprendre ou de répondre en néerlandais.

Tout d'abord, je voudrais vous remercier d'avoir invité un procureur local, parce que l'on parle énormément du terrorisme au niveau judiciaire avec le parquet fédéral, mais – j'aurai peut-être l'occasion de l'expliquer un peu plus tard – les parquets locaux ont un rôle important à jouer aussi pour que le parquet fédéral puisse fonctionner convenablement. Pour exercer ses missions de la meilleure manière qui soit, il faut que les parquets locaux puissent jouer leur rôle et, dans une large mesure, je pense que c'est ce qu'ils font.

Je répondrai tout d'abord à vos différentes questions. Vous vouliez savoir si les parquets locaux étaient assez impliqués dans le suivi des dossiers, même une fois fédéralisés, savoir si les connaissances, le *know how* qui existait dans les parquets locaux, – et je ne peux vous parler que du parquet de Bruxelles bien évidemment – étaient suffisamment exploités, si le parquet local est informé dans le cas où un dossier fédéralisé est classé sans suite.

Je commencerai peut-être par cette dernière question, puisque c'était ce qui m'avait été indiqué comme thème par rapport aux questions. À l'heure actuelle, il n'y a, à ma connaissance en tout cas, pas de systématique sur l'information du parquet local quant au fait qu'un dossier soit classé sans suite par le parquet fédéral. Les contacts, en tout cas au parquet de Bruxelles, sont plus que réguliers entre le parquet local et le parquet fédéral. Nous participons, comme l'ensemble des autres parquets, aux réunions qui ont lieu deux fois par semaine pour le suivi des dossiers terrorisme qui se font au niveau du parquet fédéral, où les dossiers à la fois locaux et fédéraux sont parcourus avec l'ensemble des services de police. Nous sommes tenus informés de ce qui se fait et au cours de ces réunions-là aussi, nous pouvons savoir si un dossier fédéral fait l'objet d'un classement sans suite ou pas.

Et puis, il y a des contacts journaliers entre le parquet local et le parquet fédéral, parce que, au quotidien, nous sommes réceptionnaires d'un certain nombre d'informations qui, parfois, sont à la limite et dont on ne sait encore si elles sont versées dans un dossier qui sera fédéralisé ou non. Par conséquent, des contacts ont lieu chaque jour entre les magistrats du parquet de Bruxelles et les magistrats fédéraux, ne fût-ce déjà que pour les informer d'une situation en disant: "On ne va pas encore vous notifier" ou "on va vous notifier, mais on sait qu'on devra garder ce dossier chez nous encore quelque temps". Ensuite, on suit l'évolution en commun. Bref, les contacts sont très étroits.

En ce qui concerne la défédéralisation d'un dossier et ses conséquences et ce que l'on pourrait en faire au parquet de Bruxelles, cette question est prévue. C'est possible. La loi le prévoit et c'est prévu aussi dans la COL 5 de 2002, si je ne m'abuse, sur le parquet fédéral, laquelle stipule que "dans certains cas, le procureur fédéral peut renvoyer le dossier auprès du parquet local".

La COL dit que cette décision doit rester exceptionnelle et elle vise deux raisons: soit une économie procédurale, c'est-à-dire que ce serait plus facile qu'un dossier en cours au parquet de Bruxelles pour des raisons techniques soit suivi et en ce compris le dossier qui a été fédéralisé, ou bien parce que les critères qui ont amené à la fédéralisation n'existent plus. Ça c'est ce que dit la COL. Dans ce cas-là, moi j'imagine plutôt des dossiers qui concernent par exemple plusieurs arrondissements à première vue, ce qui est un critère de compétence pour le parquet fédéral; puis l'enquête avançant, on se rend compte que ça ne concerne qu'un seul arrondissement et qu'il n'y a donc pas de raison ou plus de raison de garder le dossier au niveau du parquet fédéral. À ma connaissance, cela arrive relativement peu. Moi je n'en ai jamais vécu, mais c'est théoriquement possible.

E042

12-12-2016

Jean-Marc Meilleur

Avant d'en venir aux questions concrètes, je voudrais faire deux ou trois réflexions générales sur cette question de la défédéralisation, parce qu'il faut voir quels types de dossiers sont concernés. Je pense que la première question à poser concerne le suivi des enquêtes. Le dossier qui arrive au parquet fédéral a d'abord été traité dans un parquet local. Donc, ça veut dire, premier chef d'enquête: procureur du Roi. Il y a un certain nombre de devoirs qui sont faits, on considère que ce dossier doit être fédéralisé. Le dossier est fédéralisé; nouveau chef d'enquête: le parquet fédéral ou un juge d'instruction s'il a été saisi. Puis, on revient en arrière, on retourne chez le procureur du Roi; qui va poursuivre l'enquête? Ça manque un peu de cohérence dans le suivi des enquêtes et puis, ça peut poser des questions par rapport à la police qui sera amenée à mener les devoirs d'enquête. Est-ce qu'on va garder les mêmes entités, est-ce qu'il y aura le même chef d'enquête? Donc, sur la cohérence et le suivi des enquêtes, je pense qu'il y a des questions à se poser.

Deuxièmement, et ça c'est plus psychologique, mais la psychologie joue souvent aussi dans le suivi des dossiers, finalement on a une décision du procureur fédéral qui est de classer le dossier sans suite, mais les conséquences de ce classement sans suite sont subies par une autre entité. Ce n'est pas toujours facile à gérer, je pense.

Et puis, si on y réfléchit plus loin, en disant qu'on va renvoyer ce dossier au parquet local, est-ce qu'on n'est pas en train d'instaurer une espèce de contrôle par un parquet local des décisions du parquet fédéral? En y réfléchissant, en préparant cette audition, c'est l'impression que ça donnait. Si on dit, le parquet fédéral classe un dossier sans suite, qui est renvoyé au parquet local, que va faire le parquet local? Va-t-il poursuivre l'enquête? Donc, en quelque sorte, il va refaire le travail pour être sûr qu'au niveau du parquet fédéral, on ait bien fait le travail. Je pense que ça pose des questions conceptuelles aussi.

Maintenant, réfléchissons concrètement. Il existe deux types de classement sans suite: il y a les classements sans suite techniques et les classements sans suite pour raison de priorités de poursuite. En y réfléchissant, les classements sans suite techniques s'imposent aussi bien au procureur fédéral qu'au procureur local, par exemple quand il n'y a pas d'infraction. Si le procureur fédéral considère qu'il n'y a pas d'infraction, je ne vois pas comment le procureur local qui récupérerait le dossier pourrait considérer qu'il y en a une. C'est possible, mais c'est relativement théorique. Ou bien les charges sont insuffisantes; c'est aussi un classement sans suite technique. Si le parquet fédéral et ses enquêteurs ne sont pas parvenus à trouver des charges suffisantes pour pouvoir poursuivre le dossier, est-il opportun de redonner cette enquête à une autre instance ou, éventuellement, à un autre service de police, alors que je suppose que l'ensemble de ce qui devait être fait l'aura été au niveau du parquet fédéral?

Donc, au niveau des classements sans suite techniques, je ne vois pas ce que pourrait apporter le retour dans un parquet local.

Les classements sans suite pour raison d'opportunité, il y en a beaucoup dans les parquets locaux. Je ne connais pas du tout les chiffres du parquet fédéral, mais j'imagine très facilement qu'en matière de terrorisme, il y a très peu, sinon pas, de classements sans suite d'opportunité. Mais cela pourrait être un cas dans lequel on pourrait revenir sur un parquet local. Si l'opportunité des poursuites ne se justifie pas pour le parquet fédéral, il faudra voir si elle se justifie pour le parquet local qui, comme l'ensemble des parquets, connaît les mêmes difficultés. Donc, dans ce cas-là, on pourrait revenir vers un parquet local.

Là, je reviens plus sur mes observations générales du début: est-ce bien le rôle d'un parquet local de servir de "visa", comme on dit chez nous, par rapport aux décisions du parquet fédéral?

Il reste les cas où des infractions de droit commun sont constatées dans des dossiers du parquet fédéral. On a un dossier terrorisme, qui est classé sans suite pour les faits de terrorisme, mais on constate des faits de traite des êtres humains. Le parquet fédéral renvoie alors le dossier vers le parquet local. J'allais dire que cela se passe, pas quotidiennement, mais de manière régulière. Je vous ai dit que les contacts étaient très proches entre le parquet fédéral et le parquet de Bruxelles. Donc, cela ne me pose pas de problème.

J'ai imaginé une autre raison pour laquelle cela pourrait être intéressant qu'il y ait cette réflexion par rapport à la défédéralisation.

C'est se garantir le fait qu'une personne continue d'être suivie, d'une certaine manière, judiciairement, malgré un classement sans suite au niveau du parquet fédéral. D'abord, je voudrais quand même dire à ce propos-

E042

12-12-2016

Jean-Marc Meilleur

là, il faut être très clair, que le contrôle par des moyens judiciaires a ses limites, comme n'importe quel autre contrôle. Ce n'est pas parce qu'une procédure judiciaire est en cours - que ce soit dans un parquet local ou dans un parquet fédéral - que cela permet d'avoir le contrôle à 100 % sur les gens qui sont concernés par ce dossier judiciaire. C'est une première remarque.

Mais, si l'idée est de garantir le suivi des personnes qui sont visées dans le dossier du parquet fédéral, je reviens alors sur les circulaires des ministres de la Justice et de l'Intérieur sur le suivi des FTF (*foreign terrorist fighters*), les cinq catégories, qui prévoient un échange d'informations. Il faut bien dire que, depuis que cette banque de données dynamique existe, l'échange d'informations fonctionne très, très correctement. Donc, ce n'est pas parce qu'un dossier du parquet fédéral est classé sans suite qu'il ne peut pas y avoir de suivi de cette personne qui se retrouve dans ces FTF par d'autres instances - locales, administratives ou judiciaires. La seule chose qu'il faudrait, parce que je ne pense pas que cela existe de manière structurelle, c'est une information systématique du fait que le dossier est classé sans suite. Dans la COL qui impose la transmission d'informations par les autorités judiciaires à l'OCAM ou vers la banque de données dynamique, le classement sans suite ne se retrouve pas. Il y a toute une série de dispositifs judiciaires qui sont repris, mais pas le classement sans suite. Cela serait de nature à apporter encore un peu plus de garanties sur le fait qu'une personne visée par un dossier fédéral classé sans suite continue à faire l'objet d'un suivi au sein de cette *task force*.

Si je devais conclure là-dessus, je dirais qu'à mon sens, prévoir une information du classement sans suite à l'exception de ce que je viens de vous dire, il n'y a pas de motif spécifique à prévoir un système qui renverrait les dossiers du parquet fédéral vers le parquet local. C'est mon analyse à l'heure actuelle.

En ce qui concerne notre implication, je peux aller un peu plus loin si vous le souhaitez, mais je ne pense pas que ce soit l'objet de savoir si nos connaissances sont assez exploitées. C'est vrai qu'au parquet de Bruxelles, nous avons bâti au fur et à mesure du temps un *know-how* très important dans la gestion des dossiers en matière de terrorisme.

J'ai repris avec moi, je pense que c'est intéressant de vous les citer quand même, quelques chiffres, les statistiques de l'évolution de la gestion des dossiers en matière de terrorisme au parquet de Bruxelles de 2010 à 2016. Je vais vous donner juste les chiffres au 31 décembre mais vous verrez, ils sont très parlants. 2010: 145 dossiers terrorisme, 2011: 134, 2012: 143, 2013: 220, 2014: 267, 2015: 789 uniquement à charge de majeurs, et en 2016 - les chiffres que j'ai s'arrêtent au 31 octobre -, nous en étions à 820 dossiers à charge de majeurs et 230 dossiers à charge de mineurs. Donc vous voyez qu'on est passé de même pas un équivalent temps plein, enfin, un temps très partiel, ... à l'heure actuelle, on évolue vers trois équivalents temps plein à la section grand banditisme qui, chez nous, traitent les dossiers terrorisme.

Je vous ai cité les dossiers "mineurs", parce que depuis janvier 2016, on a pris l'initiative de joindre ... vous savez que dans les parquets, les sections "mineurs" sont souvent séparées du reste des autres sections, parce que c'est un autre processus de travail. Mais après les événements de Paris, j'ai pris la décision que les dossiers terrorisme à charge de mineurs soient traités par la section grand banditisme et terrorisme chez nous, vu la spécificité des enquêtes. C'est pour ça que ces chiffres s'y retrouvent, et qu'à l'heure actuelle, je vous ai séparé les chiffres, mais on était à plus de 1 000 dossiers traités par ces trois magistrats à temps plein. Vous voyez que l'activité des magistrats d'un parquet local est très importante en matière de terrorisme. Je vous ai dit 820 au 31 octobre. Nous avons fédéralisé 76 dossiers. Les autres sont traités chez nous. Le reste, c'est traité chez nous, et énormément sont classés sans suite pour des raisons techniques.

Je reviens à ce que je disais au départ: on est à 558 dossiers en 2016, classés sans suite pour des raisons techniques. Que représentent ces chiffres? Cela veut dire qu'un parquet local sert de filtre. Et je reviens à ce que je disais au début. Le parquet local sert de filtre pour le parquet fédéral. Nous sommes réceptionnaires, enfin, les services de police d'abord, puis ensuite nous au niveau judiciaire, nous sommes le réceptionnaire de toutes ces informations qui sont traitées et analysées par les parquets locaux, et ensuite, pardon, transférées au parquet fédéral si c'est nécessaire, ou traitées chez nous, parfois classées sans suite. Vous avez vu, je vous ai cité les chiffres, qui sont relativement importants, mais il y a des dossiers qui suivent leur cours judiciaire normal aussi, parce qu'on est dans une zone plus grise entre ce qui devrait être fédéralisé et traité au sein d'un parquet local. Voilà, j'espère avoir répondu à vos trois questions.

E042

12-12-2016

Jean-Marc Meilleur

De **voorzitter**: Ik heb nog een bijkomende vraag. Hoe zou u reageren als in hoofde van uw parket een aantal bijkomende onderzoeksdaden worden gevraagd en, alvorens het resultaat van die onderzoeksdaden gekend is, één van de leden van uw parket zou overgaan tot een sepot?

On demande d'explorer encore en instruisant des actes et avant de connaître le résultat, un *sepot* intervient au niveau du parquet.

Jean-Marc Meilleur: Je crois qu'il faut voir cela au cas par cas. C'est très compliqué de vous répondre de manière globale. J'imagine très facilement des situations où on lance un certain nombre de devoirs d'enquête en disant "on le fait pour être sûr, on ferme les portes, mais ce dossier, a priori, ne donnera rien". Je peux très bien imaginer qu'à ce moment-là, il soit déjà techniquement classé sans suite. Que signifie "classé sans suite"? Ce n'est jamais qu'une décision interne à un parquet qui dit "à ce stade-ci, j'arrête de travailler". Mais on peut le rouvrir à n'importe quel moment en fonction des nouveaux éléments. Dans la rigueur des principes, ce n'est pas logique. On se dit qu'on clôture un dossier une fois que tous les devoirs d'enquête sont rentrés. Je peux m'imaginer aussi des situations où des devoirs sont partis, on sait qu'ils vont rentrer, on a déjà indiqué la décision sur la farde de réserve, sur notre dossier: "Ce dossier est classé sans suite." Ce n'est pas orthodoxe mais le risque, c'est qu'on ne vérifie pas les devoirs une fois qu'ils rentrent et qu'ils soient simplement mis dans la farde de réserve. Je peux imaginer que cela puisse arriver. Je pense qu'il faut le voir dossier par dossier.

De **voorzitter**: Maar blijft dan toch de vaststelling — en ik vind dat enigszins contradictoir — dat eens een sepot tussenkomt... U zegt dat betrokkene dan nog altijd gevolgd kan worden. Dat wil niet zeggen dat alles afloopt maar vaak gaat van een sepot het signaal uit dat het gedaan is in hoofde van het federaal parket.

Ten eerste, wordt iedereen daarvan in kennis gesteld?

Ten tweede, als men weet dat de zaak zonder gevolg is gerangschikt, geseponeerd is, geeft men dan niet het signaal dat ze niet langer prioritair, en dat de energie en de aandacht aan andere gevallen moet worden besteed?

Est-ce une déduction fautive? Certainement au niveau de la police?

Jean-Marc Meilleur: Oui, le sentiment au niveau de la police ne correspond pas toujours nécessairement à la réalité des choses. Il est vrai qu'il peut y avoir, à certains moments, de la part des policiers — et je peux les comprendre, puisque ce sont eux qui travaillent sur le terrain, qui sont les mains dans le cambouis et qui suivent les dossiers —, des sentiments de frustration par rapport à des décisions qui sont prises sur des classements sans suite. C'est inhérent à notre système. Et heureusement que des services de police enquêtent et qu'après des magistrats relisent et prennent un certain nombre de décisions.

Le système de classement sans suite: oui, il est arrivé parce qu'on n'a pas la capacité de tout poursuivre, ni la volonté de tout poursuivre, il faut bien le dire aussi. Il ne faut pas parler que de capacité. Je peux comprendre la frustration des gens qui travaillent sur le terrain. Tout comme quand une personne est acquittée à l'issue d'une procédure, malgré tout le travail qui a été fait et malgré le suivi qui a été donné, il peut aussi y avoir de la frustration. Ce n'est qu'un autre moment de la procédure.

Pour revenir sur la question du classement sans suite: je n'ai pas voulu dire qu'on classait un dossier sans suite mais qu'il restait quand même ouvert. C'est tout à fait correct de dire que quand un dossier est classé sans suite, il est classé sans suite. Ce n'est que si nous recevons positivement des nouveaux éléments que ce dossier sera rouvert. Sinon, il est classé sans suite et personne ne va retourner voir, sauf dans certains cas où on veut avoir un suivi, où de nouveaux éléments ressortent.

Je vous parle là plus du droit commun que du terrorisme, parce que vous imaginez bien qu'en matière de terrorisme, on prend encore plus de précautions que par rapport à d'autres dossiers.

Laurette Onkelinx (PS): Monsieur le procureur du Roi, j'ai quatre demandes.

Premièrement, vous avez dit que vous aviez des réunions bihebdomadaires au parquet fédéral pour échanger sur les dossiers de terrorisme notamment. J'aimerais que vous nous disiez exactement comment cela se passe. Vous avez dit: "parquet fédéral, parquets locaux et police". Qui exactement? Et comment cela

E042

12-12-2016

Jean-Marc Meilleur

se passe-t-il? Je voudrais que vous nous l'expliquiez.

Deuxièmement, on a un problème avec une judiciarisation très importante en la matière. Or les capacités ne sont peut-être pas ce qu'elles devraient. Du coup, on en arrive finalement à faire des erreurs, à des classements sans suite un peu légers, à des états de burn out, à des maladies de longue durée dans tous les sens. Bref, il y a manifestement un gros problème de gestion convenable parce qu'il y a une judiciarisation peut-être à outrance. Peut-être. Je ne sais pas. Je demande votre avis.

Dans ce cadre-là, le fait d'avoir des réunions parquet fédéral/parquet local/police sans avoir les services de renseignement et éventuellement les directions administratives ne soutient-il pas cette dynamique de la judiciarisation? Je vous donne un exemple. Dans un dossier précis, on a vu qu'il y avait eu, et nous pensons qu'il y a eu une faute en la matière, un classement sans suite. Peu importe. On aurait pu très bien faire un classement pour plus ample informé, en demandant aux offices de renseignement de continuer à avoir un œil sur le sujet, sans pour autant avoir véritablement le travail de classement sans suite, comme on le fait d'habitude.

Donc, c'est vrai que, de plus en plus, on parle ici de l'intérêt que peut avoir le système anglais où on nous dit que tout ce qui est administratif, au sens large du terme (la politique de prévention notamment et la police administrative et la police judiciaire) – il n'y a là-bas évidemment pas le parquet mais il y a en tout cas les agences de renseignement –, forme une gare de triage. Pour les uns, on irait vers la judiciarisation et pour les autres pas. Quel est votre avis sur le sujet?

Troisièmement, vous avez fait des déclarations et, notamment, vous avez dit: "La Belgique doit disposer d'un service de police qui peut entièrement se concentrer sur le territoire" en matière de terrorisme. Vous avez dit: "Un commissariat central pour tous les dossiers terrorisme du pays avec des enquêteurs suffisants pourrait offrir un soulagement". J'aurais voulu, par rapport à cette déclaration, un peu comprendre. Que fait-on avec ce qui se passe dans les autres zones territoriales de Belgique? Cela concerne-t-il uniquement Bruxelles ou pas? Rassemblez-vous tout à Bruxelles? Si on rassemble tout à Bruxelles, n'y a-t-il pas des dangers? On voit toute une série de porosités entre des dossiers de terrorisme et des dossiers de grand banditisme, par exemple. Ne risque-t-on pas de perdre une expertise?

Enfin, une petite question sur le tribunal d'application des peines. J'essaie de ne pas parler d'un dossier en particulier. Donc, au niveau théorique, quand un libéré conditionnel ne respecte plus les conditions mises à sa libération, à partir de quand, pensez-vous, peut-on lancer un mandat d'arrêt, voire un mandat d'arrêt international?

Jean-Marc Meilleur: Tout d'abord, je n'assiste pas aux réunions bihebdomadaires. Je ne peux donc vous donner de détails à ce sujet. Toutefois, je peux vous dire que ces réunions sont destinées à parcourir l'ensemble des dossiers judiciaires en cours, l'état des enquêtes pour que l'ensemble des partenaires autour de la table soient informés au mieux de l'état d'avancement de ces dossiers, des actions judiciaires en cours, des informations. Je pense, mais comme je n'y participe pas, je ne peux vous donner toutes les garanties à ce sujet, que les services de renseignement sont présents. Je constate que ma collègue confirme ce fait.

Comme c'est le parquet fédéral qui l'organise, tous les parquets locaux sont donc représentés. L'idée est de passer en revue l'ensemble des dossiers judiciaires, que les parquets locaux puissent donner les informations sur les dossiers en cours et qui risqueraient d'être fédéralisés et qu'ils puissent eux-mêmes être informés des dossiers du parquet fédéral.

Laurette Onkelinx (PS): Cela se passe ainsi depuis le début?

Jean-Marc Meilleur : Mon mandat a débuté en avril 2014. À l'époque, ces réunions avaient déjà lieu.

J'en arrive ainsi au problème lié à l'importante judiciarisation. Vous avez parlé de dossiers classés sans suite. Le procureur fédéral sera mieux placé que moi pour répondre à cette question.

Cela dit, il est vrai que c'est une question à laquelle j'ai réfléchi avant de me présenter devant vous. Je me pose juste une question. Je vous invite à reprendre la COL 10/2015 qui prévoit les tâches qui doivent être effectuées par les parquets et les services de police dans le cadre des dossiers FTF. Je peux concevoir que

E042

12-12-2016

Jean-Marc Meilleur

d'aucuns estiment qu'il y a trop de judiciarisation, mais je vous invite à relire cette COL. Vous verrez tout ce qui est fait. Je reviens ici sur le nombre de dossiers que nous traitons chaque année et au nombre de devoirs qui sont prescrits par les magistrats des parquets locaux dans le cadre de ces matières. Je me pose la question de savoir qui va faire ces devoirs si on renonce à judiciariser. Il faut savoir qu'on travaille un peu d'une autre manière quand il s'agit de terrorisme que dans le cadre de la plupart des autres matières. Exception faite du grand banditisme où on est un peu plus proactifs, on travaille de manière réactive. Un fait se passe et on essaie d'identifier les auteurs et de les amener devant le tribunal. Telle est notre mission. Évidemment, en matière de terrorisme, et, parfois en matière de grand banditisme, ce n'est pas du tout le cas. Je vous invite donc à relire cette liste. Vous constaterez que le nombre de devoirs prescrits est assez important. Comme je vous l'ai dit, pour huit cent dossiers, il y a trois équivalents temps plein. Il faut quand même que quelqu'un fasse ces devoirs, procède aux vérifications. On a des informations sur des gens. Ces derniers sont-ils juste radicalisés? Bascule-t-on dans le radicalisme violent? Sommes-nous plus loin? Existe-t-il des projets concrets? Tout ce travail est effectué à la base par les parquets locaux, parfois par les polices locales ou la PJF, cela dépend des cas.

Si on renonce à judiciariser – ce choix peut être opéré, cela ne me pose aucun problème –, il faut savoir qui gèrera ces informations par la suite.

J'en viens à mes déclarations sur les services d'enquête sur le territoire national. Ce n'est pas à vous, ici, que je dois dire que les déclarations qui se retrouvent dans la presse ne correspondent pas toujours exactement à ce qu'on a voulu dire. Mais je me suis certainement mal exprimé. À ce moment-là, j'ai voulu tirer la sonnette d'alarme parce que, à la PJF de Bruxelles - je peux parler de celle de Bruxelles -, vous savez qu'il y a la COL 5 de 2002 qui prévoit une capacité d'enquête réservée au parquet fédéral. Elle était fixée dans la COL 5 de 2002 à, à peu près 15 % pour les cinq grandes PJF. Je ne me souviens plus des autres, je pense que c'est 10 % ou 5 % pour les autres PJF.

Depuis des années, la capacité d'enquête utilisée par la PJF de Bruxelles au profit du parquet fédéral, pas uniquement en matière de terrorisme, oscillait entre 25 et 30 %. C'est une situation qui était connue par mes prédécesseurs, que moi j'ai connue aussi quand je suis arrivé et qui était acceptée comme telle puisqu'on considérait qu'il était logique qu'une certaine priorité soit accordée aux dossiers du parquet fédéral. Aujourd'hui, on oscille autour de 45 %. Donc la capacité de la police fédérale de Bruxelles est utilisée à plus de 45 % - et on a même connu une période, il n'y a pas si longtemps que ça, où on était proche des 50 % - pour des dossiers du parquet fédéral, essentiellement pour des dossiers de terrorisme à l'heure actuelle.

Le cadre de la PJF de Bruxelles n'est pas rempli. Que font-ils? C'est logique aussi, ils vont chercher des enquêteurs dans les autres divisions, dans la section grand banditisme, dans la section financière. J'ai avec moi une apostille d'un juge qui me dit: "C'est la quatrième fois que je demande de traiter tel dossier financier et la PJF me répond qu'ils ne peuvent pas parce qu'ils sont occupés à faire du terrorisme". Je vais y revenir peut-être dans un petit instant.

Donc, ce qui me pose problème en tant que procureur du Roi de Bruxelles, c'est qu'un des services de police importants sur l'arrondissement n'est plus en mesure ou est moins en mesure qu'avant de traiter les dossiers, appelons-les "de droit commun", donc à côté du terrorisme. C'est ça que j'ai voulu dire dans cet article, c'est qu'il y a un vrai problème. Et je comprends parfaitement qu'il faille mettre la priorité sur le terrorisme. Il n'entre absolument pas dans mes intentions de dire "non, il faut arrêter, débrouillez-vous comme vous voulez, ne faites plus de terrorisme, mais venez traiter les dossiers pour le parquet de Bruxelles". Ce n'est pas du tout ça l'idée. L'idée, c'est simplement de dire qu'il faut que la PJF de Bruxelles puisse remplir toutes ses tâches, en tout cas au minimum.

Je pense que c'est aussi un objectif de cohérence. Le parquet de Bruxelles s'est inscrit très largement dans l'exécution du plan Canal. Quelle est la philosophie du plan Canal? C'est de dire qu'on s'attaque à la criminalité de droit commun parce qu'on considère qu'elle sert de soutien ou de base, ou en tout cas qu'elle facilite, des actions de personnes radicalisées ou de personnes terroristes sur notre territoire. Voilà la philosophie du plan Canal.

Je dis exactement la même chose avec la PJF de Bruxelles. Si la PJF de Bruxelles n'est pas en mesure de traiter les dossiers de grand banditisme, les dossiers de traite des êtres humains, même les dossiers financiers, et bien, on n'est plus dans la même philosophie. On dit qu'on met la priorité sur le terrorisme mais

E042

12-12-2016

Jean-Marc Meilleur

on laisse tomber le droit commun, ce qui n'est pas du tout la philosophie. Moi ce que je demande, c'est que simplement, ce qu'on fait d'un côté avec le plan Canal, on le fasse de l'autre aussi, en donnant la possibilité à la PJF de Bruxelles de remplir ses obligations en matière de droit commun.

Cette situation a des conséquences jusque sur le terrain, mais aussi jusque dans les polices locales. La COL 2/2002 prévoit la répartition des tâches entre la police fédérale et la police locale. La COL 2/2002 n'est plus respectée à Bruxelles depuis des années, pour une raison très simple: puisque la PJF est occupée à toute une série d'autres choses, les locales ont petit à petit développé des compétences, et c'est très bien, dans des matières qui sont normalement de la compétence de la PJF. Donc, il y a eu un glissement des responsabilités de la PJF vers les polices locales, avec des conséquences très concrètes sur le terrain, puisque les polices locales n'ont pas non plus des moyens tout à fait infinies.

Quant à la forme, à la limite, je peux avoir mon idée. Faut-il une unité centralisée? Faut-il cinq unités ou plus? Je peux avoir mon idée, mais ce n'est pas mon rôle de procureur du Roi de Bruxelles de dire ce qu'il faut. En plus, je pense que tant le procureur général de Bruxelles que le procureur fédéral ont déjà donné un certain nombre d'options ici à la commission.

Moi, j'ai trois préoccupations. Un, c'est que la PJF de Bruxelles puisse revenir à un niveau d'occupation suffisant que pour pouvoir faire traiter ses dossiers de droit commun. Sur l'aspect gestion du terrorisme, je pense qu'il y a deux éléments importants pour moi. Un, c'est l'unicité de commandement. Il est très, très compliqué d'avoir plusieurs commandements pour une même matière. Et deux, c'est garantir la transmission des informations. Ça, c'est vraiment l'idée simple que je peux avoir par rapport au fait d'avoir une seule entité ou pas d'entité qui gère le terrorisme. Mais donc ma préoccupation, elle est plus par rapport au droit commun, par rapport aux tâches normales de la PJF de Bruxelles.

Je voudrais profiter de l'occasion pour parler de l'article 56 du Code d'instruction criminelle. Que se passe-t-il concrètement dans les dossiers? Je vous ai dit que j'ai reçu une apostille d'un juge d'instruction qui me dit: "Voilà, j'ai reçu une réponse négative de la PJF de Bruxelles, ils ne peuvent pas traiter mon dossier financier, je suis en train ... Ils ont trop de travail sur le terrorisme."

Il m'envoie cette apostille en application de l'article 56 du Code d'instruction criminelle, qui dit que si une police ne peut pas traiter un dossier, elle le signale et le juge d'instruction peut le signaler soit au procureur du Roi, soit au procureur général. Première étape. Deuxième étape, le procureur du Roi peut signaler le problème – on est toujours dans le signalement – au procureur général. On arrive au procureur général. Et si le procureur général ne parvient toujours pas à régler le problème, il peut le signaler au Collège des procureurs généraux et le texte de loi dit qu'il prend les initiatives nécessaires.

Donc il n'y a personne qui décide, en fait. Personne ne peut décider. Encore très récemment, il y a eu pas mal de discussions: est-il possible de diminuer ce pourcentage d'occupation terro pour la PJF de Bruxelles? Mais personne ne peut décider. Personne ne peut trancher. La loi ne prévoit personne pour trancher, à un moment donné, en disant: "Non, stop, ce dossier-là, j'ai entendu des arguments de tout le monde, je comprends les problèmes de capacité, mais moi qui ai l'autorité de décider, je décide que tel ou tel service va traiter le dossier". À l'heure actuelle, en tout cas dans le Code d'instruction criminelle, il n'y a aucune disposition à ce sujet-là. Et je pense que c'est une piste de réflexion pour régler aussi ce genre de problèmes.

Voilà pour la PJF de Bruxelles. Par rapport, au TAP, différentes circulaires du Collège des procureurs généraux prévoient, finalement, les cas dans lesquels – pour ne pas parler de cas concrets –, il y a lieu de recourir à un mandat d'arrêt européen, dans lesquels il y a lieu de demander une arrestation provisoire, et je pense que ces cas sont bien définis. Il y a des critères bien définis. On parle de subsidiarité, de proportionnalité. C'est presque comme dans l'ensemble des dossiers judiciaires, vous le savez bien. Rien n'est automatique et c'est heureux. On est au cas par cas, on analyse au cas par cas en fonction de la situation qu'on connaît, des éléments qu'on a à sa disposition au moment où on analyse le dossier.

Je pense que c'est très important à signaler, quand même, ici. Il faut toujours bien se placer au moment où on analyse le dossier pour apprécier si la décision qui a été prise est correcte ou n'est pas correcte. Et avec les critères qui se retrouvent dans les COL, que je ne connais plus par cœur parce que je ne les ai pas revus avant de venir, je pense qu'on a des lignes directrices qui sont suffisamment claires et qui ne posent pas de

E042

12-12-2016

Jean-Marc Meilleur

grosses difficultés.

Kristien Van Vaerenbergh (N-VA): Mijnheer de voorzitter, mijnheer de procureur, ik ga door op wat u net hebt verteld over het gemeenrecht. Die terroristen worden immers niet van de eerste keer terrorist of plegen niet onmiddellijk feiten van terrorisme. Zij zijn echter allemaal al bij het gerecht gekend. De meesten hebben al een aantal feiten op hun kerfstok. Velen van hen zijn ook al in hun jeugd jaren begonnen.

De vraag rijst dan natuurlijk wat er aan ons strafrechtelijk beleid scheelt. Hoe kan het dat blijkbaar niet van bij het begin kort op de bal kan worden gespeeld? Blijkbaar komt het beleid te laks over en blijven de betrokkenen gewoon doorgaan met het plegen van feiten.

Hetzelfde geldt voor de strafuitvoering, waarbij wij merken dat heel wat veroordeelden onder voorwaarden worden vrijgelaten. Wij stellen dan vast dat de voorwaarden vaak niet worden nageleefd en dat aan het opvolgen ervan nog iets schort. Nadien, wanneer wordt vastgesteld dat de voorwaarden effectief worden geschonden, blijkt dat het gerecht niet kort genoeg op de bal speelt en er vaak niets gebeurt met de vaststelling dat de voorwaarden worden geschonden.

Mijn concrete vraag aan u is de volgende.

Op welke manier kan het gerecht korter op de bal spelen en kan op het vlak van justitie beter worden ingegrepen om mensen in het begin van hun criminele carrière te stoppen, zodat zij geen nieuwe feiten kunnen plegen?

Specifiek met betrekking tot de voorwaarden heb ik de hiernavolgende vraag.

Op welke manier kan de politie beter worden betrokken bij het proces van de opvolging van de voorwaarden? Bent u van mening dat de politie daar nog beter bij kan worden betrokken?

U hebt het al gehad over het Kanaalplan. Ik reken erop dat op het vlak van Justitie nu extra middelen op de opvolging worden ingezet. Justitie moet echter ook volgen. Dat leidt immers tot heel veel frustraties op het terrein bij de politieagenten. Wij horen of zien immers dagelijks in de media dat iemand wordt gevat, maar dat de volgende week of de week daarop de politie dezelfde crimineel opnieuw moet oppakken en moet vaststellen dat hij of zij nadien alweer vrij rondloopt.

Heel concreet is mijn vraag wat wij daaraan kunnen doe of wat u daaraan kan doen. Dat is mijn eerste vraag.

Ten tweede, ook over de informatiedoorstroming hebben wij het hier in de commissie al meermaals gehad.

Op welke manier zorgt u er heel concreet voor dat de informatie die u hebt over mensen die veroordeeld zijn, aan de politie wordt bezorgd? Is er voldoende informatiedoorstroming? Op welke manier bezorgt u heel concreet vonnissen aan de politie, zodat ook zij weet wat zij op het terrein moet doen?

Ten derde, ik heb nog een vraag over de problematiek van de *Foreign Terrorist Fighters*. Als er wordt gesignaleerd dat iemand terugkeert, zult u die persoon dan systematisch vervolgen en ook laten oppakken?

Hebt u enig concreet cijfermateriaal over de stand van zaken op dit ogenblik met betrekking tot die problematiek?

Jean-Marc Meilleur: Je voudrais dire, tout d'abord, que je ne partage pas votre sentiment quant au fait que la justice ne réagit pas systématiquement. Selon moi, il s'agit d'un jugement d'ordre général. Il faut parler de choses concrètes. Beaucoup de choses se font. Beaucoup plus de choses pourraient se faire. On travaille sur la question au quotidien. Mais c'est faire un raccourci que de prétendre que la justice relâche systématiquement les personnes qui sont mises à sa disposition ou qui sont poursuivies par les services judiciaires.

Comment pourrait-on être plus rapide? Pas mal d'initiatives sont prises dans tous les parquets. Il y a des systèmes de citation par la police. Il y a des systèmes de comparution par procès-verbal. Il y a des processus de travail qui sont revus au sein de l'ensemble du parquet – cela a également été le cas chez nous – pour

E042

12-12-2016

Jean-Marc Meilleur

permettre aux magistrats de travailler plus rapidement, d'avoir des *doorlooptijden* moins longs. On évite de recourir à des procédures longues avec énormément de recours et qui perdurent beaucoup trop longtemps devant le tribunal. On essaie donc de travailler le plus rapidement possible.

Nous avons un objectif, objectif qui est un des objectifs stratégiques du parquet de Bruxelles, suivant lequel 80 % des dossiers rentrés doivent faire l'objet d'un traitement dans l'année de leur entrée au parquet. Cet objectif n'est pas rempli à 100 %. L'année passée, nous devions être aux alentours de 76 %. Nous nous situons un peu au-dessus ou à peu près dans les mêmes eaux aujourd'hui.

Tout cela pour vous dire qu'au niveau des parquets, il y a une volonté d'aller vite et de répondre. Notre mission – nous parlons ici du droit commun – consiste à répondre à un certain nombre de faits qui se passent et auxquels sont confrontés nos concitoyens.

Votre question porte sur un point très important, à savoir la récidive. Je vous parlerai, dans un instant, de la frustration des hommes sur le terrain car en la matière, il y a également des choses à dire.

Quoi qu'il en soit, la question de la récidive, qui est très intéressante, est malheureusement relativement peu étudiée. Il y a un an environ, une étude de l'INCC a été menée sur la question. Je vous invite à la lire. Elle est particulièrement intéressante et interpellante pour tout qui s'intéresse à la justice et à la manière dont fonctionne le système pénal en Belgique.

Je n'ai pas toute l'étude en tête, mais j'ai retenu deux chiffres. Pour les majeurs, le taux de récidive est de 50 %. Pour les mineurs, le taux de récidive est de 80 %. Cela manque de nuance. Il faut relire l'étude pour disposer de toutes les nuances nécessaires. Mais cela donne matière à réflexion quant à la manière dont les choses se passent et sur l'efficacité de l'ensemble de notre système pénal.

Il n'y a pas juste une chose qui empêche la récidive. Ce n'est pas parce que quelqu'un est arrêté, poursuivi le lendemain et condamné le surlendemain, qu'on aura la certitude qu'il n'y aura pas de récidive.

Je reviens à la question de la frustration des hommes de terrain.

C'est vrai, et je l'ai déjà dit pour la première question de M. le président, il y a de la frustration, mais je le répète: heureusement que le système est ainsi fait. On a différents filtres. Les gens qui sont sur le terrain ne peuvent pas avoir le même recul que les magistrats qui voient le dossier par la suite et qui analysent une situation dans sa globalité, et pas uniquement sur la base d'un fait. C'est donc très important et c'est un travail quotidien que nous devons avoir, nous magistrats, et notamment magistrats de parquet, de communication vers les services de police pour qu'ils comprennent pourquoi une décision est prise.

Toujours à ce sujet, je pense qu'une des choses que nous devons clairement expliquer, parce que c'est de plus en plus pratiqué dans les parquets – et nous sommes toujours dans le droit commun –, est que les gens qui sont libérés le jour même, cela ne veut pas dire qu'ils ne font pas l'objet de poursuites. Il y a de plus en plus de gens qui sortent, par exemple du commissariat, avec en main leur convocation pour le tribunal ou encore qui viennent au parquet et en ressortent avec une telle convocation. Donc, ce n'est pas parce que quelqu'un sort libre d'un commissariat, d'un parquet ou de chez un juge d'instruction, que c'est pour cela qu'il n'y aura pas de poursuites et que rien ne se passera. Je rappelle que des dispositions de la loi sur la détention préventive prévoient des critères qui sont relativement clairs pour savoir si, oui ou non, une personne doit être privée de sa liberté. Ce n'est pas une condamnation immédiate, ce sont des critères pour savoir si on peut priver quelqu'un de sa liberté.

C'est donc un travail quotidien de communication et d'"éducation" des gens sur le terrain pour que cette frustration disparaisse. Je pense qu'il y a moyen de la faire diminuer clairement en améliorant notre action et notre communication. Nous ne la supprimerons jamais tout à fait. Et c'est normal, parce que nous n'avons pas les mêmes rôles, mais nous pouvons y travailler.

La question relative aux flux d'informations, et je l'ai bien comprise, concerne aussi le droit commun. Elle est très compliquée. Vous savez que la COL 11/2013 – qui est fort épaisse – prévoit dans la plupart des cas de figure auxquels nous pouvons être confrontés la manière dont les informations doivent être transférées entre police, justice et services d'accompagnement (maisons de justice ou établissements pénitentiaires).

E042

12-12-2016

Jean-Marc Meilleur

L'application de cette COL est compliquée – il faut bien dire les choses – pour différentes raisons. L'une d'entre elles est l'absence d'interconnectivité entre les systèmes informatiques des différents acteurs. Et puis, il y a tellement de cas de figure différents, et vu que nous sommes obligés de fonctionner avec des moyens essentiellement humains, qu'il est parfois difficile de nous assurer que les choses se passent correctement. Que faisons-nous, au parquet de Bruxelles, pour améliorer les choses? La COL prévoit une possibilité pour le procureur du Roi d'organiser de manière régulière une réunion de concertation avec tous les acteurs concernés pour pointer les problèmes et les résoudre. Cette réunion a eu lieu l'année passée. Une autre avait été prévue, mais a été annulée en raison d'un dossier urgent, mais elle se tiendra bientôt. C'est lors de ces réunions que les échanges se font pour essayer de mettre de l'huile dans les rouages pour que ce flux d'informations fonctionne le mieux possible. Je l'ai dit par rapport à l'unité unique antiterroriste, l'un des critères, pour moi, est de ne pas perdre l'information. C'est clairement le cas aussi en ce qui concerne le flux d'informations par rapport à l'exécution des peines et au suivi des gens qui sont sous mesure alternative.

Nous avons au parquet de Bruxelles un service spécifique pour le suivi des mesures alternatives, dont c'est la tâche à temps plein de vérifier, de convoquer les gens, de les faire venir, de les remettre à l'ordre, de suivre les rapports des assistants de justice, pour justement être bien sûrs que nous continuons à être prompts sur la balle.

Je ne vais pas vous garantir à 100 % que nous n'aurons jamais de problème – aucune institution n'est tout à fait étanche à 100 % – mais nous fournissons, je pense, énormément d'efforts pour que cela fonctionne le mieux possible.

Ik heb uw laatste vraag, over de FTF, niet goed kunnen noteren.

Kristien Van Vaerenbergh (N-VA): Mijn vraag luidt hoe u met de problematiek van de *Foreign Terrorist Fighters* omgaat. Worden zij, bij terugkeer, systematisch opgepakt? Worden zij onmiddellijk vervolgd?

Jean-Marc Meilleur : À ce niveau-là, j'ai cité la COL 10 de 2015 qui prévoit qu'"un certain nombre de devoirs peuvent être prescrits par les parquets locaux quand on se retrouve confronté à une personne qui est signalée FTF". Et, je le disais, nombreux sont les contacts avec le parquet fédéral. Certes, lorsqu'une personne revient de Syrie, un contact est pris d'office avec le parquet fédéral, parce que l'on est dans un contexte tout à fait différent de celui d'une personne, dont on soupçonne son départ imminent ou dont on ignore s'il est parti. Mais pour un *returnee*, un contact est pris d'office avec le parquet fédéral et l'échange d'informations se fait de manière tout à fait correcte et normale selon moi.

Kristien Van Vaerenbergh (N-VA): De cijfers die u net aanhaalde inzake recidive, zijn echt wel alarmerend, namelijk 50 %, maar, als ik het goed begrepen heb, is het 80 % voor...

Jean-Marc Meilleur: Minderjarigen.

Kristien Van Vaerenbergh (N-VA): Voor minderjarigen. Dat is toch hallucinant. Wat moeten wij daaruit afleiden omtrent ons jeugdsanctierecht? 80 % is toch hallucinant!

Ik heb nog een tweede, heel concrete vraag over de informatiedoorstroming naar de politie vanuit het gerecht, hoewel dat misschien niet onder uw werk bij het parket valt. Op welke manier wordt die informatie concreet bezorgd? Als iemand veroordeeld wordt, wordt het volledig vonnis dan naar de politie gestuurd? Op welke wijze gebeurt dat? Ik verwijs ook naar informaticaproblemen of gebrek aan overeenstemming van informaticaprogramma's tussen beide.

Jean-Marc Meilleur: Les chiffres de l'étude sur la récidive sont toujours frappants, mais j'ai surtout dit que je vous invitais à la lire, parce qu'elle est très longue et qu'elle apporte énormément de nuances par rapport à ce que je viens de vous dire. Mais effectivement, je suis d'accord avec vous, ce sont des chiffres qui sont interpellants pour tout qui s'intéresse au fonctionnement judiciaire. Mais il y a un certain nombre de nuances de même qu'un certain nombre de limites. Je pense qu'il faut vraiment la lire et l'analyser de manière approfondie pour en tirer des conclusions. Et ce n'est pas moi qui vais en tirer maintenant et certainement pas dans ce cadre-ci à l'heure actuelle.

Par rapport aux jugements, c'est une demande que nous avons de manière assez régulière de la part des

E042

12-12-2016

Jean-Marc Meilleur

services de police. À l'heure actuelle, il n'y a pas de systématique sur la transmission des jugements vers les services de police. Cela se fait à l'initiative de chacun en fonction du type de dossier, mais il n'y a pas de systématisation.

Depuis peu, nous recevons les jugements par voie informatique en provenance du tribunal de première instance francophone de Bruxelles et nous réfléchissons actuellement à la manière dont on pourrait les diffuser aussi – c'est beaucoup plus simple évidemment de manière informatique – vers les services de police, mais cela n'existe pas encore de manière systématique.

Kristien Van Vaerenbergh (N-VA): Maar op welke manier wordt de politie dan ingelicht met betrekking tot de voorwaarden? Wat is dan concreet haar taak bijvoorbeeld als iemand voorwaardelijk wordt vrijgelaten?

Jean-Marc Meilleur: À cet égard, je reviens vers la COL 11 de 2013, qui prévoit un certain nombre d'obligations pour l'ensemble des acteurs: le greffe, les parquets, les services de police, les maisons de justice, les établissements pénitentiaires qui, chacun en fonction de l'information dont il dispose, doivent les diffuser à d'autres personnes. Ainsi, des signalements sont faits, notamment via l'intermédiaire du parquet, vers les services de police. Le service de police du lieu de résidence de la personne ou parfois, avec des interdictions de lieu, le service de police du lieu où la personne ne peut pas se trouver, toutes ces indications figurent dans cette COL.

Kristien Van Vaerenbergh (N-VA): De politie krijgt dus de melding dat persoon X wordt vrijgelaten onder die en die voorwaarden.

Jean-Marc Meilleur: Oui, tout à fait. Et alors les signalements se font dans les banques de données policières pour qu'il y ait un suivi effectivement. Et quand cette personne...

Kristien Van Vaerenbergh (N-VA): Dus niet het volledige vonnis wordt overgedragen?

Jean-Marc Meilleur: Neen, niet het volledige vonnis.

Kristien Van Vaerenbergh (N-VA): Alleen de concrete informatie.

Jean-Marc Meilleur: Ja.

Philippe Pivin (MR): Monsieur le président, comme nous venons de recevoir à la commune un jugement de votre parquet, je confirme que cela se fait bien.

Merci, monsieur le procureur du Roi, pour les explications que vous avez données. Vous jouez finalement, dans certains cas, un rôle d'interface avec le parquet fédéral en amont, avec les polices locales en aval. Je voudrais vous poser une question en revenant sur la fédéralisation parce que je suis quand même toujours interpellé par une contradiction qu'on a relevée entre deux positions qui nous ont été exprimées ici dans ce domaine-là.

Je m'explique. Vous êtes un homme très actif et très présent dans différents organes. Donc, je peux vous poser à vous cette question, puisque vous venez nous faire l'amitié régulièrement de parler du plan Canal dans la zone de Bruxelles-Ouest. On se voit aussi au Conseil régional de sécurité et je sais que vous participez aux LTF. Et c'est à cela que je veux en venir. Nous avons entendu des représentants de la police locale et, en dernier lieu, le président de la CPPL nous indiquer que les dossiers fédéralisés n'étaient pas évoqués dans les LTF et que, lorsqu'ils étaient abordés, on répondait qu'ils font l'objet, je crois, d'un code 1 ou 01, c'est-à-dire qu'ils ne concernent pas les polices locales.

Le directeur général de la police judiciaire dit que ce n'est pas exact. Je voulais donc vous demander ce qu'il en est exactement, en tout cas à Bruxelles, par rapport à cette pratique parce que, finalement, la LTF n'est rien d'autre qu'un lieu d'échange et de partage d'informations. Comment l'information est-elle échangée et partagée?

Jean-Marc Meilleur: Mais je dirais que tout le monde a raison. C'est-à-dire que dans le passé,

E042

12-12-2016

Jean-Marc Meilleur

effectivement, les dossiers fédéraux n'étaient pas évoqués spécifiquement dans les LTF. Il était très compliqué d'obtenir des informations, mais je vous parle d'il y a plusieurs mois, même un peu plus. Je pense qu'à l'heure actuelle, les dossiers sont évoqués, peut-être pas sur le fond puisque la question principale qui se pose dans une LTF, c'est de savoir si d'autres services que le service qui est occupé à faire l'enquête judiciaire peuvent travailler, selon leur domaine de compétences, pour suivre telle ou telle personne. Je pense qu'à l'heure actuelle, avec la banque de données dynamique, et vu la manière dont elle est remplie, que ces informations-là, maintenant, sont échangées de manière satisfaisante. Je regarde de nouveau ma collègue qui est à LTF et qui opine du bonnet en me disant qu'effectivement, ça se passe de manière tout à fait correcte.

Mais c'est vrai que cela a été un problème pendant plusieurs mois, d'obtenir des informations dans le cadre des LTF. Mais je vous le dis, je vous parle d'un temps où, à la place d'une banque de données dynamique, on avait, dans le meilleur des cas, un tableau Excel, avec des noms de personnes et quelques mesures qui étaient prises. On était vraiment aux balbutiements de l'échange d'informations dans le cadre des LTF. À l'heure actuelle, ce n'est plus le cas.

Philippe Pivin (MR): Et vous, en tant que procureur "local" - ce n'est pas n'importe quel parquet local non plus, le parquet de Bruxelles -, mais en tant que procureur "local", êtes-vous associé aux décisions de fédéralisation et aux critères? Et si oui, quels sont finalement ces critères qui font qu'un dossier est fédéralisé et qu'un autre ne l'est pas, et que parmi les 800, une septantaine sont fédéralisés? Quels sont les critères?

Jean-Marc Meilleur: Je ne suis pas associé à la décision. C'est la décision du procureur fédéral. Je suis associé, nous sommes associés, puisque ce sont mes collègues qui le font en général, à la demande. C'est-à-dire que nous voyons si, dans le cadre d'un dossier, les critères pour que le parquet fédéral intervienne sont remplis. En matière de terrorisme, c'est très simple. Ce n'est pas une compétence exclusive du parquet fédéral, mais il y a dans la COL, sauf erreur de ma part, il est indiqué qu'il est souhaitable - je pense que c'est tout à fait correct -, que le parquet fédéral centralise les dossiers en matière de terrorisme dans un objectif de coordination de l'action publique et de transmission de l'information.

Celui qui décide si oui ou non un dossier est fédéralisé, c'est le procureur fédéral. Alors il peut y avoir des discussions, et je peux vous dire que temps en temps il y a des discussions qui sont épiques entre collègues, disant "ce dossier-là, vous devriez le prendre, nous ne devrions pas" ... enfin, mais voilà, finalement, on est arrivés à un *modus vivendi*, avec le temps, très simple: nous faisons une proposition suivant les dispositions légales et suivant la COL, nous continuons à travailler tant que nous n'avons pas la décision du procureur fédéral maintenant, on se téléphone, on s'envoie des mails, c'est très simple pour les dossiers urgents, on n'a pas besoin de tout le système administratif derrière. Mais celui ou celle qui a la décision derrière, c'est le procureur fédéral, c'est lui qui évalue si les critères sont remplis. Nous avons, comme on dit, une compétence résiduaire, et parfois c'est compliqué.

Servais Verherstraeten (CD&V): Mijnheer de procureur, ik wil u een vraag stellen met betrekking tot twee belangrijke actoren, de heer Abdeslam en de heer El Bakraoui. Over de heer Abdeslam stelt de politiezone West op 30 januari 2015 een pv code 45 met betrekking tot concrete informatie op.

De verbalisant die dat opstelt zegt: de heer Abdeslam is aan het radicaliseren en hij staat op het punt om naar Syrië te vertrekken. Hij zal hierover later nooit meer worden ondervraagd, tot na de aanslagen van Parijs. Dan neemt men met de verbalisant contact op.

Dat dossier werd gefederaliseerd. Dat dossier werd geseponneerd. Wat gebeurt er met die pv's code 45? Ik neem dat in heel veel geseponneerde dossiers pv's code 45 zitten die terolinken hebben, waarin het risico bestaat dat die informatie onder de mat wordt geveegd. Wat gebeurt daarmee? Is er nazorg of opvolging? Kan men in de plaats van pv's code 45 niet beter RIR's maken die ten minste in de ANG terechtkomen, zodat er theoretisch minstens opvolging mogelijk is?

Jean-Marc Meilleur: Oui, effectivement, dans le nombre de dossiers que je vous ai cités, la plupart des dossiers sont des procès-verbaux avec des codes 45 ou des codes 35. Les codes 35, c'est simple, ce sont des faits de terrorisme. Les dossiers 45, ce sont les dossiers un peu à la limite, justement. Le cas typique, c'est du radicalisme. Quelqu'un qui est radicalisé, on n'a pas encore d'infraction terroriste; on a quelqu'un qui est radicalisé. Mais cela vaut-il la peine d'aller voir? Oui, dans le nombre de dossiers qui sont traités par le

E042

12-12-2016

Jean-Marc Meilleur

parquet de Bruxelles en matière de terrorisme, certains sont des dossiers 45. Mais ce n'est pas parce que c'est un indice 45 qu'il passe au bleu et qu'il ne se passe rien. Si c'est un indice 45 qui concerne des faits de radicalisme qui sont traités dans la section terrorisme, il est traité comme si c'était un dossier 35 parce que, potentiellement, il va devenir un dossier 35.

Votre question portait aussi sur le fait de savoir s'il ne faudrait pas faire un RIR. Oui, dans certains cas, on peut faire un RIR; dans d'autres cas, il faut faire un procès-verbal. Il suffit d'appliquer les principes. Si on a un fait concret, plus ou moins concret, on va vers le procès-verbal. Si on n'est pas encore dans le cas d'un fait concret, il vaut mieux faire un RIR. C'est une discussion qui se tient régulièrement entre les services de police et le parquet: "Fait-on, oui ou non, un RIR?". "On a telle information: suffit-il de faire un RIR ou peut-on établir un procès-verbal?". Ces discussions ont lieu, non pas au quotidien, mais de manière assez régulière entre les magistrats de parquet et les policiers qui fournissent l'information.

Servais Verherstraeten (CD&V): Klopt de redenering die ik volg, dat de kans op opvolging groter is bij RIR's dan bij een pv code 45?

Jean-Marc Meilleur: Personnellement, j'aurais mes doutes. Je pense que justement, à partir du moment où on a un procès-verbal code 45 en matière de terrorisme – je ne vous parle pas de droit commun –, on enclenche une partie des devoirs dont je vous ai parlé, qui se retrouvent dans la COL 10/2015, ou d'autres devoirs qu'on estime utiles. Donc, je ne pense pas. Un RIR, personne ne va travailler directement dessus. Peut-être que certains vont un peu vérifier l'information mais on ne va pas avoir de suivi concret. À mon avis, c'est plutôt l'inverse. On aura plus facilement un suivi avec un dossier code 45 qu'avec simplement un RIR, qui est un rapport d'information, qui est de l'information policière mais qui ne justifie ou n'oblige à aucun suivi.

Servais Verherstraeten (CD&V): Mag ik dan nog een vraag stellen, mijnheer de procureur, in verband met El Bakraoui. De heer El Bakraoui, geen kleine jongen, leeft zijn voorwaarden niet na naar aanleiding van een veroordeling voor eigenlijk zware misdrijven. U hebt als openbaar ministerie de mogelijkheid, met toepassing van de wet van 2006, van het moment dat u daar kennis van krijgt, om de betrokkene onmiddellijk voorlopig aan te houden en de strafuitvoeringsrechtbank hiervan in kennis te stellen, of wanneer uiteindelijk de strafuitvoeringsrechtbank de voorwaardelijke invrijheidstelling herroept, ook om betrokkene onmiddellijk aan te houden. Artikel 65, artikel 70. In het dossier El Bakraoui is dat blijkbaar niet gebeurd, niettegenstaande de herroeping van zijn voorwaardelijke invrijheidstelling plaatsvindt in augustus 2015 en een maand eerder DJSOC terro al is ingelicht: die man is aangehouden in Turkije aan de grens en is terro-gelieerd een paar dagen later. Waarom is er geen toepassing gemaakt van 65 en 70?

Jean-Marc Meilleur: Je vais me tourner vers M. le président parce que ces questions, sauf erreur de ma part, concernent un dossier particulier et ma collègue qui a traité le dossier est, je pense, venue répondre à vos questions. S'il y a d'autres questions, elle sera à votre disposition pour répondre mais dans le cadre d'une audition à huis-clos.

De **voorzitter**: Het is gelieerd aan een concreet geval. Als u daarop wenst door te gaan, dan doen wij dat achter gesloten deuren.

Servais Verherstraeten (CD&V): Nee, nee. Voor mij is het niet concreet. Mijn vraag is alleen in de algemeenheid van de dossiers gesteld.

De **voorzitter**: Wij moeten natuurlijk wel opletten dat wij in de algemeenheid niet de informatie die wij allemaal met gesloten deuren hebben gekregen... Ik heb de voorbije dagen ook in geen enkele krant meer iets gelezen over lekken uit de commissie. Dat is deze commissie totaal vreemd.

Servais Verherstraeten (CD&V): Mijnheer de voorzitter, ik stel mijn vraag anders.

De **voorzitter**: Ik steek er een beetje de draak mee, maar wij moeten wel weten wat wij willen. Als wij de procedure met gesloten deuren organiseren, dan doen wij dat om zeer goede redenen. Dan is dat om onderzoeken en ook mensen niet in gevaar te brengen. Ik denk dat wij daar dus naar de pers en media toe — ik zeg het nog eens in een openbare vergadering — zeer goed over moeten waken en ook bij de bevraging van de mensen die wij nu horen in een openbare vergadering. Wij hebben natuurlijk een zekere informatie in ons hoofd, maar wij moeten dat op een delicate wijze doen. Ik wil daar gewoon nog eens de

E042

12-12-2016

Jean-Marc Meilleur

nadruk op leggen.

Servais Verherstraeten (CD&V): Uit voorzichtigheidsredenen wou ik de vraag in de algemeenheid stellen, maar ik heb er geen bezwaar tegen dat zij desgevallend in een gesloten vergadering achteraf zou worden gesteld. Daar heb ik geen enkel probleem mee.

De **voorzitter**: Goed, ik dank u daarvoor.

Servais Verherstraeten (CD&V): Mijnheer de voorzitter, mag ik nog één vraag stellen met betrekking tot de *local task force*?

Mijnheer de procureur, wij hebben tijdens de hoorzitting begrepen dat er in Brussel één lokale taskforce is. Ik wist dat niet. Voor mij was dat verrassend, omdat men bijvoorbeeld in Antwerpen het omgekeerde heeft. Daar is er één politiezone en meerdere lokale taskforces. Hier heeft men meerdere politiezones en één lokale taskforce. Ik ga het niet hebben over het aantal politiezones. Ik zou het willen hebben over het aantal lokale taskforces. Is één local taskforce voor Brussel niet te groot en riskeert de informatiedoorstroming daardoor niet te zeer abstract te worden? Is het niet opportuun, bijvoorbeeld in het licht van dossiers als deze, één lokale taskforce Kanaalzone te hebben?

Jean-Marc Meilleur: Je ne pense pas! Je pense, au contraire que disposer de plusieurs task forces locales représenterait un risque plus grand. Surtout que maintenant - je reviens toujours avec la banque de données dynamique, mais c'est un outil qui fonctionne bien - les informations sont connues par tous et mises à jour pratiquement en temps réel. Aussi, je crains que si vous constituez plusieurs task forces locales, on se retrouve dans une situation, où l'on devra, à nouveau, créer des ponts entre ces différentes task forces locales, afin d'être certains que l'information soit connue de tous. Bruxelles compte six zones de police et 19 communes. C'est petit et il y a de l'interaction dans tout. Je pense que c'est justement un outil qui fonctionne bien sous une forme unique et pas avec plusieurs task forces locales. À mon sens, c'est plus risqué que d'apporter une plus-value.

Stefaan Van Hecke (Ecolo-Groen): De conclusie zou ook kunnen zijn dat Antwerpen misschien naar een local taskforce moet gaan.

Ik wil nog even terugkomen op het probleem van helemaal in het begin, op de capaciteitsproblemen waarover u gesproken hebt, mijnheer de procureur. U hebt verwezen naar artikel 56 van het Wetboek van strafvordering waar u zegt als we ervan op de hoogte zijn kan de procureur des Konings het meegeven aan de procureur-generaal die het op zijn beurt kan agenderen bij het College van procureurs-generaal. Maar u zei iets in de zin van ja maar niemand beslist. Ik heb dat artikel 56 nog eens goed gelezen en paragraaf 2 in fine is vrij duidelijk. De procureur kan zelf het dossier verzenden aan de procureur-generaal. Deze laatste kan het College van procureurs-generaal verzoeken op te treden en de nodige initiatieven te nemen.

Mag ik uw uitspraak van daarnet zo interpreteren dat het College van procureurs-generaal zijn werk niet doet?

Jean-Marc Meilleur: Non, pas du tout.

Stefaan Van Hecke (Ecolo-Groen): En artikel 56 § 2 niet toepast want u hebt gezegd dat niemand beslist maar eigenlijk is er een orgaan dat gemachtigd is te beslissen en dat is het College van procureurs-generaal.

Jean-Marc Meilleur: Ik heb gezegd niemand mag beslissen. Dat wil niet zeggen dat niemand beslist.

Stefaan Van Hecke (Ecolo-Groen): Van wie mag...

Jean-Marc Meilleur: Le texte que vous avez lu, c'est clair. Il peut solliciter l'intervention du Collège des procureurs généraux afin qu'il prenne les initiatives qui s'imposent. Il prend des initiatives. On fait venir le directeur judiciaire concerné, on fait venir le DGJ pour voir ce qu'il y a moyen de faire en matière de renforts, on en discute avec le parquet compétent qui traite le dossier pour voir quelle est l'ampleur du dossier. On peut prendre plein d'initiatives. Et puis, tout le monde reste sur sa position et dit "non, moi je n'ai pas la capacité de traiter le dossier", "moi non plus". Personne n'a la capacité de traiter le dossier. Ce que je dis,

E042

12-12-2016

Jean-Marc Meilleur

c'est que simplement, avec le texte à l'heure actuelle, à mon sens, le Collège des procureurs généraux ou personne d'autre, ne peut imposer qu'un dossier soit traité dans une direction spécifique. C'est un problème connexe à celui que j'ai évoqué par rapport à la capacité d'enquête de la police fédérale. Puisque la police fédérale, la PJF de Bruxelles, est largement occupée avec les dossiers en matière de terrorisme, on se voit confronté de plus en plus régulièrement à des problèmes de capacité et donc à éventuellement des interventions sur base de l'article 56. Sauf que, à ma lecture de l'article, à la fin de la lecture de l'article 56, personne n'est habilité à imposer une décision par rapport à l'attribution d'un dossier sur le suivi de ce dossier.

Stefaan Van Hecke (Ecolo-Groen): Ja, men kan die bepaling verschillend interpreteren. Ik begrijp dat zij dan de nodige consultaties doen, maar uiteindelijk geen knopen doorhakken.

Ik heb nog een tweede vraag. Wij hebben met deze commissie kennis genomen van PV's van contextualisering. Ik ga niet in op concrete dossiers. Ik wil de vraag stellen over het volgende. Er is een *service level agreement* afgesloten tussen het parket van Brussel en de FGP van Brussel over hoe men een PV van contextualisatie moet opmaken. Daarover wou ik het even hebben want ik denk dat het afgesloten is toen u procureur des Konings was.

Welk doel heeft een dergelijk PV van contextualisering? Wat is de finaliteit, volgens u, van een dergelijk PV? Welke informatie moet daar eigenlijk in zitten? Wat moet een conclusie zijn van zo'n PV? U lag mee aan de basis van die SLA. Ik denk dat u de perfecte persoon bent om ons uit te leggen waarom u die beslissing heeft genomen om zo'n SLA op te maken en wat eigenlijk de finaliteit was. De vraag is dan ook of er controle is op de manier waarop men die contextualisaties maakt. Voldoen die volgens u aan de richtlijnen die zijn afgesproken in die *service level agreement*?

Jean-Marc Meilleur: Première question: pourquoi a-t-on fait cela? Parce qu'on a été confronté - je vous ai cité les chiffres -, à un afflux de dossiers très, très important. Donc, les demandes de contextualisation partaient dans tous les sens et il a fallu un peu structurer les choses pour que chacun sache ce qu'il doit faire et ce qu'on veut obtenir comme information. C'est la raison pour laquelle on l'a fait, pour faciliter les relations de travail entre le parquet de Bruxelles et la PJF de Bruxelles.

Sur le fond, je dois bien avouer que cela date déjà d'il y a un certain temps et ce n'est plus très frais dans ma mémoire. Si vous le souhaitez, si vous êtes d'accord, je me propose de vous répondre par la suite parce que je n'ai plus en tête les éléments qu'on reprend dans la contextualisation, ce qui est pris est repris spécifiquement dans ce SLA entre le parquet et la PJF de Bruxelles. Mais je me propose de vous répondre par écrit si vous êtes d'accord, monsieur le président, pour ne pas vous dire n'importe quoi ici.

Stefaan Van Hecke (Ecolo-Groen): Mijnheer de voorzitter, ik heb daar geen probleem mee.

Ik heb nog een aanvullende vraag. Zijn er nog soortgelijke SLA's gesloten tussen parketten van het land en politiezones of bent u de enige die een dergelijk akkoord heeft gesloten?

Jean-Marc Meilleur: Ik heb er geen weet van. Dat wil niet zeggen dat er geen zijn, maar ik heb er geen weet van. Ik zal dat nagaan en schriftelijk antwoorden.

Stefaan Van Hecke (Ecolo-Groen): Voor er zo'n SLA was, waren er dan afspraken over wat er moest instaan en wat niet? Of was dat de eerste keer dat er echt richtlijnen werden opgesteld?

Jean-Marc Meilleur: Non, il n'y avait pas de directives particulières. Mais, je vous ai dit, on a connu un afflux de dossiers très important en très peu de temps. Il a donc fallu d'abord absorber tout ça, il a fallu d'abord absorber les situations puis absorber le nombre de dossiers qui rentraient. Il n'existait pas de directives spécifiques sur ce sujet-là.

Stefaan Van Hecke (Ecolo-Groen): Merci.

Carina Van Cauter (Open Vld): Mijnheer de procureur, het heeft mij niet verwonderd dat u ons meedeelde dat er in een aantal terrorismedossiers ook minderjarigen betrokken zijn. Ik denk nu terug aan een eerdere hoorzitting met de federale procureur. Het federaal parket blijkt geen bevoegdheid te hebben wat dossiers

E042

12-12-2016

Jean-Marc Meilleur

van minderjarigen betreft?

Hoe gaat u daarmee om? Hoe splitst u die af? Stel dat een minderjarige betrokken is in een arrondissementsoverschrijdend dossier of in een interlandelijk dossier. Kunt u dan de relatie met het federaal parket duiden? Acht u het noodzakelijk die dossiers ook te federaliseren?

Mijn tweede vraag is heel kort. Het verwonderde mij dat u zei dat u niet systematisch op de hoogte zou zijn van het gerechtelijk gevolg dat aan dossiers wordt verleend. Daarmee bedoel ik: seponering, buitenvervolginstelling. Ik meen dat er een databank bestond op het niveau van de rechtbank van eerste aanleg, de REA-databank, waarin alles consulteerbaar is? Ik ga er dus vanuit dat de technische reden van een sepot of een buitenvervolginstelling daar effectief, op structurele wijze en in realtime, onmiddellijk na de beslissing geconsulteerd kan worden?

Kunt u dat bevestigen, of zit ik daarmee op het verkeerde been?

Ik kom tot mijn derde en laatste vraag. U bent bevoegd voor de uitvoering van vonnissen, ook wanneer het gaat over het opvolgen van voorwaarden die in bepaalde vonnissen worden opgelegd.

In heel wat van de dossiers die wij onderzoeken, stellen wij vast dat er eerder al contact met Justitie was. Dat lezen wij ook in de krant. Dat is publiekelijk geweten. Ik verklap hier geen geheim.

Over de opvolging van de voorwaarden hebben wij hier justitieassistenten gehoord, die ons zeggen dat er een driehoek is: parket, justitieassistenten en politie. De justitieassistenten krijgen een volledige bundel waarin zij geïnformeerd worden over het volledige vonnis, maar ook over alle stukken die van belang kunnen zijn om het dossier op te volgen. Als er geen contact mag zijn met iemand, als er een plaatsverbod is, als er bepaalde voorwaarden zijn die men actief moet opvolgen, staat dat in die bundel.

Ik hoor u nu zeggen dat de politie, die een even belangrijke schakel is, die voorwaarden enkel via de ANG opgesomd krijgt en zelfs niet weet in welke context die voorwaarden opgelegd zijn. Het lijkt mij nogal wies dat de wijze waarop men het geen contact hebben met X of Y bij een veroordeling ten gevolge van een terroristisch misdrijf anders opvolgt dan bij een misdrijf van gemeen recht? Er zijn toch belangrijke elementen in het moraliteitsonderzoek, of andere stukken, die de politie moeten toelaten een dossier actief op te volgen?

Als de politie niet weet dat iemand mogelijk niet op zijn adres verblijft, maar vaak in een ander arrondissement, kan zij het dossier toch niet opvolgen?

Kunt u ons dat uitleggen? Of heb ik u daarstraks verkeerd begrepen toen u zei dat de politie van de woonplaats enkel kennis kan nemen van de voorwaarden, punt aan de lijn?

Hoe werkt dat? Hoe werken jullie actief samen? Wordt er gestuurd vanuit het parket, naar de politie, naar de justitieassistenten? Op welke wijze neemt men zo'n dossier ter hand om het actief op te volgen?

Jean-Marc Meilleur: Pour ce qui est de la première question concernant la compétence en matière de mineurs, effectivement, la loi prévoit que, pour pouvoir agir devant le tribunal de la jeunesse, c'est une décision du procureur du Roi qui désigne des magistrats spécialisés, spécialement formés pour aller en jeunesse. C'est la même chose pour le procureur général. Le procureur fédéral n'étant pas mentionné dans cet article de loi, il n'a pas la compétence d'aller devant le tribunal de la jeunesse.

Ce sont les parquets locaux qui traitent les dossiers à charge de mineurs. Il y a de la concertation très régulière avec le parquet fédéral. J'ai déjà eu l'occasion de l'expliquer, en ce compris sur les dossiers à charge de mineurs, car il y a aussi énormément de dossiers où des mineurs sont impliqués avec des majeurs. Et donc, au sein du réseau d'expertise sur le terrorisme, des accords sont pris sur la manière de fonctionner, sur la manière de transférer les informations et sur qui fait quoi pour gérer les dossiers en cause de mineurs.

Votre question portait sur le fait de savoir s'il ne serait pas opportun que le parquet fédéral puisse traiter ces dossiers. C'est une question délicate pour moi parce que si je vous dis oui, je mets le procureur fédéral en

E042

12-12-2016

Jean-Marc Meilleur

difficulté...

Carina Van Cauter (Open Vld): In het belang van het onderzoek.

Jean-Marc Meilleur: Non, mais on est tout à fait d'accord.

Simplement, je vous ai dit que j'ai pris l'initiative, au parquet de Bruxelles, de mettre les dossiers en matière de terrorisme à charge de mineurs au sein de la section terrorisme. Je pense que cela répond déjà en partie à votre question. Pour moi, effectivement, je craignais, d'une part, qu'il y ait de la déperdition d'information. D'autre part, les techniques d'enquête ne sont pas du tout les mêmes dans des dossiers de terrorisme que dans des dossiers de droit commun. Je craignais de devoir spécialiser trop de magistrats sur une matière très spécifique. Et donc, j'ai tout ramené au sein de la section grand banditisme et terrorisme.

Je pense que cela aurait de la cohérence de permettre au parquet fédéral de le faire. Maintenant, comme toujours, ce qui ne sera plus fait chez nous devra être fait au parquet fédéral. Il faudra qu'il y ait des magistrats qui puissent le faire et qu'ils aient la compétence de le faire.

À l'usage, je crois que cela ne pose pas énormément de problèmes parce que – et je parle du parquet de Bruxelles – les relations sont très bonnes avec le parquet fédéral. Les relations sont tellement bonnes – mais ce n'est pas quelque chose de structurel dont je vous parle, c'est quelque chose sur le fonctionnement général – qu'il n'y a pas de difficulté sur la gestion des dossiers en cause de mineurs. Le parquet fédéral est très bien informé, nous sommes très bien informés et les dossiers suivent leur cours. Mais cela pourrait avoir une certaine cohérence de le faire, avec toutes les implications qu'il pourrait y avoir à ce niveau-là.

Pour ce qui est de votre deuxième question, effectivement, j'ai dit qu'on n'était pas systématiquement informé par rapport aux jugements. C'est vrai que nous avons l'accès au REA/TPI et qu'effectivement, si un dossier est classé sans suite, on va le voir dedans. Nous avons mis au point un système pour être informés de manière automatique pour un certain nombre de personnes quand quelque chose "bouge" dans le dossier, en ce compris pour les classements sans suite ou pour des évolutions ou pour des nouveaux dossiers qui rentrent. Donc, ce que j'ai voulu dire, c'est qu'il n'y avait pas d'informations structurelles entre le parquet fédéral et nous sur cette question-là. Mais nous avons mis au point, depuis pratiquement un an, par le biais du système informatique, un moyen d'être informés de l'évolution des dossiers à charge de certaines personnes.

Carina Van Cauter (Open Vld): Il faut aller voir. C'est cela?

Jean-Marc Meilleur: Non, justement, il ne faut pas aller voir. Aller voir, ce n'est pas possible. On a réussi à extraire des données du système informatique. Un certain nombre de personnes sont visées par ce programme informatique et quand leur statut change dans le REA/TPI, on reçoit un avertissement et, alors, le magistrat Terro fait la vérification, adapte les fiches et continue son travail spécifiquement là-dessus.

Le président: M. Dallemagne voulait encore intervenir.

Jean-Marc Meilleur: Monsieur le président, je n'ai pas répondu à la troisième question. Cela concernait le suivi des conditions.

Carina Van Cauter (Open Vld): De opvolging van vonnissen en voorwaarden.

Jean-Marc Meilleur: Je vous parle de mémoire mais, sauf erreur, les services de police ne reçoivent pas l'ensemble du dossier. Les seules qui reçoivent l'ensemble du dossier, ce sont les maisons de justice qui ont le contact, qui, à ma connaissance, assurent le suivi, etc. Les services de police ne le reçoivent pas. Par contre, ils reçoivent les conditions et, sauf erreur – il faudrait le vérifier – ils savent s'il s'agit d'un dossier Terro ou s'il ne s'agit pas d'un dossier Terro. Je ne peux pas vous le garantir à 100 %.

Carina Van Cauter (Open Vld): De politie is toch, evengoed als de justitieuhuizen, bevoegd om de voorwaarden op te volgen?

Jean-Marc Meilleur: Oui, je suis tout à fait d'accord avec vous. Simplement, il faut voir quel est l'objectif.

E042

12-12-2016

Jean-Marc Meilleur

Quand nous informons les services de police, c'est pour que ces données soient introduites dans les systèmes de la police et que le suivi puisse être fait. Il faut donc se demander s'ils ont besoin de l'ensemble des informations. Si c'est une interdiction de lieu, donc telle personne ne peut pas se trouver à tel endroit – et je vous parle de manière générale, pas spécifiquement à propos de terrorisme –, le service de police a-t-il besoin de connaître l'ensemble du dossier et de recevoir le jugement complet pour savoir que, si telle personne se trouve à tel endroit, elle ne peut pas s'y trouver?

Carina Van Cauter (Open Vld): Als men een woonstcontrole doet, dan is het toch goed te weten of men ten huize komt bij iemand die een terroristisch misdrijf heeft gepleegd dan wel bij iemand die zijn bezoekrecht niet heeft nageleefd?

Jean-Marc Meilleur: Je suis tout à fait d'accord avec vous mais ça, ça concerne la gestion de l'information policière. Quand la police prévoit un contrôle ou doit aller effectuer une perquisition, il y a toute une préparation sur le contexte autour et ce sont les services de police qui doivent rassembler les informations pour savoir dans quel contexte cela se passe.

Carina Van Cauter (Open Vld): Is er een wijze waarop de politie u informeert over de wijze waarop zij de voorwaarden opvolgen? De justitiehuzen hebben een rapporteringsverplichting. Hoe doet de politie dat? Doet zij dat alleen naar aanleiding van een incident of is er een regelmatige terugkoppeling?

Jean-Marc Meilleur: Il y a des vérifications qui sont faites par les policiers. Ils rédigent un procès-verbal en disant: "On a été faire le contrôle du domicile. La personne s'y trouvait. Ça se passait convenablement" ou "On a fait le contrôle. La personne ne s'y trouvait pas. Telle et telle raison". Cela se passe donc via la voie normale par l'intermédiaire de procès-verbaux.

De **voorzitter**: Wij hebben een uur achterstand. De federale procureur wacht al een uur, wat op zich geen kwaad kan, maar wij moeten toch een beetje proberen om ons daaraan niet te bezondigen. Autrement il y a le phénomène de l'arriéré judiciaire.

Monsieur Dallemagne, vous êtes le dernier sur ma liste.

Georges Dallemagne (cdH): Oui, monsieur le président, et vous faites toujours cette remarque avant de me donner la parole. Il faudrait peut-être, à un moment donné, changer le tour. Mais enfin bon, voilà.

Le **président**: C'est un pur hasard.

Georges Dallemagne (cdH): C'est une petite suggestion. Voilà. Mais j'avais juste une question à M. le procureur du Roi. Vous avez très bien, je pense, synthétisé quel était l'enjeu principal de la lutte contre le terrorisme et vous avez dit: "Ce qu'il faut, c'est une unité de commandement et une bonne transmission des informations." Et justement, toutes nos auditions ont montré que et l'un et l'autre ont manqué de manière majeure.

Et vous avez en quelque sorte confirmé cela dans votre audition aujourd'hui, puisque, je reprends votre terme, vous avez parlé en matière d'échange d'informations de "balbutiements" – c'était la situation qui prévalait il y a quelques mois. Et vous avez également parlé, en matière de commandement, de difficultés à attribuer un dossier, d'impossibilité d'attribuer un dossier. C'est quelque chose que nous avons remarqué, je dirais, à tous les étages. Que ce soit dans l'appareil judiciaire, que ce soit dans l'appareil policier, que ce soit au niveau de nos services de renseignement. Cela fut un problème majeur.

Vous semblez dire que cela va beaucoup mieux. Moi, je continue à avoir des informations disant que cela ne va pas beaucoup mieux, qu'il y a toujours des éléments d'information qui ne sont pas partagés, que nos services de renseignement n'ont toujours pas accès, par exemple, à certaines bases de données essentielles pour leur travail, qu'il est toujours compliqué d'attribuer certains dossiers, qu'il existerait toujours des dossiers rouges. Donc il y a encore une série, aujourd'hui, de difficultés majeures.

Ma question principale est la suivante. Confirmez-vous bien qu'avant les attentats, puisque c'est l'objet même de notre commission d'enquête, il existait de graves difficultés dans l'échange d'informations? Vous avez parlé de balbutiements. Il y avait de graves difficultés dans l'unité de commandement. Il était parfois

E042

12-12-2016

Jean-Marc Meilleur

impossible d'attribuer un dossier, voire il y avait des moments où quand un dossier passait du niveau local au niveau fédéral, le niveau local ne savait plus rien de ce dossier, n'était plus informé du traitement de ce dossier, n'était même pas informé du classement de ce dossier. Quel est votre point de vue à cet égard?

Jean-Marc Meilleur: Vous me faites porter une responsabilité.

Par rapport à l'unité de commandement, je m'exprimais de manière générale, surtout par rapport à la problématique de la PJF de Bruxelles, sur l'attribution des dossiers à une unité en l'absence d'un problème de capacité. Nous connaissons tous des problèmes de capacité, que ce soit au niveau des parquets ou de la police. Ma position consiste à dire qu'il faudrait pouvoir décider de manière plus rapide. Je ne parlais pas spécifiquement de l'attribution des dossiers en matière de terrorisme car, comme je l'ai dit, ces derniers ne posent pas de problème puisqu'ils sont traités. Le problème réside plutôt, selon moi, dans le fait que la PJF de Bruxelles est obligée – ce qui est normal – de donner la priorité aux dossiers terro.

Georges Dallemagne (cdH): Votre réponse avait trait aux FTF. C'est dans ce cadre que vous avez parlé de balbutiements.

Jean-Marc Meilleur: Cela concernait la transmission d'informations.

Vous avez parlé de deux choses, à savoir de l'unité de commandement et de la transmission d'informations.

Pour ce qui concerne l'unité de commandement, ce n'est pas ce que j'ai voulu dire. J'ai parlé de la problématique liée à la PJF de Bruxelles et à l'attribution de dossiers. Il me semble avoir dit l'inverse. Pour être clair, la priorité est donnée aux dossiers de terrorisme et cela empiète sur les dossiers de droit commun. Voilà ce que j'ai voulu dire.

Pour ce qui concerne la transmission d'informations, nous avons effectivement connu une situation évolutive. En soi, ce n'est pas grave de le dire. Cette circulaire date de 2015. Avant, il y avait des transmissions d'informations. Avec la circulaire, ces dernières ont été très canalisées et structurées. Mais il a fallu le temps que tous les acteurs se mettent en place. On a dû construire avec les moyens dont on disposait lors des premières LTF, c'est-à-dire avec pas grand-chose et avec la bonne volonté de chacun. Oui, on a connu une période de balbutiements pour ce qui concerne le fonctionnement de la LTF. J'ai dit qu'à ce moment-là, la LTF fonctionnait avec des tableaux Excel et des fiches qu'on revoyait à chaque fois. Je peux vous dire que ma collègue a passé des heures et des heures à corriger des fiches. On se trouvait donc dans une période de balbutiements par rapport à aujourd'hui. Je n'ai pas voulu tirer de conclusion générale. Je comprends que vous le fassiez, mais ce n'est pas mon cas.

Georges Dallemagne (cdH): J'ai bien fait la part des choses. Mais de manière générale, j'ai quand même le sentiment que, sur la question du commandement, il y avait des problèmes y compris en matière de terrorisme. Il y a eu ces fameux dossiers rouges qui se sont promenés, qui n'ont pas pu être attribués et qui ont, ensuite, été classés sans suite, alors que certains devoirs d'enquête n'avaient pas été réalisés. Il semble donc que le parquet fédéral n'avait pas le pouvoir d'imposer des devoirs. À ce niveau, il y a donc eu un problème de commandement. Et au niveau de la police, on ne pouvait pas attribuer fermement à une unité puisqu'elle était confrontée à un problème de capacité. En matière de terrorisme, il y a donc eu des problèmes de commandement.

Jean-Marc Meilleur: Ce que vous évoquez concerne le procureur fédéral. Comme je sais que vous l'entendrez après moi, je vous invite à lui poser la question.

Je vous ai dit ce que je pensais quant à la question de savoir s'il fallait avoir ou non une unité centralisée en matière de terrorisme.

Pour ce qui concerne les dossiers rouges ou la manière dont les choses se sont passées durant l'année 2015 ou 2014, vous devez interroger le procureur fédéral.

Le président: Vous voyez que ma remarque avait du sens. Mais non, je ne vous vise pas.

Als er geen vragen meer zijn, wil ik, gelet op het gevorderde uur, overgaan tot de volgende getuige. Ik wil de heer procureur danken voor zijn getuigenis.

E042

12-12-2016

Jean-Marc Meilleur

Je vous remercie pour votre témoignage.

Jean-Marc Meilleur: Avec plaisir.

Le **président**: Il y a d'autres renseignements que vous enverrez plus tard. Je vous enverrai une petite lettre pour mettre cela en souvenir.

Jean-Marc Meilleur: Parfait!

Lecture faite, persiste et signe,

Jean-Marc Meilleur.

E042

12-12-2016

Frédéric Van Leeuw

**Audition sur le volet "architecture de la sécurité" de M. Frédéric Van Leeuw, procureur fédéral.
Hoorzitting over het luik "veiligheidsarchitectuur" met de heer Frédéric Van Leeuw, federaal procureur.**

De **voorzitter**: Collega's, ik vraag u om opnieuw plaats te nemen, zodat wij de laatste getuige voor vandaag kunnen horen.

Mijnheer de federale procureur, onze excuses voor het feit dat wij een uur vertraging hebben opgelopen. Het fenomeen van de gerechtelijke achterstand heeft ook in onze commissie enigszins toegeslagen.

Wij mogen u welkom heten. Ik hoef u niet opnieuw te vragen om de eed af te leggen, want u hebt de vorige keer de eed al afgelegd. Die eedaflegging kan beschouwd worden als zijnde voortgezet. Dat geef ik nu mee aan de commissie, zodat ik u niet hoef te vragen om opnieuw de eed af te leggen. Welkom.

Sta me toe om met een openingsvraag te beginnen. Ik begrijp dat sommige zaken die u wilt meedelen, mogelijk meer vertrouwelijk of persoonsgebonden zijn waardoor die achter gesloten deuren verduidelijkt dienen te worden. Bij uw vorige getuigenis voor onze commissie hebt u een uiteenzetting gegeven over de wijze waarop u en uw ambt zijn omgegaan met al hetgeen wat met slachtofferhulp en opvang te maken heeft.

Zowel ikzelf als de commissarissen ontvangen mails en in de voorbije dagen hebben wij vernomen dat de slachtoffers zich verenigd hebben. Zij hebben aan onze commissie gevraagd om te gepaste tijd te worden gehoord. Daarmee wil ik beginnen, omdat de commissie bij de opening van de vergadering van vandaag ingegaan is op dat voorstel om de slachtoffers te horen. Wij zouden die hoorzitting willen plannen op het ogenblik dat wij ons eerste rapport evalueren. U weet dat wij een eerste, voorlopig tussentijds rapport gemaakt hebben, dat handelt over en waarin melding gemaakt wordt van de slachtofferhulp. Op het ogenblik dat wij het luik van de veiligheidsarchitectuur afgehandeld hebben, zullen wij dat eerste rapport evalueren, in de eerste periode van januari. Wij zullen dan een contactmoment inbouwen en de slachtoffers horen.

Het zou goed kunnen zijn, bij wijze van opening, dat u het even verduidelijkt. Zijn er actualisering of zijn er in algemene termen preciseringen die u denkt te moeten aanbrengen over de wijze waarop het dossier van slachtofferhulp en –opvang in deze is geëvolueerd?

U hebt een uitgebreide schets gemaakt, maar dat is ondertussen reeds ongeveer vijf maanden geleden. Ondertussen zijn die dossiers blijven evolueren. Hebt u in algemene bewoordingen een actualisatie voor de commissie? Met alle begrip als u zegt dat sommige informatie persoonsgerelateerd is en dat u deze niet kenbaar kunt maken in een publieke vergadering.

Frédéric Van Leeuw: Mijnheer de voorzitter, ik heb een aantal uiteenzettingen van verschillende slachtoffers kunnen lezen in de krant. Zoals ik u reeds zei voor de vakantie, ik respecteer dat ten eerste. De manier van reageren is voor elk slachtoffer anders. Er zijn slachtoffers die de nood voelen om te spreken, er zijn slachtoffers die de nood voelen om te zwijgen, andere slachtoffers hebben liever een schriftelijke uiteenzetting en krijgen graag folders en weer andere slachtoffers hebben graag een gesprek. Voor bijna elk slachtoffer, zoals voor elk van ons, is er een andere manier om te reageren. Elke manier om te reageren verdient respect en verdient vooral gehoord te worden.

Naar wat ik gehoord heb, wij kunnen voor een stuk meegaan in het verhaal dat er een grote aanbod is voor de slachtoffers, hetgeen een reeks gespecialiseerde diensten met zich meebrengt, waarbij het niet altijd evident is om wegwijs te geraken, gelet op deze versnippering van diensten. Dat is wat men in de krant administratieve meanders noemt.

De belangrijkste diensten ressorteren, zoals ik vroeger reeds heb uiteengezet aan de parlementaire commissie, onder drie grote kapstokken: slachtofferbejegening, slachtofferonthaal en slachtofferhulp. Elk van deze diensten heeft een duidelijk aanbod, dat ruim gecommuniceerd werd, via brochures of mondeling aan de slachtoffers. Daarnaast kunnen slachtoffers ook in contact gekomen zijn met andere politiediensten, dat is ook een ander element, bijvoorbeeld in het kader van het onderzoek, voor de teruggave van de persoonlijke bezittingen, met de commissie voor financiële vergoedingen enzovoort. Dat geeft een beeld van versnipperde aanpak en die blijft hangen. Ik kan dat heel goed begrijpen.

Het komt ons ook voor dat deze diensten wel gespecialiseerd zijn, maar dat hun aanpak naar de slachtoffers

E042

12-12-2016

Frédéric Van Leeuw

soms verschillend is, dat had ik ook al gezegd voor de vakantie, of zo kan overkomen tenminste. Bijvoorbeeld slachtofferbejegening van de politie werkt met een andere aanpak dan slachtofferonthaal. Vandaar dat een verschil in perceptie kan ontstaan bij de slachtoffers.

Of er voldoende gespecialiseerde hulpverleners zijn, moet gevraagd worden aan de bevoegde diensten zelf. Naar ons gevoel rijst deze vraag voornamelijk voor de crisisperiode. Anderzijds hebben wij ook ondervonden dat het slachtoffervraagstuk ook moet worden bekeken vanuit de vraagzijde, die verschillend kan zijn al naargelang de houding van het slachtoffer, en dit voornamelijk in de crisisfase. Zo reageren slachtoffers of familieleden van slachtoffers vaak heel verschillend op eenzelfde info. Bijvoorbeeld, soms moet een praktische info tot vijf keer herhaald worden of gecommuniceerd worden op verschillende wijzen, om er zeker van te zijn dat de informatie ook aankomt. Ik zeg het, dat is meer dan normaal. We hebben enorm veel begrip daarvoor. Sommige slachtoffers verkiezen schriftelijke, andere mondelinge info en nog andere beide.

Wat een centraal aanspreekpunt voor slachtoffers betreft, een punt uit het verslag van de commissie, menen wij dat deze taak in de crisisperiode waargenomen werd door het crisiscentrum van Binnenlandse Zaken, door het crisiscentrum van Buitenlandse Zaken en door het crisiscentrum van Defensie in het militair hospitaal van Neder-over-Heembeek. In tweede instantie, na enkele weken, werd de informatie gecentraliseerd op de website van het crisiscentrum, die de belangrijkste informatie voor de slachtoffers aanleverde en hen doorverwees naar de bevoegde diensten, of de website van deze diensten. Wij denken dat het aan de bevoegde diensten is om te evalueren of het centraal aanspreekpunt nodig is in de post-crisisperiode, dan wel of de informatie op de website volstaat. Dat kan nog altijd verbeterd worden, in ieder geval.

Wat de coördinatie tussen de gespecialiseerde diensten betreft, kan er worden gezegd dat er nood was en nog altijd is, zowel in de crisisperiode als daarna. Dit is een punt dat wij meenemen in de debriefing en in het plan van aanpak voor toekomstige aanslagen.

In de crisisperiode heeft het federaal parket spontaan een soort coördinatierol op zich genomen, die door verschillende diensten werd aangekaart en aanvaard, gelet op de centrale rol en informatiepositie van het federaal parket met betrekking tot de slachtofferproblematiek.

De vraag rijst natuurlijk of wij dat verder moeten doen. Ik heb binnen mijn parket een cel georganiseerd, die nog volop aan het werk is, met magistraten, administratief personeel en mensen gedelegeerd van de politie. Ze werken dagelijks volop aan deze problematiek.

Er is inderdaad nood aan een centraal registratiesysteem of aan een -lijst van slachtoffers die betrouwbaar is. Ik las in het verslag van de commissie dat het systeem vooral moet voorzien in de momenten na de aanslagen. Ik denk hierbij bijvoorbeeld aan de communicatie door de ziekenhuizen van het aantal slachtoffers en de moeilijkheden die wij daarbij zijn tegengekomen.

U moet weten dat wij vernemen dat er zich nog steeds nieuwe slachtoffers aanmelden. Dat is een lang proces dat nog lang niet is afgelopen. Misschien moet daarvoor een coördinatie vanuit juridisch perspectief worden overwogen.

Wij krijgen al de aanvragen binnen van slachtoffers die zich burgerlijke partij stellen of zich benadeelde persoon verklaren of zelfs van mensen die een verklaring komen afleggen en daarna geen stappen ondernemen om zich burgerlijke partij te stellen. Dat is informatie die bij ons toekomt en niet bij Volksgezondheid. Het Franse parket, het parket van Parijs, is verantwoordelijk voor het opstellen van de al dan niet definitieve lijst van de slachtoffers.

De vraag rijst of in een tweede fase, nadat alle gewonden in verschillende ziekenhuizen zouden zijn behandeld, niet kan worden gedacht aan het federaal parket om deze definitieve lijst op te stellen.

Quelques chiffres pour aujourd'hui. Pour Zaventem, nous avons 311 déclarations de personnes lésées, 215 déclarations de parties civiles, pour un total de 537 personnes qui, d'une façon ou d'une autre, se sont déclarées victimes à Zaventem. Il est clair que certaines déclarations de personnes lésées peuvent se retrouver dans des constitutions de parties civiles mais ce n'est pas automatique. Pour le métro, nous avons 99 déclarations de personnes lésées et 176 constitutions de parties civiles pour un total de 241 personnes

E042

12-12-2016

Frédéric Van Leeuw

qui se sont déclarées lésées d'une façon ou d'une autre. Certaines ont donné une déclaration sans nécessairement franchir d'autres étapes. En termes de personnes (pas les nombres de victimes qui se recoupent entre les déclarations de personnes lésées et les constitutions de parties civiles), nous avons un total, pour le moment, de 778 victimes qui se sont déclarées d'une façon ou d'une autre.

Comme je vous l'ai dit, nous rencontrons toute une série de situations dans lesquelles nous devons réagir évidemment. Une question se pose; elle est identique à celle qui s'est posée à Nice. Voici deux semaines, lors d'un congrès, j'ai rencontré le responsable des associations de victimes françaises. La question est celle-ci: à partir de quand et jusque dans quelles limites une personne est-elle victime? À Nice, ils ont pris le trajet du camion et des personnes qui se trouvaient trop loin du camion ne sont pas nécessairement considérées comme des victimes. Ces questions sont extrêmement compliquées à gérer. J'ai encore lu dans le journal ce matin l'exemple de quelqu'un qui faisait son jogging et qui a rencontré les victimes. Cette personne-là doit-elle être considérée comme victime ou non? Ce sont toutes des choses à examiner au cas par cas. Nous avons également eu au moins une fausse déclaration de victime de quelqu'un qui s'est déclaré comme victime et qui, en fait, n'en est pas une. Ce sont aussi des procédures à faire et des vérifications qu'il faut faire, toujours en étant très respectueux et délicat par rapport à chaque déclaration.

Restent encore la possibilité et le problème du traumatisme chez les premiers intervenants. Certains de ceux qui sont intervenus sur les lieux ont gardé un traumatisme après l'adrénaline de leur intervention.

Nous sommes également occupés avec le suivi des recommandations de la commission parlementaire. Dans certaines, nous retrouvons certaines propositions que nous avons faites. La question du moment pour les victimes est quelque chose qui est absolument à recommander. Nous avons également organisé, avec les juges d'instruction, un moment pour donner des explications techniques aux victimes.

Au niveau de la procédure, cela a été un petit peu compliqué. On s'est posé la question de savoir comment donner accès à un dossier judiciaire encore en cours (car on est encore en train de chercher toute une série de personnes). Comment donner et moduler cet accès à plusieurs centaines de personnes? De même, comment le faire dans la pratique? Tout cela n'était pas évident. Cela aurait peut-être voulu dire que le juge d'instruction serait complètement privé de son dossier pendant des semaines, le temps que les victimes puissent avoir accès au dossier, ou à certaines parties du dossier.

Nous avons été assez créatifs, et le juge d'instruction l'a également été. Nous avons appliqué une sorte de façon vivante de donner accès au dossier: nous avons organisé deux réunions avec les victimes, au cours desquelles nous avons donné toute une série, non pas d'explications sur les auteurs et sur l'état de l'enquête, même si sur certaines choses nous avons pu donner certaines explications, mais d'explications techniques que certains demandaient. Pourquoi moi? Moi, je me trouvais où dans l'attentat? Des explications par rapport au médecin légiste, etc. Cela a été extrêmement dur pour certaines victimes. D'autres ont trouvé un certain apaisement, et certaines réponses à leurs questions par rapport à cela. Encore une fois, il s'agit là de l'accent le plus humain possible que l'on veut donner, tout en garantissant un certain secret de l'enquête.

En France, les victimes ont d'office, directement, accès au dossier. Pour moi, c'est une des explications des nombreuses fuites que nous avons via la France, puisque après le 13 novembre par exemple, plus d'un millier de personnes ont reçu un CD-rom avec la copie de l'enquête et, entre autres, les copies de l'enquête qui était en train d'être faite en Belgique, alors que nous étions dans une toute autre phase par rapport au procès.

Comme je vous l'ai dit, nous travaillons quotidiennement avec notre équipe des victimes, pour que le dossier "victimes" soit le plus à jour possible. Afin d'échanger sur les expériences, des débriefings ont lieu régulièrement, entre autres, avec le parquet de Paris qui, malheureusement, depuis lors, a été confronté à d'autres situations. Je pense par exemple à Nice, avec de nombreuses victimes.

Certaines victimes et certaines personnes se sont exprimées. Comme je l'avais déjà dit la fois dernière, j'accepte cela, je pense qu'on doit être humble par rapport à tout ce qui a été fait. Je pense que quand on vit de telles situations, ce n'est jamais suffisant, et qu'il y a toujours moyen de faire mieux. Je peux vous assurer que c'est le but que poursuit mon équipe pour le moment, dans la limite de ses compétences. Ce sont des personnes extrêmement motivées, qui continuent à travailler pour les victimes, toutes leurs journées. Quasiment une demi-section de mon parquet s'occupe de cela pour le moment.

E042

12-12-2016

Frédéric Van Leeuw

De **voorzitter**: Dat is in algemene termen. Ik neem mij alleszins voor om, voorafgaand aan het contact dat wij zullen hebben, opnieuw contact met u op te nemen. Dat zal binnen een aantal weken zijn dat wij die vereniging zullen horen. Ik zal u daarvoor opnieuw contacteren.

Als niemand nog hierover wil interveniëren, dan ga ik over tot een volgend punt, mijnheer de federale procureur.

In terrorisme-aangelegenheden kennen wij natuurlijk genoegzaam de rol die het federaal parket speelt. Ik heb een algemene reflectie en een vraag.

De dossiers gaan op een bepaald ogenblik over naar het federaal parket, worden eigenlijk door het federaal parket aangestuurd. Wij zien dat in de hele keten, als wij kijken naar dossiers die op basis van een proces-verbaal van de lokale politie op een bepaald ogenblik gejuridiseerd worden en bij het federaal parket terechtkomen, sommige dingen worden uitgeschakeld, misschien ongewild.

Als het federaal parket op een bepaald ogenblik tot een sepot overgaat, dan hebt u op dat ogenblik de overtuiging dat er geen voldoende aanwijzing of bewijslevering van een misdrijf is. Het signaal dat van een sepot uitgaat is dan dat de betrokkenen niet langer het voorwerp zouden moeten uitmaken van het van nabij volgen. Wordt een sepot in voldoende mate gecommuniceerd, ook aan het lokale parket dat met het dossier bezig was? Worden de politiediensten in voldoende mate op de hoogte gebracht? Bereikt u daarmee niet het effect, a contrario, dat het dossier hier stopt, terwijl er in dat dossier nog voldoende elementen zouden kunnen zitten die de moeite waard zijn om in de bredere veiligheidsketen gevolgd te worden? Dat is een vraag die ik u in algemene bewoordingen wou stellen.

Frédéric Van Leeuw: Je vous remercie, monsieur le président. Je comprends bien la question. Les critères de fédéralisation, d'abord, sont énumérés dans la loi. C'est le 144 *ter* du Code judiciaire. Il faut également consulter plusieurs COL. Il y a la COL 5/2002 qui est très importante sur le parquet fédéral. Et, plus spécifiquement pour le terro, les COL 9/2005 et les COL 10/2015 sur les *foreign terrorist fighters* dont je vous ai donné une copie.

En ce qui concerne le problème de la défédéralisation que vous avez indiqué sur ma convocation, elle n'est pas prévue en tant que telle dans le Code judiciaire, mais il y a quand même plusieurs cas. Il y a le cas où un procureur local n'est pas saisi, mais on sait que c'est quelque chose qui se passe sur l'ensemble du territoire, et ce dossier vient d'office au parquet fédéral. Alors ce qu'il se passe, par exemple, on reçoit mille adresses IP d'un réseau de pédophiles. Là, c'est le parquet fédéral qui fait les devoirs urgents et qui fait les premiers réquisitoires d'identification. Une fois que l'identification est faite, dans la plupart des cas, il renvoie au parquet local qui est compétent, puisque cela permet d'identifier le parquet local compétent. C'est déjà un cas de défédéralisation.

Lorsque le parquet fédéral n'est pas saisi sur la base d'une infraction, est saisi sur la base d'une infraction qui se dégonfle par la suite (par exemple on peut parler d'une menace d'attentat terroriste, et tout à coup cette menace d'attentat terroriste revient simplement à une bête menace, mais qui n'est pas dans le cadre du terrorisme), là on n'est évidemment pas dans les compétences qui sont prévues dans le Code judiciaire du parquet fédéral. Et là, on pourrait imaginer, par exemple, qu'il y ait une défédéralisation et qu'on renvoie au parquet local.

En pratique, cela ne se fait jamais, parce que la loi n'interdit pas au parquet fédéral de continuer et que, par respect pour le parquet local, je pense que le parquet local n'est pas fait pour servir de poubelle au parquet fédéral, sauf si vraiment il y a peut-être d'autres choses à faire, ou que ce dossier intéresse le parquet local.

Ce qui arrive par contre le plus souvent, c'est dans le cadre d'une enquête fédérale, par exemple, des faits d'une autre nature apparaissent. Nous avons une enquête terro et nous voyons des faits de trafic d'êtres humains, par exemple. Nous voyons des faits de trafic d'armes. Nous voyons des stuprs, des armes. Nous voyons des personnes qui ne sont pas nécessairement liées au groupe terro mais qui arrivent en contact, puisque nous sommes de plus en plus confrontés à des gens qui vivent dans un milieu un peu polycriminel.

Dans ce cas-là, ce qui se passe, c'est qu'à chaque fois, un nouveau procès-verbal initial est dressé. Donc

E042

12-12-2016

Frédéric Van Leeuw

tout n'est pas absorbé dans la même enquête. Un nouveau procès-verbal initial est fait et il est adressé, pas directement au parquet fédéral, mais au parquet local. Et se passe alors à ce moment-là une concertation avec le parquet local pour savoir: est-ce que le parquet fédéral le prend dans son enquête par connexité, parce que c'est intéressant et ça permet de donner un certain éclairage sur les personnages que l'on suit? Ou bien est-ce que ce dossier est tourné à part au niveau du parquet local? Parfois aussi pour des raisons stratégiques et tactiques, parce que dès qu'on voit arriver le parquet fédéral, évidemment, cela fait fonctionner certaines sonnettes d'alarmes chez certains criminels.

Par rapport à la question, voilà la façon de fonctionner pour le moment.

La question de savoir si un dossier classé sans suite au parquet fédéral peut retourner dans une autre instance judiciaire, je dois dire, me surprend un peu. En effet, quand un dossier est classé sans suite, cela signifie que, quelque part, on est d'avis qu'il n'y a pas d'élément d'infraction ou pas suffisamment d'infraction. Je pense que pour le parquet local, ce serait assez compliqué de se demander, si le parquet fédéral a classé sans suite pour des motifs techniques - par exemple pas d'infraction ou autres -, sur base de quelle infraction le parquet local va continuer.

Il ne faut pas confondre avec ce qu'on a prévu dans la COL 10/2015, et là on va même très loin, cela pose parfois un problème pour les services de renseignement. C'est-à-dire que, quand on repère quelqu'un de radicalisé, le Collège des procureurs généraux a demandé au parquet local de faire toute une enquête. Pourquoi? Parce que la radicalisation peut être un indice, éventuellement, d'une infraction pénale et d'une infraction terroriste. À ce moment-là, il y a tout un travail qui se fait au niveau des parquets locaux et, encore une fois, c'est un travail gigantesque. Pour 500 dossiers au niveau du parquet local, il y en a peut-être une dizaine ou une vingtaine qui vont arriver au niveau du parquet fédéral. Parce que là-dessus, il y a le voisin qui a un conflit avec sa voisine et qui va dénoncer sa voisine comme étant une hyper radicalisée. Il y a toute une série d'informations qu'il faut retracer et contextualiser. Dans ce cas-là, c'est tout à fait justifié d'ouvrir un dossier judiciaire, même si c'est déjà une partie de la surjudiciarisation, puisqu'à un certain moment, on commence à faire des enquêtes sur quelque chose. Et je vous ai déjà répété plusieurs fois que le radicalisme n'est pas une infraction. C'est justifié jusqu'à un certain point.

Le parquet local peut, à son niveau, décider de classer le dossier sans suite ou, à un certain moment, il peut décider de notifier le dossier au parquet fédéral; le parquet fédéral décide de le prendre ou de ne pas le prendre en fonction des critères sur lesquels je ne vais pas revenir ici. Je vous rappelle simplement que si le parquet fédéral ne prend pas le dossier, le parquet local est autorisé à reprendre le dossier et même à saisir un juge d'instruction qui sera un juge d'instruction non Terro à ce moment-là.

L'effet que ça a pour le moment - c'est une soupape de sûreté évidemment -, c'est que toute une série de parquets locaux ont quand même décidé d'avancer dans les enquêtes. Alors, je dois avouer que parfois cela a porté ses fruits et cela a permis de détecter quand même des dossiers au niveau terroriste. Dans la plupart des cas cependant, on arrive avec des dossiers qui sont moins "construits" par rapport aux infractions et beaucoup plus délicats parce que ce sont des dossiers dans lesquels nous, on n'a pas cru, etc., et qui arrivent au niveau de la chambre du conseil. Ils sont renvoyés pour Terro au niveau de la chambre du conseil parce que plus personne, pour le moment, n'ose faire des non-lieux au niveau du Terro, et on se retrouve avec des dossiers qui vont donner des acquittements au niveau du tribunal correctionnel. Donc, c'est un problème.

Lorsque nous avons créé le parquet fédéral, et c'est rappelé dans la COL 5 de 2002, il est marqué explicitement – et cela se trouve dans les travaux parlementaires – qu'il n'y a pas de devoir d'information automatique du parquet fédéral envers le parquet local, qu'il ne doit pas commencer à aller faire rapport au parquet local. Cela alourdirait énormément le fonctionnement du parquet fédéral et cela lui couperait les ailes. Il est quand même prévu que, sur une base ponctuelle, il puisse y avoir une concertation, un feedback, etc. Cela se fait régulièrement. Voilà par rapport à l'introduction et à la question.

Pour rappel, une décision de classement sans suite, je l'ai déjà dit, est par essence provisoire. Donc, s'il y a des éléments pertinents à un certain moment, le dossier peut être rouvert. Que ce soit au niveau du parquet fédéral ou du parquet local, on rouvre le dossier et on continue l'enquête – cela se passe régulièrement. C'est pour cette raison qu'il a été assez compliqué pour moi de vous donner les chiffres des classements sans suite, parce que certains classements sans suite qui ont été faits en 2015 ou 2014 ont été rouverts

E042

12-12-2016

Frédéric Van Leeuw

entre-temps et que, donc, c'est assez compliqué de vous donner un chiffre qui corresponde à la réalité.

En cas de classement technique, comme je vous l'ai dit, par exemple quand il n'y a pas d'infraction ou bien quand l'auteur est inconnu, je me pose la question: sur quelle base et pour quelle infraction le PR pourrait-il continuer et reprendre l'information? Pour moi, cela risque de faire tourner indéfiniment les dossiers. On vous dit qu'on a un énorme problème de capacité. Si les dossiers continuent à tourner indéfiniment du parquet local au parquet fédéral puis retournent au parquet local, chaque magistrat va faire quelque chose: envoyer une apostille, demander des devoirs d'enquête, etc. Je pense également que nous allons avoir des personnes qui vont être continuellement sous enquête et je ne suis pas sûr que ce soit la meilleure solution.

En outre, le parquet local, pour moi, passez-moi l'expression, n'est pas "la poubelle du parquet fédéral". Mettre un parquet fédéral sous la tutelle du parquet local ... Entre autres, je vous rappelle qu'au parquet fédéral doivent se trouver les magistrats d'expérience. Il y a des exigences dans la loi qui demandent au moins cinq ans d'expérience. Et la plupart des gens qui s'y trouvent ont un minimum de dix ans d'expérience.

Il y a une règle au sein de mon parquet, par rapport au classement sans suite, qui est de dire que le titulaire peut toujours solliciter de la direction du parquet un deuxième visa. J'ai écouté toutes les auditions de la commission parlementaire. J'ai proposé, et on va instaurer ce système, qu'il y ait une deuxième lecture des classements sans suite, en tout cas ceux faits par les magistrats qui, comme j'ai été forcé de le faire, ont changé de section, ne connaissent pas encore si bien la matière ou viennent d'arriver au parquet fédéral. C'est un verrou que je voulais mettre en place.

De **voorzitter**: Mag ik u even onderbreken, want mijn vraag was niet zozeer gericht op de redenen die het federaal parket ertoe leiden op een bepaald moment een dossier zonder gevolg te rangschikken? Mijn vraag is er eerder op gericht wanneer op het lokale vlak, het zonale vlak, de politie, ook in zijn bestuurlijke taak, samen met andere elementen in de veiligheidsketen - dat kunnen preventiewerkers of straathoekwerkers zijn -, op een bepaald moment vaststellen dat bepaalde mensen mogelijkerwijze aan het radicaliseren zijn - en op zich is dat natuurlijk nog geen misdrijf, maar dan kan het heel snel gaan. U krijgt een proces-verbaal en dan wordt de zaak in Justitie gebracht. Dat is wat wij zeggen een snelle reflex om op een bepaald moment te zeggen "er is een PV", en dan gaat het weg van dat lokale niveau.

Eens dat uw ambt vaststelt dat er onvoldoende bewijzen of indicaties zijn om dat misdrijf te kunnen vaststellen of bewijzen, dan stopt het voor u.

Frédéric Van Leeuw: Ja.

De **voorzitter**: Ik denk dat het interessant kan zijn dat dit soort van dossiers op dat ogenblik via een geëigend kanaal kunnen terugkeren naar een lokaal parket, maar ook naar het lokale, zonale niveau om te zeggen dat er is op dit ogenblik, hic et nunc, geen enkel element of geen enkele aanwijzing of geen enkel bewijs dat wij kunnen leveren, maar dit blijven wel personen die de moeite waard zijn om te blijven volgen. Wanneer het naar boven gaat, zien we, maar wanneer het terug naar beneden zou moeten gaan, welke indicaties worden...

Frédéric Van Leeuw: Dat is de scoop, denk ik, van de lokale task force. Trouwens, die twee dossiers Abdeslam werden besproken op de eerstvolgende lokale taskforce na het seponeren van de dossiers. Dat is ook de taak. Momenteel is dat dus veel beter. Met de dynamische databank gaat het lokaal parket automatisch op de hoogte gebracht worden van het seponeren, van de evolutie van het dossier. Wat natuurlijk voor mij doorslaggevend is, is dat de lokale politie... Want ik heb heel veel gehoord over verwijten van de lokale politie, maar wat van belang is, is om het spel mee te spelen. Men moet iemand sturen naar de lokale taskforce die een bepaalde kennis heeft van het dossier en van de zaken. Als men, zoals sommige lokale politiediensten tot voor kort hebben gedaan, een eenvoudige INP stuurt die eigenlijk geen enkele kennis van het dossier heeft, heeft dat geen nut. Hij gaat niets begrijpen van wat eigenlijk uitgewisseld wordt op de lokale taskforce.

Momenteel denk ik dat veel meer actoren zich meer bewust zijn van het spel waarin zij spelen, met alles wat er gebeurt. De tools die nu al gevonden werden zoals de dynamische databank, de lokale taskforce, het gegeven dat als men een dossier zonder gevolg rangschikt, dat moet geschreven worden in de ANG, zijn allemaal tools die bestaan. Wat wij wel moeten doen, en wij stellen ons ook in vraag, is een manier te vinden

E042

12-12-2016

Frédéric Van Leeuw

die niet te zwaar zijn voor ons om ervoor te zorgen dat dit sneller gebeurt, bijvoorbeeld door een kantschrift – dat gebeurt niet automatisch – dat meteen vertrekt naar de FGP om te vragen om zo snel mogelijk de nieuwe gegevens in te lassen in de dynamische databank en in de ANG bijvoorbeeld. Zo kan iedereen op tijd op de hoogte zijn en is er een veel snellere kennisgeving. Het gebeurde, maar het gebeurde niet automatisch.

Dat zijn volgens mij de punten die cruciaal zijn.

Een ander aspect is het aspect van de inlichtingendiensten. Wij vertrokken tot voor kort van het idee dat de inlichtingendiensten eigenlijk worden aangesteld voor technische bijstand in het dossier. Ze zijn dus geacht om het dossier op te volgen. Er zijn veel te veel dossiers voor de inlichtingendiensten. Ze zijn niet meer in staat om dat dagelijks op te volgen. Dus hebben wij vergaderingen op het federaal parket georganiseerd in een heel hoog tempo om uit te wisselen over de belangrijke dossiers. Dit probleem kan misschien ook opgelost worden met een systematische briefwisseling naar de inlichtingendiensten, om hen er attent op te maken dat sommige dossiers zonder gevolg gerangschikt worden. Dat zijn dingen die we momenteel meer en meer toepassen, en bijna systematisch gaan toepassen. Ik ben momenteel aan het bekijken of het technisch mogelijk is voor mij, want ik heb enorm veel taken bij gekregen die een enorme administratieve last vertegenwoordigen. We zijn natuurlijk aan het bekijken wat wij allemaal kunnen doen. Maar we hebben wel de regelmatige vergaderingen op het federaal parket, de vergaderingen ad hoc waar de inlichtingendiensten altijd zijn, het OCAD, de verschillende actoren, de lokale politie is er niet behalve als er iets speciaals is, dan is de lokale politie uitgenodigd. Ze komen niet altijd. Dat is een ander probleem.

Ik denk dat er genoeg tools, die weliswaar kunnen verbeterd worden, bestaan momenteel. Die dynamische databank is een enorme vooruitgang in dat opzicht.

Laurette Onkelinx (PS): Monsieur le président, je voudrais poser une question ponctuelle et une question d'ordre général.

Vous avez dit, tout à l'heure, monsieur le procureur de Bruxelles, que vous réunissiez, deux fois par semaine, autour du parquet fédéral, les parquets locaux, la police judiciaire fédérale et les agences de renseignement. Ces réunions sont-elles organisées depuis toujours? Depuis quand? Si elles sont organisées depuis longtemps, en cas de classement sans suite, je suppose que les services de renseignement en sont informés. Ce n'est pas parce qu'il y a un classement sans suite pour un dossier de radicalisme sans infraction proprement dite qu'on ne peut pas suivre le dossier. Normalement, c'est comme cela que les choses fonctionnent. Les services de renseignement sont-ils effectivement informés des classements sans suite? Y a-t-il une indication "à suivre"?

Par ailleurs, on a beaucoup parlé du modèle anglais. Nous verrons comment cela fonctionne à l'occasion de l'audition de représentants des services anglais concernés.

Je constate qu'il a souvent été question d'infobésité. Autrement dit, trop d'informations tue l'information. Mais on a aussi parlé de sur-judiciarisation. À force de judiciariser, on n'arrive plus à avoir une bonne politique de poursuite puisque les capacités sont limitées. Dès lors, une réflexion s'impose en la matière. Faut-il injecter des capacités supplémentaires ou faut-il travailler autrement?

En Angleterre, il n'y a pas de parquet. J'en suis consciente. Je ne suis pas en train de plaider la fin du parquet. Là-bas, qui se retrouve, à un certain moment, autour de la table? Le MI5, le MI6, la police. Il y a aussi la police administrative. Finalement, qui fait quoi? Judiciarise-t-on? Pour un tel dossier, continue-t-on d'exploiter au niveau du renseignement? Lorsqu'il s'agit d'un problème plutôt social, décide-t-on quand même de faire appel à un organisme de déradicalisation? Il y a un *lead* dans ces réunions. On dit que quelqu'un décide, et tous les services suivent la voie qui a été décidée sans discuter. Quoi qu'il en soit, il semblerait qu'une fois par semaine, une quantité très importante de dossiers soit examinée. Étant entendu que le parquet se retrouverait autour de la table, cette façon de faire vous semble-t-elle ou non intéressante?

Frédéric Van Leeuw: Sur la judiciarisation et le modèle anglais, honnêtement, j'ai reçu les Anglais régulièrement parce qu'ils font une grande offensive de charme pour le moment pour vendre leur modèle. Cela ne correspond pas du tout à notre modèle. Moi, je crains qu'avec le modèle anglais, on n'aurait pas vu les dossiers Abdeslam. Honnêtement, ce serait la même chose. Souvenez-vous, ce sont des dossiers sur lesquels il y avait extrêmement peu d'indications. Je sais que vous avez beaucoup discuté quant à savoir s'il

E042

12-12-2016

Frédéric Van Leeuw

aurait fallu faire analyser les pièces ou pas, etc. Mais ce que vous savez maintenant, c'est que l'analyse des pièces n'a absolument rien donné. Donc, même si on avait continué à travailler dans le dossier stupéfiants qui est le cadre dans lequel on a saisi les pièces Abdeslam – on n'a pas saisi cela en matière terro mais on a saisi cela dans le dossier stupéfiants –, on n'aurait probablement pas vu le problème du radicalisme.

C'est un modèle qui est intéressant. On s'en est inspiré quand même car on a créé, au niveau de la PJF de Bruxelles, ce qu'on appelle une *fusion cell*. À un certain moment après les attentats s'était posée la question de savoir – c'était le SGRS qui avait lancé l'idée – si on ne pouvait pas mettre des analystes au niveau du parquet fédéral. La seule chose, c'est que nous sommes en deuxième ligne. Nous avons l'information qui est travaillée par les différents services de police, les services de renseignement et autres. Donc, il a été proposé à ce moment-là de mettre une cellule avec des analystes et des membres des services de renseignement, des services de police, des services centraux, de la PJF et de l'OCAM, qui aurait l'information à la source et qui se trouverait à la PJF Terro de Bruxelles.

Au début, les autorités judiciaires et moi-même avons autorisé cela dans le cadre des gros dossiers attentats de Bruxelles et Paris. Après cela, est venue évidemment la demande de pouvoir le faire dans tous les dossiers avec quelques difficultés juridiques, étant entendu que les services de renseignement en Belgique n'ont accès aux dossiers judiciaires que lorsqu'ils sont désignés comme experts techniques dans les dossiers. Là, le problème, c'est que, s'ils se mettent systématiquement à la source, ils ne sont pas experts techniques directement pour tout. C'est quelque chose qu'on peut résoudre. À ce moment-là, on va voir. Mais, en tout cas, le modèle fonctionne assez bien.

L'autre problème, c'est que je vous rappelle qu'on a cinq unités Terro. Là, on a une *fusion cell* qui se trouve dans la plus grosse unité mais, évidemment, il y a toutes les informations qui viennent d'Anvers et des autres unités dans lesquelles il n'y a pas de *fusion cell*. Et donc là, ce modèle ne se trouve pas. C'est ce que nous a inspiré le modèle anglais, avec les spécificités de notre modèle.

Au niveau de la surjudiciarisation, cette possibilité existe effectivement, mais il est plutôt compliqué dans notre système juridique – puisqu'on a assez rapidement une infraction pénale – de discuter avec les services de renseignement en disant: "Cela, vous continuez en renseignement; cela, vous ne le faites pas".

Deux remarques à ce sujet: premièrement, un dossier judiciaire... - et là je tiens quand même à le dire – je suis plutôt convaincu que, même si on n'avait pas classé les dossiers Abdeslam, on ne les aurait pas vus. Il ne faut pas se tromper sur l'idée de ce qu'est un dossier judiciaire. Un dossier judiciaire, c'est faire une enquête, c'est rassembler des preuves, etc. Avec les éléments qu'on a dans le dossier, on n'allait pas les suivre 24 heures sur 24. Je n'en avais même pas suffisamment pour motiver une ordonnance d'écoute etc. Il y a une toute une série de faits qui sont pointés dans le rapport du comité P, mais qui fait un *snapshot* à un certain moment etc., série de faits qui ne prennent leur signification qu'après le 13 novembre. Et donc il ne faut pas oublier le *scope* d'un dossier judiciaire. Je ne vois aucun problème à ce qu'un dossier judiciaire et une enquête de renseignement fonctionnent en parallèle. Il n'y a aucun problème en la matière et ce serait même parfois utile. Donc ce n'est pas parce qu'on commence une enquête judiciaire qu'une enquête de renseignement doit tout à fait s'arrêter à un moment donné.

Évidemment, au niveau des capacités, c'est tout à fait limité et donc là, tant au niveau de la Sûreté qu'à celui de la police judiciaire, il y a des choix à faire, et une concertation à avoir. Cette concertation, on peut l'avoir. Mais on est quand même limité par le *scope* de la loi pour le moment. Qu'est-ce qui m'autoriserait à dire qu'à tel moment, je m'assois sur le dossier et le service de renseignement fait la chose?" Cela nous est même arrivé le 22 novembre! On n'avait pas nécessairement assez d'équipes pour soutenir, pour suivre tout le monde et les services de renseignement ont parfois donné un coup de main et autre. Mais c'est quand même assez limité au niveau de la loi par rapport à cela, parce que le rôle d'un service de renseignement est totalement différent du rôle du judiciaire. Voilà ce que je voulais expliquer par rapport à cela!

Eu égard aux réunions au parquet fédéral, c'est nous qui en avons pris l'initiative. En effet, on se rendait évidemment compte que ce qui est crucial, c'est que l'information circule! Et voilà plusieurs années qu'on organise ces réunions au niveau du parquet fédéral. En période de crise, la fréquence de ces réunions est, bien entendu, augmentée. Après Paris et après Bruxelles, il y a parfois eu jusqu'à deux réunions par semaine, il y a même eu des réunions à la PJF de Bruxelles afin que tout le monde ait l'information et qu'une coordination soit assurée. Les services de renseignement étaient là, l'OCAM était là, la CTIF, parfois, est là, et est souvent en réunion.

E042

12-12-2016

Frédéric Van Leeuw

À l'heure actuelle, le rythme de ces réunions, à raison de deux fois par semaine, n'est pas tenable. Donc pour le moment, elles se tiennent deux fois par mois, parce qu'il faut aussi que les gens qui viennent des parquets locaux puissent avoir l'occasion de travailler chez eux et de ne pas toujours venir à Bruxelles. Bref, énormément d'informations sont échangées dans ces réunions. C'est vrai qu'on parle...

Il y a aussi un moniteur terro qui est tenu au parquet fédéral, auquel ont accès les magistrats terro et auquel ont accès les personnes qui sont présentes aux réunions. C'est ce qui a permis, par exemple, au procureur local ou à la substitute qui s'occupe des dossiers terro au niveau du parquet de Bruxelles de mentionner que le dossier des Abdeslam était classé à la task force suivante. Ces informations évidemment sont échangées. Maintenant, je suis tout à fait d'accord avec vous, étant donné ce que l'on sait maintenant, pour dire que l'on peut accélérer la façon dont ces informations sont échangées, et pour moi, la façon la plus efficace de le faire serait d'accélérer l'inscription à la BNG de ces classements sans suite et l'incorporation dans la banque de données dynamique, mais avec le seul petit bémol, c'est que la banque de données dynamique est uniquement relative aux *foreign terrorist fighters*. Quand on a affaire à des *home grown terrorists*, par exemple, ce qui est un petit peu le cas pour le moment, je sais que l'OCAM est en train de réfléchir à une nouvelle banque de données. Mais à ce sujet, il faut absolument veiller, quand on sort du *scope* des différentes catégories de l'OCAM, à ce que cette information soit quand même donnée au niveau des parquets locaux.

Donc voilà! Mais c'est clair, on a non seulement ces réunions régulières, mais il est arrivé à plusieurs reprises qu'à la réception d'une info de la part des services de renseignement, ce soit le parquet même qui prenne l'initiative de réunir tout le monde autour de la table pour bien être sûr que chacun ait l'info. La circulation est parfois telle qu'il est très difficile de détecter. Ainsi, une info peut-elle rentrer d'une certaine façon d'un côté et puis d'une autre façon de l'autre.

Nous sommes un peu le goulot de la bouteille. Nous avons pris nos responsabilités, même si, en principe, la coordination des services de renseignement, par exemple, n'entre pas dans nos responsabilités, mais cela a été très, très utile dans beaucoup de cas pour identifier des infos qui rentraient et pour savoir, surtout, si c'était la même info qui rentrait. Parce qu'il y a parfois certains services étrangers qui s'amuse à saupoudrer, avec chaque fois un petit bout de l'info, différents services pour générer des réactions. Voilà!

Ai-je répondu à votre question?

Laurette Onkelinx (PS): Je ne parlerai pas spécifiquement du dossier Abdeslam.

Frédéric Van Leeuw: Oui mais bon, c'est l'exemple dont on parle!

Laurette Onkelinx (PS): On pourra le faire quand ce sera peut-être à huis clos. Je rappelle que c'est vous qui avez fédéralisé le dossier après Verviers, sur la base des connexions éventuelles avec Abaaoud.

Frédéric Van Leeuw: Oui, tout à fait!

Laurette Onkelinx (PS): Mais on en parlera peut-être à un autre moment. Mais donc, vous dites bien qu'il peut être intéressant que la Sûreté de l'État intervienne à un moment donné non plus seulement comme expert technique – ce qu'elle est dans tous les dossiers terro, à peu près, n'est-ce pas?

Frédéric Van Leeuw: Elle est pratiquement automatiquement désignée, oui, tout à fait!

Laurette Onkelinx (PS): Mais comme service à part entière, qui, à un moment donné, peut prendre une responsabilité s'il n'y a... Pas si on défédéralise, mais si on met le dossier...

Frédéric Van Leeuw: Pour moi, c'est tout à fait indépendant de la fédéralisation ou de la défédéralisation, parce que l'objectif est totalement différent.

Laurette Onkelinx (PS): Je suis d'accord, sauf que là, quand il y a fédéralisation, vous êtes autour de la table.

Frédéric Van Leeuw: Oui, bien sûr, tout à fait. Et ils sont dans la local task force, là où moi, je ne suis pas, parce que je n'ai pas assez de personnel pour mettre des gens dans toutes les local task forces du

E042

12-12-2016

Frédéric Van Leeuw

Royaume.

Laurette Onkelinx (PS): Et donc ce peut être un lieu d'information réciproque.

Frédéric Van Leeuw : Oui, tout à fait! Et il faut...

Laurette Onkelinx (PS): On est d'accord. Merci.

Laurette Onkelinx (PS): Mais si on veut aller vers la déjudiciarisation, pour que d'autres services éventuellement puissent, par exemple les services des Communautés, commencer à travailler sur la déradicalisation, etc.?

Frédéric Van Leeuw: À cet égard, un élément est prévu, non pas dans la COL, mais dans la circulaire des ministres de l'Intérieur et de la Justice. Ce qu'on prévoit, ce sont les – j'ai l'abréviation en néerlandais en tête mais je ne reviens plus sur l'abréviation en français – les LIVC, donc au niveau des communes, où peut être mise en place une certaine cellule au sein de laquelle des informations sont échangées. Il y a d'ailleurs des anciennes circulaires de la police, la PLP 428, je pense, qui permet spontanément d'obtenir des infos des écoles et tout cela. Petit à petit, ces LIVC se développent et en certains endroits, cela donne très, très bien.

Ce que moi j'ai toujours dit, et je l'ai dit aussi devant le parlement flamand, c'est que cela dépend de la bonne volonté de la commune. Voilà le problème! Il y a des communes qui veulent le faire, il y a des communes qui ne veulent pas le faire. Donc je pense que cela devrait être obligatoire, parce qu'il faut quand même une application uniforme de toute une série de choses.

Au niveau, maintenant, des Communautés, celles-ci ne sont pas prévues dans cette circulaire. Et donc, l'échange de l'information, par rapport à toute la problématique du secret professionnel, c'est une question qui se pose. Maintenant, il y a la proposition sur le secret professionnel partagé. J'ai eu des rencontres avec M. le ministre Madrane et avec les services de la Communauté flamande par rapport à cela. Aussi avec la Région bruxelloise. Je pense qu'on doit trouver un cadre qui permet tant de transmettre certaines informations que, le cas échéant, pour nous aussi d'en recevoir par rapport au travail qui doit être fait et assumé par les Communautés.

Je suis très demandeur. Nous avons beaucoup de libérations sous conditions pour le moment, mais les conditions ne correspondent pas toujours nécessairement aux possibilités réelles et aux programmes mis en place par les différentes Communautés. J'ai proposé que celles-ci nous fassent un *folder* à destination des magistrats, un petit bouquin avec des propositions. C'est très concret, mais je suis sûr que les magistrats ne demandent pas mieux que de trouver dans un petit livre tout ce qui est possible et imaginable, plutôt que de devoir imaginer une quinzaine de conditions, parce que cette personne ne doit pas rester indéfiniment en prison, en détention préventive. C'est pour cette raison que le dialogue avec les Communautés est absolument important.

Maintenant, prévoir une espèce de LIVC (*Lokale Integrale Veiligheidscel*) au niveau des Communautés, pourquoi pas? Mais il y a quand même un énorme... Rien que Bruxelles, cela représente pas mal de monde! La *local task force* de Bruxelles examine chaque fois trois cents dossiers. Il faut aussi que cela soit faisable. C'est évidemment la masse qui peut, parfois, tuer les initiatives.

Kristien Van Vaerenbergh (N-VA): Bedankt, mijnheer de procureur, voor uw uiteenzetting. Heel wat thema's die u hebt aangehaald of waarover u vragen hebt beantwoord, zijn in het verleden al aan bod gekomen. Ik zal daarop niet verder terugkomen, maar ik heb wel drie andere vragen.

Ten eerste, kunt u ons iets meer vertellen over de burgerinfiltranten. Bent u voorstander daarvan? Wat denkt u daarover?

Ten tweede, wat is uw beleid specifiek ten aanzien van de FTF'ers? Worden zij systematisch vervolgd en opgepakt als zij terugkeren?

Ten derde, uit het vooronderzoek bleek dat er een tendens is naar meer specialisatie. Naast het federaal parket zijn er ook speciale secties bij de FGP's. Wat denkt u over het voorstel om die specialisatie door te

E042

12-12-2016

Frédéric Van Leeuw

trekken op het vlak van de rechtspleging of de berechting zelf? Wat denkt u over het voorstel om specifieke rechtbanken op te richten per ressort om alles meer te centraliseren en gespecialiseerder te kunnen werken?

Frédéric Van Leeuw: Ik ben een voorstander van burgerinfiltranten. Wij werken namelijk enorm veel met informanten. In onze dossiers hebben wij het meest succes gehad door het werk van informanten. Soms is een informant het enige contact met een bende of bij plannen voor een aanslag. Wij hebben op dat vlak echter een enorme beperking. Wij kunnen namelijk de informanten niet vragen om iets te doen. Zij kunnen bijvoorbeeld de verdachte persoon niet ergens begeleiden of voorstellen doen. Zij kunnen eigenlijk niets doen.

Het gaat over criminele milieus. Als de informant op een bepaald ogenblik niet geloofwaardig meer is en als hij de enige bron van informatie was, dan is er een enorm probleem. Ik vraag natuurlijk niet om burgers als James Bond te kunnen gebruiken, maar ik vraag wel om een beetje verder te kunnen gaan in de aansturing van bepaalde informanten, wat ons zou toelaten om verder te kijken in bepaalde dossiers — de laatste tijd heb ik enorm veel voorbeelden daarvan gezien — en na te gaan of het om fantasieën dan wel om een serieus plan gaat. Soms kunnen wij niets anders doen dan onze informant te “verbranden”. Dat is een groot probleem.

Dat was een concreet voorbeeld waarom ik voorstander ben van burgerinfiltranten, weliswaar met enorm veel procedurele waarborgen. Misschien moeten die zaken in een nieuwe BOM-wet komen, met controle van de KI, enzovoort. Er moet in een aantal waarborgen worden voorzien. Het is echter van cruciaal belang om onze informatiepositie in dat soort dossiers te vergroten.

Ik heb ook gepleit voor de spijtoptanten. Zij zouden een heel nuttige tool kunnen zijn, want wij hebben enorm veel informatie nodig om zo vroeg mogelijk te kunnen optreden en om goede informatie te hebben en daarop te werken. Het verschil tussen Parijs en Verviers — ik heb het al gezegd — is dat wij bij Verviers de informatie hadden. Wij hadden de groep in het vizier en zijn op tijd kunnen optreden en hebben de groep kunnen observeren. Als u de beslissing van de rechtbank over Verviers leest, ziet u dat de rechtbank verheft moeten gaan om te zeggen dat het eigenlijk het begin van een misdrijf was, daarom ook het wetsvoorstel over de voorbereidende handelingen. Dat zijn interessante bladzijden van dit vonnis, want de rechtbanken hebben een aantal elementen die op zich niet strafbaar zijn, naast elkaar gelegd en gezegd dat dat de aanwijzingen waren voor het begin van een misdrijf en een poging tot misdrijf.

Wat betreft de FTF'ers, is er momenteel enorm veel overleg tussen de verschillende diensten, want er zijn al, als ik mij niet vergis, meer dan 30 personen officieel kandidaat om terug te komen. De vraag is natuurlijk wat onze aanpak zal zijn. De aanpak is natuurlijk heel anders naargelang wie die personen zijn. Ik heb al gezegd dat het al meer dan twee jaar de politiek van het federaal parket is om systematisch een internationaal aanhoudingsmandaat en een Europees aanhoudingsmandaat te vragen voor de personen die verdacht worden FTF'er te zijn. Het gaat over deelname aan de activiteiten van een terroristische organisatie. Als wij die elementen hebben, wordt er systematisch een aanhoudingsmandaat gevraagd.

De vraag stelt zich natuurlijk of wij, als die personen willen terugkomen, die mandaten uitvoeren. Onze politiek is momenteel om de mandaten uit te voeren. Wij kunnen het risico niet lopen om het mandaat niet uit te voeren en die persoon zich ergens anders te laten ontploffen, terwijl hij gecontroleerd mocht terugkomen naar hier. Dat is een serieuze verantwoordelijkheid.

Een ander probleem is het feit dat Turkije de internationale aanhoudingsmandaten niet uitvoert. Dan hebben wij natuurlijk een ander probleem, want wij zijn bezig met een uitwijzingsprocedure. Ik kan moeilijk politiemensen sturen om een uitwijzingsprocedure te begeleiden vanuit Turkije, anders zit ik met een verkapte uitlevering en dan heb ik bijvoorbeeld problemen met de procedure voor de Belgische rechtbanken.

Er is natuurlijk een ander soort personen. Er zijn de minderjarigen, waarvoor geen aanhoudingsmandaat kan worden uitgevaardigd. Er zijn ook de kinderen. Er zijn de vrouwen, die niet systematisch als FTF'ers worden bestempeld.

Het debat is er in de rechtspraak geweest over de vraag of huwen met een jihadist deelname aan activiteiten van terroristische organisaties is. Ik heb ja-beslissingen gehad. Ik heb ook neen-beslissingen gehad, omdat ik van oordeel was dat ik nog andere elementen moest hebben.

E042

12-12-2016

Frédéric Van Leeuw

Er is ook het geval van iemand die terugkomt uit de zone en waarvan wij geen elementen hebben en voor wie er dus geen mandaat is. Ter zake rijst natuurlijk de vraag of hij of zij al dan niet mag terugkeren. Het is misschien ook niet de taak van de gerechtelijke overheid maar van andere overheden, om te beslissen of die persoon al dan niet mag terugkeren.

Bij het overleg, dat momenteel bezig is, worden wij soms geconfronteerd met drie situaties binnen dezelfde situatie.

Er is bijvoorbeeld een koppel, waarbij de ene persoon jihadist is en waarbij ik voor de andere persoon geen elementen heb die aantonen dat de vrouw iets anders heeft gedaan dan bij haar man thuis te zijn. Er zijn dan kinderen die bij ons eigenlijk niet bestaan en niet worden geregistreerd, omdat zij ginds zonder burgerlijke stand zijn geboren. Er zijn dan ook jongeren van twaalf jaar of zo die lid van dezelfde familie zijn.

Wij hebben in dat geval heel veel nood aan overleg, om uit te maken wat wij in een dergelijke situatie moeten doen. Zoals iedere menselijke situatie is dat een complexe situatie.

Er is in overleg met de andere diensten een document opgesteld. Het zal binnenkort aan het Strategisch Comité worden voorgesteld, om daarna aan de Nationale Veiligheidsraad te worden voorgesteld.

Dat is de stand van zaken momenteel.

Inzake de specialisatie kan ik meegeven dat er al een specialisatie op het niveau van de onderzoeksrechter is. Ik zal niet in naam van de onderzoeksrechter spreken, maar de meningen zijn verdeeld. De onderzoeksrechter zal zich, zoals in de wet bepaald, bij voorkeur op de terroristische dossiers baseren. De consequentie is soms dat een onderzoeksrechter die zich met grote operaties zoals in Verviers bezighoudt, de dag erna van wacht is en alle burgerlijkepartijstellingen van Brussel moet binnentrekken en zich daarmee moet bezighouden.

Dat is een soort specialisatie. De vraag rijst daarbij echter of wij rechters moeten maken die uitsluitend terrorechters zijn.

Ik durf niet in hun plaats te spreken, maar een aantal zou dat graag willen en een aantal wil dat niet, omdat zij van oordeel zijn dat zij een totaal scoop nodig hebben en willen bekijken wat in de andere criminaliteitsfenomenen leeft.

Het federaal parket is inzake terrorisme natuurlijk erg in de spotlights gekomen, maar wij werken niet alleen omtrent terrorisme. Wij ontwikkelen ook bepaald beleid in andere fenomenen, zoals momenteel de wapentrafiek op hoog niveau, die soms, maar niet altijd, te maken hebben met terrorisme. Het gaat om kennis, die voor ons ook nuttig kan zijn in het kader van het terrorisme. Hetzelfde geldt voor bijvoorbeeld cybercriminaliteit, waaromtrent wij eveneens een bepaald beleid ontwikkelen. Wij hebben de door ons genoemde alfadossiers, dossiers met iets nieuws, waaromtrent wij een bepaald beleid ontwikkelen. Dat heeft ook enorm nut in de terrorismedossiers. Als wij ons te veel specialiseren, dan verliezen wij volgens mij het beeld over het geheel van de criminaliteit. De jongste evenementen tonen aan dat de sprong van gewone, kleinere criminaliteit, als ik dat zo mag zeggen, naar terrorisme snel gemaakt is. Als wij dus geen zicht hebben op de gewone criminaliteit, dan hebben we minder kans om tijdig te interveniëren.

De terrorismezaken komen in de grotere rechtbanken vrijwel altijd voor dezelfde rechters, volgens een interne beslissing van de voorzitter van de rechtbank. Intern, in de rechtbanken, bestaan er specialisaties bij bepaalde rechtbanken. Dat geldt niet overal, want het federaal parket moet eigenlijk overal zijn zaken verdedigen. Als er bijvoorbeeld een tussenkomst is met een onderzoeksrechter van Mechelen, dan moet ik naar Mechelen gaan, uiteraard bij een veel kleinere rechtbank. Het gaat om een politieke keuze, die gemaakt werd bij de instelling van het federaal parket, want er werd altijd gesteld dat men geen federale rechtbanken wilde oprichten, maar daarover heb ik geen uitgesproken mening. Meestal komen wij in contact met rechters die de problematiek goed kennen.

Kristien Van Vaerenbergh (N-VA): Bedankt voor uw antwoord. Misschien kan het ook nuttig zijn voor de veiligheid van de rechtbanken zelf. Als er meer gespecialiseerde rechtbanken bestaan, dan kunnen er daar

E042

12-12-2016

Frédéric Van Leeuw

ook maatregelen genomen worden om te zorgen voor de veiligheid. Het gaat immers niet om gewone zaken.

Sta me toe om even in te spelen op het feit dat u aanhaalde, dat u geen aanhoudingsmandaat ten aanzien van minderjarigen kunt afleveren. Dat hebben wij hier vandaag nog gehoord. Bestaan er daarvoor oplossingen? Ik neem aan dat er ook geronseld wordt onder minderjarigen, misschien net meer onder minderjarigen, omdat het misschien ook bekend is?

Frédéric Van Leeuw: Onze wetgeving laat toe om een passief aanhoudingsmandaat te hebben voor een minderjarige van meer dan 16 jaar. Een actief vanuit onze kant is niet toegelaten. Ik heb, denk ik, een van de twee of drie enige aanhoudingsmandaten voor minderjarigen uitgevaardigd, toen met de zaak-Van Holsbeeck, waar wij eigenlijk de wet in die zin geïnterpreteerd hebben. In de Europese richtlijn staat dat er een mesure de sûreté, een veiligheidsmaatregel, of een straf moet uitgesproken worden. Het kan nog altijd met een uit handen gegeven minderjarige, dat kan nog altijd. Maar meestal is dat niet het geval. Vooral een verstekprocedure om een minderjarige uit handen te geven, is bijna nooit van toepassing. Daar moet er eigenlijk, denk ik, rond de tafel gegaan met de Gemeenschappen om te zien wat er mogelijk is.

Ik ben persoonlijk van mening dat het niet is omdat wij een minderjarige met een internationaal aanhoudingsmandaat zouden laten terugkomen, dat die uit het circuit van de jeugdhulp zou moeten komen, dat die per se uit handen zou moeten gegeven worden. Er is een werkgroep momenteel bezig, want we hebben die problematiek aangekaart, op het niveau van de minister van Justitie om te zien wat er kan veranderd worden in de wetgeving, om die tool te geven aan de gerechtelijke autoriteiten. In dat geval zullen het de lokale parketten zijn, die zich daarmee zullen bezighouden, want dat is geen bevoegdheid van mijn parket.

Kristien Van Vaerenbergh (N-VA): En de veiligheid van de rechtbank?

Frédéric Van Leeuw: Wat de veiligheid van de rechtbank betreft, mijn persoonlijke mening is dat het niet alleen voor terro moet zijn. Stilaan zijn wij toch bezig met uitzonderingswetgeving te maken. Dat is inderdaad een risico. Ik heb zware processen die niet in terro georganiseerd worden en waarvan misschien de veiligheidsmaatregelen inderdaad gemakkelijker kunnen genomen worden. Een idee zou zijn in de vijf hoven van beroep en de vijf rechtbanken die gekoppeld zijn aan die hoven van beroep bijvoorbeeld, voor de federale zaken. Een voorbeeld, iemand van mijn magistraten heeft een zaak gedaan in een assisenhof in Limburg. Het ging over een afrekening binnen motorbendes. Dat assisenhof heeft, denk ik, 1,7 miljoen euro gekost, onder andere omdat de plek niet geschikt was om daar in dergelijke veiligheidsmaatregelen te voorzien. Dat is inderdaad een idee, dat wel kan besproken worden. Momenteel moet ik bijna naar 27 verschillende rechtbanken naartoe gaan om mijn processen te voeren. Als ik een element heb voor lokale bevoegdheid van wat vroeger de rechtbank van Veurne was, moet ik naar Veurne gaan. Ik kan dat nog regelen nu met de procureur dat ik naar Brugge kan gaan, maar dikwijls hangt het af ook van de plaats waar de onderzoeksrechter zich bevindt. Inderdaad, dat zou een idee kunnen zijn. Maar, ik zeg het, we moeten eigenlijk goed opletten dat we niet alleen maatregelen nemen voor terro, want dat is eigenlijk een slecht signaal, vind ik. Terro blijft voor mij een vorm van georganiseerde criminaliteit.

Meryame Kitir (sp.a): Mijnheer de procureur, ik dank u voor de gedetailleerde uitleg, die u tot nu toe gegeven hebt. Onze taak als commissie is om na te gaan wat er precies gebeurd is en wie wat gedaan heeft met de informatie die hij of zij bezat.

Ik zit toch steeds met een onbeantwoorde vraag. Het gaat over het federaal parket dat beslist om te seponeren, ondanks het feit dat onderzoeksdaten die werden gevraagd, niet zijn uitgevoerd.

U hebt in antwoord op een van de vorige vragen reeds gezegd dat de onderzoeken die u ondertussen hebt uitgevoerd, niet veel hebben opgebracht. Sta mij toe om te zeggen dat dat voor mij geen antwoord is op mijn vraag. Een parketmagistraat stelt onderzoeksdaten, die onderzoeksdaten worden niet uitgevoerd en toch beslist men om een dossier te seponeren. Ik begrijp dat eerlijk gezegd niet, want dat wil zeggen dat elke verdachte kan doen en laten wat hij wilt, als men dan toch de onderzoeksdaten niet uitvoert.

Ik begrijp dat niet goed en ik had daarop toch graag een antwoord gehad.

Frédéric Van Leeuw: Dat is een heel duidelijke vraag. Ik zal beginnen met een voorbeeld. Wij zijn onlangs

E042

12-12-2016

Frédéric Van Leeuw

tussengekomen in Charleroi met betrekking tot een aantal mensen die verdacht zijn rond de pleger van de aanslag van voorbije zomer te hebben te hebben gecirculeerd, maar wij moeten nog veel verder gaan in dat onderzoek. In verband met al hetgeen wij in beslag genomen hebben in dat cruciale dossier, ik heb vandaag van de directeur van de gerechtelijke politie gehoord dat men drie maanden nodig heeft om al het materiaal dat in beslag genomen is, uit te lezen.

Dat is misschien een redenering die u niet begrijpt, maar er zijn twee redeneringen geweest. Enerzijds, de redenering van mijn magistraat om te zeggen dat de zaak wordt geseponneerd omdat hij de elementen van het aanvankelijke proces-verbaal niet terugvond en dat die niet bevestigd zijn. De andere redenering, en ik begrijp u ergens, is of men gaat vragen om toch al die analyses te doen in een dossier waarin men toch gaat seponeren. Wij weten nu allemaal wat ze gedaan hebben, maar op dat ogenblik was dat een doos met allerlei stukken van een puzzel, en soms van andere puzzels. Wij weten dat niet op voorhand.

Preciezer kan ik niet antwoorden. Ik wil nog vermelden dat er een aantal onderzoeksdaten was. Men had de telefonie. Men zei dat de telefonie was bevroren, dat gebeurt automatisch. Waarom? Omdat het na een jaar verdwijnt. Automatisch, zelfs in dossiers waar wij - dat kan gebeuren - bijna in het begin, meestal is dat bij het lokale parket, zeggen dat wij er niet in geloven, gebeurt dat met zekerheid momenteel, om zeker te zijn dat wij geen gegevens verliezen. Het is maximum een jaar.

Het heeft consequenties in die zin dat wij nu nog aan het werken zijn aan nieuwe verdachten in de omgeving van de daders van de aanslagplegers in Parijs en dat wij geen enkel telefonieonderzoek meer kunnen doen. Wij kunnen via de telefonie geen bewijzen meer vergaren omdat de termijn van een jaar verstreken is.

Het parket heeft nooit gevraagd om die gegevens te bevroren. Dat wordt automatisch gedaan door de politie. Er was een minionderzoek. Er was een kantschrift gevraagd om dat te analyseren.

U hebt een ruime uitleg gekregen over het gebeuren van de contextualisatie en het feit dat het aan een andere politie-eenheid moest worden toevertrouwd enzovoort.

Ik denk dat de redenering van mijn magistraat is geweest, ten eerste: ik ga seponeren en ten tweede: aangezien de capaciteit waarover wij nu beschikken en de tijd die ik nodig heb om al die analyses te doen voor een dossier dat ik ga seponeren, ga ik dat niet vragen.

Als wij soms geen keuzes maken, verdrinkt iedereen. Dat is nu het risico van de analyses die worden gemaakt, dat er op ieder niveau schrik zou ontstaan om keuzes te maken. Dat wil zeggen dat wij allemaal zullen verdrinken in informatie want de dossiers blijven ronddraaien en niemand neemt nog zijn verantwoordelijkheid. Dat is een risico.

Wij weten allemaal wat er met het dossier van Abdeslam is gebeurd. Gelukkig stond er echt niets in de analyse van de pc's en de telefoons, maar dat is toch nuttig geweest na de aanslagen, want een aantal elementen hebben enorm veel betekenis gehad na de aanslagen.

Ik probeer zo concreet mogelijk te antwoorden, maar ik denk dat u het zo moet beschrijven. Ik kan begrijpen dat u kritiek hebt op deze beslissing.

Meryame Kitir (sp.a): Dank u voor uw antwoord. Ik probeer het vooral te begrijpen, mijnheer de procureur. Dat is onze taak en onze opdracht. Ik heb ook begrepen dat vooraleer een dossier wordt geseponneerd er een PV wordt gemaakt en dat dit PV een contextualisatie bevat. Die is inderdaad aangekomen, maar die contextualisatie zou dan ook volledig moeten kunnen zijn.

Voor mij blijft het een vraagteken. Er is een contextualisatie. Toch zijn er kanttekeningen en extra onderzoeken gevraagd. Die extra onderzoeken zitten niet in dat proces-verbaal en de contextualisatie. Toch beslist men om dat te seponeren. Dat is een redenering die ik niet snap en die volgens mij ook niet klopt. Tot daar toe.

U hebt nog eens gezegd dat u weinig capaciteit heeft en beslissingen moet kunnen nemen. Ik blijf het moeilijk vinden om dat te begrijpen. Als het antwoord alleen is: capaciteit, en er is er gelukkig geen informatie die toen bruikbaar was, blijf ik toch met vragen zitten.

E042

12-12-2016

Frédéric Van Leeuw

Frédéric Van Leeuw: Voor alle duidelijkheid, ik herhaal dat het dossier volgens mij niet was geseponeerd omdat er capaciteitsproblemen waren. Het dossier werd geseponeerd omdat de informatie van het aanvankelijke proces-verbaal niet was bevestigd. Men kan een onderzoek naar bepaalde mensen niet eeuwig blijven voeren. Ik denk dat u zelf problemen zou hebben indien ik dat zou doen. Ik begrijp heel goed de vraag hoe dat wordt opgevolgd wanneer het gaat om personen die misschien een gevaarlijk profiel hebben. Wij moeten daarmee heel voorzichtig zijn.

Wat de beslissing betreft om de stukken niet te laten analyseren, is dit volgens mij duidelijk gekoppeld aan het capaciteitsprobleem waarmee wij te kampen hadden. Wij waren toen bezig met dringender dossiers. Dat is mijn grote verwijt aan het verslag van het comité P. Wij hebben daar een tunnelvisie gekregen over vier personen, terwijl er bijna twintig aanslagplegers zijn. We hebben nooit alle informatie gekregen waarover de politie en het federaal parket beschikten. Wij hadden op dat moment tientallen lopende dossiers, waarvan wij superefficiënt zijn tussenbeide gekomen en die op dat ogenblik dringender leken.

Het comité I heeft dat helemaal anders bekeken. Het heeft naar heel die waaier van informatie gekeken. Dat was volgens mij een betere manier van werken.

Nu krijgt u een visie over vier dossiers en niet over al het werk dat in die andere dossiers werd gedaan. Die visie krijgt u niet. Ik begrijp heel goed dat als u het breder kader niet krijgt, u dat niet begrijpt, maar wij hadden op dat moment niet alleen te maken met het dossier van Abdeslam.

Stefaan Van Hecke (Ecolo-Groen): Ik wil daarop inpikken. Wij hebben deze discussie al eens gevoerd.

Er was ook sprake van Abaaoud. Hij was op dat moment een gezocht persoon omdat hij al was gekend als degene die achter Verviers zat. Dan stellen wij ons uiteraard de vraag waarom dat dossier wordt geseponeerd als men die naam ziet opduiken.

Ik begrijp wat u zegt. U zegt dat de informatie uit het contextualisatieproces-verbaal niet werd bevestigd. Ik kom daarop terug.

Wat betreft de seponering, heb ik de vorige keer ook gezegd dat ik iets niet goed begrijp. U zegt vandaag, net zoals u enkele maanden geleden ook zei, waarom nog wachten op de resultaten als we toch zouden seponeren.

Ofwel bent u van plan om te seponeren omdat u onvoldoende informatie hebt, maar waarom vraagt u dan nog onderzoeksdaden? Ofwel bent u van plan om te seponeren omdat er niets aan is, maar dan lijkt het mij ook onzinnig om nog onderzoeksdaden aan te vragen.

Ofwel vraagt u onderzoeksdaden, maar dan wacht u tot u daarvan kennis krijgt om te beslissen of een seponering op zijn plaats is. Anders maakt u een cirkelredenering. U vindt geen aanwijzingen van een misdrijf en beslist om te seponeren, maar misschien zaten de aanwijzingen wel in de gegevens die nog niet waren onderzocht.

Ongeveer een uur geleden was u iets aan het uitleggen toen de voorzitter u onderbrak. U zei dat u vanaf nu een controle doet wanneer u seponeert, dat een tweede magistraat het dossier ook nog even bekijkt. Ik denk dat u inderdaad al lessen hebt getrokken uit wat is gebeurd. Dat lijkt mij een goede zaak, maar dat blijft voor onze commissie toch een belangrijk element.

Ten tweede, de PV van contextualisatie. Ik ga daar niet teveel over zeggen of in detail gaan omdat een aantal zaken in gesloten zitting is gebeurd maar ik zou u willen vragen, mijnheer de procureur, of u eigenlijk tevreden bent over wat er in het contextualisatie-PV staat. Heeft u dat contextualisatie-PV in de zaak-Abdeslam gezien? Ja? Wel, wat is de finaliteit en de doelstelling en welke informatie heeft men allemaal verzameld en welke niet en volstaat dat voor u? Wat dat conform met de SLA die afgesproken was, die overeengekomen was met het parket van Brussel, waarin stond wie er allemaal moet gecontacteerd worden, bijvoorbeeld de lokale politie, wat niet gebeurd was, enzovoort, enzovoort. Op basis daarvan beslist een magistraat misschien dat het niet bevestigd is maar is er eigenlijk wel even een grondige controle gebeurd van het contextualisatie-PV en hoe dat opgemaakt is en de kwaliteit daarvan? Stelt u zich daar geen vragen

E042

12-12-2016

Frédéric Van Leeuw

bij?

De **voorzitter**: Heeft u het over dat concrete PV?

Stefaan Van Hecke (Ecolo-Groen): In zijn algemeenheid, mijnheer de voorzitter.

De **voorzitter**: Dan is het contextualisatie-PV's, in het meervoud.

Stefaan Van Hecke (Ecolo-Groen): De contextualisatie-PV's, voorzitter.

De **voorzitter**: In het andere geval zou ik de procureur adviseren om te zeggen laat ons achter gesloten deuren verder werken. Bent u tevreden over dat contextualisatie-PV? Ik moet wel duidelijk maken waar het over gaat. Daarom mijn bijdrage.

Stefaan Van Hecke (Ecolo-Groen): Het mag in het meervoud zijn, voorzitter.

Frédéric Van Leeuw: Seponeringen zijn er niet zoveel. Ik heb op het niveau van mijn parket 49 sepots in 2016. Dat wil zeggen, ik heb nu 10-12 magistraten in terro, dat is 5 sepots per magistraat per jaar. Dus u moet niet denken dat wij enorm veel seponeren en dat wij dat doen om om 16 uur terug naar huis te kunnen gaan. Want soms heb ik zo de indruk dat ik dat tussen de lijnen lees.

De cirkelredenering... Het PV van contextualisatie, natuurlijk, dat is het eerste ding dat ik gedaan heb. Ik heb u al gezegd dat op 14 november die twee dossiers al op mijn bureau lagen. Dus dat is het eerste ding dat ik gedaan heb, die dossiers bekijken en overleggen met de behandelende magistraat en met haar sectiechef. Die heeft u allebei gezien.

De PV's van contextualisatie, daar hebben we er niet zoveel van gekregen. Dat is iets... Dat is een systeem... vooral omwille van het feit dat wij bezig waren met die procedure. Er is een aarzeling geweest. Ik heb het ook uitgelegd. Tijdens een jaar heb ik gezegd aan de gerechtelijk directeur van de FGP dat hij mocht beslissen en proberen om de zaken allemaal intern te behandelen. Hij heeft dat dus echt geprobeerd en hij had goede redenen om het te doen, om zoveel mogelijk versnippering van de informatie te vermijden. Vooral, u moet weten als men een dossier naar de FGP van Charleroi stuurt bijvoorbeeld, men toch altijd de band moet behouden met de informantenwerking. Als het een dossier is dat gaat over mensen van Brussel moet de band met de lokale informantenwerking behouden worden.

De procedure van contextualisatie in processen-verbaal is eigenlijk een procedure die op dat ogenblik bedacht is. Ik spreek in het algemeen over die processen-verbaal.

Die processen-verbaal zijn binnengekomen, nadat mijn magistraat gevraagd heeft nieuwe onderzoeksadren te stellen.

Hij heeft dat gevraagd. Een paar dagen daarna, of weken, dat durf ik niet te zeggen want ik weet dat niet uit het hoofd en ik heb dat niet voorbereid voor vandaag, is het proces-verbaal gekomen, en toen is de beslissing tot sepot genomen.

Hij heeft niet beslist te seponeren en daarna...

Ik kan uw cirkelredenering niet goed volgen. Hij heeft bijkomende info gekregen. Hij heeft de processen-verbaal gelezen, en op basis van die info heeft hij beslist te seponeren. Niet omgekeerd.

Voilà, dat is de enige uitleg die ik u kan geven zonder in meer details te gaan.

Ik heb uiteraard die processen-verbaal gelezen. Vele processen-verbaal hebben een beperking, dus...

Stefaan Van Hecke (Ecolo-Groen): Mijnheer de federale procureur, hebt u kennis van SLA dat afgesloten is tussen het parket van Brussel en de FGP's waarin staat hoe een contextualisatieproces-verbaal moet worden opgemaakt en wie daarbij betrokken moet worden?

E042

12-12-2016

Frédéric Van Leeuw

Frédéric Van Leeuw: Zij zijn daarvoor ook bij mij gekomen. Wij hebben enorm veel gediscussieerd. Ik heb u die discussie over de rode dossiers ook uitgelegd.

Dat is een moeilijke discussie. Ik had in Brussel graag op alle dossiers willen werken, maar wij hadden en hebben de capaciteit niet, nog altijd niet, om te werken op al die dossiers. Op dit moment zijn er geen dossiers meer waarop niet gewerkt wordt, maar ook de andere FGP's geraken nu stilaan vol.

Ik zeg het, de interventie in Charleroi maakt dat nu heel de CCU van Charleroi vol is. Ik heb Claude Fontaine moeten vragen bijstand van een andere CCU te sturen om daar te helpen. Op een bepaald ogenblik moeten er keuzes gemaakt worden, want anders zullen wij maanden moeten wachten, in belangrijke dossiers.

Misschien wordt er inderdaad een verkeerde keuze gemaakt, maar iemand heeft zijn verantwoordelijkheid opgenomen.

Carina Van Cauter (Open Vld): Mijnheer de federale procureur, er is al heel wat opnieuw bevestigd, maar ik heb nog twee kleine dingen. Het is goed dat u inspanningen levert om beslissingen tot seponering versneld in de ANG in te voeren, zodanig dat men weet wat en hoe op het terrein, voor de politiemensen die bezig zijn met hun spoorwerk.

De reden van seponering en alle andere gerechtelijke gevolgen, bijvoorbeeld de buitenvervolginstelling, zijn even belangrijk. Het is niet omdat een dossier buiten vervolging is gesteld dat er nooit kan worden bewezen dat er van een misdrijf sprake is. Daar geldt dezelfde redenering. Weten wat de stand van een onderzoek is, kan belangrijk zijn. Als ik verbalisant ben en ik heb nog bijkomende informatie, dan moet ik die versturen, zelfs al is een dossier reeds gefixeerd op de rechtbank. Dat kan bijkomende informatie zijn die het dossier verrijkt, enzovoort.

De koppeling tussen de REA – u hebt een databank waar de stand van het dossier in te lezen is – enerzijds en de ANG anderzijds zou eigenlijk als gevolg hebben dat men informatie niet opnieuw in de ANG moet invoeren en ook dat de informatie volledig is. Is daarover nagedacht?

Mijn tweede vraag gaat over iets totaal anders. Wij zijn in ons land koploper – men zegt dat toch, ik denk dat u dat trouwens ook hebt aangehaald – wat het aantal gevoerde terrorismeprocessen en ook het aantal veroordelingen betreft. Wij weten echter ook dat een aantal van de veroordeelden niet aanwezig was op hun proces en vandaag nog voortvluchtig is.

Wat is de rol van het federaal parket bij het opsporen van voortvluchtige daders veroordeeld voor terrorisme? Ik herinner mij dat wij een aantal jaar geleden het SUO-onderzoek ingevoerd hebben vanuit het principe dat misdaad niet mag lonen om de geldsommen van zware criminele feiten, het kapitaal dat verzameld is door misdaden, te kunnen opsporen en erop beslag te kunnen leggen. Hebt u voldoende middelen? Wat is uw rol bij het opsporen van voortvluchtige terroristen? Van hen weten wij immers dat zij gevaarlijk zijn. Zij hebben dat al bewezen, dat is een juridische vaststelling. Hebt u voldoende middelen en wat is uw rol? Kunt u vandaag bijvoorbeeld telefoontaps doen of huiszoekingen uitvoeren om voortvluchtige...

(...)

Dat dacht ik al. Hebt u dan ook nood aan een uitvoeringsonderzoek, zodanig dat wie veroordeeld is, ten minste kan worden gevat, want van hen weten wij dat zij bommen hebben gemaakt?

Frédéric Van Leeuw: Ik ben een absolute voorstander van het SUO. U weet dat het Grondwettelijk Hof erlangs gepasseerd is en dat er aanpassingen aan moeten komen. Als ik heel open mag zijn, het SUO werd goedgekeurd zonder bijkomende middelen te geven aan de parketten. Dat zijn gewoon nieuwe onderzoeken die starten, met politiediensten die die moeten uitvoeren. Als een veroordeelde voortvluchtig is, dan is het nu de verantwoordelijkheid van het FAST om die op te sporen. Daarom heeft het FAST zich geconcentreerd op Khalid El Bakraoui. Via Claude Fontaine hebben wij dan het FAST op Khalid El Bakraoui gezet, want wij hadden een veroordeling. Ibrahim El Bakraoui is pas veel later in het vizier gekomen, kort voor de aanslagen in Brussel.

Carina Van Cauter (Open Vld): Ik zeg niet dat ik het werk van het FAST niet apprecieer, maar hoeveel

E042

12-12-2016

Frédéric Van Leeuw

mensen hebben zij?

Frédéric Van Leeuw: Ik heb er geen idee van.

Carina Van Cauter (Open Vld): Negen mensen. Als men hun dan ook nog niet de nodige tools geeft en als zij geen beroep kunnen doen op opsporings- en dwangmaatregelen als inkijk en afluisteren... Het gaat toch om veroordeelde terroristen.

Frédéric Van Leeuw: Infiltraties ook.

Carina Van Cauter (Open Vld): Infiltraties enzovoort.

Frédéric Van Leeuw: Dat hangt natuurlijk niet alleen van mij af, maar als u mijn mening vraagt: momenteel zijn er weinig middelen om beslissingen uit te voeren, niet alleen om terroristen op te sporen, maar ook gewoon om geldelijke straffen te laten uitvoeren.

De koppeling van databanken is momenteel een beetje het monster van Loch Ness. Wij zijn ook nog bezig met de overgang van REA/TPI naar MaCH. Wij hebben inderdaad een heel oud systeem. Op het niveau van Justitie zijn er verschillende projecten geweest. Wij zijn daarvoor een beetje bevreesd. Er is momenteel een e-pv-smartsysteem, waarbij de politie geen papieren versie van haar pv's meer zou sturen, maar een e-mailversie. Dat gaat over enorm veel middelen. Het is niet aan mij om te beslissen welke middelen vrijgemaakt worden voor...

Carina Van Cauter (Open Vld): (...)

Frédéric Van Leeuw: REA/TPI is momenteel eigen aan ieder parket.

Carina Van Cauter (Open Vld): Zou het een meerwaarde zijn?

Frédéric Van Leeuw: Ik heb, als federaal procureur, bijvoorbeeld al moeilijkheden gehad om toegang te krijgen tot de REA/TPI van ieder parket.

Carina Van Cauter (Open Vld): Die zijn niet gekoppeld?

Frédéric Van Leeuw: De ADBA is een centrale databank, maar die bestaat nog niet zo lang. In de toekomst zal MaCH een enorme vooruitgang zijn, maar wij zijn nog bezig met de uitrol ervan. Wij weten nog altijd niet welke plaats het federaal parket daarin zal krijgen. Wij zijn met proefprojecten bezig, maar het zal twee tot drie jaar duren alvorens ieder parket gebruik zal kunnen maken van dat programma, dat veelbelovend is. Als dat ook nog gekoppeld moet worden aan andere databanken, dan wordt het een heel groot project, maar wij mogen ambitieus zijn.

Carina Van Cauter (Open Vld): Heb ik goed begrepen dat de REA momenteel nog per gerechtelijk arrondissement georganiseerd is?

Frédéric Van Leeuw: De ADBA heeft er een synthese van gemaakt. Er zijn echter inderdaad... Toen ik op het federaal parket begon, moesten wij ...

Carina Van Cauter (Open Vld): Dus, in Oudenaarde ziet men niet wat men in Luik over dezelfde dossiers...?

Frédéric Van Leeuw: Wel, wij moesten bellen naar de verschillende parketten om te weten, maar nu is dat niet langer het geval. Soms blijft de informatica natuurlijk een moeilijke en heel dure grap voor Justitie.

Meryame Kitir (sp.a): Wat mij ook interesseert, mijnheer de procureur, is of u aan deze onderzoekscommissie — het moet niet per se vandaag en het kan ook schriftelijk — wat meer informatie kunt geven over de tweede lezing die nu wordt doorgevoerd. Daarover zou ik graag wat meer informatie krijgen als dat kan.

E042

12-12-2016

Frédéric Van Leeuw

Frédéric Van Leeuw: Dat is gewoon een maatregel. Dat is al het geval. De magistraat kan het vragen. Ik heb magistraten met ervaring. Dat is misschien ook een argument meer om het te niet laten teruglezen door magistraten van eerste aanleg. Als u denkt dat het terug naar eerste aanleg moet gaan, maar u gaat het laten teruglezen door een magistraten die in principe minder ervaring hebben dan magistraten die bij mij zijn.

Ik denk eraan — en dat is bijna klaar — die tweede lezing op zijn minst te verplichten voor magistraten die pas zijn aangekomen en die pas een nieuwe materie behandelen. Wij hebben een zeer gespecialiseerde materie. Het kan zijn dat iemand van “terrorisme” naar “internationaal humanitair recht” gaat. Dat is ook niet evident. Dat zijn nieuwe materies en dat zijn zeer gespecialiseerde materies.

Ik heb gelukkig een aantal nieuwe rekruten gekregen en zij moeten absoluut ook begeleid worden. Het is intern beslist, maar ik heb het nog niet in een dienstnota geschreven, dat er ofwel door het sectiehoofd, ofwel door een adjunct federaal procureur of de federaal procureur zelf, naargelang het belang van het dossier, een tweede lezing zou zijn. Dat is een maatregel die ik gemakkelijk kan nemen en die zorgt eigenlijk voor meer zekerheid voor de magistraat want ik krijg magistraten die op de duur schrik hebben om een beslissing te nemen.

De **voorzitter:** Vraagt iemand nog het woord? (*Nee*)

Mijnheer de procureur, dit was uw derde verschijning voor onze commissie. Normaal zeggen wij dat driemaal scheepsrecht is, maar ik zou daar toch geen eed op durven zweren, want wie weet... Alleszins bedankt voor de informatie die u ons vandaag aanvullend verstrekt hebt.

Zoals ik al zei, zal ik nog met u contact opnemen, alvorens wij de vereniging van slachtoffers in onze commissie ontvangen.

Bedankt voor uw getuigenis. Ik wens u een goede avond.

Lecture faite, persiste et signe,

.....
Frédéric Van Leeuw

*De vergadering wordt gesloten om 19.49 uur.
La séance est levée à 19.49 heures.*

CRIV 54 E043

14/12/2016

1

ONDERZOEKSCOMMISSIE TERRORISTISCHE AANSLAGEN

van

WOENSDAG 14 DECEMBER 2016

Morgen

COMMISSION D'ENQUETE ATTENTATS TERRORISTES

du

MERCREDI 14 DÉCEMBRE 2016

Matin

Hoorzitting over het luik "veiligheidsarchitectuur" met de heer Rob Wainwright, directeur van Europol.
Audition sur le volet "architecture de la sécurité" de M. Rob Wainwright, directeur d'Europol.

De **voorzitter**: Collega's, ik stel voor dat we onze vergadering aanvangen.

I would like to welcome mister Rob Wainwright, the director of Europol. I proposed him that we would all speak our own language because we get translations.

Iedereen spreekt dus zijn eigen taal. U mag ook Engels spreken. Vous pouvez parler en anglais mais on peut aussi parler dans sa propre langue.

Mister Wainwright will answer in English, I suppose. You do not speak Dutch or French, unfortunately.

Rob Wainwright: I speak Welsh. (*laughter*)

De **voorzitter**: For me that is not a problem.

Ik heb aan onze getuige ook uitgelegd dat, conform de gewoonte van deze commissie, wij openbaar vergaderen en dat hij ook de eed moet afleggen. Ik zal de eedformule voorlezen in het Nederlands. Maar de getuige zal daarna de eed afleggen in zijn eigen taal waarna wij het debat kunnen opstarten.

Ik herinner er u aan dat conform artikel 4, § 1, van de wet van 3 mei 1880 op het parlementair onderzoek, gewijzigd bij wet van 30 juni 1996, de onderzoekscommissie alle in het Wetboek van Strafvordering omschreven onderzoeksmaatregelen kan nemen. Ze kan onder meer getuigen onder eed horen.

Alvorens u te vragen de eed af te leggen, wens ik de aandacht te vestigen op het laatste lid van

artikel 8 van bovenvermelde wet, volgens hetwelk iedere getuige kan aanvoeren dat hij, door naar waarheid een verklaring af te leggen, zich zou kunnen blootstellen aan strafvervolging en derhalve getuigenis weigeren (zie ook artikel 14, 3, g van het internationaal verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten van 19 december 1966, bekrachtigd bij wet van 15 mei 1981).

Dat betekent dat u het recht heeft om te zwijgen wanneer u meent dat uw publieke verklaring later tegen u zou kunnen worden gebruikt in een straffordering.

Ik wil er vervolgens nog de nadruk op leggen dat u, krachtens artikel 9 van dezelfde wet, voor valse getuigenis kan worden gestraft met een gevangenisstraf van twee maanden tot drie jaar en u voor een termijn van ten minste vijf ten hoogste tien jaar kunt worden ontzet uit het recht om te kiezen of verkozen te worden.

Ten slotte wijs ik u erop dat tengevolge van artikel 3 van voornoemde wet de geheimhouding van uw verklaringen niet is gewaarborgd tenzij het gaat om verklaringen afgelegd tijdens een vergadering met gesloten deuren en waarvoor de commissie zich uitdrukkelijk heeft verbonden de geheimhouding in acht te nemen. Bovendien is ieder stuk dat u aan de commissie zou overleggen vatbaar voor openbaarmaking.

Na deze verduidelijking vraag ik u de eed af te leggen door de hand op te heffen en de volgende woorden te herhalen: "Ik zweer de gehele waarheid en niets dan de waarheid te zullen zeggen."

De heer Rob Wainwright legt de eed af in het Engels.

Waarvan akte. Dank u wel, mijnheer Wainwright, voor uw bereidwilligheid. Ik zal beginnen met een vrij algemene openingsvraag. Wij hebben in Parijs

2

14/12/2016

CRIV 54 E043

en in Brussel de terroristische aanslagen meegemaakt en onmiddellijk na de aanslagen was er eigenlijk internationaal kritiek op België over de manier waarop ons land zou omgaan met radicalisering en met terrorisme. Ik neem de woorden niet graag in de mond maar sommigen spraken van een *failed state*.

Hoe apprecieert u die kritiek? Was dat volgens u terecht? En mag ik u meer algemeen vragen hoe u zelf in algemene termen de manier evalueert waarop België omgaat met terrorisme en radicalisering als u bijvoorbeeld de vergelijking maakt met andere Europese landen?

Rob Wainwright: Thank you very much, mister chairman.

Firstly let me thank you and the commission for inviting me here today. I think the fact that you have established a commission in itself is a very positive step, by the parliament and by the country, and shows that Belgium is taking a very proactive and responsible attitude to the terrible tragedies that have befallen this country from acts of terrorism over the last two years. I am very pleased that I, as director of Europol, can state firmly here today the absolute commitment of my agency. Indeed I think that the whole of the European law enforcement community supports Belgium at this time and also other countries that have been the victims of terrorism.

Of course in the emotions immediately following these terrible tragedies, many things have been said in the media and even by experts and leading professionals. I think the criticisms that were directed to Belgium at the time were an exaggeration, and were generally unfair. Certainly to call Belgium a failed state is an absurd notion. Belgium of course lies at the heart of the European Union's institutions and is a very important member of the EU. From the perspective of the cooperation of the law enforcement community, the intelligence community in Europe, I can tell you that Belgium is one of the most productive members of our counter terrorist work at Europol.

At Europol we also have of course strengthened our counter terrorist arrangements in the last two years, in the wake of this heightened terrorist threat. We have established a European counter terrorism centre at Europol on the 1st of January 2016, directly to address some of the criticisms that were made following the attacks in Paris especially, that there was insufficient coordination of European counter terrorism response.

So for the first time we have established a European counter terrorism centre. It is designed to increase the level of information exchange, first and foremost, between the responsible counter terrorist authorities around Europe. We have, for example, now established a database where we have almost 9000 identified foreign terrorist fighters, of which we have received notifications from our member state authorities. Not all of these are European nationals, but all of them have some connection to Europe. I can say that Belgium is one of the top contributors to that database and other counter terrorist databases that we have established.

I can tell you in the last two years the amount of counter terrorism information that is being shared with Europol from member states has increased tenfold. So today we have in our files ten times the amount of data compared to two years ago. Belgium is amongst the top four contributors of all member states to these files.

We have also established unique European instruments to help the member states tackle some of the key dimensions of the terrorist threat that we have today. Firstly by establishing a European internet referral unit, to monitor the extent to which Daesh, Islamic state, is abusing the freedoms of the internet to spread its propaganda at an alarming rate across the social media platforms. This specialist new unit at Europol is coordinating the interests of European law enforcement community with over 60 social media platforms, 60 different companies, and referring the worst examples of this propaganda in order that those companies can remove them from the internet. They have done that in 90 % of the referrals.

We have increased our means by which to monitor terrorist financing across Europe, the flows of fire arms from the criminal market towards terrorists, and most importantly as a package putting all of that together to support the extent to which we can help the member states investigate the most significant terrorist investigations. We established a dedicated task force, task force Fraternité, immediately after the attacks in Paris. This task force was strengthened further following the attacks here in Brussels in March of this year. We allocated 60 permanent members to this task force. We have delivered thousands of intelligence financial and other intelligence reports, key analysis products that have allowed us to investigate the European dimensions connected with the networks that were responsible for the attacks in Paris and Brussels.

CRIV 54 E043

14/12/2016

3

So Europol has played a critical role in helping to analyse the whole case, the networks involved, to understand who is responsible, which members of the wider network were supporting them, how they behaved in the months before the attacks and what are the wider European dimensions still from the threat that is facing us.

This task force has been since described in the European Justice and Home Affairs Council, for example by the French and German interior ministers, as the best practice example that we should follow in all major investigations in the future. So we have quickly established it as a European way of investigating significant counter terrorist investigations.

I can tell you that the task force would not have succeeded without significant contribution from our colleagues in Belgium. Belgium has been the key supplier of information to that task force. We have received over 18 terabytes of data relating to the major investigations in Paris and Brussels, by far the majority of it coming from Belgium, under the consent, the proactive leadership of the federal prosecutor, his staff, the Belgium federal police and the other counter terrorist authorities that we work with in Belgium.

Now it was not always like this. For some years, Europol has tried to make the case for a stronger European cross border response to terrorism. A stronger engagement between police authorities and security services at European level is not always been achieved very quickly. I think the events of the last year have of course sharpened the minds. We have seen a different response since then.

At the time of the Verviers case, for example, we were not so closely involved. But if you compare that to how we have been involved since, now we are involved immediately at the start. Now we have received the data about the investigations at the start and in much more complete form.

So this was a very long answer to your first question, by way of introduction to Europol's work. I can say that Belgium's contribution today to the efforts of Europol are amongst the most important that we have in Europe.

De voorzitter: Thank you. Dank u. Ik wil hier nog een tweede vraag aan toevoegen, die enigszins aansluit bij de eerste. Ik denk dat voor een efficiënte bestrijding van terrorisme, maar ook van criminaliteit in het algemeen, het delen van

informatie heel belangrijk is.

It is important to have the information, but it is more important to share the information.

Dat weten we allemaal. Ons land heeft op dat vlak een aantal stappen gezet in het verleden. In België is het wettelijk verplicht voor elke politie- en/of inlichtingendienst om de informatie waarover men beschikt te delen met andere diensten en samen te brengen in een gemeenschappelijke kruispuntdatabank.

U kent het systeem in België. Bij de bestrijding van terrorisme is het belangrijk dat alle landen hun informatie ook Europees en internationaal met elkaar delen. De verschillende landen van de Europese Unie gebruiken hiervoor verschillende systemen. België heeft zijn eigen model ontwikkeld, dat volgens mij heel belangrijk is op het vlak van het delen van informatie.

Ik wil eens uw mening vragen, omdat u over een helikopterzicht beschikt. Zijn er andere systemen waarvan u vindt dat ze een aantal zaken bevat die voor België de moeite waard zijn om van te leren? Meer concreet: bevat het Britse systeem voor terrorismebestrijding en voor informatievergaring en informatiedeling, elementen die voor ons land interessant kunnen zijn?

Rob Wainwright: The first thing I should say is that, despite my nationality, I am here today speaking on behalf of Europol, not representing the United Kingdom. But I do have of course experience of the UK's counter terrorism response. In the last seven years, as director of Europol, I have some experience of how most member states in the European Union respond to terrorism. There are some principles of best practice and efficient work that I have identified, not only in the UK system, but in many other countries.

The first is of course that you have to have an integrated approach at a national level. I have seen benefits that many countries derive from some kind of rationalisation of police structures towards a national level. That does not always mean that you create a single national police force, but you rationalise it into something that is more manageable. Many countries have done this in the last five to ten years and received many benefits. Especially in the area of terrorism it is important to have a clear line of responsibility and a coordinated set of counter terrorist capabilities in each region, to have the closest possible cooperation between police, judicial and

4

14/12/2016

CRIV 54 E043

intelligence services and to have a single national strategy to that end.

One of the first lessons learned from the recent attacks is that we see an increasing connection between crime and terrorism. This is very important to understand. The majority of the attackers responsible for the attacks in Paris and Brussels had a criminal background. This is much more of a phenomenon in today's terrorist threat than we have seen in the past. What it means, is that information about who these people are and about who they might still be in contact with, is also to be found in police data files and data systems, not only in the exclusive world of the intelligence services. So you have to have a closer integration between these two communities than any time in the past.

Secondly, obviously what those attacks tell you is that we are dealing with a European phenomenon, in fact a global one. So the international response has to be better than it has been in the past. Every national strategy has to have a very strong cross border international phenomenon. It has to be really integrated into everything that they do, that the sharing of information and the undertaking of investigations must always have an international component.

At Europol we offer one mechanism to allow that to happen, but there are others also. But you really clearly have to have from the outset a very clear international phenomenon.

The last point I would like to make, however, is that in terms of the coordination, the systems that have worked the best in Europe, have been those that have invested a lot in intelligence work, or at least in developing better knowledge about the threats. This is the so-called "intelligence-led system", that is now a benchmark for Europol's work and for many countries in Europe. First response to any security threat must be to invest in your resources understanding it well enough, having the right links and access points in all parts of your community, working with all the local and other authorities around government. You capture the best information about the nature of the threat, you understand the nature of the threat, the individuals involved and how this might be evolving. Based on that knowledge, you have a system that allocates resources according to where the priorities demand it.

This so-called "intelligence-led response" is clearly the most efficient and the most important. I think Belgium does this to a certain extent. But all

countries are still learning to improve the efficiency of this model, I think, at a national level.

Kristien Van Vaerenbergh (N-VA): Thank you. Bedankt, mijnheer Wainwright, voor uw uitgebreide antwoord op de eerste vragen.

Mijn eerste vraag sluit aan bij de vragen die de voorzitter heeft gesteld. Ik wil er toch nog even dieper op ingaan. Hoe verloopt de samenwerking met andere landen? Zijn er landen waarmee u beter kan samenwerken en landen waarmee u minder goed kan samenwerken? Kan u aangeven wat precies het probleem is? Heeft u hier oplossingen voor?

Mijn tweede vraag gaat over de verbindingsofficieren. We hebben in verschillende landen verbindingsofficieren. Die mensen zijn echter niet altijd continu beschikbaar. Sommigen worden ziek of gaan op vakantie. Welke rol kan Europol op die momenten spelen? Op welke manier kan u eventuele periodes van afwezigheid opvangen?

Rob Wainwright: To answer your first question, I think Belgium is well-integrated into all the relevant countries that can help to respond to terrorism. I know very well its very close partnership with the Netherlands, France, the United Kingdom, Germany, the United States and so on. But it is about professionalising that, making that system more efficient, which is connected to your second question about the important role of liaison officers.

Traditionally, most countries have invested in bilateral liaison relationships, depending on the liaison officers posted to other countries. What we have developed at Europol over 20 years, is a system in which we have invited the world to us instead of sending liaison officers to the rest of the world. We have now 200 liaison officers from 40 countries at Europol's headquarters. The Belgian community is represented very well there. Part of this community includes senior specialists in areas of our highest priority threats. We have some on cyber crime, for example.

We also have a new so-called "joint liaison team", dedicated to counter terrorism, sitting at the very heart of the new European counter terrorism centre. We have invited all relevant countries to send senior counter terrorist specialists to form part of what is effectively a European task force, on the spot, at Europol working directly with our analysts, working directly with our financial intelligence and our fire arms experts. So we have

CRIV 54 E043

14/12/2016

5

an on-the-spot capability to respond to major new threats and major new investigations on a European level.

We have 12 countries so far that have allocated officers to this joint liaison team. Belgium is not one of those at the moment, although Belgian officers do attend some of the meetings on an ad-hoc basis. I would expect and I hope in the future Belgium will be a full member of this team.

For the moment, I think the concept of pooling your liaison officers at a single European platform has proved to be a very powerful way of ensuring that we deal in a European way with a European problem.

Kristien Van Vaerenbergh (N-VA): Hoe verloopt de samenwerking met andere landen, die niet binnen Europol werken?

Rob Wainwright: We have 12 other countries plus Interpol that are also represented at Europol, such as Norway, Switzerland, the United States and many others. So in terms of the nature of the counter terrorist threat, most of the countries that can help Europe deal with it are represented in Europol. Not all of them, I recognise that, and that is why other frameworks of cooperation are important, such as Interpol. That is why also I think as a European Union, all of us have to invest more in establishing better counter terrorist relationships, for example with certain countries in the Middle-East and the North-African region, and also Turkey.

For the moment, I think the European response at Europol is well structured and is working in an optimal way, providing Belgium and other member states with significant operational support.

Kristien Van Vaerenbergh (N-VA): Ik heb nog steeds geen antwoord gekregen op mijn tweede vraag, of Europol een rol kan spelen tijdens de afwezigheid van liaisonofficieren.

Rob Wainwright: We have 200 liaison officers from 40 countries. Every country has more than one. Not all 200 are on holiday at the same time. So the strength of the network gives us a sort of resilience that allows us to cope with normal problems like that. I have never encountered that as a day-to-day problem.

Maybe I am misunderstanding the question.

Kristien Van Vaerenbergh (N-VA): Mijn vraag was de volgende. Stel dat een liaisonofficier een

maand afwezig is wegens ziekte of dergelijke. Speelt Europol dan een rol in het opvullen van dat gat?

De **voorzitter:** Mevrouw Van Vaerenbergh, ik denk dat u de officieren op de ambassades verwacht met de officieren bij Interpol, waarover de getuige het heeft. Bekijk het nog even en kom er later eventueel op terug.

Laurette Onkelinx (PS): Bonjour, monsieur le directeur.

Je pense qu'Europol, si je ne me trompe pas, connaît les mêmes problèmes que nous dans l'utilisation de la base de données 6-2. Comme nous, vous ne pouvez qu'effectuer des recherches manuellement. Vous n'en avez fait, me dit-on, que 741 en 2015. Le cadre légal ne vous permet pas non plus d'entrer des alertes, par exemple. Est-il prévu que le système soit modernisé prochainement afin de permettre des recherches de concordance plus automatisées, facilitant la génération d'alertes?

Vous savez que M. Gilles de Kerchove a recommandé de renforcer le nombre d'experts nationaux dans les *hot spots* ainsi qu'à Europol. La Belgique a dû retirer les siens de Lesbos pour des raisons de sécurité que l'on peut comprendre. Il serait intéressant de voir la situation dans les *hot spots* et à Europol en deuxième ligne aujourd'hui.

Ensuite, Interpol et Europol offrent, désormais, un service d'appui d'enquête et d'analyse post-crise. Il serait intéressant que vous nous disiez comment cela se coordonne sur le terrain et quel appui concret est apporté.

Enfin, que pensez-vous de la création d'une agence européenne de renseignement?

Rob Wainwright: Regarding the Schengen Information System, it is true that until now Europol had limited access to it. This is obviously suboptimal for the security interests of the European Union. The Schengen Information System is in fact the largest security database in Europe with some 64 million alerts. On the other side we have with Europol also millions of suspects held in our database. These are the two largest and most significant security databases that we have in Europe and they are not systematically connected. The reason they are not connected, is because European legislators decide in the name of data privacy not to interconnect large systems at the European level. It is a conscious decision in the same way as we

6

14/12/2016

CRIV 54 E043

don't have the interconnection with other large systems such as Eurodac and its information systems.

This was a political choice which I will not criticize here. But then you see the security implications of that because you lack the opportunity to make the connections between these systems. And since these terrorist attacks in Europe recently there is a different approach now in the European Parliament and the Council. And we now have a major program work in the European Union to finally interconnect these systems in a better way. It is the so-called Interoperability Agenda that is now being pursued. I am glad to say that Europol is very much at the heart of that and that I expect it to lead to a systematic integration of the Europol database with the Schengen Information System. So I think that will be approved in the near future.

Regarding the hot spots, one of the responses that the new European counter terrorist centre of Europol has taken is to recruit a community of two hundred dedicated counter terror experts from among the member states to deploy on rotation in smaller teams to the hot spot location in Greece, and shortly to Italy as well, under a Europol program. Their job on the spot is not to do border checks. We have Frontex officers and local authorities doing this. Their specific function is to identify suspect movements of terrorists through the hot spot locations and the migration channels. I am glad to say that since their deployment from the first time in the Summer of this year, they have already received very many referrals from border officers and these have helped to investigate certain terrorist incidents. This is being part of our response and is likely to be increased next year.

Regarding the coordination between Europol and Interpol, I think the example of how both organisations helped the Belgian authorities in March shows the respective capability of these organisations. Interpol could indeed provide post crisis help particularly in victim identification and providing an access point to global communications. For as Europol's strength is much more in providing intelligence sharing capability in operational analysis especially. So really helping the investigators to understand what happened and who is responsible for them. So more an analytical contribution than Interpol was providing.

Laurette Onkelinx (PS): ...pour l'agence européenne de renseignement?

Rob Wainwright: Yes, excuse me. I tried to avoid

this question. I thought as it is Christmas you would give me a gift and you would allow me to do this (*laughter*).

De **voorzitter:** The European FBI...

Rob Wainwright: The European FBI or CIA. In my view it is not necessary. I really believe that. It is also important to understand that we are not talking about the United States of America here. There is a different political framework. We have to make our security cooperations successful within this political framework, of how the European Union is currently designed. There is a very clear red line in the Lisbon Treaty and European Treaties that makes this not possible. Instead we don't focus on developing federal powers. We focus instead on providing a platform, a unique platform which today connects 750 agencies right across Europe and in many other countries for the purpose of intelligence sharing and operational coordination. So still providing, I think, a very supportive mechanism but it is not a federal function and I don't think this is necessary in Europe today.

Richard Miller (MR): Merci monsieur le directeur. Après l'ensemble de nos travaux, nous sommes convaincus de l'importance de la plus grande intégration possible. Nous vous suivons donc à cet égard. Je pense que la réponse que vous venez d'apporter à notre excellente collègue, Mme Onkelinx, est importante. Je crois qu'il va falloir aussi la peser.

J'aurais une ou deux questions. Vous avez insisté sur le nombre d'informations en matière de transactions financières. Ces informations proviennent des différents États membres. Un point a été souligné par notre spécialiste en la matière que nous avons entendu: la difficulté des Bitcoins, des monnaies virtuelles. Avez-vous quelques éléments d'information par rapport à cela?

Vous êtes britannique, cela a été rappelé. Nous avons beaucoup parlé du modèle britannique durant l'ensemble de nos travaux. Pourriez-vous nous le décrire un peu plus précisément en insistant sur la façon dont les polices décentralisées collaborent avec la police londonienne?

Je vous remercie pour vos réponses

Rob Wainwright: The growing use of virtual currencies such as Bitcoin is becoming a major feature of how criminal groups and, to a certain

CRIV 54 E043

14/12/2016

7

extend, terrorist groups are conducting there business these days. Of course it is one example of the extent to which the internet as a whole plays an important facilitating mechanism for crime and terrorism. We have significant problems in major counter terror investigations with the fact that communications are by defaulting crypted on most applications. So far the police and security services do to not have an adequate response to this problem. You should be in no doubt about this. The extend to which the internet with al of its benefits that we all enjoy, at the same time is being significantly abused by criminals and terrorists and that's a major part of the security threat that we face. Because we have not yet found the right response at a legislative, technical our operational level to this growing problem.

Bitcoin is an example of that because it is effectively a payment system – this time on the online environment – but not a payment system that we see in the normal banking world. Because in the normal banking world banking transactions are regulated according to standards that are codified in law that allow for example to put certain obligations on the financial institutions, to declare suspicious transactions to law enforcement authorities. Obligations to carry out certain due diligent checks on who is making the payment and who is holding the money on certain accounts. None of that applies on the online world of Bitcoins. There is no regulation. So we have quite correctly identified that in the name of pursuing terrorist financing that we have developed a very elaborate structure for regulating the banking world. We have done a very good job at this. And yet none of these standards apply on the online community. None at all, there is no regulation.

And it is a very good example of how there is no consistency in the way in which we conduct our live, in which we expect certain regulations and balances to apply in the way we conduct our lives. So yes, I think Bitcoins as one example is an emerging problem which at Europol, through our European cyber crime centre, we are helping authorities to deal with.

As for the British model, my information is maybe not so up-to-date and I would encourage the commission, as it is particularly interested in this area, to invite a representative of the British authorities to give evidence.

But in brief, it depends on the ability of effective national coordination arrangements to apply. Where you have a responsibility at the national level shared between the respective security

service MI5 and a police authority, the metropolitan police which is the largest police force in the United Kingdom, that has a nationwide responsibility to coordinate the police response to counter terrorism. These are two key authorities in the UK for dealing with the terrorist threat.

For the police part of that, the police in London works to reasonable hubs that have been established throughout the country to make sure that there is an effective coordination at the local, regional level between police and indeed other parts of government machinery that can help in this area.

But the British model is just one of many that I have seen working well at the European level. And therefore I would encourage you to look at a number of models around Europe and maybe in other European countries as well.

Servais Verherstraeten (CD&V): Mijnheer de directeur, u sprak in het begin van uw uiteenzetting over meer samenwerking, al dan niet integratie, tussen politiediensten en veiligheidsdiensten. Hoe koppelt u dat aan de vraag van collega Onkelinx dat u niet voor een euro-intelligence bent? U verplicht dan immers politiediensten via Europol Europees samen te werken met allemaal diverse nationale veiligheidsdiensten. Maakt u dan elke samenwerking en integratie niet moeilijker?

Ten tweede, in verband met het doorstromen van informatie, welk gevaar zou er kunnen bestaan tussen het recht op een eerlijk proces, de rechten van de verdediging, mensenrechten enerzijds en toch informatiedoorstroming van Justitie naar veiligheidsdiensten, anderzijds en omgekeerd?

Rob Wainwright: For your first question, first of all, we have to deal with the reality. The reality at the moment is that the European Treaties are very clear about no possibility for a European intelligence agency now. I can easily understand why politicians are thinking about the future. It is for them to do that. For the moment I have a job to do and that is to deliver the best possible counter terrorist support from the existing framework.

The other point that I would make is that there is effectively a European intelligence sharing mechanism. Of course, it operates outside the EU framework. A group of counter terrorist agencies that meet regularly at the European level have established a new platform for sharing intelligence amongst there exclusive community. This is a European network but it is not part of the

European Union. So it exists already. At Europol effectively what exists is the police equivalent of this at the European level.

The point that I have been really making to ministers and to my colleagues in the police and intelligence world recently is that we must make sure that these two platforms are integrated in a systematic way. That is the progress we are now making respecting the very important differences in mandate that these communities have. I think we are making progress towards that in a very satisfactory way and it is important because of, as I said, the increasing network between crime and terrorism that we are recognizing in the threat today.

For reconciling the interest of privacy and data sharing, of course, this is always a difficult balance to achieve and in most parliamentary democracies you have the swing of the pendulum of course driven by events. I think it is not always impossible to reconcile the two. Actually I think data privacy and security are two reinforcing elements of our overall response to threats like terrorism. At Europol, where we have some of the most robust data protection standards that you will find in any police organisation anywhere in the world – I can't see anyone else that has a higher standard than we do – I have seen it has actually helped us to become a better police agency, helped us to establish cleaner databases without junk in it for example. Because we are not allowed to store incomplete records are records that we don't need anymore. So actually data privacy standards have helped us to become a better police agency, a better analysis agency.

It is an example where sometimes data privacy and data sharing are not always colliding together. They can also – if we design the most appropriate regime – help to support the final object of course which is making sure that our citizens can enjoy a safe and private life in the best way.

Meryame Kitir (sp.a): Dank u wel, mijnheer de voorzitter. Dank u voor uw komst, mijnheer Wainwright.

De bedoeling van onze commissie is om na te gaan wat er is gebeurd vóór de aanslagen. We willen eindigen met een aantal conclusies en aanbevelingen om het beter te kunnen doen. Om dat te kunnen doen, moeten wij weten wat er precies gebeurd is en wie welke informatie heeft gekregen en wat ermee gedaan heeft.

Ik denk dat uw instantie een belangrijke functie

heeft en dat er veel informatie binnenkomt. Ik had graag vernomen over de terroristen die aanslagen hebben gepleegd zowel in België als in Frankrijk – ik denk aan de broers Abdeslam, ik denk aan de broers El Bakraoui en aan Abaaoud – hoeveel hits daarover zijn binnengekomen bij jullie? Vanuit welke landen zijn deze hits binnengekomen? Is het enkel vanuit België of Frankrijk? Is het misschien ook vanuit Griekenland of vanuit Turkije? Welke landen hebben info gegeven over de terroristen?

Ten derde, heeft Europol informatie kunnen vergaren uit België waarover zij zelf nog niet beschikte?

Rob Wainwright: Regarding the primary suspects that were responsible for the attacks in Brussels: we did not have information in our systems before those attacks, that was relevant for the Belgian investigations. I am just checking with my expert. I think that is the correct information. I will make sure that if this proves to be not quite right, I will inform the commission thereof. Certainly we did not have information in the files that was relevant in advance to the investigation.

Since then of course we have done a considerable amount of work on the activities beforehand of the suspects and the wider network, a lot of analysis work, combining our counter terrorist experts, our analysts and our cyber forensic specialists. By tracking the movements of some of these suspects, we have been able to identify new investigative leads in other European countries, which continue to be a focus for ongoing investigations. Therefore I cannot disclose more details in this open session.

I think this shows that the Europol platform was able to connect Belgian services with many other European countries and was able to identify new leads to other European countries. Our platform has enabled to support the investigation in a significant and new way. I think the information that we have shared with the Belgian authorities has been an important part of the way in which that investigation has been conducted since March of this year.

We produced approximately 150 analysis reports, for example on analysing the movements of the suspects before the attacks, analysing their telephone contacts and other communications. In addition to that, in regard to the investigation of both the Paris and Brussels attacks, we have produced over 3000 of financial intelligence reports. We have coordinated around 20

CRIV 54 E043

14/12/2016

9

operational meetings of European services, in which Belgium very often has been in the lead, of course.

So there was a very active response at the European level, in which Belgium very often has been in the lead, but using the platform at Europol to make this a European investigation.

Meryame Kitir (sp.a): Dank u wel. U zegt dat er voor de aanslagen nog geen informatie bekend was over de terroristen. Hebt u het dan over de aanslagen van Parijs of van Brussel? Kwam er extra informatie binnen na de aanslagen van Parijs of na de aanslagen van Brussel?

Rob Wainwright: After both, but we did not process information after the Paris attacks that was relevant to the incidents that happened in Brussels.

De **voorzitter**: Ik wil nog even iets opmerken. Daarnet hebt u gezegd dat u een en ander nog wou checken om helemaal zeker te zijn. U legt uw verklaringen natuurlijk onder ede af. U hebt altijd de mogelijkheid om de zaken nog eens goed na te kijken en ons de informatie schriftelijk te bevestigen.

If you would like so, you can check the information and write us a letter to confirm it.

Rob Wainwright: Thank you for giving me that opportunity. I will do exactly that, to make sure that I supply the commission with the most helpful and reliable information.

De **voorzitter**: Thank you for doing that.

Meryame Kitir (sp.a): Ik had dan nog graag geweten uit welke landen de informatie die jullie werd aangereikt, afkomstig was.

Rob Wainwright: We have collected information from many countries in Europe. In an open session, I will not identify these countries, because in many cases it refers to ongoing investigations. I do not have the authority to reveal the identity of those countries publicly today.

Meryame Kitir (sp.a): Dan zal ik mijn vraag straks achter gesloten deuren herhalen.

De **voorzitter**: Deze informatie kan niet publiekelijk gegeven worden. We kunnen de deuren eventueel even sluiten, als het tenminste mogelijk is om deze informatie te verschaffen. Misschien moet de getuige de informatie eerst

checken.

There is a possibility to continue the meeting behind closed doors, not publicly. Then you can give us the information.

Otherwise, you can check the information and give us a written confirmation.

Rob Wainwright: A very important principle at Europol is that we do not share information that is being shared with us, certainly about ongoing investigation by any country, without explicit consent of that country in advance. Neither in an open nor closed session can I do that.

Meryame Kitir (sp.a): Ik vraag niet om de informatie. Ik vraag uit welk land de informatie kwam.

De **voorzitter**: De getuige zegt dat hij die informatie niet kan geven zonder toestemming van de betrokken landen. Als hij de identiteit van die landen geeft, breekt hij natuurlijk met die regel.

Nogmaals, ik wil na afloop de deuren sluiten. Als de getuige zich echter houdt aan zijn verklaring, denk ik dat we daar akte van moeten nemen. Zonder de toelating van de betrokken landen kan de informatie niet aan deze commissie gegeven worden.

Meryame Kitir (sp.a): De inhoud of het land?

De **voorzitter**: Beide. You cannot give us the information itself or the country that gave you the information? Or both?

Rob Wainwright: In the work of the European counter terrorism centre we have received counter terrorist information from every member state in the European Union. Not in all of those cases is that information directly relevant to the investigation into the attacks in Brussels. In some of the cases it is. In some of those cases, that information is the subject of ongoing investigation.

So, I am not sure of what you are asking me, but I certainly cannot share that information, nor can I identify the particular countries in which we have ongoing investigations at the moment, because I do not have the consent of those countries. Merely the identification of a particular country would break the rule that I have to follow in my position.

Meryame Kitir (sp.a): Mijnheer de voorzitter, zoals ik al zei, is het onze bedoeling na te gaan wat er gebeurd is. Ik zal deze kwestie later nog

10

14/12/2016

CRIV 54 E043

eens met u opnemen en met de ter beschikking gestelde magistraat, om na te gaan op welke manier we hiermee kunnen omgaan. Ik vind het wel belangrijk om te weten of we vanuit andere landen informatie gekregen hebben.

Rob Wainwright: I can reassure you that this information is not somehow withheld from the Belgian authorities, of course not. All of this information is shared with the Belgian authorities. All of the information about these ongoing investigations that I refer to, in so far as it involves Belgium, is known to the Belgian authorities. This is not Europol somehow hiding information from our member states, absolutely not. It is just that, in a forum like this, outside the confidential setting of our operational work, we have certain rules we have to apply before we disclose that material or share it with any third party.

De **voorzitter:** Wij kijken later nog hoe wij daarop kunnen terugkomen, maar in afwachting meen ik dat de getuige zich heeft geëngageerd om alleszins een aantal dingen te checken en deze na deze vergadering schriftelijk aan de commissie over te maken. Over dat laatste punt zullen wij aan onze experts vragen hoe wij maximaal de informatie kunnen krijgen waarover wij willen beschikken.

Stefaan Van Hecke (Ecolo-Groen): Mijnheer de voorzitter, op mijn beurt dank ik de heer Wainwright voor de informatie die u ons al gegeven hebt. Als men wat later komt, heeft men het nadeel dat heel veel vragen al gesteld zijn, maar ik heb er toch nog een paar.

Ik zou het vooral willen hebben over uw werk rond het in kaart brengen van de illegale wapentrafië, de financiering van terrorisme. U bent al even ingegaan op de vraag van de heer Miller rond de Bitcoins. Maar als men het fenomeen van de financiering van terrorisme bekijkt — en met uw ervaringen en vaststellingen — zijn er dan aanbevelingen die u ons kunt doen, aan de politiek, om de strijd tegen de financiering van terrorisme te kunnen verbeteren, ook op Europees niveau?

Is het bijvoorbeeld het beste dat dit Europees wordt aangepakt? Of kunnen de lidstaten zelf initiatieven nemen om die strijd nog op te trekken?

Volgt u ook bijvoorbeeld de kunsthandel? Immers, wij horen vaak dat handel in kunst ook een bron van financiering van terrorisme is? Volgt u dat fenomeen op? Hebt u daar informatie over? Graag wat meer uitleg daarover.

Dat is de eerste reeks vragen.

Ten tweede, zeer kort. Als u werkt met zoveel Europese landen, wordt u dan soms geconfronteerd met een verschil in de definitie van de begrippen “terrorism” en “foreign fighter”? Of is daaromtrent unanimiteit in Europa en in de Europese lidstaten? Ik kan mij immers voorstellen dat het operationeel wat moeilijk wordt wanneer er diverse definities of interpretaties worden gegeven aan die begrippen.

En dan een derde en laatste vraag. In het rapport van de Europese Counter terrorism Coordinator van 4 maart 2016 lezen wij dat de bijdragen van de lidstaten aan Europol sterk zijn toegenomen in 2015, in vergelijking met 2014, maar dat dit nog niet voldoende zou zijn voor de mate van de dreiging die toch ook toegenomen is de laatste jaren. Kunt u dat bevestigen? Klopt dat? Zouden er nog meer inspanningen moeten worden geleverd door de lidstaten om Europol te versterken inzake financiering en het detacheren van terrorismespeurders? Kunt u ons daarover informeren?

Rob Wainwright: In regard to the financing of terrorism and controlling the illicit flows of fire arms, there has already been a strong response since the attacks of the last year at a European level, with new legislative proposals in each case. Soon the fire arms directive by the European Commission will be passed, I think or at least I hope so. This helps to control the extent to which illegal fire arms might end up in the hands of terrorists. What is important at the operational level is that we have taken steps within the framework of Europol to connect our ongoing investigation of criminal networks in this area, with the possibility that some of these fire arms end up in terrorist hands.

Regarding the financing of terrorism, the European Commission will come forward with an important proposal for a European version of the terrorist financing tracking program, that is currently running between the EU and the United States and that has some deficiencies in so far as it allows us to monitor the flows of terrorist finance within the euro-zone especially. So I think a European Commission proposal in this area will be very important.

Europol does not allocate much priority at all at the moment to the illegal trade in stolen art, simply because we do not have the resources to do so and we are pursuing other, stronger priorities.

CRIV 54 E043

14/12/2016

11

There is not a single definition of “terrorism” or indeed of “foreign terrorist fighter” at a European level. I think it would help us to have this. But so far we have failed to agree on what a single definition could be. Instead therefore we rely on national definitions in each case. So Europol will receive terrorism-related data from its member states according to the definitions applied in each case, which of course could be different.

Finally, on resources: I am pleased to say that there has been an increase of resources in the first year of the European counter terrorism centre. 30 more staff have already been allocated for next year. Currently we have 58 staff, so this will be approaching 100 by the end of next year. Of the 58 experts that we have at the European counter terrorist centre, currently 5 of them are Belgian experts.

Georges Dallemagne (cdH): Merci, monsieur Wainwright, de venir prendre du temps pour répondre à nos questions.

D'abord, vous avez souligné l'excellente collaboration et l'excellente contribution de la Belgique à Europol. Je me réjouis évidemment de cette bonne nouvelle. Cela permet de confirmer que nous agissons de manière proactive au niveau européen.

En même temps, vous avez nuancé l'affirmation selon laquelle Europol fonctionne très bien par le fait que cela n'avait pas toujours été le cas auparavant. Je dois vous avouer que l'information que vous nous livrez et qui dit que vous n'aviez aucune connaissance des protagonistes avant les attentats de Paris et Bruxelles, est quand même interpellante, par rapport à une agence qui est censée pouvoir protéger les citoyens, notamment en matière de terrorisme.

En parcourant votre site, je me rends compte que, par exemple, vous avez mis en place cette task force et cette capacité de contre-terrorisme à partir de janvier 2016. C'est ce que vous avez déclaré. Mais en matière de cybercriminalité, vous avez été beaucoup plus proactif, puisque vous avez mis en place un instrument dès 2013. Ne pensez-vous pas que cette réponse a été très tardive par rapport au terrorisme? Vous dites que depuis 2016, vous avez énormément d'informations, alors qu'il semble qu'auparavant, il y en avait peu.

Je vois aussi l'autre paradoxe. Dans les bases de données SIS Schengen, il y avait une série

d'informations sur les protagonistes des attentats terroristes à Paris et à Bruxelles. Vous aviez accès à ces bases de données, si j'ai bien vu, à partir de janvier 2014. Dès lors, qu'est-ce qui n'a pas fonctionné? Quels ont été les éléments qui ont fait que vous n'avez pas pu voir, vous n'avez pas pu vous saisir de ces questions-là? Ce n'est pas une critique que j'adresse personnellement à Europol, mais je dirais, d'une manière générale, que les services policiers ont failli au niveau européen dans la détection et dans l'empêchement de ces attentats.

Je reviens d'ailleurs sur la question de deux de mes collègues. Je ne comprends toujours pas la raison profonde, si ce n'est que les traités ne le prévoient pas, mais nous sommes là pour faire évoluer, justement, les traités. Pourquoi ce qui est vrai pour la police, c'est-à-dire qu'il faut un organe centralisé, ne le serait pas pour le renseignement? Pourquoi peut-on continuer à travailler convenablement avec 758 agences de renseignement au niveau européen? Pourquoi ne faudrait-il pas là aussi avoir un instrument centralisé?

Vous savez que la demande des citoyens européens aujourd'hui est une demande très forte pour pouvoir assurer leur protection de la meilleure manière. Vous savez que nous avons là une exigence par rapport à l'avenir.

Vous dites qu'une bonne collaboration au niveau national est importante. Pour ce qui concerne le niveau européen, vous essayez de mettre en place une collaboration, mais c'est compliqué. Du coup, j'ai le sentiment que Europol fait du renseignement. Quand vous déployez des agents aux frontières de l'Europe pour vérifier qu'il n'y a pas de menace en matière de terrorisme, votre mandat est relativement étendu. Quid donc de cette articulation avec un service de renseignement centralisé?

Enfin, avez-vous une influence sur la manière dont le système d'information Schengen est organisé? Vous savez qu'il y a toute une discussion sur les signalements, en particulier sur le signalement 36.2, sur ce qui existait auparavant. À l'époque, on ne pouvait pas voir qu'on demandait un contrôle discret en matière de terrorisme. On ne connaissait pas le lien, la cause. Avez-vous été impliqué dans ces discussions? Je pense ici notamment à la discussion entre la Belgique et la France qui fait un signalement 36.3 alors que notre pays fait un signalement 36.2. Quel est votre avis à ce sujet? Êtes-vous impliqué à ce niveau? Êtes-vous impliqué au niveau de la

12

14/12/2016

CRIV 54 E043

fluidité du transfert d'informations? Certaines informations mettent beaucoup de temps à passer d'une frontière à l'autre, d'un service à l'autre. Êtes-vous impliqué pour ce qui concerne la rapidité avec laquelle certaines informations sont échangées?

Rob Wainwright: Thank you for your questions. You are very well informed on some of the challenges we have in Europol at the European level.

The information sharing on terrorism traditionally has not been as good as it has been on cyber crime or on other areas. That is for sure. There are many reasons for this. Firstly a technical reason, I have explained already that there is not a systematic connection between Europol and the Schengen Information System. That's why we could not find that link that you were referring to in that specific case. We are talking about 64 millions alerts in the Schengen Information System. Unless there is a technical connection we can't expect any of my analysts to find literally a needle in the haystack. It is fine after the event to say: this man was always very important and that was not clear in advance. That's why we have to have a technical link here.

More important perhaps, traditionally there has not been a culture of information sharing and cooperation. On cyber crime we have established it more easily since 2013 partly because we are dealing with a different approach: a more international mindset and culture amongst newly established police teams in the area of cyber crime. They are already configured with an international mindset because cyber crime is by its very nature transnational. So they approached the work with a different culture to how we are traditionally found with drugs squads for example and now also counter terrorist agencies.

These counter terrorist agencies of course are part of a national security environment in which there is a legal and political separation from the European Union which adds to the cultural caution. I don't criticize it. It is how it is. It is how it is configured in every country in that way.

So technical and culture, but finally it is all dictated by political will. As I said, the political will is not there to establish a centralised intelligence agency and that is not going to happen. We have found a way of supporting that community as still in a very productive way. Europol's supporting role in helping to be a platform for information exchange and operational coordination works very well, I

think.

We do not have broader influence in the way that perhaps you would expect. I am not involved in the debate about the reform of the Schengen Information System. I am not down to that level. I have experts that are involved in the interoperability agenda and the committees and meetings in Brussels concerning this. But we are not specifically asked to influence the debate about the future of the Schengen Information System.

I think those are the answers to your questions.

Georges Dallemagne (cdH): Vous avez indiqué qu'il était souhaitable d'aller voir en dehors des frontières, d'aller voir ailleurs quels sont les systèmes policiers qui fonctionnent bien. Existe-t-il une espèce d'audit ou un examen organisé par Europol ou par les pairs concernant les meilleurs systèmes policiers en Europe? Ce mécanisme de regards croisés est-il organisé par Europol?

Rob Wainwright: No there is not and so far that has not been excepted by the member states. We have of course a quite effective peer evaluation system for under the Schengen System which reviews the so called Sirene Bureaus. In this case it worked very well.

It is something that we have considered in the past to establish more generally on police cooperation but so far has not been established. In the area's of counter terrorism it will somehow collide with the general principle that most member states hold to very, very closely that the national authorities have the sole responsibility to deal with national security and that there are clear limits for the extent to which any EU actor should be involved.

The idea therefore that a EU actor like Europol should somehow be assessing or judging the counter terrorist response of national authorities, I think would not be supported by a majority of countries today.

Meryame Kitir (sp.a): Ik heb nog één vraag. U heeft eerder gezegd dat er nog geen informatie was vóór de aanslagen. Dat er achteraf wel veel informatie werd gedeeld met Europol. Indien die informatie eerder gedeeld was geweest met Europol, vóór de aanslagen, hadden de aanslagen dan vermeden kunnen worden of niet?

Rob Wainwright: I will clarify that remark in writing as I have already indicated.

CRIV 54 E043

14/12/2016

13

De **voorzitter**: Nog andere vragen of opmerkingen?

Georges Dallemagne (cdH): Quelle est la proportion des activités de contre-terrorisme par rapport à l'ensemble des activités d'Europol? Quelle est la part de ces activités?

Rob Wainwright: It is currently approximately fifteen to twenty percent of everything Europol engages in. My estimate is that that has doubled in proportion over the last 18 months.

De **voorzitter**: Comme chez nous. Geen andere opmerkingen, neen, dan mag ik de getuige danken voor de openhartige manier waarop hij met de commissie het debat is willen aangaan. We noteren dat een aantal zaken alleszins schriftelijk zal worden gecheckt of schriftelijk zal worden bevestigd.

Ik denk dat wij dan kunnen overgaan naar onze volgende getuige.

Thank you very much for being with us.

After reading, persists and signs,

.....
Rob Wainwright

CRIV 54 E043

14/12/2016

1

ONDERZOEKSCOMMISSIE TERRORISTISCHE AANSLAGEN

van

WOENSDAG 14 DECEMBER 2016

Voormiddag

COMMISSION D'ENQUÊTE ATTENTATS TERRORISTES

du

MERCREDI 14 DÉCEMBRE 2016

Matin

Hoorzitting over het luik
"veiligheidsarchitectuur" met de heer Patrick
Stevens, hoofd van de afdeling
terreurbestrijding, Interpol.

Audition sur le volet "architecture de la
sécurité" de M. Patrick Stevens, chef de la
section lutte contre le terrorisme, Interpol.

De **voorzitter**: Collega's, ik stel voor dat wij onze vergadering hernemen en onze tweede getuige voor deze voormiddag horen. Het betreft de heer Patrick Stevens, die hoofd is van de afdeling terreurbestrijding Interpol. Ik zal hem zo dadelijk uitnodigen om de eed af te leggen.

Hij zal ons ook contextualiseren, om dat woord nog eens te gebruiken, in welke hoedanigheid hij hier bij ons is en wat hij kan zeggen en wat hij niet kan zeggen. Ik heb dat met hem even doorgenomen. Ik heb er bij hem toch op aangedrongen dat hij deze getuigenis publiek zou afleggen maar ik denk dat hij dat even wil duiden.

Eerst en vooral, welkom, mijnheer Stevens. Ik zal nu eerst de eedformule voorlezen waarna u de eed kan afleggen.

Ik herinner er u aan dat conform artikel 4, § 1, van de wet van 3 mei 1880 op het parlementair onderzoek, gewijzigd bij wet van 30 juni 1996, de onderzoekscommissie alle in het Wetboek van Strafvordering omschreven onderzoeksmaatregelen kan nemen. Ze kan onder meer getuigen onder eed horen.

Alvorens u te vragen de eed af te leggen, wens ik de aandacht te vestigen op het laatste lid van artikel 8 van bovenvermelde wet, volgens hetwelk iedere getuige kan aanvoeren dat hij, door naar waarheid een verklaring af te leggen, zich zou kunnen blootstellen aan strafvervolging en derhalve getuigenis weigeren (zie ook artikel 14, 3, g van het internationaal verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten van 19 december 1966, bekrachtigd bij wet van 15 mei

1981).

Dat betekent dat u het recht heeft om te zwijgen wanneer u meent dat uw publieke verklaring later tegen u zou kunnen worden gebruikt in een strafvordering.

Ik wil er vervolgens nog de nadruk op leggen dat u, krachtens artikel 9 van dezelfde wet, voor valse getuigenis kan worden gestraft met een gevangenisstraf van twee maanden tot drie jaar en u voor een termijn van ten minste vijf ten hoogste tien jaar kunt worden ontzet uit het recht om te kiezen of verkozen te worden.

Ten slotte wijs ik u erop dat tengevolge van artikel 3 van voornoemde wet de geheimhouding van uw verklaringen niet is gewaarborgd tenzij het gaat om verklaringen afgelegd tijdens een vergadering met gesloten deuren en waarvoor de commissie zich uitdrukkelijk heeft verbonden de geheimhouding in acht te nemen. Bovendien is ieder stuk dat u aan de commissie zou overleggen vatbaar voor openbaarmaking.

Na deze verduidelijking vraag ik u de eed af te leggen door de hand op te heffen en de volgende woorden te herhalen: "Ik zweer de gehele waarheid en niets dan de waarheid te zullen zeggen."

De heer Patrick Stevens legt de eed af.

Waarvan akte. Bij wijze van openingsvraag in het algemeen – dan kunt u de verduidelijking aanbrengen waarover u mij hebt gesproken – vooraleer u de functie van hoofd van de afdeling terreurbestrijding bij Europol op zich hebt genomen, was u eigenlijk verbindingsofficier in de Verenigde Staten van Amerika. Ik had u dus voorafgaandelijk willen vragen wat uw ervaringen in die functie waren en wat volgens u de meerwaarde van een organisatie als Interpol is ten overstaan van verbindingsofficieren die landen hebben in andere landen. Waarom is en blijft het ook belangrijk, ondanks het bestaan van Interpol,

2

14/12/2016

CRIV 54 E043

toch nog in bepaalde landen een verbindingsofficier te hebben? Daarop wou u, denk ik, even doorgaan, preciserend wat uw getuigenis juist kan betekenen als meerwaarde voor onze commissie.

Patrick Stevens: Mijnheer de voorzitter, zoals u zei, wens ik eerst te verduidelijken in welke functie ik hier zit. Ik zit hier als vertegenwoordiger van de Belgische politie. Het statuut van Interpol, een internationale organisatie, laat niet toe dat ik in deze omstandigheid hier zou komen getuigen in naam van Interpol. Als u dus vragen hebt over enkele van onze 190 lidstaten, over hun samenwerking en over hun werking, dan moet u zich tot die landen richten, want die kan ik als persoon werkzaam bij Interpol niet beantwoorden.

Ik kan u wel antwoorden op vragen over mijn tijd als diensthoofd terrorisme, wat nu DJSOC is, van 2000 tot 2008. Nadien ben ik naar Amerika gegaan als verbindingsofficier van 2008 tot de voorbije zomer. Deze zomer ben ik dan aangeduid als directeur terrorisme Interpol. Ik kan wel over Interpol spreken, over de mogelijkheden die Interpol biedt, maar dus niet over landen en hun bijdrage of niet-bijdrage.

Ik antwoord op uw eerste vraag: wat is het nut van een verbindingsofficier naast Interpol? Dat zijn twee totaal verschillende functies. Het gemakkelijkste is misschien dat ik met Interpol begin. Interpol biedt voornamelijk een informatica- en informatieplatform aan tussen 190 lidstaten, dat dient om – het wordt nu misschien iets technisch – *diffusions* en *notices*, seiningen en signaleringen in gemakkelijkere woorden, te publiceren, zodat ieder land dat de databank consulteert, die seiningen ook onmiddellijk kan zien in zijn databank. Dat is een van de twee grootste rollen van Interpol.

Daarnaast biedt Interpol ook een informatie-uitwisselingskanaal aan, waar land A aan land B rechtstreeks een vraag kan stellen via dat kanaal. De grote meerwaarde is uiteraard dat dit 24 uur op 24 en 7 dagen op 7 bemand is langs de twee kanten.

U moet dus, enerzijds, dat platform zien met alle signaleringen erop, in diverse vormen en voor diverse doeleinden, dat iedereen kan raadplegen. Er is, anderzijds, de vraag van land A aan land B voor 24 uur op 24 uur en 7 dagen op 7 dagen.

Bovendien geeft Interpol ook nog trainingen. Wij helpen landen met minder middelen ter plaatse op een goede manier een Interpolbureau te

installeren.

Dat zijn voor de commissie de twee belangrijkste opdrachten van Interpol.

Ik meen te mogen zeggen dat de verbindingsofficier daarentegen een andere functie heeft. De verbindingsofficier wordt voornamelijk gebruikt – dit is althans wat de Belgische politie promoot –, wanneer het gaat om een heel dringende vraag van België aan een land waar de verbindingsofficier zit of wanneer het om een erg gevoelige vraag gaat, die men niet zomaar met iedereen wil delen. Het is immers niet geweten wie aan de andere kant van het Interpolkanaal zit, wanneer van land A naar land B wordt gegaan. In terrorisme is de vraag dikwijls gevoelig. Dus wordt veiligheidshalve geprobeerd al eens een ander kanaal, zoals de verbindingsofficier, aan te spreken.

Dringend of gevoelig of als het om een heel complex dossier gaat. Wanneer een en ander op papier moet worden gezet en er aan de andere kant iemand dat moet lezen of begrijpen, is dat niet altijd evident. Ook wanneer het om een erg complex dossier gaat, waarin mensen beter kunnen spreken dan dat enkel een e-mail naar de andere kant van de wereld wordt gestuurd, kan de verbindingsofficier optreden.

Een vierde punt was voornamelijk in Amerika, op de plaats waar ik was, heel dikwijls het geval. Dat is, wanneer andere kanalen, zoals het Interpolkanaal naar Amerika, niet voldoen. Een goed voorbeeld van het niet voldoen van het kanaal is het volgende. U weet dat de providers van Facebook, Twitter en Microsoft in Amerika zitten. U moet dus niet via Interpol een vraag stellen die bij Facebook moet belanden. Interpol Washington werkt met de politie in Amerika. Er wordt dus niet naar de privésector gevraagd.

Voor bepaalde vragen voldoet het Interpolkanaal dus niet. Het gaat ook om meer dan politionele samenwerking. Er wordt aan de politie geen samenwerking gevraagd, maar wel aan – in dit geval – Facebook. Interpol is daar ook niet voor gemaakt. Op dat vlak is de rol van de verbindingsofficier dus heel belangrijk. Dat was, toen ik in Amerika verbleef, 50 % van mijn rol, zeker in terrorismedossiers. In terrorismedossiers zijn er immers geen concrete linken met Amerika. De netwerken, die ongetwijfeld al ter sprake zijn gekomen, zitten voornamelijk al hier. De accounts die zij gebruiken, zitten echter ergens anders.

Op dat vlak ligt het onderscheid tussen, enerzijds,

CRIV 54 E043

14/12/2016

3

de verbindingsofficier en, anderzijds, het kanaal van Interpol.

De voorzitter: Mijnheer Stevens, wij gaan door in publieke vergadering. Ik vestig er nogmaals uw aandacht op dat, indien u van mening bent dat u informatie met ons kan delen die interessant is, maar die u niet publiek kan afleggen, u aan mij een signaal geeft, waarna de commissie anders kan beslissen.

Mijnheer Stevens, vooraleer het woord aan de collega's te geven, zou ik met u nog even willen ingaan op het volgende. Interpol werkt met zogenaamde rodehoekseiningen, de *red notices*, met de vraag om gezochte personen te lokaliseren, met de bedoeling hen te kunnen arresteren. Dat gebeurt op vraag van landen. Ons land heeft dat ook gevraagd voor de daders die betrokken waren bij de aanslagen in Parijs. Worden die *notices* inzake onder andere terroristen en Syriëstrijders voldoende uitgevoerd door alle landen? De theorie bestaat, maar doen er zich in de praktijk problemen voor? Ik verwijs bijvoorbeeld naar Turkije, waarvan wij hier en daar vernomen hebben dat er zich problemen voordoen. Mag ik u vragen om daar in algemene termen op te reageren?

Patrick Stevens: Het staat ieder land volledig vrij om dergelijke seiningen uit te voeren zoals het land dat wilt. Sommige landen interpreteren dat als een inlichting omtrent een gezocht persoon en zullen het andere land contacteren om meer informatie of andere documenten te kunnen krijgen. Sommige landen vinden de *red notices* weliswaar een goede tool, maar wensen wel degelijk een uitleveringsverzoek van het aanvraagland. De procedure via een uitleveringsverzoek verloopt trager. Sommige landen houden een betrokkene enkele uren vast, tot dat er meer duidelijkheid is. Sommige landen vinden wel dat zij iemand op basis van de *red notices* kunnen arresteren en starten dan de discussie met het aanvraagland, in de hoop om de overdracht goed af te ronden.

Ik kan dus echt niet in het algemeen zeggen hoe dergelijke seiningen door bepaalde landen worden geïnterpreteerd. Het staat de landen vrij om dergelijke seiningen te interpreteren zoals zij dat zelf willen.

Daar kan ik nog het volgende aan toevoegen. Vanuit Interpol promoten wij het verzoek om die seiningen tot bij de onderzoekers en grenscontroleurs te krijgen. Niet ieder land staat echter zover. In sommige landen in de wereld

bestaat er amper een nationaal geautomatiseerde gegevensbank. In landen zonder nationale gegevensbank heeft de controleur aan de grens misschien ook niet de middelen om de Interpol databank erop na te slaan en de door u genoemde rode hoek te zien. Daar wordt permanent aan gewerkt, maar er zijn financiële middelen nodig om zoveel mogelijk landen aan te sluiten op dat systeem zodat de onderzoeker of de man aan de grens rechtstreeks toegang heeft tot deze databank.

In dit kader denk ik toch dat moet aangestipt worden dat België al enkele jaren een zeer goede leerling is in deze klas door de databank van Interpol te integreren in onze nationale... Het is niet integreren, maar iemand die een opzoeking doet, een controle of een consultatie, ziet ook wat Interpol ter beschikking heeft.

De voorzitter: Geconnecteerd.

Peter De Roover (N-VA): Dankuwel, mijnheer Stevens, voor uw inleiding. Bij die rode seiningen, die komen van land A, land B gaat die dus ook nog interpreteren, begrijp ik? Want ik kan mij voorstellen dat elk land met een rode seining ook iets anders bedoelt. Zijn rode seiningen altijd bedoeld met het oog op arrestatie?

Patrick Stevens: Ja. Interpol heeft een zes-, zevental seiningen en de rode hoek, de *red notice*, is inderdaad met de bedoeling van lokaliseren en arresteren.

Peter De Roover (N-VA): Dus land A vraagt dat als die persoon in land B gespot wordt, hij gearresteerd moet worden?

Patrick Stevens: Ja.

Peter De Roover (N-VA): Maar land B doet dat niet per definitie want gaat eerst die rode seining wegen?

Patrick Stevens: Het is zelfs niet de rode seining wegen. U noemt dat wegen. Er zijn landen die zelfs, dat mag nog de beste rode seining zijn die er is, waarvoor dat document niet voldoet volgens de wetgeving om te kunnen arresteren en dat ze dus iets moeten hebben dat aan dat land voldoet, zoals een uitleveringsverzoek tout court.

Peter De Roover (N-VA): Want het zou dus kunnen dat land A een rode seining doet op basis van een misdrijf dat in land B geen misdrijf is?

Patrick Stevens: Dat is ook inderdaad het

4

14/12/2016

CRIV 54 E043

principe van de dubbele incriminatie. Dat hangt van de wetgeving af hoe het in andere landen is.

Peter De Roover (N-VA): Of politieke...

Patrick Stevens: Of politieke overwegingen, dat die groepering daar wordt gezien als terroristisch, maar in ons land wordt het niet gezien als terroristisch. Al die overwegingen zijn dus mogelijk, ja.

Peter De Roover (N-VA): Oké.

U zei daarstraks dat de verbindingsofficier kan gebruikt worden of wordt gebruikt op een heel andere manier dan Interpol. Gebruiken alle landen waar wij verbindingsofficieren hebben dat instrument van Interpol zoals wij dat interpreteren?

Patrick Stevens: Neen, zeker en vast niet. De 4 criteria, die ik net kom te geven, zijn de Belgische criteria. Wij staan voor, vanuit onze Belgische informatiehuishouding, wij raden de onderzoekers aan om zo veel mogelijk – het hangt ervan af welke vraag – de 24/7-kanalen zoals SIS-seiningen of Interpolseiningen te gebruiken en enkel in die 4 criteria, die ik u gaf, de verbindingsofficieren te gebruiken. Andere landen hebben een totaal andere informatiehuishouding. Wij hebben ook niet overal verbindingsofficieren.

Peter De Roover (N-VA): Neen, ik kan mij voorstellen dat er verbindingsofficieren zijn in landen waar het moeilijker werken is met Interpol en waar de taak van de verbindingsofficier ruimer is dan in uw geval in de Verenigde Staten.

Patrick Stevens: Dat is een zeer juiste opmerking. Het vierde criterium is dus: als het andere kanaal niet werkt kan men via de verbindingsofficier gaan. Ook ik heb in mijn vorige functie een analyse gemaakt, voor de Verenigde Staten dan, welke vraag het best kan via het Interpolkanaal en welke vraag er best kan via de verbindingsofficier. Voor de Belgische vragen uiteraard.

Peter De Roover (N-VA): En dat is afhankelijk van de manier waarop het betrokken land, in uw geval de Verenigde Staten, met Interpol werkt en handelt? Wellicht ga ik te ver als ik de vraag stel of Turkije op dezelfde manier met Interpol werkt als de Verenigde Staten?

Patrick Stevens: Ik heb geen enkel idee hoe Turkije werkt met Interpol en als het zo zou zijn, zou ik er ook niet mogen op antwoorden. Ik heb die analyse niet enkel gemaakt voor de Verenigde

Staten, maar voor de landen die onder mijn bevoegdheid vielen als verbindingsofficier, zijnde Canada, Amerika, Mexico en de Bahamas. De 4 Interpolbureaus in die 4 landen hadden hun eigen dynamiek. Dus ieder land heeft zijn eigen dynamiek, wat men goed uitwisselt en minder goed uitwisselt.

Peter De Roover (N-VA): U was de enige verbindingsofficier in de Verenigde Staten, ik bedoel voor België?

Patrick Stevens: Ja.

Peter De Roover (N-VA): Ik neem ook aan dat u af en toe vakantie nam? Ik hoop dat u niet te veel ziek bent geweest natuurlijk, maar zelfs die eventualiteit is mogelijk. Is de dienst dan verzekerd? Wat gebeurt er dan?

Patrick Stevens: Er zijn dus meerdere kanalen, zoals ik u zei. Ik ben gelukkig geen enkele dag ziek geweest. Sinds ik bij de politie begonnen ben, ben ik nog geen enkele dag ziek geweest. Ik heb in Amerika zeer weinig vakantie kunnen nemen en zelfs als ik met vakantie was, was het voor de familie niet aangenaam.

Peter De Roover (N-VA): U bedoelt dat u op dat ogenblik ook stand-by bleef?

Patrick Stevens: Het was meer dan stand-by zelfs. En ik denk ook dat de politie dat weet en dat ze daarom nog niet te lang geleden een voorstel gedaan hebben dat de post in Amerika moet versterkt worden.

Peter De Roover (N-VA): U hebt nu een nieuwe functie, maar u hebt ongetwijfeld met collega's gepraat. Maar is het een algemene regel, dat men de dienst blijft verzekeren, ook op ogenblikken dat men met vakantie is?

Patrick Stevens: De algemene regel is als men vakantie heeft, heeft men vakantie. Dat is de algemene regel.

Laurette Onkelinx (PS): C'est Interpol. Ce n'est pas un ancien officier de liaison. Je sais que la N-VA a des problèmes mais bon....

Peter De Roover (N-VA): Mevrouw Onkelinx, ik begrijp wel dat u wat zenuwachtig wordt, mede gelet op de achtergrond van de getuige. Ik zou in uw geval ook zenuwachtig worden.

Mijnheer de voorzitter, de vraag die ik stel, vind ik wel relevant voor het onderzoek en ik wil mijn

CRIV 54 E043

14/12/2016

5

vraag dan ook afronden.

Mijnheer Stevens, hebt u, bij de manier waarop u vakanties hebt ingevuld, ook eigen initiatieven genomen om de dienst te verzekeren?

Patrick Stevens: Ja, dat lag inderdaad in mijn aard. Zoals ik al zei, er zijn ook andere kanalen beschikbaar. In mijn inleiding zei ik al dat ik ook veel met providers werk. Andere kanalen zijn plots veel moeilijker. Een mogelijkheid bestaat erin te werken met de Amerikaanse verbindingsofficier hier, maar dikwijls gaat het rechtstreeks gewoon sneller. Ik bleef dus beschikbaar, ja.

Peter De Roover (N-VA): Dank u.

Laurette Onkelinx (PS): Monsieur, je répète que nous vous avons invité pour vos responsabilités à Interpol et pas comme ancien officier de liaison. Voilà pourquoi je suis intervenue, il y a quelques instants.

Je reviens donc à Interpol qui est tout de même l'organisation internationale de police la plus importante au monde avec 190 membres. C'est une organisation essentielle pour protéger la sécurité. Vous avez établi vos priorités stratégiques. On y trouve notamment la nécessité d'un système mondial sécurisé d'informations policières et celle d'aider les pays membres à détecter les infractions et à identifier leurs auteurs. Sur cela, ma première question est: n'est-il pas envisageable de mettre sur pied des bases de données dont l'architecture serait commune dans tous les États membres d'Interpol pour faciliter et, éventuellement, automatiser l'enregistrement et la circulation des données?

Toujours sur les bases de données, le 21 novembre dernier, il y a eu un communiqué commun à Interpol et à l'ONU où étaient évoquées des lacunes dangereuses subsistant dans les efforts déployés au niveau mondial pour détecter des combattants terroristes étrangers, y compris en ce qui concerne les vérifications dans les bases de données d'Interpol et le partage d'informations. Vous avez dénoncé cela. Voulez-vous dire par là que les enquêteurs ont encore trop souvent tendance à négliger les bases de données Interpol? Cette interpellation vaut-elle pour tout le monde ou y a-t-il certains coins du monde où c'est plus particulièrement le cas?

Enfin, toujours au niveau des communiqués ou des informations reçues par la presse, Interpol aurait dit, concernant la disparition de la cellule "Art et Antiquités": "La Belgique, qui est déjà

depuis longtemps un pays de destination pour les antiquités et autres objets provenant de trafics ou de fouilles illicites, attirera assurément encore davantage les trafiquants si elle ne dispose plus d'un service spécialisé en la matière, au risque de voir le pays se transformer en plaque tournante en Europe." Pourriez-vous en dire un peu plus?

Patrick Stevens: Madame, vous dites que ce dernier communiqué de presse vient d'Interpol?

Laurette Onkelinx (PS): C'est une déclaration de la coordinatrice à l'Unité des biens culturels d'Interpol.

Patrick Stevens: Pour répondre à votre première question, si tout le monde avait le même genre de base de données, ce serait idéal. Je suis d'accord avec vous sur ce point. Mais les techniciens d'Interpol ont des capacités pour lier les bases de données nationales au système d'Interpol. C'est plutôt cette option que nous envisageons. En effet, tous les pays ont leurs propres bases de données. Ce faisant, il est impossible qu'une organisation internationale demande à tous les pays de s'adapter et d'opter pour sa base de données comme norme. De plus, toutes les bases de données dans le monde ont d'autres critères. Nous essayons donc plutôt d'ajouter des plateformes aux bases de données nationales.

Laurette Onkelinx (PS): Sur ce point, ne risquez-vous pas d'être confronté à des problèmes comme nous en avons connu en interne en Belgique avec les noms, les surnoms, les faux noms? Tout cela se mélange. Comment faites-vous?

Patrick Stevens: Vous avez raison, c'est une difficulté. Il y a notamment la question des différentes langues. Si un nom est introduit dans une autre langue comme en langue arabe, quelqu'un doit traduire et vérifier avec le nom belge. Ce problème peut toujours exister, mais nous essayons de traduire dans la même langue. Nous avons des traducteurs pour ce faire. C'est sûrement un risque mais, selon moi, c'est la seule possibilité.

Pour répondre à votre deuxième question, des lacunes existent effectivement. Aujourd'hui, il y a déjà plus ou moins 10 000 noms de *foreign fighters* dans la base de données d'Interpol, 10 000 notices et diffusions. La presse en a fait écho. C'est la raison pour laquelle je me permets de le dire. Bien entendu, au total, il y a beaucoup plus de *foreign fighters*. Cela signifie qu'il y a une lacune.

Cela dit, nous faisons beaucoup d'efforts pour motiver les pays membres à alimenter les banques de données. Je me rappelle ce qui s'est passé le 11 septembre 2001 aux États-Unis. Dix jours après les faits, un sommet spécial était déjà organisé à Bruxelles sous la présidence belge. M. Dewael s'en rappelle peut-être. On a dit que tout le monde devrait dorénavant partager, en particulier, avec Europol et envoyer des officiers de liaison des services de renseignement. Je crois que la Belgique est le seul pays à avoir envoyé un membre des services de renseignement. Donc, au niveau politique, de grands accords sont signés, mais, dans la pratique, quelque chose bloque.

Sont-ce les policiers sur le terrain? Je ne sais pas. Il y a beaucoup de raisons pour lesquelles un policier n'envoie rien à un institut international, en Belgique. Par exemple, un juge peut décider de ne pas envoyer. Peut-être que le pays n'a pas les moyens d'envoyer quelque chose parce qu'il n'a pas une base de données liée à Interpol. Il y a trop de raisons, à mon avis, pour ne pas partager les informations avec Interpol mais nous, de notre côté, nous travaillons tous les jours à motiver les pays membres.

Vous faites référence à un communiqué de presse du 21 mais avant-hier encore, le Conseil de sécurité de l'ONU a encore demandé à tous les pays membres de mieux alimenter les bases de données d'Interpol. Nous dépendons bien sûr des pays membres.

Laurette Onkelinx (PS): Quand vous avez un nom de *foreign terrorist fighter*, comment faites-vous? Vous le laissez dans votre base de données ou y a-t-il des contacts directs avec le pays? Comme cela se passe-t-il?

Patrick Stevens: Cela dépend de ce que le pays veut. Il y a la possibilité d'écrire des notices rouges, comme nous en avons discuté, mais aussi d'autres notices ou de faire des diffusions, des signalements. Je ne pense pas qu'on doit devenir trop technique. À ce moment-là, l'information est visible par tout le monde. Donc, si cette personne voyage vers un autre pays et qu'à la frontière on contrôle la base de données Interpol, à ce moment-là, elle est connue.

Le pays même peut aussi dire qu'il ne veut pas partager l'information avec 190 pays mais seulement avec quelques-uns pour des raisons de confiance ou pour n'importe quelle raison. Il peut considérer qu'il n'est pas nécessaire d'avertir 190 pays, mais seulement les pays A, B et C. Tout

est possible.

Un pays peut aussi simplement dire: "Je vous donne le nom, je ne veux pas que cette information soit visible à un deuxième ou troisième pays, mais je demande de vérifier dans votre base de données Interpol s'il n'est pas connu chez vous.". Nous faisons cela aussi. Il s'agit alors d'une autre base de données et ce nom n'est pas compris dans le chiffre de 10 000 que je vous ai cité.

On a des pays qui disent: "Uniquement pour vous et si demain, un autre pays demande si cette personne est connue, dites-le-nous." C'est aussi une possibilité. On fait tout ce que les pays demandent. Les pays sont maîtres de leurs informations.

Laurette Onkelinx (PS): Ce sont des demandes générales ou selon le FTF? Par exemple, la Belgique dit: "Pour tous mes FTF que je vous dénonce, vous pouvez le diffuser à tout le monde" ou bien "par combattant, on restreint le champ". Qu'a dit la Belgique en général? Que demande-t-elle?

Patrick Stevens: Honnêtement, je ne sais pas comment la Belgique l'a fait mais je peux vous dire que la Belgique est vraiment un très bon élève. C'est sûr et certain. Certains pays le font un par un. D'autres le font plutôt en masse. Mais, même en masse, s'ils veulent que plusieurs pays le voient, on doit avoir une diffusion ou une notice, un signalement par personne. Ce qui veut dire que, même s'ils ont une centaine de noms à partager, si ce n'est pas uniquement pour notre base de données Interpol, pour vérifier s'ils sont connus ou non mais si c'est pour partager avec d'autres pays, on doit avoir un signalement nom par nom.

Laurette Onkelinx (PS): Et concernant les antiquités?

Patrick Stevens: Pour ce qui est des antiquités, j'ai fait des vérifications. Nous ne sommes pas vraiment au courant que les antiquités sont utilisées pour le financement du terrorisme. Je connais un cas via la presse. Il y a bien sûr ce qu'on apprend des dossiers qu'on reçoit mais on doit aussi souvent apprendre des choses via la presse. Des pièces de Palmyre en Syrie ont été retrouvées à Genève. Quand des pièces de Palmyre arrivent à Genève, on peut penser que c'est au moins criminel et que peut-être, vu que ce sont les terroristes là-bas qui ont détruit le monument de l'Unesco, ils les ont vendues et

CRIV 54 E043

14/12/2016

7

utilisé l'argent. Nous n'avons vraiment aucun dossier qui peut confirmer que les antiquités sont utilisées plus que les autres moyens pour financer le terrorisme.

Laurette Onkelinx (PS): Je dis simplement qu'Interpol a dit qu'il était quasiment certain que ce trafic contribue à financer les actions terroristes de par le monde. Ce n'est pas moi qui le dis.

Patrick Stevens: Ce mois-ci, un séminaire quelque part dans le monde est en train d'étudier tout cela. Je répète que j'ai fait des vérifications notamment pour cette question. On n'a aucun dossier concret, sauf ce qu'on a trouvé dans la presse.

Le **président:** Une question additionnelle uniquement sur ce point.

Georges Dallemagne (cdH): Je suis aussi très surpris par vos déclarations parce qu'un courrier officiel a été envoyé à la Belgique par Interpol qui fait le lien entre trafic d'art, la Belgique comme plaque tournante, et le financement du terrorisme. Et en Belgique, il y a des informations – ce ne sont pas seulement des informations de presse parce que j'ai les mêmes informations de bonnes sources – qui font le lien entre des œuvres d'art volées en Belgique, pas nécessairement à Palmyre ou en Syrie, et revendues par des auteurs des attentats terroristes qui leur ont donc servi à financer.

Il y a cette alerte lancée par Interpol à la Belgique, qui lui demandait de rétablir sa cellule "Art et Antiquités" au niveau central pour pouvoir relever ce défi.

Patrick Stevens: Je ne vais pas dire que votre information n'est pas vraie – sûrement pas. C'est tout à fait possible, je ne vais pas le nier, mais je n'ai pas connaissance de ce dossier.

Richard Miller (MR): Monsieur Stevens, je vous remercie pour vos propos.

J'ai une question d'ordre général. Vous avez déclaré au *Standaard*, le 3 juin dernier, qu'en matière de lutte contre le terrorisme, la Belgique, nous les Belges avons une bonne réputation. Le confirmez-vous? Ensuite, et c'est plutôt sur cet aspect que j'insiste, étant donné l'expérience que vous avez développée et vu que nous devons décider de recommandations à l'issue de nos travaux, quelles sont celles que vous pourriez faire pour renforcer encore l'avis que vous avez émis?

J'ai une sous-question, notamment pour tout ce qui concerne la lutte contre les informations cryptées, la monnaie virtuelle, tout cet aspect inquiétant.

Patrick Stevens: La première question au sujet des recommandations, j'en ai bien comprise, mais quelle est votre deuxième question à propos du cryptage et des monnaies virtuelles?

Richard Miller (MR): En fait, à travers les différentes auditions que nous avons menées, il apparaît clairement que nous sommes assez démunis vis-à-vis du financement du terrorisme par de la monnaie virtuelle comme les *bitcoins* et des informations cryptées qui circulent. Nous avons le sentiment d'être assez démunis vis-à-vis de cela. Notamment, vu l'expérience que vous avez eue en tant qu'agent de liaison auprès des États-Unis, y a-t-il, au niveau américain, une réponse qui se dessine par rapport à cela?

Patrick Stevens: Je vais commencer avec votre deuxième question, si vous me le permettez.

L'encryptage est un problème qui se présente partout dans le monde. Vous connaissez le débat que le directeur du FBI a fait. Cela rend nos enquêteurs assez aveugles. Pas uniquement en Belgique mais partout dans le monde.

On a aussi ce qu'on appelle la *dark web*, tout ce qui se passe de manière vraiment bien cachée sur l'internet. Cela pose un problème tant en Belgique que partout. Je l'ai vu aussi aux États-Unis, qui est un pays quand même assez développé au niveau de tout ce qui est informatique. Oui, ce problème existe partout.

Quelles sont les possibilités pour des recommandations dans ce domaine-là? Tant que les pays acceptent que les *providers* continuent à envoyer des messages cryptés, je ne vois pas vraiment une solution.

J'en viens à la première question. En effet, j'ai dit que la Belgique est, à mon avis, bien organisée; je parle surtout de structures au niveau de la police avec un service central et avec quelques PJF en charge de l'anti-terrorisme, et avec la police locale qui ouvre ses yeux et ses oreilles chaque fois qu'elle entend quelque chose.

Je pense effectivement que le modèle belge est très bon et que nous sommes assez reconnus à l'étranger aussi. Je ne vais pas dire que c'est une preuve. Cela veut quand même dire qu'Interpol a du respect pour les Belges, autrement ils ne

prendraient pas un Belge comme directeur anti-terrorisme. À Europol, ils ont aussi quelqu'un qui travaille à un très haut niveau au niveau du terrorisme. Les deux organisations internationales avec lesquelles la Belgique travaille ont pris un Belge dans des positions clés. Dès lors, je pense que nous avons une très bonne réputation.

Je peux vous donner un exemple qui illustre cette bonne réputation. Lorsque j'étais chef de service central anti-terrorisme en 2008, un des points forts de la Belgique était que nous sommes un petit pays avec des ressources limitées. Que devrais-je comprendre par cela? Moi, je devrais être partout au niveau international, ce qui est souvent amusant, mais cela demande un grand investissement aussi. Vu cette présence partout par les mêmes personnes, tout notre know-how est détenu par les mêmes personnes et n'est pas diffusé partout. Et donc, les grands pays européens venaient souvent nous demander: "Que pensez-vous? Parce que vous avez quand même une vue globale au niveau de la coopération internationale". Nous étions vraiment très appréciés.

J'ai des recommandations aussi à faire en matière de lutte anti-terrorisme mais là je préfère les communiquer à huis clos.

Richard Miller (MR): Le fait que vous n'ayez pas été malade a certainement aussi joué! C'était une plaisanterie!

De **voorzitter**: Bij de politie werken kan goed zijn voor uw gezondheid. Geen enkele ziektedag.

Meryame Kitir (sp.a): Ik had graag geweten, omtrent de databank *terrorism watch list*, wat er bij Interpol bestaat, dat is een lijst waar dus alle voortvluchtigen en verdachten op komen te staan. Stonden onze of de terroristen vanuit België op die lijst? Zijn ze opgenomen in die lijst? Hoeveel hits of signalementen zijn er van de daders Abdeslam, El Bakraoui en Abaaoud binnengekomen en van waar komt die informatie?

Patrick Stevens: Mevrouw, dat zijn vragen over het dossier zelf waar ik niet bij betrokken was. Ik zou dan ook wensen... Er zijn mensen vanuit de internationale samenwerking hier geweest die die diensten leiden en die op die concrete vragen kunnen antwoorden. Ik kan enkel maar zeggen dat zowel vóór de aanslagen van Parijs als tussen Parijs en Brussel als na Brussel België een zeer, zeer, zeer goede leverancier was van informatie aan Interpol, aan de databanken die we hebben, vooral dan ook over die foreignfightersdatabank.

Over bepaalde personen heb ik geen opzoeken gedaan. Ik ken dat dossier dan ook echt onvoldoende.

Stefaan Van Hecke (Ecolo-Groen): Bedankt al voor de antwoorden die u gegeven hebt. Een aantal vragen is al gesteld. Ik wil nog even ingaan op de seiningen. Want in Europa hebben de landen die ook bij Schengen horen, allemaal verschillende systemen. We hebben het Schengen Informatiesysteem waar informatie inzit maar er is ook de databank van Interpol. Mijn vraag is dan: werken jullie op een of andere manier samen. Is er een stuk uitwisseling van informatie tussen de twee databases? We hebben eerder in onze werkzaamheden eigenlijk ook al vastgesteld dat politiemensen soms in de praktijk vaak naar het Schengen Informatiesysteem kijken en als ze daar bepaalde informatie vinden niet verder zoeken, maar dat er soms bij de Interpol-databanken wat meer informatie kan zitten of gedetailleerdere informatie. Is dat probleem u gekend? Hoe zouden we dat kunnen verhelpen?

Patrick Stevens: Mijnheer de voorzitter, ik zou een paar elementen van antwoord op de vraag kunnen geven.

Ten eerste, er is de samenwerking tussen de diensten. Ik kijk dan niet naar de diensten *as such*, maar bijvoorbeeld naar Europol.

Niet langer geleden dan gisteren, lang vooraleer ik wist dat ik hier moest verschijnen, zat ik nog samen met het diensthoofd Terrorisme van Europol, om te bekijken op welke manier wij zo goed mogelijk zouden kunnen samenwerken.

Om de gegevens met elkaar uit te wisselen, hangen de diensten natuurlijk af van wat de lidstaten toelaten dat met hun informatie gebeurt. Wanneer wij informatie van een land buiten Europa krijgen en dat land wil niet dat de informatie naar Europa gaat, plaatsen wij dat, om te beginnen, in onze eigen databank, waartoe alle Europese landen ook toegang hebben. Ik wil de informatie gerust uitwisselen met Europa, in dit geval met Europol, indien zij daartoe toegang hebben.

Aan de *bottom line* hebt u gelijk. Er zijn verschillende systemen, die beide afzonderlijk moeten worden gevoed. Er is op dit moment nu eenmaal geen andere weg. Dat is een keuze die Europa in het begin van de jaren negentig heeft gemaakt, door Europol te creëren.

Interpol bestaat nu ongeveer honderd jaar en

CRIV 54 E043

14/12/2016

9

Europol ongeveer vijftientig jaar. Vijftientig jaar geleden, lang vooraleer ik op terrorisme werkte, is de keuze gemaakt om een apart kanaal voor Europa te creëren. Die keuze houdt in dat de onderzoeker twee kanalen moet voeden, om perfect te zijn.

Inzake het consulteren daarentegen, heeft België ervoor gezorgd dat via die module de onderzoeker zowel bij consultatie als bij controle alle schermen kan zien.

Dus over de laatste opmerking over de onderzoeker die het ene wel maar het andere niet ziet, merk ik op dat ik niet weet hoe lang in de tijd dat geleden is, maar dat mij tijdens mijn voorbereiding is gegarandeerd dat sinds het in voege treden van dat systeem de onderzoeker alles kan zien.

Eén punt zal ik behandelen tijdens de aanbevelingen die ik achter gesloten deuren zal doen.

Stefaan Van Hecke (Ecolo-Groen): Mijnheer Stevens, is dat bij elk land het geval of zijn er verschillende landen waar men automatisch de twee schermen ziet?

Patrick Stevens: Dat is totaal verschillend per land. Elk land start op het moment dat het er klaar voor is, het geld heeft en de politieke wil heeft. Voor Interpol is dat een prioriteit. Sommige landen doen het nog niet. Wij proberen hen te motiveren het te doen, door te wijzen op de voordelen die er zijn. Ieder land volgt zijn eigen ritme. Dat klopt.

Stefaan Van Hecke (Ecolo-Groen): Dat is wat wij hebben vastgesteld.

Mijnheer de voorzitter, ik heb nog een tweede vraag over de *Stolen and Lost Travel Documents Database*.

Na de aanslagen in Parijs hebben België en Frankrijk zich verbonden die database beter te voeden en beter aan te vullen.

Werd die database vroeger dan te weinig gebruikt? Het gaat immers over documenten en wij weten allemaal dat gestolen of valse documenten wel gebruikt kunnen worden.

Hebt u er enig idee van hoeveel hits er op jaarbasis zijn voor bijvoorbeeld België van gestolen documenten die aan de luchthaven of ergens aan een grensovergang worden getraceerd? Hoe effectief en nuttig zijn die

databases?

Hoe gaat België daarmee om? Voeden wij die database voldoende?

Patrick Stevens: Het korte antwoord daarop luidt dat ik ervan overtuigd ben dat België dat voldoende doet, om een reden die ik straks ook in het vergadergedeelte achter gesloten deuren zal geven. Dat hangt nauw samen.

Bij uw vraag naar het aantal hits voel ik mij wat ongemakkelijk, want het gaat om een cijfer van Interpol, waarover ik niet kan spreken.

Wel kan ik u zeggen dat de databank heel belangrijk is. Straks, in de vergadering achter gesloten deuren, zal ik daar dieper op ingaan, want dan denk ik dat ik uw vraag veel beter zal kunnen beantwoorden.

België voedt de databank zeker voldoende. Daar ben ik van overtuigd. Ik kan ook zeggen dat die databank toch wel veel hits oplevert.

Stefaan Van Hecke (Ecolo-Groen): Was dat ook al het geval vóór de aanslagen in Parijs? Frankrijk en België hebben na die aanslagen namelijk net gezegd dat ze meer of beter zouden samenwerken.

Patrick Stevens: Een legendarisch televisieprogramma heet 'Alles kan beter.' Ik weet echter niet of dat ook hiervoor opgaat.

Ik spreek nu als politieman. Ik hoop dat ik de politici nu niet tegen de borst stoot. Tussen de politieke verklaringen en de feiten op het terrein, bestaat er dikwijls toch wel... ik zal niet zeggen dat het een kloof is, maar soms zeggen politici toch wel... Bijvoorbeeld, na 11 september zeiden politici dat alle inlichtingen naar Europol gestuurd moesten worden, maar niemand heeft dat gedaan. Zo interpreteer ik ook de verklaring over de nog betere samenwerking, terwijl die samenwerking al zeer goed verliep. Ik begrijp uiteraard dat altijd moet worden onderzocht of een samenwerking nog beter kan. Ik situeer het dus eerder in die context.

Stefaan Van Hecke (Ecolo-Groen): Over welke politici hebt u het dan?

Patrick Stevens: (...)

De **voorzitter:** Achter gesloten deuren zal de heer Stevens daar ongetwijfeld meer over zeggen!

10

14/12/2016

CRIV 54 E043

Stefaan Van Hecke (Ecolo-Groen): Anders overloop ik het lijstje even, en dan zegt u gewoon ja of nee.

Le président: À la suite de la demande, je crois que l'on va encore organiser une réunion à huis-clos.

Georges Dallemagne (cdH): Monsieur, je vous remercie de répondre à nos questions. Vous nous dites que, globalement, c'est formidable; la coopération fonctionne bien; tout le monde travaille bien dans le cadre de cette coopération internationale; on peut faire mieux, mais globalement, le système fonctionne bien.

Enfin, je reviens toujours avec le même type de remarques et de questions. Vous dépeignez un tableau assez optimiste, pour le dire autrement, de la coopération internationale. On ne peut pas s'empêcher quand même de constater qu'on disposait d'informations dans des bases de données, y compris européennes, et que malgré tout, on n'a pas pu intercepter les auteurs des attentats terroristes et ils ont circulé énormément, ces auteurs! On a vu à quel point ils avaient circulé. Et on sait qu'en Belgique, on a un problème de gestion des bases de données. Ce n'est un secret pour personne. On a une multiplication de bases de données, elles ne sont pas nécessairement... des données ne circulent pas d'un service à l'autre, etc.

Je me rends compte qu'au niveau européen il y a trois bases de données. Il y a le système Europol – votre collègue vient de nous dire qu'il n'avait aucune information en ce qui concerne les auteurs des attentats terroristes avant les attentats – il y avait le système Interpol – vous, vous nous dites: "Oui, nous, nous avons des informations sur les auteurs des attentats terroristes" – et il y a le système Schengen. Je reprends l'exemple de Cambrai. Salah Abdeslam était repéré dans le système Schengen pour contrôle discret, mais sans savoir pourquoi. Sur Europol, aucune information et sur Interpol il était aussi signalé et là, effectivement, un lien avec le terrorisme existait. Sauf que cette base de données-là, les policiers de Cambrai ne l'ont pas consultée. Voilà, pas de chance; ils ont regardé la mauvaise base de données!

Donc, quels sont les efforts...Je suppose qu'on compte quand même sur Interpol pour avoir un *leadership* afin qu'à l'avenir, on ait quand même une harmonisation, une interconnexion, que ce soit sur les signalements, sur les catégories de signalement, que ce soit sur les FTF, sur les

catégories de terroristes... Je pense qu'il est important de pouvoir avancer en la matière.

Comment se fait-il qu'on n'ait pas interrogé votre base de données Interpol à Cambrai? Y a-t-il des instructions? Y a-t-il une faute à ce niveau? Ou est-ce, simplement, qu'on n'a pas eu de chance?

Patrick Stevens: Si j'ai dit que la coopération internationale fonctionne parfaitement, alors je me suis mal exprimé.

Georges Dallemagne (cdH): (*Hors micro*) (...) optimiste!

Patrick Stevens: Optimiste, parce que j'ai dit au monsieur qui a posé les questions: "Oui, en Belgique, on a une bonne structure". Cela, je l'ai sûrement dit. Ai-je dit que la coopération internationale fonctionne parfaitement? Je ne pense pas avoir dit cela. Je pense que j'ai dit qu'on invite les pays membres à mieux partager leurs infos et qu'on travaille tous les jours à ce sujet.

Donc au niveau coopération internationale, je pense qu'il y a encore beaucoup à faire, raison pour laquelle dans toutes les réunions européennes ou ONU, on invite les membres à mieux partager leurs infos. Là, je me suis peut-être mal exprimé.

J'ai sûrement pas dit non plus, je pense que les personnes...

Le président: Notre pays est plutôt un bon élève!

Patrick Stevens: J'ai également dit que notre pays est sur deux fronts minimum: celui d'alimenter les *databases* et de consulter les *databases*. Oui, en effet!

Donc, je n'ai pas parlé du dossier concret, à savoir si les personnes en question étaient dans les *databases*. J'ai répondu à Mme Kitir: « Je ne parle pas du dossier même ». Je ne sais même pas, je n'ai pas fait cette vérification. Les personnes qui travaillent dans la coopération internationale à Bruxelles sont en mesure de vérifier.

Vous avez raison quand vous dites qu'il serait préférable que tous les pays consultent toutes ces *databases* pendant leurs contrôles, comme ce fut fait à Cambrai. Je ne connais pas la situation en France. Si je la connaissais, je n'en parlerais pas dans ma fonction d'Interpol. Mais, en effet, comme je l'ai déjà dit, notre but est que tous les

CRIV 54 E043

14/12/2016

11

pays aient un maximum d'informations Interpol lors des consultations ou contrôles. C'est notre but, mais chaque pays a son propre rythme. Nous, nous essayons de pousser en ce sens, mais ne pouvons pas obliger. Aucune organisation internationale ne peut obliger un pays à le faire maintenant.

Grâce au système que nous avons aujourd'hui en Belgique, je suis quand même convaincu que, si une personne est contrôlée et qu'elle figure dans la *database* d'Interpol, elle sera interceptée.

Georges Dallemagne (cdH): (*Début hors micro*) Travaillez-vous pour harmoniser les différents signalements?

Patrick Stevens: Le signalement européen et Interpol?

Georges Dallemagne (cdH): Oui, par exemple, et SIS!

Patrick Stevens: Non! L'harmonisation est plutôt à faire au niveau des pays membres, en intégrant ces *databases* dans leur *database* nationale. Mais Interpol ne peut pas essayer de faire l'harmonisation avec Schengen. Si on se rend, demain, dans une autre partie du monde où il existe un autre système, on ne va pas les obliger aussi à implémenter un nouveau système, alors qu'ils ont le leur.

Tous les continents, tous les pays ont leur système. Nous, nous essayons plutôt de joindre leur système.

Le **président**: Il reste quelques points à préciser à huis-clos, si vous êtes d'accord.

Richard Miller (MR): Une minute, pas plus. Je voudrais revenir avant le huis-clos sur le problème de la CTIF.

Le **président**: Même deux, monsieur Miller!

Richard Miller (MR): Très, très rapidement, monsieur le président, chers collègues, vous vous souvenez que j'avais interrogé le président de la CTIF, M. de Koster, à propos du budget et des opérations qu'il pourrait faire. J'ai vérifié, et je maintiens donc que la CTIF dispose d'un droit de tirage à hauteur de 15,387 millions d'euros en 2017, dont 11,395 millions de manière récurrente.

J'ai donc des difficultés, monsieur le président, à comprendre la réponse qui m'a été apportée, le président disant qu'il n'était financé que via un

accord avec les banques et qu'il n'avait nullement besoin de moyens complémentaires. Alors voilà, peut-être y a-t-il eu mécompréhension, peut-être me suis-je mal exprimé dans la question, mais il n'empêche que, d'après les informations vérifiées, il y a bien un droit de tirage important et en augmentation.

C'est la raison pour laquelle, monsieur le président, je souhaiterais que, par courrier, l'on puisse peut-être poser la question au président de la CTIF, pour qu'il explique un peu, je ne sais pas, la mécompréhension qu'il y a eu, mais aussi, surtout, la façon dont il compte utiliser ce droit de tirage, qui connaît une augmentation significative. Merci monsieur le président.

Le **président**: Là je crois qu'il est difficile pour le témoin de donner une réaction. Moi, je vous avais suggéré de m'envoyer ce que vous dites maintenant dans un petit mail, que je traiterai le cas échéant.

Richard Miller (MR): C'est cela! Mais je tenais à le dire devant mes collègues, parce que la réponse qui m'avait été faite était un peu perturbante. C'est comme si mes informations n'étaient pas exactes alors qu'elles l'étaient.

Le **président**: D'accord! Maar dat is een punt waarop u niet moet ingaan, denk ik. Dat is iets dat dateert van een vorige getuigenverhoor.

Ik denk dat we nu aan de mensen van de media en anderen die niet eigen zijn aan de commissie mogen vragen om ons te verlaten. Wij zien elkaar terug in openbare vergadering om 14u.

Na lezing, volhardt en tekent,

.....
Patrick Stevens

E044 – 14-12-2016

Claude Fontaine

Audition sur le volet "architecture de la sécurité" de M. Claude Fontaine, directeur général de la police judiciaire fédérale.

Hoorzitting over het luik "veiligheidsarchitectuur" met de heer Claude Fontaine, directeur-generaal van de federale gerechtelijke politie.

De **voorzitter**: Collega's, ik stel voor dat wij onze commissievergadering beginnen. Een aantal mensen is nog op komst, maar ik maak van de gelegenheid gebruik om voor de tweede keer de heer Claude Fontaine te verwelkomen. U weet ondertussen wie hij is. Hij is de directeur-generaal van de Federale Gerechtelijke Politie. Het is niet nodig dat de heer Fontaine zijn eed opnieuw aflegt, want dat heeft hij al eens gedaan. Als de commissie daarmee akkoord gaat, dan kunnen wij de eed als afgelegd beschouwen en, om het zo uit te drukken, in voortzetting plaatsen.

Mijnheer Fontaine, wij vergaderen nu in openbare zitting. Wanneer u op een bepaald ogenblik denkt ons zaken te moeten meedelen of informatie met ons te moeten delen waarvan u zegt dat die gelinkt is aan een persoon of vertrouwelijk of confidentieel van aard is, dan kunt u dat altijd laten weten. Op het eerste gezicht heb ik alleen maar een aantal beleidsvragen over het functioneren van de federale politie, meer bepaald de gerechtelijke pijler. Dat zijn geen zaken die met het onderzoek te maken hebben of persoonsgerelateerd zijn. Ik zou dus alleszins voorstellen om deze vergadering te starten met open deuren.

Mijnheer Fontaine, wij hebben in deze commissie in de afgelopen weken en maanden verschillende voorstellen gehoord over de organisatie van de Federale Gerechtelijke Politie. De betrachting daarbij was vaak te komen tot een zo groot mogelijke uniformiteit, ook al omdat men ons gewezen had op verschillende modellen of culturen die in de schoot van de verschillende FGP's bestonden.

U weet dat de federale procureur hier een aantal voorstellen heeft gelanceerd. U weet ook dat de heer Delmulle, de voorzitter van het College van procureurs-generaal, op een aantal mogelijkheden heeft gewezen. Wij hebben hier een interessante vergadering gehad – u was daarbij aanwezig, in het publiek, u hebt die gevolgd – met de verschillende FGP's. Wij hebben hier eerst de FGP Brussel en dan de andere FGP's gezamenlijk verhoord.

De FGP's zijn voorstander van het behoud van gedeconcentreerde eenheden, met een versterking van de rol van een ondersteunende dienst. Zij wijzen dan meer bepaald op de rol die DJSOC zou kunnen of moeten spelen. Zij wijzen allemaal op het belang van lokale verankering. Dat is een van de zaken die heel vaak teruggekomen zijn.

Ik kom daarmee tot mijn eerste, algemene openingsvraag, een beleidsvraag. Hoe ziet u zelf, als verantwoordelijke, die toekomst? Hebt u een voorkeur voor een of ander model? Ik neem aan dat de verschillende modellen u ondertussen niet alleen ter ore gekomen zijn, maar dat u het ook interessant vond om te horen hoe de heer Van Leeuw, de heer Delmulle en de FGP's erover dachten. Wat denkt u eigenlijk over het model dat wij in de toekomst zouden kunnen hanteren? Dat is een belangrijke vraag waarover de commissie zich zal moeten buigen, wanneer zij tot aanbevelingen voor de toekomst moet komen.

Claude Fontaine: Monsieur le président, ma première remarque concerne ma demande de huis clos. Celle-ci n'est pas dictée par le contenu de mes réponses, mais bien par ma sécurité personnelle, ainsi que je l'ai précisé dans un mail que j'ai envoyé à votre secrétariat.

Certains éléments me permettent de dire que j'ai retenu l'attention des milieux qu'on essaye de combattre, raison pour laquelle j'ai motivé ma demande de huis clos à l'occasion de ma première audition et j'ai répété le même argument dans un mail que j'ai envoyé, il y a à peine une heure, à votre secrétariat.

La question que vous abordez, la question des modèles, est fondamentale. Je vous remercie de me la poser. J'ai moi-même, à l'occasion de ma première audition, défendu, en vous rappelant que le procureur fédéral l'avait souligné, que le statu quo était effectivement une option. Nous disposons maintenant de textes légaux et réglementaires qui prévoient cinq directions de police judiciaire spécialisées pour exécuter les enquêtes complexes en matière de terrorisme. Cela n'enlève rien à la compétence générale des 14 PJF.

Quand j'évoque le modèle, je l'évoque évidemment dans sa configuration actuelle. À l'heure actuelle, nous

E044 – 14-12-2016

Claude Fontaine

avons 14 PJF et en matière de Terro, nous en avons 5 qui sont spécialisées pour les enquêtes complexes. Je vous avais déjà dit lors de ma première audition que j'ai des dossiers Terro qui sont traités dans toutes les PJF et nous disposons effectivement d'un service central spécialisé en matière de terrorisme.

Ma position est claire et précise. Je demande qu'on puisse faire vivre ce modèle.

La compétence existe dans toutes les PJF mais une compétence spécialisée existe dans les cinq PJF du ressort de la cour d'appel avec une particularité en ce qui concerne le Hainaut, c'est la PJF de Charleroi qui a la compétence et non pas la PJF de Mons-Tournai. Donc, je suis clairement pour ce modèle-là.

Évidemment, est-ce que cela veut dire pour autant que tout est fait, que tout est parfait, que tout fonctionne parfaitement? Non, bien sûr. Je souscris complètement à ce qui a été dit par mes collègues et les directeurs judiciaires. Il y a encore des choses à réaliser, il y a des choses à faire évoluer. Faire du terrorisme, c'est d'abord et avant tout gérer les informations disponibles de manière structurée. Dans ce contexte, un rôle important doit et devrait être assumé par le service central Terro.

Le service central Terro qui, jusqu'il y a peu, n'était pas à même d'assumer cette gestion structurée de l'information. Mais nous sommes sur le bon chemin, même si nous devons, avant de rejoindre la solution, le fonctionnement parfaitement idéal, travailler *step by step*.

Vous avez entendu dire que j'ai mis en place un système essentiel de gestion de l'information. Plus de 90 % des informations qui nous servent dans le cadre de nos investigations judiciaires se trouvent dans la BNG qui est la banque de données générale accessible à tous les policiers. Mais qu'il y a une part résiduaire d'informations qui ne s'y trouve pas. Pourquoi? Soit parce qu'elles sont encore à l'état brut, qu'elles sont jugées non pertinentes dans leur état actuel, soit qu'elles sont classifiées et ce statut de l'information classifiée, la valeur qu'on accorde à ce statut conditionne grandement la relation de confiance que l'on a avec les services de renseignements partenaires qui nous assistent dans le cadre de notre lutte contre le terrorisme.

C'est cette partie résiduelle que nous avons mise dans un container particulier, dans chacune des PJF/Terro. Ceci étant dit, je suis un homme de partage: mon principe est le partage de l'information. En conséquence, je me suis orienté sur le chemin qui me mène à un réel partage de l'information. Mais celui-ci nécessite de la part de tous les partenaires concernés (en ce qui concerne la DGJ et principalement le cinq PJF/Terro ainsi que le service central) le respect du système de partage. C'est-à-dire que nous devons être sûrs que chacun des partenaires sait structurer sa gestion de l'information. Une relation de confiance doit aussi s'installer entre les partenaires. Celle-ci est d'autant plus aisée à atteindre que nous travaillons sur les mêmes processus de travail. C'est ce qui en cours à l'heure actuelle.

Chaque jour, la confiance entre les partenaires associés aux enquêtes complexes Terro au sein de la direction générale de la police judiciaire augmente. J'en veux pour preuve que les services étrangers avec lesquels nous sommes en contact ne s'adressent plus uniquement à la PJF de Bruxelles qui est de loin la PJF ayant la plus grande expérience. Un des directeurs judiciaires vous a dit: "Nous, nous sommes relativement jeunes et neufs dans l'enquête judiciaire complexe en matière Terro. On apprend encore tous les jours, on progresse tous les jours."

Mais je suis déterminé: le système actuel avec en soutien un système informatique qui, pour des informations à statut particulier, complète le partage réalisé au niveau de la BNG. On est sur la voie. Certains partenaires autour de la table (certaines PJF) manifestent encore quelques réticences. La PJF Bruxelles dispose d'une longue expérience et elle maîtrise extrêmement bien les processus et le risque lié au partage d'une information classifiée. En conséquence, il faut que je fasse progresser les autres services du pilier judiciaire afin que la confiance soit totale et que nous puissions partager, non pas plus de 90% tel que partagé actuellement dans la BNG mais que nous parvenions, grâce aux systèmes mis en place, à partager la totalité de l'information.

Je plaide et j'observe que la première ... Mais ça ne veut pas dire qu'il lui accorde plus d'importance qu'aux autres – mais M. Delmulle a dit "Première solution: de situatie blijft onveranderd."

Le procureur fédéral a dit "le système actuel est jeune mais c'est une option réaliste".

E044 – 14-12-2016

Claude Fontaine

En ce qui concerne le partage d'informations, je vois que c'est un des facteurs de risque qui a été identifié par le procureur général de Bruxelles, M. Delmulle, qui, comme vous le savez tous, y connaît quelque chose en matière de terro.

Ten derde, de volgens mij absolute noodzaak om een centrale databank en een centrale ILP Terrorisme in plaats te stellen.

On est sur le chemin.

De **voorzitter**: Op dit punt zullen een aantal andere collega's waarschijnlijk ook inpikken.

Ik had nog een tweede, meer algemene vraag.

Hoe heeft de gerechtelijke politie, lerend uit wat er is gebeurd, zich voorbereid op mogelijke toekomstige aanslagen, in het bijzonder op het scenario dat meerdere aanslagen op hetzelfde moment op verschillende locaties plaatsgrijpen?

Wij hebben dat in het eerste deel van ons onderzoek uitvoerig bekeken en behandeld, met name wanneer er op verschillende plaatsen aanslagen gebeuren en de manier waarop de hulpverlening was georganiseerd. Welke mechanismen treden dan in werking? Wij hebben dat bekeken voor de brandweer, de hulpverlening, de ziekenhuisorganisatie, dus wie naar waar wordt getransporteerd enzovoort.

Ik zou mutatis mutandis de vraag willen stellen aan het hoofd van de gerechtelijke pijler. Hoe kijkt u naar het fenomeen als er verschillende brandhaarden op hetzelfde ogenblik plaatsvinden en er op verschillende plaatsen tegelijkertijd moet worden geblust?

Claude Fontaine: Merci, monsieur le président, pour cette question qui me permet effectivement de préciser notre réaction dans cette hypothèse. Il faut distinguer deux choses: il y a d'abord la mobilisation de la capacité du pilier judiciaire. Ce problème nous a déterminés très tôt, dès le 24 novembre 2015. Très peu de temps après les attentats à Paris, j'ai analysé les informations que nous recevions de Paris et je me suis dit que la menace qui existe en France existe également en Belgique, donc nous pourrions être effectivement confrontés à la même situation en Belgique qu'ils ne l'ont été à l'époque en France. C'est ce qui nous a déterminés à concocter un plan de mobilisation, que vous connaissez sous l'acronyme "plan M".

Pour faire bref, ce plan M est un plan de mobilisation qui procède par prélèvements. L'hypothèse de travail, c'est qu'à un endroit déterminé, en différents endroits, nous avons un attentat terroriste multi-sites. Cela nécessite, en première instance, la mobilisation de la PJF qui est territorialement compétente et qui travaille sous la direction des magistrats compétents. Mais il y avait fort à parier qu'à un moment donné, les moyens de cette PJF désignée pour travailler sur l'attentat multi-sites ne suffiraient plus.

Raison pour laquelle nous avons donné une directive aux autres PJF. Quand le directeur général décrète que la période est venue, on procède par prélèvements sur les autres PJF et on alimente ce qu'on appelle un système par *shelter*, où on fait monter des cellules autonomes mais qui viennent vers la PJF qui est en charge de l'enquête dans le cadre de l'attentat considéré et qui se mettent aux ordres du chef d'enquête en charge de l'enquête proprement dite.

C'est le plan de mobilisation. C'est un système qui nous permet, dans certaines périodes, et on l'a appliqué à la fin de 2015, au début de 2016 et encore au mois d'avril 2016, de procéder par prélèvements de capacités.

Toutes les PJF du pays sont mises en alerte. Même si cela peut varier, nous hypothéquons 10 % de leur capacité de recherche. Nous organisons un détachement dans chacune de ces PJF et chaque groupe va vers le lieu de commission des attentats. Ce système a d'ailleurs été utilisé à l'occasion des attentats de Bruxelles. Le laboratoire de la PJF de Bruxelles a été renforcé par des éléments, des laboratoires, des PJF de la province. Ce laboratoire a été renforcé, en ce qui concerne la descente sur les lieux, par des éléments du DVI. Les victimes ont été auditionnées par des équipes d'enquête venant de la province. Mais pour garder une cohérence opérationnelle, pour ne pas compliquer la direction de l'enquête des magistrats, ces éléments qui viennent de la province ou qui viennent de l'extérieur, se mettent aux ordres du chef d'enquête en charge

E044 – 14-12-2016

Claude Fontaine

du traitement du dossier judiciaire.

Une autre manière de se mobiliser est l'exécution, dans un premier temps, de l'arrêté royal de 2006, qui prévoit le plan catastrophe, et qui a été modifié en ce qui concerne la matière plus spécifique du terrorisme, par l'arrêté du 1er mai 2016, qui prévoit la constitution de ce que nous appelons dans notre jargon "les états-majors" ou les cellules de gestion ou cellules opérationnelles. Mais le plan M n'est rien d'autre qu'un plan de mise en alerte et de mobilisation d'effectifs, de capacités venant des autres PJF, par rapport à la PJF qui est au cœur de l'enquête.

André Frédéric (PS): Monsieur le directeur général, j'aurais quelques questions dans la foulée de votre propos concernant le plan M.

Tout d'abord, lors de la première partie de notre enquête parlementaire qui était focalisée sur les services de secours et d'assistance, nous avons constaté que les dispositions relatives au plan d'urgence et d'intervention au moment des faits du 22 mars avaient été pensées pour faire face à toutes sortes de catastrophes (industrielles, civiles, naturelles), mais très peu pour faire face à des attentats. Les arrêtés de 2003 et de 2006 ne font quasiment pas référence aux missions de police judiciaire. Ma question est donc la suivante: aujourd'hui, l'autorité judiciaire a-t-elle trouvé sa place dans les différents plans d'urgence et d'intervention? Cette place est-elle mieux définie? Que pouvez-vous nous dire à cet égard?

Ma deuxième question sera également d'ordre général. Ce faisant, je ne mettrai personne en difficulté. Comme on vient d'y faire allusion, dans les jours qui ont suivi les attentats, de nombreux enquêteurs dits "de province" sont venus renforcer les effectifs pour apporter une aide concrète. Il nous a été rapporté que, globalement, même si quelques difficultés ont été rencontrées, les choses ne se sont pas trop mal passées. Pourriez-vous nous faire savoir quelle est la leçon que vous avez tirée de cette expérience spécifique?

Enfin, je voudrais revenir sur la capacité hypothécaire dont vous venez de nous expliquer le principe. On a bien compris qu'il y a un état d'urgence. Des forces sont rappelées là où c'est nécessaire. Cela fonctionne-t-il? Des problèmes sont-ils mis en évidence? En vue de nos recommandations, nous souhaitons savoir comment les choses se passent et identifier les points à améliorer.

Dans le même ordre d'idée, les dirjus nous ont dit les difficultés qu'ils rencontraient pour recruter des experts au niveau central. C'est l'aspect statutaire que je veux évoquer ici. Il semblerait que l'on gagne moins au niveau central qu'au niveau des arrondissements. Il n'est donc pas très engageant de monter à la capitale. Ils ont également fait allusion à la pyramide des âges et à la fuite des "encyclopédies". Autrement dit, de nombreux agents expérimentés ont de multiples connaissances, mais rien n'est mis en œuvre pour qu'ils les transmettent à d'autres. Aucune formule n'est organisée en la matière. Le risque existe donc qu'une fois ces gens partis à la pension, toutes ces informations disparaissent. En matière de statuts, avez-vous la possibilité d'émettre des propositions concrètes? Quelles sont les recommandations que vous pourriez faire afin d'éviter ce problème latent lié aux différences pécuniaires en fonction des régions ainsi que pour éviter la fuite des connaissances?

Claude Fontaine: Monsieur Frédéric, merci pour ces questions qui nous placent directement au cœur des problèmes que nous vivons à l'heure actuelle mais commençons dans l'ordre. Vous parlez de catastrophe. Effectivement, en 2006, pour reprendre la dernière qui avait été prise en matière de plan catastrophe, il y avait certaines imprécisions par rapport au rôle des autorités judiciaires. Il y avait en tout cas beaucoup de discussions et les exercices que nous avons organisés au départ de la direction générale de la police judiciaire d'ailleurs – on a souvent été précurseur en la matière – ont prouvé à suffisance qu'il y avait d'éternelles discussions entre les autorités judiciaires et les autorités administratives.

En ce qui concerne le terrorisme, je crois qu'on a fait un progrès, une avancée significative avec le dernier arrêté royal, qui remonte à peu de temps, puisque, si ma mémoire est bonne, c'est le 1er mai 2016 qu'il y a eu un nouvel arrêté royal. Et là les choses sont plus claires. On installe la cellule de gestion. La cellule opérationnelle et les différentes spécialités représentées au niveau de la cellule opérationnelle sont déclinées dans des sous-cellules dont une sous-cellule qui s'appelle la "cellule judi" (?) et on retrouve l'essentiel de l'intérêt de la police judiciaire.

Ceci dit, pour avoir encore eu une réunion très récemment avec M. Delmulle, procureur général qui a la lutte

E044 – 14-12-2016

Claude Fontaine

contre le terrorisme dans son portefeuille de procureur général, il reste vigilant. Il veut absolument que la cohésion existe au niveau de la cellule de gestion et la cellule opérationnelle, que chacun des partenaires à ce niveau-là sache très bien ce que les autres partenaires font. Il ne veut pas d'interférence. Il veut une ligne très claire, une ligne de communication très claire et son souci ... Il est très pointu sur la question et je peux le comprendre à la lumière des exercices qu'on a fait par le passé. Il ne veut pas, même une distance physique, au sein de cette cellule opérationnelle.

Donc, j'ai l'impression qu'on progresse dans le bon sens. Maintenant, il y a l'arrêté royal. Il y a le texte de référence mais il y a sa mise en application. Donc, je brûle d'impatience d'avoir un exercice grandeur nature. Il y en a déjà eu, en particulier dans la région anversoise. Ils ont déjà simulé un attentat multi-sites qui génère déjà pas mal de leçons et qui vont dans le sens de la préoccupation de M. le procureur général.

Je pense qu'on progresse. Je crois que, plus que par le passé, on reconnaît l'importance de chaque discipline et on sous-estime peut-être moins qu'avant l'impact de la dimension judiciaire par rapport à de tels incidents.

André Frédéric (PS): Par rapport à l'exercice qui a été fait à Anvers, le témoin semble dire qu'il y a déjà un certain nombre de conclusions intéressantes qui ont été formulées. Peut-on disposer de ces recommandations?

Claude Fontaine: C'est un contact très récent que j'ai eu avec un membre de la PJF Antwerpen. C'est un exercice récent que j'évoque. Cela fait partie de l'actualité. Il m'a dit qu'ils étaient en train de tirer un certain nombre de conclusions. Le but est de les amener chez M. le procureur général Delmulle qui leur réserve un grand intérêt. Personnellement, s'agissant de conclusions tirées au sein des forces de police, le but est bien de valoriser ces premières expériences pour apprendre ...

De **voorzitter:** U begrijpt dat dit voor de commissie interessant is.

Claude Fontaine: Ik zal daar zeker rekening mee houden. Geen probleem.

De **voorzitter:** Ik dank u.

Claude Fontaine: En ce qui concerne le renfort des enquêteurs de province au profit des Bruxellois, le principe, c'est de mettre les enquêteurs... Vous savez qu'on a évoqué, à l'occasion d'une première audition, le dilemme: l'enquêteur va au dossier ou le dossier va à l'enquêteur. Évidemment, c'est un raccourci. Il y a des situations, si vous parlez, par exemple, d'un renfort en analyse criminelle, il faut une très grande proximité entre l'analyste criminel opérationnel et les enquêteurs en charge du dossier. Dans ce cadre-là, on n'a pas le choix. Il faut amener le renfort vers l'équipe d'enquête. Peu importent les inconvénients statutaires.

Mais ce qu'on se pose comme question à chaque fois, c'est dire s'il est possible, plutôt que d'amener l'enquêteur ou le renfort sous forme d'un analyste opérationnel vers le dossier, d'amener le dossier à l'enquêteur, si nous sommes dans un dossier terroriste, dans lequel on utilise certaines techniques et que l'on peut pratiquer ces techniques avec une certaine distance. C'est tout le raisonnement des dossiers rouges qui a retenu tout à fait légitimement votre attention. Pour éviter les inconvénients liés aux statuts, effectivement, on ramènera le dossier vers les enquêteurs. Pourquoi? Parce que *a fortiori* quand les moyens d'investigation sont limités – et je ne reviens pas sur l'aspect quantitatif de ces moyens –, il importe d'optimiser l'engagement de la capacité.

Donc, les leçons à tirer, c'est de dire que l'idéal serait qu'on puisse, sans dommage, amener du renfort, un peu comme on le prévoit dans le plan M. Mais le plan M est très circonstanciel. C'est dans le cadre de la gestion du *momentum*, du temps, au moment de la crise ou juste après. Mais quand on a des dossiers qui sont traités en régime, alors on a ce raisonnement-là.

Vous savez, si la capacité est limitée, moi, ça ne m'intéresse pas trop, ça ne m'intéresse d'ailleurs pas du tout, de payer un enquêteur la moitié de son temps alors qu'il est derrière le volant d'une voiture.

Je préfère l'avoir au travail.

E044 – 14-12-2016

Claude Fontaine

Le système de la capacité hypothéquée, c'est ce problème-là. Le système de la capacité hypothéquée existe, on y recourt quand il est absolument impossible de procéder autrement, mais si on a une alternative possible en travaillant un dossier à distance, ...alors, pour éviter les inconvénients du statut, on y recourt. Mais la capacité hypothéquée, elle est possible. Le plan M, en fait, c'est de la capacité hypothéquée. Je demande au directeur judiciaire de prévoir du personnel contactable et rappelable, le cas échéant de le rappeler, et je le mobilise au profit de l'enquête absolument prioritaire.

En ce qui concerne l'expertise au niveau central, oui, c'est vrai vous avez parfaitement analysé la situation, on a un problème à ce niveau-là. Et la différence - cela vous montrera peut-être la complexité - tient à ce qu'on appelle les frais d'enquête. Donc, quand quelqu'un exécute une enquête, pardon, il est exposé à des frais d'enquête, à travers les contacts qu'il a avec les personnes qui rentrent en considération dans le traitement de son dossier, par exemple. Et il perçoit des frais d'enquête. Mais les gens du niveau central ne sont pas dans ces mêmes circonstances, donc ils n'ont pas droit à ces frais d'enquête de manière forfaitaire comme leurs collègues enquêteurs qui sont dans des unités d'enquête. Ça, c'est pour l'aspect financier. Donc, c'est très difficile.

Ceci dit, on arrive... on a engagé des islamologues au niveau central. C'est du personnel du corps administratif et logistique. C'est ce qu'on appelle entre guillemets, de manière non péjorative, des civils. Ce ne sont pas des policiers, dans notre jargon. Et là, on arrive à en recruter. Mais au niveau du personnel opérationnel, on a un problème au niveau central. La motivation des gens qui sont au niveau central n'est pas la même que la motivation des enquêteurs qui sont sur le terrain.

La pyramide des âges, c'est un vrai problème, mais c'est un vrai problème dans le tout le pilier judiciaire.

Le problème est de savoir comment garder ce *know-how* à l'intérieur du pilier. En régime, c'est-à-dire en temps normal, quand c'est calme, on peut organiser, et on le fait, le passage de témoins, le passage de connaissances. On demande aux enquêteurs expérimentés de rédiger des fiches sur les processus de travail, des *guidelines* pour les collègues plus jeunes. Mais en situation de crise, lorsque nous devons consacrer l'essentiel de notre temps au travail réactif, la police judiciaire étant une police répressive, le passage de témoins est alors plus difficile.

Denis Ducarme (MR): Merci, monsieur Fontaine, pour les détails que vous venez de nous donner et qui sont intéressants à réentendre eu égard à la problématique de la mobilisation mais également à celle de la pyramide des âges. Ce sont des points que nous ne devons aborder dans le cadre des réflexions liées aux recommandations.

J'ai bien compris que vous n'êtes pas preneur de grands bouleversements structurels, de grandes réformes structurelles. J'ai bien compris que vous avez particulièrement pointé l'augmentation de moyens à ce niveau également. On sait que depuis 2014, la police fédérale a vu ses moyens augmenter de 15 %. Est-ce suffisant ou faut-il aller plus loin? C'est une question que je laisse ouverte.

Il y a, dans l'ensemble des échanges que nous avons eus, un élément qui me laisse sceptique: c'est la relation en DJSOC. On a l'impression qu'il y a plus qu'une utilité et qu'il manque quelque chose: le système d'appui en matière d'expertises, l'échange direct avec vos services dans ce qu'ils peuvent apporter en termes de plus-values, manque d'huile, de fluidité.

Par rapport au rôle qui pourrait être joué par DJSOC, qu'est-ce qui pourrait être amélioré?

En ce qui concerne le fonctionnement entre les PJF et les polices locales, compte tenu des difficultés évidentes au niveau de la transmission de certaines informations, comment pouvons-nous améliorer le système? Vous parliez de la mobilisation du personnel; vu les difficultés rencontrées sur le terrain et le contexte tendu, en niveau 3 pour la section Terro, j'aimerais poser une question sur l'état d'esprit qui règne aujourd'hui dans les services.

Petite parenthèse. Depuis plus d'une semaine, un certain nombre de médias, télévisuels, de presse, jettent quelques opprobres sur les services Terro par rapport à des faits de racisme, sur base d'informations qui leur sont transmises. Je ne peux accepter de telles critiques, cela me semble injuste et non conforme à la réalité. Certains continuent à jouer, avec nos services de pointe Terro, un jeu qui n'est pas très éloigné de la roulette

E044 – 14-12-2016

Claude Fontaine

russe. J'ai vu un article aujourd'hui qui a forcé des enquêteurs, même d'origine étrangère, à sortir du bois. Je voudrais vous entendre à cet égard, dans la mesure du possible en audience publique. Il est nécessaire d'énoncer les réalités, telles que vous pouvez les vivre et telles que vous pouvez les ressentir, telles qu'elles existent, au sein des services.

Enfin, la relation avec le comité P, dans le cadre du travail qui est le sien, se déroule-t-elle de manière posée, en parfaite collaboration, pour que nous n'ayons pas à revivre les tensions vécues dans le passé dans le cadre de la relation police et Comité P? Pour autant que cela soit possible, j'aimerais vous entendre sur cette question en audience publique.

Claude Fontaine: Merci, monsieur Ducarme, pour ces questions qui me permettent de préciser des choses qui me tiennent particulièrement à cœur.

Pas de réforme structurelle: c'est clairement ma position. Il faut qu'on pose cette organisation; il faut permettre de travailler dans la plus grande sérénité possible. Nous avons encore eu, en 2014, une optimisation par déconcentration. Cela a pas mal perturbé les esprits. Il y a un sentiment qui se développe au sein de la police fédérale, qui est nuisible à la confiance des membres de la police fédérale en leur organisation. Il faut leur permettre de vivre leur travail avec plus de sérénité. Des réorganisations, il y a en eu en 2001 et personnellement, j'y souscrivais. On a encore eu une mini-réforme en 2007. En 2014, on remet le couvert. Cela crée l'insécurité chez les membres du personnel.

Et même si on ne nous en parle pas explicitement, il y a des membres du personnel qui se demandent si les jours de cette police fédérale ne sont pas comptés. Est-ce qu'on ne va pas arriver à une régionalisation? Il y a les réorganisations que l'on vit et les réorganisations qu'on invente, qu'on a en tête. Il faut stabiliser le système de police en Belgique.

L'augmentation des moyens. Je ne vais plus vous en parler. Il y a le quantitatif, bien sûr, mais il y a le qualitatif aussi. On peut travailler, peut-être avec moins de moyens au sens quantitatif, mais il faut qu'on puisse soutenir la capacité que l'on a sur le plan technologique. J'ai eu l'occasion – et à moins que vous ne me posiez une question, je n'y reviendrai pas – de vous expliquer, lors de ma première audition, les problèmes que l'on avait avec ces procédures de marchés. Il m'a fallu deux ans – deux ans – pour enfin pouvoir mettre à la disposition des PJF un logiciel, dont je ne dévoilerai pas le nom, un logiciel d'analyse dans le cadre d'une technique particulière. Pourquoi? Tout simplement parce qu'il y a des procédures de marchés. Si je fais un achat pour une PJF, ok, c'est bon, on est dans les limites; pas de procédure de marché, trois offres suffisent. Si je veux doter l'entière des PJF, cela ne va pas; marché public: deux ans! S'il faut mettre d'autres armes dans les unités spéciales, alors là, accrochez-vous, on est parti pour un marché européen!

Donc, merci de cette question. Je plaide très clairement, comme j'ai prévu un plan mobilisation en situation de crise, pour qu'on détermine des procédures de gestion « de crise » de moyens.

Ce serait intéressant de le faire. Je viens d'acquérir au profit de la PJF la plus importante dans le contexte considéré, un appareil qui permet de réduire le temps de visionnage de certaines images. Le travail qui, hier, leur prenait 72 heures d'activité, peut se faire en 4 heures. Il faut comprendre que j'ai envie de donner le même moyen au moins dans les 5 PJF/Terro. Mais là, je suis dans un marché public. Espérons que dans les deux ans, j'arriverai à mes fins.

Donc, le qualitatif, le technologique, il est très important.

En ce qui concerne DJSOC/Terro, je ne sais pas si vous avez entendu M. Patrick Stevens. Je pense qu'il devait intervenir devant votre commission, mais je ne sais pas dans quel statut vous l'avez invité. Patrick Stevens était l'antépénultième (avant-avant-dernier) chef de service du service Terro. J'ai eu contact avec lui. Et il m'a dit que ce n'était absolument plus le service qu'il avait connu. Il y avait déjà quelques problèmes, mais il a connu plus de 45 personnes. Il a connu la stabilité du personnel. On a tourné, au sein du service Terro ancienne mouture, des enquêtes proactives; on a fait de la recherche sur internet. C'est là que cela a commencé. Mais l'optimisation par déconcentration est passée par là, les problèmes budgétaires, les problèmes de capacités et des gens sont partis. Et à un moment donné, je n'avais pas le choix, j'ai dû donner la priorité, au sein de DJSOC/Terro, à la gestion structurée de l'information.

E044 – 14-12-2016

Claude Fontaine

À défaut, je leur ai dit qu'on allait à la catastrophe. Au contraire, le volume d'informations augmente et on le gère de plus en plus mal. J'ai dit que le premier objectif est de restructurer la gestion de l'information.

Il a fallu un peu de temps – je le regrette –, mais j'ai eu pour ce faire l'appui de la direction de la DRI, dont M. Liekens vous a expliqué le projet i-police (e-police?). Cette direction nous a amené quelques *tools* qui nous permettent d'avoir une gestion plus structurée.

Le rôle que je destine à DJSOC/Terro avec beaucoup d'impatience d'ailleurs.

J'ai vécu au niveau central pendant 15 années. Et qu'ai-je pu remarquer? Que l'on était effectivement en contact avec les enquêteurs, mais que l'on faisait davantage ce que j'appelais de « l'accompagnement de dossiers judiciaires », mais avec une valeur ajoutée très relative. Et j'ai dit que ce n'était pas le bon plan.

D'une part, on mettait la confusion dans les esprits par rapport à la coordination opérationnelle. En Terro, comme dans d'autres phénomènes d'ailleurs, il faut que la coordination opérationnelle se fasse de manière horizontale, entre les PJF qui sont concernées par une enquête. Ce n'est pas un bon rôle pour la DJSOC/Terro. Par contre, les enquêteurs ont souvent – excusez-moi l'expression – le nez dans le guidon. Ils travaillent sur un *target*; ils travaillent sur le contact du *target* et ils restent au niveau des *targets* de première ligne. Mais un service central Terro qui a une gestion structurée de l'information peut prendre du recul. Pour faire quoi? L'analyse stratégique du phénomène - c'est une analyse dépersonnalisée - mais aussi l'analyse tactique. C'est un niveau d'analyse qui se situe entre l'analyse stratégique du phénomène et l'analyse opérationnelle du dossier d'enquête. C'est dire "oui, nous avons différents *targets* qui sont en liaison. Oui, nous avons une association criminelle à vocation terroriste. Mais cela rentre dans un cadre et, en fait, les véritables « manettes » de ce cadre, elles se trouvent à ce niveau-là." Et c'est faire l'analyse et identifier ce niveau, afin qu'on puisse optimiser l'intervention judiciaire dans le cadre de la problématique terroriste. Cela, c'est le rôle de DJSOC ... J'en ai parlé mais, je vous l'accorde, de manière trop succincte à l'occasion de ma première audition. Le service central Terro a un rôle très important à jouer en tant que carrefour de l'information: *in* à la DGJ (les informations entrantes). Parce qu'un collègue étranger ne sait pas où est Charleroi, où est Liège, où est Gand. Lui, il a une question, il la pose au niveau central et c'est le niveau central qui doit être un élément facilitateur.

C'est également un carrefour d'informations vers la sortie. L'enquêteur ne doit pas se soucier ... Il est dans son enquête. Il doit apporter l'élément de réponse et DJSOC doit se mettre à son service pour faciliter la transmission de l'information. C'est un rôle super important du service central DJSOC/Terro, c'est l'alimentation de l'OCAM.

Je vous ai expliqué, lors de ma première audition, que nous faisons une différence entre l'information que l'on fait monter dans la banque de données générale et l'information classifiée. Mais avec la réserve qu'on ne retiendra pas une information, même classifiée, vis-à-vis de l'OCAM. L'OCAM doit être mis systématiquement en possession de toutes – sans exception – les informations relevantes servant l'analyse de la menace.

Donc: carrefour de l'information et l'analyse tactique pour permettre de prendre un peu de recul et de s'attaquer aux problèmes en touchant le plus vite possible à la partie décisionnelle de la menace Terro.

PJF – police locale.

Là, je vous dis très spontanément que je suis un peu étonné. M. Guido Van Wymeersch est venu faire une déposition. J'ai eu l'occasion de le revoir pas plus tard que la semaine passée. Et je lui ai dit: "Guido, je ne comprends pas. Moi, je suis fondamentalement acquis à la police intégrée." La question que je pose le plus souvent à mes collègues de la police locale, c'est: "que puis-je pour vous?" Et quand je vois les auditions, je me dis qu'il reste du chemin à faire. Au-delà des moyens, il y a peut-être un problème de culture. Il est vrai que dans l'état actuel des choses – je vous le dis de manière très spontanée –, il y a un problème qui vient de la pression qui est sur le pilier judiciaire. Et il y a certaines réactions bien compréhensibles qui disent qu'il ne faut pas que tout le monde s'occupe de ce que l'on fait. Il faut que chacun fasse sa partie du travail. Et il y a beaucoup d'intérêts différents. Par exemple, on vous a parlé des *task forces locales*. Il y a énormément d'intérêt pour le travail qui est fait par la police judiciaire. Je ne dis pas qu'il ne faut pas d'intérêt. Je ne dis pas qu'il ne faut pas partager, qu'il ne faut pas communiquer. Non. Il faut communiquer à nos collègues de la police locale: "nous travaillons sur cette entité." Mais il est surtout important qu'eux, travaillent en amont du dossier judiciaire, sur la radicalisation.

E044 – 14-12-2016

Claude Fontaine

Si on a tellement de dossiers judiciaires, si on doit recourir à une mauvaise solution - on n'a pas le choix; c'est la solution des dossiers rouges - c'est peut-être parce qu'en amont, il y a quelque chose qui ne se fait pas suffisamment. La police locale, je la reconnais dans toute sa valeur; la police locale a un rôle très important à jouer dans la prévention. Le terrorisme, c'est l'aboutissement d'un processus. Cela commence au radicalisme. Il faut détecter le radicalisme.

De **voorzitter**: Mevrouw Van Vaerenbergh, wenst u op dat punt tussen te komen? (Nee)

Excusez-moi de vous avoir interrompu, monsieur Fontaine.

Claude Fontaine: Non, je vous en prie, monsieur le président.

Le **président**: Je croyais que Mme Van Vaerenbergh voulait intervenir. Veuillez poursuivre votre réponse.

Claude Fontaine: Monsieur le président, je suis là pour répondre à vos questions. Je vous remercie pour l'intérêt que vous manifestez par rapport à ce que nous faisons.

Mobilisation du personnel DR3: là, nous avons un sérieux problème! Des gens sont partis. Ceux qui étaient candidats ne veulent plus venir. Avec ce qu'on lit dans la presse, on est les plus mauvais, on ne fait rien de bon, on est des ripoux. Là, on a un sérieux problème!

La problématique du racisme. Je vais vous répondre. En tant que directeur général, je suis une autorité investie du droit de punir. Jamais, je n'ai traité un seul dossier pour fait de racisme. Je n'ai jamais été contacté par aucune autorité judiciaire me disant qu'il y avait eu plainte pour racisme. De manière informelle, je me trouve dans le même bâtiment qu'eux. J'ai des contacts avec des gens. Le dernier que j'ai eu, c'est avec un collègue d'origine allochtone qui m'a dit: "Je ne sais pas de quoi il s'agit quand on parle de racisme. Je n'ai jamais, moi membre du personnel de la police fédérale, été confronté à du racisme". Non, je suis désolé.

Relations avec le Comité P. Alors, là, j'ai une énorme frustration. Juste après les attentats de Paris, vous vous souvenez que la France avait dit: "C'est à cause de la Belgique, qui est le ventre mou, etc." Nous sommes mis, assez logiquement d'ailleurs, sous pression par la France. On nous annonce une enquête du Comité P. En tant que directeur général, je me dis: "Ouh là là! Attention!" Je prends contact avec un collègue du Comité P, le directeur général ad interim du Comité P, du service d'enquête. Je lui dis: "Alain, deux choses. On est sous pression. Ne viens pas trop vite, laisse-nous un délai qu'on puisse assumer la pression qui nous vient de France et qu'on puisse répondre, informer nos autorités de tutelle qui nous posent énormément de questions – ce qui nécessite que l'on mette sous pression nos systèmes de gestion de l'information, en particulier à Bruxelles.

Si toi, Comité P, tu viens trop tôt, on va devoir mettre au même moment nos systèmes de gestion des informations deux fois sous pression; cela va nous poser problème. Donc, attends un peu."

Deuxième conseil que je lui donne. Je lui dis: "Choisis tes enquêteurs. Il ne faut que des enquêteurs particulièrement neutres". Or je sais qu'il y a, au Comité P, des anciens de la DR3, pour ne pas la citer. "Vous vous plaisez dans une direction, dans un service. Puis, un jour, vous vous plaisez moins; un jour, vous avez un problème et vous choisissez d'autres horizons". Mais je sentais le problème arriver. Je lui dis: "Il est important que tu ne viennes pas tout de suite, que tu nous laisses un peu de délai et que tu choisisses des enquêteurs". La réponse, et nous l'avons eue plusieurs fois, était: "Ne t'en fais pas. Ce ne sera pas offensif". Pour une enquête qui n'est pas offensive, elle m'a quand même sollicité pas mal de jours, de nuits et de week-ends pour réagir à ce qu'on a lu dans les différents rapports intermédiaires. Je remercie d'ailleurs, monsieur le président, votre commission de nous avoir donné accès au rapport. Il n'était même pas prévu qu'on y ait accès.

Pour l'avenir, on va reconstruire. Pourquoi? Parce qu'en tant que citoyen, je ne voudrais pas vivre dans un pays où il n'y a pas de Comité P. C'est nécessaire d'en avoir un. Je l'ai dit sur un plateau de télévision: sur le plan du principe, je n'ai aucun problème avec le Comité P, mais je me pose des questions sur sa manière de travailler.

E044 – 14-12-2016

Claude Fontaine

Le **président**: OK. Plusieurs orateurs sont inscrits. Monsieur Van Hecke, u heeft het woord.

Stefaan Van Hecke (Ecolo-Groen): Mijnheer de voorzitter, mijn vragen zijn meestal kort.

De **voorzitter**: (...)

Stefaan Van Hecke (Ecolo-Groen): Ik spreek over de vragen, ik spreek niet over de antwoorden.

Ik wil even inpikken op de vraag rond racisme. Een heel concrete vraag. U zegt dat er nooit klachten tot bij u zijn gekomen. Maar zijn er dan nooit interne audits of interne onderzoeken geweest naar aanleiding van klachten, die misschien niet tot bij u zijn gekomen? Hebt u weet van interne onderzoeken naar aanleiding van racismeklachten?

Claude Fontaine: Monsieur Van Hecke, je vous remercie pour cette question. Il n'y a pas trente-six manières d'envisager une problématique de racisme. Le racisme, c'est une transgression d'une loi. Il y a d'abord une loi pénale, mais il y a aussi un Code de déontologie. Et le racisme est poursuivi. S'il y avait une situation caractérisée de racisme, je ne vois pas comment on parviendrait à faire des investigations dans ce cadre-là sans que je sois au courant.

J'ai prêté serment. J'ai déclaré que je ne dirais que la vérité. Ni de manière informelle ni de manière formelle, je n'ai été informé d'une problématique de racisme!

Stefaan Van Hecke (Ecolo-Groen): Dat is duidelijk. Wij hebben andere signalen gehoord, maar dat is een duidelijk antwoord.

Ik wil nog even ingaan op de vragen die in het begin zijn gesteld, voorzitter. U hebt een vraag gesteld naar de nieuwe modellen van de FGP's. Er is een duidelijk antwoord gekomen, namelijk dat de deconcentratie eigenlijk wel een goede zaak is, maar dat er wel versterking moet zijn van de centrale dienst. Ik begrijp dat, maar moeten wij daar ook niet iets aan toevoegen? Met andere woorden, moet er ook niet meer sturing kunnen gegeven worden aan de werking van de FGP's? Wij hebben immers, ik meen ook van u bij een eerdere verschijning, gehoord dat er zoiets is als een consensusmodel. Natuurlijk, als beslissingen in consensus worden genomen, kan dat soms wel een tijdje duren. Moet er niet een volgende stap worden gezet, waardoor op een bepaald moment ook even moet worden beslist wie de beslissing neemt in geval er discussies zijn? Vindt u dat dit element ook moet worden meegenomen in de oefening over de nieuwe structuur van de FGP's?

Claude Fontaine: Votre question témoigne d'une bonne connaissance du système. Il est un fait qu'en 2001, quand on a fait la réforme des services de police, on a clairement mis l'accent sur un modèle basé sur la recherche de consensus et sur la concertation. Depuis lors, bien sûr qu'on a connu une phase de déconcentration.

Les seuls mandataires et le mandat ... La notion de mandataire n'est pas une notion hiérarchique. C'est une notion qui est beaucoup plus liée au fait d'avoir la responsabilité de rendre des comptes. Cela n'empêche qu'il y a des directeurs judiciaires qui du fait qu'ils sont mandataires, disposent d'une certaine autonomie dans le cadre de la gestion. Donc, ils doivent prendre leurs responsabilités. Ils doivent pouvoir rendre des comptes.

Maintenant les directives. Les directives, elles existent. Elles sont soit prises en interne police mais, vous savez, les circulaires des procureurs généraux qui traitent de la matière terroriste, ce sont autant de directives qui sont applicables au pilier judiciaire. Il y a parfois en aval de ces directives-là, des directives internes qui sont prises. La mobilisation du plan M, c'est une directive. La doctrine en matière de signalement, c'est une directive du DGJ. Donc, les directives sont prises.

Dans le cadre d'une crise, dans le cadre de la commission d'un attentat, je vous assure que le directeur général, que je suis - et je le considère bien comme cela -, est vraiment aux affaires et on ne discute pas. On exécute à ce moment-là. Mais c'est vrai qu'en temps normal, en régime, pour des problèmes qui ne nécessitent pas une prise de décision immédiate, on aura toujours tendance à privilégier le modèle de concertation et la recherche du consensus. Pourquoi? Parce que si on arrive à un consensus, cela veut dire

E044 – 14-12-2016

Claude Fontaine

que les gens autour de la table sont convaincus du bien-fondé d'une manière de faire. C'est mieux que d'avoir une exécution imparfaite d'une directive qui est prise. Mais c'est la nécessité qui fait loi, quand nous sommes dans des circonstances, les décisions sont prises, les directives sont données et les directives sont appliquées.

Mais j'ai bien entendu, comme vous, les directeurs judiciaires qui sont venus ici – je vous l'ai répété, tout à l'heure – c'est un système relativement jeune qui doit encore progresser. Nous insistons – et ce message m'est arrivé aussi – sur l'amélioration de la coordination pour que l'on travaille tous dans une même voie. C'est à l'ordre du jour.

Stefaan Van Hecke (Ecolo-Groen): Ik stelde u die vraag omdat in een van de vorige vergaderingen een getuige heeft gezegd dat na een vergadering, waarin men eigenlijk niet goed wist wat er beslist was, iemand zei: "Décider de ne pas décider, c'est aussi décider." Ik denk dat u goed weet wie de getuige is die ons dat gezegd heeft. Als wij dat horen, dan zijn wij bezorgd. Op een bepaald moment kunnen er ook effectief beslissingen genomen worden. Daarom stel ik u die vraag. U zult begrepen hebben van wie het citaat komt.

Claude Fontaine: Oui, je vais l'avouer: la situation vient de moi. Je suis un impatient par nature et j'ai vécu les premières années post-réforme de 2001. J'ai été amené, c'est vrai, à interpellier mon directeur général de l'époque, en disant "mais il faut décider" et j'ai reçu cette réponse qui m'a laissé un peu pantois. Mon naturel, c'est bien de décider mais je crois qu'il y a deux circonstances. Il y a la circonstance "gestion de crise" où là, il faut décider et prendre des orientations claires et il y a la situation de vie "en régime" où, là, on a le temps de se concerter.

Je ne connais pas votre point de vue sur la question mais lorsqu'il y a eu les attentats à Bruxelles, évidemment, j'ai été marqué comme vous tous d'ailleurs. J'étais très marqué. J'ai dit "là, on a une catastrophe", mais d'un autre côté, je vous l'avoue bien franchement, quand j'ai vu la montée en puissance de mon organisation par rapport au travail qui a été fait le jour des attentats et les jours qui ont suivi, on a quand même réalisé là un exploit qui nous a été reconnu, notamment par Europol.

Stefaan Van Hecke (Ecolo-Groen): Nog een vraag, voorzitter.

Wij hebben de verschillende FGP's gehoord en soms valt het op dat de werkwijze verschillend is. Ik verklaar mij nader. Er werd hier veel gesproken over contextualisatie-pv's. U weet waarschijnlijk al waar ik naartoe wil? Wij stellen ons vragen over hoe dat gebeurt. Wat zijn de richtlijnen? Hoe moet een contextualisatie-pv worden opgesteld?

Wij stellen vast dat een FGP, de FGP Brussel, zegt dat zij kijken in hun eigen bestanden, maar de lokale politiezone niet contacteren, terwijl andere FGP's zeggen dat het normaal en evident is dat zij ook even informeren bij de lokale politie. Wij stellen dus vast dat een contextualisatie-pv blijkbaar op een verschillende manier wordt aangepakt, wordt opgesteld.

Bent u op de hoogte van die verschillende werkwijzen? Is dat volgens u verdedigbaar? Zijn er richtlijnen die daarbij moeten gevolgd worden? Als die er niet zijn, vindt u het dan noodzakelijk om in de toekomst toch even te uniformiseren? Ons zijn de verschillende werkwijzen opgevallen.

Claude Fontaine: Merci pour cette question très précise. Je pense qu'il faut bien faire la différence entre la contextualisation qui est nécessaire dans toute enquête judiciaire. Le magistrat qui a la direction de l'enquête a besoin qu'on lui contextualise les faits. Cette activité-là a lieu dans n'importe quelle enquête judiciaire. C'est une phase très importante.

Il importe de faire la différence entre cette attitude uniforme et permanente dans les enquêtes et une technique très particulière qui n'existe qu'à un seul endroit et qui est liée à la problématique des dossiers rouges. C'est la technique précise de contextualisation qui est pratiquée au sein de la DR3. Pourquoi? Parce que la DR3 est la seule à devoir recourir à la technique du dossier rouge.

Et je vais vous dire quelque chose qu'on ne vous a jamais dit à ce propos et peut-être qu'en vous le disant, je vais vous permettre de mieux comprendre. Donc, dans la DR3, on fait un aveu de faiblesse. On dit: "Ce dossier-là, je devrais le tourner. Je ne sais pas le tourner". Et le pire serait qu'on accepte le dossier et qu'on

E044 – 14-12-2016

Claude Fontaine

ne le tourne pas. Je vous l'ai dit lors de ma première audition. Et on dit: "Comme je ne gèrerais pas ce dossier judiciaire, je n'ai pas envie que les enquêteurs qui le traiteront mettent mon système de gestion de l'information sous pression en téléphonant tous les jours". Donc, au début, la technique de contextualisation, c'est une technique qui est trouvée intéressante par le responsable du service de la DR3 et qui dit spontanément, d'office: "Je vais faire la photo de l'information spécifique dont je dispose dans mon service et cela va accompagner le dossier qui sera traité à un autre endroit".

Et, évidemment, les pratiques sont différentes mais je vous le dis, la technique de contextualisation que je viens de vous expliquer n'est pratiquée que dans un seul endroit. Quant aux enquêteurs qui vous ont répondu: "Nous, dans notre PJF, une autre PJF, nous prenons, systématiquement, contact avec la police locale", c'est dans la première hypothèse. C'est la contextualisation qui se fait dans n'importe quelle enquête judiciaire. À ne pas confondre avec une technique de contextualisation très particulière et uniquement liée aux dossiers rouges. Cette pratique ne se fait qu'à la DR3 qui a le grand désavantage d'être confrontée à un volume beaucoup plus important qu'ailleurs.

Je ne sais pas si j'ai pu me faire comprendre. Ce sont des notions que nous pratiquons au jour le jour. Mais j'imagine que c'est plus complexe pour vous.

Stefaan Van Hecke (Ecolo-Groen): Ik begrijp het onderscheid, maar er is ook een SLA, een *Service Level Agreement*, afgesloten met het parket waarin wel degelijk staat dat contact met de lokale politiezone moet worden opgenomen. Op het vlak van contactname zijn de regeltjes dus eigenlijk hetzelfde.

Claude Fontaine: Alors, sur le plan du contact avec une zone de police, je dirais qu'on ne prendra jamais assez de contacts avec une police locale. La police intégrée demande qu'on soit en contact permanent entre les deux composantes. Donc, sur le plan du principe, je n'ai pas de problème. Mais, effectivement, cette contextualisation, c'est-à-dire ces informations spécifiques, n'empêche nullement l'enquêteur qui reprendra le dossier de consulter la BNG, dans laquelle on retrouve toutes les informations structurées qui ont été mises par un policier.

Mais ce n'est pas cette technique de contextualisation, telle qu'elle est pratiquée à la DR3 dans le cadre des dossiers dits "rouges", qui est une mauvaise solution, mais ce n'est pas la pire, la pire étant de ne pas traiter le dossier. Là, eux disent: "Je mets uniquement l'information spécifique, mais il y a fort à parier – parce que je vois ce à quoi vous faites allusion – que, dans le dossier du magistrat qui devra statuer, il y aura bien sûr ce PV de contextualisation, parce que la finalisation du travail policier n'est possible qu'à travers l'information que l'on doit au magistrat. Cela ne nous intéresse pas de garder des informations. Nous, notre information est valorisée par la position prise par le magistrat. Mais il y a fort à parier que, dans le dossier du magistrat, il n'y a pas que notre PV de contextualisation.

Le président: D'accord! Pouvons-nous conclure?

Carina Van Cauter (Open Vld): Zijn er algemene instructies met betrekking tot het opsporen van voortvluchtigen? Wanneer er niet internationaal geseind is, zijn het de gewone researchteams die voortvluchtigen moeten opsporen. Bestaan ter zake algemene instructies? Bestaan die instructies ook voor het controleren van voorwaarden? Veel protagonisten die wij in het kader van ons onderzoek hebben ontmoet, waren vrij onder voorwaarden of waren voortvluchtig.

Claude Fontaine: Merci bien pour ces deux questions qui me permettent – et j'y tenais – de préciser un point. Madame, vous évoquez les directives générales d'intervention d'un service comme le FAST. Alors, j'aimerais vous apporter une information qui ne vous a pas été communiquée. Je n'avais pas reçu la question à l'occasion de la première audition. Je suis à la base de la mobilisation du FAST dans le cadre d'un dossier que vous connaissez sous un nom particulier. C'est moi qui ai pris l'initiative, en collaboration avec le magistrat.

Je vous explique le contexte: en décembre 2015, en tant que directeur-général, je participais à l'une ou l'autre réunion de coordination; et je prends contact avec le magistrat titulaire du dossier "Attentats de Paris" et je lui demande si ça va, si on répond à ses attentes. Il me dit: "Oui, on commence à avoir une bonne vue sur qui a fait quoi à l'occasion des deux attentats de Paris", mais il ajoute: "J'ai une grosse inquiétude par

E044 – 14-12-2016

Claude Fontaine

rapport à deux frères" et je lui dis: "Quel est le problème?"; il me dit: "Mais, on est tellement pris par d'autres investigations qu'on n'arrive pas à consacrer de la capacité aux deux frères dont question". Et je lui dis: "Avec votre accord, moi je vais vous trouver une solution"; il me dit: "Oui, vous pourrez?"; je lui dis: "Oui, je vais mobiliser le FAST", le FAST qui est un service qui fait la recherche de fuyitifs, mais – et là on rejoint votre question sur les directives – qui a une pratique très méthodologique dans les investigations. Mais ce sont des investigations particulières.

Carina Van Cauter (Open Vld): Wanneer er internationaal geseind is, maar wanneer er niet internationaal geseind is, zijn het de gewone researchediensten?

Claude Fontaine: Non, non, non, non! Dans ce cas-là, j'ai mis le FAST pour faire une recherche sur le plan national. Et cela a failli réussir. On avait trouvé une adresse très intéressante, mais, par après, l'intérêt est encore devenu plus concret et le magistrat a préféré qu'on donne le dossier à une division de recherche de la PJF de Bruxelles. Mais le FAST ne travaille pas à l'aveugle. Il travaille selon des directives qui sont précises.

Le président: Continuez, Monsieur!

Claude Fontaine: En ce qui concerne le contrôle des conditions – et j'en termine par-là – les conditions de libération, les conditions qui sont liées aux décisions judiciaires doivent alimenter la BNG pour permettre – parce que c'est l'orientation principale de la BNG – permettre le contrôle en connaissance de cause par n'importe quel policier. Et donc, ces conditions-là sont présentes dans la BNG. On est en contact avec une entité, on fait un contrôle BNG et, normalement, on est informé des conditions de libération et on peut procéder au contrôle de leur respect.

Christoph D'Haese (N-VA): In het antwoord op de vraag van de heer Van Hecke hebt u het al aangeraakt. De aansturing zit vervat in artikel 28ter van het Wetboek van strafvordering. Als de procureur des Konings niet het vereiste personeel kan geven, kan hij het dossier meedelen aan de procureur-generaal en hem inlichten over de toestand. De procureur-generaal kan het dossier dan voorleggen aan het College van procureurs-generaal dat de nodige initiatieven neemt.

De procureur des Konings van Brussel heeft ons hier verteld dat het College van procureurs-generaal niets kan afdwingen. Is dit een hiaat in de wetgeving? Wat zijn uw inzichten daarover? Zou het niet beter zijn dat de hiërarchische overste die problematiek beslecht? Is het niet beter dat dit door de geïntegreerde politie zelf wordt gedaan? Wat zijn uw inzichten daarover?

Claude Fontaine: Mais, je prends acte de ce que vous me dites! En ce qui concerne...

Christoph D'Haese (N-VA): U wist dat niet?

Claude Fontaine: Nee, maar ik heb daarmee geen probleem.

Pourquoi? Parce qu'après deux ans et demi de fonctionnement, je n'ai jamais, jamais, jamais refusé le traitement du moindre dossier qui m'a été recommandé par la magistrature. Je constitue... Quand une unité est sous pression, ne sait plus traiter un dossier, il devient ce qu'on a appelé un dossier rouge; le parquet fédéral est informé qu'on a un problème pour le traitement de ce dossier; le parquet fédéral prend contact avec moi et tous les contacts, à l'heure où je vous parle, tous les contacts entre le parquet fédéral et moi-même ont eu pour conséquence que le dossier dont question a été traité. Je n'ai jamais dû répondre non. J'ai toujours, toujours, toujours trouvé une solution pour le traitement des dossiers qui m'étaient recommandés par le parquet fédéral.

De voorzitter: Ik denk dat wij hiermee kunnen afronden.

Ik dank dat de heer Fontaine voor zijn getuigenis. Ik wens hem nog een goede namiddag.

Claude Fontaine: Monsieur le président, mesdames, messieurs les membres de la commission, je vous remercie. Une fois de plus, je considère ma rencontre avec les parlementaires comme une expérience très positive. Et merci pour l'intérêt que vous avez pour nos matières.

E044 – 14-12-2016

Claude Fontaine

Lecture faite, persiste et signe,

.....
Claude Fontaine

E044 – 14-12-2016

Luc Ysebaert

Audition sur le volet "architecture de la sécurité" de M. Luc Ysebaert, directeur coordinateur (DIRCO) de la direction de coordination et d'appui de l'arrondissement Bruxelles-Capitale.

Hoorzitting over het luik "veiligheidsarchitectuur" met de heer Luc Ysebaert, directeur coördinator (DIRCO) van de coördinatie- en steundirectie van het arrondissement Brussel-Hoofdstad.

Le **président**: Je souhaite la bienvenue à M. Luc Ysebaert. Monsieur Ysebaert, vous êtes le dirco de l'arrondissement de Bruxelles.

Je vais d'abord vous demander de prêter serment.

Comme vous le constatez, cette réunion est publique. Donc, si vous avez des informations à fournir à la commission, que vous considérez comme confidentielles, vous avez le droit de demander une réunion à huis clos. C'est à vous de juger de la nécessité du huis clos. Mais nous préférierions que votre audition se déroule en séance publique.

Je vous rappelle qu'en vertu de l'article 4, §1, de la loi de 3 mai 1880 sur les enquêtes parlementaires, telle que modifiée par la loi du 30 juin 1996, la commission d'enquête peut prendre toutes les mesures d'instruction prévues par le Code d'instruction criminelle. Elle peut notamment entendre les témoins sous serment.

Avant de vous inviter à prêter serment, je tiens à attirer votre attention sur le dernier alinéa de l'article 8 de la loi précitée, suivant lequel tout témoin qui, en faisant une déclaration conforme à la vérité, pourrait s'exposer à des poursuites pénales, peut refuser de témoigner (cf. également l'article 14, 3, g, du Pacte international relatif aux droits civils et politiques du 19 décembre 1966, ratifié par la loi du 15 mai 1981).

Cela signifie qu'un témoin a le droit de se taire lorsqu'il pense que sa déclaration publique pourrait être ultérieurement utilisée contre lui dans une procédure pénale.

Je vous rappelle en outre que, suivant l'article 9 de cette même loi, tout coupable de faux témoignage sera puni d'un emprisonnement de deux mois à trois ans et privé de l'exercice du droit de vote et d'éligibilité pendant cinq ans au moins et dix ans au plus.

Enfin, je vous rappelle que, suivant l'article 3, de la loi précitée, le secret de vos déclarations n'est pas garanti, sauf s'il s'agit de déclarations faites lors d'une réunion à huis clos et pour laquelle la commission s'est engagée explicitement à respecter le secret. De plus, chaque document que vous remettiez à la commission est susceptible d'être révélé.

Après ces précisions, je vous invite à prêter serment en levant la main et en prononçant la formule suivante: "Je jure de dire toute la vérité et rien que la vérité".

M. Luc Ysebaert prête serment.

Dont acte.

Mijnheer Ysebaert, ik zal even de spits afbijten met een aantal vragen. We hebben in het begin van dit jaar de lancering meegemaakt van het zogenaamde Kanaalplan. Daarvan is de eerste fase intussen, denk ik, gerealiseerd. U hebt bij dat plan een coördinerende rol gespeeld. Mag ik eens even een algemene impressie vragen van dat plan? Wat is uw indruk? Wat is daar positief aan? Wat zijn de eventuele contra's? Kunt u daarvan een eerste indruk geven aan de commissie?

Luc Ysebaert: Monsieur le président, merci pour la question. Le Plan Canal a vu le jour au début de cette année 2016. Je suis moi-même dirco depuis le mois de septembre mais j'ai eu l'occasion d'avoir un certain nombre d'informations sur l'évolution de ce plan et certainement sur sa situation actuelle.

Ma première impression sur le plan est qu'il était une belle opportunité de, finalement, se poser des questions sur notre mode de fonctionnement. J'entends par là qu'on a mis en place un certain nombre de groupes de travail qui ont permis de nous rendre compte que pour résoudre les problèmes posés par le radicalisme et la détection du radicalisme, nos processus, nos procédures devaient être adaptés à la nouvelle situation, notamment dans le cadre de fonctionnement des LTF et toutes sortes d'autres mesures qui ont pu être prises.

Donc, le plan est une opportunité, effectivement, mais c'est un plan multiple et il doit aussi être considéré

E044 – 14-12-2016

Luc Ysebaert

comme un plan intégral. Il y a bien le volet policier mais il y a également un volet préventif, il y a également un volet judiciaire. Et dans le volet policier, il y a la police administrative. On se rend compte que tous les partenaires de la sécurité, tous les acteurs doivent s'impliquer selon leurs compétences et selon leurs moyens. Dès lors, le plan en tant que tel permet d'apporter une amélioration sur la vue qu'on a sur le phénomène de radicalisation dans les entités locales et permet, selon les moyens disponibles, de mieux le détecter, dans le cadre des LTF notamment mais également dans le cadre du travail de quartier. Ceci est la compétence des pouvoirs locaux et des zones locales. Il y a là en fait toute une série de choses qui sont des bonnes pratiques et des outils potentiels qui sont à disposition des zones de police locale.

Donc, je dirais une impression positive sur le plan à ce stade-ci.

Il faut aussi se rendre compte que les capacités policières qui avaient été annoncées, notamment à la disposition des zones bruxelloises, qui avaient besoin de renforts, sont arrivées en deux vagues. Une première vague de cinquante personnes, chiffre absolu qui n'a pas été atteint dès le départ. Une première volonté de cinquante personnes sur la zone Ouest, qui inclut Molenbeek et Koekelberg comme communes cibles. Ensuite, les vagues successives, en septembre, octobre sur les autres zones, Bruxelles-Capitale-Ixelles, zone Nord et la zone Midi. À ce stade-ci, on peut dire que le personnel annoncé, donc le renfort annoncé par la police fédérale est en place. C'est une gestion au quotidien des capacités. Le fait est que le statut et la mobilité font que les gens peuvent quitter, en fonction de leurs envies, selon certaines modalités évidemment. Et donc, il y a vraiment une gestion dynamique des ressources humaines via ce plan qui se fait au départ des services du dirco.

De voorzitter: Ik heb nog een tweede vraag. U hebt ook de lead, geloof ik, van de *local task force*. Dat instrument is natuurlijk opgedoken intussen. Wij hebben daar al verschillende keren over horen getuigen. Ik denk dat het een belangrijk instrument is in de strijd tegen het radicalisme en de radicalisering.

Vous savez que le radicalisme est le thème suivant. La commission en parlera au mois de janvier.

In het proces van radicalisering, kunt u mij eens even uw ervaringen en indrukken geven in verband met het instrument van de *local task force*? Hoe evalueert u dat?

Luc Ysebaert: Encore une fois, c'est un *process* qui a pris pas mal de temps à trouver son régime de croisière. Et je reviens au Plan Canal. En fait, la LTF fait partie intégrante du fonctionnement et des objectifs du Plan Canal et grâce aux objectifs du plan, on est parvenu à dynamiser, à déterminer des procédures d'échange entre les partenaires de la *local task force*. Au rythme actuel à Bruxelles, par exemple, on a dix *task forces* opérationnelles qui se réunissent, depuis 2016. Depuis le 1er janvier, on en a eu dix. Il y en a deux stratégiques qui sont organisées par an aussi. On a des réunions spécifiques pour les zones du Plan Canal, une par zone également a été réalisée.

Ceci pour vous dire qu'il y a d'abord ces réunions qui permettent l'échange d'informations entre tous les partenaires de la LTF et à côté de cela, il y a des cellules radicalisme qui ont été créées dans l'ensemble des zones, même les zones qui ne sont pas concernées par le Plan Canal. Je pense à la zone Monty, par exemple, qui a récemment mis en place sa cellule radicalisme aussi. Tous ces échanges, tous ces membres de la *task force* sont en même temps dans un réseau d'échange où ils échangent l'information. Vous savez qu'on a beaucoup d'entités à suivre au niveau bruxellois, donc c'est un gros paquet de monde à suivre. Et les réunions en elles-mêmes ne servent qu'à dénouer les situations les plus complexes. Et pour l'heure, les situations les plus courantes ou les simples échanges d'informations de base, on le fait sous forme de réseau.

La charge de travail nous impose de le faire de cette manière pour rendre les réunions gérables. On ne sait pas discuter de 60 ou 270 entités en une réunion.

De voorzitter: Ik maak even de lijst: mevrouw Onkelinx, de heer De Roover, de heer Pivin, de heer Verherstraeten en de heer Van Hecke.

Laurette Onkelinx (PS): Monsieur le président, je souhaite, tout d'abord, dire que vos deux premières questions sont importantes. Il faut voir exactement ce qu'il en est au niveau des forces en hommes prévues dans le plan Canal. Les chiffres qui circulent vont dans tous les sens. Selon certains, aucun homme n'est

E044 – 14-12-2016

Luc Ysebaert

venu en renfort ou, si tel a été le cas, les hommes qui ont été enrôlés de force ont demandé immédiatement leur mutation. Vous l'avez déjà évoqué mais je voudrais savoir, au jour d'aujourd'hui, précisément combien de personnes sont venues en renfort là où c'était prévu?

Ma deuxième question a trait aux *local taskforces*. Nous avons vu qu'il y avait eu un échange d'informations pour une des personnes sur lesquelles notre commission s'est penchée, mais qu'il n'y avait pas eu de suivi opérationnel. Fort de votre expérience, pensez-vous que l'on pourrait imaginer que des décisions opérationnelles fondamentales soient prises au niveau des *local taskforces*, avec le suivi judiciaire par le parquet local ou fédéral, avec le suivi administratif par la police locale ou l'administration, avec le suivi disruptif par les services de renseignements? Cela constituerait, en quelque sorte, un changement de paradigme, la judiciarisation devenant une décision collégiale. Si vous trouvez l'idée intéressante, pensez-vous que le DirCo a la capacité de coordonner ces opérations de triage collégial?

Je voudrais maintenant vous poser une question complémentaire concernant les pratiques. Au niveau judiciaire, l'accent est mis sur la criminalité qui nourrit le radicalisme (trafic d'armes, drogues, faux documents). Au niveau administratif, l'accent est mis sur les visites domiciliaires (contrôles des identités, vérification en vue de voir si le compartimentage correspond au cadastre ou au permis de bâtir).

Cela nous semblait être des tâches classiques de la police. Pourtant, début novembre, le collège de police de Bruxelles Nord annonçait qu'il consultait un avocat pour savoir s'il pouvait, sans le contrôle d'un juge d'instruction et le lancement d'une enquête judiciaire, remplir toutes les fiches administratives demandées. Je voudrais donc comprendre quelles sont les nouvelles pratiques qui posent question sur le plan policier.

Luc Ysebaert: Monsieur le président, pour répondre à la première question, puis-je m'aider d'un support reprenant des chiffres?

Le président: Bien entendu.

Luc Ysebaert: Comme je l'ai dit, tout à l'heure, les renforts fédéraux sont constitués de personnes détachées qui avaient une activité dans le paysage policier national. Ces personnes ont donc été détachées au CIK de Bruxelles, autrement dit, dans le service du DirCo de Bruxelles (le corps d'intervention) pour, ensuite, être mises à la disposition des zones.

Pour la première vague, au niveau humain, c'était assez brutal. Il faut se rendre compte que ces gens ont dû changer de lieu de travail, de fonction et que les contenus sont différents. Les choses ont donc été assez compliquées.

Et donc il y a eu, au début à mon avis, des balbutiements, des gens qui n'ont pas pu, pas voulu, trouvé des raisons sociales pour ne pas se déplacer. La première vague a été compliquée.

En septembre, il y a eu une deuxième vague qui s'est faite. Là aussi, entre le 1er septembre et le 1er octobre, il y a également eu, on va dire quelques tiraillements par rapport à des situations individuelles. Et depuis octobre, on bénéficie des sorties d'école, donc des gens qui n'ont pas demandé d'affectation.

Et alors on a amélioré le système dans le sens où, aujourd'hui, on fait un accueil, on leur demande dans quelle zone ils souhaitent aller, on leur demande s'ils veulent rester au CIA. Vous savez, le CIA est aussi un endroit important pour le Dirco, pour la gestion de l'information. Donc on leur demande un peu leurs préférences et on essaie d'en tenir compte.

Et donc aujourd'hui, donc au 12/12, c'était lundi, on a, à la zone Ouest: prévus: 50. Présents, donc attribués: 49. Alors il y a un petit chiffre entre parenthèses, (42). C'est quoi? C'est 42 effectifs parce qu'il y en a 7 qui sont malades de longue durée; enfin, des choses comme ça. Des gens qui se font porter malades, qui ne reviennent pas. Mais donc 49 attribués.

La prévision au 1er janvier, les départs en mobilité: 46. Prévision au 15 janvier, les sorties d'école, les secondes sess: 50.

Donc Ouest... En réalité, dire que c'est rempli, pas rempli, c'est très fluctuant en fonction de la mobilité des

E044 – 14-12-2016

Luc Ysebaert

gens et des affectations. On va dire qu'actuellement, l'objectif que j'ai, c'est de travailler avec 90 à 110 %. Parce que parfois, on dépasse la norme. Par exemple, pour la zone Nord, il y a 25 présents sur 23. Mais les 25, là-dedans il y a des covoiturages. On a affaire à des gens, donc il faut tenir compte un peu d'un certain nombre de paramètres sociaux dans les affectations.

Mais donc Bruxelles-Ouest, actuellement: 49, Bruxelles-Midi, actuellement: 18 sur 18; Bruxelles-Capitale-Ixelles 26 sur 25, Bruxelles-Nord 25 sur 23. Le CIA, ça ne se remplit pas bien, mais c'est autre chose.

Donc ça, c'est la situation actuelle. Et les prévisions de départs et de mobilité font fluctuer ce chiffre de une à deux ou trois unités. Et on essaie de rattraper ça avec les entrées suivantes. On va dire que...

Laurette Onkelinx (PS): (*Hors micro*)

Luc Ysebaert: On va dire que depuis fort récemment, c'est-à-dire novembre, octobre, ça se remplit de manière vraiment systématique. Et on a des arrivages, enfin des sorties d'école en mai, avec des premières affectations également. Et là, on espère fidéliser, parce que la difficulté, aussi, c'est que ces gens... L'idéal, c'est qu'ils y restent, dans la zone, pour la qualité du travail à long terme. Et donc...

Laurette Onkelinx (PS): (*Hors micro*) Et la réserve?

Luc Ysebaert: La réserve, ça ne dépend pas, évidemment, du DirCo de Bruxelles. Il y a eu une décision par rapport à 180 pour la réserve fédérale, plus 40 pour la problématique, je ne sais pas si vous avez entendu parler des MATA(?): ce sont des équipes spécialisées dans le contrôle des migrants, si on prend des séjours illégaux. Et donc il y a toute une série d'administration à faire par rapport à ce genre d'interpellations. Et là, il y a un pot de 220 qui est prévu, mais qui n'est pas rempli non plus.

Donc ça se remplit, en fait, ça c'est la difficulté, dans le pot existant. Il n'y a pas plus de policiers qu'avant. Des décisions de mettre des policiers en plus sont prises. Les budgets de recrutement sont prévus. Mais aujourd'hui, on est encore dans le pot existant. Donc c'est les mouvements qui se font dans le pot existant. Donc boucher un trou, c'est créer un autre trou. Pour l'instant. Pour les capacités.

Concernant les mesures proprement dites au niveau opérationnel, en fait, la finalité de la *task force* locale, avec tous les partenaires, quand on parle d'un cas particulier d'une entité, c'est effectivement dans le catalogue des mesures, de déterminer ce qu'il y a lieu de faire et finalement, en fonction de la nature de la mesure, c'est l'un ou l'autre service qui est en charge du suivi. C'est comme ça que ça fonctionne.

Donc, aujourd'hui, les mécanismes... La TFL Bruxelles a mis en place, et ces documents sont disponibles, elle a repris le catalogue des mesures, elle a défini ce qu'ils appellent une procédure de restriction mise en place. Ça veut dire que le judiciaire vient avec toutes les infos, on aborde toutes les entités, même les dossiers les plus sensibles. On dit ce qui peut être dit dans le cadre du secret, évidemment, de l'instruction, puisqu'il faut quand même... Mais donc on évoque les entités, en tout cas. Et ce qui est communicable l'est. Et à ce moment-là, on tranche quant à savoir si on reste dans le judiciaire ou si on peut se permettre... Parce que parfois, l'approche peut se faire en parallèle, le dossier est judiciairisé mais on peut encore avoir dans ce cadre-là des mesures administratives. Ce n'est pas incompatible.

Ces décisions sont, donc, prises collégialement lors des réunions opérationnelles. Mais c'est exact aussi que ces procédures sont relativement récentes. Au début, c'est-à-dire lors de la sortie de la circulaire FTF, en 2015, en août, nous n'avions pas encore mis en place toutes ces procédures.

Concernant le registre national, la problématique... C'est juridique, oserais-je dire. Moi, je ne suis pas juriste, donc ma réponse aura les limites qu'elle a. Mais la problématique se situe dans le fait que la consultation du registre national par la police à des fins non judiciaires mais à des fins administratives est remise en question. Et ici, on est bien dans un cadre administratif. Voilà l'interprétation des uns et des autres! Personnellement, je ne sais pas me prononcer sur qui a raison sur cette question. Mais je sais une chose, c'est que....

Laurette Onkelinx (PS): (...)

E044 – 14-12-2016

Luc Ysebaert

Luc Ysebaert: Oui c'est cela!**Laurette Onkelinx (PS):** (Hors micro)

Luc Ysebaert: C'est cela! À des fins administratives et non judiciaires. Parce qu'au niveau judiciaire, il n'y a jamais de problème. Par réquisition, on peut tout consulter. Par contre, au niveau administratif, on est dans un domaine fort différent. La conclusion de la zone Ouest au moment où elle a mis en place cette procédure – parce que c'est dans une pratique que je qualifierai de bonne pratique, puisque la finalité est d'avoir une meilleure vue sur la situation administrative d'un certain nombre de bâtiments ou de personnes, les inscriptions, etc. ou les fausses inscriptions... Bref, il y a là une finalité une finalité tout à fait utile par rapport au plan Canal. Cela a fonctionné tout un temps. Il n'y a jamais eu aucun recours, à ma connaissance, dans ce cadre. Maintenant, je pense que les juristes devront trancher la question.

Laurette Onkelinx (PS): Ma troisième question portait sur ... l'opérationnel avec le Dirco qui pourrait coordonner...

Luc Ysebaert: Mais, en fait, je crois vous avoir donné les éléments de réponse en vous parlant des mesures opérationnelles, comme elles sont discutées entité par entité. Donc le DirCo ou son représentant préside la LTF; aujourd'hui la LTF, à Bruxelles, est gérée par le chef de section du carrefour d'information. Et, à cet endroit-là, effectivement, s'il y a une nouvelle information sur une entité qui n'est pas encore judiciaire, on peut décider de faire un procès-verbal à cet endroit-là également.

Laurette Onkelinx (PS): Il serait intéressant, dans cet endroit-là qui concentre renseignements, police, administratif, de pouvoir, par exemple, décider de fédéraliser ou pas un dossier ou d'avoir des mesures de type administratif.

Luc Ysebaert: Je pense qu'il faut vraiment se rendre compte qu'on est dans le domaine judiciaire. Décider de fédéraliser, ce n'est pas le DirCo qui va le faire. De toute évidence, à cet égard, on n'est pas dans les compétences du directeur-coordonateur. Il met en place une plate-forme, il met en place un échange d'informations entre des services différents. Dès lors, décider ou non de fédéraliser un dossier judiciaire n'appartient certainement pas au DirCo. Je ne pense pas que ce soit une bonne idée de mélanger les genres à ce point.

Laurette Onkelinx (PS): Bien sûr que, pour le moment, ce n'est pas votre compétence. Nous sommes bien d'accord! Mais serait-ce une bonne chose – peu importe qui préside la séance finalement – que, lors de cette séance-là où toutes les informations se croisent, s'échangent avec tous les partenaires, d'avoir des décisions de suivi judiciaire ou administratif ou que sais-je?

Luc Ysebaert: J'entends bien la question et je comprends aussi la question qu'il y a derrière, mais en réalité, dans la situation actuelle, on officie avec un DirCo et un DirJu. Ce que vous proposez induit automatiquement de n'avoir plus qu'un seul patron pour l'ensemble de l'information, ce qui n'est pas le modèle actuel. Je n'ai pas de...

Laurette Onkelinx (PS): Je ne dis pas qu'il faudrait une fusion DirCo-DirJu. Je ne parlais pas de cela.

Luc Ysebaert: Alors dans la situation actuelle, je ne pense pas que ce soit une bonne idée de le faire.

Peter De Roover (N-VA): U heeft een algemene evaluatie van het Kanaalplan gegeven. In de loop van de vergaderingen zijn we, bij het bekijken van de gebeurtenissen die geresulteerd hebben in de aanslagen van 22 maart, gestoten op een aantal problemen die te maken hebben met seiningen en de opvolging van de administratieve maatregelen zoals de opgelegde voorwaarde bij een vervroegde invrijheidstelling.

Bent u van oordeel dat er inmiddels verbeteringen aangebracht werden voor wat die specifieke mankementen in vergelijking met vroeger?

Ik stel voor dat we mijn beide vragen apart behandelen.

Le président: Vous répondez question par question. Cela revient au même!

E044 – 14-12-2016

Luc Ysebaert

Luc Ysebaert: Effectivement, encore une fois – et je reviens souvent au plan canal, parce que cela nous a permis de détecter un certain nombre de points d'amélioration – par rapport au signalement, on s'est rendu compte qu'être FTF ne voulait pas dire qu'on était connu de tous et signalé de tous. En réalité, on voulait que chaque collaborateur terrain puisse savoir qu'il a à faire à un FTF.

Donc, pour ce faire, aujourd'hui, nous disposons d'un signalement préventif permanent. C'est une procédure nouvelle qui a été mise en place et qui permet de savoir qu'une personne rencontrée sur le terrain figure dans la liste, quel que soit le fait qu'elle ait commis ou si c'est un contrôle de routine ou simplement autre chose.

La réalité, aujourd'hui, c'est que tout un chacun qui est sur la liste FTF, lorsqu'il est contrôlé par la police, est connu comme FTF par le policier qui le contrôle. Naturellement, comme tout système... enfin, rien n'est infaillible. Et aujourd'hui, nous sommes amenés à faire des contrôles très systématiques - c'est DJSOC qui fait cette vérification - sur la liste des personnes signalées et des FTF et nous devons régulièrement mettre à jour. Nous avons donc encore des *bugs* ou des gens qui auraient dû être signalés et qui ne le sont pas. Mais si on voit le quota ou la proportion des problématiques de signalement au début de l'année et la situation actuelle, je pense qu'on a amélioré la situation à 80 ou 90 %. Globalement, je pense qu'on est dans un mieux par rapport à la situation précédente.

Pour ce qui concerne les MAM et les mesures de libération conditionnelle, là aussi, une procédure a été mise en place dans le cadre du portefeuille "police administrative" du plan canal, avec la collaboration du CIA de Bruxelles, de la DCA où en fait, aujourd'hui, le point d'entrée de la maison de justice, c'est la zone locale, mais simultanément, la CIA est informée et DJSOC est informée. Ainsi, lorsqu'une personne est amenée à sortir ou bénéficie d'une mesure de libération, automatiquement la zone est avisée, à charge pour la zone de police de faire le croisement entre la banque de données FTF et l'information communiquée par la maison de justice. Il y a évidemment une vérification à faire, mais cette procédure est en cours de validation ou elle est le sera incessamment, justement, dans le cadre de la LTF opérationnelle.

Donc, on est avec deux améliorations significatives par rapport à la situation antérieure.

Peter De Roover (N-VA): Wij zien dus opmerkelijke verbeteringen. Zitten wij, wat die twee onderdelen betreft, volgens u op het punt waar we moeten zijn of zijn daar nog verbeterpunten die zich opdringen?

Luc Ysebaert: Je pense que tout est toujours perfectible. Ce qui va se passer aujourd'hui, c'est que chacun doit avoir la discipline et l'attention nécessaires par rapport à ce genre de choses. Le plus dur dans les problématiques qui nous préoccupent aujourd'hui, c'est de maintenir la vigilance et l'attention.

Les procédures sont toutes neuves. Elles seront donc soumises à évaluation. Si on doit les améliorer, on le fera. Si elles sont bonnes et suffisantes, tant mieux! Je pense que l'essentiel est de trouver un mécanisme, où quiconque a en charge une partie de cette chaîne soit systématiquement attentif et reste attentif aux enjeux qui sont derrière tout cela.

Evaluer la procédure nouvelle? Certainement. Perfectible? Certainement pour les signalements en général, parce qu'il y a encore trop de lignes rouges sur les tableaux que je reçois. Cela veut dire qu'il y a encore des situations qu'il faut corriger ou vérifier. Lorsqu'on n'aura plus de lignes rouges sur les tableaux avec des manquements, c'est-à-dire des personnes non signalées alors qu'elles devraient l'être, je pense qu'on aura alors du 100 %, mais on n'y est pas encore.

Peter De Roover (N-VA): Mijn tweede vraag, wat de local task force betreft. Welke types van dossier worden daar specifiek behandeld en gaat dat alleen over de FTF'ers? Of registreert u ook tekenen van radicalisering? Er zijn mensen – letterlijk, maar zeker ook figuurlijk – op weg naar bijvoorbeeld Syrië. In dat proces, wat is de rol... Komt dat op het scherm bij u? Komt dat op de radar?

Luc Ysebaert: Au niveau des local task forces FTF, on discute des FTF de catégorie 1 à 5 et aussi des gens qu'on qualifierait de pré-enquêtes. Ce sont des gens à propos desquels on a une suspicion et dont on ne sait pas encore très bien à quelle catégorie les affecter, mais on les a déjà sur une liste. C'est le côté qui sort un peu des cinq catégories. On détecte des situations qu'on ne sait pas encore classifier et on vérifie cela de

E044 – 14-12-2016

Luc Ysebaert

manière régulière pour voir si soit on les met dans une catégorie, soit on abandonne l'information, considérant qu'elle n'était ni relevante ni opportune. C'est une manière de faire.

À côté de cela, nous avons des réunions spécifiques pour d'autres types d'extrémisme: extrême droite, extrême gauche, salafisme. Il y en a toute une série. On ne se réunit pas beaucoup à Bruxelles sur l'Asie Mineure, mais il existe un groupe de travail thématique. Nous avons effectivement d'autres plate-formes avec les mêmes partenaires, mais la thématique abordée est différente. Pour l'extrême droite et l'extrême gauche, ils se réunissent séparément, pas dans le cadre de la *foreign fighters* pour éviter d'avoir des agendas trop chargés.

Peter De Roover (N-VA): Laatste, korte vraag.

Wat gebeurt er wanneer een dossier geseponneerd wordt? Wat is de betekenis van een sepot in de behandeling? Is dat definitief verdwenen? Ligt dat ergens in de buurt of wordt zo'n dossier warm gehouden? Wat is de betekenis die uw dienst aan sepot geeft?

Luc Ysebaert: Je n'ai pas d'exemples précis dans le cadre que vous évoquez. Donc, je peux difficilement répondre à votre question de manière précise. Je dirais simplement intuitivement que le "seponering", le classement sans suite d'une affaire n'induit pas forcément l'abandon de la vigilance administrative. La vigilance administrative reste quelque chose d'important.

Je pense qu'on doit tenir à l'œil les situations même "séponnées" (classées sans suite) parce qu'encore une fois, la prévention et la détection sont aussi importantes que le suivi répressif. Il faudra veiller pendant quelques mois, un peu comme pour les pré-enquêtes d'une certaine manière. Les gens qu'on ne sait pas classer, avant de les sortir définitivement, il faut avoir la certitude qu'on est devant une situation qui a été normalisée. C'est comme cela que cela devrait fonctionner.

Philippe Pivin (MR): Merci, monsieur le président. Commissaire, oui, vous n'êtes pas DIRCO depuis longtemps mais vous êtes un homme d'expérience et vous avez donc un regard d'expertise sur ces problématiques-là.

Je suis persuadé, pour le constater, que le plan Canal donne déjà des effets positifs, ne serait-ce que dans une certaine souplesse au niveau de l'opérationnel évidemment, mais je voulais demander comment vous voyez le devenir du plan Canal. Le plan Canal doit-il être élargi, comme certains le demandent ou doit-il encore être consolidé au niveau du périmètre qui a déjà été défini? En effet, un enjeu est de maintenir les forces qui ont été apportées en complément, dans les zones où elles sont affectées. On sait bien qu'il y a des fluctuations à ce sujet quoiqu'on voie quand même que la moyenne des gens reste. Tout le monde ne s'enfuit pas ailleurs. Je trouve cela d'ailleurs assez réconfortant. Comment voyez-vous le devenir du plan Canal à terme, dans un an ou deux? Doit-il être renforcé?

Deuxième chose, dans le plan Canal, il y a évidemment le volet administratif. J'aurais voulu connaître votre regard. On a parlé des LTF. Quel est votre regard sur les CSIL? Et quel est votre regard sur le rôle que les communes peuvent apporter dans le volet administratif du plan Canal?

On parle de renforcer, d'optimiser les collaborations avec les communes. Comment voyez-vous des améliorations possibles par rapport à cela?

Luc Ysebaert: En ce qui concerne l'avenir du plan Canal, j'ose dire que, pour moi, le plan Canal, ce sont des bonnes pratiques. Cela veut dire qu'il faut les étendre le plus loin possible dans le fonctionnement de la chaîne de sécurité. Elles sont de nature à améliorer la détection d'un certain nombre de situations de personnes qui se radicalisent notamment. Il faut savoir qu'aujourd'hui, il y a à peu près 223 personnes sur la liste pour les communes et les zones du plan Canal. Il en reste encore quand même 45 à peu près qui sont ailleurs dans l'arrondissement. Cela veut dire qu'on peut considérer que le phénomène touche tout le monde. C'est d'ailleurs tellement vrai que des zones qui ne sont pas impliquées dans le plan Canal à ce stade-ci en tant que zones ayant reçu du renfort, ont développé le radicalisme et d'autres choses de cette nature. Donc tout le monde se sent concerné.

Maintenant la question de l'appui, c'est évidemment une autre question. C'est une question de moyens et de

E044 – 14-12-2016

Luc Ysebaert

capacités. Ce n'est pas toujours la capacité policière supplémentaire qui permet d'intégrer de bons réflexes et de bonnes pratiques dans le fonctionnement policier ou dans le fonctionnement de l'administration. La capacité est un aspect mais simplement, une procédure nouvelle pour aborder un problème ou une question est un autre aspect et celui-là se fait indépendamment de la capacité. On peut donc travailler à deux niveaux.

Oui, moi, je pense qu'effectivement, cette approche devra continuer un certain temps. Évidemment, c'est entre les mains des pouvoirs locaux parce que le niveau fédéral, avec la zone Ouest en coprésidence de ce plan ou de cette coordination, c'est une chose, mais les acteurs locaux sont les acteurs principaux en matière de prévention, d'administration, de détection. Donc, les zones et les communes ont un certain nombre de rôles à jouer. Il est clair que c'est leur responsabilité de s'inscrire ou non dans le plan, d'adhérer au plan, de l'inscrire dans leur plan zonal de sécurité. De ce point de vue-là, intellectuellement, je pense que c'est une bonne piste qu'il faudra continuer à exploiter. Au niveau des capacités, il ne faut pas en déduire que la fédérale disposera des moyens suffisants pour alimenter toutes les zones avec des capacités complémentaires.

Je pense que nous sommes arrivés, en termes de capacité, au bout de ce qui était disponible. Si d'autres zones de police devaient demander l'équivalent, je ne suis pas sûr que l'on puisse facilement sortir encore beaucoup du potentiel fédéral.

À côté de cela, pour moi, ce plan a encore un avenir dans toute la Région bruxelloise.

Philippe Pivin (MR): Si vous deviez donner un exemple de ce que les communes pourraient faire en complément de ce qui se fait déjà aujourd'hui, ce serait quoi?

Luc Ysebaert: J'ai zappé votre question sur les CSIL. Je vais vous répondre en utilisant cet exemple. Les cellules de sécurité intégrale locale n'évoluent pas toutes à la même vitesse. J'ai été invité à deux CSIL. Je ne dis pas qu'il n'y en a pas ailleurs, mais j'ai été invité à deux. En principe, il y en a dix-neuf. Il y a là un modèle, qui sera un beau modèle d'échange où la police est présente, ainsi que les acteurs sociaux, ceux de la commune, de l'associatif, du CPAS, la population. Tous les acteurs locaux et communaux sont présents et pourraient s'investir dans la prévention et la détection. La police peut faire un certain nombre de choses, mais n'a qu'une vue partielle de la situation de l'environnement socio-démographique d'une commune. D'autres partenaires voient des choses qui peuvent parfois être fort utiles. Donc, la balle est dans le camp des pouvoirs locaux et communaux.

Au niveau fédéral, on peut juste suggérer que les CSIL trouvent un rythme de croisière pour permettre cette relation entre la *task force* locale, où la police locale est représentée, et les pouvoirs locaux ainsi que les administrations avec les CSIL, où la police locale est aussi représentée. Nous aurions alors un flux d'informations qui nous permettrait d'être probablement plus efficaces dans la détection et dans la prise de mesures en termes administratifs par rapport à certaines personnes.

Donc, je pense qu'il y a encore beaucoup de travail de ce point de vue-là.

Philippe Pivin (MR): Mais trouvez-vous que l'information circule bien au niveau des zones pour le moment?

Luc Ysebaert: En tout cas, tout est fait pour qu'elle circule bien aujourd'hui dans les LTF. Je sais qu'il y a parfois des voix divergentes par rapport à ce point de vue. Mais, en tout cas, de mon expérience et même de mon expérience du passé, parce qu'il n'y a pas si longtemps j'étais encore à la zone de Bruxelles, des facteurs externes ont un petit peu exacerbé un certain nombre de choses. Jusqu'il y a deux ans, je ne percevais pas de vrai problème de communication entre le niveau local et celui de la police judiciaire. On n'avait pas encore eu les attentats. Je suis conscient que le contexte est un peu différent.

Ponctuellement, et certainement de manière générale, l'échange d'informations est disponible. Le fait est qu'il suffit parfois d'une erreur de communication pour qu'on noircisse tout le tableau. C'est évidemment un peu dommage. Mais, globalement, avec les LTF et la manière dont elles sont organisées à Bruxelles, j'ai la conviction qu'on va vers un mieux. Si les gens ont le sentiment que cela va vraiment mal, moi je pense que cela va plutôt vers un mieux.

Servais Verherstraeten (CD&V): Mijnheer de directeur-coördinator, mag ik u nog een paar vragen stellen

E044 – 14-12-2016

Luc Ysebaert

met betrekking tot het functioneren van de lokale taskforce? U verklaarde zopas dat u pas rond de start van het Kanaalplan, dat zich situeert rond februari 2016, op kruissnelheid bent beginnen te komen.

De wet dateert van een paar jaar daarvoor. Wat is er in de periode daarvoor eigenlijk in de lokale taskforce gebeurd? U spreekt dus achteraf van strategische vergaderingen, réunions spécifiques. Waren het zeer algemene vergaderingen, die dan op kruissnelheid komen? Hebt u dat ook gehoord bij collega's van andere lokale taskforces waarmee u gesproken hebt? Is dat daar hetzelfde verlopen? Hoe was de aanloopfase? Hoe komt het dat een en ander eigenlijk pas op kruissnelheid is gekomen vanaf de start van het Kanaalplan?

Luc Ysebaert: C'est toujours très difficile de se prononcer sur des situations qui concernent d'autres personnes. Je pense qu'effectivement, quand ces concepts ont vu le jour – et c'est vrai que c'était il y a bientôt deux ans et demi, ou à peu près – dans les différentes zones du pays, provinces ou arrondissements, il y a eu des évolutions plus rapides, des prises en main plus rapides. À Bruxelles, ça a été une prise de conscience peut-être un peu tardive. Je ne me prononcerai pas sur les raisons.

Mais ce qui est clair, c'est que depuis en tout cas mai 2015, il y a eu une redynamisation des *local task forces* à la DC à Bruxelles, donc sur l'arrondissement de Bruxelles. Et il y a eu un flottement préalable, des réunions sporadiques ou moins structurées. Il faut dire que le cadre aussi, au départ, n'était pas très clair non plus. On a dû attendre, quand même, août 2015 pour avoir une circulaire sur les FTF.

Au début, le cadre n'était, selon moi, pas assez précis, pas assez clair. Il s'est clarifié avec l'approbation du plan R, toutes ces choses. Petit à petit, les documents de référence sont arrivés et ont donné du corps à la *task force*, qui a su s'appuyer sur un certain nombre d'objectifs stratégiques fixés par les autorités.

C'est petit à petit que tout a grandi, j'oserais dire, aussi bien la COL du procureur général qui est sortie aussi dans le mois d'août 2015 à peu près. C'est à partir de là qu'à Bruxelles, ça a démarré vraiment. Et le plan Canal a été un deuxième *boost*. En plus du cadre légal, il y a eu ce constat fait dans le cadre des attentats en France, que les gens étaient issus, ou étaient passés à Molenbeek, et qu'il fallait s'intéresser à la manière de détecter ce genre de situations. C'est de là encore qu'on a avancé.

Servais Verherstraeten (CD&V): De federale procureur had het er maandag jongstleden over dat een driehonderdtal dossiers behandeld wordt in de LTF. Kunt u dat cijfer bevestigen?

Voorals, als er dat ongeveer zoveel zijn - het komt niet op een paar tientallen aan -, zijn er dat dan niet te veel om echt concreet en diepgaand op een persoon a, b of c in te gaan? Dreigt dan zo'n vergadering niet te abstract te worden en haar doel voorbij te schieten?

Luc Ysebaert: Je suppose que lorsque M. le procureur fédéral parle de 300 dossiers, il parle des personnes, des entités. D'après mes chiffres aujourd'hui, sur le plan Canal, il y en a 223 et sur l'arrondissement, 279. Plus encore des pré-enquêtes. On arrive à 350. Ça, c'est pour l'arrondissement. Maintenant, le rythme actuel, je vous avais dit, il y a des réunions opérationnelles, il y a un réseau entre les membres des cellules radicalisme au niveau de l'arrondissement. Ces gens se parlent en dehors des réunions, échangent de l'information en dehors des réunions. Il y a également pour les zones plan Canal en particulier des réunions spécifiques. On fait, on va dire, une réunion spécifique LTF pour la zone Bruxelles-Midi, Bruxelles-Nord, etc.

Ça, c'est le régime actuel, le rythme actuel. Ça nous fait quand même de l'ordre de, on va dire, 10... Sur base annuelle, vous avez une vingtaine de réunions, à peu près, plus le travail en réseau. Je pense qu'en termes de capacité à se réunir, on est au maximum, à cet endroit-là. Il faut savoir que ce sont souvent les mêmes personnes qui sont dans les réunions. Démultiplier encore des réunions, dire qu'il faudrait des LTF supplémentaires ne changerait pas grand-chose à la donne. On aura les mêmes personnes qui devront se couper en deux pour s'y rendre et pour suivre les dossiers.

Je pense que là vous avez raison: ça demande une rigueur dans le suivi des dossiers, des entités. C'est pour ça que dans l'ordre du jour, on communique toujours les noms des entités qu'on va discuter et on prend les situations les plus sensibles, les plus complexes, celles qui ont vraiment besoin d'un débat ou d'une discussion. Et pour les autres, on fait de l'échange d'informations sous forme d'un réseau de communication par internet, par courriel.

E044 – 14-12-2016

Luc Ysebaert

Servais Verherstraeten (CD&V): Mag ik dan nog een vraag stellen, voorzitter? Als het kan zou ik graag in de tweede ronde nog over iets anders een vraag stellen. Ik wil de collega's echter het gras niet voor de voeten wegmaaïen. Ik stel ze in het algemeen. Voorzitter, u mag mij corrigeren.

Er is de lokale taskforce tot de aanslagen van Parijs, de lokale taskforce tot Brussel en de lokale taskforce na Brussel. Zijn de namen van degenen die betrokken zijn bij de aanslagen in Parijs en Brussel en die in de media bekend zijn, op de agenda gekomen van de lokale taskforce Brussel voor de aanslagen van Parijs, tussen de aanslagen van Parijs en Brussel, na de aanslagen van Brussel?

Zo neen, is er in de lokale taskforce daarna de vraag gesteld hoe het mogelijk was dat deze of gene naam nooit ter sprake is gekomen in de lokale taskforce?

Luc Ysebaert: Je pense que pour répondre à cette question, une réponse écrite me semble... Il y a des vérifications à faire. Je n'ai pas les éléments pour répondre maintenant, je vous les enverrai.

De **voorzitter:** Goed. Wij zijn in een openbare vergadering, maar checkt u het even. De vraag is duidelijk. Collega Verherstraeten onderscheidt eigenlijk drie tijdslijnen: Parijs en Brussel vóór, tussen en na. De vraag is of de namen die ondertussen iedereen genoegzaam kent, op de agenda zijn geweest, aan de orde zijn geweest, besproken zijn geworden. Als u dat antwoord schriftelijk aan de commissie bezorgt, dan is dat nuttig.

Voorlopig hebt u gedaan, want u sprak van een tweede ronde. Ik heb in de eerste ronde alleen nog de heer Van Hecke. Anders mag u misschien voortgaan, of is het een andere... Ik weet niet of er een tweede ronde noodzakelijk is.

Servais Verherstraeten (CD&V): Tenzij de collega een vraag over de *local task forces* wil stellen. Laat hem dat dan eerst doen.

Stefaan Van Hecke (Ecolo-Groen): Ja, ik wou daar eigenlijk op ingaan. In de loop van onze besprekingen zijn wij daar al regelmatig op teruggekomen. Wat mij opvalt, is dat, als wij aan verschillende partners die ook in de *local task force* aanwezig zijn of moeten zijn, er vragen over stellen, wij soms ook verschillende informatie krijgen. De ene zegt dat het de eerste keer in september 2015 was, de andere zegt dat dat al in februari of maart was.

De vraag is dan of daar verslagen van worden gemaakt. Worden die vergaderingen genotuleerd? Zijn er nog sporen terug te vinden van welke namen wanneer besproken zijn geweest en worden er dan ook concrete afspraken gemaakt? Bijvoorbeeld voor persoon X zal de lokale politie bepaalde taken op zich nemen, zal dat volgen, of de staatsveiligheid zal iets doen of de federale politie zal iets doen. Weten wij dat? Misschien ook in twee fasen: u bent waarschijnlijk op de hoogte van hoe het vandaag loopt. Hoe lopen die afspraken? Zijn er notulen? En hoe was het in het verleden? Kunt u nog teruggaan naar vorig jaar bijvoorbeeld om te kijken wat er is besproken over persoon X, Y of Z? Ik denk dat dat belangrijk is, niet alleen omdat wij onderzoek willen doen, maar ook omdat er bij de politie wel eens een wisseling is. Niet alle personen blijven eeuwig en altijd op post. Men moet dus wel weten wat er vroeger is gebeurd. Daar moeten toch sporen van zijn. Dat is mijn vraag wat betreft de LTF.

Ik heb nog één andere vraag over het Kanaalplan, dat wij al hebben besproken, specifiek over Belfi. Daar is ook al veel over gezegd geweest in de media. Belfi is eigenlijk al in 2014 gestart. Laten wij even kijken of wij niet ook meer controle op onderliggende fenomenen moeten doen, zoals vzw's die ten onrechte bestaan of die niet aan de voorwaarden voldoen, socio-economische misdrijven die vaak aan de basis liggen van mogelijk ook radicalisme of de financiering van terrorisme.

Wij hebben daarvan de eerste resultaten gezien in september: voor Molenbeek werden 1 571 vzw's gecontroleerd, 87 vzw's werden ontbonden. Wij zijn nu wat later. Hebt u een idee van de concrete resultaten van Belfi die nadien in het Kanaalplan zijn geïntegreerd? Zal men Belfi ook op andere gemeenten toepassen? Of vindt dat momenteel alleen op het grondgebied van Molenbeek plaats?

De **voorzitter:** Wij hebben op 16 november een schrijven aan u gericht. Daarop is een antwoord gekomen. Wij hebben dat rondgedeeld op 22 november. Een deel van die vraag zou, tenzij ik mij vergis, en u aandringt.

E044 – 14-12-2016

Luc Ysebaert

Vous avez répondu par...

Luc Ysebaert: On a effectivement transmis par courrier, sur les PV de réunion et tout ce qui était disponible a été communiqué par rapport à cela. Cela a été fait il y a une semaine ou deux.

Le président: Le 23 novembre, il a été distribué aux membres de la commission.

Luc Ysebaert: Pour ce qui concerne Belfi, il faut d'abord rappeler que c'est un projet du procureur général. C'est une matière judiciaire. Je suis ici directeur coordinateur administratif. Vous comprendrez que je ne peux pas préjuger de savoir si ça doit être étendu, à qui, à quoi, comment. Cela relève de la compétence judiciaire.

Il est exact que la zone Ouest, dans le cadre de son travail dans le plan Canal, a travaillé sur les ASBL et a augmenté sa collaboration dans le cadre du Belfi. En fait, c'est la police judiciaire qui a augmenté le rythme et les opérations Belfi, qui sont des opérations qui visent en fait... Je dirais, ce n'est pas spécifique au plan Canal, je veux dire. Ça existait par ailleurs pour détecter la conformité des sociétés et le financement du banditisme aussi. Pas forcément du radicalisme ou du terrorisme.

Pour l'avenir de Belfi ailleurs, c'est entre les mains des pouvoirs compétents: la police judiciaire, le parquet général et la police locale. Savoir jusqu'où on va dans ce cadre-là, c'est une question qui doit être réglée avec ces trois partenaires. Je ne peux pas préjuger de ce qu'ils pourraient faire dans l'avenir à ce sujet.

De voorzitter: Dan kom ik opnieuw bij u, mijnheer Verherstraeten.

Servais Verherstraeten (CD&V): Ik wil even grasduinen in het recente verleden. Het Kanaalplan omvat de kanaalzone. Die is ook gelegen in Vilvoorde. We kennen de verzuchtingen van de burgemeester van Vilvoorde. Die zegt dat zijn stad ook problemen kent, ondanks het feit dat ze buiten het Brussels Hoofdstedelijk Gewest ligt, en intussen ook buiten het gerechtelijk arrondissement Brussel, en er de splitsing is geweest op politieniveau.

Het coördinatieorgaan is er wel om over de arrondissementen heen overleg te plegen.

Hypothekeert die splitsing een samenwerking zoals het Kanaalplan, en hoe gebeurt de informatiedoorstroming? Er zijn bijvoorbeeld mensen die op de agenda komen van jullie local task force, maar die ook op de radar moeten staan in bijvoorbeeld Vilvoorde.

Gebeurt dat overleg? Gebeurt die informatiedoorstroming, met name op het vlak van terrorisme?

Luc Ysebaert: Ce qui détermine le fait qu'une LTF s'occupe ou non d'une entité, c'est bien son lieu de résidence. Des procédures sont prévues pour qu'en cas de changement de résidence ou de changement supposé, le dossier puisse passer d'une LTF à l'autre. Ces mécanismes sont prévus.

Pour ce qui concerne la concertation, il faut savoir que dans le projet Plan Canal, le dirco de Hal-Vilvorde et le chef de corps de Vima sont impliqués depuis le début. Les représentants de la zone et du dirco sont présents dans le groupe de pilotage. Donc toutes les bonnes pratiques, les bonnes manières de travailler ou les nouvelles procédures ont pu être partagées. L'homogénéité de l'approche est donc de l'ordre du possible.

Cela dit, comme vous dites, les zones s'influencent mutuellement. Si, aujourd'hui, on est plus actif sur Vilvorde ou sur la zone Canal de l'arrondissement de Bruxelles, on risque d'avoir des mouvements vers d'autres communes. Donc, selon moi, il faudrait presque oublier le nom "Plan Canal" et simplement appliquer nos procédures en tenant compte de la nouvelle situation. En effet, dire qu'il faut un plan Canal partout risque de faire peur en termes de capacité. Faisons donc en sorte d'avoir de bonnes procédures appropriées à la situation. Nous sommes d'ailleurs en train de développer ces procédures dans le cadre des activités policières journalières. Je pense beaucoup à la détection au niveau du travail de quartier, à des vérifications du type de celles que l'on fait pour les inscriptions domiciliaires.

Nous pourrions également envisager, dans le cadre d'une saisine, un partenariat avec les administrations locales, pour déterminer encore plus tôt l'aide aux familles qui ont des difficultés avec des départs, des

E044 – 14-12-2016

Luc Ysebaert

départs annoncés, des comportements de jeunes ou de moins jeunes.

On dit souvent que pour mettre en place un plan de sécurité, il faut des capacités en plus. Mais, parfois, il suffit simplement de tous regarder dans la même direction pour travailler. C'est cela un vrai plan. Après, c'est bien s'il y a plus de capacités, mais si ce n'est pas le cas, il ne faut pas pour autant considérer qu'on ne peut pas travailler.

Le président: Chers collègues, je pense que nous avons fait le tour des questions.

Monsieur Ysebaert, je tiens à vous remercier pour votre témoignage.

Willy Demeyer (PS): Monsieur le président, je voudrais poser une dernière question à notre invité.

Monsieur, je voudrais vous interroger au sujet de la *task force* nationale. Des choses contradictoires ont été dites à son propos. Selon certains, les *local task forces* sont coordonnées par la *task force* nationale, selon d'autres, tel n'est pas le cas. Qu'en est-il, d'après vous?

Par ailleurs, le ministre de l'Intérieur nous a fait savoir, en mars dernier, que le dirco de Bruxelles avait repris le portefeuille pour faciliter la collaboration et l'harmonisation des *task forces* locales FTF. Il nous disait que quand une personne figurant sur la liste d'un arrondissement déménage dans un autre arrondissement ou qu'elle est active dans différents arrondissements, il est important que l'information soit transmise rapidement, sûrement et de manière qualitative. Comment ce rôle s'articule-t-il avec celui de la TFL?

Luc Ysebaert: La TFN relève de la responsabilité de l'OCAM. La police fédérale y est représentée. C'est DJSOC qui représente la police fédérale.

Si vous regardez la formulation du plan R, vous verrez que la TFN pilote les *local task forces*. Donc, elle donne le cadre de référence, le cadre de travail. Les PV de réunions des LTF sont, d'ailleurs, transmis à la *task force* nationale. De ce point de vue, les choses me semblent donc claires. Il n'y a pas trop de problèmes. Pour ce qui concerne le suivi des FTF qui changeraient de lieu de résidence ou de domicile, comme je l'ai dit, tout à l'heure, une procédure existe entre les différentes LTF. Tout est donc mis en place. Si je trouve un document qui définit cette procédure, je vérifierai ce qu'il en est précisément. Mais, pour l'instant, l'information dont je dispose à ce sujet m'a été transmise verbalement. Toujours est-il qu'aujourd'hui, l'échange se fait pour opérer la transition d'une LTF à l'autre.

Willy Demeyer (PS): Cet échange se fait à quel niveau?

Luc Ysebaert: Au niveau des SICAD.

De **voorzitter:** Dan mag ik u voor de tweede keer bedanken. Merci pour votre témoignage.

Lecture faite, persiste et signe,

.....
Luc Ysebaert

E044 – 14-12-2016

Jo Decuyper

Hoorzitting over het luik "veiligheidsarchitectuur" met de heer Jo Decuyper, hoofdcommissaris, dienstchef ad interim van de luchtvaartpolitie in Zaventem.

Audition sur le volet "architecture de la sécurité" de M. Jo Decuyper, commissaire divisionnaire, chef de service ad interim de la police aéronautique à Zaventem.

De **voorzitter**: Ik heet u welkom, mijnheer Decuyper en ik verzoek u om plaats te nemen. Wij hebben u een formulier voorgelegd in verband met een eedaflegging. Sommige personen worden in staat van verlengde minderjarigheid gezet, maar hier kunnen wij een aantal mensen in staat van verlengde of voortdurende eedaflegging plaatsen. U hebt in een vorige vergadering de eed afgelegd, mijnheer Decuyper. De commissie neemt daar samen met mij akte van. Wij beschouwen die eedaflegging vandaag als herhaald.

Mijnheer Decuyper, wij hebben u toen in een andere hoedanigheid gezien in de commissie. Ik geef u de gelegenheid om uw papieren, of die waarvan u gebruik wenst te maken, te etaleren. U bent op dit ogenblik waarnemend dienstchef van de Luchtvaartpolitie in Zaventem. Dat interesseert ons vandaag. Wij weten dat u een drietal maanden in die functie bent. Op het moment van de aanslagen in Zaventem was u dat niet, maar ik neem u toch even mee naar dat moment van de aanslagen en onmiddellijk nadien, want er was toen een en ander te doen over de veiligheid van onze luchthaven. Daarover gaat mijn algemene openingsvraag. Ik denk dat een aantal collega's daarop zal inpijken.

U was toen in andere functie, maar u hebt er kennis van dat er toen door personeelsleden een open brief werd geschreven. In die open brief werd er nogal uitgehaald naar de veiligheidsomstandigheden op onze luchthaven. Er zouden signalen van radicalisering geweest zijn, die men genegeerd zou hebben. Er zouden ook verschillende informatierapporten gecirculeerd hebben. Op dit ogenblik is het voor de commissie nog altijd niet helemaal duidelijk wat daarmee gebeurd is.

U hebt daar een toestand overgenomen. Kunt u iets meer zeggen over de situatie die ik kom te beschrijven sinds u in functie bent? Ik heb u tijdens uw vorige getuigenis ook gezegd dat u het u altijd vrij staat, als u zaken moet checken of verifiëren, om de commissie aanvullende gegevens te bezorgen.

Jo Decuyper: Mijnheer de voorzitter, er valt heel wat over te vertellen.

Als wij het hebben over de radicalisering van bepaalde medewerkers, is het wel degelijk zo dat erop gewerkt wordt. Momenteel is er in een *local taskforce airport* voorzien. Wij nemen ook deel aan de *local taskforce* van de bevoegde DirCo Halle-Vilvoorde. Op bepaalde niveaus is er ook nog een strategische taskforce.

Dat zijn er al drie. Op de luchthaven zelf hebben wij heel regelmatig overleg met de FGP Airport, maar ook met de medewerkers van de Veiligheid van de Staat. Die hebben ook een antenne op de luchthaven. Daar wordt die materie besproken.

Insider threat is inderdaad belangrijk. Als men dat negeert, maakt men al een grove fout. Daarom zijn wij gestart met het project CoPPRa on airport. Ik heb een PowerPoint die ik u nadien zal bezorgen als u dat wenst.

CoPPRa on airport staat voor Community Policing and the Prevention of Radicalisation and Terrorism, waarbij wij de verschillende firma's op de luchthaven aflopen en een presentatie geven over radicalisme, de mensen uitleggen waarnaar ze kunnen kijken en welke signalen ons interesseren.

De Amerikanen zeggen *if you see something, say something*. Met die vormingen CoPPRa willen wij de mensen laten weten welke signalen ons interesseren.

Er zijn wel degelijk rapporten opgesteld. Die komen nu ter sprake op de *local taskforces*. Er is ook een analyse gemaakt, maar dat is dan meer voor DGLV, Directoraat-Generaal Luchtvaart, over de impact en de batchcultuur. DGLV heeft de analyse gemaakt. Ik heb die, maar als u de commentaren daarover wenst, denk ik dat DGLV u daarover meer kan vertellen.

Wij zijn inderdaad vragende partij dat zoveel mogelijk mensen die vooral *airside* lopen permanent een badge hebben, wat nu nog altijd niet 100 % het geval is.

E044 – 14-12-2016

Jo Decuyper

Insider threat is wel degelijk iets dat men in overweging moet nemen. Er bestaan daarvan rapporten. Het is dan natuurlijk de vraag wat er met die rapporten, de RIR's, gebeurt. Er wordt al eens gezegd dat de feedback ontbreekt.

Ik heb dat nog eens nagegaan bij de medewerkers en de laatste tendensen zijn dan toch dat er meer en meer feedback komt op die informatierapporten.

Er is nog geen volledige feedback. Er zijn nog rapporten die worden opgesteld en waar er geen feedback is, maar doorgaans worden de belangrijkste aspecten toch steeds behandeld in de *local taskforces*.

Dat is iets wat ik zeker kan meegeven. Ook de RIR's worden zo vlug mogelijk doorgestuurd. Enerzijds maken wij die aan en komen die in de ANG, maar ze worden ook bezorgd bij de SICAD van Halle-Vilvoorde. Die gaan dan kijken: oké, die RIR kan dienen voor wie? Wie kan daar een gevolg aan geven? Wie gaat daar ergens op werken? Dan wachten wij, als dat niet dringend is. Meestal de volgende taskforce komt daar een feedback van of zo. Dan kijken we of daar nog iets verder mee moet gebeuren op ons niveau.

Dus, dat is wat radicalisering *insider threat* betreft. Dat blijft dus een heel belangrijk item bij ons.

Wat de andere items van die brief betreft, goed, ik heb die brief niet direct gelezen, maar ik weet dat er sprake was van personeelstekort. Momenteel worden er inspanningen gedaan om in een aantal versterkingen te voorzien voor ons. Er wordt in 193 mensen bijkomend voorzien voor alle luchtvaartpolities en 105 voor de luchtvaartpolitie van Zaventem, nog eens verdeeld in 24 mensen voor de afdeling grenscontrole en de rest voor de afdeling politiezorg, waarvan er nog 6 explosievenhondengeleiders zijn, wat voor mij heel belangrijk is, ook in de strijd tegen terrorisme. Maar voor de rest, die brief zelf ken ik niet.

De **voorzitter**: En die gebedsruimte waarvan sprake?

Jo Decuyper: Over die gebedsruimtes kan ik eigenlijk niet veel vertellen. Dat zegt mij niet zoveel. Er werd destijds veel over verteld, maar ik kan daar geen objectieve commentaar over geven. Sorry daarvoor. Ik kan dat misschien opzoeken als u dat wenst, maar mij zegt dat niks.

André Frédéric (PS): Monsieur le président, je remercie M. Decuyper de sa présence. Rien que de réaborder le sujet, on se souvient, on garde en mémoire notre première visite de la commission d'enquête sur place. C'est un souvenir qui a marqué les esprits quelques jours après et le personnel que nous avons rencontré sur place était évidemment toujours marqué et avait pu s'exprimer. Je pense que c'est un souvenir qui nous a marqués.

Vous venez de faire allusion à une des remarques qui avait été formulée dans la lettre et qui concernait les effectifs.

Jo Decuyper: Oui, tout à fait!

André Frédéric (PS): On a dit qu'il faudrait au moins 200 types pour renforcer la police aéroportuaire et vous venez de dire que 193 sont prévus. J'aurais aimé savoir s'il y avait une prévision d'organisation, s'il y a des *deadlines* parce qu'on peut prévoir. Prévoir pour l'avenir est une chose, mais concrétiser en est une autre. Donc, je voudrais savoir s'il y avait un programme précis de recrutement, si les recrutements étaient en cours et comment les choses se passaient concrètement, depuis votre arrivée, si vous n'êtes là que depuis trois mois.

Nous avons été impressionnés, lorsque, dans le premier volet de notre travail, nous avons reçu le plan d'urgence de l'aéroport de Zaventem qui était une brique gigantesque en anglais, langue merveilleuse mais qui n'est pas, me semble-t-il, une de nos langues nationales. On s'était posé la question de savoir s'il n'y avait pas lieu d'abord de simplifier quelque peu les informations qui s'y trouvaient, de façon à ce que cela soit un document réellement utilisable et qu'il soit, le cas échéant, disponible en français et néerlandais, et éventuellement en allemand, qui est aussi une langue nationale, pour voir s'il y a évolution en la matière. Je me doute bien qu'on n'a pas réglé le problème en quelques mois mais c'est en tout cas une remarque que nous formulions.

E044 – 14-12-2016

Jo Decuyper

J'en viens à un dernier élément technique qui avait été abordé lors de notre visite sur place. Évidemment, on ne va pas donner, dans une séance publique, tous les détails de ce qui est mis en place pour assurer un maximum de sécurité au personnel et aux personnes qui empruntent l'aéroport évidemment. À un moment donné, on avait émis l'hypothèse de mettre en place, comme cela existe ailleurs, un présclannage des bagages, c'est-à-dire un scannage avant l'entrée dans le hall des départs, comme cela fait à plein d'endroits – le premier ministre s'était rendu en Israël et ce présclannage existe aussi au Maroc – avec évidemment le problème qui était soulevé consistant à dire que cela crée une nouvelle zone de rassemblement en dehors et donc un risque potentiel d'attaque. J'entends bien. Néanmoins, si c'est pratiqué ailleurs, cela avait le mérite au moins d'exister. Est-ce qu'on s'est au moins posé la question de savoir si on évolue dans les réflexions à cet égard?

Ce sont mes trois petites questions, monsieur le président.

Jo Decuyper: En réponse à votre première question, la *deadline* pour le renfort, c'est mai 2017.

André Frédéric (PS): (...)

Jo Decuyper: Pas tous pour l'aéroport de Zaventem. Comme je vous l'ai dit, 105 pour Brunat et le reste pour Gosselies, etc.

Pour ce qui est de la planification d'urgence, simplifier effectivement! Il y a tellement de documents et de plans. Il y a un plan Diablo. Il y a un plan pour ceci. Il y a un plan crash. Il y a de tout. Donc, on a déjà fait deux réunions. Cela se trouve normalement dans le *powerpoint* que je vais vous donner par après. Au niveau des planifications d'urgence, on a eu des réunions aux mois d'octobre et de décembre. C'est vrai que le scénario attentat, dans le bâtiment même, n'était pas même prévu. C'est clair! Mais à l'instant, on peut toujours retomber sur le scénario catastrophe dans la gare, à l'aéroport de Zaventem. Le scénario Diablo existe mais, en attendant bien sûr, la remise à jour du PPI de l'aéroport même.

Il y a eu des réunions hier encore et tout le monde est d'accord pour simplifier la chose. C'est certain. On s'oriente plutôt maintenant vers des scénarios mais pas toujours en fonction de ce qui se passe mais de l'endroit. Si, par exemple, j'ai un problème à Brucargo et qu'à l'avance, on sait déjà à Brucargo le poste médical avancé, on va le mettre là. Le PC-OPS, on va le mettre là. Les trois périmètres, on va les définir comme cela. Si, par exemple, j'ai un problème au niveau de (?). Les périmètres, le parking, le way in, le way out, les PMA sont déjà prédéfinis. Bien sûr, on devra toujours les adapter selon les problèmes qui se posent. Mais au moins, cela existe déjà.

Vous savez, les PPI qui existent au niveau des stations de métro sont très clairs, très brefs. Ce sont quatre feuilles: deux cartes et deux feuilles avec des numéros de téléphone. On voudrait arriver à quelque chose comme cela également au niveau de l'aéroport, par zone géographique. Le principe est maintenant accepté. Maintenant, c'est à nous, pour chaque discipline, d'avancer à ce niveau-là. Il y a une *deadline*. C'est également dans le document que je vais vous présenter par après. Déjà au mois de janvier, on voudrait arriver à un texte de base pour toutes les disciplines.

Bien sûr, ce n'est pas moi qui coordonne, c'est le gouverneur qui a le *lead* dans ce dossier-ci, pour arriver, vers février 2017, à la présentation dans la cellule de sécurité provinciale, pour le finaliser vers le mois de mars, qui est quelque part symbolique. Ce sont plus ou moins les *deadlines*. Cela sera suivi par un *table top* interne, on peut effectivement mettre quelque chose sur papier mais il faut vérifier par après, avec des exercices, et voir si ce qu'on a mis sur papier tient la route. Pour arriver, vers le mois de septembre, octobre 2017, à un grand exercice avec toutes les disciplines impliquées, avec un avion etc. Cela, c'est au niveau de la planification d'urgence.

Le présclannage a été mis en place jusqu'au début novembre. Les tentes étaient installées avec les *x-ray*. Finalement, en suivant le document "vision de sécurité", on a quitté cette piste-là et on a remplacé les tentes par des postes de contrôle aux entrées même. Dans ce poste de contrôle, il y a maintenant surtout des policiers en premier lieu qui regardent, qui essaient de détecter des comportements anormaux, qui font des contrôles aléatoires comme on le faisait déjà à la gare du Midi depuis l'attentat raté du 21 août l'année passée. C'est surtout maintenant sur la personne qu'on travaille et moins sur les bagages. C'est une différence.

E044 – 14-12-2016

Jo Decuyper

On parle maintenant de l'engagement du *behavioural detection officers*. Qu'est-ce que ça donne comme résultat? J'ai des chiffres qui se trouveront également dans la présentation. Plus généralement, en utilisant cette formule de *behavioural detection officers*, sur un petit mois, du 15 novembre jusqu'hier, on a détecté, en patrouillant à hauteur des entrées mais également dans le bâtiment et les parkings, une trentaine de personnes connues soit « Sûreté de l'État » soit pour faits liés aux groupements terroristes. Dimanche, à l'entrée, où auparavant, il y avait les tentes, - maintenant, il y a le poste de contrôle - on a intercepté un membre du PKK qui était signalé par Interpol, uniquement en travaillant sur le comportement.

Pour nous, c'est un procédé qui se pratique également ailleurs. Il existe depuis des années en Israël, aux Pays-Bas, en Angleterre, etc. Pour nous, ceci est très important!

Auparavant, on faisait le contrôle des bagages mais, finalement, on ne savait pas qui entraînait dans cet aéroport. Maintenant, on travaille surtout sur la personne, ce qui nous donne également une position de renseignement renforcée, parce qu'on travaille maintenant sur les personnes, on contrôle les personnes et on sait qui c'est. Ces informations, on ne les aurait jamais eues avant. Si on avait encore eu les tentes, peut-être que ce membre du PKK serait entré, parce qu'il venait chercher quelqu'un, et on ne l'aurait pas eu. Maintenant, on l'a! C'est la différence.

André Frédéric (PS): En ce qui concerne la présence de chiens?

Jo Decuyper: C'est très important! J'ai suivi ce dossier chiens depuis les attentats à Londres en 2005. J'ai déjà fait part de cela le 11 mai. Les chiens sont très importants au niveau de la proactivité. J'aime bien les chiens qui font des patrouilles dans les *living buildings*, des bâtiments avec une présence humaine. Ils travaillent, ils font des *sweepings*. Les Anglais ont l'art d'en faire quelque chose dans le cadre de la *community policing*. Vous allez voir dans la présentation, ils ont fait des petites cartes avec le nom du chien et pendant que le chien travaille, les gamins s'adressent au policier et reçoivent une petite carte avec le nom du chien. On explique sur la petite carte que c'est un chien qui cherche les explosifs, on explique ce qu'il fait. D'un côté, il travaille et, d'un autre côté, c'est important pour la *community policing* et c'est un signal envers ceux qui voudraient quand même faire encore un attentat.

C'est très important en ce qui me concerne. Il y a des photos des chiens dans la présentation que je vais transmettre par la suite.

De **voorzitter:** Wij geven er nu de voorkeur aan om te werken met vraag en antwoord.

Jo Decuyper: Goed, geen probleem.

De **voorzitter:** Alleszins was ik toch van plan om uw documentatie in beslag te nemen.

Jo Decuyper: Die heb ik nog nodig.

De **voorzitter:** Mevrouw Van Vaerenbergh, u hebt het woord.

Kristien Van Vaerenbergh (N-VA): Ik ga even verder op wat u net als eerste punt aanhaalde met betrekking tot de politiek die wordt gevoerd met betrekking tot de *insider threat*. Ik veronderstel dat, als er verdachten op uw luchthaven komen en verkenningen doen, u zich er ook van moet kunnen vergewissen van wat die personen zelf... Om informatie te hebben over die personen zelf, hebt u dan specifiek toegang tot de bestaande performante informaticasystemen, bijvoorbeeld de ANPR of *facial recognition*?

Ten tweede, als ik goed ben geïnformeerd, is er een visietekst sinds juli van dit jaar. Kunt u misschien zeggen in welke mate die tekst verbeteringen heeft aangebracht en op welke vlakken er nog verbeteringen kunnen worden doorgevoerd?

Jo Decuyper: Eerst en vooral ga ik in op de *insider threat*, maar ook het gebruik van de ANPR, *facial recognition* enzovoort. ANPR is momenteel in plaats gesteld ter hoogte van het hoofdgebouw van de luchthaven. Het moet verder worden ontwikkeld, ook naar andere sites van de luchthaven. Het systeem wordt gevoed, maar de discussie blijft natuurlijk hoe men dat systeem voedt. Interesseren mij de voertuigen

E044 – 14-12-2016

Jo Decuyper

die niet voldoen aan de technische controle? Interresseren mij de voertuigen waarbij er een probleem is met de verzekering? Interresseren mij de voertuigen die worden gebruikt door mensen tegen wie er een te nemen maatregel is? Dat is de discussie die momenteel bezig is en waar momenteel nog geen duidelijk antwoord op is. De WPR Oost-Vlaanderen heeft eens statistieken geproduceerd waarin zij vaststelt dat duizenden verkeersovertredingen werden gesignaleerd in de ANPR en voor te nemen maatregelen personen, permanent en niet-permanent, zat men aan 400. Het zijn vooral die 400 die mij interesseren.

Met onze beperkte capaciteit wil ik vooral daarop werken. Met wat voeden wij momenteel ons ANPR-systeem? Dat zijn de gestolen voertuigen en nummerplaten. Dat is belangrijk. Voertuigen en nummerplaten gekoppeld aan een te nemen maatregel, permanent of niet. Dat geldt ook voor de voertuigen met buitenlandse gestolen nummerplaten. Daar concentreren wij ons op.

Wat gaat er ook in? Dat is die optie 32. Dat zijn inderdaad de nummerplaten van voertuigen die niet verzekerd zijn of niet onderworpen aan technische keuring. Maar die, wat wij dan noemen, die poorten zetten we niet iedere dag open. Als we echt specifiek verkeersacties doen, dan gaan die poorten ook open en dan komen die gegevens ook in het ANPR en gaan we daarop werken, maar niet dagdagelijks. Anders zijn we voortdurend bezig met verkeersproblematiek, terwijl ik vooral hier wil werken op terrorisme, veiligheidsproblematiek. Dus dat is de ANPR.

Facial recognition, goed, dat zal vooral gaan over het voeden van het systeem, terug met gegevens komende uit de ANG. Daar is dan natuurlijk de vraag: gaan we alles krijgen? Ik heb daar nog geen sluitend antwoord op gekregen, dat is een eerste gegeven. En een tweede vraag die men zich stelt is natuurlijk wat met buitenlandse verdachten. Als men kijkt naar het Joods Museum, Mehdi Nemmouche, Franse onderdaan. Daar heb ik geen antwoord op momenteel. Er moet nog veel gewerkt worden, nog veel geïnvesteerd worden, om ook die systemen nog optimaler te maken, zo zal ik het zeggen.

Wat betreft de toegang tot databanken is het zo dat we allemaal natuurlijk toegang hebben tot de ANG. Maar er is dan ook de databank van de *foreign fighters*, de *terrorist fighters*. Daar zijn een beperkt aantal mensen bij ons die daar toegang toe hebben. Men heeft daar een veiligheidsmachtiging voor nodig, dus daar is het wel degelijk zo dat niet iedereen dat kan. Dat is een beperkte minderheid. Maar goed, de andere collega's weten dan als ze iets willen verifiëren dat ze via die persoon dat kunnen doen. Dat zijn de voornaamste bronnen natuurlijk inzake de gegevens die ons kunnen aanbelangen in de strijd tegen terreur. Als dat voldoende is voor uw antwoord?

Die visietekst, inderdaad, die is er. Ik denk ik dat u daarover beschikt. Ik veronderstel dat dan toch.

De tekst zit zeker ook bij de documenten. Ik heb hem bijgevoegd.

De **voorzitter**: (...).

Jo Decuyper: Mijnheer de voorzitter, dat was de brief van vorige week.

Je l'ai également en français.

De tekst zit in beide landstalen bij de documenten.

Er zijn een aantal basisprincipes inzake de veiligheid op de luchthaven ontwikkeld. Er is ook een scoop of visie. De visie is duidelijk. Voor 100 % de risico's uitsluiten kan ik niet. Ik kan echter wel aan risicobeheer doen en maken dat het heel moeilijk wordt om een aanslag te plegen.

Er zijn drie belangrijke componenten, namelijk human resources of *manpower*, technologie en infrastructuur. Daarin komt transversaal één woord terug, met name inlichtingen.

Die componenten zijn in de visietekst van vijf bladzijden ontwikkeld. De tekst gaat over risicobeheersing alsook over kritieke en belangrijke punten op de luchthaven, zoals de parkings, de vertrekhal en de aankomsthallen. In de visietekst wordt ook over de verschillende *layers of security* gesproken.

De dreiging is algemeen. Veel verschillende scenario's zijn mogelijk. In Nice was er de aanslag met de

E044 – 14-12-2016

Jo Decuyper

camion; in Parijs ging het om zelfmoordaanslagen en *active shooters*, die op de terrassen schoten. Er is dus heel wat mogelijk.

Daarom heb ik niet één unieke oplossing. Men moet met heel wat maatregelen naar voren komen, die aan elkaar moeten hangen.

Die *layers of security* bestaan in vele luchthavens. Zij gaan van de toegangswegen tot de parkings, tot de toegang tot het luchthavengebouw, tot de toegang tot de *airside*. Daarvoor zijn telkens maatregelen uitgewerkt, zoals camerabewaking, controle door de politie, infrastructurele werken en andere.

Alle maatregelen samen moeten het moeilijk maken om in de toekomst nog aanslagen te plegen. Ik herhaal echter dat ik u geen 100 % zekerheid kan geven. Dat bestaat niet. Niemand kan dat.

Die verschillende ringen zijn ook in de visietekst opgenomen.

Een vierde punt van de visietekst gaat over politiecapaciteit, middelen en infrastructuur.

Op de vraag over de politiecapaciteit hebben wij al geantwoord. Dat gaat over die genoemde 105 mensen. Wij krijgen echter momenteel ook nog altijd versterking van de politiezones van de verschillende CIK's.

Over de middelen weet u dat twee miljoen euro is vrijgemaakt om bijkomende middelen voor de luchtvaartpolitie bij te kopen. De medewerkers vragen zich af of een en ander niet sneller kan. Wij hebben in september 2016 voor die twee miljoen euro uiteindelijk het akkoord van de IF gekregen. Nu moeten marktonderzoeken gebeuren. Dat zijn de gekende procedures die tijd in beslag nemen.

Ik hoor bij de medewerkers de kritiek dat wij negen maanden verder zijn en dat zij nog niets gezien hebben. Ik begrijp hen ook wel op dat vlak. Maar goed, dat zijn nu eenmaal de procedures die lopen.

Dan kom ik aan het punt over de infrastructuur. Er is de infrastructuur van de politiemensen. Dat stond ook in die brief, denk ik. Het is wel mooi om 105 mensen bij te krijgen, maar men moet burelen hebben, men moet vestiaires hebben, men moet koffers hebben om wapens op te bergen. Het is nu een bijkomende uitdaging om dat allemaal rond te krijgen tegen mei van volgend jaar, tegen het ogenblik dat die medewerkers er zijn. Dat is heel moeilijk. Wij hebben nu uiteindelijk een dossier afgerond waarin de behoeftebepaling gedefinieerd is, met zoveel m² voor die afdeling en zoveel m² voor die afdeling. Wij dromen ook van een schietstand op de luchthaven, van een kennel voor de explosievenhonden. Dat is één totale behoefte die wij nu hebben gedefinieerd.

Ik heb ook overleg met de vakbonden over hoe zij dat zien. Ik heb gevraagd dat zij mij hun ideeën doorgeven. Nu is het aan Brussels Airport, de Regie der Gebouwen en de bevoegde diensten van de federale politie om dat verder te ontwikkelen. Dat is het wat betreft infrastructuur om het personeel in onder te brengen.

Dan is er natuurlijk ook infrastructuur in verband met de veiligheid zelf. Het principe is dat wij geen voertuigen meer willen op de *curb* vertrek. Dat is een basisidee. Wij zien dat bij bepaalde luchthavens. Hoe zorgen wij daarvoor? Ofwel kunnen wij politiemensen zetten, maar dat is enorm capaciteitsopslopend. Ofwel voorziet men in slagbomen met een badgesysteem, met achter die slagbomen *roadblockers* die naar boven komen als de slagbomen toch kapot worden gereden. Daarmee is men momenteel bezig op de luchthaven. Als u naar de luchthaven gaat, gaat u die metalen platen reeds zien zitten op bepaalde plaatsen. Dat moet ook nog verder uitgewerkt worden, niet alleen bij de aanvoerwegen maar ook bij de wegen om die plaats te verlaten, om te verhinderen dat men tegen de richting in opkomt. Dat is ook een stuk infrastructuur die er komt, bijkomende infrastructuur.

Er zijn dan ook de controleposten, waar de mensen nu de controles doen. Er moet nog wat bijgeschaafd worden. Wij zien die gaan bezoeken, onder andere met de syndicale organisaties. Er zijn nog wat meningsverschillen. Ik begrijp volkomen de bekommernis van onze mensen. Nu is het aan ons om met Brussels Airport rond de tafel te zitten, om dat ook te verfijnen. Dat is ook een deel infrastructuur.

Wij hebben het ook nog gehad over enkele factoren die bepalend zijn om alles tot een goed einde te

E044 – 14-12-2016

Jo Decuyper

brengen. De e-policing werd daarbij genoemd. Die moet ervoor zorgen dat de informatie goed rondgaat, als die er is. In Nederland bestaat zoiets al langer. Met een iPhone krijgt men er rechtstreeks informatie over op te sporen personen. Wij beginnen er nu ook aan. Dat project is lopend bij de federale politie. De personeelscapaciteit moet worden gewaarborgd. Het is niet omdat er 105 mensen bij komen dat wij er niet voor moeten zorgen dat de capaciteit op niveau blijft, want het mag niet zo zijn dat na zes maanden weeral 50 mensen vertrekken.

Wij moeten ook zorgen voor expertise bij de medewerkers. Geweldbeheersing bijvoorbeeld, in het politiejargon GPI48, zat na 22 maart in het slop. Die moeten wij heropwaarderen. Voor de EHBO moeten er aangepaste trainingen komen. Wij zijn begonnen met de eerste 10. Die hebben een training overlevingsdril gevolgd. Wij hebben vastgesteld – dit was een grote frustratie bij onze medewerkers op 22 maart – dat een hele reeks mensen ernstig gewond raakten door schrapnel. Hoe kunnen wij die mensen verzorgen? Het aanbrengen van tourniquets en knelverbanden wordt nu aangeleerd. Vroeger zat dat niet in de EHBO, nu wel. Ook in het materiaal daarvoor moet worden voorzien. Daarvoor wordt een marktonderzoek gedaan.

Al die zaken zijn lopend. De oefeningen zijn bezig. Sinds ik er ben, hebben wij één gemengde oefening met het leger gedaan. Wat doen groen en blauw bij een *active shooter*? In theorie neemt de politie de leiding. Dat is de theorie. Het is een mooi principe, maar denk u het volgende in. Ik heb 30 jonge collega's gekregen uit het PLOT. Die zijn in oktober aangekomen. Zij hebben nog geen vorming "collectieve wapens" gekregen in de politieschool. Als zij dan, samen met twee militairen die al drie of vier keer naar Afghanistan geweest zijn, geconfronteerd worden met een *active shooter*, dan moet ik er geen tekening bij maken wie de leiding zal nemen.

Wij hebben nu de bijkomende oefeningen. Wij hebben met de militairen een aide-mémoire. Zoals die bij de spoorwegpolitie bestond, herschrijven wij dat nu ook voor de luchtvaartpolitie, waarin de eerste dringende reacties voor de mensen van de luchtvaartpolitie staan.

Wij hebben twee crashoefeningen gedaan sedert ik er ben, waarbij vooral op het niveau van de inspecteur de samenwerking met het labo enerzijds en DVI anderzijds wordt benadrukt. De afstapping ter plaatse, de zones worden ingedeeld, een iemand van DVI is erbij, een iemand van het labo en een iemand van LPA. De eerste was in Gosselies op 25 november en de volgende is op 21 december in Brussel op Zaventem.

Verwacht niets spectaculair. Dat is niet de bedoeling. Voor wij kunnen lopen, moeten we eerst leren stappen. Die eerste drills, die eerste reacties zijn heel belangrijk voor mij. Dat is momenteel allemaal bezig.

De **voorzitter**: Dat is al een deel van de presentatie.

Jo Decuyper: U moet mij onderbreken als ik te lang aan het woord ben.

De **voorzitter**: Sommige mensen antwoorden niet helemaal op de vraag en sommige mensen geven meer dan het antwoord.

Het is interessant. Wij zien dat u op een heel gedreven manier in uw nieuwe verantwoordelijkheid bent gestapt. Dat doet ons plezier.

Meryame Kitir (sp.a): Mijnheer de voorzitter, naar aanleiding van de nota's en de informatie die wij hebben ontvangen wil ik nog een aantal vragen stellen.

Er is allereerst de open brief waarover de voorzitter sprak. Het verbaast mij dat u die brief nog niet ontvangen hebt. Ik denk dat dit een belangrijk element is. Ik ga ervan uit dat de bezorgdheden en bekommernissen in de contacten die u nu met de vakbonden hebt op het overleg aan bod zullen komen.

Naast de open brief zijn er ook verschillende RIR's op de luchthaven binnengekomen die het woord terrorisme bevatten.

In het jaar 2014 waren dat er 276. In 2015 kwamen er 447 RIR's binnen. In de eerste twee maanden van 2016 kwamen er al 248 RIR's binnen met als onderwerp terrorisme, wat toch aantoonde dat er veel signalen gegeven worden. Er bestaan ook CMO-rapporten met meldingen van op de luchthaven zelf. Ook daarvan werden er reeds veel ingediend, 524 rapporten in de laatste twee en een half jaar, dat is niet niks.

E044 – 14-12-2016

Jo Decuyper

Toch las ik in de nota's die we kregen dat er een verklaring werd afgelegd dat er geen concrete dreiging bestond voor de luchthavens en voor Brussels Airport. Conform de Europese regelgeving van de luchthavens, was er ook geen kritieke infrastructuur.

In een andere nota las ik dat de drie daders op een interne fotocollage stonden om opgespoord te worden. Ik had graag wat meer verduidelijking gehad.

De heer Cordeel is hier in de commissie komen getuigen. Hij sprak over een aantal maatregelen die al genomen werden vóór de aanslagen. Als er geen acute dreiging was, wat was dan de aanleiding om die maatregelen te nemen? Kunt u wat meer toelichting geven over de drie daders die op die interne fotocollage stonden om opgespoord te worden?

Jo Decuyper: Ik heb die brief zelf niet gelezen. Wat ik wel heel belangrijk vind, is het contact met de medewerkers.. We hebben een aantal medewerkers die langdurig afwezig zijn. Ik heb er een zaak van gemaakt om hen thuis te gaan bezoeken, een voor een. Dat lukt me niet iedere dag natuurlijk. Ondertussen heb ik er toch al zes à zeven gezien. Ik wil hun persoonlijk verhaal horen. Eerst en vooral wil ik weten hoe het ermee is. Ten tweede wil ik horen hoe zij 22 maart hebben ervaren. Wat vonden zij als tekortkoming? Ten derde wil ik een oplossing zoeken voor die mensen, eventueel via een herplaatsing. Ik sprak onlangs nog met iemand die binnenkort aan de slag gaat bij het SICAD in Hasselt. Ik ben ook mensen gaan bezoeken in Wevelgem. Ik vind het heel belangrijk om te weten wat er leeft bij de mensen. Hoe hebben zij de gebeurtenissen ervaren?

Ik stel vast dat 22 maart bij de spoorwegpolitie anders ervaren werd dan bij de luchtvaartpolitie. Zoals ik op 11 mei al zei, werden de mensen van de spoorwegpolitie nochtans eerst naar de luchthaven gestuurd om nadien naar Maalbeek te gaan. Toch is de manier waarop de groep dit heeft verwerkt anders.

Een van de redenen is volgens mij dat de luchthaven zelf getroffen is, de werkplaats van die mensen. Maalbeek is slechts een van de vele metrostations, maar het is niet Brussel-Zuid, waar onze burelen zich bevinden. Dat kan meespelen. Een tweede element dat kan meespelen, zijn de feiten die we vroeger al meegemaakt hebben bij de spoorwegpolitie: spoorwegongevallen in Buizingen, Wetteren enzovoort. Dat zorgt voor een andere visie.

Ik vind dus vooral de contacten met de medewerkers heel belangrijk. Ik wil nagaan hoe ze de gebeurtenissen ervaren hebben. De debriefings heb ik het liefst met henzelf, liever dan een brief te lezen. Daaruit trek ik dan mijn conclusies.

Het is inderdaad zo dat er heel wat meer RIR's binnenkomen. Buiten het toenemend aantal mensen, gekend in de ANG voor feiten tegen de Veiligheid van de Staat en voor feiten gelinkt aan terrorisme, was er ook de ingebruikname van de e-gates, waarbij heel wat mensen automatisch worden gecontroleerd. Dat brengt met zich mee dat er meer mensen zijn die ergens worden onderschept en die dan het voorwerp uitmaken van een RIR.

Ik heb misschien nog een interessante denkoefening. In 2013 is het conflict in Syrië in volle ontwikkeling. Men zou eens kunnen nagaan hoeveel mensen er in 2013 gekend zijn in de ANG voor feiten tegen de Veiligheid van de Staat 2013 en voor feiten gelinkt aan terrorisme. Als wij dat aantal vergelijken met dat van 2014, 2015 en 2016, dan denk ik dat men daar ook een enorme stijging zal zien. Ik laat die oefening aan jullie over, maar het kan een interessant denkspoor zijn.

Dat is dus duidelijk.

Neen, ik heb geen weet van een concrete dreiging. Ik heb er ook al mijn hoofd over gebroken. Was er een concrete dreiging op 22 maart, voor de metro, voor de luchthaven? Neen. Er was een algemeen niveau, dat wel, maar concrete inlichtingen zeggen mij niets. Natuurlijk, de foto's gaan de kranten rond. De RIB's zijn er. Dat klopt, maar een fotocollage van de drie daders op voorhand zegt mij niets. Nochtans, wat betreft de metro heb ik dat nauwkeurig opgevolgd. Ik zou het dus moeten opzoeken, of als u bijkomende informatie hebt over de collage van die drie daders... Dan hebt u het over Abrini, Laachraoui en Ibrahim El Bakraoui? Die drie apart?

(...)

E044 – 14-12-2016

Jo Decuyper

Goed, dat zou mij wel interesseren. Dan kan ik het wel opzoeken voor u.

Meryame Kitir (sp.a): Het zijn de antwoorden die wij van uw diensten hebben gekregen. Daar heb ik mij op gebaseerd.

Jo Decuyper: Ja. En van wie komt dat antwoord?

Meryame Kitir (sp.a): Van uw dienst, LPA Brussel Directie.

Jo Decuyper: Ja, dat zegt mij niets.

Meryame Kitir (sp.a): Op 29 augustus hebben wij die informatie gekregen.

Jo Decuyper: Een collage van die drie apart.

Meryame Kitir (sp.a): Ja, en er staat duidelijk: "Het is belangrijk te benadrukken dat LPA niet betrokken is bij de gerechtelijke onderzoeken naar aanleiding van de terro-aanslagen. LPA voert geen gerechtelijke onderzoeken en heeft als dusdanig geen daders in het vizier. Zoals hoger vermeld, worden interne fotocollages van op te sporen personen via die briefingtool verspreid, en dit op basis van bekomen informatie. De drie daders stonden op een interne fotocollage als op te sporen".

Jo Decuyper: Ja, dat zegt mij niets. Ik zal het opzoeken en ik zal degene die die tekst heeft opgesteld, vanavond aan de tand voelen. U zult dan nog een antwoord krijgen omtrent die tekst.

De **voorzitter**: U stuurt dat zodadelijk door.

Jo Decuyper: Ik denk dat ik weet waarover... Ik heb ook voor de spoorwepolitie meegeholpen. Dat was een vragenlijst die van u was gekomen.

De **voorzitter**: Ja.

Jo Decuyper: Dan weet ik ongeveer over welke tekst het moet gaan.

De maatregelen.

Ik heb aan de voorzitter een pak documenten overhandigd. Dat zijn de fameuze updates waarover u het had in uw brief. We hebben die allemaal kunnen terugvinden. De maatregelen beginnen eigenlijk, het verhaal begint eigenlijk na Verviers, 15 januari 2015, waar men tot de conclusie was gekomen dat de politie een doelwit was. Die nacht, ik herinner mij die ook nog, dan op de SPC, we moesten dringend maatregelen nemen ter beveiliging van de commissariaten en zo. Dat was dan het eerste basisdocument. Dan zijn er in functie van al wat er toen gebeurd is, telkens updates gekomen. Telkens als het niveau werd veranderd, niveau 3, niveau 2+, werd er een update van gemaakt. Die documenten heb ik allemaal overhandigd. Dat is een pak.

Ik heb wel een begeleidend schrijven daaraan toegevoegd, om telkens toch aan te duiden ongeveer waar het verschil zit. Want soms is dat niet evident, soms zijn dat drie, vier bladzijden en twee regeltjes die veranderen. Ergens hebben we dan al de oefening gemaakt voor jullie. Jullie zullen zien: goed, ja, er komt iets nieuws. Er is die dreiging bijvoorbeeld vorig jaar eind van 't jaar, die ervoor heeft gezorgd dat het vuurwerk was afgeschaft: dreiging tegen de politiecommissariaten in Brussel. Op dat moment is er ook een update gekomen in de veiligheidsmaatregelen op Zaventem. Wanneer die politieagentes worden neergestoken in Charleroi bijvoorbeeld, in augustus van dit jaar, wordt er een nieuwe aanpassing aangevoerd. Dus telkens als er zo een gebeurtenis is, zijn die aanpassingen gekomen en die zijn allemaal in jullie bezit momenteel.

Meryame Kitir (sp.a): Bedankt voor uw antwoord.

Ik had nog een vraag over de bodemdetectieapparatuur. We hebben in een inspectierapport van de

E044 – 14-12-2016

Jo Decuyper

Europese Commissie kunnen lezen dat die niet regelmatig werden gemonitord. Ook hier citeer ik weer de heer Cordeel, die is komen getuigen in onze commissie en die eigenlijk toegegeven heeft dat men op de hoogte was dat de apparatuur niet echt werkte. Hij zei: "Terwijl we er in het verleden vanuit gingen dat die gecertificeerde toestellen een correcte analyse van de stoffen maakten, hebben wij nu, nadat we een test hebben gedaan en hebben kunnen vergelijken tussen wat onze honden aangaven en wat de testkist aangaf, gemerkt dat die toestellen voor ons in de huidige omstandigheden onvoldoende betrouwbaar zijn".

Bent u ervan op de hoogte wanneer men de ontdekking gedaan heeft dat de toestellen niet naar behoren werkten of onvoldoende betrouwbaar zijn?

Wat heeft men intussen gedaan om ervoor te zorgen dat die toestellen wel betrouwbaar zijn?

Jo Decuyper: Dat soort toestellen hebben wij normaal gezien niet. Brussels Airport heeft de detectietoestellen, waarover u het hebt.

We zijn wel ingestapt in een project van DG Home van de Europese Commissie. Daarbij werden ons de nieuwste toestellen in bruikleen aangeboden. We hebben onder andere de oefening met de explosievenhonden gedaan en op een aantal explosieven getest om te kijken wie beter was, de honden of de nieuwste toestellen. Het resultaat was ongeveer even goed.

Er komt zo veel nieuwe technologie op de markt de jongste jaren, die ook enorm duur is. De vraag is welke de betrouwbare zijn. Alvorens we iets willen aankopen, willen we eerst weten of het goede toestellen zijn. In het budget van 2 miljoen is trouwens ook geld voor een x-ray.

Via Airpol hebben we contacten met andere luchtvaartpolities, die we bevragen over de kwaliteit van de toestellen. Maar ook het feit dat we ze in bruikleen hebben – wij krijgen die in bruikleen van de Europese Commissie, wat ook al bij de spoorweggelatie het geval was –, laat ons toe eerst te kijken of ze wel goed werken – die oefening die we met explosievenhonden hebben gedaan, was zeer interessant – en of ze wel gebruiksvriendelijk zijn. Moeten we onze medewerkers omvormen tot specialisten of kan iedereen zo'n toestel bedienen? Dat vind ik ook heel belangrijk. Wat is de graad van effectiviteit? Iemand die wil verkopen, zal altijd beweren dat het om toestellen van hoge kwaliteit gaat. Maar dat willen we eerst zelf testen.

We zijn nu bezig met onze eigen toestellen te testen. Op de toestellen van Brussels Airport heb ik geen zicht meer.

Meryame Kitir (sp.a): Wanneer zijn de nieuwe toestellen toegekomen?

Jo Decuyper: Wel, we hebben de eerste demonstraties gekregen in november. Iemand van DG Home heeft de toestellen komen presenteren. Momenteel zijn wij er volop mee aan het testen. We hebben nog geen aankopen gedaan, dat niet. Maar goed, dat loopt in het kader van ons project om stilaan te oriënteren naar zelfs CBRN, wat in volle ontwikkeling is.

Meryame Kitir (sp.a): Het is fijn om te horen dat er dan toch al een oplossing is gevonden wat dat betreft.

Ik heb dan nog een vraag over de toegangsbadges. Als ik goed geïnformeerd ben, bestaat er een tijdelijke badge van zeven dagen voor iemand die een interimjob moet komen uitvoeren of die werken moet komen uitvoeren en bestaat er een badge van vijf jaar. Als men langdurig in de luchthaven moet zijn, krijgt men een badge van vijf jaar. Dan gaat er wel een screening aan vooraf door onze nationale veiligheidsraad. Klopt het dat wij enkel die twee badges hebben of bestaat er ook nog een ander soort badge?

Jo Decuyper: Ik weet van een bezoekersbadge en een badge van vijf jaar, maar het is niet de NVR maar het NVO, dus nationale veiligheids...

Meryame Kitir (sp.a): Overheid.

Jo Decuyper: En die maken dan de screening. Die doen de achtergrondcheck. Wij zijn er persoonlijk niet bij betrokken, maar we hebben wel een vertegenwoordiger van de federale politie die daarbij betrokken is. Maar meer details weet ik daar niet over en over die impactanalyse ook niet. Goed ja, DGLV heeft die gemaakt. Ik

E044 – 14-12-2016

Jo Decuyper

heb die wel bij mij en ik kan die wel geven. Dat was trouwens de bedoeling denk ik. Maar de details, ik was daar niet bij betrokken. Nu, men kan zich vragen stellen over de periodiciteit, om de vijf jaar. Moet dat niet wat korter zijn? Dat is dan aan de NVO, dat u die vraag moet stellen denk ik. Ik zal mij daar niet over uitspreken.

Meryame Kitir (sp.a): Oké, wij zullen dat aan het NVO vragen. Voorzitter, bij deze een uitnodiging om hen hier naar onze commissie te vragen.

Ik stel die vraag ook omdat er in verschillende artikels melding is gemaakt van badges die twee maanden geldig waren en mensen die zonder begeleiding in zones terechtkwamen waar zij niet bevoegd voor waren. Ik vind het wel belangrijk om te weten wat men met die badges allemaal doet.

Jo Decuyper: Ik weet dat het ook een bekommernis is van onze personeelsleden en ik deel die mening volledig;

Meryame Kitir (sp.a): Uiteraard.

En dan een tweede opmerking over die badges waar ik mij toch wel zorgen over maak. De screening gebeurt inderdaad door de NVO. Als nu blijkt dat men om een of andere reden niet meer gemachtigd is en de badge wordt afgepakt, dan komt  e, op een lijst terecht en is men in ieder geval een gevaar voor de luchthaven. De badge wordt afgepakt. Doch, wij hebben vastgesteld dat men dan in de ene luchthaven niet meer binnenkomt, maar met diezelfde badge kan men wel nog in een andere luchthaven terecht. Ik vind dat een beetje vreemd want als de NVO beslist dat men onveilig is voor de ene luchthaven, waarom is men dan wel veilig voor een andere luchthaven? Ik vind dat dit niet zo goed op elkaar afgestemd is.

Jo Decuyper: Daar kan ik niet op antwoorden. Ik weet wel, ter hoogte van onze controleposten, juist omwille van die badges die gedesactiveerd zijn, hebben wij wel een toestel laten plaatsen, een badgelezer, en als wij twijfel hebben omtrent een persoon, kunnen wij onmiddellijk in onze controleposten, niveau vertrek, de badgelezer consulteren en zien of de badge nog wel degelijk geactiveerd is, of niet. Dat is voorzien in onze middelen om dat juist te voorkomen. Maar hoe de politiek op andere luchthavens is en hoe het daar zit, daarover moet ik het antwoord schuldig blijven.

Meryame Kitir (sp.a): Dan misschien nog een laatste vraag, mijnheer de voorzitter, en dan zal ik afronden.

Ik wil het nog even hebben over een van de prioriteiten of een van de genomen acties. In de bundel die wij gekregen hebben met de antwoorden op de vragen die wij vooraf gesteld hebben, stond dat sinds de aanslagen op de luchthaven, in het bijzonder een actie die genomen is, met name het aanduiden van prioriteit voor de *foreign terrorist fighters* binnen de reguliere grenscontrole. Men ging daar een prioriteit van maken. Ik vroeg mij eigenlijk af hoe dat dan concreet gaat. Op welke manier gaat men bepalen of die mensen prioriteit zijn en wanneer niet? Maar vooral ook omdat hier het Mickey Mouseverhaal toch verteld is geweest dat mensen die binnen een bepaalde zone reizen niet worden onderworpen aan een identiteitscontrole en mensen kunnen vrij van Frankrijk en Spanje reizen, zonder identiteitscontrole. Op welke manier wordt dat ondertussen opgelost?

Jo Decuyper: Wat het verhaal van de FTF's betreft is het zo dat we ook op het niveau van de grenscontrole de toegang tot de databank mogelijk hebben gemaakt. Een aantal mensen kan ook van op het niveau van de grenscontrole controles uitvoeren in de databank FTF. Dat is heel belangrijk.

Nu is het zo dat men meer en meer naar technologie gaat kijken. In de toekomst zal ook Schengen aan controles worden onderworpen. Dat komt er ook aan.

Voor de rest zijn de mensen uiterst waakzaam voor het fenomeen. Alle recente informatie krijgen ze binnen. Als ik buiten de 30 personen die wij nu hebben, gemiddeld, gecontroleerd in de luchthaven, gemiddeld tot twee heb per dag aan de grenscontrole, als je kijkt naar het aantal RIR's, u hebt er ook allusie op gemaakt, dan toont dat duidelijk aan dat onze mensen ook op het vlak van dit probleem, op het vlak van terrorisme, uiterst waakzaam zijn.

Meryame Kitir (sp.a): U zegt dat de controle binnen Schengen eraan komt.

E044 – 14-12-2016

Jo Decuyper

Jo Decuyper: In de toekomst.

Meryame Kitir (sp.a): Wat is toekomst? Zijn er concrete maatregelen? Is men daarover bezig? Op welk niveau praat men daarover?

Jo Decuyper: Ik zal u de tijdslijn laten geworden. Ik ken die niet vanbuiten.

De **voorzitter:** Dat waren heel precieze vragen. U hebt geantwoord naar best vermogen. U hebt een aantal dingen genoteerd, wij gaan u daaraan ook nog herinneren en meegeven waar u die antwoorden kunt laten toekomen. In verband met de andere vragen, die misschien niet direct onder u ressorteren, zullen wij ons in verbinding stellen met die andere instanties, onder andere NVO.

Stefaan Van Hecke (Ecolo-Groen): Mijnheer de voorzitter, er werden reeds heel wat belangrijke vragen gesteld. Ik wil nog even terugkomen op de situatie van de RIR's, waarover u begonnen was. Ik heb in het begin van onze werkzaamheden ook die vraag gesteld. Wat is er eigenlijk gebeurd met die RIR's waarvan sprake, die opgemaakt en doorgestuurd zijn, maar waarvan men niet weet wat ermee gebeurd is?

Wij hebben toen in antwoord op de vraag een hele reeks RIR's gekregen, waar telkens ook terro bijstond, dat waren er een pak. Ik hoor nu de getuige vandaag wel zeggen: wat doen wij vandaag? Er zijn taskforces, ze bespreken dat enzovoort. Ik neem aan dat dit vandaag wel vrij goed opgevolgd wordt.

Natuurlijk, deze commissie buigt zich ook over de vraag hoe de aanslagen zijn kunnen gebeuren. Wij moeten de cursor dan natuurlijk wel even zetten op de aanslagen. Al hetgeen daarna is gebeurd, kunnen heel positieve evoluties zijn, maar de vraag die bij mij nog blijft is de volgende. Wat is er gebeurd met die honderden RIR's, die gekwalificeerd werden onder terro, die dateren van vóór de aanslagen en waarover medewerkers van de luchthavenpolitie hebben gezegd dat zij die opmaken en doorsturen, dat ze mensen hebben herkend die *foreign fighters* zijn, mogelijk op verkenning? Wat is er met die informatie gebeurd? Dat is de grote vraag.

Mijnheer Decuyper, het is natuurlijk van vóór uw tijd. Het is ook doorgestuurd naar andere instanties. Maar weet u wat er met die informatie van uw medewerkers is gebeurd? Is dat geanalyseerd? Is dat onderzocht? Kunnen wij daaruit lessen trekken?

Jo Decuyper: Daarop kan ik niet antwoorden. Ik kan alleen maar gissen, wat ik liever niet doe. Ik kan alleen het antwoord op uw vraag laten opzoeken en het u schriftelijk bezorgen. Meer kan ik daarover niet zeggen.

Stefaan Van Hecke (Ecolo-Groen): U zult begrijpen dat dit essentieel is. U zegt dat u probeert de medewerkers persoonlijk te spreken, ook de mensen die er niet zijn. Ik neem dat u ook daarover spreekt.

Wanneer medewerkers zeggen dat ze hun job hebben gedaan, dat ze iets hebben gezien en een RIR hebben opgesteld, maar dat er daarna iets fout blijkt te lopen terwijl ze misschien nuttige informatie hadden doorgegeven, dan kan ik mij indenken dat er frustratie bij hen bestaat. Zij willen immers hun job goed doen en blijven doen, terwijl de informatie ergens is blijven hangen.

Ik dank u dat u dit wil nakijken. Ik denk dat het essentieel is voor het werk van deze commissie.

Ik wil het even over iets anders hebben, met name de *Stolen and Lost Travel Documents database*. We hebben het er vandaag al over gehad omdat we met Interpol hebben gesproken. Het komt erop neer dat wanneer u gestolen documenten ontdekt bij de controle, dat deze in een database worden gestopt.

Interpol is heel tevreden met het werk dat België verricht. Wij zijn goede leerlingen in het voeden van de database. Kunt u daarover wat meer vertellen? Gebeurt het vaak, heel vaak of minder vaak dat personen met gestolen of valse documenten worden aangetroffen?

Hoe gaat u dan te werk? Ik neem aan dat die mensen worden aangehouden en ondervraagd. Kunt u de aantallen gemiddeld per maand of per jaar meedelen, het gevolg dat daaraan wordt gegeven en eventueel welke profielen de mogelijke verdachten hebben die u op die manier aantreft?

E044 – 14-12-2016

Jo Decuyper

Jo Decuyper: Dat is natuurlijk een gedetailleerde vraag naar aantallen. Ik durf er geen aantal op te plakken. Ik heb destijds het cijfer van 1 500 per jaar gehoord. Ik moet dat bevestigen, terwijl u weet dat wij een afdeling hebben voor grenscontrole wier core business precies valse en vervalste documenten is. Die is daar specifiek mee bezig en zal u in detail kunnen antwoorden op deze vragen.

Natuurlijk kijken wij altijd naar de soort vervalsing. Als wij weet hebben van documenten die gestolen zijn of zo, gaan deze de ANG in, zoals alle andere documenten; dat is duidelijk.

Wij willen vooral werken met één type databank, en niet met tien verschillende types databanken want dat maakt de controle alleen maar moeilijker.

Wat de profielen betreft, als ik met die mensen spreek, en zij hebben in september nog een uiteenzetting gegeven voor het arrondissementeel overleg van de korpschefs en de procureur, hebben zij het vooral over illegale immigratie en over mensenhandelaars, mensensmokkel. Dat is eigenlijk wat het meest naar voren kwam.

Die presentatie bestaat nog. Ik kan ze u bezorgen. U hebt het over de soorten documenten, en de aantallen. Dat staat allemaal in die presentatie weergegeven. Ik stel voor dat ik die doe opsnorren en aan u bezorg. Dan hebt u alles in detail.

De **voorzitter:** Dat is goed.

Stefaan Van Hecke (Ecolo-Groen): Dank u.

Ik heb nog één vraag. Toen wij begonnen met deze commissie hebben wij vooral gefocust op de hulpverlening. Ook toen is iemand van de luchtvaartpolitie hier geweest.

Jo Decuyper: Jean-Pierre Devos.

Stefaan Van Hecke (Ecolo-Groen): Ja.

Er zijn in de luchthaven verschillende politiediensten aanwezig, zoals de federale gerechtelijke politie, de federale politie, alsook een soort lokale politie. Wel, toen hebben wij gevraagd wie wat deed tijdens de aanslag en wij konden vaststellen dat er niet goed werd afgesproken wie wat moest doen.

U hebt in het begin van uw betoog wel gezegd dat u nieuwe plannen maakt over wat u moet doen bij terroristische aanslagen of bij grote incidenten. Is er al uitgeklaard, binnen de politie zelf, hoe u moet samenwerken met de verschillende politiediensten die daar aanwezig zijn? Zijn daar al initiatieven voor genomen? Verloopt dat al beter? Zijn er duidelijke taakafspraken over wie wat doet? Over wie eventueel de leiding en de coördinatie op zich neemt wat het politiewerk betreft?

De **voorzitter:** Ik sluit daarbij aan. Dat stond ook op het briefje dat voor mij ligt. Wij hebben dat de eenheid van commando genoemd in ons eerste rapport. Dus één baas, administratief, bestuurlijk en gerechtelijk. Dat is gerealiseerd, neem ik aan?

Jo Decuyper: Nee. Dat zou wel snel zijn.

De **voorzitter:** Geeft u maar de stand van zaken.

Jo Decuyper: Dat is inderdaad naar voor gekomen en het principe van eenheid in commando is heel belangrijk. Momenteel bestudeert de DIRCO van Halle-Vilvoorde onder andere ook het KB Terreur van 1 mei om het in te passen in de noodplanning, om die twee ergens proberen te verzoenen, wat niet evident is want het komt niet altijd helemaal overeen.

Er zijn inderdaad veel partners, maar voor mij is het duidelijk dat de lead op BruNat ingeval van aanslag moet genomen worden door mijn diensten. Dat is duidelijk. De rest zal zich moeten schikken naar het schema dat wij ontwikkelen en zal specifieke taken krijgen.

E044 – 14-12-2016

Jo Decuyper

Ik heb al gezegd dat wij nu vooral gaan werken op de eerste interventies. Ik vind het belangrijk te weten hoe de eerste inspecteur van de luchtvaartpolitie, de inspecteur van het labo en de inspecteur van DVI samenwerken. Zoals ik al zei, wij hebben al een oefening gedaan op 25 november en er komt er nog eentje op 21 december. Dat is het eerste luik.

Het tweede luik hieraan gekoppeld — en dat hebben wij ook al gedaan in Charleroi — is het volgende. De mensen gaan op het terrein en komen binnen op de commandopost. Ik speelde toen de commandopost, samen met iemand van het labo en van DVI. Aan wie bij mij binnenkwam vroeg ik wat hij had vastgesteld. Ik noteerde dan voor mijn initieel proces-verbaal dat die inspecteur, samen met die persoon van het labo en die persoon van DVI ter plaatse zijn geweest in die zone. Ik noteerde wat zij hadden vastgesteld, welke slachtoffers er waren, wat het labo in beslag had genomen. Die gegevens kwamen in mijn proces-verbaal. Dat zijn de eerste werkzaamheden die heel belangrijk zijn. Het feit dat deze mensen moeten rapporteren aan de persoon die het proces-verbaal opstelt — in casu was dat mijn proces-verbaal bij de oefening van 25 november — is ook erg belangrijk; de plaats van de chef in dit verhaal.

Wie stuurt aan? Als ik met de mensen spreek, merk ik dat zij het gevoel hadden dat de aansturing niet altijd vlot verliep. Mensen zeiden tegen mij dat zij op zo'n moment verwachten dat iemand hun zegt wat zij moeten doen. Op 22 maart gebeurde dat niet altijd. Dat is de feedback die ik krijg naar aanleiding van alle bezoeken die ik afleg en alle contacten die ik momenteel met de mensen heb. Vandaar gaat mijn prioriteit naar de vraag wat men op het terrein doet. Daarvoor worden die kleine oefeningen gehouden, die nu bezig zijn. Daarna moeten wij komen tot een groter geheel en met de leidinggevendenden bekijken hoe wij verder gaan. De rol van de chefs is daarin heel belangrijk. Er zal ook een koppeling komen met de noodplanning, die momenteel in ontwikkeling is.

Voor mij staan de eerste reacties van de medewerkers centraal. Ook uit de oefeningen die wij samen met het leger gedaan hebben, met ontploffingen en active shooters, bleek het belang van de eerste reacties. Een "active shooting moment" duurt misschien één of anderhalve minuut. De chefs zijn dan zelfs nog niet op de hoogte en het incident is al voorbij. De reacties moeten dus komen van de medewerkers zelf. Als die goed zijn, dan zijn we goed vertrokken, maar de reacties moeten heel goed geoefend en gekend zijn. Daarom zijn voor mij de eerste reacties primordiaal in heel dit verhaal.

Stefaan Van Hecke (Ecolo-Groen): Door oefeningen op het terrein probeert u een model uit te tekenen. Voelt u weerstand voor zo'n model of voelt u een gedragenheid onder de politiediensten die daarbij aanwezig zijn?

Jo Decuyper: Ik voel bijlange geen weerstand, maar veeleer een grote vraag. De mensen vragen dat. Zij willen duidelijkheid in de noodplanning. De mensen willen een eenvoudig noodplan. Zij willen echt weten wat zij moeten doen en wat er van hen verlangd wordt.

Stefaan Van Hecke (Ecolo-Groen): Ik heb het niet specifiek over de mensen op het terrein, want ik kan mij voorstellen dat de mensen op het terrein dat zeker zullen... Ik kijk iets hoger.

Jo Decuyper: Gisteren hebben wij nogmaals een vergadering gehad met medewerkers van de gouverneur en Brussels Airport. Toen ik het voorstel lanceerde om geografisch te gaan werken, heeft iedereen dat uiteindelijk overgenomen. Ik voel in dat geheel helemaal geen weerstand, integendeel. Ik zie de wil van iedereen om te komen tot een praktische oplossing, geen oplossing met dikke boeken en kaften. Het moet een heel praktische oplossing zijn, die onmiddellijk op het terrein kan worden uitgevoerd.

Er is zelfs een syndicale vraag gekomen naar iets eenvoudigs. Dat moeten wij hun ook kunnen geven.

Servais Verherstraeten (CD&V): Ik ga nog even verder in op de pertinente vragen van collega Van Hecke over de eenheid van commando.

U hebt geen weerstand van onderuit. U hebt geen weerstand van bovenaf. Ondertussen zijn wij negen maanden na de aanslagen. U neemt uw verantwoordelijkheid en u zegt dat u eigenlijk de leiding moet nemen. Dat kan geapprecieerd worden, maar wat belet er dan dat het nog niet zover is?

E044 – 14-12-2016

Jo Decuyper

Jo Decuyper: Wij moeten nog altijd rekening houden met onze structuur. Er zijn nog altijd twee eenheden van de federale politie op de luchthaven: de federale gerechtelijke politie en de luchtvaartpolitie. Ik kan die structuur niet veranderen. Laat dat duidelijk zijn. Wat de samenwerking op het terrein betreft, als het fout gaat, dan is het een ander verhaal.

Wij moeten de zaken nog officialiseren in de noodplanning. Ik heb de agenda van de noodplanning gegeven, maar dat is het verhaal waartoe iedereen wil komen. Als wij het dan toch over de noodplanning hebben, het enige punt waarover men eventueel nog kan nadenken, is de plaats van de chef. Ik heb heel wat kritiek gehoord van de medewerkers omdat zij vonden dat de chef niet op het terrein was. Dat moet ik zeker meenemen voor de toekomst. Daarom wou ik ook aanwezig zijn op de rampenoefening in Gosselies. Ik heb u daarjuist gezegd dat ik de gegevens verzamelde om het initiële PV te maken. Ik heb tijdens de debriefings wel meer gehoord dat men de baas niet gezien had.

Als men het KB inzake terreur bekijkt, moet men de afweging maken – er zijn zoveel plaatsen en functies die ingevuld moeten worden – of men aan genoeg medewerkers komt om alles te doen. Die denkoefening loopt momenteel bij ons. Ik geef het u mee: de plaats van de chef is heel belangrijk in dit verhaal. De medewerkers willen de chef op het terrein.

Servais Verherstraeten (CD&V): Mijnheer de hoofdcommissaris, u hebt ons deze namiddag een hoop geruststellende maatregelen die ondertussen zijn genomen, toegelicht. In de open brief van de syndicale organisaties waren er ook verwijten naar de luchthavenexploitant, die in onze commissie werden genuanceerd door de heer Cordeel. Is de luchthavenexploitant inzake veiligheid even assertief geweest als u? Hebt u nog concrete vragen inzake investeringen voor veiligheid aan hem gesteld? Is hij daarop ingegaan? Heeft hij bepaalde dingen die u hebt gevraagd, niet gedaan?

Jo Decuyper: De luchthavenexploitant heeft mee de visietekst bekrachtigd. Daar staat duidelijk in wie wat doet. Hij heeft zich ertoe geëngageerd om 3 miljoen euro te investeren in de veiligheidsinfrastructuur. Onze medewerkers vinden dat dit wat te traag gaat. Dat is de kritiek die ik hoor. Het is echter niet eenvoudig: banen openbreken, *road blockers* installeren.

Ik zal zeker geen steen werpen, maar af en toe zitten wij met een andere visie. Dat klopt. Ik ben een politieman en ik kom op voor de veiligheid. De luchthavenuitbater denkt aan de vlotheid en af en toe is daar een conflict tussen en moet men zoeken naar een synergie tussen die twee. U hebt de discussie over de tenten gezien. Dan zeggen wij echter dat de veiligheid toch wel belangrijk is en dan moet men komen tot een gezamenlijke oplossing. Iedereen heeft zijn eigen standpunt, maar toch moet men komen tot iets wat aanvaardbaar is voor de beide kampen. Infrastructuur: een detail, goed. Veiligheidsglas of kogelwerend glas voor de controleposten? Onze medewerkers vragen kogelwerend glas. Dan zit men opnieuw met een klein meningsverschil, maar dat is wel belangrijk voor de veiligheid van onze mensen natuurlijk. Dan moet men opnieuw rond de tafel gaan zitten om dat uit te klaren. Dat klopt, maar ik denk dat er op dat vlak zeker een wil is bij beide kanten om tot een veiligere luchthaven te komen.

Servais Verherstraeten (CD&V): Mag ik nog één vraag stellen met betrekking tot de aanwezigheid van militairen op de luchthaven?

Mijnheer de hoofdcommissaris, meer dan terecht na zulke zware drama's is er aanwezigheid van militairen geweest. Mijn vraag aan u is of dit structureel moet blijven? Ten tweede, hoe zit het met de taakverdeling? Wie heeft de leiding? Is er duidelijkheid over wie wat doet?

Jo Decuyper: De leiding komt bij mij terecht. We zitten geregeld met de militairen rond de tafel om hun dispositief te verfijnen. Ook zij hebben problemen met capaciteit, laten we duidelijk zijn. Het feit dat ik ooit in een vorig leven in de Militaire School heb gezeten, maakt het wel iets gemakkelijker, omdat we dan ergens dezelfde taal spreken. We komen dan tot dispositieven. In het laatste dispositief dat is uitgewerkt, wordt vooral gekeken naar mobiele patrouilles en minder naar statische posten. Dat was ook de wil van de militairen, trouwens. We zijn er volledig in opgegaan, in dat verhaal: ik deel hun mening. Ik heb al aan andere platformen gezegd dat men inzake de maatregelen vooral onvoorspelbaar moet zijn. Bloempotten zijn voorspelbaar en ik heb dat niet graag. Die onvoorspelbaarheid is voor mij heel belangrijk.

Wat betreft de aanwezigheid van militairen momenteel, voor mij is die heel belangrijk. Ik heb al gezegd dat

E044 – 14-12-2016

Jo Decuyper

binnen een normaal tijdsverloop wij tegen mei volgend jaar misschien al onze mensen zullen hebben zoals voorzien. Dat is qua middeleninzet. Blijft natuurlijk: de specificiteit van de militairen. Zij hebben momenteel de explosievenhonden die wij nog niet hebben. Een ander voorbeeld. Een aantal dreigingen kunnen zij beter inschatten dan wij omdat zij die ervaring hebben. We mogen niet vergeten dat zij Kabul Airport gedurende jaren hebben beschermd. Dat is dan ook een zekere expertise op dat vlak. Vandaar dat ik graag hoor wat zij kunnen inbrengen op dat domein. Wij hebben ook nog andere dingen, maar goed, dat wil ik u liever schrijven, wat we nog doen met de militairen die ook heel interessant zijn, met expertise die zij hebben en wij niet.

Servais Verherstraeten (CD&V): Zijn het die militairen die in Kabul de wacht hebben verzekerd, die dat ook op dit ogenblik nog doen?

Jo Decuyper: Ze doen het ook in roulement. Ze moeten ook regelmatig afwisselen, ze moeten ook regelmatig op oefening en thuis zijn. We hebben momenteel nog altijd de verschillende gevechtscomponenten, de mediane bataljons, het ISTAR-bataljon. Deze mensen hebben al veel buitenlandse missies gedaan.

Die hebben daar ook die ervaring opgedaan. Ik heb het u al gezegd, de ervaring die wij niet hebben.

Uw vraag inzake een permanente aanwezigheid van de militairen op de luchthaven. Ik herinner mij een tijdperk dat het zo was. Ik kijk naar de jaren tachtig. Dan hadden wij permanent een peloton militairen op de luchthaven. Dat kaderde toen in, wat men toen "militaire verdediging grondgebied" noemde. Die deden toen perimeterbeveiliging op de luchthaven. Dat is 20 kilometer, die perimeter. Die waren daar heel actief op. Die hebben momenteel nog altijd een aantal middelen die wij niet hebben. Momenteel ben ik nog altijd vóór de aanwezigheid van militairen op de luchthaven.

Laurette Onkelinx (PS): Bonjour, vous savez que le gouvernement s'apprête à mettre en place le fameux PNR - *passenger name record*. Je suppose qu'il va y avoir des effets opérationnels importants. On peut s'attendre, notamment, vu le nombre de signalements Schengen, à ce que le système se mette à clignoter un petit peu partout. Et, à défaut de personnel suffisant, on pourrait demander, à un moment donné, pourquoi on n'a pas agi alors que les clignotants étaient allumés. Par rapport à cela, aviez-vous pris des dispositions de type opérationnel, des engagements supplémentaires rien que pour cela? Enfin, comment cela se passe-t-il pour se préparer au PNR?

Jo Decuyper: Au niveau de API-PNR, effectivement, il y a différents projets pour l'instant. Je pense notamment à la loi; j'ai encore les documents du mois de novembre. En ce qui nous concerne, cela va nous permettre d'avoir des informations concernant les voyageurs qui sont déjà dans l'avion en direction de la Belgique. API concerne les informations de type date de naissance, prénom, etc., des voyageurs, tandis que le PNR concerne surtout les réservations, les trajets, etc. Effectivement, cela va nous permettre, à l'arrivée, de faire des contrôles plus systématiques.

La semaine passée ou il y a deux semaines, nous sommes allés à Schiphol pour voir comment la maréechaussée fonctionne à ce niveau-là, pour découvrir un petit peu la charge de travail. Eux, ils ont une *team* spécifique qui travaille là-dessus. Nous, effectivement, on est en train d'examiner le travail que ceci va nous donner, mais on n'a pas encore défini autant d'effectifs, autant de ceci ou cela... non, pas encore. Cela fait pour l'instant l'objet d'un exercice à ce niveau-là. Je ne peux donc pas encore vous donner un chiffre exact.

Laurette Onkelinx (PS): Quand pensez-vous pouvoir plus ou moins l'évaluer?

Jo Decuyper: Tous ces calculs sont pour l'instant en cours. C'est la raison pour laquelle on se rend à l'étranger pour savoir ce que nos collègues ont pris comme mesures, pour justement bien exploiter ces informations.

Effectivement, la question est tout à fait pertinente. On a le *facial recognition*, etc., mais il faut toujours quelqu'un derrière. Déjà à ce niveau-là, on a déjà dit, au niveau de notre centre de commandement qu'il faut une troisième personne pour gérer ces caméras et pour justement faire en sorte que la réaction suive directement.

E044 – 14-12-2016

Jo Decuyper

Et au niveau de la PNR-API, on n'a pas encore un chiffre exact, désolé. On est en train de voir jusqu'où ça va nous amener.

Laurette Onkelinx (PS): On pourra donc vous réinterpeller prochainement, dès lors ...

Jo Decuyper: Ou je répons par écrit à ce sujet, dès le moment où on aura une vue un peu plus claire.

Laurette Onkelinx (PS): OK, merci.

De **voorzitter:** Er zal nog heel wat informatie worden bezorgd.

Jo Decuyper : Het is een levendige materie. Het is nog allemaal bezig.

De **voorzitter:** Het is voer voor een apart rapport, dat wij zullen maken.

Jo Decuyper : Mijnheer de voorzitter, misschien kom ik nog eens terug naar de commissie.

De **voorzitter:** Indien u daarnaar solliciteert, kan dat. *Don't mention the war*. Dat is altijd mogelijk. Het wordt altijd erger. Het gaat hier crescendo.

Ik dank u alleszins voor uw toelichtingen en voor wat u nog aan de commissie zult bezorgen.

Het was een weerzien met u in een andere functie. Op die drie maanden tijd hebt u zich echter heel aardig ingewerkt. Wij kijken uit naar uw verdere initiatieven en naar de eenheid van commando.

Na lezing, volhardt en tekent,

.....
Jo Decuyper

CRIV 54 E045

19/12/2016

1

ONDERZOEKSCOMMISSIE TERRORISTISCHE AANSLAGEN

van

MAANDAG 19 DECEMBER 2016

Namiddag

COMMISSION D'ENQUÊTE ATTENTATS TERRORISTES

du

LUNDI 19 DECEMBRE 2016

Après-midi

Hoorzitting over het luik "veiligheidsarchitectuur" met de minister van Justitie.
Audition sur le volet "architecture de la sécurité" avec le ministre de la Justice.

De **voorzitter**: Collega's, ik stel voor dat wij de vergadering aanvangen. Op de agenda van deze namiddag staan er twee hoorzittingen respectievelijk met de minister van Justitie en de minister van Binnenlandse Zaken.

Mijnheer de minister van Justitie, u hebt alleszins gezorgd voor een vol huis. Er is meer dan de gewone belangstelling in onze commissie.

Ik kan u ook meedelen dat u niet verplicht bent om de eed af te leggen. Normaal moeten alle getuigen die voor deze onderzoekscommissie verschijnen dat doen, maar in uw geval is dat niet nodig.

Ik verwijs hiervoor naar artikel 510 van het Wetboek van strafvordering. Ik heb het even nagekeken en het is niet nodig dat u de eed aflegt. Ik lees het artikel voor. "De prinsen of prinsessen van koninklijke bloede" – en ik zal u daar niet toe rekenen – "en de minister van Justitie kunnen nooit als getuigen worden gedagvaard, zelfs niet voor debatten die ten overstaan van een jury worden gehouden, tenzij de Koning op verzoek van een partij en op verslag van de minister van Justitie bij een bijzonder besluit die verschijning toelaat".

Dat is de bepaling waardoor de minister van Justitie ook al in het verleden bij onderzoekscommissies in het Parlement wordt vrijgesteld van de eedaflegging.

Georges Dallemagne (cdH): Monsieur le président, je souhaiterais intervenir avant l'entame des travaux.

Le **président**: Cher collègue, je vous propose de

nous tenir à l'agenda qui a été convenu. Sinon à quoi sert-il d'élaborer un agenda faisant l'objet d'un consensus? La semaine passée, nous avons aussi modifié l'agenda. Discuter de l'agenda et le modifier quand les témoins sont présents ne me paraît pas judicieux.

Georges Dallemagne (cdH): Monsieur le président, vous n'êtes pas sans savoir qu'une nouvelle information a été divulguée ce week-end.

Le **président**: Si on le voulait, on pourrait toujours modifier l'agenda de la commission d'enquête qui a été convenu. Mais, selon moi, une telle pratique n'est pas sérieuse, ce d'autant plus pour les témoins qui sont convoqués.

Georges Dallemagne (cdH): Monsieur le président, je ne demande pas que l'agenda soit modifié, mais complété.

Le **président**: Monsieur Dallemagne, je vous propose d'épuiser l'agenda qui a fait l'objet d'un consensus. Nous nous pencherons, ensuite, après les témoignages, sur l'agenda de notre prochaine réunion.

Georges Dallemagne (cdH): Monsieur le président, je vous demande, pour ma part – c'est mon droit en tant que commissaire – de compléter l'agenda d'aujourd'hui, au vu des informations stupéfiantes qui nous sont parvenues ce week-end. On constate une confusion des genres. En effet, le lendemain du 22 mars, une réunion de crise était organisée au cabinet du ministre de l'Intérieur. Or il apparaît qu'un président de parti assistait à cette réunion..

Le **président**: Monsieur Dallemagne, permettez-moi de vous interrompre puisque nous entendrons le ministre de l'Intérieur cet après-midi. Vous évoquez des faits qui se sont déroulés dans son cabinet. Vous aurez l'occasion d'interroger le ministre tout à l'heure. Après avoir entendu son témoignage, nous verrons ce qu'il conviendra de

2

19/12/2016

CRIV 54 E045

faire.

Collega's, ik sta erop dat wij onze agenda-afspraken zouden respecteren. Wij hebben de agenda de vorige vergadering bij consensus vastgelegd en wij hebben de ministers Geens en Jambon laten komen.

Als er zich naar aanleiding van de getuigenis van de ene of de andere en ook op basis van actuele gebeurtenissen nieuwe afspraken opdringen, dan ben ik bereid om daarnaar na de vergadering te luisteren, maar nu stel ik voor dat wij, zoals afgesproken, om 14.00 uur beginnen met de getuigenis van minister Geens.

Georges Dallemagne (cdH): Monsieur le président, d'abord pour la bonne forme et la sérénité de nos débats, je vous prierais de ne pas m'interrompre chaque fois que je commence une phrase. Je ne vous interromps pas pendant que vous parlez.

Ma proposition est différente. Étant donné que nous entendons le ministre de l'Intérieur, puisqu'il a participé à cette réunion, je souhaiterais que l'on puisse entendre le bourgmestre d'Anvers pour savoir ce qu'il faisait à cette réunion et que l'on puisse entendre, dans la foulée, les personnalités qui ont assisté à cette réunion. Cela me paraît le bon sens même. C'est une information tout à fait stupéfiante qui est arrivée ce week-end. Je demande que notre commission puisse en tenir compte. Cela me paraît élémentaire.

Le **président**: J'interroge les membres de la commission. Veut-on respecter notre agenda ou va-t-on faire un débat de procédure pendant une demi-heure ou une heure? Ce n'est pas ce que je propose.

Stefaan Van Hecke (Ecolo-Groen): Mijnheer de voorzitter, de vraag van de heer Dallemagne is heel terecht. Ik ben geen voorstander om daarover nu een uur te discussiëren. De vragen zijn echter heel terecht. Wij zullen onze agenda de komende dagen dus moeten aanpassen, om een aantal bijkomende getuigen te horen, zoals is gesuggereerd, bijvoorbeeld de heer De Wever, de heer Michel en de aanwezigen op die vergadering. Dat is echt essentieel, om een globaal beeld te kunnen krijgen.

Ik wil daarover nu geen debat van een uur lang houden. Het is belangrijk dat wij een en ander goed beseffen en dat het essentieel is de waarheid te achterhalen, wat uiteindelijk de doelstelling van de onderzoekscommissie is.

De **voorzitter**: Mijnheer Van Hecke, de waarheid achterhalen doen wij nu al vele weken en maanden. Wij hebben altijd een consensus gevonden over wie hier moest worden gehoord, over wat nuttig was en over wat opportuun was.

Ik herhaal dat de hoeveelheid camera's die hier opgesteld staan, wellicht in oorzakelijk verband met het huidige proceduredebat staan. Normalerweise buigen wij ons over dergelijke vragen echter na afloop van de getuigenissen.

Ik herhaal dat het, naar ik verneem, over de minister van Binnenlandse Zaken gaat. Hij komt straks naar hier. Is het dus niet de zaken omdraaien, door nu te beslissen wat nog aanvullend moet worden gehoord, indien wij niet eerst de minister van Binnenlandse Zaken over alles en nog wat ondervragen?

U krijgt straks uitgebreid de gelegenheid om dat te doen. Na afloop van de getuigenverklaringen kunnen wij met kennis van zaken oordelen over wat verder moet gebeuren.

Ik merk enkel op dat wij vorige week, ook op vraag van een aantal leden, ook onze agenda van woensdag hebben veranderd. Wij hebben de agenda gewijzigd en wij kunnen de agenda blijven wijzigen, maar dat is niet mijn manier van werken.

Laurette Onkelinx (PS): Monsieur le président, je comprends mes collègues MM. Dallemagne et Van Hecke sur l'importance des informations qui ont été diffusées ce week-end. Je pense aussi, comme vous, que nous devons commencer nos travaux comme prévu et qu'il est urgent d'entendre tant le ministre de la Justice que le ministre de l'Intérieur. Pouvez-vous simplement déjà nous rassurer sur le fait qu'après l'audition des deux ministres, et encore aujourd'hui, nous aurons un débat pour savoir si oui ou non, nous devons par la suite changer notre calendrier pour éventuellement entendre des témoins supplémentaires afin de comprendre ce qu'il s'est passé le 23 mars?

Si j'ai la certitude qu'après l'audition de M. Jambon, on aura ce débat pour élargir éventuellement le nombre de témoins à entendre, je peux, pour ce qui me concerne, entamer immédiatement les débats avec M. Geens.

Le **président**: En fait, madame Onkelinx, c'est une règle que j'ai toujours appliquée. Quand il y avait une raison de le faire, après les auditions, pas nécessairement en séance publique mais à

CRIV 54 E045

19/12/2016

3

huis clos, nous convenions ensemble de notre agenda par consensus pour les futurs travaux. Il n'y pas de problème, je n'ai pas l'intention de rompre avec cette règle.

Mijnheer de minister, mag ik u voor de tweede keer welkom heten.

Ik wil drie zaken even met u overlopen in de vorm van wat algemenere vraagstellingen. Ik ben ervan overtuigd dat de commissarissen, met de kennis en de ervaring die zij de voorbije weken en maanden hebben opgedaan, mij zullen aanvullen met bijkomende vragen.

U bent bevoegd en verantwoordelijk voor de functionering van de FGP's. Inzake terrorisme is het zo dat wanneer er aanwijzingen zijn voor het bestaan van een terroristisch misdrijf, het dossier onmiddellijk van het lokaal parket naar het federale parket overgaat. Het krijgt dan ook een bepaalde code. Eens een dossier bij het federale parket zit, doet dat federale parket een beroep op de verschillende FGP's.

Wij weten allemaal, u weet dat zeker, dat er op het politionele vlak geen rechtstreekse pendant van het federale parket is.

Wat men ons ook is komen vertellen is dat er binnen de verschillende FGP's verschillende organisatiestructuren zijn, werkmethode, procedures en ook zelfs culturen. De vraag is wat u concreet beleidsmatig zou voorstellen om de problemen die gerezen zijn in het verleden en die voornamelijk ook capaciteitsproblemen zijn – want u weet dat alles wordt geconcentreerd rond de FGP Brussel waar capaciteitsproblemen zijn opgetreden, u kent de praktijk met de rode dossiers –, te verhelpen?

U weet dat de federale procureur Van Leeuw alsook procureur-generaal Delmulle verschillende pistes hebben gelanceerd om aan dat probleem tegemoet te komen. Mijn vraag is wat u denkt te ondernemen om hierin te trancheren. Wat zijn de pistes die u beleidsmatig zelf zou willen aanreiken?

Een tweede thema, een thema dat voor mij zeker aan bod moet komen, is de politie van de Veiligheid van de Staat. Dat is een inlichtingendienst die onder uw bevoegdheid ressorteert. In de hoorzittingen is gebleken dat – ik druk mij dan nog eufemistisch uit – de informatiepositie van de Veiligheid van de Staat vrij zwak was, als ik dan spreek over de aanslagen in Parijs en Brussel. Eigenlijk waren de

actoren die daarbij betrokken waren, niet in beeld bij de Veiligheid van de Staat.

De Veiligheid van de Staat, een performante inlichtingendienst is cruciaal in ons beleid. Wat ziet u als toekomst voor de Veiligheid van de Staat? Hoe denkt u die rol van de Veiligheid van de Staat te kunnen versterken?

Een derde thema dat ik wil behandelen, is alles wat met de strafuitvoering te maken heeft. U weet dat personen worden vrijgelaten onder voorwaarden. Daar zijn drie relevante actoren, het parket, de lokale politie en de justitieassistent. Een structurele informatieuitwisseling tussen enerzijds de justitieassistent en anderzijds de lokale politie is niet evident. Dat is ook een eufemisme.

Ik heb het dan heel concreet over de vrijlating onder voorwaarden van de genaamde El Bakraoui Ibrahim. Dat is gebeurd tegen het advies in van de gevangenisdirectie. Wij hebben die case hier ook onderzocht. Met andere woorden, ik zou uw reacties willen zien hoe u de strafuitvoering beter zou kunnen laten verlopen of gestroomlijnd zien verlopen in de toekomst. Wat zult u ondernemen aan initiatieven om de strafuitvoering te verbeteren?

Dat zijn de drie thema's, welke ik zou willen aansnijden. Misschien begint u best met de positie van de gerechtelijke politie, de FGP's? Misschien zou het wenselijk zijn dat de collega's die bij dat thema willen aansluiten, ook onmiddellijk hun vragen stellen, waarna we overstappen op de opmerkingen inzake de Staatsveiligheid en de strafuitvoering.

U kunt dus misschien de spits afbijten met de positie van de FGP's en dan vooral de FGP Brussel in het bijzonder, die inzake terro toch wel een cruciale rol heeft gespeeld en moet spelen?

Minister **Koen Geens**: Dankuwel, mijnheer de voorzitter, beste collega's, ik ben u zeer erkentelijk voor het feit dat u mij wil horen om toch ook een beetje mijn visie op al die moeilijke structuren en vragen te geven, met het oog op de aanbevelingen waarmee het Parlement u gelast heeft.

Ik verneem dat ik vrijgesteld ben van de eed. Ik hoop dat u er niet aan twijfelt dat ik, ook al moet ik op basis van mijn functie de eed niet afleggen, zal proberen de waarheid te spreken en niets dan de waarheid. Wie mij daarbij zal helpen, dat beslis ik zelf.

4

19/12/2016

CRIV 54 E045

Wat de grond van de zaak betreft, voorzitter, beste collega's, ik heb, omdat u mij dat gevraagd hebt, nagekeken wat er allemaal aan maatregelen genomen is na 22 maart en bij die gelegenheid mij niet ontslagen gevoeld om na te gaan wat er allemaal gebeurd is sedert begin januari 2015. Wat heel goed is geweest van de regering, denk ik, is dat zij na 22 maart gezegd heeft dan vooral maatregelen uit te voeren en te stoppen met nieuwe maatregelen te nemen, want ze uitvoeren is al moeilijk genoeg in de huidige omgeving.

Hoe dan ook, er is ontzettend veel gebeurd en als er iets niet is gebeurd, dan is het dat wij de crisis zouden verspillen hebben. Hetzelfde geldt, collega's, voorzitter, voor de diensten. Als u ziet wat de diensten, het parket, de gerechtelijke politie, de Staatsveiligheid, aan nieuwe impulsen hebben gekregen door die moeilijke en betreurenswaardige omstandigheden, dan denk ik dat wij hun toch mogen feliciteren voor hun inzet, los van het feit dat we nog steeds samen nadenken over al het leed.

Alleen, voorzitter – en dit zal ik heel de tijd blijven herhalen – mensen zijn niet volmaakt. In mijn gevoel veronderstelt veel van de Belgische structuren volmaaktheid van de mensen. Mensen zijn per definitie en uw dienaar in het bijzonder feilbaar. En dus heel veel van wat er niet perfect is gelopen, is een gevolg van het feit dat wij systemisch een aantal gebreken hebben laten oplopen. U stelt mij eerst en vooral de vraag over de politie. Daar zal ik dan ook op proberen te antwoorden.

Opnieuw, voorzitter, er is sedert Parijs, er is sedert Brussel ontzettend veel gebeurd op het stuk van capaciteit, op het stuk van jurisdisering, op het stuk van wie RIR's moet vatten, wanneer welke contextualiserings-PV's moeten worden opgemaakt, wanneer een code 35 en code 45 nodig is en wanneer er een PV moet worden gemaakt. Dat is denk ik in verschillende COL's van 2015, de COL 10, in verschillende memo's van het najaar 2016, augustus en oktober, zeer nadrukkelijk naar voren geschoven. U hebt al die documenten gehoord. U hebt gezegd dat ik kort moest zijn. Dus ik neem aan dat u dat allemaal weet. Ik wil daarop terugkomen maar ik neem aan dat u dat allemaal weet. U zult het mij wel vragen.

We kunnen over DJSOC spreken en zeggen DJSOC is op zijn kerntaak gerefocaliseerd, DJSOC heeft problemen gehad, inderdaad, want het is in OT 3 terechtgekomen en doordat het in OT 3 gekomen is op het moment dat het terrorisme toesloeg, heeft die dienst een

existentiële crisis doorgemaakt. Dat kunnen we allemaal zeggen, maar wat de grond van de zaak betreft heb ik toch een vraag voor u en voor de aanbevelingen die u zult stellen.

Dat is grosso modo de volgende: ik heb in het federaal politieplan 2025 of minstens de visie voor 2025, die nog is opgemaakt onder mijn voorganger, collega Milquet – ik zet het op lange termijn, dames en heren, omdat ik heel bang ben om op korte termijn te spreken – ongeveer gelezen dat de gerechtelijke en de administratieve organisatie van de politie harmonisch in elkaar moeten opgaan.

C'est la vue à long terme. Je parle à long terme et donc pas pour demain car je me rends compte que nos services sont fatigués des réformes, qu'ils en ont assez et qu'il y en a eu assez ces vingt dernières années. Je ne vais pas dire qu'il faut réformer demain.

Je ne sais pas en quoi consisteront vos recommandations; je les lirai avec beaucoup d'attention. Mais ce que je veux surtout dire, c'est d'être attentifs avant de faire cette recommandation. Monsieur le président, j'ai entendu M. Dallemagne, Mme Onkelinx et M. Van Hecke et je ne commettrai pas la même faute que celle que vous leur reprochez. Je vous demanderai de me réentendre après les vacances, avant que vous ne fassiez cette recommandation.

Je vous en prie, si vous voulez réformer en cette matière, allez plutôt vers la spécialisation du judiciaire que vers l'amalgame du judiciaire et de l'administratif! Parce que cela n'a pas donné, à mon avis, la responsabilisation qui est requise. C'est un avis personnel. Je vis cette situation seulement depuis deux ans. Si vous deviez me redemander mon avis dans trois ans, j'aurai peut-être une opinion différente. Mais ce que je vois maintenant, c'est qu'au niveau du judiciaire, les lignes ne sont pas trop claires. Je vous dis seulement que dans la Constitution, je lis que le parquet est indépendant quant à sa fonction, sauf pour ce qui concerne la politique criminelle. De plus, je ne vois pas exactement dans la structure où se trouve le lien hiérarchique, où se trouve le lien organique entre les parquets et la politique judiciaire de nos services fédéraux de police.

Je ne dis pas par-là qu'il n'y a pas de surveillance, je ne dis pas par-là qu'il n'y a pas de contact journalier, tout cela c'est certainement vrai, je le sais, je ne l'ignore pas. Mais les choses ne sont pas extrêmement claires. Dans ma vision des

CRIV 54 E045

19/12/2016

5

choses, en tout cas, elles ne le sont pas.

Nous avons en fait un système de *bottom-up* et un système de *top-down*. Dans le meilleur des cas, ces systèmes se rencontrent quelque part au milieu. Quel est le *bottom up*? On constate que quelque chose ne va pas et on fait, le cas échéant, un RIR qui, oui ou non, est saisi par la banque de données de la police qui, oui ou non, donne lieu, c'est quelque chose de nouveau, à un procès-verbal de contextualisation qui, oui ou non, finalement, donne lieu à un procès-verbal tout court. Le parquet est saisi de l'affaire seulement à ce moment-là en général. Je sais qu'entre-temps, nous avons fait des MOU au niveau de Bruxelles, au niveau du Hainaut, qu'il y a des endroits où il y a vraiment un contact journalier entre les services.

Je comprends tout cela. Mais en termes de judiciarisation, ce processus est clair. À un moment donné, le chirurgien intervient. Le magistrat de parquet, ce n'est pas l'interniste, c'est le chirurgien. Il dit: "Cela m'intéresse, c'est une appendicite que je sais opérer" ou il dit: "Cela ne m'intéresse pas, je fais un *sepot* et je renvoie." Dans le meilleur des cas, il renvoie. Parce que nous avons maintenant découvert le système *Itinera* qui fait que la police sait ce qui est *sepot* et ce qui ne l'est pas. Et vous savez que les procès-verbaux sont transmis au parquet non pas par un système informatique ou quoi que ce soit. Non, c'est toujours de la manière ancienne qu'ils sont transmis et qu'ils suivent leurs pas. C'est ce que j'appelle le système *bottom-up*, qui n'est pas très intégrant. Ce n'est pas qu'on se parle quotidiennement sur toutes ces affaires. Ce n'est pas qu'après le *push* qui est fait du procès-verbal, il y a un *pull* du magistrat sur le RIR, sur tout ce qui se trouve dans le système. Non. Peut-être qu'il peut demander, qu'il peut voir. Mais ce n'est pas que le dossier entier au niveau de la police devient automatiquement visible et transparent pour lui. Il peut le demander, c'est certain.

Inversement, il y a le ministre de la Justice et il y a le Collège des procureurs généraux qui développent une politique criminelle et qui donc sont chargés, de ce fait, par la Constitution indirectement, par le Code judiciaire en deuxième lieu. C'est une politique extrêmement littéraire.

Ik weet niet of u geregeld die COL's leest, dat zijn lange documenten waar, geloof ik, niet elke politieman elke avond mee naar bed gaat. Dit zijn ingewikkelde, lange documenten waar men alles in vindt wat men moet vinden. Wij gaan straks komen tot de strafuitvoering Wel, de COL van 2013 is een schitterend document over de

strafuitvoering. Maar dat is een lang document waar men dan een tijdje mee zoekt is om dat te begrijpen.

Wie op het terrein verzekert dat deze circulaire worden nageleefd, anders dan dat ze op geregelde tijdstippen aanleiding geven tot evaluatie? Hebben de DirJuds dat opgevolgd? Is dat door de lokale of door de federale gerechtelijke politie geïmplementeerd of is dat niet gebeurd? Dat is wat ik noem het top-downproces. Bottom-up en top-down. Maar waarbij, ik stel het maar vast met u, ik geen enkele informaticaverbinding zie.

U zult zeggen: waar wacht u op? Op uw aanbeveling. Maar wat mij betreft, moet er absoluut een toegang zijn van het parket tot de ANG en al voor de opvolger van de ANG, de iPolice, daar is. En wat mij betreft is het hoogst belangrijk dat zowel op het arrondissementeel of provinciaal, zoals u wil, op het ressortelijk als op het federaal niveau er een enorm overleg is tussen de diensten en de parketten op het stuk van de informatiedeling en op het stuk van de criminele politiek. In concreto, wat is er deze week in ons arrondissement gebeurd? Dat gebeurt op veel plaatsen, ja. Maar gebeurt dat voldoende, ik weet het niet.

Ten slotte, collega's, heb ik de vraag gehoord naar het federaal parket? Ik heb de vraag niet gehoord, maar zal ze zelf stellen, naar de verantwoordelijkheid van de minister van Justitie in dit alles. Wat betreft het federaal parket durf ik u zeggen dat ik vind dat ons federaal parket een eigen rechedienst verdient. De demarche van het federaal parket heb ik meegemaakt als buitenstaander en ik weet dat dit op dat ogenblik de traditionele juridische gewoontes doorbrak en dat men daar niet gelukkig mee was. Er moeten vandaag geen prijzen gegeven worden, daarvoor waren de omstandigheden veel te droevig, maar ik durf zeggen dat wat het federaal parket betreft, ik dag aan dag bewonderd heb hoe die mensen in de storm zijn rechtgebleven en welk talent onze Staat daar heeft kunnen verzamelen.

Mij lijkt het normaal dat wanneer men te maken heeft met feiten van terrorisme, feiten van georganiseerde criminaliteit, feiten van grote financiële en fiscale fraude, men ervoor zorgt dat het federaal parket over de nodige capaciteit beschikt, zonder dat het een beroep moet doen op een plan M van de gerechtelijke directeur-generaal en zonder dat het een beroep moet doen op een moeilijk capaciteitsoverleg met de procureurs-generaal om te zien of de ressorten

6

19/12/2016

CRIV 54 E045

kunnen bijspringen. Op zulke momenten moet het parket over de nodige capaciteit beschikken.

Ik hoop, collega's, dat na uw aanbevelingen en de uitvoering van uw aanbevelingen wij nooit nog zullen horen van rode dossiers. Ik hoop dat na uw aanbevelingen en de uitvoering daarvan wij in staat zullen zijn om er op gerechtelijk vlak zelf voor te zorgen dat de capaciteit daar is waar zij moet zijn. Eén van de bouwstenen daarvoor lijkt mij te zijn dat er voldoende gespecialiseerde capaciteit aanwezig is op het federale niveau van het federaal parket. Ik zal hiermee geen applaus oogsten, ik besef dat, maar ik meen dit voor een goed verloop van de zaken dikwijls nodig was. De FGP van Brussel is vandaag voor 44 % met terrorisme bezig, de FGP van Charleroi voor 24 % en de FGP van Luik voor 17 %. Dat is met moeite bevochten op die verschillende gerechtelijke diensten. En u weet allemaal, collega's, als wij een niveau zakken naar de lokale diensten, dat van de 33 000 lokale politiemensen er 3 000 bezig zijn met gerechtelijke politie. Ik wens veel succes aan wie, als federaal minister van Justitie, daar probeert greep op te krijgen met artikel 62.

Ik besluit. Wiens woord spreekt men? Men spreekt diens woord wiens brood men eet. Er is met groot talent en met grote verdienste destijds een politiestructuur gemaakt waarvan ik zeg dat de status-quo beter is dan de omkering in de richting van een amalgaam.

De minister van Justitie heeft bevoegdheden, en ik zal ze vandaag niet ontlopen, maak u geen zorgen, maar ik betaal de politie niet, voor alle duidelijkheid. Dat is niet de comfortabelste positie en ik bepaal niet op korte termijn wie waar en welke. Dat is geen verwijt aan collega Jambon, opnieuw voor alle duidelijkheid. Ik zeg alleen dat uit die 4 200 mensen bij de federale gerechtelijke politie en die 3 000 lokale mensen, dat zijn er samen 7 200, bij een ordentelijke specialisatie en responsabilisering, dunkt mij, meer rendement zou kunnen gehaald worden dan vandaag.

Ik leer dag na dag mijn verantwoordelijkheid en macht beter kennen. Ik moet u voor een stukje bekennen dat dit ook te wijten is aan het feit dat men zegt dat x organiek bevoegd is, dat y soms operationeel bevoegd is en dat er dan het advies is van de ene aan de andere. Neem het protocol van 2000 dat onze taken verdeelt. Mocht ik 20 jaren geleden geweten hebben wat ik nu weet en toen op uw plaats gezeten hebben, ik weet niet of ik deze structuur de beste zou gevonden hebben.

Voor alle duidelijkheid, ik pleit niet voor een gedesintegreerde politie. Ik pleit voor een geïntegreerde politie waar de AIK's of SICAD's of wat dan ook blijven functioneren zoals ze vandaag functioneren, waar alle databanken verbonden zijn. Maar ik pleit er wel voor dat het parket en de DirJuds veel nauwer samenwerken op ressortelijk niveau dan vandaag het geval is en dat dit ook uit de structuren blijkt en dat, als het ooit zover zou komen, in 2025 of 2035, en dat zal dan zeker niet voor mij zijn, de minister van Justitie terug iets meer greep krijgt op de gerechtelijke politie dan vandaag. Gaat men de andere weg uit, wat ik soms vrees, dan zouden wij echt niet goed bezig zijn.

De **voorzitter**: Ik dank u.

Dat is het eerste thema dat ik heb aangesneden. Ik stel voor dat wij nu op dit thema voortgaan. Straks komen de thema's Veiligheid van de Staat, de strafuitvoering en nog andere onderwerpen aan bod.

Mijnheer de minister, inzake de gerechtelijke politie neem ik er goed nota van dat u vragende partij bent om terug te komen. Al degenen die vóór u op uw stoel gezeten hebben, waren daar niet meteen scheutig op. Wij nemen zeker nota van uw welwillendheid om terug te komen naar deze commissie om ons mede tot aanbevelingen te inspireren.

Laurette Onkelinx (PS): Monsieur le président, monsieur le ministre, cela fait des mois que nous travaillons dans cette commission pour essayer de comprendre ce qui s'est passé avant et pendant le fameux 22 mars; pour comprendre s'il y a eu des fautes individuelles ou si notre organisation de sécurité est défailante et pour faire des recommandations, comme vous l'avez dit, afin de l'améliorer. Mais, avant d'en venir à ce que vous avez dit, j'aurais une question générale à vous poser.

Alors que nous travaillons depuis des mois, vous, après un jour, le 23 mars, vous proposez votre démission. Je voudrais d'abord comprendre: qui avez-vous vu et quelle faute avez-vous constatée qui vous a amené à proposer votre démission? J'aborderai une question plus précise de déconcentration dans un deuxième temps.

Koen Geens ministre: Madame Onkelinx, c'est une question à laquelle j'aimerais répondre dans ma langue maternelle. Mais, néanmoins, par respect pour vous, je vais répondre en français, avec les risques que ma réponse soit mal

CRIV 54 E045

19/12/2016

7

comprise. C'était une journée très compliquée, le 23. Après le conseil de sécurité de quatre heures, je me suis rendu au cabinet vers cinq heures quarante. Dans ma voiture, j'ai eu le coup de fil d'une journaliste. Je vais être un peu long, parce que ça vous intéresse peut-être et ça va expliquer ce qui s'est passé pour ma part. Je ne vais pas m'impliquer dans ce que d'autres ont fait. À chacun sa responsabilité. À ce moment-là, j'ai reçu un coup de fil d'une journaliste qui me disait: "Avez-vous lu le communiqué de Erdogan?" - ce que je n'avais pas fait. Je l'ai lu, il datait de deux minutes, je crois.

Je suis arrivé au cabinet et j'avais rendez-vous avec la VRT pour une émission de jeunes; parce qu'on voulait expliquer aux jeunes ce qu'il s'était passé. Parce qu'il y avait beaucoup de panique dans le pays. Et aussi avec la VRT dans le journal de sept heures.

Donc, je me suis rendu à la VRT, en téléphonant avec mon cabinet pour mieux comprendre ce qu'il s'était passé en Turquie. J'ai eu une interview à sept heures avec M. De Vilder, l'*anchorman* de la VRT, comme on dit. J'ai essayé de répondre à toutes ses questions et c'était compliqué parce que c'était une chose tout à fait nouvelle. J'étais déjà informé sur le fait que les Pays-Bas étaient impliqués. J'étais informé sur ce qu'il s'était plus ou moins passé en Turquie. Et donc, j'ai su répondre, je crois. J'ai reçu des questions assez sévères sur l'exécution des peines, parce que ça aussi était déjà connu – on y reviendra tout à l'heure.

Je suis retourné à mon cabinet et nous avons commencé à nous informer davantage et à répondre à la presse. Parce que la presse était, à ce moment-là, très intéressée par ce que nous savions.

J'ai reçu un coup de fil du premier ministre vers 20 h 30 qui était concerné. J'ai également reçu un appel téléphonique de Jo Vandeurzen à 21 h 30 qui m'a fait savoir qu'il reconnaissait la musique et que je devais faire attention. Cela m'a étonné car je n'avais pas encore entendu la musique. J'ai alors dit que les choses étaient compliquées. On a continué à travailler. On a essayé de joindre le top de la police qui se trouvait – nous l'avons compris plus tard –, au cabinet de M. Jambon. Et j'ai été appelé à 23 h 20 par le premier ministre. Je me suis donc rendu à son cabinet Juste avant d'entrer au Lambermont, j'ai appelé mon président de parti pour lui dire que je ne me rendais pas chez le premier ministre pour lui dire bonjour. Je suis, ensuite, entré chez ce dernier.

Et, comme en général, je prends les devants et c'est une faute, je lui ai dit que je savais que la situation était très compliquée pour lui. Je dois vous dire qu'à 19 h 30, j'avais également eu au téléphone le ministre de la Justice néerlandais qui était aussi en panique. Il faut savoir qu'à l'époque, il a été confronté à encore plus de problèmes que nous avec cette affaire.

Mais j'en reviens à ce qui nous occupe. J'ai dit au premier ministre que je savais que la situation était compliquée pour lui et que j'étais prêt à faire ce qu'il me demandait car il devait prendre soin de l'intérêt général du pays et qu'avec tous les morts et les blessés enregistrés, ce n'était pas le moment de parler de mon sort personnel. Je lui ai dit de faire ce qu'il voulait et que quelle que soit sa décision, ce serait bien pour moi.

Le premier ministre m'a répondu: "Koen, ce n'est pas ce que je te demande" et il a ajouté que le ministre de l'Intérieur voulait démissionner. Je lui ai répondu que je connaissais l'histoire et que si le ministre de l'Intérieur démissionnait, le ministre de la Justice devait suivre. Je lui ai donc dit que si tel était le cas, je démissionnerais également. Il m'a alors demandé si j'étais prêt à tenter de convaincre le ministre de l'Intérieur de ne pas démissionner. Je lui ai alors répondu que c'était évident. Je crois que nous avons encore parlé un moment avec nos chefs de cabinet.

Plus tard, nous nous sommes retrouvés à six, dont le chef de cabinet de M. Jambon. La discussion s'est terminée vers 02 h 00. Je suis alors rentré au cabinet avant de rejoindre mon domicile. Vers 10 h 00 si je me souviens bien, nous avons appris – je me trouvais alors au cabinet de Kris Peeters – , que Jan Jambon voulait rester. J'ai appelé ce dernier et c'est ensemble que nous sommes allés au kern. Voilà ce qu'il s'est passé.

Laurette Onkelinx (PS): Je voudrais vous remercier pour ces informations très précises. À l'époque, vous aviez dit que des services ont commis une faute. Vous ne confirmez pas aujourd'hui, me semble-t-il, cette version. Vous expliquez dans quelles circonstances vous avez présenté...

Koen Geens, ministre: Si je peux continuer, évidemment, au niveau politique. La responsabilité politique. Je ne dois pas vous parler du Heysel, je ne dois pas vous parler de Dutroux qui s'est échappé. Ce sont des questions très compliquées auxquelles chacun réagit d'une façon différente.

8

19/12/2016

CRIV 54 E045

Évidemment que le ministre de la Justice était responsable au niveau politique. Et donc, j'étais prêt à prendre cette responsabilité.

À ce moment-là, je dois vous dire... - parce que j'aime énormément faire ce que je fais - mais à ce moment-là, avec un certain détachement, parce que ce qui s'était passé était tellement grave qu'il ne s'agissait vraiment pas de nous. Et donc, la seule chose que je pouvais faire, c'était être prêt à faire ce que les autres pensaient nécessaire. Pour ma part, je n'étais pas maître du jeu.

Laurette Onkelinx (PS): Dans d'autres pays, où des attentats terribles comme ceux-là se sont déroulés, on n'a pas eu de démission de ministre. Ici, il y a eu démission.

Je comprends ce que vous me dites. Je comprends quand vous parlez de parfum, de musique, etc. Mais donc, à ce moment-là, vous n'aviez pas constaté des fautes de vos services. C'est ce qui avait été dit à l'époque mais peut-être s'est-on mal exprimé. Pour moi, c'est important de le savoir.

Koen Geens, ministre: Écoutez, la période entre le 22 et le 24, moment où nous avons eu ce débat presque plénière au Parlement, c'est une période où c'est très difficile de me souvenir de ce que j'ai exactement dit. Mais la question pour ma part, et je dis seulement pour ma part: je ne connaissais pas suffisamment le dossier à ce moment-là, et je le connais à peine assez aujourd'hui, parce que le dossier est extrêmement compliqué. La Turquie est un des événements dans toute cette chaîne de causes, mais à ce moment-là, pour moi, c'était la question de la responsabilité politique, et j'étais prêt à la prendre. C'est tout ce que j'ai dit au premier ministre. Et si le ministre de l'Intérieur voulait la prendre, je ne pouvais que le suivre. Voilà. Mais j'étais prêt comme ça, ce n'était pas parce qu'il le voulait. Si le premier ministre m'avait dit de démissionner, j'aurais démissionné tout de suite.

Laurette Onkelinx (PS): Merci beaucoup. Alors j'en viens à la question concernant le parquet et la police judiciaire. Pas comme dans l'affaire Dutroux, mais on a quand même constaté au fur et à mesure des auditions que des personnes ne se sont pas parlées, qu'il y a eu des problèmes de circulation de l'information. Or une bonne circulation de l'information, c'est aussi l'efficacité, me semble-t-il, de nos services.

On a pu voir aussi l'importance des informations récoltées par les services de proximité, qui parfois

sont beaucoup trop négligées; d'autre part, le lien étroit qui existe entre terrorisme et criminalité de droit commun. Dans ce cadre-là, je voudrais comprendre, puisque vous nous évoquez une réflexion autour d'un parquet fédéral plus indépendant avec sa propre police. Est-ce que cette spécialisation-là ne va pas à l'encontre d'un travail permettant au contraire une plus grande circulation de l'information et une récolte sur le terrain par des informateurs de proximité, parfois sur des dossiers de droit commun, d'informations et de poursuites concernant le terrorisme.

Donc c'est vraiment... J'étais comme vous au départ, en me disant qu'il fallait peut-être une plus grande spécialisation. Au fur et à mesure des auditions, je dois dire que je me suis écartée de cette thèse-là. J'en profite pour vous demander si au contraire, il ne doit pas y avoir une plus grande décentralisation, mais par contre, un dialogue beaucoup plus construit pour savoir si on judiciaire ou pas. Il y a beaucoup trop de judiciarisation, a-t-on entendu au fur et à mesure des auditions. Et pour savoir finalement qui fait quoi pour chaque dossier, notamment chaque dossier de radicalisme évoqué.

Koen Geens, ministre: Loin de moi l'idée de nier la valeur énorme de l'information récoltée au niveau local, soit directement par des policiers, soit par le biais d'informateurs, au contraire. Je vais vous dire, je ne connais pas le cas de Malines. Je l'ai lu mais je ne le connais pas. C'est seulement pour moi une occasion pour dire ce que je pense réellement à ce niveau parce que c'est un exemple de ce que vous pourriez avoir voulu dire. C'est une information locale dont la question est "est-ce que le RIR va être repris dans la banque de données de la police ou pas et avec quelle codification: 1, 0, etc.?". Il y a eu un magistrat BOM qui a été consulté, je crois l'avoir lu quelque part. Mais je crois que judiciariser, ce n'est jamais bien quand on le fait trop tôt. Mais, justement, à ce niveau-là, il me semble que l'intervention, pas d'un magistrat fédéral, mais l'intervention à un stade assez tôt dans le dossier, d'un magistrat pour rendre clair ce qui devait se passer aurait été utile.

Pour ma part, la distance entre les deux, de temps à autre, est beaucoup trop grande. Je veux dire le magistrat et la police. Je ne veux pas dire par là que chaque fois qu'il y a un petit détail, on va aller déranger un magistrat. Au contraire. Seulement, quand on regarde ce dossier en quelques mois, peut-être qu'un magistrat bien informé sur la chose aurait pu faire du bien et aurait pu nous éviter ce qui s'est finalement passé, à savoir que

CRIV 54 E045

19/12/2016

9

le RIR a seulement été saisi après l'attentat.

En ce qui concerne la super-spécialisation, non. Je ne dis pas qu'il faut faire un *top* qui est beaucoup trop lourd, je dis seulement qu'il faut faire en sorte que, au moins pour le terrorisme, il y ait une police fédérale qui soit entièrement disponible pour le parquet fédéral.

Le plan M qui a été distribué par le directeur général de la police fédérale, M. Fontaine, démontre que nous avons besoin d'une capacité minimale à un moment donné.

C'est grâce à ce plan M qu'on a su suivre, après le 22 mars, M. Abrini, par ailleurs. C'est ainsi qu'on l'a rattrapé. Parce qu'il y avait assez de capacité. Mais il me semble que quand on condamne le parquet fédéral, à chaque reprise, d'aller chercher la capacité nécessaire pour faire ce qui est nécessaire, c'est compliqué.

Et cela n'a rien à voir, pour ma part, avec la valeur de ce que fait la police locale ou la police judiciaire des ressorts et des provinces. Au contraire. Je crois seulement qu'ils doivent tous travailler avec les parquets d'une façon beaucoup plus intégrée qu'aujourd'hui. Sans que le chirurgien reçoive trop vite les choses. Mais il est aussi interniste.

Et pour l'instant, les parquets sont toujours, en général, dans leur ancien rôle. Et l'affaire du terrorisme a appris que c'est différent. Donc toutes les circulaires que je vois aujourd'hui, la COL de 2015 par exemple, qui dit exactement ce que c'est, la contextualisation, ce que c'est un code 35, 45 et comment il faut faire. C'est une démonstration du fait que le parquet même a senti le besoin de descendre davantage sur le terrain pour, justement, pouvoir intégrer tout ce qui doit être intégré. C'est ainsi que je vois les choses.

Mais pour ce qui est de la valeur des informations locales, je suis à 100 % d'accord, pour autant et pourvu que ces informations soient aussi, effectivement, insérées dans le système suite à des directives convenues avec le parquet.

Laurette Onkelinx (PS): Simplement, ce n'est pas seulement au niveau local. Nous avons constaté que dans les différentes Régions et provinces, le travail de terrain de la police judiciaire dans les dossiers de grand banditisme était essentiel, vu les liens entre grand banditisme, notamment, et terrorisme. Donc il faudra que nous en reparlions, peut-être après les vacances. Mais je pense que la spécialisation, en la matière, peut nuire à l'efficacité.

De voorzitter: Om het straks niet te vergeten, u was duidelijk over de invulling van de notie politieke verantwoordelijkheid, maar zijn er binnen uw bevoegdheidssfeer, binnen uw departement of FOD, naar aanleiding van de aanslagen disciplinaire onderzoeken opgestart op basis van fouten of nalatigheden, door uzelf of door de verschillende hiërarchische overheden binnen uw departement?

Minister Koen Geens: Niet door mij. Ik weet dat er zijn binnen de federale gerechtelijke politie, maar die zijn niet door mij opgestart.

De voorzitter: Dat is duidelijk.

Mevrouw Van Vaerenbergh, u hebt het woord.

Kristien Van Vaerenbergh (N-VA): Mijnheer de minister, ik kom terug tot het eerste thema dat de voorzitter heeft aangehaald. Intussen hebt u in de eerste antwoorden die u aan onze commissie hebt gegeven al heel wat facetten aangehaald. U weet dat wij als onderzoekscommissie finaal aanbevelingen moeten doen. Ik kan dus ook in mijn vraagstelling heel concreet zijn.

U hebt het aspect met betrekking tot de rode dossiers aangehaald. Dat is een systeem dat in de FGP van Brussel is opgestart, omdat men kampte met een capaciteitsprobleem. Ik wil daar ook de pv's van contextualisatie aan koppelen. Wij hebben in de commissie verschillende mensen ontvangen en wij hebben daarover verschillende vragen gesteld, maar er bestond niet echt eenduidigheid over.

Ten eerste, vindt u dat er concrete criteria moeten zijn om een dossier al dan niet als rood te kwalificeren?

Ten tweede, wanneer de FGP's vaststellen dat zij met een capaciteitsprobleem kampen, daarvoor een oplossing trachten te vinden en dan voor een systeem kiezen om prioriteiten te leggen, acht u het dan nuttig of misschien beter dat dat systeem wordt geïntegreerd in een prioriteitensysteem van het federaal parket? Wij kunnen dat systeem natuurlijk niet institutionaliseren. Ik meen dat wij het erover eens zijn dat rode dossiers in principe niet zouden mogen bestaan, maar nood breekt wet.

Ten derde, ook voor de pv's van contextualisatie bestaat er blijkbaar onenigheid over de criteria waaraan die moeten voldoen of wat erin moet staan. Vindt u dat er richtlijnen moeten komen om

10

19/12/2016

CRIV 54 E045

te bepalen wat er precies in die pv's van contextualisatie moet komen?

Minister **Koen Geens**: Mijnheer de voorzitter, mevrouw Van Vaerenbergh, het ontstaan van rode dossiers moeten wij uiteraard vermijden. Het zijn dossiers die een zeker risico inhouden, maar die niet gevaarlijk genoeg zijn om een absolute prioriteit te krijgen. Zo probeer ik het samen te vatten. In het dossier-Abdeslam heeft dat uiteindelijk problemen opgeleverd, voor zover ik de verschillende rapporten heb begrepen.

Belangrijk in ons land is volgens mij dat er meestal heel veel mogelijkheden bestaan om het in dergelijke gevallen te doen functioneren. Zo zegt de HyCap dat de grote arrondissementen 20 % moeten geven. Mons, Dendermonde en Brugge moeten 10 % geven en de kleine arrondissementen 5 %. Die regeling bestaat en zou normaal gesproken moeten volstaan. Ik weet dat in enkele omstandigheden ook aan de lokale politie gevraagd kan worden om te helpen. Dikwijls heb ik dat gedaan in een andere context, namelijk de context van de gevangenis, maar soms ben ik van een kale kermis thuisgekomen. Het bestaat echter wel allemaal.

Zolang wij het dus onszelf toestaan om in steden en gemeenten of in arrondissementen met baroniemethodes te werken, zal het niet lukken. De regels bestaan. Brussel zet daar 44 % van haar capaciteit op in. Er is dus een reëel probleem. Daarstraks heb ik nog gezegd dat Charleroi al voor 24% terrorismedossiers behandelt. Dat wil echter niet zeggen dat Charleroi, Luik, Gent of Antwerpen net zo vertrouwd zijn met een aantal zaken als de federale gerechtelijke politie van Brussel; dat is nog een ander verhaal.

Wat ik daarstraks vooral heb willen zeggen, is dat het voor het College van procureurs-generaal – ik wil de procureurs-generaal op dat stuk ten eerste ondersteunen – verdomd moeilijk is om op dergelijke momenten aan de benodigde capaciteit te geraken waaraan het zou moeten geraken. Met name mijn kabinet probeert bij herhaling om op dat stuk de politie en het parket tot akkoorden te laten komen, zodat gebeurt wat er moet gebeuren.

Dat gebeurt redelijk. Er zijn nu bijna geen rode dossiers meer. Dat is echter niet gemakkelijk. Als wij zoveel moeite hebben om de bestaande regels correct toe te passen, dan moet men op een bepaald moment, zonder een toren te maken die veel te zwaar is, voor bepaalde dringende criminaliteitsfenomenen uitkijken dat dat probleem

niet meer ontstaat.

Voor het overige ben ik van mening dat alle HyCap-formaliteiten die wij kennen en alle lokale vorderingen die bestaan, zouden moeten worden gerespecteerd. Het is belangrijk op te merken dat op dat vlak in het plan M van onze federale gerechtelijke politie grote inspanningen zijn gedaan. Ik herhaal dat ze hebben toegelaten Abrini te vatten. Als het moet, blijkt dus wel dat we het kunnen, maar die samenwerking moet moeten. Eigenlijk zou dat altijd moeten kunnen.

Over de contextualisering hebt u gevraagd of er ter zake richtlijnen zijn. Ik verwijs u naar de COL10 van 2015, waarin het parket, nadat dit bij een aantal vorige gelegenheden niet duidelijk was gemaakt, zo precies mogelijk heeft geformuleerd wat onder contextualiseringsprocessen-verbaal wordt gebruikt. U vindt dat terug op pagina 4.

Bijvoorbeeld, in de context van terrorisme zou dat kunnen betekenen een maximale informatieverzameling over de verdachte: zijn leefmilieu, zijn gebruikte elektronische communicatiemiddelen, zijn specifieke hobby's, gebruikte sociale media alsook het nagaan of de betrokkene behoort tot een radicale groepering of kan worden gelinkt aan personen die tot een dergelijke groepering behoren.

Dit is dus wel degelijk correct opgevolgd. Vandaag levert dat op het terrein ook heel wat positieve informatie op.

Collega's, te uwer overweging zou ik alleen het volgende nog eens willen opmerken. Waarom moet dat contextualiseringsproces-verbaal er zijn? Dat is omdat het parket pas mag worden gevat, als er een proces-verbaal is. Dat is een pushfactor.

Ik druk er nogmaals op dat mijns inziens – ik zou graag op die manier werken, maar ik zou waarschijnlijk een heel slechte parketmagistraat zijn – er ook grotere pullfactoren zouden moeten zijn. Ik zou op dat moment graag toegang kunnen hebben tot een dossier dat uit een aantal RIR's bestaat.

Ik weet dat ik spreek over zaken die pas over vijftien jaar denkbaar zullen zijn. Ik zal het dus niet meemaken. Ik ben echter de mening toegedaan dat het in de twee richtingen zou moeten kunnen gaan.

Philippe Pivin (MR): Monsieur le président, monsieur le ministre, je ne pense pas que le

CRIV 54 E045

19/12/2016

11

premier sujet était celui de l'hypothèse de la démission du ministre. Je n'avais pas compris les choses comme cela. Mais en tous les cas, moi, je vais vous dire que je suis heureux que vous n'ayez pas démissionné et que vous soyez toujours ministre de la Justice.

Monsieur le ministre, concernant la problématique police judiciaire, mais aussi parquet, il y a dans cette problématique un sujet qui nous paraît quand même difficile à clarifier, à savoir celui de la fédéralisation et de la limite entre fédéralisation et défédéralisation.

On a entendu plusieurs discours. On a entendu des discours de police locale nous disant: "Nous ne sommes pas associés aux dossiers qui sont fédéralisés." On a entendu des membres de la police judiciaire nous disant: "Ce n'est pas vrai, quand le dossier est fédéralisé, cela n'empêche pas de continuer à avoir accès à l'information." On a entendu des services de renseignement dire qu'effectivement, une fois que le dossier est fédéralisé, on perd un peu la main.

Bref, la ligne ne paraît pas claire. Vous disiez tout à l'heure qu'il y a des domaines où cela manque de clarté. Je crois que cela en est un: cette frontière entre fédéralisation et défédéralisation d'un dossier, avec des conséquences qui peuvent être quand même lourdes. Et avec un écueil qui me semble devoir être évité, c'est celui d'une hyper-judiciarisation d'un dossier, où chacun se décharge un peu sur d'autres pour faire le travail.

J'avais envie de vous demander comment vous voyez une clarification. Et ici, je ne pense pas qu'il soit question de capacité. Je ne crois pas que c'est en étoffant davantage les polices judiciaires, en étoffant davantage les parquets, qu'on va clarifier cette question. Je crois que c'est en ayant une bonne méthodologie. Et peut-être s'agit-il ici d'une question pour laquelle on n'a pas une bonne méthodologie. Et c'est finalement ce qu'on essaie de faire dans cette commission, ce n'est pas nécessairement de chercher la faute et la responsabilité des uns ou des autres, c'est d'améliorer le fonctionnement dans le domaine de la sécurité.

Je voulais vous demander comment vous voyez une amélioration de procédure dans le domaine de la clarification de la fédéralisation et non-fédéralisation d'un dossier. Je vous remercie.

Koen Geens, ministre: Monsieur Pivin, laissez-moi tout d'abord souligner que je ne suis pas du tout – vous ne l'avez pas dit, mais je veux le

souligner davantage – pour un *federaal parket waterhoofd*. Du tout. Je suis à 100 % pour le principe de la subsidiarité. Seulement doit être fait, au niveau fédéral, ce que le Code judiciaire prévoit et, pour les matières facultatives, ce que le niveau des ressorts ou des arrondissements, pour une raison ou une autre, ne sait pas faire. C'est donc vraiment une question de priorisation. Il n'y a pas de meilleur endroit pour le faire que le contact, le cas échéant par vidéoconférence – parce qu'ils l'ont pour l'instant –, entre les grands procureurs du pays pour dire comment on fait dans ce dossier. Alors, ils font ce qu'il faut.

Ne sous-estimez pas le fait que la décision doit être prise très, très vite. Prenons pour exemple le cas de Charleroi cet été. Dans les deux heures, la décision doit être prise. On n'est pas toujours en mesure de savoir si l'on est vraiment dans un cas, à ce moment, de terrorisme ou pas.

La défédéralisation peut être d'autant plus nécessaire si on a pris une mauvaise décision. Il n'y a pas vraiment de procédure qui est prévue pour la défédéralisation. Il y a deux raisons pour lesquelles cela peut se faire. Soit on découvre de la criminalité – peut-être le mot est-il mal choisi – limitrophe, périphérique, qui n'est pas la substance qui a justifié l'intervention du parquet fédéral. C'est, en tout état de cause, transmis aux parquets généraux ou aux parquets du Roi. Par ailleurs, il y a la possibilité qu'on dise: "Ce n'est pas bien qu'on l'ait prise cette affaire, on a notre travail."

Il n'y a pas de procédure formelle pour le faire, mais à mon avis, si nécessaire, on pourrait prévoir des directives entre les procureurs. Maintenant, je dois vous dire que ce Collège des procureurs généraux fonctionne merveilleusement. Donc, entre eux, je vois peu de problèmes et je ressens peu d'émotivité quant à cela.

Pour ce qui est de la fédéralisation et de ce qui doit être fédéralisé, il y a évidemment cette COL 10/2015, que je vous citais, et qui prévoit qu'en cas de terrorisme, par exemple, ce qui est le code 35, ce sont donc des indications sérieuses d'un crime terroriste, il faut fédéraliser; si ce n'est pas certain, si ce ne sont pas des indications sérieuses, on peut encore attendre et prendre contact pour voir ce qu'on va faire à l'avenir.

Voilà les quelques réponses que je voulais vous donner. Ne pensez pas que tout doit être fait, parce que si ce parquet fédéral est submergé par des dossiers, on est nulle part.

12

19/12/2016

CRIV 54 E045

Philippe Pivin (MR): Je vous remercie. J'évoquerai les questions de libération conditionnelle ultérieurement.

Servais Verherstraeten (CD&V): Mijnheer de minister, u pleit voor een gegarandeerde rechnercapaciteit op federaal niveau om daar ook aan researchmanagement te kunnen doen, met de verantwoordelijkheid bij wie de eindbeslissing ter zake moet nemen. Het is hoe dan ook belangrijk te weten wie eindverantwoordelijk is in een bepaald dossier. Het gevaar bestaat immers dat als men twee mensen of twee diensten verantwoordelijk maakt, men het elkaar toeschuift en uiteindelijk niemand de verantwoordelijkheid draagt.

Ik heb de volgende vragen voor u. Ten eerste, kunnen wij, in het licht van wat u voorstelt, werkprocessen optimaliseren opdat tussen die dienst en de gegarandeerde rechnercapaciteit en bijvoorbeeld ook de lokale politie of zelfs de lokale politie actief op het vlak van gerechtelijke activiteiten, optimaal informatiedeling en kennisdeling is? Daardoor zouden die duizenden mensen waarover u het daarnet had, optimaal kunnen samenwerken zodat de werkprocessen goed lopen.

Ten tweede, wij hebben tijdens de hoorzittingen vaak politiemensen horen klagen dat zij, door de nieuwe technieken en de nieuwe wetgeving die wij in dit Parlement hebben goedgekeurd, zoveel informatie krijgen dat dit leidt tot infobesitas.

U suggereerde in uw inleiding dat als wij de zaken op poten kunnen zetten zoals u het ziet, wij dan geen rode dossiers meer zullen hebben, maar dat wij wellicht nooit zullen kunnen vermijden dat politie en Justitie zoveel informatie krijgen dat niet alles kan worden verwerkt en dat er op een gegeven moment keuzes zullen moeten worden gemaakt. Mijn vraag is hoe u het prioriteren ziet. Wie maakt welke keuzes? Geloof u in die keuzes of zegt u dat alles moet worden onderzocht? Hoe kan dat optimaal functioneren in het licht van een samenleving die in de toekomst steeds meer informatie zal kunnen vergaren?

Minister Koen Geens: Mijnheer de voorzitter, collega Verherstraeten, de wereld is helemaal veranderd na Verviers. Al vóór 22 maart werden er enorm veel initiatieven genomen door al onze diensten, welke het ook moge zijn, om het werkproces te verbeteren omdat men inzag dat er op dat vlak initiatief moest worden genomen.

Een mooi voorbeeld daarvan zijn de memoranda

of understanding die in Brussel en Henegouwen werden gesloten, waar de politiediensten in Brussel dagelijks en in Henegouwen wekelijks samenzitten met de inlichtingendiensten en met verbindingsofficieren van de inlichtingendiensten en waar zij alle informatie uitwisselen die er is op het vlak van terrorisme.

Wat is mijn droom? Want inlichtingen en politie, dat is fundamenteel verschillend werk. En toch zijn wij in staat gebleken, ondanks het feit dat dit zo'n verschillende culturen zijn, om bijna vanaf dag 1 van de crisis in Brussel zo'n platform tot stand te brengen. Mijn droom is dat ook de parketten daaraan nog intensiever zouden deelnemen dan op dit ogenblik het geval is en dat er overal in zo'n fusiecellen wordt voorzien in het Rijk, zodoende dat er nergens een plaats is waar dat overleg niet op een constante basis plaatsvindt. Meestal is het bij gelegenheden als deze immers: wij wisten het wel, maar zij wisten het niet. Wij gaan straks nog voorbeelden tegenkomen. Informaticasystemen kunnen daarvan denk ik 95 % uitbannen — en dat wat betreft uw tweede vraag — maar het moet ook allemaal nog gelezen worden in de informaticasystemen, zelfs als het er tijd in zit.

Het OCAD is ook aanwezig bij dat overleg hier in Brussel. En dat is ook wezenlijk, want op die manier kunnen zij veel meer *pull* uitoefenen dan anders. Het OCAD moet het typisch hebben van — sorry voor dat vieze Engelse woord — de push van informatie die het krijgt. Maar hier zit het OCAD bij het overleg en kan het vragen hoe het precies zit, waarover het eigenlijk gaat. Dat maakt onze databank voor *foreign fighters* of haatpredikers of *home grown terrorists* zoveel meer betrouwbaar.

Ook Henegouwen is op dat vlak een voorbeeld. Daarstraks heb ik er misschien te weinig de nadruk op gelegd. En ik maak van uw vraag misbruik om de heer Pivin nog bijkomende informatie te geven. Natuurlijk is het casusoverleg waarbij het parket aanwezig is, heel belangrijk. In een aantal omstandigheden, zonder dat er wekelijks of dagelijks overleg is over alle gevallen, kan een zeer specifiek casusoverleg georganiseerd worden. Het is daarnaar dat ik daarstraks verwees in verband met Mechelen. Men doet het reeds frequent, maar ik denk dat men dat nog veel frequenter moet doen, precies om ervoor te zorgen dat de bottom en de top samenkomen op de plaats waar het operationeel nuttig en nodig is.

Om u een voorbeeld van terugkoppeling te geven. Met betrekking tot het sepot, waarover hier zoveel

CRIV 54 E045

19/12/2016

13

te doen is geweest. In een ideaal informaticasysteem gaat dat met een push terug naar de diensten, zodat zij weten dat het dossier is geseponeerd. In een ideale wereld wordt dat echter ook besproken en geeft men de redenen waarom men dat gedaan heeft.

Prioriteiten? De plaats om in het vervolgingsbeleid prioriteiten te bepalen, is het College van procureurs-generaal. Dikwijls is daar de tijd niet voor, of komt iets te plots op. Maar in heel veel van de gevallen die wij hebben meegemaakt was dat de plaats waar men dat geprobeerd heeft. Alleen, collega Verherstraeten, volstaat het niet dat het College van procureurs-generaal daarover akkoord gaat. Ook de gerechtelijke politie moet de capaciteit op dat ogenblik kunnen ophoesten. Zij moet dat kunnen; zij moet dat willen. Het is precies daarom dat ik pleit voor meer integratie tussen de DirJuds en de procureurs. Ik pleit ook voor meer integratie op het niveau van het College van procureurs-generaal en de directeur-generaal van de gerechtelijke politie. Immers, pas als zij gezamenlijk een beslissing nemen, kan het draaien. Als men dit op het lokale vlak moet regelen, zal men dikwijls niet de slagkracht hebben om te doen wat moet gebeuren.

Er is een grote solidariteit ontstaan, in alle diensten, ook op het niveau van de ressorten en de arrondissementen van de DirJuds. Ik meen dat wij op dat vlak met de dag beter worden. Ik sluit dus niet uit dat wij het in dit systeem, zoals het nu draait, kunnen halen. Maar ik leg hier zo sterk de klemtoon op omdat het niet normaal is dat een land dat richtlijnen en wettelijke bepalingen heeft over al die zaken, niet in staat zou zijn die capaciteit te hebben als het noodzakelijk is.

Ik weet dat slechts 4 200 van het kader van 4 800 mensen bij de gerechtelijke politie zitten. Dat is in vergelijking met de bestuurlijke politie niet eens zo slecht. Het is vooral een kwestie van de capaciteit zo goed mogelijk te verdelen en te prioriteren als dat noodzakelijk is.

Ik onderschat daarbij niet, collega's, en dat zien wij ook bij de veiligheidsdiensten, dat de verloningsystemen en de mobiliteit twee factoren zijn die zeer belangrijk zijn als wij kijken hoe wij mensen kunnen verplaatsen naar waar wij ze nodig hebben. Daar hebben wij in het verleden zelf ook schuld aan gehad. Het gaat dikwijls om diagnoses die al jaren gesteld zijn en waarvoor het hoognodig is met de oplossing te komen.

Meryame Kitir (sp.a): Mijnheer de minister, over dit thema heb ik nog drie bijkomende vragen. Ik

heb nog andere vragen, maar die zal ik in de volgende ronde stellen.

Mijnheer de minister, vanaf wanneer was u ervan op de hoogte dat men met het systeem van rode dossiers aan het werken was?

Minister Koen Geens: Ik weet het niet zeker, mevrouw Kitir, maar ik denk dat ik dat vernomen heb uit het rapport van het Comité P.

Meryame Kitir (sp.a): Na de aanslagen dus?

Minister Koen Geens: Inderdaad.

Meryame Kitir (sp.a): Een van de meest gezochte terroristen in ons land was Salah Abdeslam. Zijn dossier werd geseponeerd. Het was ook een rood dossier. Uit onze ondervragingen hebben wij kunnen vaststellen dat het dossier geseponeerd werd terwijl er nog onderzoeksdaden gevraagd werden. Die zijn niet uitgevoerd en toch werd het dossier geseponeerd. Wat denkt u als minister van Justitie over die werkwijze? Vindt u het normaal dat dossiers geseponeerd worden zonder dat de gevraagde onderzoeksdaden uitgevoerd zijn en zonder dat men bijkomende informatie heeft?

U hebt al gedeeltelijk geantwoord op vragen over problemen met pv's en de contextualisatie van pv's. Wij hebben vernomen dat de contextualisatie eigenlijk een foto moet zijn van alle gegevens die men op dat moment heeft van een bepaalde persoon, een terrorist of beschuldigde. U zegt dat het niet meer dan normaal is dat er een pv is, omdat het parket zonder pv uiteraard niet kan handelen. Dat is een pushsysteem. U pleit zelf voor een pullsysteem, zodat ook het parket bepaalde databanken kan inkijken.

Het is van twee zaken één. Ik vind het goed dat er een pullsysteem komt, mijnheer de minister, maar het baart mij zorgen dat de contextualisatie niet loopt zoals die zou moeten lopen. Ik heb van u niet echt gehoord wat u zult doen om ervoor te zorgen dat iedereen zijn contextualisatie zo opmaakt dat er geen informatie verloren gaat en iedereen maximaal over de juiste informatie kan beschikken.

Hoe zult u ervoor zorgen dat de contextualisatie goed opgemaakt wordt?

Hoe staat u ertegenover dat er dossiers geseponeerd worden nog voor er resultaten van onderzoeksdaden zijn binnengekomen?

14

19/12/2016

CRIV 54 E045

Minister **Koen Geens**: Mevrouw Kitir, dank u voor uw vragen. De eerste vraag is voor mij natuurlijk een delicate vraag. Ik denk dat u de federaal procureur en ook de betrokken magistraat ondervraagd hebt. Ik ken niet de precieze inhoud van hun antwoorden. Het enige wat ik weet – ik heb daarstraks de Grondwet geciteerd – is dat zij onafhankelijk zijn in de uitoefening van hun functie. Ik wil mij dan ook niet onttrekken aan mijn antwoordplicht die u mij oplegt. Ik ken uiteraard een beetje van het dossier waarover het gaat, maar ik vind het zeer delicaat om daar in dit geval een antwoord op te geven.

Ik kan alleen zeggen dat een sepot geen definitief einde is van een verhaal. Vandaag is het zo dat onze gerechtelijke politie via Itinera weet of er een sepot tot stand is gekomen of niet. Normaal – ik geloof dat dat een COL van 2002 is – moet het parket dat ook meedelen. Maar dit is een typevoorbeeld van waar case management de zaken zou kunnen oplossen.

Het enige wat ik u vraag – en dat is niet mijn antwoord op uw vraag, maar het is een antwoord op een vraag die u niet gesteld hebt – is om misschien toch enig begrip op te brengen voor het feit dat mensen die overbevraagd zijn en het werk op dat ogenblik moeilijk de baas kunnen, geen perfecte beslissingen nemen, omdat ze niet de kennis van zaken hebben die wij nadien gekregen hebben. Ik zal verder op die heer Abdeslam niet ingaan, maar een zeker mededogen denk ik voor wat daar gebeurd is, is in dat perspectief op zijn plaats. In het algemeen, mevrouw Kitir, we hebben nu te weinig tijd, want de dreiging houdt aan en men is nog altijd zeer sterk op preventie gericht.

Het is evident dat wat de contextualisering betreft waarvan u spreekt – ik verwijs opnieuw naar die richtlijn van 2015 – de parketten hun best doen, maar dat op het stuk van scholing in onze politiescholen en op het stuk van researchmanagement wij grote sprongen vooruit zouden moeten maken in de jaren die gaan komen. Het is te hopen dat we daar een beetje tijd voor krijgen, zodat dit allemaal nog beter verloopt dan het vandaag verloopt. Maar ik denk niet dat opnieuw de diensten niet geleerd zijn door de feiten die zich hebben voorgedaan.

Ten slotte, ik vind het voor alle duidelijkheid normaal dat de gerechtelijke politie, nadat ze kennis heeft genomen van een sepot, geen absolute prioriteit meer geeft aan een dossier.

Dat is, denk ik, een normale menselijke reactie, ook al moesten er nog onderzoeksadren gesteld

worden, zegt u. Dus daar denk ik ook dat we alle begrip voor moeten hebben.

Meryame Kitir (sp.a): Mijnheer de minister, dank u wel voor uw antwoorden. Ik denk dat het voor ons makkelijker zal zijn om begrip op te brengen, als we over de volledige informatie beschikken en de precieze antwoorden krijgen op de vragen die wij stellen of waar wij op zoek naar zijn. U zegt: "Ik vind het een moeilijke en delicate zaak om te antwoorden waarom dossiers toch geseponeerd worden, ondanks dat er nog onderzoeksadren gevraagd worden". Ik heb uw antwoord goed begrepen en ik weet wat u tussen de lijnen komt te vertellen.

Anderzijds zegt u ook terecht dat een seponering niet per definitie wil zeggen dat een dossier gesloten is. De praktijk leert ons wel anders. De getuigenissen leren ons wel anders. In denk dat het voor onze commissie sowieso wel heel belangrijk is, dat het een thema is om mee te nemen en dat we daardoor ook de juiste vragen en antwoorden krijgen.

Minister **Koen Geens**: Begrijpt u wat ik bedoel met al die terugkoppeling. Zoals het normaal zou zijn dat het parket in een aantal omstandigheden die delicaat zijn, zou weten welke RIR's enzovoort er aan de basis gelegen hebben om iets te doen, zonder daar ver voor te moeten gaan zoeken, van een bepaald pv, zou het logisch zijn dat de gerechtelijke politie in delicate dossiers zoals deze terugkoppeling zou krijgen, zo volledig mogelijk, over waarom men seponereert.

Het is die integratie, waar ik naar op zoek ben en met alle middelen: informatica, case management, soms ruimtelijke nabijheid, zonder te willen teruggaan naar de oude recherche, verre daarvan. Maar dit zijn de zaken, die men zich nadien afvraagt en waar dialoog en overleg het belangrijkste is wat er bestaat.

Stefaan Van Hecke (Ecolo-Groen): Ik wil even verder ingaan op het antwoord dat u gegeven hebt aan collega Onkelinx over de drieëntwintigste. Ik heb goed naar u geluisterd. Het ging heel snel, de chronologie, maar ik heb geprobeerd goed te volgen. U zegt eigenlijk dat u bereid was om ontslag te nemen, omdat de minister van Binnenlandse Zaken zijn ontslag had aangeboden en dat is een soort, ja, ...

Minister **Koen Geens**: Voor u interpreteert, ik heb gezegd: ik heb, zoals ik dikwijls in een gesprek doe van nature, het voortouw genomen en aan de premier gezegd dat indien hij dat wenselijk achtte,

CRIV 54 E045

19/12/2016

15

ik bereid was om ontslag te nemen. Vervolgens heeft hij gezegd dat hij dat niet wenselijk achtte, maar dat collega Jambon dat wenselijk achtte, voor hemzelf.

Dan heb ik gezegd, mijn geschiedenis kennende: dan zal ik moeten volgen. En dan heeft hij gezegd: in dat geval: zou je hem mee willen overtuigen om het niet te doen? Zo is het gegaan.

Stefaan Van Hecke (Ecolo-Groen): Het was ook zo dat ik het bedoeld had. Ik wil maar zeggen; het is door de context, door het ontslag van de minister van Binnenlandse Zaken, door het zelf aanbieden en suggereren, enzovoort... Maar ik heb nu niet horen vertellen dat u uw ontslag hebt aangeboden, omdat u vond dat er diensten, onder uw bevoegdheid, zware fouten zouden hebben gemaakt. Dat hebt u niet gezegd.

Ik heb ook gehoord dat u op weg naar de premier, na 10u vernam dat de politie aan het vergaderen was of vergaderd had op het kabinet van de minister van Binnenlandse Zaken. Daar waren ook aanwezig, mensen van DJSOC/FGP. Dat zijn politiediensten, die eigenlijk onder uw bevoegdheid vielen. Maar ik had de indruk dat u verrast was, verbaasd was dat die vergadering doorging en dat u daar niet van op de hoogte was. Mijn vraag is dan, hebt u enige feedback gekregen van die vergadering, van wat daar besproken is en wat de conclusies waren daarvan?

Minister **Koen Geens**: Ik heb niet de gewoonte om commentaar te geven op dingen waar ik niet veel van weet. Wij hebben die avond, zoals ik al zei, tussen mijn terugkeer van de VRT, mijn telefoontje met Van der Steur, met de premier, met Jo Vandeuren, met de pers, heel hard gewerkt om te begrijpen wat er precies gebeurd was. Bij die gelegenheid is er permanent contact geweest tussen mijn kabinet en het kabinet van collega Jambon, en hebben mijn mensen – u weet dat ik ook over een SAT, over een verbindingdienst beschik met de politie – ook contact gehad met de top van de federale politie, die ik ook graag gezien had en die bij mij is toegekomen om 22.11uur; nee pardon, om 23.10 uur, het moment waarop de premier mij belde om naar de Lambermont te komen. Dan ben ik naar de Lambermont gegaan. Ik ben teruggekomen om 02.00 uur. Toen waren er nog drie mensen van de gerechtelijke politie bij mij. Ik heb daar nog even mee gesproken, maar zij waren meer dan kapot. Ik heb die aangemoedigd. Ik heb geen commentaar gegeven op wat ik indirect begrepen had dat er die avond gebeurd was en ik heb dat ook nu niet te doen.

Stefaan Van Hecke (Ecolo-Groen): De conclusie van die avondvergadering van de top van de politie kunt u ons dus niet meedelen?

Minister **Koen Geens**: Wat ik gedaan heb, toen zij om 02.00 uur nog een beetje moed hadden, is precies proberen na te gaan – de dag daarop hebben we dat veel grondiger hernomen met dezelfde mensen – hoe de tijdslijn zat tussen het melden door de Turkse autoriteiten dat Ibrahim El Bakraoui waarschijnlijk zou worden opgestuurd, en het moment waarop dat in België is vernomen. Daar heb ik die nacht nog kort met hen over gesproken, maar tussen 00.00 en 02.00 hebben vooral mijn mensen met hen gesproken.

De terugkoppeling met een vergadering bij Binnenlandse Zaken is, met mij althans, nooit aan de orde geweest, en ik denk evenmin met mijn mensen.

Stefaan Van Hecke (Ecolo-Groen): Twee dagen daarna bent u wel naar de Kamer gekomen, naar een commissievergadering die in de plenaire zaal plaatsvond. We waren toen al enkele uren, enkele etmalen verder. Ik kan begrijpen dat de informatie op die avond heel snel en van alle kanten tegelijk komt, maar dat er ondertussen tijd is geweest om een en ander grondiger te bekijken tussen u en de minister van Binnenlandse Zaken. Welke vaststellingen en conclusies omtrent eventuele verantwoordelijkheden en fouten hebben jullie gemaakt, vooraleer jullie op die vrijdag naar die commissievergadering zijn gekomen?

Minister **Koen Geens**: Welnu, u moet goed weten dat de informatisering van ons systeem niet volmaakt is. Zo dadelijk, in het luik over de strafuitvoering, komen we daar nog op terug. Er bestond een grote achterstand bij een aantal vattingen. Daardoor was het niet zo gemakkelijk om precies te achterhalen wat er toen gebeurd is. In die tussenliggende dag, de donderdag tussen de woensdag en de vrijdag, heb ik mij samen met mijn ploeg zo goed mogelijk voorbereid op de vergadering in het Parlement. Ik heb hetzelfde gedaan als wat ik vandaag doe, maar toen nog op een veel lager niveau van verwarring – nu is het niveau van verwarring iets hoger –, met name dat ik zag dat er heel veel systeemfouten zaten. In de Kamer heb ik, volgens mij, zo voorzichtig mogelijk de verdediging opgenomen van alle diensten, tot de justitiehuizen van Brussel toe, om duidelijk te maken dat het wel gemakkelijk was om op dat moment vingers op wonden te leggen, maar dat eerst toch eens bekeken moest worden wat er eigenlijk aan de hand was. Die houding heb ik in

16

19/12/2016

CRIV 54 E045

het Parlement aangenomen.

Stefaan Van Hecke (Ecolo-Groen): Mijnheer de minister, u zegt heel duidelijk: ik ben tot de vaststelling gekomen dat er veel systeemfouten waren. Ik denk dat dit een heel belangrijke uitspraak is. Ik wil even verder gaan op die systeemfouten. Wij weten allemaal hoe een en ander is verlopen. Informatie vanuit Turkije is naar België gestuurd en bij DJSOC/Terro terechtgekomen, niet bij DJSOC die zich bezighoudt met wapens of drugs maar bij Terro, bij de juiste dienst.

Wij hebben gezien dat er onmiddellijk een vraag was naar meer informatie, maar de vraag die wij allemaal stellen is wat DJSOC/Terro in België concreet met die informatie heeft gedaan. Men wist dat iemand aan de grens met Syrië was aangehouden. Dat was geen toerist. De kans was heel klein dat het een toerist was. Dan zien wij toch dat er heel weinig gebeurd is.

Mijnheer de minister, met de kennis die u nu hebt en de onderzoeken die er zijn, hebt u vandaag al meer zicht op hoe DJSOC/Terro heeft gewerkt? Hebt u daarnaar al onderzoek gedaan? Wat zijn uw conclusies daarover?

Minister Koen Geens: Voor alle duidelijkheid en om te beginnen, DJSOC/Terro, een dienst van de gerechtelijke politie die onder DJSOC valt, was op dat ogenblik een dienst in volledige transitie. Net voordat de vorige regering de verkiezingen had uitgeschreven, is de optimalisatie van de federale politie aangekondigd. Ten gevolge daarvan is de DJSOC in zijn totaliteit met 130 mensen verminderd, grosso modo is men van 400 naar 270 gegaan.

De DJSOC/Terro zal op het ogenblik van de feiten gefunctioneerd hebben, afhankelijk van het moment waarop, met 8 tot 20 personen en hoe dan ook met shiften, want ze draaien 24 uur, van niet meer dan 10 personen.

Die neerdalende lijn in 2015 van het belang van de centrale dienst DJSOC, meer bepaald van de centrale dienst DJSOC/Terro, gaat gepaard met een immense stijging van het aantal berichten. Men gaat van 20 000 berichten naar 90 000 berichten die binnenkomen. Er was dus een zeer grote achterstand bij de vattingen, die inmiddels volledig is weggewerkt. Inmiddels is het personeelsbestand terug opgetrokken naar een veertigtal mensen wat de zaken werkzaam maakt.

Bovendien was er bij de DJSOC/Terro een

verkeerd inzicht en zeker bij anderen dan de DJSOC/Terro over wat men moest doen.

Men meende dat dit de centrale leidende dienst inzake terrorisme in ons land was. Hiërarchisch had DJSOC/Terro echter geen enkele rol te spelen. Geen enkele. Het was een platform dat intern en extern moest functioneren. Intern wil zeggen: de dienst moest er binnen België voor zorgen dat de informatie doorstroomde. Extern wil zeggen: de dienst moest ervoor zorgen dat uit het buitenland binnenkomende informatie correct werd gevat, en ook dat vragen om inlichtingen werden gevat. Inlichtingen vatten doet het CGI. Maar DJSOC/Terro had geen operationele taak en was niet *in charge of terro* in België. Absoluut niet.

Wel was DJSOC/Terro verantwoordelijk voor bijvoorbeeld beeldvorming en voor planning. Zaken die toen zwaar onderbelicht waren en die nu in de taakstelling stilaan de bovenhand beginnen te halen.

Bovendien werkte er toen iemand interim. Nu is er iemand definitief aangesteld. De dienst werkt nu een stuk behoorlijker, en bijna zonder achterstand, vergeleken met voorheen.

Wat uw concrete vragen in verband met Turkije betreft, kan het zijn dat mijn geheugen mij een klein beetje in de steek laat. Ik meen mij te herinneren dat DJSOC/Terro op het moment dat het bericht binnenkwam dat er in Turkije iemand op het vliegtuig zou worden gezet, op 29 juni de vraag heeft gesteld: waar gaat het precies om, waarom wordt die man aangehouden, wat is de reden, geef ons wat meer informatie; wij kennen hem als iemand die voorlopig in vrijheid is gesteld en die dus zeker een strafblad heeft maar wij brengen hem niet in verband met terrorisme want wij hebben op dat vlak geen signalen gekregen.

Ik meen dat onze verbindingsofficier met Turkije toen hij teruggekeerd is naar Turkije die vragen heeft doorgespeeld aan de Turkse overheid, en daarop een antwoord heeft gekregen 5 of 6 maanden later.

Als ik daarnaar terugkijk, en dat is wat u mij vraagt... Ik heb heel lang zitten kijken op dat plaatje. 29 juni is een merkwaardige dag. 29 juni is ook de dag waarop de afspraak met het justitiehuis van Brussel was vastgelegd, sinds 19 mei, de vorige afspraak.

El Bakraoui was dus meer dan een maand weg, wat niet mocht volgens zijn voorwaarden. Op 29 juni daagde hij niet op.

CRIV 54 E045

19/12/2016

17

Nu moet u zich even afvragen welk immens performant informaticasysteem, en het is niet performant, daar zullen wij het straks over hebben, in staat zou zijn geweest om die simultaneïteit te koppelen dat precies op 29 juni die justitieassistent – toevallig is dat geen federale bevoegdheid, maar ook daarover gaan wij het zo dadelijk nog hebben – zegt dat die man er niet is en dat DJSOC/Terro zegt dat hij in Turkije zit. Dat kan niet, er is geen systeem waardoor dat had gekund.

Wij gaan er zo dadelijk verder over praten, maar dat heeft mij getroost. Alsook, en dat durf ik bijna niet meer zeggen, want ik ben daarvoor zwaar aangepakt in de pers, dat Ibrahim niet de belangrijkste speler was in heel die groep, wat niet belet heeft dat hij mee zelfmoord heeft gepleegd en hard heeft samengewerkt om te komen tot wat men gekomen is.

Die 29ste is dus een cruciaal moment, als u echt daaruit iets had willen afleiden, omdat men dan misschien Gaziantep in verband had kunnen brengen met iemand die niet teruggekeerd is naar een justieafpraak waar hij had moeten zijn. Al die mensen, wij gaan daarover zo dadelijk praten, het parket enzovoort wat betreft de strafuitvoering, hebben nadien hun taak goed vervuld, wij gaan dat zien. Alleen, informatietechnisch en op het vlak van elektronische doorstroming stonden wij daar nergens.

Stefaan Van Hecke (Ecolo-Groen): Mijnheer de minister, u sprak daarnet over de systeemfouten. U bent daarin heel eerlijk en ik apprecieer dat. Kunt u wat preciezer zijn? Welke systeemfouten hebt u precies vastgesteld?

Minister Koen Geens: Wel, het zou mogelijk moeten zijn voor de hoofdactoren van justitie in de penale keten om op een bepaald moment precies te weten wat de status van iemand is door een eenvoudige druk op de knop. Ik loop nu even vooruit op de strafuitvoering, wij komen daarop straks terug. Ik ga terug naar die 29ste juni. Die vlijtige justitieassistent, ik ken die man of vrouw niet, dus ik zeg maar dat hij vlijtig is, dat zal wel, dat blijkt ook uit het dossier. Hij zegt: "Tiens, die man verschijnt niet, we moeten iets doen."

Hij verwittigt, denk ik, reeds op 2 juli het parket. Het parket doet zijn taak en zegt: "Tiens, moeten wij die man onmiddellijk aanhouden?" Het parket wist op dat ogenblik niet dat die man in Turkije vastzat. In een perfect systeem had het parket dat kunnen weten, maar het was onmogelijk voor die

parketmagistraat om dat te weten, dat ging echt niet. Als wij in de toekomst iets doen dat performant is, dan had hij het kunnen weten. Hij wist dat niet en wat doet hij dus? Hij ziet dat het een crimineel van gemeen recht is, dus serieus, maar die had zich redelijk gedragen. Ik heb hier reeds verschillende keren horen zeggen dat de gevangenisdirectie negatief had geadviseerd en dat de strafuitvoeringsrechtbank het niettemin had gedaan. U zult zeggen: "U mag het niet doen, mijnheer de minister." Dat is echter een door dit Parlement, en in mijn ogen terecht, onafhankelijk gecreëerde rechterlijke beslissing op dat ogenblik.

Ik denk dat ik die beslissing ook zou hebben genomen, maar dat doet er nu verder niet toe.

Op dat ogenblik doet het parket zijn ding. Het gaat niet over tot onmiddellijke aanhouding door uitvaardiging van een of ander aanhoudingsbevel, maar dagvaardt voor de SURB. Op 21 augustus wordt die man opnieuw binnengeroepen door de SURB.

Pas dan treedt het systeem in werking om hem nationaal te seinen in de ANG. Er is dus een heel gat in die periode. Tussen de vaststelling door de justitieassistent en het moment waarop de SURB zijn beslissing neemt en dat vonnis naar de politie stuurt, die het vat in de ANG, liggen bijna twee maanden.

Daar had de andere kant van de keten eventueel iets mee kunnen doen als hij dat zou kunnen geweten hebben, maar hij kon dat niet weten.

Stefaan Van Hecke (Ecolo-Groen): Dit horende, zou de vraag kunnen zijn of er dan ook persoonlijke fouten zijn gemaakt.

Minister Koen Geens: Ik denk dat de wijze waarop ik mijn verhaal aan u toelicht aantoonst dat het voor eender wie... Er is daar de DJSOC/Terro, die op dat moment zwaar onderbemand is door de optimalisatieoefening die zijn verloop kent en die leidt tot een kleine periode van destabilisatie die precies samenvalt met de enorme stijging van de terrodreiging.

Er is een enorme achterstand van vattingen en tegelijkertijd doet de strafuitvoeringsketen, federaal en communautair, ongeveer wat van hem kan worden verwacht. Ik heb in dat verhaal moeite om iemand met de vinger te wijzen. Er is daar een vertaling van dat proces-verbaal in het Turks geweest die schijnbaar niet perfect was en de heer El Bakraoui stond vanuit zijn Belgische ervaring niet bekend als iemand die was

18

19/12/2016

CRIV 54 E045

geradicaliseerd.

Wij hadden daar geen informatie over. Dus, als al die mensen meer dan perfect waren geweest, dan zou dat misschien anders verlopen zijn maar ik wil toch vooral zeggen dat hier een aantal zaken in het systeem, zelfs als zij perfect waren geweest... 29 juni was in dat verhaal een cruciale schakel en die was heel moeilijk te vatten. Zelfs in een perfect informaticasysteem denk ik.

De **voorzitter**: Een korte tussenvraag van de heer De Roover daarover.

Peter De Roover (N-VA): Ja, specifiek daarover. De betrokkene was natuurlijk in mei al een eerste keer niet opgedaagd, meen ik te weten. Op 26 juni is de informatie bij ons — met “ons” bedoel ik in de brede betekenis, de Belgische overheden, zeg maar, in de figuur van de Belgische verbindingsofficier — binnengekomen dat hij is aangehouden in Gaziantep. Dat werd, zoals u zegt, op 29 juni doorspeeld bij de DJSOC.

Dan is er toch een logheid geweest in de structuur. De DJSOC heeft dan zaken gevraagd. Men kende hem niet voor terrorisme maar men wist wel dat hij, door in Turkije te zitten, zijn voorwaarden had geschonden, per definitie. U zegt dat op 2 juli het parket nergens van wist, en dat zal zeker kloppen. Maar als die informatie op 29 juni binnenkwam bij de DJSOC en op 2 juli schijnbaar niet consulteerbaar was voor het parket — u zei dat er maar één nationale seining heeft plaatsgevonden op 21 augustus — dan rijst hoe dan ook de vraag of het systeem niet te log is, als die schakels ontbreken.

Minister **Koen Geens**: Mijnheer De Roover, u zult in mij altijd een medestander vinden als het erom gaat te zeggen dat het systeem te log is. Maar voor alle duidelijkheid, volgens mijn bronnen, maar helemaal 3000 % zeker zijn wij nooit, heeft het laatste bezoek aan de justitieassistent van de heer El Bakraoui wel degelijk plaatsgehad op 19 mei. Volgens mijn bronnen. Op 19 mei is hij er nog geweest. Hij mocht het land maar een maand verlaten, volgens zijn voorwaardelijke invrijheidstelling van 23 oktober. Dus zonder toestemming mocht hij maar een maand het land verlaten, maar hij mocht het land wel verlaten.

De **voorzitter**: En nu laat ik u voortdoen, mijnheer de minister, maar nu zitten wij natuurlijk helemaal in de strafuitvoering.

Minister **Koen Geens**: Ja, maar ik word erin geduwd.

De **voorzitter**: Ik probeer drie thema's te onderscheiden, waarvan als laatste de strafuitvoering. U merkt dat ik mijn mensen niet altijd goed bij de klas heb.

Minister **Koen Geens**: Nee.

De **voorzitter**: Ik laat u dit afmaken want wat u nu zegt, moet u straks alvast niet meer herhalen. Doet u maar voort.

Minister **Koen Geens**: Op 19 mei is hij dus bij de justitieassistent geweest. Zij probeert hem verschillende keren terug te bereiken. Op 29 juni wordt hij opnieuw uitgenodigd maar daagt hij niet op. Dan doet de justitieassistent precies wat van haar verwacht wordt.

Mijnheer De Roover, u moet goed weten, het parket heeft geen toegang tot de ANG. Het justitiehuis heeft geen toegang tot de ANG. Ook als dat er in zou gezeten hebben, zij zouden dat niet gezien hebben.

Ik weet dat mijn penitentiaire administratie niet top scoort op alles, zoals Justitie niet top scoort op alles, maar die heeft een SIDIS database gemaakt die zowel voor de parketten als voor de justitieuizen toegankelijk is, die ze niet kunnen voeden, maar die ze wel kunnen “pullen”. Omgekeerd verloopt dat allemaal zeer ambachtelijk. Dat wil zeggen dat het justitiehuis naar het parket schrijft. Het parket dagvaardt. Wanneer de strafuitvoeringsrechtbank beslist dan wordt dat vonnis manueel, per brief of per computer, overgemaakt aan de politie en pas dan worden die voorwaarden gevat door de ANG. Daarom pleit ik zodanig voor een geïntegreerde werking en informatisering van al die diensten. Dat is niet mogelijk zonder.

Nu zal men mij onmiddellijk zeggen dat het niet mogelijk is dat een justitiehuis toegang gaat krijgen tot de ANG, dat dit heiligschennis is. Oké, geen probleem, maar geef dan zowel de politie als het justitiehuis toegang — en daar zal ik heel hard voor proberen te zorgen — tot een aparte databank, zoals de DIV, en dan liefst een die door de Privacycommissie gecleard is, wat met mijn SIDIS ook niet het geval was toen ik toekwam. Dat is een van de grote vergetelheden die men altijd begaat.

Wij moeten daarin echt enorme sprongen maken, want dat is niet uitlegbaar.

Le **président**: Monsieur Dallemagne, sur le

CRIV 54 E045

19/12/2016

19

premier thème, si vous voulez bien!

Georges Dallemagne (cdH): Monsieur le président, on reviendra après sur cette question.

Merci, monsieur le ministre de la Justice, d'avoir partagé avec nous vos analyses. Je dois vous dire que je vous rejoins très largement sur le diagnostic que vous posez aujourd'hui, celui de défaillances systémiques. Je pense que c'est véritablement probablement une des grandes conclusions de notre commission. C'est en tout cas la conclusion que je fais, moi, des circonstances qui ont mené aux attentats du 22 mars, puisque c'est cela la question principale qui nous est posée.

Vous avez mis le doigt sur une série de problèmes importants, graves. Vous avez parlé notamment de la difficulté du parquet pour instruire une série d'enquêtes judiciaires, des devoirs judiciaires, le lien entre le parquet et la police judiciaire. On a parlé longuement de la DJSOC Terro, ce service centralisé en charge du terrorisme, dont vous avez dit qu'il traversait une crise existentielle. Je pense que nous avons également eu des auditions qui parlaient effectivement de difficultés extrêmement graves à ce niveau-là. On a également évoqué nos services de renseignements. De nombreux services ont été en proie à de nombreuses difficultés et vous en avez relevé deux, je pense: la structure de commandement insuffisante, le niveau centralisé trop fragile et la transmission d'informations.

Vous avez beaucoup insisté sur la question informatique. Je pense qu'au-delà de la question informatique, il y a aussi la culture de la transmission de l'information, notamment sur la DJSOC Terro. Quand vous dites qu'il aurait fallu une interface informatique pour que cette information soit disponible pour le TAP et pour l'assistant de justice, il faut surtout qu'il y ait de bons réflexes. Il faut surtout que ceux qui sont détenteurs d'une information la partagent avec d'autres. C'est ma première question. Quelles sont les instructions que vous avez données aujourd'hui pour que des informations ne restent plus dans des voies de garage, pour que des informations soient traitées et échangées et pour que les services de renseignement puissent avoir accès à certaines bases de données, auxquelles ils n'ont toujours pas accès aujourd'hui et notamment à la BNG. Cela reste une difficulté importante. C'est ma première question.

Ma deuxième question. On a beaucoup parlé des dossiers rouges, de ces fameux dossiers qui

étaient considérés comme urgents et pour lesquels le parquet avait demandé des devoirs, lesquels n'ont finalement pas été réalisés. C'est le parquet qui a donné son accord pour la réalisation de dossiers rouges.

C'est bien à la suite d'une discussion entre le parquet et la police judiciaire. Je voulais savoir ce que vous pensiez de cette décision du parquet, et quelle était, le cas échéant, votre attitude aujourd'hui, et quelles étaient les instructions éventuelles que vous aviez données pour qu'il n'y ait plus, à l'avenir, de dossiers rouges. Et question subsidiaire: y a-t-il encore, aujourd'hui, des dossiers rouges qui sont en souffrance et qui ne sont pas traités?

On a déjà évoqué la question du classement sans suite. J'aurais également voulu savoir quelles sont aujourd'hui les instructions qui sont données par rapport au classement sans suite. On sait que, d'abord, certains dossiers ont été classés sans suite alors que les devoirs d'enquête n'étaient pas réalisés, mais aussi, on sait que ces classements sans suite, effectivement, ont été mal interprétés par la police. Quelles sont aujourd'hui les instructions que vous avez données pour qu'il n'y ait plus de malentendus sur le suivi à réserver à ce type de dossier?

Quelle a été votre attitude par rapport aux magistrats qui ont classé sans suite des dossiers pour lesquels des devoirs n'ont pas été réalisés? Sont-ils toujours en charge des enquêtes anti-terroristes? Et puis, par rapport au magistrat qui, à Malines, n'a pas été suivi dans cette instruction de mettre un RIR dans la banque de données, dans la BNG, quelle a été également votre attitude à cet égard? C'est aussi une question que je me pose.

Enfin, on a parlé de ces questions difficiles, de défaillance systémique, mais je ne peux pas oublier que, lors des attentats de Paris, le gouvernement, votre gouvernement qui rentre en fonction, comme premier signal à l'égard de nos services de renseignement et de sécurité, en diminue drastiquement le budget. Le budget de la police va être diminué de 110 millions d'euros, le budget des services de renseignement va être diminué de plusieurs millions d'euros. N'y a-t-il pas là une erreur politique grave par rapport à une menace qui venait d'être modifiée, puisqu'on était passé d'une menace possible, envisageable, avant l'attentat au Musée juif de Bruxelles à une menace avérée après cet attentat au Musée juif de Bruxelles.

Je rappelle que l'attentat du Musée juif a eu lieu la

20

19/12/2016

CRIV 54 E045

veille des élections fédérales. N'est-ce pas une erreur politique grave que d'avoir diminué les budgets de nos services de renseignement, de nos services de police et de la justice, juste au moment où cette menace passe à un niveau beaucoup plus élevé?

Koen Geens, ministre: Monsieur Dallemagne, d'abord, je ne me cache pas derrière cela, mais c'est simplement une vérité juridique et constitutionnelle. La magistrature, y inclus les magistrats de parquet, est indépendante. Donc, "Quelle suite donnez-vous à...?" Je n'ai aucune suite à donner à ce qu'un magistrat fasse ceci ou ne fasse pas cela. La seule chose dont le ministre de la Justice est coresponsable, c'est la politique criminelle. Ce n'est pas encore vraiment la politique des poursuites, c'est autre chose, quoique je puisse faire connaître mes préférences au Collège des procureurs généraux. C'est quand même une tâche très délicate pour l'exécutif de se mêler concrètement de tout cela. Donc, je m'empêche de le faire.

Pour ce qui concerne les banques de données, je ne puis que vous dire que, dès notre entrée en octobre 2014, nous avons œuvré pour que l'OCAM ait ces banques de données pour les *foreign fighters*, les *homegrown terrorists* et les prêcheurs de haine. Vous savez que cette loi a été votée dans ce parlement. On a établi une base juridique. Depuis lors, deux, virtuellement trois banques de données ont été mises en œuvre. Je dois vous dire que cela fonctionne assez bien. Tous les services importants, y inclus la Sûreté, y ont accès et peuvent les nourrir avec la validation. D'abord, ce doivent être des informations pertinentes, avant qu'elles ne soient transmises, pour éviter la submersion dont parlait M. Verherstraeten. Mais, ensuite, la validation se fait par l'OCAM elle-même. C'est une banque de données qui contient les cinq catégories. Vous savez qu'entre-temps, le parquet en a créé une sixième pour la priorité des poursuites et des signalements internationaux pour les recruteurs et les financiers.

Mais cela fonctionne! Je ne crois pas que, pour l'instant, comme le parquet n'a même pas accès, mais peut-être pour d'autres raisons, la question se pose de donner à la Sûreté accès à la banque de données de la police.

Pour ce qui concerne votre question "Erreur politique grave" et votre référence à la veille des élections parlementaires de 2014, j'ai fait distribuer, pour votre parfaite information, un tableau de tout ce qui a été fait dans mon

domaine et par le gouvernement. D'abord au niveau de la réglementation, j'ai omis toutes les circulaires et tous les plans qui ne dépendent pas de la cosignature du ministre de la Justice mais qui seuls émanent des parquets ou de la police judiciaire. Aussi, vous verrez un nombre de plans, d'arrêtés royaux, de lois très substantiels. À partir de mars 2015, donc deux mois après les attentats de Verviers, si faute il y a eu, on l'a réparée très, très vite.

Ensuite, vous verrez, dans une deuxième partie de ces tableaux, tous les investissements en matériel et en personnel ainsi que tous les recrutements qui ont été faits. Par exemple, pour la Sûreté, puisque c'est de cela que vous parliez, nous avons recruté 44 personnes de plus en 2015, 43 en 2016 et nous en recruterons davantage, 69, en 2017. Donc, il s'agit de 150 personnes de plus en moins de trois années. Il faut les recruter, il faut les trouver; ce n'est pas évident. Ce n'est pas comme cela que ça fonctionne. On essaie donc une autre politique de recrutement; Je ne réponds que pour la Sûreté. On a vraiment énormément essayé de faire en sorte que cela s'améliore, mais je ne veux pas que la deuxième question du président devienne sans objet, aussi.

Georges Dallemagne (cdH): Monsieur le ministre, je ne sous-estime pas les efforts qui ont été faits après les attentats. Je veux quand même souligner ce qui me semble être une erreur importante, alors que la menace avait augmenté, à savoir sabrer dans les budgets de sécurité juste à ce moment-là. Cela a créé une difficulté supplémentaire. Les auditions que nous avons eues ici en commission en ont témoigné. Les tableaux que nous avons reçus ont montré qu'il y avait d'abord eu une diminution des effectifs et d'abord eu une diminution budgétaire qui, entre-temps, ont été partiellement rattrapées, mais seulement partiellement.

Le **président**: Voilà. On peut passer au deuxième thème: la Sûreté de l'État.

Ik heb algemeen gezegd, mijnheer de minister, dat geen van de betrokken actoren eigenlijk echt is verschenen op de radar van de Veiligheid van de Staat. Er is dus sprake van een veeleer zwakke informatiepositie. Wilt u daar eerst algemeen iets over kwijt wat u al ondernomen hebt om die dienst performanter te maken, of geef ik onmiddellijk het woord aan de collega's?

Minister **Koen Geens**: Ik moet u eerlijk zeggen, collega's, dat de Staatsveiligheid, toen ik minister

CRIV 54 E045

19/12/2016

21

werd – ik denk dat de heer Raes is aangesteld tot de nieuwe baas van de Staatsveiligheid nog onder de vorige regering, maar dat was maar pas gebeurd –, niet onmiddellijk een dienst leek die de voorbije veertig jaar door de politieke wereld was verwend geworden. Ik meen dat wij dat eerlijk moeten toegeven en dat er sedertdien veel gebeurd is, maar dat uiteraard twee jaar in dat perspectief niet zoveel te betekenen heeft. Ik geef u maar één voorbeeld: er was al drie jaar een vacature van adjunct-directeur-generaal. Het was niet helemaal een dienst, die floreerde, laat ik het zo zeggen.

Ik heb de indruk dat de nieuwe baas, de heer Raes, dit zich heel sterk aantrekt en probeert maximaal de zaken te verbeteren. Wat zijn de grote problemen?

Menselijke informatie, Humint (*human intelligence*). Te weinig informanten. Er moet een nieuwe informantenrichtlijn komen, maar dat is een van de moeilijkste kwesties, zeker in de materie van het terrorisme. Ik wil nadenken over de burgerinfiltratie, zelfs voor de Staatsveiligheid, maar doe dat nu al actief met een voorontwerp in voorbereiding voor de politie.

We hebben een verouderd ICT-systeem. Dus ik heb een nieuw systeem beloofd, wat een nieuwe investering vergt, want op dit stuk staan we werkelijk achter.

Internationaal is de samenwerking goed binnen de Club van Bern en de *Counter Terrorist Group*, waar wij een aantal informatie delen. Dat waren oorspronkelijk excellisten, vandaag zijn dat databanken: Phoenix 2 is een databank en Synaps in Amsterdam is een recent initiatief, waar dus een platform bestaat van alle staatsveiligheden van de Europese Unie.

Ik zou zeggen om ons nog wat tijd te geven om de eigen finaliteit van de Staatsveiligheid toch te redden. Het is een dienst die de natie dient. Hij dient niet Defensie. Hij dient niet de individuele burgers. Hij dient de veiligheid van de Staat.

De Veiligheid van de Staat heeft zich maximaal in de *terrorist fighters* ingeschakeld. De MOU van Brussel, waaraan de Veiligheid van de Staat dagelijks deelneemt, net als de dienst van de militaire inlichtingen trouwens, is daarvan een bewijs.

Probeer ons toch te laten zien wat de goede punten zijn. Ik wil straks graag de negativiteit te woord staan. Verviers is dankzij de Veiligheid van

de Staat mogelijk geweest. Ik weet dat in andere gevallen de Veiligheid van de Staat dezelfde prominente rol niet heeft gespeeld. Verviers is het werk van de Veiligheid van de Staat geweest.

Ten tweede, er is op het vlak van juridische bescherming en sofisticatie van inlichtingenmethodes een dubbel aspect. Wij hebben op dat gebied de BIM-wetgeving, die in haar tijd een van de meest vooruitstrevende in de wereld was. Die wetgeving wordt nu aangepast. In januari 2017 wordt het desbetreffende ontwerp – de hoorzittingen over het ontwerp hebben plaatsgevonden – in de parlementaire commissie voor de Justitie besproken.

Wij mogen er fier op zijn dat de BIM-commissie en het Comité I voor een zo juridisch correct – rechtsbeschermingscorrect en privacycorrect – mogelijke opvolging van de zaken zorgen.

Indien ik even mag – u zult hierop zeker terugkomen –, zou ik het volgende willen aangeven. Wij hebben vandaag nog problemen met ons personeelsstatuut. Dat is een probleem van oudsher. De binnendiensten worden door het systeem en het statuut-Camu beheerst. De buitendiensten worden veel beter behandeld. Dat leidt tot een *brain drain*. In alle veiligheidsdiensten bij ons is dat een probleem. Ik had het daarstraks al over de verloning en de mobiliteit. Dat maakt het voor Brussel moeilijk. Dat wil zeggen voor het centrum van het land en niet voor het Brussels Gewest of voor Brussel Stad.

Wij moeten zeker nog proberen het systeem van verbindingsofficieren in het buitenland en de verloning van informanten te verbeteren. Dat zijn twee zaken, waarop wij vandaag onvoldoende scoren en die voor verbetering vatbaar zijn.

Er zijn zeker veel meer punten, maar ik zal ze te berde brengen bij de vragen die u mij zult stellen.

Philippe Pivin (MR): Monsieur le ministre, vous avez évoqué le renforcement en moyens humains. Mais il y a aussi le renforcement en moyens financiers. J'ai pu constater qu'entre 2014 et 2017 les crédits de la Sûreté seront augmentés de 41 %. On passera ainsi de 44 millions à plus de 63 millions d'euros. Cette augmentation de moyens est notamment destinée au remplacement du système Vesta, à savoir la banque de données à laquelle recourt la Sûreté de l'État. Lors de son audition, M. Raes a effectivement évoqué cette question d'amélioration de l'accessibilité à la banque de données Vesta pour d'autres services et

22

19/12/2016

CRIV 54 E045

réciproquement. Pour qu'il en soit ainsi, je crois avoir compris qu'un arrêté royal devait être pris. Monsieur le ministre, quel est l'état d'avancement de ce dossier? Quand ce dernier sera-t-il finalisé?

Koen Geens, ministre: Monsieur Pivin, pour répondre à votre remarque relative au financement et aux investissements en matériel et en infrastructures, sachez que j'ai reçu le total soutien du gouvernement à ce sujet. Le grand problème en la matière c'est qu'on ne sait pas immédiatement dépenser l'argent. Vous connaissez notre système budgétaire annuel. Dans la mesure où les commandes, les marchés publics doivent être passés, etc., en la matière, il en va de même que pour ce qui concerne le recrutement. Néanmoins, je crois que nous parviendrons à rendre le service encore plus performant qu'il ne l'est à l'heure actuelle, dans les meilleurs délais.

Cela dit, vous devez savoir que, dans 21 pays européens, la Sûreté est un service indépendant de la police. Et, pour ce qui me concerne, j'insiste pour que les choses restent ainsi dans la mesure où, si l'on considère la collecte de renseignements, en amont, sa finalité est tout à fait différente.

Par ailleurs, à l'avenir, les services de la Sûreté des différents pays européens seront appelés à collaborer de manière beaucoup plus intense qu'à l'heure actuelle. Je crois pouvoir souligner cet élément. Il est dangereux de le dire, mais, pour l'instant, le multilatéralisme est encore trop restreint. À Amsterdam, Synapse fait mieux, même si les choses ne sont pas parfaites.

Vous m'aviez demandé où on en était avec la banque de données Vesta. En effet, un budget y a été affecté. Ce sera le noyau du service de renseignement. Une étude est en préparation pour lancer le marché public quant aux consultants qui doivent intervenir.

Voilà, monsieur le président, les quelques réponses que je voulais donner à M. Pivin.

Philippe Pivin (MR): Monsieur le ministre, je vous remercie.

Carina Van Cauter (Open Vld): Mijnheer de minister, een van de diensten, die wij hebben gehoord en die de problematiek van de te vroege juridisering in bepaalde dossiers onder onze aandacht heeft gebracht, is precies de Veiligheid van de Staat. De Veiligheid van de Staat

verzamelt inlichtingen en gegevens met een andere finaliteit dan de finaliteit van de politie en de finaliteit van het parket en/of onderzoeksrechters, die een gerechtelijk of opsporingsonderzoek afwerken.

Medewerkers van de Veiligheid van de Staat stellen de moeilijkheid aan de kaak, gelet op de vigerende regelgeving, dat van zodra zij het kleinste misdrijf ontmoeten of daar kennis van krijgen, het dossier moeten aanmelden en dat het dossier dan overgenomen wordt door het federaal of het lokaal parket. Volgens de Veiligheid van de Staat komt de verdere verwerving van inlichtingen en persoonsgegevens in het gedrang, omdat het dossier in een te vroeg stadium afgegeven moet worden. Nadien, omdat er nog te weinig informatie is, wordt de zaak mogelijkerwijze geseponeerd, wat de finaliteit van de Veiligheid van de Staat niet ten goede komt.

Er werd ons wel meegedeeld dat er met bepaalde parketten goed overleg bestaat, maar dat overleg is er omdat er een dergelijke cultuur opgebouwd werd, niet omdat het wettelijk zo georganiseerd is. In elk geval bestaat vandaag het wettelijk beletsel dat de Veiligheid van de Staat niet verder informatie en persoonsgegevens mag verzamelen, zodra er een misdrijf vastgesteld wordt, omdat het dossier dan aangemeld moet worden. Nochtans valt een kleine diefstal, bij wijze van voorbeeld, strategisch gezien in het niets ten opzichte van een groot terrorismeonderzoek, maar die kleine diefstal brengt het terrorismeonderzoek wel in gevaar.

Mijnheer de minister, hoe staat u daartegenover? Denkt u dat er wetgevend of op andere wijze ingegrepen moet worden?

Koen Geens, ministre: Monsieur Pivin, j'ai oublié de vous dire qu'on n'avait plus besoin d'une base légale pour cette banque de données. L'article 21 de la loi le prévoit déjà. Donc, l'arrêté royal est pris.

Mevrouw Van Cauter, er is natuurlijk een probleem bij elke openbare ambtenaar die een misdrijf vaststelt in de uitoefening van zijn ambt omdat artikel 29, tweede lid, van het Wetboek van strafvordering erin voorziet dat dit onverwijld moet gebeuren, een woord dat historisch gehypothekeerd is.

Ik zou geneigd zijn om daarover na te denken. Als u de bepaling van artikel 29 leest, dat destijds werd uitgewerkt in het kader van het Charter voor de belastingplichtige, dan geldt dit in mindere

CRIV 54 E045

19/12/2016

23

mate voor de administratie van Financiën, waar men voor het doorgeven van zo'n inlichting altijd moet passeren via de directeur-generaal. Daar is er een kanalisering die het iets gemakkelijker maakt.

Dat kan iets zijn waarover uw commissie eventueel kan nadenken, of men artikel 29 kan moduleren, want in sommige gevallen is dat inderdaad vervelend.

Een ander probleem is artikel 19 van de BIM-wet, dat de BIM-commissie laat tussenkomen bij het meedelen van zekere gegevens aan het openbaar ministerie, met name wanneer de BIM-commissie het bestaan van ernstige aanwijzingen of redelijke vermoedens van een bepaald misdrijf bevestigt, moet de voorzitter van de BIM-commissie een niet-geclassificeerd proces-verbaal opstellen. Dit kan aan het openbaar ministerie worden bezorgd, maar pas nadat de administrateur-generaal van de Veiligheid van de Staat en de voorzitter van de BIM-commissie overleg hebben gepleegd. Eventueel past de voorzitter van de BIM-commissie dan het proces-verbaal aan aan de opmerkingen die hij ontvangt van de administrateur-generaal van de Veiligheid van de Staat.

Ook hier, dat zou misschien nog kunnen gebeuren in het kader van de BIM-wet die binnenkort in het Parlement komt, kan men overwegen om dit minder streng te maken, minder automatisch dan het op dit ogenblik is. Ik sta voor beide suggesties open, niet zozeer omdat ik tegen het delen van geheimen ben zoals u weet, want ik ben daar nogal sterk voor, maar wel omdat ik niet graag zou hebben dat het inlichtingenonderzoek wordt afgeremd, belemmerd of zelfs gestopt omdat er andere piste begint te lopen.

Dit zijn twee zaken waar ik oor voor heb, maar waarin we niet vanzelfsprekend een akkoord zullen vinden tussen alle betrokken diensten en de commissie voor de Justitie, maar het is zeker het proberen waard.

Georges Dallemagne (cdH): Monsieur le président, monsieur le ministre, sur la sûreté, deux questions. D'une part, on a longuement discuté des difficultés qu'il y a pu y avoir dans la transmission d'informations entre nos deux services de renseignement (SGRS, Sûreté de l'État) et, en tout cas, du retard dans la transmission de certaines informations parce qu'il y avait entre autres cette règle du tiers service entre des services étrangers qui donnent des informations, notamment à notre service de

renseignement militaire et que cette information est épurée, éventuellement diluée et transmise ultérieurement à la Sûreté de l'État.

D'autre part, on a aussi évoqué le fait qu'on n'avait pas à proprement parler de service de renseignement extérieur, que progressivement notre service de renseignement militaire avait évolué, en partie seulement, vers un service de renseignement extérieur.

Ma question est la suivante: quel est votre avis sur la structure future de nos services de renseignement? Comment devrait-on évoluer? Devrait-on aller vers une fusion de ces services de renseignement, un peu sur le modèle espagnol qui a montré toute son efficacité ou sur le modèle italien? Doit-on développer un véritable service de renseignement extérieur?

Concernant les moyens budgétaires, on peut toujours discuter des chiffres. Moi, j'ai ici l'évolution du budget initial en 2015: 40 millions d'euros. On venait de 43 millions d'euros réalisés en 2014. Cela a quand même étranglé nos services en début de législature et, puis, on récupère progressivement. Mais, même si on commence à récupérer un petit peu du retard, vous savez que la demande des services de renseignement, c'est de doubler le budget. Et en doublant le budget, on serait seulement à la moitié du budget des Pays-Bas. L'idée, d'une manière générale – je sais qu'on ne peut pas y arriver du jour au lendemain mais on nous dit toujours que l'investissement dans les services de renseignement, c'est le meilleur investissement – est-elle de se mettre au même niveau que des pays de taille comparable? Je reprends cet exemple des Pays-Bas mais j'aurais pu prendre d'autres pays comme la Suède, le Danemark ou d'autres pays qui, pourtant, ne sont pas comme nous aussi concernés par le terrorisme.

Koen Geens, ministre: Monsieur Dallemagne pour ce qui concerne l'évolution de nos services de renseignement, je ne crois pas qu'il soit utile de fusionner nos services militaire et civil de renseignement, mais c'est un avis tout à fait personnel. Je ne le ferais pas du tout parce qu'ils ont une finalité très différente. Les ayant vécus, ils s'entendent très bien. Ils ont des officiers de liaison l'un avec l'autre, mais comme je vous le disais, l'un sert la Défense – c'est quand même une affaire très atlantique et internationale – et l'autre sert la Nation. Pour ma part, c'est extrêmement différent. Mon collègue Vandeput et moi avons développé cette *Belgian Intelligence Academy* pour faire converger leurs formations,

24

19/12/2016

CRIV 54 E045

ce qui est une très bonne idée. Ils se voient chaque jour; dans les MOU Bruxelles, le service militaire de renseignement est présent.

L'évolution que je vois est plutôt une évolution internationale. Mais l'Europe n'est pas du tout mûre pour l'instant. Il est donc trop tôt pour en parler au niveau international; quand on essaie de lancer l'idée, on se fait reprocher de la naïveté à chaque reprise. Les pays ont des cultures très différentes par rapport à cela, et les grands pays ont évidemment une culture dont ils pensent qu'elle est beaucoup plus avancée que la nôtre. Je compare cela avec les banques nationales avant la crise financière. Un banquier national n'aurait jamais voulu que sa banque ou que son service de surveillance fusionne avec une autre banque nationale.

J'en viens au budget. Dans le budget Justice, deux choses sont vraiment frappantes quand on compare: les prisons et la Sûreté. Les budgets dépensés pour cela sont trop bas dans toutes les comparaisons internationales. Pour l'ordre judiciaire, quand on ne regarde pas trop l'infrastructure, cela va encore, mais pour les prisons et la Sûreté, c'est grave. Et donc je me bats, mais cela prend du temps. De plus, on ne sait pas faire cela du jour au lendemain: il y a toute une évolution du personnel (formation, Selor, etc.) et des infrastructures à faire. Mais on construit pour le bien, et je crois qu'au niveau international, notre réputation s'améliore de jour en jour.

Des services étrangers – je ne peux pas trop en dire ici – travaillent vraiment quotidiennement avec nous et dans une grande confiance. Donc, on n'est pas nuls, mais on aurait pu être meilleurs. Ce n'est pas grave, c'est l'avenir qui compte.

Georges Dallemagne (cdH): Monsieur le ministre, juste pour préciser, si j'entends bien, vous, à titre personnel – même si vous pensez que ce n'est pas mûr –, vous plaidez pour une Agence de renseignement européenne.

Koen Geens, ministre: Oui, c'est évident. Mais, sans naïveté, monsieur Dallemagne. Quand vous voyez avec quelles difficultés nous avons à rendre crédibles Europol et Eurojust et à faire communiquer les informations par tous les pays à ces services qui sont d'une grande utilité, je n'ose pas rêver. Je dis seulement que, d'ici dix ans, on devrait avoir évolué quant à cela.

Le **président**: Comme nous l'avons appris la fois passée, cela ne dépend pas uniquement de la

volonté politique de notre pays.

Georges Dallemagne (cdH): Monsieur le président, c'est une information importante.

Le **président**: Oui, je sais bien, mais le ministre se bat. Donc, j'en prends acte.

Stefaan Van Hecke (Ecolo-Groen): Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, het zal misschien makkelijker worden als de Britten eruit zijn. Immers, in het huidige systeem met hun *Five Eyes*, waarbij zij informatie uitwisselen met de geprefereerde partners, zijnde de Verenigde Staten, Groot-Brittannië, Australië en Nieuw-Zeeland, zouden zij nooit informatie in het Europese systeem steken.

Dat is echter een debat voor later. Ik had daarover een vraag, maar ze is beantwoord. Ik heb nog één specifieke vraag, die over het aanwervingsbeleid bij de Veiligheid van de Staat gaat.

Wij horen vaak dat er problemen zijn om de juiste profielen te kunnen aantrekken. Het zijn dikwijls moeilijke profielen die moeten worden aangetrokken, zoals mensen gespecialiseerd in informatica of mensen met kennis van bepaalde talen, zoals bijvoorbeeld Arabische talen. Wij leven niet meer in de tijd van de Koude Oorlog, waarin wij mensen zochten die Duits en Russisch spraken.

Er wordt in dat verband opgemerkt dat de procedure bij Selor nogal moeilijk is. Goede profielen, die wij nodig hebben, struikelen soms over een eerste ingangsexamen.

Deelt u de mening dat de huidige aanwervingprocedure misschien niet geschikt is voor aanwervingen bij de Veiligheid van de Staat en dat er daarvoor, naar model van wat in andere landen gebeurt, een specifiek systeem voor aanwervingen moet zijn, uiteraard met alle garanties van objectiviteit?

Moeten wij niet nadenken over het soepeler maken van die procedure, teneinde specifiek de profielen die wij nodig hebben, gemakkelijker te kunnen aantrekken?

Minister **Koen Geens**: Mijnheer de voorzitter, de heer Raes is op dit ogenblik gelast met de voorbereiding van de uitwerking van een nieuw personeelsstatuut.

U moet bekijken op welke manier wij dat historisch hebben gedaan. De Veiligheid van de Staat is

CRIV 54 E045

19/12/2016

25

integraal, zelfs zonder afzonderlijke rechtspersoonlijkheid, een deel van de Staat en, in dit geval, van het ministerie van Justitie.

Ik sluit niet uit dat dat ook komt door de weddeschalen die maar kunnen worden gehanteerd. Ik beweer niet dat verloning altijd betere kwaliteit en/of performantie garandeert; het is verre van aan mij om dat te beweren. Het is wel evident dat het risico van verambtelijking kan bestaan, wat bij een dienst met dergelijke taken – dit hebben wij ook bij bepaalde delen van de federale gerechtelijke politie – echt uit den boze moet zijn.

Systemen van overurenvergoeding en dies meer moeten bijzonder flexibel kunnen worden toegepast, om te kunnen werken zoals het hoort.

Ik sluit niet uit dat wat u over rekrutering zegt, iets is wat in dat nieuwe statuut zou moeten voorkomen omdat precies daar ook de verambtelijking dreigt.

Wij moeten echter altijd voorzichtig zijn dat wij de politisering niet in de plaats van de verambtelijking brengen. Dat is een heel moeilijk evenwicht, dat niet zo gemakkelijk te vinden is in een Staat als de onze.

Stefaan Van Hecke (Ecolo-Groen): Mijnheer de voorzitter, die laatste uitspraak kan wel tellen.

Laurette Onkelinx (PS): Je voudrais rapidement revenir sur ce qu'a dit M. Dallemagne. Parce que, malgré tout, nous avons pu constater que, pour ce qui concerne les auteurs des attentats, que ce soient ceux de Paris, que ce soient ceux du 22 mars, la position d'information de la Sûreté de l'État était plus que faible; de plus, pour ce qui concerne les services de renseignement de l'armée, ils ont un suivi assez pauvre des combattants belges à l'étranger et une position d'information à l'étranger assez faible également.

J'ai donc entendu ce que vous disiez: "Gardons le système tel qu'il est, ajoutons un petit peu, améliorons au niveau de l'informatique, engageons un peu." Je ne suis pas sûre que ce sera suffisant. J'engage peut-être à poursuivre la réflexion. Vous avez, au niveau des services de renseignement de l'armée, une partie qui fait double emploi avec la Sécurité de l'État, et l'autre pas. N'y a-t-il pas matière à revoir - dans le cadre d'un grand service de renseignement avec, évidemment, des indépendances pour ce qui touche le volet militaire -, et à améliorer notre position d'information? On a aussi constaté qu'il

n'y avait pas suffisamment d'informations à la Sûreté de l'État en provenance de certains services de police.

Voilà, j'engage vraiment à poursuivre la discussion. Je n'ai pas l'impression qu'avec les moyens supplémentaires et avec l'informatique supplémentaire, on y arrivera.

Mais par ailleurs, la Sûreté de l'État elle-même a dit que la priorisation qui a été proposée pour suivre mieux les infractions terroristes, ou le radicalisme, à savoir un peu moins suivre, voire ne plus suivre certaines organisations criminelles et certaines organisations sectaires nuisibles, posait un problème certain, en tant que tel – parce que ce sont des organisations qu'il faut suivre, bien entendu, pour lesquelles il faut se spécialiser – mais en plus, vu les liens entre les uns et les autres. Je voulais un petit peu vous entendre sur cette priorisation.

Koen Geens, ministre: La question sur le fait de savoir si ce qu'on va faire est suffisant est évidemment une question difficile. Ce que j'ai pu découvrir dans ces quelques années d'expérience – trop courtes mais enfin –, c'est qu'il me semble qu'un service de renseignement dépend à 90 % de ses contacts; contacts à l'étranger d'abord.

Nous savons que notre service ne peut pas travailler à l'étranger et est nécessairement un service belge qui, à peine, en vertu de la nouvelle législation que nous allons peut-être adopter dans les mois qui viennent, aura quand même quelques moyens de plus au niveau extraterritorial mais qui seront très limités. Nous n'avons même pas d'officiers de liaison pour l'instant, comme je le disais. On est donc très dépendant de cela, de ce réseau. Et ce réseau nous sert d'autant plus quand nous sommes nous-mêmes crédibles. Quand on est fort on reçoit. Donc, il est important de ne pas être faible, comme vous le soulignez.

Par ailleurs, on est très dépendant de l'information au niveau interne. D'autres services, oui; collaboration très intense avec les militaires, oui; fusion, je n'y crois pas trop car leur finalité et leur façon de fonctionner au niveau international est quand même extrêmement différente. Mais surtout informant et peut-être infiltration. Et, c'est là, au niveau du *humint*, comme on dit, qu'on est surtout en défaut. Je connais le budget des informants. Ce n'est pas tellement petit, mais c'est surtout une question de connaissance de certains milieux, avec des informants. Même chose pour l'infiltration.

Priorisation. Je crois que dans leurs différents plans, ils ont surtout de l'attention sur l'économie dans le sens de la protection de l'économie nationale et dans une moindre mesure aussi pour le nucléaire. Mais je crois que, à ce niveau, nous avons beaucoup appris de la collaboration entre les différents services. C'est à dire, sans que l'assistance technique par la Sûreté de l'État, dans un dossier du parquet, puisse mener à collecter des renseignements à la demande du parquet, on constate quand même que leur convergence, pour l'instant, rend possible une action beaucoup plus utile qu'avant parce qu'on était trop réactif. Maintenant, on est beaucoup plus proactif, c'est déjà pas mal. Mais je suis entièrement d'accord que *the way is still very long*.

Mais on avance et je crois que l'administrateur général, avec sa nouvelle direction – parce qu'ils sont à trois -, est remarquable de courage à recommencer le chemin. Et ils m'ont convaincu lors des entretiens d'évaluation d'une manière telle que je ne m'y attendais pas, honnêtement parlant. Je suis plutôt optimiste.

De **voorzitter**: Het thema van de strafuitvoering en van de voorwaardelijke invrijheidstelling werd al besproken; dit thema werd indirect aangehaald. De zaak die wij hebben bestudeerd was uiteraard deze van El Bakraoui. Ik weet niet, mijnheer de minister, of u daar nog verder wil op ingaan, dan wel of wij meteen kunnen overgaan tot het stellen van een aantal concrete vragen in dat verband. Ik laat het aan u over.

Minister **Koen Geens**: Als ik mag, voorzitter, zal ik proberen heel kort te zijn om mijn punt nog eens te maken op dit stuk.

De strafuitvoering is een verantwoordelijkheid van het parket en van de politie. Het lijkt mij verschrikkelijk belangrijk dat de samenwerking met de justitiehuizen, die wij gecommunautariseerd hebben bij de staatsvorming die wij de zesde noemen, zo perfect en naadloos mogelijk zou verlopen. De justitiehuizen waren integraal deel van het ministerie van Justitie maar de justitiehuizen beschikken vandaag nog over evenveel informatie als waarover ze beschikten voordat ze werden gecommunautariseerd. Ze hebben dus met name de beschikking over de SIDIS-databank die ze nog niet kunnen voeden maar die ze integraal kunnen raadplegen. Dat betekent, wanneer de strafuitvoering een loutere kwestie is van de minister van Justitie en zijn gevangenisdirecteurs, beneden de drie jaar of vanaf drie jaar en minder, dat zij rechtstreeks over alle informatie beschikken

waarover zij moeten beschikken.

Moeilijker is het wanneer het gaat over een vonnis van de strafuitvoeringsrechtbank omdat op dat ogenblik de politie en het parket op de oude manier in kennis worden gesteld van het bestaan van het vonnis van de strafuitvoeringsrechtbank. Daarbij is er dikwijls een grote achterstand geweest, dat is nu fel verbeterd, ik dacht dat er nog een achterstand was van 1 500 maar ik kijk voor bevestiging naar links, er wordt ja geknikt. Dus een achterstand van 1 500, dat valt wel mee maar het is te veel. Dat komt natuurlijk omdat de mensen waarover het gaat zelf niet rechtstreeks kunnen vatten, wat spijtig is en wat betekent dat er manueel moet worden gewerkt.

Dat komt dan terecht in de ANG en het is pas wanneer het terechtkomt in de ANG dat de politie ernaar kan handelen. De voorwaarden zijn dikwijls complex. Onze strafuitvoeringrechtbanken zijn niet altijd bondig en de voorwaarden laten zich niet altijd zonder meer vatten in een standaardformulier of in de ANG-databank. Dat is een bijkomend probleem.

Ik heb de advocaten al gevraagd om hun conclusies te standaardiseren. Ik ben bereid ook de strafuitvoeringrechters te vragen om de voorwaarden te standaardiseren zodat het iets makkelijker gaat bij de verwerking.

Ik durf u erop te wijzen dat inzake de tweede broer El Bakraoui het systeem gewerkt heeft. Men heeft hem aangehouden. Men heeft vastgesteld dat hij de voorwaarden van de strafuitvoeringrechter niet had gerespecteerd. Men heeft hem in Bergen drie dagen vastgehouden. Men heeft hem dan vrijgelaten, maar het systeem heeft gewerkt. Dat wil ik u maar zeggen. Er was een politiemann die hem tegenhield en die via de databank kon zien dat...

Mijn voorstel, waarover ik al verschillende keren met het College van procureurs-generaal heb gesproken, is dat men tot een meer geïntegreerde benadering dan vandaag zou komen. Ik begrijp dat de consultatie van de ANG-databank voor een justitiehuis *one bridge too far* zal zijn, maar wij moeten er in elk geval voor zorgen dat wij, al dan niet met hulp van SIDIS, komen tot een databank die de informatie onmiddellijk vat op de meest constructieve manier.

Tegen wie mij zegt dat wij kunnen wachten op iPolice, antwoord ik dat wachten tot 2020 voor mij te lang duurt. Het moet sneller gaan, want hier gaat veel verloren. Het FAST toont aan dat wij op

CRIV 54 E045

19/12/2016

27

het vlak van de strafuitvoering wel eens steken laten vallen.

Kristien Van Vaerenbergh (N-VA): Mijnheer de minister, ik dank u voor de uitleg.

Ik kom even terug op wat u in antwoord op de vorige vragen over de strafuitvoering hebt gezegd. Wanneer iemand zijn voorwaarden schendt, wordt er inderdaad een hele procedure opgestart. De justitieassistent stelt iets vast, dat gaat naar het parket, dat de zaak opnieuw vaststelt voor de rechtbank. Maar tussen het vaststellen van de schending van de voorwaarden en het voorleiden van betrokkene voor de rechtbank verstrijkt er ongeveer twee maanden, terwijl het in veel gevallen nodig is om veel korter op de bal te spelen. Kunt u concreet duiden waar wij nog verbeteringen kunnen aanbrengen, zodat men bij schending van de voorwaarden korter op de bal kan spelen?

In het concrete geval van El Bakraoui stelt u dat het parket geen toegang heeft tot het ANG, dus dat het niet op de hoogte is van alle informatie om heel snel te kunnen handelen. Volgens mij weet het parket toch tot wat degene die zijn voorwaarden schendt is veroordeeld en stelt het vast dat die persoon vaak een gevuld strafregister heeft. Waarom kan men dan niet veel sneller overgaan tot voorlopige aanhouding van betrokkene? In welke concrete gevallen gaat men wel over tot voorlopige aanhouding?

U hebt het ook gehad over de informatisering en u zei dat dit nog een pijnpunt is en dat het heel belangrijk is dat men daarop inzet omdat het veel problemen zou oplossen. Heel concreet, wanneer iemand tot een voorwaardelijke straf wordt veroordeeld, op welke manier worden die vonnissen overgemaakt aan de politie, zodat deze op een gemakkelijke manier kan weten op welke voorwaarden zij moet letten? Ik weet dat het nog niet op een geïnformatiseerde manier gaat, maar wordt het volledig vonnis van tientallen pagina's dan overgemaakt aan de politie of wordt het hapklaar doorgestuurd?

Minister Koen Geens: Het openbaar ministerie verneemt van de politie of van de justitieassistenten dat iemand zijn voorwaarden niet heeft nageleefd. De politie komt bijvoorbeeld iemand tegen die zijn voorwaarden niet naleeft of een justitieassistent betrapt iemand erop dat hij niet op zijn beloofde afspraak komt. In dat geval kan het OM sneller maatregelen nemen, onder andere door tot aanhouding te beslissen. Als dat nodig is, kan het OM een internationaal

aanhoudingsbevel laten uitvaardigen of tot nationale of internationale seining overgaan. In dat perspectief is het leuk om te weten dat onze ANG inmiddels is aangesloten op SIS, het Schengen Information System, en ook op Interpol, zodat die zaken een stuk sneller verlopen dan vroeger.

Ik denk dat u het er met mij over eens zult zijn dat dit niet altijd de noodzakelijke maatregel is. Onze strafuitvoeringsrechters werken niet zo slecht. In de regel komt de gevangene die voorlopig vrijgelaten is, wel naar de zitting van de strafuitvoeringsrechtbank, dus in de regel werkt dat systeem. Pas wanneer er indicaties zijn dat een aanhouding of een seining internationaal noodzakelijk is, zal men dat doen nog voor de strafuitvoeringsrechtbank samenkomt, maar niet in de andere gevallen. Wel moet de melding aan het parket altijd op een fysieke, niet-virtuele manier gebeuren, hetzij vanuit het justitiehuis, hetzij van de politie. Het zal altijd om een brief, mail of telefoongesprek gaan. Er is nooit een rechtstreeks element waardoor de informatie alert en duidelijk gepusht wordt ten opzichte van het parket.

In verband met de gestandaardiseerde mededeling van de informatie heb ik daarstraks al een voorzet gegeven. Vandaag worden de voorwaarden en het vonnis apart meegedeeld. Ik denk echter niet dat het altijd mogelijk is om de voorwaarden helemaal en correct te vatten, omdat deze soms te lang zijn in de databank. Op dat vlak moeten wij ook vooruitgang boeken. Zelfs in de beschikbare gedeelten van de strafuitvoeringsrechters zouden wij een zekere standaardisering moeten nastreven om het systeem efficiënter te laten verlopen.

André Frédéric (PS): Monsieur le ministre, je voudrais profiter de votre présence, par extension, pour aborder le dossier de FAST. J'ai été interpellé lors des auditions par plusieurs déclarations, d'abord par celle de Mme Sevens, la magistrate du tribunal d'application des peines qui a été auditionnée dans le cadre du dossier El Bakraoui et qui nous a dit, je cite: "Multipliez les enquêteurs de FAST et on aura beaucoup plus de recherches proactives". Première déclaration.

Deuxième déclaration, celle de M. Van Steenbrugge, le patron de FAST, qui nous a dit vouloir enquêter aussi sur les suspects et ne pas se limiter aux condamnés en fuite.

Alors, j'ai bien entendu ce que vous avez dit tout à l'heure en disant: "Oui, au moins, dans le milieu carcéral et au moins à la Sûreté de l'État, il y a

des besoins criants en termes de moyens. Et j'ai été encore plus interpellé quand on nous a expliqué que FAST compte en fait aujourd'hui, si mes informations sont bonnes, très exactement neuf enquêteurs. Neuf enquêteurs qui ont à suivre, je lis mes chiffres, 1 633 condamnés en fuite, 1 633!, et 114 terroristes en fuite, signalés internationalement, à rechercher en Belgique. J'effectue un petit calcul, une addition, ce qui revient à peu près à 200 personnes à suivre par enquêteur, sans parler des suspects, évidemment.

Dès lors je m'inquiétais un peu de cette situation. J'aurais aimé avoir votre sentiment. Que pensez-vous de cet état des lieux? Qu'imaginez-vous mettre en oeuvre d'un point de vue organisationnel, et financier surtout me semble-t-il, et humain pour pouvoir essayer de rendre cet important service encore beaucoup plus efficace qu'il ne l'est? Je vous remercie pour votre réponse.

Koen Geens, ministre: Monsieur Frédéric, on convient donc que FAST, pour l'instant, est, en principe, seulement compétent pour les fugitifs, pour ceux qui échappent à l'exécution ou à l'application de leur peine et non pas pour ceux qui sont recherchés au sujet d'un crime qui aurait pu être commis. Je conviens aussi avec vous que le service n'est pas démesurément surpeuplé. En même temps, on avance. Je veux dire que ce qu'on a fait récemment – ce qu'on n'avait pas fait dans le passé – a quand même rendu possible l'arrestation de deux de nos criminels les plus recherchés. Peut-être n'est-ce pas grand-chose mais c'est déjà quelque chose. C'est ainsi que le département de la Justice avance, monsieur Frédéric, par de petits pas.

André Frédéric (PS): Il y a plusieurs façons d'avancer. Chacun apprécie les éléments de langage!

Koen Geens, ministre: Je sais que vous aimeriez avancer plus *fast*! Je l'ai bien compris!

André Frédéric (PS): "Le service n'est pas démesurément surpeuplé". C'est élégamment dit dans une langue qui n'est pas votre langue maternelle. Vous convenez, néanmoins, avec moi que neuf enquêteurs pour les seuls 1 633 condamnés en fuite, cela ne va pas. Ou alors, c'est moi qui ai un sens pratique et aigu excessif mais convenez avec moi que cela ne va pas. certes, on a posé des actes et on a arrêté des gens. Effectivement et nous nous en réjouissons. Qu'on continue à le faire!

Ma question est une démarche constructive, monsieur le ministre. C'est vous soutenir aussi dans vos demandes pour demain, parce que je pense que ces gens sont face à un travail qui les dépasse. Et donc, il faut leur donner ... Quoi qu'on ait fait dans le passé, il y a cinq, dix, vingt ans, peu me chaut, c'est l'avenir qui compte! Vous l'avez dit!

Koen Geens, ministre: J'en conviens, monsieur Frédéric, à 100 %. Reste que nous avons pour l'instant, dans notre pays, 45 000 policiers et avant tout, il faut réfléchir ensemble aux moyens de les impliquer et de les responsabiliser de la meilleure façon possible. Moi, je ne reconsidère que la police judiciaire, pour être clair. Je ne m'implique pas et je ne mouille pas des autres. Je ne suis pas sûr que la situation se soit dégradée. Au contraire, je crois qu'on avance. C'est tout ce que j'ai voulu dire, mais je vous remercie de votre soutien pour avancer davantage.

De **voorzitter**: Met de steun van de meerderheid en de constructieve steun van de oppositie. Van wat kan men nog meer dromen?

Philippe Pivin (MR): Monsieur le président, je voudrais être un peu en amont du prononcé des décisions par le tribunal d'application des peines. On a quand même pu apprendre ici qu'un tribunal d'application des peines libère conditionnellement, bien sûr, mais libère quand même dans des situations où l'avis du parquet est négatif, où celui de l'administration pénitentiaire est négatif et même quand des rapports psychosociaux sont défavorables. J'aurais voulu vous demander si, à votre connaissance, cela arrive souvent et si le ministère de la Justice possède des chiffres sur le nombre de cas où un tribunal d'application des peines libère lorsque le parquet émet un avis négatif.

La deuxième question est en aval: une fois que la personne a été libérée conditionnellement et qu'elle ne respecte pas les conditions. Bien sûr, je pense qu'il faut améliorer la collaboration et la proactivité avec les maisons de justice. Cela me paraît élémentaire, puisque, finalement, la maison de justice est à la source des informations permettant de déterminer si les conditions sont ou non respectées. J'ai cru comprendre, mais je pense avoir mal compris, que les maisons de justice ou leurs collaborateurs ont accès à la banque de données. Ou bien parliez-vous du TAP, je n'ai pas bien saisi? Si elles n'y ont pas accès, une piste ne pourrait-elle pas être de leur donner

CRIV 54 E045

19/12/2016

29

accès à la banque de données, de sorte que la police puisse constater peut-être plus rapidement le non-respect d'une condition?

Où je voudrais en venir, c'est après: quand il est avéré que la personne n'a pas respecté les conditions et qu'elle est dans la nature. Est-il exact que la police, et je pense que c'est ce qu'on nous a dit ici, ne peut pas recourir aux méthodes particulières de recherche concernant ces personnes qui sont en fuite? Si c'est exact, cela me paraît à la fois respectueux du principe selon lequel s'enfuir d'une prison n'est pas en soi une infraction, mais quand même... Mais, d'un autre côté, je trouve cela un peu paradoxal, puisqu'une personne qui n'est pas dans une situation de libération conditionnelle peut faire l'objet de MPR. Au nom de quoi une personne, qui est libérée conditionnellement, mais qui ne respecte pas les conditions de sa libération, ne pourrait-elle pas faire l'objet d'une MPR par la police?

Koen Geens, ministre: Pour répondre d'abord à votre dernière question, à l'occasion de la présentation de l'action *Most wanted*, il y a deux mois, je crois, ou il y a un mois, j'ai lancé un avant-projet de loi qui ferait en sorte que les moyens spéciaux d'enquête puissent aussi être utilisés à l'occasion d'un problème quant à l'exécution des peines, et donc pour chercher des gens qui veulent se soustraire à leur peine.

Un tel projet a existé dans le passé, une telle loi même, mais a été annulée par la Cour constitutionnelle. Donc on répare cela dans les meilleurs délais.

Deux. Ai-je des chiffres sur le nombre de cas, dans lesquels le parquet n'est pas suivi par le tribunal d'exécution des peines? Je crois que, honnêtement, ce chiffre n'est pas trop pertinent. Le tribunal d'application des peines est indépendant. Quant au nombre de cas où une peine est demandée et où il y a acquittement, je veux bien demander les statistiques. Je ne les ai pas chez moi.

Mais ce parlement, à un moment donné, a voulu un tribunal d'application des peines indépendant et bien différent du ministre de la Justice. C'est la conséquence d'une politique menée après Dutroux. Il arrive que la direction des prisons et le parquet aient un avis négatif et que, néanmoins, le tribunal d'application des peines libère. Mais une fois de plus, ce sont des magistrats indépendants.

De la sorte, je crois avoir répondu à vos questions.

Philippe Pivin (MR): Pour cette remarque-là, je ne la partage pas véritablement. Ce n'est pas une question de pertinence du chiffre, c'est une question de l'information. Il est bon qu'on sache aussi si cela se produit souvent ou pas. C'est une information que je demande ici.

La dernière question avait trait aux maisons de justice, à la collaboration et aux MPR, méthodes particulières de recherche, qui ne seraient pas permises à la police à l'égard d'une personne en fuite et n'ayant pas respecté les conditions de sa libération.

Le **président**: Les chiffres, vous pouvez les vérifier par après.

Koen Geens, ministre: Les chiffres pourront être transmis à l'occasion d'une question parlementaire, si vous voulez.

En ce qui concerne les banques de données, je répète ce que je pense. Le SIDIS donne, pour l'instant, aux maisons de justice et à la police toutes les informations dont la justice dispose. Toutes! Que ces informations soient suivies, soient saisies dans la banque de données de la police, on essaie ultérieurement de faire en sorte. Mais comme les liens manquent, ce n'est pas encore toujours possible. Il faut attendre le moment où elles sont saisies et que le policier constate dans la banque de données que "cet homme est libéré sous conditions et ne respecte pas ces conditions".

Le point est que nous devons à tout prix et urgemment faire quelque chose pour avoir, à l'instar de la DIV pour les voitures, une banque de données contradictoires qui n'est pas la BNG, qui n'est pas le SIDIS, mais qui est un tiers quant à l'exécution des peines et à laquelle tous ces services, la police, le parquet et les maisons de justice auraient immédiatement accès. C'est ce que je cherche et que je vais faire.

Donc, il y a déjà suffisamment de matériel de base pour le faire, mais cela prend toujours plus de temps qu'on ne le pense.

Philippe Pivin (MR): Oui, je partage tout à fait cette analyse. Je crois, effectivement, qu'il est impératif que les maisons de justice aient de meilleurs outils de proactivité par rapport aux dossiers qu'elles ont à gérer.

Certes, il est tard dans l'après-midi, mais j'avais posé une question sur les méthodes particulières

30

19/12/2016

CRIV 54 E045

de recherche. Vous n'y avez pas répondu.

Koen Geens, ministre: Oui, j'ai répondu que...

Philippe Pivin (MR): ...mais la police n'a pas accès aux méthodes particulières de recherche ou si?

Koen Geens, ministre: Ce sont la police et le parquet qui y ont accès, de temps à autre, avec l'autorisation du juge d'instruction. Mais pour l'instant, les moyens spéciaux d'enquête ne sont pas ouverts pour chercher. L'écoute téléphonique, la perquisition, etc. ne sont pas possibles quand on veut chercher quelqu'un qui est condamné, sauf s'il a commis un nouveau fait! Il faut changer cela tout de suite.

Servais Verherstraeten (CD&V): Mijnheer de voorzitter, mijn vraag had desgevallend ook in het vorige luik kunnen worden gesteld.

Mijnheer de minister, in het kader van de strafuitvoering zijn we vooral gebotst op problematieken van informatiedoorstroming. In het licht van de evoluties en ook in het licht van het politieke beleid, ook uw politiek beleid om met veel alternatieve straffen te werken, met elektronisch toezicht te werken en dies meer, neemt het aantal mensen dat moet worden opgevolgd en waarvan informatie desgevallend al of niet dient door te stromen, in volume toe. De vraag is hoe we die volumes kunnen beheersen.

Wij zijn vooral gebotst op een informatiedoorstromingsproblematiek tussen Justitie en politie, vooral binnen een gerechtelijke finaliteit. Maar er is daarnaast uiteraard ook onze veiligheidsfinaliteit. Er zijn mensen die hetzij voorwaardelijk, hetzij om andere redenen worden vrijgelaten of zelfs niet worden aangehouden, en die toch een risicoprofiel hebben op het vlak van mogelijkerwijze bijvoorbeeld terrorisme. Hoe kan er daar bijvoorbeeld tussen Justitie, politie en Staatsveiligheid informatiedoorstroming zijn, met het respect voor ieders finaliteit, wat het natuurlijk nog moeilijk maakt ook.

Minister **Koen Geens**: Dank u wel, mijnheer Verherstraeten. Het feit dat we overstelpt worden met informatie is natuurlijk een gegeven waarvoor we niet mogen capituleren. We hebben daar in de wereld van vandaag ook de technische middelen voor. Nogmaals, het lijkt mij allemaal niet zo lastig indien onze informatica, ten eerste, zou mee zijn met de tijd. De ANG is verouderd, was revolutionair in zijn beginperiode, dat moet ook gezegd worden, maar is verouderd, dus moet

gewijzigd worden. Die aanbestedingen worden begin volgend jaar gedaan. Ik hoop dat we dus in 2018-2019 een performant systeem zullen hebben.

Maar veel belangrijker nog voor mij is de interconnectie van al die diensten, met geëigende push-and-pullelementen en need-to-knowvragen: wat mag iemand weten, wat mag hij niet weten. Men kan heel lang over geclassificeerde dossiers spreken bijvoorbeeld, maar er is niks tegen dat er in een databank zit, dat er geclassificeerde informatie is waar iemand anders geen toegang toe heeft, bijvoorbeeld. Maar wel dat er een aanvoelen is en dat dat geclassificeerd dossier niet in de ijzeren kast zit op de gang. Dus in die zin denk ik dat we die multiplicatie van informatie met vertrouwen moeten tegemoetzien, omdat we daartoe in staat zijn als we daarvoor de middelen, de tijd en de connecties uittrekken die noodzakelijk zijn. Ik ben even uw tweede vraag kwijt, maar die hield er verband mee.

Servais Verherstraeten (CD&V): De informatiedoorstroming, laat mij zeggen in het kader van strafuitvoering naar politiediensten, maar ook naar staatsveiligheidsdiensten toe. Zeker en dan heel specifiek: er zijn mensen vrijgekomen, terecht vrijgekomen of niet, want men kan ze ook nooit aangehouden hebben bijvoorbeeld, maar die bijvoorbeeld wel een risicoprofiel hebben op het vlak van terrorisme. Hoe kunnen wij daar naar staatsveiligheid informatiedoorstroming geven?

Minister **Koen Geens**: De Veiligheid van de Staat is natuurlijk geen dienst, en dat onderstreept u terecht, die ontsnapte of voortvluchtige criminelen moet opsporen. Maar in de mate waarin dat zij een gevaar zijn voor de veiligheid van de Staat, is er geen enkel probleem. Dat is ook wederkerig zo. De Staatsveiligheid dient ook om inlichtingen die intelligentie geworden zijn door te geven aan de diensten. Dus ik denk wat dat betreft dat er in elk geval geen probleem is van wederkerige transparantie op dat stuk en om zo via de eigen informanten en infiltranten verder te kunnen gaan.

Monsieur le président, il me semble avoir oublié de répondre à une question relative à la collaboration entre les services de la Sûreté et le service tiers. C'est Mme Onkelinx ou M. Dallemagne qui m'a posé cette question.

En matière de *counter terrorism* en Europe, nous avons presque l'autorisation a priori. Autrement dit, avant la communication d'une information entre services, on dit déjà à quels autres services

CRIV 54 E045

19/12/2016

31

cette information peut être communiquée. Au lieu de demander une autorisation a posteriori, l'autorisation est donnée a priori. Dans le Counter Terrorism Group de l'Union européenne (Norvège, Suisse), c'est la règle pour l'instant.

Carina Van Cauter (Open Vld): Mijnheer de minister, ik wil u nog enkele vragen stellen als aanvulling op de vragen van mijn collega's, de keten vervolgend.

U zegt terecht dat de strafuitvoeringrechtbank onafhankelijk beslist over de voorwaardelijke invrijheidstelling van een gevonnist persoon. Wij menen in deze commissie vastgesteld te hebben dat in bepaalde dossiers de strafuitvoeringrechtbank onmiddellijk bij het vonnis toelaat dat iemand het grondgebied van het land verlaat voor een bepaalde periode.

In de wet op de rechtspositie van de gedetineerden staat in artikel 47 dat een dergelijk verzoek, telkenmale op het ogenblik dat iemand die het land wil verlaten, zou moeten worden gesteld aan de strafuitvoeringrechtbank en dat er dan een individueel onderzoek moet worden gevoerd naar de reden ervan en naar de veiligheidsrisico's die er desgevallend mee gepaard gaan, vooraleer de rechtbank beslist.

Dat staat zo in de wet. Als men dit als algemene maatregel oplegt bij de voorwaardelijke invrijheidstelling zou de strafuitvoeringrechtbank bij wijze van spreken een onwettige beslissing genomen kunnen hebben? Wordt dat opgevolgd?

U weet zeer goed, mijnheer de minister, dat wanneer iemand het grondgebied verlaat, hij zich onttrekt aan opvolging door de justitiehuizen en aan controle door de politiediensten, met mogelijkerwijze alle gevolgen van dien.

Is er iemand die de wettigheid van de beslissing nakijkt? Maakt u gebruik van uw injunctierecht? Cassatieberoep is immers mogelijk wanneer een door de strafuitvoeringrechtbank opgelegde voorwaarde onwettig is.

Graag krijg ik antwoord op de vraag hoe u daar beleidsmatig mee omgaat. Het is onmogelijk, dat besef ik ook, dat u alle beslissingen van de strafuitvoeringrechtbank screent, maar er zou toch iemand moeten kijken naar de wettigheid van die beslissingen en die moeten opvolgen, gebeurt dat? Kunt u ons daarover geruststellen?

Ten tweede, als iemand voorwaardelijk in vrijheid wordt gesteld, is het nog altijd iemand die zijn straf

ondergaat, onder instructie van het parket dat zorgt voor de strafuitvoering. De opvolging van voorwaarden gebeurt door de justitiehuizen, maar de controle van de voorwaarden is een specifieke taak van de politie.

Ik ben ongerust als u zegt: in een bepaald dossier heeft het systeem goed gewerkt want de politie kwam iemand tegen. Dit is voor mij geen controle, mijnheer de minister. Bij controle van woonstvoorwaarden bijvoorbeeld, de betrokkene moet verblijven op dat adres, ga ik ervan uit dat de politie ook daadwerkelijk nagaat of dat niet alleen een inschrijving is, maar ook of de betrokkene daar ook aanwezig is, dat als hij ziek is men nakijkt of hij werkelijk ziek is, dus een daadwerkelijke proactieve controle.

Dan kom ik tot mijn vraag die verschillende aspecten bevat. Als de politie geen kennis heeft van het vonnis als men een woonstcontrole doet, dan lijkt het mij belangrijk te weten of ik iemand ga controleren die zijn onderhoudsbijdrage niet betaalt of dat ik iemand ga controleren, dat is telkens een woonstcontrole die in de ANG te lezen is, die een veroordeelde terrorist is. Alleen de vest al die de politiemensen dragen zou verschillen.

Hoe kan de politie kennis krijgen van dat vonnis, wat de justitieassistenten wel hebben maar die niet kunnen controleren, die alleen maar kunnen opvolgen? Op welke wijze wordt de politie aangestuurd om tot daadwerkelijke controle van de voorwaarden over te gaan en niet alleen te wachten tot men iemand tegenkomt?

U hebt een begin van antwoord gegeven. U hebt gezegd: het zou goed zijn als al die informatie zou worden gedeeld, dus een soort van strafuitvoeringsplatform. U haalt SIDIS Suite aan dat een mooi begin zou kunnen zijn.

Ik heb de justitieassistent hier gezien, mijnheer de minister, en die had een volledige bundel bij: welk vlees heb ik in de kuip, wat is dat vonnis, wat zijn de overwegingen van de rechter? Die kent het dossier. De politie zou dat ook moeten kennen, niet alleen de lokale politie.

De integrale aanpak van politie, aangestuurd door het parket voor de controleopvolging door de justitiehuizen, hoe ziet u dat? Vandaag lijkt het alsof iedereen op zijn eiland zit. Sommigen zijn dan vindingrijk. Wij hebben dat hier gehoord. Men heeft pogingen ondernomen om met bepaalde zones samen te werken, waar er veel mobiliteit tussen de betrokkenen is. Hoe kan men dat structureel aanpakken? Ik denk dat daar nog wel

32

19/12/2016

CRIV 54 E045

wat werk aan de winkel is.

Dan wat het strafrechtelijk uitvoeringsonderzoek betreft, hebt u eigenlijk al bevestigd dat u daar voorstander van bent. Ik meen u dat te hebben horen zeggen. Dat is belangrijk voor onze conclusies.

Minister **Koen Geens**: Mevrouw Van Cauter, eerst en vooral, de toestemming om te reizen die gegeven wordt in een beslissing van de strafuitvoeringsrechtbank, voor zover onze expertise reikt, is dat op zichzelf niet strijdig met artikel 47, § 1, 6 en 56, zoals u aangeeft, omdat het een individueel geval is waarin dat wordt toegestaan. Als men dat echter systematisch in elk vonnis zou doen zonder dat dat te maken heeft met de betrokken persoon en dat het een algemene regel is, dan denk ik dat dat niet helemaal in regel is met de betrokken bepalingen. Als een bepaalde strafuitvoeringsrechtbank dat systematisch zou doen, dan kan dat alleen aanleiding zijn, wat mij betreft voor iemand zoals ik, om eventueel een audit te vragen aan de Hoge Raad voor Justitie. Maar in een individueel geval lijkt mij dat niet strijdig te zijn met de wetgeving.

Wat het tweede betreft heb ik vastgesteld dat ik een bekeerde heb proberen te bepreken. Wij zijn het volledig eens. Excuseer mij voor de terminologie. Ik meen dat wij het volledig eens zijn wat de strafuitvoering betreft. Ik heb wel niet gezegd dat het volstaat dat de politie iemand tegenkomt. Dat heb ik ook geenszins bedoeld. Dat is mijn voorbeeld een beetje uit zijn context trekken. Ik heb alleen willen zeggen dat ik verheugd was om in het dossier vast te stellen dat bij een tegengehouden wagen door de politie, dat werd opgemerkt wie de inzittende was en dat terwijl hij met die wagen reed, hij een voorwaarde schond, namelijk met iemand samen in een voertuig zitten die een slechte reputatie had op strafrechtelijk vlak. Dat heb ik willen zeggen.

Als natuurlijk de voorwaarden worden opgelegd dat er op een bepaalde plaats moet gewoon worden, dat men zich geregeld bij de lokale politie moet aanmelden enzovoort, dan is dat de taak van de lokale politie. Het is daar dat de strafuitvoering in de eerste plaats gecontroleerd wordt. Het grote probleem is dat, eens men die plaats verlaat, er op dit ogenblik geen nationale databank is waarin men dat onmiddellijk merkt en de persoon opvolgt enzovoort.

Dit is precies de reden voor mijn pleidooi: laten we daarvan op korte termijn werk maken. Als men mij zegt dat ik moet wachten op iPolice, nogmaals, ik

ben niet volledig bevoegd voor de politie, ik ben maar voor stukjes en beetjes bevoegd.

Monsieur Frédéric, le ministre de la Justice ne paie pas FAST; il est important de le souligner.

Ik wil het volgende nog een keer onder uw aandacht brengen. Dat heeft niets te maken met mijn relatie met collega Jambon, die uitstekend is, maar u geeft zich geen rekenschap van het feit hoe moeilijk het is om voor diensten maar heel partieel bevoegd te zijn.

Ik heb er geen probleem mee dat u mij nu aanspreekt over FAST en over de mensen die daarvan deel uitmaken, maar het is voor mij iets gemakkelijker om op een aantal andere zaken te antwoorden. Ik ben helemaal niet aan het zeggen dat politie of Justitie het fout heeft. Dat hebt u mij heel de tijd niet horen zeggen. Dat hoop ik althans.

Mevrouw Van Cauter, u wilde nog iets vragen?

Carina Van Cauter (Open Vld): Mijnheer de minister, we zijn het eens wat het tweede punt betreft, maar wat het eerste punt betreft, wil ik u vragen om dat nog eens na te kijken.

Ons werd gezegd dat een toelating om het grondgebied te verlaten, een vraag is die moet worden gekoppeld aan een individueel dossier, aan een individueel onderzoek naar aanleiding van de vraag waarom men naar Marokko of Turkije gaat.

Maar blijkbaar gebeurt dat niet altijd op die manier en wordt het gewoon gedaan bij de voorwaardelijke invrijheidsstelling.

De **voorzitter**: Ik denk dat u beiden hetzelfde zegt.

Minister **Koen Geens**: Wij zeggen bijna altijd hetzelfde.

De **voorzitter**: Waarom duurt het dan zo lang, zou ik bijna durven te vragen.

Wij hebben nog drie vraagstellers. Minister Geens, u bent een boeiend spreker, maar ik heb zo het vermoeden dat er ook nog enige aandacht uitgaat naar de volgende getuige. Ik heb nog mevrouw Kitir en de heren Dallemagne en Demeyer. Ik wil aandringen op enige bondigheid in de vraagstelling en uiteraard ook in het antwoord.

Meryame Kitir (sp.a): Mijnheer de minister, ik heb

CRIV 54 E045

19/12/2016

33

nog drie vragen, waarop ik nog graag een antwoord zou willen hebben. Zij zijn al kort aangehaald, maar uw antwoord was niet helemaal volledig.

Ik wil het even over de voorwaardelijke invrijheidstelling hebben.

U hebt zelf al aangegeven dat bij Khalid El Bakraoui het systeem heeft gewerkt. Bij Ibrahim El Bakraoui heeft het echter niet gewerkt.

Wij zitten hier vooral om na te gaan wat niet heeft gewerkt en op welke manier wij dat kunnen verbeteren. Dat is de bedoeling.

Ibrahim was bekend als een heel zware crimineel, als iemand die met een kalashnikov op onze politieagenten heeft geschoten. Hij is dus geen klein boefje maar een zware crimineel, die tot tien jaar cel is veroordeeld geweest. Hij komt na vijf jaar voorwaardelijk vrij. Ondanks negatief advies van de directeur komt Ibrahim toch voorwaardelijk vrij. Hij moet, indien hij langer dan een maand naar het buitenland wil gaan, toestemming vragen.

Mijnheer de minister, u hebt zelf gezegd dat 29 juni een belangrijke datum is. Op 19 mei is hij immers voor de laatste keer bij de justitieassistent verschenen. Vanaf dat moment is er geen contact meer met hem. Hij wordt op 26 juni voor de eerste keer uitgenodigd. Hij komt niet opdagen. De justitieassistent maakt een tweede afspraak op 29 juni. Ook op die datum komt hij niet opdagen.

Die dag, 29 juni, is, zoals u al opmerkte, dezelfde dag dat de verbindingsofficier de informatie vanuit Turkije aan DJSOC Terro doorgeeft. Er is dus een melding geweest dat hij zich – ondanks het feit dat hij niet voor terroristische feiten bekend was maar wel als een zware crimineel en als iemand die met kalashnikovs op onze politieagenten heeft geschoten – aan de grens tussen Turkije en Syrië bevindt.

U kunt het al raden. De vorige spreker heeft het al aangehaald. Men hoeft niet veel voeling te hebben, om te weten dat het hier gaat om iemand die geradicaliseerd is.

Mijnheer de minister, mijn vraag is de volgende.

Hij is voorwaardelijk in vrijheid gesteld. Hij moest, indien hij langer dan een maand naar het buitenland wou, toestemming vragen.

De meeste mensen stellen zich de vraag hoe het kan dat dergelijke personen zo vrij in Europa

hebben kunnen rondreizen. Ook ik stel mij die vraag.

Immers, wanneer iemand die een invaliditeitsuitkering heeft, naar het buitenland wil, moet hij een akkoord van de adviserende geneesheer hebben. Indien hij dat akkoord niet heeft, verliest hij zijn uitkering. Zij worden dus streng gecontroleerd, bijna strenger dan een zware crimineel, die op zijn gemak rustig in heel Europa heeft kunnen rondreizen.

Dat begrijp ik niet. Ik probeer het nochtans te begrijpen. Waarom werd het hem zo gemakkelijk gemaakt? Iemand die voor een maand vrijgesteld wordt, moet toestemming vragen. Is het niet nuttiger, als iemand toestemming moet vragen, dat die persoon sowieso geseind wordt, ook internationaal? Want hij mag niet naar het buitenland gaan. Dat wil zeggen dat die persoon, op het moment dat hij of zij toch reist, moet bewijzen of hij of zij een toestemming heeft, of niet. Nu zal die toestemming pas achteraf komen.

Men kan wel zeggen dat die maand nog niet was overschreden, want 19 mei was de laatste keer dat hij bij de justitieassistent is geweest. Niemand weet eigenlijk welke dag hij effectief gereisd heeft, of niet. Maar voor mijn part, al was het 25 mei en hij zat in een luchthaven, bijvoorbeeld in Turkije, en hij stond internationaal geseind, dan zouden de politiediensten van Turkije moeten kunnen zeggen: ik zie hier dat u voorwaardelijk bent vrijgelaten en u moet eigenlijk een toestemming hebben als u langer dan een maand wilt reizen. Het is dan aan hem om te bewijzen dat hij niet langer dan een maand in het buitenland zit en dat hij binnen zijn voorwaarden zit.

Wat denkt u van die piste dat, vanaf het moment dat iemand voorwaarden worden opgelegd, er tegelijk een internationale seining komt en niet op het moment dat men vaststelt dat betrokkene niet aan de voorwaarden voldoet? Ik vind dat het toch veel te gemakkelijk gemaakt wordt.

Misschien kunt u eerst op deze antwoorden vooraleer ik mijn andere vragen stel.

Minister Koen Geens: Mevrouw Kitir, ik kan weinig toevoegen aan mijn antwoord op de vorige vraag. In elk individueel geval zou de strafuitvoeringsrechtbank precies moeten weten waarom zij een bepaalde toestemming geeft, aan de hand van een geïndividualiseerd onderzoek. Bijvoorbeeld wil zij iemand toelaten buitenlandse vrachtwagenreizen te maken, dan lijkt mij dat een goede reden om dat toe te staan. Maar die dan

meteen seinen, terwijl hij een gelegitimeerde vrachtwagenreis maakt, lijkt mij niet de goede piste te zijn. Dat lijkt mij te zijn wat u suggereert. De persoon in kwestie moet zich natuurlijk dat vertrouwen waardig achten en wanneer hij niet terug is op het moment dat hij terug zou moeten zijn, dan is het moment daar om te seinen. Elke voorwaardelijke invrijheidstelling, hoe smal of hoe breed de voorwaarden ook zijn, veronderstelt een beperkte mate van vertrouwen in de betrokkene zo niet is de voorwaardelijke invrijheidstelling als zodanig onmogelijk.

Meryame Kitir (sp.a): De piste was niet zozeer voor elke voorwaardelijke invrijheidstelling, maar voor zware criminelen of terreurverdachten. Het zou natuurlijk te zot zijn om dat bij iedereen te doen, maar het was veeleer de piste om dat bij mensen te doen die een zwaar crimineel verleden hebben en bij mensen verdacht kunnen zijn van terreurdaden.

Minister **Koen Geens**: Opnieuw wijs ik op het volgende. Los van het feit dat de algemene voorwaarde waarbij iemand een maand mag reizen, mij niet de juiste oplossing lijkt te zijn, wil ik er opnieuw op wijzen dat die mensen meer dan een derde tot bijna de helft en zelfs meer van hun straf uitgezeten hadden. Het klopt dus niet dat zij vroegtijdig waren vrijgelaten.

Meryame Kitir (sp.a): Ik heb nog een vraag over de informatiedoorstroming. De heer Verherstraeten heeft het al kort gehad over de informatiedoorstroming tussen de politiediensten.

In deze commissie is ook de informatiedoorstroming naar de lokale overheden, meer in het bijzonder naar de korpschefs, aan bod gekomen. U zegt altijd dat radicalisme op de hoek van de straat bestreden wordt, wat betekent dat wij onze lokale politiemensen of wijkagenten, het onderwijs en noem maar op, nodig hebben. Heel vaak worden de lokale overheden echter niet verwittigd als er iemand vrijgelaten wordt die toch opvolging nodig heeft. Met lokale overheden bedoel ik vooral de korpschefs en niet zozeer de burgemeesters. Vaak worden de korpschefs te laat verwittigd als er iemand vrijgelaten wordt. Is het niet nuttiger om op voorhand te verwittigen dat er iemand vrijkomt, dat er iemand terug in de maatschappij, in zijn gemeente, gestuurd wordt? Alles kan dan in het werk gesteld worden ter voorbereiding van de eventuele opvolging van de betrokkene. Nu wordt er vaak pas verwittigd op het moment waarop iemand vrijgelaten is.

Minister **Koen Geens**: Ik geloof dat er een

maximale inspanning wordt geleverd om de lokale diensten te verwittigen en met name de lokale politie zo nauw mogelijk te betrekken bij de strafuitvoering. Ik wil er u slechts op wijzen dat precies om die reden SIDIS ter beschikking werd gesteld van de politie. Onmiddellijk en automatisch wordt de politie verwittigd vanaf het moment iemand een enkelband omgedaan krijgt. Wij doen dus ons uiterste best op dat vlak. Het is wellicht nog altijd niet goed genoeg. Ik probeer echter wel in die lijn te werken en ook, zoals u hoort, te verbeteren.

Meryame Kitir (sp.a): Ik heb nog een laatste vraag, over de radicalisering in de gevangenen zelf. Dat is een deel dat wij nog moeten onderzoeken in onze commissie, maar aangezien u nu aanwezig bent, wil ik niet nalaten om daarover enkele vragen te stellen.

Vaak wordt het idee opgeworpen dat de mensen in onze gevangenen steeds meer radicaliseren, dat zij met gekke ideeën rondlopen en dat zij die vaak niet weten te plaatsen in de gevangenis. Op welke manier vangt u nu de mensen op die in de gevangenis zitten? Op welke manier wordt er nu belet dat zij verder radicaliseren in de gevangenen?

De **voorzitter**: Ik vind het een heel interessante vraag maar eigenlijk behoort dat onderwerp tot het derde luik dat wordt behandeld door deze onderzoekscommissie. Wij zullen de gevangenisdirecteurs horen en de minister zal ook terugkomen.

U mag wel ingaan op de vraag, mijnheer de minister, aangezien ze nu gesteld is.

Minister **Koen Geens**: De plannen voor de radicalisering in de gevangenen waren opmerkelijk genoeg, als men de lijst bekijkt van de realisaties in het antiterreurbeleid, reeds klaar in maart 2015. Het heeft mij bijna twee jaren gekost om die ook effectief geïmplementeerd te krijgen. Dat is nu eenmaal hoe een Staat werkt.

Het beleid is heel duidelijk en consistent met wat ik in maart 2015 samen met de regering heb aangekondigd. Wij vormen het personeel om radicalisering te detecteren in de gevangenis, al het personeel, niet alleen de PSD's maar ook de cipiers. Alzo kan zo snel mogelijk aan de directies worden gemeld wie aan het radicaliseren is. Men probeert dan de geradicaliseerden of degenen die in aanmerking komen voor radicalisering, te spreiden binnen de gevangenis, zodat zij niet door samen te zitten verder de verkeerde richting

CRIV 54 E045

19/12/2016

35

uitgaan. Wij proberen daarbij de imams, dat wil zeggen de islamconsulenten in de gevangenis, zo goed mogelijk te betrekken. Dat korps is uitgebreid van 18 naar 27. Ook dat vraagt veel te veel tijd.

Hoe dan ook, binnen die groep van radicalen en geradicaliseerden zit dan een portie van mensen die besmettelijk zijn en die anderen aansteken en het daarop aanleggen. Deze mensen detecteren is mogelijks nog moeilijker. Daarvoor hebben wij dan 5 satellietgevangenis en 2 radicale vleugels, 1 in Hasselt en 1 in Iltre. De satellietgevangenis is de tussenfase. Wij proberen dus zo laat mogelijk tot isolering te komen.

Let wel, in de vleugels in Iltre en Hasselt worden de mensen niet individueel geïsoleerd. Zij zijn samen, maar zij zitten wel als groep geradicaliseerden, besmettelijk geradicaliseerden samen geïsoleerd. Maar zij hebben geen regime van hoge veiligheid of van individueel isolement. Dat is een misverstand dat ik echt uit de wereld wil helpen.

Wij hebben een internationale expert die ons daar zo goed mogelijk bij helpt, ook in overleg met de Gemeenschappen. Zoals ik al vaker heb gezegd, op alle plaatsen waar ik daarover spreek, deradicalisering is één van de moeilijkste uitdagingen waarvoor wij staan. Ook landen die ter zake meer ervaring hebben en die daarin meer hebben geïnvesteerd dan wij, staan dikwijls voor onmogelijke uitdagingen.

Georges Dallemagne (cdH): Monsieur le président, monsieur le ministre de la Justice, j'ai encore quelques questions précises sur cette fameuse date cruciale du 29 juin où l'officier de liaison transmet des informations sur El Bakraoui à la DJSOC Terro qui répondra, dans un mail assez bref, que notamment Ibrahim El Bakroui est en libération conditionnelle. Ne pensez-vous pas que la DJSOC Terro aurait dû appeler le TAP pour lui demander quelles étaient les conditions de cette libération conditionnelle, d'une part? D'autre part, ne pensez-vous pas que la DJSOC Terro aurait dû informer le tribunal d'application des peines qu'Ibrahim El Bakraoui était en Turquie? Cela n'aurait-il pas eu une influence sur le signalement? On sait que le signalement national en BNG intervient fin août. À ce moment-là, on sait de toute façon que Ibrahim El Bakroui est allé en Turquie. N'aurait-on pas dû faire un signalement international et pas seulement un signalement national?

Enfin, question subsidiaire mais importante

évidemment: si la DJSOC Terro s'était interrogée, s'était informée auprès du tribunal d'application des peines sur les conditions de la libération conditionnelle, ne pensez-vous pas que cela aurait aussi, s'il avait transmis cette information en Turquie, changé considérablement la donne pour notre officier de liaison en Turquie?

Koen Geens, ministre: Écoutez, je parle de mémoire, je crois qu'au moment où la DJSOC a reçu cette information, elle a posé une question à l'officier de liaison qui, à son tour, a posé des questions aux autorités turques. Les réponses se sont fait attendre. Entre-temps, on n'ignorait pas que le monsieur en question était de retour dans le pays. Donc, dès le jugement du tribunal d'application des peines, on a fait un signalement national, ce qui, après tout, a été la bonne façon d'agir parce qu'il était en Belgique. On a seulement cherché le signalement international au moment où son frère, qui avait été impliqué en France, devait être recherché et d'urgence.

On a tout fait. Je ne peux pas tout dire, mais on a tout fait. Une des mesures qu'on a prises est celle relative au signalement international d'Ibrahim.

Georges Dallemagne (cdH): Monsieur le ministre, je suis d'accord avec vous. La DJSOC Terro a interrogé l'officier de liaison. Mais n'était-ce pas la seule personne dont elle savait qu'elle n'aurait pas de réponse? Vous êtes allé en Turquie, vous savez qu'il est très compliqué d'obtenir des informations complémentaires de la part des Turcs. Il est un peu particulier, un peu curieux que la DJSOC Terro ait demandé à notre officier de liaison des informations complémentaires tout en ne lui précisant pas quelles sont les conditions de la libération conditionnelle, en ne lui disant pas qu'il avait été condamné à dix ans de prison. L'officier de liaison n'en savait rien. Il ne savait pas non plus qu'Ibrahim El Bakraoui avait tiré à la Kalachnikov sur un policier. Il ne sait pas tout cela. Tous ces éléments de contexte lui manquaient. Et encore une fois, le tribunal d'application des peines n'avait pas été pas informé par la DJSOC du fait qu'Ibrahim El Bakraoui était allé en Turquie. Il n'y a donc pas eu de signalement international.

Enfin, notre commission a appris que le signalement d'Ibrahim El Bakraoui est intervenu très tardivement et grâce à l'intervention de FAST.

Koen Geens, ministre: Je ne voulais pas vous le dire, mais vous le saviez déjà. C'est très bien.

Georges Dallemagne (cdH): Une nouvelle fois,

36

19/12/2016

CRIV 54 E045

ce n'est pas grâce au service qui aurait dû le demander que ce signalement a été fait. Il y a quand même matière à réflexion quant au manque de proactivité d'un service à l'égard du tribunal d'application des peines, de la police locale, des services de renseignement, de FAST et de son officier de liaison.

Koen Geens, ministre: Monsieur Dallemagne, j'ai répondu aussi honnêtement que possible. J'ai également décrit la situation transitoire dans laquelle se trouvait, à cette époque, le service DJSOC Terro. Je ne peux que répéter ce que j'ai dit à ce sujet.

Georges Dallemagne (cdH): Mais ils nous ont confirmé également les difficultés dans lesquelles ils étaient à cette époque-là.

Alors, j'avais une dernière question, si vous le permettez, monsieur le ministre de la Justice et monsieur le président, parce que je n'ai pas eu l'occasion tout à l'heure de revenir sur cette fameuse journée du 23 mars qui est liée à Ibrahim El Bakraoui. Mais il y a une information que vous nous avez livrée et qui me semble importante. Vous nous dites, voilà, suite aux déclarations d'Erdogan, qui interviennent vers 17 h 40, je m'interroge. Ce sont des déclarations brutales qui mettent brutalement en cause la Belgique, la non-transmission d'une alerte qui aurait été donnée par les services turcs. Et vous avez entre-temps M. Vandeurzen qui vous appelle. Et puis, vous allez voir le premier ministre et en route, si je comprends bien, vous essayez de joindre la police, le top de la police. Et vous ne parvenez pas à les joindre. Donc vous nous dites, ...

Koen Geens, ministre: Non, c'est étrange que je doive répéter cette histoire dix fois, mais je le fais volontiers. Mais laissez-moi dire avant que vous ne posiez des questions auxquelles je ne sais pas répondre. J'ai été au cabinet, monsieur Dallemagne, entre 07 h 30 et 11 h 15. Et pendant tout ce temps, j'ai eu des coups de fil, j'ai donné des coups de fil, pour faire en sorte que la situation ne se dramatise pas trop, parce que c'était une nouvelle sur laquelle j'avais été interrogé sur la VRT tout de suite. Mes gens, ... j'ai dit: mon équipe est restée en contact avec le cabinet du ministre de l'Intérieur et entre autres a essayé de parler personnellement, et de temps à autre a réussi, et temps à autre pas, à certaines personnes du top de la police. Et moi je n'ai pas pris contact personnellement avec une de ces personnes, ... c'est avant de partir, vers 11 h 15, qu'ils sont arrivés, le top de la police

judiciaire, dans mon cabinet. Je les ai salués, je suis allé vers le premier ministre. D'accord?

Georges Dallemagne (cdH): D'accord, merci pour ce complément d'information plus précis.

Le **président**: J'avais déjà entendu cela dans le courant de cette audition, mais enfin. *Non bis in idem*, mais enfin, on verra.

Georges Dallemagne (cdH): Mais c'est un peu plus précis que tout à l'heure. Si je peux poser ma question?

Le **président**: Oui, je vous en prie.

Georges Dallemagne (cdH): Donc vous avez eu du mal, en tout cas votre cabinet a eu du mal... Moi j'ai quand même noté cette phrase: "On a essayé de joindre le top de la police". C'est ce que vous aviez dit tout à l'heure.

Donc vous avez quand même eu du mal à joindre le top de la police pendant ... ou votre cabinet a eu du mal. On sait qu'à ce moment-là se tient une réunion au cabinet du ministre de l'Intérieur, à laquelle on verra bien, mais il semblerait qu'un président de parti assiste. Trouvez-vous normal que votre cabinet ait du mal à joindre le top de la police qui, à ce moment-là, semble-t-il, est en réunion avec un président de parti?

Est-ce que vous trouvez cela normal, d'abord, que cette réunion ait eu lieu? Parce qu'on ne vous a pas encore posé cette question-là. Est-ce que cela fait partie des habitudes? Et qu'un président de parti ait la primeur sur certaines informations, puisque vous essayez à ce moment-là de savoir exactement ce qu'il en est de ce qui s'est passé en Turquie? Trouvez-vous cela normal qu'il ait la primeur par rapport à ces informations, alors que vous avez du mal à contacter le top de la police, en tout cas votre cabinet? Je vous remercie.

Koen Geens, ministre: Écoutez, monsieur Dallemagne, n'oublions quand même pas que le gouvernement, représenté par quatre ministres – dont moi-même, le ministre de l'Intérieur et le ministre des Affaires étrangères –, avait rendu visite à la Turquie quelques mois plus tôt. Donc, ce communiqué de presse n'était pas à 100 % innocent. Ok? Un.

Deux, dans de pareils moments, nous vivons tous d'une façon très personnelle la tragédie qui s'était produite. Mais, pour ma part, j'étais tout à fait immunisé contre des réactions personnelles ou émotionnelles contre des personnes qui auraient

CRIV 54 E045

19/12/2016

37

dû faire autre chose ou quoi que ce soit. Je ne dis pas que je subissais, mais je savais ce que je pouvais sauver à ce moment-là. Donc, j'ai parlé toute la soirée avec la presse pour que, le lendemain, ce ne soit pas terriblement dramatique dans la presse, parce que, finalement, le chef d'État qui nous avait fait ce communiqué de presse était ce chef d'État. J'ai aussi essayé de limiter les dégâts avec les Pays-Bas. Toutes les choses que je devais faire. Donc, je n'ai pas trop d'opinions personnelles. Quand la police venait me voir à 11 h 20, j'en étais très heureux et je l'avais demandé. Cette conversation a été interrompue et n'a pas pu avoir lieu, parce que le premier ministre m'appelait pour autre chose. Donc, je ne me rendais pas compte. Je travaillais. C'est tout ce que je pouvais faire. D'accord?

Willy Demeyer (PS): Monsieur le ministre, ma question portera sur la circulation de l'information entre les polices locales et la police judiciaire fédérale en m'appuyant sur deux publications de presse. La première date du 9 décembre 2015. C'est une publication du *Morgen*, qui nous dit qu'un *Memorandum of Understanding* a été signé entre les polices d'Anvers et de New York relativement à la lutte contre le terrorisme et le radicalisme.

Le second extrait de presse émane de Belga et est également diffusé sur la RTBF. Il date du 29 mars 2016, mis à jour dans le courant de la journée. Il nous dit ceci: "Le FBI a transmis à la police néerlandaise des informations sur les antécédents criminels et extrémistes des frères El Bakraoui le 16 mars dernier, soit six jours avant les attentats de Bruxelles. Le ministre hollandais de la sécurité et de la Justice l'a déclaré en réponse à une question parlementaire. Il dit ceci: 'Le 16 mars 2016, un message du FBI à la police néerlandaise faisait mention des antécédents criminels d'Ibrahim El Bakraoui et de la radicalisation de son frère Khalid. Le 17 mars, des contacts bilatéraux ont eu lieu entre les polices néerlandaise et belge sur l'ordre du jour et le radicalisme des deux frères aurait été discuté'".

L'article se poursuit et il vous cite: "La position du ministre de la Justice belge, Koen Geens, est quelque peu différente". On vous cite: "La police judiciaire fédérale a communiqué là-dessus et dit ne pas avoir reçu d'informations du FBI. Le FBI a confirmé ne pas avoir transmis cette information à la Belgique et, pour le reste, la police judiciaire fédérale ne communiquera pas". Sauf dans un communiqué arrivé vers 18 h 00: "La police judiciaire fédérale belge assure n'avoir reçu aucune information du FBI concernant les frères

El Bakraoui. Le FBI l'a d'ailleurs à nouveau confirmé aujourd'hui à la police fédérale. Le 17 mars, une visite de travail d'un collaborateur de la police néerlandaise a eu lieu à la police judiciaire fédérale. Au cours de cette visite de travail, quelques informations ont été communiquées au sujet de l'opération menée à Forest le 15 mars. Lors de cet entretien, il n'a pas été question du message que le FBI aurait transmis à la police néerlandaise, ce que cette dernière a d'ailleurs confirmé aujourd'hui".

Je clôture ici ma citation et je voudrais, monsieur le ministre, vous poser deux questions. Pensez-vous que des polices locales peuvent élaborer leurs propres politiques de coopération, d'échange et de diffusion d'informations au niveau international?

Pensez-vous que cette pratique soit en conformité avec un échange structurel d'informations tel qu'il doit se dérouler normalement?

Koen Geens, ministre: Merci, monsieur Demeyer. Deux choses. D'abord, cette information, à mon avis, n'émanait pas du FBI mais du *New York Police Department*, donc de la police locale de New York.

Willy Demeyer (PS): Si vous le permettez, monsieur le ministre, c'est ce que je voulais dire en citant le premier extrait, c'est-à-dire celui du *Morgen*.

Koen Geens, ministre: D'accord. Je m'excuse de ne pas l'avoir entendu.

Deux, je crois aussi que d'autre part, c'est une affaire locale. Je crois aussi que notre officier de liaison a été impliqué là-dedans à un moment donné. Mais donc c'est un MoU entre les polices d'Anvers et de New York, vis-à-vis desquelles je ne suis pas compétent. Je crois que les villes, de plus en plus, dans le monde, vont nouer des contacts directs. Et donc les grandes villes du monde vont de plus en plus prendre leurs propres initiatives pour assurer la sécurité. En tout état de cause, je n'ai pas de commentaire à donner à ce sujet.

Mais le plus important, c'est que l'information émanait de nous. Et que donc, l'information, à l'origine de tout ce circuit qui a mis dans l'embarras le ministre hollandais et indirectement aussi le gouvernement belge, c'était une information qui émanait de nous. Et donc, voilà tout ce que je peux en dire. Ce n'était pas une information émanant de New York. Elle venait de

38

19/12/2016

CRIV 54 E045

nous. Mais elle était circulaire, en quelque sorte. Voilà.

Laurette Onkelinx (PS): Est-ce qu'il y a eu une enquête, de votre part, sur le sujet?

Koen Geens, ministre: Une enquête, sans doute. Je peux vous donner une réponse plus étayée. Mais nous avons pris toutes les informations auprès de nos services, aussi par les contacts qu'ils ont eus avec les Hollandais. Et il semble que de notre côté, il n'y avait rien de mauvais. Je me souviens que cet officier s'appelait M. Stevens. Donc je me souviens assez bien de l'affaire, mais je n'ai pas plus de détails pour l'instant.

De **voorzitter**: Het Comité P heeft daar een onderzoek over gedaan en heeft daar een passage aan gewijd. Ik meen dat het onze commissie zal toekomen daarop terug te komen.

Willy Demeyer (PS): Monsieur le président, je n'ai pas abordé la question sous l'angle du comité P, sinon on aurait dû partir à huis-clos.

Le **président**: Mais je peux mentionner le fait que le comité a fait référence. Je ne dis pas quoi. Et c'est à la commission d'y revenir.

Laurette Onkelinx (PS): Monsieur le président, vous dites que, de plus en plus de villes font des MOU (*Memorandum of understanding*) directement avec d'autres services étrangers. C'est ce que vous avez dit. Mais un manque d'information vis-à-vis des autres services dans notre pays ne présenterait-il pas un danger? Autrement dit, le service de police communal - en l'occurrence, c'était Anvers -, qui reçoit des informations de New York, peut les utiliser à sa guise, sans que le circuit d'information global, dans le pays, puisse être impliqué. C'est cela en fait!

Koen Geens, ministre: Je ne peux qu'avouer qu'il y a un certain risque en la matière, mais ce qui me fait plaisir quand même c'est que l'information, apparemment, émanait de nos services. Une fois de plus, pas de commentaire spécifique!

Kristien Van Vaerenbergh (N-VA): Ik had nog twee vragen die niet echt onder die drie thema's vielen, vandaar dat ik ze nog een keer apart stel.

Ten eerste, met betrekking tot de FTF's. Deze regering heeft het afreizen naar Syrië strafbaar gemaakt, om daar mee te gaan strijden met IS. Maar wat zal het strafrechtelijk beleid ten aanzien van die FTF's zijn die terugkeren in België? Gaat u

die systematisch vervolgen? Oppakken? Wat gaat uw beleid zijn?

Ten tweede, met betrekking tot het Kanaalplan. Ik denk dat het Kanaalplan al heel goede resultaten heeft opgeleverd. Om maar een paar cijfers te noemen: 5 000 huizen en 12 000 bewoners zijn gecontroleerd, bijna 600 schrappingen uit het bevolkingsregister, controle van meer dan 4 200 personen, meer dan 850 voertuigen, om maar een paar cijfers te noemen. Hoe evalueert u, mijnheer de minister, het Kanaalplan? Bent u voorstander van een uitbreiding van dat Kanaalplan? Kunt u ons misschien al iets meer vertellen over het gevolg dat er door Justitie aan de reeds gedane verrichtingen werd gekoppeld?

Dan tot slot, mijnheer de minister, hoe gaat u om met de link tussen de kleine criminaliteit en het terrorisme? Want wat wij vaststellen in onze commissie is toch dat alle protagonisten in deze dossiers allemaal al een strafrechtelijk verleden hebben en dat zij allemaal begonnen zijn met kleinere delicten en dat het zo geëscaleerd is. Op welke manier kunt u als minister van Justitie ervoor zorgen dat die personen voortijdig worden gestopt, zonder dat de situatie verder escaleert?

Minister **Koen Geens**: Wat uw eerste vraag betreft. Op dit ogenblik zijn onze diensten onder, hoe zou ik zeggen, de informatieve leiding van OCAD die uiteraard alle informaties centraliseert, bezig met zo goed mogelijk de terugkeer voor te bereiden, als de terugkeer er komt. Zowel wat aantallen betreft als personen als samenstelling van hun gezin gaat dat met grote bekwaamheid en precisie, en eens die mensen op ons territorium zijn, want die zijn uiteraard ook internationaal geseind, zullen de gerechtelijke autoriteiten onmiddellijk de maatregelen nemen ten aanzien van hen die zich opdringen, gelet op hun verleden.

Meestal zullen zij zich schuldig hebben gemaakt aan een of meerdere in België strafbare feiten.

Wat uw bewering betreft dat de meeste terroristen uit het strafrechtelijk milieu komen, u hebt een punt, en toch. U hebt een punt in die zin dat het duidelijk is dat, wat de *force de frappe* betreft, men graag een beroep zou doen op mensen die een crimineel verleden en dus wat ervaring hebben en dat zij in het gevangenis milieu misschien gemakkelijk radicaliseren.

Als men echter naar de profielen kijkt van de mensen die de aanslagen in Parijs hebben gepleegd en ook van enkele andere mensen die

CRIV 54 E045

19/12/2016

39

nadien zijn opgedoken, dan vindt men toch namen terug van jongens en nog meer van meisjes die nooit criminele feiten hadden begaan.

Het is dus zeker niet zo dat het alleen criminelen zijn, maar het is uiteraard zo dat zij bij de aanslagen die zijn gepleegd een prominente rol hebben gespeeld. Degenen die denken zijn dikwijls heel wat minder crimineel actief geweest dan degenen die doen.

Neem bijvoorbeeld de jongeman van twintig jaar die in Brussel op school zat. Dat was helemaal geen crimineel. De man die uit Syrië is teruggekomen met een been minder, was helemaal geen crimineel. Er zitten wel degelijk mensen tussen die radicaliseren buiten het crimineel milieu en die exploderen.

Het is heel gemakkelijk om alleen de gevangenis met de vinger te wijzen. De feiten wortelen anders. De gevangenis is een uitvloeisel. Daarmee ben ik helemaal eens.

Ik ben uiteraard voor het Kanaalplan. Ik denk dat wij op dat vlak een aantal prioriteiten hebben kunnen stellen die anders niet mogelijk zouden zijn geweest. Een eerste evaluatie heeft plaatsgevonden in Brussel en een andere in Vilvoorde.

Ik had daarbij telkens het gevoel dat het wel ging voor wie hiermee tevreden zou moeten zijn, met name de burgemeesters. Ik weet niet of de heer Bonte aanwezig is. Hij zou dat kunnen bevestigen. Ik zeg het onder zijn controle, want hij zou nu zeker een opmerking maken. Ik denk dat het meevalt.

Uitbreiden? Kijk, ik heb altijd gezegd: er is maar een beperkte tranche van de middelen die aan Justitie zijn toegekend, met name 73 miljoen euro specifiek voor de Kanaalzone dat was ongeveer 20 miljoen euro. Dat laat mij 53 miljoen euro voor de rest van het land, die op een andere manier besteed worden maar waar even goed een groot stuk in terrorisme en veiligheid worden gestoken.

Mijnheer de voorzitter, ik wil het bondig houden, dus ik stop.

De **voorzitter**: Ik weet niet of uw voorbeeld navolging krijgt in de commissie. Als wij geen andere vragen meer hebben, dank ik u namens de commissie. U bent bijna 4 uur aan de beurt geweest, dus u hebt toch een en ander kunnen verduidelijken.

U hebt ons gevraagd u terug uit te nodigen na de kerstvakantie, misschien voor het deel Radicalisering waarnaar mevrouw Kitir al even heeft verwezen. Daar komen de gevangenis ook terug aan bod.

Dank u mijnheer de minister. Ik wens u een prettige avond.

Na lezing, volhardt en tekent,

.....
Koen Geens

CRIV 54 E045

19/12/2016

1

ONDERZOEKSCOMMISSIE TERRORISTISCHE AANSLAGEN

van

MAANDAG 19 DECEMBER 2016

Namiddag

COMMISSION D'ENQUÊTE ATTENTATS TERRORISTES

du

LUNDI 19 DÉCEMBRE 2016

Après-midi

Hoorzitting over het luik
"veiligheidsarchitectuur" met de vice-
eersteminister en minister van Veiligheid en
Binnenlandse Zaken, belast met de Regie
der gebouwen.

Audition sur le volet "architecture de la
sécurité" avec le vice-premier ministre et
ministre de la Sécurité et de l'Intérieur, chargé
de la Régie des bâtiments.

De **voorzitter**: Collega's, mag ik u vragen
opnieuw plaats te nemen? Ik verwelkom de
minister van Binnenlandse Zaken, Jan Jambon.

Mag ik de fotografen vragen ons toe te laten
enigszins sereen te starten? De minister is niet zo
sterk veranderd sinds gisteren of eergisteren.

Minister **Jan Jambon**: Over een paar uur
misschien wel.

De **voorzitter**: U mag de fotografen natuurlijk niet
uitdagen, mijnheer de minister. Ik heet u welkom
in de commissie, die voor u geen onbekende is,
want u bent al verschenen als getuige bij de
afronding van ons eerste hoofdstuk, over de
hulpverlening. Ik breng graag in herinnering dat u
op dat ogenblik de eed hebt afgelegd. Die
eedafliegging kunnen wij beschouwen als
voortdurend voor de hele duurtijd van onze
parlementaire onderzoekscommissie.

Voorafgaandelijk wil ik preciseren dat wij, wat uw
bevoegdheid aanbelangt, een aantal cases
hebben bestudeerd. Wij hebben dat gedaan op
basis van een tijdslijn, die door onze experts
opgesteld werd. Wij hebben de actoren van het
terrein, de operationele mensen, hier in de
commissie gehoord achter gesloten deuren. Ik
meen dat die confidentialiteit belangrijk is, ook om
de rechten van onderzoeken, zoals daar zijn
gerechtelijke onderzoeken en disciplinaire
onderzoeken.

Ik wil van de gelegenheid gebruikmaken om de

commissie erop te wijzen dat wij in de
vraagstelling discipline aan de dag moeten leggen.
Het kan namelijk niet de bedoeling zijn om in een
openbare vergadering informatie die wij vernomen
hebben en die gedekt is door confidentialiteit, op
een of andere manier naar buiten te etaleren. Ik
wil dus aan elk van de commissarissen nog eens
vragen om een maximum aan aandacht daarvoor
op te brengen. Dat geldt ook voor u, mijnheer de
minister, want u hebt natuurlijk ook kennis van
vertrouwelijke informatie. Wij moeten goed letten
op wat wij hier met elkaar delen om de rechten
van andere onderzoeken niet te hypothekeren.

In tweede instantie, ik heb met de vorige getuige
die voor de commissie verschenen is, de minister
van Justitie, afgesproken dat ik een aantal
algemenere thema's zou aanbrengen. Commissarissen van een onderzoekscommissie
zijn natuurlijk wel handig genoeg om dan toch een
aantal vraagstellingen aan die algemenere
thema's te linken die te maken hebben met uw
tijdstafel sinds de aanslagen tot op het ogenblik
dat u ook hier voor de verenigde commissies bent
verschenen, in het plenum, op 25 maart. De
aanslagen zijn van 22 maart.

Ik denk dat het ons misschien vooruit zou helpen,
mocht u in een korte inleiding een beetje die
tijdstafel van 22, 23 en 24 maart aan de
commissie willen verduidelijken wat u gedaan
hebt. Minister Geens heeft daar ook op
geantwoord, maar dat zijn dan vragen die nadien
werden gesteld en die opgehangen werden aan
ruimere vraagstukken. Misschien mag ik u
uitnodigen om daar eerst eens korte toelichting bij
te geven, waarna de commissarissen daarover de
vragen kunnen stellen, die zich opdringen.
Vervolgens kunnen we overgaan tot de
inhoudelijke thema's. Ik had er een aantal in mijn
hoofd, zoals de werking van de geïntegreerde
politie, de eilandvorming, die wij toch wel
vastgesteld hebben, de slagkracht van de
commissaris-generaal. Er zijn een paar dingen
waar we zeker op terugkomen.

Ik denk dat, gelet ook op de actualiteit van de voorbije uren en dagen, het misschien goed zou zijn dat u effectief eerst iets zegt over 22, 23 en 24 maart tot en met uw verklaringen in de verenigde commissies voor de Justitie, de Binnenlandse Zaken en de Buitenlandse betrekkingen, kortom dat u de commissie even meeneemt, waarna we op dat eerste punt dan even kunnen ingaan.

Ik dank u daarvoor en geef u graag het woord.

Minister **Jan Jambon**: Mijnheer de voorzitter, beste collega's van de commissie, ik wil wel even ingaan op de vraag over 22, 23, 24 en 25 maart.

22 maart – ik denk dat dat al vaak is toegelicht – wij werden om 8 uur 's morgens ingelicht over de aanslag in Zaventem. Ik ben dan onmiddellijk naar het crisiscentrum gegaan om de coördinatie van de acties op mij te nemen. Daar ben ik bijna heel de dag gebleven, in het crisiscentrum. In de loop van de dag is de nationale veiligheidsraad nog bijeen geweest en is er ook een verklaring geweest van de eerste minister, waarbij ik hem flankeerde.

We zijn later op de dag ook nog de twee sites gaan bezoeken. In Zaventem hebben we het controlecentrum bezocht en in Maalbeek zijn we dan in het hotel, Thon denk ik dat het heette, geweest waar de hulpverleners naar boven kwamen, nadat ze beneden hulp verleend hadden. Daarna zijn we teruggegaan naar het crisiscentrum om de stand van zaken op te nemen.

Op het einde van de dag ben ik nog naar het Beursplein geweest, waar op dat moment spontane wakes bezig waren. Daarna ben ik naar huis gereden, wat de 22ste betreft.

De 23ste was een dag waar nog een aantal eerder geplande dingen gewoon in de agenda stonden. Wat daar moet van opgemerkt worden, is dat toen ook de veiligheidsraad nog eens bijeen geweest is.

Ik denk dat datgene waarin u bijzonder geïnteresseerd bent, de gebeurtenissen na 6 uur 's avonds zijn. Het is zo – dat is een interne partijaangelegenheid – dat wij iedere woensdagavond om halfzeven met de federale N-VA-ministers samenkomen. Dat is heel af en toe eens in aanwezigheid van de partijvoorzitter. Die woensdag, de dag na de aanslagen, was daar natuurlijk niet vreemd aan, toen kwam die vergadering van N-VA-ministers, het

ministeroverleg, bijeen om half 7 op het kabinet van Binnenlandse Zaken, in aanwezigheid van een aantal medewerkers en zo, maar ook van de partijvoorzitter.

Terwijl die vergadering aan de gang was, kwamen de berichten binnen – berichten, die op zijn minst verontrustend waren – over de verklaringen die Erdogan had afgelegd, met name dat hij België had verwittigd dat zij iemand hadden opgenomen.

Wij zijn dan begonnen met het vergaren van informatie, om te weten wat er juist was gebeurd. Dat heeft tot ongeveer half negen geduurd. Dus tussen half zeven en half negen is die vergadering van informatie gebeurd.

Heel concreet om 20.25 u heeft mijn kabinetschef de eerste keer met de eerste minister, de heer Michel, gebeld, om daarover te spreken. Om 20.31 u heeft hij contact gehad met de commissaris-generaal van de politie. Via dat contact hebben wij ons van de ernst van de situatie vergewist. Mijn kabinetschef heeft aan de commissaris-generaal van de politie gevraagd naar het kabinet te komen, om overleg te plegen. Om 20.36 u heeft mijn kabinetschef met de kabinetschef van Justitie telefonisch contact gehad.

Tussen 21 u en 21.30 u is er dat bewuste overleg met de top van de politie geweest. Wij hadden alleen de commissaris-generaal, mevrouw De Bolle, gevraagd. De delegatie van de politie was echter iets ruimer.

Mijnheer de voorzitter, met uw permissie zal ik ook vertellen wie tot die delegatie behoorde. Dat was de heer Claude Fontaine, directeur-generaal voor het justitieluk. Dat was Patrick Ludinant, directeur van DJSOC. Dat was de heer Greif, die toen verantwoordelijk was voor de terroddienst bij DJSOC. Hij had een medewerkster van hem meegebracht. Dat was ook de heer De Buysscher, die de verantwoordelijke voor de liaisonofficiers is. Hij vertegenwoordigde het Commissariaat-Generaal voor de Internationale Samenwerking. Als niet-politiemensen waren op die vergadering aanwezig: mijn kabinetschef, Bart De Wever als partijvoorzitter en ikzelf.

Wat was het onderwerp of de inhoud van die vergadering? Het onderwerp was eigenlijk de tijdlijn van de gebeurtenissen tussen 26 juni, het moment waarop Turkije onze liaisonofficier inlicht van het feit dat er daar een arrestatie plaatsgevonden heeft en 14 juli. Die tijdlijn hadden wij, door contacten van mijn kabinetsmedewerkers

CRIV 54 E045

19/12/2016

3

met politie en Justitie, al kunnen opstellen. Die vergadering had als onderwerp het afchecken van die tijdlijn met de politie. De tijdlijn werd op die vergadering bevestigd.

Vervolgens werd ook de vraag gesteld of er een fout gemaakt is. Toen ikzelf concludeerde dat er steken gevallen waren, werd dat bevestigd door de politiemensen. Voor mijzelf heb ik daarin de bevestiging gevonden dat iemand daarin de politieke verantwoordelijkheid dient te dragen, zonder iemand iets te verwijten. Ik heb gewoon voor mijzelf gezegd dat iemand de politieke verantwoordelijkheid moest opnemen, want in de organisatie waar ik verantwoordelijk voor ben, vonden wij dat er steken gevallen waren. Ik ben daarom naar de eerste minister gegaan om mijn ontslag in te dienen, meer bepaald tussen 21u30 en 22u00.

In verband met die vergadering wil ik nog even ingaan op het feit dat Bart De Wever daarbij aanwezig was. Op geen enkele manier werd er informatie uitgewisseld waarvoor er een veiligheidsmachtiging nodig was. Het enige wat daar besproken werd, was de tijdlijn, die al in grote mate duidelijk was. In de gemeenschappelijke commissie Justitie, Binnenlandse Zaken en Buitenlandse Zaken op vrijdag heb ik die tijdlijn ook meegedeeld. In de dagen daarna zijn er aan die tijdlijn hier en daar nog kleine elementen toegevoegd, maar grosso modo was die tijdlijn toen al duidelijk. Meer is daar op die vergadering niet behandeld, niet gezegd.

De vraag die dan opkomt, die zal van jullie misschien ook komen: waarom moest de heer De Wever, de partijvoorzitter, daarbij zijn? Het was zo dat, op basis van de elementen die wij op dat moment hadden, de vice-premier van zijn partij op dat moment de beslissing had genomen om zijn ontslag in te dienen. Ik denk dat een partijvoorzitter dan geïnteresseerd is om toch de feiten die wij hadden gecrosschecked te zien met de organisatie. Daarom was hij daarbij.

Ik moet u ook zeggen dat dit absoluut geen regel is. In de twee jaar en zoveel maanden dat ik minister van Binnenlandse Zaken ben was dit een grote uitzondering en ook de enige keer dat Bart De Wever bij een overleg tussen mij en wie dan ook van de politie betrokken was.

Ik was aangekomen bij het eerste gesprek met de eerste minister om 21u30 op de Lambermont, waar ik de eerste minister heb ingelicht van het feit dat ik vond dat ik mijn politieke verantwoordelijkheid moest nemen en ontslag

moest nemen. Hij heeft gevraagd of hij daarover mocht nadenken en ook om met de heer Geens samen rond de tafel te zitten. Om 23.30 uur heeft dan een nieuwe vergadering op de Lambermont plaatsgevonden met collega Geens, met dezelfde mensen.

De heer Geens heeft daar ook gezegd dat als ik ontslag zou nemen hij zich daarbij zou aansluiten. De eerste minister heeft dan gewezen op de gevolgen dat dit zou hebben op de regering en heeft gevraagd om die zaak in beraad te houden. Hij heeft ons ook trachten te overtuigen om het niet te doen omdat de gevolgen waarschijnlijk veel groter zouden zijn als we ontslag zouden nemen dan wanneer we dat niet zouden doen.

Ik ben dan naar huis gegaan. Dat was een nacht met weinig slaap. Ik heb daar goed over nagedacht. De volgende dag op 24 maart 's morgens zijn er dan nog contacten geweest met mijn partijvoorzitter hierover en hebben we de argumenten van de eerste minister in ogenschouw genomen en gezegd: misschien is het toch onverantwoord om het slagveld te verlaten in de omstandigheden die er toen waren.

Ik heb de eerste minister dan laten weten, ik denk dat dit kort voor 10 uur was, dat ik toch zou afzien van dat ontslag. Om 10 uur donderdag is dan de vergadering van de kern doorgegaan.

Donderdag is dan verder opgegaan aan het voorbereiden van de vergadering van 's anderendaags, de commissievergadering. En ondertussen, en dat weet iedereen nog goed, werd in de pers zo de stelling ontwikkeld: dat het ontslag van Jambon een mediashow is, opgezet spel, dat op voorhand geënceneerd was, zodanig dat hij toch maar geen ontslag moest nemen. Ik werd dan gesommeerd op de commissie vrijdag. Dan kon ik natuurlijk niet anders dan die tijdlijn waar we het over hebben en het al dan niet optreden van de liaisonofficier ook te delen met de commissie. Welke keuze had ik? Ik kon dat alleen delen met de commissie, want anders zou men gezegd hebben: zie! Ik kan u zeggen, met de hand op het hart: dit was een zeer oprechte overtuiging van mijntwege. De mensen die mij kennen, zullen weten dat ik zo ineensteek. Het was een zeer oprechte overtuiging van mij dat hier een politieke verantwoordelijkheid moest genomen worden.

Vandaar, mijnheer de voorzitter, dat wij in de commissie op 25 maart ook in detail tekst en uitleg hebben gegeven. U vroeg mij, tot daar. Dat is de situatie. Ik wilde openheid geven aan de

commissie waarom ik overtuigd was dat ik mijn politieke verantwoordelijkheid moest nemen, op basis van welke feiten. Hoe kon ik anders dan die feiten ook te noemen. Ik heb mij dus door de eerste minister laten overtuigen van dat niet te doen. Dat zijn de feiten, mijnheer de voorzitter, en niets anders dan de feiten.

De **voorzitter**: Dank u wel, mijnheer de minister. Ik heb daarjuist gezegd dat over de rol, het aandeel om zo te zeggen, van de verbindingsofficier deze commissie veelal achter gesloten deuren verschillende actoren heeft gehoord en getuigenissen heeft kunnen registreren. Ik ga nu het woord geven aan de commissie voor wat dat aspect betreft, maar ik wil dus nog eens even herhalen dat uiteraard wat hier confidentieel gezegd is door diverse getuigen, dat het niet de bedoeling kan zijn, denk ik, om daar direct of indirect op in te gaan, om de eenvoudige reden dat we dan, ik herhaal het nog eens, een hypotheek zouden kunnen werpen op datgene wat nog moet volgen op het disciplinaire of op het penale vlak.

Maar over de tijdslijn en een beetje hoe heeft de minister de crisis beleefd – vorige keer heeft hij dat uitgelegd ook in verband met de hulpverlening – nodig ik de commissie uit om daar op in te gaan. Wie vraagt het woord?

Laurette Onkelinx (PS): Monsieur le président, monsieur le ministre, après évidemment un drame comme celui du 22 mars, on peut évidemment comprendre l'émotion, la responsabilité que l'on peut ressentir en tant que ministre. Peut-être mieux que quiconque, je peux comprendre dans quelle situation vous étiez. Le ministre de la Justice nous a aussi parlé de son émotion et du fait que, même s'il n'avait constaté aucune faute, il était à la disposition du premier ministre, pour déposer, s'il le fallait, sa démission.

Ce que je voudrais comprendre, c'est ce qui s'est passé chez vous le 23 mars. Le 23 mars, vous avez une réunion avec des membres de votre parti, la N-VA. Cela ne me semble évidemment absolument pas anormal. Vous avez eu des réunions avec des grands chefs, des responsables de sécurité. C'était un devoir. Il ne manquerait plus que cela! Ce qui est un peu perturbant, c'est le mélange des genres. Vous avez donc organisé ou, en tout cas, accepté une réunion où se sont réunis, d'une part, les responsables de la sécurité et, d'autre part, des responsables de votre parti, la N-VA.

Je n'oublie pas que, à la suite de cette journée,

vous avez parlé de faute. Vous avez parlé de faute individuelle et qu'un peu plus tard, devant les parlementaires, vous avez désigné, à la vindicte populaire, la responsabilité d'un homme. Il est, dès lors, de notre droit de savoir ce qui s'est passé lors de cette réunion. C'est la première fois d'ailleurs que j'entends parler d'une réunion où on mélange des responsables de la sécurité et des membres d'un parti.

Que s'est-il dit dans cette réunion? A-t-on parlé de l'enquête judiciaire ou simplement de vos émotions? Peut-on savoir si, oui ou non, des éléments de l'enquête judiciaire ont été évoqués? Je le répète; je ne parle pas d'informations classifiées, monsieur le ministre. Je parle simplement d'éléments liés à l'enquête judiciaire. Comme vous le savez, tout le monde doit respecter la loi. Tout le monde! Le ministre y compris! La N-VA y compris! Vous savez qu'il ne peut pas y avoir de violation du secret de l'instruction. Donc, pour ce qui me concerne, je suis très intéressée de savoir de quoi vous avez parlé ensemble et de quel droit vous avez réuni la N-VA et les chefs de sécurité. Et je voudrais savoir – je le dis et je le répète – ce qui vous a amené à considérer qu'il y avait une faute dans le chef d'un homme.

Jan Jambon, ministre: Madame Onkelinx, je serai clair. On n'a pas du tout parlé d'enquête judiciaire. Dans la soirée, on a retracé la ligne du temps concernant ce qui s'était passé en Turquie entre le 26 juin et le 27 juillet. On a regroupé tous les éléments. Mon objectif était d'avoir une réunion avec seulement la commissaire générale, Mme De Bolle, mais cette dernière a amené d'autres personnes avec elle que j'ai nommées. Nous voulions simplement vérifier l'exactitude des faits. Il n'était donc nullement question d'enquête judiciaire ou de personnes dans le cadre d'une enquête judiciaire.

Cela dit, je n'ai pas accusé l'officier de liaison. J'ai expliqué les raisons pour lesquelles j'estimais devoir démissionner. Je n'ai accusé personne. J'ai dit qu'étant donné les circonstances, la façon dont l'officier de liaison avait géré les choses, on pouvait dire qu'il y avait eu des manquements dans la manière de travailler. Je l'ai dit à l'époque et je le répète encore aujourd'hui. Pour ce qui me concerne, j'estime qu'on a manqué de proactivité, qu'on a fait preuve d'un manque de responsabilité et de *ownership*. Mon point de vue n'a pas changé. Mais je n'ai pas pris de sanction à l'égard de l'officier de liaison. J'ai pris mes responsabilités. J'ai dit que j'estimais que si les choses avaient été gérées de cette façon par

CRIV 54 E045

19/12/2016

5

l'officier de liaison en Turquie, ma responsabilité politique était engagée. J'ai tenu ces propos pour justifier ma démission et non pour accuser une personne.

Laurette Onkelinx (PS): Puis-je avoir quelques éléments précis? Autour de la table, vous avez cité les personnes qui étaient là, accompagnant Mme De Bolle. Pourrais-je savoir qui était là pour la N-VA?

Ensuite, concernant ce que vous avez dit, j'ai devant moi les accusations que vous avez portées. Vous avez dit: "J'ai dû conclure que ce n'était ni un service, ni une direction, mais une personne qui avait fait preuve de négligence, d'absence de proactivité et d'implication dans un dossier dont on soupçonne d'emblée qu'il est relation avec le terrorisme." J'appelle cela désigner un coupable.

Puis-je dire également que réaliser une ligne du temps qui vous conduit à prendre cette conclusion-là, c'est évidemment parler des éléments d'un dossier judiciaire.

Le président: La composition a été citée.

Jan Jambon, ministre: Oui, je l'ai citée. Je peux répéter qui était là. C'était Bart De Wever, mon chef de cabinet Joy Donné et moi-même du côté "non policier", dirais-je. Concernant mon chef de cabinet et moi-même, je pense que, là, vous n'avez pas de problème. Mais de l'autre côté, c'était seulement le président de notre parti, Bart De Wever.

Laurette Onkelinx (PS): Concernant la constitution d'une ligne du temps, qui est en fait un élément de l'enquête judiciaire... D'ailleurs, c'est en fonction de cela que vous avez désigné le coupable.

Jan Jambon, ministre: Mais cette ligne du temps, je l'ai donnée aussi aux commissions. Donc c'était public. Tous les éléments étaient déjà connus et on avait reconstruit toute cette ligne du temps avant que je n'aie rencontré ces représentants de la police. C'était juste pour vérifier si c'était le cas. Et le vendredi, on a donné chaque détail en commission. À ce moment-là, personne n'a dit: "Ici, c'est un secret de l'enquête judiciaire." Personne ne l'a dit. Et maintenant... Je laisse cela à votre appréciation.

Richard Miller (MR): Monsieur le ministre, durant les heures terribles qui ont suivi les crimes terroristes perpétrés contre nos concitoyens – et

c'est bien cela l'objet de notre commission d'enquête –, s'est tenue cette réunion le 23 mars.

Il était vraiment utile et nécessaire à nos yeux, aux yeux de notre groupe, monsieur le ministre, que vous ayez bien précisé et clarifié sans réserve les circonstances de cette réunion. Vous avez rappelé qu'à ce moment-là, vous aviez voulu prendre vos responsabilités en proposant votre démission. Mais, compte tenu de cette situation, il fallait continuer le travail, il fallait qu'on continue à assumer tout ce qui devait être fait en termes d'enquête. C'est la raison pour laquelle, monsieur le ministre, compte tenu de l'objet de notre commission, c'est-à-dire les attentats du 22 mars, j'aurais quelques questions plus précises à vous poser. On le fait déjà maintenant ou après, monsieur le président?

Le président: Pourquoi, monsieur Miller?

Richard Miller (MR): Monsieur le président, c'est en tenant compte d'éléments que nous avons retenus des différentes auditions, notamment la coopération internationale, etc. Mais peut-être cela viendrait-il après?

Le président: Oui, j'avais dit au début que j'allais reprendre ces thèmes-là. Ils sont plutôt d'ordre politique, pour le dire ainsi. Je propose qu'on épuise d'abord le premier tour.

Richard Miller (MR): Je tenais à dire au nom de mon groupe qu'il était important que le ministre s'exprime clairement et sans réserve par rapport à cette réunion.

Meryame Kitir (sp.a): Mijnheer de minister, u hebt ons een tijdslijn gegeven. Op 22 maart vonden de aanslagen plaats. Op 23 maart stond uw agenda vol met reeds geplande afspraken. U hebt die gewoon nageleefd en pas rond 17 u 30, tijdens een bijeenkomst met uw collega-ministers van de N-VA, kwam het bericht uit Turkije binnen.

De vorige spreker, minister Geens, heeft ook zijn tijdslijn meegegeven. Hij verklaarde dat hij al vanaf 16 uur gebeld werd over de communicatie van Erdogan. Het verbaast mij een beetje dat u pas rond 18 u of 18 u 30 een melding kreeg van wat er binnenkwam en dat u dan pas op zoek ging naar informatie. Er is echter iets dat mij nog meer verbaast, mijnheer de minister. Er was een aanslag gepleegd in ons land. Het terreurniveau was op dat ogenblik het hoogst mogelijke en de minister van Binnenlandse Zaken werkte gewoon zijn agenda af, zoals die daarvoor gepland was. Ik zou denken dat uw agenda helemaal overhoop

6

19/12/2016

CRIV 54 E045

gegooid werd en dat er andere zaken waren die u dan moest uitvoeren en die prioriteit moesten krijgen. Klopt dat of niet?

De **voorzitter**: Het uur was niet 16 uur. Wij hebben minister Geens gehoord. Hij heeft overigens ook gezegd dat hij nog een VRT-verplichting heeft volbracht en dat hij vervolgens naar zijn kabinet is gegaan en vervolgens opgeroepen werd door de premier. Hij is daar onmiddellijk naartoe gegaan en heeft de mensen van de politietop die waren blijven wachten op zijn kabinet partieel gezien. Het was niet vanaf 16 uur. Ik breng dat even aan, want wij kunnen dat op band beluisteren. Alles is opgenomen. Het was niet vanaf 16 uur. Dat wil ik even meegeven.

Minister **Jan Jambon**: Het zou mij ook verwonderen. Men zou eens moeten nagaan wanneer Erdogan die verklaring juist heeft afgelegd.

Meryame Kitir (sp.a): Het uur zal nagekeken worden.

Minister **Jan Jambon**: Ik kan alleen maar zeggen wanneer het bij mij is aangekomen. Ik kan niet voor mijn collega Geens spreken. Het was laten wij zeggen vanaf 18 u 30.

Wat mijn agenda betreft, mevrouw Kitir, neem van mij aan dat ik die dagen met niets anders bezig was dan de aanslagen en de gevolgen ervan. Ik vond het echter ook belangrijk het signaal te geven dat het leven niet stopte met de aanslagen. Herinner u dat wij de dag van aanslagen, op 22 maart, heel snel, namelijk om 16 uur, getracht hebben het gewone leven te laten herstarten. Wij hebben over de middag de kinderen in de scholen gehouden, maar om 16 uur hebben wij gezegd dat men de kinderen gerust mocht gaan halen. Wij hebben ook de metro zo snel mogelijk weer opgestart. De bedoeling van de regering was duidelijk — ik heb dat ook verklaard toen wij het hier over 22 maart en de hulpdiensten hadden — om zo snel mogelijk weer het “normale leven”, gezien de omstandigheden, te hervatten.

Ik moest de 23ste 's morgens naar een of andere verkeersactie in Brugge, in de haven van Brugge als ik het mij goed herinner, en ik heb het signaal willen geven om daar naartoe te gaan en te zeggen: *practice what you preach*. Ik vraag niet alleen om het gewone leven te hervatten, maar ik doe dat zelf ook. Maar gelukkig leven wij in een tijd, mevrouw Kitir, dat, zelfs als men op pad is richting West-Vlaanderen, men de zaken toch nog perfect kan volgen op alle mogelijke manieren en

instructies kan geven.

Ik heb u daarstraks ook gezegd dat ik niet alleen mijn gewone agenda heb hervat. Er is die dag ook een veiligheidsraad samengekomen en ik heb natuurlijk geparticipeerd.

Voor de rest kan men ook wel iets vanuit de wagen regelen.

Meryame Kitir (sp.a): Ik dank voor uw verduidelijking. Het was een vraag om verduidelijking, mijnheer de minister.

Ten tweede, u geeft aan wat er allemaal gebeurde. U hebt informatie vergaard op die vergadering waar de mensen aanwezig waren die u net opgesomd hebt. Ik ga er vanuit dat er niemand anders aanwezig was dan degenen die u nu allemaal hebt opgesomd.

U zei dat hetgeen waarover u op dat moment beschikte hetzelfde was als wat u vrijdag in de commissie hebt gegeven. Het gaat over de tijdslijn die u opgesomd hebt in de commissie. U kwam dan tot de conclusie dat er steken waren gevallen. Kunt u dat verduidelijken? Waar heeft men volgens u steken laten vallen en wat heeft u ertoe geleid om te zeggen dat er politieke verantwoordelijkheid moet worden genomen?

Minister **Jan Jambon**: Ik heb het, denk ik, daarjuist in mijn antwoord gezegd. Als ik die tijdslijn bekijk en zie waar in dit geval de liaisonofficier is tussengekomen, dan denk ik dat dit een gebrek aan proactiviteit is, een gebrek aan *ownership* en een gebrek aan de vaste wil om daarop in te gaan.

Ik neem aan dat mensen met vakantie gaan. Daar heb ik geen enkel probleem mee. Die man was met vakantie van 23 juni, dus twee of drie dagen vóór dat bericht kwam. In zo'n functie — wij spreken hier over een officier — zijn er twee mogelijkheden om met vakantie om te gaan. Ofwel gaat men met vakantie maar blijft men stand-by en blijft men zijn job verder doen; ik denk dat wij politici heel vaak op die manier met vakantie gaan. Ofwel doet men dat niet en gaat men van een echte vakantie genieten, maar dan geeft men zijn verantwoordelijkheden door. Er waren mogelijkheden legio om die verantwoordelijkheden door te geven. Het is courant dat men dat binnen Benelux-verband doet. Er is ook een Nederlandse liaisonofficier. Dat had men kunnen doen. Men had met de ambassade afspraken kunnen maken. Men had gewoon aan zijn baas, hier in Brussel kunnen

CRIV 54 E045

19/12/2016

7

zeggen dat men met vakantie is en vragen of de dienst kan worden verzekerd. Ik constateer dat dit niet gebeurd is. Ik vind dat een gebrek aan *ownership*, een gebrek aan verantwoordelijkheid.

Dan komt het bericht binnen dat de liaisonofficier blijkbaar heeft behandeld vanuit zijn vakantieadres — schitterend. Men moet toch geen groot licht zijn om de link te leggen, misschien nog niet op 26, maar dan wel op 29 juni, dat de kans hier zeer groot is dat men met een *foreign fighter* te maken heeft, iemand die op de grens tussen Turkije en Syrië wordt aangehouden, iemand waarvan men dan op 29 juni weet dat hij is veroordeeld voor zware criminaliteit. Ik neem aan dat de liaisonofficier toen nog niet wist dat het ging om het schieten met een kalashnikov op een agent, zware criminaliteit dus. Als men die twee links heeft — op reis vanuit België tot aan de grens met Syrië en een verleden van zware criminaliteit —, dan zou dat bij mij toch een knipperlicht, als het geen alarmlicht is, doen branden.

Ik merk dat er na 29 juni niet veel meer is gebeurd en dat de persoon over wie wij spreken op 14 juli vrij en vrolijk van het vliegtuig kon stappen in Schiphol en dat er pas rond 20 juli opnieuw acties werden ondernomen.

Dat vind ik een gebrek aan *ownership* en dus heb ik gezegd dat ik mijn politieke verantwoordelijkheid neem omdat er in mijn organisatie gebreken zijn geweest.

Meryame Kitir (sp.a): Mijnheer de minister, ik stel vast dat u dezelfde woorden herhaalt die u een halfjaar geleden, onmiddellijk na de aanslagen, hebt uitgesproken. Eerder antwoordde u op de vraag van mevrouw Onkelinx dat u de verbindingsofficier niet de schuld hebt gegeven, dat u hem niet hebt terechtgewezen. Uw letterlijke woorden waren toen: "Hier heeft geen dienst, geen directie, geen politieapparaat, maar wel één persoon uit het politieapparaat geblunderd."

U herhaalt dat vandaag. De redenering die u opbouwt, is dat u vindt dat hij weinig proactief is geweest en dat men niet slim moet zijn om te weten dat iemand die zich aan de grens van Syrië bevindt en een crimineel verleden heeft, mogelijks een *foreign fighter* is.

Mijnheer de minister, waarom bouwt u niet diezelfde redenering op voor de DJSOC/Terro, de dienst die op dat moment wel weet dat de heer El Bakraoui een crimineel verleden heeft, de dienst die volledig in het bezit is van de informatie

over die persoon en die een melding krijgt dat hij zich op de grens van Syrië en Turkije bevindt? Waarom vindt u niet dat ook die dienst proactief moet zijn? Waarom legt u de volledige verantwoordelijkheid bij de verbindingsofficier, die zich hier achter gesloten deuren heeft verdedigd, waardoor wij de informatie die hij gaf niet kunnen gebruiken, informatie die vaak het tegenovergestelde was van wat u hier vertelt? Waarom hanteert u die dezelfde redenering niet voor de DJSOC/Terro?

Minister Jan Jambon: Ik kan daar heel eenvoudig het volgende over zeggen. Ik heb u gezegd dat mijn redenering was om te justifiëren waarom ik ontslag nam en waarom ik de politieke verantwoordelijkheid wou nemen voor een mankement, voor een deel van de organisatie waarvoor ik verantwoordelijk ben. De DJSOC valt niet onder mijn verantwoordelijkheid; daar is een andere minister verantwoordelijk voor. Dus ik heb nooit gezegd dat dit het enige is in heel dossier waar men een steek heeft laten vallen. Ik heb gewoon gezegd dat men daar steken heeft laten vallen. Dat is een gedeelte waar ik verantwoordelijk voor ben, waarvoor ik verantwoordelijkheid draag. Daar wou ik de politieke verantwoordelijkheid voor nemen.

Laurette Onkelinx (PS): Monsieur le président, sur le huis clos ou pas. L'officier de liaison a été entendu à huis clos. Il s'est expliqué. Vous, vous êtes entendu en audience publique, vous continuez à l'attaquer. Il y a quelque chose qui ne va pas dans le respect de l'égalité entre l'un et l'autre. Il ne sait pas se défendre maintenant et vous nous avez rappelé que nous devons préserver les secrets qui nous ont été donnés à huis clos. Il y a quelque chose qui, ici, ne va pas. Je vous demande, à ce niveau-là, d'organiser les travaux de telle manière qu'on respecte, notamment, la situation de l'autre personne.

Le président: Si vous voulez, j'organise un huis clos, mais je constate que ...

Men zegt hier: de minister heeft in een publieke gemeenschappelijke commissievergadering, dingen gezegd. Juist? Zij staan trouwens in het integraal verslag van het Parlement. De minister herhaalt ze vandaag.

Mocht de minister ze vandaag niet herhalen, maar iets anders zeggen, zou u zeggen dat hij iets anders heeft verteld op 25 maart dan wat hij vandaag vertelt.

Ik heb gewoon het volgende gezegd. Wij hebben

in onze zoektocht naar de waarheid een aantal mensen gehoord achter gesloten deuren. Wat achter gesloten deuren gezegd is, zal ons toelaten op het gepaste ogenblik conclusies te trekken over wat de ene en de andere hebben gezegd. Daar heb ik aan toegevoegd dat, als u de commissie een dienst wil bewijzen, u het beste de confidentialiteit van die verklaringen respecteert.

Nog eens opnieuw. Het ene is gezegd op 25 maart. Als u daar nog veel vragen over stelt, onder andere waarom men dat heeft gezegd en de minister zou niet antwoorden, maar de minister herhaalt wat hij gezegd heeft op 25 maart. Ondertussen hebben wij hier de actoren gehoord, waaronder de verbindingsofficier, en weten alleen wij wat achter gesloten deuren gezegd is.

Met andere woorden, ik zie niet goed in waaruit de ongelijkheid zou bestaan. Ik wil u alleen de raad geven, wetend wat wij nu weten, en horend dat de minister zijn verklaring van 25 maart herbevestigt, over te gaan tot een andere vraagstelling. Ik kan u de vragen niet dicteren, maar als u op dat punt blijft doorgaan...

Meryame Kitir (sp.a): (...)

De **voorzitter**: Ja maar, mevrouw Kitir, als u op dat punt wil doorgaan, mag u dat. Maar van twee zaken één. U mag de vragen stellen, die u wil, maar als u ze stelt, en u krijgt een antwoord, mag u het de minister niet kwalijk nemen dat hij hetzelfde antwoord geeft als op 25 maart. Mocht hij een ander antwoord geven...

Le ministre continue, persiste et répète ses déclarations du 25 mars. S'il fait le contraire, je crois qu'il y aurait un problème, puisque alors, à un des deux moments, il n'aurait pas dit la vérité, pour le dire ainsi.

Et d'autre part, vous dites: on a entendu les témoins à huis clos. Et si vous voulez insister là-dessus, vous allez, je crois, rater là une occasion de vous taire puisque, autrement, il n'y a plus de confidentialité. Je vous dis que si vous voulez continuer dans ce sens, je vais consulter les experts, mais je crois qu'il faudra continuer, à un moment donné, à huis clos.

Mais il a répondu sur la ligne du temps. Le ministre a explicité qui était présent pendant la réunion. Il a dit que le soir de la réunion, il a, en fait, entendu des choses qu'il a répétées aussi le 25 mars, une ligne du temps. Et ensuite, il a dit qu'il croyait que l'officier de liaison avait commis des fautes. Cela, ce n'est pas nouveau.

Daarover zou ik nu willen weten, als we daarover doorgaan... Comment?

Laurette Onkelinx (PS): (...) comme si le ministre n'avait pas pu examiner un peu plus avant ce qu'il s'était réellement passé. Il recommence et on a l'impression que le ministre, maintenant, met le doigt sur la responsabilité de l'officier de liaison. C'est ça qui pose problème.

Le **président**: Non, non, madame Onkelinx, ce n'est pas ça. J'essaie d'être objectif. Mme Kitir demande "pourquoi vous n'avez pas cité, par exemple, le service DJSOC?" C'est une très bonne question mais nous avons entendu le service DJSOC à huis clos, monsieur Dallemagne.

Georges Dallemagne (cdH): (...)

Le **président**: Monsieur Dallemagne, j'essaie d'expliquer quelque chose. La DJSOC, c'était à huis clos. On a entendu DJSOC, on a entendu le ministre Geens, qui est compétent pour DJSOC.

Hij is de bevoegde minister voor DJSOC. Met andere woorden, wat verneem ik van minister Jambon? Ik probeer objectief te zijn. Hij zegt gewoon: ik heb op basis van degene die onder mijn bevoegdheid valt, daar heb ik problemen mee gehad en daar heb ik een politieke verantwoordelijkheid aan gekoppeld, en DJSOC valt niet onder mijn verantwoordelijkheid. Het is aan anderen om die vraag te stellen.

We hebben die vraag trouwens gesteld, we hebben die vraag trouwens gesteld want ze was in openbare zitting gesteld en minister Geens heeft gezegd dat DJSOC in zijn ogen geen fouten gemaakt heeft. Hij heeft alleszins geen enkel disciplinair onderzoek bevolen aangaande het functioneren van DJSOC in die dagen.

Nu, de commissie weet meer, informatie die zij heeft verzameld achter gesloten deuren. Wij zullen die verantwoordelijkheidsvraag wikkelen en wegen. Ik kan alleen maar horen en beluisteren wie hier wat zegt.

Maar voor mijn part gaat u daarin verder. Nogmaals, opnieuw, ik heb ooit parlementaire commissies geweten waar op basis van dergelijke vraagstelling naar buiten uit een bepaald effect werd gecreëerd. U mag ervan verzekerd zijn, of er nu onderzoeken volgen of niet, men grijpt die lekken of men grijpt dat soort informatie gretig aan in disciplinaire of in andere procedures, die dan

CRIV 54 E045

19/12/2016

9

leiden tot *classement sans suite*. We kennen dat ondertussen.

Zijn er vragen over de te volgen procedure?

Maar ondertussen hebt u wel alle vragen kunnen stellen, die u wou stellen aan de minister. (Protest)

Peter De Roover (N-VA): Mijnheer de voorzitter, het zal u misschien verbazen, maar ik ben het helemaal eens met mevrouw Onkelinx in die zin dat ik het betreurt dat de ondervraging van de verbindingsofficier in Turkije achter gesloten deuren heeft plaatsgevonden. Daar waren goede redenen voor, absoluut, maar dat heeft een aantal mensen in onze commissie tot vandaag de mogelijkheid geboden om een indruk te wekken die niet overeenstemt met wat achter die gesloten zitting is verteld. Men gaat daarop door. De minister zelf is hier gehandicapt, want hij moet antwoorden op dingen die niet, nooit geweten zijn in de publieke opinie. Ik herhaal het, daar zijn goede redenen voor. U hebt die net genoemd. Maar dat maakt het natuurlijk heel erg moeilijk om de discussie nu te voeren, omdat men van de dingen waarover niet gepraat kan worden, zeer gemakkelijk met insinuaties en met tussenzinnen een indruk kan wekken die, ik herhaal het, niet overeenstemt met wat er gebeurd is.

Als mevrouw Kitir opmerkt dat de minister consistent is in zijn verklaringen, dan denk ik dat dat veeleer in zijn voordeel dan in zijn nadeel spreekt. Het spreekt nogal voor zich dat hij toen heeft kunnen steunen op informatie die sedertdien niet is tegengesproken en dat hij dus wat dat betreft zijn stelling van toen kan herhalen en bevestigen.

De uitspraak die hij daaromtrent heeft gedaan, is dat volgens zijn oordeel, waarmee ik het vanzelfsprekend eens ben, er niet zozeer sprake is, wat hij ook nooit heeft gezegd, van het overtreden van formele regels. Op 24 maart is toen in de verzamelde commissie ook nooit gezegd dat er door de betrokken verbindingsofficier formele regels overtreden zouden zijn geweest. Hij had echter wel de indruk, onder meer op basis van feiten en van elementen die hij hier heeft aangebracht, dat er een gebrek aan proactiviteit is geweest.

Dat is natuurlijk iets fundamenteel anders. Het eerste zou en zal mogelijkerwijze – dit zal nog moeten blijken – uit een intern onderzoek moeten blijken.

Ik wil dat onderscheid nog even beklemtonen. Ik

kan u echter ook meegeven dat wij ons erg gehinderd voelen door het feit dat de verklaringen die van de officier zijn afgenomen, achter gesloten deuren hebben plaatsgevonden, hoe logisch het ook was om dat op die manier te doen.

De **voorzitter**: Ik stel voor dat wij met mevrouw Kitir voortgaan, zodat zij haar vragenlijst kan beëindigen. Ik heb daarover gezegd wat ik te zeggen heb.

Meryame Kitir (sp.a): Mijnheer de voorzitter, ik begrijp, eerlijk gezegd, niet meteen uw zenuwachtigheid. Ik was nog maar pas met mijn vragenstelling begonnen. Ik was nog maar aan de eerste ronde toegekomen.

Laten we voortgaan met datgene waarvoor wij hier vandaag samen zitten.

Mijnheer de minister, u vindt dat de verbindingsofficier te weinig *ownership* heeft getoond en dat hij te weinig proactief is geweest.

Kunt u die uitspraak concreet maken? Wat had hij volgens u wel moeten doen of wat heeft hij in uw ogen niet gedaan?

Minister **Jan Jambon**: Mevrouw Kitir, de betrokkene wordt op 26 juni ingelicht dat iemand op de grens tussen Turkije en Syrië is opgepakt. Hij krijgt op 29 juni te horen dat wij ter zake praten over een zware crimineel, over iemand die voor zware criminele feiten tot tien jaar celstraf is veroordeeld.

Ik verwacht van een verbindingsofficier dat hij vanaf dat moment alles doet, om van de Turkse autoriteiten te weten te komen wanneer die persoon op welk vliegtuig wordt gezet, zodat ervoor kan worden gezorgd dat die persoon, op het moment waarop hij hier of elders van het vliegtuig stapt, kan worden opgepakt. Met "alles doet" bedoel ik dat hij de contacten, die hij ondertussen met de Turkse autoriteiten heeft opgebouwd, gebruikt.

Wij hebben een samenwerkingsakkoord tussen de Turkse politie en de Belgische politie. Er zijn dus middelen genoeg.

Had DJSOC ter zake een grotere rol moeten kunnen spelen? Dat denk ik wel, maar de verbindingsofficier had het dossier moeten doorspelen. Hij had kunnen melden dat hij met vakantie was. In dat dossier is er een zwaar knipperlicht of een zware alarmsirene. Iemand moet dus dat dossier overnemen.

10

19/12/2016

CRIV 54 E045

Iemand moet dat dossier overnemen, bijvoorbeeld de ambassade of de Nederlandse liaisonofficier. Als hij dat gedaan had, dan denk ik dat hij, gelet op het feit dat hij met vakantie was, zijn job gedaan zou hebben. Nu zie ik dat hij die proactiviteit en die gedrevenheid niet aan bod heeft gelegd in een dossier dat ongeveer de grootste bedreiging betekende voor ons land. Ik kan mij niet voorstellen voor welk dossier of in welke omstandigheden hij dan wel proactiviteit aan de dag zou leggen of het dossier aan iemand zou hebben doorgegeven. Dat laatste zou voor mij ook goed zijn geweest, maar niet het blauwblauw laten, niet het op zijn beloop laten. Nadien moest geconstateerd worden dat iemand met een dergelijk verleden van het vliegtuig gestapt is en de natuur ingegaan is.

Meryame Kitir (sp.a): Dank u.

Bent u op de hoogte van het verloop van de samenwerking tussen hem en de Turkse politiedienst? Weet u op welke manier die samenwerking loopt?

Minister Jan Jambon: Ik neem aan dat de samenwerking met de Turkse politie niet hetzelfde is als de samenwerking die bijvoorbeeld onze verbindingsofficier in Amerika meemaakt. Daarvoor juist hebben we verbindingsofficieren.

Ik zeg nogmaals dan moet die persoon hulp inroepen als het niet lukt. Met aan zekerheid grenzende waarschijnlijkheid kon hij vaststellen dat er een *foreign fighter* gesnapt werd, gevangengenomen werd door de Turken. In dat geval moet hij toch alles wat in zijn macht ligt in het werk stellen om te weten te komen wanneer die *foreign fighter* gerepatrieerd wordt of op een vliegtuig gezet wordt.

De samenwerking met de Turken is geen *walk in the park*, daarmee ben ik het eens. We hebben juist verbindingsofficieren om die vertrouwensrelatie op te bouwen. Wij hebben ook verdragen en akkoorden met de Turkse politie. Op geen enkele manier werd er aan de alarmbel getrokken om een probleem te signaleren. Een mogelijkheid zou nog kunnen zijn geweest dat ons gemeld werd dat de liaisonofficier geen contact kon leggen met de Turken om de informatie te weten te komen. In dergelijk geval kunnen we andere middelen inschakelen om er achteraan te gaan. Dat is echter niet gebeurd.

Meryame Kitir (sp.a): Dan de laatste vraag, mijnheer de minister. Hij meldt het aan

DJSOC/Terro, hij meldt het niet aan de dienst Zware criminaliteit, maar het komt binnen bij DJSOC/Terro. Dat is toch een dienst die met terrorisme bezig is en die krijgt dat binnen. Men gaat ervan uit dat als die mensen de informatie hebben dat dit een voldoende alarmbel zou moeten zijn. Het is de grootste alarmbel die men kan geven. Iemand staat op de grens van een gebied dat zo zwaar met terrorisme gelinkt is. U vindt dat dit onvoldoende is, omdat de verbindingsofficier het gedropt heeft bij de dienst die normaal alles weet over terrorisme, alles moet opvolgen, ook van mensen die in ons land zitten, die zwaar veroordeeld zijn geweest. Dat is geen voldoende alarmbel voor u?

Minister Jan Jambon: Ik vind inderdaad dat dit onvoldoende is. Dat had hij moeten doen. Het is goed dat hij dat gedaan heeft, maar ik vind dat onvoldoende. Als men ziet dat er geen respons van DJSOC komt, dat er geen adequate acties worden genomen, dan vind ik het onvoldoende.

Hij is verantwoordelijke van de politie in Turkije. Wij zien een heel grote bedreiging. We zouden accepteren, omdat het politiek gezien moeilijk lag, dat de verbindingsofficier niet het onderste uit de kan haalt om te proberen te weten te komen hoe die man kan worden gearresteerd? Dat hij dat doorspeelt aan DJSOC? Ik ben het daarmee eens, hij had dat moeten doen, maar daar hield zijn job niet op voor mij. Zijn job hield op op het moment dat hij weet op welk vliegtuig hij zit, waar hij gaat afstappen en waar hij kan worden opgenomen. Dat was mede zijn job.

Stefaan Van Hecke (Ecolo-Groen): Mijnheer de minister, we doen er goed aan om verder te gaan en niet achter gesloten deuren. Wij kunnen ons moeilijk zelf censureren. Ik kan een tiental vragen stellen waarvoor ik geen enkele informatie uit gesloten zittingen moet gebruiken.

Mijnheer de minister, u zet ons wel een beetje op een verkeerd been. In een eerste antwoord zegt u: ik heb die persoon niet willen beschuldigen. Dan denken wij: wat horen wij nu? Wij hebben allemaal goed gehoord wat u in de commissie hebt gezegd: hier heeft geen dienst, geen directie, geen politieapparaat maar wel één persoon uit het politieapparaat geblunderd. U zegt nu: misschien zijn er nog fouten gebeurd door andere diensten. U hebt het over die ene persoon en u houdt vol.

U probeert nu een invulling te geven aan de taak van de verbindingsofficier die voor ons ook nieuw is. De verbindingsofficier moet ervoor zorgen dat informatie kan worden uitgewisseld. U geeft hem

CRIV 54 E045

19/12/2016

11

nu een taak alsof hij zelf op onderzoek moet uitgaan en analyses moet maken van de dreiging. U vindt dat.

U kunt dat persoonlijk vinden, maar dan moet u de wet wijzigen en een andere definitie geven aan wat een verbindingsofficier is. De persoon, en dat weet u heel goed, heeft op 26 juni die informatie gekregen in Turkije. Hij was met verlof. Het is een vrijdag. Die informatie is vertaald en doorgestuurd en is maandag 29 hier toegekomen in Brussel. DJSOC zegt: hij vraagt meer informatie. Dus hij heeft het doorgestuurd, hijzelf in contact met zijn medewerkster. Het is toegekomen bij DJSOC/Terro. Niet bij wapenhandel, niet bij georganiseerde criminaliteit, bij de terro-dienst. De terro-dienst zegt, zoals u ook zei: wij hebben geen gegevens over een terro-verleden of vermoedens, dat hebben we niet. Vraag wat meer informatie. Dan zegt u: ja, eigenlijk, de verbindingsofficier zou eigenlijk moeten nagaan of DJSOC/Terro er wel voldoende dingen mee doet.

Het is zijn taak niet om te gaan controleren wat DJSOC/Terro op dat moment met die informatie doet. DJSOC/Terro moet daar zijn verantwoordelijkheid opnemen of dat doorsturen naar diensten hier die verder onderzoek moeten doen. Maar u bent het aan het omdraaien. Het is nog de schuld van die verbindingsofficier in Turkije dat DJSOC hier maanden op die informatie blijft zitten. Dat is toch niet ernstig. Door zo'n beschuldiging te uiten, *en plein public*, weet u wat dat doet voor zo iemand, voor zijn familie, om afgeschilderd te worden als diegene die verantwoordelijk is voor 32 doden? Foto in de krant: dat is de man in Turkije. Dat is de persoon die u met de vinger hebt gewezen. Ik vind dat heel erg.

Ik wil wat vragen stellen over die bijeenkomst op de 23ste. De tijdslijn is opgesteld. U zegt: we hebben enkel over een tijdslijn gesproken. Wie heeft die tijdslijn precies opgesteld? Vanwaar kwam de informatie om die tijdslijn op te stellen? Welke politiediensten of personen hebben u dat bezorgd?

Minister **Jan Jambon**: U zult van mij aannemen dat ik iemand op het kabinet heb die met de politie contact heeft. Hij heeft met de verschillende geledingen van de politie die hierover informatie kunnen verlenen die tijdslijn trachten op te stellen. Dat is inderdaad gebeurd met CGI, dus internationaal. Er is ook contact geweest met het kabinet van Justitie, want die waren daar ook naar aan het zoeken. Zo hebben wij die tijdslijn kunnen samenstellen.

Om zeker te zijn, werd deze later op de avond, zoals ik daarstraks heb uitgelegd, geconfronteerd met de politie om te bekijken of wij over hetzelfde spraken.

Stefaan Van Hecke (Ecolo-Groen): De verbindingsofficier was in het land. Werd hij uitgenodigd om uitleg te geven over zijn werk en over het verkeer en de contacten die hij heeft gehad?

Minister **Jan Jambon**: Op 23 maart 's avonds?

Stefaan Van Hecke (Ecolo-Groen): Ja.

Minister **Jan Jambon**: Neen.

Stefaan Van Hecke (Ecolo-Groen): Vond u het niet belangrijk om die persoon ...

Minister **Jan Jambon**: De verantwoordelijke was er.

Stefaan Van Hecke (Ecolo-Groen): De heer De Buysscher.

Minister **Jan Jambon**: De heer De Buysscher en mevrouw De Bolle.

Stefaan Van Hecke (Ecolo-Groen): Dan zou ik graag het volgende willen weten. Die tijdslijn werd bekeken. Welke conclusies werden er dan getrokken? U zei dat u vaststelde dat er iets fout was met de tijdslijn. Wat was de precieze conclusie van die vergadering?

Minister **Jan Jambon**: De vergadering heeft geen conclusies getrokken. Dat was geen vergadering met een agenda en notulen, dat was gewoon een consultering van verantwoordelijken bij de politie.

Ik heb na die vergadering zelf gezegd dat het aanvoelen dat ik daarvoor had, namelijk dat ik mijn politieke verantwoordelijkheid moest nemen, bevestigd werd door de elementen. Dat waren geen nieuwe elementen. Op basis van de tijdslijn zei ik dat ik mijn politieke verantwoordelijkheid moest nemen. Die vergadering heeft mijn intentie om ontslag te geven, bevestigd, althans het resultaat van die vergadering.

Stefaan Van Hecke (Ecolo-Groen): U hebt daarnet gezegd: toen wij de tijdslijn bekeken heb ik mij de vraag gesteld of hier een fout is gebeurd. En u hebt ook gezegd: het werd bevestigd door de politie, die aanwezig was.

12

19/12/2016

CRIV 54 E045

Minister **Jan Jambon**: Tijdens die vergadering heb ik natuurlijk tegen die mensen gezegd: vindt u niet dat dit en dat nalatigheden zijn? Dat werd bevestigd, daar aan tafel, ja.

Stefaan Van Hecke (Ecolo-Groen): Was dat unaniem? Waren alle politiemensen het erover eens dat er een probleem was?

Minister **Jan Jambon**: Mijnheer Van Hecke, u kunt het *op stopkes trekken*. Tijdens zo'n vergadering is het niet dat men VRAAGT: vindt u dit, vindt u dat en vindt u dat ook? Ik zeg gewoon dat de mensen die toen het woord genomen hebben — en nu moet ik echt op mijn geheugen afgaan — hebben gezegd: inderdaad. Ik herinner mij goed dat onder anderen de heer De Buysscher, de verantwoordelijke voor de CGI, dat daar toen heeft bevestigd.

De **voorzitter**: Ik geeft dan het woord aan ...

Stefaan Van Hecke (Ecolo-Groen): Mijnheer de voorzitter, ik ben mijn vraag aan het opbouwen. Dit is één vraag.

De **voorzitter**: Is dat één vraag, mijnheer Van Hecke? Dat is een vrije interpretatie van één vraag.

Stefaan Van Hecke (Ecolo-Groen): Sommige leden doen een aanloop van tien minuten om één vraag te stellen. Ik ben vrij concreet in mijn vraagstelling.

U zei daarnet, mijnheer de minister, dat er eigenlijk geen conclusies waren. U hebt dan de conclusies getrokken op basis van de informatie?

Minister **Jan Jambon**: Mijnheer Van Hecke, ik herhaal: wij hadden een tijdslijn opgesteld. Op basis van die tijdslijn zei ik: verdorie, dit is niet goed, ik zal, als dat bevestigd wordt, mijn politieke verantwoordelijkheid op dat vlak opnemen. Met die tijdslijn gingen wij naar die vergadering. De politie bevestigde de elementen van die tijdslijn. *That's it, that's it.*

Stefaan Van Hecke (Ecolo-Groen): De politie bevestigde de elementen van die tijdslijn. En u zegt dat de heer De Buysscher, het diensthoofd, ook bevestigde dat hij het fout vond?

Minister **Jan Jambon**: Ik zeg u dat... Ja. De conclusie die ik trok, dus dat hier toch fouten zijn gemaakt, werd ook door de heer De Buysscher, in die vergadering toen, bevestigd.

Stefaan Van Hecke (Ecolo-Groen): Toen de heer De Buysscher naar de commissie is gekomen, is hij enkele dagen later — ik zeg niet wat hij heeft gezegd...

(...): Mais c'est important quand même!

Laurette Onkelinx (PS): (...)

De **voorzitter**: Mevrouw Onkelinx, als u dat wenst, mag u hier komen zitten, maar voorlopig moet ik proberen ervoor zorgen dat iedereen ongeveer een evenwichtig aantal vragen kan stellen.

Laurette Onkelinx (PS): C'est comme vous voulez.

De **voorzitter**: Mijnheer Van Hecke, ik stel alleen maar vast dat u nu aan de zevende vraag bent en dat u vindt dat u er misschien tien of vijftien mag stellen. Dan zeg ik u dat dit niet correct is ten aanzien van de andere commissieleden.

Stefaan Van Hecke (Ecolo-Groen): Dit is mijn laatste vraag. Ik zal in een tweede ronde terugkomen indien dat nodig zou blijken.

De heer De Buysscher is naar hier gekomen. Wij hebben daarna vernomen dat hij werd uitgenodigd op uw kabinet, blijkbaar omwille van de verklaringen die hij in deze commissie achter gesloten deuren heeft afgelegd. Klopt het dat u hem hebt uitgenodigd op uw kabinet? Wat was toen de conclusie van de heer De Buysscher?

Minister **Jan Jambon**: Mijnheer Van Hecke, ik denk dat het heel normaal is dat er contacten zijn tussen de top van de politie en mijn kabinet. Dat hebben wij regelmatig. Morgenochtend, bijvoorbeeld, zie ik mevrouw De Bolle.

Ik heb hem niet persoonlijk gezien, maar mijn kabinetschef heeft de heer De Buysscher kort daarna gezien — ik kan de datum opzoeken en u meedelen — om te vernemen wat hij heeft gezegd. Ik had hem ook daarvoor kunnen uitnodigen en druk op hem uitoefenen dat hij dit of dat niet mocht zeggen. Dat hebben wij niet gedaan. Wij hebben daarna wel gevraagd wat hij heeft gezegd en of er zaken waren die wij moeten weten. *That's it.* Niet meer, niet minder. Er is geen druk gezet of een onvertogen woord gevallen. Wij hebben gewoon gevraagd wat hij daar heeft gezegd en wat hij ons kon meedelen. Ik denk dat het normaal is dat wij dat moeten weten om het dossier te kunnen beheren.

Stefaan Van Hecke (Ecolo-Groen): Wat heeft hij

CRIV 54 E045

19/12/2016

13

u meegedeeld?

Minister **Jan Jambon**: Hij heeft ons meegedeeld wat hij, denk ik, hier in de commissie ook heeft gezegd, namelijk dat hij niet denkt dat er formeel procedureel fouten zijn gemaakt, maar dat hij hem zeker gebrek aan proactiviteit ten laste wil leggen.

Stefaan Van Hecke (Ecolo-Groen): Dus, hij heeft tegen u gezegd: een gebrek aan proactiviteit?

Minister **Jan Jambon**: U mag vragen stellen, maar u moet ook naar mijn antwoorden luisteren.

Ik heb gezegd dat ik geen persoonlijk contact met hem heb gehad, maar dat mijn kabinetschef dat gesprek heeft gevoerd.

Georges Dallemagne (cdH): Monsieur le président, merci. Je voudrais d'abord réagir sur cette réunion qui mêle – pour moi c'est une première dans l'histoire récente, en tout cas – un président de parti, qui plus est au lendemain d'une grave crise – c'est un attentat terrible que nous avons connu – à une réunion de l'état-major de la police dans votre cabinet. Je trouve évidemment que cette réunion est tout à fait inadéquate et tout à fait inacceptable. Faisant cela, vous donnez la primeur des informations – des informations importantes: cette fameuse ligne du temps, c'est tout le travail de notre commission, c'est tout ce que nous essayons de reconstituer – à votre président de parti. Nous savons qu'à ce moment-là, le ministre de la Justice à du mal à joindre la police; nous savons que le premier ministre, à ce moment-là en tout cas, n'est pas informé des éléments d'information qui sont déjà entre les mains de votre président de parti. Je pense qu'il s'agit d'une confusion des genres tout à fait inacceptable, tout à fait inédite et qu'il s'agit là d'un dysfonctionnement, à mon sens grave, de nos institutions, à un moment où, au contraire, le pays a besoin d'une gouvernance tout à fait sans reproches.

Je note également que l'argument que vous dites – qui prétend que votre président de parti est là parce que votre responsabilité politique est en jeu – ne tient pas, puisque vous ne savez pas, au début de la réunion, quelle est cette ligne du temps, quels sont les éléments de responsabilité et en quoi telle ou telle personne, dépendant éventuellement de votre autorité, pourrait être mise en cause, puisque c'est là-dessus que vous vous réunissez. Et d'ailleurs, cette réunion dure au moins deux heures, si j'ai bien compris le timing que vous avez donné ... une demi-heure, pardon.

Jan Jambon, ministre: Je vais vous corriger: dans mes explications j'ai dit une demi-heure: de 09 h 00 à 09 h 30.

Georges Dallemagne (cdH): Vous ne connaissez pas encore à ce moment-là – puisque vous dites qu'il s'agit d'établir la ligne du temps – quelle sera la conclusion de la réunion. Et de toute façon, encore une fois, il s'agit d'un mélange des genres tout à fait inédit et tout à fait inacceptable.

Ce qui ne va pas non plus dans cette réunion, c'est que vous mêlez des personnes qui sont juges et parties – DJSOC, DJSOC Terro – aux conclusions sur les responsabilités d'une personne – un officier de liaison – qui, elle, n'est pas autour de la table et qui pourtant a fourni les éléments qui permettent de contribuer à la ligne du temps et qui, pourtant, est disponible puisqu'elle est à Bruxelles. Et donc, cette personne-là, vous décidez qu'il n'est pas nécessaire de l'entendre sur cette ligne du temps et sur ses responsabilités. Mais deux jours après, elle sera brutalement mise en cause – et je pèse mes mots puisque vous avez parlé d'une faute individuelle isolée –, brutalement mise en cause par vous-même.

Vos propos sont en totale contradiction avec ce que nous a dit, aujourd'hui, le ministre de la Justice selon lequel il n'est pas question d'une personne isolée mais de dysfonctionnements systémiques. Ils sont également en totale contradiction avec ce que nous ont révélé les travaux de la commission.

Ce qui me paraît encore plus choquant, c'est que si au début de vos auditions, vous nuanciez les propos que vous aviez tenus à l'époque, au détour des discussions, vous revenez maintenant sur vos déclarations en disant qu'il s'agit d'une responsabilité et vous inversez les rôles en disant que c'était à lui de mener l'enquête alors qu'on sait que cela appartenait, notamment, à la DJSOC Terro. Je ne veux pas pointer un seul service, car on sait que les difficultés ont été nombreuses. Rien que pour Salah Abdeslam, il y a eu une dizaine d'occasions manquées. On le sait. Les dysfonctionnements systémiques ont donc été très importants. Mais vous choisissez encore, aujourd'hui, de ternir l'honneur d'un homme qui a fait son travail de transmission d'information. Vous finissez pas le reconnaître...

Le **président**: Monsieur Dallemagne, excusez-moi de vous interrompre, mais c'est un *statement* que vous faites. Ce n'est pas une question!

14

19/12/2016

CRIV 54 E045

Georges Dallemagne (cdH): C'est mon droit! Je poursuis par une question.

Elle est très simple: trouvez-vous normal que cette ligne du temps ait été retracée avec un président de parti? Estimez-vous normal qu'il ait eu la primeur de l'information?

Vous dites qu'il n'y avait pas d'informations classifiées ou couvertes pas le secret de l'instruction judiciaire. Permettez-moi de m'en étonner! En effet, toutes ces informations nous ont été livrées sous le sceau du secret et de la confidentialité. C'est la raison pour laquelle nous nous réunissons à huis clos et qu'une commission d'enquête a été créée.

Monsieur le ministre de l'Intérieur, puisque vous avez dit qu'il y avait un PV de cette réunion, je souhaiterais sous vous nous le transmettiez afin que nous puissions vérifier ce qui a été dit lors de ladite réunion. Pouvez-vous nous transmettre ce PV? Voilà pour la réunion du 23 mars!

Le **président**: Monsieur Dallemagne, avant que vous ne poursuiviez, je propose au ministre de répondre à votre premier volet de questions.

Jan Jambon, ministre: Je laisse ce choix à votre appréciation. En ce qui concerne le PV, comme je l'ai dit tout à l'heure, il n'y a pas de PV. Il n'y a pas d'agenda de cette réunion. Ce n'était pas une réunion officielle. C'était une simple réunion... On a construit cette ligne du temps et on voulait vérifier, être sûrs que notre analyse des choses était correcte. C'était le seul but de cette rencontre.

Deuxième élément. Moi, j'ai confiance dans le professionnalisme de la police. Et si on s'assoit autour de la table avec des gens qui ne peuvent pas avoir certains éléments d'information, je suis convaincu qu'à ce moment-là, la police va dire: "Il y a des éléments que je ne peux pas partager dans ce cas-ci avec M. De Wever, parce qu'il n'a pas d'habilitation de sécurité."

Celui qui fournit l'information... et ce n'était pas le cas. C'est aussi le professionnalisme de la police. Je m'en porte garant.

Georges Dallemagne (cdH): Vous confirmez en passant que M. De Wever n'a pas d'habilitation de sécurité.

Jan Jambon, ministre: Ce sont des faits, pourquoi ne pas les confirmer?

Georges Dallemagne (cdH): Moi, ce que je vous dis, c'est qu'il n'avait rien à faire dans cette réunion, tout simplement. Il n'avait évidemment rien à y faire!

Jan Jambon, ministre: Monsieur Dallemagne, j'ai compris que c'est votre position. Je l'ai compris!

Georges Dallemagne (cdH): D'accord! Ma deuxième question porte sur cet officier de liaison. D'abord, je voudrais que vous me disiez pourquoi vous adoptez une attitude complètement différente par rapport à la police de Malines et par rapport à cet officier de liaison. En ce qui concerne la police de Malines, vous dites, le 25 mars: "Je ne me permettrai aucun jugement. Le comité P nous dira ce qu'il faut en penser". On sait aujourd'hui ce qu'il faut en penser. On sait qu'il y a eu des dysfonctionnements importants dans cette police de Malines.

Mais là, vous êtes extrêmement prudent. Vous savez, le comité P investigate sur l'ensemble des difficultés qu'il y a eu dans les services de police. Pourquoi, adoptez-vous une attitude totalement inverse pour l'officier de liaison en Turquie, arguant à dire: "Moi, je suis sûr de mon fait. Deux jours après les attentats, il y a eu un problème grave là-bas!", alors même que nous savons aujourd'hui que les choses sont différentes. Alors, pourquoi cette attitude totalement différente?

Pourquoi n'insistez-vous pas sur le fait... vous cachez, plutôt, vous occulter le fait que cet officier de liaison ignore qu'Ibrahim El Bakraoui a été condamné à dix ans de prison; vous le dites le 25 mars, dans l'audition du parlement, mais nous savons entre-temps qu'il ne le sait pas. Il ne sait pas que ce dernier a tiré à la kalachnikov sur un policier à Schaerbeek. Il n'en sait rien. Il ne connaît pas les conditions de la libération conditionnelle. On ne les lui dit pas. C'est à la DJSOC de le lui dire.

Pourquoi occulter-vous l'ensemble de ces éléments de contextualisation rendant ainsi impossible l'information de cet officier de liaison? Pourquoi ne rappelez-vous pas que c'est le métier, justement, de la DJSOC Terro d'établir le lien entre grand banditisme, Gaziantep, et le fait qu'il soit expulsé par la police turque? C'est à la DJSOC Terro qu'appartient ce rôle d'analyse.

Pourquoi n'insistez-vous pas à cet égard? C'est là que se trouve effectivement une responsabilité importante. Et donc, je ne veux pas occulter les difficultés qu'il y a eu ailleurs, mais pourquoi ne dites-vous pas que cette information, qui a été

CRIV 54 E045

19/12/2016

15

transmise le 29 juin, est restée sur une voie de garage? Elle n'a pas été transmise à nos services de renseignement.

Pourquoi cette réunion a-t-elle, à nouveau, lieu avec des personnes qui sont en cause dans tout ce processus-là, mais pas avec d'autres personnes qui seront finalement publiquement accusées d'avoir été les seules à avoir des déficiences?

Jan Jambon, ministre: Monsieur Dallemagne, je peux encore me répéter et je le fais volontiers. Je vous ai apporté les éléments sur lesquels, moi, j'ai estimé, j'ai jugé, le 23 mars, devoir démissionner. C'était seulement sur cette analyse-là. DJSOC, ce n'est pas ma responsabilité. Je partage ce que vous dites de DJSOC et, à ce moment-là, on n'avait pas l'information concernant Malines et ce qui s'est passé. Et donc, là, l'enquête va se poursuivre. La seule chose, c'était les raisons pour lesquelles, moi, j'estimais devoir démissionner le soir ou la nuit du 23 mars. Ensuite, je vous ai communiqué, partagé mon analyse. Est-ce la seule chose? Non, c'était pour moi l'élément clé pour décider, à ce moment-là, de prendre ma responsabilité politique. Mais je peux encore le répéter plusieurs fois si vous le voulez.

Peter De Roover (N-VA): Mijnheer Jambon, ik neem aan dat diverse mensen wel eens mensen uit de top van de politie ontmoeten, op verschillende plaatsen en op verschillende tijdstippen. Dat gebeurt wel eens informeel en dat zal ook wel eens formeel gebeuren, maar u ziet hen geregeld. Hebt u uit die ervaring ooit kunnen opmaken dat zij niet het onderscheid kunnen maken tussen vertrouwelijke info en andere? En dat zij zich schuldig zouden maken aan loslippigheid, wanneer derden daarbij aanwezig zijn? Hebt u in het verleden vaststellingen gedaan in die zin, of hebt u hen leren kennen als professionele mensen die weten wat ze wel en niet moeten zeggen, wanneer derden daarbij zijn?

Minister **Jan Jambon**: Mijnheer De Roover, de vraag stellen, is ze beantwoorden, zegt men dan dikwijls. Ik heb bij de top van de politie de ervaring dat ik met zeer professionele, zeer competente, zeer gedreven mensen te doen heb, die echt wel het onderscheid weten te maken in welke omstandigheden ze wat kunnen zeggen. Dat heb ik trouwens daarjuist ook geantwoord op de vraag van de heer Dallemagne.

Peter De Roover (N-VA): Wij hebben hier inderdaad het probleem dat wij heel omzichtig moeten slalommen tussen wat publiek bekend is

en wat niet, maar wij hebben, wat het functioneren van de verbindingsofficier betreft, natuurlijk wel een ministeriële omzendbrief van 27 maart 2014 betreffende de Belgische verbindingsofficieren van de geïntegreerde politie in het buitenland. Ik denk dat dat de volledige titel is en die is publiek. Dus ik kan daaruit citeren.

Daar wordt gesproken over de opdracht van de verbindingsofficier: de persoon speelt een primordiale rol bij het inwisselen en uitwisselen van informatie, en het versnellen van de informatiedoorstroming. Daarin wordt ook gewezen op de mogelijkheden om samen te werken met collega's van andere EU-lidstaten. Ik wil ook even verwijzen naar een uitvoeringsafpraak met betrekking tot het gezamenlijk gebruik van het netwerk van verbindingsofficieren dat in 2011 door de Benelux-landen is getekend en waarin men zegt, ik citeer: "... dat het nuttig kan zijn overlappende accreditaties te houden vanwege werkdruk of mogelijke vervanging in geval van 'afwezigheid of langdurige afwezigheid'."

Wat de samenwerking betreft met bijvoorbeeld Nederland – want als het over de Benelux gaat, dan betreft het Nederland en er is ook een verbindingsofficier van Nederland in Turkije –, hebt u ervaring dat de permanentie van de dienst van verbindingsofficieren moeilijker loopt, niettegenstaande die instructies, in periodes van vakanties of ziekte?

Minister **Jan Jambon**: Ik heb daar geen aanwijzingen voor. Integendeel, het is veeleer courante praktijk dat verbindingsofficieren van naburige landen, die zo goed samenwerken, dergelijke zaken op elkaar afstemmen.

Ik herhaal dat het van twee dingen één is: ofwel doet men dat niet, namelijk een dossier aan een andere dienst of in dit geval aan een andere verbindingsofficier doorgeven, ofwel geeft men het dossier door. In dat laatste geval kan men rustig op vakantie gaan. Doet men dat niet, dan blijft men tijdens zijn vakantie zijn zaken opvolgen. Het is van twee dingen één.

Het afstemmen van vakantieperiodes met Nederland tussen verbindingsofficieren is echter een courante praktijk.

Peter De Roover (N-VA): Mijnheer de minister, ik mag uit uw antwoord opmaken dat er van de betrokken verbindingsofficier geen signaal is geweest dat hij in die periode ...

16

19/12/2016

CRIV 54 E045

Laurette Onkelinx (PS): Il faudrait l'inviter à côté du ministre, cet officier de liaison, pour qu'il réponde au ministre.

Peter De Roover (N-VA): Ik herhaal dat ik aanneem dat hij, door geen signaal te geven, de dienst niet kon verzekeren, terwijl wij ervan mochten uitgaan dat hij de dienst wel verzekerde.

Het is dus belangrijk te weten of dat signaal wel of niet is gegeven.

Collega Van Hecke heeft er daarnet op gewezen ...

Laurette Onkelinx (PS): Inacceptable! Inacceptable!

Peter De Roover (N-VA): Mijnheer de voorzitter, mevrouw Onkelinx vindt vragen die haar niet welgevallig zijn gemakkelijk "inacceptable". Dat is een opvallende vaststelling.

Laurette Onkelinx (PS): Vous êtes en train de faire le procès d'un homme qui n'est pas là.

Peter De Roover (N-VA): Mevrouw Onkelinx, voor mijn part nodigt u de verbindingsofficier opnieuw uit voor een open zitting. Dat is voor mij geen probleem.

Laurette Onkelinx (PS): Oui, mais moi aussi, j'aimerais bien si (...)

De **voorzitter**: Wij kunnen ons straks buigen over de vraag wat wij daarmee doen. De heer De Roover is echter aan zijn vragen bezig. Ik stel voor dat hij zijn lijstje mag afwerken.

Peter De Roover (N-VA): Mijnheer de voorzitter, mijn lijstje is zo goed als afgewerkt.

De heer Van Hecke heeft zopas gezegd dat DJSOC/Terro, nadat de mededeling bij hen is terechtgekomen, aan de verbindingsofficier meer informatie heeft gevraagd.

Mijnheer de minister, ik wil u enkel algemeen de vraag stellen of een dergelijke vraag aan een verbindingsofficier kan worden gesteld. Ik bedoel daarmee het volgende. Valt die vraag binnen de opdracht van een verbindingsofficier? Ik wil een en ander nog loskoppelen van het geval waarmee wij bezig zijn.

Indien hij aan DJSOC/Terro informatie doorgeeft en die dienst vraagt bijkomende informatie, gaat DJSOC/Terro dan zijn boekje te buiten? Vraagt

die dienst iets aan de verbindingsofficier wat ongebruikelijk is?

Minister **Jan Jambon**: Mijnheer De Roover, u hebt daarnet zelf lezing gegeven van de opdracht en het takenpakket van een verbindingsofficier. Het gaat onder andere over informatie-uitwisseling in beide richtingen. Een en ander past dus perfect binnen zijn opdracht.

De **voorzitter**: Mijnheer Verherstraeten, mevrouw Kitir vraagt ook het woord, maar u hebt nog niet geïntervenieerd, dus ik geef u nu het woord, tenzij mevrouw Kitir een vraag over een specifiek punt wil stellen.

Servais Verherstraeten (CD&V): Mijnheer de voorzitter, over de feitelijkheden heb ik geen vraag. Ik heb een technisch-juridische vraag voor de minister.

De **voorzitter**: Dan krijgt u daarvoor misschien nu best het woord.

Servais Verherstraeten (CD&V): Mijnheer de vicepremier, sta me toe om duidelijk uit te drukken dat ik heel veel begrip heb voor de twijfels die u die avond en nacht hebt gehad. Te persoonlijke titel wil ik ook duidelijk zeggen dat ik uw beslissing om aan te blijven, toejuich. Samen met de eerste minister, met de minister van Justitie en eigenlijk met heel de regering hebt u beslist om uitvoering te geven aan een hoop maatregelen, die al na de aanslagen in Parijs op het getouw waren gezet. Uw beslissing om aan te blijven, heb ik toen toegejuicht en nu ondersteun ik die nog steeds.

Ik heb een technisch-juridische vraag aan u, in het licht van een antwoord dat u daarnet gegeven hebt. Die vraag heeft wat mij betreft geen enkele politieke connotatie. Wel heb ik graag een juridisch-technische uitklaring.

Daarnet antwoordde u op een vraag van een collega dat DJSOC/Terro niet onder uw verantwoordelijkheid valt. Ik wil mijn vraag uitbreiden tot de gerechtelijke politie. Voor de gerechtelijke politie en voor DJSOC is ook de minister van Justitie verantwoordelijk. Dat wil ik niet minimaliseren.

Mijnheer de minister, wie voert het dagelijks beheer over die politiediensten? Wie voert de begroting uit? Wie werft het personeel aan? Kortom, welke van beide ministers staan in de wet op de geïntegreerde politie inzake die politiediensten?

CRIV 54 E045

19/12/2016

17

Minister **Jan Jambon**: Over zulke zaken mag er geen onzekerheid blijven bestaan. Inzake de elementen die u opnoemt, organiek is dat mijn verantwoordelijkheid.

Ik werd geconfronteerd met een aanslag van die omvang. In één traject, waarvoor ik verantwoordelijk ben, achterhaalde ik dat er gaten gevallen zijn. Dat is voldoende om politieke verantwoordelijkheid op te nemen. Ik werp daaromtrent naar niemand een steen. Verder onderzoek had misschien bijkomende elementen kunnen aanbrengen die ook nog onder mijn verantwoordelijkheid vallen. De analyse die ik die avond maakte, was dat de elementen waarover we toen beschikten, al voldoende waren, zonder meer, om mijn politieke verantwoordelijkheid op dat vlak te willen opnemen.

Meryame Kitir (sp.a): U zegt nu in antwoord op de vraag van de heer Verherstraeten dat u die avond voldoende informatie had in verband met uw bevoegdheden, namelijk de verbindingsofficier. U geeft toe dat DJSOC/Terro ook voor een deel onder uw bevoegdheden valt. De redenering waarom u vindt dat DJSOC/Terro niet proactief moest gaan, is dat het uw verantwoordelijkheid niet is. U schuift die dus van u af.

Minister **Jan Jambon**: Feitelijk, wat is mijn verantwoordelijkheid in verband met de gerechtelijke poot van de politie? Dat is de organieke verantwoordelijkheid, dit wil zeggen het budget, de aanwervingen en dergelijke, niet het aansturen van de mensen. Men kan zich afvragen of dat een goede manier van werken is. Ik denk dat dat later op de avond misschien nog wel aan bod zal komen. De verantwoordelijkheden zijn voor een deel gedeeltelijk, maar het is heel duidelijk waarvoor ik verantwoordelijk ben en waarvoor de minister van Justitie verantwoordelijk is.

De **voorzitter**: De minister van Justitie heeft daarover ook een verklaring afgelegd. Hij heeft het beeld gebruikt van wiens brood men eet enzovoort. De ene stuurt aan en de andere betaalt dus. Dat is geen logische situatie. Het zal erop aankomen om daarmee iets te doen.

Meryame Kitir (sp.a): Ik wil nog even verduidelijking krijgen over het volgende. De verbindingsofficier heeft kort na dit voorval volk bij gekregen. Wat waren de argumenten dat hij meer mensen nodig had?

Minister **Jan Jambon**: Er is tijdelijk een tweede persoon bijgekomen. Dat was, om de

verbindingsofficier toe te laten zijn dossier voor de POC beter voor te bereiden. Daarom hebben wij tijdelijk daar een tweede verbindingsofficier bijgezet.

Laurette Onkelinx (PS): On nous dit d'ailleurs que ce renfort n'est plus présent à l'heure actuelle. Il serait intéressant de savoir si, oui ou non, l'officier de liaison est de nouveau seul avec une assistante ou si vous l'avez renforcé structurellement. C'est ma première question.

Deuxième question. Je pars de (*micro coupé*) ce qui se passe avec la Turquie. Je pense que c'est un élément très important. En effet, il semble qu'avoir des informations de la part des autorités turques est d'une difficulté supérieure à ce qu'on connaît dans la moyenne. Il semble aussi qu'il y a eu des problèmes dans le dossier El Bakraoui, mais également dans d'autres dossiers comme quand, par exemple, en 2015, plus de la moitié des expulsions de combattants ont été réalisées sans informer les autorités belges.

Il semble que vous ayez été au courant des difficultés, pour en avoir parlé plusieurs fois, à haut niveau. Le 8 mai 2014, par exemple, avec les ministres de l'Intérieur de l'Union européenne et de quatre pays tiers. En juin 2015, une trilatérale Affaires étrangères-Justice-Intérieur à Val Duchesse entre la Belgique et la Turquie. Le 9 mars 2016, une trilatérale Affaires étrangères-Justice-Intérieur à Ankara entre la Belgique et la Turquie.

Il apparaît que vous avez reçu, notamment de cet officier de liaison, toute une série d'informations et de rapports très précis sur les difficultés que nous avons. Et ce n'est pas seulement la Belgique. L'Allemagne a exactement les mêmes problèmes que nous. Il serait donc intéressant de savoir ce que vous, comme ministre de l'Intérieur, connaissant les difficultés rencontrées avec la Turquie, avez pris comme initiatives pour améliorer la situation?

Jan Jambon, ministre: Madame Onkelinx, en ce qui concerne le renforcement structurel de l'officier de liaison, je serai très précis. Depuis l'attentat du 22 mars, on a ajouté un enquêteur de la DR3 à l'officier de liaison en Turquie pour permettre à ce dernier de se préparer à se rendre ici dans cette commission.

Puis, on a fait une évaluation de notre réseau d'officiers de liaison. La proposition visant à ajouter un deuxième officier de liaison pour la Turquie est sur la table. La décision n'a pas

18

19/12/2016

CRIV 54 E045

encore été prise mais la proposition est là.

En ce qui concerne les difficultés rencontrées avec la Turquie et les initiatives que j'ai prises, je dois vous dire qu'on a signé, en 2013, un *memorandum of understanding* en matière de coopération policière. Ce n'est pas moi qui l'ai signé mais je le dis pour vous communiquer les différents éléments. Le 22 janvier 2013, on a donc signé ce *memorandum of understanding* qui prévoyait une collaboration en termes d'entraînement, d'assistance technique et d'échanges de bonnes pratiques entre les deux organisations de police. Ensuite, la police fédérale a participé à la rencontre trilatérale au niveau ministériel le 1er juin à Bruxelles, avec la demande explicite adressée à la Turquie pour l'obtention d'un aperçu de tous les Belges figurant la *no-entry list* turque – ils ont une *no-entry list* –, explication relative aux critères d'enregistrement sur la *no-entry list* et pour la mise en œuvre d'une collaboration structurelle avec la Direction générale de la gestion des migrations, qui assure les refoulements. On a reçu une réponse négative de la Turquie à cette demande.

Ensuite, sur proposition de la police fédérale, on a conclu un plan d'action bilatéral de coopération policière avec la police nationale turque pour la période 16-17. Ce plan d'action prévoit plus de dix activités en matière d'échange d'expertise dont deux meetings d'experts par an relatifs au terrorisme. On a eu des meetings d'experts relatifs au terrorisme les 7 et 8 mars 2016 à Ankara concernant la déradicalisation avec les polices turques et belges. J'ai fait la conclusion de ce meeting le 8 mars 2016. On a aussi eu la demande pour un échange de deux collègues belges et de deux collègues turcs entre la police judiciaire fédérale et la police nationale turque en renfort des contacts via CPOL Exchange Program. On a également eu la participation de la police fédérale à la rencontre ministérielle trilatérale à Ankara le 9 mars 2016. D'après les déclarations de la police fédérale, j'ai une nouvelle fois demandé à avoir un regard sur les Belges figurant sur la *no-entry list* turque et pour obtenir plus d'informations à temps au sujet du refoulement des ressortissants belges. Finalement, on a eu de nombreux contacts et rencontres ponctuelles entre l'officier de liaison belge et la police nationale turque. Cela, c'était avant les attentats.

Puis, après les attentats, à l'attention du ministre turc de l'Intérieur, j'ai posé la question pour le suivi des conclusions de la rencontre ministérielle trilatérale et transmis une proposition pour tenir

une réunion rapidement. On a aussi poursuivi la mise en œuvre du plan d'action bilatéral de coopération policière. En 2016, il a été prévu d'avoir une visite de travail de la police nationale turque à la Belgique, de même qu'une visite de travail identique concernant la détection de faux documents et de documents falsifiés.

Un deuxième meeting d'experts en terrorisme a été prévu pour le mois de septembre à Bruxelles ainsi qu'une visite d'étude de la Turquie au *stress team* de la police fédérale. Mentionnons également l'organisation d'un séminaire à Ankara relatif aux violences intrafamiliales ainsi que l'échange d'experts des services de police judiciaire via le CPOL Exchange Program. Vient ensuite la proposition soumise à la Turquie pour une réunion d'experts concernant toujours le même sujet, la *no-entry list*.

Puis, le bureau national central Interpol de Bruxelles et le bureau national central d'Ankara échangent, sur une base permanente, des informations policières.

On a aussi la mise en œuvre du plan d'action bilatéral 16-17 et l'échange Sypol (?). Ces deux éléments doivent contribuer à ce que la coopération soit optimisée. Donc, on a des contacts permanents au niveau ministériel, mais surtout au niveau des deux organisations policières, pour échanger ces informations.

Mais le point clé pour le moment ... du côté du *no-entry list* pour Belges du côté turc, on n'a pas encore eu d'informations du côté turc.

Laurette Onkelinx (PS): Très précisément sur cela, il y a toute une série de réunions qui ont été réalisées ou qui sont programmées, mais vous voyez bien la difficulté, vous personnellement, comme ministre de l'Intérieur.

Jan Jambon, ministre: Personne ne nie les difficultés ...

Laurette Onkelinx (PS): Mais je veux simplement dire qu'on est devant une situation extrêmement complexe. Effectivement, pour la Turquie, l'expulsion n'est pas une compétence policière, mais consulaire. Il n'y a pas de contacts autorisés entre un officier de liaison et l'Office des étrangers turc. Il n'y a pas de transmission d'informations judiciaires sur les personnes arrêtées. Pas d'informations contextuelles sur les arrestations administratives, pas d'accès, comme vous venez de le dire, à la *no-entry list*, pas de correspondance entre le nombre de combattants

CRIV 54 E045

19/12/2016

19

que l'on a, nous, sur nos listes, avec leurs listes à eux; problèmes avec les signalements internationaux ... Donc, c'est vraiment un ensemble de problèmes. Je pense qu'à cet égard-là, il est effectivement urgent d'essayer de conclure des accords, et pas seulement d'avoir des réunions, et de renforcer - ne croyez-vous pas? -, de toute urgence notre position en Turquie. C'est fou d'avoir une personne face à tous ces problèmes.

Le président: Est-ce que M. Miller peut s'associer à ces thèmes?

Richard Miller (MR): Oui, mais davantage à la réponse de M. le ministre. En réponse aux questions, vous avez évoqué les officiers de liaison. Vous avez également mentionné Interpol dans votre réponse. Comme il y a quand même cette problématique d'échange d'informations, je me permettais de vous poser une question à la suite d'une des auditions que nous avons réalisées, une audition importante d'ailleurs puisque nous avons entendu des représentants d'Europol et d'Interpol, et au sein d'Europol, il y a la mise en place d'une *task force* permanente.

Nous avons appris que, pour organiser tous ces échanges d'informations de façon permanente, douze pays européens avaient déjà envoyé des officiers de liaison. Mais ce n'était pas le cas de la Belgique. Ma question est donc celle-ci: envisageriez-vous, justement, de développer cette participation permanente de notre pays à ce type de réunion? C'est aussi une façon d'améliorer l'échange d'informations, y compris celles qui concerneraient la Turquie.

Jan Jambon, ministre: De quel type de réunion parlez-vous?

Richard Miller (MR): Au sein d'Europol, une *task force* permanente a été mise en place avec la participation de douze pays. Cela nous a été expliqué par le directeur d'Interpol que nous avons entendu. Mais il a fait remarquer que la Belgique n'y participe pas de façon permanente. On a simplement une présence *ad hoc*, sur des sujets précis.

Ma question, monsieur le président, est de savoir si nous ne devrions pas envisager une participation permanente de notre pays à ces réunions

Jan Jambon, ministre: Monsieur Miller, comme vous le savez, nous prenons beaucoup de responsabilités dans les différents organes

policiers internationaux. À Interpol, Mme De Bolle fait partie du conseil d'administration. L'ancien officier de liaison est maintenant directeur au sein d'Interpol. Ma réponse est oui, pour ce genre de questions. Je vais me renseigner afin de savoir pourquoi nous sommes sur une base *ad hoc* et pas permanente. Intuitivement, je dirais naturellement oui, mais je vais me renseigner.

De voorzitter: Het is altijd mogelijk – dat weet u van de vorige keer – dat u informatie nadien nog aan de commissie bezorgt, na verificatie.

Carina Van Cauter (Open Vld): Mijnheer de minister, niet over een individueel dossier maar algemeen. De verbindingsofficier die zorgt voor de coördinatie, uitwisseling van informatie, DJSOC en dan diegenen die de operationele leiding hebben in het kader van een bepaald opsporings- of gerechtelijk onderzoek. Wat ons is uitgelegd is dat de verbindingsofficier geen enkele hiërarchische leiding of instructie kan geven. Dus hij kan niemand aan het werk zetten. Hij zorgt niet voor de operationele coördinatie. Hij zorgt niet voor de operationele analyse, dus de verbindingsofficier. Het enige wat hij kan doen, als ik het goed begrijp, is datgene wat hij verneemt bezorgen aan DJSOC, de centrale dienst, die dan die informatie moet dispatchen naar diegenen die wel operationeel op het terrein actie kunnen ondernemen. Klopt dat wat ik nu zeg? Hoe verhouden die zich tot elkaar?

Wanneer DJSOC/Terro informatie ontvangt in een bepaald dossier, wie worden zij dan verondersteld te instrueren of aan wie moeten zij dan die informatie bezorgen zodat er iets mee kan worden gedaan in de praktijk? Denken we dan terug aan concrete dossiers, dan beantwoordt u onmiddellijk de vraag wie moest weten dat de betrokkene aangehouden is aan de grens. Enfin, die informatie is doorgegeven aan DJSOC. Wie moest wie dan informeren om daar daadwerkelijk iets mee te doen, nakijken of de voorwaarden vervuld waren, onderscheppen?

Minister Jan Jambon: Ik denk dat het een gedeelde verantwoordelijkheid is. DJSOC moet natuurlijk instrueren wat hun analyse van de zaak is, maar als dat niet gebeurt...

Carina Van Cauter (Open Vld): Men krijgt die informatie. Wat moet daarmee dan gebeuren? Vanaf dat punt. De informatie uit Turkije komt bij DJSOC, twee of drie dagen nadat de betrokkene is aangehouden. Wat had er toen volgens u moeten gebeuren? Wie moest dan verwittigd worden, zodat er met die informatie operationeel

20

19/12/2016

CRIV 54 E045

iets kon gebeuren? En is dat dan ook effectief gebeurd?

Minister **Jan Jambon**: Ik denk dat DJSOC dan aan de verbindingsofficier moet laten weten dat het hier daadwerkelijk om een terro-geval gaat.

Carina Van Cauter (Open Vld): De verbindingsofficier kan niet operationeel iets doen. Hij heeft geen politiemensen die hij kan aanspreken.

Minister **Jan Jambon**: De Turkse politie moet de zaak afhandelen en die persoon op een vliegtuig gaat zetten. Dan moet ervoor gezorgd worden dat men weet waar dat vliegtuig landt zodat men die kan oppakken. Die informatie bij de Turkse administratie bekomen om te weten op welk vliegtuig en wanneer hij zit is de taak van de verbindingsofficier.

Carina Van Cauter (Open Vld): Ik weet niet of u mijn vraag goed begrijpt. Als iemand aangehouden wordt in het buitenland, hij is veroordeeld en vrij onder voorwaarden, dan moet iemand toch nakijken of de voorwaarden al dan niet geschonden of herroepen zijn, of er concrete actie nodig is en wie desgevallend de strafuitvoeringsregels vat. Als iemand zich in het buitenland bevindt en hij mag zich daar niet bevinden, wie gaat die voorwaarden herroepen? Toch niet de verbindingsofficier? Die informatie komt naar DJSOC. Welke politiedienst verwittigt dan het parket? Wie zorgt voor een aanhoudingsbevel? Hoe is die keten idealerwijze?

De **voorzitter**: Nu ga ik u onderbreken en vragen dat de minister antwoordt. Anders vindt men dat ik u te veel tijd geef. U hebt uw vragen gesteld.

Minister **Jan Jambon**: Dat is de gerechtelijke politie die dat moet doen. Dat hoort bij de bevoegdheden van de gerechtelijke politie.

Carina Van Cauter (Open Vld): De DJSOC moet de gerechtelijke politie verwittigen. Zij kijken in de ANG hoe het met de voorwaarden zit en zij verwittigen dan het parket?

Minister **Jan Jambon**: Ja, zo is het.

Carina Van Cauter (Open Vld): Is dat gebeurd in het dossier?

Minister **Jan Jambon**: Dat zou ik moeten nakijken. Dat weet ik niet.

De **voorzitter**: Dan kom ik bij de heer

Dallemagne.

Georges Dallemagne (cdH): Monsieur le ministre, je reviens sur la chaîne de responsabilité et sur la ligne du temps - une information qui n'a pas encore été développée ici. Les Turcs, en fait, lorsqu'ils expulsent des FTF, ne veulent pas communiquer directement cette information à nos officiers de liaison. En réalité, ils considèrent que c'est une affaire consulaire et c'est à travers leur Office des étrangers, qui s'appelle la DGMM en Turquie, qu'ils informent notre ambassade. Et cette ambassade, alors, informe notre officier de liaison. Cela pose une série de complications et une série de délais. C'est important à souligner parce que, dans la ligne du temps que vous nous aviez donnée en mars et qui se confirme à quelques minutes près, lors de nos travaux, c'est qu'en fait la Turquie envoie un message dans une mailbox à 10 h 14, avant le départ de cet avion pour Schiphol. Mais personne ne le verra, à ce moment-là. C'est envoyé sur la boîte mail de l'ambassade, pas de l'officier de liaison. L'ambassade elle-même va découvrir cette information à 14 h 30 - l'avion est en train d'atterrir -, mais n'en informe l'officier de liaison qu'à 16 h 30. À ce moment-là, Ibrahim El Bakraoui est dans la nature. Il a quitté l'aéroport de Schiphol.

Il y a là peut-être aussi des questions à se poser en matière de proactivité de la part de notre ambassade là-bas qui reçoit cette information, certes en dernière minute mais encore à temps; malheureusement, elle n'en fait rien. Je pense que cela mérite d'être souligné.

Ma question c'est qu'en matière de proactivité, je suis surpris que sachant cela, sachant que les Turcs considèrent qu'il s'agit d'une affaire consulaire et que c'est donc à l'ambassade qu'ils communiquent ces informations, quels sont les dispositifs que vous établissez - vous le savez depuis longtemps, puisque ça se fait comme ça depuis toujours -, avec votre collègue des Affaires étrangères pour faire en sorte qu'on ne loupe pas ces informations et pour faire en sorte qu'il y ait un traitement rapide et adéquat de ce type d'informations?

Jan Jambon, ministre: Monsieur Dallemagne, sachez tout d'abord que je partage votre analyse suivant laquelle la façon dont les choses sont traitées dans l'ambassade pose question.

Cela dit, je ne souhaite pas improviser. Je ne sais pas comment j'ai informé le ministre des Relations extérieures. Je ne sais pas non plus ce qui a

CRIV 54 E045

19/12/2016

21

changé depuis lors. Je vais donc me renseigner et je transmettrai les informations qui m'auront été transmises à la commission.

Georges Dallemagne (cdH): Je constate, en tout cas, que vous êtes d'accord avec moi pour dire que le dispositif devrait être amélioré. Je connais des ambassades où les questions de sécurité sont abordées tous les matins. C'est notamment le cas à Kinshasa. Ce type de question devrait être abordé lors des réunions de *briefing* et de *staff*. L'ambassade qui reçoit les informations devrait aborder régulièrement la question pour voir quel a été le traitement réservé à des informations de ce type. Cela me semble indispensable et élémentaire.

Cela dit, vous rencontrez vos collègues turcs du 8 au 10 mars 2016, quinze jours avant les attentats, dans le cadre d'un trilatérale. À cette occasion, avez-vous abordé spécifiquement la question de la liste des FTF? Avez-vous abordé spécifiquement le cas El Bakraoui? Avez-vous demandé ce qui lui était reproché?

Jan Jambon, ministre: Non. On a parlé d'une *no-entry list*. Nous voulions pouvoir prendre systématiquement connaissance de leur *no-entry list*. De leur côté, ils voulaient que nous signions un *memory of understanding* pour attaquer, ensemble, le terrorisme. Mais comme vous le savez, leur définition du terrorisme inclut tout le monde, y compris les Kurdes. Aucune distinction n'est faite. Il nous était donc impossible de signer un tel document sans une définition plus spécifique du terrorisme.

Georges Dallemagne (cdH): Ne pensez-vous pas qu'en termes de proactivité, il aurait été intéressant que vous abordiez avec eux la liste des FTF qu'ils avaient expulsés?

Jan Jambon, ministre: Je vous ai dit à quel point cela était difficile.

Stefaan Van Hecke (Ecolo-Groen): Mijnheer de minister, we hebben het daarnet gehad over de vraag die binnenkwam. DJSOC heeft een vraag teruggesteld naar de verbindingsofficier. Collega Geens heeft gezegd: ja, het heeft eigenlijk vijf, zes maanden geduurd vooraleer Turkije dan eindelijk heeft beantwoord. Het moet ergens in januari 2016 geweest zijn. Is dat normaal dat het zo lang duurt voor eenvoudige vragen aan de Turkse politiediensten, dat die vragen zo lang blijven hangen en dat men vijf, zes maanden moet wachten op een antwoord zoals het hier gebeurd is?

Minister Jan Jambon: Ik kan daar niet op antwoorden of dat courante praktijk is. Ook dat is iets wat ik op vraag van de commissie wil nagaan en jullie daarover wil informeren. Als ik nu daar op antwoord; is het improvisatie en dat wens ik liever niet te doen.

Stefaan Van Hecke (Ecolo-Groen): In dit geval was het wel vijf, zes maanden. Dat klopt toch?

Minister Jan Jambon: Ja.

Stefaan Van Hecke (Ecolo-Groen): Ten tweede, u hebt gezegd dat mevrouw De Bolle de drieëntwintigste naar het kabinet is gekomen en zij heeft zelf een aantal toppolitiemensen meegenomen. Die waren niet precies uitgenodigd, maar die waren erbij, ook DJSOC. Natuurlijk, operationeel gezien valt DJSOC niet direct onder uw bevoegdheid, maar onder de bevoegdheid van collega Geens. Was er dan ook niet iemand uitgenodigd van het kabinet Geens, want uiteindelijk was dat ook voor hen wel relevant, want het was iemand die onder hun bevoegdheid valt. Hebt u er niet aan gedacht om ook iemand van het kabinet Geens uit te nodigen?

Minister Jan Jambon: Mijnheer Van Hecke, ik herhaal dat ik mevrouw De Bolle uitgenodigd had, of laten uitnodigen, en dat men ineens daar met zes mensen of zo iets binnenkwam. Ik wilde checken. We hebben ook niet gezegd: oké, stop hier nu de meeting, we gaan iemand van Justitie erbij halen. Het was ook negen uur, half tien 's avonds. U moet ook de omstandigheden een beetje zien. Nee, dat initiatief is toen niet genomen.

Stefaan Van Hecke (Ecolo-Groen): Ik kan dat begrijpen. Maar is er achteraf feedback gegeven aan het kabinet Geens over wat daar precies besproken was en wat de mogelijke vaststellingen waren?

Minister Jan Jambon: Er is zeker contact geweest vóór die vergadering met het kabinet Geens. Dan heb ik de heer Geens om half twaalf 's avonds bij de eerste minister gezien en hebben we daar ook over gesproken. Maar ik zou moeten nagaan of er ondertussen tussen mijn kabinetschef of zo en de kabinetschef van de heer Geens contact is geweest. Ik zou dat moeten nagaan.

Stefaan Van Hecke (Ecolo-Groen): Hij heeft gezegd dat hij van niets wist en dat hij zijn politiemensen niet kon bereiken omdat zij bij u op het kabinet zaten.

Minister **Jan Jambon**: Het zou kunnen dat hij juist belde toen die mensen bij mij zaten, maar of er nog contacten geweest zijn tussen de kabinetschefs, dat zou ik moeten nagaan. Daar kan ik zo niet op antwoorden.

Stefaan Van Hecke (Ecolo-Groen): Wij hebben aan minister Geens ook gevraagd of hij tuchtprocedures opgestart had, waarop hij neen heeft geantwoord. Diezelfde vraag wil ik ook aan u stellen. Hebt u beslissingen genomen of moet u tuchtprocedures nemen over op te starten tuchtprocedures?

Minister **Jan Jambon**: Ja, ik heb een onderzoek gevraagd. Dat onderzoek is afgeleverd. Ik heb tijd tot 11 maart, als mijn geheugen mij niet in de steek laat, om te bekijken of wij al dan niet een tuchtprocedure opstarten. Ik dacht dat het rapport van de commissaris-generaal ook aan jullie werd meegedeeld. Tot 11 maart kan ik bekijken of de overheid tot een tuchtprocedure overga.

Stefaan Van Hecke (Ecolo-Groen): Vindt u dat u, in de gegeven omstandigheden, daarover nog zelf kunt beslissen? U hebt namelijk al heel duidelijk aangegeven wat volgens u de fouten zijn. Vindt u dat u daartoe nog in staat bent?

Minister **Jan Jambon**: Ik wil een onderscheid maken. Er waren gaten en fouten, waarvoor ik mijn politieke verantwoordelijkheid wilde nemen. Dat is iets anders dan tuchtsancties. Die man heeft ook heel veel jaren...

Stefaan Van Hecke (Ecolo-Groen): ... heel goed gewerkt.

Minister **Jan Jambon**: ... heel goed gewerkt. Daar gaat het dus niet over. Ik heb gewoon die avond geanalyseerd en vastgesteld, na de boodschap uit Turkije, dat men in het gedeelte van de organisatie waarvoor ik verantwoordelijk ben, steken heeft laten vallen. Ik wilde daarvoor mijn politieke verantwoordelijkheid nemen. Dat is iets helemaal anders dan sanctioneren en tuchtonderzoeken opstarten. Daar zijn we nog niet aan toe. Ik moet dat nog bekijken, maar voor mij zijn dat twee verschillende zaken.

Stefaan Van Hecke (Ecolo-Groen): U bent organiek verantwoordelijk voor DJSOC. Hoe zat het dan organiek met DJSOC? Hoe was die dienst georganiseerd? Vond u dat zij ten tijde dat de zaken zich hebben voorgedaan, onder uw bevoegdheid, voldoende bemand en bestaaf waren? Wat is uw analyse daarvan?

Minister **Jan Jambon**: Ik denk, wat de DJSOC betreft, dat er onduidelijkheid was over de juiste omschrijving van de opdracht. Ik wacht met heel veel ongeduld op de aanbevelingen van de commissie om te bekijken hoe wij organisatorisch met de DJSOC verder moeten omgaan. Ik heb daar ook vragen bij die ik samen met collega Geens onder de loep moet nemen, samen met de aanbevelingen van deze commissie.

De **voorzitter**: Mag ik daar toch even op voortgaan? Dat is een meer algemene beleidsvraag natuurlijk. Wij staan voor het moment dat men beleidsaanbevelingen moet maken voor de toekomst.

Collega Geens heeft die vraag daarnet ook beantwoord wanneer het ging over de organisatie van de FGP's. Hij heeft bijvoorbeeld gepleit voor een federale *pendant* van de FGP op het federale vlak ten behoeve van het federaal parket.

Ik zou van u graag het volgende willen weten. U kent ondertussen uiteraard door en door het model van de geïntegreerde politie. Wij hebben vastgesteld — en ik ga niet in tegen het geheim van het onderzoek want dat is op diverse manieren beschreven — dat er zich terug een soort eilandvorming voordoet; dat informatie op een bepaald ogenblik stopt en dat wij niet alle kanalen gebruiken, of alle ogen en oren die wij ter beschikking hebben.

U kent het voorbeeld. De lokale politie stelt iets vast, gebruikmakend van een veelheid van actoren, ook preventiewerkers. Er wordt een pv opgemaakt. U kent het fenomeen dat zich dan voordoet. Dat gaat, als het gelinkt is met terrorisme, naar het federaal parket. Het verhuist naar de FGP Brussel en men verliest een kostbaar netwerk. Op het ogenblik dat het daar gedaan is — het wordt geseponeerd —, keert het terug naar "beneden", maar daar weet men vaak niet dat het geseponeerd is. De lokale machine treedt dus niet automatisch in gang.

Wij hebben natuurlijk ook vaak gehoord dat de federale politie — en dat was zo in het initiële model — in principe ter beschikking staat, met steundiensten, van de zonale politie. Dat kan natuurlijk ook in de andere richting zijn, dat de zonale politie solidariteit moet ophoesten, maar ik heb de indruk dat wij de laatste jaren steeds meer meemaken dat de zonale politie bevroegd wordt en dat sommigen zeggen dat de solidariteit ver zoek is en dat zij niet meer kunnen volgen.

CRIV 54 E045

19/12/2016

23

Dus, terwijl men vroeger de federale reserve naar “beneden” stuurde, moet men nu regelmatig de zonale reserve inroepen voor Zaventem, spoorpolitie, enzovoort.

En dan is er nog de beslissingscapaciteit die er moet zijn om alle neuzen in dezelfde richting te krijgen. Mag ik u vragen om dat in een paar minuten aan de commissie mee te geven, want ik denk dat wij van uw verschijning hier moeten gebruikmaken om uw inzichten te kennen. Dan kunnen wij dat samenbrengen met wat wij tot op heden hebben vastgesteld.

Een tweede vraag die daarbij aansluit, betreft uw nationaal veiligheidsplan. Sinds maanden leven wij in een terrosfeer. Daar zijn vele prioriteiten, alle hens aan dek voor terro. Denkt u niet dat de andere prioriteiten in uw veiligheidsplan stilaan in de verdrukking dreigen te geraken door de overaccentuering? Als er iets gebeurt, zal het nooit genoeg zijn, maar ondertussen blijven die andere fenomenen misschien onaangeroerd of krijgen ze onvoldoende aandacht. Wat denkt u daaraan te doen?

Minister **Jan Jambon**: Mijnheer de voorzitter, ik dank u voor deze vragen die in een andere sfeer liggen, maar die ik met veel plezier zal beantwoorden.

Eerst en vooral wil ik zeggen dat ik de opdeling tussen bestuurlijke en gerechtelijke politie kunstmatig en achterhaald vind. Men doet dat voor de federale politie, maar niet voor de lokale politie. Ik ben veeleer voorstander van het model om de schotten tussen bestuurlijke en gerechtelijke politie op te heffen.

U hebt terecht gezegd dat wij door het huidige model een gecompartmenteerde politie hebben, waar te veel eilanden naast elkaar werken. Eilanden betekenen altijd muren waar men over moet om informatie uit te wisselen.

Ik weet niet of het in deze commissie is gezegd, maar de DJSOC/Terro zat in 70 overlegorganen. Als die overlegorganen een keer per 14 dagen bijeenkomen, moet u eens uittellen hoeveel capaciteit daar naartoe gaat. Al die verschillende eilanden creëren eigen *overhead* en er is ook niet meteen een hiërarchische aansturing, want die zitten allemaal op hetzelfde niveau. Het is dan ook heel moeilijk om één lijn te krijgen in het verhaal, wat zeker in tijden van crisis nefast is.

Ook voor de HyCap, maar daar kom ik dadelijk even op terug.

Dus ik denk dat het model met twee zuilen en veel compartimenten te veel capaciteit opslorpt en slagkracht van het terrein wegneemt. Ik denk ook dat elk schot informatiedoorstroming bemoeilijkt. Wanneer er een schot is tussen de gerechtelijke en de bestuurlijke, dan is dat ook weer een barrière voor informatie-uitwisseling. Dus ik denk dat wij in plaats van over bestuurlijke informatie en over gerechtelijke informatie, veeleer over politie-informatie zouden moeten spreken.

Uit het verslag van DRI, het informatieluik binnen de politie, komt ook naar voren dat degene die toegang heeft tot de gerechtelijke politie-info niet automatisch toegang heeft tot de bestuurlijke politie-info. Dat maakt dat informatie wel in het gerechtelijk luik circuleert maar dat bij aanhouding van zo iemand door de bestuurlijke politie, die zaken niet gelinkt en niet gesignaleerd worden. Dus ik denk dat daar *room for improvement* is. Dus ik denk dat dit in de toekomst volledig automatisch zou moeten gebeuren, in volledige transparantie.

Ik denk ook dat het project iPolice, met een gemeenschappelijke autostrade, zal ik maar zeggen, voor data-uitwisseling, daartoe moet bijdragen.

Dus ik denk dat die visie ook coherent is met de omzendbrief die we verstuurd hebben, de omzendbrief die toch zegt om te komen tot politionele informatie in plaats van gerechtelijke en bestuurlijke informatie.

U had het ook over de hiërarchie. Wij hebben geen hiërarchie in de politie, op het hoogste niveau althans. Wij hebben daar een consensusmodel waar nu vier mensen het directiecomité uitmaken en eigenlijk op basis van consensus moeten werken. Ik denk dat wij daarvan moeten afstappen. De commissaris-generaal moet ook — laat het mij maar een beetje plat zeggen — de baas zijn van de politie zoals de korpschef de baas is van de lokale politie. Dus ik denk dat wij dat model ook op het federale niveau moeten hebben.

Wat de lokale politie betreft — al is dat misschien niet direct wat u hebt aangehaald — denk ik ook dat wij de denkoefening moeten doen naar grotere politiezones. Want ook daar komen wij van 196, nu 189. Dat zijn ook 189 schotten. Ik denk dat wij ook op het lokale vlak naar grotere gehelen moeten gaan.

Dan, de problematiek van de HyCap. Wat u zegt is juist, wij ondervinden moeilijkheden in het huidig systeem van HyCap. Het is ook waar dat HyCap oorspronkelijk veeleer de bedoeling had dat de federale in steun kwam van de lokale en dat dit nu vaak andersom is.

Men mag ook niet vergeten dat de politieorganisatie in 2016 vier crisissen meemaakte, en dat kwam vaak op de schouders van de federale politie terecht. Wij praten hier over de terrocrisis, maar er was ook de vluchtelingencrisis, de staking van de cipers en de ontmanteling van het kamp in Calais, die politiecapaciteit in de Westhoek en Henegouwen heeft vereist. Wanneer men op een organisatie vier crisissen tegelijk loslaat, wordt die organisatie gestretcht. Bijvoorbeeld het HyCap-model is hierdoor onder druk komen te staan. Dat is wel een verklaring daarvoor.

Daarom heb ik ook gevraagd aan het coördinatiecomité, dus het overleg tussen de federale politie en de lokale politie, om het HyCap-model te herbekijken. Het heeft dat gedaan en morgen, dinsdag, zal het coördinatieorgaan een gedragen voorstel voorstellen. Men is daaraan aan het werken. Men heeft een gedragen voorstel federale politie en lokale politie. Dat gaat morgen voorgesteld worden.

Dan kom ik aan uw laatste vraag, in verband met het Nationaal Veiligheidsplan en de prioriteiten. Ik begrijp die vraag, maar in het Nationaal Veiligheidsplan hebben wij tien prioriteiten vastgelegd en het is nu aan de leiding van de politie om hun middelen te verdelen over die zaken. Ik verwacht nu van de commissaris-generaal dat zij met programma's afkomt hoe die tien fenomenen, niet het ene fenomeen, maar het ene plus de negen andere, gaan aangepakt worden. Zij gaat dat moeten doen met programma's en met een toewijzing van de middelen waarover zij beschikt voor die programma's. En dat is de manier waarop zo'n veiligheidsplan moet gemanaged worden.

Willy Demeyer (PS): Monsieur le président, monsieur le ministre, j'ai, tout à l'heure, posé une question à M. le ministre de la Justice à propos de la circulation de l'information. J'y reviendrai parce qu'il ne m'a pas beaucoup répondu. J'aurai deux autres questions sur le manque de moyens au niveau policier et le fonctionnement de la police intégrée.

En ce qui concerne la circulation de l'information entre la police locale et la police judiciaire

fédérale, j'ai tout d'abord cité un article du *De Morgen* du 9 décembre 2015 qui relatait la conclusion d'un MOU entre la police d'Anvers et la police de New York. Le deuxième article que je citais, c'était un article de l'Agence Belga repris par la Rtbf en date du 29 mars 2016, qui faisait état d'une communication entre le FBI et le ministre hollandais de la Sécurité et de la Justice. Finalement, ce qui en sortira, c'est plutôt une communication au départ d'Anvers et passant par la police de New York. Je passe ici la lecture de cet article pour en venir à mes questions, monsieur le ministre.

Nous avons le sentiment que la zone de police d'Anvers, mais ce pourrait être une autre, élabore sa propre politique en matière de coopération et de diffusion d'informations internationales. La question que je voudrais vous poser est de savoir si vous pensez que ce modèle, qu'on pourrait appeler le modèle anversoïse, comme vous le faites parfois, et même souvent – et j'ai d'ailleurs déjà pu dire qu'à certains moments, j'étais d'accord avec ce qui était proposé, en matière de recrutement policier par exemple – est conforme ou non à ce qui doit être fait en matière d'échanges structurels d'informations. Quel est votre avis à ce niveau-là? Pensez-vous qu'une police locale peut élaborer sa propre politique de recherche et d'échange d'informations? N'est-ce pas prendre des risques dans les matières délicates que nous venons d'aborder, notamment à propos de la Turquie?

Je vais rebondir sur la question qui était posée en début de commission, à savoir: la présence de M. De Wever à la réunion. Cela entretient l'idée de certains selon laquelle il y aurait un régime être privilégié entre certaines zones de police et votre ministère. Je crois que ce n'est pas bon.

Je vous reposerai encore une autre question. Il y a quelques grandes villes en Belgique. Il y a évidemment Anvers, mais il y a aussi Bruxelles et Liège. Je vais vous dire pourquoi je parle de Bruxelles. En fait, Yvan Mayeur a écrit une lettre dès après les attentats de Paris. Nous avons vu qu'à Paris, les attentats de masse sont possibles. Nous avons l'opération de Verviers, qui déjoue une opération en Belgique, qui montre que c'est possible en Belgique aussi. Et puis, quatre mois après Paris, nous avons Bruxelles.

Mais dès le lendemain des attentats de Paris, Yvan Mayeur écrit au premier ministre. Il écrit au premier ministre et il dit: "Puis-je être invité au Conseil national de sécurité? Parce que j'ai des inquiétudes quand j'ai vu ce qui se passe à Paris,

CRIV 54 E045

19/12/2016

25

quand je vois certaines tensions que je constate, je voudrais être invité." Et dès le lendemain, le premier ministre lui répond et dit: "Monsieur le bourgmestre, j'ai bien reçu votre lettre" – donc il répond vite, "mais je ne peux pas vous inviter, parce que vous n'avez pas d'habilitation de sécurité". Donc ici, on a un sentiment de deux poids, deux mesures.

Et j'aimerais donc avoir votre réponse, en tout cas au moins sur la politique de coopération qu'on peut mener. Cela m'intéresse, comme Liège, à ce moment-là. Je n'ai pas d'habilitation de sécurité, je vais peut-être la demander. Mais en tout cas, il m'intéresserait de savoir ce qu'on peut faire avec des polices extérieures. Je pense notamment à Maastricht ou à Aix-la-Chapelle pour ce qui concerne la région liégeoise.

Et enfin, est-ce une bonne pratique quant à l'échange structurel d'informations?

J'en viens à mes deux autres questions. Je vais essayer de faire rapidement. Le manque de moyens au niveau policier. Je vais faire bref. Nous avons entendu tout le monde, vous le savez. Et tous sont unanimes pour dire qu'il manque du personnel partout.

Juste pour remplir les cadres! Vous nous avez dit tout à l'heure qu'il fallait être proactif, prévoyant. Ne pensez-vous pas qu'en ayant réduit l'engagement à 800 – partant de 1 400 – cela dure deux ans – on crée un déficit? Certes, vous êtes revenu à un engagement plus important, mais ne croyez-vous pas que cela a été imprudent, dans le contexte où nous étions? Et comment allez-vous faire pour remédier à cela? Vous avez répondu partiellement à la suite de la question du président.

Je voudrais revenir rapidement sur un certain nombre de dysfonctionnements que nous avons constatés au moment où vous rêvez d'intégrer la police administrative et la police judiciaire. Et là, je voudrais savoir quel rôle vous réservez au bourgmestre qui est, au niveau local, agent de police administrative mais pas de police judiciaire. Va-t-il devenir un super shérif comme certains le disent. C'est ce qu'on dit d'eux. Allons-nous devenir des shérifs à la fois compétents en police judiciaire et en police administrative?

Mais, monsieur le ministre, nous avons constaté un certain nombre de choses. Je vais les citer puis je m'arrête: survivance du partage entre les ex-gendarmes et les ex-policiers - malheureusement, la fusion n'est pas encore dans tous les esprits;

manque de dialogue constant entre la police fédérale et les zones de police – j'ai ici les exemples - lutte entre services, entre DJSOC et PJF de Bruxelles - on nous fait des commentaires qui sont assez graves - problèmes de hiérarchie au sein du pilier judiciaire, notamment; racisme – malheureusement, on a pu le constater. Quelles initiatives pouvez-vous prendre? Avant peut-être de fusionner l'ensemble ou d'intégrer l'ensemble mieux, je pense qu'il faut d'abord régler cela. Il faut d'abord régler ces cinq ou six problèmes que nous avons constatés. Comment lutter contre la segmentation? Quelles initiatives pour augmenter – c'est ce qu'on voit aussi – le nombre d'enquêteurs d'origine étrangère ou formés selon des techniques spécifiques? Quelle place reste-t-il dans votre modèle pour le *community policing*?

Voilà, je ne serai pas plus long parce que les collègues souhaitent aussi intervenir.

Le président: Vous avez déjà répondu à certaines questions en commission.

Jan Jambon, ministre: Monsieur Demeyer, je pense avoir déjà répondu à certaines questions. J'en ai peut-être oublié, mais vous allez me les rappeler. Ce n'est pas tactique.

Willy Demeyer (PS): Il y en a quatre.

Laurette Onkelinx (PS): Au moins!

Jan Jambon ministre: En ce qui concerne l'information policière sur le plan international, l'organisation est très claire. L'information politionnelle internationale passe par le *single point of contact* (SPOC) de la Direction de la coopération policière internationale (CGI). On peut imaginer que, pour d'autres informations – la façon dont utilise ceci ou dont on organise la protection –, il y ait des *best practices* qu'on peut partager entre zones de police nationales et internationales. Mais je suis très, très clair: pour l'échange d'informations policières, c'est par le SPOC de la CGI.

Laurette Onkelinx (PS): Y a-t-il une législation ou un règlement, quelque chose qui l'écrit, pour éviter justement ce genre de MOU en dehors de... ?

Jan Jambon, ministre: Je dois me renseigner à ce sujet et en informerai la commission.

En ce qui concerne la demande de M. Mayeur, vous êtes quand même d'accord avec moi qu'entre une réunion ad hoc au sujet de laquelle on peut se poser des questions – et j'ai essayé d'y

répondre – et le Conseil national de sécurité, il y a une différence. Je dois aussi dire que, lors de cette réunion dont on a beaucoup parlé ce soir, Bart De Wever n'était pas là dans sa fonction de bourgmestre d'Anvers. Il était là comme président de notre parti. On peut apprécier mais, juste pour que les choses soient claires, vous êtes d'accord avec moi pour dire que le Conseil national de sécurité, c'est tout à fait autre chose. Ce que M. Mayeur demande, c'est la *local task force* où on réunit autour de la table le bourgmestre avec tous les services concernés et pour échanger cette information.

Vous avez parlé du rôle de bourgmestre. Dans ma vision, il ne change pas. J'ai donné la police locale comme exemple pour la police fédérale, pour laisser tomber cette séparation entre les deux. Mais le rôle du bourgmestre, dans mon intention, ne changerait pas. Le rôle du bourgmestre ou du conseil de police et du président du conseil de police...

Willy Demeyer (PS): Mais la manière d'organiser les deux, d'interpénétrer les deux, vous la voyez où alors? Elle est dans le chef du chef de corps? Comment faites-vous? Comment arrivez-vous à interpénétrer la police judiciaire et la police administrative? Seulement au niveau des chefs de corps?

Jan Jambon, ministre: Au niveau fédéral. Au niveau local, je ne changerais rien. Je parle du niveau fédéral. Il y a cette séparation. On le voit au niveau fédéral et beaucoup moins au niveau local.

De **voorzitter**: De minister heeft dat daarjuist geantwoord. Hij heeft daarnet gezegd dat wat lokaal bestaat, voor hem geen probleem is, maar dat er op federaal vlak een scheiding is die hij het liefste zou willen opheffen.

Mijnheer de minister, dat is wat u daarjuist hebt gezegd.

Minister **Jan Jambon**: Mijnheer de voorzitter, dat heb ik inderdaad gezegd.

De **voorzitter**: Ik weet dat het gevaarlijk is te recapitulieren. Ik doe niettemin een poging.

Jan Jambon, ministre Il y a encore quelques points. Vous parlez du manque de moyens. On a fait une comparaison entre la situation de 2014 et si on n'avait pas fait cette coupe budgétaire, et la situation actuelle, où on a fait cette coupe dans certains cas. Toutefois, le montant ayant été

augmenté, on arrive plus haut que si on n'avait pas fait cette coupe. Et donc il ne s'agit pas d'un manque de moyens, mais bien d'une hausse des moyens. Donc, quel est le problème?

D'abord, je voulais, en tant que nouveau ministre avec cette responsabilité-là, aborder le débat concernant les tâches-clés. Je sais que ce n'est pas encore implémenté, mais on a une vision très claire de ce que cela peut rapporter en termes de capacité. Puis on a fait l'évaluation. Et donc, on a ajouté des moyens, les 400 millions – et je peux vous fournir les chiffres – dont une grande partie est pour la police structurelle et non structurelle.

En termes de recrutement de nouveaux policiers au niveau fédéral, vous savez que notre engagement est d'augmenter le nombre de policiers fédéraux de 1 229, si je me souviens bien. Mais cela prend du temps. Il faut recruter les personnes, les sélectionner et les former. Cela prend un an et demi. J'ai examiné la situation. Raccourcir ce trajet s'avère très difficile. On ne peut pas faire cela. Je ne veux pas avoir des gens de "demi-qualité" dans les rues; cela ne va pas. Le processus est en cours. On a engagé 1 600 personnes cette année, comme je l'ai dit dans une réponse en commission de l'Intérieur. Leur formation n'a pas démarré pour tout le monde, mais 1 600 personnes sont engagées cette année, 1 400 le seront l'année prochaine, et 1 400 l'année d'après. Selon moi, je pense que ces chiffres vont demeurer.

Diversité. Je partage votre idée que la diversité actuelle dans la police n'est pas une photo de notre société. Vous avez parlé du modèle anversoïse, mais je l'ai expliqué. C'est un projet pilote qu'on a fait à Anvers et qu'on va présenter aussi aux autres villes, parce qu'il a bien évolué. Je ne dis pas que c'était déjà parfait, rien n'est parfait, mais on a évolué dans la bonne direction avec cette approche de recruter localement et avec le support du fédéral.

Mon but est de faire le *roll out* de ce projet aussi vers d'autres villes qui le souhaitent.

Je pense que j'ai répondu à la plupart de vos questions.

Willy Demeyer (PS): Monsieur le ministre, je vous rends attentif aux autres remarques sur les dysfonctionnements. Mais je suis sûr qu'on y reviendra. Et sur les moyens dont vous nous dites qu'ils sont en augmentation, je demande de faire le compte. Je ne suis pas nécessairement d'accord avec vous, mais faisons le compte.

CRIV 54 E045

19/12/2016

27

De **voorzitter**: M. Dallemagne s'était inscrit, mais je ne le vois pas.

Mevrouw Kitir, u had ook het woord gevraagd? Daarna de heer Van Hecke.

Meryame Kitir (sp.a): Even voor de duidelijkheid, mijnheer de voorzitter, komt de minister opnieuw naar hier voor het gedeelte over de luchtvaartveiligheid, of wordt dat nu in één keer afgehandeld?

De **voorzitter**: Over de luchtvaartveiligheid houden we komende woensdag een hoorzitting, de eerste die wij daarover gepland hebben. Dan moeten wij eens nagaan wat van uw lijstje nog staande gehouden wordt. Daar kan nog een andere hoorzitting aan gekoppeld worden.

Meryame Kitir (sp.a): Ik bewaar die vragen voor later.

De **voorzitter**: Uiteraard, als wij dat nog onderzoeken, ik weet niet of de minister even enthousiast is als minister Geens om te zeggen dat hij zeker wil terugkomen. Maar het lijkt mij wel mogelijk dat wij in het verdere onderzoek, dat onder meer ook zal gaan over radicalisme, de minister nog eens uitnodigen voor een aantal vragen.

Als u uw vragen dus wil aanhouden, mevrouw Kitir, is dat goed. Dan komen wij er nog op terug.

Meryame Kitir (sp.a): Dan zal ik die vragen bewaren voor later.

Mijnheer de minister, ik heb nog een paar vragen over de informatiedoorstroming bij de politie zelf.

De voorgaande spreker heeft het al kort aangehaald, maar ik heb er niet direct een antwoord op gehoord. Uit de getuigenissen hebben wij kunnen vaststellen dat er vaak tips binnenkwamen van politieagenten die zelf allochtone roots hebben en dat die niet altijd ter harte genomen zijn.

Ik vind dat een zwaar probleem, zeker wanneer het gaat over terrorisme. Als wij zo veel mogelijk informatie willen vergaren, meen ik dat een politieagent met allochtone roots dichter bij de gemeenschap kan staan en zo sneller tot informatie kan komen.

Het blijkt toch wel dat daar problemen zijn. Welke stappen hebt u ondertussen ondernomen om de

samenwerking tussen de politieagenten zonder allochtone roots en de politieagenten met allochtone roots beter te doen verlopen, zonder dat ik verder inga op de verschillende dossiers die wij hier hebben besproken?

Minister **Jan Jambon**: Mevrouw Kitir, ik meen dat u nu de case Mechelen bedoelt. Ik zal daar nu niet op ingaan.

Laat ik eerst dit zeggen: inzake diversiteit meen ik dat wij nooit een adequate politieorganisatie op het veld zullen kunnen zetten, als die niet de diversiteit van onze maatschappij weerspiegelt.

Wij hebben het over *community policing* gehad. Ik heb daar nog niet op geantwoord. Dat is voor mij de basis van politiewerk.

Monsieur Demeyer, le *community policing*, c'est la base. Là, on y reste.

In de praktijk kunnen we communitypolitie echter nooit uitvoeren, als onze korpsen niet de diversiteit van de maatschappij weerspiegelen. Het project in Antwerpen wil ik daarom uitrollen met alle steden die erop willen ingaan.

In de opleiding van de politiemensen worden samenwerking en antiracisme ten eerste benadrukt. Heel wat cursusedagen gaan daaraan op. Dat is zeker en vast heel belangrijk. Zowel in de kadernota Integrale Veiligheid als in het Nationaal Veiligheidsplan zijn er specifiek maatregelen tegen discriminatie opgenomen. Dat maakt deel uit van *the core* van ons politiewerk.

Alle klachten dienaangaande worden ernstig en diepgaand onderzocht en er wordt ook gesanctioneerd. Het gegeven integer handelen, is een zaak voor iedereen, voor leidinggevers, maar ook voor medewerkers onder elkaar.

Het is voor mij heel belangrijk dat de politie een correcte weerspiegeling is van onze maatschappij.

Meryame Kitir (sp.a): Bijkomend wil ik u vragen sinds wanneer die cursussen worden gegeven. Werden die cursussen altijd al gegeven of zijn die cursussen aangepast na de recent ontdekte fenomenen?

Als er klachten ingediend worden, dan vindt er een onderzoek plaats en er wordt ook gesanctioneerd, zo zegt u. Hoe vaak is er al tot sanctionering overgegaan?

Minister **Jan Jambon**: Mijnheer de voorzitter, dat

zijn twee heel punctuele vragen, zeker hoe vaak er tot sanctionering is overgegaan. Die informatie zal ik ook ter beschikking stellen van de commissie. Vragen in verband met de cursus waren de eerste vragen die ik als minister moest beantwoorden en waarop ik toen al heb geantwoord dat het in de cursus zit. Dus dat zit al verschillende jaren, dat is zeker niet in reactie op recente fenomenen, dat zit al verschillende jaren in de basisopleiding en ook in speciale modules. Dus dat is geen nieuw fenomeen.

De **voorzitter**: Dat wordt genoteerd en ik bezorg u daar nog een lijstje over. Dus u kunt dat controleren en ons de antwoorden bezorgen.

André Frédéric (PS): Monsieur le président, rassurez-vous, car je vois votre mine horrifiée: il n'est que 20 h 30. Je pense que nous avons encore un peu de temps. Je serai bref.

Monsieur le ministre, je vais vous poser trois petites questions qui tournent autour de l'information, qu'elle soit interne ou externe. On vient d'y faire allusion, mais je trouve que vos réponses ne sont pas très précises.

Ce qui interpelle au fil des auditions, et sans trahir de secrets, c'est qu'on a le sentiment que le travail de terrain est fait, qu'il y a une récolte d'informations qui est faite, qui remonte vers les interlocuteurs et qu'à partir de ce moment-là, parfois et même trop souvent, il y a un manque de circulation de cette information. Je ne vais pas caricaturer, mais j'ai eu à plusieurs reprises l'impression que, si on a la chance d'avoir dans un bureau quelqu'un qui a travaillé quelques années plus tôt avec un autre, on va prendre son téléphone et on va s'échanger les informations de telle façon que chacun en dispose. Si ce n'est pas le cas, et je ne veux pas caricaturer, mais c'est vraiment mon sentiment, on se dit qu'il y a quand même un paquet d'informations qui ne circulent pas et que des terroristes peuvent rester planqués pendant des mois sans qu'on arrive à les retrouver. J'aurais bien aimé que vous nous disiez, car je suppose que vous êtes bien conscient de ce problème, ce que vous mettez concrètement en place pour essayer de le régler. Je sais bien qu'il y a des aspects humains, mais je pense qu'il doit y avoir aussi – car, même dans les plus petites administrations communales, on met en place des systèmes ISO qui précisent très clairement toutes les démarches à entreprendre en cas de partage d'informations –, et j'aurais aimé que vous nous disiez comment on pourrait aller vers une utilisation plus collégiale de l'information classifiée sur le modèle anglais.

On a abordé les *local task forces*, on a pu en déterminer un certain nombre d'avantages, mais aussi un certain nombre d'inconvénients. L'ancrage local, l'information partagée entre les niveaux de la police fédérale et de la police locale, la banque de données dynamique. Mais on a quand même identifié des difficultés. Au-delà des relations entre pilier judiciaire et pilier administratif, il y a en tout cas le fait que les *local task forces* sont des lieux d'échange d'informations – ce n'est déjà pas mal –, mais ne sont pas des lieux de décision opérationnelle. J'aurais aimé vous entendre à cet égard. Pensez-vous qu'on doit maintenir en l'état les responsabilités et les rôles des *local task forces* ou bien devrait-on aller vers plus de capacité opérationnelle?

La dernière question, je vous la pose parce que vous êtes le ministre de tutelle. J'ai eu l'occasion de pouvoir poser la question en direct. J'ai souvent été interpellé par le type de communication qu'engageait l'OCAM. Je ne reviendrai pas sur tous les éléments, mais déclarer que la police est, elle, en alerte niveau 2 ++ sans explication complémentaire ou bien dire à l'opinion publique qu'on craint une attaque sur un petit village ou qu'on craint le syndrome d'Ouradour qui est quand même un massacre qui a tué, par les nazis, 642 personnes dans un village français – je me suis posé la question à l'époque et les médias se la posaient aussi – est-ce du rôle et de la responsabilité de l'OCAM? N'est-ce pas le rôle du Conseil national de sécurité ou du ministre de l'Intérieur ou du premier ministre? Êtes-vous conscient que ce type de communication n'apporte certainement rien à la sérénité du climat et à l'état d'esprit dans lequel se retrouvent nos concitoyens? Ne pensez-vous pas qu'il faudrait, à tout le moins, en permettant la liberté d'expression, recadrer un peu ce type de communication? Ce sont mes trois petites questions?

Jan Jambon, ministre: Monsieur Frédéric, d'abord, en ce qui concerne l'échange et le flux d'informations, comme je l'ai dit, je pense qu'un frein sur les échanges d'information réside dans l'existence des deux organisations: administrative et judiciaire. Là, je pense, on doit... La séparation entre les deux types d'information évoluera vers une information politionnelle. On doit aussi passer du principe du *need to know* à celui du *need to share*. On doit partager l'information sauf s'il y a de bonnes raisons pour ne pas le faire.

Je pense aussi que c'est celui qui a besoin d'informations qui doit faire une pondération et

CRIV 54 E045

19/12/2016

29

non celui qui l'envoie. Je pense que le *local task force* est pour cela le bon départ, mais doit être élargi, et certainement pleinement intégré dans le iPolice. D'un point de vue technologique, la iPolice est la solution, parce que ce faisant, on construit l'autoroute pour échanger l'information beaucoup plus facilement que ce n'est actuellement le cas avec l'informatique de style ancien.

Maintenant, en ce qui concerne l'organisation de la police fédérale et de la police locale, nous devons aboutir à un maximum de cohérence entre ces deux différents modèles. Donc le local, qui n'a plus cette différence entre administratif et judiciaire, et le fédéral, qui l'a quand même.

En ce qui concerne le *local task force*, je pense que l'initiative pour passer à l'action doit toujours être dans les mains de la police, qui est présente dans le *local task force*. Donc là, on fait l'échange d'informations, mais la décision pour passer à l'action relève plutôt de la compétence de la police.

Laurette Onkelinx (PS): En ce qui concerne la *task force*, parce que c'est un dossier que l'on travaille beaucoup, on nous a notamment dit que, là où il devrait y avoir un échange d'informations optimal, ils ne savaient plus faire grand-chose dès qu'il s'agissait d'informations de type judiciaire. Et quand un dossier est fédéralisé, c'est terminé. Alors qu'on avait l'impression que l'idéal - c'est pour cela qu'on parle du modèle anglais - c'est que, dans une réunion de concertation où tout le monde est présent, on distribue les rôles, quel que soit le dossier, qu'il soit fédéralisé ou pas, pour qu'il y ait un suivi pour tous les dossiers. Ne pas faire de la judiciarisation à l'excès, mais parfois distinguer: "Ce dossier a trait à un suivi radicalisme, donc il dépend des services administratifs et sociaux", par exemple..

On a l'impression qu'il y a quelque chose qui ne fonctionne pas à ce niveau-là en termes de coordination.

Jan Jambon, ministre: J'avais mal compris, monsieur Frédéric. Je pensais que c'était vraiment aller en action policière. Je suis d'accord qu'un dossier est dans une certaine étape dans l'évolution vers l'extrémisme violent et, en fonction de l'étape, cela demande une autre approche et donc d'autres personnes qui le prennent en main. Là, je partage votre ...

Laurette Onkelinx (PS): Il faut organiser structurellement la concertation.

Jan Jambon, ministre: Il faut structurer cela, je suis d'accord.

Monsieur Frédéric, en ce qui concerne l'OCAM et les communications du niveau de menace, je n'ai pas de problème qu'elles soient faites par l'OCAM. Pourquoi? Parce qu'on veut vraiment montrer à chaque fois que l'OCAM est et reste indépendant. S'il est indépendant, prendre une décision et dire au gouvernement ou au centre de crise "vous devez communiquer", je ne partage pas cela. Je suis favorable à l'idée que l'OCAM communique ses décisions et qu'il soit tout à fait indépendant. Maintenant, d'autres communications ... je dois avoir les choses concrètes pour m'expliquer à ce sujet. Mais pour le niveau de menace et les décisions sur le niveau de menace, pour moi, c'est l'OCAM qui peut communiquer.

Laurette Onkelinx (PS): C'était plutôt les communications qui font perdre après au niveau, par exemple, de Bruxelles, puisque ça a eu lieu, de la confiance dans le tourisme et l'économie, parce qu'on dit "ah, c'est quand même encore dangereux, hein!".

Le président: Je passe à Mme Van Cauter.

Carina Van Cauter (Open Vld): Mijnheer de minister, ik wil het over twee puntjes hebben.

Ten eerste, is het opvolgen van voorwaarden van voorwaardelijk in vrijheid gestelde veroordeelden, onder meer naar aanleiding van penitentiair verlof, een opdracht van de justitiehuisen en de justitieassistenten, onverminderd artikel 12 van de wet op het politieambt, volgens dewelke de politie de voorwaarden moet controleren?

Krijgt de politie een instructie van het parket rond de wijze waarop wordt verwacht dat de voorwaarden worden gecontroleerd? Is daar met andere woorden coördinatie? Is er overleg met de justitiehuisen? Hebt u als minister een instructie aan de politie gegeven of bestaat er een dergelijke instructie over de wijze waarop voorwaarden door de politie worden gecontroleerd?

Ten tweede, ik bouw nu voort op wat mevrouw Onkelinx heeft opgemerkt over het delen van informatie en het bekijken wat het beste vervolg of gevolg is dat aan een bepaald dossier wordt gegeven.

In ons achterhoofd houden wij het cassatiearrest over het kruisen van gegevens van flitscamera's, enerzijds, en de nummerplaten, anderzijds.

30

19/12/2016

CRIV 54 E045

Er is ook het feit dat er bij de politie toch wel wat databanken bestaan. Er wordt over 300 databanken gesproken, al dan niet met een wettelijke basis.

Hebt u een zicht op of plant u een wettelijke basis om die gegevens verder te kunnen kruisen en delen? Hoe zit het met het delen van het beroepsgeheim?

Immers, indien die basis niet of onvoldoende bestaat en indien u geen initiatief ter zake neemt, zou dat betekenen dat wij terroristen even vlug of vlugger op de straat zullen zien dan zij ooit zijn opgepakt en opgespoord.

Kunt u daarbij wat meer duiding geven?

Minister Jan Jambon: Wat het penitentiair verlot betreft is het zo dat we bij Justitie moeten digitaliseren en dat de politie de vaststelling moet kunnen doen. Vandaag krijgt de politie de arresten en vonnissen in bulk van justitie. Dat is meer een dump. Ik denk dat we daar naar een digitalisering moeten gaan, bijvoorbeeld in ANG en later in ipolicedatabanken zodat een politieman zijn opdrachten krijgt vanuit...

Carina Van Cauter (Open Vld): U zegt: het vonnis wordt bezorgd aan de politie, de politie steekt dat in de databank en de politieman op de straat moet zijn plan maar trekken met de voorwaarden zoals ze in de ANG staan.

Minister Jan Jambon: Ja.

Carina Van Cauter (Open Vld): Mijn vraag gaat eigenlijk verder. Als er staat: "Moet verblijven op dat adres", hoe weet die politieman bij een woonstcontrole of hij één keer per week of één keer per maand moet gaan? Als men bepaalde mensen die in de dossiers betrokken waren wekelijks was gaan bezoeken om te gaan kijken of hij er nog was of dat hij alleen maar was ingeschreven, dan had men enige tijd voordien gezien dat de vogel was gaan vliegen.

Zo zijn er nog een aantal voorwaarden die van belang kunnen zijn. Krijgen de politiemensen instructies over hoe ze daarmee moeten omgaan? Of moeten ze dat allemaal zelf naar best vermogen proberen op te volgen?

Minister Jan Jambon: Vandaag is dat er inderdaad niet. Zij krijgen de push, maar er is geen detail. Dat is inderdaad iets. iPolice is, ook daar weer, de oplossing, want die kunnen wij connecteren met Justitie. Dat is daar de oplossing

voor. Nu wordt dat allemaal gewoon, zoals u zegt, in de ANG gezet en is er geen contextualisering bij. Dat is meer voorzien in iPolice.

Carina Van Cauter (Open Vld): Dat verwacht men van de politie ook.

Minister Jan Jambon: Absoluut.

Carina Van Cauter (Open Vld): Men verwacht dat men ze toevallig eens tegen komt naar aanleiding van een volgend vergrijp. Meestal is dat dan een verkeersinbreuk. Dan kijkt men eens in de wagen en dan volgt er nog wel wat. Controleren lijkt mij toch een beetje actief.

Minister Jan Jambon: Ja. Maar de instructies daarvan kunnen niet van de politieman op straat komen.

Wat de wildgroei aan databanken betreft, dat klopt, dat is historisch zo gegroeid en soms werkt dat inderdaad contraproductief. Wij weten allemaal dat het doel moet zijn om maximaal info te *sharen*, info te delen. Ik stel vast dat het soms niet wenselijk is voor het gerechtelijk onderzoek en anderzijds stel ik vast dat er onvoldoende opgetreden wordt tegen lekken van informatie. Wat ervoor zorgt dat, als er onvoldoende tegen lekken opgetreden wordt, dat diensten aan zelfcensuur gaan doen en de info niet gaan delen zeggen want het zal toch wel op straat komen. Ik denk dat dat beter moet, omdat alles start met intelligentie, met informatie-uitwisseling. Sorry dat ik er altijd op moet terugkomen, maar over databanken en *sharen* van informatie, de oplossing die wij daarvoor voorzien, is iPolice.

Carina Van Cauter (Open Vld): Maar dan moeten wij wel een regel hebben die ons toelaat om bepaalde informatie te delen, dat het niet is dat wie deelt, strafbaar wordt.

Minister Jan Jambon: Maar dat heb ik toen juist gezegd: we moeten naar *need to share* in plaats van *need to know* gaan. Het uitgangspunt moet zijn, denk ik: informatie wordt d'office gedeeld, behalve als er een goede reden is om het niet te doen, en niet: informatie wordt gedeeld als er een goede reden is om het te doen.

Richard Miller (MR): Monsieur le président, plusieurs de mes questions ont déjà été posées et le ministre y a très bien répondu. Je n'y reviendrai donc pas.

Je souhaite simplement vous poser deux petites questions, monsieur le ministre. Des *fusion cells*

CRIV 54 E045

19/12/2016

31

ont été créées entre les services de renseignement, la Sûreté de l'État, la PJF de Bruxelles pour renforcer la cohésion et l'échange d'informations. Est-il envisagé ou envisageable d'étendre cela à d'autres PJF que celle de Bruxelles?

Par ailleurs, plusieurs acteurs qui ont été auditionnés ont souligné l'importance des cellules locales de sécurité intégrale. Mon collègue, M. Frédéric, l'a évoquée. L'implémentation de ces cellules locales de sécurité intégrale est-elle équivalente dans les trois Régions du pays? L'enthousiasme y est-il le même?

Jan Jambon, ministre: Monsieur Miller, nous voulons implémenter l'idée du *fusion center* dans le cadre duquel tous les services pourront se mettre autour de la table pour discuter des cas spécifiques, et non pas échanger entre services. Les personnes se trouveront autour de la table.

En ce qui concerne les cellules locales de sécurité intégrale, je peux vous fournir les chiffres.

L'installation d'une cellule locale de sécurité intégrale (CLSI) relève de l'initiative du bourgmestre. Il n'y a pas d'obligation. Je pensais avoir les chiffres mais je ne les ai pas. Je pourrai vous les fournir ultérieurement. De mémoire, je pense qu'il y a actuellement environ 160 CLSI. Mais je n'ai pas ici la distinction entre les différentes Régions. Excusez-moi, un de mes collaborateurs me fournit les données.

On a des CLSI qui sont communales, mais on a aussi organisé des CLSI par zone de police. En ce qui concerne les CLSI qui sont communales, on en compte 125, dont 13 à Bruxelles, 93 en Flandre et 19 en Wallonie. En ce qui concerne les CLSI via les zones de police, à Bruxelles, ce n'est pas fait (donc zéro), il y en a 19 en Flandre et 2 en Wallonie. Au total, ce sont donc 146 CLSI qui sont organisées pour le moment.

*Voorzitter: Meryame Kitir,
Présidente: Meryame Kitir*

Richard Miller (MR): Merci, monsieur le ministre. Concernant les *fusion cells*, c'est uniquement avec la PJF de Bruxelles. Je voulais savoir si on pouvait les étendre aussi aux autres PJF.

Jan Jambon, ministre: Oui, c'est quelque chose qui est imaginable.

Kristien Van Vaerenbergh (N-VA): Mevrouw de voorzitter, mijnheer de minister, ik heb nog twee

korte vragen die nog niet aan bod zijn gekomen.

Wij hebben van verschillende politiediensten vernomen dat de procedures voor de aanwerving van nieuw personeel en voor de aankoop van materiaal heel lang aanslepen en veel te log zijn. Kunt u daarover wat meer uitleg geven? Ziet u heil in een bijzondere procedure die zou kunnen worden gevolgd in crisissituaties, zodat de politiediensten snel over de nodige materiële en menselijke middelen zouden kunnen beschikken?

Kunt u wat meer zeggen over het Kanaalplan? Hoe evalueert u dat? Ziet u heil in de verdere uitbreiding ervan?

Minister Jan Jambon: Mevrouw Van Vaerenbergh, wat de aanwervingsprocedure betreft, alles kan altijd vereenvoudigen, maar ik denk niet dat die procedure zo log is. Het klopt dat de component opleiding en de selectie van de vele kandidaten om die opleiding te volgen, tijd vergen, maar ik denk dat het noodzakelijke stappen zijn. Uit het pilootproject in Antwerpen leren wij dat de tijd voor rekrutering en selectie kan worden verkort, maar de opleidingsduur blijft natuurlijk dezelfde.

Iets anders is het voor de aankoopprocedure. Die is verschrikkelijk log en zwaar. Ik denk dat men zich in het algemeen vragen kan stellen bij de rol van de Inspectie van Financiën. Ik heb al aan de regering gezegd dat wij die rol moeten herijken.

Voor mij moet de Inspectie van Financiën erop toezien dat aankopen binnen het budgettair kader gebeuren, maar ze moet geen opportuniteitsevaluatie van aankopen doen. Ik geef een voorbeeld dat absurd lijkt, maar dat zich in de praktijk heeft voorgedaan. Op een bepaald moment heeft de Inspectie van Financiën een aankoop van schilden voor de politie tegengehouden omdat de politie zei dat ze ronde schilden moest hebben en de Inspectie van Financiën vond dat de politie er rechthoekige moest hebben, of omgekeerd. Dat maakt aankoopprocedures natuurlijk verschrikkelijk log.

Ik heb met de politie rond de tafel gezeten om te zien hoe wij die procedures kunnen vereenvoudigen en ik heb binnen de regering ook de opdracht gekregen om samen met de minister van Begroting te bekijken hoe wij dit kunnen doen.

Derde element, in omstandigheden waar er enige druk is, zou de politie inderdaad bij uitzondering een aantal procedures moeten kunnen *courtcircuiteren*. Bijvoorbeeld als onze Internet

Referral Unit een stuk software moet bestellen dan is dat het verhaal van de boswachter en de stroper. Men ziet dat de stroper nieuwe software ter beschikking heeft, maar als de boswachter een hele procedure moet doorlopen van aankoop en zo, dan is die software al vier versies verder eer men... Daar ook moeten wij een aantal dingen kunnen versnellen, maar de initiatieven daartoe zijn genomen.

Wat het Kanaalplan betreft, mevrouw Van Vaerenbergh, wij hebben daar een hele evaluatie van gemaakt. Ik denk dat die evaluatie ook bezorgd is.

De **voorzitter**: Ik wil vragen of het mogelijk is om die te bezorgen aan de commissie.

Minister **Jan Jambon**: Die kan worden bezorgd. Dat is een heel uitgebreid ding, inderdaad op basis van de ervaringen met fase 1 van het Kanaalplan, dat nu ook zal uitgebreid worden naar de gemeenten. Het Kanaalplan heeft tot hertoe zeker al zijn vruchten afgeworpen, maar wij zullen de evaluatie bezorgen die daarvan is gemaakt.

De **voorzitter**: Een eerste evaluatieronde is uitgedeeld, maar er is blijkbaar een definitieve evaluatie en die heeft de commissie niet gekregen. Kunt u die bezorgen aan de commissie?

Minister **Jan Jambon**: Oké, dan maken wij die over.

Servais Verherstraeten (CD&V): Mevrouw de voorzitter, mijnheer de vice-eersteminister, ik wil nog even terugkomen op de denkoefening die u rond de toekomstige organisatie of eventuele hervormingen van de politie hebt gemaakt.

Iedereen is het er denkkelijk mee eens dat er voldoende capaciteit moet zijn voor de taken van openbare orde, voor de taken van de bestuurlijke politie en voor de gerechtelijke taken.

Ik zal u de omgekeerde vraag stellen van de vraag die ik aan de minister van Justitie heb gesteld. In het licht van de opties die u daarnet op tafel hebt gegooid en waarover wij van gedachten zullen wisselen, wil ik het volgende vragen. Hoe kan in gegarandeerde capaciteit voor gerechtelijke opdrachten worden voorzien? Hoe kan politiecapaciteit voor gerechtelijke opdrachten worden gemanaged binnen de voorstellen die u doet?

Minister **Jan Jambon**: Mijnheer Verherstraeten,

die capaciteit kan beter in een grotere organisatie worden gegarandeerd dan wanneer gelimiteerde capaciteit wordt toegewezen. Neem bijvoorbeeld dat wij van de politie een bepaald korps afsplitsen, dat dan expliciet voor het gerechtelijke luik wordt bestemd. Dan is het ook enkel dat korps, ongeacht wat zich aan zaken aanbiedt. Het zal dan binnen dat korps moeten gebeuren.

Ik maak de vergelijking met het veiligheidskorps bij Justitie voor de bewaking van gevangenen. Vandaag is daarbij het probleem dat de opdrachten veelvuldiger zijn dan de capaciteit van dat korps aankan. Er zit ook geen rek op. Het is immers die capaciteit en niets anders. Wanneer een dergelijk korps van een groter geheel deel uitmaakt, kan de leiding van de politie capaciteit inzetten waar de noden het hoogste zijn. Er zijn meer vrijheidsgraden. Dat zal natuurlijk altijd in samenspraak met Justitie gebeuren.

Wij zouden ook kunnen nadenken over hoe de bevoegdheidsverdeling moet zijn. Vandaag is ze wat ze is. Wij zouden er kunnen over nadenken om Justitie en Veiligheid in één bevoegdheidspakket samen te brengen.

Ik zou niet terug willen naar de situatie van vroeger, toen de politie opgesplitst was. Ik denk dat een groter geheel het voordeel biedt dat dan gemakkelijker met capaciteit kan worden gespeeld en op die manier kan de capaciteit worden ingezet waar ze het meest nodig is. Zoals u zei, kunnen we daarover van gedachten wisselen en tot een coherente visie komen.

Voorzitter: Patrick Dewael.

Président: Patrick Dewael.

Servais Verherstraeten (CD&V): Mijn eerste bezorgdheid, mijnheer de vice-premier, gaat over de vergrijzing van het korps. We hebben het hier al over gehad in de Commissie voor de Binnenlandse Zaken. Die vergrijzing is trouwens eigen aan de meeste federale diensten en dus ook aan een politiedienst. Heel wat mensen zullen op pensioen gaan. U zult de volgende drie jaar 1 800 nieuwe personeelsleden aanwerven, als ik de cijfers goed interpreteer, maar de uitstroom is nog groter. Als er dan gevochten wordt voor capaciteit, kan dat wel eens conflicten op het terrein teweegbrengen. De vraag is hoe we dat oplossen.

Ten tweede, ik heb in deze commissie van sommige getuigen gehoord dat, wat specifieke gerechtelijke taken betreft, specialisme vereist is. Daarom kunnen we niet altijd snel iemand van

CRIV 54 E045

19/12/2016

33

dienst A doorschuiven naar dienst B, omdat die persoon daarvoor niet de specifieke vooropleidingen heeft gehad. Het is soms een werk van lange adem om iemand die *skills* aan te leren. Hoe kunnen we daarop een antwoord bieden?

Minister Jan Jambon: Wat de vergrijzing betreft, hebt u voor 100 % gelijk. Ik heb destijds gezegd dat de regering beslist heeft om de nettocapaciteit van de federale politie met 1 200 te verhogen. We houden bij de aanwervingen dus rekening met de vergrijzing. Dat is een tamelijk gemakkelijke rekenoefening.

Wat u verder zegt, is zeker en vast juist. Niet elke competentie is zomaar op overschot en soms is er veel opleiding nodig. Maar als men in een groter geheel werkt, kan men die bronnen ten minste aanboren en die mensen daarvoor opleiden. Als men in een restrictief kader zit met een welbepaalde capaciteit, dan moet men direct bijkomende budgettaire middelen hebben terwijl men ook mensen moet aanwerven en opleiden.

Een groter geheel geeft meer mogelijkheden op het vlak van carrièreplanning en van de inzet van werknemers waar de prioriteit het hoogst is.

Stefaan Van Hecke (Ecolo-Groen): Mijnheer de voorzitter, de meeste vragen die ik had gesteld, zijn inmiddels beantwoord. Ik had nog een vraag over de luchtvaartpolitie, maar die zullen we op een later moment behandelen.

Mijnheer de minister, ik heb nog een vraag over de financiering van het terrorisme. Dat is ook af en toe aan bod gekomen in onze commissie. Dan is er ook vaak verwezen naar de afschaffing van de kunstcel van de politie.

Veel mensen zeggen dat kunst ook wordt gebruikt voor de financiering van terroristische doeleinden. De beslissing is door de regering genomen om die cel af te schaffen. U hebt gezegd dat de taken verder zullen opgenomen worden in de diensten zelf, dus zonder een aparte cel.

Interpol heeft daar kritiek op gegeven. Hebt u kennisgenomen van die kritiek? Blijft u bij uw voornemen om die kunstcel op te doeken? Of overweegt u om die beslissing te herzien?

Minister Jan Jambon: Mijnheer Van Hecke, eerst en vooral, deze regering heeft niet de beslissing genomen. Dat vloeit voort uit de optimalisatiebeweging die ingezet is in 2013. Die optimalisatie voorzag in een maximale

deconcentratie ten gunste van de directies Arrondissementen.

Wat de kunstcel betreft, ik denk dat er vorig jaar of zo nog 1 persoon in die kunstcel werkte.

Wat de financiële ondersteuningsnetwerken betreft, hebben we een aparte groep binnen de federale politie, niet alleen voor financiering via kunst, maar ook financiering via drugs, via vervalsing van documenten en zo. Dus daar zit een specifieke groep die zich bezighoudt met financiering van terrorisme en de financiële stromen ter financiering van terrorisme.

Interpol heeft de internationale uitwisseling van gegevens aanhangig gemaakt, de kunstcel bij ons en andere. Daar komen we terug op wat ik daarstraks aan mevrouw Onkelinx heb geantwoord: *the single point of contact*, de internationale uitwisseling. Ik denk dat het niet goed is als dat vanuit 87 plaatsen binnen de politie begint. Het is via *the single point of contact*, binnen CGI, dat die internationale uitwisseling gebeurt. Dus ik denk dat we de kritieken van Interpol daarmee opvangen. Ik denk dat het niet goed is om allemaal heel gespecialiseerde kleine cellen te organiseren binnen de politie.

Stefaan Van Hecke (Ecolo-Groen): Mijnheer de minister, de discussie gaat ook vaak over andere taken van de politie, of andere materies. Vaak is er wel een meerwaarde in het hebben van een centraal punt omdat zij vaak dan ondersteuning kunnen geven omdat de specialisatie daar zit. Nu zult u er moeten op rekenen dat binnen enkele FGP, of andere eenheden, er voldoende specialisme of kennis aanwezig is om dat te voeren. De kennis waarop men een beroep kan doen zal niet meer centraal zitten. Dat kan wel een nadeel zijn.

De taak doorgeven en decentraliseren, kan ook tot gevolg hebben natuurlijk dat al die diensten ook daarin dan moeten investeren. Wij weten ook dat terrorisme heel veel capaciteit opslokt en dat dit ook ten nadele is, vaak, van andere misdaadfenomenen die dan minder aan bod kunnen komen. Ook dat zal zijn effect hebben.

Dan maak ik de overgang naar mijn volgende vraag. U zult wellicht wel weten dat ook andere misdaadfenomenen minder aan bod kunnen komen door de nadruk op terrorisme. Hoe ziet u dat evolueren? Vindt u dat positief? Negatief? Het gaat over van alles, zware *crime*, drugshandel of financieel-economische misdrijven. Het is horizontaal dat er wel minder capaciteit zal zijn. Dit

34

19/12/2016

CRIV 54 **E045**

kunnen we ook niet volhouden of we gaan binnen een aantal jaren geconfronteerd worden met een aantal misdaadfenomenen die fors aan het stijgen zijn. Wat is uw antwoord daarop?

Minister **Jan Jambon**: Ik denk dat de voorzitter die vraag daarstraks bij de inleiding van het tweede gedeelte al gesteld heeft.

De **voorzitter**: Die vraag heb ik in alle duidelijkheid gesteld, prioriteiten van het veiligheidsplan en het wegdrukken van andere zaken ten gevolge van terro. Die vraag is beantwoord, ik wil het maar gewoon meegeven.

Geen andere vragen? Mijnheer de minister, dan mogen we u danken voor uw getuigenis. U krijgt uiteraard nog een briefje met wat opgave van zaken die u nog gaat nakijken voor ons. Laat ons beginnen met de kerstwensen.

Na lezing, volhardt en tekent,

.....
Jan Jambon

CRIV 54 E046

21/12/2016

1

ONDERZOEKSCOMMISSIE TERRORISTISCHE AANSLAGEN

van

WOENSDAG 21 DECEMBER 2016

Namiddag

COMMISSION D'ENQUÊTE ATTENTATS TERRORISTES

du

MERCREDI 21 DECEMBRE 2016

Après-midi

De openbare commissievergadering wordt geopend om 14.13 uur en voorgezeten door de heer Patrick Dewael.

La réunion publique de commission est ouverte à 14.13 heures et présidée par M. Patrick Dewael.

Hoorzitting over het luik "veiligheidsarchitectuur" met de heer Arnaud Feist, CEO van Brussels Airport Company
Audition sur le volet "architecture de la sécurité" de M. Arnaud Feist, CEO de Brussels Airport Company

De **voorzitter**: Collega's, ik stel voor dat wij onze werkzaamheden hervatten. Het is bijna 14.15 uur.

Welkom, mijnheer Feist.

Ik dank u dat u naar deze commissie wil komen om met ons een paar vragen te overlopen

Wij vroegen ons af of u hier al eerder was geweest, want u komt ons bekend voor. Maar net na de dramatische gebeurtenissen in de luchthaven, hebt u ons daar rondgeleid. Vandaar wellicht de verwarring bij sommigen.

In deze commissie bent u nog niet geweest. Dat betekent dat u de eed moet afleggen.

Ik geef u mee dat wij vergaderen in een publieke vergadering, dus niet met gesloten deuren. Het zou kunnen dat iemand een vraag wil stellen die een antwoord uitlokt waarvan u meent het niet te kunnen geven in een publieke vergadering. Dat kunnen wij op het einde van de vergadering wel opvangen, door over te gaan tot een gesloten vergadering. Maar in principe is wat u hier nu zegt uiteraard openbaar.

Je vais vous demander de prêter serment.

U behoort tot de Franstalige taalrol. Ik zal het formulier dat voor u ligt voorlezen, en daarna moet u de eed afleggen.

Je vous rappelle qu'en vertu de l'article 4, §1, de la loi de 3 mai 1880 sur les enquêtes parlementaires, telle que modifiée par la loi du 30 juin 1996, la commission d'enquête peut prendre toutes les mesures d'instruction prévues par le Code d'instruction criminelle. Elle peut notamment entendre les témoins sous serment.

Avant de vous inviter à prêter serment, je tiens à attirer votre attention sur le dernier alinéa de l'article 8 de la loi précitée, suivant lequel tout témoin qui, en faisant une déclaration conforme à la vérité, pourrait s'exposer à des poursuites pénales, peut refuser de témoigner (cf. également l'article 14, 3, g, du Pacte international relatif aux droits civils et politiques du 19 décembre 1966, ratifié par la loi du 15 mai 1981).

Cela signifie qu'un témoin a le droit de se taire lorsqu'il pense que sa déclaration publique pourrait être ultérieurement utilisée contre lui dans une procédure pénale.

Je vous rappelle en outre que, suivant l'article 9 de cette même loi, tout coupable de faux témoignage sera puni d'un emprisonnement de deux mois à trois ans et privé de l'exercice du droit de vote et d'éligibilité pendant cinq ans au moins et dix ans au plus.

Enfin, je vous rappelle que, suivant l'article 3, de la loi précitée, le secret de vos déclarations n'est pas garanti, sauf s'il s'agit de déclarations faites lors d'une réunion à huis clos et pour laquelle la commission s'est engagée explicitement à respecter le secret. De plus, chaque document que vous remettiez à la commission est susceptible d'être révélé.

Après ces précisions, je vous invite à prêter serment en levant la main et en prononçant la formule suivante: "Je jure de dire toute la vérité et rien que la vérité".

2

21/12/2016

CRIV 54 E046

M. Arnaud Feist prête serment.

Dont acte.

Mijnheer Feist, vorige week nog hebben wij in deze commissie de heer Decuyper gehoord, voor de tweede keer overigens. Zoals u weet heeft hij een nieuwe functie met betrekking tot de luchthaven. Hij heeft hier een en ander naar voren gebracht op het vlak van veiligheidsmaatregelen op de luchthaven. Hij heeft ook gesproken over de nieuwe beveiligingsmethodes.

Mijn openingsvraag is hoe u zelf de veiligheidssituatie op de luchthaven evalueert. Kunt u misschien een vergelijking maken met wat u beleefd hebt vóór 22 maart?

Denkt u dat de nieuwe maatregelen, die nog niet allemaal zijn geïmplementeerd maar al wel zijn ingezet, volstaan?

Denkt u dat er een goed evenwicht werd gevonden tussen, enerzijds, de economische belangen van de luchthaven, die heel belangrijk zijn, daarvan moet ik u niet van overtuigen, en, anderzijds, de prioriteiten op het vlak van veiligheid? Werd er een goede mix gevonden tussen beide?

Tot daar mijn algemene vragen waarvoor ik u graag het woord wil verlenen bij wijze van introductie.

Arnaud Feist: Mijnheer de voorzitter, ik denk dat de situatie op de luchthaven nu inderdaad meer genormaliseerd is. Na de heel ingewikkelde situatie na de aanslag van 22 maart zijn wij met een aantal bijkomende maatregelen geëvolueerd naar een situatie met andere maatregelen dan daarvoor.

Ik ben niet verantwoordelijk voor de federale politie, maar wij zien wel een positieve evolutie. Na de aanslag van 22 maart was het heel duidelijk dat de federale politie heel snel bijkomende maatregelen moest nemen, die soms heel zwaar waren op het vlak van de controles. Dat was tijdelijk en dat was ook bewust beslist door de overheid, met een aantal gevolgen op het niveau van de passagiersflow. Ik denk dat de evolutie van de laatste weken en maanden heel positief is. Dat betekent dat een aantal maatregelen die zeer zichtbaar waren, werden vervangen door andere maatregelen. Sommige van die maatregelen zijn minder zichtbaar, maar volgens het plan van de politie zijn ze even doeltreffend en zelfs nog doeltreffender dan de vorige maatregelen. Ik denk

daarbij aan de aanwezigheid van de BDO's, de Behavior Detection Officers, dus mensen van de federale politie die een opleiding hebben gekregen voor het detecteren van abnormaal of verdacht gedrag. Dat is heel positief. Het gebruik van nieuwe technologieën, zoals ANPR-camera's en systemen voor gezichtsherkenning zitten ook in het plan en zorgen ervoor dat het veiligheidsniveau hoog ligt, zoals de regering dat had gevraagd.

Wij zijn nu in de eerste weken na het invoeren van een aantal maatregelen, dus wij moeten zien hoe dit de komende weken en maanden zal evolueren, maar ons standpunt als luchthavenuitbater is dat de maatregelen de goede richting uitgaan.

Voor alle duidelijkheid, de beveiliging van en de veiligheid op de luchthaven zijn altijd onze prioriteit geweest en zullen dat ook blijven. Wij sluiten nooit compromissen tussen de veiligheid en de economische aspecten van onze activiteit. Dat was al zo vóór 22 maart en dat blijft zo.

Wat wij proberen te doen, als er nieuwe maatregelen komen, is ervoor te zorgen dat deze maatregelen zo 'comfortabel' mogelijk zijn voor de passagiers, dus dat wij de processen op zodanige manier kunnen aanpassen dat het niet te zwaar weegt voor de passagiers, zodat zij nog vlot van de parking naar de terminal kunnen geraken zonder te veel files zoals wij die bijvoorbeeld in mei kenden.

Wij hebben een zeer goede samenwerking met de heer Decuyper. Hij heeft onmiddellijk enkele maatregelen genomen om het nieuw plan in te voeren. Tot nu toe evolueert dat volgens ons zeer positief.

De **voorzitter:** Ik dank u.

Ik heb nog een vraag van een andere orde, alvorens over te schakelen naar de commissieleden.

Hebt u informatie, van vroeger of nu, over personeel van de luchthaven dat het voorwerp zou hebben uitgemaakt of uitmaakt van een proces van radicalisering, in die mate dat het een bedreiging kan vormen voor de veiligheid op de luchthaven? Zo ja, als u daar kennis van hebt, wat werd er dan ondernomen om dat probleem te verhelpen?

Arnaud Feist: Ik ben niet op de hoogte van gevallen van radicalisering binnen mijn bedrijf, Brussels Airport Company, absoluut niet. Ik ben

CRIV 54 E046

21/12/2016

3

evenmin op de hoogte van gevallen van radicalisering bij andere bedrijven.

Wij hebben de laatste maanden natuurlijk heel veel aandacht geschonken aan die materie, ook met de andere bedrijven op de luchthaven, en in samenwerking met de federale politie en de staatsveiligheid. Tot nu toe heb ik geen weet van zo'n geval. Wij zijn wel aandachtig. De politie is met veel bedrijven op de luchthaven een opleiding gestart, het fameuze Coppra-programma voor de sensibilisering van de werknemers van de verschillende bedrijven op de luchthaven voor gevallen van radicalisering, maar tot nu toe ben ik niet op de hoogte van gevallen van radicalisering.

De **voorzitter**: Wie vraagt het woord?

Stefaan Van Hecke (Ecolo-Groen): Ik wou eerst even bij u aftoetsen hoe u de samenwerking beoordeelt met het directoraat-generaal Luchthaven. Ik denk dat u toch vaak moet samenwerken voor een aantal zaken die ook met veiligheid te maken hebben.

Hoe loopt die samenwerking? Zijn daar knelpunten? Ziet u een verschil de voorbije jaren?

Ik vraag dat omdat wij – dit zult u natuurlijk ook wel weten – in het voorjaar hebben moeten vaststellen dat er audits waren van de Europese Commissie die vrij streng waren, om niet te zeggen op sommige punten vernietigend, wat een aantal vereisten inzake veiligheid betreft. Daarin werd wel vaak verwezen naar het directoraat-generaal.

Bent u op de hoogte van de audits van de Europese Commissie, waarin de gebreken en de problemen worden opgesomd? Kunt u daar iets meer over zeggen? Zijn daar zaken bij die betrekking hebben op uw verantwoordelijkheid of uw bedrijf?

Ik had graag vernomen wat uw standpunt is over zowel de samenwerking als de heel kritische analyse van de Europese Commissie.

Arnaud Feist: Wat de samenwerking met DGLV betreft, kan ik zeggen dat de samenwerking heel goed is op persoonlijk vlak. Wij hebben dat ook duidelijk gemerkt na de aanslag. Heel veel van de medewerkers van DGLV hebben heel hard gewerkt op de luchthaven om de situatie opnieuw in orde te brengen na de aanslag.

Er is wel een evolutie de voorbije jaren. Daarin moeten we duidelijk zijn. Ik denk dat de vorige

directeur-generaal een paar jaar geleden is weggegaan. Er is nu een interim-DG, die haar best doet. Maar ik denk dat het beter zou zijn, mocht een permanente directeur-generaal worden aangeworven met de nodige ervaring en vaardigheden om die taak uit te voeren.

Voor ons als luchthavenuitbater is een sterk DGLV belangrijk. Het DGLV heeft een belangrijke rol te spelen in het controleren van een aantal activiteiten van de luchthaven, vooral wat *safety* en *security* betreft. Wij zijn vragende partij om een sterk DGLV te hebben. Ik persoonlijk ook, als gedelegeerd bestuurder van de luchthaven, vind het heel belangrijk dat DGLV over de nodige competenties en genoeg personeelsleden beschikt om de taken op een zeer professionele manier te kunnen uitvoeren.

Nogmaals, wat de audit van de EU betreft, ik heb die rapporten niet gekregen. Ik weet dat die werden gelekt in de pers een aantal maanden geleden. Ik vind dat eerlijk gezegd – ik zal het zelfs een beetje cru zeggen – crimineel. Ik vind dat onverantwoordelijk van de persoon die dat rapport heeft gelekt. Het gaat over de veiligheid van passagiers, van de staf van de luchthaven en dat wordt zomaar gelekt. Om verschillende redenen vind ik dat gewoon *not done*. Voor de rest kan ik geen commentaar geven op die rapporten.

Stefaan Van Hecke (Ecolo-Groen): Wat de samenwerking betreft, ik denk dat er ook zoiets is als het lokale veiligheidscomité, waar uw bedrijf aanwezig is, waar de politie ook aanwezig is, waar het directoraat-generaal aanwezig is.

Kunt u iets vertellen over de werking van het lokaal veiligheidscomité? Werkt dat goed? Zijn de partners die daar moeten aanwezig zijn, ook steeds aanwezig, want wij horen soms dat niet alle partners daar altijd aanwezig zijn en even actief zijn? Kunt u daar duiding bij geven?

Arnaud Feist: Ja, ik ben de voorzitter van het lokaal veiligheidscomité van de luchthaven, LOVECO, zoals door de wet bepaald. De verschillende veiligheidsdiensten zijn daar vertegenwoordigd, zoals de federale politie, de Veiligheid van de Staat, ook de militairen, de douane, natuurlijk de luchthavenuitbater en ook vertegenwoordigers van de luchthavengemeenschap zoals *airlines* of afhandelaars.

Ik denk dat in het algemeen de verschillende diensten aanwezig zijn, misschien niet 100 % van de tijd, maar bijna altijd en vooral als het over

belangrijke materie gaat. Wij vergaderen ongeveer om de twee maanden of vaker als het nodig is. Natuurlijk, in de voorbije maanden hebben we veel meer meetings gehad dan vroeger.

Ik denk dat het een belangrijk orgaan is voor het overleg en de samenwerking tussen de verschillende diensten die bezig zijn met de beveiliging van de luchthaven. Dat is een ding.

Dat is misschien op een zagezegd hoog niveau; er zijn ook meer operationele meetings die op wekelijkse basis plaatsvinden tussen de verschillende actoren op het terrein. Dus het is niet dat we elkaar om de twee maanden zien. Dat gebeurt inderdaad op het vlak van de directie. Op het operationeel vlak zijn er regelmatig meetings over de verschillende materies die te maken hebben met de beveiliging. Voor mij is het LOVECO een heel belangrijk orgaan. Wij kunnen daar iedereen aligneren. Het DGLV is natuurlijk ook aanwezig, dat was ik even vergeten.

Volgens mij werkt het goed. Het is een forum waar de belangen van de verschillende partijen op tafel kunnen worden gelegd, waardoor iedereen begrijpt dat er naast de economische belangen ook andere belangen zijn, zoals de beveiliging van de luchthaven. Iedereen die daar rond de tafel zit, is zich daarvan bewust. Ik meen dat die werking positief is.

Stefaan Van Hecke (Ecolo-Groen): Wij onderzoeken uiteraard alles wat te maken heeft met de aanslagen, maar vooral ook wat er vóór 22 maart is gebeurd. Ik kan mij voorstellen dat er na 22 maart een nieuwe dynamiek is ontstaan met alle partners, met veel meer aandacht daarvoor.

Als wij teruggaan naar de periode vóór 22 maart, horen wij soms dat een bepaalde partner, het directoraat-generaal, vaak afwezig was op de LOVECO's. Is dat waar, of is dat niet waar? Dat wordt wel eens gezegd. Ik spreek dan over de periode vóór 22 maart.

Arnaud Feist: Uit het hoofd weet ik niet wie aanwezig was en wie niet aanwezig was. Het kan zijn dat op een aantal meetings het DGLV afwezig was. Maar meestal was het aanwezig.

Wat wel gebeurd is, is dat in de voorbije jaren de vertegenwoordigers van het DGLV soms verschillend waren. Soms was het de DG, dan de DG ad interim, dan de verantwoordelijke van de Security-afdeling binnen het DGLV. Kortom, er is inzake de aanwezigheden inderdaad heel wat

veranderd de jongste twee jaren. Dat maakt het niet gemakkelijker, maar goed. Naast die meeting hebben wij ook directe contacten met de verschillende betrokken partijen bij het DGLV.

Georges Dallemagne (cdH): Monsieur le président, je remercie M. Feist pour sa présence dans cette commission afin de nous expliquer la situation à l'aéroport. Je peux imaginer la difficulté son travail ces derniers mois. Vous savez que notre commission a pour objet de faire la lumière sur ce qui a mené aux attentats.

Ma première question concerne le volet secours. Nous nous sommes rendus en visite là-bas et c'est la première fois que nous vous entendons sur ce volet.

Comme vous le savez, nous avons été un peu surpris de voir que les plans de secours ne semblaient pas au point pour faire face à un acte terroriste dans l'aérogare alors que la gare de Leuven, dans la même province, disposait d'un volet "attentat terroriste".

Où en est aujourd'hui l'élaboration d'un plan de secours? Des plans ont-ils été mis au point? Sont-ils plus détaillés et plus appropriés face à un attentat terroriste? Sont-ils, comme notre commission l'avait demandé, rédigés dans plusieurs langues et dans les langues nationales? Quel est l'état d'avancement aujourd'hui des plans de secours pour l'aéroport?

Arnaud Feist: Monsieur le président, monsieur le député, comme vous le savez, l'élaboration du plan de secours est une responsabilité du gouverneur de la province.

Nous participons activement aux discussions pour une nouvelle version et je constate que les travaux ont bien progressé et semblent intégrer les recommandations de cette commission. Le document de base devrait être prêt en janvier et approuvé par les services compétents de la province dans le courant du mois de février.

Différents points ont été modifiés et le nouveau document est plus un texte de base accompagné de fiches annexes, utiles pour les principaux types de situation. Certains volets concernant la prise en charge des blessés ont été rajoutés. Il en est de même pour un volet terrorisme.

Les mesures à prendre en cas d'incidents qui doivent être coordonnées par le numéro d'appel 112 qui doit lancer l'alerte sont aussi répertoriées.

CRIV 54 E046

21/12/2016

5

Un volet traite aussi de l'arrivée de passagers potentiellement infectés par un virus comme Ebola, comme cela s'est passé, il y a douze mois.

Le plan d'urgence en tant que tel a bien évolué et sera disponible dans le courant du premier trimestre. Une fois celui-ci finalisé, des exercices mono et multidisciplinaires seront organisés dans le courant de l'année 2017 afin que les personnes de terrain s'habituent aux nouvelles procédures et soient sûres qu'elles les ont bien intégrées dans leur activité. Quant aux langues, je ne peux vous fournir de réponse. Il faudra vérifier la langue dans laquelle il est préparé.

Georges Dallemagne (cdH): C'est une question peut-être trop directe mais nous sommes ici pour poser toutes sortes de questions, y compris les plus délicates.

Ne pensez-vous que le fait que la gare de Leuven dispose d'un plan composé, notamment, d'une annexe sur le terrorisme ce qui faisait complètement défaut à l'aéroport de Zaventem, soit paradoxal? N'est-ce pas lié au fait que, d'une part, la gare est une structure publique ayant prévu un plan de secours plus détaillé et, d'autre part, une structure privée composée d'un actionnariat privé. Ne peut-on pas imaginer qu'il y ait eu une sorte de négligence en la matière dans le chef de l'aéroport?

Arnaud Feist: À votre question directe, je répondrai directement: non!

C'est un argument facile de le dire. Ce n'est pas du tout le cas. Comme vous le savez, l'établissement de ce genre de plan est du ressort de la province. Quantité d'exercices en présence du gouverneur se sont tenus les années précédentes dans le but de se préparer à des situations de crise et je ne vois pas très bien en quoi le plan tel qu'il existait aurait été un problème. Nous en avons énormément discuté. C'est fondamental de savoir qu'on ne peut prévoir tous les scénarios. C'est très bien de prévoir un volet terrorisme et je suis le premier à dire que c'est nécessaire mais, par ailleurs, des scénarios de crise peuvent se produire par dizaines, voire par centaines. On ne peut pas tout prévoir, tout répéter.

Ce qu'il s'est produit lors du 22 mars a démontré que les services de secours et de sécurité ont réagi comme il le fallait à une situation de crise inédite. Les gens se connaissaient, les services savaient ce que chacun devait faire pour permettre le secours des victimes le plus

rapidement et le plus efficacement possible.

Je ne pense pas que le fait d'être privé ou non change quoi que ce soit au BNIP, lequel est de toute façon déterminé par le gouverneur de la province. Nous sommes prêts à collaborer avec le gouverneur comme nous l'avons toujours fait et, si vous le lui demandez, il pourra vous le confirmer.

Vous savez, dans ce genre de situation il n'y a pas de privé ni de public. On est tous là pour se préparer au pire et en cas de crise, comme cela s'est effectivement passé le 22 mars, pour réagir ensemble et secourir les victimes au mieux.

Donc, moi, je ne pense pas que cela ait causé le moindre problème et ce n'est sûrement pas à l'origine d'une différence entre un plan pour la gare de Leuven, que je ne connais pas, et le plan de l'aéroport que nous avons appliqué.

Georges Dallemagne (cdH): J'ai maintenant une question sur le volet sécurité.

Vous vous souvenez que les syndicats avaient tiré la sonnette d'alarme dès novembre 2015 sur les défaillances en matière de sécurité à l'aéroport. Ils avaient pointé la question des badges. D'autres avaient aussi pointé la question des caméras de surveillance à l'aéroport de Zaventem. Des experts des firmes Axis et Unisys notamment avaient estimé que les caméras de surveillance dans l'aérogare étaient complètement dépassées, qu'elles étaient mal positionnées. Il s'agissait de caméras analogiques qui ne respectaient pas les normes européennes en matière de pixels. Pouvez-vous me confirmer cela ou me dire quel était effectivement l'état de la situation des caméras de surveillance à l'aéroport?

Arnaud Feist: Premièrement, si je ne me trompe pas, ces deux soi-disant experts ont fait leurs commentaires après les attentats. En tout cas, j'ai lu dans la presse ces commentaires qui ont été faits après les attentats. Pour autant que je sache - mais je ne connais pas tous les détails -, ces gens ne sont jamais venus à l'aéroport pour inspecter les caméras. J'ai donc effectivement été très étonné et, pour être honnête, assez déçu de gens qui parlent de ce qu'ils ne connaissent pas. Avant de faire une évaluation des caméras de l'aéroport, la première chose est de venir à l'aéroport, de voir les caméras, de déterminer quel est le niveau des caméras et si elles répondent ou pas aux besoins.

Deuxièmement, je ne sais pas à quelles normes vous vous référez quand vous dites vouloir savoir

si les caméras de l'aéroport sont conformes à certaines normes. Je ne pense pas, en tout cas pour autant que je sache, qu'il y ait des normes que nous devons respecter en matière de définition des caméras. Nous avons plus de mille caméras à l'aéroport et nous renouvelons régulièrement ces caméras parce que la technologie évolue. Il est évident qu'on ne peut pas, chaque année ou tous les deux ans, renouveler toutes les caméras de l'aéroport. Ce ne serait, d'abord, financièrement pas responsable. Puis, ce serait opérationnellement très compliqué vu les différents câblages qui doivent être faits.

Nous avons eu des réactions à propos de la qualité des images, notamment suite à la fameuse image des trois terroristes qui a été diffusée. C'est le parquet qui a choisi de diffuser cette photo. Moi, j'ai vu les images. J'ai les photos. La qualité que j'ai sur mon écran et sur les documents que j'ai reçus est tout à fait différente de celle qui a été communiquée aux médias. Je pense qu'il y a là aussi peut-être le fait qu'il s'agissait d'une énième copie. Je ne sais pas comment cette photo a été transmise aux médias mais, en tout cas, quand je regarde les images, elles sont beaucoup plus nettes.

L'aéroport a deux types de caméras. Il y a des caméras qui prennent un plan large, effectivement pour pouvoir filmer les grandes foules. Et à côté de cela, les caméras qui sont plus ponctuelles, qui peuvent se focaliser sur l'une ou l'autre personne. Les deux types de caméras existent.

La photo en question a été prise par une caméra à plan large, où la définition, effectivement, est moins haute que celle qu'on peut avoir sur des caméras qui sont plus ciblées pour détecter l'une ou l'autre personne.

Maintenant, pour donner un exemple concret de la qualité des caméras, c'est grâce à nos caméras que la troisième bombe a pu être détectée par un de nos collaborateurs. Il a regardé les caméras, il a pu identifier le troisième bagage suspect. En revoyant toutes les images, il a pu remonter le fil et trouver précisément la troisième bombe. Il a prévenu, d'ailleurs, le service de déminage juste à temps avant qu'ils ne se retrouvent eux-mêmes en contact avec la troisième bombe, ce qui aurait potentiellement pu les blesser, voire les tuer.

Je dirais que toutes ces histoires, rumeurs ou légendes sur le fait que les caméras ... J'ai lu ça aussi, comme vous. Cela m'a vraiment choqué parce que ce sont des gens qui ne sont jamais

venus à l'aéroport, pour autant que je sache, et qui viennent se prononcer dans les journaux sur un sujet qu'ils ne connaissent pas. Je n'ai aucun problème à ce que vous veniez voir et à ce qu'on vous explique les caméras.

Et d'ailleurs, même avec la qualité des caméras qu'on a à l'heure actuelle, on a pu identifier le troisième terroriste assez rapidement. Cela prouve bien que les images auxquelles la police et d'autres services de renseignement ont pu avoir accès étaient d'une qualité suffisante que pour arriver à déterminer assez rapidement le nom du troisième terroriste.

Meryame Kitir (sp.a): Mijnheer de voorzitter, ik wou voortgaan op de vraag van de heer Van Hecke over het inspectierapport van de Europese Commissie, waarover heel wat te doen is geweest.

Toenmalig minister van mobiliteit Galant heeft lang volgehouden dat zij niet in het bezit was van dat rapport. Uiteindelijk heeft ze toch toegegeven dat ze al negen maanden in het bezit was van dat rapport, wat uiteindelijk tot haar ontslag heeft geleid.

De grootste kritiek in dat rapport was vooral gericht op het Directoraat-Generaal van de Luchtvaart dat haar taken niet zo nauw zou hebben genomen.

Het viel mij ook op dat men zei dat dit inspectierapport nooit tot bij u is geraakt. Kunt u bevestigen dat u het inspectierapport niet hebt gekregen? Als dat inderdaad niet het geval was, achtte u het in uw functie niet noodzakelijk om dat wel te hebben ontvangen? In dat rapport stond immers belangrijke informatie over de veiligheid. Als u dat rapport wel had gekregen, had u de juiste maatregelen kunnen treffen om de veiligheid maximaal te garanderen.

Arnaud Feist: Er moet een onderscheid worden gemaakt tussen de twee rapporten over het DGLV van de Europese Commissie.

Er was een eerste rapport van de Europese Commissie aan het DGLV en niet aan ons. Wij hebben dit rapport nooit officieel gekregen. Ik las in de kranten dat het ging over de functionering van het DGLV. Ik kan mis zijn, maar dat heb ik zo begrepen.

Naast dit rapport was er ook een audit in 2012 van de Europese Commissie over de beveiliging van de luchthaven in Brussel. Dat rapport, wat ging

CRIV 54 E046

21/12/2016

7

over Brussels Airport en niet over het DGLV, hebben wij wel gekregen in 2012. Het rapport was vertrouwelijk. Ik denk niet dat het abnormaal is dat wij dat rapport niet gekregen hebben.

Meryame Kitir (sp.a): U zegt dat het rapport vertrouwelijk is. Dat betekent dat u ons niet kunt zeggen wat het resultaat van dat rapport was en welk gevolg jullie aan dat rapport hebben gegeven?

Arnaud Feist: Ik zei dat het rapport over het DGLV vertrouwelijk was. Ook het rapport over Brussels Airport was vertrouwelijk. Ik heb dat rapport gekregen en aandachtig gelezen. Wij moesten een aantal maatregelen nemen, die wij onmiddellijk hebben genomen.

Een jaar later is de Europese Commissie teruggekomen om te controleren of die maatregelen wel ingevoerd werden, wat het geval was, en het was dus inderdaad zo besloten door de Europese Commissie.

Meryame Kitir (sp.a): Dank u wel.

Dan had ik nog een vraag over de bodemdetectieapparatuur.

Wij hebben Guy Cordeel gehad, de toenmalige hoofdcommissaris van de luchtvaartpolitie, die eerder in onze commissie een getuigenis heeft afgelegd. Hij zei toen dat voor de ETDD-toestellen die voor bodemdetectie worden gebruikt door de luchthavenmaatschappij BAC, het klopt dat uit de test is gebleken dat die niet betrouwbaar zijn en dat zij van de federale politie ervoor geopteerd hebben om eerder met explosievenhonden te werken dan met de apparatuur zelf.

Ten eerste, was u ervan op de hoogte dat de toestellen niet betrouwbaar waren? Ten tweede, wat heeft men intussen gedaan om ervoor te zorgen dat de apparatuur wel naar behoren functioneert?

Arnaud Feist: Volgens mij en op basis van informatie die ik heb, was de apparatuur wel in orde. Ik heb tot nu toe geen document gekregen of geen informatie gekregen van de federale politie dat onze apparatuur niet in orde was. Was dat het geval geweest, dan hadden wij onmiddellijk maatregelen genomen om de apparatuur in orde te brengen.

Ik denk dat dit een evidentie is. Het is gebleken uit discussies die ik heb gehad met de vakbonden van de politie en met de heer Cordeel dat

inderdaad de vakbonden van de politie de directie van de politie hadden verwittigd dat de apparatuur defect was, maar de informatie is nooit tot bij ons gekomen. Dat werd ook bevestigd door de heer Cordeel in die meeting met de vakbonden. Dus, wat ons betreft, als er een defect is met één van die toestellen, dan zouden wij onmiddellijk de maatregelen nemen om dit in orde te brengen, dat is zeer duidelijk.

Meryame Kitir (sp.a): Dus u zegt dat er een overleg is geweest met de vakbonden en dat op dat overleg het functioneren van de apparatuur besproken werd of niet. Bent u nu aan het zeggen dat de apparatuur altijd functioneel gewerkt heeft of zegt u nu dat u nooit de melding hebt gehad van het feit dat de apparatuur niet betrouwbaar was?

Arnaud Feist: Ik zeg duidelijk: wij waren niet op de hoogte dat de apparatuur defect zou zijn. Heel duidelijk. Anders zouden wij onmiddellijk maatregelen nemen.

Ik bedoel, we nemen de beveiliging van de luchthaven au sérieux. Als het zo zou zijn, dan zouden wij onmiddellijk de nodige maatregelen nemen, inclusief aankoop van nieuwe apparatuur of herstel van de toestellen. Absoluut.

Meryame Kitir (sp.a): Op uw luchthaven hebt u het systeem van de CMO-rapporten. Dat wil dus zeggen dat men een melding kan doen van een veiligheidsprobleem. Kunt u eens toelichten wat het verloop van een CMO-rapport is. Als iemand iets meldt en hij maakt daar een rapport van, wat is dan de werking van de klacht en tot bij wie komt die klacht?

Arnaud Feist: Het CMO-systeem is een systeem waarin onze medewerkers van het securitydepartement incidenten rapporteren. Dat kunnen zeer ernstige incidenten zijn, maar ook zeer banale incidenten. Alles wordt dus geregistreerd en dan via het systeem geëscaleerd naar de juiste personen in de organisatie, die dan de nodige maatregelen nemen om dat probleem op te lossen. Dat is een redelijk simpele uitleg. Het is natuurlijk in verschillende stappen, maar ik denk dat het een zeer efficiënte manier is om incidenten te rapporteren tot op het niveau van het management van onze securityafdeling.

Meryame Kitir (sp.a): Bespreekt u zelf ook mee de belangrijkste CMO-rapporten of komen de CMO-rapporten nooit tot bij u? U zegt dat zij direct bij de verantwoordelijke komen. Wie is dat dan?

8

21/12/2016

CRIV 54 E046

Arnaud Feist: Het *head of security* en zijn managementteam. Natuurlijk ben ik rechtstreeks zonder uitstel door de *head of security* of door onze directeur operaties op de hoogte gebracht van alle ernstige incidenten of problemen op het niveau van de security. Ik krijg die informatie rechtstreeks en zeer snel. Ik heb dus een rechtstreeks contact met de *head of security*, alhoewel hij niet rechtstreeks bij mij rapporteert.

Meryame Kitir (sp.a): Oké, dank u.

Ik had dan nog een vraagje over de evacuatieoefening.

In de open brief die de vakbonden hebben geschreven op 1 april 2016 las ik dat men zei dat er al jaren geen evacuatieoefening meer is gebeurd in de vertrekhal zelf.

Ik heb hierover twee vragen.

Ten eerste, waarom is er nooit een evacuatieoefening geweest in de vertrekhal zelf en, ten tweede, binnen welke timing gebeurt er nu wel een evacuatieoefening in de vertrekhal?

Arnaud Feist: Een evacuatieoefening organiseren gedurende de dag lijkt mij heel moeilijk, om niet te zeggen onmogelijk. Ik bedoel: hoe kunnen wij zo'n evacuatieoefening in de terminal organiseren als er daar duizenden passagiers zijn die een vlucht moeten nemen? Dat is een van de redenen waarom het quasi onmogelijk is om dat soort oefening te organiseren.

Er zijn natuurlijk wel discussies, coördinatie en oefeningen tussen de verschillende diensten die verantwoordelijk zijn voor de evacuatie, maar een evacuatie op grote schaal is inderdaad al jaren niet meer georganiseerd. Ik weet zelfs niet wanneer de laatste was, omdat het gewoon praktisch gezien onmogelijk is. Men zou ook paniek kunnen creëren bij de passagiers en bovendien zouden mensen hun vlucht missen enzovoort. Dat lijkt mij dus heel ingewikkeld om te organiseren.

Meryame Kitir (sp.a): Ik kan mij inbeelden dat het praktisch heel moeilijk is om dat te organiseren, maar op het moment dat er iets gebeurt, is het toch belangrijk dat u de mensen zo snel mogelijk op een veilige plaats krijgt.

Oefening baart kunst. Hoe bereidt u de mensen van de belangrijkste diensten concreet voor, zodat zij op het moment dat er iets gebeurt weten wat ze

moeten doen? Wanneer oefenen zij dat? Welke instructies krijgen ze?

Wat is de timing? Is dat een keer per jaar of een keer wanneer ze aan de opleiding beginnen? Doet u dat tweemaandelijks of jaarlijks? Op welke manier wordt dat georganiseerd?

Arnaud Feist: Wij doen regelmatig een crashoefening. Dat is een grootschalige oefening om de twee jaar, met honderden mensen, heel vaak op het tarmac om de crash van een vliegtuig te simuleren.

Er zijn ook een twintigtal andere oefeningen, waarbij mensen van verschillende diensten en disciplines samenwerken, zodat ze weten wie wat doet.

Ik meen dat de evacuatie van de terminal en de piers na de ontploffingen op 22 maart op een heel efficiënte manier is gebeurd, zowel *airside* op het tarmac, als *landside* en dat alle passagiers in een mum van tijd naar een aantal plaatsen en loodsen op de luchthaven werden gebracht. Dat is voor mij het bewijs dat de mensen weten wat ze moeten doen.

Meryame Kitir (sp.a): Ik heb nog twee vragen.

Ten eerste, wat betreft de badges, er bestaan twee soorten badges. Een is een bezoekersbadge die zeven dagen geldig is en een definitieve badge die vijf jaar geldig is en waaraan een veiligheidsscreening voorafgaat.

In de documenten die wij konden inkijken, maar ook in de pers konden wij vaak lezen dat sommige mensen die een bezoekersbadge hadden zich op onbegeleid gebied van de luchthaven konden begeven, op plaatsen waar ze niet mochten zijn zonder begeleiding. Gebeurt het vaker dat mensen met een bezoekersbadge onbegeleid op locaties komen waar ze niet mogen komen?

Ten tweede, wat hebt u intussen gedaan om ervoor te zorgen dat er wordt gecontroleerd dat wie aanwezig is op bepaalde plaatsen over de juiste badge beschikt?

Arnaud Feist: Wat de bezoekersbadges betreft, is het heel duidelijk.

Sinds de aanslag is de procedure gewijzigd. Elke bezoeker moet een bezoekersbadge hebben, maar moet ook worden begeleid, in een verhouding van één begeleider voor vijf bezoekers. Dat betekent dat zij permanent onder

CRIV 54 E046

21/12/2016

9

toezicht moeten staan van een erkend begeleider, dus iemand die een permanente badge heeft, een opleiding heeft gekregen en weet wat hij moet doen om die mensen onder controle te houden.

Voor zover ik weet, wordt dat zo gerespecteerd. Ik ben niet op de hoogte van gevallen waarin dat niet gerespecteerd zou zijn. Als u daar toch voorbeelden van hebt, dan hoor ik die heel graag, omdat dat natuurlijk niet goed is voor de beveiliging van de luchthaven.

Meryame Kitir (sp.a): Ik heb voorbeelden uit de documenten die wij van jullie gekregen hebben. Ik kan daar nu niet uit citeren omdat het om vertrouwelijke documenten gaat. Het gaat om gegevens waarover u ook beschikt. Om die reden stel ik u daarover ook een vraag.

Arnaud Feist: Vóór 22 maart, vóór de invoering van de nieuwe maatregelen omtrent de bezoekersbadge, was de situatie natuurlijk anders. Mogelijk dateren de voorbeelden van vóór 22 maart.

Georges Dallemagne (cdH): Les informations que nous avons font état du fait que certaines personnes, notamment des visiteurs, continuent maintenant à circuler sans badge. Ce sont des informations que nous avons reçues notamment de sources policières.

Arnaud Feist : Je ne peux que répéter que je ne suis pas au courant de personnes qui circuleraient sans badge dans la partie "air side" de l'aéroport, si c'est à cela que vous vous référez. Je pense que si la police est en possession de ces informations, elle prend les mesures nécessaires, primo, pour nous informer et, secundo, pour remédier à ces manquements graves à la sécurité de l'aéroport. Pour ma part, je ne suis pas au courant de tels cas. Et si c'est effectivement le cas, j'attends de la police qu'elle me fournisse les informations sans délai. Dans le cas contraire, il s'agirait d'une grave infraction à la sécurité de l'aéroport.

De **voorzitter**: In elk geval is dat informatie die wij hebben opgevraagd aan de heer Decuyper maar ook aan ministers Bellot en Reynders. Het gaat immers over een badge die was ingetrokken in Zaventem maar die nog wel bleek te kunnen werken.

Meryame Kitir (sp.a): Via andere rapporten hebben wij ook nog informatie gekregen.

Ik heb nog een vraag.

Op elk vliegtuigticket van Zaventem betaalt de passagier een veiligheidsvergoeding. Uit een parlementaire vraag aan de minister blijkt dat de vergoeding vanaf 1 april 6,19 euro per tickelt bedraagt. Ik heb uit de jaarlijkse verslagen niet echt kunnen uitmaken wat er precies met dat bedrag gebeurt. Rekening houdend met 20 miljoen reizigers in Zaventem, dan gaat het al snel om een bedrag van 120 miljoen euro. Op welke manier wordt dat budget besteed met het oog op veiligheid?

Als u daarop niet direct kunt antwoorden, dan ben ik altijd bereid te aanvaarden dat het antwoord wordt overgemaakt aan het commissiesecretariaat.

Arnaud Feist: Er is inderdaad een securitytaks, een onderdeel van de luchthaventaks. Dat is inderdaad ongeveer 6,20 euro. Dat bedrag wordt om de vijf jaar vastgelegd op basis van een voorstel dat de luchthaven aan de economische regulator doet. De regulator heeft dat bedrag voor de periode 2016-2021 goedgekeurd. Dat bedrag wordt bepaald op basis van de kosten en de trafiek die wij verwachten voor een periode van vijf jaar. Het dekt de operationele kosten, de investering, de afschrijving en de financieringskosten.

U spreekt over 20 miljoen passagiers, maar u moet weten dat alleen de vertrekkende passagiers de luchthaventaks betalen. Het gaat dus niet om 20 miljoen passagiers maal zes, maar om 10 miljoen. U moet ook weten dat de passagiers in transit geen securitytaks betalen omdat zij normaal aan boord van het vliegtuig blijven.

In de periode 2010-2016 hebben wij 366 miljoen euro uitgegeven voor operationele kosten en investering in security-infrastructuur en securitypersoneel en er was een kleine 80 miljoen euro aan afschrijvingen en financieringskosten voor dezelfde periode.

Dat is in totaal ongeveer 450 miljoen euro voor onze security-activiteiten op de luchthaven. Dat is een heel groot bedrag, dat bewijst hoe belangrijk security voor ons is. Het is de grootste kostenpost in onze rekeningen. Wij blijven in security investeren, zowel in personeel als in infrastructuur.

Kristien Van Vaerenbergh (N-VA): Mijnheer de voorzitter, intussen werden reeds vele van mijn vragen gesteld door mevrouw Kitir.

Mijnheer Feist, er zijn verschillende overheden

10

21/12/2016

CRIV 54 E046

bevoegd voor de luchthaven. De FOD Mobiliteit is bevoegd. Binnenlandse Zaken is bevoegd voor de *landside*. De gouverneur en de verschillende burgemeesters hebben ook bevoegdheden. Op welke manier zorgt u voor de eenheid van commando?

Ten tweede, mevrouw Kitir haalde ook reeds de open brief van de vakbonden van 1 april 2016 aan. Zij had het over één aspect, maar zijn er nog andere acties ondernomen na het verschijnen van deze brief?

Ten derde, in onze commissie werd er meermaals gesproken over de aanwezigheid van gebedsruimtes in de luchthaven. Kunt u daarover duidelijkheid verschaffen? Zijn die er of zijn die er niet? Kunt u daarover iets meer zeggen?

Arnaud Feist: Ik zal beginnen met de verschillende overheden.

Er zijn inderdaad een aantal overheden bevoegd voor de verschillende aspecten van de luchthavenactiviteiten. In verband met een crisis is het heel duidelijk dat de gouverneur verantwoordelijk is voor de organisatie van de hulpdiensten. Wat betreft mobiliteit, dat heeft inderdaad te maken met *aviation security*, dus de veiligheidsmaatregelen die te maken hebben met de controle van de grens tussen *landside* en *airside*. Binnenlandse Zaken en de federale politie zijn inderdaad verantwoordelijk voor de openbare orde in de publieke zone van de luchthaven, maar niet alleen in de publieke zone maar overal. Dat is een belangrijk punt. De publieke orde op de luchthaven is de verantwoordelijkheid van de federale politie, zowel *landside* als *airside*.

De luchthavenuitbater heeft geen bevoegdheid om bijvoorbeeld de identiteit van passagiers te controleren. Wij moeten altijd de federale politie bellen en zij komt de controle uitvoeren. Idem dito als wij een verdacht pakket, een verdachte bagage vinden. Wij mogen dat niet controleren. Wij bellen de politie en de politie komt onmiddellijk ter plaatse om de controle uit te voeren.

Over de eenheid van commando, de bevoegdheden zijn duidelijk, ook dankzij de verschillende oefeningen die wij regelmatig organiseren, samen met de verschillende partijen. Wij hebben één operationeel centrum: het APOC (Airport Operations Centre) dat wij ongeveer twee jaar geleden hebben geopend, met alle diensten van de luchthaven, de luchtvaartmaatschappijen en de afhandelaars, dat zorgt voor een vlot proces van de bagage en de passagiers, van al wat te

maken heeft met de operatie van de luchthaven.

Wij zijn er heel tevreden over dat de federale politie een aantal maanden geleden ook beslist heeft om aanwezig te zijn in het APOC. Dat betekent dus dat wij op één plek alle partijen hebben die bezig zijn met de operationele activiteiten van de luchthaven, inclusief de beveiliging van de luchthaven.

Wij zullen samen een JSOC (Joint Security Operation Centre) opstarten zodat iedereen die betrokken is bij de beveiliging van de luchthaven in dezelfde zaal naast elkaar zal zitten, waardoor de communicatie op een zeer vlotte manier kan gebeuren.

U hebt een vraag gesteld over de brief van de vakbonden.

Die brief heb ik ook gelezen. Wij hebben een goed gesprek gevoerd met de vakbonden van de politie. Wij hebben uitgelegd wat wij doen voor hen. Ik denk dat zij daarvan niet op de hoogte waren. Wij hebben meer dan 10 miljoen geïnvesteerd in infrastructuur voor de federale politie. Het gaat over allerlei maatregelen en investeringen om hun werkplek tot op een correct niveau te brengen. Wij zijn altijd bereid om in die infrastructuur van de federale politie te investeren, zoals wij dat trouwens altijd al gedaan hebben. De heer Cordeel kan dat bevestigen. Ik denk dat telkens hij bij ons komt met een vraag om te investeren, wij dat doen in het belang van zijn diensten, van de federale politie op de luchthaven en van de mensen van de federale politie. Dat hebben wij aan de vakbonden van de politie duidelijk kunnen maken tijdens die meeting. Na de meeting was het duidelijker voor de vakbonden.

In verband met de gebedsruimtes, dat heb ik ook in de kranten gelezen. Ik was en ben niet op de hoogte van dergelijke ruimtes.

Sommige werknemers van de luchthaven zijn moslim en het is mogelijk dat die mensen beslissen om tijdens hun pauze te bidden, bijvoorbeeld in plaats van te gaan roken. Dat is hun keuze. Ik wil niemand stigmatiseren; ik denk niet dat wij dat kunnen of moeten doen. Wij zijn absoluut niet op de hoogte van geheime gebedsruimtes. Absoluut niet.

Meryame Kitir (sp.a): (...)

Arnaud Feist: Jawel. Wij hebben een moskee op de luchthaven. Die wordt vaak gebruikt door bijvoorbeeld de taxichauffeurs die daar moeten

CRIV 54 E046

21/12/2016

11

wachten. Regelmatig maken zij daarvan gebruik. Zij investeren er ook zelf in. Recent werd er nog een nieuw tapijt gekocht voor de moskee van de luchthaven.

Willy Demeyer (PS): Bonjour, monsieur Feist.

J'ai deux questions à vous poser.

Une première question générale qui concerne plutôt le passé. La seconde est une question de détail qui concerne plutôt l'avenir.

Contrairement au collègue Dallemagne, je ne vois pas de grande différence, en ce qui concerne les grandes infrastructures, entre le public et le privé en termes de sécurité et de prévention. Mais en vertu du principe de précaution et de l'évaluation permanente de la situation, je voudrais vous demander si, après les événements de Paris, où on constate que l'on est face à un terrorisme de masse, et après que l'on ait découvert des éléments de rattachement avec la Belgique notamment à Verviers, avez-vous été saisi d'une demande particulière en ce qui concerne l'organisation de la sécurité de l'aéroport? Ou avez-vous pris, d'initiative, des dispositions?

Voilà pour ma première question.

Arnaud Feist: Évidemment, après les attentats de Paris, nous avons eu des réunions internes et des contacts avec la police fédérale afin de déterminer s'il y avait une menace spécifique sur l'aéroport. J'ai même eu différents contacts avec la ministre de la Mobilité, Mme Galant, notamment quand on est passé au niveau 4 à Bruxelles, pour voir s'il y avait une telle menace contre l'aéroport et pour discuter de l'opportunité de mettre l'aéroport au niveau 4. Mme Galant m'a répondu qu'il n'y avait pas de menace spécifique contre l'aéroport. Je parle ici du mois de novembre, après les attentats de Paris.

Un certain nombre de réunions ont été organisées au niveau opérationnel entre nos services et les différents services de secours et de police, afin de déterminer s'il y avait lieu de prendre certaines mesures. Un certain nombre d'entre elles ont été discutées et mises en place. Je pense, par exemple, à l'établissement d'un poste médical avancé à côté de l'une de nos casernes de pompiers. C'est d'ailleurs cette caserne-là qui a servi de poste médical avancé lors des attentats. On a donc pu mettre cela en place très rapidement.

Nous avons également discuté du fait de pouvoir,

très rapidement, utiliser la caserne de Peutie pour évacuer les passagers bloqués à l'aéroport mais non blessés. Cela a été mis en œuvre immédiatement lors des attentats.

Donc, effectivement, des discussions ont eu lieu avec les différents services concernés et des mesures ont été prévues, même si elles n'étaient pas, à ce moment-là, reprises dans le plan spécial d'intervention.

Willy Demeyer (PS): Au-delà de cela, vous n'avez pas été, à un moment ou un autre, averti du fait que l'aéroport constituait une cible potentielle.

Arnaud Feist: Non, j'ai eu plusieurs contacts, au cours des mois qui ont suivi les attentats de Paris, avec la ministre de la Mobilité pour, effectivement, déterminer s'il y avait, oui ou non, une menace spécifique. Il m'a toujours été répondu qu'il n'y avait aucune menace spécifique sur l'aéroport.

Nous recevons également les rapports de l'OCAM relatifs à l'aéroport et nous n'avons jamais été informés qu'il y avait une menace spécifique contre l'aéroport.

Willy Demeyer (PS): Je vous remercie.

J'en viens, monsieur le président, à ma seconde question.

Le **président:** Mme Kitir aimerait intervenir sur ce point.

Meryame Kitir (sp.a): U zei dat er geen dreiging is geweest en u bedoelt specifiek de periode tussen de aanslagen in Parijs en in Zaventem. Ik wil dat iets ruimer trekken. Hebt u sinds uw aanstelling nooit een signaal gekregen dat er een eventuele dreiging was voor de luchthaven, van eender wie?

Arnaud Feist: Nee. Ik ben nu zeven jaar gedelegeerd bestuurder. Ik ben nooit op de hoogte gebracht geweest van een specifieke dreiging tegen de luchthaven. Wij zijn nu natuurlijk nog meer aandachtig dan vroeger. Ik heb nooit de boodschap gekregen dat er een dreiging, of een mogelijke dreiging, zou zijn tegen de luchthaven.

Willy Demeyer (PS): Ma deuxième question est d'un tout autre registre.

On a parlé de certaines revendications qui vous ont été adressées; on a parlé des problèmes de badges. Je voudrais vous poser une question très

12

21/12/2016

CRIV 54 E046

précise. On sait qu'un certain nombre de métiers, de professions qui s'exercent à et autour de l'aéroport se font par recours au système de l'intérim. On sait aussi que l'on doit, pour un certain nombre de ces professions, procéder au *screening*. Est-ce qu'on ne peut pas considérer que l'intérim est un problème quand il doit se mélanger au *screening*, puisqu'on peut parfois se trouver dans un laps de temps très court pour réagir, ce qui ne permet peut-être pas de bien s'informer quant à l'identité réelle ou quant aux fréquentations ou quant au profil de la personne qui sera engagée et affectée au travail dans l'aéroport.

Arnaud Feist: Il n'y a pas de distinction entre un employé qui effectue une fonction via un contrat d'intérim ou via un contrat permanent. Toutes les demandes de badge sont analysées de la même façon par l'ANS. Ils font tous les contrôles nécessaires, intérim ou pas. L'intérim n'est pas un moyen détourné de rapidement avoir un badge. C'est d'ailleurs un problème qu'on a connu il y a, je pense, deux ou trois ans, au moment où on a changé la procédure d'attribution des badges et que l'ANS a repris ce rôle. Au départ, il n'avait pas été staffé, il n'y avait pas suffisamment de personnel pour traiter toutes les demandes dans les trente jours prévus par la loi. On a donc eu pas mal de retards et, entre autres, des intérim, donc des gens qui n'ont pas pu commencer leur contrat d'intérimaire parce que l'ANS n'était pas en position, à l'époque, de fournir les badges dans les délais prévus. La situation s'est rapidement améliorée. Mais, pour vous donner un exemple, on n'attribue pas des badges intérimaires plus rapidement que des badges pour des employés permanents. Ça reste le même contrôle, indépendamment de la fonction ou du type de contrat.

Willy Demeyer (PS): La nécessité de fonctionner et d'avoir l'effectif technique suffisant ne vous met donc pas sous pression par rapport à ces procédures?

Arnaud Feist: Je vous dis que nous avons mis l'ANS sous pression parce que, effectivement, cela créait un problème. Mais je parle d'il y a plus de deux ans. Parce qu'on arrivait pas à avoir suffisamment de badges, surtout dans les périodes estivales où nous engageons beaucoup d'intérimaires et d'étudiants. Là, il y a vraiment un afflux important. À un moment donné, il fallait de un à trois mois pour avoir de réponses positives ou négatives.

Pour le reste, on respecte la procédure. Comme

vous le savez, ce n'est pas l'aéroport qui attribue les badges. C'est l'ANS qui décide qui reçoit un badge ou pas. Les mesures ont aussi été prises en concertation avec la DGTA pour, justement, qu'il y ait suffisamment de personnel au service de l'ANS, pour qu'il puisse respecter les trente jours prévus dans la loi.

Willy Demeyer (PS): Je vous remercie.

J'en ai terminé.

Meryame Kitir (sp.a): Ik wil nog heel even doorgaan op dit punt.

Wij hebben het er daarnet al over gehad, er zijn twee soorten badges, een voor zeven dagen en een andere voor vijf jaar. Er bestaat geen ander soort badge om binnen te komen. Er is het feit dat u met interim-arbeiders werkt. Ik heb in een persartikel gelezen dat er op een gegeven moment ook badges afgeleverd werden voor twee maanden. Bevestigt u dat er op een gegeven moment ook badges zijn afgeleverd die twee maanden geldig waren en dat daardoor mensen toegang hadden zonder begeleiding? Bent u daarvan op de hoogte of niet?

Arnaud Feist: Ik ben daarvan niet op de hoogte. Voor mij zijn er inderdaad twee types badges, de bezoekersbadge en de permanente badge. Dat zijn de twee enige categorieën van badges die ik ken. Maar inderdaad, de bezoekersbadge is een ingewikkelde materie, want het is niet altijd evident om genoeg begeleiders te vinden. Er is één begeleider voor vijf bezoekers. Om een voorbeeld te geven, gedurende de zomer was er de renovatie van een van onze startbanen. Ik spreek dan over 500 arbeiders op de tarmac. Daarvoor hebben wij specifieke maatregelen moeten nemen en gans de zone werd *landside* in plaats van *airside*, inderdaad onder het toezicht van het DGLV, om dit probleem te vermijden.

Servais Verherstraeten (CD&V): Mijnheer Feist, alvorens u vragen te stellen, wil ik u nogmaals bedanken voor de gastvrije ontvangst door u en uw mensen bij ons bezoek. Toen ik recent op de luchthaven kwam, was ik onder de indruk van hoeveel er op korte tijd was gedaan.

Ik wil nog even dieper ingaan op de veiligheid en op het badgesysteem. Er zijn verschillende zones in uw luchthaven, waaronder kritieke zones. Gelden daar specifieke veiligheidsmaatregelen, zoals binnen- of buitenbadges?

Zijn er mensen die veiligheidsmachtigingen nodig

CRIV 54 E046

21/12/2016

13

hebben, bovenop een badge of vormt de badge van zeven dagen of vijf jaar het toegangsticket voor de luchthaven, zowel voor uw eigen personeel als voor personeel van derden die op de luchthaven werken?

Arnaud Feist: Er is geen verschil op het niveau van de badges. Voor ons eigen personeel en het personeel van de bedrijven die op de luchthaven werken en aannemers en onderaannemers geldt dezelfde procedure voor het toekennen van de badge.

Er is enkel een grens, namelijk *landside* en *airside*. Dat is het grootste verschil tussen de twee zones. Het is echter niet omdat iemand een *airside* badge heeft, dat hij toegang heeft tot alle zones. De badge opent deuren — *access control* — en de mensen krijgen toegang tot verschillende zones op basis van hun werk. Ik geef het voorbeeld van iemand die in een restaurant *airside* werkt, deze zal geen toegang hebben tot het tarmac. Er is daar een restrictie. Men heeft toegang tot *airside* en als men *airside* is, heeft men, afhankelijk van de job, toegang tot verschillende zones, maar het is altijd op basis van dezelfde badge. Er is geen tweede badge.

De controle wat betreft *landside* en *airside* gebeurt door de NVO. Dat is het hoofdcriterium. Daarna is het aan de luchthavenuitbater om te bepalen of een persoon die *airside* toegang heeft, beslist door de NVO, op basis van zijn of haar job toegang heeft tot verschillende zones op de luchthaven. Dus niet iedereen die een *airside* badge heeft, heeft toegang tot de meest kritische zones van de luchthaven.

Servais Verherstraeten (CD&V): U spreekt over een badge voor vijf jaar, mijnheer Feist. Wordt in die periode van vijf jaar, wat toch een heel lange periode is, opgevolgd en gecontroleerd? Worden er badges ingetrokken? Krijgt u informatie van bepaalde autoriteiten die u noopt badges in te trekken? Het is perfect mogelijk dat iemand in een periode van vijf jaar criminaliseert, radicaliseert of wat dan ook.

Arnaud Feist: U hebt gelijk. Vijf jaar is inderdaad een lange periode. Mensen kunnen radicaliseren op een paar weken tijd, dus...

Het is de rol van de federale politie, of van de Veiligheid van de Staat, dat er een controle gebeurt op die mensen, meen ik. Ik kan mij niet uitspreken over welke controles zij doen, maar ik zou het normaal vinden dat als iemand als geradicaliseerd wordt aangeduid, er een controle

gebeurt op de databank van de airportbadges.

Ik neem de luchthaven nu als een voorbeeld, maar het kan ook om een kerncentrale gaan of over een andere zeer gevoelige locatie in dit land.

Voor ons, als luchthavenuitbater, ligt het niet binnen onze bevoegdheden zulke controles uit te voeren. Ik kan zeggen dat het een badge voor drie of voor vijf jaar moet zijn. Voor mij is dat uiteindelijk niet zo belangrijk. Wat belangrijk is, is dat er een continue controle gebeurt. Als iemand als geradicaliseerd wordt aangeduid, moet er een controle gebeuren: heeft die toegang tot gevoelige zones op de luchthaven of elders in het land. Ik meen dat het logischerwijze zo moet zijn. Wij als luchthavenuitbater verwachten dat de overheid dit soort controles uitvoert.

Servais Verherstraeten (CD&V): Hebt u in de zeven jaar dat u CEO bent van onze luchthaven al meldingen van overheidswege gekregen die u ertoe noopten badges in te trekken?

Arnaud Feist: Elk jaar wordt een aantal badges ingetrokken. Het gaat niet om veel badges. Ik ken de aantallen niet uit het hoofd, maar het zijn er misschien vijf of tien per jaar, niet meer. Wij weten nooit wat de reden is. Wij krijgen gewoon de informatie dat de NVO of de federale politie zegt dat die badge gedeactiveerd moet worden. Dat doen wij onmiddellijk. Maar wij weten nooit waarom. Privacy!

Servais Verherstraeten (CD&V): U wacht dus eigenlijk af tot u een signaal krijgt van, laat ik zeggen, de overheid? Er is geen interne controle die u ertoe noopt links of rechts zelf wat onderzoek te doen en de badge van deze of gene in te trekken?

Arnaud Feist: Absoluut niet, ik denk niet dat wij dat mogen doen. Wij zijn een privébedrijf. Wij hebben geen toegang tot informatie of data die ons een indicatie geven over gevaarlijke of geradicaliseerde personen. Als wij zoiets inderdaad zelf zouden moeten zien of weten, dan zouden wij dat onmiddellijk met de federale politie bespreken, maar het zijn altijd de federale politie of de overheden in het algemeen, zijnde de Veiligheid van de Staat of andere veiligheidsdiensten, die uiteindelijk de beslissing nemen. Wij hebben geen inlichtingendiensten of politiediensten die de werknemers van de luchthaven of de luchthavengemeenschap controleren. Dat mogen wij zelfs niet doen.

Om een voorbeeld te geven van onze

14

21/12/2016

CRIV 54 E046

bevoegdheden, binnen de terminal mogen wij zelfs de identiteit van de passagiers niet controleren. Wij bevinden ons dus niet in de positie om dergelijke controles te doen.

Servais Verherstraeten (CD&V): Ik kom terug op de veiligheidsrapporten van de Europese Commissie. Ik deel uw bezorgdheid over het lekken van vertrouwelijke rapporten, maar voor mij was het verrassend van u te horen dat u bepaalde rapporten niet gezien hebt of er geen kennis van hebt gekregen. Vindt u dat logisch? Lijkt het niet evident – blijkbaar gebeurt het niet – dat er, als dergelijke rapporten verschijnen, op reguliere tijdstippen overleg is tussen de controleautoriteiten en u, als luchthavenexploitant?

Arnaud Feist: Voor de duidelijkheid, ik heb die twee rapporten van de EU over het DGLV, of uittreksels ervan, in de pers gelezen. Ik heb die rapporten nooit gekregen, want het ging over een audit van het DGLV. Het ging niet over een audit van de luchthaven van Zaventem. Het rapport werd door de Europese Commissie naar het DGLV gestuurd. Ik weet niet naar wie dat rapport nog werd gestuurd.

Voor mij is het heel duidelijk, de rapporten die te maken hebben met de luchthaven van Zaventem hebben wij wel gekregen van de Europese Commissie. De rapporten worden altijd van de Europese Commissie naar het DGLV gestuurd, zelfs als het rapport over de luchthaven gaat. Wij krijgen het rapport van het DGLV. Dat krijgen wij wel, maar de rapporten over het DGLV hebben wij niet gekregen. Het gaat over het intern functioneren van het DGLV. Ik ben niet zeker dat wij die zaken moeten weten. Wij doen ons best om de nationale en de Europese regelgeving te respecteren inzake *aviation security*. Tot nu toe zijn wij altijd conform geweest. Ik vind het dus niet abnormaal dat wij die rapporten niet krijgen, als die niets met Brussels Airport te maken hebben.

Servais Verherstraeten (CD&V): Worden de rapporten met betrekking tot de luchthaven zelf onmiddellijk, vanaf het moment dat die uitgevaardigd worden, aan u ter kennis gebracht en wordt er daarover onmiddellijk overleg gepleegd? Wordt er onmiddellijk een actieplan opgesteld om tegemoet te komen aan de regelgeving?

Arnaud Feist: De rapporten van de Europese Commissie over de luchthaven worden door de Commissie naar het DGLV gestuurd. Ik hoop dat die dan onmiddellijk van het DGLV naar ons gestuurd worden. Er wordt dan inderdaad

onmiddellijk een actieplan voorgesteld aan het DGLV en de Europese Commissie.

Het is altijd een kwestie van een aantal dagen of een paar weken, maar nooit meer, omdat wij absoluut snel op de bal willen spelen. Wij zijn altijd conform de Europese regelgeving geweest, voor en na de aanslag. Wij gaan zelfs verder dan de Europese regelgeving. Wij hebben in het verleden – ik spreek pre-maart 2016 – een aantal maatregelen genomen die verder gaan dan wat de Europese regelgeving vraagt. Ik kan vandaag in een openbare vergadering niet zeggen waarover het gaat, maar wij hebben de voorbije twee, drie jaar een aantal maatregelen genomen die ver boven de vereisten van de Europese Commissie gaan.

Servais Verherstraeten (CD&V): Kunt u bevestigen dat de luchthaven van Zaventem, conform de terminologie van de Europese Commissie, op dit ogenblik *fully compliant* is?

Arnaud Feist: Het gaat niet over *fully compliant* of niet, maar over *compliant* of niet. Voor zover ik weet, zijn wij *compliant*. Toen de rapporten over het DGLV werden geëkt, heb ik onmiddellijk contact opgenomen met de directeur-generaal van DG MOVE, dat op het niveau van de Europese Commissie verantwoordelijk is voor de audits van de luchthavens en voor de *aviation security*, die mij heeft bevestigd dat de luchthaven veilig was. Dat was onmiddellijk bevestigd door de heer Hololei. Hij zei dat, als er een probleem zou zijn, België onmiddellijk op de hoogte zou worden gebracht, ook omdat de luchthaven regelmatig wordt gebruikt door de Europese ambtenaren en commissarissen enzovoort. Het is heel duidelijk dat wij heel dicht bij de Commissie liggen en als er een probleem zou zijn, zouden wij onmiddellijk op de hoogte worden gebracht.

Servais Verherstraeten (CD&V): Mijnheer de voorzitter, mag ik nog één vraag stellen? Ik wil ook wel even wachten en andere collega's laten voorgaan.

De **voorzitter**: U doet maar, maar mevrouw Kitir had op uw vorige vraag nog een tussenvraag.

Servais Verherstraeten (CD&V): Dan mag zij die stellen.

Meryame Kitir (sp.a): Het gaat over het feit van het al dan niet ontvangen van het rapport. Het rapport is geëkt. Wij hebben het allemaal kunnen lezen. Ik ga er ook niet uit citeren. Er wordt wel melding gemaakt dat het rapport nooit aan de

CRIV 54 E046

21/12/2016

15

luchthaven werd bezorgd. U beweert dat u het rapport wel hebt gehad. Wanneer hebt u het dan gehad? Wanneer hebt u het dan wel gekregen?

Arnaud Feist: Welk rapport? Het rapport van de Europese Commissie over DGLV hebben wij niet gekregen.

Meryame Kitir (sp.a): Nee, over de luchthaven.

Arnaud Feist: Het rapport van de Europese Commissie over de luchthaven van 2012 hebben wij wel gekregen.

Meryame Kitir (sp.a): Wanneer?

Arnaud Feist: Het rapport van de Europese Commissie, het auditrapport van de Europese Commissie over Brussels Airport van 2012 hebben wij wel gekregen en wij hebben onmiddellijk een actieplan voorgelegd aan de Europese Commissie. Om u een idee te geven: wij hebben het rapport zeer snel aan de Commissie en DGLV voorgelegd, met een actieplan voor een aantal opmerkingen. De Commissie heeft een jaar later een bevestiging gestuurd dat het in orde was.

Er was geen sprake van dringende problemen want anders hadden zij geen jaar gewacht om te reageren. Het gaat over wat aanpassingen en verbeteringen hier en daar. De beveiliging van een luchthaven is een materie die regelmatig evolueert op basis van wat er gebeurt op het vlak van terrorisme en dergelijke. Er vallen altijd wel wat dingen aan te passen.

Meryame Kitir (sp.a): En het rapport van 2013? Wanneer hebt u dat ontvangen?

Arnaud Feist: Welk rapport?

Meryame Kitir (sp.a): U zegt dat u het Europees rapport van 2012 wel hebt ontvangen. Wanneer hebt u het rapport van 2013 ontvangen?

Arnaud Feist: Het rapport van de EU of van DGLV?

Meryame Kitir (sp.a): Nee, van de EU.

Arnaud Feist: Nee...

Meryame Kitir (sp.a): Dat hebt u niet ontvangen.

Arnaud Feist: Volgens mij is er in 2012 een audit gebeurd van Brussels Airport. Wij hebben dat rapport gekregen. Ik ben niet op de hoogte van

een andere audit in 2013.

Meryame Kitir (sp.a): Oké, dat verklaart het.

Arnaud Feist: Wat ik in de kranten heb gelezen, is dat DGLV een aantal audits heeft gedaan in 2013 en misschien ook in 2014. Zij hebben die rapporten niet aan ons doorgestuurd.

Servais Verherstraeten (CD&V): Mijnheer Feist, ik heb nog een vraag over de concessie. Als ik niet verkeerd ben, dan laat mij zeggen is BAC de luchthavenexploitant via een concessie die u gekregen hebt van de overheid. Of is dat fout? Bent u eigenaar?

Arnaud Feist: We zijn eigenaar van de luchthaven, van de pistes, van de gebouwen. Alles wat u ziet op de luchthaven is min of meer van ons. We hebben een licentie. Het is dus geen concessie, het is een licentie om de luchthaven uit te baten, zonder limiet. Het is dus geen tijdelijke licentie, het is een permanente licentie.

Servais Verherstraeten (CD&V): In die licentieovereenkomst, zit daar een hoofdstuk security in?

Arnaud Feist: Onze licentie, uiteindelijk is dat een koninklijk besluit, zegt duidelijk dat wij de vigerende securitywetgeving moeten respecteren, zowel de Europese als de Belgische wetgeving.

Servais Verherstraeten (CD&V): Wat inhoudt dat u bij wijze van spreken als die wetgeving wijzigt verplicht bent om binnen een bepaald tijdbestek investeringen te doen? Heeft na de aanslagen de regelgeving, hetzij nationaal, hetzij internationaal, u verplicht om bijkomende investeringen te doen? Zo ja, welke?

Arnaud Feist: Ik denk niet dat de Europese regelgeving aangepast is sinds de aanslag van 22 maart. In overleg met de federale politie hebben we wel een aantal nieuwe investeringen gedaan, op basis van het nieuwe securityplan. Het was denk ik in een nota van de federale politie voorzien dat wij 3 miljoen euro zouden investeren in infrastructuur of bijkomende infrastructuur. Ik denk dat de situatie vandaag is dat wij meer dan 3 miljoen gaan investeren, zowel in ANPR als in gezichtherkenningsystemen en andere systemen die het veiligheidsniveau garanderen. Wij blijven dus investeren op basis van het nieuwe securityplan van de federale politie.

Gautier Calomne (MR): Monsieur le président, je voulais d'abord remercier M. Feist pour son

16

21/12/2016

CRIV 54 E046

exposé et pour les éclaircissements qu'il a pu nous apporter.

Mais par rapport à l'intervention du collègue Verherstraeten tout à l'heure et votre réponse, je prends note, monsieur Feist, que vous n'étiez pas le destinataire du rapport procédure de la Commission européenne de 2015 ni d'ailleurs de celui de 2011 qui était assez identique dans son contenu.

J'aurais voulu revenir sur un élément que vous avez évoqué quand vous avez parlé de l'équilibre indispensable entre le devoir de sécurité, et on sait qu'il est évidemment prioritaire dans le contexte actuel mais aussi l'attrait économique de l'aéroport. On sait qu'il y a pas mal d'aéroports dans le monde qui ont réussi à relever ce défi et finalement à concilier ces deux impératifs. J'aurais voulu que vous puissiez éventuellement nous indiquer comment, concrètement, vous avez mis en œuvre ces deux objectifs, afin de rencontrer justement cet équilibre entre sécurité, efficacité et attractivité économique.

Vous avez listé une série de mesures tout à l'heure mais j'aurais voulu que vous puissiez nous donner quelques exemples concrets qui permettent d'illustrer cet équilibre entre ces deux objectifs que je viens d'évoquer.

Arnaud Feist: Je tiens tout d'abord à préciser que je n'aime pas trop parler d'équilibre entre des considérations économiques et la sécurité. Pour moi, il n'y a pas question d'équilibre. Il faut prendre les mesures de sécurité qui sont indispensables pour assurer un haut niveau de sécurité à la fois au passager ...

Gautier Calomne (MR): C'est pour cela que j'ai moi-même parlé de priorités en termes de sécurité, surtout dans le contexte actuel. Soyons précis!

Arnaud Feist: Parce que, quand on parle d'équilibre, on est vite dans l'idée de compromis. Il faut être très clair. Il n'a jamais été question de mettre les intérêts économiques avant les intérêts de sécurité et de sûreté à la fois des passagers et des employés de l'aéroport. Soyons très clairs!

Je pense que la situation actuelle ... Même avant le 22 mars, nous étions régulièrement cités comme un des aéroports européens avec un système de sécurité efficace. Nous avions régulièrement des contacts avec d'autres aéroports européens, voire américains, qui confirmaient que nous avions un niveau de

sécurité assez élevé. Pour donner un autre exemple, on a parlé d'audits de la Commission européenne, de l'audit de la DGLV. Nous avons également des contrôles de l'autorité américaine de sécurité dans les transports qui est la TSA qui vient régulièrement nous contrôler, déjà depuis des années et qui a toujours confirmé que nous avions un niveau de sécurité tout à fait conforme à leurs attentes. Même après les attentats, avant qu'on réouvre les opérations dans la structure temporaire qu'on avait installée sur le tarmac, les autorités américaines sont venues vérifier parce qu'il y avait des vols vers les États-Unis.

Nous étions tout à fait conformes à la fois aux attentes européennes et belges, mais également américaines.

En ce qui concerne l'attractivité économique, je pense que les discussions que nous avons eues avec la police fédérale et avec le ministre de l'Intérieur étaient sur la façon d'organiser les choses parce que, effectivement, le niveau de sécurité, c'est pas à nous de le déterminer, mais notre rôle est de rendre les mesures les plus efficaces en termes de gestion des flux de passagers et en termes de confort des passagers.

Il est très clair que les mesures qui avaient été prises au moment de la réouverture du hall des départs, le 2 mai, qui ont créé des files interminables, qu'on avait prédites... Pour être clair, on avait prévenu, en disant: il y aura des files. Cela va créer un problème de sécurité encore plus grand, parce que vous allez avoir 1 000 ou 2 000 personnes qui vont faire la file pendant une heure ou deux. Outre les aspects d'inconfort pour les gens, vous créez une cible potentielle pour d'autres terroristes.

Heureusement, cela a pu rapidement rentrer dans l'ordre, mais les discussions que nous avons eues également ces derniers mois étaient pour enlever les tentes de *pre-check*, comme on les appelle, qui se trouvaient devant le terminal, les remplacer par d'autres systèmes, d'autres contrôles tout aussi efficaces, mais qui ne perturbent pas, ou en tout cas le moins possible, le parcours du passager dans l'aéroport.

Il faut savoir que les passagers sont aussi demandeurs de mesures de sécurité. Et les réactions que nous avons vues, quand on a enlevé les tentes, c'est que les gens, brusquement, ne se sentaient plus en sécurité. Alors qu'en fait, les mesures de sécurité étaient au moins aussi efficaces, mais moins visibles. Et je pense qu'il a fallu tout un temps, et maintenant, on

CRIV 54 E046

21/12/2016

17

est passés au-delà de cette situation et les gens comprennent. Les employés de l'aéroport aussi étaient inquiets de voir ces tentes disparaître. Maintenant, ils commencent à s'y habituer et à revenir à une situation qui est plus normale, mais qui a un niveau de sécurité plus élevé qu'avant les attentats.

Gautier Calomne (MR): Monsieur le président, pour que ce soit bien clair, et qu'il n'y ait pas de malentendus, j'avais bien dit moi-même au début de mon intervention qu'effectivement, la priorité était la sécurité, mais qu'il fallait aussi tenir compte, et vous l'avez évoqué, de cet aspect d'attractivité et de fluidité pour les passagers. Ça aussi, je pense que c'est une demande.

Stefaan Van Hecke (Ecolo-Groen): Mijnheer de voorzitter, ik heb nog één vraag. Ik wil immers nog even terugkomen op een uitspraak van de heer Feist.

Mijnheer Feist, over de bezoekersbadge hebt u ons gezegd dat er één begeleider is per vijf personen met een bezoekersbadge. Toen werd gevraagd of mensen soms onbegeleid zijn, antwoordde u dat zulks na 22 maart 2016 niet het geval was.

Betekent uw antwoord dat vóór 22 maart 2016 de regeling rond de bezoekersbadge soepeler was?

Arnaud Feist: Ze was anders. Vóór 22 maart 2016 was het niet verplicht een begeleider per vijf bezoekers te hebben. Die maatregel werd na 22 maart 2016 ingevoerd. Vroeger was het bezit van een bezoekersbadge genoeg om toegang te krijgen tot de *restricted zones* van de luchthaven. Dat was zo volgens de wetgeving. Ik heb niks uitgevonden.

Nu is dat anders. Wij hebben van DGLV en van Binnenlandse Zaken andere instructies gekregen. Die worden systematisch toegepast.

Indien er inbreuken zijn, moeten wij ze inderdaad onmiddellijk met de federale politie bespreken.

Stefaan Van Hecke (Ecolo-Groen): Het enige verschil tussen vóór en na 22 maart 2016 is dus dat er voordien geen verplichting van begeleiding was en dat die er na 22 maart 2016 wel was en is.

Is dat het enige verschil?

Arnaud Feist: Voor zover ik weet, klopt dat.

Georges Dallemagne (cdH): Monsieur le

président, monsieur Feist, on a aussi parlé beaucoup après les attentats des grillages autour de l'aéroport. Certains ont dit qu'il était éventuellement relativement aisé de pouvoir franchir ces grillages.

J'aurais voulu avoir vos commentaires sur ces questions. Est-ce le cas ou pas? Y a-t-il eu des mesures supplémentaires qui ont été prises depuis lors?

Arnaud Feist: Merci pour la question.

C'est un sujet qui est plutôt assez sensible de mon point de vue parce qu'on a vu apparaître, comme je le disais tantôt, concernant les caméras toute une série d'experts, de gens qui se prennent pour le shérif et qui.. On a eu le cas dans le *Vif/L'Express* qui a publié une série de photos, je ne sais plus exactement quand avec tous les manquements à la sécurité. Il y avait moyen de rentrer partout dans l'aéroport. C'était magnifique. C'était un vrai gruyère.

La réalité, et j'en ai parlé au rédacteur en chef du *Vif/L'Express*, c'est que les photos ont été prises par un journaliste qui ne connaissait pas l'aéroport. Il a photographié des zones non sécurisées. Effectivement, le fait que l'on puisse rentrer sans problème dans une zone non sécurisée ne pose pas de problème.

Il n'a pris aucune photo de zones sécurisées où il n'y aurait aucun contrôle d'accès. Je pense que le problème c'est que les gens voient une barrière et se disent que c'est une zone sécurisée. Un certain nombre de zones sont simplement contrôlées par des barrières pour éviter que les passagers s'égarent dans les zones plus industrielles de l'aéroport sans que ces zones soient des zones sécurisées.

Le grillage de l'aéroport et, quand je disais que nous sommes au-delà des réglementations européennes et belges en la matière, est un double grillage. Deux grillages sont séparés de plusieurs mètres l'un de l'autre. Le grillage le plus extérieur n'est pas le grillage réglementaire dans le sens c'est pas la limite avec la zone *airside*. C'est le grillage intérieur qui représente la zone *airside*. Ce grillage-là doit être effectivement tout à fait étanche de ce point de vue là. Et il l'est.

L'autre grillage est un grillage supplémentaire que nous avons installé là pour des raisons plus opérationnelles. Il se peut qu'à certains endroits, il y a moyen de passer.

18

21/12/2016

CRIV 54 E046

Mais comme il représente pas la limite entre le *landside* et l'*airside*. Cela ne pose aucun problème. Tout le système est contrôlé non seulement par des caméras mais pas d'autres systèmes que je ne préfère pas divulguer en séance publique. Nous avons un système qui, depuis déjà plusieurs années, va bien au-delà de toutes les réglementations en la matière. Je ne suis pas au courant de trous dans le grillage, en tout cas dans la partie à la limite *airside* – *landside*.

Georges Dallemagne (cdH): Il n'y a donc pas eu de modification après le 22 mars?

Arnaud Feist: Non.

Kristien Van Vaerenbergh (N-VA): Mijnheer Feist, ik heb gewoon een korte vraag.

Vroeger bestond aan de luchthaven bij het vertrekpunt de kiss-and-ridezone. Nu is die zone niet meer aan de vertrekhal, maar in de parking aangebracht, als ik goed ingelicht ben. Is dat een permanente situatie? In welke mate draagt dat bij tot de veiligheid? In andere landen bestaat een dergelijke zone immers wel vlakbij het luchthavengebouw, dacht ik.

Arnaud Feist: Wij hebben dat langdurig besproken met de federale politie. Het was een van hun eisen van in het begin, eigenlijk vooral een eis van de vakbonden van de politie, dat er in een bepaalde perimeter rondom het luchthavengebouw geen wagens zouden mogen rijden. Wij zijn tot de conclusie gekomen dat het inderdaad misschien beter is om de kiss-and-ridezone niet meer toegankelijk te maken voor voertuigen, behoudens dienstvoertuigen en voertuigen van de politie.

Wij denken dat de huidige opstelling kan blijven bestaan. Bij andere luchthavens is er inderdaad wel een toegang bij het gebouw, maar wij denken dat het op termijn geen probleem zou mogen zijn. Momenteel doen er zich problemen voor met de drop-off aan de kiss-and-ridezone, want dat moet nu inderdaad via de parking gebeuren, waardoor er zich heel veel wagens in de parking bevinden. Deze week nog hebben wij een nieuwe drop-offparking geopend, niet in de parkeerruimte, maar een beetje verderop, op 150 meter afstand van het terminalgebouw, en die ruimte is toegankelijk voor alle passagiers. Wij denken dat de oude kiss-and-ridezone niet meer in gebruik zal worden genomen.

Op termijn zal er achter het Sheratonhotel een

nieuwe drop-offzone gebouwd worden, maar dan spreken we over maart of april 2017. De zone, zoals die vandaag bestaat, is voor ons oké. Wij begrijpen de zorgen van de politie. Wij vinden dat er operationeel gezien geen probleem zou moeten zijn vanaf het moment dat wij de investering in nieuwe infrastructuur hebben kunnen doen in de loop van 2017.

De **voorzitter**: Vraagt iemand nog het woord? (Nee)

Mijnheer Feist, ik dank u van harte voor het feit dat u naar onze commissie bent gekomen en voor de open ingesteldheid waarmee u alle vragen beantwoordt.

Nog veel succes met uw verdere opdracht.

Lecture faite, persiste et signe,

.....
Prénom et Nom du témoin

CRIV 54 E049

11/01/2017

1

ONDERZOEKSCOMMISSIE TERRORISTISCHE AANSLAGEN

van

WOENSDAG 11 JANUARI 2017

Namiddag

COMMISSION D'ENQUETE ATTENTATS TERRORISTES

du

MERCREDI 11 JANVIER 2017

Après-midi

Hoorzitting over het luik
"veiligheidsarchitectuur" met
- de heer Thierry Vuchelen, bestendig secretaris
van ACLVB - Halle-Vilvoorde;
- mevrouw Sandra Langenus, secretaris van
ABVV/BTB - Brussel/Vlaams-Brabant;
- de heer Bart Neyens, federaal secretaris van
ACOD Telecom Vliegwezen;
- de heer Olivier Van Camp, adjunct-secretaris
van BBTK (ABVV) - Brussel-Halle-Vilvoorde;
- de heer Bjorn Vanden Eynde, secretaris van
ACV Transcom.

Audition sur le volet "architecture de la
sécurité" de
- M. Thierry Vuchelen, secrétaire permanent
CGSLB - Hal-Vilvorde;
- Mme Sandra Langenus, secrétaire FGTB/UBT -
Bruxelles/Brabant flamand;
- M. Bart Neyens, secrétaire fédéral de la CGSP
Télécom Aviation;
- M. Olivier Van Camp, secrétaire adjoint SETCa
(FGTB) - Bruxelles-Hal-Vilvorde;
- M. Bjorn Vanden Eynde, secrétaire de la
CSC Transcom.

De **voorzitter**: Collega's, we starten de
namiddagvergadering.

Ik heet de dame en de heren die verschillende
vakbonden vertegenwoordigen, in al hun titels en
hoedanigheden, van harte welkom in onze
commissie. Na overleg kwamen wij tot een heel
representatief staal. Mocht dat niet zo zijn, dan
zullen we dat vlug horen.

Vooraleer we naar u gaan luisteren en vragen
stellen over datgene wat deze
onderzoekscommissie bezighoudt, ben ik verplicht
u de eed af te nemen. De formule staat op het
groene formulier. Nadat ik de tekst heb
voorgelezen, herhaalt u, de ene na de andere, de
formule: "Ik zweer de gehele waarheid en niets
dan de waarheid te zullen zeggen."

Ik herinner er u aan dat conform artikel 4, § 1, van
de wet van 3 mei 1880 op het parlementair
onderzoek, gewijzigd bij wet van 30 juni 1996, de
onderzoekscommissie alle in het Wetboek van
Strafvordering omschreven
onderzoeksmaatregelen kan nemen. Ze kan
onder meer getuigen onder eed horen.

Alvorens u te vragen de eed af te leggen, wens ik
de aandacht te vestigen op het laatste lid van
artikel 8 van bovenvermelde wet, volgens hetwelk
iedere getuige kan aanvoeren dat hij, door naar
waarheid een verklaring af te leggen, zich zou
kunnen blootstellen aan strafvervolgning en
derhalve getuigenis weigeren (zie ook
artikel 14, 3, g van het internationaal verdrag
inzake burgerrechten en politieke rechten van
19 december 1966, bekrachtigd bij wet van
15 mei 1981).

Dat betekent dat u het recht heeft om te zwijgen
wanneer u meent dat uw publieke verklaring later
tegen u zou kunnen worden gebruikt in een
strafvordering.

Ik wil er vervolgens nog de nadruk op leggen dat
u, krachtens artikel 9 van dezelfde wet, voor valse
getuigenis kan worden gestraft met een
gevangenisstraf van twee maanden tot drie jaar
en u voor een termijn van ten minste vijf ten
hoogste tien jaar kunt worden ontzet uit het recht
om te kiezen of verkozen te worden.

Ten slotte wijs ik u erop dat tengevolge van
artikel 3 van voornoemde wet de geheimhouding
van uw verklaringen niet is gewaarborgd tenzij het
gaat om verklaringen afgelegd tijdens een
vergadering met gesloten deuren en waarvoor de
commissie zich uitdrukkelijk heeft verbonden de
geheimhouding in acht te nemen. Bovendien is
ieder stuk dat u aan de commissie zou overleggen
vatbaar voor openbaarmaking.

Na deze verduidelijking vraag ik u de eed af te
leggen door de hand op te heffen en de volgende

woorden te herhalen: "Ik zweer de gehele waarheid en niets dan de waarheid te zullen zeggen."

De heer Thierry Vuchelen, mevrouw Sandra Langenus, de heer Bart Neyens, de heer Olivier Van Camp en de heer Bjorn Vanden Eynde leggen de eed af.

Mevrouw en heren, misschien even afstemmen met elkaar hoe we de zaken zullen aanpakken.

Er wordt van uwentwege geen inleiding verwacht. Als u het goed vindt, wil ik onmiddellijk de koe bij de horens vatten en van start gaan. U weet waarom u hier bent. U weet dat na de aanslagen in Brussel agenten van de federale politie die ook instaan voor de veiligheid van de luchthaven in Zaventem, een open brief hebben geschreven. Over die open brief is ook heel wat te doen geweest. Wij hebben achtereenvolgens verscheidene mensen gehoord, verantwoordelijken vanuit de politie. Ik verwijs naar de heer De Vos, ik verwijs naar de heer Cordeel. Zeer onlangs hebben we de heer Decuyper nog een tweede keer in onze commissie mogen horen. De heer Decuyper heeft nu een nieuwe missie, een nieuwe opdracht, een nieuwe verantwoordelijkheid. De heer Feist is hier ook nog niet zo lang geleden, een aantal weken geleden, gepasseerd en heeft het accent gelegd op een aantal maatregelen, die werden genomen.

Wij hebben vernomen dat in de voorbije periode heel wat middelen volgens sommigen werden geïnvesteerd in de veiligheid op de luchthaven. Ik zal een algemene vraag stellen, waarop u niet alle vijf moet antwoorden. Misschien kan iemand de spits afbijten, ik weet niet of u dat onder elkaar kunt uitmaken.

Hoe evalueert u op dit ogenblik de veiligheidssituatie op de luchthaven? Stelt u een verschil vast tussen de situatie zoals u ze nu ervaart, en die van voor 22 maart? Wij vinden het als commissie belangrijk om dat ook eens uit uw mond te vernemen, want u bent toch tenslotte degenen die dagelijks de polsslag voelen van het personeel. Als meer dan één spreker het woord wil voeren, kan dat ook.

Bart Neyens: Mijnheer de voorzitter, in algemene termen – de collega's zullen mij wel aanvullen – denk ik dat wij in eerste instantie moeten zeggen – ik denk dat de andere sprekers dat waarschijnlijk ook al hebben gezegd – dat de jammerlijke aanslagen niet hadden kunnen vermeden worden door welke maatregelen dan ook. Ik denk dat dit

gezegd moet worden en dat het toch belangrijk is om te blijven herhalen dat 100 % veiligheid onmogelijk is.

Wij zaten op een bepaald niveau en uw vraag is: is het nu beter of slechter? Dit is natuurlijk een genuanceerd antwoord. Ik denk dat iedereen meer gesensibiliseerd is door de problematiek, dat er dus misschien wel meer links en rechts wordt gekeken, maar ik denk ook dat er nog wel wat aspecten zijn, die wij hier misschien later in de commissie kunnen aanhalen en die nog te verbeteren zijn. Als wij op 98 % zitten, is het streefdoel toch altijd 100 %. Als we dan aan 99 kunnen geraken, denk ik dat dit toch een vooruitgang zou kunnen zijn.

Ik denk wel dat wij nog wel wat punten hebben, die te verbeteren zijn. Alles kan beter, zegt men toch bij ons vaak, ook de veiligheid op de luchthaven, ook momenteel. Wij weten dat er nieuwe systemen zijn, die in plaats zijn. Het vertrouwen in die systemen moet ook nog groeien. Wij moeten dat ook duidelijk meegeven. Als wij veiligheidscamera's hebben, kan men zeggen dat ze intelligent zijn, maar men moet dat ook kunnen bewijzen en de mensen moeten dat ook kunnen zien. Ik denk dat dat proces bezig is en dat het heel duidelijk is dat het vertrouwen moet groeien. Blijft dat bepaalde aspecten – en ik veronderstel dat er nog detailvragen gaan komen vanuit de commissie – toch wel heikel zijn.

Laat ik er misschien één naar voren brengen, dat wij ook in onze open brief hebben aangehaald. Een structureel overleg met bijvoorbeeld de partners die momenteel aan tafel zitten, is er niet. Een structureel overleg over de veiligheid is er niet. Dat was ons wel beloofd, dat was toegezegd. Ik geef een concreet voorbeeld. Sorry dat ik de collega's dan coupeer, maar wat de medewerkers betreft, waarbij wij de meest betrokken partij zijn. Er is een kerstakkoord goedgekeurd in 2015 met een structuur federale politie, DAB waarin militairen zitten en mensen van Justitie, maar ook medewerkers van de luchthavenuitbater. Het was, denk ik, 22 december 2015 of daaromtrent, eind december alleszins, dat de regering dat goedgekeurd heeft en sindsdien... Ik kan de collega's raadplegen, maar ik denk dat niemand van ons daarover een vergadering heeft gehad.

Ik denk dat dat toch een beetje opvallend is, als veiligheid een prioriteit is. De verschillende collega's hebben brieven gestuurd, daar ben ik zeker van. Ik zelf ook. Ik wil die bezorgen aan de commissie. Dat zijn meestal e-mails tegenwoordig natuurlijk, die kunnen doorgestuurd worden naar

het kabinet Galant, naar het kabinet Bellot, afspraken gemaakt. De laatste afspraak was net voorzien voor de kerstvakantie nu, maar die is ook om onduidelijke redenen geschrapt. Maar er is dus geen enkel overleg geweest. Juist om aan te geven, het is maar een voorbeeld want er is meer dan dat aan sociaal overleg. Wij vroegen een structureel overleg. Dit is een aspect daarvan, over de luchthaveninspectie waar ik nu over spreek, toch wel een heel belangrijk denk ik. Maar wij zien nergens, in geen enkel van de bedrijven, de punten die wij naar voren halen. Evacuatieplannen, moeten die dan uitgevoerd worden, kunnen die uitgevoerd worden? Die oefeningen, kunnen die gebeuren? Als dat niet kan – en ik hoor meerdere actoren zeggen dat dit niet kan in een luchthaven die 24/7 operationeel is –, dan moet er een uitleg gegeven worden overal. De mensen hier aan tafel zijn verantwoordelijk voor verschillende bedrijven. Grote werkgever, heel de luchthavencommunity. Dus ik denk dat dat dan overal moet geduid worden waarom niet en wat kunnen we er aan doen. Als de oefening niet kan gebeuren, dat wil niet zeggen dat de werknemers – zeker de werknemers met tijdelijke contracten en dergelijke – de nooduitgang niet moeten weten zijn. Er is een bepaald aantal basismaatregelen die wel bekend moeten zijn denk ik. Moet dat op een andere manier, ja, dan moeten we daar samen naar een compromis zoeken. Ik denk dat dat mogelijk is, maar dan moet er overleg zijn. Dat is toch wel een boodschap, tenzij de collega's mij tegenspreken, die we allen willen brengen, die in onze brief stond en die we dan nu nog eens kracht willen bijzetten.

De **voorzitter**: Zonder dat u verplicht bent hoor, is er iemand van u die daarbij nog wil aansluiten? Ik heb nog een tweede meer algemene vraag, maar wellicht komen er ook vanuit de commissie vragen.

U hebt het over de samenwerking en het overleg. Als u er kennis van hebt dat bepaalde personeelsleden zouden radicaliseren, wat doet uw organisatie op het ogenblik dat zij kennis heeft van bepaalde feiten? Wat doet u om dat fenomeen tegen te gaan? Hoe verloopt dan de samenwerking? Met wie bespreekt u dat? Wat zijn de stappen die u zet?

Sandra Langenus: Uiteraard stellen we dergelijke dingen jammer genoeg ook vast. Net na de aanslagen werd er door Brussels Airport een mail verstuurd aan de verschillende organisaties om dat te melden bij een bepaald punt. Wij hebben de oproep ook gedaan bij onze mensen op het terrein om dergelijke signalen meteen aan

ons over te maken. Persoonlijk werd ik aangesproken over een dergelijk geval en dat heb ik ook gemeld, maar ik zie er geen gevolg van. Ik weet niet of men die mail ontvangen of gelezen heeft en of er hoe dan ook iets mee gedaan is. Dat demotiveert onze mensen op het terrein uiteraard ook.

Dat vinden we nu net heel belangrijk. De sociale controle onder het personeel moet er absoluut komen of toch zeker intensiever worden in vergelijking met vroeger. We krijgen hier eigenlijk weinig feedback over. Dat brengt mij terug bij het overleg, waarnaar we ook in onze open brief vragen. Dat is namelijk op geen enkel moment georganiseerd. Tot nu toe hebben we nog niet de kans gekregen om erover te praten.

De **voorzitter**: Ik heb begrepen dat dit een belangrijk pijnpunt is voor u.

Bjorn Vanden Eynde: Wat mijn collega Langenus zegt, klopt inderdaad. Wij hebben onze mensen op het terrein ook de opdracht gegeven om alle signalen van radicalisering te melden. Onze vakorganisaties krijgen regelmatig dossiers van intrekkingen van badges, die uitgevoerd worden door het NVO. Daarin ondernemen we al dan niet actie in het kader van een beroepsprocedure. Na inzage van het dossier beslissen we namelijk of we al dan niet juridische bijstand zullen verlenen. Dat is al verschillende keren gebeurd na de aanslagen. Op basis van een aantal geruchten op de werkvloer of op basis van adviezen wordt zo'n procedure opgestart. Het is al een aantal keren gebeurd dat een badge daarna toch opnieuw werd toegekend.

We kunnen wel stellen dat er een soort van heksenjacht georganiseerd is op de luchthaven met betrekking tot allochtone medewerkers. Vaak gaat het hier jammer genoeg om de spreekwoordelijke olifant in de porseleinkast. Na de aanslagen heb ik zelf een aantal dossiers gehad die na beroep positief zijn uitgedraaid voor de medewerkers. Het probleem ligt daarna wel nog steeds bij de werkgevers. Ondanks een aantal akkoorden die we op de paritaire comités hebben gesloten, worden bepaalde mensen immers toch niet opnieuw aangenomen. In een context van radicalisering kan dat erg gevaarlijk zijn.

Als je de job van een werknemer afpakt en hem nog altijd niet opnieuw aanneemt nadat hij een procedure heeft gewonnen, dan zijn we verkeerd bezig, ondanks het feit dat er daarover afspraken bestaan.

Thierry Vuchelen: We hebben ook een aantal contactpersonen bij de politie op de luchthaven. Met hen wordt er heel goed samengewerkt. De lijn is vrij rechtstreeks. Als er problemen waren, meldden we geregeld zaken aan die contactpersonen. We krijgen daar niet altijd respons op. Dat hoeft voor mij ook niet. Het is vooral belangrijk dat die lijn er is. Als we duidelijk weten wie er bevoegd is, kunnen we vrij rechtstreeks gaan.

Er zijn een aantal andere zaken op de luchthaven - dat heeft mijn collega al aangehaald - waarover we overleg vragen, omdat we niet altijd weten wie er voor wat bevoegd is. Dan begint het spelletje. De ene dienst zegt dat hij niet bevoegd is en stuurt ons door naar een andere. Dan kan de zoektocht naar de personen die bevoegd zouden kunnen zijn, een aantal maanden duren. Ondertussen gaat er cruciale tijd verloren.

Dit is een van de voorbeelden waarbij het overleg vrij vlot verloopt, maar er zijn andere dossiers waarin het veel stroever loopt. Dat vinden we spijtig. Het eerste wat iemand die op de luchthaven een badge aanvraagt, te horen krijgt, is dat veiligheid een zaak voor iedereen is. Het grote probleem is dat veel mensen met die intentie beginnen, maar ze krijgen geen feedback als ze iets aanklaagt. Ik geef een heel concreet voorbeeld. Agressie is de laatste maanden en jaren een groot probleem aan het worden bij het inchecken. Als die mensen bijstand vragen, duurt het tientallen minuten voor die er is. Dat werkt demotiverend. Als de veiligheid van die betrokkenen al niet wordt gegarandeerd, waarom zouden ze dan nog iets melden? Daarvoor moeten we opletten. Dat is heel negatief. Daarom vragen we een aanspreekpunt waar we zaken kunnen aanklaagt, zodat we weten dat ze worden behandeld.

Olivier Van Camp: Ik zou nog een praktisch voorbeeld willen geven van wat er na de aanslagen is gebeurd. Er stond iemand op onze lijst en het gerucht deed de ronde dat hij opgepakt was en in hechtenis zat. Zoals mijn collega heeft gezegd, heb ik zelf contact genomen met de politiediensten in Zaventem om te checken of dat waar was. Die informatie is natuurlijk niet publiek.

De politie heeft ons dan geantwoord dat er wel iets aan de hand was. Welke actie hebben wij ondernomen? Natuurlijk hebben wij die direct uitgesloten uit onze organisatie en hebben wij die ook van onze lijsten gehaald.

Het tweede probleem dat ik zie - want ik heb zelf 20 jaar op de luchthaven gewerkt - is dat er momenteel heel veel preciaire contracten zijn op de luchthaven. Ik verklaar mij nader: tijdelijke contracten, interims. Vroeger was de luchthaven een familie. Zoals de collega zegt, was veiligheid zeer belangrijk. Ik herinner mij dat er in de jaren 90 affiches waren waarop men werd aangemoedigd zijn collega te controleren of hij zijn badge draagt en of hij volgens de regels werkt en dat te melden. Dat werd ook gedaan. Er was dus een soort sociale controle, want iedereen kende iedereen op de luchthaven en dat werkte heel goed. Spijtig genoeg moeten wij vandaag constateren dat dat niet meer zo is, dat men morgen niet meer weet met welke collega men werkt en dat het detecteren dan wel een beetje moeilijker wordt. Dat wou ik er nog aan toevoegen.

De **voorzitter:** U mag nog even aansluiten of anders ga ik onmiddellijk naar de commissie. U kunt later ook nog. Onthoud het. Iedereen krijgt de kans wel om te reageren.

André Frédéric (PS): Madame, messieurs, je vous remercie de votre présence. J'ignore si M. le président l'a dit au début mais nous vous présentons nos meilleurs vœux pour 2017. Ce n'est pas une récupération de quelque nature que ce soit mais quand je vous vois, je ne peux m'empêcher, monsieur le président, de me projeter en arrière. En mars 2016, l'année qui vient de s'achever, nous avons été très impressionnés et sous le choc du drame qui s'est passé à Zaventem et de l'état psychologique tout à fait justifié dans lequel se trouvaient vos affiliés en général, quelle que soit l'organisation que vous représentez. Je voulais donc, à ce titre-là, espérer évidemment que 2017 se passe sous de meilleurs auspices. Voilà pour l'introduction.

J'ai quelques petites questions très pratiques parce que la plupart viennent d'être abordées. Je vous demanderai quelques petites précisions. On avait déjà eu quelques remarques lors de l'audition, en avril, des organisations syndicales des bagagistes qui avaient déjà mis en évidence un certain nombre de problèmes concrets. Vous venez de le dire, monsieur le président, et vous l'avez confirmé: j'ai entendu le premier intervenant souligner qu'on était arrivé à 98 % de la perfection. C'est qu'on s'est donc amélioré! Pour avoir fréquenté encore récemment l'aéroport de Zaventem, j'ai pu constater qu'effectivement, de façon même visible pour l'usager, des contrôles sont effectués.

De **voorzitter**: Mijnheer Frédéric, ik ben u dankbaar dat u namens ons allemaal de beste wensen overmaakt, maar ik wil even preciseren dat er een mogelijkheid is tot vertaling. Als u dat wenst, moet u gewoon op het juiste nummertje drukken.

André Frédéric (PS): Monsieur le président, dans ce que j'ai entendu et qui me trouble, c'est qu'on tend vers la perfection. Il y a donc des améliorations qui sont reconnues par les interlocuteurs sociaux, mais il n'y a eu, à aucun moment, consultation de celles et ceux qui représentent les travailleurs, donc de celles et ceux qui sont quotidiennement sur le terrain et qui ont une maîtrise des problèmes concrets. Je pense que c'est dommageable. Nous l'avions déjà souligné en avril. Il y a eu des améliorations jusqu'à aujourd'hui, mais pas de concertation. Donc, je suis surpris, je trouve que ce mode de fonctionnement est extrêmement interpellant. Je voudrais, à tout le moins, que, lorsque nous réfléchissons à nos recommandations, nous nous demandions si, d'une façon ou d'une autre, nous ne devrions pas contraindre des institutions comme celles-là à se concerter avec ceux qui connaissent un peu le concret du quotidien.

Dans les questions précises, en vrac, nous avons souligné – lors de l'audition d'avril – la nécessité d'engagements de policiers supplémentaires. Qu'en est-il sur le terrain aujourd'hui? Constatez-vous que des recrutements ont été mis en œuvre?

On vient de faire allusion à la question des travailleurs intérimaires. Quelque chose a-t-il changé dans la procédure? On prenait l'exemple, en avril, de ceux qui venaient pour des remplacements de vacances. On se trouvait face à des personnes pour lesquelles, finalement, on n'était pas certain que le *screening* avait été effectué de façon complète. Vous semblez dire que c'est toujours la même chose. J'aimerais que vous nous disiez, avec vos idées concrètes de terrain, ce que l'on pourrait mettre en œuvre pour améliorer ce fonctionnement-là et faire en sorte qu'on ne se retrouve pas avec des gens qui sont potentiellement dangereux, mais à propos desquels on n'a pas pu identifier le type de danger. Vous avez aussi fait allusion à la procédure des badges, à leur contrôle et à leur réévaluation tous les cinq ans. Vous dites que cela pose toujours problème, mais j'aimerais bien que les organisations syndicales nous disent: "Vous qui avez des recommandations à faire demain, que pourrait-on modifier dans la procédure d'attribution et de retrait de ces badges pour améliorer la circulation."

Je crois connaître la réponse à ma dernière question, mais je la pose quand même. On avait noté que, dans le plan de sécurité du premier volet "secours", il n'y avait pas de plans dédiés au terrorisme. On avait dit qu'on allait les mettre en place. Je pense qu'ils sont à l'ouvrage, janvier-février, et qu'ils devraient être accessibles sous une nouvelle forme en mars. La question est: avez-vous été consultés éventuellement sur ce volet-là? A-t-on mis en œuvre concrètement des exercices organisés ou planifiés? Vous avez dit que c'était difficile sur site, mais je suppose qu'on peut aussi organiser ce genre d'exercices hors site.

De **voorzitter**: Verdeelt u de taken onder elkaar? Doet u maar. Het zal zich wel uitwijzen.

Sandra Langenus: Mijnheer de voorzitter, wij spraken daarstraks over (...) procent veilige situatie, maar daarbij moet ik bedenkingen uiten. Ik denk dat men na de aanslag inderdaad heel veel moeite heeft gedaan om de luchthavenmedewerker een veiliger gevoel te geven. Ik zeg heel duidelijk "een veiliger gevoel". Er werd heel veel controle gedaan, te veel om het op lange termijn aan te houden. Het gaf onze luchthavenmedewerkers die direct met de passagiers in contact kwamen, een veel veiliger gevoel. Men controleerde op dat moment ook elkaar veel beter.

Wat is er ondertussen gebeurd? Ondertussen is de perimeter opnieuw dichter bij het luchthavengebouw gebracht. Eigenlijk is er heel veel weggenomen van wat na 22 maart 2016 werd geïnstalleerd, want nu wordt er op geen enkel moment nog bagage gecontroleerd of gescreend, vooraleer die bagage bij de check-inagenten komt. Door de automatisering van de luchthaven is er bovendien de *self check-in*. Men checkt zelf in en men neemt zijn bagage mee tot in het hart van de luchthaven. Daar wordt pas voor de eerste keer de bagage gecontroleerd. Dat wekt een zeer onveilig gevoel op bij de passagiers.

Wij kunnen een aantal concrete voorbeelden geven. Het is hier echter een openbare zitting. Inzake de veiligheid zou ik dus een aantal dingen misschien liever aan het secretariaat willen overmaken of bezorgen op de wijze die de commissie wenst, om geen mensen op goede ideeën te brengen die wij dagelijks constateren.

Dat is één zaak.

De buitengaande werknemers worden op geen

enkele manier gecontroleerd. Zij worden gescreeend, wanneer zij in het luchthavengebouw gaan werken. Er komen echter ook vrachtwagens binnen, die er laden en lossen. Er komt vracht binnen en er komen passagierstoestellen uit de hele wereld binnen. Er kunnen op de tarmac allerlei zaken binnenkomen. De bagagist of de mensen die op de luchthaven werken, gaan de luchthaven buiten met drugs, explosieven, wapens of gelijk wat. Er wordt op geen enkel moment meer gecontroleerd. Eens men de luchthaven is binnengestapt en heeft gewerkt, kan men met alles buitengaan. Dat mag niet, maar uiteindelijk wordt men op geen enkel moment daarop gecontroleerd.

Vroeger, toen men nog de check-in deed en men de passagier voor zich kreeg, was men verplicht te vragen — ik heb zelf vijftien jaar aan de check-inbalie gezeten — of hij of zij gevaarlijke goederen of wapens bij zich had.

Ik zeg niet dat alle passagiers ons op dat moment eerlijk hebben geantwoord maar wij hebben tenminste de vraag gesteld. Nu wordt automatisch de check-in gedaan en moet niemand meer worden aangesproken. Tja, dan kan men verder wandelen met zijn bagage zoals men die thuis heeft gepakt.

Er is dus nog een heel lange weg af te leggen, om het op een veilige manier te doen. Wij moeten op dat vlak niet zelf de mosterd uitvinden. In andere luchthavens, zoals in Turkije en de Verenigde Staten, zijn er heel veel mooie voorbeelden van de manier waarop het hier in België zou kunnen.

Thierry Vuchelen: Mijnheer de voorzitter, ter aanvulling, nog iets over het aanvoelen bij de mensen op dit ogenblik. Het is goed dat wij vaak met politie- en een aantal andere mensen praten over hun gevoel. Zij zeggen dat alles er is, maar dat het aanvoelen terug hetzelfde is als de situatie van vóór 22 maart. Het is zelfs nog een stapje erger. Er is minder blauw in uniform en meer in burger, wat op zich goed is, maar de medewerkers zien en weten dat niet. Zij hebben dus echt het gevoel dat als er morgen (...) hen dat niet zou verbazen.

Op dat vlak is de communicatie van daarnet heel belangrijk. Ik zeg niet dat wij alles in detail moeten weten, maar als wij, de vakbonden, het signaal kunnen geven dat het er is en dat het beter is, dan denk ik dat wij daar partners kunnen zijn, zeker op het vlak van de goederen. Op een zeker moment worden immers procedures afgesproken. Zij worden kort nadien gecontroleerd. Zij zijn

misschien sluitend, maar blijven lopen, terwijl wij vaststellen dat er soms veranderingen zijn op de luchthaven, al is het maar qua materiaal dat door de afhandelaars of andere bedrijven wordt aangekocht, waardoor de procedure niet langer echt sluitend is. De echte opvolging van de procedures, zeker voor de goederen, is dus een belangrijke zaak voor de algemene veiligheid. Wat nu de luchthaven binnenkomt of verlaat, is inderdaad een terechte zaak.

Indien de collega's mij toestaan, wil ik, aansluitend op het badgeprobleem, nog het volgende meegeven.

Door de tijdelijke contracten moeten op dag 1 mensen op de tarmac komen die worden opgeroepen. Zij krijgen, mits een korte screening, al dan niet een tijdelijke badge. De betrokkenen moeten onder begeleiding verder. Ik moet er geen tekening bij maken: als iemand een vliegtuig lost of laadt of andere taken vervult, is het niet de bedoeling dat zij constant met twee samenwerken. Uiteindelijk heeft de werkgever qua productiviteitsverhoging op dat moment daar niets aan. Men kan moeilijk een valies met twee vastnemen. Men kan wel veel heen en weer gaan, maar er moeten ook veel andere taken rond het vliegtuig gebeuren. Daar ligt inderdaad een probleem. Wij stellen vast dat bij een begeleider die op een zeker moment iemand anders begeleidt, vaak problemen opduiken.

Wij vragen ons dus inderdaad af ... Het zal op een zeker moment inderdaad kiezen worden tussen productiviteit en veiligheid. Maar er gaan wel zeer goede afspraken moeten worden gemaakt. Want nu kan men naar een interimbureau bellen en morgen staat die persoon daar, maar de federale diensten moeten die mensen wel kunnen controleren en checken.

Zij krijgen dan wel een badge om verder te gaan. Het zal een beetje kiezen worden tussen flexibiliteit en veiligheid. Dat is altijd moeilijk. Dat is ook vaak hetgeen wij merken in het proces naar veiligheid toe, het commerciële en het veilige. Daar moeten keuzes gemaakt worden, maar ik denk dat de veiligheid daar toch primeert.

Bjorn Vanden Eynde: Ik wil daar nog even bij aansluiten. Ik wil het even hebben over de security van Brussels Airport Company. Er werd een tijdje geleden aangekondigd dat er een veiligheidskorps zou opgericht worden, twee jaar geleden, na de aanslag in Parijs. Dat heeft voor heel wat onzekerheid gezorgd bij het securitypersoneel van Brussels Airport Company. Er liggen heel wat

CRIV 54 E049

11/01/2017

7

zaken stil eigenlijk.

Bij de oprichting van het veiligheidskorps werd gesteld dat er zo'n 60 werknemers van de security van BAC zouden kunnen overgaan naar het veiligheidskorps, het DAB. Er is opening voor 60 mensen, maar dat wil nog niet zeggen dat 60 mensen overgaan. Wij vrezen dat door die overname van het securitypersoneel door DAB de expertise van die mensen de luchthaven zal verlaten, net zoals die mensen de luchthaven zullen verlaten. Het veiligheidskorps zal niet alleen worden ingezet op de luchthavens maar ook in de kerncentrales, de justitieuze en dergelijke.

Op dit ogenblik zijn er nog 110 inspecteurs met een mandaat. Neem er daarvan 60 weg, dan blijven er nog 40 over, die op een of andere manier zullen tewerkgesteld worden bij BAC, niet meer in de hoedanigheid van security-ambtenaar zoals nu, maar in een soort cel die meer met *compliance monitoring* zal te maken krijgen en niet zozeer meer met beveiliging.

Doordat die 60 mensen zouden weggaan, valt die expertise en die knowhow weg. Hoe gaan wij dat opvangen? Mensen uit de kerncentrales zullen waarschijnlijk af en toe een patrouille komen lopen op de luchthaven en mensen van de luchthaven zullen patrouilles gaan lopen in kerncentrales. Wij zien daar toch een aantal problemen zullen ontstaan.

Ik heb ook nog iets gehoord over de preciaire contracten, waarover ik ook nog even zou willen praten. Wij stellen op het terrein bij de afhandelaars het volgende vast. De luchtvaartmaatschappijen zijn natuurlijk hun klanten. Er zijn pieken en dalen op Brussels Airport. Er wordt een enorme flexibiliteit gevraagd van de werknemers. De lonen en de arbeidsomstandigheden zijn niet je dat. Het resultaat hiervan is dat er heel veel mensen uit het Brusselse, uit de omgeving van de luchthaven, en die van allochtone oorsprong zijn, tewerkgesteld zijn op de luchthaven. Die mensen werden vroeger — dat gold trouwens voor alle werknemers die binnenkwamen — bij Aviapartner verdeeld over de verschillende ploegen. Men had dus een ploeg met 5 of 6 werknemers, waarin zowel een ancien, een ploegbaas, een uitzendkracht als iemand met een tijdelijk contract zat, waarin zowel mensen van Belgische oorsprong als allochtonen zaten. Vandaag stellen wij vast dat de werknemers van allochtone oorsprong die binnenkomen, samen gezet worden. Er gebeurt geen verdeling meer in de verschillende ploegen; zij worden gewoon samen

gezet ergens in een ploeg. Dan krijgt men ook een kleine biotoop binnen die organisatie, waarin dingen kunnen groeien natuurlijk. Dat is, met name bij Aviapartner, op dit ogenblik een probleem dat wij vaststellen.

Daar komt nog het volgende bij op het vlak van overleg. Er is een AVL-meeting op Brussels Airport. Dat is een meeting die, als ik mij niet vergis, om de twee maanden plaatsvindt op Brussels Airport. Dat is een vergadering van de preventieadviseurs. Wij zijn zeker ook vragende partij om daarin te kunnen zetelen als vakorganisaties. Dikwijls wordt de bal teruggekaatst tussen Brussels Airport en de verschillende stakeholders die aanwezig zijn in die AVL-meeting, zonder dat wij er eigenlijk een oog op hebben wat er allemaal gebeurt in die AVL-meetings. Onze overlegorganen binnen de bedrijven stellen vragen die worden doorspeeld naar het AVL. In het AVL worden de vragen terug doorspeeld naar de afhandelaars. Het lijkt een beetje op een pingpongspel.

Daarom nogmaals onze vraag om meer in overleg te kunnen gaan met Brussels Airport, samen met de preventieadviseurs.

Olivier Van Camp: Er was een vraag over de eventuele evacuatieoefening op de luchthaven en dan nog een over de politie, maar die zal mijn collega beantwoorden.

Ik vind het argument van de luchthaven dat er geen tijd is om een evacuatieoefening te doen onbegrijpelijk. Ik vind het onbegrijpelijk dat dit niet gebeurt bij elk goed respecterend orgaan, en zeker bij een publieke organisatie zoals een luchthaven.

Ik heb al gezegd dat ik twintig jaar op de luchthaven heb gewerkt. Ik herinner mij zelfs dat wij evacuatieoefeningen deden op vliegtuigen, alsof er een kaping of een probleem op de luchthaven was. Er werd daarvoor altijd tijd gemaakt. Dat vond meestal plaats op een zaterdagmiddag.

Ik meen dat een luchthaven niet 24 uur op 24 dermate bezet is, zoals in New York of een andere grote luchthavens, dat er geen momentum kan worden gekozen voor een oefening.

Na bevraging bij onze leden is een eerste grote vraag het houden van een evacuatieoefening en een tweede om ook de brandbeveiliging beter te markeren.

8

11/01/2017

CRIV 54 E049

Ten derde, als er een interventie moet gebeuren binnen de luchthaven, ik geef het concreet voorbeeld van een achtergelaten stuk bagage, is de responstijd heel lang.

Ten vierde, wanneer passagiers worden geconfronteerd met de vraag waarom zij bagage alleen hebben achtergelaten, zijn passagiers na de aanslagen van 22 maart niet alleen bij ons, maar over heel de wereld verwonderd dat zij daarover worden aangesproken.

Ik vind dat de informatie van de passagiers op de luchthaven vroeger, en dan spreek ik over jaren 90, beter gebeurde dan nu. Ik vind dat dus een punt tot verbetering.

Zoals de collega al zei, is de perimeter verkleind. Men kan vandaag de luchthaven binnenwandelen en ik weet dat er *profilers* zijn.

De medewerkers vragen zich af wat die mensen precies doen. Ik stel zeker niet in vraag of die mensen hun job kennen of niet, want wie ben ik, maar informatie daarover aan de medewerkers op de luchthaven moet zeker en vast gebeuren, zodat ze weten waarom die mensen daar staan.

Praktisch gezien, wij hebben onlangs met de collega's een vlucht genomen vanuit Brussel. Men kan met de bagage werkelijk tot in de kern van de luchthaven komen en dan hebben we hetzelfde voor als wat op 22 maart is gebeurd. Ik vind het jammer dat de perimeter is verkleind en dat de screening aan de *departure* niet beter gebeurt.

Ik hoop dat dit een antwoord is op uw vraag.

Bart Neyens: Ik zal het kort houden en beginnen met het veiligheidsplan. Daarover kan ik te persoonlijke titel zeggen dat wij niet geconsulteerd zijn, noch de medewerkers van de luchthavenuitbater, bij mijn weten.

Wat de badgeproblematiek betreft, ik heb bijna drie jaar geleden een badge aangevraagd. Ik wil die wel bezorgen aan de commissie. Ik heb een permanente badge voor vijf jaar. Die zit in mijn jas. Toen ik de aanvraag opnieuw consulteerde, viel het mij echter op dat op dat papier letterlijk staat: of maximum drie jaar of van twee dagen tot maximum een maand of een bezoekersbadge voor één dag.

Dat waren de drie opties op dat moment. Ik heb hier al andere verhalen gehoord. Ik heb dat document in handen gekregen. Ik heb hetzelfde filmpje gezien als de collega's, ben gelukkig

geslaagd en heb een badge voor vijf jaar gekregen.

Ik wil daarin heel duidelijk zijn. Wat de aanvraagformulieren betreft, was dat misschien een administratieve fout, maar ik denk dat er zeker vóór 22 maart heel veel mogelijk was rond tijdelijke en andere badges. Die procedures waren heel strikt meteen na de aanslagen.

Binnen de ondernemingsraad en de syndicale afvaardiging van de luchthavenuitbater hebben wij aangekaart dat de procedure onhoudbaar is. De tijdelijke werknemers, de precaire contracten, de interims, gaan op een maandagochtend geen anderhalf uur aanschuiven voor een nieuwe badge.

Dus wat gebeurt er? Ze werken zeven dagen op zeven, wat eigenlijk tegen de arbeidswetgeving indruist. Zelfs de luchthavenuitbater misbruikt – ik moet mijn woorden hier wikken – een beetje bepaalde mogelijkheden om badges aan te vragen omdat het systeem niet performant is.

Ik denk dat iedereen gebaat is met een performant systeem, maar ook met een goede screening en daar horen wij signalen – maar dat zijn signalen die ik meegeef voor wat het waard is – dat dit toch minder en minder is. Als ik zelf kijk naar Belgocontrol, die mensen waren tot vorig jaar niet gescreend. Die mensen waren niet gescreend en die zaten eigenlijk ook in de perimeter. Ondertussen, in akkoord met de syndicale organisaties, is dat wel gebeurd. Daar heeft de CEO het signaal opgepikt dat er iets moet gebeuren.

Ik denk dat wij wel openstaan voor gesprekken daarover.

Misschien nog juist een element over de eerste vraag. Hoeveel politiemensen zijn er bijgekomen? Ik kan dat niet confirmeren. Ik denk wel dat er effectief zijn bijgekomen, maar dan is de tweede vraag wat ze doen. Welke taken? Collega's hebben er al aan gerefereerd. Zeker de interferentie met de luchthaveninspectie is zeer onduidelijk. Dat zijn twee categorieën van mensen, maar als zij hier allebei binnenkomen, dan denk ik dat de meerderheid het verschil niet zal zien aan hun uniform. Het is een blauw uniform. Zij mogen wapens dragen. Zij krijgen die vorming ook. Zij doorlopen de politieschool, de enen volledig want dat is politie, de anderen voor een gedeelte. Ik ga geen percentage meer zeggen want dat is gevaarlijk, dat weet ik. Maar zij doorlopen toch... Zij hebben wapendracht om de

perimeter rond de luchthaven te controleren. Dit zit in hun mandaat.

Er zal een transformatiefase komen binnenkort, met de oprichting van de DAB. Over al die dingen – en dan komen we terug tot het sociaal overleg – is er op dit moment geen overleg. Wij weten dus niet hoe het eraan toegaat. Als wij hier nog eens een oproep kunnen doen naar de politieke verantwoordelijken, waar jullie toch bij zitten. De twee kabinetten die het meest verantwoordelijk zijn voor de luchthaven zijn uiteraard het kabinet-Bellot en het kabinet-Jambon voor de veiligheid. Ik roep hen dus op dringend actie te ondernemen. Dringend overleg. Dringend komen met duidelijke voorstellen. Er is een akkoord.

Wij hadden een ander voorstel gedaan. Ik moet dat heel eerlijk toegeven, zeker in verband met de luchthaveninspectie. De wetgeving is daar duidelijk. Er is een wet van 1937. Er zijn diverse KB's gepubliceerd. Er zijn besprekingen in het Parlement geweest van jullie voorgangers die heel duidelijk hebben gezegd: de luchthaveninspectie moet onafhankelijk kunnen werken van de luchthavenuitbater. Nu ja, ik moet jullie de praktijk niet zeggen. De mensen worden betaald door de luchthavenuitbater als...

Ik ga een voorbeeld geven. Er gebeurt iets waardoor er heel veel mensen in de terminal zitten. Het kan een staking van de bagagisten zijn. Ik ga hier de collega's een beetje provoceren. Heel veel reizigers bevinden zich dan in de terminal. De luchthavenuitbater, uiteraard in het belang van de reiziger, vraagt dan, ook aan dat veiligheidspersoneel, om water te gaan uitdelen.

Ja, dan rijst er wel een probleem natuurlijk. Op dat moment moet er toch iemand kunnen zeggen, voor de veiligheid: als er veel volk samentroeft, zijn er andere veiligheidsaspecten. En er is iemand aangeduid. En daar zit ook een hele politieke geschiedenis achter natuurlijk, van waarom werkt dat niet meer. Dat systeem van de DGLV werkt niet. Er is een audit gebeurd. Wij hoopten eigenlijk daar ook resultaten van te zien. Voorlopig is dat alleszins nog zeer mistig, nog meer mist dat vorige week hier in België te vinden was, maar daar gebeurt te weinig op het politieke en het administratieve niveau. Er zijn duidelijk taken, die deze regering heeft gezegd en die ook de vorige regering heeft gezegd, die parlementen gezegd hebben, taken die horen tot het openbaar bestuur waarbij de regering, de administratie regels moet opleggen aan een privé-uitbater. Dat is nu Brussels Airport, een privé-uitbater. Zij hebben alle

recht om te vragen dat hun passagiers gesoigneerd worden als er problemen zijn, maar ik denk niet voor het veiligheidspersoneel. We gaan de brandweer ook niet inschakelen als het brandt om water uit te delen.

Ik denk dat daar wat duidelijker de scheidslijn moet getrokken worden als jullie naar de toekomst gaan kijken van wie er welke taak bepaalt. Onze vraag – ik ga het nog meegeven voor wat het waard is – en bij het kabinet-Galant hebben we dat nog kunnen doen, bij het kabinet-Bellot nog niet echt, ondertekening door meer dan 70 inspecteurs: is die op te nemen in de structuur van DGLV. Waarom neem je die niet op? Nu is het voorstel om naar de federale politie te gaan, maar eigenlijk zijn zij toch gemandateerd door DGLV. Neem ze op. Geef ze daar een statuut. In principe moesten ze aangestuurd worden door DGLV. Waarom gebeurt dat niet? Wij willen daar een discussie over hebben. Met de federale politie kan het beter zijn voor de coördinatie van het geheel, als men moet samenwerken, maar als wij geen debat hebben, wordt dat moeilijk uiteraard.

De **voorzitter**: Goed, dat punt is gemaakt.

We waren goed begonnen en nu zijn wij eigenlijk... Anders zou ik misschien vragen dat de commissaris die vragen stelt, die ook duidelijk richt. Richt hij ze tot iedereen of tot specifieke mensen onder jullie?

Doet u maar!

Bjorn Vanden Eynde: Mijn excuses, maar collega Bart Neyens heeft daarnet nog DGLV aangehaald. Even melden toch dat ACV-Transcom de nodige documenten in verband met de wantoestanden binnen DGLV ook aan deze commissie heeft bezorgd op 14 december. U zou die ook moeten kunnen inkijken.

Meryame Kitir (sp.a): Het voordeel van lange antwoorden is dat veel vragen wegvallen. Het is dus een win-winsituatie, als men het van die kant bekijkt. Van mijn kant wil ik de getuigen allemaal bedanken om aanwezig te zijn in onze commissie. Er is al veel gesproken over de open brief en ik ben tevreden dat we vandaag met de auteurs kunnen spreken. Er zijn al heel wat vragen weggevallen. Ik heb alleen nog wat korte, specifieke vragen, die ook kort beantwoord kunnen worden.

Wat de bezoekersbadges betreft, er is al geantwoord dat er blijkbaar toch een systeem bestaat. Wij hebben van de heer Feist gehoord

10

11/01/2017

CRIV 54 E049

dat er maar twee soorten badges bestaan. Er zijn nog andere mensen die dat zijn komen getuigen. Er bestaat een tijdelijke badge van zeven dagen, ofwel is het een badge voor vijf jaar. In de brieven die wij ontvangen hebben van de ministers Reynders en Bellot, bevestigen zij allebei dat er maar twee soorten badges bestaan, zeven dagen of vijf jaar. Minister Reynders zegt er ook nog bij dat elke andere badge die een andere termijn hanteert, buiten het wettelijk kader valt. Dus ik zou willen vragen, mijnheer de voorzitter, dat wij het document dat daarnet ter sprake kwam, zouden kunnen krijgen, want ik denk dat het belangrijk is voor onze aanbevelingen later in onze commissie.

De heer Feist heeft in onze commissie ook getuigd dat iemand die met een tijdelijke badge naar een bepaalde plaats in de luchthaven wil gaan, begeleiding nodig heeft. Jullie hebben dat kort ook al aangehaald. Maar hij heeft ook bevestigd dat die maatregel er eigenlijk na 22 maart gekomen is. Klopt het dat die maatregel er eigenlijk pas na 22 maart was? Wat was de situatie dan daarvoor? Op welke manier was de controle dan daarvoor voor iemand met een tijdelijke badge? De andere vragen zal ik dan zo meteen stellen.

Sandra Langenus: Nu, wat die tijdelijke badges betreft, zeker vóór 22 maart kon men eigenlijk een badge aanvragen – ik heb geen voorbeeld van badges hier bij mij liggen – voor twee maanden, voor zes maanden of voor de tijd dat een bepaald contract liep. Die bevestiging hebben wij vanuit verschillende werkgevers op dat moment gekregen. Ik denk dat dat ook in contradictie is met wat er dan blijkbaar wettelijk kon. Wat die bezoekersbadge betreft, men is veel strenger geworden om bezoekers toe te laten op de luchthaven.

Dat moeten we ook bevestigen.

Wat de begeleiding betreft, in het begin na 22 maart was dat zeer strikt, maar ik denk dat we daar ook naar iets werkbaars moeten gaan. Iemand die een herstelling komt uitvoeren bij een firma en die voortdurend wordt begeleid – in het begin waren er nog wel wat herstellingen uit te voeren –, moet die dan voortdurend onder begeleiding staan? Ik denk dat we daar pragmatisch naar goede oplossingen moeten zoeken, in overleg. Maar ik kan nu zeggen dat mensen met tijdelijke badges niet permanent worden bewaakt of begeleid.

Bjorn Vanden Eynde: Het is de bedoeling dat iedereen die een tijdelijke badge krijgt, persoonlijk

begeleid wordt. Ik moet er geen tekening bij maken dat als Swissport een aantal dagcontracten inzet in de bagagezaal, die mensen niet allemaal persoonlijk kunnen begeleid worden. Het gebeurt dus dikwijls dat één persoon verantwoordelijk wordt gesteld voor een groep van vier à vijf mensen bijvoorbeeld.

Meryame Kitir (sp.a): Dank u wel. Ik heb nog een vraagje over de bodemdetectieapparatuur. We hebben in onze commissie de heer Guy Cordeel gehad. Die heeft bevestigd dat de apparatuur niet echt naar behoren werkt. We hebben dan anderzijds de heer Feist gehad die dan is komen verklaren dat hij eigenlijk nooit een melding gehad heeft dat de apparatuur wel of niet werkte. Mijn vraag is wat is uw ervaring met die apparatuur. Werkte die wel of niet? Indien de apparatuur niet werkte, is het probleem intussen al opgelost of niet?

Bart Neyens: Ik spreek natuurlijk in derde naam, want met het apparaat zelf, ik kan er niet mee werken, ik heb er ook nooit mee gewerkt. Maar alles wat wij daarover gehoord hebben, was toch – en het is geverifieerd direct na de aanslagen door de politie – dat het systeem niet werkte. En ik heb zelfs begrepen – ik kan fout zijn maar ik heb het begrepen – dat het toestel als dusdanig ook niet voorzien is voor bepaalde stoffen. Ik ben geen deskundige in chemie en dergelijke, maar het zou kunnen dat sommige stoffen alleen maar door honden kunnen worden opgemerkt of dat het een ander systeem moet zijn. Dat laat ik hier in het midden.

Hoe dan ook, het systeem dat in plaats is, waar men mee op het terrein ging, daarvan is duidelijk vastgesteld – ik denk zelfs vermeld in de CMO-rapporten waarin er incidenten staan en die u ongetwijfeld hebt gezien; ik kan ze niet consulteren, ik kan alleen maar zeggen dat de mensen het opmerken, dus ik veronderstel dat er ook ergens een verslag van is en anders mogen jullie altijd de medewerkers zelf uitnodigen – door genoeg getuigen die ermee hebben gewerkt, dat de apparatuur van anderen andere waarden gaven, andere signalen gaven, met andere woorden dat die apparatuur toch niet echt honderd procent betrouwbaar was.

Daarmee bedoel ik niet dat het 99 % was, maar zeker minder.

Meryame Kitir (sp.a): Is dat nu opgelost?

Bart Neyens: De apparatuur is gecertificeerd, zegt men ons dan. Als er een certificatie gebeurt,

CRIV 54 E049

11/01/2017

11

dan veronderstel ik dat dat binnen een bepaald kader gebeurt. Mogelijk zijn er nog altijd bepaalde stoffen die niet gedetecteerd kunnen worden door dat apparaat. Het antwoord daarop moet ik schuldig blijven, maar er blijft in dat geval wel een lacune bestaan.

Meryame Kitir (sp.a): Ik heb nog een vraag in verband met het Europees inspectierapport dat op 28 april 2015 gepubliceerd werd. De voormalige minister heeft ontslag genomen, omdat zij blijkbaar al langer op de hoogte was van dat rapport, maar die kennis niet gedeeld heeft. In dat rapport ging het vooral over het functioneren van de directie-generaal der luchthavens en over de opvolging van de controles op de veiligheid.

Delen jullie de conclusie van dat Europees inspectierapport?

Wat is jullie ervaring met de directie-generaal der luchthavens?

Hebben jullie het gevoel dat die dienst voldoende bemand is om de controletaken op de luchthaven naar behoren uit te voeren?

Bjorn Vanden Eynde: Zoals ik al eerder zei, wij hebben een aantal e-mails en rapporten aan de commissie bezorgd die over het DGLV gaan en die enkele toestanden bij DGLV duidelijk in kaart brengen. Er bestaan zeker enkele problemen. Sta me toe om het rapport er even bij te nemen.

Als voorbeeld noem ik de verladers, de *regulated agents*, die telkens toestemming nodig hebben van DGLV om een bepaalde vracht naar Brussel te brengen. DGLV laat nogal eens op antwoord wachten, wacht er dus mee om antwoord te geven.

Wij hebben het gevoel dat de directeur-generaal en het diensthoofd, bevoegd voor de luchthaveninspecties, elkaar nogal coveren, als ik dat zo mag zeggen. Medewerkers krijgen geen antwoord op dringende vragen. Dringende vragen worden teruggekaatst. Er worden meer inspecties, meer rapporten en meer onderzoeken gevraagd, telkens opnieuw, waardoor deadlines opschuiven en waardoor er klanten afhaken en zelfs licenties worden toegekend zonder voorafgaand veiligheidsonderzoek en dergelijke.

Ik kan hier niet alles herhalen, want dan zitten wij hier tot morgenavond, meen ik. Hoe dan ook, dat rapport is er. In de e-mails die wij doorgestuurd hebben, vindt u alles terug geïllustreerd met mooie voorbeelden trouwens.

Bart Neyens: Nog heel kort over die inspectie. Ik meen dat wij dit kunnen bijtreden, goed wetend dat voor deze inspectie, zoals zovele inspecties die aangekondigd zijn, alles een beetje werd opgekuist op voorhand. Als ik de medewerkers goed begrepen heb, werd er duchtig gebruikgemaakt van de communicatiemiddelen om alles voor te bereiden, omdat de inspectie op komst was. Ik meen dat er dus maar een klein gedeelte in het rapport staat, en ik wil de commissie dus aanraden het volgende mee te nemen. De uitbater heeft heel veel cijfers van wat er gescreend wordt inzake vloeistoffen en hoeveel middelen toch voorbij de screening gaan. Die wordt uitgevoerd door Group4, onder een bepaald contract, met bepaalde doeleinden.

Het is niet aan mij te zeggen welke doeleinden er behaald moeten worden. Ik weet wel dat wanneer die doeleinden in het contract naar onderen worden gehaald, dat geen goed signaal is. Ik weet dat ik met die cijfers niet thuis moest komen, toen ik naar school ging. Ik meen dat de commissie nu goed genoeg weet wat er fout loopt. Die cijfers zijn beschikbaar. Ik stel voor dat u die opvraagt, daar onze mensen ze eigenlijk niet ter beschikking mogen stellen, omdat zij de vertrouwelijkheid van hun mandaat moeten respecteren. Ik meen dat dat heel belangrijk is.

Een ander element dat u zeker moet opvragen, is, zoals de collega's zeggen, de interimarbeid. Ook op de badgedienst zitten interimmedewerkers die de badges die aangevraagd worden, afleveren. Ik heb niets tegen interimmedewerkers, maar zijn de procedures, die moeilijker en moeilijker worden, voldoende gekend?

Dan is er nog een ontsnappingsroute, die velen al leren kennen hebben: tijdens de sluitingsuren van de badgedienst, is er een planton van de Luchthaveninspectie, die ook badges kan uitreiken. Dat gebeurt veelvuldig.

Wij vragen die cijfers ook en wij hebben ze ook nog niet gekregen. Wij vragen: hoeveel badges worden er nu uitgereikt? Onze mensen zeggen: zij staan hier voortdurend om een badge aan te vragen. Dat zijn mensen die daar niet voor opgeleid zijn, die de procedures wel zullen kennen en mogelijk wel zullen volgen, maar natuurlijk in mindere mate dan de mensen die daar elke dag mee bezig zijn.

Terwijl het prioriteit nummer 1 is de procedures te volgen, dient de Luchthaveninspectie, zoals ik daarnet gezegd heb, niet om water uit te delen,

12

11/01/2017

CRIV 54 E049

maar waarschijnlijk ook niet om badges uit te reiken. Zij dient misschien om die mensen te begeleiden en te kijken of er geen misbruiken zijn. Volgens ons, de syndicale organisaties, kan intermarbeid bijvoorbeeld niet in de controlekamer, waar de camera's bekeken worden. Wij hebben altijd gezegd tegen de luchthavenuitbater: dat kan absoluut niet, ten eerste wegens de privacy en, ten tweede, omdat daar meer gebeurt dan enkel kijken naar de camera's. Daar wordt toegang gegeven tot de *airside*.

Ik meen dat de luchthavenuitbater zich er heel goed van bewust is dat hij reglementair niet in orde is op dat vlak en dat daar iets moet gebeuren. Hier ligt werk op de tafel. Ik hoor signalen dat de wet-Tobback aangepast zou worden. Ik meen dat hier op dit moment een groot probleem is. De mensen die daar zitten, zijn niet gemandateerd om die taak uit te voeren. Wij weten dat.

Het is niet aan ons er iets aan te doen. Wij willen met u naar een oplossing zoeken, maar wij wachten ook.

Bjorn Vanden Eynde: Wat volgt, heeft ook met de veiligheid te maken. Wat de controlekamer betreft, daar moeten wij nog altijd vaststellen dat er nog altijd on-the-jobtraining wordt gegeven in plaats van een gedegen opleiding over de verschillende facetten van de beveiliging.

Wat is het probleem? In de controlekamer zitten 's morgens drie mensen, en twee mensen in de namiddag en de avond. Ik moet er geen tekening bij maken dat wanneer een derde persoon erbij komt en on-the-jobtraining krijgt van een van de twee operatoren, een aantal zaken niet bekeken zal worden wat de veiligheid betreft, of naar een lagere prioriteit verschoven zal worden. Dat is zeker een probleem.

Wij hebben een rapport van Naumann (?) dat een aantal zaken bevestigt. Dat rapport dateert van 2014. Wij moeten wel vaststellen dat sinds 2014 nog niet alles is opgelost. Zeker die on-the-jobtraining, men heeft daar ook te maken met certificatie, licenties en dergelijke. Dat is nu niet allemaal in orde.

Stefaan Van Hecke (Ecolo-Groen): Op mijn beurt dank ik u voor uw komst. Er is al heel wat gezegd. Ik zal het nog kort aanvullend op een aantal dingen ingaan.

Helemaal in het begin hebt u aangehaald dat een

van uw belangrijke grieven het gebrek aan overleg was, hoewel dat in het kerstakkoord beloofd was.

Wie is precies verantwoordelijk voor het bijeenroepen van dat overleg? Weet u dat? Of kijkt iedereen nu naar iedereen? Kunt u het dan niet doen?

Thierry Vuchelen: Dat is inderdaad één van de problemen. Wij kaarten de vraag naar een evacuatieoefening bij iedereen aan, en iedereen verwijst naar iedereen, want het is de bevoegdheid van het bedrijf. Dat bedrijf zegt dat zij werkzaam zijn op het grondgebied van Brussels Airport Company en Brussels Airport Company zegt dat het ministerie voor een stuk bevoegd is, dus, jan en alleman. En inderdaad, wij worden steeds doorverwezen.

Op het vlak van veiligheid hebben wij de militairen — misschien nog een tijdje —, de politie, binnenkort het veiligheidskorps, de inspectie van Brussels Airport Company, Group 4 in onderaanneming en een stuk Securitas. Maar wie stuurt die mensen concreet aan? Want als er morgen door de politie elders andere taken moeten worden gedaan en er wordt een stuk van dit effectief weggetrokken, en als Group 4 en Securitas om commerciële redenen ook een aantal mensen terugneemt, wie heeft er dan nog een zicht op de globale veiligheid van de luchthaven? Vandaar dat wij vragen om een gesprekspartner, een meldpunt waar wij steeds bij terecht kunnen als er zich iets voordoet. Dat is er momenteel niet. Iedereen kijkt inderdaad naar iedereen.

Stefaan Van Hecke (Ecolo-Groen): U verwijst naar het kerstakkoord. Is daarin niet bepaald wie het initiatief en de leiding neemt om die mensen bijeen te roepen?

Bjorn Vanden Eynde: De federale politie is verantwoordelijk voor de evacuatie op landzijde. Airside is de Airside Inspection, verantwoordelijk voor de evacuatie. Dat is wat er in theorie wordt bepaald. Ik heb, net zoals een aantal van mijn collega's hier aanwezig, een carrière achter de rug op de luchthaven. Daar heb ik twee bommeldingen ervaren, waarbij ik bitter weinig van die verantwoordelijkheden heb gezien.

Bart Neyens: U verwijst naar het kerstakkoord. Dat was een politieke beslissing. De politieke verantwoordelijken in deze zijn duidelijk. Het ging, denk ik, uit van het kabinet Jambon, veiligheid, politie. De betrokken partijen zijn de militairen, onder Steven Vandeput, Justitie, onder minister

CRIV 54 E049

11/01/2017

13

Koen Geens, en voor Mobiliteit, dus voor Brussels Airport Company, minister Bellot ondertussen. Dat zijn de politieke verantwoordelijken die het proces moeten faciliteren. Bij de ene gaat het al iets vlotter dan bij de andere. Dat is de enige vaststelling die wij kunnen doen.

Stefaan Van Hecke (Ecolo-Groen): Sommige medewerkers werd hun badge ontnomen. Achteraf werd die beslissing in beroep herzien en kregen zij hun badge terug, maar zij konden niet opnieuw opgenomen of gere-integreerd worden in het bedrijf, ondanks de afspraken, zeggen jullie. Wat zijn die afspraken? Staan die in cao's of gaat het om afspraken op bedrijfsniveau of individuele afspraken? Welke afspraken werden daarover precies gemaakt?

Bjorn Vanden Eynde: Op 23 september 2015 is er een protocolakkoord afgesloten in het paritair comité 140.04, afhandeling op luchthavens, dat bepaalt dat werknemers van wie de badge wordt geblokkeerd op tijdelijke werkloosheid wegens overmacht worden gezet, met een uitkering van de RVA, gedurende de procedure. Het beroep kan worden aangetekend binnen de acht dagen. De procedure kan verschillende maanden lopen.

Als ik mij niet vergis, hebben wij in november vorig jaar moeten vaststellen dat verschillende bedrijven op de luchthaven, met name de afhandelaars, die onder het paritair comité 140.04 vallen, niet op de hoogte waren van het akkoord dat zij zelf gesloten hadden. Wat gebeurde er? Zij ontsloegen de werknemers. Ik zal een aantal bedrijven noemen: DHL Aviation, Aviapartner en Swissport Belgium.

Zij ontsloegen dus een aantal werknemers wegens overmacht. Die werknemers kregen een uitkering van de RVA en kwamen in het systeem van de werkloosheid terecht. Wij ondersteunden de leden van wie de badge werd ingetrokken. Wij kregen wel de belofte van Swissport dat de mensen opnieuw aangenomen zouden worden, als alles in orde was. Wij hebben echter moeten vaststellen dat dat niet gebeurt. De kosten worden naar de maatschappij doorgestuurd. De mensen krijgen hun job niet terug en blijven in de werkloosheid, ondanks de gemaakte afspraken. Dat kan voor ons natuurlijk niet. Het staat duidelijk op papier in het globaal akkoord 2015-2016 van het paritair comité 140.04.

Stefaan Van Hecke (Ecolo-Groen): Zijn jullie naar de arbeidsrechtbank getrokken met jullie leden die dat meegemaakt hebben?

Bjorn Vanden Eynde: Daar zijn wij nu mee bezig. Het gaat om dossiers die recentelijk een uitkomst hebben gekregen.

Stefaan Van Hecke (Ecolo-Groen): Er zijn nog geen uitspraken op basis van dat akkoord?

Bjorn Vanden Eynde: Nee, maar voor ons, en alleszins voor mij, gaat het op dit moment om kennelijk onredelijk ontslag, maar daarover zal de rechter natuurlijk wel beslissen.

Stefaan Van Hecke (Ecolo-Groen): U hebt in u uw uiteenzetting heel veel aspecten aangehaald en u zult ons ook nog in detail een aantal antwoorden bezorgen over specifieke problemen, waarover het moeilijk is om in een openbare vergadering te spreken, maar wij horen soms wel eens dat mensen de indruk hebben dat commerciële belangen zouden voorgaan op veiligheid. U hebt daarvan ook enkele voorbeelden gegeven, maar is dat een stelling die jullie allen delen? Ik zie u allen knikken.

Sandra Langenus: Absoluut, als wij over Brussels Airport praten, hebben wij soms echt de indruk dat men vooral geïnteresseerd is in het commerciële en dat het zeer spijtig is dat wij op de luchthaven ook nog vliegtuigen moeten behandelen. Dat geeft voor de werknemers op de luchthaven uiteraard een heel vreemd gevoel. Wij stellen vast dat, behoudens de veiligheidsaspecten, vooral heel veel werk gestoken is in het klaarmaken van de nieuwe winkelcomplexen, waar de bommen ontploft zijn, maar dat wij op geen enkel moment zijn geconsulteerd, wat de veiligheid betreft. Wie de verantwoordelijkheid daarvoor draagt, wil ik in het midden laten.

Bart Neyens: Ik kan daarvan een voorbeeld geven. U hebt op een bepaald moment ongetwijfeld gehoord dat er twee bomvliegtuigen onderweg waren naar Zaventem, uit Stockholm en Oslo, als ik mij niet vergis, uit het Noorden alleszins. Het ging om een vals alarm, laat dat duidelijk zijn, maar als wij dan zien hoe de informatie- en beslissingsstroom verlopen is, dan begrijp ik, als burger van dit land, tot vandaag nog altijd niet waarom de brandweer van Zaventem binnen moest blijven.

Als er nog maar 1 of 0,1 % kans is dat er mogelijk gevaar dreigt, dan veronderstel ik dat de brandweer van de luchthaven, en misschien van de omliggende regio's, en de veiligheidstroepen uitrukken, want het zou toch wel kunnen gebeuren. Nee, dat mocht niet, want de camera's

waren er al en die zouden brandweerwagens filmen. Zo zouden wij de media voer geven, wat absoluut niet nodig was. Welke keuze wordt er dan gemaakt en door wie? In deze zaak was de politie op de hoogte, maar de procedure voorziet erin, als Belgocontrol een incident uitroept, wat het geval was, dat de brandweer moet uitrukken. Het is dan niet aan de brandweercommandant van de luchthaven om te zeggen dat zij dat niet zullen doen. Hij had namelijk naar de politie gebeld en het zou wel niets zijn. Mocht er iets gebeurd zijn, dan had ik niet graag in die schoenen gestaan.

Ik zit hier niet om schrik aan te jagen. Als er niets is, dan is er niets, maar op dat moment was dat voor niemand duidelijk. Het is maar een voorbeeld, maar zo zijn er tientallen te geven.

Philippe Pivin (MR): Merci, mesdames, messieurs, pour votre présence et pour les réponses que vous pouvez apporter. J'ai parfois le sentiment que nous avons beaucoup de questions à vous poser, mais que vous en posez beaucoup également. C'est probablement un problème de communication interne qu'il faut peut-être clarifier de votre côté, au niveau duquel je ne crois pas qu'on ait grand chose à voir ou à faire.

Personnellement, je ne peux pas faire l'inventaire de ce qui a été réalisé, ou pas encore réalisé, des recrutements effectués ou qui sont en cours depuis le 22 mars. Ce qu'on peut constater, quand on se rend à l'aéroport en tous les cas, c'est qu'évidemment, depuis le 22 mars, il y a de nouvelles infrastructures, de nouveaux modes de circulation. Il y a, je pense, une meilleure détection des personnes. De nouveaux appareillages sont en place, des lecteurs électroniques de passeports. Il y a des caméras de surveillance. Il y a des *profilers*, on les voit. On observe qu'ils interrogent, il y a des fouilles.

Et j'ai le sentiment, mais vous aussi, vous exprimez parfois un sentiment, comme usager de l'aéroport, d'être davantage en sécurité à présent. Mais je dois à la vérité qu'avant le 22 mars, je ne me sentais pas en insécurité quand j'étais à Zaventem, comme beaucoup d'ailleurs. Mais maintenant, je me sens quand même beaucoup plus en sécurité. Je trouve qu'on voit beaucoup de militaires, de policiers. Donc c'est une perception que j'exprime ici, pour vous dire qu'on peut avoir un avis positif sur toutes ces choses-là. Mais bien sûr, un certain nombre d'améliorations doivent encore être apportées. Certains points restent problématiques. Madame, vous soulignez, avec raison, que le self-enregistrement pose problème au niveau du lieu où on peut amener les bagages

et par conséquent, des réflexions doivent encore être menées.

Mais je voulais, moi, aborder un autre point. Je vous ai entendu à un moment donné évoquer, dans le passé, l'existence d'une famille à l'aéroport, l'existence d'une communauté. Pour avoir pu nous entretenir avec des responsables d'aéroports dans d'autres pays, nous avons constaté que dans d'autres pays, il y a une sensibilisation plus forte du personnel à faire une espèce de chaîne de sécurité vis-à-vis d'intrusions potentielles. Je voulais savoir si, à Zaventem, vous avez le sentiment que le personnel est assez sensibilisé; je veux dire pour être, non pas trivial, que même les madames Pipi doivent pouvoir contribuer aussi à signaler des anomalies ou des éléments qui doivent être améliorés au niveau de la sécurité. Je voulais savoir s'il y a une sensibilisation suffisante du personnel et, si ce n'est pas le cas, pensez-vous avoir un rôle à jouer dans une amélioration de cette sensibilisation du personnel?

En effet, dans certains autres pays, le personnel est vraiment solidaire pour dénoncer, être attentif et remarquer des phénomènes anormaux ou qui méritent d'être approfondis. Je voulais connaître votre sentiment en la matière et les recommandations que vous pourriez formuler par rapport à des améliorations à ce sujet.

Olivier Van Camp: Ik ben blij dat u zich veilig voelt op de luchthaven. Mijn collega's en ik komen hier zeker en vast niet verkondigen dat er niets gebeurd is. Men gooit het percentage van 98 % op tafel. Dat hanteren wij ook niet. Wij zijn de derde partij. Wij horen wat de medewerkers op de luchthaven zeggen. Ik ben blij dat u zich als passagier veilig voelt, maar de medewerkers doen dat niet. De sensibilisering binnen de luchthavengemeenschap is erg groot. De mensen zijn betrokken, zeker zij die de aanslagen hebben meegemaakt. Zoals jullie weten zitten sommigen nog altijd thuis omdat ze dat hebben meegemaakt. Op dat gebied is er sensibilisering.

Er is een verschil met de familie van vroeger. De sociale controle van 'ons-kent-ons' is er vandaag niet meer door die precaire contracten. Als men morgen begint met contracten van onbepaalde duur, mensen een bepaalde stroom binnen de luchthaven te laten volgen, een evacuatieoefening, een goede rondleiding, een goede uitleg waarom de profilers er zijn, met andere woorden, meer betrokkenheid van de werknemers krijg je enkel met een goede uitleg. Die is er vandaag niet. Het is onze rol om te

CRIV 54 E049

11/01/2017

15

proberen bij de instanties die daarvoor instaan aan de alarmbel te trekken. Het is hier al een paar keer gezegd: men reageert er niet op. Een evacuatieoefening op de luchthaven een aantal keer gedurende een bepaalde tijd is primordiaal. De luchthavenmedewerker moet daarin betrokken worden, zodat er nog meer sensibilisering is.

Philippe Pivin (MR): Je voudrais quand même juste dire que je ne partage pas le point de vue selon lequel la sensibilisation doit être fonction de la durée du contrat. Le mot "précaire" est évidemment à relativiser; il peut s'agir de contrats d'une journée ou de trois mois. Je pense que si une personne est recrutée pour un intérim de trois mois, elle n'est pas moins conscientisée à son travail que si elle était là pour cinq ans. Ce n'est pas là que le critère se trouve. C'est dans l'entreprise qui vous emploie, dans le service aux clients. Nous ne sommes pas du même avis sur cette problématique-là, mais je pense que le caractère précaire du contrat n'est pas le critère de sensibilisation du personnel. Mais je retiens votre réponse relative aux améliorations à apporter au niveau de la sensibilisation.

Thierry Vuchelen: Als ik mag aanvullen? Het klopt voor een stuk dat als men drie maanden tewerkstelt, dat veiligheid inderdaad belangrijk is. Maar dan komt uw tweede drie maanden, uw derde drie maanden, uw vierde drie maanden, uw vijfde drie maanden. En als men dan weet dat het systeem werkt met twee jaar tijdelijke contracten en dan toch geen vast contract, of één op de tien, dan zijn er weinig mensen die nog zo denken, spijtig genoeg. Dat is de realiteit.

Vandaag nog eens: vóór de situatie, vóór 22 maart, was er inderdaad een besef van veiligheid bij het personeel dat daar samen was, maar dat deinde weg. Na 22 maart is dat sterk teruggekomen, maar nu nog een keer, ik geef een heel logisch voorbeeld, dat al jaren aan de gang is: agressie naar het personeel in de vertrekhall. Als daar niks aan gedaan wordt, als de mensen zeggen: als onze veiligheid al niet kan gegarandeerd worden, waarom zouden wij nog gaan bellen als we iets zien of iets vermoeden? Men komt al niet ons helpen. Dat zijn van die zaken. Ja, het is voor iedereen, maar iedereen is belangrijk in die ketting, en niet alleen de passagier.

Om het heel cru te stellen: als er morgen een passagier door het dak gaat, dan gaat men alles doen om die te kalmeren, desnoods een koffietje aanbieden, naar het vliegtuig begeleiden zodanig dat hij vlug op dat vliegtuig zit en dat hij toch

content weggaat. Maar als één van de personeelsleden in de plaats van dertig vijfendertig rijdt op het tarmac, dan krijgt men een grote boete. Dan zeggen mensen inderdaad: "Ja, agressie, blijkbaar mag dat, maar als ik vlug rijd voor mijn werk, dan komen er geldboetes." Daar moet er inderdaad, denk ik, een goed sanctioneringsbeleid zijn en goede opvolging voor gans de ketting. En als dat werkt, ja. Maar nog eens, als dat niet werkt, op een zeker moment ebt dat weg. En het is algemeen geweten, iedereen die op de luchthaven begint weet: twee jaar onzekerheid en misschien, heel misschien zal ik dan een vast contract krijgen. Dat is geen gezonde situatie, want dan krijgt men inderdaad laksheid van mensen die zeggen: ja, waarom?

Bjorn Vanden Eynde: Niet alleen aan passagierskant; we hebben niet alleen passagiersafhandeling op de luchthaven, we hebben ook cargoafhandeling. In die zin, als we naar de cargo kijken, kan ik niet volledig akkoord gaan met wat u zegt. U zegt: de preciaire contracten hebben eigenlijk niet veel te maken met de controle of de veiligheid. Wij moeten vaststellen dat op de cargokant heel veel preciaire contracten uitgedeeld worden, heel veel interimers, tijdelijken en dergelijke tewerkgesteld zijn in omstandigheden waar wij zeker en vast niet akkoord mee gaan. Bijvoorbeeld, er zijn cargoafhandelaren die een loopje nemen met de veiligheidswetgeving rond het stockeren van gevaarlijke producten, munitie, explosieven, radioactief materiaal en dergelijke.

Er zijn ook dikwijls mensen aan het werk in die bedrijven die geen luchthavenbadge hebben omdat ze niet op de tarmac komen. Zij werken *landside*. In principe heeft men daarvoor volgens de regels geen badge nodig. Gelukkig gaan een aantal bedrijven daar nu iets aan doen. Zij zullen hun werknemers die alleen maar *landside* werken ook van een badge voorzien.

Voor al de gevaarlijke producten die in de magazijnen te vinden zijn en die niet op een deftige manier worden gestockeerd, in combinatie met mensen met tijdelijke contracten, daarover stellen wij toch al eens vragen.

De afgelopen maanden hebben wij vanuit de vakbonden op dat vlak actie ondernomen. De inspectiediensten, de brandweerafdelingen, de DLV zijn daarvan ook op de hoogte. Ik weet niet of zij ondertussen al actie hebben ondernomen.

Servais Verherstraeten (CD&V): In het licht van wat u en uw collega's hebben meegemaakt is het

16

11/01/2017

CRIV 54 E049

evident dat het gevoel van onveiligheid bij de werknemers in een andere mate speelt dan die bij passagiers. Het enige antwoord dat wij daarop kunnen bieden is het maximaal verhogen van de objectieve veiligheid.

Mijn vraag geeft eerder aanleiding tot een schriftelijk dan een mondeling antwoord. U hebt bepaalde zaken gesuggereerd. Mijn vraag is of u een oplijsting kunt maken, niet van de dingen die al in de pijplijn zitten en die al gebeurd zijn, maar van zaken die u gevraagd hebt en waarvan u het gevoel hebt dat er geen antwoord wordt op gegeven of dat men dat aan het uitstellen is, zaken die de objectieve veiligheid zouden kunnen verhogen. Kunt u ons dat bezorgen?

Mijnheer Neyens, u maakte allusie op de veiligheidswetgeving ter zake en het feit dat er aanpassingen ter verbetering mogelijk zijn. Kunt u de commissie suggesties voor mogelijke wetsaanpassingen aanreiken die de objectieve veiligheid zouden kunnen verhogen?

Jullie zijn niet de enige luchthaven in de omgeving. Kijk naar onze buurlanden Frankrijk, Nederland, Duitsland. Als men de veiligheidsituatie van jullie als werknemers bekijkt en die vergelijkt met de collega's in luchthaven in onze buurlanden, staan wij dan achter? Waar staan wij dan achter? Wat zouden wij kunnen verbeteren?

Mijnheer de voorzitter, mag ik nog één vraag stellen? Ik kom terug op wat mij te persoonlijke titel pijn doet, met name wanneer ik hoor dat er geen uitvoering komt van het structurele veiligheidsoverleg dat werd beloofd met het kerstakkoord.

Mijn vragen aan u zijn de volgende. Strikt theoretisch, is veiligheid mogelijk een agendapunt in uw structurele organen, zijnde het comité voor preventie en bescherming op het werk en uw ondernemingsraad? Is dat op de agenda geplaatst? Heeft dat te weinig gevolgen gekregen? Hoe kan dat worden verbeterd?

Ten tweede, u had het over de AVL-meetings, de meetings met de stakeholders. Ik kan mij inbeelden dat ook bij uw stakeholders er vakbondsafgevaardigden zijn die met dezelfde zorgen zitten als u. Hebt u daarover overleg gepleegd met elkaar om, bij wijze van spreken collectief ieder bij zijn werkgever die druk van onderuit te zetten?

Gebeurt dat? Kan dat gebeuren om te komen tot

waar we uiteindelijk zouden moeten komen? En dan verwijs ik naar de woorden van de heer Van Camp dat de subjectieve veiligheid van de werknemer omhooggaat, waardoor zijn werkkwaliteit weer wordt wat het vroeger was.

De **voorzitter**: De eerste verzuchting van de heer Verherstraeten is dat u gemeenschappelijk rond de tafel zou zitten en een memorandum aan de commissie zou bezorgen. Dat kan uiteraard schriftelijk.

Bjorn Vanden Eynde: Zoals ik al had aangehaald, in die AVL's zetelen de preventieadviseurs van de verschillende stakeholders op de luchthaven. Na de aanslagen van 22 maart hebben wij er weer een punt van gemaakt dat wij daar ook in wilden zetelen.

Dat is heel belangrijk voor ons. Immers, zoals u zegt, hebben wij de ondernemingsraad, de comités en de syndicale delegaties. Met name het comité is de grote speler wat veiligheid en beveiliging betreft. Heel vaak wordt er gewoon een pingpongspel gespeeld tussen de luchthavenuitbater en de verantwoordelijken van het bedrijf.

Als een vakbondsmandataris een vraag stelt over de veiligheid, antwoordt men dat dit voor Brussels Airport is. De preventieadviseur neemt dat mee naar die AVL-meeting en stelt al dan niet die vraag.

Als die vraag gesteld wordt, wordt daar een antwoord op gegeven, maar dan komt dat antwoord terug naar het comité, en dan moet dat teruggaan. Als er geen antwoord op gegeven wordt, wordt dat weer verdaagd naar de volgende keer. Als ik mij niet vergis, is het pas om de twee maanden AVL. Het is voor ons zeer belangrijk dat wij als vakbonden ook kunnen zetelen in die AVL-meetings. Dat is al zeker een begin om samen de beveiliging en de veiligheid te garanderen op de luchthaven.

Thierry Vuchelen: Om het zeer concreet te maken, de connector is ongeveer twee jaar open. Dat is een van de bedrijven die al twee jaar een aantal punten aankaart. Nochtans is het een nieuw gebouw. Uiteindelijk is er een overleg gekomen. Maar u mag eens raden hoe het er gekomen is. Wij gaan misschien moeten overgaan tot stakingen om een situatie te creëren. Dan kan ineens wel iemand afkomen van Brussels Airport Company, of iemand anders, om de zaak te bepraten en te kijken of men misschien naar oplossingen kan gaan.

CRIV 54 E049

11/01/2017

17

Het is een pingpongspel, niet alleen rond veiligheid maar ook rond de fysieke veiligheid — stoelen, gebouwen... Hoeveel keer dat wij al niet hebben moeten zeggen dat de verwarming niet werkt in de winter. Het is constant een huurder/verhuurder verhouding en daar zitten wij dan nog bij als gebruiker. Dat is de luchthaven. En zo zijn er honderd en zoveel bedrijven, duizenden werknemers en er wordt inderdaad naar elkaar gekeken.

De **voorzitter**: Wie wenst nog het woord?

Bart Neyens: De tweede vraag was rechtstreeks aan mij gericht, dus neem ik mij voor om daar te proberen op te antwoorden, maar ook liefst schriftelijk als het gaat, betreffende echte aanpassingen aan wetgeving. Hetgeen wij al gedaan hebben, denk ik, naar het kabinet-Galant destijds. Ik denk dat dit vrij eenvoudig is. Dit moet zo moeilijk niet zijn. Ik respecteer natuurlijk de democratische besluitvorming. Ondertussen zegt het kerstakkoord wel iets anders dan wij hadden voorgesteld. Ik denk dat er wetgevend niet zo veel nodig is, ook al gaat de basiswetgeving voor de luchthaveninspectie terug tot 1937. Ik denk dat er niet zoveel nodig is om tot werkbare oplossingen te komen.

Kanttekening daarbij en de reden — ik moet gokken — waarom ik denk dat het niet vooruitgaat, is de moeilijkheid. Bij de luchthaveninspectie werken contractuele medewerkers en statutaire medewerkers. De nieuwe DAB-structuur — het veiligheidskorps binnen de federale politie — voorziet in statutaire medewerkers. Wij hebben vergaderingen genoeg gehad waarop de kabinetten zeiden dat het niet mogelijk was om te gaan van contractueel naar statutair. Ik heb hen dan het voorbeeld moeten geven dat door deze regering ook genomen is, van de overgang van Fedesco naar de Regie der Gebouwen. Ik denk dat dit zeer handig was voor bepaalde andere politieke besluitvorming.

Daar zijn ook contractuele medewerkers statutaire medewerkers geworden zonder het officiële examen te passeren. Zijn wij vragende partij om niets te doen? In een structuur van een DAB-federale politie met een bepaald takenpakket zoals wapendracht, fouillering en dergelijke, moeten er natuurlijk bepaalde tests zijn die er nu ook al zijn. Zijn er voldoende? Moeten er nog meer komen? Daarover willen wij discussiëren. Op een of andere manier blokkeert het. Ik gis. Ik probeer te weten te komen waarom. Onze mensen zijn in de onzekerheid sinds 2015. Het

blijft maar duren.

Is er een vergelijking met buurlanden? Wij hebben daarover geen cijfers, maar er is al meer gebeurd dan alleen 22 maart. De diamantroof is niet zo lang geleden. Toen kwamen er maatregelen, maar waren die ook voldoende? Ik heb hier een blad voor mij liggen dat ik liever niet aan een commissie met open deuren geef. Ik heb het ook op een andere manier verkregen en zo breng ik die mensen in de problemen. Elk systeem heeft zijn mankementen, dus ook radar- en camerasystemen. Is 98% of 99% dan genoeg? Ik weet het niet. Samen met de collega's stel ik vast dat er ooit twee mensen uit de controlekamer zijn ontslagen omdat iemand doodleuk op de tarmac liep. Die persoon was de luchthaven via een zwak punt binnengekomen.

De commissie kan wel uitzoeken waar het zwakke punt ligt. Dat is niet aan mij om te zeggen. Als ik de medewerkers hoor, dan is dat zwak punt er nog. Wat doen wij eraan? Wie onderneemt actie?

Wat ons betreft is het heel duidelijk. Er is een DGLV, er moeten een audit en regels komen. Dat vindt u ongetwijfeld terug in de CMO-rapporten. Of ik kan u mails bezorgen, dat er op bepaalde plaatsen niets werd gedetecteerd.

Is het beter of slechter in andere landen? Dat weet ik niet. Het zou goed kunnen dat andere landen onveiliger zijn of meer lacunes vertonen. Ook in andere luchthavens als Istanboel gebeuren er aanslagen. Ik maak mij geen illusies: 100% is niet mogelijk. Dat geef ik grif toe. Maar er zijn wel nog heel wat verbeteringen mogelijk.

Siegfried Bracke (N-VA): Ik wil twee zeer concrete zaken aanhalen, overigens in aansluiting op wat collega's al hebben gezegd.

Ten eerste, zoals collega Pivin al heeft signaleerd, in Zaventem valt het op dat de verkeerszone gewijzigd is. Dat is zeer merkwaardig voor wie daar als buitenstaander naar kijkt. Helaas is geen enkele plaats in de wereld vrij van het gevaar voor terroristische aanslagen, maar toch zijn er talloze luchthavens in de wereld waar men nog altijd tot voor de deur kan rijden. Bij ons kan dat niet meer. Hebt u daar uitdrukkelijk om gevraagd, onder andere omdat dat het gevoel van veiligheid bij het personeel, en bij uitbreiding vanzelfsprekend bij de passagiers, verhoogt? Of zijn er andere verklaringen voor? Hoe wordt dat dan aangepakt op andere luchthavens? Ik neem immers aan dat u ook de situatie in andere Europese en zelfs niet-Europese

18

11/01/2017

CRIV 54 E049

landen nagaat. Begrijpt u dat of heeft het met andere dingen te maken?

Mijn tweede vraag sluit aan bij deze van voorzitter Dewael. U hebt gezegd dat u met radicalisering te maken hebt en dat u dat ook ziet. Er zijn berichten opgedoken over een zelf en spontaan georganiseerde gebedsruimte op de luchthaven, maar die berichten werden tegelijk ontkend. Is daar iets van waar?

Sandra Langenus: Op uw eerste vraag moet ik u tegenspreken, want men kan nog altijd tot voor de deur van de luchthaven geraken; men moet alleen de weg kennen. Men kan nog altijd tot op een zeer gemakkelijke manier tot voor de luchthaven geraken. Er staan slagbomen en het enige dat moet gebeuren, is het badgesysteem voor die slagbomen activeren. Iedereen rijdt daar nu door; als men de weg kent, kan iedereen tot daar geraken.

Ten tweede, inzake de radicalisering hebben wij inderdaad moeten vaststellen dat een bepaalde groep werknemers op de luchthaven werd gestigmatiseerd. Er werd gezegd dat er illegale en clandestiene gebedsruimtes werden gecreëerd. Zelf ben ik begin jaren '90 op de luchthaven beginnen te werken en ik heb vastgesteld dat er plaatsen waren, die ik zelfs geen gebedsruimtes zou kunnen noemen, waar er werd gebeden. Collega's vertelden mij dat die al van lang tevoren bestonden.

Dat is nooit een probleem geweest, absoluut niet. Iedereen weet die ruimten ook zijn. Er werden daar ook geen radicaliserende imams uitgenodigd, die onze werknemers zouden radicaliseren. Wij moeten dat formeel ontkennen, dat bestaat niet.

Maar, op Brucargo, waar er een publieke ruimte is, waar iedereen naartoe kan gaan, waar iedereen binnen kan, heel de zaal hier kan daarheen gaan, daar hebben wij moeten vaststellen dat er dingen gebeuren die eigenlijk niet correct zijn. Daar zitten werkgevers die mensen illegaal tewerkstellen. Daar komen inspecties en als die inspectie zich aanbiedt, ziet men een massa mensen naar beneden lopen en wegrijden in voertuigen die niet verzekerd zijn. Daar kan echter iedereen heen gaan.

Vooraleer men zegt wat er is binnen de luchthavengebouwen, moet men het zeer zeker eerst onderzoeken. Er is absoluut geen enkel probleem.

Werkt daar dan geen enkele potentiële terrorist?

Ik zal mij daarover vandaag niet uitspreken. Ik ben ervan overtuigd dat men niet geboren wordt als terrorist of als radicale, maar dat het de omgeving is die iemand zo maakt. Het is ons aller verantwoordelijkheid om ervoor te zorgen dat dat niet gebeurt of zoveel mogelijk wordt vermeden.

Dat het een zeer slecht signaal geweest is van de politiek naar die bevolkingsgroep, die op dat moment gestigmatiseerd werd, dat kan ik u wel zeggen. Dat daardoor heel veel vertrouwen verloren gegaan is onder mekaar, dat is gewoon een feit.

Olivier Van Camp: Mijnheer Bracke, ik zou ook graag met mijn wagen tot voor de luchthaven geraken. Voor het gemak en comfort van de passagiers was dat zalig. Er zijn luchthavens waar dat nog kan. Er zijn ook luchthavens waar dat niet kan. Ze bestaan allebei. Voor de werknemers is het beter, zij voelen zich daardoor een stuk veiliger. Als het gaat over comfort, ik zou ook liever uitstappen voor de luchthaven.

Bjorn Vanden Eynde: Het is trouwens de federale politie, die daar eisende partij was. Die vraag komt dus niet echt van de vakorganisaties.

De **voorzitter:** Als er geen verdere vragen zijn, mag ik u danken. Wij hebben goed nota genomen van hetgeen werd gezegd. Wij hebben genoteerd dat er nog aanvullend een en ander schriftelijk wordt gepreciseerd.

Ik heb ook genoteerd dat u een openbare vergadering niet de plaats vindt om een aantal dingen te melden. Weet wel dat het secretariaat steeds kan gecontacteerd worden en dat u via die weg mededeling kunt doen aan ons en onze experts voor het onderzoek van hetgeen misschien best niet publiek wordt rondgebazuind, om geen mensen op verkeerde gedachten te brengen. Zo heb ik het toch begrepen.

Ik moet u alleszins danken voor het openhartige gesprek, dat u hebt gehad met onze commissie. Ook van mij het allerbeste voor 2017.

CRIV 54 E049

11/01/2017

19

Na lezing, volhardt en tekent,

.....
Thierry Vuchelen

Sandra Langenus
*De getuige is haar getuigenis niet komen tekenen
(artikel 8, zevende juncto achtste lid, van de wet
van 3 mei 1880 op het parlementair onderzoek).*

Na lezing, volhardt en tekent,

.....
Bart Neyens

Na lezing, volhardt en tekent,

.....
Olivier Van Camp

Na lezing, volhardt en tekent,

.....
Bjorn Vanden Eynde

CRIV 54 E055

27/01/2017

1

ONDERZOEKSCOMMISSIE TERRORISTISCHE AANSLAGEN

van

VRIJDAG 27 JANUARI 2017

Namiddag

COMMISSION D'ENQUETE ATTENTATS TERRORISTES

du

VENDREDI 27 JANVIER 2017

Après-midi

Hoorzitting over het luik "veiligheidsarchitectuur" met de heer Peter De Buysscher, hoofdcommissaris, directeur van de directie van de Internationale politiesamenwerking (CGI), federale politie en met de heer Sébastien Joris, verbindingsofficier van de federale politie in Turkije.

Audition sur le volet "architecture de la sécurité" de M. Peter De Buysscher, commissaire divisionnaire, directeur de la direction de la coopération policière internationale (CGI), police fédérale et de M. Sébastien Joris, officier de liaison de la police fédérale en Turquie.

De **voorzitter**: Collega's, ik zou onze beide getuigen willen welkom heten in onze onderzoekscommissie. Het is niet de eerste keer dat ze in onze commissie verschijnen.

Ik heet de heer Peter De Buysscher, hoofdcommissaris en directeur van de directie van de Internationale politiesamenwerking, welkom. We verwelkomen ook de heer Sébastien Joris, verbindingsofficier van de federale politie in Turkije.

Vous avez tous les deux déjà prêté serment.

U hebt allebei al de eed afgelegd. Als u ermee akkoord gaat, gaat de commissie ervan uit dat die eedaflegging voortduurt, bij manier van spreken. Als u geen bezwaar hebt, kan ik u alleszins van die plicht ontheffen.

Il y a une possibilité pour la traduction – vous savez, je crois – si vous en avez besoin.

Heren, ik heb al aan de commissie duidelijk gemaakt in welke context wij u vandaag opnieuw verhoren. Het gaat meer bepaald over wat u, mijnheer Joris, ten laste wordt gelegd en dat is gebeurd op twee momenten, enerzijds in deze commissie en anderzijds ook in het Parlement, in de verenigde commissie voor de Justitie, de

Buitenlandse Betrekkingen en de Binnenlandse Zaken. Op 25 maart hebt u daar het voorwerp uitgemaakt van kritiek die naar voren is gebracht door de minister van Binnenlandse Zaken. De minister van Binnenlandse Zaken heeft die kritiek op u ook herhaald in een openbare zitting.

U werd verhoord achter gesloten deuren.

Vous avez été entendu à huis clos.

Hetzelfde geldt voor de heer De Buysscher. Ik zei het daarmee ook al aan de commissie: het is op advies van onze experts dat we u nu opnieuw in een openbare zitting horen, om de gelijkheid in de procedure te herstellen.

Puisque le ministre a eu l'opportunité de dire cela en séance publique, que vous avez été entendu à huis clos et afin de nous permettre d'établir un rapport, il faut que la commission sache ce qu'elle doit faire avec cette déclaration. C'est la raison pour laquelle on a souhaité vous entendre de nouveau sur ce fait précis en séance plénière.

Als we het eens zijn over deze context, dan zou ik willen beginnen met een openingsvraag aan u, mijnheer Joris. Ik herhaal even dat u met de vinger bent geweest na de aanslagen in Brussel en in Zaventem door de minister van Binnenlandse Zaken. Hij heeft onder meer gezegd dat het geen dienst is, geen directie of geen politieapparaat, maar wel een persoon uit het politieapparaat die geblunderd zou hebben. De minister is tijdens zijn hoorzitting op 19 december van vorig jaar ook bij die verklaring gebleven. Hij heeft u toen een gebrek aan *ownership* en proactiviteit verweten. Ik zou u willen vragen wat uw reactie is op deze uitspraak.

Op 24 maart was u aanwezig op een interne vergadering van de politie. Daar ging het onder meer over de tijdlijn van de gebeurtenissen omtrent El Bakraoui. Hebt u tijdens die vergadering of op een ander moment meegedeeld

2

27/01/2017

CRIV 54 E055

dat u met vakantie was in de periode van 23 juni tot en met 12 juli 2015?

Vous étiez en vacances pendant cette période-là. Lors de la réunion en interne du 24 mars sur la ligne du temps, avez-vous communiqué le fait que vous étiez en vacances du 23 juin au 12 juillet ou l'avez-vous fait à un autre moment?

Aan de heer De Buysscher zou ik algemeen de openingsvraag willen stellen of hij van mening is dat de verbindingsofficier in Turkije fouten heeft gemaakt in het dossier El Bakraoui in de zomer van 2015. Heeft hij een onderzoek ingesteld naar die mogelijke fouten? Heeft hij de heer Joris over die feiten gehoord? Wat waren zijn conclusies?

Was u op de hoogte van het feit dat de heer Joris op vakantie was in een bepaalde periode? Vanaf wanneer was u daarvan op de hoogte? Hoe hebt u dat vernomen?

Sébastien Joris: Monsieur le président, mesdames et messieurs les commissaires, avant de répondre à cette première question ainsi qu'aux autres - auxquelles je répondrai bien évidemment -, et compte tenu du contexte, je tiens à rectifier certains éléments publiés dans certains médias, à savoir que je n'ai pas explicitement demandé à être entendu. Je comparais parce que je réponds à une convocation. Cela me paraissait important de le souligner. Je vous remercie pour le temps que vous m'accordez une seconde fois, ce qui me permet de réagir aux propos me mettant en cause. Comme ce fut le cas le 28 novembre dernier, je ferai de mon mieux pour vous livrer tous les éléments dont je dispose et de vous les livrer le plus objectivement possible.

Votre première question concerne ma réaction à la déclaration du ministre de l'Intérieur, lequel reste sur sa position disant que je n'avais pas été proactif pendant la période durant laquelle mon poste de liaison avait reçu certains éléments et dans la manière avec laquelle ils avaient été traités.

Pour ce qui est de ma réaction, le 28 novembre dernier, je vous ai livré au cours de ma déclaration à huis clos tous les éléments de ma ligne du temps, que je vous ai livrés objectivement comme je viens de le dire. Je suis certain d'avoir livré tout ce que j'avais en ma possession. Le rôle que j'avais joué là-dessus était, selon moi, suffisamment convaincant.

Je ne sais si vous désirez que je revienne sur

certains éléments de ma ligne du temps? Je peux y revenir de manière brève. Nous recevons au poste de liaison un message daté du 26 juin. J'ai alors fait une vérification complémentaire à ma déclaration du 28 novembre dernier. Le message daté du 26 juin sera traité pour la première fois au poste de liaison, le lundi 29 juin. Donc par rapport à la ligne du temps communiquée jusqu'à présent, le message datait du 26 juin mais sera traité pour la première fois le 29 juin. Cela a toute son importance car cela fait trois jours de différence. Pour traiter un message rédigé en langue turque, je vous l'ai dit la fois passée, ne parlant pas le turc moi-même, c'est mon assistante dont la tâche principale est la traduction des messages qui s'en charge. Ce message sera traduit. Souvenez-vous de notre discussion autour de la problématique de la phrase non traduite. Je n'ai jamais eu ce message en turc en main. Pourquoi? Parce que la traduction a été directement opérée sur un mail adressé au service central "terrorisme".

Ce mail affiche mon adresse électronique en dessous, ce qui est automatique. J'en assume la totale responsabilité. Comme je l'ai expliqué le 28 novembre, et comme je l'ai déclaré dans une autre déclaration le 7 avril 2016, dans le cadre de l'enquête préalable et qui sont en votre possession, les messages sont envoyés sur base de mes directives.

Donc, je pars du principe que mon assistante travaille sous ma responsabilité. Quand DJSOC/Terro va répondre au message, déjà, il répond. Il m'envoie des éléments. Moi, je ne pose pas de question. Je communique une information pour traitement. Il va me répondre: "M. El Bakraoui est connu pour certains faits." Et j'ai une liste énumérative de certains faits. On me dit qu'il est en libération conditionnelle et on me pose une question: "Il n'est pas connu "terro" chez nous. Est-ce que tu peux te renseigner?" Ce que je pense déjà avoir expliqué, c'est que cette réponse de DJSOC/Terro, je ne l'attends même pas, moi. Je communique l'information pour traitement.

Au niveau du contenu du message, mon attention n'est pas attirée sur la nature explicite des faits. J'ai parmi l'énumération: armes et munitions, rébellion. En pratique, vous savez, cela a déjà été diffusé, on aura quelqu'un qui a tiré à la kalachnikov sur des policiers. Ça, je ne le sais pas à ce moment-là. Enfin, je ne le sais pas; je ne vais même pas parler de ce moment-là. Ce n'est pas communiqué dans le message. Pas de précisions sur les libérations conditionnelles. On verra aussi que ces libérations conditionnelles n'étaient pas

CRIV 54 E055

27/01/2017

3

accessibles. Il n'est pas connu "terro" et on me demande de me renseigner.

Donc, pour moi, pour le traitement au niveau du poste, c'est une information par rapport à un criminel de droit commun. Obtenir les renseignements complémentaires, tel que cela m'est demandé, et bien, je sais, mais les collaborateurs de DJSCO Terro savent aussi, que ce n'est pas possible d'obtenir ce type de renseignements contextuels et je vous ai expliqué à huis clos pourquoi et je renvoie à mes explications du huis clos.

Une fois que le message arrive au poste, ça je vous l'ai déjà expliqué aussi, moi je suis en vacances, comme vous l'avez rappelé tout à l'heure. Le message va être lu par mon assistante. Je vous ai expliqué que, lorsqu'un message est lu, il n'apparaît plus en surbrillance. Donc, même moi qui suis en vacances en Belgique, si je consulte ma mailbox fonctionnelle police, le message qui n'apparaît pas en surbrillance, ne va pas attirer mon attention. Même si je parcours régulièrement mes mails, celui-là ne retient pas mon attention. Je ne m'en souviens pas en tout cas.

L'analyse qui a été faite et l'argumentaire que j'ai développé la fois dernière, c'est que, au niveau du traitement, il n'y a pas d'urgence. Pourquoi n'y a-t-il pas d'urgence? Parce que l'information de base, c'est qu'on a arrêté M. El Bakraoui à Gaziantep. Il est sous contrôle en Turquie et il n'y a pas besoin de se dépêcher. Il n'est pas question d'une expulsion imminente pour laquelle je dois informer rapidement mes collègues en Belgique pour la prise d'une mesure à son arrivée. Ici, ce n'est même pas la Belgique. Ce sont les Pays-Bas pour la prise d'une mesure aux Pays-Bas.

Par rapport à la question qui m'est posée: "Peux-tu te renseigner?", je ne recevrai pas d'appel téléphonique, auquel cas, j'aurais eu un rôle plus actif. Et, comme c'est le cas dans d'autres dossiers parfois complexes ou parce qu'il y a une sensibilité qui est bien ressentie de mon assistante d'avoir des directives, elle ne m'adressera pas de demande écrite.

Je n'ai pas eu de coup de téléphone non plus pour me demander à qui doit-on poser cette question.

Une question qui a aussi été abordée: si j'avais été au bureau, cela aurait-il changé quelque chose dans le traitement de ce message? La seule chose que cela aurait pu changer - et je dis bien "aurait pu", un conditionnel - est que, sachant que je n'obtiendrais que peu d'informations

complémentaires (ce qui va même se vérifier, puisque, à la question que je poserai le 20 juillet, j'obtiendrai une réponse en janvier 2016, à savoir presque six mois après), j'aurais peut-être demandé formellement d'avoir ces renseignements complémentaires.

Toujours pour en revenir à cette notion de proactivité, quand je rentre en Turquie le 13 juillet, je vous ai expliqué que je pars dès le 14 juillet en déplacement de service à Ankara où j'aurai, entre autres, le lendemain - le 15 juillet à 16 h 00 - une réunion avec le service de renseignement policier turc, qui est mon point de contact *foreign terrorist fighters*. À l'occasion de ce contact, qui avait lieu dans un autre cadre, et à la demande de ce même service de renseignement policier, je vais d'initiative aborder le cas du sieur El Bakraoui. Pourquoi ai-je abordé son cas à ce moment-là? Entre-temps, on a eu l'expulsion effective, puisque j'ai été informé à 17 h 26, heure locale en Turquie, par un mail de l'ambassade qui avait reçu une information sur le refoulement du sieur El Bakraoui en me demandant si le nom me disait quelque chose. Au moment où je reçois le mail - enfin, le moment où le mail arrive sur ma mailbox -, le sieur El Bakraoui a déjà atterri à Schiphol et quitté l'aéroport. Quand vais-je prendre connaissance de ce mail? Au plus tôt: tard dans la nuit du 14. Ou au plus tard: tôt dans la matinée du 15 juillet. Pourquoi? Parce que, le 14 au soir, j'ai une activité de représentation organisée par ce même service de renseignement policier turc - ce qui motive en partie mon déplacement à Ankara, plus la réunion que j'ai avec eux le lendemain.

Donc, quand je prends connaissance du fait qu'on a refoulé quelqu'un vers les Pays-Bas, à ce moment-là, une sonnette d'alarme retentit évidemment. On a envoyé quelqu'un, et je l'apprends *a posteriori*. Qu'est-ce que je fais? Comme je le fais habituellement, sur la base de la petite fenêtre sur mon adresse e-mail, je tape le nom "El Bakraoui" et je constate ... Je constate quoi? Qu'on a eu d'autres messages. Là, mon attention est attirée par ce message du 29 juillet de DJSOC/Terro: avec l'énumération des faits, les conditions de libération conditionnelle et le fait qu'on me demande plus de renseignements. Donc, puisque j'ai une réunion l'après-midi avec les services de renseignement turcs, je poserai les questions à ce moment-là. Ce message a même un effet effectif, puisque, avant ma réunion avec le service central Terrorisme, pardon, avant ma réunion avec le service de renseignement policier turc, je téléphone à DJSOC/Terro. Cela fait l'objet de la ligne chronologique qui vous a

4

27/01/2017

CRIV 54 E055

déjà été remise - et j'en ai déjà parlé le 28 novembre.

Pourquoi est-ce que je téléphone à DJSOC/Terro? Pour actualiser les informations qui m'ont été communiquées de manière sibylline.

L'énumération des faits: je demande si El Bakraoui est belge. Je demande s'il est sur la liste consolidée Ocam. Et alors je pose une troisième question, relative aux faits. L'objectif étant d'avoir, c'est ce que je vous ai déjà expliqué en novembre dernier, une image la plus large possible sur l'intéressé. Je pense que c'est une ... J'identifie un acte proactif de ma part par rapport à ce cas bien précis.

Le 15 juillet, j'ai cette réunion. On me dit: "Il est arrêté dans le cadre du terrorisme. Si vous voulez plus de détails, posez-nous la question." La question, je la pose le 20 juillet. On va me dire: "Entre le 15 juillet et le 20 juillet, pourquoi vous ne posez pas la question plus tôt?" On remet dans le contexte de l'époque.

J'insiste sur un point, c'est que ce contexte de l'époque, lorsque j'ai, le 23 mars au soir, communiqué les premiers éléments de la ligne du temps, évidemment je ne me souvenais pas, un an et demi après, du contexte de l'époque et du calendrier de l'époque, des éphémérides de l'époque.

Le 15 juillet, je rentre à Istanbul à 21 h 00. Les 16 et 17 juillet, jeudi et vendredi, c'est une période de jours fériés en Turquie, c'est la fin du Ramadan. Cela veut dire que les services vont fonctionner du 16 juillet inclus au 19 juillet inclus comme les dimanches et jours fériés. Et ici, la question que je dois poser n'est pas une question urgente, puisque le sieur El Bakraoui a déjà été refoulé. C'est une question importante, délicate. Preuve en est que je vais poser la question le 20 juillet. Et là, quand on regarde le calendrier et le contexte, le 20 juillet, c'est un lundi, mais c'est férié, pour moi, normalement. Mais sentant effectivement que c'est un dossier important, je vais le traiter. Et je vais informer le 20 juillet DJSOC/Terro: "J'ai l'information terrorisme qu'il est arrêté dans le cadre du terrorisme et je vous en informe et j'attends les informations complémentaires."

Le 15 juillet au soir, je vous ai déjà expliqué aussi que j'ai eu un contact avec DJSOC/Terro dans un autre dossier, qui était similaire. Là je ne me souviens pas si oui ou non j'ai donné un *feedback* de la réunion de l'après-midi, mais connaissant ma manière de fonctionner, je pense que je dois

avoir abordé le sujet.

L'autre élément, c'est la contextualisation générale. Mais cela apporte peu d'intérêt. Le 20 juillet en Turquie, il y a l'attentat de Süruç avec 32 victimes. Et c'est un incident majeur qui est déclencheur de plusieurs incidents de sécurité en Turquie. Il va y avoir un focus de la police turque vers la sécurité intérieure.

Voilà les éléments que j'ai à livrer par rapport à cette proactivité, prise de responsabilité pendant la période de temps entre le 29 juin, date de traitement du message daté du 26 juin, et le 20 juillet. Compte tenu du contexte de l'époque, j'ai traité le dossier comme je devais le faire. Je répète ce que j'ai déjà déclaré le 28 novembre: en âme et conscience, j'ai la conviction d'avoir fait mon travail comme je devais le faire.

Le fait d'avoir été en congé n'a pas affecté le traitement du dossier pour toutes les raisons que je viens de vous expliquer. Je terminerai en disant que si j'avais reçu à temps une information quant à une expulsion de M. El Bakraoui, que j'aie ou non répondu à la question de DJSOC/Terro, comme je le fais dans tous les cas, que je sois en congé ou pas, quand je reçois l'information par voie de mail ou par téléphone, j'en informe immédiatement les services ad hoc. Voilà pour la première partie de votre question, monsieur!

Le **président**: Ma question était aussi de savoir quand vous avez communiqué votre période de vacances.

Sébastien Joris: Là, on en arrive à la chronologie d'une autre séquence d'événements, c'est la séquence 23-24 et jours suivants. Donc, le 23 mars évidemment.... Si vous le souhaitez tout à l'heure, je peux détailler ce que j'ai fait le 23 mars, car la journée a été chargée également; la nuit du 23 au 24 est aussi chargée en termes de messages, mais pour répondre précisément à votre question, je vais communiquer le fait que j'étais en congé le 24 mars au matin lorsque je me rendrai à Bruxelles sur invitation de mon directeur à une réunion, au cours de laquelle on reconstituera tous les éléments dont nous disposons.

À cette réunion, il y avait d'autres participants, mais je ne sais pas dire qui était autour de la table quand j'ai donné l'information. Je ne sais dire si je l'ai fait en aparté à mon directeur ou en réunion plénière devant tous les participants, mais l'élément déterminant, l'élément nouveau dans cette contextualisation, le fait que je sois en

CRIV 54 E055

27/01/2017

5

congé, mon directeur n'en disposait pas le 23 mars au soir.

Le **président**: Sur la ligne du temps du 23, vous pouvez ajouter les détails dont vous parliez.

Sébastien Joris: Vous voulez maintenant?

Le **président**: Mais non! Si c'est possible tout de suite, vous pouvez les communiquer. Allez-y!

Sébastien Joris: OK! En ce qui concerne ces éléments de la ligne du temps du 23 mars, je me souviens qu'une question m'avait été posée le 28 novembre: "Avez-vous participé à des réunions? Avez-vous communiqué?" Évidemment, pour ma première comparution à l'époque, je n'avais pas préparé, je n'avais pas revu tous ces éléments chronologiques des 23 et 24 mars. Ma réponse de ce jour sera donc beaucoup plus complète.

Ce que j'ai déclaré dernièrement, c'est que c'est l'adjoint de notre ambassadeur qui m'a informé de la déclaration du président turc concernant les informations qui auraient été transmises par la Turquie à la Belgique concernant, premièrement, des kamikazes de l'attentat de Zaventem et qui n'auraient pas été traitées.

J'ai effectivement reçu cet appel téléphonique. À ce moment, je suis en Belgique et je rentre chez moi en fin d'après-midi. En arrivant à la maison, je dis à mon épouse que j'ai des vérifications délicates à faire, puisque c'est un dossier malheureusement dramatique, impliquant une entité personne, un individu, pour lequel mon poste a été impliqué.

J'ouvre mon PC et je constate qu'à 14 h 22, heure belge, j'ai reçu la copie d'un mail de notre ambassade, qui était adressé en destinataire principal au SPF Affaires étrangères. Ils transmettent, en fait, des données relatives au refoulement de El Bakraoui, qui ont été reçues à l'ambassade. Il y a en plus une mention:

"De informatie werd in illo tempore doorgegeven aan de federale politie door onze verbindingsofficier Sébastien Joris, die mij dit vandaag heeft herbevestigd."

Ce mail qui est parti vers les Affaires étrangères à 14 h 08, heure belge, atteste que j'ai eu, en début d'après-midi, un contact avec l'adjoint de l'ambassadeur qui m'informe de la déclaration du président turc. Je vous l'ai dit: je rentre à la maison et je fais une recherche avec l'outil dont je

dispose, à savoir un *check* dans ma *mailbox*. Et là, je commence à retrouver mes mails.

À 17 h 47, heure belge – toutes les heures que je vais citer sont des heures belges, comme ça, il n'y a pas de confusion possible –, je reçois un mail d'une collaboratrice du cabinet Justice avec en objet du message le titre d'une dépêche Belga:

"Turkse president Erdogan meldt dat een van de daders van de aanslagen door Turkije uitgeleverd werd aan België, maar werd vrijgelaten ondanks Turkse waarschuwingen."

Via ce mail, on me demande si je saurais dire de quoi il s'agit.

Comme les recherches sont en cours, je vais prendre contact téléphonique avec l'émetteur pour lui dire que je suis en train de rechercher les messages sur mon adresse courriel. Et il est convenu que je communique une copie des messages que je retrouverai.

Je continue mes recherches et je prends également connaissance d'un article de presse dans le journal anglophone turc *Hürriyet Daily News* où il y a des extraits de la déclaration du président Erdogan. Je vous signale que j'ai copie de tous ces articles et de tous les mails que je cite maintenant.

J'aurai également plusieurs contacts téléphoniques avec mon directeur, M. Peter De Buysscher. Il sera entre autres question de la situation à laquelle on est confronté, de voir en quoi mon poste de liaison, en quoi j'ai moi-même été impliqué, concerné dans ce dossier. Et en début de soirée, il y aura un contact téléphonique bien précis, où mon directeur va me demander que j'établisse une ligne du temps qui va lui servir, ainsi qu'à la commissaire générale, pour une réunion à laquelle il doit se rendre, au cabinet du ministre de l'Intérieur.

On a une discussion et je dis à mon directeur que je suis disposé à rejoindre Bruxelles endéans l'heure pour participer à la réunion si nécessaire. Mais comme mon directeur n'est pas la personne qui organise, il n'a pas l'initiative de m'y associer. Ce n'est pas à lui de m'y associer d'initiative. On en reste donc là et moi, je reste disponible.

Après avoir retrouvé l'ensemble des messages sur ma boîte e-mail, je vais adresser 5 courriels entre 18 h 17 et 19 h 06, comme convenu, au cabinet Justice et je mettrai également mon directeur en copie de tous ces messages.

En fait, je vais faire bref: je retrouve tous les messages sauf la réponse à la question du 20 juillet, qui va arriver en janvier 2016.

Cela veut dire que pour toute trace écrite de l'implication de mon poste, j'avais réussi à retrouver cela uniquement sur base de mes courriels. Évidemment, la contextualisation, comme je l'ai déjà dit tout à l'heure, c'est une autre question.

À 19 h 22, je vais adresser un autre courriel à mon directeur. C'est un *forward*. J'ai renvoyé un message que mon collègue, officier de liaison néerlandais, venait de m'adresser. Évidemment, l'officier de liaison néerlandais, tout comme moi, était plus que concerné par cette expulsion vers Schiphol d'El Bakraoui Ibrahim qui, malheureusement, est l'un des auteurs de nos attentats du 22 mars. En fait, le collègue néerlandais avait pris l'initiative de dire: "Tiens, on apprend la déclaration du président turc, qu'en est-il? Pouvez-vous nous donner des précisions?". Les collègues turcs répondent: "Nous avons communiqué les informations aux autorités belges." Point à la ligne. Il n'y a pas d'autres détails. Je *forwarde* ce mail à 19 h 22 à mon directeur, mon patron.

À 19 h 37, je vais également adresser un autre mail à mon directeur, en copie au cabinet Justice et en copie au *Desk* géographique Turquie du SPF Affaires étrangères. Pourquoi ajouter ce destinataire? Parce que, entre-temps, c'est un collaborateur avec lequel j'ai régulièrement des contacts. Évidemment au SPF Affaires étrangères, au service *Desk* géographique, ils sont en train de reconstituer la ligne du temps comme le faisait notre Ambassade et il était convenu, à ce moment-là, que je communiquerai également ce que j'aurai trouvé. Ce message de 19 h 37 que va communiquer mon collègue néerlandais en poste à Ankara, c'était la confirmation qu'il n'y avait pas eu de contrôle d'El Bakraoui à son arrivée à Schiphol.

Dans la soirée - et je situe ce contact téléphonique avant la réunion au cabinet Intérieur -, j'aurai également un contact avec un des conseillers de la commissaire générale, M. Dirk Allaert, qui insiste sur le besoin et l'urgence que je fournisse ma ligne du temps. Faisant suite à cette demande de préparer la ligne du temps, je vais adresser à 20 h 22 - on en a déjà parlé le 28 novembre -, une ligne du temps telle que j'ai pu la reconstituer le 23 mars. Il manque un seul message, c'est le message de janvier 2016. Je rappelle également

que cette ligne du temps se limite à reprendre les messages, leurs dates et leurs heures. La contextualisation n'y est pas. Le fait que je sois en congé n'y est pas. Le fait qu'il y avait des jours fériés en Turquie n'y est pas.

À 21 h 11, la commissaire générale m'envoie un accusé de réception de mon message. Je précise que la ligne du temps était une annexe du message et c'est un document qui aura, par ailleurs, été utilisé par les enquêteurs préalables qui m'entendront à Istanbul, le 7 avril, dans le cadre de l'enquête visant à établir les faits et où je serai entendu en qualité de témoin. Ce support servira de base pour vérifier en quoi mon poste de liaison était impliqué.

Toujours un mail que j'adresse à mon directeur mais que j'adresse également en ligne directe à la commissaire générale, ce qui n'est pas habituel dans mon mode de fonctionnement car habituellement, je transite par mon directeur lorsque je dois m'adresser à la commissaire générale mais là, dans mon esprit, je n'ai pas de vue sur le moment de la réunion du 23 mais j'estime que le mail est suffisamment important pour qu'elle le reçoive en ligne directe. Il s'agit d'un *forward*, c'est-à-dire d'un transmis d'un mail que l'ambassade m'a envoyé qui reprend un texte concernant le fax censé avoir été reçu à l'ambassade le 14 juillet dans l'après-midi. Je commente même mon mail en précisant "information essentielle dans la gestion du retour de l'intéressé".

À l'issue de la réunion avec le ministre de l'Intérieur le 23 mars 2016, mon directeur me contactera. Nous aurons une discussion de quelques minutes et je comprends que la conclusion de la réunion n'est pas bonne pour moi. Mon directeur m'invite d'ailleurs à prendre contact avec la commissaire générale. J'ai noté dans un carnet: "22 h 30", j'ai eu un contact avec la commissaire générale; elle n'avait, malheureusement pas le temps de discuter avec moi. Je la reverrai le lendemain à la réunion du 24.

Dans la soirée du 23, j'ai déjà cité que j'ai eu d'autres échanges téléphoniques notamment avec l'officier de liaison néerlandais, avec le *Desk* géographique. Pour ce qui concerne la réunion du 23 mars, c'est tout ce que j'ai pour ma ligne du temps. Par contre, je voudrais insister sur un élément relatif à la réunion du 24 mars. Ce jour-là, nous avons eu une réunion qui avait pour objet la reconstitution plus précise de cette ligne du temps. À l'issue de cette réunion, la commissaire

CRIV 54 E055

27/01/2017

7

générale a interpellé, en ma présence, le directeur du DJSOC de la direction générale de la criminalité grave et organisée. Il a été question de propos tenus, la veille, me concernant par une collaboratrice de la DJSOC/Terro devant M. Bart De Wever. Les propos me concernant auraient été négatifs.

Immédiatement après son interpellation par la commissaire générale, le directeur de DJSOC appellera sa collaboratrice en ma présence et celle de mon directeur, afin de lui faire répéter, confirmer ou infirmer les propos qui lui auraient été rapportés. Elle précisera n'avoir tenu aucun propos à mon sujet. Le nom de Sébastien Joris n'a jamais été mentionné dans l'échange qu'elle avait eu avec M. De Wever. Le directeur DJSOC lui demandera de rédiger un mémo qui sera adressé accompagné d'un commentaire du directeur de DJSOC qui souligne le fait qu'il voulait éliminer tout malentendu. La commissaire générale y réagira par ailleurs en remerciant pour l'éclairage. Elle dit et je cite: "Elle aurait pu soutenir l'officier de liaison en présence de M. De Wever, au lieu de le faire après comme cela, cela aurait été clair."

Donc c'est un élément, au niveau de la ligne du temps, qui arrive à un autre moment que le 23 mars, mais, comme vous m'avez demandé les éléments dont je dispose pour le 23 mars, cela me paraissait essentiel de le souligner.

Puis la nuit continue. On passe au 24 mars, à 01 h 04, là j'ai noté les heures de manière très précise. Je suis contacté par le directeur DJSOC, qui est en réunion au cabinet Justice. Cela a déjà été évoqué ici lors d'une réunion précédente de votre commission. Il a eu effectivement, durant la nuit, une réunion au cabinet Justice, où le même exercice a été fait, à savoir essayer de reconstituer la ligne du temps et de comprendre ce qui s'était passé dans le cas du refoulement, pardon, de l'expulsion du sieur El Bakraoui.

Le directeur DJSOC me contacte, il est au cabinet Justice. Il me prévient qu'il met la main libre. Sont autour du téléphone ou entendent mes propos: le directeur de la police judiciaire, l'ancien chef du service central terrorisme, le chef du cabinet Justice et deux autres conseillers. Nous avons une longue discussion, jusqu'à 01 h 22, et je leur explique le cas El Bakraoui tel que je le connais à ce moment. Donc la contextualisation congés (j'entends par là mes congés) n'est pas abordée, la contextualisation des éphémérides en Turquie, ce n'est pas abordé. Je donne en fait toutes les explications sur les processus en vigueur en

Turquie.

À l'issue de cet entretien, il est convenu que j'adresse un résumé de ce que je viens d'expliquer. Et je vais faire deux courriels, à tous les destinataires qui ont entendu la conversation, mais également à mon directeur. J'adresserai un premier courriel à 01 h 37. Il s'agit d'une copie d'une note qui a déjà été remise et déposée à la commission, note que j'ai rédigée en avril 2015 et intitulée "refoulement de citoyens belges à partir de la Turquie".

À 01 h 50, j'ai adressé un second message par lequel je communique un extrait de ma contribution à la note coordonnée trilatérale. Pour rappel, la trilatérale, c'est le fameux dialogue impliquant les Affaires étrangères, la Justice et l'Intérieur. On a eu tout un travail préparatoire. Il y a une note coordonnée, qui comprend plusieurs éléments, dont les contributions que j'ai moi-même produites, et il y a une contribution qui concerne explicitement le processus et le cadre légal turc au niveau des expulsions. Et cela, je l'ai communiqué, cet extrait, que j'ai rédigé moi-même, pour qu'ils puissent disposer des éléments. Et c'est en fait une répétition de documents dont ils ont déjà été destinataires par le passé, mais j'ai fait le travail d'extraire vraiment ce qui était important.

À 02 h 13, je vais également envoyer un courriel à mon assistante, en lui demandant de faire quelques vérifications et des recherches, et qu'elle me les communique plus rapidement possible. À 05 h 28, 06 h 30 heure turque, j'ai un ACK, donc un accusé de réception de mon assistante qui va faire les recherches. Et sur la base de ces recherches et de ma demande de vérification complémentaire, je vais adresser à 06 h 42 une copie de la réponse que la police turque, que mes collègues turcs, vont m'adresser, le 11 janvier 2016, à la question que j'ai posée le 20 juillet 2016.

Vous vous rappellerez peut-être que j'ai expliqué que cette réponse était en fait la confirmation de ce qu'on savait déjà, à savoir qu'il avait été arrêté en zone frontalière.

Cette copie est adressée à tous les interlocuteurs que j'avais eus pendant la nuit et qui étaient occupés avec la réunion de crise au niveau de la Justice et également à mon directeur. Et j'ai repris un commentaire sur mon mail par rapport au contenu de l'information. Je relève qu'il est question de suspicion de liaison, qu'aucun élément ne met en évidence la dangerosité de

8

27/01/2017

CRIV 54 E055

l'intéressé et que cet écrit se limite à la confirmation – comme je viens de vous le dire – de l'arrestation de l'intéressé dans un contexte de terrorisme, comme cela m'avait été communiqué verbalement le 15 juillet. Je l'ai révélé à la DJSOC le 20 juillet. Il n'y a pas d'élément concret étayant les suspicions.

À 7 heures du matin, le 24, j'aurai un premier contact téléphonique, à mon initiative, avec mon directeur, dans lequel je lui dis: "je suis disponible. Je sais qu'on est vraiment dans une situation de crise qui ébranle le pays. Et moi qui ai eu un rôle dans ce dossier, mon poste a été impliqué, je suis prêt à participer à toutes les réunions nécessaires."

À 8 heures, mon directeur me contacte pour dire qu'effectivement, on va avoir une réunion avec la commissaire générale. Et il me demande d'apporter copie de tous les messages auxquels j'ai fait référence la veille et sous la forme que je veux. Pourquoi sous la forme que je veux? Dans cette audition, ... mais en enquête préalable, je ne dispose pas d'un bureau performant; donc, j'arrive à avoir un print plus ou moins acceptable.

À 9 h 45, j'arrive au lieu de la réunion et il y a plusieurs participants, notamment de la police; M. Bruggeman était là aussi. On a les directeurs de la Direction générale judiciaire, les directeurs de DJSOC, CGI, le chef service Terro de l'époque et de maintenant. L'objet de la réunion est d'établir la chronologie du dossier El Bakraoui. Donc, on va passer en revue tous les messages que j'ai déjà communiqués. La Direction générale de la police judiciaire va apporter d'autres éléments par rapport à une réunion qui a eu lieu mais dont vous avez déjà connaissance.

Et comme je l'ai dit tout à l'heure, c'est à l'occasion de mon déplacement à Bruxelles pour participer à la réunion que j'informe au minimum mon directeur - je ne sais pas si d'autres personnes étaient présentes – que j'étais en congé au moment des faits, tout au moins au début du traitement du dossier. Ceci est évidemment important ... Il est important de le savoir. Mais comme je l'ai dit tout à l'heure, cela n'avait pas eu de conséquence sur le traitement que j'ai réservé à cette affaire.

À un certain moment, une question fondamentale est posée: qui a eu quelle information et quand? En fait, la question fondamentale, c'est d'établir le processus, le *flowchart* du processus d'échange d'informations. En fin d'entrevue – que, de mémoire, je situe plus ou moins vers 11 heures -,

... Il y a eu deux parties à la réunion: une partie plus générale, avec les participants que je viens de citer. Et en fin de réunion, vers 11 heures, la question a été de savoir – et c'est d'ailleurs ce sur quoi on a terminé le 28 – qui était patron du service central Terro à l'époque. C'est ainsi que j'ai pu exprimer que j'étais serein à la fin de l'entretien, parce que je n'avais pas le sentiment d'être mis en cause en sortant de la réunion le 24, la première réunion.

Après cette première partie de réunion, on a eu une seconde partie de réunion. Là, on a reconstitué, avec les acteurs opérationnels de DJSOC/Terro, la ligne du temps, avec tous les éléments dont nous disposons, ligne du temps qui vous aura été remise.

Finalement, je quitte Bruxelles à 12 heures. Et, finalement, le 24, le dernier contact que j'aurai, c'est un mail que je transmets à 18 h 39 – 18 h 40 à mon directeur. Il s'agit d'un mail que l'ambassade a adressé à moi et aux cabinets Justice et Intérieur. Ce mail actualise l'ensemble des éléments disponibles à l'ambassade et a, en annexe, le message reçu sur le Portal, élément dont nous avons déjà parlé lors de l'audition à huis clos.

Voilà, j'en ai fini avec la fin d'après-midi, la nuit mouvementée et la journée du 24 mars pour ce qui concerne mon implication.

Le président: Merci, monsieur Joris.

Mijnheer De Buysscher, hoe evalueert u wat de heer Joris heeft gedaan en wat hem werd verweten door de minister?

Peter De Buysscher: Mijnheer de voorzitter, u valt direct met de deur in huis door te vragen of de liaisonofficier in Turkije fouten heeft gemaakt. Ik ga daar straks hetzelfde op antwoorden als wat ik achter gesloten deuren heb geantwoord, maar eerst wil ik toch even duidelijkheid scheppen, in navolging van de liaisonofficier.

Ik lees allerhande verklaringen in de pers als zouden wij zelf aangeboden hebben om voor een openbare zitting te verschijnen. Dat is absoluut niet het geval. Wij zijn opgeroepen. Ik kom zeer graag uw vragen beantwoorden. Er is waarschijnlijk een categorie van mensen dat zeer graag naar een parlementaire onderzoekscommissie komt om zijn waarheid of evangelie te vertellen, maar voor alle duidelijkheid: ik behoor niet tot die categorie.

CRIV 54 E055

27/01/2017

9

De **voorzitter**: Het is ook niet vanuit een sadistisch genoegen dat wij u opnieuw hebben gevraagd. Het is omwille van het feit, ik wil het nog eens benadrukken, dat wij een rapport moeten opstellen. Er zijn verklaringen afgelegd achter gesloten deuren en andere in openbare zitting. Wij moeten de gelijkheid van kansen van eenieder respecteren.

Peter De Buysscher: Dat doen wij zeer graag.

Heeft de LO BuTu fouten gemaakt? Als ik verwijst naar mijn verklaringen achter gesloten deuren, heb ik ook uitgelegd...Ik ben directeur van onder andere de liaisonofficier en directeur van een directie internationale politiesamenwerking, dus ik kan een beetje meer afstand nemen.

Dan stel ik de vraag wat wij konden doen in die periode in juni en juli met betrekking tot de gearresteerde El Bakraoui in Turkije. Wetende dat er geen internationale signalering was en dus geen enkele te nemen maatregel, noch voor arrestatie, noch voor verhoor, noch voor bevel tot medebrenging of wat dan ook, dat hij niet op een geconsolideerde lijst stond en dat zelfs het reizen naar een conflictzone nog niet strafbaar werd gesteld. Het reizen naar een conflictzone is strafbaar sinds de wet van 20 juli 2015, in werking op 15 augustus 2015.

Wat konden wij...en ik zeg "wij" om het ook even wat los te trekken van de liaisonofficier. Als het gaat over de informatie over de uitzetting van El Bakraoui, dan wil ik er toch op wijzen dat de informatie over die uitzetting niet naar de liaisonofficier werd gestuurd. Ik heb u ook uitgelegd hoe dat komt. Omdat Turkije dat niet als politionele informatie maar als consulaire informatie beschouwt en dus eerst de ambassades verwittigd heeft. De ambassade heeft dan de LO verwittigd, of gevraagd of El Bakraoui gekend was, aangezien er een uitzetting ging gebeuren.

Tijdens mijn zitting achter gesloten deuren heb ik ook gezegd dat voor mij – en ik ga onmiddellijk terug naar het einde van de gesloten zitting – de enige mogelijkheid om iets te doen aan Turkije, te maken had met zijn vrijheid onder voorwaarden en de schending van zijn voorwaarden bij zijn invrijheidsstelling.

De parlementaire commissie vroeg mij vorige keer: als u het hele plaatje bekijkt, heeft de liaisonofficier zich iets te verwijten en hebt u als baas de liaisonofficier iets te verwijten?

Ik heb u toen gezegd dat de verbindingsofficier de procedures gevolgd heeft. Hij heeft de informatie overgemaakt. Hij is één van de zes kanalen van de informatieverwerking. Jammer genoeg was hij niet, en niemand, tijdig op de hoogte van de uitzetting van El Bakraoui.

Ik heb u, en ook mijn liaisonofficier gezegd dat hij iets anders kon gedaan hebben. Ik heb toen gezegd: "Mocht ik hem geweest zijn, in mijn eigen gekende stijl bij de geïntegreerde politie, dan had ik misschien naar DJSOC/Terro gebeld om te zeggen: 'Mensen, zijn jullie op jullie hoofd gevallen?' – bij wijze van spreken – 'Er is iemand vrij onder voorwaarden. Die is nu opgepakt in Gaziantep en hij is gekend voor een aantal criminele feiten.' "

Achter gesloten deuren hebt u mij gevraagd of ik hem dat als baas binnen een evaluatie kwalijk kan nemen. Kan ik het hem kwalijk nemen dat hij zelf niet gebeld heeft en naar die informatie op zoek gaat, als hij tegelijkertijd ongeveer 300 dossiers en 1 700 berichten te behandelen heeft? We moeten ons afvragen of de liaisonofficier voor al die berichten zelf op zoek moet gaan naar zijn informatie. Is dat zijn taak?

De procedures van de verbindingsofficier staan beschreven in de MFO3 voor het gerechtelijk en bestuurlijk informatiebeheer, in de circulaire en in onze dienstnota Kanaalkeuzemodel. Dan moet hij die informatie krijgen. Ik bevestig wat ik ook achter gesloten deuren heb gezegd. Ja, hij kon gebeld hebben en hij kon daarnaar vragen, maar hij moest het krijgen.

Dus als u mij dat dan vraagt: hoe beoordeelt u dat binnen een evaluatie? Dan kan ik hem dat moeilijk kwalijk nemen. Maar ik herhaal, ik heb dat ook, denk ik, gezegd tijdens de gesloten zitting: het is een kwestie van karakter en temperament. Ik had gebeld om te zeggen: "Mannen, bekijk die voorwaarden."

En nu wil ik ook iets zeggen over welk verschil dat had gemaakt. Want wat blijkt nu? Ik leer ook uit de debatten van de parlementaire commissie, mijnheer de voorzitter. Ik volg ze niet constant, daarvoor hebben we veel te veel werk. Maar het blijkt ook dat men zelfs niet zeker is. Of goed, er is hier verklaard dat zelfs DJSOC niet op de hoogte was van de voorwaarden, dat DJSOC geen toegang had tot de ICT-systemen waarin men dergelijke dingen kan zien. Als ik dan zie dat de herroeping van de strafuitvoeringsrechtbank gebeurd is op 21 augustus, dus meer dan een maand na de uitzetting van El Bakraoui, en dat de

10

27/01/2017

CRIV 54 E055

ationale seining voor het schenden van zijn voorwaarden gebeurd is op 1 september, dan vraag ik mij af: had dit dan een verschil gemaakt?

Dat is mijn antwoord op uw vraag, mijnheer de voorzitter. Het spijt mij, als u vraagt welke conclusies ik daaraan verbind... Ik ben getuige voor de parlementaire onderzoekscommissie, ik ben geen expert en ik ben geen politicus. Hier durf ik niet te zeggen: godzijdank. Ik ben geen politicus, dus het is niet aan mij om conclusies te geven. Ik geef de informatie aan de parlementaire commissie en ik laat het aan de parlementaire commissie over om de conclusies te geven op basis van alle informatie die u hebt. Trouwens, van de gesloten zittingen ben ik niet op de hoogte, behalve van die van mij. Ik lees er wel veel over in de krant, maar ik weet ook niet of dat juist is.

Met andere woorden, welk verschil had dat gemaakt? Ik heb u gesproken over de conclusies en u hebt mij gevraagd of ik een onderzoek heb ingesteld. Ik heb geen onderzoek ingesteld, mijnheer de voorzitter, omdat ik geen tuchtoverheid ben van de heer Joris. Zijn gewone tuchtoverheid is de commissaris-generaal en de hogere tuchtoverheid is de minister van Binnenlandse Zaken. Maar ik ben effectief gehoord geweest in een voorafgaand onderzoek, waar ik dezelfde dingen vertel die ik nu vertel en die ik in gesloten zitting ook verteld heb.

Was ik op de hoogte van het verlof? Eerlijk waar, ik herinner mij niet meer dat Sébastien Joris op donderdagmorgen 24 maart zou gezegd hebben dat hij in die periode met verlof was. Het kan, maar ik herinner het mij niet meer. Ik zal er misschien – daarom herinner ik het mij ook niet – niet te veel aandacht aan gegeven hebben. Ik ga u straks uitleggen waarom ik dat zeg. Het eerste wat ik terugvind in verband met het verlof – en dan moet u mij even toestaan om in mijn documentatie te kijken –, is dat ik op vrijdag 25 maart om 12 u 32 een mail heb gestuurd aan de commissaris-generaal met de verlofperiode van onze collega Joris van 23 juni tot 10 juli. Dus op vrijdag 25/3 heb ik dat overgemaakt aan de commissaris-generaal, ik veronderstel op een mondelinge of telefonische vraag van haar, want er is geen mail met de vraag. Maar ik heb dat wel geantwoord, dat dat de verlofperiode was. Ik heb dan ook gezien – de commissaris-generaal heeft mij in kopie gezet – dat zij dit heeft doorgestuurd aan de directeur-generaal SAT Binnenlandse Zaken om 12 u 43.

Wat ik nog van dat verlof terugvind, is dat ik op een bepaald moment, om 14 u 11, de tijdlijn –

waarop we misschien straks terugkomen, mijnheer de voorzitter – waarover Sébastien Joris spreekt, en die we op donderdag 24 maart gemaakt hebben, de eerste keer – ik kan u straks het juiste uur geven in mijn documentatie maar rond 14 uur – op donderdagnamiddag, dus de 24e, overgemaakt heb aan het kabinet van Binnenlandse Zaken en Justitie. Waarom? Omdat DJSOC aangesteld was door de commissaris-generaal als interferentiepunt, contactpunt, om alle gegevens aan de kabinetten over te maken. Ik heb daar een paar aanpassingen gedaan – ik kan ze straks snel overlopen, als u dat zou wensen, of ik kan ze u ook schriftelijk overmaken – door het feit dat soms de tijdsaanduiding niet juist stond, de lay-out niet al te goed was, er soms een misverstand was tussen Turkse tijd en Belgische tijd. Ik heb dan op een bepaald moment een aantal aangepaste tijdlijnen overgemaakt. De laatste aangepaste tijdlijn was op vrijdag 24 maart. Waarom? Omdat we 's avonds laat nog een wijziging in een bepaalde toestand meegedeeld gekregen hadden, namelijk dat de ambassade verwittigd werd van de uitwijzing van El Bakraoui om 10 u 14 op 14 juli, als ik het goed heb, via elektronisch portaal.

In de tijdlijn stond dus dat de Turkse overheden op 14 juli om 14 u 30 een fax hadden gestuurd aan de Belgische ambassade. Toen bleek echter, na opzoeken, dat men reeds om 10 u 14 een mail op het elektronisch portaal had gekregen, maar dat men die niet had gezien, omdat dat portaal niet regelmatig wordt geraadpleegd, plus ook de informatie dat de Nederlandse ambassade – dat wisten wij ook niet bij het opstellen van de eerste tijdlijn – blijkbaar ook hetzelfde bericht had gekregen om 10 u 14, de dag van de uitzetting van El Bakraoui. Daar heb ik ook, om de een of andere reden, in vermeld dat Sébastien Joris met verlof was, omdat daar ook nog een uurverschil aangeduid werd – dat hij om 18 u 22 het bericht van de arrestatie van El Bakraoui... Ik denk dat wij eerst 19 u 22 of 21 u 22 hadden gezegd. Wij hebben dat dan gecorrigeerd naar 20 u 22. U weet dat die informatie almaar binnenliep, en dan correcties, om 20 u 22. Ik heb daarbij gezet: tijdens zijn verlof, op die dag, om 20 u 22. Dat is wat ik terugvind van het verlof.

Tot slot, op uw eerste vraag, mijnheer de voorzitter, het zou kunnen dat Sébastien Joris mij op die donderdagmorgen, dus op 24 maart, reeds heeft gezegd dat hij in die periode met verlof was, maar wij hebben daar ook bij de tijdlijn geen rekening mee gehouden, om de eenvoudige reden – het verwondert u misschien dat ik dat zeg – dat dat op dat moment en actueel nog niet echt

CRIV 54 E055

27/01/2017

11

relevant was. Waarom is dat niet echt relevant? Omdat mensen, liaisonofficiëren... Wij hebben in ons organiek kader per post maar één liaisonofficier en één assistent. Wij weten van al onze liaisonofficiëren dat zij verder werken tijdens hun verlof. Zij werken verder of zij zeggen aan hun collega's waar zij gepost zijn om een ander kanaal te gebruiken voor internationale politiesamenwerking, het Interpolbeveiligd kanaal, omdat zij met verlof zijn.

Zijn verlof staat ook niet op de tijdlijn. Dat is omdat dat verlof voor ons, politiemensen, niet echt relevant is. Ik weet dat iedere liaisonofficier die met verlof is, regelmatig contact opneemt met zijn diensten om te horen of er iets speciaals is, iets dringends is, of er iets aan de hand is. Wij weten dat. Ik heb ook geen reservepooltje van hoofdcommissarissen-verbindingsofficieren om als vervanging te sturen. Het zou trouwens praktisch niet mogelijk zijn, want hoe kan iemand dan op de hoogte zijn van de dossiers? Trouwens, een accreditatie voor een liaisonofficier in een bepaald land gebeurt *in personam*.

Dus niet de functie krijgt een accreditatie maar de persoon krijgt een accreditatie. Wij zijn dus gewend om op die manier te werken. Dat heeft ook nooit problemen gegeven. Ik herhaal het nog eens: wij hebben tien liaisonofficiëren in het buitenland. Er zijn 175 landen, tien liaisonofficiëren die voor een veertigtal landen geaccrediteerd zijn, maar er zijn 175 landen waar wij geen liaisonofficier hebben en waar het ook niet nodig is. Waarom? Omdat een liaisonofficier maar een van die zes kanalen voor informatie-uitwisseling is.

Waarom zeg ik nu dat het niet echt een verschil maakt? Dames en heren, met alle informatie die wij nu hebben, want het is toch de bedoeling dat de parlementaire onderzoekscommissie haar conclusies schrijft met alle informatie die er nu aanwezig is, dan zien wij dat als de liaisonofficier daar geweest was, dat geen verschil had gemaakt. Of daar nu een Belgische, Nederlandse, Duitse liaisonofficier zat, het probleem van de Europese liaisonofficiëren in Turkije was gelijklopend.

Ik ga niet dezelfde uitleg geven als tijdens mijn gesloten zitting, dat zou ons te ver leiden, maar ik heb jullie gezegd dat wij over arrestaties geen bijkomende informatie van Turkije kregen. Dus hij had die informatie van Turkije toen ook niet gekregen. Soms moesten we, zoals in dit geval tot 11 januari, zes, zeven, acht, negen maanden wachten alvorens Turkije ons meer contextuele

informatie gaf over de arrestaties.

Wij hebben antwoordtermijnen, die zeer verschillend zijn. Soms krijgen wij antwoord van de Turkse politie als wij vragen naar meer uitleg over die arrestatie. Want wij hebben ook arrestaties gehad van mensen die niets met terrorisme te maken hadden en die toch uitgewezen werden. Dat betekent dat het geen verschil had gemaakt. Wij krijgen geen informatie op tijd over de uitzettingen.

Ik heb dat ook tijdens mijn gesloten zitting verteld. Van 21 van de 35 uitzettingen waarvan wij op de hoogte waren, waren wij te laat op de hoogte. Dat zijn dus 21 potentiële El Bakraouis.

Dat probleem was ook gekend bij andere liaisonofficiëren.

Dames en heren, ik heb jullie 27 bijlagen gegeven, na mijn verklaringen achter gesloten deuren. Daar zitten ook de rapporten van de counterterrorismeliasionofficiëren bij. Ik zou zeggen: alstublieft, lees ze.

Dat is het probleem dat we hadden. In de rapporten van de counter terrorism-LO's staat dat Duitsland van 95 % van de uitzettingen niet op de hoogte was. Dat betekent dat we daar met een probleem zaten.

Turkije wou geen informatie geven over die uitzettingen via een politiekanaal. Dat is de reden waarom men om 10 u 14 een bericht naar het elektronisch portaal heeft gestuurd, op de dag van de uitzetting van El Bakraoui. Die ging rond 13 uur landen op Schiphol. Om 14 u 30 heeft men een fax gestuurd. De ambassade heeft mijn liaisonofficier verwittigd om 17 u 26. Was mijn liaisonofficier daar geweest, dan was hij ook niet op de hoogte geweest van die uitzetting. Men zou het hem niet gegeven hebben, zoals vaak in het kader van de problematiek van de samenwerking met Turkije.

Dat is een belangrijk aspect op dat vlak. Mijn liaisonofficier kende de voorwaarden ook niet. Kon hij gebeld hebben naar DJSOC om te vragen naar de voorwaarden? Ja. Had het een verschil gemaakt? Met wat we nu weten: neen.

De strafuitvoeringsrechtbank heeft pas een herroeping gedaan op 21 augustus. Ik heb ook de verklaring van minister Geens gehoord in verband met de moeilijkheden om tussen de periode van de melding van de niet-naleving van de voorwaarden en dergelijke meer, dat het

12

27/01/2017

CRIV 54 E055

inderdaad moeilijk is om die informatie te hebben. Zelfs DJSOC/Terro beschikte niet over die informatie. Wat zou dan het verschil gemaakt hebben?

Dat is mijn uitleg waarom ik mij moet beroepen op mijn documenten en mails in verband met het verlov van de verbindingsofficier en waarom het voor ons op het moment van het opstellen van die tijdlijn niet van zo'n groot belang was.

De **voorzitter**: Dank voor uw antwoorden en voor het feit dat u terecht zegt dat u op een onderdeel van een van de vragen niet wenst in te gaan in uw hoedanigheid van getuige. Dat was volgens mij een correct antwoord.

Laurette Onkelinx (PS): Monsieur le président, je voudrais une nouvelle fois vraiment remercier nos deux témoins. Monsieur De Buysscher, monsieur Joris, vous nous aviez fait forte impression lors de votre audition à huis clos et vous l'avez encore confirmé aujourd'hui.

Depuis lors, nous avons pu examiner de plus près, avec d'autres témoins, tout ce qui s'est passé et déroulé autour de M. El Bakraoui. Il se fait, je parle pour moi, que petit à petit, nous avons eu la conviction qu'il n'y avait pas eu une faute individuelle mais je dirais plus un dysfonctionnement structurel.

Vous venez en tout cas de confirmer une partie de ces dysfonctionnements, à savoir: DJSOC/Terro a fauté, l'ambassade a fauté, le parquet a fauté, la Sûreté de l'État a fauté. Et je dirais que les autorités ministérielles étaient au courant de difficultés structurelles de coopération avec la Turquie. Et peut-être, je ne dis pas qu'elles ont fauté, mais peut-être auraient-elles pu faire plus pour améliorer les procédures internes. Il est donc très difficile, voire impossible, de rejeter la responsabilité sur un homme. Cela, c'est mon constat.

Maintenant, les questions. D'abord, peut-être, pour M. De Buysscher. Vous êtes un excellent orateur et extrêmement précis sur tous les éléments relatifs à ce dossier. Je voudrais vous poser une question concernant le 23 mars. On a une réunion au cabinet de l'Intérieur, qui est en quelque sorte hallucinante. J'ose le terme.

C'est le lendemain des attentats, avec l'horreur qu'on a connue, avec les victimes qui subissent encore les conséquences. Or, à cette réunion, le ministre de l'Intérieur ne convoque pas les responsables pour une réunion de travail, où tout

se dit, où on fait une analyse. Il convoque une réunion politique où il invite également des responsables des services de police. Puisque, on le sait, M. De Wever était là.

Premier problème, et c'est Mme la commissaire générale qui le disait: "Quand nous sommes convoqués par notre ministre, quelle que soit la composition de la réunion, nous y allons." Et elle a raison. Mais, dit-elle, "on ne dit que ce que l'on peut dire devant un tiers" - et elle a aussi raison. Donc, je ne remets pas du tout en cause, dans votre chef en tout cas, cette réunion.

Par contre, ce qui m'étonne - et je voulais vous le dire, monsieur De Buysscher -, c'est qu'à cette réunion, le patron de la police judiciaire, Claude Fontaine, vient avec toute une délégation en quelque sorte. Il y a Patrick Ludinant, le directeur de DJSOC; Eddy Greif, responsable de DJSOC/Terro; une collaboratrice de DJSOC/Terro. Il y a quatre personnes pour le pôle judiciaire, mais vous seul pour le pôle des relations internationales. Or, à un moment dans la réunion, je ne sais pas pourquoi, il se fait qu'un doigt se pose pour dénoncer la responsabilité d'un homme, qui est sous votre responsabilité - il s'agira de M. Joris. Pourquoi ne pas l'avoir pris avec vous? Pourquoi ne pas avoir demandé une suspension de séance pour l'appeler? Avez-vous eu l'occasion d'expliquer à cette réunion tout ce que vous venez de nous dire? Cela, je ne le comprends pas et je voudrais vraiment bien le comprendre. D'autant plus que le ministre Jan Jambon, entendu ici - et ce n'était pas à huis clos -, dit à un moment donné: "Je me souviens bien qu'entre autres, M. De Buysscher, le responsable pour CGI, a confirmé qu'il y avait eu un problème avec M. Joris." Vrai, pas vrai? Je voudrais vraiment connaître le fin fond de l'histoire. Le fait qu'il y a eu un tiers vous a-t-il empêché d'aller au bout de vos explications? Que s'est-il exactement passé?

Pour M. Joris, je voudrais lui demander ... Lors de la réunion à huis clos, vous avez expliqué - M. De Buysscher vient un peu de les rappeler en donnant, par exemple, le cas de l'Allemagne -, les difficultés particulières qu'il y a avec la Turquie. Pourriez-vous rappeler les réunions au niveau ministériel entre les deux parties qui avaient eu lieu pour tenter d'avoir des réponses structurelles aux problèmes que vous connaissiez - pas seulement avec le dossier El Bakraoui, avec l'ensemble des dossiers. Et ce n'est pas seulement la Belgique, on l'a dit, c'est aussi l'Allemagne. Je crois que ce serait important pour comprendre la particularité du travail avec la partie

CRIV 54 E055

27/01/2017

13

turque.

Dernière question: on sait que la Turquie est presque un passage obligé pour aller ou revenir des champs de bataille, notamment en Irak ou en Syrie. C'est un lieu stratégique en matière de terrorisme. Et normalement, n'importe quel responsable – les responsables que vous êtes, les responsables ministériels – doivent un peu s'inquiéter des conditions de travail des agents sur leur terrain.

D'ailleurs, une circulaire de 2014 a prévu une évaluation périodique du réseau des officiers de liaison. Et c'était au minimum une fois tous les cinq ans, sauf circonstances exceptionnelles si mes renseignements sont exacts. Je voudrais savoir si vous avez fait l'objet d'une évaluation? Quand ont eu lieu ces évaluations éventuelles? Soyez précis pour avant ou après les attentats du 22 mars.

Peter De Buysscher: Mijnheer de voorzitter, mevrouw Onkelinx, u stelt mij vragen over de bijeenkomst die op 23 maart 2016 's avonds bij de minister van Binnenlandse Zaken heeft plaatsgevonden.

U moet weten dat ik die dag – ik ken echt het juiste uur niet meer waarop president Erdogan met zijn verklaring naar buiten is gekomen – ongeveer tussen 18 u 00 en 18 u 15 voor het eerst over die verklaring ben gecontacteerd.

U moet ook de omstandigheden van die dag wat kennen. Er was de dag voordien een aanslag geweest. Wij hadden de hele dag en een groot deel van de nacht op ons nationaal invalspunt doorgebracht. Op woensdag 23 maart 2016 heb ik bij benadering – ik zal er niet ver naast zijn – zestig of zeventig vragen van het buitenland beantwoord, wat na zo'n dag normaal is.

Ik ben rond 18 u 00 of 18 u 15 van de verklaring van Erdogan op de hoogte gebracht. Daarna zijn er een paar telefoontjes geweest. Ik ben er toen ook van op de hoogte gebracht dat mijn liaisonofficier reeds met het kabinet van Justitie in contact was. Van dat kabinet had hij de eerste vragen ontvangen. Hij was toen bezig met het opstellen van een aantal zaken naar aanleiding van de verklaring van president Erdogan.

Ik ben die dag rond 19 u 30 à 19 u 45 naar huis gereden. Ik was net aan mijn avondmaaltijd bezig, toen ik telefoon kreeg van de commissaris-generaal, die mij meldde dat ik op het kabinet van de minister van Binnenlandse Zaken werd

verwacht. Het is dus de commissaris-generaal die mij heeft gevraagd naar het kabinet van de minister van Binnenlandse Zaken te komen.

Ik wist niet wie daar wel en wie daar niet aanwezig zou zijn. Vraag mij alstublieft niet het exacte uur. Ik heb het immers niet opgeschreven, maar ik denk dat ik rond 20 u 15 of 20 u 30, of tussen 20 u 00 en 20 u 30 thuis ben vertrokken. Ik ken het juiste uur echter niet.

Mijnheer de voorzitter, kort nadien ben ik op het kabinet van Binnenlandse Zaken toegekomen, waar de mensen aanwezig waren van wie ik veronderstel dat de commissaris-generaal ze al heeft genoemd en die ik dus niet meer hoeft op te sommen.

Op dat moment was de minister in het bezit van informatie van een tijdlijn. Op dat moment heeft de minister gesproken over die veertien dagen. Dan bedoel ik tussen 29 juni en 14 juli, dus tussen de informatie-uitwisseling tussen de liaisonofficier en DJSOC/Terro en het moment van uitzetting van El Bakraoui.

De informatie die wij daar kregen, hield in dat er informatie was dat de liaisonofficier tussen 29 juni en 14 juli inactief gebleven was. Daar is wat uitleg over gekomen: op 26 juni arrestatie, op 29 juni de informatie-uitwisseling en dan gebeurt er plots veertien dagen niets.

U hebt twee vragen gesteld, mevrouw. Ten eerste, waarom was de liaisonofficier daar niet aanwezig? De liaisonofficier heeft het ook al gezegd. Ik wist niet van wie de uitnodiging kwam. Wij werden uitgenodigd op het kabinet van de minister van Binnenlandse Zaken. Het was niet aan mij om te bepalen wie er al of niet ging zijn of moest zijn of uitgenodigd was.

Ten tweede, daar was toen sprake van het ontslag van de minister. De atmosfeer op die vergadering was niet van die aard dat ik onmiddellijk het idee had om de vergadering even te schorsen om mijn liaisonofficier erbij te roepen. Dat klopt.

Het was ook zo dat er over de rest niet gesproken is. Er is gesproken over de veertien dagen dat er blijkbaar niets was gebeurd, waarbij ik, met die informatie, ook wel vragen had. Het enige wat ik gestuurd heb naar onze commissaris-generaal en waarvan ik veronderstel dat zij dat aan het kabinet heeft bezorgd, waren een aantal data.

Dat was een mail van vijf lijnen, waarin ik schrijf: "El Bakraoui werd niet uitgeleverd door Turkije,

14

27/01/2017

CRIV 54 E055

wel teruggestuurd, refoulement, met een vlucht naar Amsterdam op 14 juli. Hij werd aangehouden op 26 juni door de Turkse veiligheidsdiensten. Hij was bij DJSOC/Terro niet gekend voor aan terrorisme gelieerde feiten. Betrokkene werd op 12 juni door België geseind, artikel 36.2, op vraag van DJO FAST. Op 22 maart werd overgegaan tot een seining, voor artikel 26, aanhouding ter fine van uitlevering.”

Dat was de enige informatie waarover ik die avond beschikte en die ik kon krijgen. Met andere woorden, ik heb mij die avond veel vragen gesteld. Die man was verdomme vrij onder voorwaarden! Was mijn LO van die voorwaarden al dan niet op de hoogte? Indien ja, waarom heeft hij niets gedaan? Was DJSOC/Terro op de hoogte van die voorwaarden? Welke contacten hebben er allemaal plaatsgevonden? Hoe is die informatie binnen DJSOC/Terro behandeld? Werd onze LO over die uitzetting al dan niet rechtstreeks aangesproken door de Turkse politie? De reden waarom die uitzetting niet verhinderd werd, riep bij mij die avond dus evenveel vragen op, met de informatie waarover wij op dat moment beschikten.

Mevrouw Onkelinx, ik kon die avond aan de minister dan ook niet garanderen dat er geen fouten gemaakt waren. Ik herinner mij dat ik – maar vraag mij niet meer juist hoelang – op een bepaald moment tijdens dat gesprek, dat louter over die veertien dagen handelde, meer tijd gevraagd heb, zodat wij enkele opzoekingen konden doen. Ik meen dat ik om twaalf uur opzoekingsstijd gevraagd heb, maar ik heb in bepaalde kranten een dag zien staan; dat weet ik echt niet meer. Het bleek op dat moment geen optie te zijn. Zou er immers andere informatie naar boven komen over die veertien dagen? Op dat moment kon ik dat niet garanderen. Ik kon op dat moment dus onmogelijk aan de minister garanderen dat er geen fouten gemaakt waren. Er was een uitzetting gebeurd van een man die in Turkije opgepakt was. Dat wisten wij op dat moment, maar dat was ook de enige informatie die wij op dat moment hadden. Bijgevolg kon ik niet garanderen dat er geen fouten gemaakt waren.

Die vergadering heeft in mijn perceptie heel lang geduurd, maar naderhand vernam ik dat die maar een halfuur heeft geduurd. Wij zijn naar huis gereden en tijdens de nachtelijke uren – u hebt de mails daarover gelezen – zijn wij begonnen met het opzoeken van informatie om die vragen te beantwoorden. Dat werd besproken op de vergadering donderdagochtend.

Laurette Onkelinx (PS): Encore une petite précision: lors de cette réunion, est-il exact qu'une collaboratrice DJSOC/Terro a pointé le doigt sur M. Joris, sur la responsabilité de M. Joris?

Peter De Buysscher: Vous me demandez si l'analyste stratégique a pointé le doigt sur ...?

Laurette Onkelinx (PS): Sur votre voisin.

Peter De Buysscher: Non, cela, je ne le sais pas.

Laurette Onkelinx (PS): Pourquoi a-t-on parlé de lui? D'où cela venait-il?

Peter De Buysscher: Het enige waarvan ik inderdaad op de hoogte ben, is hetgeen de liaisonofficier daarstraks heeft gezegd, namelijk dat er blijkbaar een mailuitwisseling is geweest over het feit dat die strategische analiste blijkbaar aan haar diensthoofd zou gezegd hebben dat ze vond dat die liaisonofficier zijn werk gedaan had, dat hij de informatie doorgegeven had en dat men hem voor de rest niet veel kan verwijten. Wat de aanleiding was van die mail, kan ik u absoluut niet zeggen. Dat heb ik zelf niet gehoord of gezien, ik ben daarvan niet op de hoogte.

Laurette Onkelinx (PS): Donc, vous ne savez pas pourquoi, par quelle source, à un moment donné, lors de cette réunion au ministère de l'Intérieur – qui était une réunion politique, puisqu'il y avait M. De Wever – on a pointé le doigt sur l'officier de liaison. Vous ne vous souvenez plus d'où cela venait?

Peter De Buysscher: Natuurlijk, omdat het enige gespreksonderwerp was dat er in de veertien dagen tussen 29 juni en 14 juli effectief niets was gedaan door de liaisonofficier. Op dat moment wist ik bijvoorbeeld niet dat hij in verlof was, wat minder relevant is, zoals ik daarnet heb uitgelegd.

Wij wisten bijvoorbeeld ook niets over die voorwaarden. Wist hij dat die voorwaarden waren geschonden of niet? Werd hij daarover rechtstreeks benaderd door de Turkse politie? Wij wisten dat er problemen waren, dat de Turkse politie geen informatie over uitzettingen gaf.

Het gesprek ging over die veertien dagen. Er is daar niets anders gezegd. Het ging enkel over die veertien dagen tussen 29 juni en 14 juli.

De **voorzitter:** Wat het voorgenomen ontslag van de minister betreft, hij heeft een paar keer gezegd

CRIV 54 E055

27/01/2017

15

ontslag te zullen nemen om de redenen die hij heeft verduidelijkt.

Hebt u toen op het einde gezegd: als u de zaken zo ziet, dan begrijp ik dat. Dat zijn woorden die u worden toegedicht.

Peter De Buysscher: Dat zou kunnen. Ik heb een aantal zaken woordelijk onthouden en ik hoor de minister nog zeggen: "Verdorie, een proactieve liaisonofficier zou zich voor het vliegtuig hebben gelegd toen het met El Bakraoui vertrok." Ik denk dat ik daarop heb geantwoord: "Mijnheer de minister, als u het zo bekijkt, dan kan ik daar inkomen."

Zoals ik daarnet al aan mevrouw Onkelinx heb gezegd, op basis van die informatie kon ik absoluut geen garanties geven dat er niets was misgelopen.

Sébastien Joris: La première question portait sur les conditions particulières de travail avec la Turquie. Vous me demandez quand ont eu lieu des réunions ministérielles entre les deux parties. Je vous rappelle que j'ai été personnellement mis en poste comme officier de liaison le 1er janvier 2014. Et la première réunion ministérielle à laquelle j'ai assisté - plus qu'assisté, participé - et participé également au préalable aux réunions techniques pour la préparation, est celle du 8 mai 2014. Il ne s'agit pas d'une réunion trilatérale. Il s'agit d'une réunion ministérielle limitée au ministre de l'Intérieur.

Très brièvement, en marge du JAI (comité Justice – Affaires intérieures), un groupe informel avait été, à l'initiative de la Belgique, mis sur pied par notre ministre de l'Intérieur de l'époque. On appelait cela le EU 9-Group (le groupe des 9 pays européens les plus affectés par la problématique des *foreign terrorist fighters*). En marge du JAI, ces pays européens se rencontraient régulièrement pour échanger des pratiques, pour illustrer des pistes de collaboration ou d'amélioration dans les différents processus. Ce groupe a été évolutif au niveau européen. On a appelé cela, à un moment donné, le EU 9+. Pourquoi? Parce que plusieurs pays, entendant que ce groupe existait, voulaient y participer pour tirer les bénéfices des conclusions, des échanges.

Ces réunions au niveau JAI sont évidemment des réunions d'un niveau très stratégique. Pour avoir les cartes en mains, pour prendre les décisions au niveau stratégique, quoi de mieux que d'avoir l'information tactique -information tactique dépersonnalisée mais qui remonte du terrain -, de

partager des expériences?

Dans ce cadre, en tant qu'officier de liaison depuis janvier 2014, j'ai été impliqué dans cette réunion du 8 mai 2014. La particularité de cette réunion du 8 mai 2014 est qu'elle aura lieu à Bruxelles et qu'il y aura plus de 9 pays, parce que la Belgique va inviter des pays tiers, des pays amis avec lesquels on doit travailler; en particulier, la Turquie va être invitée.

À cette réunion, il y aura un entretien bilatéral entre notre ministre de l'Intérieur et l'adjoint, le *deputy* ministre de l'Intérieur turc. Le ministre de l'Intérieur, en tant que personne, n'a pas pu se déplacer parce qu'il y avait un meeting politique à cette date.

Cette réunion a donc été la première réunion de haut niveau à laquelle j'ai pu assister. J'ai même été impliqué dans l'entretien bilatéral. Et j'avais eu un briefing préalable du ministre pour identifier des points que je proposais et qui étaient partagés évidemment par les intervenants, les "practiciens". On était soutenus par notre ministre à l'époque pour faire passer le message.

Laurette Onkelinx (PS): Quel message?

Sébastien Joris: Les difficultés dont j'ai parlé la dernière fois. Je préfère renvoyer aux déclarations à huis clos pour l'identification des difficultés. Une des conclusions de cette réunion, qui a son importance et je peux le répéter, c'est que nous avons insisté pour la première fois sur l'importance d'utiliser les canaux existants pour l'échange d'informations et, en particulier, celui d'Interpol. Cela date déjà du 8 mai 2014.

Je ne reviendrai pas non plus sur la contextualisation de la situation en Turquie – mais du côté belge, à la réunion suivante, s'est fait ressentir le besoin de relancer le dialogue trilatéral Affaires étrangères, Justice et Intérieur. Des réunions au niveau des fonctionnaires des administrations opératives ont débuté dès 2015. Je souligne le rôle très actif, du *Desk* géographique Turquie des Affaires étrangères qui a amorcé des réunions préparatoires au cours desquelles, en tant qu'officier de liaison, je suis les yeux de la police sur place. Avec ma direction, le collaborateur de mon directeur qui s'occupe de tout ce qui est coopération bi- et multilatérales, nous avons préparé différentes fiches. Cette relance trilatérale a donné lieu à une seconde réunion importante: une réunion de hauts fonctionnaires, le 1er juin 2015, à Val-Duchesse. Nous avons donc une délégation importante du

16

27/01/2017

CRIV 54 E055

côté turc et une autre du côté belge. À ces occasions, nous avons pu mettre sur la table la coopération concrète avec des messages très précis. À ce sujet, tous les éléments vous ont été remis, vous en disposez, on en a parlé lors de mon huis clos et je n'y reviendrai pas dans le détail.

Je peux dire que cette réunion de hauts fonctionnaires préparatoire à la plénière ministérielle, qui a vu deux effets concrets: d'abord, suite à cette réunion du 1er juin 2015, on a signé; fin septembre-début octobre, un accord de coopération policière non opérationnelle bilatérale à Ankara entre mon directeur et son homologue turc. Certaines activités y ont, par ailleurs, été finalisées. Le seconde réalisation de cette réunion à Val-Duchesse qui a toute son importance dans la question des FTF et des expulsions, c'est une réunion avec l'Office des Étrangers, le 18 février 2016 en Turquie avec l'homologue turc – le service GDMM (General Directorate for Migration Management).

Il y a un service avec lequel je ne peux pas, en tant qu'officier de liaison, entrer en contact direct car cela n'entre pas dans le *scope* de mes activités en Turquie: c'est le pendant de l'Office des Étrangers. Du point de vue du partenaire turc, cela tombe dans l'aspect "coopération consulaire". Donc, on a eu cette réunion avec le directeur de l'Office des Étrangers. C'était le premier jalon d'un processus toujours en cours pour finaliser un accord au niveau de l'amélioration du processus d'échange d'informations.

Comme je l'ai dit, la réunion du 1er juin à Val Duchesse est une réunion préparatoire à la réunion ministérielle, qui était planifiée en octobre-novembre 2015, mais pour des raisons d'agenda en Turquie - avec des élections qui avaient été remises et finalement annoncées pour novembre -, la trilatérale n'a pas eu lieu en 2015, mais en 2016. La réunion trilatérale au niveau ministériel a eu lieu le 9 mars 2016. Évidemment, avant cette réunion, on avait eu la réunion de Val Duchesse en juin. Donc, on est quasiment à dix mois d'écart. On a réactualisé la situation. Différentes notes ont été produites à mon niveau, transmises à ma direction pour être ensuite distillées vers les départements *ad hoc*, avec une note coordonnée à laquelle j'ai déjà fait référence et qui était coordonnée par l'OCAM – d'où le nom "note coordonnée" -, qui a reçu les inputs des différents départements. C'était les dossiers de synthèse qui étaient remis à nos ministres et à leurs conseillers pour se rendre à la réunion trilatérale.

Donc, la dernière fois où l'on a donné une image actualisée de la coopération bilatérale Belgique-Turquie dans la problématique judiciaire et policière date de quelques jours avant le 9 mars, jour auquel on a eu la plénière.

Voilà pour ce qui concerne votre première question. Je ne sais pas si c'est suffisant. Avez-vous des questions complémentaires?

Laurette Onkelinx (PS): Vous avez donné beaucoup de détails – et vous avez raison, vous êtes précis. Mais il y avait donc... Je sais que, manifestement, vous ne voulez pas – nous le comprenons et le respectons – répéter ce que vous nous avez dit à huis clos, mais il y avait donc un problème particulier dans les relations bilatérales. Je ne vous demande pas de dire lequel si vous ne le souhaitez pas. Je vous demande simplement de confirmer, oui ou non. Fallait-il... Si vous voulez le dire positivement, pour ne pas poser de problème puisque vous retournez en Turquie. Il y avait donc des processus à améliorer avec la partie turque.

Sébastien Joris: Oui, effectivement. Je pense que... Non, j'en suis certain, j'en ai parlé durant mon huis clos. L'un des points qu'il importe de prendre en considération lorsque l'on parle de collaboration bilatérale, que ce soit avec la Turquie ou avec un autre pays, c'est qu'on doit éviter de tomber de transposer le fonctionnement de notre propre système dans d'autres pays. C'est pourquoi le dialogue trilatéral est très important quand on parle de processus d'extradition au niveau judiciaire ou d'expulsions, on a des législations qui sont différentes. On a déjà parlé de la problématique des signalements, avec des notions qui existent dans notre système, mais pas d'autres – comme c'est le cas de la Turquie. D'où l'importance d'avoir ces réunions préparatoires entre fonctionnaires avant les réunions ministérielles, parce que, si l'on veut faire avancer les choses, il y a une implication de nos autorités au plus haut niveau.

Laurette Onkelinx (PS): Ce que je voulais savoir, c'est dans ce dialogue entre les autorités, est-ce que, oui ou non, la question de savoir si on ne peut pas améliorer, par exemple, le fait que quand un citoyen belge est arrêté en Turquie, que l'officier de liaison, l'ambassade aient l'ensemble des informations concrètes et que quand on l'expulse, on sache exactement, avant l'expulsion, pourquoi, où, quand, comment? Est-ce que cela a été évoqué lors de ces réunions?

Sébastien Joris: C'est le genre de sujet qu'on a

CRIV 54 E055

27/01/2017

17

évoqué effectivement. Je vous ai aussi expliqué de manière très détaillée le processus avec les différents canaux par lesquels je suis informé. Mon interlocuteur turc, policier, est informé. Il dépend, lui aussi, d'un autre service. C'est un mécanisme assez complexe.

C'est effectivement ce type de sujet qui a été abordé pour préparer nos autorités à la discussion avec leurs homologues. J'ai assisté au meeting bilatéral Intérieur, le 9 mars et les messages qui avaient été préparés, avec ma direction évidemment, ont effectivement été abordés et le processus suit son cours.

Deuxième question: vous m'avez demandé si, sur base de la circulaire de 2014, ... Non, vous m'avez parlé de l'évaluation périodique des officiers de liaison. Moi, j'ai été mis en poste le 1er janvier 2014. Je n'ai pas encore fait, ni avant, ni après, l'objet d'une évaluation sur la gestion du cas El Bakraoui. Évidemment, dans le cadre de la préparation de la trilatérale, j'ai eu des réunions techniques avec mon directeur et avec son collaborateur. Mon directeur sait les difficultés auxquelles je suis confronté au niveau structurel, au niveau fonctionnel, au niveau de mon poste. Mais pour répondre à votre question, il n'y a pas eu d'évaluation formelle; je n'en ai pas fait l'objet.

Il y a bien eu une évaluation du réseau LO, mais c'est à un niveau qui me dépasse. C'est une évaluation qui a eu lieu en juillet 2016, si je ne m'abuse. C'est une évaluation qui se fait au niveau de ma direction, sur base d'éléments que chacun des LO à titre individuel fournit. Et je sais qu'un des éléments importants dans le cadre de cette évaluation, c'est nos rapports annuels, avec l'image de notre charge de travail. Je ne sais pas vous en dire plus sur le processus. Puisque j'ai la chance d'avoir mon directeur à mes côtés, je vais lui refiler la patate chaude, si je puis m'exprimer ainsi, si vous voulez plus d'informations sur l'évaluation du réseau LO.

Stefaan Van Hecke (Ecolo-Groen): Ik wil u graag bedanken voor de verklaringen, die u hebt afgelegd. U was heel duidelijk, heel minutieus in de reconstructie en de tijdlijn, zoals u het hebt ervaren en op basis van de stukken, die u hebt kunnen reconstrueren. Er is al heel veel gezegd. Ik had eigenlijk vijf pagina's vragen, maar ik denk dat al drie vierde van de vragen beantwoord zijn door het minutieuze verslag.

Misschien eerst, mijnheer de voorzitter, er is een nieuw element opgedoken: mailverkeer vanwege een analiste van DJSOC naar de heer De Wever

of niet enzovoort. Ik kan het nog altijd niet reconstrueren, maar ik zou willen vragen of wij dat mailverkeer kunnen hebben. Dan kunnen wij rustig bekijken wat er is gemaaid, want er zijn blijkbaar toch interessante elementen in dat mailverkeer naar boven gekomen. Wij kunnen daar vandaag misschien niet in detail op ingaan, maar het zou wel interessant zijn voor onze commissie en voor onze verslaggeving als wij kunnen beschikken over dat mailverkeer.

Dat gezegd zijnde, mijnheer De Buysscher, ik zou graag met u beginnen. Ik zal mijn vragen één voor één stellen. Dat is makkelijker dan ze helemaal op te lijsten. Ik begrijp heel goed dat u op 23 maart 's avonds wordt geconfronteerd met heel veel vragen, waar u niet direct een antwoord op had. Ik begrijp dat u zegt dat u wat meer tijd nodig hebt en dat u 12 uur of iets meer vroeg om te proberen de reconstructie te maken. Als op 24 maart, na al die vergaderingen, de tijdlijn wordt gemaakt, met alle mensen van de politie die betrokken zijn, wat was uw conclusie dan op 24 maart? Waren de vragen die u had op 23 maart 's avonds, toen u het kabinet verliet, dan beantwoord en had u een ander beeld van hetgeen is gebeurd?

Peter De Buysscher: Ik mag daar direct op antwoorden. Dat is de bedoeling, mijnheer Van Hecke?

Stefaan Van Hecke (Ecolo-Groen): Ja.

Peter De Buysscher: Inderdaad, op 24 maart zijn wij samengekomen en toen heeft de commissaris-generaal ons gevraagd – wij hebben dus een vergadering gehad samen met de deelnemers die Sébastien Joris al heeft opgenoemd – om een tijdlijn op te stellen met alle elementen die wij toen ter beschikking hadden, in samenwerking met DJSOC/Terro en CGI. Wij hebben die tijdlijn opgesteld. Die tijdlijn is rond 14 uur – ik kan u het juiste uur geven – voor de eerste keer opgestuurd naar het kabinet van Binnenlandse Zaken en Justitie.

Het is de tweede keer vandaag dat ik een vraag krijg over de conclusies. Ik heb dus een beetje het gevoel dat de parlementaire commissie haar werk een beetje aan mij wil overdragen op dat vlak.

Mijn gevoel bij het opstellen van die tijdlijn, mijnheer van Hecke, is dat er veel meer aan de hand was dan dat stukje, veertien dagen tussen 29/6 en 14/7. Dat was ook de bedoeling van onze commissaris-generaal: zorg ervoor dat er een objectieve weergave van de feiten is met alleen feiten, uren en alle acties, zodat iedereen die dat

18

27/01/2017

CRIV 54 E055

onder ogen krijgt, daar een zicht op kan hebben.

Die woensdagavond hadden wij geringe informatie waarbij wij niet veel konden garanderen en niet veel uitleg konden geven over wat er gebeurd was. Die dingen moet men scheiden, nu, van de volledige informatie, waarvan men ook al een stuk had op die 24^e maart, want op 24, 25, 26 maart en nog heel veel dagen nadien is er nog heel veel informatie over en weer gestuurd. Dat is ook logisch. Het gaat over de samenwerking met Turkije, op dat moment geen gemakkelijk land om mee samen te werken op een aantal vlakken.

Ik heb over die moeilijkheden met Turkije, mijnheer Van Hecke, mijnheer de voorzitter, ik heb 27 bijlagen ingediend. Heel veel over de problemen met Turkije, problemen die besproken geweest zijn met alle departementen en alle kabinetten. Dan bedoel ik Binnenlandse Zaken, Justitie, Buitenlandse Zaken.

Dus ze zijn interessant. Ik heb het jullie gemakkelijk gemaakt. Omdat het zo veel is, heb ik de meest relevante passages zelfs aangeduid. Wij hebben daar inderdaad die informatie.

Ik ga hier geen conclusies trekken, ik heb het al gezegd, maar als men dan aan mij persoonlijk vraagt wat de dingen waren die mij opvielen, dan was het duidelijk dat er een probleem was. Het was een probleem dat groter is dan de liaisonofficier of de veertien dagen die er geweest zijn. Nationale signalering: dan wisten wij op dat moment dat onze liaisonofficier absoluut niet op de hoogte was en kon zijn van de voorwaarden van El Bakraoui.

Nu achteraf, met de totaliteit van de informatie waarover jullie beschikken, want het is altijd veel gemakkelijker om met de kennis van het nu te oordelen over het verleden, zitten wij natuurlijk met een aantal andere indrukken en een groter kader.

Er is het feit dat de eerste internationale signalering van El Bakraoui voor terrorisme dateert van 22 maart 2016, cynisch en jammer genoeg de dag van de aanslagen.

Ik herinner me dat ik jullie tijdens de gesloten zitting een vraag heb gesteld. Ik heb me toen nog geëxcuseerd voor mijn vrijpostigheid. In de tijdlijn is te lezen dat er op 9 december een coördinatievergadering heeft plaatsgevonden met alle veiligheidsdiensten van het land en dat daar het dossier Ibrahim El Bakraoui op tafel gekomen is. Men heeft toen gezegd dat die man op 14 juli

verwijderd werd uit Turkije. Ik heb toen de volgende vraag gesteld. Als er bij al die zeer gespecialiseerde diensten, waarvan we de expertise toch niet in twijfel trekken, op dat moment geen informatie beschikbaar was dat die man gelinkt was aan terrorisme en als er geen signalering was, wat zou men dan verwacht hebben van mijn verbindingsofficier? Ik zou bijna zeggen dat dit gebeurde *in tempore non suspecto*, om een wat misplaatst uitdrukking te gebruiken. Het was in ieder geval tien maanden voordien.

Natuurlijk is er in het begin van het opstellen van die tijdlijn een probleem geweest. We hebben gezien dat het probleem toch anders gekaderd moest worden. De eerste internationale signalering gebeurde niet door een terreurdienst, maar door het Fugitive Active Search Team. Er zijn dus toch wel een aantal dingen gebeurd.

Mijnheer Van Hecke, ik moet u hetzelfde zeggen als aan de voorzitter. Ik geef u elementen, maar het is niet aan mij als ambtenaar om conclusies te trekken. Ik ben drie uur verhoord geweest achter gesloten deuren. We zijn hier nu zeer graag terug. Wij geven de nodige elementen. Er is effectief een verschil qua informatie, die nu totaal en volledig is. Ik denk dat het aan de parlementaire commissie is om daar de nodige conclusies uit te trekken en zeker niet aan mij als politieambtenaar.

Stefaan Van Hecke (Ecolo-Groen): We zullen dat zeker doen. Sommige anderen geven wel hun mening. Vandaar dat we het ook even bij iedereen aftoetsen. Het staat u vrij om daar voorlopig geen verdere uitspraken over te doen.

De **voorzitter**: (*Schertsend*) Ik wil de heer De Buysscher voorstellen om misschien bijkomend expert te worden van de commissie.

Peter De Buysscher: Ik heb andere hobby's, mijnheer de voorzitter. (*Gelach*)

Stefaan Van Hecke (Ecolo-Groen): Ik stel een bijkomende vraag. Als u dan de minister van Binnenlandse Zaken in de gezamenlijke commissie in het Parlement op 25 maart het woord "blunder" hoort uitspreken, bent u dan verbaasd, wetende welke informatie en welke tijdlijn bezorgd werd aan de twee kabinetten?

Peter De Buysscher: Ik heb sinds 2001 een directiefunctie bij de federale politie. Ik ben een politieambtenaar. Dat betekent dat ik geen conclusies te trekken heb over conclusies die onze minister van Binnenlandse Zaken trekt op basis van de informatie waarover hij beschikt.

CRIV 54 E055

27/01/2017

19

Het is niet aan mij om dat te doen. Ik ben geen lid van het Parlement, ik ben geen expert. Ik denk ook niet dat ik dat ooit zal worden. Ik denk dat ik andere toekomstplannen heb, als men mij dat ooit vraagt.

Ik kan u daarop geen antwoord geven. Het enige wat ik u kan zeggen, is dat ik op het moment van de vergadering bij de minister van Binnenlandse Zaken met de beschikbare informatie niet kon garanderen dat er niets fout was gelopen.

De dagen daarna is er informatie overgemaakt. Ik meen dat het aan iedereen die de volledige tijdlijn heeft is om daaruit zijn conclusies te trekken. Ik wacht met veel respect het resultaat van de parlementaire commissie af en ook van het vooronderzoek en van het eventuele tuchtonderzoek dat tegen mijn liaisonofficier wordt gestart.

Ook op dat vlak moet ik heel voorzichtig zijn met persoonlijke conclusies, dus ik doe dat liever niet.

De **voorzitter**: Dat begrijp ik volkomen.

Stefaan Van Hecke (Ecolo-Groen): Dat begrijp ik. U hebt in elk geval wel het talent om op deze banken te komen zitten.

U bent naar de onderzoekscommissie achter gesloten deuren gekomen. We hebben vernomen dat u kort nadien werd uitgenodigd of geconvoceerd – ik weet niet hoe ik het moet noemen – op het kabinet van Binnenlandse Zaken wegens de verklaring die u hier achter gesloten deuren had afgelegd.

Kunt u daarover wat meer informatie geven? Was dat een afspraak die al langer vastlag, van vóór uw hoorzitting, of is die uitnodiging pas daarna gekomen? Hoe is dat gesprek verlopen? Wat hebt u precies meegedeeld aan, zoals we hebben gehoord, een kabinetsmedewerker van de minister en niet aan de minister zelf? Kunt u daarover wat meer toelichting geven?

Peter De Buysscher: De commissaris-generaal heeft mij gezegd dat ik samen met haar op het kabinet werd verwacht. Dat was op een maandag, ik meen op 21 november.

Ik ben daar met haar naartoe geweest. Het was een gesprek met de kabinetschef van de minister van Binnenlandse Zaken en met een kabinetsadviseur. Het gesprek ging over het feit dat men in de persartikels over de zitting achter

gesloten deuren trouwens had vernomen dat ik de liaisonofficier had vrijgepleit.

Zo wordt een verklaring van drie uur samengevat in de media. Men was toch wel verwonderd – dat was het onderwerp van gesprek – tussen de incongruentie van de meeting op de avond van 23/3 en wat verscheen in de pers.

Wat heb ik daar geantwoord op die vraag, mijnheer Van Hecke? Hetzelfde als wat ik in de gesloten zitting heb verteld en hetzelfde als wat ik in de open zitting vertel. Namelijk dat ik gezegd heb dat de informatie op 22/3 beperkt was, dat ik op dat moment niet kon garanderen dat er met de liaisonofficier niets fout gelopen was en dat we een volledige tijdlijn hadden opgemaakt waarin meer informatie stond en dat ik op basis van de volledige informatie mijn uitleg achter gesloten zitting heb gedaan. Wij hebben daar op dat vlak wat over gesproken. Ik heb mijn verklaring achter gesloten deuren bij wijze van spreken herhaald op een aantal punten, niet diegene die te maken hadden met El Bakraoui zelf, maar met de liaisonofficier.

Ik geloof zelfs dat deze vraag achter gesloten deuren van u afkomstig was: vindt u dat de liaisonofficier iets kan verweten worden of kan u hem als baas daarover iets verwijten? Daarop heb ik gezegd: 'Was ik het geweest, dan had ik naar DJSOC/Terro gebeld om te vragen of ze op hun kop gevallen waren.' Wat ik ook heb verteld, is wat ik nu in openbare zitting vertel. Met de informatie die we dan hadden – in het kader van het niet op de hoogte zijn van de voorwaarden, het feit dat de liaisonofficier niet rechtstreeks verwittigd werd maar door de ambassade – was het een ander verhaal.

Ik vertelde dat ik absoluut geen conclusies trok. Ik kon dat ook niet. Ik ben niet op de hoogte van de verklaringen achter gesloten deuren van anderen. Op basis van onze elementen en die van vele andere mensen zouden wel de nodige conclusies getrokken worden. Dat was het verhaal van die vergadering op 21/11, mijnheer Van Hecke.

Stefaan Van Hecke (Ecolo-Groen): Ik wil nog even terugkomen op de periode net na 25 maart. Op een bepaald moment is beslist dat de heer Joris terug mocht naar zijn post in Turkije. Ik was verrast dat zoiets kon. Een minister zei op 25 maart dat één man geblunderd heeft in dat dossier en bij wijze van spreken verantwoordelijk was voor de dood van meer dan dertig mensen. Twee of drie dagen later mag hij terug vertrekken naar zijn post.

Hoe kan dat? Waar zijn de beslissingen genomen? Wie heeft de beslissing genomen dat iemand die zo een zware beschuldiging krijgt, blijkbaar wel het vertrouwen geniet om onmiddellijk terug te gaan en zijn job verder te zetten? Kan u daar enige toelichting bij geven?

Peter De Buysscher: Jawel, mijnheer Van Hecke. Er is daar geen bijeenkomst of wat dan ook geweest, zoals u het zegt. Dat is via mail gebeurd. Ik heb mijn relevante mails daarover. Dat is dus een mail van zaterdag 26/03. We hebben talrijke telefonische contacten gehad, mijn liaisonofficier en ik, omdat hij dan op het punt stond te vertrekken naar Turkije. Ik was geen bestemming van die mails of die berichten dat hij moest wachten. Hij moest wachten om toestemming te krijgen van onze voogdijautoriteit om terug naar Turkije te vertrekken. Daar zijn een aantal telefoons over geweest. Ik heb die niet opgeschreven, ik kan u die niet allemaal herhalen. Maar ik weet, en ik denk dat de liaisonofficier daar ook beter voor geplaatst is, dat er een aantal mails zijn geweest met argumenten die onze liaisonofficier aanhaalt: u moet mij laten vertrekken. Er waren, als ik mag, Sébastien, persoonlijke elementen bij: "Mijn twee kinderen zijn nog in Turkije en zitten in de examens. Ik moet de mogelijkheid hebben om mijn parlementaire commissie voor te bereiden."

Er was toen een beslissing genomen... Dat wil ik toch wel eens zeggen, en de minister heeft dat vrijdag ook gezegd: vanaf nu is het aan de parlementaire commissie om te onderzoeken en conclusies te trekken. Het is de liaisonofficier die dan ook gezegd heeft: "Kijk, de parlementaire commissie, ik moet die mogelijkheid hebben en ik kan dat niet voorbereiden." We wisten ook niet hoe snel of hoe traag die commissie van start zou gaan. Dus hij zegt: ik heb al mijn documentatie bij mij. Ik heb dan een stuk van zijn argumentatie ook aan de commissaris-generaal bezorgd.

De mail die ik gekregen heb, is een mail die de commissaris-generaal mij heeft doorgestuurd op 26 maart. Dus de zaterdag om 12 u 48 heeft de commissaris-generaal mij een mail doorgestuurd van het kabinet Binnenlandse Zaken die aan de commissaris-generaal meldde dat de liaisonofficier terug naar Turkije mocht vertrekken. Dat is het enige mailverkeer dat ik daarover ontvangen heb.

Stefaan Van Hecke (Ecolo-Groen): Er is even ter sprake gekomen dat er op een bepaald moment een bijeenkomst was van verbindingsofficieren in

mei 2016, waar toespraken zijn gehouden door u en misschien door de commissaris-generaal. Kunt u aangeven wat daarop verteld is? Is er toen ook publiekelijk steun uitgesproken voor de heer Joris? Of zijn er andere boodschappen gegeven aan de collega's?

Peter De Buysscher: Mijnheer Van Hecke, dat zou ik nu echt moeten opzoeken in mei 2016, maar het zou mij effectief niet verwonderen als daar steun is uitgesproken voor de verbindingsofficier. Ik geloof zelfs van wel. Op welke manier en met welke bewoordingen dat is gedaan... Dat lijkt mij echter, op dat vlak, zonder conclusies – ik zeg het nog eens – te willen trekken over welke verantwoordelijkheden er hier zijn of niet... Men zit met een verzameling van verbindingsofficieren, die natuurlijk allemaal vragen hebben en die niet gerust zijn over wat daar is gebeurd en wat er in de toekomst van hen zal worden verwacht en dergelijke meer. Ik ben er zelfs van overtuigd, maar ik kan het u niet met 100 % zekerheid zeggen, dat de commissaris-generaal en ikzelf onze steun aan de heer Joris hebben uitgesproken. Ik denk dat dat ook logisch is. Dat heeft niets te maken met een onderwerp van een parlementaire commissie of wat dan ook, maar het zijn personeelsleden. Dat betekent dus dat men hen moet ondersteunen zolang hun onschuld of wat dan ook niet is tegengesproken. Dat lijkt mij dus een logische gang van zaken te zijn.

De **voorzitter:** Er zijn nog collega's die het woord vragen. Ik kom bij mevrouw Kitir.

Meryame Kitir (sp.a): Ook ik wil beide heren bedanken dat zij opnieuw naar onze commissie komen op onze vraag. De voorzitter heeft al uitgelegd hoe wij in deze situatie terecht zijn gekomen en waarom u opnieuw aanwezig bent in onze commissie. Ik denk dat het belangrijk is dat wij dat in een open vergadering doen, omdat u mij beiden eigenlijk in de gesloten vergadering al overtuigd hadden dat de volledige verantwoordelijkheid niet bij de verbindingsofficier lag en dat hij het nodige had gedaan in zijn functie en in zijn hoedanigheid.

Ik hoor u, mijnheer De Buysscher, zeggen dat hij procedureel alles heeft gevolgd wat hij moest doen. Het enige wat u misschien kan zeggen, is dat hij iets of wat proactiever had kunnen zijn. Ik denk dat, als men al zijn medewerkers moet screenen, men over alle medewerkers wel een commentaar zal kunnen geven ter verbetering, maar het allerbelangrijkste is dat de persoon zijn hoofdtaak of wat van hem of haar wordt verwacht,

CRIV 54 E055

27/01/2017

21

doet. Dat hebt u beiden de vorige keer grondig en bondig uitgelegd en dat doet u vandaag ook opnieuw.

De minister heeft inderdaad in de commissie de verantwoordelijkheid eigenlijk een beetje bij uw verbindingsofficier gelegd. U zegt dat het in die periode wollig was. Het was een moeilijke periode, met veel vragen. U zat zelf met veel vragen op de vergadering van 23 maart. U zegt dat u ook niet zo duidelijk wist wat er in die periode van twee weken in juni en juli is gebeurd of niet is gebeurd.

Tot daar kan ik uw uiteenzetting volgen en begrijpen, gelet op de situatie waarin jullie zitten of waarmee jullie geconfronteerd waren.

Tussen 23 maart en 25 maart, de dag waarop de minister verklaringen kwam afleggen in de commissievergadering, liggen meerdere uren of zelfs enkele dagen, waarvan ik denk dat jullie tijdens die periode toch contact hebben gehad met elkaar en met de minister van Binnenlandse Zaken.

Mijnheer De Buysscher, enerzijds hoor ik u verklaren dat uw verbindingsofficier gedaan heeft wat hij moest doen. Anderzijds hoor ik u verklaren dat u in de vergadering de minister gelijk geeft in zijn redenering. Ik kan wel begrijpen dat u de minister daarin op die avond gelijk gegeven hebt, gelet op de beperkte informatie waarover u beschikte, en waardoor u geen gegarandeerde antwoorden kunt geven. U wist bijgevolg, door die vergadering, dat er een groot vraagteken werd gezet bij de verantwoordelijkheid en de rol van de verbindingsofficier.

Ik ga ervan uit dat die rol in de dagen daarna voor stuk uitgeklaard kon worden, aangezien u beiden contact hebt gehad, wat onder andere blijkt uit e-mailverkeer, over wat er al dan niet gebeurd is. De verbindingsofficier had ook de gelegenheid om te vertellen welke contacten hij wel gelegd had. Het is mij niet zo duidelijk welke inspanningen u vervolgens geleverd hebt om die informatie aan de minister te bezorgen. Ik vraag u niet om te oordelen over de uitspraken van de minister. Wel vraag ik naar uw rol. U was op die avondvergadering namelijk aanwezig in uw functie van directeur. U voelde aan dat er kennelijk een grote verantwoordelijkheid lag bij uw verbindingsofficier. U had dan toch de mogelijkheid om in de dagen na die vergadering nog contact op te nemen, aangezien u een beter beeld had gekregen van de situatie, waardoor u de onduidelijkheden omtrent de rol van uw verbindingsofficier recht kon trekken. Het is mij

eerlijk gezegd niet zo duidelijk welke inspanningen u geleverd hebt om dat recht te trekken.

Voor de commissievergadering van 25 maart, enkele dagen na de aanslagen, kan ik nog begrijpen dat het argument gebruikt wordt van moeilijke tijden. Het land was nog in chaos en iedereen was bezig orde op zaken te stellen.

Op 19 december, ettelijke maanden later, kwam de minister getuigen in onze onderzoekscommissie. U hebt verklaard dat er in de tussenliggende maanden enorm veel informatie bij gekomen is, waardoor het totaalplaatje bekend wordt, ook inzake de al dan niet voorwaardelijke invrijheidsstelling. Ook de rol of de verantwoordelijkheid van DJSOC/Terro werd ondertussen in vraag gesteld. Toch verklaart de minister op 19 december hetzelfde als wat hij op 25 maart in de commissievergadering al gezegd had.

Mijnheer De Buysscher, ik vraag mij daarom af welke inspanningen u geleverd hebt om dat recht te trekken. Ik ga ervan uit dat u voldoende contacten onderhoudt met de minister om hem een totaalbeeld te kunnen geven.

Mijnheer Joris, heeft de minister in de periode van 25 maart tot 19 december, het moment waarop hij voor onze onderzoekscommissie kwam getuigen, contact met u opgenomen? Hebt u de kans gehad om op het kabinet uitleg te geven? Heeft de minister u gehoord? Dat is mij niet zo heel duidelijk.

Peter De Buysscher: Ik kan u daar een heel duidelijk en omstandig antwoord op geven. We zitten in een dubbelzinnige situatie. Er werd een inleidend verslag gestuurd naar de minister van Binnenlandse Zaken in het kader van een eventueel tuchtonderzoek. Ik moet mij hoeden om dat tuchtonderzoek niet in gevaar te brengen. Dat is misschien jammer en u kunt dat flauw vinden, maar zo is het nu eenmaal.

Als ik het goed heb begrepen, vraagt u mij welke contacten ik had met het kabinet en wat ik heb gedaan met de informatie die daarna is binnengekomen.

Ik kan u dat nu zeggen, maar ik kan u dat ook schriftelijk meedelen. Ik kan u alle mails en geschriften overmaken die vanuit de federale politie, toen wij als CGI waren betrokken, werden overgemaakt aan de kabinetten van Binnenlandse Zaken en Justitie. De meeste zaken zijn aan de twee kabinetten, aan de twee voogdijautoriteiten,

22

27/01/2017

CRIV 54 E055

overgemaakt.

Daar vind ik de tijdlijn nog altijd het belangrijkste. Ik heb u daarmee enkele voorbeelden gegeven. Als u de tijdlijn leest en interpreteert, misschien iedereen op zijn eigen manier, dan zijn daaraan voor iedereen een aantal conclusies vast te knopen.

Ik loop niet vooruit op uw conclusies. Die tijdlijn is niet het enige. Mijnheer de voorzitter, ik wil dit gerust schriftelijk overmaken, want wij hebben tijdens de gesloten zitting geen vraag gekregen over die specifieke week.

Het zijn niet alleen mijn mails, maar ook die van de LO in Turkije. Ik zie dat hij mails heeft gestuurd, zelfs de avond zelf, op 23 maart, onder andere om 20 u 30, over het feit dat hij niet was verwittigd van die uitzetting, maar wel de ambassade en dat hij pas om 17 u 26 werd verwittigd, vijf uur na de landing van El Bakraoui in Schiphol.

Wij hebben die mails niet meer gezien voor de vergadering met de minister. Dat zijn mails die hij die avond zelf al naar het kabinet van Binnenlandse Zaken en Justitie heeft gestuurd.

Meryame Kitir (sp.a): Is dat vóór 25 maart?

Peter De Buysscher: Op 23 maart. Ik heb hier de informatie die op 24 maart aan het kabinet werd verstrekt. Om 10 u 27 heb ik een mail ontvangen, die om 09 u 42 door de ambassade aan de minister van Binnenlandse Zaken was gestuurd, met als titel "desinformatiecampagne door de Turkse overheid", met een uitleg over die problematiek met Turkije. Die problematiek was op de verschillende ministeriële meetings besproken, zoals mijn collega Sébastien Joris heeft uitgelegd.

Ik wil die mail wel neerleggen, maar om diplomatiek belang en redenen wil ik daar niet meer informatie over kwijt in een openbare zitting, mijnheer de voorzitter.

Op 24 maart om 18 u 59 heb ik een mail met de tijdlijn gestuurd aan de kabinetten Binnenlandse Zaken en Justitie. Daarin stond dat de eerste melding van de uitzetting van Ibrahim El Bakraoui aan de ambassade gebeurde op 14 juli om 10 u 14 en dat de Nederlandse ambassade diezelfde informatie gekregen heeft. Op 25 maart, de verlofperiode van de verbindingsofficier doorgestuurd, heb ik nog een aangepaste tijdlijn overgemaakt over die uitzetting van Bakraoui.

Dan was er nog andere relevante informatie. Bij mijn vorige verklaring heb ik ook een verslag neergelegd dat ik overgemaakt heb aan de commissaris-generaal, die aan haar directeurs DJSOC/Terro, vermoed ik, maar zeker ook aan CGI gevraagd heeft om uitleg te geven over alles wat gebeurd was. Mevrouw Kitir, als u dat verslag leest, zal u merken dat dat in niets verschilt. Zelfs het verslag dat ik opgesteld heb de week nadien, op 30 maart, na de aanslag dus, verschilt in niets met mijn verklaring die ik achter gesloten deuren en nu in openbare zitting heb afgelegd.

Ik zie hier dat we op 11 en 12 april – ik denk naar aanleiding van een parlementaire vraag – nog mails aan de kabinetten Binnenlandse Zaken en Justitie gestuurd hebben, met daarin nogmaals een synthese van de problemen die we hadden met Turkije. Als u vragen hebt over de samenwerking met Turkije, dan heb ik liever dat u ze aan mij stelt in plaats van aan de verbindingsofficier, om evidente redenen. In die mails stond dus een samenvatting van de problemen die we hadden met Turkije inzake de info-uitwisseling over de arrestaties aan de grensstreek. We kregen van Turkije geen informatie en geen antwoorden op onze vragen over de uitzettingen. Ik weet niet of u zich deze map nog herinnert van de gesloten zitting. (*toont map*). Ik noem dit "de proactieve farde van CGI". Dit is de map met alle mails, documenten, voorbereidingen van de meetings met Turkije, een map waar alle problemen instaan. We hebben dat dan nog eens gesynthetiseerd ten opzichte van de kabinetten van Binnenlandse en Buitenlandse Zaken.

Mevrouw Kitir, ik denk dat ik in die periode, maar daar heeft u betere bronnen dan ik, ongeveer geantwoord heb op tussen de vijftien en de twintig parlementaire vragen die er gekomen zijn, ook met betrekking tot de tijdlijn en de inhoud daarvan. Dus op basis daarvan hebben we effectief ook die tijdlijn uitgelegd. Dat is het antwoord op mijn vraag. Ja, er zijn nog verschillende mails naar Binnenlandse Zaken en Justitie gestuurd.

Als u mij vraagt: "Ik veronderstel dat u nog overleg gehad heeft met het kabinet Binnenlandse Zaken nadien?" Dan moet ik u zeggen dat tussen 23/03, de meeting op het kabinet van de minister, en 21/11, toen ik op het kabinet gevraagd ben, er geen mondeling overleg meer geweest is over de liaisonofficier met het kabinet. Dus alles is schriftelijk gebeurd. Ik kan mij voorstellen dat het kabinet van de minister de respectabele beslissing genomen heeft om te zeggen: we gaan dit niet

CRIV 54 E055

27/01/2017

23

meer bediscussiëren, met het oog op de parlementaire commissie, wat te respecteren is.

Maar ik moet u dus inderdaad verwijzen – en ik wil dat gerust neerleggen, mijnheer de voorzitter – naar het mailverkeer dat er in die periode nog geweest is.

Meryame Kitir (sp.a): Ik heb ook de vraag gesteld aan de heer Joris of hij contact heeft gehad met het kabinet.

De **voorzitter**: De heer De Buysscher heeft gezegd dat alles wat relaties met Turkije aangaat, hij er de voorkeur aan geeft dat hij die vragen beantwoordt.

Meryame Kitir (sp.a): Mijn vraag ging niet over Turkije. Mijn vraag was: heeft de heer Joris nog contact gehad met de minister van Binnenlandse Zaken, nadat die hem veroordeeld heeft in het publiek?

De **voorzitter**: (...) kan terugkeren naar Turkije en daar zijn werk kan voortzetten. Dat is iets wat we moeten respecteren. Excuseer.

Sébastien Joris: Ma réponse sera courte. Non, je n'ai pas eu de contacts avec le ministre. Je n'ai pas été contacté par le cabinet. Et donc, depuis les déclarations du 25 mars, des éléments qui ont été fournis par mon poste ont effectivement été relayés vers le cabinet, mais toute la communication a transité par ma direction. Donc je n'ai pas reçu de question qui m'ont été posées nominativement.

Mais comme vient de le souligner mon directeur, on a eu plusieurs questions parlementaires qui étaient posées au ministre de l'Intérieur, pour lesquelles les éléments de base se trouvaient au niveau de mon poste: des données chiffrées, des délais de réponse, etc. Et donc, à chaque fois, les questions ont été posées à ma direction, mais étaient relayées, puisque c'était au niveau de mon poste de liaison que je pouvais retrouver les éléments, et cela a fonctionné dans ce sens-là. Et personnellement, je n'ai évidemment pas pris l'initiative d'un contact, vu le contexte.

Meryame Kitir (sp.a): Ik heb nog één vraag. Na uw uiteenzetting heb ik begrepen dat het eigenlijk geen verschil maakt of u nu met verlof was of niet, dat er naar werkwijze geen verschil is, dat een verbindingsofficier eigenlijk altijd stand-by blijft.

Mijnheer De Buysscher, u zegt in een van uw mails dat er verschillende mogelijkheden zijn als

een verbindingsofficier met verlof gaat. Ofwel doet u dat inderdaad via Interpol, ofwel met de Nederlandse verbindingsofficier, die dan een stuk van de taken moet overnemen.

Mijnheer de verbindingsofficier, hebt u al eens afspraken gemaakt met de Nederlandse verbindingsofficier? Hoe verloopt die werkwijze? Wat is uw afspraak op het moment dat u verlof neemt?

Sébastien Joris: Je cherche mon aide-mémoire. On a effectivement le Traité Benelux dans lequel il est question du réseau commun des officiers de liaison mais ce Traité Benelux, au niveau des mesures exécutoires, ne prévoit pas l'engagement de l'officier de liaison néerlandais dans un pays où un officier de liaison belge et un officier de liaison néerlandais sont déployés.

De manière plus générale, ce qui est prévu par cet accord au niveau de l'utilisation du réseau commun Benelux, c'est l'engagement de l'officier de liaison pour la facilitation des commissions rogatoires. Donc, on ne parle pas de dossiers opérationnels concrets pour diverses raisons évidentes à l'accès à l'enquête dans l'autre pays.

Lors de ma première audition par la commission d'enquête, une question avait déjà été posée sur la manière dont je fonctionnais avec l'officier de liaison néerlandais. Je vous avais expliqué à l'époque qu'on pouvait distinguer deux types de missions: des missions davantage au niveau stratégique et par les missions, des activités plus stratégiques et des activités opérationnelles.

Au niveau opérationnel, je viens de répondre. Les mesures d'exécution du Traité ne nous permettent pas d'avoir cet échange. Au niveau stratégique, je vous ai dit qu'une modalité de fonctionnement que j'utilisais en Turquie était de me faire représenter "formellement" par l'officier de liaison néerlandais lorsque je ne savais pas, moi, assister à une réunion, auquel cas, il me représentait. Il ne communiquait rien mais, au moins, je recevais un *feedback* de ce qui avait été dit à la réunion. C'est comme cela que je fonctionne. Ma réponse est aussi très simple. Il n'y a pas de modalités d'exécution prévues au niveau opérationnel pour me faire remplacer par l'officier de liaison néerlandais.

Georges Dallemagne (cdH): Monsieur Joris, monsieur De Buysscher, je vous remercie et je salue votre courage de revenir ici parce que c'est évidemment un exercice qui n'est pas facile, le courage et la précision avec laquelle vous venez

24

27/01/2017

CRIV 54 E055

défendre votre honneur qui a été injustement blessé, attaqué par le ministre de l'Intérieur. Nous savons aujourd'hui qu'effectivement, il y a eu toute une série de lacunes et de difficultés à toute une série de niveaux de notre système de sécurité.

Je salue aussi le témoignage et le plaidoyer de M. De Buysscher. Je pense qu'il a été extrêmement convaincant et il a tout à fait conforté la position de l'officier de liaison. C'était important. Nous savons, et nous savons, ce qui s'était passé. Mais il était important d'entendre M. De Buysscher publiquement, puisque certains ont essayé de vous opposer. Et aujourd'hui, vos témoignages ont été tout à fait convergents.

Vous avez rappelé que les procédures avaient été respectées. Vous avez dit que, c'est M. De Buysscher qui l'a dit, que même si lui avait décroché son téléphone, l'officier de liaison aurait dû recevoir les informations qu'il n'a pas reçues, que la DJSOC/Terro n'avait pas de contact avec le TAP sur les conditions de la libération conditionnelle, et que de toute façon, s'il avait été sur le terrain, cela n'aurait rien changé. Je pense que c'est important de le rappeler et aujourd'hui de faire ce témoignage public.

J'avais quelques questions. D'une part, M. De Buysscher a rappelé la ligne du temps, qui est extrêmement intéressante et importante. L'information sur le décollage de l'avion qui ramène El Bakraoui à Schiphol arrive à l'ambassade à Ankara, et pas à l'officier de liaison qui est à Istanbul. Cette information arrive à 10 h 14. L'avion décolle à 10 h 40. Il atterrit à Schiphol à 14 h 32, heure locale. L'officier de liaison n'est informé qu'à 17 h 26.

Il y a là à tout le moins à s'interroger sur le dispositif au niveau de l'ambassade de Belgique. Pourquoi faut-il tant de temps? Entre-temps, a-t-on tiré les leçons de cette perte de temps? Puisque, à 10 h 14, il est peut-être encore temps d'agir. Et comment ont agi les Néerlandais, d'ailleurs, puisqu'ils ont cette information au même moment? Voilà une première question.

Deuxième question, c'est une question qui est posée à M. Joris. Donc vous avez dit que vous n'aviez pas été contacté par le ministre de l'Intérieur. C'est une question que je pose à tous les deux. Est-ce que vous avez vous-mêmes essayé d'appeler ou de contacter le ministère de l'Intérieur le 23 mars, sur la ligne du temps?

Sur quelle base, finalement, cette ligne du temps qui est présentée par le ministre de l'Intérieur se

fonde-t-elle? Ce que je comprends, c'est que vous, monsieur De Buysscher, vous n'avez que quelques éléments d'information. Est-ce que le ministre de l'Intérieur vous interroge sur les éléments d'information? Ou est-ce qu'il vient avec sa propre ligne du temps? Et sur quoi se base-t-il pour avoir cette ligne du temps?

Parce que ce que j'ai compris de vos témoignages à tous les deux, c'est qu'en matière de proactivité, c'est surtout le ministre de la Justice qui est proactif et qui pose des questions, demande à avoir des informations, et que ces informations sont envoyées en copie chez vous, monsieur De Buysscher.

Mais je n'entends pas de votre côté qu'il aurait cherché à contacter M. Joris ni qu'il ait cherché à obtenir sa ligne du temps. Nous savons d'ailleurs que les informations qu'envoie M Joris ne seront pas analysées au cours de celle-ci mais bien le lendemain. Sur quoi se base le ministre de l'Intérieur pour établir sa ligne du temps?

Monsieur Joris, vous avez été mis en cause. Cela a-t-il eu des conséquences sur votre sécurité et crédibilité? Cette mise en cause a-t-elle eu des conséquences?

Monsieur De Buysscher, il y a eu cette réunion politique, ce dysfonctionnement institutionnel grave le soir du 23 mars. Vous êtes-vous senti libre de vous exprimer lors de cette réunion? Qu'y avez-vous dit? Avez-vous répondu à des questions? Des questions vous ont-elles été adressées par le ministre de l'Intérieur? Qu'avez-vous pensé de la présence d'un président de parti à cette réunion? D'après le témoignage aujourd'hui, il semble qu'une de vos collaboratrices s'adresse à ce président de parti afin d'évoquer le comportement ou les difficultés de M. Joris. Cela signifie-t-il qu'en réalité, le patron de la réunion est, en quelque sorte, Bart De Wever? Il semble que ce collaborateur s'adresse à Bart De Wever. C'est ce qui semble ressortir du témoignage de M. Joris aujourd'hui.

Vous êtes convoqué au cabinet du ministre de l'Intérieur le lendemain de votre témoignage à huis clos. Vous êtes reçu par le chef de cabinet. Vous venez de nous dire que vous lui donnez des éléments qui ont été transmis à huis clos. Vous avez, en quelque sorte, brisé le huis clos de la commission d'enquête parlementaire. L'avez-vous brisé volontairement ou sur la base de questions que le chef de cabinet vous adressait? Trouvez-vous cela normal qu'un chef de cabinet vous demande les informations qui ont été fournies à

CRIV 54 E055

27/01/2017

25

huis clos, dans notre commission d'enquête parlementaire? Voici mes premières questions.

De **voorzitter**: Ten eerste, u mag op vragen antwoorden, ook door te verwijzen naar antwoorden die u op reeds gestelde vragen hebt gegeven. Sommige leden van de commissie luisteren niet goed naar de vragen die hun collega's stellen. Ik heb alleszins een paar vragen gehoord die precies de echo van vroeger gestelde vragen waren.

Ten tweede, ik dring erop aan dat u antwoordt op vragen en wijs erop dat u niet verplicht bent in te gaan op interpretaties en dergelijke van antwoorden die anderen zouden hebben gegeven. Daarover zult u van mij alleszins geen opmerking krijgen.

Ik geef u het woord.

Georges Dallemagne (cdH): Monsieur le président, je peux encore faire des constats et préciser certaines questions!

Peter De Buysscher: Mijnheer de voorzitter, u weet ondertussen wel dat ik probeer bondig te antwoorden.

De eerste vraag ging over het tijdstip van 17 u 26, waarop een en ander zou zijn overgemaakt. Ik kan niet echt afspraken doen over het tijdsverschil met 14 u 30. Ik denk zelfs dat het 16 u 26 Turkse tijd was dat het aan de liaisonofficier is bezorgd. Dat is dus 17 u 26 Belgische tijd.

Sébastien, heb ik het juist? *(De heer Joris knikt bevestigend.)*

Vanwaar dat tijdsverschil komt, weet ik niet. Echter, het is natuurlijk wel zo dat de heer Joris ondertussen op dat vlak, - omdat wij nu de specificiteit van de samenwerking met Turkije kennen Turkije dat neen zegt tegen het gebruik van politiekkanalen om te verwittigen voor uitzettingen, maar wel de ambassades verwittigt, omdat het dat geen politie-informatie acht - voor duidelijke afspraken heeft gezorgd.

Ik heb hier tijdens mijn hoorzitting achter gesloten deuren ook uitgelegd dat andere landen daarvoor politieel het Interpolkanaal of de ambassade, waar er geen liaisonofficier is, gebruiken. Zij gebruiken echter vooral het Interpolkanaal via flashberichten.

Zij doen dat op die manier, omdat dat kanaal zeker 24/7 beschikbaar is en omdat daarop

dringende berichten komen, die op ieder *single point of contact* prioriteit krijgen.

Turkije wenst het Interpolkanaal echter niet te gebruiken.

Mijnheer de voorzitter, ik verwijs in dat verband naar mijn verklaring tijdens de hoorzitting achter gesloten deuren, waarbij ik ook verschillende bijlagen daaromtrent heb neergelegd.

Wat de heer Joris, die specificiteit kennende, wel heeft gedaan, is ervoor zorgen dat er nu klaar en duidelijke afspraken over de processus zijn, wanneer dergelijke zaken gebeuren. Daarover kan de heer Joris echter meer vertellen dan ik.

Wij hebben ook met Buitenlandse Zaken over dergelijke zaken onderhandeld. Wij moeten een en ander echter slechts voor één land toepassen. Herinner u immers de uitleg die ik u achter gesloten deuren heb gegeven over de manier waarop een mogelijke uitzetting van Jamaica naar België gebeurt. Met Turkije kunnen wij dat echter niet doen.

Dat beantwoordt de eerste vraag. In mijn antwoord op de tweede vraag zal ik heel snel zijn.

Waarop baseert de minister zich voor de tijdlijn?

Mijnheer Dallemagne, ik heb u verteld wat ik aan de commissaris-generaal heb gestuurd en wat van de commissaris-generaal naar de minister is gegaan.

Indien de minister bijkomende informatie had buiten de mijne, die ik u daarnet heb medegedeeld, dan weet ik het niet en kan ik u niet zeggen vanwaar ze komt.

Dan spreekt u over de vergadering van 23 maart en de vergadering met de kabinetschef. Ik kan u geruststellen, mijnheer Dallemagne. Ik heb nu toch al een aantal jaar op de teller als directeur van de federale politie en ik kom uit de gerechtelijke politie en uit de federale gerechtelijke politie. Ik ben zeer op mijn hoede en ik weet zeer goed wat ik kan zeggen zonder mijn beroepsgeheim te schenden. Daarmee heb ik rekening gehouden zowel op de vergadering van 23 maart als op de vergadering van 21 november op het kabinet. Ik moet u zeggen dat Bart De Wever tijdens die vergadering observator was. Hij is niet tussengekomen in de discussie, die enkel ging - bij mijn weten, want het is lang geleden - over die 14 dagen tussen 29 juni en 14 juli.

De heer De Wever is daar niet in tussengekomen en, zoals ik al zei, wij zaten daar met heel veel mensen rond de tafel, hoog genoeg in de hiërarchie en met veel ervaring, en dan weten wij wat wij kunnen zeggen en wat wij niet kunnen zeggen. Dat is ook zo met het onderhoud met de kabinetschef, omdat dat effectief ging over de liaisonofficier en over de daden van de liaisonofficier. Ook daar heb ik dus niet gesproken over zaken die gevaarlijk kunnen zijn voor het verloop van het gerechtelijk onderzoek.

Georges Dallemagne (cdH): Monsieur De Buysscher, vous saviez ce que pouviez dire ou non. Cela signifie-t-il que vous avez adapté alors votre intervention à la présence d'une personne devant laquelle vous ne deviez pas diffuser certaines informations confidentielles?

Peter De Buysscher: Mijnheer Dallemagne, dat was niet nodig omdat het enkel over die 14 dagen ging en over wat de LO al of niet zou hebben gedaan, zeker voor wat mijn interventie betreft. Ik heb daarnet gezegd dat het enkel over de LO is gegaan. Er is daar op die vergadering geen enkel ander gespreksonderwerp geweest, noch over een andere dienst, noch over het gerechtelijk onderzoek. Ik heb dus niet echt moeite gehad om mijn beroepsgeheim niet te schenden, want het is niet over het gerechtelijk onderzoek gegaan.

Sébastien Joris: Monsieur le président, si vous le permettez, avant de répondre aux questions de M. Dallemagne, je voudrais préciser quelque chose. Suite à une intervention de M. Dallemagne, une question qui a été posée à mon directeur rejoint également une question que M. Van Hecke a posée tout à l'heure. Je voudrais intervenir maintenant, parce que ces deux interventions sont basées sur une déclaration que je viens de faire, et que je veux éviter tout malentendu.

Cela concerne la communication qu'il y a eu avec la collaboratrice de DJSOC/Terro et M. De Wever le 23 mars. Comment suis-je avisé de cette intervention? Le 24 mars au matin lorsqu'on termine la première phase de notre réunion avec la commissaire générale, au sortir de la réunion, elle interpelle le directeur de DJSOC en disant... enfin, on comprend de l'intervention de la commissaire générale qu'elle a l'impression que la veille, la collaboratrice de DJSOC/Terro a tenu des propos négatifs me concernant. Et elle interpelle le directeur de DJSOC par rapport à cela.

Le directeur de DJSOC veut tirer cette question au clair. Directement après que la commissaire

générale m'ait informé de cela, le directeur de DJSOC appelle sa collaboratrice en ma présence et celle de mon directeur, et il lui fait répéter ses propos. Ce qui est essentiel pour éviter tout malentendu, c'est que l'échange qu'elle a eu avec M. De Wever n'a pas eu lieu pendant la réunion, mais après. Et cela, elle va l'expliquer sur le mémo. C'est après la réunion. Elle va expliquer qu'elle était intervenue avec M. De Wever pour discuter de la question du nombre de victimes, et il n'a pas été question de moi. Tout cela est bien expliqué dans le mémo. M. Van Hecke a demandé que la pièce soit déposée. Elle le sera. Je tenais à rectifier, parce que c'est vraiment important pour la compréhension.

J'en viens à votre question. Au niveau du processus de l'ambassade, je n'explique pas, parce que je ne le connais pas, le processus qui a été en vigueur le 14 juillet 2015. Comment le fax, pardon, d'abord le message qui arrive sur le *portal* et comment le fax arrivé à 14 h 30 ne sont pas traités en temps réel. Ce n'est pas à moi qu'il faut poser la question. Ce que je peux vous dire, c'est qu'après l'affaire El Bakraoui, on a reconstitué plusieurs dossiers, on a comparé nos données, les miennes et celles de l'ambassade, et on est, au fur et à mesure du temps, arrivés à un processus.

Je vous en ai parlé lors de ma comparution du 28 novembre. On a eu une réunion le 2 novembre 2016, à l'ambassade, pour discuter du processus de traitement. Donc l'ambassade avait planifié cette réunion. Il se fait que j'étais dans les murs de l'ambassade, j'ai été associé à la réunion et j'ai pris une part active dans le processus qu'on a mis en place. Ce que l'on a convenu, maintenant, c'est que l'on ait une réunion mensuelle. Malheureusement, celle de janvier n'aura pas eu lieu, pour des questions d'agenda. Moi, j'ai le rôle de tenir à jour un tableau de suivi. Je vous avais déjà expliqué aussi que j'avais adapté depuis le cas El Bakraoui, que j'avais un suivi avec des indicateurs de dates de réception d'informations, par quel canal, etc., et de dates d'expulsion. Moi, je tiens ce tableau de manière exhaustive, et une fois par mois, on le parcourt avec l'ambassade pour voir qu'il n'y a pas un élément qui est passé, qui n'a pas été échangé entre nous.

Dans tous les dossiers où l'on a des arrestations en Turquie, je demande systématiquement à l'ambassade d'adresser une note verbale aux Affaires étrangères – processus que j'ai expliqué à l'époque. Pour répondre à votre question, un processus a été mis en place. Le processus écrit

CRIV 54 E055

27/01/2017

27

a été communiqué par l'ambassade le 15 novembre 2016 aux services ad hoc du SPF Affaires étrangères. J'en ai reçu une copie et je pense – mais il faudrait que je vérifie – l'avoir communiquée à mon directeur. J'y explique le rôle que, moi officier de liaison, je remplis dans ce suivi.

Deuxième élément de votre première question, comment l'officier de liaison a-t-il, lui, pris connaissance de l'expulsion d'El Bakraoui Ibrahim vers Schiphol? Mon directeur l'a déjà souligné, un message similaire à celui que nous avons reçu à l'ambassade a été déposé au même moment sur le *portal* de l'ambassade des Pays-Bas. Là, le message n'a pas non plus été vu – à l'ambassade. L'officier de liaison apprendra l'expulsion d'El Bakraoui vers les Pays-Bas par moi le 15 juillet à 10 h 50, à l'occasion d'un entretien que j'ai avec lui. À ce moment-là, il va contacter sa direction aux Pays-Bas pour vérifier si des mesures ont été prises. Il n'y a pas de mesures qui ont été prises. Pourquoi? Parce qu'on n'a pas annoncé le retour. Il y a même eu une explication écrite dans un rapport néerlandais que j'ai ici et qui dit: "Le sieur El Bakraoui revient d'Istanbul. On le contrôle dans le SIS (Système d'information Schengen). Comme il n'est pas signalé, on ne prend pas de mesures. Donc, il quitte librement." Par la suite, les éléments dont j'ai parlé tout à l'heure, l'officier de liaison – tout comme moi – va reconstituer la ligne du temps, qui fera l'objet d'explications publiques au niveau de la Tweede Kamer der Staten-Generaal lors d'une session qui a eu lieu – la date m'échappe –, mais c'est un document public.

Le président: Nous l'avons.

Sébastien Joris: Vous l'avez? Voilà, c'est expliqué, le fonctionnement du *portal* est expliqué – c'est dans ce document.

Ai-je contacté le ministre de l'Intérieur? Non, je n'ai pas essayé de le contacter pour les raisons que j'ai données tout à l'heure. Dans le contexte, ce n'était pas à moi à prendre l'initiative du contact.

Votre troisième question me concernant: mise en cause de ma sécurité et de ma crédibilité ainsi que les conséquences à la suite des déclarations du 25 mars. Je vais distinguer entre la Belgique et la Turquie. Le 25 mars, en Belgique – je l'ai abordé lors de mon huis clos, au niveau sécuritaire –, je suis présenté comme le responsable des attentats. Il y a donc évidemment une menace qui peut peser sur ma tête et qui est

tout à fait compréhensible pour un parent d'une victime. On dit: "Si votre fils, votre femme ou votre père est mort, c'est de sa faute" et on montre ma photo. Je suis donc évidemment exposé à un risque sécuritaire. D'ailleurs, sur intervention de mon directeur, j'aurai un contact avec le Centre de crise, qui va effectivement mettre une menace de niveau 3 en disant: "Il n'y a pas de menace précise, mais elle est très crédible."

J'aurai donc un contact direct avec l'officier de la section opérations de la police judiciaire fédérale qui gère ce type de situation. Les modalités de gestion de personnes exposées à un niveau 3, je les connais. J'ai été en unité judiciaire aussi. J'ai été directeur des opérations dans une unité judiciaire et donc je sais ce que l'on va me proposer et je connais l'effectivité des mesures.

J'aurai également un contact avec le directeur des opérations de la police locale de mon domicile, qui connaît également très bien le processus pour avoir été dans une unité spéciale. Il y a trois options pour moi: soit rester à la maison avec une protection, soit être relocalisé dans une caserne ou être relocalisé. Je choisis à titre privé de me relocaliser, option que j'ai prise avec mon épouse. Endéans les deux heures, on a quitté la maison et c'était aussi un des arguments auprès de mon directeur de dire: "Si maintenant, on estime que la sécurité n'est plus garantie en Belgique, et bien, je serai plus en sécurité en Turquie". Donc, dans mon argumentaire pour entrer en Turquie intervenait le fait que je me sentais à l'époque plus en sécurité en Turquie.

Au niveau de la crédibilité, je reste sur la Belgique. Les éléments que nous venons de vous rapporter ont été, pour une grande partie, déjà rapportés dans la presse. Ma crédibilité au sein de mon institution n'est pas ébranlée. J'en veux pour preuve les marques de soutien que j'ai eues dès les premières heures qui ont suivi les déclarations, sans que les personnes qui me contactent n'émettent de jugement de valeur – ce que moi, je ne ferai d'ailleurs pas sur les déclarations qui ont été faites – disant notamment: "On te connaît. On vous connaît. On sait comment vous travailler! Cela nous étonne! Vous avez notre soutien!". Ma crédibilité tant interne qu'externe police n'était pas ébranlée. Quand je parle externe police, je parle des partenaires habituels, que ce soit service de renseignement, anciennes unités, parquet fédéral, parquets locaux... J'ai reçu beaucoup de marques de soutien. Voilà pour ce qui concerne la Belgique!

L'aspect sécuritaire en Turquie. Ma photo a été

28

27/01/2017

CRIV 54 E055

diffusée, mais je suis beaucoup plus anonyme dans une ville de 20 millions de personnes que je le suis dans mon village de 5 000 habitants, ce qui est déjà un gros village. On sait moins me tracer en Turquie. Donc, ma sécurité n'a pas été mise à mal par rapport aux déclarations. Ma crédibilité en Turquie n'a pas été mise à mal non plus. Preuve en est que rapidement, c'était aussi une des questions que je me suis posées: Serai-je toujours crédible pour fonctionner en Turquie? J'ai rapidement eu le soutien de mes pairs, officiers de liaison européens et d'autres pays qui m'ont dit: "La situation à laquelle tu as été confronté peut nous arriver à tous". J'avais leur soutien, ne fût-ce que moral.

Au niveau de la police turque, c'était exactement la même chose. Dans les contacts que j'ai eus dans les jours qui ont suivi mon retour en Turquie, j'ai repris mon travail actif en plus des différentes justifications que je vais donner et les collègues turcs me disaient: "On sait comment vous travaillez". J'étais en Turquie depuis un an et demi. Ce n'est pas par vanité que je dis cela, mais j'ai développé un réseau qui est changeant, mais j'ai un réseau et je suis perçu comme une personne crédible.

Au niveau de la direction générale sécurité *counter terrorism*, une direction générale du ministère des Affaires étrangères turc, un service qui est assez puissant, la directrice générale adjointe a, à l'occasion d'une rencontre qu'elle a eue, dans les semaines qui ont suivi les dramatiques attentats du 22 mars, a explicitement manifesté son support, son soutien à l'adjoint de l'ambassadeur et il nous l'a rapporté. Et cette même dame, je l'ai dit en huis clos je pense, je l'ai rencontrée en octobre, lorsque j'étais dans la délégation belge à un groupe de travail de la coalition *foreign terrorist fighters*. Quand elle m'a aperçu, elle s'est déplacée vers moi - c'est la première fois que je la voyais depuis les dramatiques événements – pour m'apporter son soutien formel. Elle m'a dit: "On vous connaît. Pour nous, vous restez crédible!". Voilà pour répondre à votre question!

Peter De Roover (N-VA): Ik dank beide getuigen, vooral omdat zij consistent zijn gebleven met wat gezegd is in gesloten zitting, want anders zouden wij hier met een probleem hebben gezeten. Het is goed dat nu ook de brede publieke opinie kennis kan nemen van alle elementen.

Wat mij bij de vraagstelling tot nu toe heeft verbaasd – er zijn al enorm veel vragen gesteld – is dat er zeer weinig is ingezoomd op die

14 dagen, waarover veel sprake is geweest. Dat is schijnbaar iets waar de collega's met een grote bocht omheen gaan. Wij kennen de moeilijkheden waarmee u moet werken als u met Turkije te maken hebt. Die zijn zowel politiek als in uw diensten bekend. U hebt daarvan getuigenis afgelegd, mijnheer De Buysscher en mijnheer Joris. De verbindingsofficier in Turkije moet, spijtig genoeg, in de meest specifieke omstandigheid werken, in vergelijking met andere verbindingsofficieren.

Ik ga over naar die cruciale twee weken. Op 26 juni ontvangt uw dienst de mededeling dat Ibrahim aangehouden is in Gaziantep. Uw dienst is dus op 26 juni daarvan op de hoogte. U krijgt van DJSOC de vraag, op 29 juni, om meer info te verstrekken over die arrestatie. Zij hebben u ook meegedeeld voor welke zware feiten de betrokkene is veroordeeld en dat er voorwaarden waren voor zijn vrijlating, maar men heeft u niet meegedeeld welke die voorwaarden waren. Op 20 juli, drie weken later, hebt u aan DJSOC laten weten dat Ibrahim voor "terro" is aangehouden. Nochtans wist uw dienst dat op 26 juni.

Mag ik eerst vragen of ik tot nu toe een fout heb gemaakt, mijnheer Joris?

Laurette Onkelinx (PS): Oui.

Peter De Roover (N-VA): De heer Joris zit daar, mevrouw Onkelinx, maar als u dit wilt, dan wil ik u ook wel eens als getuige laten oproepen. Dat kan heel boeiende informatie opleveren.

Laurette Onkelinx (PS): (...)

Sébastien Joris: (...)

Peter De Roover (N-VA): Van de punten die ik...

Sébastien Joris: Wat u tot nu toe hebt gezegd, is juist.

Peter De Roover (N-VA): Waarom hebt u geen gevolg gegeven aan de vraag van DJSOC van 29 juni, althans niet vóór 20 juli, indien ik niet verkeerd ben ingelicht, om meer informatie te verstrekken? Waarom hebt u niet eerder meegedeeld dat de betrokkene in het kader van een "terroactiviteit" door de Turkse politie is opgepakt aan de grens van Turkije en Syrië?

Sébastien Joris: Je vais commencer par répondre à la deuxième question. Pourquoi je n'ai pas informé que le sieur El Bakraoui avait été arrêté dans un contexte de terrorisme à la

CRIV 54 E055

27/01/2017

29

frontière turque? Je reprends la ligne du temps que vous venez de reconstituer.

Le service reçoit, le 26 juin, un message concernant l'arrestation de El Bakraoui Ibrahim. Le message est daté du 26 juin et, je l'ai dit tout à l'heure dans ma ligne du temps, il est traité le 29 juin. J'ai dit tout à l'heure également que je ne parle pas turc. C'est le travail de mon assistante. Elle a le message le 29 juin au matin et elle en fait une traduction immédiate sur l'écran d'ordinateur pour le transmettre à DJSOC/Terro. Elle ne traduit pas la première phrase, je l'ai expliqué en séance à huis clos. Elle ne l'explique pas.

J'ai dit tout à l'heure que le message initial en turc, quand il est reçu, moi je ne l'ai pas en main. Il est enregistré dans mon poste, on en fait un fax, et on le met dans un folder. Je rappelle également que, lors de ma déclaration à huis clos, j'ai dit que cette phrase générique, bien qu'elle contextualise, c'est une phrase qu'on retrouve sur d'autres messages. Elle n'a même pas d'effet sur la manière dont je vais traiter le dossier, puisque le message va être adressé au service ad hoc, DJSOC/Terro.

Cette contextualisation, je ne la mentionne pas, elle n'est pas mentionnée sur la traduction. Moi, je ne sais pas vérifier. Vous avez fait remarquer la fois dernière que le mot "terör", il ne faut pas avoir fait du turc pendant dix ans pour se rendre compte que c'est la même chose qu'en français ou en néerlandais. Mais je ne le vois pas, ce message. Est-ce que cela m'est imputable? La question est ouverte, je ne vais pas y répondre, je vous laisse tirer les conclusions.

Par contre, je ne vais pas révéler de dossier judiciaire, mais j'ai un dossier qui date du 8 décembre, donc après ma déclaration ici à huis clos. Et ce dossier a une grande importance pour illustrer que cette phrase n'est pas importante et, de surcroît, je réinsiste, n'a pas eu d'effet sur le traitement.

Je vous lis. Le 8 décembre 2016, mon assistante traduit la phrase suivante:

"In het raam van het vaststellen en ontcijferen van internationale terroristen kunnen wij u het volgende melden."

C'est donc exactement la même phrase: "Nous avons appris ..."

"Op (...) werd de heer X, geboren – cela c'est important – op 18 augustus 2014, in het bezit van het Belgisch paspoort, met nr. ..., in de buurt van

(...) politiegrenspost opgepakt."

Ici, j'ai un message qui atteste que cette phrase introductive, c'est une phrase qu'on retrouve sur un *template*.

On va même réagir à ce message en se disant: "Attendez, M. X qui est né en 2014, il est arrêté tout seul?". Alors là, on me rectifie en me disant qu'on s'est trompé sur la date de naissance. Ce n'est pas en août 2014, c'est en septembre 2012. Et là, on a quand même un message où l'on m'informe qu'un terroriste est arrêté et qu'il a quatre ans!

Avec les recherches que je vais pouvoir faire, avec la bonne collaboration avec les services de la DJSOC/Terro, on va avoir des informations contextuelles, je vais demander confirmation et je vais préciser des éléments qui vont donner un autre sens à ce message. Mais quand je reçois cela, le terroriste est âgé de quatre ans et c'est la seule personne pour laquelle on m'informe. Je pense avoir démontré que cette phrase est une phrase introductive générique sur un document de type *template* et qui n'a pas eu d'effets dans le traitement du dossier.

Je reviens à la première partie de votre question mais je vais d'abord traiter la deuxième. Pourquoi n'avez-vous pas donné suite à la question de la DJSOC/Terro avant le 20 juillet? Je l'ai expliqué mais je vais réinsister pour que ce soit clair. Le raisonnement qui est derrière, qui est le mien et qui est partagé - je soutiens cette idée -, c'est qu'on a un M. El Bakraoui Ibrahim qui est arrêté. Il est en prison. Il n'est pas libre d'aller et de venir. Quand je regarde les délais pour les personnes qui sont arrêtées à Gaziantep avant d'être expulsées vers la Belgique, cela ne se fait pas dans les deux jours. Parfois, on a des expulsions dans les deux jours mais cela concerne des personnes qui sont arrêtées à Istanbul. Il n'y a pas de vols intermédiaires. L'information concernant l'expulsion, si le canal *ad hoc* habituel est respecté, je devrais l'avoir à temps.

Deuxième chose, le message de DJSOC/Terro qui est envoyé arrive sur la mailbox. Je ne me souviens pas en avoir pris connaissance dans la période où j'étais en congé. J'ai bien déclaré et je maintiens ma déclaration que, lorsque je suis en congé, dans la mesure du possible, j'assure la continuité du poste en gardant contact avec mon assistante.

Dans la période entre le 29 juin et le 12 juillet, dans d'autres dossiers plus complexes et

30

27/01/2017

CRIV 54 E055

notamment un dossier le 29 juin, mon assistante va faire une traduction assez longue. Elle va m'envoyer la traduction avec une question précise: que faut-il faire avec ce message? Le 29 au soir, je lui réponds par mail en donnant des directives de traitement: il faut adresser à tel service. J'ai d'autres exemples. Je n'ai pas fait l'énumération globale mais hier, quand je préparais encore ma comparution d'aujourd'hui, j'ai regardé cette période-là.

Dans ce message, on me pose une question sur quelqu'un qui est arrêté. Il n'y a pas d'urgence de traitement par rapport aux autres dossiers que j'ai eu à traiter durant ma période de congé. Mon directeur dit que lui, il aurait donné un coup de téléphone à la DJSOC/Terro. Quand mon attention va-t-elle être attirée sur la sensibilité du dossier? Je vous l'ai dit tout à l'heure. C'est quand je prendrai connaissance de l'expulsion de l'intéressé et ça peut être au plus tôt le 14 juillet tard le soir ou le 15 au matin. J'aurai cette réaction puisque je vais, au niveau du service de renseignement de la police turque, poser des questions sur ce dossier alors que la réunion planifiée n'avait rien à voir avec ce dossier et, avant d'y aller, je vais téléphoner à la DJSOC/Terro. Ce type de coup de téléphone, je le donne pour avoir plus de détails sur la nature des faits, pour avoir les conditions de libération - on apprendra par la suite que cela, la DJSOC n'aurait pas su me le donner -, demander s'il est belge et demander s'il est sur la liste de consolidation Ocam.

À ce moment-là, la communication est de confirmer la liste indicative - je dis bien "indicative" parce que je ne sais pas ce qu'il y a derrière les faits et comme je suis en déplacement de service à Ankara, je ne sais même pas moi-même aller en BNG, dans la base de données policières, pour voir ce qu'il y a derrière ces faits.

Voilà. Je n'ai pas donné suite plus tôt à la question DJSOC/Terro tout simplement parce que, pour moi, le sieur El Bakraoui est arrêté, il n'y a pas d'urgence de traitement. Je suis en congé, je traite d'autres dossiers et dans des autres dossiers opérationnels où il y a urgence et où j'ai eu un rappel où on m'a appelé téléphoniquement en insistant. Et bien, j'aurais un rôle plus actif. Je reviens en Turquie et, malheureusement, c'est vraiment le hasard qui fait les choses: le deuxième jour où je suis en Turquie, on l'expulse. J'ai l'information trop tard et je ne sais pas prendre de mesures autres. Je n'ai pas d'autres explications, monsieur De Roover. Je suis désolé.

Peter De Roover (N-VA): In die template staat natuurlijk wel een zin, die ik nu even in het Nederlands voorlees, want ik denk dat weinigen onder ons Turks spreken: "in het kader van de voortgezette werkzaamheden betreffende de vaststelling en de ontmanteling van internationale terroristische activiteiten". Dat is het zinnetje dat uw medewerkster niet vertaald heeft. Daarom heb ik in mijn vraag ook gezegd dat uw dienst op de hoogte was. Ik heb niet gezegd dat u op de hoogte was. Wanneer u zegt dat uw medewerkster dat niet vertaald heeft, dan spreekt u dus niet tegen dat uw dienst daarvan op de hoogte was.

Sébastien Joris: Non.

Peter De Roover (N-VA): Dan is er een communicatieprobleem geweest. Dit heeft tot gevolg gehad dat het belang van de informatie voor een deel verkeerd ingeschat werd. Ik denk dat dat op zich niet onbelangrijk is.

U zegt zelf dat u niet de indruk had dat er haast bij was. We zitten hier echter met het gegeven van een zware crimineel. We zitten met het gegeven van Gaziantep. Dat is toch belangrijk. U weet goed genoeg waar het ligt, maar het zou goed zijn om eens op een landkaart te tonen waar Gaziantep ligt, namelijk echt wel op de grens met Syrië. We hebben het hier niet over Bodrum, voor alle duidelijkheid. Daar werd hij opgepakt.

Heb ik het daarnet goed begrepen als u zegt niet meteen op de hoogte geweest te zijn van de vraag naar meer informatie van 29 juni van DJSOC?

Wanneer was u op de hoogte van die vraag van DJSOC aan u om op zoek te gaan naar meer informatie?

Sébastien Joris: La demande a été adressée le 29 juin. Les faits sont là. Un mail est arrivé au bureau le 29 juin. Le mail, comme je dis, on l'ouvre, il n'est plus en surbrillance. Je suis en vacances. Je parcours ou je ne parcours pas mes mails. Je le fais par conscience professionnelle. Mais ce mail, mon attention n'est pas attirée dessus. Comment mon attention aurait-elle pu être attirée? Si mon assistante avait vu la question et s'était dit "tiens, c'est sensible". Elle m'aurait posé la question soit par téléphone soit par écrit, comme elle l'a fait dans d'autres messages, mais cela n'a pas été le cas dans ce dossier-ci. Ou le collaborateur de DJSOC/Terro aurait pu prendre son téléphone en disant: "tiens, tu nous as informés, vous nous avez informés de l'arrestation du sieur El Bakraoui à Gaziantep, il est connu

CRIV 54 E055

27/01/2017

31

pour tels et tels faits, c'est un dossier important". Et même quand je suis en congé, quand je reçois ce type de questions, eh bien, j'y réponds.

On en a parlé la fois passée pendant le huis clos, et c'était même une réflexion qui venait de vous, vous me souhaitiez d'avoir des congés à l'avenir. On vient de passer la période de Noël. Je viens de passer les deux semaines de Noël, j'ai travaillé tous les jours sauf le jour de Noël, alors que j'étais censé être en congé. Et j'ai eu des questions de DJSOC/Terro qui n'ont pas d'autres canaux de communication et j'y ai donné suite. Or ici je ne peux pas formellement vous dire quand j'ai pris connaissance de la question DJSOC/Terro entre le 29 et pas le 20 juillet, mais le 15 juillet au plus tard, le matin. Pourquoi? Parce que la veille, malheureusement il était refoulé, je vais répéter ce que j'ai dit. Je recherche sous le nom El Bakraoui, et là je vois qu'il y a ce message de DJSOC/Terro, et le type de coup de fil que mon directeur donnerait, eh bien, je l'ai donné à ce moment-là pour avoir plus de détails.

Peter De Roover (N-VA): Ik verwijs naar uw eerdere verklaring, daarmee bij uw inleiding of op vraag van voorzitter Dewael, en waarvan ik uitga dat wij die als uitgangspunt mogen nemen. Het feit dat u op verlof was, heeft het dossier niet beïnvloed. De manier waarop u met dat dossier bent omgegaan, werd niet beïnvloed door het feit dat zaken zich tijdens uw verlofperiode afgespeeld hebben.

Dan blijven wij toch met de vaststelling – sta me toe dat ieder zijn eigen conclusies maakt – dat de expliciet en formeel gestelde vraag van DJSOC van 29 juni, waarvan wij een kopie hebben, in elk geval ten minste twee weken lang, om welke reden dan ook, bijvoorbeeld intern organisatorische redenen van uw dienst, die ik trouwens wil aannemen, niet behandeld is geworden. Zonet is hier opgemerkt, waarin ik zelfs voor een stukje wil meegaan, als er op 29 juni wel meteen gevolg aan gegeven zou zijn geweest, het door de heel slechte samenwerking met de Turkse overheden best mogelijk is dat u misschien niet eerder die informatie had kunnen bekomen. Dat valt niet uit te sluiten, maar we weten het ook niet. Aangezien er niet meteen gevolg aan werd gegeven, is de rest speculatie. Wij kunnen ons alleen houden aan het feit dat de vraag van DJSOC niet gesteld werd, waarmee ik overigens niet de indruk wil wekken dat ik niet zou meegaan in de redenering dat DJSOC meer proactief had kunnen handelen.

Mijnheer de voorzitter, de commotie richt zich

vooral op de veertien dagen tot drie weken die ik nu bespreek. Ik wil mijn vragen dan ook beperken tot die periode, omdat dat het belangrijkste is, gelet op de controverse die is ontstaan. Ik ben dan ook blij met de antwoorden, die bevestigen wat wij in dat verband al wisten.

Sébastien Joris: J'ai effectivement répondu tout à l'heure que le fait que je sois en congé n'a pas affecté le traitement du dossier. Sur le critère que M. El Bakraoui était arrêté, je pense que j'ai dit également tout à l'heure que si j'avais été au bureau, la question serait peut-être partie plus tôt.

Et en fait, quand vous voyez le volume de dossiers que j'ai à traiter, je travaille par priorités. C'est dans ce sens qu'il faut comprendre qu'une personne qui est arrêtée n'est pas un dossier prioritaire. Mais là je ne sais pas vous dire s'il l'était ou pas parmi les autres qui étaient au bureau, parce que les dossiers prioritaires, je les ai traités, puisque j'ai été consulté par mon assistante.

De voorzitter: Ik zou erop willen aandringen dat we ons zouden beperken tot vragen. Laten we het debat over wat elkeen vindt over fouten en verantwoordelijkheden, onder ons houden. Laten we dat niet doen in aanwezigheid van de getuigen. De mensen zijn terug naar hier gekomen om de reden die ik heb aangehaald in het begin. Ik geef nog het woord aan wie erom vraagt.

J'insiste tout de même sur le fait que, si on fait encore un deuxième tour, on pose des questions précises et qu'on n'ait pas une discussion entre nous, comme commission, pour déterminer s'il y a une faute, pas de faute, des responsabilités, etc. C'est un débat qu'il faudra avoir, mais pas maintenant, me semble-t-il. C'est une demande que je vous adresse.

Laurette Onkelinx (PS): Et vous avez raison. Donc, je poserai une question précise comme vous m'y invitez.

Vous écrivez donc à DJSOC/Terro; c'est la division qui s'occupe de terrorisme. Avez-vous le souvenir d'une réponse précise de DJSOC/Terro concernant les liens de M. El Bakraoui avec les milieux terroristes? C'est une question précise, monsieur le président.

Le président: Je suis d'accord avec vous.

Sébastien Joris: Si j'ai bien compris, la question est: "DJSOC m'a-t-il adressé une réponse à une question que j'aurais posée sur les liens de

32

27/01/2017

CRIV 54 E055

El Bakraoui..." ?

Laurette Onkelinx (PS): Dans la réponse du 29 juin de DJSOC/Terro.

Sébastien Joris: Non, il n'y a pas...puisqu'il dit "*betrokkene is niet bekend bij ons voor terrorisme*", un truc ainsi.

Laurette Onkelinx (PS): Vous pourriez répéter cette phrase?

Sébastien Joris: DJSOC/Terro m'énumère les faits et dit:

"Betrokkene heeft echter geen linken met terro. Kan je ons mededelen waarvoor betrokkene aangehouden werd?"

C'est la question que je reçois. Mais le seul message que je recevrai de la DJSOC/Terro pour le dossier El Bakraoui est celui-ci: "Betrokkene heeft echter geen linken met terro."

Richard Miller (MR): Monsieur le président, très rapidement car j'obéis à vos instructions. Je remercie également les deux personnes de s'être à nouveau présentées devant notre commission. Je suis d'accord avec vous, monsieur De Buysscher, lorsque vous dites que d'autres sujets méritent notre attention, par exemple, tout ce qui concerne le suivi des libérations conditionnelles. Ma question est précise. Je souhaiterais que vous confirmiez que le canal, par lequel les autorités turques communiquent les informations dont nous n'avons cessé de traiter cet après-midi, n'est pas approprié. Il n'est pas le canal idoine.

Je souhaiterais que vous confirmiez cet élément parce que, et cela a aussi été confirmé tout à l'heure au cours de l'une de vos réponses, au niveau du ministre de la Justice néerlandais, une lettre a été communiquée au parlement. Nous en avons eu connaissance et celle-ci indique bien que le canal utilisé par les autorités turques n'était pas le bon canal. Je voudrais vraiment vous entendre me confirmer ce point-là.

Peter De Buysscher: Ik kan u daarop een zeer duidelijk antwoord geven, dat bevestigt wat ik achter gesloten deuren gezegd heb. Onze liaisonofficier is één kanaal van de zes. Onze verbindingsofficieren zijn er voor de bilaterale samenwerking, voor dringende, vertrouwelijke, complexe zaken die op een bilaterale manier kunnen opgelost worden. Het zou spijtig zijn mocht dat het enige kanaal zijn, want dan zouden wij met 175 landen niet kunnen samenwerken.

Ik zeg altijd het volgende. Onze liaisonofficiëren zijn zeer belangrijk als kanaal in die landen die nog zweren bij bilaterale samenwerking. De toekomst is anders. Op het vlak van communicatie en ICT zijn er nu beveiligde communicatiesystemen, die ons ter beschikking gesteld worden, van Europol en Interpol.

Het feit dat Turkije zegt dat uiteenzettingen geen politiezaak zijn maar een consulaire zaak, betekent dat het alleen wilt werken met de ambassades. Daar zit het verschil. Het nieuws over de arrestatie komt bij een politiekanaal, onze liaisonofficier. Het bericht van de uitzetting, van de repatriëring, van de *refoulement* komt niet bij de liaisonofficier maar bij de ambassade.

Dames en heren, dat werd reeds op drie ministeriële meetings besproken. Wat kunnen wij meer doen dan onze hogere voogdijautoriteit daarvan inlichten? Onze vorige ministers hebben aan de Turkse ministers gevraagd, reeds op de eerste ministeriële meeting met Turkije op 8 mei 2014, om het juiste en goede politiekanaal te gebruiken.

Natuurlijk zijn er nog andere landen waar men de ambassade gebruikt voor uitzettingen of repatriëringen, zeker ook de landen waar wij geen liaisonofficier hebben, maar als het echt over criminelen gaat, dames en heren, dan is het zo, en ik heb u die uitleg gegeven vorige keer, dat bijna alle landen flashberichten van Interpol gebruiken, zodanig dat wij onmiddellijk kunnen reageren. Dat zijn bij ons prioritaire berichten. Wij krijgen een flash van Interpol dat Jamaica iemand gaat uitleveren in het kader van drugsmisdrijven, dan komt dat bij ons binnen als een flashbericht van Interpol, 24/7. Dan nemen wij contact op met de bevoegde dienst, de centrale dienst Drugs in dit geval. Dan nemen wij contact op met de luchthavenpolitie. En dan regelen wij de uitzetting. Maar dat doet Turkije niet. Dat is één zaak.

De tweede zaak betreft het kanaal voor de arrestatie. Voor dergelijke zaken gebruikt men de liaisonofficier. Onze liaisonofficier heeft ook het bericht van de arrestatie ontvangen. Maar dan komt het, dames en heren. En daar ligt het kalf gebonden.

Als wij dan uitleg vragen aan Turkije — en ik ga nu mijn liaisonofficier sommen om wat te zwijgen, niet omdat hij niets meer mag zeggen aan de parlementaire commissie maar om diplomatieke redenen —, als wij aan Turkije meer uitleg vragen over de arrestatie, dan krijgen wij

CRIV 54 E055

27/01/2017

33

hetzij na drie dagen, hetzij na tien dagen, hetzij na dertig dagen, hetzij na drie maand, hetzij na zes maand, hetzij in sommige gevallen na een jaar en drie maanden, een antwoord in de stijl van: "wij hebben hem gearresteerd in het kader van een relatie met het conflictgebied" of "wij hebben hem gearresteerd in het raam van terrorisme".

Dus het kalf ligt niet alleen gebonden aan het kanaal dat de Turken gebruiken of niet willen gebruiken. Het kalf, dames en heren, ligt hier geboden (*toont artikel*). En dat vind ik belangrijk, zeker voor de parlementaire commissie maar nog meer voor de slachtoffers. Ik denk toch dat een van de redenen waarom de parlementaire commissie is opgericht, is om duiding te geven en uitleg aan de slachtoffers.

Hier ligt het kalf gebonden (*toont artikel*). Want wat betekent dit? Wij hebben verschillende keren, niet alleen op 15 juli mondeling aan de Turken, niet alleen op 20 juli via formeel schrijven... Want dat is het antwoord dat wij al drie jaar gekregen hebben van Turkije: "Als u meer uitleg wil over een arrestatie, laat uw ambassade dan een verbale nota schrijven aan het Turkse ministerie van Buitenlandse Zaken." Dat was telkens de reactie van Turkije.

Wat lees ik nu? En daar ligt het kalf gebonden. Wat lees ik nu in een artikel van een Turks weekblad op 3 juli 2016? U kunt zeggen: het is de pers, men moet er zich niet op baseren. Maar ik lees hier informatie van de politie. Ik lees hier resultaten, in verband met El Bakraoui Ibrahim; ik heb hier resultaten. En ik weet dat mijn ... en ook mijn LO in Turkije heeft dit achter gesloten deuren gezegd. Ik lees resultaten van observaties op El Bakraoui, van telefonieonderzoek en resultaten over zijn mededaders. Wel, dames en heren, als wij deze informatie hadden gekregen in een normale relatie van internationale politiesamenwerking... Ik ga niet zeggen dat wij de aanslagen konden vermijden. Dergelijke uitspraken doen wij niet. En dat zal trouwens ook het geval niet geweest zijn. Maar wat ik zeker weet, met de specialisatie van onze diensten in het achterhoofd, de specialisatie van onze gerechtelijke diensten... En ik kom uit de federale gerechtelijke politie, dus ik denk dat ik kan spreken over hun expertise. Dan heb ik het zowel over DJSOC/Terro als over de FGP Brussel. Hadden wij hiermee aan de slag kunnen gaan, met deze informatie, dan hadden wij effectief op El Bakraoui kunnen werken.

Dan zaten wij nu niet te spreken over eigen

verantwoordelijkheden. Dat blijkt een beetje het karakter te zijn in onze Belgische cultuur, zowel in de politiek, als bij de politie als bij anderen. Ik hoop dat de parlementaire commissie ook rekening houdt met alle argumenten die buiten de Belgische instellingen vallen. Wij hebben namelijk verschillende keren gevraagd naar de redenen van de arrestatie. Als wij die hadden gekend, zelfs na de uitzetting van El Bakraoui, dan hadden onze mensen kunnen werken, wat zij nu niet gedaan hebben. Daar ligt het kalf gebonden.

Richard Miller (MR): Je retiens l'importance de ce qui vient d'être dit et je retiens également de vos propos que le canal approprié n'a pas été utilisé et que cela explique aussi beaucoup de choses.

Servais Verherstraeten (CD&V): Ik wil graag nog even ingaan op dat laatste punt. Ik richt mij om diplomatieke redenen alleen tot de heer De Buysscher.

Mijnheer De Buysscher, wij zullen niet terugkomen op wat reeds is gezegd, dat u moeilijkheden had met de informatievergaring. Ik denk trouwens ook dat de Belgische regering nog in Turkije is geweest om op die problematiek te wijzen, een paar weken voor de aanslagen.

Op 26 juni wordt de verbindingsofficier over de arrestatie verwittigd. Op 14 juli lost men die man en communiceert men op de wijze zoals men heeft gecommuniceerd en zoals u dat ons ook goed hebt uitgelegd. Daar zitten nauwelijks 2,5 weken tussen. Is, in het licht van andere aanhoudingen in dat land, die termijn tussen het melden van de arrestatie en het buiten laten van die man, de gemiddelde termijn of is dat erg snel gegaan? Als het immers later was geweest, bij wijze van spreken, zes, zeven, acht weken later, dan hadden wij ondertussen ook het vonnis van de strafuitvoeringsrechtbank gehad en hadden wij misschien ook, op dat ogenblik, om andere redenen in een andere context geweest. Is die termijn te kort geweest of is die termijn gemiddeld korter geweest dan anders?

Peter De Buysscher: Mijnheer Verherstraeten, ik ken de juiste periodes niet uit het hoofd. Ik zou mijn lijstje hebben moeten meebrengen. Misschien heeft de LO het bij, maar ik kan u zeggen dat, als dat niet de kortste periode was tussen arrestatie en uitzetting die wij ooit hebben gekend, het wel een van de kortste was. Als u daar een gemiddelde van wilt, dan kan ik u dat geven. Ik heb dat niet bij, maar ik weet dat dit een van de kortste periodes was die wij ooit hebben

34

27/01/2017

CRIV 54 E055

gekend tussen de arrestatie van iemand in de grensstreek en zijn uitzetting. Dat klopt.

Peter De Roover (N-VA): Ik denk dat daar een antwoord op is gegeven in de gesloten vergadering door de heer Joris. Hij zei toen, als ik mij niet vergis, dat de periode van uitwijzing tussen één week en meerdere maanden ligt.

Sébastien Joris: Monsieur le président, j'ai effectivement dit "d'une semaine à plusieurs mois". Ce sont les chiffres que j'avais en tête à l'époque. J'ai refait une analyse, et l'on peut avoir quelques jours. Mais, les quelques jours, mon directeur a insisté sur un mot important: "arrestation en zone frontalière" - cela prend normalement plus de temps. Quelques jours, c'est lorsque nous avons un rôle actif pour faire intercepter des gens à leur demande et qui peuvent être expulsés rapidement au niveau du processus, mais celui-ci est en cours de révision de manière plus globale. Je préfère donc ne pas en discuter en séance publique.

De **voorzitter**: Dan denk ik dat alles ongeveer aan bod is gekomen, en zelfs meer dan hetgeen waarvoor wij deze bijkomende hoorzitting hadden vooropgesteld. We hebben nog aanvullende zaken kunnen vernemen. Ik wil beide heren daarvoor danken.

Merci, M. Joris. Dank u, mijnheer De Buysscher, voor het feit dat u opnieuw naar onze commissie bent gekomen.

CRIV 54 **E055**

27/01/2017

35

Na lezing, volhardt en tekent,

.....
Peter De Buysscher

Lecture faite, persiste et signe,

.....
Sébastien Joris